Asker kommune

Fra plen til mat

Kunnskapshagen i Rådhusparken

Asker, 20. juni 2023

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Fra plen til mat

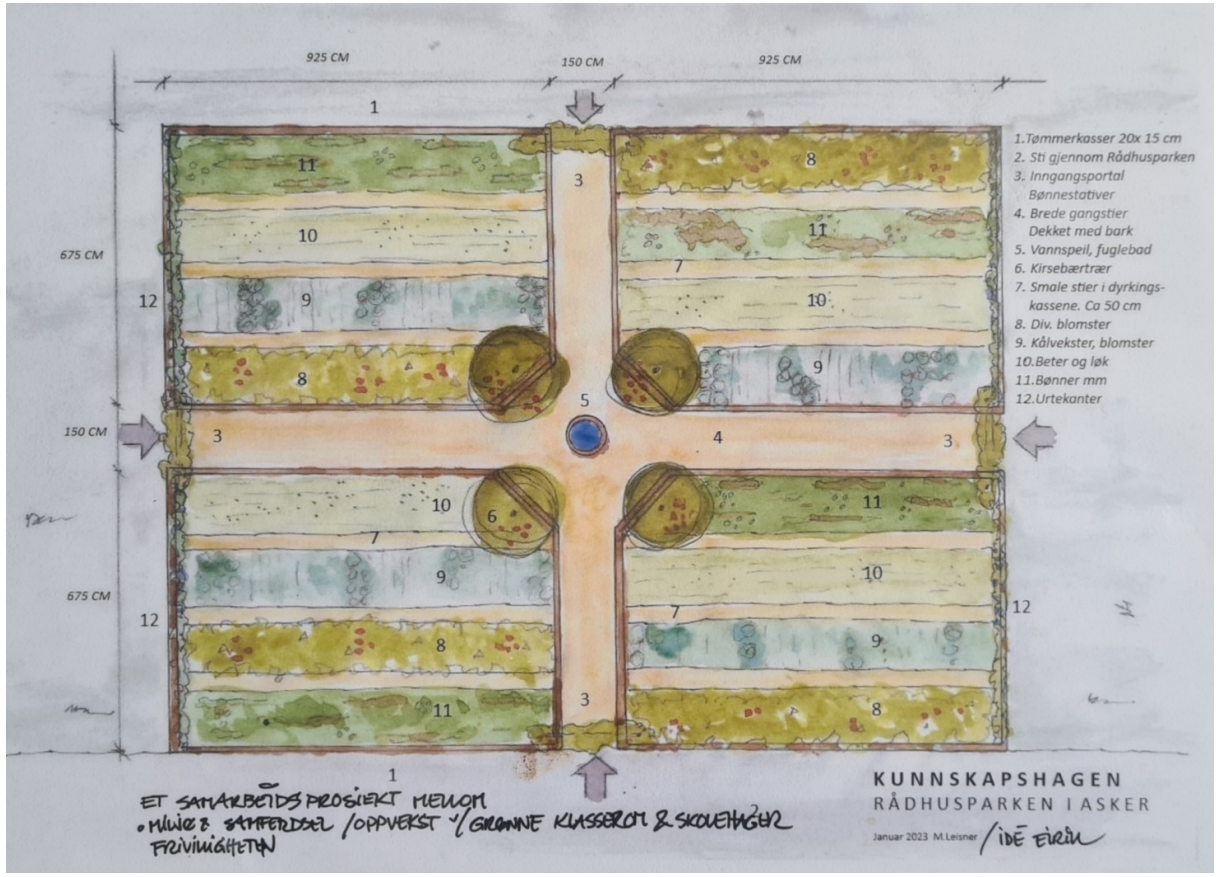

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Fra plen til mat

FONTENEHUSET
ASKER

Citycon

Asker kommune

Fra plen til mat

Asker kommune

Følg oss på Instagram: #skolehageriasker

Asker kommune

Asker kommune

Møteinnkalling

Utvalg	Dato	Sted
Kommunestyret	20.06.2023 kl. 18:00	Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall meldes snarest til: Politisk.sekretariat@asker.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær.

Ekstraordinært kommunestyremøte.

Sakskart

Saker til behandling		
42/23	23/11729-1	Godkjenning av protokoll kommunestyret 9. mai 2023
43/23	21/09093-6	Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling
44/23	22/19078-7	Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling
45/23	23/01211-6	Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling
46/23	23/07146-1	Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022
47/23	22/07852-4	Rammer for etablering av Drammen Havn AS
48/23	23/10458-1	Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene

Referatsaker

Asker, 08.06.2023
Lene W. Conradi
ordfører

Asker kommune

Møteprotokoll

Kommunestyret

Dato	Tid	Sted
20.06.2023	18:00 – 21:00	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	
Utvalgsmedlem	Cecilie Lindgren (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Hans Andersen Hveem (H)	
Varamedlem	Ingunn Unhjem Johansen (H)	Trond Jerve (H)
Utvalgsmedlem	Julie Lovise Green Holten (H)	Fra kl. 18:15
Utvalgsmedlem	Thormod Rønning Kvam (H)	
Utvalgsmedlem	Kari Sofie Bjørnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Waldemar Ribert Garntangen (H)	
Utvalgsmedlem	Kay Arne Sørensen (H)	
Utvalgsmedlem	Bjarte Trygve Engen Grostøl (H)	
Utvalgsmedlem	Roar Arne Skryseth (H)	
Varamedlem	Ingunn Unhjem Johansen (H)	Vibeke Giske Røisland (H)
Utvalgsmedlem	Turid Lohne Velund (H)	
Utvalgsmedlem	Cathrine Jensen (H)	
Utvalgsmedlem	Lars Kristian Wear (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Espelin (H)	
Varamedlem	Finn Edvin Brøndal (H)	Kent Inge Stenberg Ryen (H)
Utvalgsmedlem	Bjarte Gatland Reve (H)	
Utvalgsmedlem	Merete Hartvig Brandshaug (H)	
Varamedlem	Kjersti Omejer (H)	Kåre J. Møllerhagen (H) Fra kl. 18:30
Utvalgsmedlem	Marit Sæthre Vannebo (H)	
Varamedlem	Arne-Edvard Torvbråten (P)	Per Modig Sletaune (H)

Utvalgsmedlem	Trond Ove Røed (H)	
Utvalgsmedlem	Ivar Granum (A)	
Utvalgsmedlem	Marianne Riis Rasmussen (A)	
Utvalgsmedlem	Roger Olsen (A)	
Utvalgsmedlem	Trude Nygård Evensen (A)	
Utvalgsmedlem	Solav Abbas (A)	
Utvalgsmedlem	Thomas Hatten (A)	
Varamedlem	May Myklebust (A)	Nimrah Ramzan (A)
Utvalgsmedlem	Magne Gabrielsen (A)	
Utvalgsmedlem	Anders T. Utne (A)	
Utvalgsmedlem	Hanne Lisa Matt (MDG)	
Utvalgsmedlem	Liv Knatten (MDG)	
Utvalgsmedlem	Helge Haugen (MDG)	
Utvalgsmedlem	Jon Gustav Kirkerud (MDG)	
Utvalgsmedlem	Paal Steine (MDG)	
Utvalgsmedlem	Emelie Spjuth-Haldorsen (MDG)	
Utvalgsmedlem	Ole-Jacob Johansen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Espen Hansen Aspås (FrP)	
Utvalgsmedlem	Tonje Lavik (FrP)	
Utvalgsmedlem	Oddvar Arne Igland (Sp)	
Utvalgsmedlem	Jan Fredrik Eriksen (Sp)	
Utvalgsmedlem	Inger Johanne Aaby (Sp)	
Utvalgsmedlem	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Utvalgsmedlem	Njål Vikdal (V)	
Varamedlem	Gro Buttingsrud (V)	Christian Nordal Dyresen (V)
Varamedlem	Odd-Ivar Myhre (SV)	Martin Berthelsen (SV)
Varamedlem	Marianne Vikdal (SV)	Anne Høie Guettler (SV)
Varamedlem	-	Janne Grøttumsbråten (SV)
Utvalgsmedlem	Bård-Kjetil Dahl (R)	
Utvalgsmedlem	Torleiv Ole Rognum (KrF)	

Forfall:

Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)
Utvalgsmedlem	Vibeke Giske Røisland (H)
Utvalgsmedlem	Kent Inge Stenberg Ryen (H)
Utvalgsmedlem	Kåre J. Møllerhagen (H)
Utvalgsmedlem	Per Modig Sletaune (H)
Utvalgsmedlem	Nimrah Ramzan (A)
Utvalgsmedlem	Christian Nordal Dyresen (V)
Utvalgsmedlem	Martin Berthelsen (SV)
Utvalgsmedlem	Anne Høie Guettler (SV)
Utvalgsmedlem	Janne Grøttumsbråten (SV)

Møtet ble satt med 52 medlemmer til stede.
Etter 18:30 var det 54 medlemmer til stede.

Fra administrasjonen møtte:

Kommunedirektør	Lars Bjerke
Direktør oppvekst	Kai Erik Lund
Direktør velferd	Aud Hansen
Direktør samfunnstjenester	Ragnar Sand Fuglum
Direktør medborgerskap	Christer Best Gulbrandsen
Direktør samfunnsutvikling	Eli F. Aubert
Direktør økonomi	Randi Sandli
Protokollfører	Trine Groven

Det var ingen merknader til innkallingen.

Saksliste

			Side
Saker til behandling			
42/23	23/11729-1	Godkjenning av protokoll kommunestyret 9. mai 2023	4
43/23	21/09093-6	Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling	4
44/23	22/19078-7	Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling	5
45/23	23/01211-6	Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling	7
46/23	23/07146-1	Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022	8
47/23	22/07852-4	Rammer for etablering av Drammen Havn AS	9
48/23	23/10458-1	Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene	10
Referatsaker			

Saker til behandling

42/23 Godkjenning av protokoll kommunestyret 9. mai 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	20.06.2023	42/23

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 9. mai 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Saken ble trukket. (Protokollen fra møte 9. mai ble godkjent i møte 13.6., sak 28/23.)

Vedtak

Saken trekkes.

[Lagre vedtak]

43/23 Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	67/23
2 Formannskapet	20.06.2023	118/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	43/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 118/23

Innstilling:

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

Behandling

Jon Gustav Kirkerud (MDG) tok opp følgende forslag, tidligere fremmet i Utvalg for plan og bygg:

Solceller på tak skal realiseres.

Bård-Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

Boligene på trekantjordet tas ut av planen og sees i sammenheng med regulering av bakenforliggende boligområde.

Kirkeruds forslag fikk 9 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Dahls forslag fikk 9 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt. Ordfører gjorde oppmerksom på at riktig dato for plankartet er 14.5., ikke 19.5.

Vedtak

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 14.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

[Lagre vedtak]

44/23 Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	68/23
2 Formannskapet	20.06.2023	119/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	44/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 119/23

Innstilling:

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.
2. Antall HC-plasser skal økes med en plass.

Behandling

Johansen fremmet følgende forslag:

Det forutsettes at parkeringsdekningen ikke reduseres.

Johansens forslag fikk 3 stemmer (FrP), og falt.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble vedtatt, mot 5 stemmer (MDG÷Steine).

Oddvar Igland fremmet forslag om følgende oversendelse, på vegne av H,Sp,V,KrF:

Kommunedirektøren bes om å gå i dialog med Asker Skiklubb om barnehagens utearealer slik at eksisterende turløype/rulleskitrasé i så stor grad som mulig kan videreføres.

Iglands forslag ble vedtatt oversendt uten realitetsbehandling, mot 20 stemmer (A,MDG,SV-Vikdal,R,FrP).

Vedtak

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.
2. Antall HC-plasser skal økes med en plass.

[Lagre vedtak]

45/23 Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	45/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 06.06.2023 sak 111/23

Innstilling

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

1. Sårbare arter og naturtyper
2. Natur i arealplanlegging
3. Skog og kulturlandskap
4. Livet i vann
5. Natur og klima
6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport.

[Lagre vedtak]

46/23 Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	46/23

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 30.05.2023 sak 23/23

Innstilling

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

[Lagre vedtak]

47/23 Rammer for etablering av Drammen Havn AS

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Formannskapet	20.06.2023	120/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	47/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 120/23.

Innstilling:

1. Drammensregionens interkommunale havnevesen omdannes til et aksjeselskap med oppstart før 1. juli 2023. Det nye selskapet skal hete Drammen Havn AS.
2. Dagens eierbrøk videreføres slik at Drammen kommune eier 64 % av aksjene, Lier kommune eier 18 % av aksjene og Asker kommune eier 18 % av aksjene.
3. Balanseførte verdier overføres i sin helhet til Drammen Havn AS, derav 100 millioner som aksjekapital.
4. Vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategi vedtas som vist i vedlegg til denne saken.
5. Ordfører signerer for Asker kommune under stiftelsesmøtet for Drammen Havn AS og senere i selskapets generalforsamling.

Behandling

Innstillingen ble vedtatt, mot 1 stemme (R).

Vedtak

1. Drammensregionens interkommunale havnevesen omdannes til et aksjeselskap med oppstart før 1. juli 2023. Det nye selskapet skal hete Drammen Havn AS.

2. Dagens eierbrøk videreføres slik at Drammen kommune eier 64 % av aksjene, Lier kommune eier 18 % av aksjene og Asker kommune eier 18 % av aksjene.

3. Balanseførte verdier overføres i sin helhet til Drammen Havn AS, derav 100 millioner som aksjekapital.

4. Vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategi vedtas som vist i vedlegg til denne saken.

5. Ordfører signerer for Asker kommune under stiftelsesmøtet for Drammen Havn AS og senere i selskapets generalforsamling.

[Lagre vedtak]

48/23 Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Formannskapet	20.06.2023	121/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	48/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 121/23.

Innstilling:

1. Garantivedtak vedrørende Veas Selvkost AS:

1.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 2000 mill. kroner til finansiering av investeringer i rensing og tilførsel av avløpsvann i Veas Selvkost AS.

1.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 2 000 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

1.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

1.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

1.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalen:
I aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.1.8 endres til:

«Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner.

2. Garantivedtak vedrørende Veas Næringspark AS:

2.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 200 mill. kroner til finansiering av investeringer i selskapet Veas Næringspark AS.

2.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 200 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

2.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

2.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

2.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endringer i aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» hvor kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:

Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for

garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

3. Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS»
Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS» hvor pkt. b endres til:
b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS

4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlinger for å kunne gjennomføre nødvendige vedtak i saken.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre garantisøknader som beskrevet i denne sak.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Garantivedtak vedrørende Veas Selvkost AS:

1.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 2000 mill. kroner til finansiering av investeringer i rensing og tilførsel av avløpsvann i Veas Selvkost AS.

1.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 2 000 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

1.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

1.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

1.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalen:
I aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.1.8 endres til:

«Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner.

2. Garantivedtak vedrørende Veas Næringspark AS:

2.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 200 mill. kroner til finansiering av investeringer i selskapet Veas Næringspark AS.

2.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 200 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

2.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

2.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

2.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endringer i aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» hvor kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:

Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

3. Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS»
Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS» hvor pkt. b endres til:
b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS

4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlinger for å kunne gjennomføre nødvendige vedtak i saken.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre garantisøknader som beskrevet i denne sak.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Adjunkt Eirill Steen Olafsen v/Den alternative skolen orienterte om Kunnskapshagen i Rådhusparken «Fra plen til mat».
2.	Siden forrige møte har ordfører mottatt og svart på følgende spørsmål: • Spørsmål fra Bård-Kjetil Dahl (R) om Energifondets investeringer – etiske retningslinjer

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/11729-1

Saksbehandler
Elisabeth Lannem Nærby

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
20.06.2023

Godkjenning av protokoll kommunestyret 9. mai 2023

Ordførers forslag til vedtak:

Protokollen fra kommunestyrets møte 9. mai 2023 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Utkast til protokoll fra kommunestyrets møte 9.mai 2023 følger vedlagt.

Lene W. Conradi
Ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/11729

Saksbehandler
Elisabeth Lannem Nærby

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	20.06.2023	42/23

Godkjenning av protokoll kommunestyret 9. mai 2023

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 42/23

Behandling

Saken ble trukket. (Protokollen fra møte 9. mai ble godkjent i møte 13.6., sak 28/23.)

Vedtak

Saken trekkes.

Asker kommune

Møteprotokoll

Kommunestyret

Dato	Tid	Sted
09.05.2023	18:00 – 10:45	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Therese Vee Bratlie (H)	
Utvalgsmedlem	Cecilie Lindgren (H)	Fra kl. 20.00 – fom sak 23/23
Varamedlem	Svein Svarstad (H)	Til kl. 20:00
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Hans Andersen Hveem (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)	
Varamedlem	Kirsti Kierulf (H)	Julie Lovise Green Holten (H)
Varamedlem	Ingunn Unhjem Johansen (H)	Thormod Rønning Kvam (H)
Utvalgsmedlem	Kari Sofie Bjørnsen (H)	
Varamedlem	Line Johansen (H)	Waldemar Ribert Garntangen (H)
Varamedlem	Finn Edvin Brøndal (H)	Kay Arne Sørensen (H)
Utvalgsmedlem	Bjarte Engen Grostøl (H)	
Utvalgsmedlem	Roar Arne Skryseth (H)	
Utvalgsmedlem	Vibeke Giske Røisland (H)	
Utvalgsmedlem	Turid Lohne Velund (H)	
Varamedlem	Kjersti Omejer (H)	Cathrine Jensen (H)
Utvalgsmedlem	Lars Kristian Wear (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Espelin (H)	
Utvalgsmedlem	Kent Inge Stenberg Ryen (H)	
Utvalgsmedlem	Bjarte Gatland Reve (H)	
Utvalgsmedlem	Merete H. Brandshaug (H)	
Varamedlem	Trygve Jørgen Lia (H)	Kåre Johnny Møllerhagen (H)
Utvalgsmedlem	Marit Sæthre Vannebo (H)	
Utvalgsmedlem	Per Modig Sletaune (H)	

Utvalgsmedlem	Trond Ove Røed (H)	
Utvalgsmedlem	Ivar Granum (A)	
Utvalgsmedlem	Marianne Riis Rasmussen (A)	
Utvalgsmedlem	Roger Olsen (A)	
Utvalgsmedlem	Trude Nygård Evensen (A)	
Utvalgsmedlem	Solav Abbas (A)	
Utvalgsmedlem	Thomas Hatten (A)	
Utvalgsmedlem	Nimrah Ramzan (A)	
Utvalgsmedlem	Magne Sigurd Gabrielsen (A)	
Utvalgsmedlem	Anders Utne (A)	
Utvalgsmedlem	Hanne Lisa Matt (MDG)	
Utvalgsmedlem	Liv Knatten (MDG)	
Utvalgsmedlem	Helge Haugen (MDG)	Til kl. 22:00 – tom sak 26/23
Utvalgsmedlem	Jon Gustav Kirkerud (MDG)	
Utvalgsmedlem	Paal Steine (MDG)	
Utvalgsmedlem	Emelie Spjuth-Haldorsen (MDG)	
Utvalgsmedlem	Ole-Jacob Johansen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Espen Hansen Aspås (FrP)	
Varamedlem	Tore Andreas Larsen (FrP)	Tonje Lavik (FrP)
Utvalgsmedlem	Oddvar Arne Igland (Sp)	
Utvalgsmedlem	Jan Fredrik Eriksen (Sp)	
Utvalgsmedlem	Inger Johanne Aaby (Sp)	
Utvalgsmedlem	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Utvalgsmedlem	Njål Vikdal (V)	
Utvalgsmedlem	Christian Dyresen (V)	
Utvalgsmedlem	Martin Berthelsen (SV)	
Utvalgsmedlem	Anne Høie Guettler (SV)	
Varamedlem	Anders Nordmo (SV)	Janne Grøttumsbråten (SV)
Utvalgsmedlem	Bård-Kjetil Dahl (R)	
Utvalgsmedlem	Torleiv Ole Rognum (KrF)	

Forfall:

Utvalgsmedlem	Julie Holten (H)
Utvalgsmedlem	Thormod Rønning Kvam (H)
Utvalgsmedlem	Waldemar R. Garntangen (H)
Utvalgsmedlem	Kay Arne Sørensen (H)
Utvalgsmedlem	Cathrine Jensen (H)
Utvalgsmedlem	Kåre Johnny Møllerhagen
Utvalgsmedlem	Tonje Lavik (FrP
Utvalgsmedlem	Janne Grøttumsbråten (SV)

Møtet ble satt med 55 medlemmer til stede.

Fra administrasjonen møtte:

Kommunedirektør	Lars Bjerke
Direktør oppvekst	Kai Erik Lund
Direktør velferd	Aud Hansen
Direktør samfunnstjenester	Ragnar Sand Fuglum
Direktør medborgerskap	Christer Best Gulbrandsen
Direktør samfunnsutvikling	Eli F. Aubert
Direktør økonomi	Randi Sandli
Protokollfører	Trine Groven

Det var ingen merknader til innkallingen.

Saksliste

			Side
Saker til behandling			
23/23	23/08446-1	Godkjenning av protokoll kommunestyret 12. april 2023	4
24/23	23/06765-1	Sak fra kontrollutvalget – forvaltningsrevisjonsrapport tilpasset opplæring og spesialundervisning	4
25/23	21/21815-8	Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - 2.gangsbehandling	7
26/23	22/22972-46	Å høre til - temaplan for oppvekst - 2.gangsbehandling	9
27/23	22/10449-7	Detaljregulering for kryssutbedring Fv. 167 Bleikerveien og Røykenveien - Sluttbehandling	12
Referatsaker			
Interpellasjoner			

Saker til behandling

23/23 Godkjenning av protokoll kommunestyret 12. april 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	09.05.2023	23/23

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 12. april 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 12. april 2023 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

24/23 Sak fra kontrollutvalget – forvaltningsrevisjonsrapport tilpasset opplæring og spesialundervisning

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	09.05.2023	24/23

Ordførers forslag til vedtak:

Kommunestyret ber om at kommunedirektøren:

1. Sikrer at skolene i kommunen har en innarbeidet fremgangsmåte for hvordan lærerne som en del av underveisvurderingen skal vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen og vurdere å inkludere dette i kommunens rutiner.
2. Sikrer at det blir etablert rutiner for iverksetting og gjennomføring av intensiv opplæring for elever som har behov for dette, samt etablerer systemer for å evaluere og vurdere i hvilken grad den intensive opplæringen bidrar til økt progresjon hos elevene.
3. Identifiserer hvilke behov for bistand fra PPT skolene har som per i dag ikke blir dekket, og vurdere hvordan man best kan sikre at skolene får den systemrettede bistanden de har behov for.
4. Sikrer at avtaler mellom skolene og PPT jevnlig evalueres.
5. Sørger for at alle elever med rett til spesialundervisning har gyldig enkeltvedtak der retten fremgår, og at det alltid utarbeides IOP og årsrapport i samsvar med krav i opplæringsloven.
6. Sikrer at elever som får et tilbud ved Den alternative skolen har enkeltvedtak om spesialundervisning der behovet for tilbud ved Den alternative skolen tydelig fremgår, og at alternativ opplæringsarena kun blir benyttet dersom dette er en tydelig anbefaling i elevens sakkyndige vurdering.
7. Avklarer ansvarsfordeling mellom elevens nærskole og Den alternative skolen, i tilfeller der en elev har et deltidstilbud ved Den alternative skolen, slik at man sikrer at elevens helhetlige opplæringstilbud er samordnet.
8. Etablerer systemer for å holde oversikt over vedtaksfestede spesialundervisningstimer som ikke blir gjennomført, og sørger for at manglende gjennomføring av spesialundervisning blir registrert som avvik.
9. Sørger for at alle som er involvert i arbeidelse av IOP for elever med spesialundervisning får tilstrekkelig opplæring og veiledning og at de ansatte som arbeider med eleven, lager IOP sammen.

Behandling

Kontrollutvalgets leder redegjorde for saken, og ba om at vedtakspunkt 10. fra Kontrollutvalgets behandling av saken ble lagt til:

Kommunestyret ber Kontrollutvalget følge opp rapporten.

Anders Nordmo (SV) fremmet følgende forslag:

Kommunestyret vil understreke at i arbeid med elever og deres foresatte kan ikke betydningen av gode relasjoner mellom elever og personalet understrekes nok.

Innstillingen, med Pettersens forslag til nytt punkt, ble enstemmig vedtatt.

Nordmos forslag fikk 4 stemmer (SV,R), og falt.

Vedtak

Kommunestyret ber om at kommunedirektøren:

1. Sikrer at skolene i kommunen har en innarbeidet fremgangsmåte for hvordan lærerne som en del av underveisvurderingen skal vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen og vurdere å inkludere dette i kommunens rutiner.
2. Sikrer at det blir etablert rutiner for iverksetting og gjennomføring av intensiv opplæring for elever som har behov for dette, samt etablerer systemer for å evaluere og vurdere i hvilken grad den intensive opplæringen bidrar til økt progresjon hos elevene.
3. Identifiserer hvilke behov for bistand fra PPT skolene har som per i dag ikke blir dekket, og vurdere hvordan man best kan sikre at skolene får den systemrettede bistanden de har behov for.
4. Sikrer at avtaler mellom skolene og PPT jevnlig evalueres.
5. Sørger for at alle elever med rett til spesialundervisning har gyldig enkeltvedtak der retten fremgår, og at det alltid utarbeides IOP og årsrapport i samsvar med krav i opplæringsloven.
6. Sikrer at elever som får et tilbud ved Den alternative skolen har enkeltvedtak om spesialundervisning der behovet for tilbud ved Den alternative skolen tydelig fremgår, og at alternativ opplæringsarena kun blir benyttet dersom dette er en tydelig anbefaling i elevens sakkyndige vurdering.
7. Avklarer ansvarsfordeling mellom elevens nærskole og Den alternative skolen, i tilfeller der en elev har et deltidstilbud ved Den alternative skolen, slik at man sikrer at elevens helhetlige opplæringstilbud er samordnet.
8. Etablerer systemer for å holde oversikt over vedtaksfestede spesialundervisningstimer som ikke blir gjennomført, og sørger for at manglende gjennomføring av spesialundervisning blir registrert som avvik.

9. Sørger for at alle som er involvert i arbeidelse av IOP for elever med spesialundervisning får tilstrekkelig opplæring og veiledning og at de ansatte som arbeider med eleven, lager IOP sammen.
10. Kommunestyret ber Kontrollutvalget følge opp rapporten.

[Lagre vedtak]

25/23 Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - 2.gangsbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	20.04.2023	9/23
2 Ungdomsrådet	20.04.2023	14/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	20.04.2023	10/23
4 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	16/23
5 Utvalg for velferd	25.04.2023	16/23
6 Kommunestyret	09.05.2023	25/23

Utvalg for velferd har behandlet saken i møte 25.04.2023 sak 16/23

Vedtak

1 Temaplan *På lik linje* – 2023–2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

Innsatsområdene er:

- Inkludering, medvirkning og deltakelse
- Familie og pårørende
- Barnehage og skole
- Arbeid og aktivitet
- Bolig og bomiljø
- Helhetlige og sammenhengende brukerforløp
- Kompetanse og innovasjon

2. Implementering av planen skjer gjennom:

- ordinær virksomhetsplanlegging

- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomiske konsekvenser
- egne saker- tiltak med prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

Behandling

Magne Gabrielsen (A) fremmet følgende forslag:

Tas inn på s. 7 i planen:

Dette kan pårørende forvente av Asker kommune. Ny overskrift/avsnitt.

1.) Helsestasjonen gir råd og veiledning til spebarn og små barn om mulighet for hjelp og veiledning til foreldrene og barn med nedsatt funksjonsevne.

2.) Barn og ungdommer med nedsatt funksjonsevne gis fritidstilbud med og uten foreldrene. De gis tilbud om støttekontakt i gruppe og individuelt slik at de kan delta på fritidsaktiviteter.

3.) Det gis oppfølging etter skoletid slik at foreldrene kan ha inntektsgivende arbeid.

4.) Det legges til rette for at unge voksne med nedsatt funksjonsevne kan flytte i egen bolig etter fylte 20 år.

5.) Alle med nedsatt funksjonsevne skal ha dagtilbud, DVs aktivitetssenter / varig arbeidstilbud etter gjennomført videregående opplæring.

6.) Familiens/pårørende skal tas med i planlegging og gjennomføring av ulike tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne.

7.) Personer med nedsatt funksjonsevne skal ha tilrettelagt helse, aktivitets- og bolig ut ifra deres nedsatte funksjonsevnen.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Gabrielsens forslag fikk 9 stemmer (A,SV), og falt.

Bård Kjetil Dahl (R) hadde følgende stemmeforklaring:

Undertegnede stemmer imot forslagene fra AP da de er utformet som konkrete tiltak og ikke som strategier eller mål. Konkrete tiltak er det ikke åpnet for i temaplanene.

Vedtak

1. Temaplan *På lik linje* – 2023–2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

   Innsatsområdene er:

   - Inkludering, medvirkning og deltakelse
   - Familie og pårørende
   - Barnehage og skole
   - Arbeid og aktivitet
   - Bolig og bomiljø
   - Helhetlige og sammenhengende brukerforløp
   - Kompetanse og innovasjon

2. Implementering av planen skjer gjennom:

   - ordinær virksomhetsplanlegging
   - årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomiske konsekvenser
   - egne saker- tiltak med prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

[Lagre vedtak]

26/23 Å høre til - temaplan for oppvekst - 2.gangsbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	20.04.2023	15/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	20.04.2023	12/23
3 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	17/23
4 Kommunestyret	09.05.2023	26/23

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 25.04.2023 sak 17/23

Vedtak

1. Å høre til - temaplan for oppvekst 2023–2035 vedtas med følgende innsatsområder og tilhørende strategier.

   Innsatsområdene er:

   - Fremtidens aktive medborgere
   - Helsefremmende og inkluderende praksis
   - Helhetlige og koordinerte tjenester
   - Familie og nære nettverk
   - Trygge og aktive lokalsamfunn
   - Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

2. Implementering av planen skjer gjennom flere ulike prosesser:

   - ordinær virksomhetsplanlegging
   - årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
   - egne politiske saker når tiltak er av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser.

4. Tillegg på side 6, nest siste avsnitt:

   «… kvaliteten i tjenestene til barn og ungdom. Et godt samarbeid med mangfoldet av frivillige organisasjoner og næringsliv i vår kommune er en forutsetning for å lykkes i arbeidet med å følge opp innsatsområdene og strategiene i denne planen.»

Behandling

Magne Gabrielsen (A) fremmet følgende forslag:

Kommunestyret ber kommunedirektøren innarbeide følgende:

«Det er viktig å ha gode inkluderende møteplasser med god universell utforming for barn og unge over hele kommunen. Gode transportordninger for barn og unge med spesielle behov må inkluderes i tilbudet.»

Innstillingens punkter 1 – 3 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 4 ble vedtatt, mot 13 stemmer (A,SV,R).

Gabrielsens forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Å høre til - temaplan for oppvekst 2023–2035 vedtas med følgende innsatsområder og tilhørende strategier.

   Innsatsområdene er:

   - Fremtidens aktive medborgere
   - Helsefremmende og inkluderende praksis
   - Helhetlige og koordinerte tjenester
   - Familie og nære nettverk
   - Trygge og aktive lokalsamfunn
   - Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

2. Implementering av planen skjer gjennom flere ulike prosesser:

   - ordinær virksomhetsplanlegging
   - årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
   - egne politiske saker når tiltak er av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser.

4. Tillegg på side 6, nest siste avsnitt:

   «… kvaliteten i tjenestene til barn og ungdom. Et godt samarbeid med mangfoldet av frivillige organisasjoner og næringsliv i vår kommune er en forutsetning for å lykkes i arbeidet med å følge opp innsatsområdene og strategiene i denne planen.»

5. Kommunestyret ber kommunedirektøren innarbeide følgende:

   «Det er viktig å ha gode inkluderende møteplasser med god universell utforming for barn og unge over hele kommunen. Gode transportordninger for barn og unge med spesielle behov må inkluderes i tilbudet.»

[Lagre vedtak]

27/23 Detaljregulering for kryssutbedring Fv. 167 Bleikerveien og Røykenveien - Sluttbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
3 Utvalg for plan og byggesak	22.03.2023	33/23
4 Formannskapet	18.04.2023	62/23
5 Kommunestyret	09.05.2023	27/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 18.04.2023 sak 62/23

Innstilling

1. Asker kommune vedtar forslag til detaljregulering for kryssutbedring fv.167 Bleikerveien og Røykenveien, som vist på plankart og reguleringsbestemmelser datert 16.12.2022 i henhold til plan- og bygningsloven § 12-12.

Behandling

Martin Berthelsen (SV) fremmet følgende forslag, på vegne av SV og FrP:

Planforslagets viktigste formål bør være å tilrettelegge for myke trafikanter på en måte som sikrer disse høy prioritet. Bleikerveien er en viktig ferdselsåre til fritids- og idrettsområder på Risenga. Dette er også et område med mange skoler, og veien brukes av mange barn og unge som forbindelseslinje til Asker sentrum. Det sikreste alternativet for myke trafikanter er lysregulert kryss, med mindre kryssingen kan skje ved planskilt overgang. Kommunestyret ber om en ny sak der dette hensynet ivaretas.

Innstillingen ble satt opp mot Berthelsens forslag.
Innstillingen ble vedtatt, mot 6 stemmer (SV,FrP).

Vedtak

1. Asker kommune vedtar forslag til detaljregulering for kryssutbedring fv.167 Bleikerveien og Røykenveien, som vist på plankart og reguleringsbestemmelser datert 16.12.2022 i henhold til plan- og bygningsloven § 12-12.

[Lagre vedtak]

Interpellasjoner

4/23 Interpellasjoner til kommunestyret 9. mai 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	09.05.2023	4/23

Interpellasjoner om utskrivningspraksis fra Janne Grøttumsbråten (SV).

Behandling

Ordfører foreslå å utsette saken. Dette fikk enstemmig tilslutning.

Vedtak

Saken utsettes.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Evaluering av nærdemokratiske ordninger og observasjoner v/seniorforsker Lars Kobro, Universitetet i Sørøst-Norge *(presentasjon)*
2.	Forslag til ny nærdemokratisk ordning v/direktør for medborgerskap Christer B. Gulbrandsen *(presentasjon)*
3.	Politisk struktur og organisering 2023 – 2027 v/Politisk forhandlingsutvalg *(presentasjon)*
4.	Ordfører orienterte om brev til Helse- og omsorgsdepartementet av 9.5.2023 om økonomiske rammebetingelser for Fontenehusene

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
21/09093-6

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandles av	**Møtedato**
Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023
Formannskapet	20.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

1. Sammendrag og konklusjon

Saken gjelder reguleringsplan for deler av gbnr. 336/1 og 359/1. Planområdet er på ca. 40 daa og ligger i Tofte, nord for Statskog sin virksomhet og med Tofte Gård på vestsiden av Fv. 281, Østre Strandvei.

Konklusjon:
Kommunedirektøren mener planforslaget følger opp vedtaket om endringer fra 1. gangsbehandling på en tilfredsstillende måte. For deler av gbnr. 336/1 omtalt som «trekanttomta» reduseres antallet boenheter til maksimalt 3 boenheter for en bedre tilnærming mot den øvrige tomteinndelingen på det eksisterende kulturmiljøet rundt «Toftejordet» i tråd med vedtak og uttalelsen fra Viken Fylkeskommune. Sammen med bestemmelser som vegetasjonsbelte og presisering av rød pigmentert tre-kledning for tilpassing mot Tofte Gård.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Saken fremmes av Feste Sør AS på vegne av Asker kommune, prosjekt og utvikling. Hensikten med planen er å tilrettelegge for en ny brannstasjon på Tofte og boligutvikling. Bakgrunnen er etablering av ny brannstasjon på Tofte er hensynet

til utrykningsvei og -tid og behov for å samle alle brannvesenets funksjoner i ett bygg. Planen legger til rette for å sikre et offentlig friområde til allmenheten og en oppgradering av krysset Bispeveien og fv. 281 Østre Strandvei, for økt trafikksikkerhet og for å møte krav til vegstandard.

Planområdet er en del av et større område som inntil nylig har vært eid av Statkraft. Asker kommune har kjøpt ut den delen av 336/1 som omfattes av planområdet.

2.1 Beskrivelse av planområdet

Planområdet er på ca. 40 daa og innenfor planområdet er det ingen eksisterende bebyggelse. Området grenser til Bispeveien i nord og Fv. Østre Strandvei i vest og ligger sentralt plassert ca. 1 km utenfor sentrum.

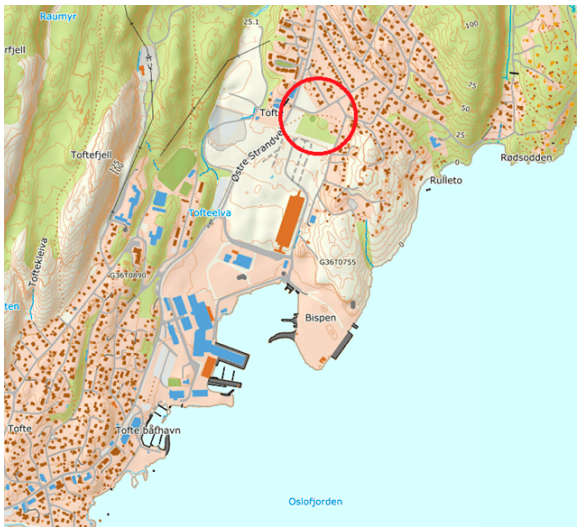

Fig.1 Oversiktskart over planområdet.

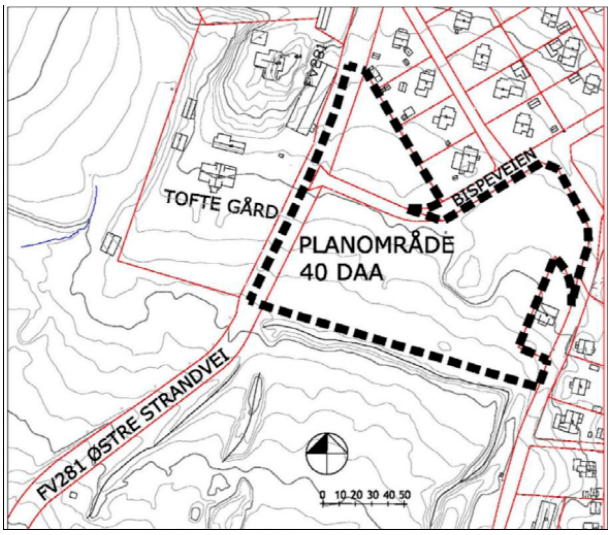

Fig.2 Planavgrensning

Planområdet ligger i dag som et ubebygd grøntområde/park. Vest for planområdet ligger Tofte Gård (fig.3) med henssynssone «bevaring». Nordvest for planområdet ligger «Toftejordet» (fig.4) bestående av eksisterende bebyggelsen på boligstruktur som har en kvadratisk utstrekning, bestående av eldre arbeiderboliger fra 1940/50-tallet bygd etter like grunntegninger med lik møneretning gir området sitt særpreg. Den østre delen av planområdet, Ekelund, er et parkområde som brukes til rekreasjon og lek av beboerne i området.

2.2 Planstatus og rammebetingelser

Området er ikke regulert og er i gjeldende kommuneplan for Hurum 2018-2030 avsatt til nåværende boligbebyggelse. Arealbruken er i tråd med forslag til ny kommuneplan. Ny kommuneplan 2023-2035 ble 2. gangsbehandlet i formannskapet 6.6.2023 for endelig behandling i kommunestyret 13. 6.2023.

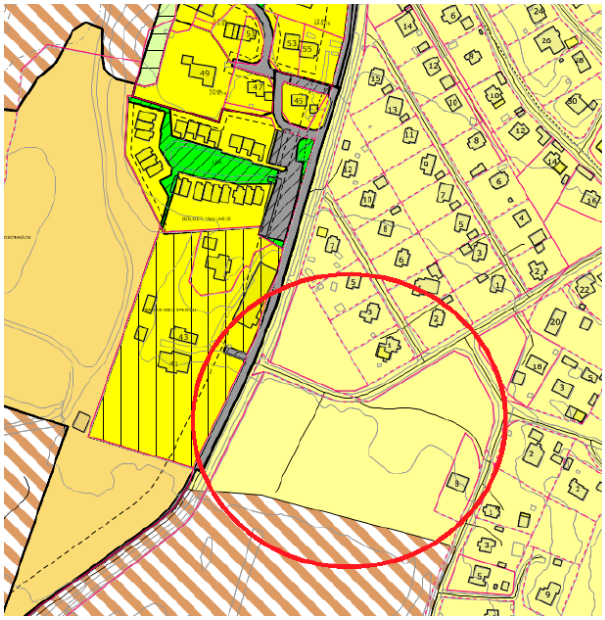

Fig 3. – Reguleringsplan for Tofte Gård øst
for Østre Strandvei (Fv281)

Fig 4. – Eksisterende boligstruktur «Toftejordet» i nordvest.

2.3 Beskrivelse av planforslaget

Reguleringsplanen legger til rette for etablering av ny brannstasjon på Tofte med en BRA på ca. 1700m² med mulighet for utvidelse på 600 m² BRA. Brannstasjonen skal oppføres i rød pigmentert tre-kledning og utformes med flatt tak jfr. (fig.5) Arealet på vestsiden av brannstasjonstomta er planlagt med en langsgående tre-rekke for å avgrense og skjerme arealet mot omgivelsene. Tre-rekke og materialvalget er tiltenkt støtte oppunder kulturmiljøet for området.

Fig.5 – Brannstasjon sett fra krysset Bispeveien – Østre Strandvei

For brannstasjonen er det stilt krav om parkering for 20 personbiler inkl. en HC oppstillingsplass og 3 med lademulighet for elbil. Det skal tilrettelegges for minimum 10 sykkelparkeringsplasser.

Det foreslås etablering av konsentrert småhusbebyggelse på inntil 3 boenheter innenfor formålet med en utnyttelse på 25% BYA. Bebyggelsen skal oppføres med saltak med samme møneretning og materialbruk som eksisterende tilstøtende boligområde Toftejordet (fig.4) Bebyggelse tillates høyeste gesims inntil 6,5 meter og mønehøyde inntil 9,0 meter

Fig. 6 – Prinsippsnitt gjennom planområdet viser hvordan boligbebyggelsen og brannstasjonen som planlegges i forhold til omgivelser og eksisterende bebyggelse i
området.

Dagens parkområde i øst «Ekelund» reguleres til offentlig friområde (Fig. 7). Området skal være åpent og allment tilgjengelig og kan benyttes til lek og rekreasjon for allmennheten, slik som i dag. Innenfor området tillates faste og midlertidige installasjoner etter avtale med kommunen. I området «Ekelund» skal det plasseres en informasjonstavle i parken i samarbeid med Hurum Historielag og Asker kommune som forteller historien om den eldre bebyggelsen i området.

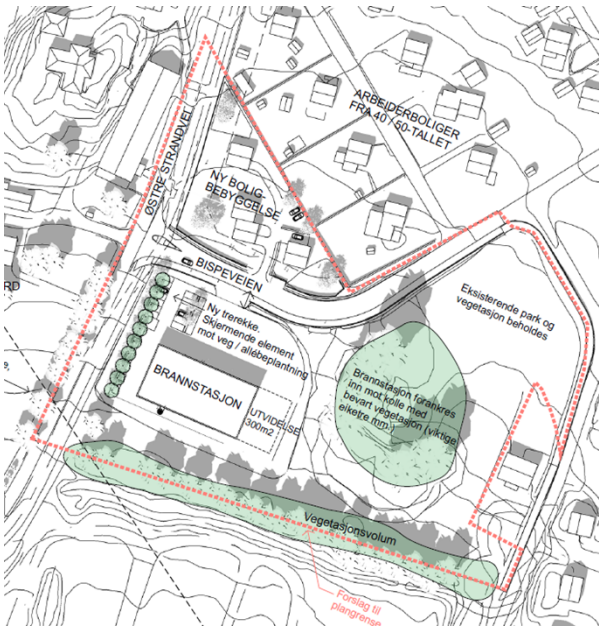

Fig. 7 Tofte brannstasjon - reguleringsplan.

Fig. 8. Tofte brannstasjon - analysekart.

3. Tidligere behandling

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 16.06.2021 sak 61/21
Formannskapet har behandlet saken i møte 22.06.2021 sak 148/21 og vedtok krav om følgende endringer før sluttbehandling

Vedtak:

1. *Kommunen vedtar forslag til reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10 med følgende endringer:*

   a. For deler av gbnr. 336/1 reduseres antallet boenheter slik at inndelingen av tomtene tilpasses bedre den øvrige tomteinndelingen på Toftejordet.

   b. For etablering av gangvei vurderes å fravike kommunens veinormal for fotgjengerfelt med 1 meter for å ivareta samtlige av parkens eiketrær best mulig.

2. *I den videre prosjektering legges vedtak i Formannskapet 16.06.2020 og Asker kommunes nylig vedtatte klimaplan til grunn.*

4. Endringer etter høring, offentlig ettersyns.

Følgende endringer er lagt inn etter 1.gangsbehandling.

- For deler av gbnr. 336/1 omtalt som «trekanttomta» reduseres antallet boenheter til maksimalt 3 boenheter for en bedre tilnærming mot den øvrige tomteinndelingen på det eksisterende kulturmiljøet rundt «Toftejordet» i tråd med vedtak og uttalelsen fra Viken Fylkeskommune.

- Bestemmelser som vegetasjonsbelte og presisering av rød pigmentert tre-kledning for tilpassing mot Tofte Gård.

- Miljøverndepartementet sine retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, Rundskriv T-1442/2021, skal legges til grunn for gjennomføring av reguleringsplanen

5. Innkommende merknader/innsigelser.

Det er ikke kommet innsigelser fra overordnet myndigheter. Det kom totalt 5 svar på høringen, 4 fra offentlig myndigheter og fra 1 organisasjon.

Merknader og innspill går i hovedtrekk ute på følgende:

- Trygg skolevei under anleggsfasen
- Etableres av støytiltak før ny bebyggelse tas i bruk
- Lik henssynssone også i for eiketrær avsatt i sone B
- Etablering av vegetasjonsbelte mot FV 281
- § 4.1.3 er bare fasadekledning i tre tatt med, også farge bør nevnes.
- Reduksjon av utnyttelse og høyder bør vurderes, for bedre tilpassing til eksisterende bebyggelse
- Informasjonsskilt i parken i samarbeid med Hurum Historielag.
- Byggeplan for krysset fylkesvei 281

Kommunedirektørens kommentarer og oppsummering følger i saken.

6. Oppfølgning av politisk behandling

I den videre prosjektering legges vedtak i Formannskapet 16.06.2020 og Asker kommunes nylig vedtatte klimaplan til grunn. Forholdes følges opp av bestemmelse 2.3 Miljøkvalitet (§ 12-7 nr. 3)

7. Kommunedirektørens vurdering

Helhetsforankring

Planforslaget legger til rette for ny brannstasjon på Tofte som styrker brannvesenets utrykningsvei og innsatstid. Boligområdet «trekant tomta» ligger i kommunens prioriterte vekstområder iht. Kommuneplanens samfunnsdel og er i gjeldene arealdel avsatt til nåværende boligutbygging. Området er kollektivnært med gangavstand til skole, barnehage, nærbutikker, turområder og kyststi. Kommunedirektøren anser det som positivt at man sikrer et offentlig friområde til allmenheten og at trafikksikkerheten for området øker ved regulering av fortau for området. Kommunedirektøren har sett det som et viktig element i planen at ny bygningsmasse tilpasses områdets kulturmiljø, hensyn til kulturmiljøet forslås ivaretas ved at man i tre-kledning på brannstasjonen og boligbebyggelse forsøker å gjenspeile fargepaletten til Tofte gård og industribebyggelsen i sør. Sammen med nyplanting av trerekke mot Fv. og ved at ny boligbebyggelse oppført med saltak i lik møneretning som eksisterende boligstruktur, forsøker man å knytte områdene sammen på en god måte.

Grønnstruktur

Dagens parkområde i øst styrkes ved at man regulerer området til offentlig

friområde. Området skal være åpent og allment tilgjengelig til lek og rekreasjon for allmennheten, slik som i dag. Det skal utarbeides en skjøtselsplan for friområdet i samråd med Asker Kommune. Innenfor området tillates faste og midlertidige installasjoner etter avtale med kommunen. Det tilstrebes å legge til rette for rekreasjonsaktiviteter for barn og voksne i alle aldre.

Rekkefølgekrav.
Rekkefølgekravene omfatter nødvendig tiltak både innenfor og utenfor planområdet som skal iverksettes før planen tillates gjennomført slik som riggplan, sikringstiltak inklusiv sikring av myke trafikanter. Godkjent detaljert landskapsplan, tekniske planer og VA rammeplan. Ytterligere beskrevet i bestemmelsene §6.

Vernehensyn (kulturminner, naturmangfold)
Innenfor arealet avsatt til friområde er det gjort funn av automatisk fredet kulturminne i form av bosetning-aktivitetsområde fra steinalder. Området er gjennom bestemmelsene båndlagt etter lov om kulturminner som sikret at det ikke skal forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak innenfor dette området uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

Naturmangfold
Innenfor planområdet er det gjort funn av viktige naturtyper, eik og misteltein. Lokalitetene med eiketrærne har fått hensynssonene med tilhørende bestemmelse om at eksisterende eiketrær skal bevares. Innenfor hensynssonene skal det ikke utføres arbeid i grunnen, eller andre tiltak, som kan skade trærnes rotsystem, herunder kjøring med tunge maskiner og lagring av masser.

Den nordre delen av buffersonen rundt eikelokalitet vil bli berørt i forbindelse med utbedring av Bispeveien og anleggelse av fortau. Området som blir berørt er avmerket som bestemmelsesområde på plankartet og vil på den måten sikres at tiltak i nærheten av rotsonen gjøres av eller i samråd med fagkyndige, etter tillatelse fra kommunen. Avbøtende tiltak beskrevet i *Konsekvensanalyse for hule eiker*, skal følges dersom rotsonen berøres ved graving. Funn av misteltein er avmerket på plankartet som bestemmelsesområde. Bestemmelsen sikrer at før fjerning av trærne med misteltein, skal det sikres frø fra bestanden og disse skal inokuleres på egnede trær i friområdet. Fellingen er omsøkt og godkjent av statsforvalter i vedtak av 23.03.2021. *«Statsforvalteren gir tillatelse til å felle fem svartpopler med misteltein på gbnr. 36/1 i Asker kommune i forbindelse med bygging av ny brannstasjon. Som avbøtende tiltak skal ny misteltein etableres i andre trær i området ved hjelp av frø innsamlet lokalt.»*

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal samles inn frø fra misteltein på Tofte, og det skal ved hjelp av disse etableres nye misteltein planter i egnede vertstrær i området. Det skal etableres et antall planter som minst tilsvarer det antallet som går tapt ved fellingen av poplene.
- De nye vertstrærne skal overvåkes i minst 2 år etter at misteltein er etablert.

- Nye individer av misteltein skal registreres i Artsobservasjoner.
- Da de nye vertstrærne vil bli omfattet av fredningsforskriften for misteltein, må det velges trær som vokser på steder der det er liten sannsynlighet for senere arealbrukskonflikter.
- Asker kommune skal rapportere til Statsforvalteren om arbeidet med etablering av ny misteltein til det avbøtende tiltaket kan anses som gjennomført.

Stedstilpasning/uteoppholdsareal
Terrenget innenfor planområdet faller svakt av mot sør. Det er gode solforhold på trekanttomta i nord som i dag er et åpent område. For å løse støyutfordringer er det tiltenkt å etablere en støyskjerm mot Fv. Utformingen av støyskjerm og materialvalg skal tilpasses det øvrige bygningsmiljøet. Ny boligbebyggelse får en gesims/mønehøyde i tråd med kommuneplanens bestemmelser og får en god tilpasning mot eksisterende bebyggelse i området (fig.7) Den planlagte boligbebyggelsen på trekanttomta i nord vil legge til rette for et trygt felles lekeområde bak støyskjermen

Barn – og unges interesser.
Hensynet til barn og unge er ivaretatt i planen gjennom opparbeiding av fortau forbi den nye brannstasjonen til eksisterende boligområdene og tilfører området trygg skolevei. Parkområdet i øst opprettholdes som før og vil fortsette å være et godt leke- og rekreasjonsareal tett på boligbebyggelsen i området.

Klima og energi.
Miljøvennlige, alternative energikilder/løsninger slik som solcellepaneler på taket av brannstasjonen skal vurderes og redegjøres for i den hensikt å oppnå målene og gjennomføre tiltakene i Asker kommunes energi- og klimaplan.

Det skal utarbeides en miljøoppfølgingsplan i tråd med NS 3466 som skal redegjøre for: aktuelle transportveier i anleggsperioden og iverksetting av trafikksikkerhetstiltak, hvordan støy og støvplager skal forebygges i anleggsperioden, håndtering av overvann, lensevann og miljøfarlige kjemikalier i anleggsperioden, massebalanse og avfallshåndtering.

Miljøvennlige, alternative energikilder/løsninger skal vurderes og redegjøres for i den hensikt å oppnå målene og gjennomføre tiltakene i Asker kommunes energi- og klimaplan. Det skal foreligge plan for gjennomføring av anleggsperioden med riggplan, sikringstiltak inklusiv sikring av myke trafikanter. Planen skal godkjennes av Asker Kommune.

Det skal utarbeides en massedisponeringsplan som beskriver håndtering av eksisterende masser. Planen skal sikre:

- at spredning av uønskede arter unngås
- deponering av overskuddsmasser til nærmeste godkjente deponi eller andre prosjekter i området

- transportvei, med tanke på minst mulig sjenanse for naboer og berørte parter.

Fossilfri bygge- og anleggsplass skal vurderes og redegjøres for i den hensikt å oppnå målene og gjennomføre tiltakene i Asker kommunes energi- og klimaplan. Ved søknad om ferdigstillelsesattest skal det leveres et endelig klimaregnskap.

Støy
Deler av planområdet ligger innenfor gul støysone. Støyutredning er gjennomført iht. T-1442/2021. og planen har bestemmelser som sikrer støyforhold blir ivaretatt i henhold til gjeldende retningslinjer for støy. For å gjøre trekanttomten egnet for støyfølsom boligbebyggelse er det vurdert støyavbøtende tiltak – lokal støyskjerm – langs Østre Strandvei og deler av Bispeveien.

For ny brannstasjon er det gitt overslag over nødvendig lydisolasjon i fasaden for å sikre tilfredsstillende innendørslydnivåer fra veitrafikk i kontordelen

Grunnforhold / Områdestabilitet
Områdestabilitet har etter 1. gangsbehandling og offentlig høring blitt vurdert opp mot planarbeidet med områdeplanen for «Områderegulering for Tofte sentrum nord og Tofte industriområde» hvor det forelå innsigelse fra NVE i forbindelse med kvikkleiresone. Eiendommen er samme gbnr som brannstasjonen er tenkt oppført på, men område- planen har en planavgrensning hvor ny tomtedeling er tiltenkt.

Forholdet mellom de to rapportene som har blitt forelagt kommune er drøftet i et eget møte med NVE i desember 2022 med en oppfordring i etterkant at der hvor de grunntekniske rapportene var motstrids skulle avklares av de respektive konsulentene for en helthetlig grunnteknisk forståelse av områdets stabilitet og NVE sitt sonekart for kvikkleire av mai 2023.

Ajourføre rapport i saken er forelagt 05.06.2023. med følgende sluttkommentar:

> I utredning av områdestabilitet for området sør for planområdet har Norconsult i siste revisjon av rapport 5187131-RIG-R02 [5] tegnet en faresone «Tofte nord» som også omfatter planområdet for brannstasjonen. GrunnTeknikk har i foreliggende notat gjort en ny vurdering av soneutbredelse for denne sonen med utgangspunkt i kritisk snitt som vist i Norconsults arbeider [5]. Vår konklusjon er at dagens sone bør reduseres til å være ca. 200 m fra det som er gitt som kritisk snitt. Det medfører at reguleringsområdet for brannstasjonen ikke ligger innenfor sonen.
>
> Vår vurdering er at selv dette er en konservativ vurdering, og det bør kunne vurderes å redusere omfanget av sonen ytterligere.
>
> Reguleringsområdet for brannstasjonen vurderes her å ikke være i skredutsatt område.

Estetikk

Planområdet grenser i vest til reguleringsplanen for Tofte gård, Området rundt Tofte gård er regulert til spesialområde bevaring. kommunedirektøren har sett det som et viktig element at ny bygningsmasse tilpasses områdets kulturmiljø, hensyn til kulturmiljøet forslås ivaretatt ved at man velger røde pigmenter i tre kledning på brannstasjonen som gjenspeiler fargepaletten til Tofte gård og industribebyggelsen i sør. Sammen med nyplanting av tre rekke som vegetasjon skjerm mot Fv. og ved at ny boligbebyggelse oppført med saltak i lik møneretning som eksisterende boligstruktur anses områdene knyttet sammen på en estetisk god uttrykksform.

Universell utforming
Prinsipper for universell utforming skal legges til grunn ved planlegging av brannstasjonen og boligbebyggelsen. Prinsippene for universell utforming skal innpasses i helhetsløsningen i planen.

Økonomi
Lokalisering, romprogram og økonomi for ny brannstasjon på Tofte ble behandlet i formannskapet 16.06.2020 sak 119/20.

Planforslaget berører Asker kommunes bærekrafts mål (miljø, samfunn og økonomiske forhold). Planen medfører boligbygging innenfor prioritert vekstområde iht. vedtatt samfunnsdel. Området er kollektivnært med gangavstand til skole, barnehage, nærbutikker og attraktive turområder. Planen sikrer et offentlig friområde til allmenheten og at trafikksikkerheten for området bedres ved etablering av fortau for området og gjennom bestemmelse sikres utstrakt bruk av tre og solceller som alternativ energikilde. De økonomiske konsekvensene er redegjort for i egen sak til formannskapet.

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget følger opp kommunens prinsipper om bærekraftig utvikling og skal bygges etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med forslag til ny kommuneplan, som styrker forankringen til overordnet plan.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

1. Plankart, datert 14.05.2023
2. Forslag til reguleringsbestemmelser
3. Saksprotokoll FSK 22.06.2021
4. Høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken

5. Høringsuttalelse fra Mattilsynet
6. Høringsuttalelse fra NVE
7. Høringsuttalelse fra Viken fylkeskommune
8. Kopi av varslingsannonse og varslingsbrev
9. Kopi av forhåndsuttalelser
10. ROS-analyse Tofte brannstasjon
11. Illustrasjonsplan
12. Vegtegninger
13. Støyrapport
14. Kulturminnerapport, datert 18.02.21
15. Naturtyperegistrering
16. Informasjonsmøte med berørte naboer 18.11.2021
17. Formannsskapsmøte om ny brannstasjon
18. Miljøteknisk grunnundersøkelse
19. Teknisk notat Grunnteknikk
20. Områdestabilitet
21. Tillatelse til felling av trær med misteltein
22. Innspill fra FK – frisikt til gang/sykkelvei
23. Innspill plassering busslomme

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
21/09093

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	67/23
2 Formannskapet	20.06.2023	118/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	43/23

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 14.06.2023 sak 67/23

Behandling

Saksbehandler Thomas Andersen innledet saken og svarte på oppklarende spørsmål.

Matt (MDG) fremmet følgende forslag til tilleggspunkter:

- Boligene på trekantjordet tas ut av planen og sees i sammenheng med regulering av bakenforliggende boligområdet.
- solceller på tak skal realiseres

Forslag fremmet av Matt, punkt 1 fikk 2 (MDG) stemmer og falt.
Forslag fremmet av Matt, punkt 2 fikk 2 (MDG) stemmer og falt.
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
21/09093

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	67/23
2 Formannskapet	20.06.2023	118/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	43/23

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 118/23

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) tok opp deler av forslaget som også ble fremmet i utvalg for plan og byggesak som nytt tilleggspunkt:
Solceller på tak skal realiseres.

Forslag fremmet av MDG fikk 2 stemmer (MDG), og falt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
21/09093

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	67/23
2 Formannskapet	20.06.2023	118/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	43/23

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 43/23

Behandling

Jon Gustav Kirkerud (MDG) tok opp følgende forslag, tidligere fremmet i Utvalg for plan og bygg:

Solceller på tak skal realiseres.

Bård-Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

Boligene på trekantjordet tas ut av planen og sees i sammenheng med regulering av bakenforliggende boligområde.

Kirkeruds forslag fikk 9 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Dahls forslag fikk 9 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt. Ordfører gjorde oppmerksom på at riktig dato for plankartet er 14.5., ikke 19.5.

Vedtak

1. Reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 14.5.2021 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

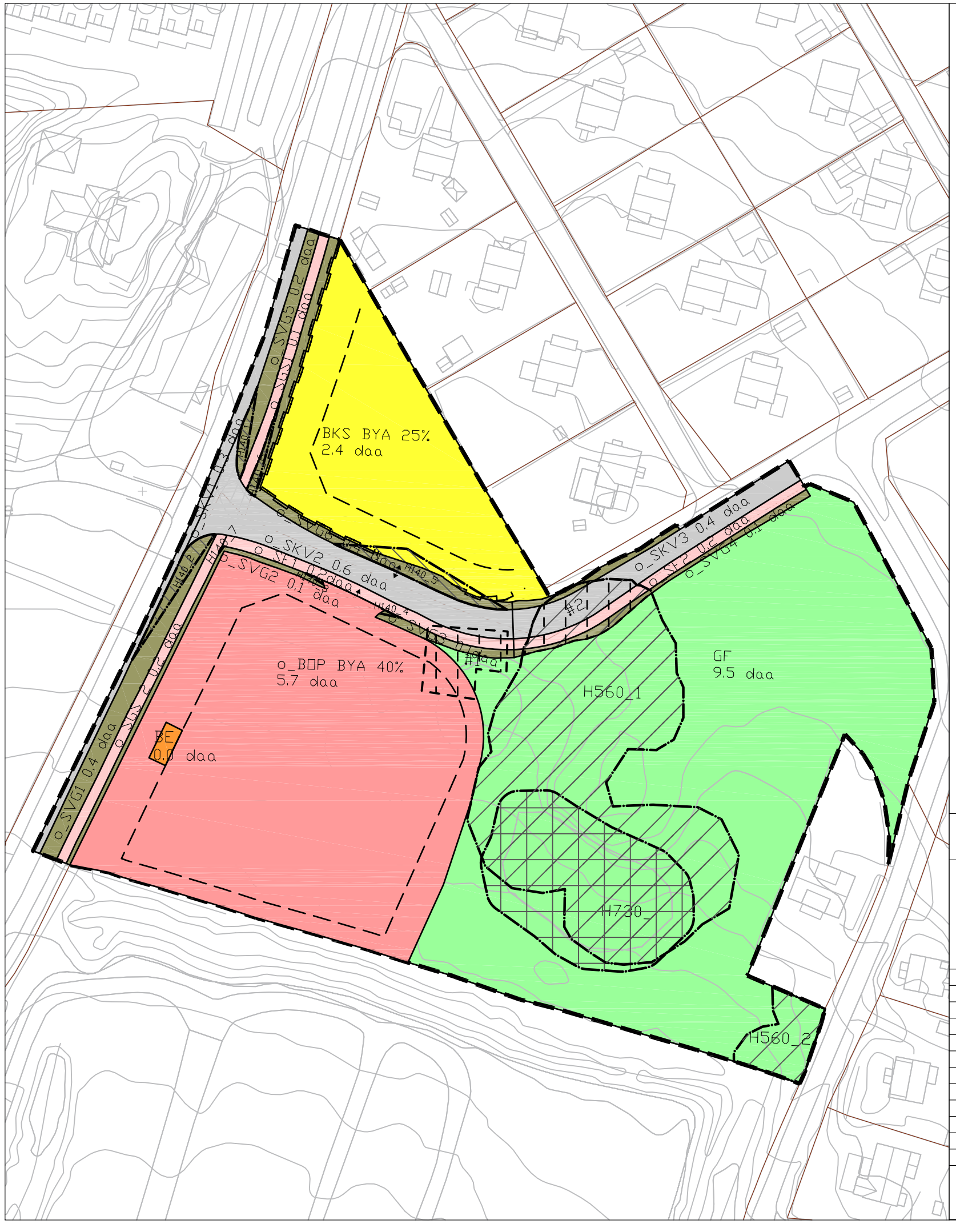

TEGNFORKLARING

1. Bebyggelse og anlegg

- BKS — Konsentrert småhusbebyggelse
- o_BOP — Offentlig eller privat tjenesteyting
- o_BE — Offentlig energianlegg

2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- o_SKV1–3 — Kjøreveg, offentlig
- o_SGS1–2 — Gang–/ sykkelveg, offentlig
- o_SF1–2 — Fortau, offentlig
- o_AVG1–6 — Annen veggrunn–grøntareal, offentlig

3. Grønnstruktur

- o_GF — Friområde, offentlig

c) Sone med angitte særlige hensyn

- H_560 — Bevaring naturmiljø

d) Båndleggingssoner

- H_730 — Båndlegging etter lov lov om kulturminner

a.1) Sikringssoner

- H_140 — Frisikt, H140_1–6

Område bestemmelser

- #1–2 — Anlegg– og riggområde

Linjetyper

- Plangrense
- Formålsgrense
- Byggegrense
- Grense for angitt hensynssone
- Grense for båndleggingssone
- Grense for bestemmelser

PLANID:

KARTDATA:
Høydegrunnlag: NN2000 juni 2020
Koordinatsystem: EUREF89, UTM sone 32
Ekvidistanse: 1 m
Digitalt kartgrunnlag (FKB)

ASKER KOMMUNE

DETALJREGULERING FOR

TOFTE BRANNSTASJON

REGULERINGSBESTEMMELSER FØLGER SOM VEDLEGG

EKVIDISTANSE 1M
MÅLESTOKK: 1:2000

0 10 20 30 40 50

REVISJON		DATO	SAKSB/TEGN

SAKSBEHANDLING IFLG PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	SAKSNR	DATO	SAKSB/TEGN
Forvarsel/annonse	Saksnr	20.07.20	
1. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker			
Offentlig ettersyn			
2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker			
Kommunestyrets vedtak «Egengodkjenning»			
Kunngjøring			
FORSLAGSTILLER	TEGN	DATO	SAKSB/TEGN
	tegninsnr	14.05.21	**saksb TA**

Asker kommune

Vedtatt dato:
Dato for siste mindre endring:
05.06.2023

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon

Forslag til reguleringsbestemmelser
Detaljregulering

Saksnummer 20/1634

1. Planens hensikt

Hensikten med planen er å tilrettelegge for en ny brannstasjon på Tofte og samtidig klargjøre for boligutvikling på den nordlige delen av tomta.

2. Fellesbestemmelser for hele planområdet

Bestemmelser som gjelder for hele planområdet.

2.1 Funksjons- og kvalitetskrav (§ 12-7 nr. 4)

2.1.1 Universell utforming

Gjeldene regelverk for universell utforming skal legges til grunn ved planlegging av brannstasjonen og boligbebyggelsen. Prinsippene for universell utforming skal integreres i helhetsløsningen i planen.

2.2 Verneverdier kulturmiljø/naturmangfold (§ 12-7 nr. 6)

2.2.1 Automatisk fredede kulturminner

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein, slagg etter jernfremstilling etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og fylkeskommunen varsles, jf. lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (kulturminneloven) § 8.

2.3 Miljøkvalitet (§ 12-7 nr. 3)

2.3.1 Miljøoppfølgingsplan

Det skal utarbeides en miljøoppfølgingsplan i tråd med NS 3466 som skal redegjøre for: aktuelle transportveier i anleggsperioden og iverksetting av trafikksikkerhetstiltak, hvordan støy og støvplager skal forebygges i anleggsperioden, håndtering av overvann, lensevann og miljøfarlige kjemikalier i anleggsperioden, massebalanse og avfallshåndtering.

2.3.2 Fossilfri bygge- og anleggsplass

Fossilfri bygge- og anleggsplass skal vurderes og redegjøres for i den hensikt å oppnå målene og gjennomføre tiltakene i Asker kommunes energi- og klimaplan.

2.3.3 Energikilder
Miljøvennlige, alternative energikilder/løsninger skal vurderes og redegjøres for i den hensikt å oppnå målene og gjennomføre tiltakene i Asker kommunes energi- og klimaplan.

2.3.4 Massehåndtering
Det skal utarbeides en massedeisponeringsplan som beskriver håndtering av eksisterende masser. Planen skal sikre:
- at spredning av uønskede arter unngås
- deponering av overskuddsmasser til nærmeste godkjente deponi eller andre prosjekter i området
- transportvei, mtp minst mulig sjenanse for naboer og berørte parter

2.3.5 Støy
Miljøverndepartementet sine retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, Rundskriv T-1442/2021, skal legges til grunn for gjennomføring av reguleringsplanen og støyverdiene i tabell 3 i retningslinjen skal overholdes og skal ligge til grunn for vurdering av støy i anleggs- og driftsperioden.

Det skal etableres støyskjerming som sikrer at fasade på bygningene innenfor område BKS, og uteområdene rundt bygningene skal ikke overstige laveste verdier i støyretningslinjeT-1442.

3. Bestemmelser til arealformål

3.1 Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 nr. 1)

3.1.1 Dokumentasjonskrav og særskilt underlag til byggesaksbehandlingen

I forbindelse med søknad om rammetillatelse for tiltak innenfor planområdet skal følgende dokumentasjon legges fram og godkjennes av kommunen:

Landskapsplan. (§ 12-7 nr. 12)
Det skal utarbeides landskapsplan i målestokk 1:500. Landskapsplanen skal samordnes med tekniske planer.

Planen skal inneholde:
Plassering av ny bebyggelse med angivelse av byggehøyder og innganger.
Utforming av atkomstforhold, parkering inkl. HC- og sykkelparkering, manøvreringsarealer, varelevering og avfallshåndtering.
Angivelse av hvilken vegetasjon som skal bevares og sikres i anleggsfasen, og hvilken vegetasjon som er nyplantinger.
Eksisterende og fremtidige koter.
Plan for håndtering av overflatevann.
Plassering av renovasjon og avfallshåndtering.
Område avsatt til snø opplagring.

Tekniske planer. (§ 12-7 nr. 12)

Det skal utarbeides tekniske planer for veg, fortau, infrastruktur. Planene skal være i henhold til enhver tids gjeldende normer og krav.

Planene skal vise:
Utforming av vei og fortau med tilhørende anlegg.
Nytt og eksisterende vann- og avløpsnett, inkludert tilkoblingspunkter.
Plan for håndtering av overvann
Renovasjonstekniske løsninger
Teknisk infrastruktur som el, tele og bredbånd. Fremføring av disse skal skje med jordkabel.

VA-rammeplan (§ 12-7 nr. 12)

Følgende skal dokumenteres i en VA-rammeplan:

Eksisterende og planlagte VA-systemer, inkl. tilknytningspunkt til eksisterende anlegg.

Nedbørsfeltet, eksisterende avrenningsmønster og planlagte endringer, lokalisering av areal for overvannstiltak, flomsoner og flomveier, og beskrivelse av konsekvenser for nedenforliggende områder.

Vurdering av forurensningsnivå i overvann, vurdering av resipient og krav til vannkvalitet.

Lokalisering av planlagte tekniske VA-anlegg som hovedledningsnett, pumpestasjoner, trykkøkningsanlegg, renseanlegg, slokkevannsuttak, høydebasseng, rensedammer, infiltrasjonsarealer, fordrøyningssystemer, etc.

Dimensjoneringsgrunnlag og planlagt belastning (pe) inklusiv slokkevann (ledningsdimensjoner skal fremgå av plantegning).

Beregninger som dokumenterer overvannsmengder før og etter utbygging. Klimafaktor skal tas med i beregningen for situasjon etter utbygging. Det skal dokumenteres hvor stort fordrøyningsvolum det er behov for, for å ivareta krav til utslippsmengde.

VA-anlegg som utbygger søker overtatt til offentlig drift og vedlikehold.

Plan for håndtering av overvann. (§ 12-7 nr. 12)

Overvann skal som hovedregel renses og fordrøyes lokalt innenfor byggeområde.

Overvann skal så langt mulig utnyttes som et positivt element i byggeområdene. Bygninger og anlegg skal utformes slik at naturlige flomveier ivaretas.

Tiltak for å begrense/forsinke avrenning av overvann skal vurderes.
Det skal innenfor planområdet etableres anlegg for oppsamling, rensing og bortledning av overflatevann fra bebyggelse, veier og andre arealer. Dette gjelder også for overvann som kommer fra områder utenfor planområdet.

Skjøtselsplan. (§ 12-7 nr. 12)

Det skal utarbeides en skjøtselsplan for friområdet (o_GF) i samråd med Asker Kommune.

4.1.2 Konsentrert småhusbebyggelse, (BKS)

Utforming (§12-7 nr. 1):

Innenfor BKS kan det oppføres konsentrert småhusbebyggelse.. Maks BYA = 25 %

Følgende høyder tillates:
For bebyggelse med saltak tillates høyeste gesims inntil 6,5 meter og mønehøyde inntil 9,0 meter målt fra eksisterende terrengs gjennomsnittsnivå rundt bygningen.

Garasje/uthus skal være underordnet hovedhuset, maks mønehøyde 5 m.

All bebyggelsen skal ha saltak og med møneretning og materialbruk i tråd med eksisterende tilstøtende bebyggelse på Toftejordet. (Spireaveien 4,5,7)

Funksjons- og kvalitetskrav (særskilt for dette/disse byggeområdene) (§ 12-7 nr. 4, 5):

Bebyggelse skal utformes med vekt på løsninger som i størst mulig grad gir tilgang og brukervennlighet for alle.

Atkomst til området er vist med avkjørselssymbol på plankartet. Avkjørsel kan justeres/flyttes i samråd med Asker kommune, så lenge forskriftsmessige siktforhold i kryss/avkjørsler opprettholdes.

Renovasjon
Det skal settes av område for felles renovasjon innenfor området. Anlegget skal enkelt håndteres for renovasjonsbil fra Bispevegen.

Parkering og sykkelparkering
Det skal opparbeides minimum 1,5 parkeringsplass pr. boenhet, hvorav 1 parkeringsplass pr. boenhet kan være carport/integrert i bolig. For hver bruksenhet skal det regnes med 18 m² BYA pr biloppstillingsplass. Det skal tilrettelegges for minimum 2 sykkelparkeringsplasser pr. boenhet.

Uteoppholdsareal og lekeplasser
innenfor området anlegges felles lekeareal.
Det skal avsettes plass til min. 100 m2 felles nærlekeplass innenfor området BKS

Enebolig skal ha min 100 m² uteoppholdsareal.
Tomannsboliger skal ha et uteoppholdsareal på minimum 150 m2 til sammen.
Areal for uteopphold skal være beskyttet fra støy og biltrafikk og ligge godt tilgjengelig (jf. rundskriv T-1442/2021 om støy). Uteoppholdsareal skal ha gode sol- og lysforhold, samt være skjermet for innsyn.

Boligkvalitet (§ 12-7 nr. 5)
Det kan bygges inntil 3 boenheter innenfor BKS.

Byggegrense (§§ 12-7 nr. 2)
Byggegrense reguleres 20m fra fylkesveiens midtlinje og 12,5m fra Bispeveiens midtlinje.

Støyskjerm (§§ 12-7 nr. 1 og 4)
Byggeområdet BKS skal skjermes med støyskjerm mot fylkesvegen og deler av Bispevegen. Utforming og materialvalg skal tilpasses det øvrige bygningsmiljø. Arbeidstegning for støyskjermingen skal godkjennes av Viken fylkeskommune og Asker kommune.

4.1.3 Offentlig tjenesteyting, brannstasjon, (o_BOP)

Utforming (§12-7 nr. 1):

Området skal benyttes til brannstasjon med tilhørende funksjoner.
Maks BYA = 45%

Ny bebyggelse skal ha flatt tak og fasadematerialet skal være stedstilpasset rød pigmentert tre-kledning. Gesimshøyde skal ikke overstige kote 143,5 moh. over planert terreng. Tekniske rom tillates på inntil 10 % av totalt samlet takflate og skal ikke overstige kote 146,5 moh.

Solcellepaneler tillates.

Funksjons- og kvalitetskrav (særskilt for dette/disse byggeområdene) (§ 12-7 nr. 4, 5):

Parkering
Det skal etableres min. 20 p-plasser innenfor området, hvorav min. 1 skal være HC og min. 3 skal være el parkering. Det skal tilrettelegges for minimum 10 sykkelparkeringsplasser.

Renovasjon
Det skal settes av område for renovasjon innenfor området. Anlegget skal enkelt håndteres for renovasjonsbil. Løsningen skal være utarbeidet iht. gjeldene regler og godkjent av kommunen før overtakelse.

Andre forhold knyttet til byggegrenser (§ 12-7 nr. 2)
Byggegrense reguleres 20m fra fylkesveiens midtlinje og 12, 5m fra Bispeveiens midtlinje. Trafo og nødstrømsaggregat kan plasseres utenfor byggegrense.

Trafo og nødstrømsaggregat kan plasseres utenfor byggegrense.

Andre forhold knyttet til miljøkvalitet (§ 12-7 nr. 3)
Det skal etableres en trerekke langs vestre del av brannstasjonstomta for å dempe inntrykket av bygget mot Tofte gård.

Området skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

4.1.3 Offentlig energianlegg, (o_BE)
Gjelder trafo og nødstrømsaggregat.

Utforming (§12-7 nr. 1):
Utforming og plassering skal tilpasses omgivelsene.

Området skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5 nr. 2)

3.2.1. Offentlig kjøreveg, (o_SKV 1)

Utforming (§12-7 nr. 1)
Gjelder del av fylkesveg som blir berørt av planen. Eksisterende vegbredde opprettholdes.

Området skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.2.2 Offentlig kjøreveg, (o_SKV 2 og 3)

Funksjons- og kvalitetskrav (§ 12-7 nr. 4))
Bispevegen skal oppgraderes etter vei- og gatenormal for Asker kommune. Reguleringsbredde 12m inkludert fortau. For etablering av gangvei kan man fravike kommunens veinormal for fotgjengerfelt med 1 meter for å ivareta samtlige av parkens eiketrær best mulig. Det tillates å etablere adkomst til boliger (BKS) fra Bispeveien.

Områdene skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.2.3 Offentlig gang-/ sykkelveg, (o_SGS 1-2)

Utforming (§12-7 nr. 1)
Gjelder eksisterende gangs sykkelveg langs fylkesvegen.

Områdene skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.2.4 Offentlig fortau, (o_SF1-2)

Det tillates med adkomst til brannstasjonen over fortauet.

Områdene skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.2.5 Annen veggrunn grøntareal, (o_AVG 1-6)

Utforming (§12-7 nr. 1)

Arealer avsatt til annen veggrunn kan benyttes til tekniske anlegg, fyllinger og skjæringer. Skråninger skal ha en naturlig overgang mot eksisterende terreng og istandsettes med naturlig revegetering eller stedstilpasset engfrøblanding.

Områdene skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

3.3 Grønnstruktur (§ 12-5 nr. 3)

3.3.1 Offentlig friområde (o_GF)

Utforming (§12-7 nr. 1)

Området skal være åpent og allment tilgjengelig. Innenfor området tillates faste og midlertidige installasjoner etter avtale med kommunen. Det tilstrebes å legge til rette for rekreasjonsaktiviteter for barn og voksne i alle aldre.

Vann-, overvann- og avløpsledninger kan graves ned i henhold til VA-rammeplan.

Retningslinjer for særlige drifts- og skjøtselstiltak (§ 12-7 nr. 9)
Det skal utarbeides en skjøtselsplan i samarbeid med Asker kommune

Området skal være offentlige (§ 12-7 nr. 14).

4. Bestemmelser til hensynssoner (§§ 12-6, 12-7 og 11-8)

4.1 Sikrings-, støy- og faresoner (§ 11-8 a) (sone x, x)

4.1.1 Faresone frisikt (H140_1-7)

I vegkryss og avkjørsler skal det innenfor regulerte frisiktsoner til enhver tid ikke forekomme sikthindringer høyere enn 0,5 meter over tilstøtende vegers vegbanenivå.

4.3 Særlige hensyn til bevaring av naturmiljø (§ 11-8 c)

4.3.1 Bevaring naturmiljø, (H560_1-2)

Innenfor hensynssonene H560_1-2 skal eksisterende eiketrær bevares.
Det skal ikke utføres arbeid i grunnen, eller andre tiltak, som kan skade treets rotsystem, herunder kjøring med tunge maskiner og lagring av masser.

H560_1 er et område med 7 eiketrær med overlappende krone som er avmerket som en lokalitet med verdi A. Arealet som er avsatt tilsvarer en buffersone på en og en halv kronediameter rundt lokaliteten.

H560_2 er et område med to eiketrær med overlappende krone som er avmerket som lokalitet med verdi B. Arealet som er avsatt tilsvarer en buffersone på en og en halv kronediameter rundt lokaliteten.

4.4 Båndlagte områder eller båndlegging i påvente av vedtak (§ 11-8 d) (sone x, x)

4.4.1.Båndlegging etter lov om kulturminner, (H730)

Båndlagt etter kulturminneloven av 1978. Innenfor gjeldende område (H730) ligger automatisk fredet kulturminne – bosetning-aktivitetsområde fra steinalder (id 272259). Det må ikke forekomme noen form for inngrep i grunnen eller andre tiltak innenfor dette området uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

5. Bestemmelser til bestemmelsesområder

5.1 Bestemmelser til bestemmelsesområde (område #1, #2)

5.1.2 Bestemmelser knyttet til bestemmelsesområde, # 1 (§12-7 nr 1-14)

Før fjerning av trær med Misteltein, skal det sikres frø fra bestanden og disse skal inokuleres på egnede trær i friområdet (o_GF). Avbøtende tiltak beskrevet i *Konsekvensanalyse for misteltein* skal følges. Vedtak til fjerning av trær er gitt fra Statsforvalteren 23.03.21. Bestemmelsen skal gjelde til 01.06.21.

5.1.1 Bestemmelser knyttet til bestemmelsesområde, # 2 (§12-7 nr 1-14)

Ved eventuelle tiltak i nærheten av rotsonen til eikelokaliteten, skal sikring av trærnes rotsone gjøres av eller i samråd med fagkyndige. Rotsonen må kartlegges ved prøvegraving før det gjøres inngrep. Avbøtende tiltak må gjennomføres dersom rotsonen berøres ved graving. Bestemmelsen gjelder fra Avgjortdato 01.05.21 (innsending til kommunen) og gyldig til dato: 01.12.26 (5 år etter vedtatt plan).

6. Rekkefølgebestemmelser

Alle rekkefølgebestemmelser som gjelder for planområdet samles i dette kapitlet (§ 12-7 nr. 10)

6.1 Før rammetillatelse (felt o_BOP)

Skal det være utarbeidet et klimabudsjett for prosjektet.

Skal det foreligge plan for gjennomføring av anleggsperioden med riggplan, sikringstiltak inklusiv sikring av myke trafikanter. Planen skal godkjennes av Asker Kommune.

Skal det søkes om tillatelse til felling av trær med misteltein.

Skal det foreligge et overvannsnotat etter Asker kommune sine retningslinjer som omhandler håndtering av overvann på egen tomt.

Det foreligge godkjent detaljert landskapsplan, målestokk 1:500.

Det foreligge godkjente tekniske planer.

VA-rammeplan være utarbeidet.

6.2 Før igangsettingstillatelse (felt BKS)

Skal det foreligge godkjent landskapsplan med felles lekeplass og renovasjonsanlegg i tråd med kommunens utomhus normal.

6.3 Før igangsettingstillatelse (felt o_BOP)

Skal bussholdeplass langs fylkesvegen være flyttet og opparbeidet i henhold til vegnorm fra fylkeskommunen.

Det må foreligge tillatelse til felling av trær med misteltein.

Det skal foreligge en avtale med fagkyndig (f.eks. arborist) som skal bistå ved arbeider i rotsonen rundt utvalgt naturtype (H560_1), samt en beskrivelse av hvordan arbeider i og ved rotsone skal foregå. Beskrivelse, samt dokumentasjon på den fagkyndiges kompetanse skal godkjennes av Asker kommune.

6.4 Før bebyggelse tas i bruk (felt BKS)

Skal oppgradering av Bispevegen (o_SKV2) og fortau langs Bispevegen, (o_SF2) være ferdig opparbeidet.

Skal nærlekeplass være ferdig opparbeidet.

6.5 Før bebyggelse tas i bruk (felt o_BOP)

Skal oppgradering av Bispevegen (o_SKV3) og fortau langs Bispevegen, (o_SF1) være ferdig opparbeidet.

Ved søknad om ferdigstillelsesattest skal det leveres et endelig klimaregnskap.

Dokumenter som gis juridisk virkning gjennom henvisning i bestemmelsene

Dokumenter som gis juridisk virkning gjennom henvisning i planbestemmelsene, for eksempel illustrasjonsplan eller geoteknisk rapport, listes opp her med navn, dato og eventuelt rapportnummer.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
21/09093

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	16.06.2021	61/21
2 Formannskapet	22.06.2021	148/21

Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - 1. gangs behandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 22.06.2021 sak 148/21

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag:
Miljømessige ambisjoner av brannstasjonen med bl.a. Bygg i massivtre og solceller på tak skal realiseres.

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag på vegne av MDG og A:
Boligene på trekantjordet tas ut av planen og sees i sammenheng med regulering av bakenforliggende boligområdet.

Ole Jacob Johansen (FrP) tok opp opprinnelig innstilling fra kommunedirektør og fremmet følgende forslag:
Forslag til endringer til reguleringsbestemmelsene:
Pkt 2.3.2 Fossilfri bygge- og anleggsplass: I utlysningsteksten legges fossilfri bygge - og anleggsplass inn som opsjon, og prissettes separat.
Pkt. 2.3.3 Energikilder: Alternative energikilder legges inn i utlysningen som opsjon, med krav om spesifisering av besvarelse i KWh pr år, og prissettes separat.

Forslag fra MDG fikk 2 stemmer (MDG,SV), og falt.

Forslag fremmet av Matt på vegne av MDG og A fikk 4 stemmer (MDG,A,SV), og falt.

Kommunedirektørens opprinnelige innstilling, herunder forslag til endringer fremmet av Johansen (FrP), fikk 1 stemme (FrP), og falt.

Innstillingen fra Utvalg for plan og byggesak ble vedtatt mot 1 stemme (FrP).

Vedtak

1. Kommunen vedtar forslag til reguleringsplan for Tofte brannstasjon, deler av gbnr. 336/1 og 359/1 som vist på plankart datert 19.5.2021 sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10 med følgende endringer:

    a. For deler av gbnr. 336/1 reduseres antallet boenheter slik at inndelingen av tomtene tilpasses bedre den øvrige tomteinndelingen på Toftejordet.

    b. For etablering av gangvei vurderes å fravike kommunens veinormal for fotgjengerfelt med 1 meter for å ivareta samtlige av parkens eiketrær best mulig.

2. I den videre prosjektering legges vedtak i Formannskapet 16.06.2020 og Asker kommunes nylig vedtatte klimaplan til grunn.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:	Vår ref:
03.09.2021	2020/26194
Deres dato:	Deres ref:
24.06.2021	20/1634

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sumeet Singh, 32266813

Asker – Uttalelse til høring av reguleringsplan for Tofte brannstasjon

Vi viser til brev datert 24. juni 2021 med høring av detaljregulering for Tofte brannstasjon i Asker kommune.

Bakgrunn
Det fremgår av planforslaget at det skal tilrettelegges for ny brannstasjon, boligbebyggelse, lek, samt gang- og sykkelveg og kjøreveg.

Vi ga innspill til planarbeidet, i vårt brev datert 3. september 2020.

Statsforvalterens rolle
Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, samfunnssikkerhet, samt barn og unges interesser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering
Vi finner ingen planbeskrivelse i tilsendte saksdokumenter eller på kommunens nettside. Vi minner på at alle planer skal ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, og planens forholdt til rammer og retningslinjer for områder, jf. plan- og bygningslovens § 4-2.

Vi har følgende konkrete merknader knyttet til nasjonale og viktige regionale interesser:

<u>Barn- og unges interesser</u>
Vi minner på barn- og unges interesser og sikring av deres skoleveg. Anleggsperioden vil føre med seg ny og uvant anleggstrafikk ved viktig skoleveg for barn og unge. Det er viktig at skolevegen sikres mot uønskede hendelser. Dette kan gjøres gjennom sikring av skoleveger, eller etablering av midlertidige veitraseer slik at barn og unge unngår anleggsområde på vei til skolen.

Fremmede arter

Det er registrert fremmede arter innenfor planområde. Flytting av løsmasser er en av de hyppigste årsakene til spredning av fremmede organismer. Naturmangfoldlovens kapittel IV og forskrift om fremmede organismer utdyper den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldlovens § 6. For virksomheter eller tiltak som kan medføre utilsiktet spredning eller utslipp av fremmede organismer stiller aktsomhetsplikten krav om at den ansvarlige i rimelig utstrekning treffer tiltak for å hindre slik spredning. Vi er positive til at det skal utarbeides en massedeponeringsplan som skal sikre at spredning av uønskede arter unngås. Vi forutsetter at denne planen utarbeides og følges opp, jf reguleringsplanens bestemmelse pkt. 2.3.4.

Støy

I vårt innspill til planarbeidet understreket vi at det gjennom rekkefølgebestemmelser må sikres at eventuelle støytiltak etableres før ny bebyggelse tas i bruk. Vi kan ikke se at det er satt en rekkefølgebestemmelse for dette. Tas den nye bebyggelsen i bruk før støytiltakene er oppført, vil dette kunne medføre negative konsekvenser for den nye befolkningen i området. Vi anbefaler at det settes som en rekkefølgebestemmelse at støytiltak etableres før ny bebyggelse tas i bruk.

Planbestemmelsene henviser videre til Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442/2016. Vi minner om at retningslinjen er revidert og vi anbefaler at det innarbeides henvisning til T-1442/2021 istedenfor.

Naturmangfold

Bestemmelsen 5.1.2 fremgår som uklar. Av bestemmelsen fremgår det at «Bestemmelsen skal gjelde til 01.12.2026». Det er uklart for oss hvorfor det er satt en tidsbegrensning for bestemmelse og anbefaler å oppklare denne bestemmelsen.

Det fremkommer av bestemmelsene at eiketrærne i hensynssone H560_1 har et avsatt areal som tilsvarer en og en halv kronediameter rundt lokaliteten som buffersone. Det er ikke satt en lik bestemmelse for hensynssone H560_2 som er et område med to eiketrær med verdi B. Vi minner på at selv om eiketrærne i denne sonen har lavere verdi, ikke betyr at de kan hensyntas i mindre grad. Vi anbefaler at det settes tilsvarenende buffersone rundt eiketrærne i H560_2, dersom dette ikke er gjort.

Konklusjon

Vi forutsetter at barn og unges sikkerhet ivaretas i anleggsperioden, og at det utarbeides en masseforvaltningsplan. Det er utarbeidet nye retningslinjer for behandling av støy som vi anbefaler innarbeidet. Bestemmelse 5.1.2 anbefales oppklart. Vi anbefaler at eiketrærne i 560_2 hensynsstas på lik måte med eiketrærne i 560_1.

Vi vil på generelt grunnlag anmode kommunen å kvalitetssikre plankart og bestemmelser før planforslaget eventuelt vedtas.

Ellers viser vi til kommunens ansvar som planmyndighet, jf. Statsforvalterens forventningsbrev for 2021, datert 28. januar 2021 og tilhørende vedlegg med forventninger til kommunal arealplanlegging.

Vi ber om å få tilsendt vedtaket i saken og eventuelt godkjent reguleringsplan.

Med hilsen

Alexander Karlsson
seniorrådgiver

Sumeet Singh
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Viken fylkeskommune Postboks 220 1702 SARPSBORG

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Deres ref:
Vår ref: 2021/134723
Dato: 15.07.2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

MATTILSYNETS HØRINGSUTTALELSE - OFFENTLIG ETTERSYN - REGULERINGSPLAN NYE TOFTE BRANNSTASJON - 336/1 OG DEL AV 336/852 I ASKER KOMMUNE

Vi viser til dokumenter i saken datert 25.06.2021.

Mattilsynets rolle
Mattilsynet er statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler. Vår oppgave er å sikre at tiltak som planlegges i kommuner ikke bryter med regelverk hvor Mattilsynet er sektormyndighet. Det er tre fagområder som kan bli berørt. Det er fare for forurensing av drikkevann og drikkevannskilder, fare for spredning av plantesykdommer og fare for spredning av fiskesykdommer.

Mattilsynet skal påse at nasjonale føringer, regionale planer og lokale bestemmelser som beskytter drikkevann og drikkevannskilder følges opp av kommuner og tiltakshavere. I reguleringsarbeidet er det viktig å kartlegge drikkevannskilder for å ivareta disse under utbygging og sikre de mot mulig framtidig forurensning. Mattilsynet må forutsette at kommune og tiltakshavere har oversikt over drikkevannskilder, deres nedbørsfelt samt drikkevannsledninger. I tillegg må enkeltvannforsyninger i det aktuelle området og i deres nedbørsfelt kartlegges.
Mattilsynet har også ansvar for planter og plantehelse. Ved behov for å flytte jord skal Mattilsynet i det berørte området kontaktes. Vi viser her til Fylkeskommunens *veileder til matjordplan* fra 2016. Det er viktig at det ved flytting av jord blir gitt bestemmelser om dette i reguleringsplaner.
Det hører også under Mattilsynets fagområde å ivareta fiskehelsen. Tiltak/inngrep langs vassdrag kan spre sykdommer. Bruk av maskiner, redskap og andre innsatsfaktorer som er benyttet i smittede vassdrag er forbudt uten forutgående vask og desinfeksjon. Det er derfor viktig at Mattilsynet blir kontaktet dersom kommunen har spørsmål rundt dette.

Saken gjelder
Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for ny brannstasjon. I tillegg skal det legges til rette for boliger og lekeplass i den nordre delen av planområdet. Det er gjort endringer under planprosessen ved at antall boenheter er redusert slik at området er mer i tråd med tomteinndelingen på Toftejordet. Det er også forslag om justering av fotgjengerfelt.
I referat fra oppstartsmøtet 24.06.20 presiseres at Tofte vannverk skal vurderer sin kapasitet for området.

www.mattilsynet.no

Mattilsynet
Avdeling Søndre Buskerud

Saksbehandler: Marit Beseth Nordeide
Tlf: 22400000
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

Forslag til reguleringsbestemmelser av 19.05.2021 med fellesbestemmelser omfatter tekniske planer og VA-rammeplaner. Det skal foreligge dokumentasjon på eksisterende og planlagte VA-systemer, inkludert tilknytningspunkt til eksisterende anlegg. Mattilsynet vurderer at tydelige krav til VA-rammeplan vil sikre trygt drikkevann til enheter innenfor området, i tillegg til håndtering av overvann, tilstrekkelig kapasitet til slokkevann osv.
Bestemmelser for massehåndtering (punkt 2.3.4) skal sikre at spredning av uønskede arter unngås. Vi erfarer at strenge rutiner er nødvendig for å hindre spredning av uønskede planter. Det er positivt at dette tas inn i bestemmelsene for reguleringsplanen.

Mattilsynets uttalelse
Mattilsynets tidligere innspill av 14.08.2020 til varslet planarbeid er fulgt opp. Vi har ingen innvendinger til planen slik den nå foreligger.

Planområdet skal knyttes til eksisterende vannforsyning og vi peker på at vannverket må vurdere sin kapasitet og leveringssikkerhet slik at de har en reell mulighet til å utvide og sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann til alle nye enheter innenfor planområdet, både brannstasjonen og boenhetene. Utvidelser og endringer av vannforsyningssystemer skal registreres hos Mattilsynet, jf drikkevannsforskriften § 17. Dersom det blir nødvendig med vesentlige endringer av vannforsyningen (eksempelvis nytt drikkevannsbasseng, nye vannkilder eller reservevannforsyning) stilles krav til plangodkjenning, jf drikkevannsforskriften § 18.

Med hilsen

Marit Beseth Nordeide

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Norges vassdrags- og energidirektorat

NVE

Asker kommune
Postboks 353
1372 ASKER

Vår dato: 29.06.2021
Vår ref.: 202008555-4
Arkiv: 323
Deres dato: 25.06.2021
Deres ref.: JTRYTI S20/1634

Saksbehandler:
Kjetil Indrevær

NVEs uttalelse - Offentlig ettersyn - Reguleringsplan nye Tofte brannstasjon - Gnr. 336 bnr. 1 og del av bnr. 852 - Asker kommune, Viken

Vi viser til høringsdokumenter mottatt 25.06.2021.

Grunnteknikk AS konkluderer med at områdestabiliteten er ivaretatt basert på terrengkriterier og fjell i dagen.

NVE har derfor ingen vesentlige merknader til høringen.

Med hilsen

Ann-Kristin Larsen
seksjonssjef

Kjetil Indrevær
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Asker kommune
Katrineåsveien 20, NO
3440 Røyken

Vår ref.: 556528/2021 - 2020/125378
Deres ref.: S20/1634
Dato: 13.09.2021

Uttalelse - Offentlig ettersyn - Reguleringsplan - Gbnr 36/1 og 359/1 - Tofte brannstasjon - Asker kommune

Vi viser til brev fra Asker kommune av 24.08.2021 om reguleringsplan for Tofte brannstasjon til offentlig ettersyn i henhold til plan- og bygningsloven § 12-10.

Hensikten med planforslaget er å tilrettelegge for ny brannstasjon, boligbebyggelse, lek, samt gang- og sykkelvei og kjørevei.

Planen er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesveg og som fagmyndighet for kulturminnevern. Fylkeskommunen har følgende merknader til planforslaget:

Nyere tids kulturminner

For redegjørelse av kulturminner og kulturmiljøer vises det til vår uttalelse til varsel datert 04.09.20. Fylkeskommunen ønsket ikke å motsette seg oppføring av en ny brannstasjon, men forutsatte at den måtte tilpasses den verneverdige bebyggelsen i forhold til utforming, volum, høyde og materialvalg.

Foreliggende forslag og illustrasjoner viser at brannstasjonen foreslås oppført i et enkelt volum med flatt tak, og med rød pigmentert tre-kledning som skal gjenspeile fargepaletten til Tofte gård og industribebyggelsen i sør. Arealet på vestsiden av brannstasjonstomta er planlagt med en langsgående tre-rekke for å avgrense og skjerme arealet mot omgivelsene og Tofte gård.

I tillegg til brannstasjon skal det klargjøres for boligutvikling på den nordlige delen av tomta (Trekantomta), like ved den verneverdige bebyggelsen på «Toftejordet», som består av arbeiderboliger til Tofte Cellulosfabrikk, oppført på slutten av 1940-tallet og på 1950-tallet. Boligene er bygd etter like grunntegninger med lik møneretning, noe som gir området et særpreg. På det vesle jordet foreslås det nå konsentrert småhusbebyggelse på inntil 5 boenheter, oppført med saltak med samme møneretning og materialbruk som tilstøtende verneverdige boligbebyggelse.

PLAN Avdeling for kommunale planer
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vurdering
Brannstasjonen vil med sitt volum og asfalterte omgivelser redusere områdets grønne preg og endre omgivelsene til Tofte gård. Det er derfor viktig at det etableres et vegetasjonsbelte mot Østre Strandvei og gårdstunet. Forslag til utforming, høyder og fasadekledning vurderes som tilstrekkelig tilpasset. I forslag til reguleringsbestemmelsen § 4.1.3 er bare fasadekledning i tre tatt med, også farge bør nevnes her, siden den rødbrune som nevnt i kommunens saksframstilling er ment å tilpasses Tofte gård og den eldre industribebyggelsen.

Trekantomta ligger visuelt sårbart til mellom Tofte gård og Toftejordet med arbeiderboligbebyggelse. Området er avsatt til boligbebyggelse i kommuneplanen. Fylkeskommunen mener at forslag til ny boligbebyggelse, slik det er vist i kommunens saksfremstilling (fig. 8 og 10) er tilstrekkelig tilpasset arbeiderboligmiljøet. Vi mener likevel en reduksjon av utnyttelse og høyder bør vurderes, for bedre tilpassing til eksisterende bebyggelse (hvor bolighusene på 1 og ½ etasje er oppført med god avstand til hverandre). Vedlagte 3Dvisualisering datert 14.01.21 og illustrasjonsplan datert 27.01.21 (begge fra Feste Landskap - arkitektur) viser imidlertid en løsning fylkeskommunen ikke kan slutte seg til verken mht. plassering eller utforming, vi antar imidlertid at forslaget i kommunens saksfremstilling er det som gjelder (jf. også vedtakspunkt 1a). Det er også foreslått i reguleringsbestemmelsene § 4.1.2 at ny bebyggelse skal ha samme møneretning som bebyggelsen i Spireaveien 4, 5 og 7, noe som er positivt.

Det er viktig at gjernværende grøntstruktur med eldre trær øst for den planlagte brannstasjonen blir ivaretatt som parkområde.

Vi støtter Naturvernforbundets og Tofte historelags forslag (brev datert 26.07.20 og 27.07.21), om å avmerke på kartet de historiske bygningene som har stått der brannstasjonen skal bygges (men som tidligere er revet), og forslaget om å sette opp et informasjonsskilt i parken som forteller om både eiketrærne og stedets historie.

Selv om dette ikke inngår i foreliggende planområde, støtter vi videre historielagets forslag om at arbeiderboligene på Toftejordet på sikt bør få et vern etter plan- og bygningsloven, da det er en viktig del av stedets industrihistorie og representativt for etterkrigstidens boligbebyggelse.

Samferdsel

Reguleringsplanen omfatter deler av Bispeveien og krysset Bispeveien x fylkesvei 281, Østre Strandvei. Tegninger som viser lengdeprofil og sporingskurver for krysset fylkesvei 281 x Bispeveien må oversendes Viken fylkeskommune til godkjenning før planen vedtas.

Byggeplan for krysset fylkesvei 281 x Bispeveien må sendes til Viken fylkeskommune for godkjenning før det gis igangsettingstillatelse. Dette må også legges inn under § 6.2 i reguleringsbestemmelsene.

Frisiktkravet må komme tydeligere frem i kartet, og spesifiseres under bestemmelse § 4.1.1 *Faresone frisikt (H140_1-7).* I dette krysset er det gang- og sykkelveien som blir dimensjonerende, og sikttrekantene skal være på 3x35 meter (i begge retninger), målt fra kanten av gang- og sykkelveien som er lengst fra fylkesveien.

Under bestemmelse § 6.3 står det at bussholdeplassen langs fylkesveien skal flyttes og opparbeides i henhold til veinorm fra fylkeskommunen. En eventuell flytting av bussholdeplassen må gjøres i dialog med Ruter og Viken fylkeskommune.

Dersom den delen av planområdet som inkluderer fylkesveien ved dagens bussholdeplass ikke er nødvendig å regulere for å utføre dette tiltaket, anbefaler vi at planavgrensningen justeres slik at den går i kant med formålsgrensen til fylkesveien. Vi anbefaler også at planavgrensningen justeres til å følge formålsgrensen sør for bussholdeplassen langs fylkesveien.

Støyskjermen langs fylkesveien og felt BKS anbefales flyttet en meter fra formålsgrensen inn på felt BKS for å gi plass til byggevirksomhet og vedlikehold.

Trafoen/nødstrømsaggregat, felt o_BE, kan stå innenfor byggegrensen, men det må presiseres i bestemmelsene at den må plasseres utenfor areal avsatt til veiformål, og minimum tre meter fra kanten av gang- og sykkelveien.

Støy

Vi minner om at det er kommunen sitt ansvar som støyfaglig myndighet å tilse at de statlige retningslinjene for behandling av støy i arealplanlegging, som er T-1442/2021.
Det vises til T-1442/2016 i planens bestemmelser.

Vennlig hilsen

Per Albert Kierulf
avdelingsleder

Mads Jørgen Lindahl

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

VARSEL OM OPPSTART AV REGULERINGSPLANARBEID FOR TOFTE BRANNSTAJON FOR EIENDOMMENE GNR/BNR 36/1 OG 359/1

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 12-8 varsler Feste Sør AS, på vegne av Asker kommune, om oppstart av planarbeid med detaljregulering for gnr/bnr 36/1 og 359/1 på Tofte i Asker kommune. Det varsles samtidig om at det vurderes at planforslag og byggesak kan behandles samtidig i henhold til pbl. § 12-15.

Saksnr 20/1634

Planområdet ligger sentralt på Tofte i overgangen mellom boligfelt i nord og øst og havneområdet i sør. Området grenser i vest til Fv261. Bispegata ligger som en del av det foreslåtte planområdet og er forbindelsen fra fv261 inn til boligområdene.

Planområdet er på ca 40 daa og er i gjeldende kommuneplanens arealdel avsatt til boligformål.
Plangrensen som vist kan bli justert som følge av planprosessen.
Planområdet er avgrenset som vist nedenfor:

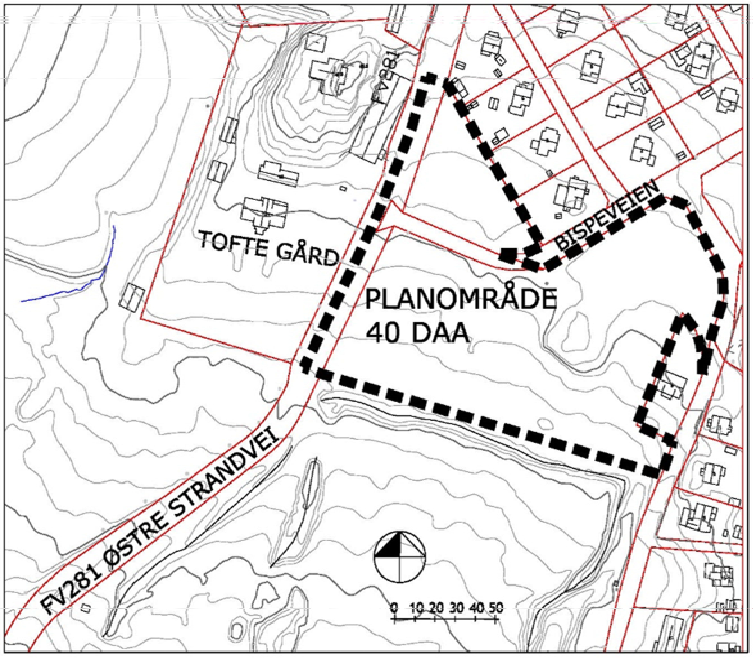

Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for en ny brannstasjon på Tofte.
Det vil i tillegg jobbes med å innpasse boliger og lekeplass i den nordre delen av planområdet.
Området planlegges regulert til brannstasjon, boligbebyggelse, lek, gang- og sykkelveg og kjøreveg.

Reguleringsplan for brannstasjonen på Tofte vil tilrettelegge for et bygg på ca 10 000m2.
Reguleringsplanen oppfyller derfor ikke kriteriene for bygg for offentlig eller privat tjenesteyting som alltid skal konsekvensutredes, jf KU-forskriftens vedlegg 1. Det vurderes at det ikke er behov for konsekvensutredning, da virkningen av planforslaget for miljø og samfunn ikke vil være vesentlige.

Spørsmål eller synspunkt til planarbeidet kan sendes innen 04.09.2020 til:
Feste Sør AS, v/ Stina Lindland Østevik, postboks 120, 3901 Porsgrunn, eller e-post: slo@feste.no.
Med kopi til Asker kommune på post@asker.kommune.no eller til Asker kommune, Katrineåsen 20, 3440 Røyken. Igangsettingen av planarbeidet vil også varsles på kommunens nettside:https://www.asker.kommune.no/plan-bygg-og-eiendom/areal-og-reguleringsplaner/planarbeid/
Og på nettsidene til Feste Sør: www.feste.no

FESTE LANDSKAP / ARKITEKTUR

Postboks 120, 3901 Porsgrunn
Besøksadresse: Tordenskjoldsgt. 6
Tlf: +(47) 35 93 02 10

grenland@feste.no
www.feste.no

Til grunneigere, naboer, hjemmelshavere, styresmakter m.fl.

Porsgrunn 23.07.2020

VARSEL OM OPPSTART AV REGULERINGSPLANARBEID FOR TOFTE BRANNSTAJON FOR EIENDOMMENE GNR/BNR 36/1 OG 359/1

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 12-8 varsler Feste Sør AS, på vegne av Asker kommune, om oppstart av planarbeid med detaljregulering for gnr/bnr 36/1 og 359/1 på Tofte i Asker kommune. Det varsles samtidig om at det vurderes at planforslag og byggesak kan behandles samtidig i henhold til pbl. § 12-15.

Saksnr 20/1634

Plassering og avgrensing av planområdet er vist på kartet som ligg ved. Plangrensen som vist kan bli justert som følge av planprosessen.

Planområdet ligger sentralt på Tofte i overgangen mellom boligfelt i nord og øst og havneområdet i sør. Området grenser i vest til Fv261. Bispegata ligger som en del av det foreslåtte planområdet og er forbindelsen fra fv261 inn til boligområdene.
Planområdet er på ca 40 daa og er i gjeldende kommuneplanens arealdel avsatt til boligformål.

Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for en ny brannstasjon på Tofte.
Det vil i tillegg jobbes med å innpasse boliger og lekeplass i den nordre delen av planområdet.

Området planlegges regulert til brannstasjon, boligbebyggelse, lek, gang- og sykkelveg og kjøreveg.

Reguleringsplan for brannstasjonen på Tofte vil tilrettelegge for et bygg på ca 10 000m2.
Reguleringsplanen oppfyller derfor ikke kriteriene for bygg for offentlig eller privat tjenesteyting som alltid skal konsekvensutredes, jf KU-forskriftens vedlegg 1. Det vurderes at det ikke er behov for konsekvensutredning, da virkningen av planforslaget for miljø og samfunn ikke vil være vesentlige.

Spørsmål eller synspunkt til planarbeidet kan sendast innan **04.09.2020** til:
Feste Sør AS, v/ Stina Lindland Østevik,
postboks 120, 3901 Porsgrunn,
eller e-post: slo@feste.no
Med kopi til Asker kommune på post@asker.kommune.no eller til Asker kommune, Katrineåsen 20, 3440 Røyken

Igangsettingen av planarbeidet vil også varsles på kommunens nettside
https://www.asker.kommune.no/plan-bygg-og-eiendom/areal-og-reguleringsplaner/planarbeid/
Og på nettsidene til Feste Sør: www.feste.no

Med vennlig hilsen

Stina Lindland Østevik
Landskapsarkitekt MNLA, Feste Sør as

Vedlegg :
- Varslingskart og oversiktskart
- Varslingsliste
- Referat fra oppstartsmøtet (til regionale styresmakter)
- Sosifil (til regionale styresmakter)

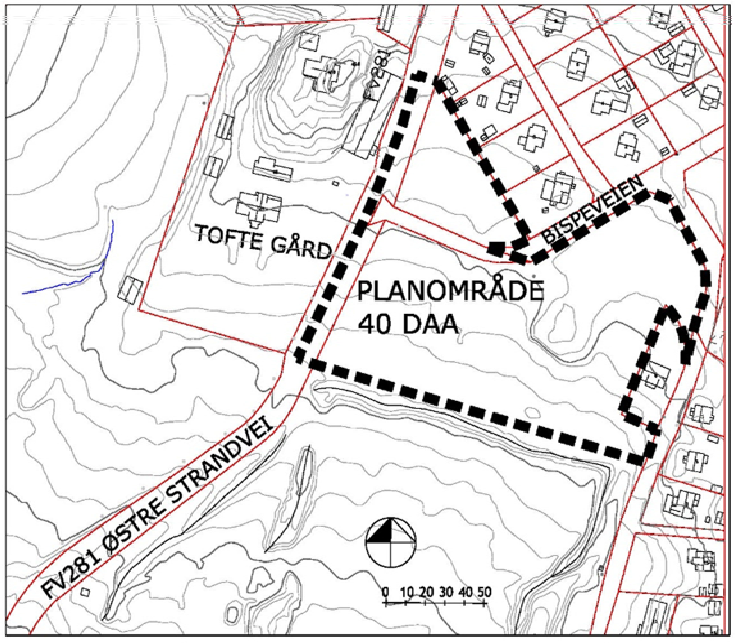
TOFTE GÅRD
BISPEVEIEN
PLANOMRÅDE
40 DAA
FV281 ØSTRE STRANDVEI
0 10 20 30 40 50

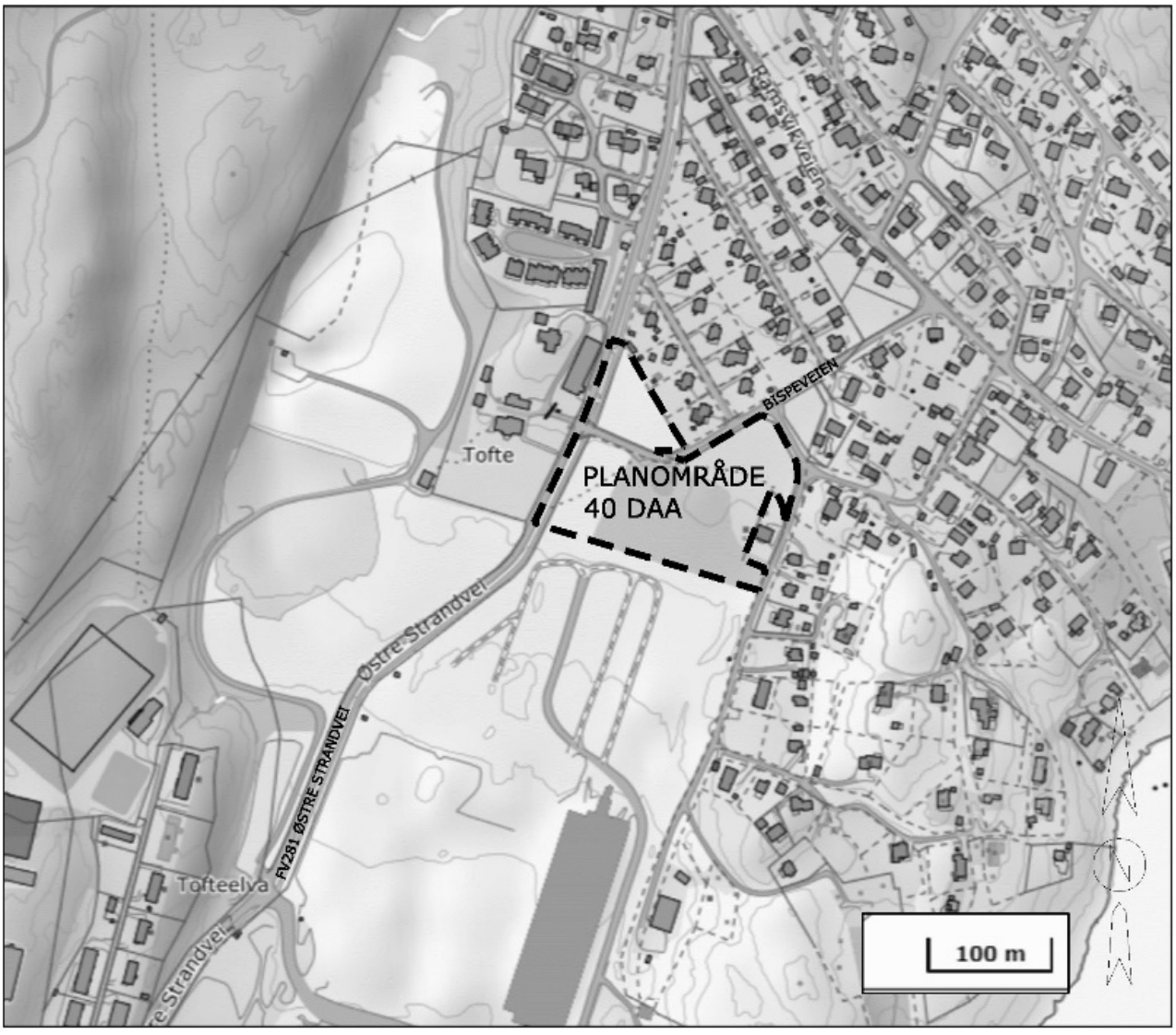
Rådmannsvegen
BISPEVEIEN
Tofte
PLANOMRÅDE
40 DAA
Østre Strandvei
FV281 ØSTRE STRANDVEI
Tofteelva
100 m

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Vår dato: 03.09.2020
Vår ref: 2020/26194
Deres dato: 23.07.2020
Deres ref: Ikke oppgitt

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sigurd Lenes, 69247591

Feste Sør AS
postboks 120
3901 PORSGRUNN
Att. Stina Lindland Østevik

Asker - varsel om oppstart av detaljreguleringsplan - gbnr. 36/1 og 359/1 - Tofte brannstasjon - reguleringsplan

Vi viser til oversendelse fra Feste Arkitekter AS datert 23. juli 2020 med varslet oppstart av detaljregulering for Tofte brannstasjon.

Bakgrunn
Feste Arkitekter AS varsler på vegne av Asker kommune oppstart av detaljreguleringsplan for Tofte brannstasjon. Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for ny brannstasjon på Tofte. Det opplyses at det samtidig vil reguleres boligbebyggelse, lek, gang- og sykkelveg og kjøreveg. Det varslede planområdet ligger sentralt i tofte mellom et boligfelt og havneområdet. Planområdet er på ca. 40 daa og er uregulert. Planlagte brannstasjon vil være på ca. 10 000 m^2. Planmyndigheten har vurdert varslede reguleringsplan til å ikke utløse krav om konsekvensutredning. Det anføres samtidig at planmyndigheten vil vurdere å behandle planforslag og byggesak samtidig i henhold til plan- og bygningsloven § 12-15.

Fylkesmannens rolle
Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, samfunnssikkerhet, samt barn og unges interesser. Fylkesmannen skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Fylkesmannens innspill
Fylkesmannens forventningsbrev til kommunene for 2020 av 29. januar.2020 og Fylkesmannen i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2019-2020 av 14. november 2019 klargjør nasjonale og vesentlige regionale interesser ved planlegging for ny bruk av arealer. Vi anbefaler også nettsidene www.planlegging.no og www.miljøstatus.no.

Følgende statlige planretningslinjer ser ut til å være relevante føringer for planarbeidet:
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018).
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014).
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995).

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Etter plan- og bygningsloven § 4-3 skal alle planer ha en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som viser alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av den planlagte utbyggingen. Klima- og miljøvernavdelingen minner om at det i utarbeidelsen av ROS-analysen skal anvendes oppdatert veiledningsmateriell. Vi viser til DSBs *"Samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging"* (2017), *"Klimahjelperen"* (2015) og *"Sjekkliste til ROS-analyser til planer"* (2019).

ROS-analysen skal som et minimum inneholde konkrete vurderinger av faremomentene, hvilke kilder og opplysninger som er lagt til grunn for vurderingene og fagmiljøet/institusjonene som har vært involvert i analysearbeidet. ROS-analysen skal være en premiss for planforslaget, inkludert bestemmelser. Planområdet er hellende og består i hovedsak av marine avsetninger. Det kan derfor ikke utelukkes at det kan forekomme kvikkleiresoner som kan medføre utfordringer innenfor planområdet.

Vi anbefaler at det i forbindelse med videre planlegging foretas geotekniske undersøkelser av området. Vi minner her om plan- og bygningslovens krav til sikker byggegrunn som følger av § 28-1.

For råd og veiledning henviser vi til NVEs veiledere for tema. Vi gjør oppmerksom på at det i mindre nedbørsfelt skal gjøres beregninger med klimapåslag for flomvannføring på 20 prosent. Dersom ROS-analysen avdekker et behov, bør forutsetninger for og evt. avbøtende tiltak innarbeides i bestemmelsene. Det kan også fastsettes bestemmelser om lokal overvannshåndtering.

Støy

Arealbruk skal planlegges på en måte som aktivt motvirker og forebygger støyulemper. Det er gjennom «*retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen*» (T- 1442/2016) gitt føringer for hvordan en gjennom arealplanleggingen kan forebygge og begrense støyulemper.

Deler av området nær Øvre Strandvei er utsatt for trafikkstøy og ligger i rød/gul støysone. Videre er planområde lokalisert inntil Tofte industriområdet som er under regulering. Det vil for den planlagte industrivirksomheten utarbeides egen støyrapport. Vi vil også fremheve at støy fra utrykningskjøretøy og annen aktivitet ved brannstasjonen vil kunne påvirker omgivelsene negativt.

Vi forventer at det i forbindelse med reguleringsplanarbeidet blir foretatt en støyfaglig vurdering. Den støyfaglige vurderingen må vurdere flerkildestøy og dekke både egenprodusert støy og støy fra omkringliggende støykilder. Det støyfaglige vurderingen bør gi anbefalinger for arealbruken i planområdet, herunder lokalisering og valg av bebyggelse, leke- og uteoppholdsareal og avbøtende tiltak. Eventuelle avbøtende tiltak må inntegnes på plankartet og nedfelles i planbestemmelsene. Vi understreker at det gjennom rekkefølgebestemmelser må sikres at eventuelle støytiltak er etablert før ny bebyggelse tas i bruk.

Barn og unges interesser

Av planvarslet er eksisterende bruk av planområdet ikke beskrevet. Basert på områdekvaliteter og nærhet til boligkonsentrasjoner, kan det ikke utelukkes at område brukes av barn og unge. Vi ber derfor kommunen foreta en konkret vurdering av arealet som planlegges omdisponert.

Vi vil i den forbindelse vise til Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge punkt 5 og rundskriv T-2/08 Om barn og planlegging. I RPR pkt. 5 bokstav d fremgår det at det ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Rundskriv T-2/08 peker på at kravet til erstatningsareal ikke vil gjelde ethvert areal som er egnet for lek, men at det skal sikre at slike områder ikke blir avsatt til utbygging før man har forvisset seg om at de generelle kravene til lekemuligheter i pkt. 5 bokstav b kan oppfylles, og på hvilken måte dette kan skje.

Vi legger for øvrig til grunn at etablering av leke- og uteoppholdsareal utformes i samsvar med føringer i kommuneplanens arealdel. Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare, jfr. punkt 5 bokstav a i «*rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen*» (1995*)*. Vi viser også til Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder *Barn og unge i plan og byggesak* (2020*)* og Miljøverndepartementets rundskriv T-2/08 *Om barn og planlegging* (2008).

Naturmangfold

Det følger av i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 at det er et nasjonalt mål å stanse tap av biologisk mangfold gjennom bærekraftig bruk og vern.

Biofokus har på vegne av Fylkesmannen i 2018 og 2019 kartlagt den utvalgte naturtypen hule eiker innenfor planområdets avgrensning.. I parklandskapet langs Bispeveien ble det registrert et eikemiljø med syv eiketrær som omfattes av forskriften for hule eiker. Hule eiker kan bli over 1000 år gamle og er levested for over 1500 ulike arter. Mange av disse artene er avhengig av eiketrær for å overleve Lokaliteten ved Bispeveien ble av biofokus angitt som en svært viktig lokalitet (A-verdi). Disse registreringene er foreløpig ikke lagt inn i naturbase og vedlegges dette brevet.

Vi gjør oppmerksom på at dersom det planlegges bebyggelse eller anlegg som kommer i konflikt med forskriftseiker, så vil dette kunne utløse innsigelse til planforslaget. Slike eiketrær bør fortrinnsvis bevares gjennom bindende arealformål og tilhørende bestemmelser i reguleringsplanen. Rotsonen rekker normalt lenger ut enn kronen, og graving bør derfor skje utenfor kronens dryppsone og minst fem meter fra stammen. Videre oppfordres det til at «rekrutter» også ivaretas for å sikre kontinuitet i eikemiljøet.

For ytterligere informasjon viser vi til faktaark om hule eiker:
https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-agder/dokument-agder/miljo-og-klima/naturmangfold/utvalgte-naturtyper/fagdag-un-2017/eik-brosjyre.pdf

Vi vil informere om at det i artskart er registret forekomster av misteltein. Misteltein er en fredet art. Det kan ikke utelukkes at flere trær i området har forekomster av misteltein. For å felle slike trær må man søke Fylkesmannen om tillatelse.

Med henvisning til naturmangfoldlovens prinsipper for forvaltning av naturverdier, jf. § 7 og §§ 8–12, legger fylkesmannen til grunn at det foretas en naturfaglig kartlegging. Vi minner i den forbindelse om at hensynet til naturmangfoldet skal veie tungt i vurderingen av hvilke løsninger som skal velges innenfor planområdet. Dersom planlagte utbygging ikke er forenlig med ivaretakelse av viktig naturmangfold, vil vi oppfordre kommunen til å vurdere alternativer ut over det varslede planområdet.

Vi vil komme tilbake til saken når planen er på offentlig ettersyn, og vurdere om de nasjonale og regionale hensynene er fulgt opp.

Med hilsen

Alexander Karlsson
seniorrådgiver

Sigurd Lenes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Asker kommune	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
Statens Vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER

Budsjett arkeologisk registrering

Viken fylkeskommune

Saksnr.	20/125378	Saksbeh.:	Anja Melvær		
Prosjektnr.				Dato:	07.07.2020
Sted/ gård, kommune	Tofte brannstasjon, Asker kommune				
Tiltakshaver	Asker kommune				
Adresse					

LØNNSKOSTNADER					sos.utg.		
timekostnader	timer	à kr	direkte lønn		40 %		sum
Forarbeid	7,5	kr 322,00	kr	2 415	kr 966	kr	3 381
		kr 360,00					
Delsum	*8*		*kr*	*2 415*	kr 966	*kr*	*3 381*
Feltarbeid	120	kr 322,00	kr	38 640	kr 15 456	kr	54 096
		kr 322,00					
		kr 360,00					
Delsum	*120*		*kr*	*38 640*	kr 15 456	*kr*	*54 096*
Etterarbeid	52,5	kr 322,00	kr	16 905	kr 6 762	kr	23 667
		kr 360,00					
Delsum	*53*		*kr*	*16 905*	kr 6 762	*kr*	*23 667*
Sum lønnskostnader	180		kr	57 960	kr 23 184	**kr**	**81 144**

Indirekte kostnader	60 % av timekostnader	**kr**	**48 686**

DRIFTSKOSTNADER	antall	à kr			
Kost	16	kr 307,00		kr	4 912
Losji					
Reiseutlegg	bompenger: kr 42,- t/r x 16 dager			kr	672
Leiebil el. tilsvarende	600pr.dag (= 9600,-) + kr. 2,5 pr.km x 115 km t/r pr dag			kr	14 200
Sum reise, kost og losji				kr	19 784
Forbruksmateriell og utstyr	(10 %)			kr	12 983
Sum driftskostnader				**kr**	**32 767**

KJØP AV TJENESTER			
Gravemaskin	37,5t a 848,- + 1 rigg+ 2t anleggsledelse	kr	42 535
Annet teknisk utstyr			
Delsum		*kr*	*42 535*
Naturvitenskapelige analyser			
14C	3 C14 a kr 6000,-	kr	18 000
annet	3 vedart a kr 500,-	kr	1 500
Delsum naturvitenskap		*kr*	*19 500*
Andre konsulenttjenster			
Sum kjøp av tjenester		**kr**	**62 035**

Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale (inntil 10 % av lønnskostnader)				
Kulturhistorisk museum	10 %	kr	8 114	

SUM BUDSJETT (maksimum)	**kr**	**232 747**

Tofte brannstasjon - detaljregulering

Spesifisering av budsjettposter

Ved beregning av tidsbruk for undersøkelsen, benytter fylkeskommunen erfaringstall fra tidligere feltarbeid. Dersom det ikke gjøres funn, vil arbeidet kunne gjennomføres raskere. Vi understreker at vi vil fakturere med faktiske utgifter og at budsjetterte kostnader kun er veiledende.

Gravemaskin – tidsbruk og kostnad

Det berørte dyrkede arealet skal sjaktes med maskin. Dersom tiltakshaver ønsker å stille med egen gravemaskin kan man se bort fra denne utgiftsposten. Det er satt opp 2 timer anleggsledelse knyttet til organisering av arbeidet fra maskinfirmaets side.

Beregning av tidsbruk for maskinfirma:

	Antall	*Pris i kroner*
Maskinell søkesjakting med arkeolog	*(2,5 dager á 7,5 timer=) 19 timer*	
*Igjenfylling av sjakter, uten arkeolog**	*18,5*	
Sum timer inkl. igjenfylling mm	***37,5 timer***	
Pris for maskin - timebruk	***37,5 timer x 848 kroner pr. time***	***31 800,-***
Anleggsledelse	***2 timer a kr 720,-***	***1440,-***
Rigg ved oppstart og avslutning av prosjekt	***1 stk***	***9295,-***
TOTALPRIS GRAVEMASKIN		***42 535,-***

**Timetall for igjenfylling av sjakter er beregnet til ca. 1/1 av tiden det tar å åpne sjaktene.*

Tidsbruk arkeolog

Reise tur/retur fylkeshusene til planområdet er beregnet å ca. to timer hver dag. Da selve registreringen er beregnet til å ta ca. 12,5 dagsverk vil måtte regne med å bruke ytterligere 26 timer til reise. Feltarbeidet vil da komme opp i 120 timer.

Arbeidets fordeling i registreringsområdet anslås til:

Metode	**Tidsbruk for arkeolog**
Maskinell søkesjakting	19 timer (2,5 dager)
Prøvestikking	75 timer (10 dager)
Reise	26 timer
Sum feltarbeid	**120 timer**
Forarbeid	**7,5 timer**
Etterarbeid	**52,5 timer**
TOTALT	**180 timer**

For- og etterarbeid

Det er avsatt 7,5 arbeidstimer til forarbeid. Dette inkluderer i hovedsak:

- Klargjøring og pakking av utstyr.
- Avtaler om nødvendig adkomst til et område.
- Dialog med tiltakshaver og/eller grunneier, eksterne konsulenter og/eller andre berørte parter.
- Avtaler om maskinbruk for eksempel ved sjakting.
- Introduksjon til saken for feltansatte.

Det er også avsatt 52,5 timer til etterarbeid. Dette inkluderer:

- Utarbeiding av faglig rapport.
- Utarbeiding av kart som viser avgrensing av kulturminner.
- Overlevering av kart-filer til tiltakshaver og/eller kommune for overføring til plankart.
- Bearbeiding og innsending av naturvitenskapelige prøver, og innarbeiding av disse i rapport.
- Innlegging av alle relevante registreringsdata i den nasjonale kulturminnedatabasen – Askeladden, inklusiv avgrensing, kartfesting og beskrivelse av kulturminner.
- Overlevering av eventuelle funn, dokumentasjon og faglig rapport til gjeldende forvaltingsmuseum.
- Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale.
- Ivaretakelse og systematisering av data fra registreringer hvor det ikke gjøres funn av automatisk fredete kulturminner.

Reiseutgifter og godtgjørelse

Reise tur/retur fra fylkeshuset til planområdet vil gjøres daglig, og det er derfor ikke nødvendig med overnatting knyttet til feltarbeidet.

Fylkeskommunens utgifter til leiebil er beregnet til kr 600,- per døgn. I tillegg kommer bompenger på kr 42 pr dag, og en kilometersats på 2,5 pr km. Total reiseavstand pr dag er 115 km pr dag. Tiltakshaver belastes for de døgn leiebil benyttes under registreringsprosjektet. **Totalt kan leiebilkostnaden komme på kr 14 200,-.**

Feltarbeidet vil utløse rett til kostgodtgjørelse etter statens satser. Statens satser er pr dags dato på kr 307,- pr dag for reiser f.o.m. 6 t.o.m. 12 timer. Satsene justeres hvert år, og kan derfor endres før feltarbeidet starter. **Da feltarbeidet er beregnet å ta opp mot 16 dagsverk vil kostpengene kunne utgjøre opp mot kr. 4912,-.**

Naturvitenskapelige prøver

Dersom det gjøres funn av strukturer som antas å være automatisk fredete kulturminner vil vi ta ut trekullprøver fra et utvalg av disse. Prøvene sendes til vedartsbestemmelse og deretter til C14-datering. Spesielt i tilfeller der det er tvil om en struktur bør kategoriseres som automatisk fredet eller ikke, vil en datering kunne avklare kulturminnets vernestatus.

Pris for datering av C14-prøver er kr 6000,- pr stk, og for vedartsbestemmelse kr 500,- pr prøve. Vi antar at datering og vedartsbestemmelse av opptil 3 trekullprøver vil være tilstrekkelig i en undersøkelse av denne størrelsen. **Kostnader for vitenskapelige prøver er da beregnet til å ville komme på inntil kr. 19 500,-.**

Asker kommune

Dato: 02.09.2020

Asker kommune – detaljreguleringsplan - Tofte brannstasjon – varsel om oppstart – krav om arkeologisk registrering

Vi viser til varsel om oppstart av reguleringsplan for Tofte brannstasjon, i brev datert 23.07.2020. Dette er en arkeologifaglig uttalelse til planarbeidet. For fylkeskommunens andre ansvarsområder viser vi til eget brev.

Potensial for funn av automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet - krav om arkeologisk registrering

Planområdet er opprinnelig del av gården Toftes grunn. Tofte er en gård med en lang historie, og er som vi kjenner til nevnt første gang i biskop Eysteins jordebok fra 1390-tallet. Det er per i dag ikke kjent automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, men området er ikke tidligere arkeologisk undersøkt.

Det er registrert flere automatisk fredete kulturminner i nærområdet. Det ble i 2019 registrert en steinalderlokalitet (ID 262454) omkring 260 meter sørøst for planområdet. Det er også kjent flere steinalderlokaliteter lengre nordøst, ved Røedstøa og Filtvet. I tillegg til disse er det innlevert flere enkeltfunn fra Tofte-området, blant annet en skafthullsøks fra gbnr 336/4, en tykknakket, hulegget flintøks, funnet like ved den gamle cellulosefabrikken og en samling flint, skjørbrent stein og keramikk fra gbnr 336/196. Store deler av undergrunnen i planområdet er i følge NGUs løsmassekart marin strandavsetning, en type undergrunn som var lettdrenert, og derfor attraktiv som bosettingsområde i fortiden.

Med bakgrunn i de tidligere kjente kulturminnene i området, topografi/undergrunn og gården Toftes historie, vurderer vi det som sannsynlig at planforslaget kan komme i konflikt med uregistrerte automatisk fredete kulturminner. Før vi kan uttale oss til søknaden, må vi derfor gjennomføre en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9.

Prioriteringer og metode

Den arkeologiske registreringen vil bli gjennomført ved maskinell sjakting og prøvestikking.

KULTUR Arkeologiseksjon
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Maskinell sjakting
Sjakting med maskin er en søkemetode der matjordlaget blir fjernet i ca. 3 m brede sjakter. På denne måten kan en påvise spor av forhistorisk aktivitet som ikke er synlig på dagens markoverflate. Metoden er godt egnet for å finne kulturminner, som for eksempel rester etter gårdsbosetning og gravlegginger.

Prøvestikking
Søk etter steinalderbosetninger vil i hovedsak bli gjort ved prøvestikking. Med en spade graves mindre prøveruter; ca. 40 x 40 cm. Rutene har varierende dybde der regelen er at man graver til man støter på berg eller steril undergrunn. Massen i prøverutene blir såldet for eventuelt å påvise tilvirket steinmateriale, særlig flint. Denne metoden innebærer kun små terrenginngrep, ettersom stikkene fylles igjen forløpende. Det kan bli aktuelt å sette påler i de prøvestikkene hvor det blir gjort funn av steinaldermateriale. Pålene vil da fungere som markører for å lette gjenfinning av prøvestikkene i forbindelse med en arkeologisk utgravning.

Alle automatisk fredete kulturminner vil bli målt inn av fylkeskommunen. Den arkeologiske registreringen vil bli sammenfattet i en rapport.

Omfang og budsjett for arkeologisk registrering

Vi viser til vedlagte budsjett og prosjektbeskrivelse. De totale registreringskostnadene er beregnet til maksimalt kr 232 747,-. Budsjettet er basert på 2020-priser, og det må derfor påregnes justering i pris, dersom feltarbeidet ikke utføres innenfor årets feltsesong.

Budsjettet er utarbeidet i henhold til Riksantikvarens retningslinjer for budsjettering og gjennomføring av arkeologiske registreringer, gjeldende fra 1.januar 2016[1]. Utgifter til arkeologisk registrering vil bli belastet tiltakshaver, jf., kulturminneloven § 10. Fakturerte kostnader vil ikke overstige budsjettert beløp. Ved vesentlige uforutsette forhold kan det imidlertid være nødvendig å utarbeide nytt budsjett. Slike forhold kan for eksempel være utvidelse av tiltaksområdet med bakgrunn i ønsker fra tiltakshaver, sesongmessige utfordringer som følge av frost eller snø og vesentlig forsinkelse på grunn av manglende adgang til eiendom.

Feltregistreringene er anslått til inntil 12,5 dagsverk. Det er i tillegg beregnet 3,5 dagsverk til for- og etterarbeid. Det vil bli fakturert for faktisk medgått arbeidstid.

Fylkeskommunen kan bistå med å skaffe til veie gravemaskin. Kostnader til maskinbruk er derfor lagt inn i budsjettet. Da priser for kabelpåvisning og gravetillatelser varierer, er dette ikke inkludert i budsjettet. Dette er derfor kostnader som kommer i tillegg. Tiltakshaver kan alternativt selv skaffe gravemaskin, hvis dette oppfyller fylkeskommunens krav til tilrettelegging, maskin og fører. Budsjettposten tilknyttet maskin vil da bortfalle. Budsjettet er

[1] http://www.riksantikvaren.no/veiledning/for-forvaltningen/arkeologi/budsjett-og-regnskap

basert på en gravemaskin på minimum 12 tonn, med rotortilt, skuffe med flatt skjær og minimumsbredde på skuffa på 1,1m.

Fylkeskommunens beslutning om omfanget av undersøkelsene er ikke et enkeltvedtak, og kan dermed ikke påklages. Tiltakshaver kan likevel be Riksantikvaren vurdere rimeligheten i omfanget av undersøkelsene.

Bestilling og oppstart

Vår erfaring tilsier at avklaring av forholdet til automatisk fredete kulturminner bør gjøres tidligst mulig i en planleggingsprosess.

Tiltakshaver må akseptere budsjettet og selv bestille registrering hos Arkeologisk feltenhet v/ Linn Marksten, telefon 22 05 56 95 / mobil 976 41 826, Bestillingfeltarkeologi@viken.no.

Når budsjettet er akseptert, avtales tidspunkt og nærmere vilkår for registreringen med Linn Marksten. Registreringer kan bare foretas når bakken er snø- og telefri. Da feltenheten ofte har stor pågang, bør bestilling gjøres i god tid for å sikre fremdriften i arbeidet.

Vi gjør oppmerksom på at påvisning av kabler og rør skal foretas før oppstart av registrering. Normalt legges dette ansvaret til maskinentreprenøren. Tiltakshaver må også sørge for at berørte grunneiere varsles og godkjenner arkeologisk registrering på deres eiendom i god tid før oppstart av feltarbeidet. Fylkeskommunen kan ikke utføre registrering før dette er klart.

Noen typer funn kan frigis under registreringen

Fylkeskommunen deltar i et prosjekt med utvidet myndighet til å fatte vedtak etter kulturminnelovens § 8, 1. ledd og § 8, 4. ledd. Dette innebærer at fylkeskommunen i enkelte tilfeller kan frigjøre enkeltliggende kulturminner av vanlig forekommende type, jf. brev fra Miljøverndepartementet av 16.02.2015. Dersom det blir aktuelt å benytte seg av dette i gjeldende planområde vil vi ta kontakt under registreringen for å avgjøre om eventuelle registrerte kulturminner kan undersøkes med det samme.

Forutsetningen er at dette skal skje innenfor gjeldende budsjett, og skal ikke overstige to dagsverk i felt og to dagsverk til etterarbeid. Kulturminnene vil da bli frigitt uten krav om ytterligere arkeologiske undersøkelser senere.

For mer informasjon om prosjekt for utvidet myndighet, se:

https://www.riksantikvaren.no/Tema/Arkeologiske-kulturminner/Dispensasjon-for-inngrep-i-arkeologiske-kulturminner/Delegering-av-myndighet

Etter registreringen - videre saksgang

Dersom det under registreringen blir gjort omfattende arkeologiske funn, bør en primært forsøke å ivareta disse. Hvis tiltakshaver ønsker å utnytte arealet der det ligger fredete kulturminner, må tiltakshaver søke fylkeskommunen om dispensasjon fra kulturminneloven. Dersom slik søknad godkjennes, skjer dette vanligvis under forutsetning av at det foretas en arkeologisk utgravning før planen realiseres. I de fleste tilfeller vil utgifter til arkeologisk utgravning bæres av tiltakshaver, jf. kulturminnelovens § 10. Vi vil komme tilbake til dette, dersom det gjøres funn ved registreringen.

Vennlig hilsen

Morten Hanisch
leder – seksjon for arkeologi

Anja Sveinsdatter Melvær
rådgiver arkeologi

Feste Landskap/arkitektur

Vår ref.: 478515/2020 - 2020/125378
Deres ref.:
Dato: 04.09.2020

Uttalelse til varsel om oppstart - Reguleringsplan - Gbnr 36/1 og 359/1 - Tofte brannstasjon - Detaljregulering - Asker kommune

Det vises til oversendelse datert 23.07.2020 av varsel om igangsatt reguleringsarbeid i henhold til plan- og bygningsloven § 12-8.

Feste Arkitekter AS varsler på vegne av Asker kommune oppstart av detaljreguleringsplan for Tofte brannstasjon. Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for ny brannstasjon på Tofte. Det opplyses at det samtidig vil reguleres boligbebyggelse, lek, gang- og sykkelveg og kjøreveg. Det varslede planområdet ligger sentralt i tofte mellom et boligfelt og havneområdet. Planområdet er på ca. 40 daa og er uregulert. Planlagte brannstasjon vil være på ca. 10 000 m2.

Planmyndigheten har vurdert at varslede reguleringsplan til å ikke utløse krav om konsekvensutredning.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, fagmyndighet for kulturminnevern, regional friluftsmyndighet, prosessmyndighet for vannforvaltning og forvalter av fylkesvei.

Planprosessen

Fylkeskommunen er opptatt av å kunne komme med gode innspill til plansaker så tidlig som mulig i planprosessen. I den sammenheng er det viktig at oversendte saker er godt opplyst.

Medvirkning

Plan- og bygningsloven legger vekt på medvirkning. Spesielt gjelder det grupper som ofte faller utenfor planprosessen. Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til å ta et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. For å sikre reell medvirkning er det viktig at disse gruppene blir involvert tidligst mulig i planprosessen.

Regionalt planforum

Regionalt planforum utgjør en arena for drøfting av planer under arbeid. I plansaker der interesser som er viktig for flere regionale instanser blir berørt, bør planene meldes opp i

PLAN Avdeling for kommunale planer
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

regionalt planforum for drøfting, slik det ble gjort med denne planen. Det er særlig viktig at dette gjøres tidlig i planarbeidet.

Bygningsmiljø og landskap

Berørte kulturminneinteresser i området

Vi gjør oppmerksom på at planområdet ligger innenfor kulturmiljø 21 «*Tofte gård, Toftejordet og Ramsvikveien*». Kulturmiljøet er vurdert til å ha høy verneverdi i NIKUs rapport fra 2004 som ble laget i forbindelse med kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i tidligere Hurum kommune (vedtatt 2006). Om kulturmiljøet står det følgende i NIKUs rapport: *«Området rommer boligbebyggelse for forskjellig lag og er meget representativt for hvordan både sjefer, funksjonærer og arbeidere har bodd gjennom tidene. Den eldste bebyggelsen spenner fra bestyrerens store husholdning i fornemme hus på Tofte gård, til de eldste fabrikkarbeiderboligene langs Ramsvikveien og funksjonærboligene langs Bispeveien. Dessuten rommer området de store og enhetlige utbyggingene langs Trons vei, Syrinveien og Spireaveien. Store haver til både pryd og nytte er felles for alle eiendommene i området og forteller også om tidligere tiders matproduksjon og sjølberging.»*

Planområdet ligger like inntil verneverdige Tofte gård som er regulert til bevaring i gjeldende reguleringsplan (vedtatt 1985).

Kulturminnefaglige merknader til planarbeidet

Vi vil ikke motsette oss at det oppføres en ny brannstasjon i planområdet. Reguleringsplanen for brannstasjonen vil tilrettelegge for et bygg på ca. 10 000m2. Vi ser av oversendt referat fra oppstartsmøtet at temaene kulturminner og estetikk skal kartlegges, og vi ser dette som positivt. Vi ser det som viktig at brannstasjonen får en utforming som ikke forringer kulturminneverdiene i området. Den nye brannstasjonen bør tilpasse seg den verneverdige bebyggelsen når det gjelder bygningsform, volum, høyde og materialvalg, slik at den ikke fremstår som dominerende i det verneverdige kulturmiljøet.

Arkeologiske kulturminner

De topografiske forhold og omfanget av kulturminner i nærområdet tilsier at det er potensial for å gjøre funn av automatisk fredete kulturminner i planområdet. Det vil derfor være behov for å gjennomføre en arkeologisk registrering. Kravet er hjemlet i kulturminneloven § 9. Utgifter til slik granskning må dekkes av tiltakshaver jfr. kulturminnelovens § 10. På bakgrunn av det tilsendte materialet er omfanget av det arkeologiske feltarbeidet anslått til 16 dagsverk, med for- og etterarbeid utgjør dette 24 dagsverk . De totale registreringskostnadene er stipulert til inntil kr 232 747,-.

For mer utfyllende informasjon henvises til eget brev med budsjett og prosjektplan.

Tiltakshaver må akseptere budsjettet og bestille registreringer hos Arkeologisk feltenhet v/ Linn Marksten, telefon 22 05 56 95 / mobil 976 41 826, Bestillingfeltarkeologi@viken.no Registreringer kan bare foretas når bakken er snø- og telefri. Da det er stor pågang, spesielt på høsten, må bestilling gjøres i god tid for å sikre fremdriften i planarbeidet.

Avklaring av forholdet til fornminner bør gjøres tidligst mulig i planprosessen. Hvis registreringen først gjennomføres ved offentlig ettersyn, kan dette medføre behov for forlenget høringsfrist. Kommunen er ansvarlig for at forholdet til automatisk fredete kulturminner er avklart før planen vedtas.

Samferdsel

Adkomst fra fylkesvei 281 til planområdet

Planområdet grenser i vest til fylkesvei 261, *Østre Strandvei*. Slik det fremgår av den oversendte planavgrensningen blir adkomst til området fra fylkesvei 281. Kryss fv. 281 x Bispeveien må reguleres. Dersom det også er tenkt å bruke adkomst fra fv. gjennom Spireavveien til planområdet, må dette avklares med fylkeskommunen.

Det må ivaretas frisikt i krysset. Siktkrav i kryss og avkjørsler defineres som sikttrekanter, se for eksempel kapittel D.1.1.5 i Statens vegvesens håndbok N100. Disse tegnes inn (og målsettes) i kryss og avkjørsler mot fylkesveien. Den delen av sikttrekanten som eventuelt kommer utenfor regulert veiareal, reguleres som hensynssone. Innen sikttrekanten skal eventuelle sikthindringer (som for eksempel vegetasjon) ikke være høyere enn 0,5 m over fylkesveiens kjørebanenivå. Disse kravene tas inn i en reguleringsbestemmelse. Det må også tegnes inn frisiktsoner i kryss mot gang- og sykkelvei. For mer informasjon om siktkrav i forbindelse med gang- og sykkelanlegg viser vi til Statens vegvesens håndbok V122 Sykkelhåndboka.

Trafikkanalyse

Planen vil medføre noe økt trafikk på veinettet, men vil antakelig ikke føre til problemer eller store endringer i trafikken. Vi ber likevel om at det blir utført en enkel trafikkanalyse som beskriver trafikale konsekvenser for fylkesveinettet. Trafikkanalysen må gjennomføres av noen med trafikkfaglig kompetanse.

Byggegrense

Byggegrenser skal ivareta hensynet til trafikksikkerheten, vedlikeholdet og driften av veien, arealbehov ved utbedring av veien, og miljøet langs veien. Reguleringsplanen må angi byggegrense mot fylkesveien. Grensen skal vises på kartet, men det er gjennom reguleringsbestemmelsen grensen får rettsvirkning. Byggegrense må derfor også inngå i planbestemmelsene.

Gange, sykkel og kollektiv

Med henvisning til nasjonale og lokalpolitiske mål om at flere skal velge kollektiv, sykkel og gange som transportmiddel, mener vi at det må tilrettelegges for fotgjengere og syklister. Dette gjøres blant annet i form av gode adkomstløsninger og interne, gjennomgående snarveier.

Dette må sees i sammenheng med pågående andre reguleringsplaner som planområdet grenser til. Det å planlegge en sammengende gangforbindelse fører til at flere bruker disse.

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Ruth Heidi Pedersen

Vår ref.: 579888/2020 - 2020/136287
Deres ref.:
Dato: 16.11.2020

Ny Brannstasjon på Tofte, Asker kommune – forhåndsuttalelse

Vi viser til henvendelse datert 21.10.20. Vi viser videre til vår uttalelse til varsel om oppstart datert 04.09.20.

Foreløpig vurdering av saken

Byggegrense
Vi uttaler oss til tiltaket som forvalter av fylkesvegnettet. Da det blir nevnt flere hensyn i henvendelsen ønsker vi å gjøre dere oppmerksom på at det kan være andre rådsområder i Viken fylkeskommune som vil bli berørt av tiltaket. Dette vil bli vurdert når reguleringsplanen blir sendt ut på høringsrunde. Viken fylkeskommune seksjon for samferdsel og infrastruktur vil ikke motsette seg at det blir regulert byggegrense 20m fra veiens midtlinje.

Trafikksikkerhet
Vi anbefaler at utforming av krysset/avkjørselen er hensiktsmessig og i henhold til håndbøkene. Trafikkanalysen som vi ba om å bli gjennomført i vår tidligere uttalelse bør også inkludere hvor mye trafikk som skal ut/inn til brannstasjonen (inkludert utrykning), samt trafikkflyten til boligmassene. Dersom det vil bli mer aktivitet på Bispeveien bør utformingen være deretter. Det vises til *håndbok N100 Veg- og gateutforming* og kap D.1.4.1, side 63: «avkjørsler med ÅDT > 50 og ÅDT på primærvegen > 2 000 bør utformes som kryss.»

Vi ser ikke bort ifra at trafikkanalysen kan vise en betydelig vekst av trafikk. I så fall vil vår anbefaling være at krysset bør utvides slik at det vil være plass til en trafikkøy i Bispeveien, blant annet for å sørge for at utrykningskjøretøy kan kjøre ut og inn herfra uforstyrret og ikke hindret av andre biler.

Vi ser at det i forslaget er anlagt et kantstopp nord for krysset fv. 281/Bispeveien. Et scenario som er meget realistisk er dersom en buss stopper for å plukke opp passasjer, vil den bli stående i kjørebanen og vil hindre et utrykkende kjøretøy. Vi anbefaler at det anlegges en busslomme, for å få bussen ut av veien.

INFRA Samferdselsplanlegging og forvaltning, seksjon Vest
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vennlig hilsen

Inger Marie Holst
Seksjonsleder

Paoula Katrine Pedersen

Kopi til:

ASKER KOMMUNE

Anleggsperiode

Trafikksikkerhet skal ivaretas for alle trafikantgrupper i planområdet. I tillegg må det ivaretas trafikksikkerhet for gående og syklende på gang- og sykkelvei ved fv. 281 under anleggsperioden.

Fylkeskommunens vurdering

På bakgrunn av det tilsendte materialet, mener fylkeskommunen at tiltaket er i samsvar med vedtatt kommuneplan og gjeldende regionale planer, og har ingen ytterligere merknader.

Vi forbeholder oss retten til å komme med ytterligere kommentarer i forbindelse med offentlig ettersyn av planforslaget.

Vennlig hilsen

Per Albert Kierulf
Avdelingsleder

Mads Jørgen Lindahl

Kopi til:
ASKER KOMMUNE
FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Saksbehandlere:

Planfaglige vurderinger:	Mads Jørgen Lindahl
Infrastruktur:	Ewa Bartnikiewicz
Arkeologiske kulturminner:	Anja S. Melvær
Nyere tids kulturminner:	Mildrid Melkild

Feste Sør AS
Postboks 120
3901 PORSGRUNN

Deres ref:
Vår ref: 2020/141390
Dato: 14.08.2020
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

MATTILSYNET KOMMENTARER - VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID FOR TOFTE BRANNSTASJON

Mattilsynet har mottatt varsel om oppstart av planarbeid, med dokumenter datert 23.07.2020.

Mattilsynet er statlig myndighet for drikkevann med ansvar for å ta vare på nasjonale og regionale føringer i plansaker som kan påvirke drikkevann. Føringer for dette er blant annet gitt i Nasjonal forventninger til regional og kommunal planlegging, Nasjonale mål for vann og helse, Matloven med drikkevannsforskriften og forskrift om rammer for vannforvaltningen.

Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for ny brannstasjon. I tillegg skal det legges til rette for boliger og lekeplass i den nordre delen av planområdet.
I referat fra oppstartsmøtet 24.06.20 presiseres at Tofte vannverk skal vurderer sin kapasitet for området.

Mattilsynets kommentarer
Mattilsynet er kjent med at det er Tofte vannverk som leverer vann til området i dag. Dette vil ved utbygging inkludere både brannstasjonen og de kommende boliger innenfor planområdet.
Planområdet skal knyttes til eksisterende vannforsyning og vi peker vi på at vannverket må vurdere sin kapasitet og leveringssikkerhet slik at de har en reell mulighet til å utvide og sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann til alle nye enheter innenfor planområdet, både brannstasjonen og boenhetene.
Vi forventer at løsninger for drikkevann blir innarbeidet i kommende planbeskrivelse med bestemmelser.
Utvidelser og endringer av vannforsyningssystemer skal registreres hos Mattilsynet, jf drikkevannsforskriften § 17.

Med hilsen

Marit Beseth Nordeide

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Kopi til
ASKER KOMMUNE Katrineåsveien 20 3440 RØYKEN

Mattilsynet
Avdeling Søndre Buskerud

Saksbehandler: Marit Beseth Nordeide
Tlf: 22400000
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 26.07.2020

Innspill til reguleringsplanarbeid for Tofte brannstasjon

Vi viser til varslingsbrev fra Feste eiendom av 23.07.2020 angående oppstart av reguleringsplanarbeidet for ny brannstasjon på Tofte.

I brevet står det at området planlegges regulert til brannstasjon, boligbebyggelse, leik, gang- og sykkelveg og kjøreveg.

Den østlige delen av planområdet, kalt *Ekelund*, er i dag brukt som friområde/park. Her finnes det ei rekke svært store og gamle eiketrær, tildels med hulrom- og sprekkdannelser. Disse trærne faller inn under forskrifta om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldsloven, og må tas hensyn til i reguleringsplanarbeidet. Vi foreslår derfor at dagens bruk av den østlige delen av planområdet videreføres, og at *hensynssone bevaring naturmangfold* og *friområde* føyes til lista over det planområdet foreslås regulert til.

Vi gjør også oppmerksom på at den såkalte *Kasserergården* stod på Ekelund fram til 1995, da den ble revet. Kasserergården ble oppført som funksjonærbolig for Tofte Cellulosefabrik AS i 1901. På stedet der den nye brannstasjonen skal bygges stod den såkalte *Bakerigården*, som ble bygd samme år. Den romma den første kooperativforretningen på Tofte, og ble revet da nye Tofte cellulosefabrikk ble bygd på slutten av 1970-tallet. Sammen med nabobygningen Laborantboligen, og boligrekka i Bispeveien, var disse bygningene viktige kulturminner på Tofte. Vi foreslår derfor at tuftene etter Kasserergården avmerkes som *kulturminne* på plankartet. Vi håper også at kommunen, i forbindelse med bygginga av ny brannstasjon, vil vurdere å sette opp et informasjonsskilt ved Ekelunden, som forteller om både de gamle eiketrærne og deres biologiske verdi, og om den historiske bebyggelsen som har vært i området.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Adresse: v/Håvard Kilhavn, Ramsvikveien 11, 3482 Tofte
Tlf: 911 16 084 E-post: hurum-royken@naturvernforbundet.no

Norges vassdrags- og energidirektorat

NVE

Feste Landskap / Arkitekter
Postboks 120
3901 PORSGRUNN

Stina Lindland Østevik

Vår dato: 28.07.2020
Vår ref.: 202008555-2
Arkiv: 323
Deres dato: 23.07.2020
Deres ref.: 20/1634

Saksbehandler:
Kjetil Indrevær

NVEs generelle innnspill ved varsel om oppstart - Reguleringsplan for ny Tofte brannstasjon - Gnr. 36 Bnr 1 og Gnr. 359 bnr. 1 - Asker kommune, Viken

Vi viser til varsel om oppstart datert 23.07.2020.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven. Forslagstiller har ansvar for at disse interessene blir vurdert i planarbeidet.

Flom, erosjon, skred og overvann

God arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, overvann, erosjon og skred. Pågående klimaendringer vil øke risikoen for disse faretypene. Plan- og bygningsloven og byggteknisk forskrift (TEK17) setter tydelige krav til sikkerhet mot flom, erosjon og skred ved planlegging og utbygging. På reguleringsplannivå vil det ofte være behov for en detaljert fagkyndig utredning av faren.

Utbygging i nedbørfeltet gir økt andel tette flater. Dette bidrar til raskere avrenning og større mengder vann på terrengoverflaten. Økningen kan føre til oversvømmelser i byggeområdene og flom i vassdragene. Det er viktig å være oppmerksom på at ny utbygging også kan blokkere avrenningen ovenfra, som igjen kan føre til skader på selve bygget eller lede overvannet i uønsket retning. Dersom omgivelsene og/eller resipienten ikke har kapasitet til å ta imot økt avrenning, må det planlegges kompenserende tiltak i nedbørfeltet. Klimaendringenes påvirkning på avrenningen i byggeområdene må avklares. Dette må gjøres tidlig i planprosessen slik at det blir satt av tilstrekkelig areal før bygninger og infrastruktur planlegges. Se ellers informasjon om overvann på www.nve.no/hydrologi/urbanhydrologi.

Vassdrag- og grunnvannstiltak

Det er store allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann. Tiltak som kan medføre skader eller ulemper for allmenne interesser, kan utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven. Hvis det er behov for

at NVE gjør en konsesjonspliktvurdering av vassdragstiltak i planen, så ber vi om at dette kommer klart frem av oversendelsesbrev. NVE kan avgjøre at reguleringsplan kan erstatte konsesjon, dersom vassdragsinteressene er godt nok ivaretatt i planen.

Energianlegg

Et velfungerende system for produksjon og overføring av energi er avgjørende for samfunnet. Planen må derfor ta hensyn til anlegg som er planlagt eller har konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen. Hvis planen kommer i berøring med energiinteresser, bør berørte energiselskap involveres tidlig.

Ved oppstart av planarbeidet anbefaler vi å bruke følgende veiledere og verktøy:

- NVEs karttjenester viser informasjon om flom- og skredfare, vassdrag og energianlegg.
- NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging beskriver hvordan interessene bør ivaretas i planen, slik at en unngår innsigelse.
- NVEs retningslinje 2/2011 Flaum- og skredfare i arealplanar beskriver hvilke flom- og skredprosesser som kan utgjøre fare, og hvordan disse farene bør utredes og innarbeides i planen.
- NVEs sjekkliste for reguleringsplan er et nyttig verktøy, for å sikre at alle relevante saksområder er vurdert og godt nok dokumentert.
- www.miljokommune.no gir nyttige tips om overvannshåndtering i arealplanlegging.
- Klimaprofilene https://klimaservicesenter.no/faces/mobile/article.xhtml?uri=klimaservicesenteret/klimaprofiler
- Statlig planretningslinje klimatilpasning https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469
- For vurdering av overvann kan også følgende publikasjoner fra Norsk Vann være aktuelle. Norsk Vanns veileder A162 – *«Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering»* og Norsk Vanns rapport B22 - *«Vann og avløp i arealplanlegging og byggesaksbehandling»*, https://www.norskvann.no/index.php/kompetanse/va-bokhandelen.
- Flere nyttige veiledere og verktøy finnes på www.nve.no/arealplan.

NVE legger til grunn at kommunen vurderer om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser. I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen. Alle relevante fagutredninger innen NVEs saksområder må være vedlagt. Vi ber om at alle plandokumenter sendes elektronisk til nve@nve.no.

NVE vil prioritere å gi innspill og uttalelser til reguleringsplaner der det bes om faglig bistand til konkrete problemstillinger. Dette fremgår av brev til kommunene 29.09.2017 om NVEs bistand og verktøy i arealplanleggingen. Vi ber derfor om at det skrives tydelig i oversendelsesbrevet til NVE hva en eventuelt ønsker konkret bistand til i den enkelte saken.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.

Med hilsen

Toril Hofshagen
regionsjef

Kjetil Indrevær
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Asker kommune

HURUM Historielag

Klokkarstua, 27.07.2020

Innspill til reguleringsplanarbeid for Tofte brannstasjon

Vi viser til varslingsbrev fra Feste eiendom av 23.07.2020 angående oppstart av reguleringsplanarbeidet for ny brannstasjon på Tofte.

Den nye brannstasjonen skal bygges på tomta vis-à-vis Tofte gård. Her finnes Toftes eldste bygninger, med våningshus fra 1897 bygd på en eldre grunnmur, og en driftsbygning fra rundt 1875. Før Tofte Cellulosefabrik AS ble bygd i 1897 var Tofte gård, med underliggende husmannsplasser, den eneste bebyggelsen på Tofte. Gården er derfor et særdeles viktig kulturminne på Tofte. Den gamle bebyggelsen bør skjermes mest mulig visuelt mot den nybygde brannstasjonen. Vi vil derfor foreslå at det etableres en vegetasjonsskjerm mellom brannstasjonen og hovedveien.

Også planområdet forøvrig rommer flere kulturminner. Bebyggelsen på Toftejordet bør i den nye kommuneplanen reguleres som et «boligområde med særlige kvaliteter». De fleste husene her ble bygd på slutten av 1940-tallet og på 1950-tallet, på tomter som Tofte Cellulosefabrikk solgte billig til arbeiderne sine, med tømmer som arbeiderne fikk kjøpe til rotpris, og som de fikk skjære gratis på fabrikkens sagbruk. Dette var et ledd i omlegginga av fabrikkens boligpolitikk, fra å sjøl eie arbeiderboliger som ble utleid til arbeiderne, til å oppmuntre arbeiderne til eie egen bolig. De fleste husene ble bygd etter samme grunntegning, med enkelte individuelle tilpasninger. Boligfeltet er derfor i dag et viktig kulturminne over etterkrigstidas boligpolitikk. Reguleringsplanen bør sørge for at nybygg i området ikke bryter for sterkt med det visuelle uttrykket til de eldre husene i området.

Den østlige delen av planområdet kalt «Ekelund» brukes i dag som friområde/park. Her sto den såkalte «Kasserergården» mellom 1901 og 1995. Den var en funksjonærbolig for Tofte Cellulosefabrikk, for blant annet kassereren og materialforvalteren. Nabobygningen kalt «Laborantboligen» står fortsatt. Nedenfor denne lå de tolv arbeiderboligene i Bispeveien, som ble revet i 1979. Sør for stedet der den nye brannstasjonen skal ligge, lå den såkalte «Furuvaldgården» eller «Bakerigården», som også ble bygd i 1901, og som ble revet på 1970-tallet. Der hadde Toftes første kooperativforening forretningslokaler.

Historielaget synes det er viktig å ta vare på historien om denne eldste bebyggelsen på Tofte. Tuftene etter Kasserergården bør avmerkes som «kulturminne» på plankartet. Kommunen bør også, i samarbeid med historielaget, vurdere å sette opp ei informasjonstavle, som forteller historien om den eldre bebyggelsen i området.

Med vennlig hilsen
Hurum historielag

Fra:	Christina D Nordskog
Til:	Stina Lindland Østevik
Kopi:	post@asker.kommune.no
Emne:	Varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid for Tofte Brannstasjon for eiendommene Gnr/Bnr 36/1 og 359/1.
Dato:	torsdag 3. september 2020 21.41.26

Hei.
På dette området er det i dag en flott park. Den eneste grønne parken som er igjen i Tofte. På dette området står det 9 vernede/fredede store Eiketrær og andre trær med mye misteltein. Vi har også et rikt dyreliv med blant annet ugle, hakkespett, ekorn og rådyr. Parken blir også brukt til mye annet. Blant annet til leking/ spill av både barn og voksne, og korps konserter.

Vi i Bispeveien 3 og 1 er ikke interessert i at dette området skal ødelegges. Vi har gått sammen med flere i nabolaget og vi kommer til å kjempe med nebb og klør.

Med Vennlig Hilsen
Christina D. Nordskog, Thomas R. Iversen, Benjamin D. Iversen, Martin A. Iversen og Marie Johansen

Sendt fra min iPhone

Stina Lindland Østevik

Fra: Monica Noren <monicahtnoren@gmail.com>
Sendt: onsdag 2. september 2020 11.22
Til: Stina Lindland Østevik
Kopi: post@asker.kommune.no
Emne: Ny Tofte brannstasjon Saksnr 20/1634

Hei,

Vi vil gjerne komme med innspill på reguleringsplanen for nye Tofte brannstasjon som nå er ute på høring.

Vi bor i Orestupet på Tofte og ser rett ned på området, og håper at utbyggingen gjøres på en slik måte at bygningsmassen blir bygd i et materiale som blander seg godt inn i og ligger pent i terrenget.

Vi er også veldig opptatt av at dette anlegget ikke blir til sjenanse for nabolaget i forhold til lyd og lys forurensning.

Når det gjelder lyd og støy regner vi med at det blir minimalt med støy fra brannstasjonen, siden den blir lagt tett på et boligområde. Den skal jo være i beredskap 24 timer i døgnet når den står ferdig.

Vi anser det som viktig at eventuelle lysmaster i forbindelse med stasjonen blir plassert, skjermet og innstilt på en slik måte at de kun lyser opp arealet på brannstasjonen og ikke peker opp mot boligområdene slik at de blir til sjenanse.

Vi ser at det blir flott i.f.t. beredskap og sikkerhet for hele området.
Det høres også ut som det skal bli et positivt løft for område med planlagte parkområder, tilrettelagt for lek og trygge omgivelser mot boligfeltene. Vi håper hele området som per i dag er en vakker park blir ivaretatt.

Mvh
Monica og Knut Noren

FESTE
LANDSKAP • ARKITEKTUR

ROS-analyse Brannstasjon Tofte

Dato:15.02.2021

1 Bakgrunn

Hensikten med planen er å tilrettelegge for en ny brannstasjon på Tofte.

Hensikten med analysen er å identifisere og analysere risiko knyttet til aktuelle hendelser og sårbarhetsforhold i planområdet. Et mål med ROS-analysen er å avklare behov for utredninger og risikoreduserende tiltak.

1.1 Metode

ROS- analysen er utført i henhold til DSBs veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging» fra 2017.» Analysen et tilpasset planforslagets innhold og kompleksitet.

ROS-analysen er basert på offentlig tilgjengelig materiale som databaser, grunnlagsinformasjon fra oppdragsgiver og utredninger gjennomført i forbindelse med planarbeidet og prosjekteringen. Det foreløpige reguleringsplanforslaget er lagt til grunn for arbeidet. Analysen retter seg mot uønskede hendelser som kan oppstå pr i dag og ved utbygging og drift av det planlagte området. Risiko utrykker den fare som uønskede hendelser representerer for mennesker, miljø, økonomiske verdier og samfunnsviktige funksjoner.

Risiko er et resultat av sannsynligheten (frekvensen) og konsekvensene for uønskede hendelser.

Sårbarhet vurderer motstandsevnen til nybyggingsformålet, samfunnsfunksjonene og eventuelle barrierer og evnen til gjenopprettelse.

<u>Sannsynligheten vurderes slik:</u>

Meget sannsynlig	Mer enn en gang i løpet av 1 år
Sannsynlig	En gang i løpet av 1 - 10 år
Mindre sannsynlig	En gang i løpet av 10 - 50 år
Lite sannsynlig	Mindre enn en gang i løpet av 50 år

<u>Konsekvensene vurderes slik:</u>

Ufarlig	Ingen konsekvenser. Ingen person- eller miljøskader
En viss fare	Små konsekvenser. Få/små personskader. Mindre og lokale miljøskader
Kritisk	Middels konsekvenser. Alvorlige personskader. Omfattende miljøskader, regionale konsekvenser med restitusjon < 1år
Farlig	Store konsekvenser. Alvorlige personskader/en død. Alvorlige skader, regionale konsekvenser med restitusjonstid > 1 år
Katastrofalt	En eller flere døde. Svært alvorlige og langvarige skader, uopprettelig miljøskader

Risikoen vurderes slik:

Sannsynlighet x Konsekvens = Risiko

Risikomatrise:

Konsekvens: / Sannsynlighet:	Ufarlig	En viss fare	Kritisk	Farlig	Katastrofalt
Meget sannsynlig					
Sannsynlig					
Mindre sannsynlig					
Lite sannsynlig					

Rødt felt: Uakseptabel risiko. Tiltak må iverksettes for å redusere denne ned til gul og grønn.

Gult felt: Risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko

Grønt felt: Akseptabel risiko

2 Beskrivelse av planområdet og utbyggingsformålet

2.1 Planområdet

Planområdet ligger rett nord for Tofte sentrum.

Figur 1: Planområdet avgrenset med sort, stiplet strek.

Planområdet er i dag et ubebygd grøntområde avgrenset av Fv261 og Tofte gård i vest, boligområder i nord og øst samt industriområde/ havn i sør. Avstanden Oslofjorden i øst er ca 350 m.

Planområdet er en del av et større område som inntil nylig har vært eid av Statkraft. Deler av gs-vegen langs fylkesvegen er en del av planområdet. Bispeveien ligger som en del av det foreslåtte planområdet og er forbindelsen fra fv261 inn til boligområdene. I nord og øst genser planområdet til boligområder. Sør for planområdet er det varslet oppstart av ny områdeplan som skal tilrettelegge for bla. produksjon av biodrivstoff.

2.2 Utbyggingsformålet

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for bygging av ny brannstasjon i sør, nytt boligområde i nord og ivaretakelse av naturverdier og park i øst.

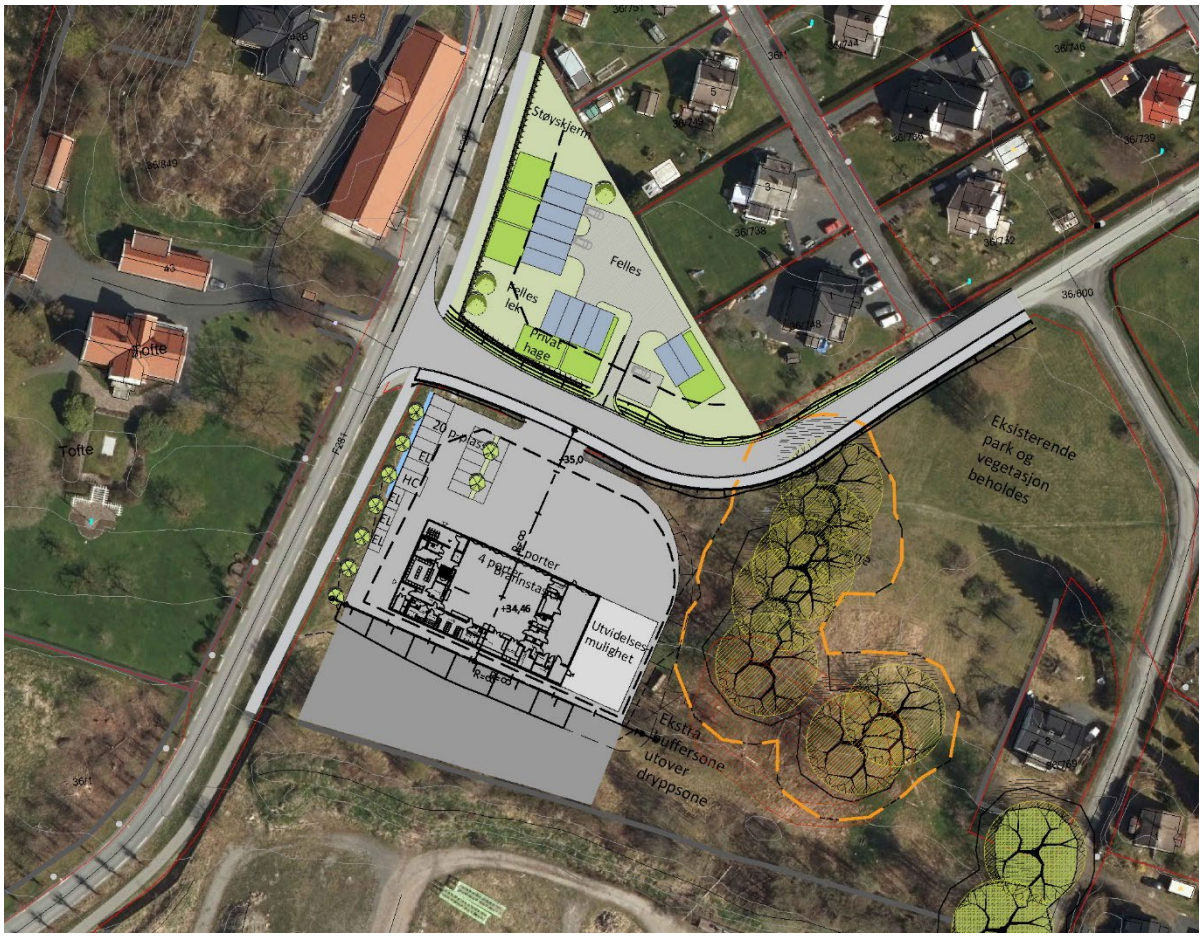

Figur 2: Illustrasjonsplan til reguleringsplanforslaget

3 Identifisere mulige uønskede hendelser

3.1 Uønskede hendelser som er vurdert

Kommunens sjekkliste nedenfor viser hvilke tema som er vurdert og hvordan de er håndtert i planarbeidet. De temaene som undersøkes nærmere i ROS-analysen er markert i uthevet rad.

Kriterier som skal vurderes

Natur- og miljøforhold				
Er området utsatt for, eller kan planen / tiltaket medføre risiko for	*Ja*	*Nei*	*Dersom "Ja" er kriteriet vurdert i planforslaget (Ja / Nei / evt. opplys hvilke rapporter som foreligger)*	*Dersom nødvendige tiltak er nødvendig hvordan er dette tatt hensyn til i planforslaget (benytt stikkord)*
Radongass	x		Moderat til rav radonaktsomhet (kilde miljøstatus.no)	Håndteres i byggefasen og følges opp ved søknad om tiltak.
Masseras / -skred	x		Området ligger i en aktsomhetssone for marin leire. Vurdert i Geoteknisk datarapport 114713r1 og teknisk notat 115353n1, fra Grunntekikk. AS	Se kapittel 4.1 analyse av uønskede hendelser
Snø-/isras		x	Planområdet er ikke innenfor NVE sine aktsomhetssoner for snø- eller isras	
Flomras		x	Planområdet er ikke innenfor NVE sine aktsomhetssoner for flom eller ras.	
Elveflom		x	Planområdet er ikke innenfor NVE sine aktsomhetssoner for flom.	
Tidevannsflom		x	Planområdet er ikke innenfor NVE sine aktsomhetssoner for flom.	
Naturlige terrengformasjoner som utgjør spesiell fare		x	Ingen særskilte terrengformasjoner	
Kraftig vind		x	Området er ikke spesielt utsatt for fare ved sterk vind	
Store snømengder		x	Området er ikke spesielt utsatt for fare ved store snømengder	
Sårbar flora	x		Utvalgt naturtype (eik) og trua art (misteltein.) samt andre sårbare arter. Se Biofokus-notat 2020-56Konsekvenser er vurdert i planbeskrivelsen.	Tiltak og oppfølging beskrives i miljøoppfølgings-plan. Egne planbestemmelser og hensynssoner i plankartet.
Sårbar fauna	x		Enkelte sårbare arter er funnet i planområdet. Se Biofokus-notat 2020-56	Tiltak og oppfølging beskrives i miljøoppfølgings-plan. Egne planbestemmelser og hensynssoner i plankartet.

Transportkorridor for vilt		x	Ikke kjent transportkorridor for vilt	
Verneområder	x		Utvalgt naturtype (eik) og trua art (misteltein.) Se Se Biofokus-notat 2020-56. Konsekvenser er vurdert i planbeskrivelsen.	Tiltak og oppfølging beskrives i miljøoppfølgings-plan. Bestemmelser og soner i reguleringsplanen.
Vassdragsområder		x		
Fornminner	x		Rapport kommer	
Kulturminner /-miljø	x		Rapport kommer	
Menneskeskapte forhold				
Kan planen / tiltaket få konsekvenser for:				
Vei / bru / knutepunkt	x		Se trafikknotat fra ViaNova	Kryssutbedring, vegutbedring,nytt fortau
Havn / kaianlegg		x		
Sykehus/ -sykehjem		x		
Brann / politi / sivilforsvar	x		Tiltaket er ny brannstasjon.	Se planbeskrivelsen
Kraftforsyning		x	Se planbeskrivelsen	
Vannforsyning		x	Se planbeskrivelsen	
Tilfluktsrom		x		
Område for idrett/lek	x		Planområdet benyttes delvis friområde og lekeområde i dag. Se planbeskrivelsen.	Kvalitetene ivaretas og sikres i deler av området
Park / rekreasjons-/ friluftsområder	x		Planområdet benyttes delvis friområde og lekeområde i dag. Se planbeskrivelsen.	Kvalitetene ivaretas og sikres i deler av området
Berøres planområdet / tiltaket av:				
Akutt forurensning		x		
Permanent forurensning		x		
Støv / støy industri		x		
Støv / støy trafikk	x		Trafikkstøy fra fylkesvegen påvirker området. Se planbeskrivelsen.	Det stilles krav til støytiltak i reguleringsplanen
Støy andre kilder		x		
Forurenset grunn x		x	Se miljøteknisk rapport fra Grunnteknikk. Det er ikke forurenset grunn i planområdet. (NB 3-kanttomta er ikke undersøkt. Ok?) Det finnes uønskede arter innenfor planområdet	Planbestemmelsene stiller krav til håndtering av masser i byggeprosjektet. Dette følges opp i byggefasen og regelverk om deponering av masser må følges.

Høyspentlinje		x		
Risikofylt industri		x	Brannvesnet melder om at de oppbevarer mindre mengder med brannfarlige stoffer på stasjonen	Brannvesnet har gode rutiner for sikker oppbevaring av farlige stoffer.
Avfallsbehandling		x		
Medfører planen/tiltaket:				
Fare for akutt forurensning		x	Brannvesnet melder om at de oppbevarer mindre mengder med kjemiske stoffer på stasjonen	Brannvesnet har gode rutiner for sikker oppbevaring av farlige stoffer.
Støy og støv fra trafikk		x		
Støy og støv fra andre kilder		x		
Forurensning i sjø				
Risikofylt industri med mer		x		
Transport og trafikksikkerhet *Er det fare/risiko for:*				
Ulykke med farlig gods	x		Det fraktes noe farlig gods på fylkesveien forbi planområdet	Trafikksikker utforming av vegkryss
Vær/føre begrenser tilgjengelighet til området		x		
Ulykke i av/påkjørsler		x		
Ulykke med gående /syklende		x		
Ulykke med gjennomføring av anlegg	x		Anleggstrafikk ved skolevei kan medføre risiko for personulykker med barn og unge	Se kapittel 4.1 analyse av uønskede hendelser
Andre ulykkespunkter		x		
Andre forhold:				
Er tiltaket i seg selv mål for sabotasje- og terrorhandling	x	x	Enkelte brannstasjoner vurderes som potensielle sabotasjemål. Denne brannstasjonen regnes ikke som spesielt utsatt.	Se kapittel 4.1 analyse av uønskede hendelser
Er det potensiale for sabotasje-/terrormål i nærheten		x		
Regulerte vannmagasiner med spesiell fare for usikker		x		

is, endringer i vannstand med mer				
Gruver/ åpne sjakter, steintipper etc		x		
Spesielle forhold ved utbygging/ gjennomføring		x		

3.2 Andre kilder

I tillegg til gjennomgang av sjekklisten over er følgende kilder gjennomgått og vurdert for å finne ut hvilke uønskede hendelser som er aktuelle for planområdet.

- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2020 for Asker og Bærum kommuner
- DSB – veileder
- Dialog med Asker brannvesen

3.3 Potensielle uønskede hendelser som analyseres nærmere.

Naturhendelser:

1. Kvikkleireskred

Andre uønskede hendelser:

2. Personulykke knyttet til anleggsvirksomhet
3. Sabotasje
4. Stengt hovedvei som følge av ulykke eller naturhendelser
5. Brudd i infrastruktur (vann, strøm)
6. Spredning av uønskede arter

4 Vurdere risiko og sårbarhet

4.1 Analyse av uønskede hendelser

Uønsket hendelse	
1	**Kvikkleireskred**
Årsak: det er funnet masser med sprøbruddegenskaper ved grunnboring i planområdet.	
Eksisterende barrierer: fjell i dagen og topografi	
Sårbarhetsvurdering: området vil være sårbart for en eventuell skredsituasjon	
Sannsynlighet: lite sannsynlig	***Forklaring:*** Ut fra en helhetsvurdering av topografi og synlig fjell er det ikke identifisert en mulig fare for områdeskred for planområdet.
Konsekvens: Farlig-katastrofalt	***Forklaring:*** i et boligområde vil det være fare for liv og helse ved et eventuelt skred.
Risiko: Risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko	
Forslag til tiltak: Lokalstabilitet i forbindelse med utbygging må vurderes og ivaretas ved detaljprosjektering.	
Oppfølging: Tiltakshaver, Asker kommune NB I Grunnteknikk sin rapport står det følgende: *Ifm. befaring ble det registrert at naboeiendom sør for reguleringsområdet blir benyttet til lagring av tømmer. Dette kan innebære store laster og vi forutsetter at stabilitet her er ivaretatt.* Bør dette følges opp?	

Uønsket hendelse	
2	**Personulykke knyttet til anleggstrafikk**
Årsak: Ny og uvant anleggstrafikk på/ ved viktig skoleveg	
Eksisterende barrierer: Gang- og sykkelveg langs fylkesveien. God sikt i området. Lovverk som krever sikring av anleggsområdet (risikoreduserende barriere)	
Sårbarhetsvurdering: Barn og unge er sårbare for endrede trafikkforhold i nærmiljøet.	
Sannsynlighet: lite sannsynlig	***Forklaring:*** Anleggsperioden er avgrenset i tid og det skjer sjelden slike ulykker.
Konsekvens: Farlig	***Forklaring:*** Trafikkulykke med myke trafikanter og anleggskjøretøy kan gi alvorlig personskade eller død.
Risiko: Risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko	
Forslag til tiltak: Sikring av skolevegen i anleggsperioden, eventuelt etablering av midlertidig trase slik at hendelsen kan vurderes som *lite sannsynlig*.	
Oppfølging: Tiltakshaver og Asker kommune, oppfølging av rigg og marksikringsplan.	

Uønsket hendelse	
3	**Sabotasje**
Årsak: Målrettet ødeleggelse av viktige samfunnsfunksjoner	
Eksisterende barrierer: Nasjonal overvåkning av risikobildet (risikoreduserende barriere.) God beredskap i kommunen og gode rutiner for samarbeid mellom nødetatene i og rundt kommunen. (konsekvenstreduserende barriere)	
Sårbarhetsvurdering: Brannvesenet er en viktig samfunnsfunksjon som, dersom den settes ute av spill, bidrar til et mere sårbart samfunn. Funksjonene kan imidlertid gjennopprettes relativt raskt med bistand fra nabodisktrikt.	
Sannsynlighet: lite sannsynlig	***Forklaring:*** Skjer sjeldnere enn hvert 50. år. Tofte er en liten brannstasjon i spredtbygd strøk, noe som gjør den mindre sannsynlig som sabotasjemål.
Konsekvens: Kritisk	***Forklaring:*** eventuell sabotasje vil mest sannsynlig rette seg mot anlegget, ikke mot personer.
Risiko: Akseptabel risiko	
Forslag til tiltak: Fortsette arbeidet med god beredskap i kommunen og gode rutiner for samarbeid mellom nødetatene i og rundt kommunen.	
Oppfølging: Brannvesenet, kommunens beredskapsarbeid	

Uønsket hendelse	
4	**Stengt hovedvei.**
Årsak: Naturhendelser som flom, skred, ekstremvær. Trafikkulykke.	
Eksisterende barrierer: Trafikksikre løsninger langs hovedveien (risikoreduserende barriere), sekundært vegnett i god stand. (konsekvensreduserende barriere) Gode rutiner for samarbeid mellom nødetatene i og rundt kommunen. (konsekvensreduserende barriere.)	
Sårbarhetsvurdering: Stengt hovedvei kan medføre at stasjonen ikke blir like hurtig bemannet for utrykning som normalt men sekundært veinett gjør utrykningssituasjonen likevel relativt robust.	
Sannsynlighet: sannsynlig	***Forklaring:*** Stengte veier skjer av og til
Konsekvens: en viss fare	***Forklaring:*** forsinket utrykning kan medføre en viss fare.
Risiko: Risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko	
Forslag til tiltak: Fortsette arbeidet med god beredskap i kommunen og gode rutiner for samarbeid mellom nødetatene i og rundt kommunen. Godt vedlikehold av hovedvegnett og sekundært vegnett.	

Oppfølging: kommunens beredskapsarbeid, kommunens tekniske tjenester, fylkeskommunen. (veivedlikehold)

Uønsket hendelse	
5	**Brudd i infrastruktur (vann, strøm)**
Årsak: Naturhendelser som flom, skred, ekstremvær, mm.	
Eksisterende barrierer: Nødstrøm etablert på brannstasjonen. To alternative vannverk for slukkevann. Vann på tank på bilene. Nødmulighet med vann fra Statkraft på naboeiendommen som har egen vannforsyning.	
Sårbarhetsvurdering: Brannstasjonen er sårbar for strømutfall – porter, samband, lading av biler/utstyr, kompressorer mm må virke. Brannstasjonen må ha slukkevann for å utføre samfunnsoppgavene sine. Men barrierene er gode slik at den faktiske sårbarheten er lav.	
Sannsynlighet: sannsynlig	***Forklaring:*** strømbrudd skjer fra tid til annen. Brudd på vannforsyning kan også skje men er mere sjelden.
Konsekvens: ufarlig	***Forklaring:*** gode og veletablerte barrierer som virker raskt gjør sårbarheten lav og konsekvensene blir derfor svært små.
Risiko: akseptabel risiko	
Forslag til tiltak: Opprettholde barrierene	
Oppfølging: Kommunen og brannvesenet	

Uønsket hendelse	
6	**Spredning av uønskede arter**
Årsak: Anleggsarbeid med flytting av masser	
Eksisterende barrierer: regelverk om massedeponering	
Sårbarhetsvurdering: Spredning av arter er vanskelig å rette opp etter at det er skjedd da mange uønskede arter er uønskede nettopp fordi de er aggressive og har stor spredningsevne.	
Sannsynlighet: sannsynlig	***Forklaring:*** det skal lite til før plantedeler eller frø blir fraktet med masseflytting eller med maskiner og redskap.
Konsekvens: en viss fare	***Forklaring***: uønskede arter kan fortrenge den lokale floraen og føre til tap av naturtyper og biotoper for innsekter mm.
Risiko: Risiko som bør vurderes med hensyn til tiltak som reduserer risiko	
Forslag til tiltak: Krav i reguleringsbestemmelsene. Utarbeiding av massedisponeringsplan.	
Oppfølging: Kommunen, tiltakshaver, entreprenør. Oppfølging av massedisponeringsplan.	

4.2 Samlet risikovurdering og analyse

4.3 Risikomatrise

Konsekvens: / Sannsynlighet:	Ufarlig	En viss fare	Kritisk	Farlig	Katastrofalt
Meget sannsynlig					
Sannsynlig	**5**	**4, 6**			
Mindre sannsynlig			**2**		
Lite sannsynlig			**3**	**1**	**1**

Samlet sett er risikoen relativt lav med unntak av hendelse nr 2, *Personulykke knyttet til anleggstrafikk*. Dette gjenspeiler risikobildet i samfunnet generelt der trafikkhendelser og ulykker knyttet til trafikk er relativt vanlig. Risikoen blir vurdert som høy fordi de mulige konsekvensene kan bli svært negative med alvorlige personskader eller død.

5 Identifisere tiltak for å redusere risiko og sårbarhet

De viktigste tiltakene for å minimere risiko vil være å sikre området i anleggsperioden slik at myke trafikanter i minst mulig grad blir eksponert for anleggstrafikken. Dette vil kunne redusere sannsynligheten for at hendelse nr2, *Personulykke knyttet til anleggstrafikk*, kan inntreffe. Når det gjelder hendelse nr4, stengt hovedvei, er det viktig at en i beredskapsrutinene i kommunen og nødetatene er oppmerksomme på alternative løsninger dersom utrykning blir hindret av stengt vei. I tillegg må veieierne i området sørge vor godt vedlikehold av vegnettet. Nr6 må forebygges med bestemmelser og krav i reguleringsplan og byggesak samt oppfølging av ansvarlig utførende.

Eksisterende eiketrær, ikke innmålt stamme,

Nye trær

Prosjekt					
ASKER KOMMUNE Tofte brannstasjon Illustrasjonsplan	Prosjektnr. 16273	Dato 25.03.21	Sign. SLO	Kontroll AN	Målestokk 1:1000
	Fase Detaljregulering			Tegningsnr.	Arkstørrelse A3

FESTE LANDSKAP • ARKITEKTUR

FESTE SØR AS
PB 120
3901 PORSGRUNN
sor@feste.no
+ 47 35 93 02 10

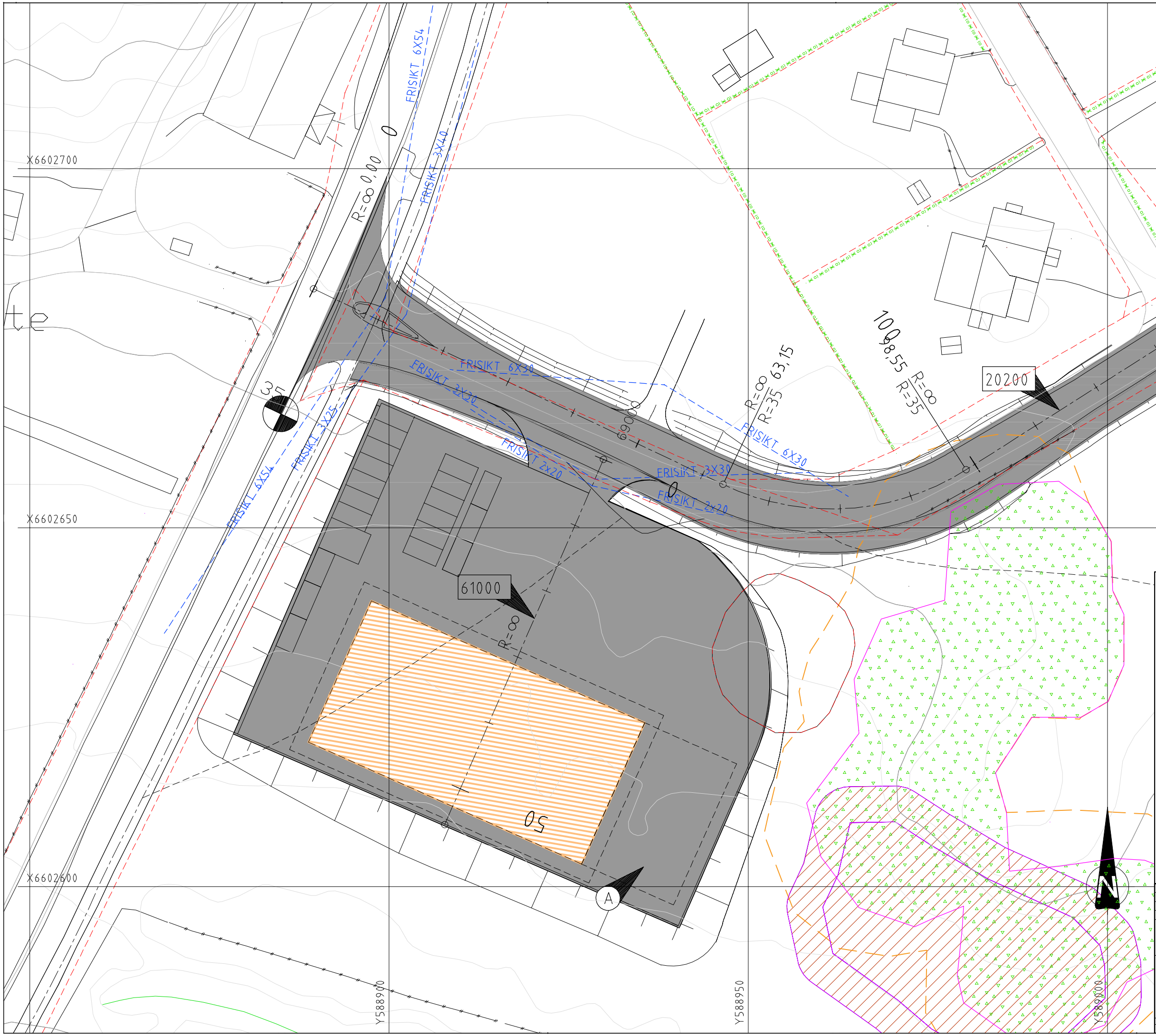

TEGNFORKLARING

- Frisikt
- Eiendomsgrense
- Kulturminne
- Naturtypelokalitet (hul-eik)
- Hensynssone naturtype
- XXXX Vegmodellnavn

MERKNAD

- A Mulig fremtidig utvidelse
- B Busslomme, utbedringsstandard

HENVISNINGER

For lengdeprofiler se tegning D01 og D02

Revisjon	Revisjonen gjelder	Utarb.	Kontr.	Godkj.	Rev. dato

Askar kommune

Tofte brannstasjon
Plantegning

Reguleringsplan

Tegningsdato	15.01.2021
Bestiller	Iver Fjæstad
Produsert for	Asker kommune
Prosjektnummer	
Arkivreferanse	
Produsert av:	VIANOVA
Koordinatsystem	EUREF89 UTM32
Høydesystem	NN2000
Målestokk A3	1:500
Tegningsnummer/ revisjonsbokstav	C01

Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av	Konsulentarkiv
RHP	LIS	RHP	S:\...\21005

Normalprofil Bispeveien

M 1:100

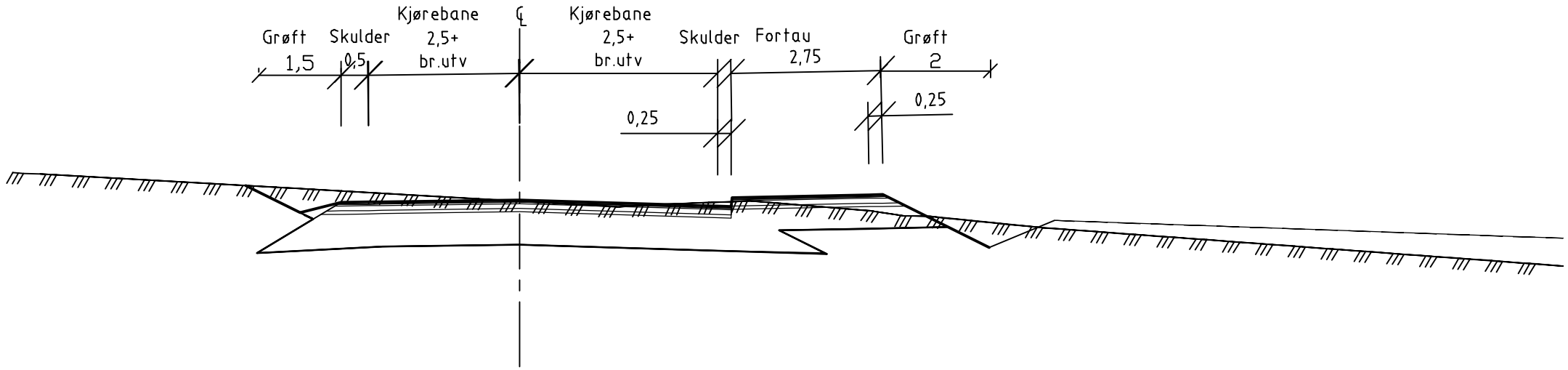

Overbygning

M 1:10

Brannstasjonaeral

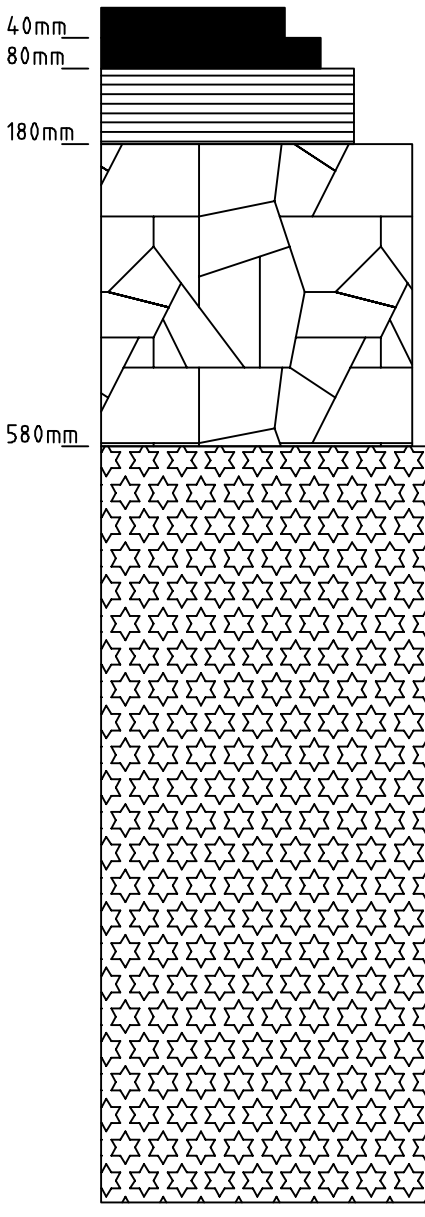

Slitelag Ab 40mm
Bindlag Ab 40mm
Bærelag Ag, 100mm

Forsterkningslag, 400mm Fk 20/120

Massseutskiftes
1m under eksist
terreng, 2m under
bygg.

Bispeveien

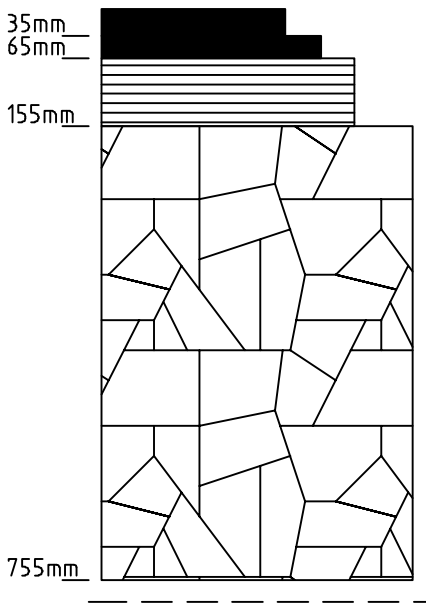

Slitelag Ab 35mm
Bindlag Ab 30mm
Bærelag Ag, 90mm

Forsterkningslag, 600mm Fk 20/120

Fortau

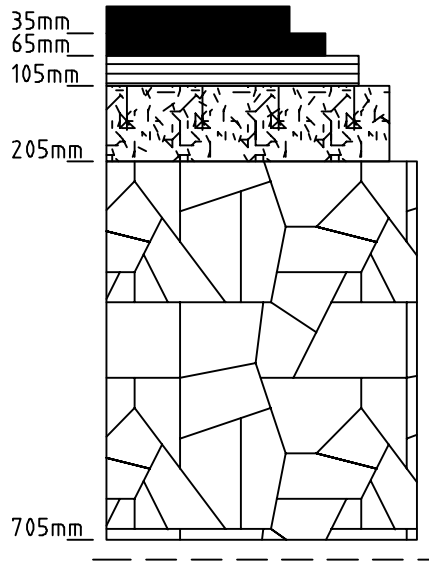

Slitelag Agb11 35mm
Bindlag Agb11 30mm
Bærelag Ag, 40mm -
Bærelag Fk, 100mm

Forsterkningslag, 500mm Fk 20/120

Merknad:

Overbygning må gjennomgås og justeres
etter geoteknigsk detaljprosjektering.

Revisjon	Revisjonen gjelder		Godkj.
		Tegningsdato	15.01.2021
		Bestiller	Iver Fjestad
		Produsert for	Asker kommune
Tofte brannstasjon		Prosjektnummer	
Normalprofil og overbygning		Arkivreferanse	
		Produsert av:	VIANOVA
Reguleringsplan		Koordinatsystem	EUREF89 UTM32
		Høydesystem	NN2000
		Målestokk A3	1:100/1:10
Utarbeidet av: RHP	Kontrollert av: LIS	Godkjent av: RHP	Konsulentarkiv: S:\..\21005	Tegningsnummer/ revisjonsbokstav: **F01**	

NOTAT

efterklang:
PART OF AFRY

Dato: 20.01.2021 **Version:** 1

Utførende:
Dmitry Vasilev
+47 966 770 54
dmitry.vasilev@efterklang.no

Mottaker:
Asker kommune
Ref. Stian Olaf Kalsaas
stianolaf.kalsaas@prodecon.no

22573 – NY TOFTE BRANNSTASJON

1 ORIENTERING:

Efterklang har på oppdrag fra Asker kommune, ref. Stian Olaf Kalsaas (Prodecon AS) utført støyberegninger og utarbeidet støysonekart iht. Klima og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» T-1442 i planområdet. Det er utarbeidet støysonekart, som viser dagens og fremtidig støyforhold for eksisterende og planlagt boligbebyggelse, for å dokumentere endringer i støyforhold i forbindelse med regulering av ny brannstasjon på Tofte.

Området vurdert for støy, iht. Asker kommune foreløpig reguleringsplan «Detaljregulering for Tofte Brannstasjon», datert 20.01.2021, er gjengitt i Figur 1.

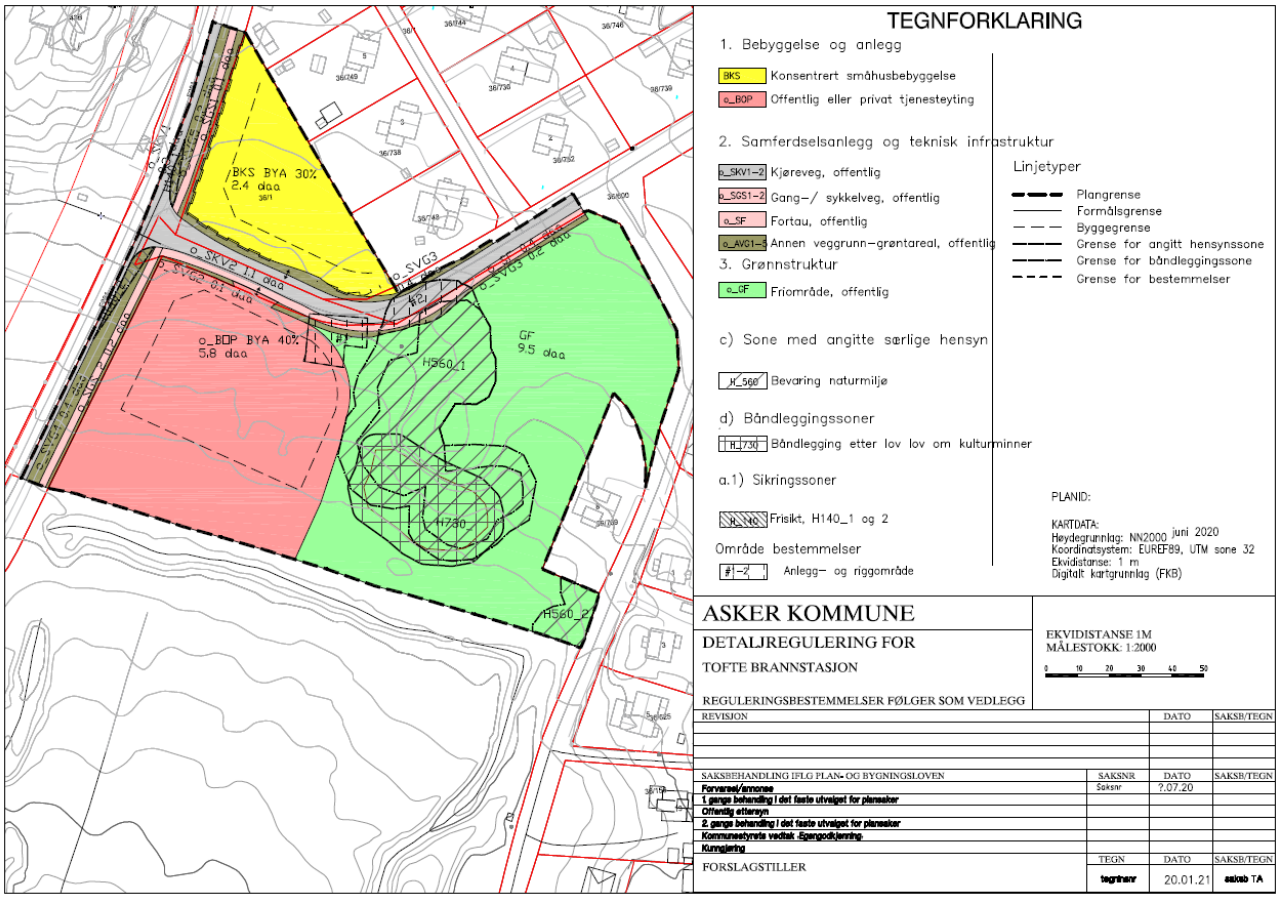

FIGUR 1: FORELØPIG REGULERINGSPLAN FOR TOFTE BRANNSTASJON, ASKER KOMMUNE. DATERT 20.01.2021.

2 OPPSUMMERING:

Ny brannstasjon etableres i sør, og «trekanttomta» i nord reguleres til boligformål, lagt opp til 6 boenheter. For å gjøre trekanttomten egnet for støyfølsomt boligbebyggelse er det vurdert støyavbøtende tiltak – lokal støyskjerm – langs Østre Strandvei og deler av Bispeveien.

For ny brannstasjon er det gitt overslag over nødvendig lydisolasjon i fasaden for å sikre tilfredsstillende innendørslydnivåer fra veitrafikk i kontordelen, planlagt etablert i plan 2, med kontor- og møterom lokalisert til vestvendte fasaden mot Østre Strandvei.

3 DEFINISJONER:

Støyparameter L_{DEN} er benyttet i beregninger ved utarbeidelse av støysonekart.

L_{DEN}: er A-veid ekvivalent lydtrykknivå for dag-kveld-natt med 10 dB / 5 dB ekstra tillegg på natt / kveld. Tidspunktene for de ulike periodene er dag 07-19, kveld 19-23, og natt 23-07.

Øvrige aktuelle støyparametere

$L_{pAFmaks}$: A-veid maksimalt lydtrykknivå (med tidsveiing Fast (F)).

L_{5AF} Statistisk maksimalnivå: A-veid lydtrykknivå målt med tidskonstakt «Fast» på 125 ms som overskrides av 5% av hendelsene i løpet av en angitt periode.

4 KRAV OG GRENSEVERDIER:

Klima og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen» T-1442:2016 er lagt til grunn for beregningene. Retningslinjen definerer to støysoner:

Rød sone – nærmest støykilden, angir et område som ikke er egnet til støyfølsomme bruksformål, og etablering av ny støyfølsom bebyggelse skal unngås.

Gul sone – er en vurderingssone der støyfølsom bebyggelse kan oppføres dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støynivå.

Kriterier for soneinndeling for aktuelle støykilder er gitt i Tabell 1.

TABELL 1: KRITERIER FOR SONEINNDELING IHT. RETNINGSLINJE T-1442/2016.

Støykilde	**Støysone**	
	Gul sone	**Rød sone**
	Utendørs støynivå	**Utendørs støynivå**
Vei	$55 \leq L_D < 65$ dB	$L_D \geq 65$ dB

Gjeldende grenseverdier for innendørslydnivåer samt lydnivå på uteoppholdsareal og utenfor vinduer til rom med støyfølsomme bruksformål er krav i NS 8175[1], lydklasse C, og tabell 3 i T-1442:2016. I Tabell 2 nedenfor er disse listet opp. Lydklasse C tilsvarer tilfredsstillende lydforhold for en stor andel berørte personer.

[1] Norsk Standard 8175 "Lydforhold i bygninger. Lydklasse for ulike bygningstyper", 2. utgave juni 2012.

TABELL 2: GJELDENDE GRENSEVERDIER INNENDØRS OG UTENDØRS IHT. NS8175:2012 OG T-1442:2016, TABELL 3 (BOLIGER) OG 33 (KONTOR).

Type brukerområde	Målestørrelse	Klasse C
Bolig: Støynivå på uteoppholdsarealer og utenfor vindu fra veitrafikk	L_{DEN}	55 dB (Nedre grenseverdi for gul sone)
Bolig: Støynivå utenfor soverom, natt kl. 23 – 07.	L_{5AF}	70 dB * (Støykilde vei)
Bolig: I oppholds- og soverom fra utendørs lydkilder	$L_{pAekv24h}$	30 dBA
Bolig: I soverom fra utendørs lydkilder	$L_{pAFmaks}$	45 dBA (Natt, kl. 23 – 07)
Kontor: I kontor, møterom, og felles oppholdsarealer fra utendørs lydkilder	$L_{pAekv24h}$	35 dBA **

* Krav til maksimalt støynivå i nattperioden gjelder der det er mer enn 10 hendelser per natt.

** Krav gjelder i brukstid

Anbefalt grenseverdi for støy fra vei på uteoppholdsareal og utenfor vinduer til rom med støyfølsom bruksformål ved planlegging og bygging av boliger er L_{DEN} 55 dB (nedre grenseverdi for gul sone) iht. T-1442:2016 – tabell 3, kap. 3.2. Ved etablering av ny støyfølsomt bebyggelse i støysonene bør disse grenseverdiene tilfredsstilles gjennom avbøtende tiltak, før slik bebyggelse kan tillates.

5 BEREGNINGSOPPSETT:

Veitrafikkstøy beregnes iht. Nordisk beregningsmetode ved bruk av Dataprogrammet CadnaA Versjon 2020 MR1 (177.5010). Det beregnes med 2.ordens refleksjoner. Markabsorpsjon er satt til 1, dvs. myk absorberende terreng. Veier, bygninger, parkeringsplasser og andre områder med hard terreng er modellert reflekterende.

Eksisterende terreng, bebyggelse og veigeometri, samt fremtidig landskaps- og veiplan er modellert basert på 3D digitale kartdata og veigeometri (SOSI og DXF/DWG filformat filformat), mottatt fra Feste Landskap – Arkitektur og ViaNova Plan og Trafikk. Ny Tofte brannstasjon er høydesatt manuelt iht. foreliggende snitttegninger fra Feste Sør ARK.

Utarbeidet støysonekart for dagens samt fremtidig støyforhold som følge av regulering av ny Tofte brannstasjon i planområdet, vist i Figur 1, beregnes med støyparameter L_{DEN} i 4 meter over terreng. Støyforhold på trekanttomta i nord, samt effekten av støyavbøtende tiltak, beregnes med støyparameter L_{DEN} i 1,5 meter over terreng, tilsvarende gjennomsnittlig ørehøyde.

6 UTENDØRSSTØYKILDER:

Til grunn for veitrafikkstøyberegninger legges det trafikale vurderinger ifm. regulering av ny Tofte brannstasjon, utført av ViaNova Plan og Trafikk AS[2]. Dagens og fremtidig trafikkforhold er oppsummert i Tabell 3.

Andel tungtrafikk på Østre Strandvei utgjør 7 % iht. Nasjonal Veidatabank (NVDB), år 2019. På Bispeveien antas det per i dag veldig lite tungtrafikk. Fremtidig tungtrafikken vil i hovedsak stamme fra den nye brannstasjonen. Dagens og fremtidig tungtrafikkandelen er dermed satt til 0 % og 1 % for situasjon henholdsvis med og uten regulert brannstasjon, basert på antagelser i foreliggende trafikknotat.

Fremtidig situasjon er beregnet tilsvarende år 2030, dvs. med 10 års framskriving iht. M128 veileder til T-1442:2016, inklusivt estimert økning i trafikkbelastning på veier i planområdet ifm. regulering av ny Tofte Brannstasjon. Basert på mottatt trafikkprognoser fra ViaNova Plan og Trafikk AS er det anslått en økning i ÅDT på Bispeveien og Østre Strandvei på ca. 63 – 125 kjøretøyer per døgn som følge av utbygging i Bispeveien, samt ytterligere økning i ÅDT på ca. 19 – 22 kjøretøyer per døgn i Bispeveien fra ny brannstasjon.

På innkjøringen til trekanttomta, som betjener 6 boenheter, antas det en ÅDT på ca. 15 – 30 kjøretøyer per døgn.

For å illustrere endringer i fremtidige støyforhold etter regulering av ny Tofte brannstasjon er det beregnet et 0-alternativ som innebærer at bebyggelse og veigeometri i planområdet er uendret og trafikken er framskrevet til 2030 iht. de fylkesvise prognoser.

For å beregne L_{DEN} må årsdøgntrafikken være fordelt på dag- (kl. 07 – 19), kvelds- (kl. 19 – 23), og nattperioden (kl. 23 – 07). Iht. M128 veileder for T-1442:2016, pkt. 9.2.2 «Trafikkmengde» er det valgt fordeling av trafikk over døgnet tilsvarende «typisk riksveg» (75/15/10%) og «by og bynære områder» (84/10/6%) på henholdsvis Østre Strandvei FV281 og Bispeveien KV31005.

TABELL 3: INNGANGSDATA FOR TRAFIKKSTØYBEREGNING I PLANOMRÅDET.

Vei	ÅDT 2020 Dagens [kjt/døgn]	ÅDT 2030 0 - Alternativ [kjt/døgn]	ÅDT 2030 Fremtidig [kjt/døgn]	Fartsgrense [km/t]	Fordeling Dag/kveld/natt [%]
Bispeveien KV31005 K S2D1 m0-167	500 – 700 a)	833	980 c)	30	84/10/6
Bispeveien KV31005 K S1D1 m0-61	250 a)	298	423 d)	30	84/10/6
Bispeveien KV31005 K S1D1 m61-464	125 a)	149	212 e)	30	84/10/6
Østre Strandvei FV281	2742 b)	3225	3350 f)	40 – 50	75/15/10

a) Anslått i trafikknotat basert på antall av eksisterende boliger veien betjener.
b) Tilsvarende data i Nasjonal Veidatabank (NVDB), gjeldende for år 2019, fremskrevet til 2020 iht. de fylkesvise prognoser.
c) Estimert økning i ÅDT på ca. 125 kjt/døgn fra utbygging i Bispeveien samt 22 kjt/døgn fra ny brannstasjon
d) Estimert økning i ÅDT på ca. 125 kjt/døgn fra utbygging i Bispeveien
e) Estimert økning i ÅDT på ca. 63 kjt/døgn fra utbygging i Bispeveien
f) Estimert økning i ÅDT på ca. 125 kjt/døgn fra utbygging i Bispeveien. Trafikk fra Brannstasjon finnes allerede i det overordnede vegnettet.

[2] ViaNova Plan og Trafikk AS, «V01 – Tofte Brannstasjon – Trafikknotat», datert 08.12.2020.

Utenom veitrafikkstøykilder er det andre aktuelle støykilder fra ny brannstasjon, herunder støy fra brannstasjonens kompressorrom i plan 2, planlagt etablert i nordvendte fasaden til brannstasjonsbygget, samt støy fra sirener på brannbiler, som inngår i det samlede støybilde ifm. regulering av ny brannstasjon.

Støy fra sirener på nærliggende boligbebyggelse forventes normalt ikke overgå 10 hendelser ila nattperioden og utløser dermed ikke behov for tiltak på eksisterende og planlagt støyfølsomt bebyggelse i området.

Kompressorstøy er vurdert med utgangspunkt i mottatt produsentdatablader og med forutsetninger at det benyttes støysvake kompressorer samt at det stilles krav til lydisolert kabinett for kompressorer, som datablader gjelder. Lydreduksjon av kompressorstøy gjennom fasaden er beregnet basert på mottatt info om premisser for ytterveggtykkelse (350 mm massivtre). Støy fra kompressorrom i plan 2 er anslått til å ha marginal innflytelse på samlet støynivå, sammenliknet med trafikkstøy i planområdet. Det kan dermed legges opp til å plassere kompressorrommet mot nordlige fasaden av brannstasjonen uten å øke støynivåer foran fasader og på uteområder til eksisterende og planlagte boliger i planområdet.

7 BEREGNINGSRESULTATER:

Det er utarbeidet støysonekart med støyparameter L_{DEN} for dagens (år 2020) og fremtidig (prognoseår 2030) situasjon med og uten regulert brannstasjon. Beregningshøyden er satt til 4 meter over terreng.

Det er ytterligere utført beregninger med støyparameter L_{DEN} i 1,5 meter over terreng på trekanttomta med støyavbøtende tiltak i form av støyskjerm. Utarbeidet støysonekart for trekanttomta illustrerer nødvendig skjermingshøyde og utstrekning, nødvendig for å tilfredsstille grenseverdier iht. T-1442, gjengitt i Tabell 2, ved planlegging av etablering av ny støyfølsomt bebyggelse i støysonene.

7.1 DAGENS SITUASJON

Støysonekart med støyparameter L_{DEN} i 4 meter over terreng, beregnet for dagens situasjon med trafikkmengde tilsvarende år 2020, som gitt i Tabell 2, er vist i Figur 2. Eksisterende støyskjermer i området er angitt med blått på støysonekart. Fasadenivåer på eksisterende nabobebyggelse angir høyeste beregnet lydnivåer L_{DEN} foran fasaden i alle etasjer.

Trekanttomta og området planlagt regulert til ny brannstasjon, henholdsvis nord og sør for krysset Bispeveien X Østre Strandvei, ligger per i dag i gul støysone med største støybidrag fra Østre Strandveien som den dominerende støykilden.

Eksisterende boliger i området ligger i dag med delvis innslag av gul støysone fra dominerende støykilden Østre Strandveien. For boliger langs Bispeveien er det beregnet høyeste fasadenivåer på L_{DEN} 52 - 53 dB foran sørvendte fasader.

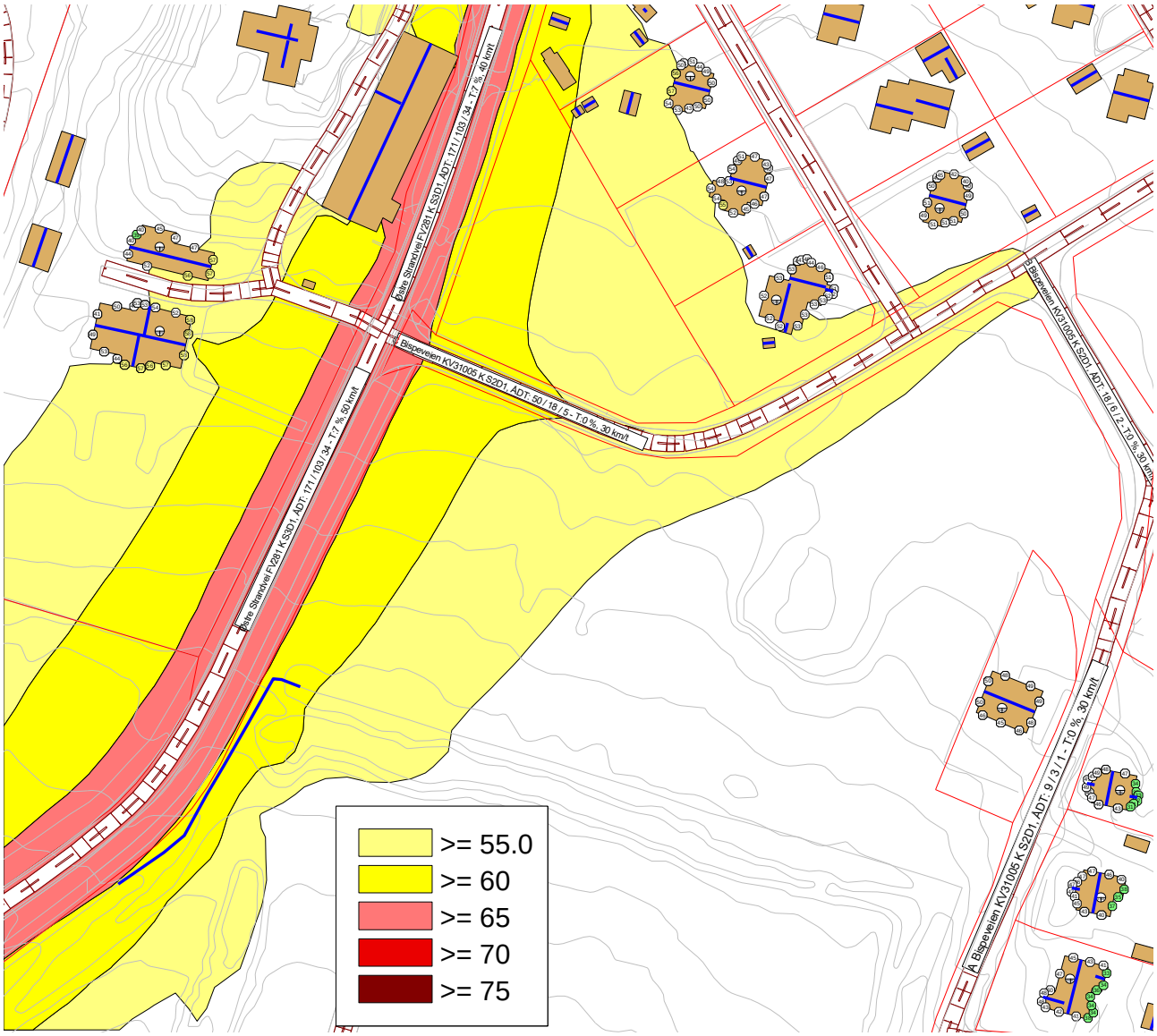

FIGUR 2: DAGENS SITUASJON, TRAFIKKFORHOLD TILSVARENDE ÅR 2020. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ L_{DEN} I 4 METER OVER TERRENG.

7.2 0 ALTERNATIVET

Utarbeidet støysonekart for 0-alternativet, som utgjør en framskriving av dagens trafikkforhold til prognoseår 2030 med bebyggelse og veigeometri i planområdet uendret ift. dagens situasjon er vist i Figur 3. Fasadenivåer på eksisterende nabobebyggelse angir høyeste beregnet fremtidige lydnivåer L_{DEN} foran fasaden i alle etasjer.

Fremskrevet fremtidig økning i trafikkmengden på Østre Strandvei resulterer i et større innslag av gul støysone i planområdet og foran fasader til naboboliger. Mindre fremskrevet trafikktilvekst i Bispeveien resulterer i høyeste beregnet fasadenivåer på L_{DEN} 53 - 54 dB foran sørvendte fasader til boliger nærmest Bispeveien.

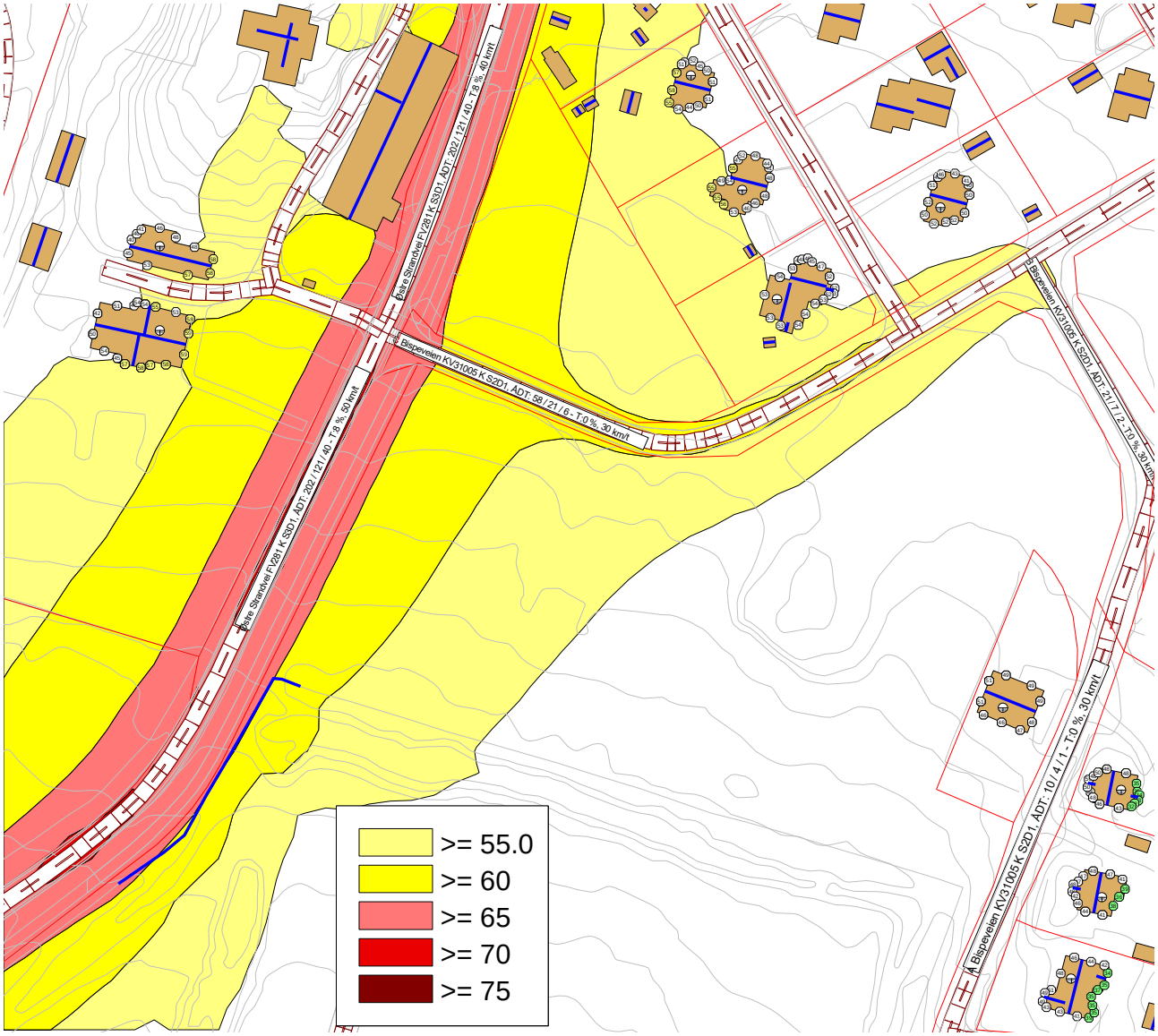

FIGUR 3: 0-ALTERNATIVET, FREMSKREVET TRAFIKKFORHOLD TILSVARENDE PROGNOSEÅR 2030. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ L_{DEN} [DBA] I 4 METER OVER TERRENG.

7.3 FREMTIDIG SITUASJON

Utarbeidet støysonekart for fremtidig situasjon tilsvarende prognoseår 2030, med økning i ÅDT som angitt i Tabell 3, er vist i Figur 3. Beregningspunkter på trekanttomta er plassert 1,5 meter over terreng. Støysonekart gjengir samlet støysituasjon med trafikkgenerering fra både bebyggelse i Bispen og ny brannstasjon, samt støy fra kompressorrom i ny brannstasjon. Som angitt i trafikknotatet genererer selve brannstasjonen en beskjeden økning i ÅDT på strekningen Bispeveien KV31005 K S2D1 m0-167 – innkjøring til og fra brannstasjonen.

Trafikktilveksten i Bispeveien som følge av planlagte tiltak i planområdet bidrar til større innslag av gul støysone på sørlige delen av trekanttomta. Beregnet støynivåer i 1,5 meter over terreng er på opptil L_{DEN} 61 dB i sørvestlige delen av trekanttomta. Det må dermed vurderes støyavbøtende tiltak som sikrer at grenseverdier som gitt i Tabell 2, tilfredsstilles ved etablering av planlagt nytt støyfølsomt bebyggelse på trekanttomten.

Fasadenivåer på eksisterende nabobebyggelse langs Bispeveien økes med ca. L_{DEN} 1 – 2 dB foran sør- og sørvestvendte fasader som følge av trafikktilveksten i Bispeveien som følge av tiltak, samt etablering av ny innkjøring til trekanttomta. Endringer mindre enn 3 dB utløser iht. T-1442 normalt ikke tiltaksplikt for boliger i gul støysone.

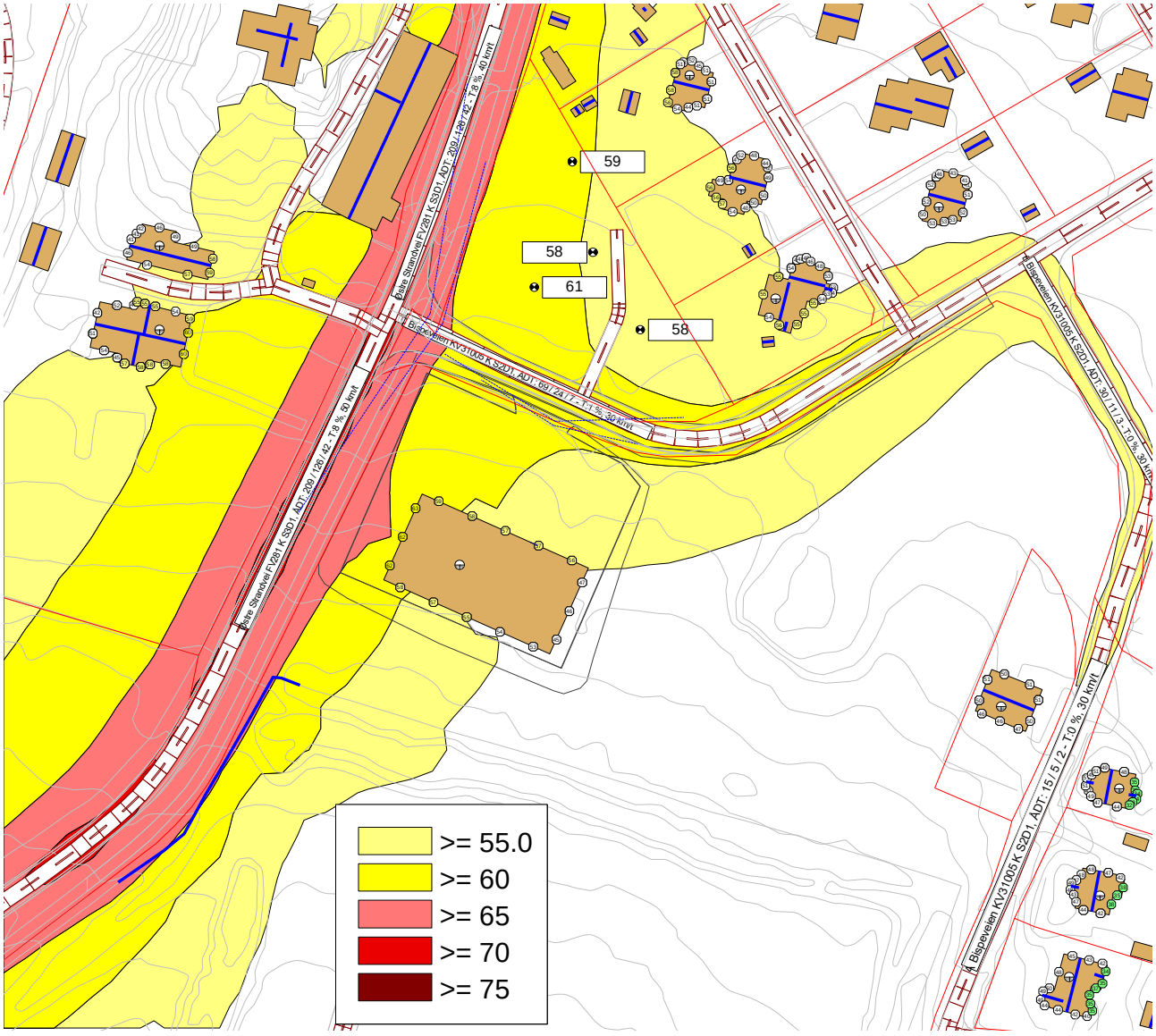

FIGUR 4: FREMTIDIG SITUASJON, PROGNOSEÅR 2030. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ L_{DEN} [DBA] I 4 METER OVER TERRENG.

Planlagt ny brannstasjon vil ligge i gul støysone. Høyeste lydnivåer foran fasader til nye brannstasjonsbygget beregnes som L_{DEN} 62 - 63 dB foran vestvendte fasader mot Østre Strandvei.

For kontor- og møterom, planlagt lokalisert til støyutsatte fasade i plan 2, bør det, for å tilfredsstille gjeldende grenseverdier til innendørs lydnivåer fra veitrafikk, gjengitt i Tabell 2, gjennomføres enkelte tiltak i form av noe oppgraderte lydisolasjonskrav til fasadeelementer (yttervegger og vinduer) i støyutsatte fasader.

Nøyaktige krav til lydisolasjon i fasadene må utredes i detaljprosjekteringsfasen. Nedenunder er det angitt minstekrav på lydisolasjonsverdier til fasadeelementer.

Yttervegger skal tilfredsstille lydisolasjonsverdi på minst $R_w + C_{tr}$ 40 dB, og vegg skal ha minst 10 dB bedre lydreduksjonstall enn vinduet. Forutsatt at det bygges yttervegger med standard isolert stenderverkkonstruksjon og tykkelse på ca. 350 – 400 mm i kontordelen, basert på arkitektoniske premisser, vil ovenfor angitte lydisolasjonsverdien kunne tilfredsstilles.

Hvis vindusandelen i ytterveggen er stort, må vinduer ha tilstrekkelig lydisolasjonsevne for å få et godt samlet lydisolering i fasaden. For hjørnerom (Kontor og Fellesrom) med et stort vindusandel i ytterveggen skal det benyttes vinduer med lydisolasjonsverdi på henholdsvis minst $R_w + C_{tr}$ 30 dB (Kontor vinduer VY02 og VY03) og minst Rw + Ctr 28 dB (Fellesrom vinduer VY01, VY02 og VY04).

Angitt krav til fasadeisolering er vurdert basert på innendørsstøyberegninger for hjørnerom med to støyeksponerte fasader og med utgangspunkt i arkitektoniske premisser for ytterveggtykkelsene og -oppbygging. I resterende kontor- og møterom med *en* fasade mot veien og liten vindusandel ift. ytterveggarealet vil det være mulig å oppnå tilfredsstillende innendørsstøynivåer med vanlige vinduskonstruksjoner, forutsatt at angitt lydisolasjonskrav til yttervegger tilfredsstilles.

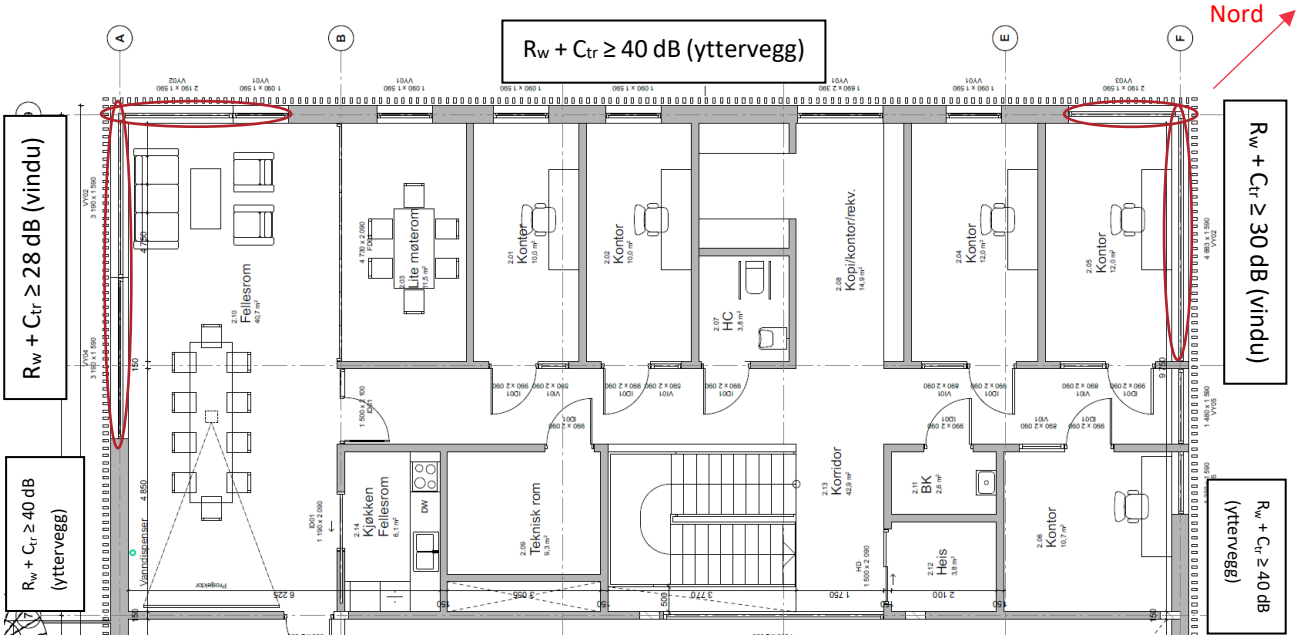

FIGUR 5: KONTORDELEN I PLAN 2, 17.12.20. FESTE AS ARK.

7.3.1 Trekanttomta - støyavbøtende tiltak

For å tilfredsstille gjeldende grenseverdier som legger til rette for etablering av ny støyfølsom bebyggelse i støysoner, er det foreslått støyskjerming med høyde på 1,75 m over terreng og utstrekning med lenge på ca. 90 meter i vestlige delen av trekanttomten langs Østre Strandvei og på ca. 35 meter i sørøstlige delen av trekanttomten langs Bispeveien.

Resulterende støysituasjon med foreslått støyskjermer er vist i Figur 6. Det beregnes med støyparameter L_{DEN} i 1,5 meter over terreng, samsvarende med gjennomsnittlig ørehøyde.

Skjermen i sørøstlige delen av trekanttomten kan anbefales utført som absorberende (absorberende kjerne) for å unngå refleksjoner av støy mot naboboligen.

Utstrekningen av støyskjermen i vestlige delen av trekanttomten er tilpasset siktlinjer i krysset Bispeveien x Østre Strandveien, merket med blå stiplete linjer på Figur 6. Støyskjermen er plassert i 2 meters avstand fra eksisterende gang- og sykkelvei langs Østre Strandveien.

Foreslått støyskjerming reduserer utenivåer på trekanttomten til gjeldende grenseverdier iht. T-1442, gjengitt i Tabell 2, og vil ytterligere bidra til noe redusert lydnivåer foran sør- og sørvestvendte fasader til eksisterende boliger i planområdet.

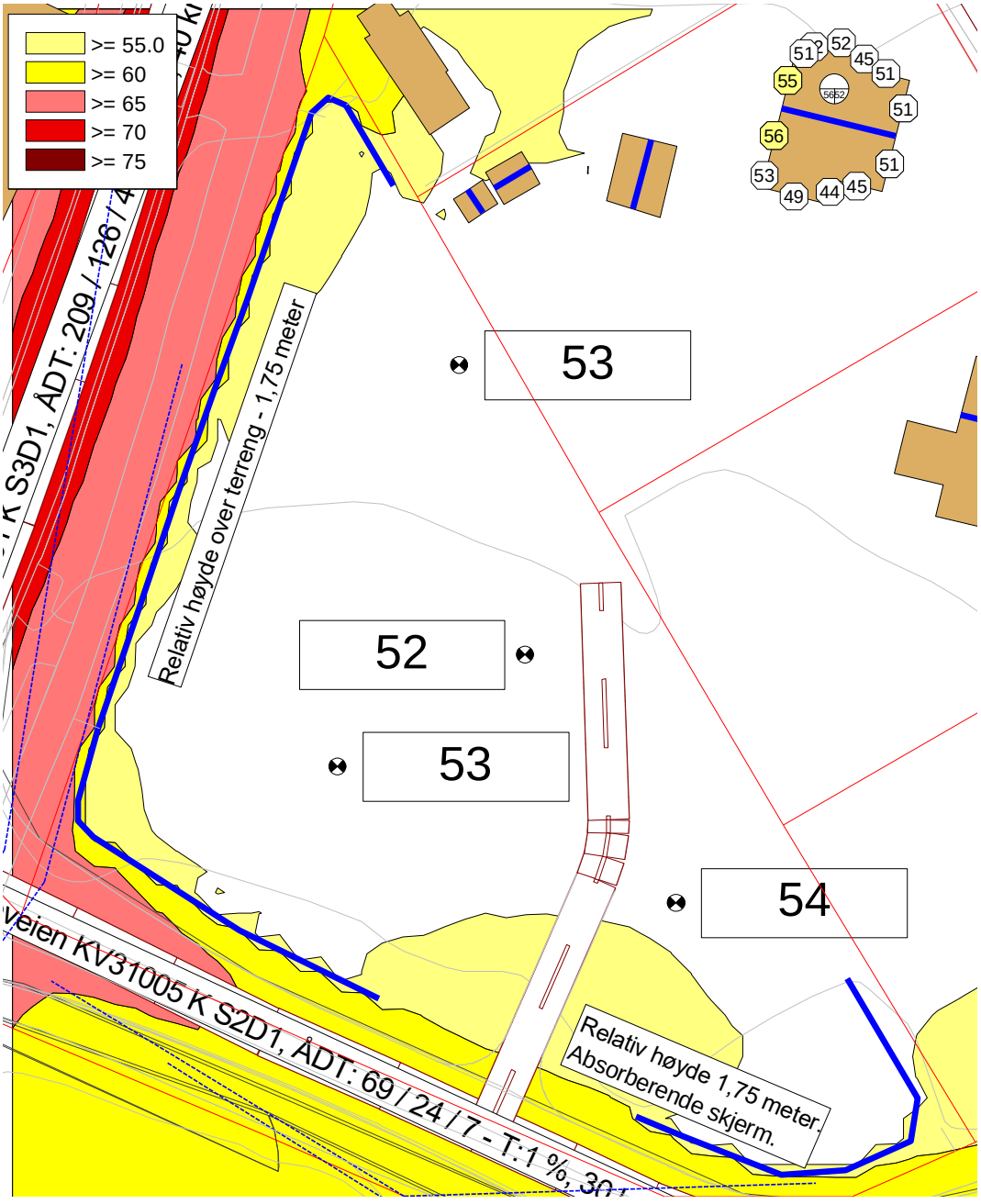

FIGUR 6: STØYSONEKART MED BEREGNET STØYPARAMETER LDEN I 1,5 METER OVER TERRENG. FREMTIDIG SITUASJON MED TILTAK – STØYSKJERMER MED RELATIV HØYDE PÅ 1,75 METER OVER TERRENG.

DAGENS SITUASJON, 2020

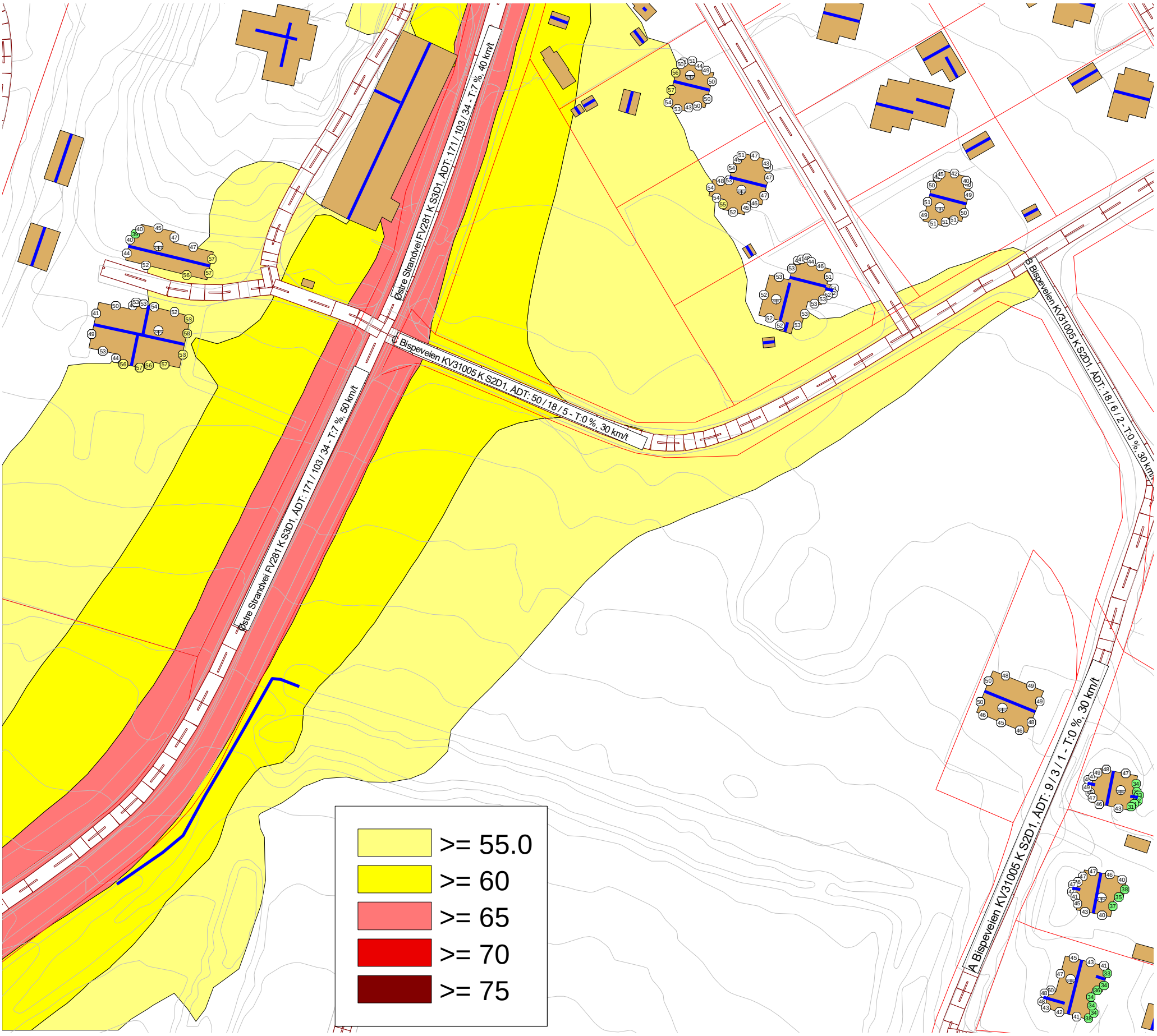

FIGUR 7: DAGENS SITUASJON, TRAFIKKFORHOLD TILSVARENDE ÅR 2020. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ L_{DEN} (DAG-, KVELD-, NATTPERIODEN) I 4 METER OVER TERRENG.

0-ALTERNATIVET, 2030

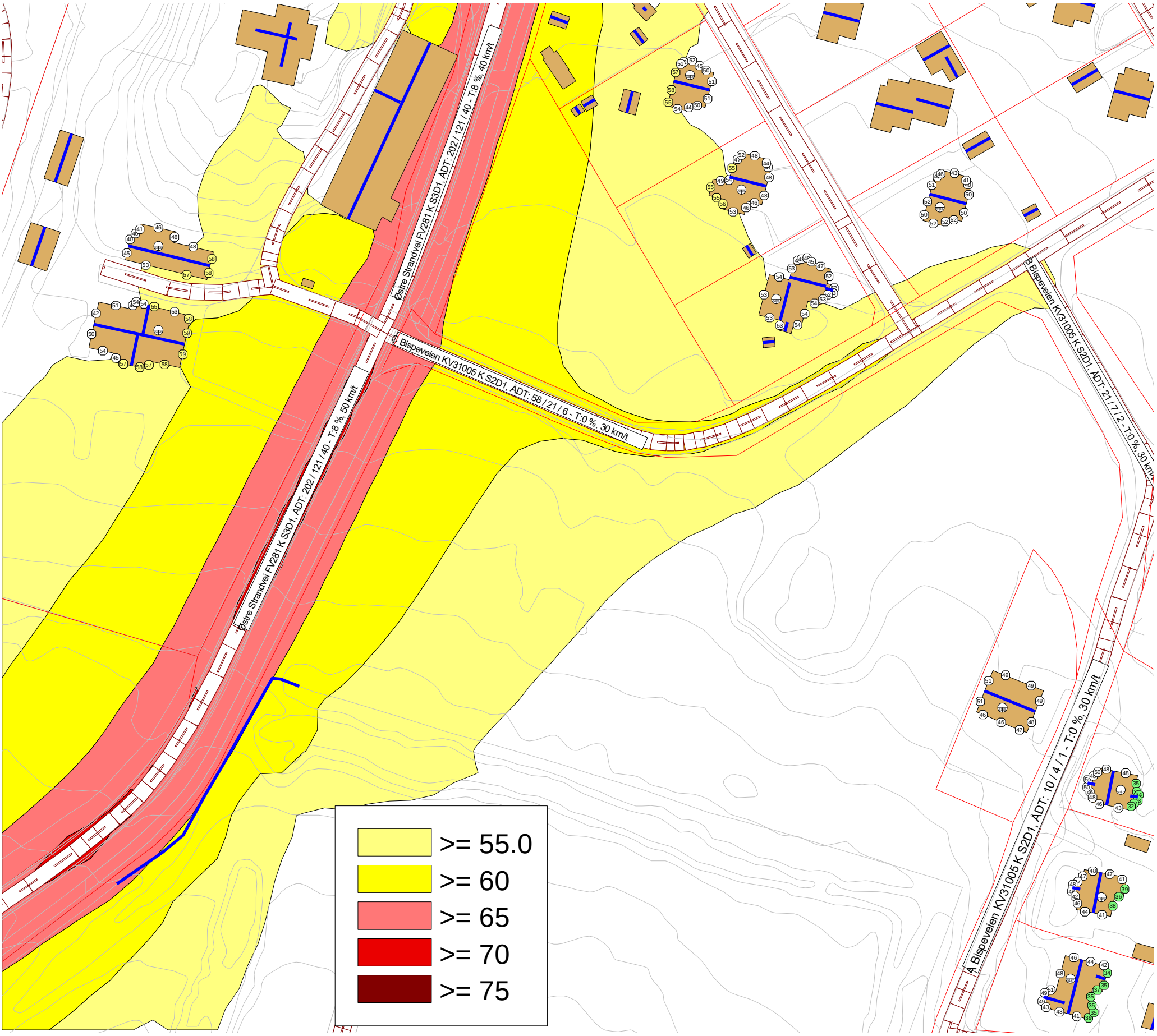

FIGUR 8: 0-ALTERNATIVET, FREMTIDSKREVET TRAFIKKFORHOLD TILSVARENDE PROGNOSEÅR 2030. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ LDEN (DAG-, KVELD-, NATTPERIODEN) [DBA] I 4 METER OVER TERRENG.

FREMTIDIG SITUASJON, 2030

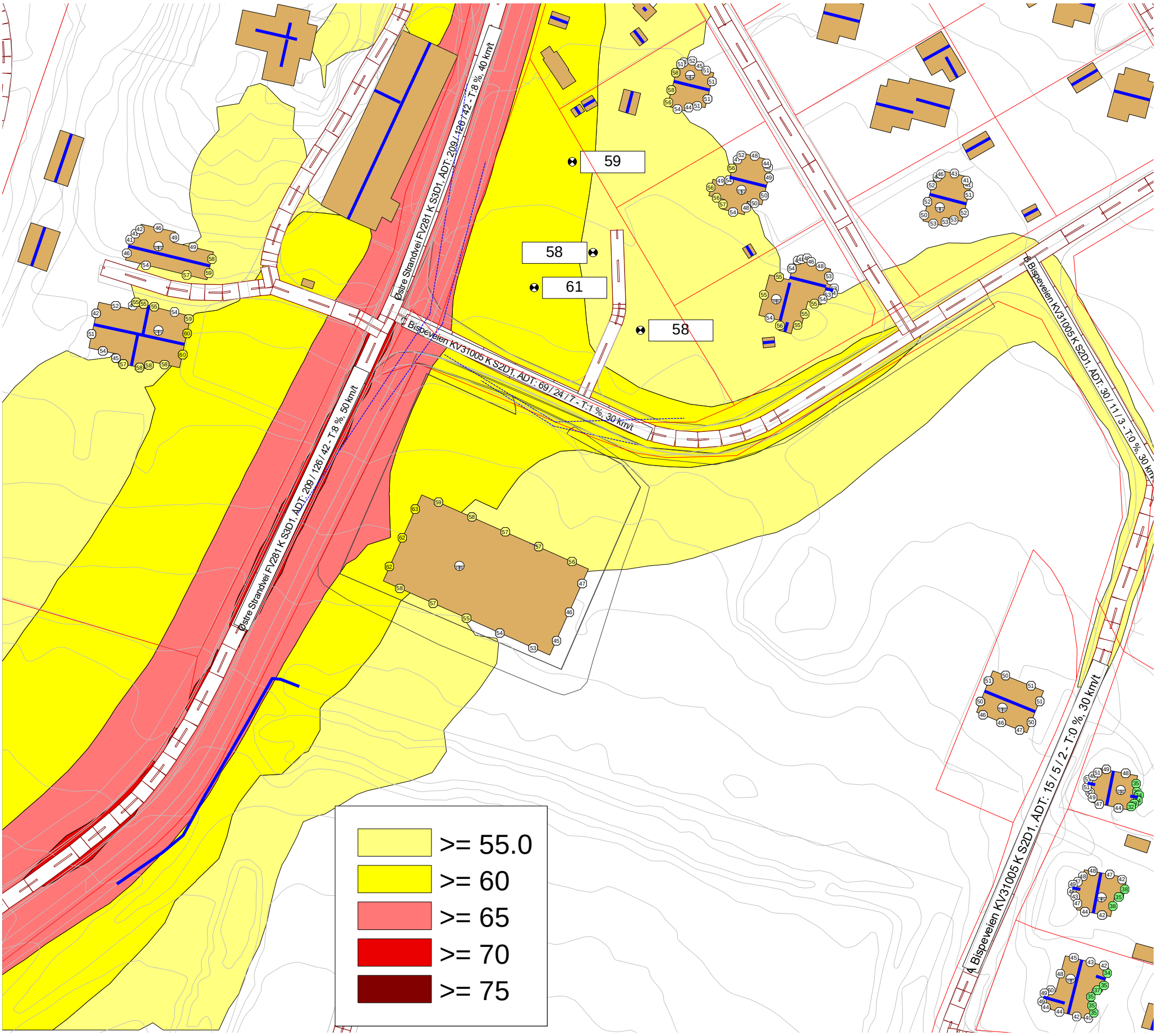

FIGUR 9: FREMTIDIG SITUASJON, PROGNOSEÅR 2030. STØYSONEKART IHT. T-1442:2016 MED BEREGNET STØYNIVÅ LDEN [DBA] I 4 METER OVER TERRENG.

FREMTIDIG SITUASJON MED TILTAK, 2030

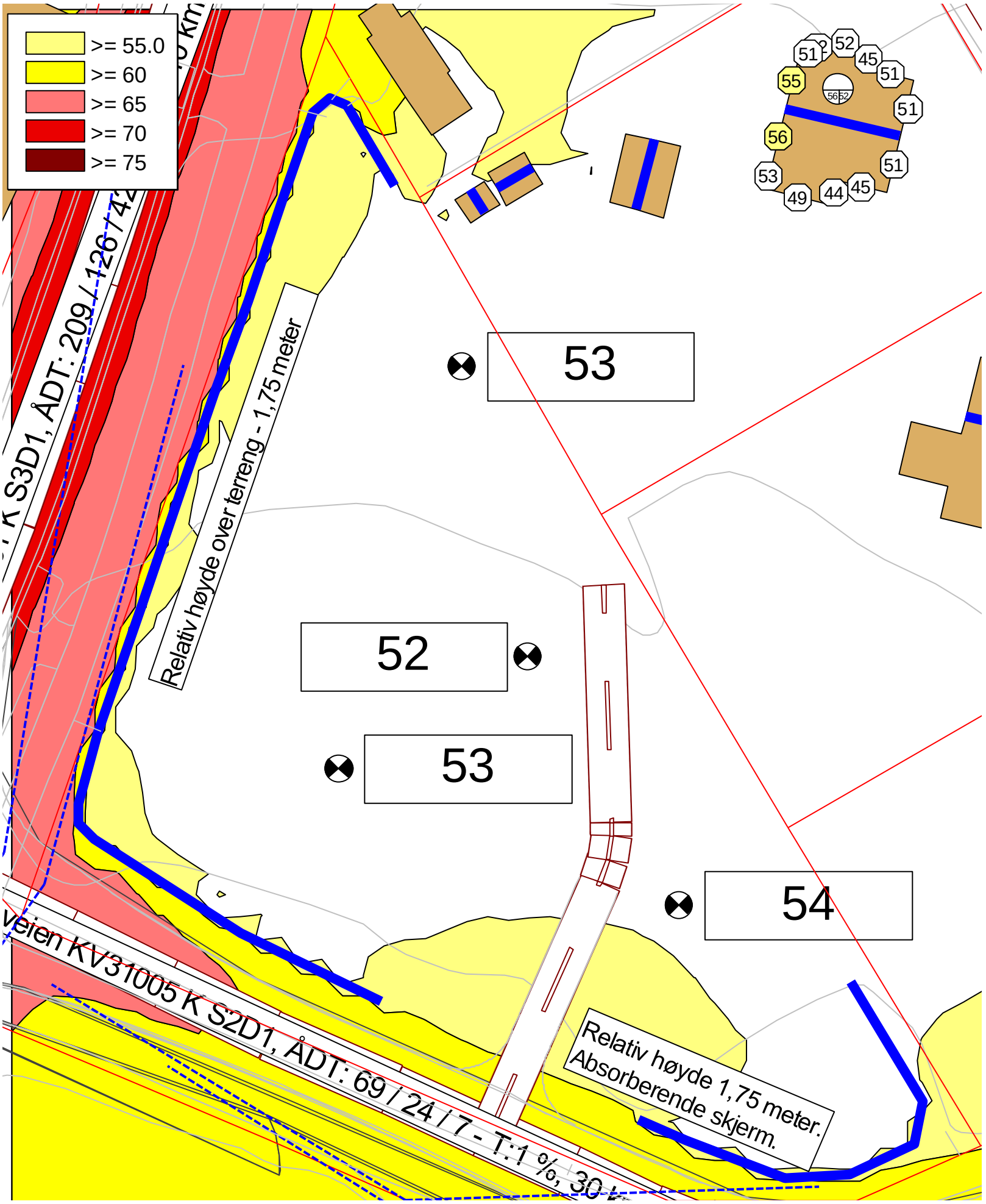

FIGUR 10: STØYSONEKART MED BEREGNET STØYPARAMETER LDEN I 1,5 METER OVER TERRENG. FREMTIDIG SITUASJON MED TILTAK – STØYSKJERM MED RELATIV HØYDE PÅ 1,75 METER OVER TERRENG.

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Viken viser vei

REGISTRERINGSRAPPORT

Tofte brannstasjon

Asker kommune

Frank Halvar N Røberg 2021

Saksnummer og navn		20/125378	Tofte brannstasjon
Kommune		Asker	
Gårdsnavn – gnr./Bnr.		36/1 og 359/1	
Oppdragsgiver		Asker kommune	
Utført av	**Periode**	**Type arbeid**	**Timer**
Frank Halvar N Røberg	11.9.2020	Forarbeid	7,5
Frank Halvar N Røberg	14.9.2020 til 08.10.2020	Registrering	97,5
Sølvi Helen Fossøy	14 -11. 9.2020	Registrering	15
Frank Halvar N Røberg	5.2.2021 til 18.2.2021	Etterarbeid	50
Sum			210
Faglige konklusjoner		**Askeladden ID**	
X	Automatisk fredet kulturminne	272259	
	Ikke automatisk fredet kulturminne		
	Fra før kjent kulturminne		
	Utgravd i forbindelse med registreringen		
	Ingen funn		
Naturvitenskapelige prøver		**Antall**	
Vedartsanalyse		-	
C14		-	

Innhold

Bakgrunn for registreringen 5
Sammendrag 5
Deltakere og tidsrom 5
Områdebeskrivelse 6
Kulturminner i området 6
Metode 7
Undersøkelsen og resultater 8
ID 272259 Aktivitetsområde fra steinalder 9
Konklusjon 13
Vedlegg 14
Funnliste 14

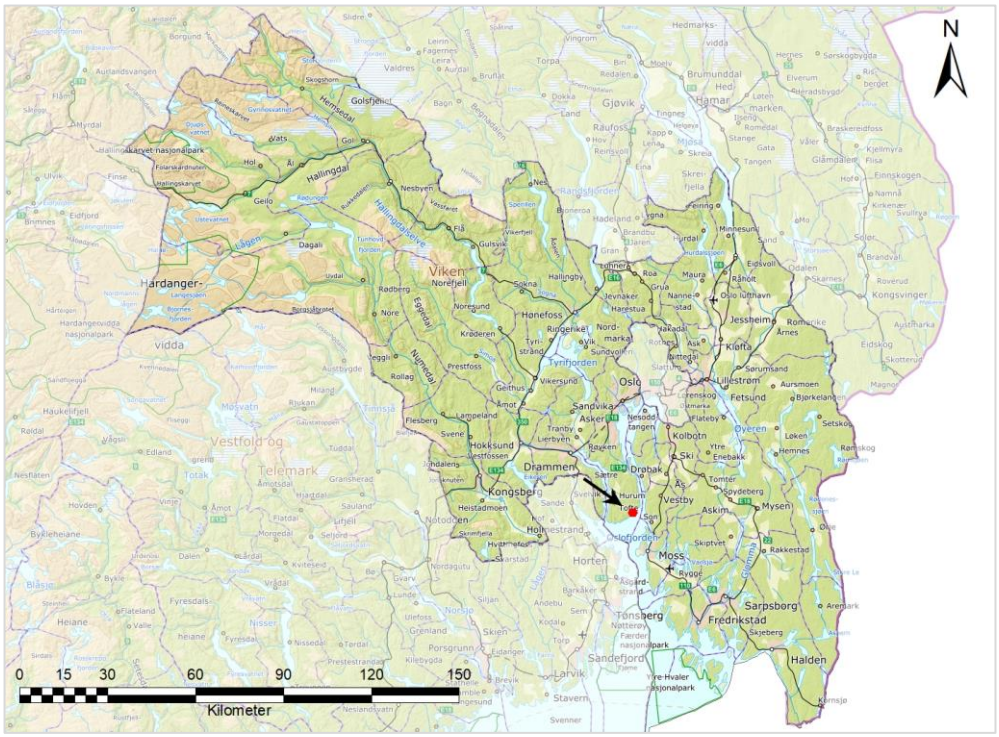

Figur 1: Kartutsnitt som viser hvor i Viken fylkeskommune registreringsområdet ligger.

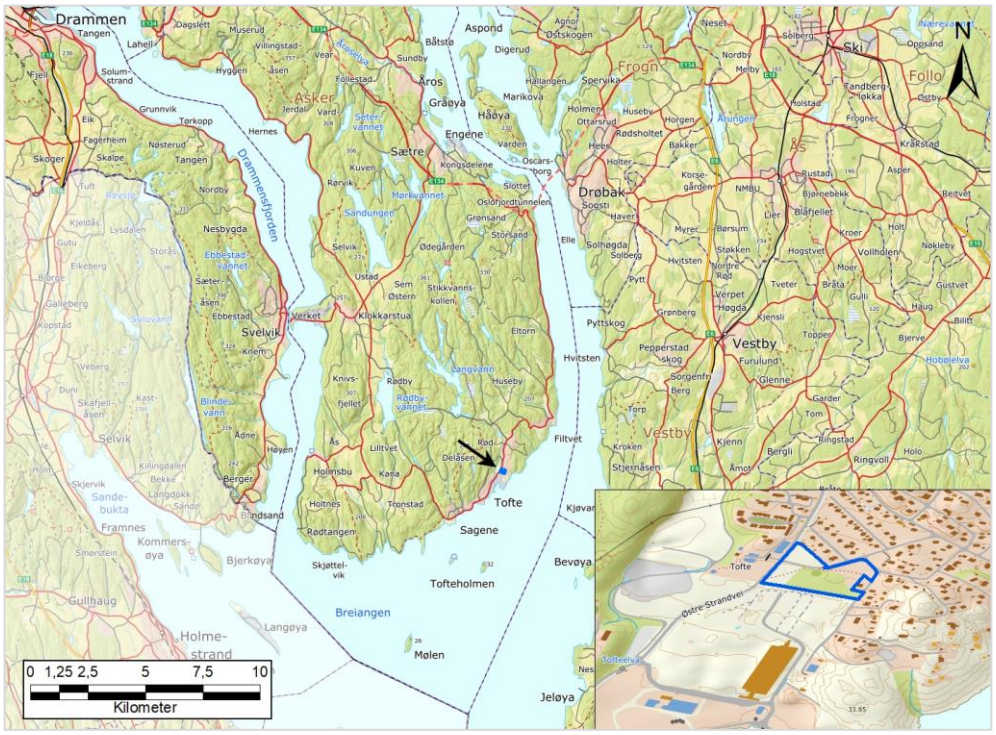

Figur 2: Lokaliseringskart.

Bakgrunn for registreringen

Bakgrunn for undersøkelse er detaljregulering for gbnr. 36/1 og 359/1 på Tofte i Asker kommune. Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for en ny brannstasjon. Det vil i tillegg jobbes med å innpasse boliger og lekeplass i den nordre delen av planområdet. Området planlegges regulert til brannstasjon, boligbebyggelse, lek, gang- og sykkelveg og kjøreveg. Tiltakshaver er Asker kommune.

Med bakgrunn i de tidligere kjente kulturminnene i området, topografi/undergrunn og gården Toftes historie, ble det vurdert at planforslaget kunne komme i konflikt med uregistrerte automatisk fredete kulturminner. Viken fylkeskommune i brev av 02.09.2020 varslet om behov for en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9.

Sammendrag

Viken fylkeskommune, ved seksjonen for feltarkeologi, gjennomførte en arkeologisk registrering i forbindelse med Asker kommunes ønske om å detaljregulering for gnr./bnr. 36/1 og 359/1 på Tofte i Asker kommune. Det ble funnet et automatisk fredet kulturminne under undersøkelsen. Lokalitet ID 272259 består av aktivitetsområdet fra steinalder bestående av tre positive prøvestikk.

Lokaliteter funnet på registreringen						
ID	Kulturminnetype	Vernestatus	Beskrivelse	Datering	Gnr.	Merknad
272259	Aktivitetsområde	Automatisk fredet	Lokaliteten består av positive prøvestikk	Steinalder	36/1	

Deltakere og tidsrom

Feltarbeidet ble gjennomført fra 14.9 til 8.10.2020 av arkeolog Frank Halvar N. Røberg. I tillegg for å hjelpe med prøvestikking var arkeolog Sølvi H. Fossøy med. Inkludert kjøring, for- og etterarbeid tok registeringen 210 timer.

Områdebeskrivelse

Planområdet ligger sentralt på Tofte i overgangen mellom boligfelt i nord og øst og havneområdet i sør. Området grenser i vest til Fv261. Bispegata ligger som en del av det foreslåtte planområdet og er forbindelsen fra Fv261 inn til boligområdene. Planområdet er på ca. 40 daa og er i gjeldende kommuneplanens arealdel avsatt til boligformål.

Planområdet er opprinnelig del av gården Toftes grunn. Tofte er en gård med en lang historie, og er som vi kjenner til nevnt første gang i biskop Eysteins jordebok fra 1390-tallet. Det er per i dag ikke kjent automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, men området er ikke tidligere arkeologisk undersøkt. Det er registrert flere automatisk fredete kulturminner i nærområdet. Det ble i 2019 registrert en steinalder lokalitet (ID 262454) omkring 260 meter sørøst for planområdet. Det er også kjent flere steinalder lokaliteter lengre nordøst, ved Røedstøa og Filtvet. I tillegg til disse er det innlevert flere enkeltfunn fra Tofte-området, blant annet en skafthullsøks fra 336/4, en tykknakket, hulegget flintøks, funnet like ved den gamle cellulosefabrikken og en samling flint, skjørbrent stein og keramikk fra gnr./bnr. 336/196. Store deler av undergrunnen i planområdet er ifølge NGUs løsmassekart marin strandavsetning, en type undergrunn som var lettdrenert, og derfor attraktiv som bosettingsområde i fortiden.

Figur 4: Sjakting og prøvestikking foregikk på gnr. 336/1 som består av dyrka mark og en park.

Kulturminner i området

Det er to kjente kulturminnelokaliteter i nærheten av tiltaksområdet. Disse består av aktivitetsområder med varierende vernestatus (se kart og tabell på neste side). Inkludert på kartet, figur 5, lokaliteten som ble registrert under undersøkelsen (ID 272259).

Figur 5: Kulturminner i området.

Kulturminner i nærområdet		
Askeladden ID	Kulturminnetype	Datering-vernestatus
217623-1	Aktivitetsområde	Førreformatorisk tid - Uavklart
272259	Aktivitetsområde	Steinalder - automatisk fredet
262465	Aktivitetsområde	Steinalder - automatisk fredet

Metode

Planområdet ble registrert med prøvestikking og maskinell sjakting. Disse metodene fungerer på følgende måte:

Prøvestikking

Prøvestikking er at det med spade blir gravd mindre prøveruter, om lag 40x40 cm. Dybden varierer, men de blir gravd så dypt at man påtreffer steril undergrunn eller berg. De oppgravde massene i prøvestikket blir såldet gjennom et håndholdt såld med 4 mm masker. Er det mulig å bruke vann til dette er det å foretrekke, men er det ikke mulig blir massene tørrsåldet. Det er hovedsakelig kulturspor fra steinalder som påvises med denne metoden, for eksempel bearbeidet flint og andre mineralråstoff. Prøvestikk benyttes også for å påvise eldre dyrkingslag i områder hvor det av ulike årsaker ikke er aktuelt å bruke gravemaskin, for eksempel i områder tilknyttet setre, ødegårder eller i tett skog. Metoden brukes også i forbindelse med undersøkelse av kullgroper, kullmiler, tjæremiler og lignende kulturminner.

Maskinell sjakting

Maskinell sjakting er den vanligste metoden arkeologene benytter på dyrket mark. Det åpnes opp sjakter på om lag 3 meter bredde. Til dette brukes gravemaskin med flatt skjer på grabben som fjerner matjordlaget til toppen undergrunnen er avdekt. Undergrunnen blir rensa fram med krafse og graveskje etter hvert der dette er nødvendig, eventuelle førhistoriske strukturer som kokegroper, stolpehull, graver etc. vil vise seg som fyllskifte i undergrunnen.

Figur 6: Sjakting av tiltaksområdet.

Undersøkelsen og resultater

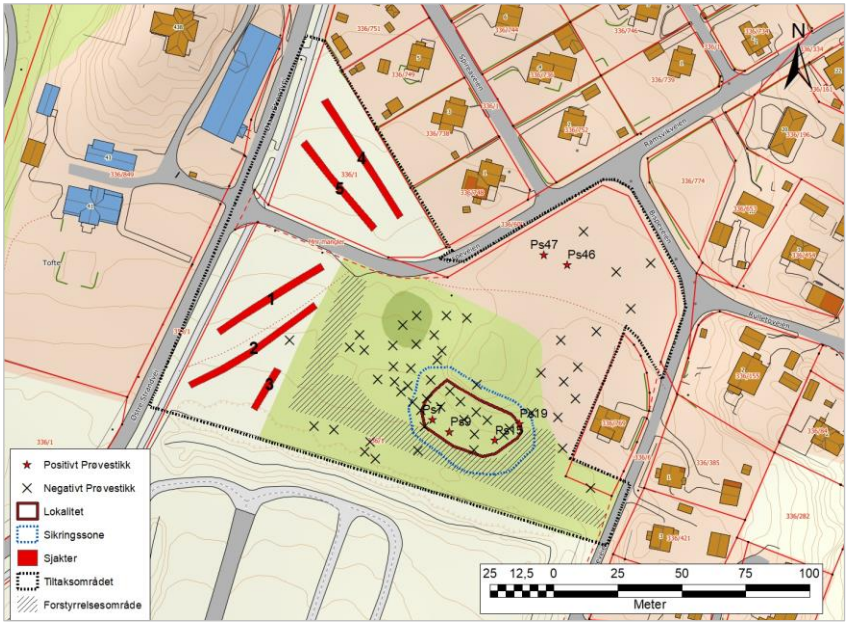

Figur 7: Kart viser alle sjakter, prøvestikk og funn.

Undersøkelsen startet den 14.9.2020 og varte til 8.10.2020. Undersøkelse startet med prøvestikking av østre del av tiltaksområdet. Vi begynte på sørsiden i det området som så minst forstyrret ut. Det ble gravd 61 prøvestikk på 40 x 40 cm. Dybden varierte mellom 15 til 60 cm. Undergrunn består av rød sand. I de to først dagene av feltarbeidet fikk jeg hjelp av arkeolog Sølvi H. Fossøy til prøvestikking og dokumentasjon av disse. Hun fant en steinalderlokalitet på den først dagen av undersøkelsen. Det ble gravd flere prøvestikk for å avgrense lokaliteten. Prøvestikkingen på sørsiden viste at det har vært mye

forstyrrelser av området. Det er gravd mye i nyere tid i forbindelse med legging av rør. Det ble også tatt prøvestikk på gressplenen i parken på nordsiden av tiltaksområdet.

Totalt ble det gravd 61 prøvestikk, hvorav 55 var negative og 6 positive. Av de positive prøvestikkene var det 3 stykker med flint som påviste en steinalderlokalitet, og 3 positive prøvestikk som hadde jernslagg lag fra nyere tid.

Den vestre siden av tiltaksområdet består av dyrka mark og området ble derfor undersøkt med maskinell sjakting. Det ble gravd totalt 5 sjakter med en bredde på ca. 3,5 meter og med varierende lengde. Dybden varierte mellom 20 til 50 cm. Undergrunn besto for det mest av rød sand. Sjaktene ble nummerert fortløpende. Det ble ikke funnet noe fredete strukturer under sjakting. Det var stabilt og fint vær under hele undersøkelsen.

Alle prøvestikk og sjakter ble målt inn med innmålingsutstyr av typen Altus APS 3G (RTK 3D fix oppløsning), og håndholdte målebok av typen Altus GIS-1. Den registrerte lokaliteten funnet under undersøkelse er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Kartgrunnlaget er: WGS84 Sone 32N, Universal Transverse mercator (UTM). Det ble fotodokumentert under samtlige faser av registeringen. Alle sjakter og prøvestikk ble fotografert. Noen av bildene ble tatt med drone, modellen Mavic pro 2. Et utvalg av fotoene som ble tatt under feltarbeidet er med i rapporten.

ID 272259 Aktivitetsområde fra steinalder

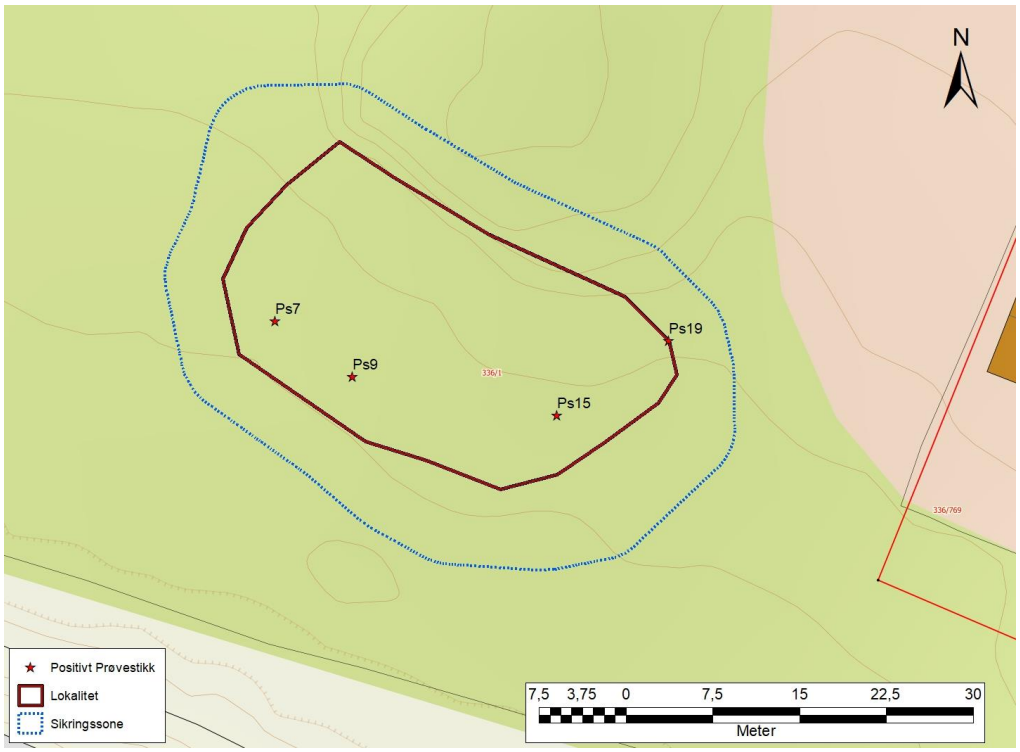

Figur 8: Lokalitet ID 272259, kartet viser kun de positive prøvestikkene.

Det ble funnet et automatisk fredet kulturminne under undersøkelse. Lokaliteten befinner seg 33 moh. Lokaliteten er på 1433 m², inkludert sikringssone. Funnene på lokaliteten består av 3 positivt prøvestikk som inneholdt flint. Dette viser at lokaliteten er et aktivitetsområde fra steinalder. Strandlinjedatering

plasserer lokaliteten til midten av yngre steinalder, ca. 3000 f.Kr. Lokaliteten ble avgrenset av terrenget og av negative prøvestikk. Lokalitet befinner seg i dag mellom to store eiketrær.

Figur 9: Lokalitet ID 272259. I bilde er lokaliteten markert med rød sirkel.

Mot sør har lokaliteten utsikt mot fjorden og terrenget heller i den retningen. På sørsiden av lokaliteten går det en traktorvei/sti. Under veien har det blitt gravd vannledninger og undergrunnen er derfor veldig forstyrret. I nord er lokaliteten avgrenset av en bergvegg som er ca. 4 m høy. Mot øst og vest er lokaliteten avgrenset med negative prøvestikk. Stratigrafien på lokaliteten består av ca. 20 - 30 cm med matjord blandet med sand over undergrunn bestående av oransje sand.

På nordøst siden av lokaliteten er det et prøvestikk, Ps19, som er positiv, men som ikke er relatert til steinalderlokaliteten. Funnet består av et jernslagg lag fra nyere tid.

PS 7.

Figur 10: Prøvestikk Ps7. Funn av et flint avslag.

Prøvestikket var 40x40 cm stort og 32 cm dyp. Stratigrafi er som følgende: det første laget er fra 0-30 cm og består av sandig brunjord. Brunjorden er omrotet på grunn av dyrking. Det neste laget er fra 30-

32 cm og består av oransje sand over grunnfjell. Det ble funnet en flintavslag på 15 cm dybde. Prøvestikket er 1,5 m fra et lite bergfremspring mot øst.

PS 9.

Figur 11: Prøvestikk Ps9. Funn i det består av et retusjert flint avslag og et avslag av brent flint.

Prøvestikket var 40x40 cm stort og 65 cm dypt. Stratigrafi er som følgende: det først laget er fra 0 -33 cm dypt og består av sandig brunjord. Det neste laget er fra 33-60 cm dypt og består av oransje sand. Det ble funnet et retusjert flint avslag og et brent flintavslag. Disse ble funnet på 23-30 cm dybde.

PS 15.

Figur 12: Prøvestikk Ps 15. Det ble funnet to flint avslag.

Prøvestikket var på 40x40 cm og 60 cm dyp. Stratigrafi er som følgende: det første laget er fra 0-45 cm dypt og består av sandig brunjord med en del slagg. Det neste laget er fra 45-60 cm dypt og består av oransje sand med mye røtter. Det ble funnet et flintavslag med cortex og et brent flintavslag. Disse ble funnet på 40 cm dybde.

PS 19.

Figur 13: Prøvestikk Ps19 har et tykt slagg lag i bunn.

Prøvestikket var40x40 cm stort og 60 cm dyp. Stratigrafi er som følgende: det første laget er fra 0- 10 cm dypt og består av torv. Det neste laget er fra 10-30 cm dypt og består av sand, kull og slagg. Laget etter denne er fra 30-55 cm dypt og består av veldig hardt og kompakt jernslagg med noe kull. Det siste laget er fra av 55-60 cm dypt og består av oransje sand. Kull funnet i jernslagg-laget er antrasitt kull. Den slags kull var ikke i bruk i før-reformatorisk tid. Det vil si at laget er fra aktivitet i nyere tid. Prøvestikk er innenfor lokalitet, men er ikke relatert til den steinalder aktiviteten som gjør at lokalitet er automatisk fredet.

Andre funn

Det er funnet to prøvestikk, Ps46 og Ps47, på nordsiden av tiltaksområdet som har et lag med jernslagg. Det er usikkert om laget viser til produksjon av jern eller en avfallsplass. Kullet i laget er antrasitt kull. Det ble ikke brukt antrasitt kull i den før-reformatoriske tiden. Det vil si at laget viser til aktiviteter fra nyere tid og derfor ikke automatisk fredet. Det ble derfor ikke foretatt videre undersøkelse av området. Prøvestikkene med laget synlig, ble dokumentert.

PS 46.

Figur 14: Prøvestikk Ps46 med mye slagg.

Prøvestikket var 40x40 cm stort og 40 cm dyp. Det ble funnet et lag bestående av jernslagg blandet med jord. Laget med slagg var veldig kompakt. Kull funnet i leget, er antrasitt kull. Det vil si at det er fra nyere

tid og er dermed ikke fredet. Stratigrafi er som følgende: det først laget er fra 0- 10 cm dypt og består av torv. Det neste laget er fra 10-30 cm dypt og består av blanding av brunjord og slagg. Det siste laget er fra 30-40 cm dypt og består av oransje sand.

PS 47.

Figur 15: Prøvestikk Ps46 har et tykt slagg lag i bunn.

Prøvestikk som var 40x40 cm stort og 40 cm dyp. Det ble funnet et lag bestående av jernslagg. Laget med slagg var veldig kompakt. Kullet funnet i laget, er antrasitt kull. Det vil sier at den er fra nyere tiden og derfor viser ikke prøvestikk til en fredet lokalitet. Stratigrafi er som følgende: den først laget er fra 0-20 cm dypt og består av matjord blant med noe leire. Det neste laget er 20-22 cm dypt og består av blanding av rødbrent leire. Laget etterer22-30 cm dypt og består av veldig hardt og kompakt jernslagg med noe kull. Det siste laget er av 30-40 cm dypt og består av oransje sand.

Konklusjon

Viken fylkeskommune, ved seksjonen for feltarkeologi, gjennomførte en arkeologisk registrering i forbindelse med Asker kommunes ønsker om detaljregulering for gnr./bnr. 36/1 og 359/1 på Tofte i Asker kommune. Det ble funnet et automatisk fredet kulturminne under undersøkelsen. Lokalitet ID 272259 består av aktivitetsområdet fra steinalder bestående av tre positive prøvestikk med totalt fire flint avslag og en flekkefragment. Lokaliteten strandlinje dateres til overgangen mellom eldre og yngre steinalder, ca. 4000 f.Kr.

18 februar 2021

Frank Halvar N Røberg

Feltarkeolog

Vedlegg

Funnliste

Funnlist Lokalitet 272259				
Funn. nr:	Prøvestikk.nr:	Funndybde:	Beskrivelse:	Mål: (cm)
1	Ps7	15 cm	En lysgrå flintavslag	2,5 x 2,2 x 0,5
2	Ps9	23-30 cm	To funn. 1 Flekke: Distal fragment, lysgrå 1 Avslag: Brent flint	Flekke: 2,5 x 2,2 x 0,5 Avslag: 1,5 x 1,1 x 0,4
3	Ps15	40 cm	To funn. 1 Avslag: Mørkegrå 1 Avslag: Brent flint	Avslag: 3 x 2,5 x 1,5 Avslag: 1,5 x 1,0 x 0,4

Viken viser vei.

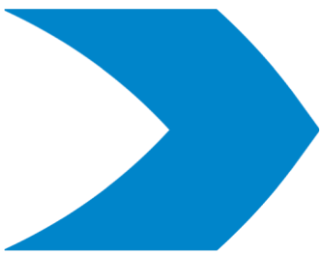

Postadresse: Viken fylkeskommune,
Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Sentralbord: 32 30 00 00
post@viken.no

viken.no

Kartlegging av naturverdier i forbindelse med oppføring av ny brannstasjon på Tofte, Asker kommune

Maria K. Hertzberg og Kjell Magne Olsen

BioFokus-notat 2020-56

Ekstrakt

Biofokus har på oppdrag for Asker kommune Prosjekt og Utvikling kartlagt naturverdier og vurdert konsekvenser for biologisk mangfold i et planområde på Tofte, Hurum, i Asker kommune. Det var fra før av kartlagt to lokaliteter med hule eiker – én lokalitet med syv eiker med A-verdi og én lokalitet med to eiker med B-verdi. Beskrivelse og avgrensning av disse er videreført. I tillegg er den fredete arten misteltein tidligere registrert i planområdet, denne er nå også stedfestet her. Fremmede arter opptrer rikelig innenfor planområdet. Det er viss fare for at tiltaket vil kunne berøre eikelokalitetene og det er gitt råd for å hensynta disse best mulig. Det er også gitt råd angående håndtering av fremmede arter og infiserte masser.

Nøkkelord

Tofte
Forskriftseiker
Naturtyper
Utvalgt naturtype
Rødlistearter
Misteltein
Skjøtsel
Fremmede arter

Omslag

Forskriftseiker.
Foto: Maria K. Hertzberg

ISSN: 1893-2851
ISBN: 978-82-8209-882-3

BioFokus-notat 2020-56

Tittel

Kartlegging av naturverdier i forbindelse med oppføring av ny brannstasjon på Tofte, Asker kommune

Forfattere

Maria K. Hertzberg og Kjell Magne Olsen

Dato

15. september 2020

Antall sider

25 sider

Refereres som

Hertzberg, M.K.; Olsen, K.M. 2020. Kartlegging av naturverdier i forbindelse med oppføring av ny brannstasjon på Tofte, Asker kommune. BioFokus-notat 2020-56. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Asker kommune Prosjekt og Utvikling

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus har på oppdrag for Asker kommune Prosjekt og Utvikling kartlagt naturverdier og vurdert konsekvenser for biologisk mangfold i et planområde på Tofte, Hurum, i Asker kommune. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært Iver Fjæstad. Andre som har vært en del av prosjektet er Stian Olaf Kalsaas i Prodecon AS og Stina Lindland Østevik i Feste. I BioFokus har Sigve Reiso vært prosjektleder og Maria K. Hertzberg og Kjell Magne Olsen har stått for feltarbeidet. Maria K. Hertzberg har stått for sammenstilling av dette notatet.

Kartleggingen er utført i forbindelse med foreslått utbygging av ny brannstasjon på Tofte (Figur 2). Planområdet er en del av et større område som eies av Statkraft. Området grenser i vest mot Fv261, Østre Strandvei. I nord og øst genser planområdet mot boligområder og mot havneområdet i sør. Bispegata ligger som en del av det foreslåtte planområdet og er forbindelsen fra Fv261 inn til boligområdene. Selve planområdet er på ca. 19 dekar (Figur 1) og består av skrotemark, delvis tresatte plenarealer med parkpreg og flere store forskriftseiker (jf. Naturmangfoldloven § 3, forskrift om Utvalgte naturtyper). Planmyndigheten har vurdert at tiltaket ikke krever konsekvensutredning.

Figur 1: Planområdet (rødstiplet linje) på Tofte, hvor det bl.a. er planlagt ny brannstasjon.

Figur 2: Illustrasjonsplan datert 23.04.2020.

Metode

Arbeidet har omfattet vurdering av følgende:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning (2007), med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015)).
- Biologisk viktig grønnstruktur innenfor områdesavgrensningen. Grønnstrukturelementer er avgrenset og diskutert med bakgrunn i Miljødirektoratets veileder om planlegging av grønnstruktur i byer og tettsteder (Miljødirektoratet 2014).
- Biologisk mangfold med fokus på levesteder for rødlistearter, med hovedfokus på karplanter, moser, lav og sopp. Rødlistearter er arter som kan ha en risiko for å dø ut fra Norge. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Henriksen og Hilmo 2015).
- Forekomst og utbredelse av fremmede arter innenfor planområdet (Artsdatabanken 2018). Fremmede arter er arter som ikke naturlig forekommer i norsk flora og fauna, og som kan utgjøre en trussel for stedegne arter. For forklaring av risikokategorier, se vedlegg 1.

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er sjekket for å sammenstille eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase (kart.naturbase.no) og Artskart (artskart.artsdatabanken.no).

Konsekvensvurdering

Det er i tillegg gjort en kortfattet vurdering av mulige konsekvenser av foreslått utbygging, med bakgrunn av skissert plan datert 23.04.2020 (Figur 2).

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (Miljøverndepartementet 2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal hensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8–9 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet, og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i BioFokus' rolle i planprosjektet.

§ 8. (Kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Vitenskapelig kunnskap kan være vanskelig å definere, men BioFokus baserer bl.a. sine vurderinger på den norske rødlisten for truete arter (Henriksen og Hilmo 2015), rødlisten for truete naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse (Artsdatabanken 2016) og Miljødirektoratets oversikt over prioriterte og utvalgte naturtyper og informasjon om vilt, samt prioriterte arter (Miljødirektoratet 2016). I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår i vår database som vi bruker aktivt i våre vurderinger.
- BioFokus kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskart.
- Vi avgrenser og verdivurderer naturtyper i henhold til DN håndbok 13 og beskrivelsessystemet NiN.

§ 9. (Føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

- Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde. BioFokus bruker derfor faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper og til å avgjøre når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes. Vi angir i rapporten noe om usikkerheten knyttet til registreringene og om

denne usikkerheten er akseptabel eller ikke. Vi vil foreslå tilleggskartlegginger dersom usikkerheten er for stor.

Resultater

Generelle resultater og tidligere registreringer

Planområdet består for det meste av delvis tresatte plenarealer med parkpreg og noen arealer med skrotemark. I tillegg finnes flere store eiker, i alt ni forskrifts-eiker (jf. Naturmangfoldloven §3). Disse er alle kartlagt i 2018 (Olberg 2018) og 2019 (Olberg 2019), og både avgrensning og beskrivelse av disse vil bli videre-ført (Figur 3).

De syv eikene som omkranser det lille høydedraget har overlappende kroner og er avgrenset som én lokalitet (BN00120930). Denne lokaliteten har fått verdi svært viktig – A-verdi. For beskrivelse av lokaliteten, se faktaarket i Naturbase: https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00120930. De to eikene som står langs Bispeveien er også avgrenset som én lokalitet, da de har overlappende kroner. Denne lokaliteten har fått verdi viktig – B-verdi. Naturtypebeskrivelsen er fore-løpig ikke lagt ut i Naturbase, men kan leses i Olberg (2018).

Eikene innenfor planområdet har for det meste en del død ved i trekronene. Noen av de døde greinene er nokså grove, og har dermed verdi for insekter. Sprekkebarken på samtlige eiker er ganske grov og med en viss verdi for blant annet krevende lav. Ett av trærne er synlig hult, med åpning ved basis, og trolig er flere av eikene begynnende hule. Svovelkjuke ble observert på ett av trærne i 2019, og brun tremaur (*Lasius brunneus*) ble observert på trærne både i 2018 og i 2020. Det er her snakk om en ansamling av flere relativt grove eiker, og rent landskapsøkologisk tilsier dette en viss verdi for naturmangfoldet.

Figur 3: De to eikelokalitetene som er kartlagt og avgrenset i 2018 og 2019. Rød avgrensning angir lokalitet med verdi svært viktig – A-verdi. Grønn avgrensning med verdi viktig – B-verdi. I tillegg sees registrering av ask (VU) og misteltein (gul runding), samt gulspurv (NT) (oransje firkant) innenfor planområdet.

Av spesielle arter er det tidligere registrert den fredete arten misteltein (Figur 3), og denne ble gjenfunnet tre steder ved befaringen i 2020. Ellers er det av rødlistearter tidligere registrert ask (VU) og gulspurv (NT). I tillegg finnes en rekke registreringer av mer trivielle arter, samt de fremmede artene gravmyrt (SE) og flatfugleklo (NK).

Registreringer høsten 2020

Eikeregistreringene fra 2018 og 2019 er såpass nye at disse vil bli videreført uten endringer. Av interessante arter ble det i 2020 registrert en arbeider av geithams (NT) sørøst i planområdet. Denne ble observert ikke langt unna en hul eik, og det kan tenkes at det er geithamsbol i denne eika, men dette er ikke undersøkt nærmere da åpningen i eika er liten. Geithams har blitt mye vanligere i Norge de senere årene, og vil med stor sannsynlighet falle ut av rødlisten ved neste revisjon (i 2021). Ask (VU) og alm (VU) finnes innenfor planområdet. Trolig ble den sårbare knappenålslaven breinål (VU) funnet på en av eikene med grov sprekkebark, men denne er ikke bekreftet ennå. Grønn busthirse (NT) ble registrert ved den lille parkeringsplassen. Arten står på rødlisten, men dette er neppe en spontan forekomst, og den må snarere regnes som fremmed her.

Misteltein finnes flere steder både innenfor og like utenfor planområdet (Figur 4). Innenfor planområdet, på de store svartpoplene ved den lille parkeringsplassen ved svingen i Ramsvikveien (like sør–sørvest for Spireaveien 1), finnes misteltein

på minst fem trær. Det er også her den er registrert i artskart tidligere. Kun på de med litt mindre stamme ble det ikke observert noen, men det betyr ikke at de ikke finnes på disse også. Misteltein er vanskelig å se når det er bladverk på trærne. Like utenfor planområdet er det observert misteltein i en stor svartpoppel like nordøst for den røde bua vest for Bispeveien 17, og på en noe mindre svartpoppel langs Bjerkeleina, like nord for nr. 2. Misteltein var ikke å se på andre treslag enn svartpoppel i området.

Figur 4: Områder med mistelteinforekomster (lys blå) både innenfor og utenfor planområdet.

En rekke fremmede arter ble registrert innenfor planområdet (Tabell 1), de fleste vokser på mere enn ett sted og noen på et stort antall steder. Det er valgt å dele opp planområdet i tre ulike fremmedarts-soner (Figur 5).

Tabell 1: Fremmede arter innenfor sone 1, 2 og 3. For de ulike sonene, se Figur 5. Forklaring på fremmedarts-kategori finnes i Vedlegg 1.

Sone	Norsk navn	Vitenskapelig navn	Fremmedartskategori
1	**Blankmispel**	*Cotoneaster lucidus*	SE
1	**Brunskogsnegl**	*Arion vulgaris*	SE
1	**Frømelde**	*Lipandra polysperma*	PH
1	**Gravbergknapp**	*Phedimus spurius*	SE
1	**Gravmyrt**	*Vinca minor*	SE
1	**Hestehamp**	*Conyza canadensis*	PH
1	**Hornfiol**	*Viola cornuta*	LO
1	**Hvitdodre**	*Berteroa incana*	SE
1	**Hvitsteinkløver**	*Melilotus albus*	SE

1	**Høstberberis**	*Berberis thunbergii*	SE
1	**Kanadagullris**	*Solidago canadensis*	SE
1	**Krypfredløs**	*Lysimachia nummularia*	SE
1	**Eple**	*Malus sp.*	NR
1	**Mongolspringfrø**	*Impatiens parviflora*	SE
1	**Prunus sp.**	*Prunus sp.*	NR
1	**Pære**	*Pyrus sp.*	NR
1	**Rynkerose**	*Rosa rugosa*	SE
1	**Rødhyll**	*Sambucus racemosa*	SE
1	**Skjærsmin**	*Philadelphus*	NR
1	**Spirea (to arter)**	*Spiraea spp.*	LO
1	**Storlind**	*Tilia platyphyllos*	HI
1	**Svartpoppel**	*Populus nigra*	NK
1	**Syrin**	*Syringa vulgaris*	NR
1	**Taggsalat**	*Lactuca serriola*	SE
1	**Tunbalderbrå**	*Lepidotheca suaveolens*	PH
1	**Ugrasklokke**	*Campanula rapunculoides*	PH
2	**Beskambriosa**	*Ambrosia artemisiifolia*	LO
2	**Hornfiol**	*Viola cornuta*	LO
2	**Spirea (muligens japanspirea)**	*Spiraea sp.*	LO
3	**Blankmispel**	*Cotoneaster lucidus*	SE
3	**Hestehamp**	*Conyza canadensis*	PH
3	**Hvitsteinkløver**	*Melilotus albus*	SE
3	**Ormehode**	*Echium vulgare*	NR
3	**Svarthyll**	*Sambucus nigra*	NR
3	**Svartpoppel**	*Populus nigra*	NK
3	**Vinterkarse**	*Barbarea vulgaris*	SE

Figur 5: Oppdeling av soner (sone 1, 2 og 3) med fremmede arter innenfor og rett utenfor planområdet. Sonene samsvarer med sonene i Tabell 1. Fremmede arter opptrer relativt hyppig innenfor alle de tre sonene.

Vurdering opp mot Naturmangfoldloven

§ 8. kunnskapsgrunnlaget og § 9. føre-var-prinsippet

Området er grundig kartlagt for naturverdier, både tidligere og i denne omgang. To naturtypelokaliteter med utvalgt naturtype hule eiker finnes innenfor planområdet. Den fredete arten misteltein finnes innenfor planområdet og forekomsten av denne er kartfestet. Det er gjort målrettete søk etter rødlistearter. Noen funn er gjort, og potensialet for å finne flere vurderes som høyt. Dette gjelder særlig for arter knyttet til den utvalgte naturtypen hule eiker. Kunnskapsgrunnlaget regnes som godt nok til å vurdere potensial for interessante arter og viktige naturverdier.

For å oppfylle kunnskapsgrunnlaget i § 8, inngår kunnskap om spredning av fremmede arter. Det er utført grundig kartlegging av fremmede arter innenfor planområdet, og disse er kartfestet i ulike soner, ettersom fremmede arter opptrer relativt hyppig innen alle områdene. Generelt må all forflytning av masse ut av området ta de nødvendige hensyn til fremmede arter (se Misfjord og Angell-Petersen 2018). Kunnskapsgrunnlaget angående fremmede arter innenfor planområdet regnes som godt nok til å kunne vurdere omfanget og eventuelle tiltak for bekjempelse.

Et godt kunnskapsgrunnlag medfører at føre-var-prinsippet faller bort.

Hensyn og naturfremmende tiltak

Hensyn naturmangfold

Ifølge plantegningene går planlagt tiltak tett opptil eikelokaliteten med verdi svært viktig – A-verdi, og det er også en viss fare for at lokaliteten med B-verdi kan bli berørt under anleggsfasen (Figur 6). Tiltakene og de forestående gravearbeidene vil kunne påvirke eikene selv om de ikke direkte blir berørt av gravingen. Det er bl.a. fare for at gravearbeider og andre arbeider under anleggsfasen vil kunne skade røttene til eiketrærne, da rotsonen normalt strekker seg lenger ut enn kronen (Figur 7). For et parktre, som de i og nær planområdet, er det ikke sjelden å finne røtter som strekker seg 2–3 ganger så langt ut som kronen. I spesielle tilfeller kan en finne røtter langt utenfor dette også. Graving, selv langt unna et tre, kan også endre treets vanntilgang, noe som i verste fall kan ta livet av treet.

Før eventuell graving utføres, må rotsystemet til eikene kartlegges, særlig bør man vite hvor de viktigste og gjerne største røttene ligger. Graving i dette området bør så langt det er mulig unngås, men dersom det graves der det er viktige røtter, skal det benyttes en «minigraver» for å gjøre minst mulig skade. Videre må utbygger påse at det ikke kjøres med tunge kjøretøy under trekronene, da dette også kan ødelegge viktige røtter, som igjen kan føre til ustabile trær eller et forkortet liv for trærne. Mange gamle eiketrær er blitt påført omfattende ødeleggelser nettopp fordi vitale deler av rotsystemet er gravd over eller komprimert på grunn av massetilføring, kjøring, parkering, lagring av materialer osv.

Generelt anbefales det altså å ikke utføre tiltak innenfor rotsonen til eiketrærne, og at det må vurderes om graving lenger unna er forsvarlig for å opprettholde eikelokalitetene. Man bør som hovedregel ikke sette opp bebyggelse innenfor en buffersone på minimum en og en halv kronediameter for å hindre alvorlig skade i rotsonen. Noen ganger må buffersonen også være enda større. Trolig vil arealet som er satt av til utvidelse av brannstasjonen på sikt komme i konflikt med bevaring av eikene (Figur 6). Dersom det er et ønske om å bevare eiketrærne anbefales det å ikke utvide i denne retningen da det trolig vil føre til skade på eikerøttene.

Det anbefales å se i rapporten «Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker» (Olberg mfl. 2018.) før anleggsfasen starter (http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2018-13.pdf).

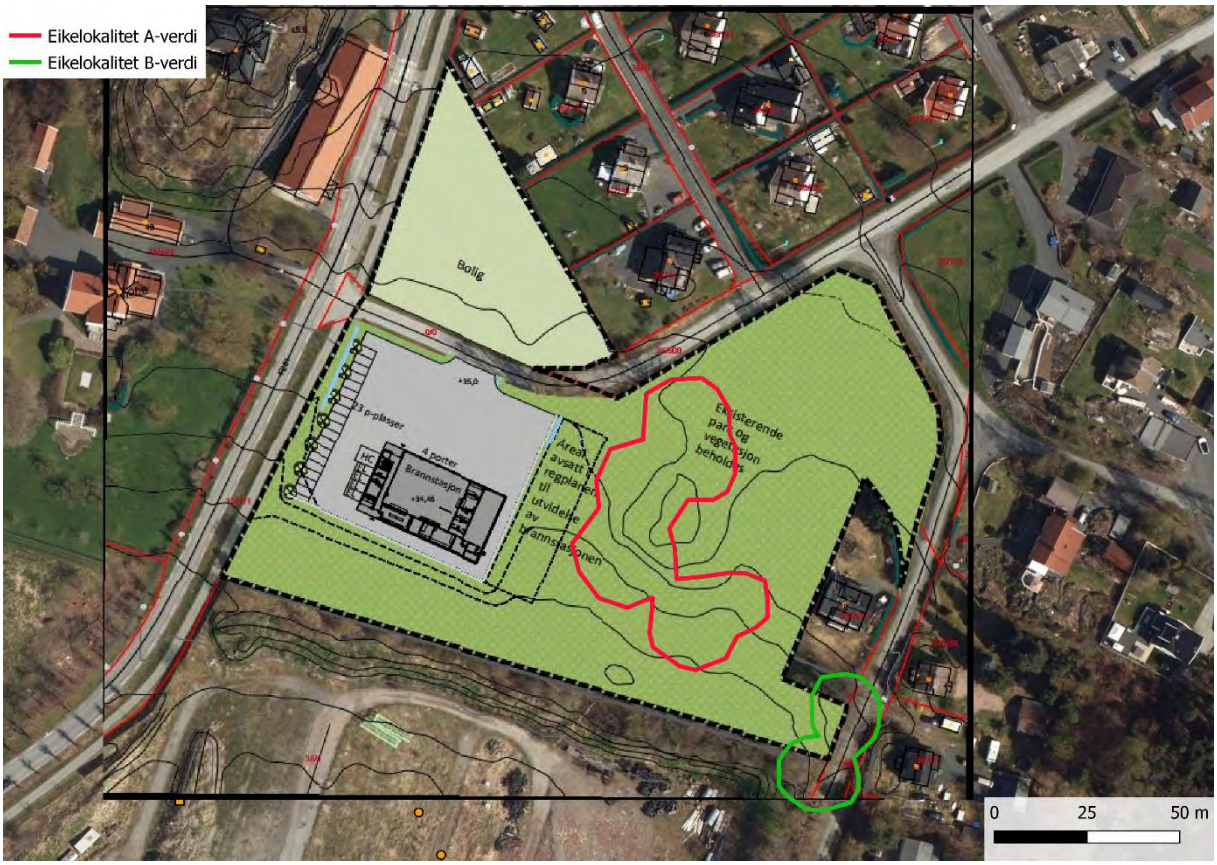

Figur 6: Planlagt tiltak og eikelokalitetene med A-verdi (rød avgrensning) og B-verdi (grønn avgrensning).

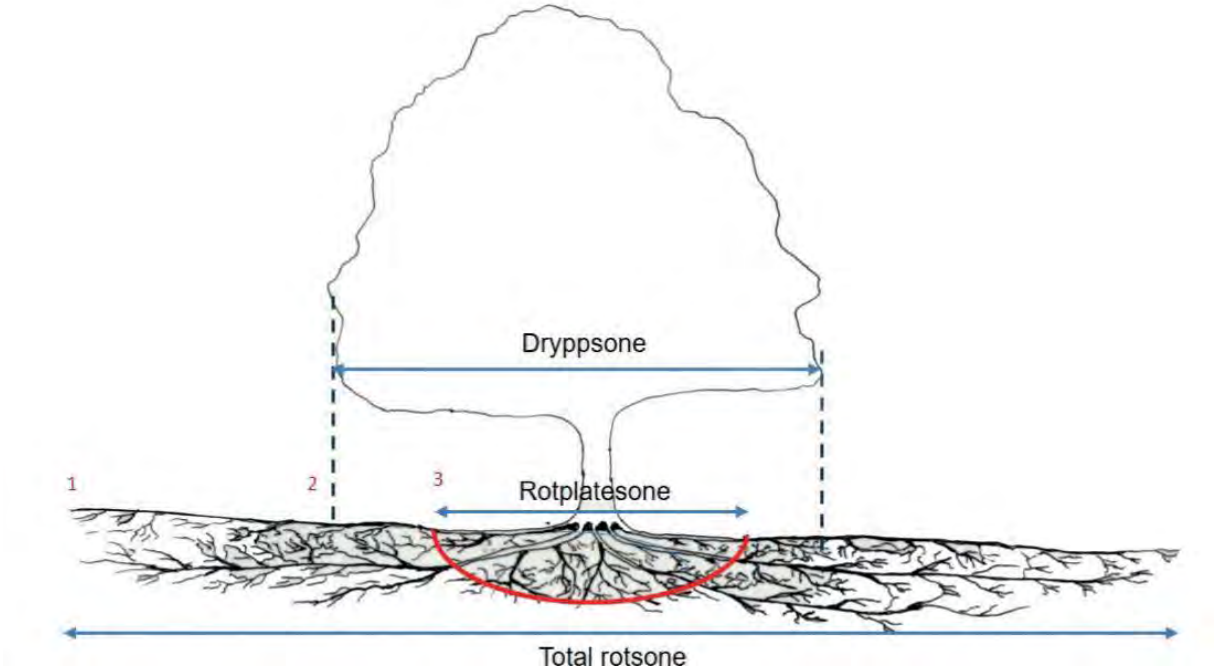

Figur 7: Illustrasjon som viser rotsone (1), dryppsone (kronens omfang - 2) og anslått rotplatesone (rød avgrensning - 3). Inngrep innenfor dryppsonen kan føre til alvorlige skader på treets røtter. Generelt bør større tiltak unngås innenfor hele rotsonen. Illustrasjon: Erik Solfjeld (Olberg mfl. 2018.)

Dersom det er ønskelig å bevare mistelteinen innenfor planområdet, bør svart-poplene bevares (Figur 4). Svartpoppel er en fremmedart, som strengt tatt egentlig burde bekjempes, men da misteltein er fredet kan man vurdere å la disse stå.

De to eikene ved Bispeveien 8 (lokaliteten med B-verdi i Figur 3) er noe utskygget per dags dato og bør om mulig fristilles. Det betyr at unge og enkelte eldre løvtrær som står innenfor naturtypen, samt litt sør for eiketrærne, kuttes ned og tas ut av området. Nedkuttede trær og busker må ikke flises opp på stedet. Fristillingen gjøres for å sikre at eiketrærne får nok lys og ikke får for stor konkurranse om næring og vann. En slik fristilling må gjentas med en del års mellomrom.

Håndtering av fremmede arter og infiserte masser

I planområdet er store arealer dekket av fremmede arter, og det må derfor i forbindelse med anleggsarbeidene gjøres tiltak for å unngå spredning av disse. I forbindelse med graving og masseflytting må jordmasser som er infisert (som inneholder frø eller røtter) av fremmede arter behandles spesielt. Anbefalingene baseres i stor grad på Misfjord og Angel-Petersen (2018).

I forkant av gravearbeider bør alle planter i kategori SE (og HI) graves opp med hele rotsystemet, og leveres til godkjent mottak/forbrenning.

For kanadagullris og de fleste andre av de aktuelle artene omfattes følgende jordmasser av spesielle tiltak (Misfjord og Angel-Petersen 2018):

- Jord ned til 0,5 m dybde i en radius på 1,5 m rundt planter (nok med radius på 0,5 m om arbeidene gjøres sommerstid, og alle nye planter inkluderes). For tette bestander omfattes hele arealet, pluss tilleggsradius.
- Topplaget (20 cm) i 2 meters radius rundt bør tas med.
- Unntaket er russekål som har dyp pålrot. Her omfattes masser ned til 1,5 m dybde.

De aktuelle massene bør:

- gjenbrukes lokalt samme sted. Gjenbruk av masser samme sted omfattes ikke av aktsomhetsplikten i forskrift om fremmede organismer (Miljødirektoratet 2015, s. 133). For å unngå oppslag av skudd anbefales likevel en overdekning av rene masser på minimum 50 cm, og helst bruk av duk mellom infiserte masser og overdekkende masser.
- gjenbrukes som toppmasse på arealer som brukes som plen, hvor klipping utføres jevnlig (så ofte som trengs for å holde planter korte og hindre frøsetting).
- gjenbrukes dypt i fyllinger internt eller eksternt, f.eks. veifyllinger, støyvoller osv. Eventuelt duk i bunnen og infiserte masser over, med duk / tett membran over det igjen og minimum 0,5 m andre masser øverst. Uten bruk av duk over masser infisert av kanadagullris gjelder overdekning med 3 m andre masser.

Andre viktige hensyn i forbindelse med håndtering av infiserte masser er:

- All mellomlagring av masser bør gjøres på tett dekke eller duk.
- Rengjøring (minimum avbørsting) av maskiner og utstyr.

- Under og i etterkant av arbeidene må en overvåke og bekjempe eventuell nyspredning til nærliggende områder.

For håndtering av de ulike artene, se faktaark i Misfjord og Angel-Petersen (2018).

For at bekjempelse av fremmede arter skal ha god effekt, er det viktig å unngå nyetablering og spredning av fremmede arter etter endt tiltak. Det er derfor viktig å unngå innplanting av fremmede arter i forbindelse med opparbeiding av utearealene.

Kilder

Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018. https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. 2. utgave. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim.

Henriksen, S. og Hilmo, O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Misfjord, K. og Angel-Petersen, S. 2018. Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. Sweco Norge AS, TRD MILJØ. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M982/M982.pdf

Olberg, S., Reiso, S. og Solfjeld, E. 2018. Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker. BioFokus-rapport 2018-13. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Olberg, S. 2018. Hule eiker på tre lokaliteter i Hurum og Kongsberg. BioFokus-notat 2018-13. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Olberg, S. 2019. Kartlegging av hule eiker i Hurum og Øvre Eiker 2019. BioFokus-notat 2019-14. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Vedlegg

Vedlegg 1: Fremmede arter

Fremmede arter i Norge (Artsdatabanken 2018) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesker etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, samt sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 2: Fremmedartskategori. Kategorier som utgjør størst økologisk risiko i kursiv.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	*Svært høy risiko (Severe impact)*	*Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.*
HI	*Høy risiko (High impact)*	*Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning.*
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	Ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ikke kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter.

Vedlegg 2: Bilder

Figur 8: Området nord i planområdet, nord for Ramsvikveien, hvor det er planlagt boliger. Sone 2 i figur 5. Foto: Maria K. Hertzberg

Figur 9: Noen av eikene som finnes i eikelokaliteten med A-verdi. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 10: En av de syv eikene innenfor eikelokaliteten med A-verdi. Her sees død ved i trekronen med verdi for blant annet insekter og sopp. Sprekkebarken er også tydelig/grov. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 11: Det er viktig å ikke fjerne død ved i trekronene til eikene. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 12: En av de mange fremmede artene innenfor planområdet – skjærsmin Philadelphus. *Foto: Maria K. Hertzberg.*

Figur 13: Tre av eikene innenfor lokaliteten med A-verdi. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 14: Misteltein i svartpoppelen ved Bispeveien. Foto: Kjell Magne Olsen.

Figur 15: En av eikene i lokaliteten med A-verdi. Denne står sør-sørvest for det lille høydedraget. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 16: En mindre hulhet finnes ved basis på den samme eika som i Figur 14. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 17: En stor hekk med den fremmede arten rynkerose Rosa rugosa *(SE) finnes sørvest i planområdet. Foto: Maria K. Hertzberg.*

Figur 18: Skrotemark i sørvestre del av planområdet. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 19: En gammel frukthage rett vest for Bispeveien 8. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 20: Eikelokaliteten med A-verdi sett fra sørøst i planområdet. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 21: Den ene av eikene i lokaliteten med B-verdi ved Bispeveien 8. Noe skjøtsel vil være nødvendig for å fristille eika. Foto: Maria K. Hertzberg.

Figur 22: Den ene eika fra eikelokaliteten med B-verdi ved Bispeveien 8. Denne eika har forholdsvis grov sprekkebark. Foto: Maria K. Hertzberg.

ISSN 1893-2851
ISBN 978-82-8209-882-3

BioFokus-notat 2020-56

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm

BIO FOKUS
Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

MØTEREFERAT

Møtedato: 18.11.20
Sted: TEAMS

PROSJEKT TOFTE BRANNSTASJON

Informasjonsmøte med Naboene

Navn	Firma	Rolle	Tilstede
Iver Fjæstad	Asker kommune	Prosjekteier	X
Stian Olaf Kalsaas	Prodecon	Prosjektleder	X
Ruth Heidi Pedersen	Vianova	RIVei	X
Stina Lindland Østvik	Feste Arkitektur	LARK	X
David Fjågesund	Feste Arkitektur	ARK	X
Nils Georg Nordskog	Asker og Bærum Brann og redning	Avdelingsleder Beredskap Deltid	X
Didrik Svendsen	Nabo		
Ole Eriksen	Nabo		X
Rune Nomel	Tofte Vel		X
Sonja Tanstad	Nabo		X
Christina Duane	Nabo		
Erlend Dypvik Botolfsen	Nabo		X
Monica Noren – Helt øverst i Orestubbe	Nabo		X
Anne-Gro Eriksen – Syrinveien	Nabo / Styret i Tofte Vel		X
Asle Borgen	Nabo		X
Gunnar Fret	Nabo		
Roama Ch	Nabo		

Kopi av referat

Neste møte: Ikke avtalt

NOTATER

#	Tekst	Ansvar
1.	Agenda: Innledning Stian Runde rundt bordet Formålet med møte/medvirkningsprosess/Ønske om tilbakemeldinger fra naboene Litt overordnet rundt planene Fremdrift Presentasjon Stina Presentasjon David Presentasjon Nils Georg Stina Snakker litt om reguleringsprosessen	
2.	Erlend gir tilbakemelding på at han mener hensynsone til eiketrærne veier tyngre enn fortau, spesielt med tanke på at han mener det er lite trafikk i Bispeveien. Erlend nevner også at ett par av eiketrærne står ved en fjellvegg og derfor har strekt røttene lenger vest enn normalt og at det derfor bør gjøres en mer grundig kartlegging av røttene. Erlend spør også hvorfor vi ikke vrir brannstasjonen 90 grader mot vest, slik at portene peker mot fylkesveien. Dette for å komme lenger unna eiketrærne. Prosjektet har sett på dette og det gir utfordring med manøvreringsareal for brannbiler, samt at terrenget faller bratt ned mot Statkraft, noe som gir store terrenginngrep om bygget skal legges på tvers av kotene. Asle er ikke enig i at det er lite trafikk i Bispeveien og imøteser fortau, men er bekymret for eventuelt berørte eiendommer nord for Bispeveien.	
3.	Prosjektet informerer at parken planlegges regulert til friområde, og at parken blir bevart slik den er i dag.	
4.	Asle spør også hvorfor vi ikke kan ha porter mot fylkesveien og avkjøring direkte på fylkesveien. Prosjektet peker på høydeforskjell mellom tomt brannstasjon og fylkesveien, Asle lurer da på hvorfor vi ikke kan senke tomta, det er fordi det blir for stor operasjon for oss. Tomta måtte senkes betydelig, samt vi ville komme inn i ett leirlag.	
5.	Lekeplass – Asle lurer på om det er mulig å etablere lekeplass i parken? Ole Andre lurer om ikke trekanttomten kanskje kan brukes til lekeplass, denne tomten er pr. i dag ikke i bruk. Asle påpeker at det er lekeapparater ved planlagt brannstasjonsbygg i dag, det har ikke prosjektet med seg. Rune gjør oss oppmerksomme på at den eksisterende lekeplassen er Statkraft sin, de har ikke ønsket å gjøre oppgraderinger. Prosjektet har planlagt å ikke røre parken, men vil ikke lage bestemmelser som motsier lekeplass.	

	Erlend er bekymret for naturlivet i parken og estetikk og håper parken blir urørt. Prosjektet tar en runde internt der vi vurderer lekeplass.	
6.	Arkitektur – Utomhusplan i 2D og 3D ble presentert i møtet. Vi planlegger/ønsker å etablere en fasade mot boligområdet/Bispeveien som er så lite industripreget som mulig. Enkel og rasjonelt oppdelt brannstasjon. Arkitekt nevner at vi har lagt inn en trerekke som skjerming mot vest/Tofte gård. Dette er også noe vi kan vurdere mot Bispeveien. Utomhus belysning – vi ønsker å gjøre inngrepet så skånsomt som mulig, lysforurensning er da en faktor. Her vil vi begrense belysning til bare absolutt nødvendig. Og bruk at automatikk/bevegelsesenorer der det er nødvendig. Brannstasjon er 8,3m fra bakke til gesims. Høyden er styrt av nødvendig fri takhøyde i vognhallene. Bygget er tenkt oppført i prefab bæresystem i stål og betong, men vi planlegger også å undersøke om massivtre kan være en løsning, da i tilfelle det gir lettere grunnarbeider i form av mindre masseutskifting da massivtre gir ett lettere bygg. Men merk at man ikke nødvendigvis vil se forskjell på fasaden på ett prefab bygg og massivtrebygg.	
7.	Ole Andre spør om utsmykning er en del av prosjektet. Kunst? Vi har ikke tenkt i de baner, men vil undersøke om det er noe krav om det.	
8.	Nils informerer litt om bruken av stasjonen. Vil være 4 personer som har stasjonen som fast arbeidsplass. Det er en deltidsstasjon, mannskapet kommer til stasjonen ved alarm. Ca. 200 utrykninger pr. år. Er ikke utstrakt bruk av sirener, men det kan forekomme. Det vil være mindre øvelser på stasjonen, da på mandag ettermiddag, ikke kveld.	
9.	Rune spør om støy Rune bemerker at ett slikt bygg genererer litt støy og om det er noe vi har tenkt på. Det har vi, tekniske rom vil bli lagt vekk fra boligbebyggelsen. Det er også krav om at vi ivaretar støybildet, dette lager vi støykart til.	
10.	Monica spør om det blir fasadebelysning rundt bygget. I utgangspunktet planlegger vi lys ved inngangsdører (2stk) og lys på parkeringsplassene, samt vil det komme lys ut av portene. Vi tenker ikke flombelysning av fasadene, men vi må vurdere noe lys for å forhindre tagging f.eks.	

	Det forslås f.eks. samme lysstyrke som gatebelysningen. Kanskje også på fotocelle. Prosjektet tar dette videre med inn i prosjektet.	
11.	Stina snakker litt om reguleringsprosessen. Offentlig ettersyn – dette legges ut på kommunens nettsider, viktig at naboene følger med. Rune nevner at lag og foreninger ofte får planene oversendt ved Offentlig ettersyn. Rune og Ole Andre sitter i lokalsamfunnslaget.	

Referent
SK /16.11.20
Stianolaf.kalsaas@prodecon.no

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
20/11491

Saksbehandler
Klaus Emil Øiseth

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	16.06.2020	119/20

Lokalisering, romprogram og økonomi for ny brannstasjon-Hurum brann og redning

Formannskapet har behandlet saken i møte 16.06.2020 sak 119/20

Behandling

Prosjektleder Iver Fjæstad redegjorde for saken.

Monica Vee Bratlie (H) og Ivar Granum (A) fremmet følgende likelydende forslag om alternativt punkt 2, på vegne av H,V,Sp,KrF og A:

Prosjektet gjennomføres i samsvar med romprogram alternativ 2 med rammebevilgning på kr 92.700.000,- inkl. mva.

Elisabeth Holter-Schøyen (V) fremmet på vegne av H,V,Sp,Krf følgende forslag til alternativt punkt 3:

Bygget etableres i samsvar med TEK 17. I videre prosjektplanlegging legges til grunn økte miljøambisjoner innenfor kostnadsrammen. Eksempelvis materialvalg, energiløsning og fossilfri byggeplass. Det utarbeides estimat for klimaregnskap i forkant av prosjektet.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Fellesforslaget fra Vee Bratlie og Granum ble satt opp mot innstillingens punkt 2. Fellesforslaget ble vedtatt, mot 1 stemme (MDG).

Holter-Schøyens forslag til punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkter 4-7 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tofte brannstasjon plasseres i Bispeveien på nordre del av gbnr. 336/1, som beskrevet i saken.

2. Prosjektet gjennomføres i samsvar med romprogram alternativ 2 med rammebevilgning på kr 92.700.000,- inkl. mva.

3. Bygget etableres i samsvar med TEK 17. I videre prosjektplanlegging legges til grunn økte miljøambisjoner innenfor kostnadsrammen. Eksempelvis materialvalg, energiløsning og fossilfri byggeplass. Det utarbeides estimat for klimaregnskap i forkant av prosjektet.

4. Prosjektets rammebevilgning søkes innarbeidet i handlingsprogram 2021-2024.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå avtale med entreprenør for oppføring av bygget innenfor rammen angitt i vedtakspunkt 2.

6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå avtale med Statkraft om kjøp av tomt, samt avtale med Røyken Eiendomsutvikling AS for deler av tomten til boligformål.

7. Bygget søkes ferdigstilt til Q4 2022. Kommunedirektøren orienterer om gjennomføringen av prosjektet i gjennomføringsfasen.

RAPPORT

Asker kommune

Hurum. Tofte brannstasjon
Miljøteknisk rapport

Miljøteknisk grunnundersøkelse
114713r2

25.06.2020

GRUNN TEKNIKK AS

RAPPORT

Prosjekt:	Hurum. Tofte brannstasjon
Dokumentnavn:	Miljøteknisk rapport
Dokumentnr:	114713r2
Dato:	25.06.2020
Kunde:	Asker kommune
Kontaktperson:	Iver Fjæstad
Kopi:	

Rapport utarbeidet av:	Asbjørn Reisz
Rapport kontrollert av:	Kajsa Onshuus
Prosjektleder:	Asbjørn Reisz

Sammendrag:

Det planlegges ny brannstasjon på Tofte i Asker kommune på eiendommen med gnr/bnr 336/1. GrunnTeknikk AS har fått i oppdrag av å avklare forurensningssituasjonen i grunnen på eiendommen.

Det er utført miljøteknisk prøvetaking i 20 punkter på området hvor det planlegges etablert ny brannstasjon. Det ble i 1 av 45 prøver påvist forurensning rett over normverdi (tilstandsklasse 1) for arsen og benzo(a)pyrene. Gjennomsnittet av mer enn 10 analyser ligger under normverdien, og 90-percentilen er mindre enn to ganger normverdien. Iht. gjeldende veiledere anses derfor ikke normverdiene for forurenset grunn som overskredet. Det er dermed ikke krav til utarbeidelse av tiltaksplan for graving i forurenset grunn iht. forurensningsforskriftens kap. 2.

Da normverdiene ikke anses som overskredet, og det ikke er påvist grunnforurensning på eiendommen er det utarbeidet en miljøteknisk grunnundersøkelses rapport som sammenfatter de gjennomførte undersøkelsene.

Dersom det under rive- og/eller gravearbeider påtreffes avfall, eller masser som mistenkes å være forurenset, må arbeidene i det aktuelle området stoppes, og miljøteknisk sakkyndig må kontaktes for videre oppfølging.

Det gjøres oppmerksom på at det er registrert en rekke fremmede arter (platanlønn, kanadagullris, valurt etc.) i området rundt eiendommen, og en art (gravmyrt) på området som planlegges bygd ut [6]. Det kan også være andre forekomster som ikke er registrert, og det bør gjøres en vurdering av behovet for en biologisk kartlegging av området. Det er et generelt forbud mot spredning av fremmede arter, og dersom det skal gjøre gravearbeider i områder med fremmede og svartelistede arter må en behandle massene iht. gjeldende retningslinjer. Det er ikke fri disponering av slik løsmasse.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Innledning 5
2 Områdebeskrivelse 5
2.1 Beliggenhet 5
2.2 Grunnforhold 6
2.3 Resipienter 6
3 Potensielle forurensningskilder 7
3.1 Historikk og tidligere arealbruk 7
3.2 Tidligere undersøkelser 8
3.3 Oppsummering 8
4 Utførte undersøkelser 8
4.1 Feltarbeid 8
4.2 Generelt om tilstandsklasser for forurenset grunn 10
4.3 Resultater 10
5 Oppsummering 13

TEGNINGER

Tegn nr.	Tittel	Målestokk
0	Oversiktskart	Som vist
1 – 2	Prøveplan/ Forurensningskart	1:500

VEDLEGG

1	Feltlogg/sjaktprofiler	4 sider
2	Analyserapport ALS Laboratory Group	85 sider

REFERANSER

[1] Forurensningsforskriftens kap 2: Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider
[2] Norsk standard NS10381-5: Jordkvalitet, Prøvetaking del 5: Veiledning for fremgangsmåte for undersøkelser av grunnforurensning på urbane og industrielle lokaliteter
[3] Miljødirektoratets Veileder TA-2553/2009: (Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn)
[4] Miljødirektoratets Veileder TA-1629/1999: (Risikovurdering av forurenset grunn)
[5] NGUs web-kart (http://www.ngu.no/kart-og-data/kartinnsyn)
[6] Miljødirektoratets naturbase http://kart.naturbase.no)
[7] Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase (http://grunn.miljodirektoratet.no).
[8] Nibios arealressurskart http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden
[9] Artsdatabankens artskart www.artsdatabanken.no
[10] GrunnTeknikk, 2020. Hurum. Tofte brannstasjon. Grunnundersøkelser. Rapport 114713r1, Geoteknisk datarapport, 14.05.20.
[11] Miljødirektoratet 2014. Tillatelse til virksomhet etter forurensningslover for Södra Cell Tofte AS, datert 04.03.2014.

1 Innledning

Det planlegges ny brannstasjon på Tofte i Asker kommune på eiendommen med gnr/bnr 336/1. GrunnTeknikk AS har fått i oppdrag av å avklare forurensningssituasjonen i grunnen på eiendommen.

Det er utført miljøteknisk prøvetaking i 20 punkter på området hvor det planlegges etablert ny brannstasjon.

Det ble i 1 av 45 prøver påvist forurensning rett over normverdi (tilstandsklasse 1) for arsen og benzo(a)pyrene. Da gjennomsnittet av mer enn 10 analyser ligger under normverdien, og 90-percentilen er mindre enn to ganger normverdien, anses ikke normverdiene for forurenset grunn som overskredet [4]. Det er dermed ikke krav til utarbeidelse av tiltaksplan for graving i forurenset grunn iht. forurensningsforskriftens kap. 2 [1].

Da normverdiene ikke anses som overskredet, og det ikke er påvist grunnforurensning på eiendommen er det utarbeidet en miljøteknisk grunnundersøkelses rapport som sammenfatter de gjennomførte undersøkelsene.

Undersøkelsen og rapporten er utarbeidet iht. kravene i forurensningsforskriften [1], samt føringene i NS10381-5 [2], Miljødirektoratets Veiledere TA-2553/2009 [3] og TA-1629/99 [4]. Det bemerkes likevel at slike undersøkelser er basert på stikkprøver og det kan ikke utelukkes at det lokalt foreligger forurensing som ikke er avdekket.

2 Områdebeskrivelse

2.1 Beliggenhet

Det undersøkte området er avgrenset av Østre Strandvei i vest og Bispeveien mot nord og øst. Mot sør grenser tomten mot tidligere Tofte Cellulose. Terrenget innenfor det undersøkte område faller svakt av mot sør, fra ca. kote +33 til +31.

Området består i dag av en grasslette og noen trær. Se oversiktskart i Figur 1 og tegning 0.

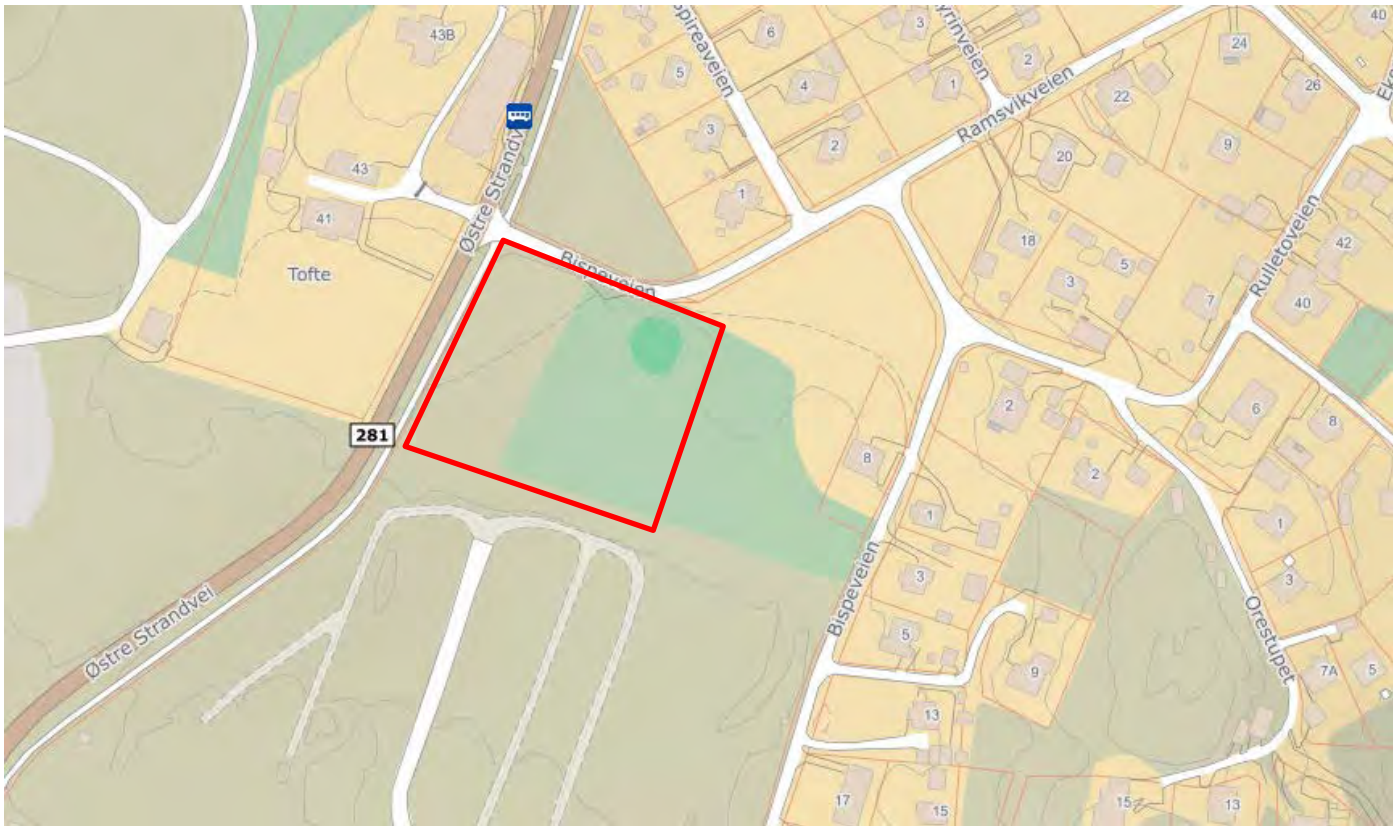

Figur 1: Oversiktskart, omtrentlig undersøkt område er markert med rødt.

2.2 Grunnforhold

Løsmassene er på kvartærgeologisk kart vist som tykk havavsetning i vest, og marin strandavsetning i øst [5]. Havavsetninger består av finkornige, marine avsetninger med mektighet fra 0,5 m til flere ti-tall meter [5]. Marin strandavsetning består av marine strandvaskede sedimenter med mektighet større enn 0,5 m, dannet av bølge- og strømaktivitet i strandsonen, stedvis som strandvoller. Materialet er ofte rundet og godt sortert. Kornstørrelsen varierer fra sand til blokk, men sand og grus er vanligst. Strandavsetninger ligger som et forholdsvis tynt dekke over berggrunn eller andre sedimenter [5].

Boringer utført i forbindelse med geotekniske grunnundersøkelser viser et topplag av matjord/sand/tørrskorpe til ca. 2 m, og derunder antatt silt ned til ca. 4 m, over bløt og sensitiv leire. Antatte fjelldybder varierer fra 5,4 til 18,7 m under terreng [10]. Stedvis er det påvist et morenelag på mellom 1 til 2 m tykkelse mot antatt fjell [10].

2.3 Resipienter

Området drenerer mot sør og havnebassenget på det tidligere industriområdet på Södra Cell Tofte [8]. Det er registrert flere planter (bl.a. misteltein, ask, lodnebjørnebær, vårvikke og grønn busthirse) og fugler (gråtrost og gulspurv) av særlig stor, og stor forvaltningsinteresse i området. Det er ikke registrert viktige naturtyper i området [6].

3 Potensielle forurensningskilder

3.1 Historikk og tidligere arealbruk

Området ligger på østsiden av Østre Strandvei, og det som i dag er inngjerdet som deponiområdet til tidligere Sødra Cell Tofte AS [11]. Deponiet er etablert med sigevannsoppsamling, og blir overvåket, og det antas ikke at området med inngjerdet deponi kan ha forårsaket forurensning i aktuelt område. Undersøkt området ligger innenfor det som i Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase er markert som deponiområde, med påvirkningsgrad 2 – akseptabel forurensning med dagens areal- og resipientbruk og status godkjent [7].

Figur 2: Flybilde fra dagens situasjon øverst og 1956 nederst, ca. undersøkt område er markert med rødt [8].

På flyfoto fra 1956 benyttes området til jordbruk, og som hage til tilhørende bondegård. På flyfoto fra begynnelsen på 2000-tallet og fram til i dag er området bevokst av gras og trær, og det ser ikke ut til å være drevet jordbruk i området i nyere tid.

3.2 Tidligere undersøkelser

Vi er ikke kjent med at det er utført miljøtekniske undersøkelser på aktuell eiendom tidligere.

3.3 Oppsummering

Basert på historikk vurderes det som lite sannsynlig at det foreligger forurensning på området, men da området ligger innenfor det som er avmerket som deponiområdet til tidligere Sødra Cell Tofte, kan det ikke utelukkes at det foreligger diffus forurensning i form av olje, tungmetaller, PAH (tjærestoffer) og PCB i området.

4 Utførte undersøkelser

4.1 Feltarbeid

Boring for miljøteknisk prøvetaking ble utført av GrunnTeknikk AS med hjelp fra Geostrøm AS. Arbeidene er utført i løpet av slutten av mars og fram til midten av april 2020. Detaljert feltlogg/sjaktprofiler foreligger i vedlegg 1.

Undersøkelsesområdet er ca. 8000 m^2 stort. Iht. Miljødirektoratets veileder TA2553 skal det tas ut 20 overflateprøver for å få et representativt bilde av forurensningssituasjonen på en lokalitet av den størrelsen, hvor det skal etableres ny brannstasjon. Se prøvetakingsplan i Figur 3 og tegning 2.

Det ble boret ned til naturlig grunn, fra 2 til 4 meters dyp. Massene bestod hovedsakelig av sandige grusige masser ned til 2-3 meter dyp, over masser med høyere andel finstoff (silt og leire). Det ble tatt ut prøver fra hver meter, og prøvene ble tatt ut som samleprøver, bestående av min. 10 delprøver. Det ble ikke registrert tegn til avfall, lukt eller annen synlig forurensning i massene.

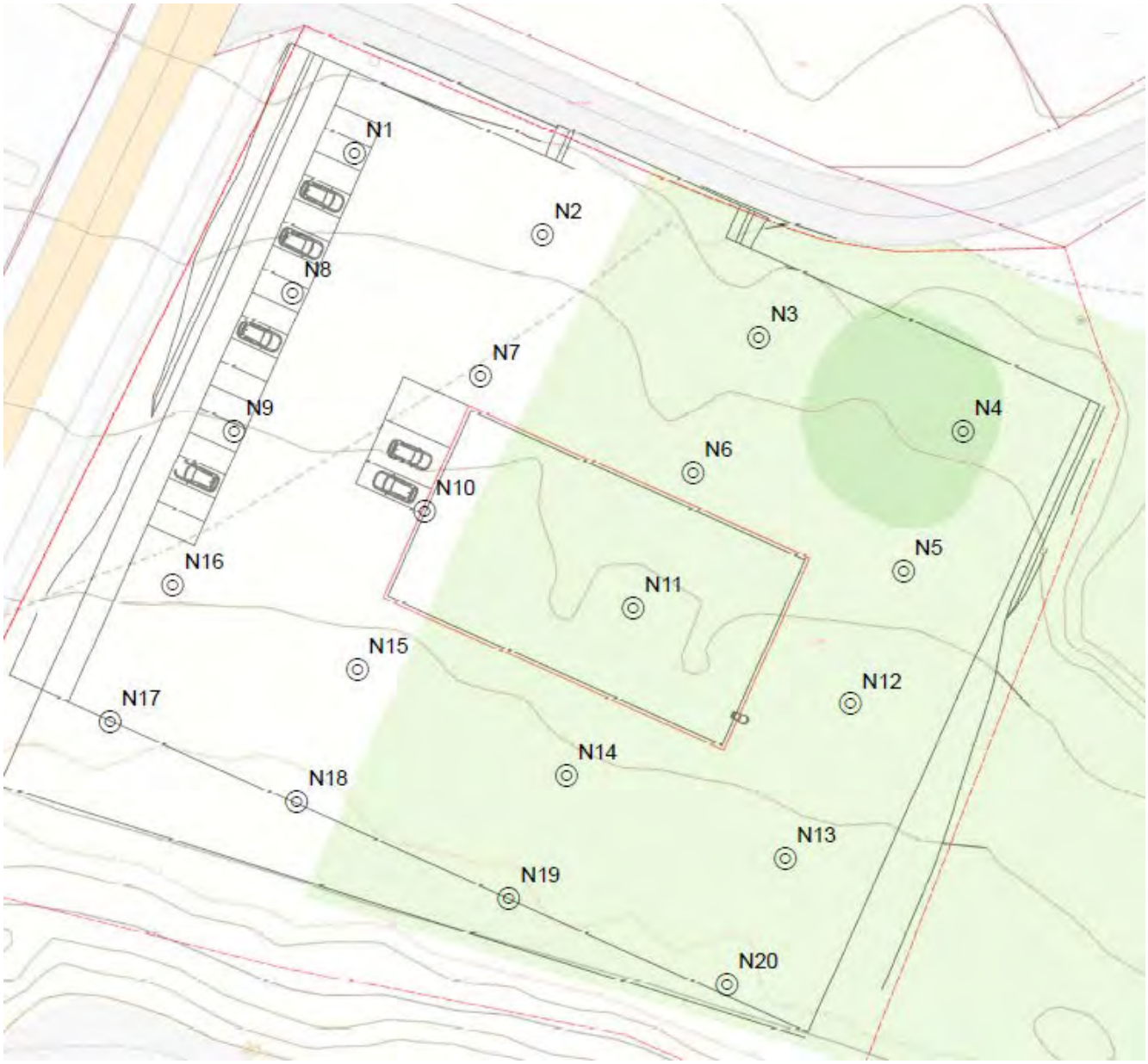

Figur 3: Prøveplassering.

Det ble totalt tatt ut 56 jordprøver fra prøvepunktene, hvorav 20 prøver ble tatt av toppjorden (0-1 m), og 36 prøver ble tatt fra underliggende masser på >1 m dybde.

20 prøver fra 0-1 m, og 25 prøver fra >1m ble levert til ALS Laboratory Group Norway for analyse av olje, tungmetaller og PAH (tjærestoffer). Utvalgte prøver ble også analysert for BTEX komponenter og PCB.

Øvrige prøver ble oppbevart i påvente av analyseresultater. Etter at analyseresultatene var mottatt ble det ikke vurdert å være behov for ytterligere analyser i denne omgang, basert på mottatte analyseresultater og de foreliggende planene for området.

4.2 Generelt om tilstandsklasser for forurenset grunn

I henhold til Miljødirektoratets veileder TA 2553/2009 (Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn) skal analyseresultater fra miljøtekniske grunnundersøkelser sammenstilles mot helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn.

Veilederen deler forurenset grunn inn i 5 forskjellige tilstandsklasser, avhengig av påvist konsentrasjon av utvalgte miljøgifter. Inndelingen gir et uttrykk for hva myndighetene regner som god eller dårlig miljøtilstand, og bygger på en generell risikovurdering av human helse. Øvre grense i klasse 1 ("meget god") tilsvarer normverdien for ren jord, mens øvre grense i klasse 5 ("s*vært dårlig*") tilsvarer grensen for farlig avfall.

Tabell 1: Miljødirektoratets helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn

Tilstandsklasse	1	2	3	4	5
Beskrivelse av tilstand	Meget god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Øvre grense styres av	Normverdi	Helsebaserte akseptkriterier	Helsebaserte akseptkriterier	Helsebaserte akseptkriterier	Nivå som anses å være farlig avfall

4.3 Resultater

Analyseresultatene for de stoffer som det finnes tilstandsklasser for, er sammenlignet med Miljø-direktoratets helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn, og sammenstilt i Tabell 2. Resultatene er visuelt presentert i Figur 4 og tegning 3. Analyserapporter er lagt ved i vedlegg 2.

Tabell 2: Analyseresultater, sammenstilt med Miljødirektoratets helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn.

Element/Prøvenavn	Enhet	N1 (0-1 m) Jord	N1 (1-2 m) Jord	N2 (0-1 m) Jord	N2 1-2 m) Jord	1 Meget god	2 God	3 Moderat	4 Dårlig	5 Svært dårlig	Farlig avfall
Tørrstoff	%	93,7	90,8	95,2	86,7	Grenseverdier					
Arsen	mg/kg TS	2,10	2,50	2,10	1,10	< 8	8-20	20-50	50-600	600-1000	>1000
Bly	mg/kg TS	2,00	4,00	3,00	3,00	< 60	60 -100	100-300	300-700	700-2500	>2500
Kadmium	mg/kg TS	0,03	i.p.	0,03	i.p.	<1,5	1,5-10	10-15	15-30	30-1000	>1000
Kvikksølv	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	0,01	<1	1-2	2-4	4-10	10-1000	>1000
Kobber	mg/kg TS	2,30	3,20	1,40	1,80	< 100	100-200	200-1000	1000-8500	8500-25000	>25000
Sink	mg/kg TS	27,00	25,00	30,00	22,00	<200	200-500	500-1000	1000-5000	5000-25000	>25000
Krom (III)	mg/kg TS	7,90	12,00	9,30	7,90	<50	50-200	200-500	500-2800	2800-25000	>25000
Nikkel	mg/kg TS	7,20	11,00	9,00	7,00	< 60	60- 135	135-200	200-1200	1200-2500	>2500
ΣPCB7	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	< 0,01	0,01-0,5	0,5-1	1-5	5-50	>50
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	<2	2-8	8-50	50-150	150-2500	>2500
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	< 0,1	0,1-0,5	0,5- 5	5 -15	15-100	>100
Olje (Alifater, C8-C10)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	< 10	≤10	10-40	40-50	50-20000	>20000
Olje (Alifater, C10-C12)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	< 50	50 - 60	60-130	130-300	300-20000	>20000
Olje (Alifater, C12-C35)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	< 100	100-300	300-600	600-2000	2000-20000	>20000
Benzen	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	<0,01	0,01-0,015	0,015-0,04	0,04-0,05	0,05-1000	>1000

i.p=ikke påvist

i.a=ikke analysert

Element/Prøvenavn	Enhet	N3 (0-1 m) Jord	N3 (1-2 m) Jord	N4 (0-1 m) Jord	N4 (1-2 m) Jord	N4 (2-3 m) Jord	N5 (0-1 m) Jord	N5 (1-2 m) Jord	N6 (0-1 m) Jord	N6 (1-2 m) Jord	N7 (0-1 m) Jord	N7 (1-2 m) Jord	N7 (2-3 m) Jord	N8 (0-1 m) Jord	N8 (1-2 m) Jord
Tørrstoff	%	94,1	94,5	93,4	84,3	78,6	94,5	85,2	93,2	90,5	92,9	87,3	79,2	93,6	88,1
Arsen	mg/kg TS	4,10	1,00	2,80	3,60	8,10	2,90	3,10	3,40	2,00	4,10	0,90	3,00	1,80	1,80
Bly	mg/kg TS	4,00	4,00	3,00	7,00	11,00	3,00	4,00	4,00	3,00	5,00	3,00	3,00	8,00	3,00
Kadmium	mg/kg TS	0,03	i.p.	0,47	0,04	0,25	i.p.	0,02	0,09	i.p.	0,11	i.p.	0,04	0,12	0,03
Kvikksølv	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,01	i.p.	0,02	i.p.	i.p.	i.p.	0,02	i.p.	i.p.
Kobber	mg/kg TS	2,10	19,00	17,00	8,30	26,00	1,60	6,40	2,10	3,00	3,20	1,70	4,20	4,70	2,40
Sink	mg/kg TS	22,00	34,00	68,00	46,00	58,00	21,00	30,00	18,00	35,00	21,00	17,00	19,00	37,00	17,00
Krom (III)	mg/kg TS	8,60	8,20	9,40	14,00	21,00	7,50	11,00	5,00	8,00	5,70	5,80	11,00	6,10	5,10
Nikkel	mg/kg TS	7,10	8,00	7,60	16,00	35,00	5,80	11,00	4,00	8,90	5,00	6,00	11,00	6,00	5,80
ΣPCB7	mg/kg TS	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	0,06	0,65	0,04	i.p.	0,04	i.p.	0,01	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,11	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C8-C10)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C10-C12)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C12-C35)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Benzen	mg/kg TS	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a

i.p=ikke påvist

i.a=ikke analysert

Element/Prøvenavn	Enhet	N9 (0-1 m) Jord	N9 (1-2 m) Jord	N10 (0-1 m) Jord	N10 (1-2 m) Jord	N11 (0-1 m) Jord	N11 (1-2 m) Jord	N12 (0-1 m) Jord	N12 (1-2 m) Jord	N12 (2-3 m) Jord	N13 (0-1 m) Jord	N13 (1-2 m) Jord	N14 (0-1 m) Jord	N14 (1-2 m) Jord
Tørrstoff	%	95,1	90,5	91,3	90,9	94,5	82,3	94,4	81,6	83,1	95,6	92,7	90,6	93,1
Arsen	mg/kg TS	2,30	2,30	5,50	1,40	3,90	3,30	3,70	1,30	4,00	1,70	1,90	4,70	2,90
Bly	mg/kg TS	7,00	4,00	15,00	3,00	2,00	5,00	3,00	3,00	7,00	3,00	3,00	14,00	3,00
Kadmium	mg/kg TS	0,11	0,03	0,21	0,02	0,02	0,07	0,03	i.p.	0,03	0,03	0,02	0,16	i.p.
Kvikksølv	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,01	i.p.	0,05	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,04	i.p.
Kobber	mg/kg TS	6,80	2,70	7,90	2,00	0,70	6,10	0,70	1,50	7,30	13,00	0,50	6,60	0,80
Sink	mg/kg TS	40,00	25,00	55,00	27,00	22,00	28,00	26,00	21,00	35,00	27,00	22,00	46,00	24,00
Krom (III)	mg/kg TS	7,90	7,10	7,80	5,80	8,90	14,00	7,60	9,90	16,00	8,10	7,40	8,00	6,90
Nikkel	mg/kg TS	6,80	8,40	8,00	7,00	7,00	15,00	7,00	10,00	17,00	7,00	7,00	9,00	7,00
ΣPCB7	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.p.
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.	0,01	0,02	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,02	i.p.
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C8-C10)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C10-C12)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C12-C35)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Benzen	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.p.

i.p=ikke påvist

i.a=ikke analysert

Element/Prøvenavn	Enhet	N14 (2-3 m) Jord	N15 (0-1 m) Jord	N15 (1-2 m) Jord	N16 (0-1 m) Jord	N16 (1-2 m) Jord	N17 (0-1 m) Jord	N17 (1-2 m) Jord	N17 (2-3 m) Jord	N18 (0-1 m) Jord	N18 (1-2 m) Jord	N19 (0-1 m) Jord	N19 (1-2 m) Jord	N20 (0-1 m) Jord	N20 (1-2 m) Jord
Tørrstoff	%	79,1	94,6	93,2	91,1	90,3	96,5	91,4	79,2	94,2	93,3	89,4	85,3	92,8	89,9
Arsen	mg/kg TS	5,30	4,80	1,30	5,00	2,20	2,70	2,70	3,70	6,60	2,40	4,00	2,30	4,40	2,30
Bly	mg/kg TS	4,00	10,00	3,00	18,00	2,00	6,00	2,00	5,00	5,00	3,00	11,00	3,00	11,00	3,00
Kadmium	mg/kg TS	0,07	0,15	0,02	0,27	0,03	0,08	0,02	i.p.	0,08	i.p.	0,16	0,04	0,19	0,04
Kvikksølv	mg/kg TS	i.p.	0,02	0,02	0,10	i.p.	0,02	i.p.	0,02	i.p.	0,02	i.p.	0,04	0,07	0,02
Kobber	mg/kg TS	3,60	4,30	2,70	10,00	3,90	26,00	3,30	5,20	5,60	3,80	6,10	1,90	5,00	2,60
Sink	mg/kg TS	26,00	47,00	22,00	76,00	21,00	37,00	20,00	28,00	33,00	23,00	42,00	23,00	41,00	22,00
Krom (III)	mg/kg TS	13,00	9,70	8,90	8,80	6,10	7,50	7,70	14,00	5,70	8,40	9,00	8,80	8,30	8,00
Nikkel	mg/kg TS	13,00	9,00	11,00	9,00	7,00	7,00	7,00	15,00	3,00	8,00	9,00	8,00	9,00	8,00
ΣPCB7	mg/kg TS	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.	0,02	i.p.	0,04	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,16	i.p.	i.p.	i.p.
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	0,01	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C8-C10)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C10-C12)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Olje (Alifater, C12-C35)	mg/kg TS	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.	i.p.
Benzen	mg/kg TS	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a	i.p.	i.a

i.p=ikke påvist

i.a=ikke analysert

Som det kan sees av resultatene ble det i prøve N4 fra 2-3 m dyp, påvist arsen og benzo(a)pyrene rett over normverdi (tilstandsklasse 1). Men da gjennomsnittet av mer enn 10 analyser ligger under normverdien, og 90-percentilen er mindre enn to ganger normverdien, anses ikke normverdiene for forurenset grunn som overskredet [4], og massene på området er derfor å anse som rene.

Masser i tilstandsklasse 2 kan uansett disponeres fritt på området, både i toppjord (0-1 m) og i dypereliggende jord (>1 m). Men det gjøres oppmerksom på at dersom massene fra området ved prøvepunkt N4 fra 2-3 m dyp planlegges gravd opp, og kjørt bort fra området, kan de ikke disponeres fritt, men må leveres godkjent mottak. Dersom dette er aktuelt, må kommunen som forurensningsmyndighet godkjenne dette tiltaket, og miljøteknisk konsulent må kontaktes.

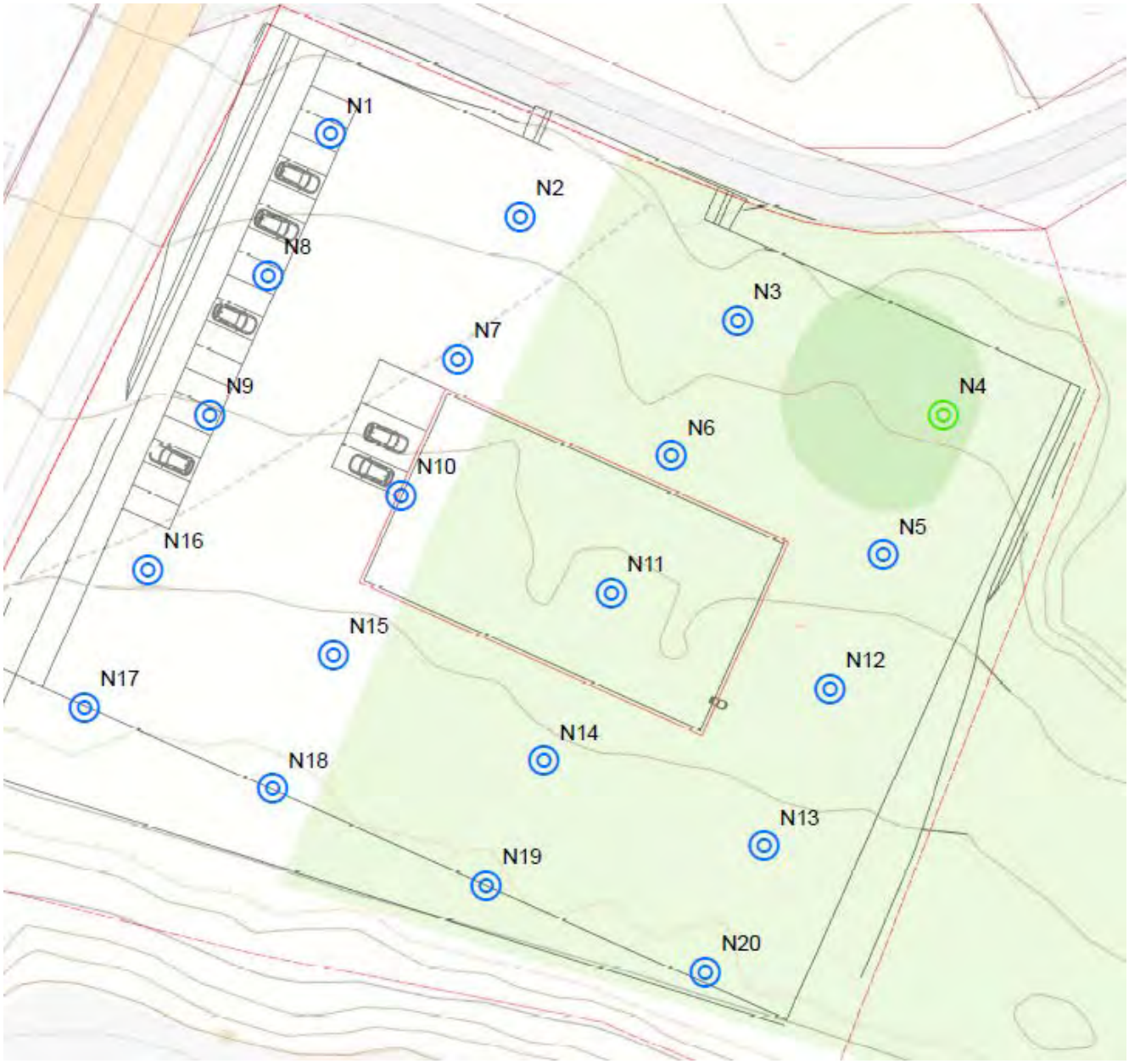

Figur 4: Høyeste påviste tilstandsklasse.

5 Oppsummering

Da normverdiene ikke anses som overskredet, og det ikke er påvist grunnforurensning på eiendommen er det ikke behov for å utarbeide noen tiltaksplan etter forurensingsforskriften kap. 2.

Men dersom det ved de planlagte gravearbeidene dukker opp avfall, eller gjøres observasjoner som tyder på at masser er forurenset, skal arbeidene stanses, og miljøfaglig kompetanse tilkalles.

Det gjøres oppmerksom på at det er registrert en rekke fremmede arter (platanlønn, kanadagullris, valurt etc.) i området rundt eiendommen, og en art (gravmyrt) på området som planlegges bygd ut

[6]. Det kan også være andre forekomster som ikke er registrert, og det bør gjøres en vurdering av behovet for en biologisk kartlegging av området.

Det er et generelt forbud mot spredning av fremmede arter, og dersom det skal gjøre gravearbeider i områder med fremmede og svartelistede arter må en behandle jorden deretter. Dersom masser fra dette området skal transporteres bort fra området, må det opplyses om at massene inneholder fremmede arter. Disse kan ikke disponeres fritt. Masser med fremmed arter kan omdisponeres internt på anleggsområdet, etter en nærmere vurdering. Det gjøres også oppmerksom på at en må gjennomføre tiltak for å hindre spredning i forbindelse med uttransport fra anlegget, og flytting av maskiner og utstyr, som har blitt benyttet i områder med fremmede arter.

Kontrollside

Dokument	
Dokumenttittel: Hurum. Tofte brannstasjon, Miljøteknisk rapport	Dokument nr: 114713r2
Oppdragsgiver: Asker kommune	Dato: 25.06.2020
Emne/Tema: Miljøgeologi, Forurenset grunn	

Sted		
Land og fylke: Norge/Viken	Kommune: Asker	
Sted: Tofte		
UTM sone: 32N	Nord: 6602610	Øst: 588934

Kvalitetssikring/dokumentkontroll					
		Egenkontroll av		Sidemannskontrav	
Rev	Kontroll	dato	sign	dato	sign
	Oppsett av dokument/maler	24.06.20	ar	25.06.20	ko
	Korrekt oppdragsnavn og emne	24.06.20	ar	25.06.20	ko
	Korrekt oppdragsinformasjon	24.06.20	ar	25.06.20	ko
	Distribusjon av dokument	24.06.20	ar	25.06.20	ko
	Laget av, kontrollert av og dato	24.06.20	ar	25.06.20	ko
	Faglig innhold	24.06.20	ar	25.06.20	ko

Godkjenning for utsendelse	
Dato: 25.06.20	Sign.: 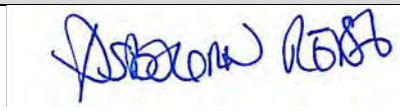

Rev.	Beskrivelse	Dato	Tegn.	Kontr.

Asker kommune Hurum. Tofte brannstasjon	Dato 13.05.20	Tegn. AB	Kontr. X
	Målestokk Som vist	Orginalformat A4	
Oversiktskart	Status Tegning i rapport		
GRUNN TEKNIKK AS www.grunnteknikk.no Tlf.:45904500	Tegningsnummer 114713-0		Rev. .

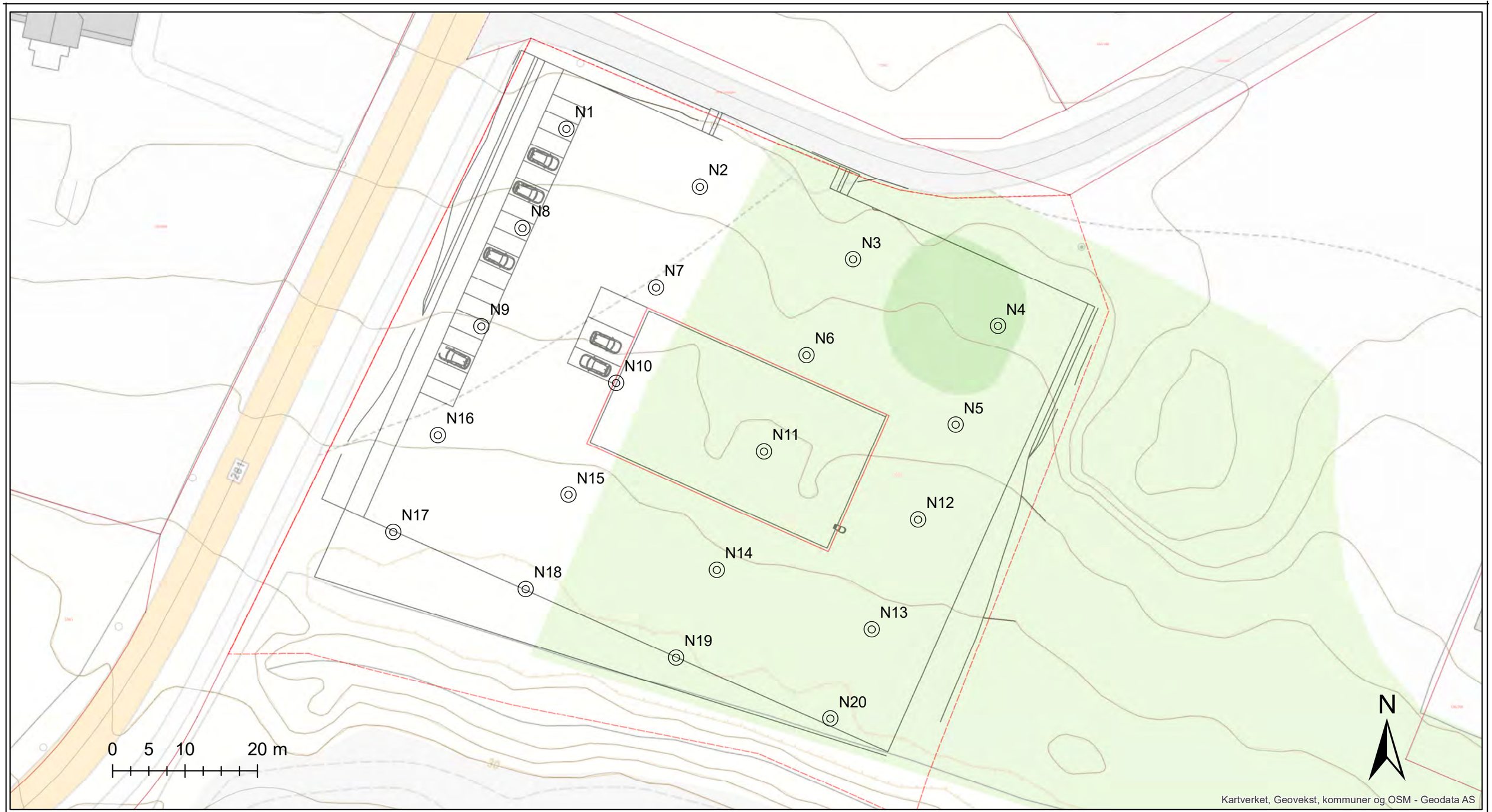

TEGNFORKLARING:

◎ Naverboring miljø

Rev.	-	Dato	Tegn.	Kontr.
Asker kommune Hurum. Tofte brannstasjon		Dato 15.05.20	Tegn. AR	Kontr.
		Målestokk 1:500	Orginalformat A3	
Prøveplan		Status Tegning i rapport		
GRUNNTEKNIKK	www.grunnteknikk.no Tlf.:45904500	Tegningsnummer 114713-2		Rev. -

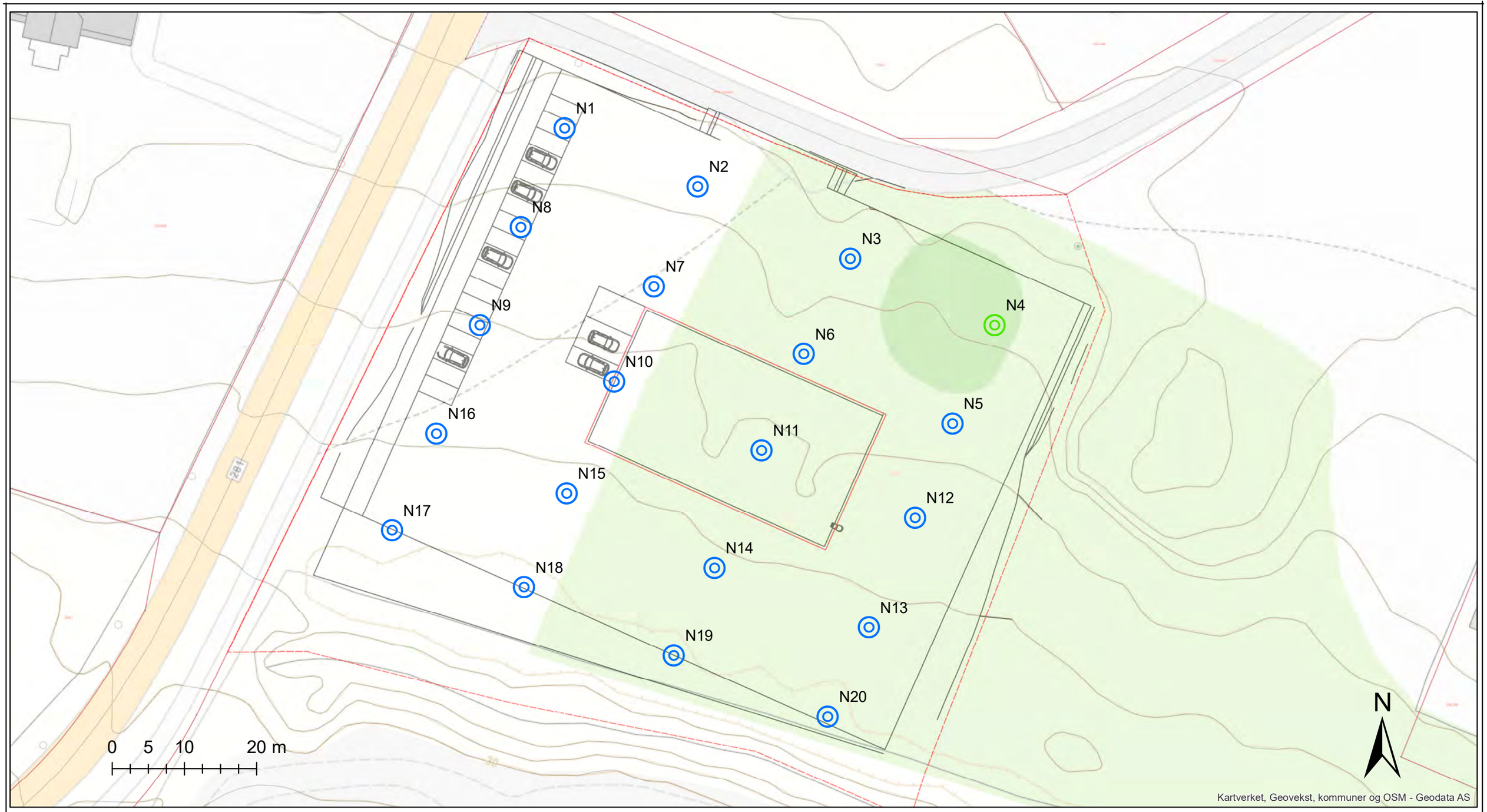

TEGNFORKLARING:

Naverboring miljø **Tilstandsklasse**

2 (god)

1 (meget god)

Rev.	-	Dato	Tegn.	Kontr.
Asker kommune Hurum. Tofte brannstasjon		Dato 15.05.20	Tegn. AR	Kontr.
		Målestokk 1:500	Orginalformat A3	
Forurensningskart (høyeste påviste)		Status Tegning i rapport		
GRUNNTEKNIKK www.grunnteknikk.no Tlf.:45904500		Tegningsnummer 114713-3		Rev. -

SJAKTPROFIL, JORDPRØVETAKING

Oppdrag: Hurum. Tofte brannstasjon ny tomt
Oppdragsnummer: 114713
Dato: 26.03, 03.04 og 07.04.2020
Værforhold:

Prøvepunkt: N1			**Prøvepunkt:** N2		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn	1-2	X	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn
			2-3	x	Sandig masse med silt og leire

Prøvepunkt: N3			**Prøvepunkt:** N4		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse, noe silt og leire mot bunn	1-2	X	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn
			2-3	x	Bløt leire med noe sandig masse

Prøvepunkt: N5			**Prøvepunkt: N6**		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn	1-2	X	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn

SJAKTPROFIL, JORDPRØVETAKING

Oppdrag: Hurum. Tofte brannstasjon ny tomt
Oppdragsnummer: 114713
Dato: 26.03, 03.04 og 07.04.2020
Værforhold:

Prøvepunkt: N7			**Prøvepunkt:** N8		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig masse med silt og leire	2-3	x	Sandig masse med silt og leire

Prøvepunkt: N9			**Prøvepunkt:** N10		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn	2-3	x	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn

Prøvepunkt: N11			**Prøvepunkt:** N12		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
			2-3	x	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn

SJAKTPROFIL, JORDPRØVETAKING

Oppdrag: Hurum. Tofte brannstasjon ny tomt
Oppdragsnummer: 114713
Dato: 26.03, 03.04 og 07.04.2020
Værforhold:

Prøvepunkt: N13			**Prøvepunkt:** N14		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn	2-3	x	Sandig masse, noe silt og leire mot bunn

Prøvepunkt: N15			**Prøvepunkt: N16**		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig grusig masse	2-3	x	Sandig grusig masse
3-4	x	Sandig grusig masse	3-4	x	Sandig grusig masse, med noe silt

Prøvepunkt: N17			**Prøvepunkt: N18**		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig masse med noe silt	2-3	x	Sandig siltig masse

SJAKTPROFIL, JORDPRØVETAKING

Oppdrag: Hurum. Tofte brannstasjon ny tomt
Oppdragsnummer: 114713
Dato: 26.03, 03.04 og 07.04.2020
Værforhold:

Prøvepunkt: N19			**Prøvepunkt: N20**		
Koordinater:			**Koordinater:**		
Dybde (m)	**Prøve**	**Beskrivelse**	**Dybde (m)**	**Prøve**	**Beskrivelse**
0-1	X	Sandig masse	0-1	X	Sandig masse
1-2	X	Sandig grusig masse	1-2	X	Sandig grusig masse
2-3	x	Sandig siltig masse			

ANALYSERAPPORT

Ordrenummer	: **NO2001900**	Side	: 1 av 85
Laboratorium	: ALS Laboratory Group avd. Oslo	Kunde	: **GrunnTeknikk AS**
		Kontakt	: Asbjørn Reisz
Adresse	: Drammensveien 264 0283 Oslo Norge	Adresse	: Pb 37 3108 Vear Norge
Epost	: info.on@alsglobal.com	Epost	: asbjorn@grunnteknikk.no
Telefon	: ----	Telefon	: ----
Prosjekt	: 114713 Hurum. Tofte brannstasjon		
Ordrenummer	: ----	Dato prøvemottak	: 2020-04-20 12:13
COC nummer	: ----	Analysedato	: 2020-04-21
Prøvetaker	: ----	Dokumentdato	: 2020-04-27 16:40
Sted	: ----	Antall prøver mottatt	: 45
Tilbuds- nummer	: HL2020GRUTEK-NO0001 (OF171396)	Antall prøver til analyse	: 45

Generelle kommentarer

Denne rapporten erstatter enhver preliminær rapport med denne referansen. Resultater gjelder innleverte prøver slik de var ved innleveringstidspunktet. Alle sider på rapporten har blitt kontrollert og godkjent før utsendelse.

Denne rapporten får kun gjengis i sin helhet, om ikke utførende laboratorium på forhånd har skriftlig godkjent annet. Resultater gjelder bare de analyserte prøvene.

Hvis prøvetakingstidspunktet ikke er angitt, prøvetakingstidspunktet vil bli default 00:00 på prøvetakingsdatoen. Hvis datoen ikke er angitt, blir default dato satt til dato for prøvemottak angitt i klammer uten tidspunkt.

Underskrivere

Underskrivere	*Posisjon*
Torgeir Rødsand	DAGLIG LEDER

Analyseresultater

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N1 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900001						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter		**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser									
Tørrstoff		**93.7**	± 14.06	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)		**2.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)		**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)		**7.9**	± 1.58	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)		**2.3**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)		<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)		**7.2**	± 1.44	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)		**2**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)		**27**	± 5.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180		<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7		<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen		<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen		<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften		<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren		<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren		<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N1 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900001
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N1 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900001						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N1 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900002						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser								
Tørrstoff	**90.8**	± 13.62	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.5**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**12**	± 2.40	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.2**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**25**	± 5.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N1 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900002						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N1 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900002
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N2 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900003
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**95.2**	± 14.28	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**9.3**	± 1.86	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.4**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**30**	± 6.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N2 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900003						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N2 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900003
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N2 1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900004
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**86.7**	± 13.01	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.9**	± 1.58	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.8**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.01**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N2 1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900004
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N3 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900005
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.1**	± 14.12	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**4.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N3 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900005
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Cr (Krom)	**8.6**	± 1.72	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.1**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7.1**	± 1.42	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Kundes prøvenavn	**N3 (0-1 m) Jord**							
Prøvenummer lab	*NO2001900005*							
Kundes prøvetakingsdato	*2020-04-20 00:00*							
Forbindelser - Fortsetter								
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Kundes prøvenavn	**N3 (1-2 m) Jord**							
Prøvenummer lab	*NO2001900006*							
Kundes prøvetakingsdato	*2020-04-20 00:00*							
ALS Forbindelser								

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N3 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900006
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Tørrstoff	**94.5**	± 14.18	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.2**	± 1.64	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**19**	± 3.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8**	± 1.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**34**	± 6.80	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N3 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900006
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900007
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**93.4**	± 14.01	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.8**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.47**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**9.4**	± 1.88	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**17**	± 3.40	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7.6**	± 1.52	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**68**	± 13.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900007
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900007
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900008
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**84.3**	± 12.65	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.6**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**14**	± 2.80	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**8.3**	± 1.66	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**16**	± 3.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**7**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**46**	± 9.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900008
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.017**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	**0.013**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	**0.016**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	**0.017**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.063**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900008
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	**3.2**	± 10.00	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	**3.2**	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900009
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**78.6**	± 11.79	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**8.1**	± 2.43	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.25**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**21**	± 4.20	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**26**	± 5.20	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**35**	± 7.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N4 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900009
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Zn (Sink)	**58**	± 11.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	**0.016**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	**0.013**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	**0.013**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.24**	± 0.07	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	**0.26**	± 0.08	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	**0.11**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.65**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N5 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900010
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.5**	± 14.18	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.9**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.5**	± 1.50	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.6**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.01**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**5.8**	± 1.16	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**21**	± 4.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	**0.025**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	**0.019**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N5 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900010
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.044**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N5 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900011
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**85.2**	± 12.78	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**6.4**	± 1.28	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**30**	± 6.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N5 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900011
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N6 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900012
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**93.2**	± 13.98	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.4**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.09**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.0**	± 1.00	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.1**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**4**	± 1.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**18**	± 4.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	**0.017**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N6 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900012
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	**0.014**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.011**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.042**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N6 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900013						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	*MU*	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**90.5**	± 13.58	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.0**	± 1.60	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.0**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8.9**	± 1.78	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**35**	± 7.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N6 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900013
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900014
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**92.9**	± 13.94	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**4.1**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.11**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.7**	± 1.14	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.2**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**5**	± 1.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**5**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**21**	± 4.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900014						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.011**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.011**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900014
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900015
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**87.3**	± 13.10	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**0.9**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.8**	± 1.16	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.7**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**6**	± 1.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**17**	± 4.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900015
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900015
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900016
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**79.2**	± 11.88	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**4.2**	± 0.84	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N7 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900016
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Zn (Sink)	**19**	± 4.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N8 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900017
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**93.6**	± 14.04	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.8**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.12**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**6.1**	± 1.22	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**4.7**	± 0.94	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**6**	± 1.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**8**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**37**	± 7.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N8 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900017
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N8 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900018
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**88.1**	± 13.22	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.8**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.1**	± 1.02	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.4**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**5.8**	± 1.16	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**17**	± 4.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Kundes prøvenavn	N8 (1-2 m) Jord
Prøvenummer lab	NO2001900018
Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Kundes prøvenavn	N9 (0-1 m) Jord
Prøvenummer lab	NO2001900019
Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**95.1**	± 14.27	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.11**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.9**	± 1.58	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**6.8**	± 1.36	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**6.8**	± 1.36	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**7**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**40**	± 8.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N9 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900019						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N9 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900019
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N9 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900020
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**90.5**	± 13.58	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.1**	± 1.42	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.7**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8.4**	± 1.68	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**25**	± 5.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N9 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900020
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	**0.011**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.011**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N9 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900020
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N10 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900021
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**91.3**	± 13.70	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**5.5**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.21**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.8**	± 1.56	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**7.9**	± 1.58	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8**	± 1.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**15**	± 3.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N10 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900021						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Zn (Sink)	**55**	± 11.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.015**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N10 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900021						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.015**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N10 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900022						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**90.9**	± 13.64	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.4**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.8**	± 1.16	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.0**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N10 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900022						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**27**	± 5.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N10 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900022						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N11 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900023						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.5**	± 14.18	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.9**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.9**	± 1.78	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**0.7**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.01**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**2**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N11 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900023						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N11 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900023
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N11 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900024
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**82.3**	± 12.35	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.07**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**14**	± 2.80	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**6.1**	± 1.22	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**15**	± 3.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**5**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**28**	± 5.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N11 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900024						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N11 (1-2 m) Jord					
	Prøvenummer lab	NO2001900024					
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00					
Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: JORD	Kundes prøvenavn	N12 (0-1 m) Jord					
	Prøvenummer lab	NO2001900025					
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00					
Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.4**	± 14.16	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.6**	± 1.52	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**0.7**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.05**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**26**	± 5.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900025						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900025
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900026
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**81.6**	± 12.24	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**9.9**	± 1.98	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.5**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**10**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**21**	± 4.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900026
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900026
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900027
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**83.1**	± 12.47	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**4.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**16**	± 3.20	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**7.3**	± 1.46	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**17**	± 3.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N12 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900027
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Pb (Bly)	**7**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**35**	± 7.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N13 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900028
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**95.6**	± 14.34	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.1**	± 1.62	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**13**	± 2.60	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**27**	± 5.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N13 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900028						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N13 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900029						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	*MU*	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**92.7**	± 13.91	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.9**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.4**	± 1.48	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**0.5**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Parameter	Kundes prøvenavn	N13 (1-2 m) Jord					
	Prøvenummer lab	NO2001900029					
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00					
	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Parameter	Kundes prøvenavn	N14 (0-1 m) Jord					
	Prøvenummer lab	NO2001900030					
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00					
	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**90.6**	± 13.59	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**4.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.16**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.0**	± 1.60	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**6.6**	± 1.32	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**14**	± 2.80	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**46**	± 9.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900030						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.018**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.018**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900030
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900031
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**93.1**	± 13.97	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.9**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**6.9**	± 1.38	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**0.8**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**24**	± 4.80	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900031						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900031
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900032
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**79.1**	± 11.87	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**5.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.07**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**13**	± 2.60	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.6**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**13**	± 2.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**4**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N14 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900032
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Zn (Sink)	**26**	± 5.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N15 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900033						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.6**	± 14.19	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**4.8**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.15**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**9.7**	± 1.94	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**4.3**	± 0.86	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**10**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**47**	± 9.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N15 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900033
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.019**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.019**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N15 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900034
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**93.2**	± 13.98	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**1.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.9**	± 1.78	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.7**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N15 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900034
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N16 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900035
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**91.1**	± 13.67	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**5.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.27**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.8**	± 1.76	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**10**	± 2.00	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.1**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**18**	± 3.60	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**76**	± 15.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N16 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900035						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	**0.011**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.018**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	**0.015**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.044**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N16 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900035
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N16 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900036
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**90.3**	± 13.55	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.2**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.03**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**6.1**	± 1.22	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.9**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**2**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**21**	± 4.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N16 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900036
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900037
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**96.5**	± 14.48	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900037
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
As (Arsen)	**2.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.08**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.5**	± 1.50	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**26**	± 5.20	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7.0**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**6**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**37**	± 7.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900037
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900038						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser								
Tørrstoff	**91.4**	± 13.71	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**7.7**	± 1.54	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.3**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**7**	± 1.40	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**2**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**20**	± 4.00	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900038						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	MU	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
Forbindelser - Fortsetter								
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (2-3 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900039						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	**Resultat**	*MU*	*Enhet*	*LOR*	*Analysedato*	*Metode*	*Utøvende lab*	*Akkred.*
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**79.2**	± 11.88	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**3.7**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**14**	± 2.80	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**5.2**	± 1.04	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**15**	± 3.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**5**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**28**	± 5.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N17 (2-3 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900039
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N18 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900040
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**94.2**	± 14.13	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)	**6.6**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.08**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**5.7**	± 1.14	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**5.6**	± 1.12	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**3**	± 1.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**5**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**33**	± 6.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N18 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900040
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N18 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900040
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N18 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900041
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**93.3**	± 14.00	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.4**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	<0.02	----	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.4**	± 1.68	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**3.8**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8**	± 1.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**23**	± 4.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N18 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900041
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N19 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900042
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser								
Tørrstoff	**89.4**	± 13.41	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N19 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900042
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
As (Arsen)	**4.0**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.16**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**9.0**	± 1.80	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**6.1**	± 1.22	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	<0.01	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**11**	± 2.20	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**42**	± 8.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	**0.015**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	**0.029**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	**0.030**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N19 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900042
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	**0.020**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	**0.028**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	**0.012**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	**0.014**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	**0.010**	± 0.05	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**0.16**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N19 (1-2 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900043						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**85.3**	± 12.80	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.8**	± 1.76	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**1.9**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8**	± 1.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**23**	± 4.60	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Parameter	Kundes prøvenavn	Prøvenummer lab	Kundes prøvetakingsdato	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
	N19 (1-2 m) Jord	*NO2001900043*	*2020-04-20 00:00*								
ALS Forbindelser - Fortsetter											
Indeno(123cd)pyren^				<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16				**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10				<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12				<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16				<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35				<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

Parameter	Kundes prøvenavn	Prøvenummer lab	Kundes prøvetakingsdato	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
	N20 (0-1 m) Jord	*NO2001900044*	*2020-04-20 00:00*								
Forbindelser											
Tørrstoff				**92.8**	± 13.92	%	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
As (Arsen)				**4.4**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)				**0.19**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cr (Krom)				**8.3**	± 1.66	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Cu (Kopper)				**5.0**	± 1.00	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)				**0.07**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)				**9**	± 1.80	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pb (Bly)				**11**	± 2.20	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Zn (Sink)				**41**	± 8.20	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 28				<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 52				<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 101				<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 118				<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 138				<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N20 (0-1 m) Jord						
	Prøvenummer lab	NO2001900044						
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00						
Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
PCB 153	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
PCB 180	<0.0010	----	mg/kg TS	0.001	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PCB-7	<0.007	----	mg/kg TS	0.007	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	-	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Benzen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Toluen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Etylbensen	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Xylener	<0.040	----	mg/kg TS	0.04	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N20 (0-1 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900044
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
Forbindelser - Fortsetter								
Sum BTEX (M1)	<0.10	----	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Alifater >C5-C6	<2.5	----	mg/kg TS	2.5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C6-C8	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	a ulev
Sum alifater >C12-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*
Sum alifater >C5-C35	<20	----	mg/kg TS	20	2020-04-21	S-NPB-ALIF-DK (6490)	DK	*

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N20 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900045
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser								
Tørrstoff	**89.9**	± 13.49	%	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
As (Arsen)	**2.3**	± 2.00	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cd (Kadmium)	**0.04**	± 0.10	mg/kg TS	0.02	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cr (Krom)	**8.0**	± 1.60	mg/kg TS	0.2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Cu (Kopper)	**2.6**	± 0.80	mg/kg TS	0.4	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Hg (Kvikksølv)	**0.02**	± 0.10	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Ni (Nikkel)	**8**	± 1.60	mg/kg TS	0.5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pb (Bly)	**3**	± 2.00	mg/kg TS	1	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Zn (Sink)	**22**	± 4.40	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Naftalen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Acenaftylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Submatriks: **JORD**

	Kundes prøvenavn	N20 (1-2 m) Jord
	Prøvenummer lab	NO2001900045
	Kundes prøvetakingsdato	2020-04-20 00:00

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analysedato	Metode	Utøvende lab	Akkred.
ALS Forbindelser - Fortsetter								
Acenaften	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fenantren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Antracen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Fluoranten	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Pyren	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Krysen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(b+j)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(k)fluoranten^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(a)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Dibenso(ah)antracen^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Benso(ghi)perylen	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Indeno(123cd)pyren^	<0.010	----	mg/kg TS	0.01	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Sum PAH-16	**Ikke påvist**	----	mg/kg TS	0.08	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	*
Alifater >C8-C10	<2.0	----	mg/kg TS	2	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C10-C12	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C12-C16	<5.0	----	mg/kg TS	5	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev
Alifater >C16-C35	<10	----	mg/kg TS	10	2020-04-21	S-SP2-ALIF-DK (6503)	DK	a ulev

Dette er slutten av analyseresultatdelen av analysesertifikatet

Kort oppsummering av metoder

Analysemetoder	Metodebeskrivelser
S-NPB-ALIF-DK (6490)	Normpakke (liten) med alifater Metaller ved ICP, metode DS259+DS/EN16170:2006 (Hg: DS259:2003, MOD+hyd) PCB-7 ved GC/MS/SIM, metode EPA 8082, mod. PAH-16 ved GC/MS/SIM, metode REFLAB 4:2008 BTEX ved GC/MS, metode REFLAB 1:2010 Alifater ved GC/MS, metode REFLAB 1:2010
S-SP2-ALIF-DK (6503)	Soil pack 2 Metaller ved ICP, metode DS259+DS/EN16170:2006 PAH-16 ved GC/MS/SIM, metode REFLAB 4:2008 Alifater ved GC/MS, REFLAB 1 2010 mod.

Nøkkel:

LOR = Rapporteringsgrenser representerer standard rapporteringsgrenser for de respektive parameterne for hver metode. Merk at rapporteringsgrensen kan bli påvirket av f.eks nødvendig fortynning grunnet matriksinterferens eller ved for lite prøvemateriale

MU = Måleusikkerhet

a = A etter utøvende laboratorium angir akkreditert analyse gjort av ALS Laboratory Norway AS

a ulev = A ulev etter utøvende laboratorium angir akkreditert analyse gjort av underleverandør

* = Stjerne før resultat angir ikke-akkreditert analyse.

< betyr mindre enn

> betyr mer enn

n.a. – ikke aktuelt

n.d. – Ikke påvist

Måleusikkerhet skal være tilgjengelig for akkrediterte metoder. For visse analyser der dette ikke oppgis i rapporten, vil dette oppgis ved henvendelse til laboratoriet.

Måleusikkerheten angis som en utvidet måleusikkerhet (etter definisjon i "Evaluation of measurement data - Guide to the expression of uncertainty in measurement", JCGM 100:2008 Corrected version 2010) beregnet med en dekningsfaktor på 2 noe som gir et konfidensinterval på om lag 95%.

Måleusikkerhet fra underleverandører angis ofte som en utvidet usikkerhet beregnet med dekningsfaktor 2. For ytterligere informasjon, kontakt laboratoriet.

Utførende lab

	Utførende lab
DK	*Analysene er utført av:* ALS Denmark A/S, Bakkegårdsvej 406A Humlebæk

TIL:	Asker kommune v/Iver Fjæstad
Kopi:	Prodecon AS v/Stian Olaf Kalsaas
Fra:	GrunnTeknikk AS

Dato:	19.05.20
Dokumentnr:	114713n1
Prosjekt:	112627
Utarbeidet av:	Åmund Skjørshammer Hognestad
Kontrollert av:	Knut Erik Lier

Hurum. Tofte brannstasjon
Ny tomt - fundamenteringsanbefalinger og vurdering av seismiske forhold

Sammendrag:

Grunnteknikk AS er engasjert av Asker kommune for å gjøre geotekniske vurderinger for ny brannstasjon på Tofte i Asker kommnune. Iver Fjæstad har vært representant for Asker kommune, prosjektleder har vært Prodecon AS v/Stian Olaf Kalsaas.

Prosjektet består av et stasjonsbygg med to etasjer (uten kjeller) og utomhusarealer som bl.a. skal benyttes som øvingsareal. Det er planlagt oppfylling på inntil 3 m.

Grunnforholdene består kort oppsummert av et ca. 2 m tykt topplag over et ca. 2 m tykt sandig siltlag over bløt leire/kvikkleire ned til morene/berg på mellom 5 og 18 meters dyp.

Grunnforholdene er svært setningsømfintlige. Det anbefales å legge til grunn en kompensert fundamentering- og oppfyllingsløsning. Dette innebærer en masseutskifting på antatt ca. 2 m under bygg og ca. 1 – 1,5 m under områder med størst terrengheving. Bygg kan således fundamenteres direkte på grunn med stripe-/enkeltfundamenter og gulv på grunn.

Det er gjort vurdering av seismisk grunntype som underlag til prosjektering. På bakgrunn av at bløte forhold er grunntypen funnet å være type S2.

Flere detaljer fremgår av notatet.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Innledning 3
2 Terreng- og grunnforhold 3
3 Prosjektbeskrivelse 4
3.1 Utomhusarealer 4
4 Geotekniske vurderinger 4
4.1 Konklusjon 5
4.1.1 Eksisterende infrastruktur 5
5 Seismiske forhold 5

VEDLEGG

1 Plantegninger, 3 sider

REFERANSER

[1] Hurum. Tofte brannstasjon – Grunnundersøkelser. Geoteknisk datarapport, Grunnteknikk AS, 14.05.20.
[2] NS-EN 1998-1:2004+A1:2013 + NA:2014 (Eurokode 8 del 1)
[3] Veiledningen «Dimensjonering for jordskjelv» utgitt av Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) 2018

1 Innledning

Grunnteknikk AS er engasjert av Asker kommune for å gjøre geotekniske vurderinger for ny brannstasjon på Tofte i Asker kommune. Iver Fjæstad har vært representant for Asker kommune, prosjektleder har vært Prodecon AS v/Stian Olaf Kalsaas.

Figur 1. Utsnitt fra modell som viser foreløpige plan for ny brannstasjon.

Foreliggende notat inneholder geotekniske vurderinger av fundamentering for stasjonsbygget og opparbeidelse av utomhusarealene, samt en vurdering av seismisk grunntype som underlag til seismisk prosjektering.

2 Terreng- og grunnforhold

Den aktuelle tomta er avgrenset av Østre Strandvei i vest og Bispeveien mot nord. Mot sør grenser tomten mot tidligere Tofte Cellulose. Terrenget innenfor det aktuelle område faller svakt av mot sør, med en helning på ca. 1:16, fra ca. kote +35,4 i nord til ca. kote 31,0 i sør.

Det er gjennomført grunnundersøkelser på eiendommen [1]. Kort oppsummert viser disse generelt et fastere topplag av matjord/sand/tørrskorpe til ca. 2 m under terreng, over et ca. 2 m tykt lag med ant. silt/sandig silt. Videre i dybden antyder boringene bløte og sensitive forhold ned til ant. morene/berg. Det ble tatt opp prøver i ett prøvepunkt, analyse laboratorium bekrefter kvikkleire i de bløtere lagene fra ca. 4 m under terreng. Dybder til ant. berg varierer mellom ca. 5 og 19 m. Grunnvannsmåler installert med spiss ca. 8 m under terreng viser stigehøyde til ca. 1,75 m under terreng.

For flere detaljer henvises det til geoteknisk datarapport [1].

3 Prosjektbeskrivelse

Oversendte planer viser at prosjektet består av et stasjonsbygg i to etasjer uten kjeller, samt tilhørende utomhusarealer (som bl.a. skal benyttes til øvingsarealer. Figur 2 viser et utsnitt fra foreløpig situasjonsplan. Plantegninger (se vedlegg 1) viser at en vesentlig del av arealet i både første og andre etasje går med til vognhall, dvs. arealet av andre etasjer utgjør en begrenset andel av byggets totale fotavtrykk.

Figur 2. Utsnitt fra foreløpige planer.

3.1 Utomhusarealer

Foreløpige planer for utomhusearealene er at planert terreng skal ligge i flukt med Bispeveien i nord, med jevnt fall på 4% sørover. Det gir en oppfylling på ca. 2 m ved sørsiden av bygget og opp mot 3 m på det meste, helt sør på tomta. Vi har forstått at utomhusarealene skal være kvalitetsarealer.

4 Geotekniske vurderinger

Grunnforholdene på eiendommen må anses som svært ømfintlige for setninger over tid ved økt belastning. Dvs. økt vekt fra både oppfylling av terreng og fra nye bygg må forventes å medføre setninger. Pga. stor variasjon i dybder til ant. berg må det påregnes differansesetninger ved økt belastning.

For å kompensere for økt belastning på grunnen fra bygg/oppfylling under bygg (inntil 2 m) kan det masseutskiftes under bygget med lette fyllmasser (f.eks. leca/glasopor). Aktuell fundamenteringsløsning for bygg vil da være enkelt-/stripefundamenter og gulv på grunn. Nødvendig omfang av

masseutskifting er antatt å være i størrelsesorden 2 m, men dette må vurderes opp mot aktuelle fundamentlaster i detaljprosjektering. Dette vil gi en tilnærmet setningsfri løsning.

En slik løsning for bygget forutsetter også at all oppfylling rundt bygget utføres under kompenserte forhold. Dette vil innebære en masseutskiftning nedover på ca. 1 – 1,5 m for områder med størst planlagt terrengheving (ca. 3 m), og en gradvis nedtrapping i takt med lavere terrengheving. All oppfylling må skje med bruk av lette masser, forutenom nødvendig bærelag.

All fylling må legges med drenering i bunn.

Dersom all oppfylling i stedet skjer med bruk av konvensjonelle fyllmasser (sprengstein), evt. kun delvis med lette fyllmasser, må det forventes betydelige setninger over tid. Pga. variasjon i oppfyllingsmengde som følge av skrånende terreng, samt en svært varierende dybde til antatt berg må det forventes differensielle setninger over eiendommen. Dette medfører at bygg må fundamenteres på pelefundamentert, frittbærende dekke for å unngå skjevsetninger på bygget. Tilleggslasten fra oppfyllingen kan også gi stabilitetsutfordringer, særlig mot sør. Aktuelle tiltak kan være å avslutte oppfyllingen med en slakere/terrassert skråning, evt. grunnforsterkning med kalksement.

Det må videre hensyntas en økende nivåforskjell mellom bygg og utomhusareal i prosjektering av VA-anlegg (vurderes av VA-teknisk sakkyndig). For å redusere ulemper i overgangene mellom bygg på peler og grunn som setter seg bør det støpes setningsplater ved alle innganger for å unngå at det over tid oppstår skarpe nivåforskjeller i overgang mellom bygninger og terreng.

4.1 Konklusjon

Vi vil anbefale anbefaler å legge til grunn løsning med kompensert fundamentering og terrengheving vha. lette masser. Dette vil gi en tilnærmet setningsfri løsning. En løsning hvor oppfylling skjer med konvensjonelle masser frarådes pga. sannsynligvis store setninger og differensielle setninger over eiendommen. Et mulig tiltak mot setninger kan være grunnforsterkning med kalksement over hele tomta, men vi antar at dette blir en svært kostbar løsning sammenlignet med oppfylling med lette masser.

Endelig løsning må i alle tilfeller detaljprosjekteres.

4.1.1 Eksisterende infrastruktur

Vi er kjent med at det i dag ligger eksisterende infrastruktur i grunnen på tomta (strøm, VA). Det bør legges til grunn at infrastruktur i fotavtrykket til planlagt bygg legges om (vurderes i samråd med sakkyndige).

5 Seismiske forhold

Innledende seismiske vurdering er utført iht. Eurokode 8 del 1 [2], som er gjeldende regelverk for seismisk påkjenning. Dette omfatter vurdering av grunntype, grunnforsterkningsfaktor og parametere for elastisk responsspektrum.

Siden Norge er et lavseismisk område, kan flere utelatelseskriterier komme til anvendelse. Dette kan bli aktuelt dersom konstruksjonsrespons gir lave krefter ved grunnivå og må vurderes nærmere av RIB på bakgrunn av elastisk responsspektrum.

Grunntype velges iht. standardens tabell NA. 3.1 – Grunntyper, vist på Figur 3 under. På bakgrunn av at totalsonderinger antyder sprøbruddmateriale/kvikkleire og prøveserie bekrefter kvikkleire i ett punkt,

dvs. materiale som kan gå over i flytefase ved brudd, anbefales det å legge grunntype S2 til grunn for prosjekteringen.

Tabell NA.3.1 – Grunntyper [1)]

Grunn-type	Beskrivelse av stratigrafisk profil	Parametere [2) 3)]		
		$v_{s,30}$ (m/s)	N_{SPT} (slag/30cm)	c_u (kPa)
A	Fjell eller fjell-liknende geologisk formasjon, medregnet høyst 5 m svakere materiale på overflaten.	> 800	–	–
B	Avleiringer av svært fast sand eller grus eller svært stiv leire, med en tykkelse på flere titalls meter, kjennetegnet ved en gradvis økning av mekaniske egenskaper med dybden.	360 – 800	> 50	> 250
C	Dype avleiringer av fast eller middels fast sand eller grus eller stiv leire med en tykkelse fra et titalls meter til flere hundre meter.	180 – 360	15 - 50	70 - 250
D	Avleiringer av løs til middels fast kohesjonsløs jord (med eller uten enkelte myke kohesjonslag) eller av hovedsakelig myk til fast kohesjonsjord.	120 – 180	10 – 15	30 – 70
E	Et grunnprofil som består av et alluviumlag i overflaten med v_s-verdier av type C eller D og en tykkelse som varierer mellom ca. 5 m og 20 m, over et stivere materiale med v_s > 800 m/s.			
S_1	Avleiringer som består av eller inneholder et lag med en tykkelse på minst 10 m av bløt leire/silt med høy plastisitetsindeks (PI > 40) og høyt vanninnhold.	< 100 (antydet)	–	10 - 20
S_2	Avleiringer av jord som kan gå over i flytefase (liquefaction), sensitive leirer eller annen grunnprofil som ikke er med i typene A – E eller S_1.			

[1)] Hvis minst 75 % av konstruksjonen står på fjell og resten på løsmasser, og konstruksjonen står på ett kontinuerlig fundament (platefundament), kan grunntype A benyttes.

[2)] Valget av grunntype kan være basert på enten $v_{s,30}$, N_{SPT} eller c_u. $v_{s,30}$ anses som den mest aktuelle parameteren å benytte.

[3)] Der det er tvil om hvilken jordtype som skal velges, velges den mest ugunstige.

Figur 3. Tabell for valg av grunntype [2] NA.3.1.

For grunntype S2 kan det utføres dynamisk analyse for bestemmelse av forsterkningen av seismiske bølger gjennom jordlagene. RIF veilederen «Dimensjonering for jordskjelv» [3] gir veiledende verdier for grunnforsterkningsfaktor og elastisk responsspektrum basert på slik analyse utført for norske bløte leirer og kvikkleirer. Erfaringsmessig gir disse liten forskjell fra responsspekter basert på omfattende beregninger for et spesifikt prosjekt og vi anbefaler at disse legges til grunn.

De anbefalte parameterne er vist i tabellen under og er avhengig av bergdybden. Boringene på eiendommen viser varierende dybder til antatt berg. Pga. usikkerhet i bergdybde skal forsterkningsfaktor S velges konservativt ut fra de to øverste spektrene gitt i tabellen vist i Figur 4.

Tabell 3.1 - Verdier for parametere som beskriver de anbefalte elastiske responsspektrene for grunntype S_1 og S_2.

Dybde til fjell	S	T_a (s)	T_c (s)	T_D (s)
D = 6 - 20 m	1,7	0,10	0,40	1,4
D = 20 - 35 m	1,6	0,15	0,50	1,5
D = 35 - 50 m	1,5	0,2	0,60	1,6

Figur 4. Anbefalte parametere for forsterkningsfaktor og elastisk responsspektrum i kvikkleire [3].

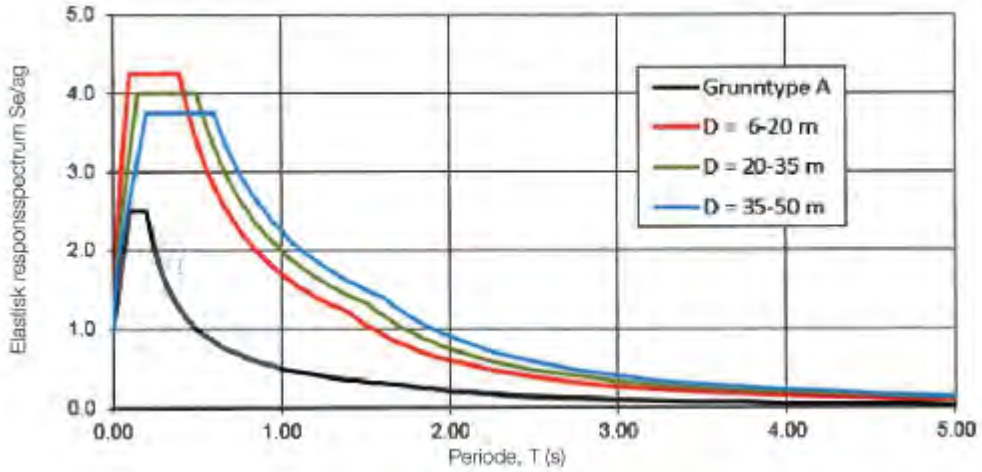

Figur 5. Elastisk responsspektrum for norske bløte leirer og kvikkleirer, Grunntype S2 [3]

Kontrollside

Dokument	
Dokumenttittel: Hurum. Tofte brannstasjon, Ny tomt - fundamenteringsanbefalinger og vurdering av seismiske forhold	Dokument nr: 114713n1
Oppdragsgiver: Asker kommune	Dato: 19.05.20
Emne/Tema: Fundamentering, seismiske forhold	

Sted		
Land og fylke: Norge, Viken	Kommune: Asker	
Sted: Tofte		
UTM sone:	Nord:	Øst:

Kvalitetssikring/dokumentkontroll					
		Egenkontroll av		Sidemannskontrav	
Rev	Kontroll	dato	sign	dato	sign
	Oppsett av dokument/maler	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL
	Korrekt oppdragsnavn og emne	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL
	Korrekt oppdragsinformasjon	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL
	Distribusjon av dokument	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL
	Laget av, kontrollert av og dato	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL
	Faglig innhold	18.05.20	ÅSH	19.05.20	KEL

Godkjenning for utsendelse	
Dato: 19.05.20	Sign.:

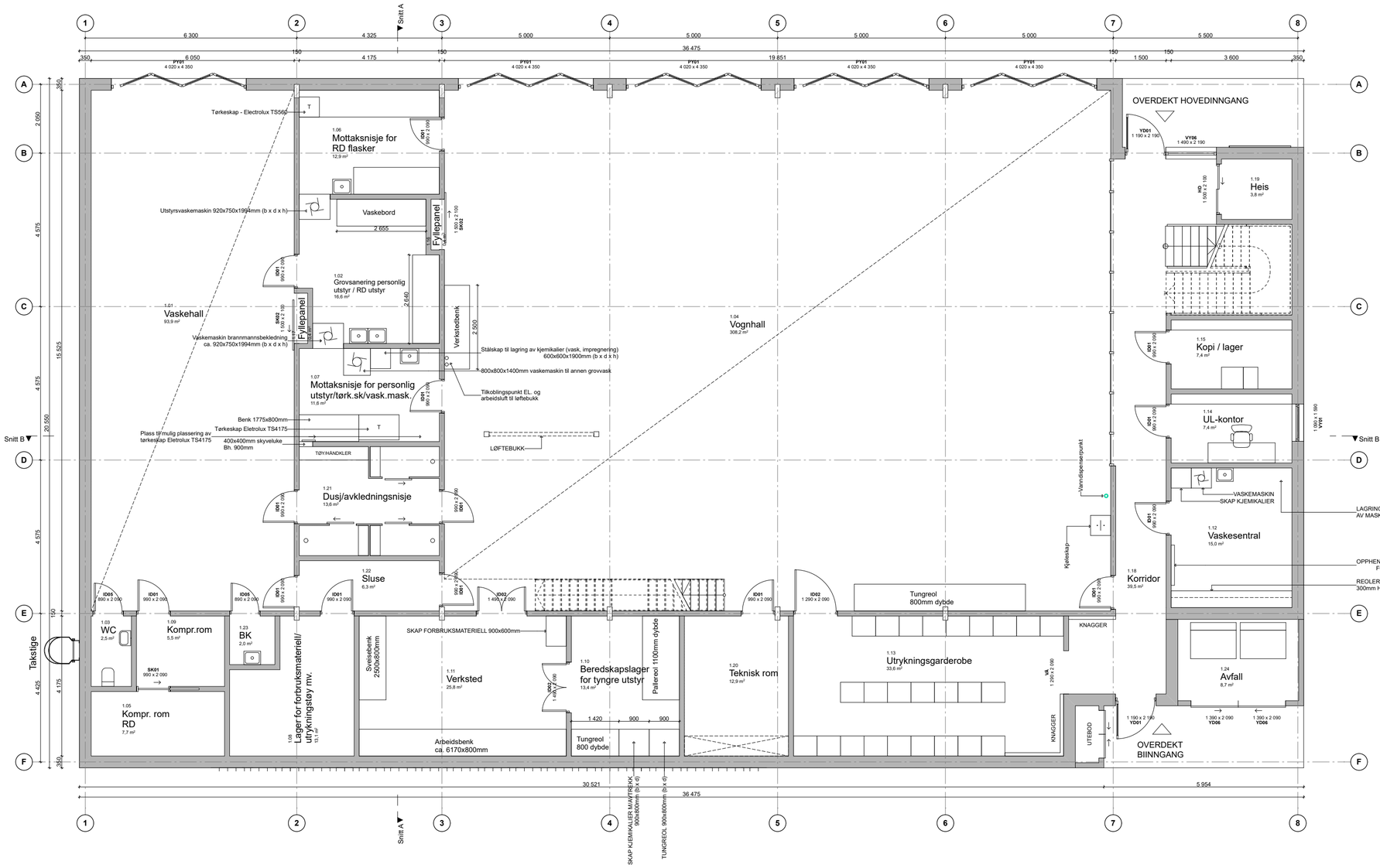
Snitt A
Snitt B
6 300
4 325
5 000
5 000
5 000
5 000
5 500
36 475
19 851
6 050
4 175
1 500
3 600
PYD1 4 020 x 4 350
15 525
20 550
2 050
4 575
4 575
4 575
4 425
4 175
150
350
Takstige
OVERDEKT HOVEDINNGANG
YDD1 1 190 x 2 190
VYD6 1 490 x 2 190
1.19 Heis 3,8 m²
HID 1 500 x 2 100
1.15 Kopi / lager 7,4 m²
ID01 990 x 2 090
1.14 UL-kontor 7,4 m²
1.12 Vaskesentral 15,0 m²
VASKEMASKIN
SKAP KJEMIKALIER
LAGRING/LADING AV MASKINER
OPPHENGSSTATIV FOR SKAFT
REOLER 500mm OG 300mm HYLLEDYBDE
1.18 Korridor 39,5 m²
1.24 Avfall 8,7 m²
1 190 x 2 190 YDD1
1 390 x 2 090 YDD6
1 390 x 2 090 YDD6
OVERDEKT BIINNGANG
1 090 x 1 990 VYD6
Varmtvannsberedere
Varmtvannsberedere
Varmtvannsberedere

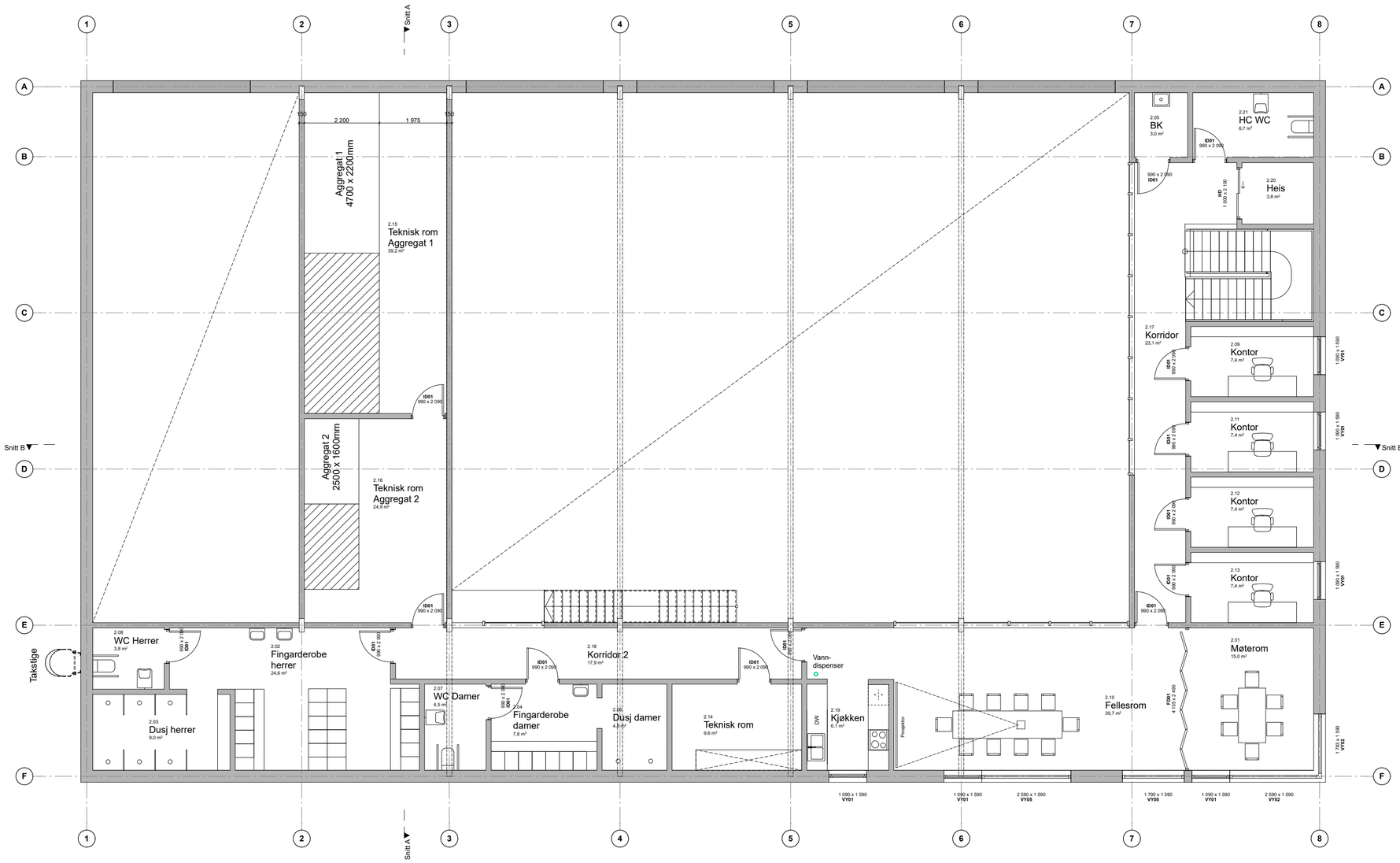

R0	08.10.19	Skisser	DF	LH

Prosjekteringsgruppen:

- ARK : Feste Landskap/ Arkitektur
- RIB :
- RIE :
- RIV :

FESTE GRENLAND AS
PB 120
3901 PORSGRUNN
grenland@feste.no
+ 47 35 93 02 10

Tittel:

Tofte Brannstasjon
Mulighetsstudie

Godkjent:

Kontroll prosjekt

Sign.: LH | Kontroll: DF

Filnavn: M16.pln

Målestokk:
A1 1:100
A3 50%

Kontroll utførende

Sign.: | Kontroll:

Prosjektnr.: 16273

Tegningsnr.: A22-102

Prosjektnr. for prosjekterende/lev

Type tegning: Plan 2. Etasje

Tegningsnr.: A22-102

Type tegning: Plan 2. Etasje

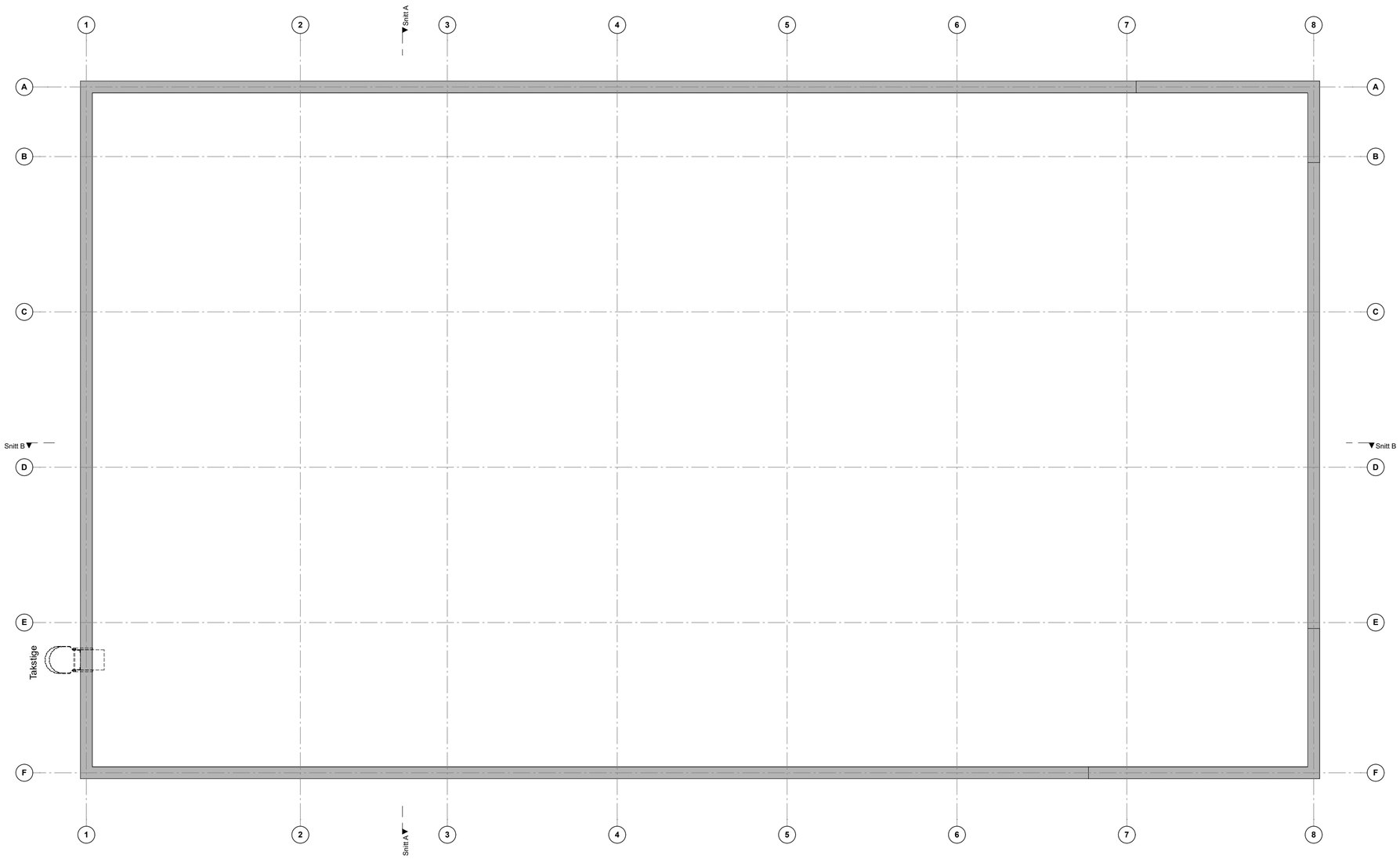

Tegningsnr.:
A22-103

Type tegning:
Takplan

R0	08.10.19	Skisser	DF	LH

Prosjekteringsgruppen:

- **ARK :** Feste Landskap/ Arkitektur
- **RIB :**
- **RIE :**
- **RIV :**

FESTE GRENLAND AS
PB 120
3901 PORSGRUNN
grenland@feste.no
+ 47 35 93 02 10

Tittel:

Tofte Brannstasjon
Mulighetsstudie

Godkjent:

Kontroll prosjekt

Sign.:	Kontroll:
LH	DF

Filnavn:
M16.pln

Målestokk:
A1 1:100
A3 50%

Kontroll utførende

Sign.:	Kontroll:

Prosjektnr.:	**Tegningsnr.:**	**Prosjektnr. for prosjekterende/lev**
16273	A22-103	

Type tegning:
Takplan

GRUNNTEKNIKK

TEKNISK NOTAT

TIL:	Asker kommune v/Iver Fjæstad
Kopi:	
Fra:	GrunnTeknikk AS
Dato:	05.06.23
Dokumentnr:	115353n1 rev. 5
Prosjekt:	112627
Utarbeidet av:	Åmund Skjørshammer Hognestad
Kontrollert av:	Jon Adsersen Gulbrandsen

Hurum. Tofte brannstasjon
Vurdering av fare for kvikkleireskred

Sammendrag:
Asker kommune har engasjert GrunnTeknikk AS for å utføre en utredning av områdestabilitet i forbindelse med reguleringsarbeid for ny Tofte brannstasjon og et tilstøtende boligområde.

Vi har mottatt foreløpig reguleringsplan med delfelt for bl.a. ny brannstasjon og delfelt for småhusbebyggelse.

Det er gjennomført en utredning av faren for områdeskred iht. prosedyre NVEs veileder 1/2019 «Sikkerhet mot kvikkleireskred».

Ut fra en helhetsvurdering av topografi, synlig fjell, utførte grunnundersøkelser og stabilitetsberegninger er det ikke identifisert en mulig fare for områdeskred i kvikkleire for planområdet.

Lokalstabilitet i forbindelse med utbygging må vurderes og ivaretas ved detaljprosjektering.

Flere detaljer fremgår av notatet.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Innledning 3
2 Mottatte planer 3
3 Terreng og grunnforhold 4
4 Stabilitetsforhold, områdestabilitet 4
4.1 Oppsummering og gjennomgang av prosedyre 5
4.2 Eksisterende faresoner 6
4.3 Avgrens områder med mulig marin leire 6
4.4 Områder med terreng som kan være utsatt for områdeskred 7
4.5 Bestem tiltakskategori 9
4.6 Identifikasjon av kritiske skråninger og mulig løsneområde 9
4.7 Befaring 12
4.8 Gjennomfør grunnundersøkelser 13
4.9 Vurder aktuelle skredmekanismer og avgrens løsne- og utløpsområder 13
4.10 Klassifiser faresoner 15
4.11 Dokumenter tilfredsstillende sikkerhet 15
4.12 Meld inn faresoner og grunnundersøkelser 15
5 Sluttkommentar 15

VEDLEGG

1 Reguleringsplan

REFERANSER

[1] NVE veileder 1/2019 «Sikkerhet mot kvikkleireskred», NVE, 2020

[2] Hurum. Tofte brannstasjon – Grunnundersøkelser. Geoteknisk datarapport, GrunnTeknikk AS, 14.05.20.

[3] NVEs retningslinjer 2/2011 «Flom- og skredfare i arealplaner», NVE 2011

[4] Plan og bygningsloven (PBL), Byggeteknisk forskrift TEK17

[5] Norconsult AS, notat 5187131-RIG-R02-J04. Områdestabilitetsvurdering, datert 22.02.23.

[6] NVE ekstern rapport 9/2020 «Oversiktskartlegging og klassifisering av faregrad, konsekvens og risiko for kvikkleireskred», NVE, 2020

1 Innledning

Asker kommune har engasjert GrunnTeknikk AS for å utføre en utredning av områdestabilitet i forbindelse med reguleringsarbeid for ny Tofte brannstasjon og et tilstøtende boligområde. De aktuelle eiendommene er vist på Figur 1.

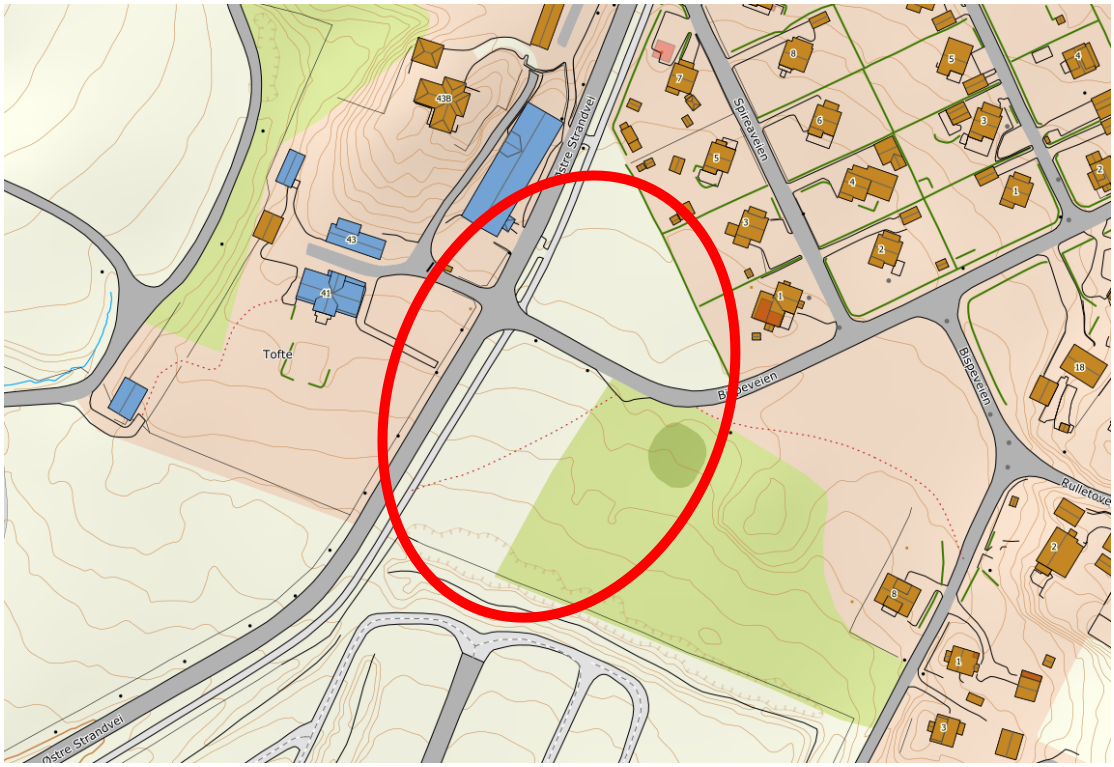

Figur 1. Utklipp fra norgeskart.no med ca. angivelse av de aktuelle eiendommene som skal reguleres.

Foreliggende notat tar for seg en vurdering av faren for områdeskred i kvikkleire iht. prosedyre beskrevet i NVEs veileder 1/2029 «Sikkerhet mot kvikkleireskred» [1].

NVEs veileder 1/2019 stiller krav til kompetanse for vurdering av områdestabilitet. Grunnteknikk AS innehar denne kompetansen, referanseprosjekter kan evt. forevises v/behov.

2 Mottatte planer

Vi har mottatt foreløpig reguleringsplan som viser områdene som nå reguleres, et utsnitt er vist i Figur 2. Tofte brannstasjon er planlagt i rosa delfelt, gult delfelt er planlagt for småhusbebyggelse.

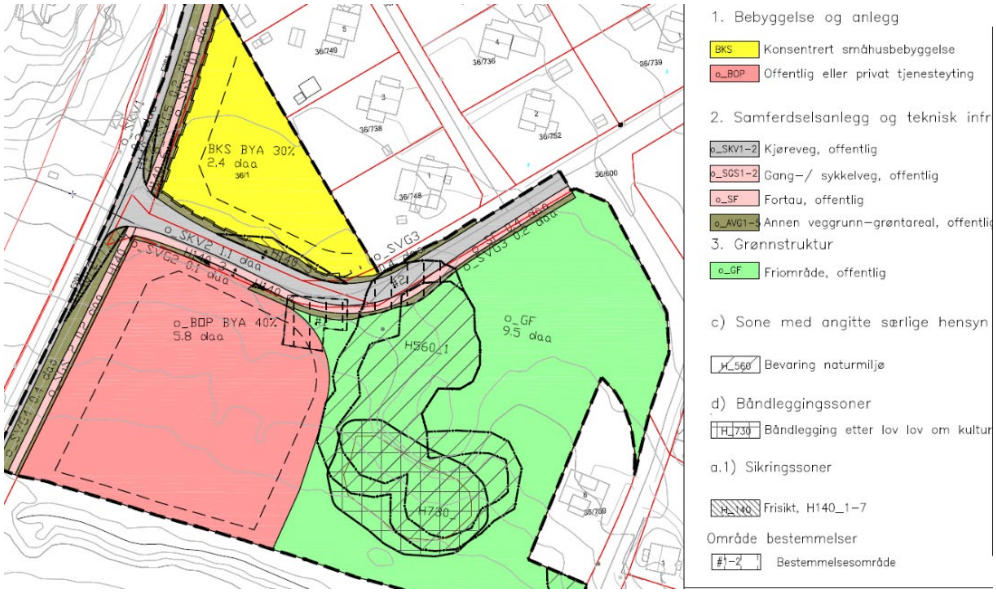

Figur 2. Utklipp fra mottatt reguleringsplan, se også vedlegg 1.

3 Terreng og grunnforhold

De aktuelle eiendommene ligger med Østre Strandvei i vest og splittes av Bispeveien. Mot sør grenser området mot tidligere Tofte Cellulose. Terrenget innenfor det aktuelle område faller svakt av mot sør, med en helning på ca. 1-15 - 1:20, fra ca. kote +38,5 i nord til ca. kote 31,0 i sør. Selve brannstasjonstomta ligger med helning, ca. 1:16.

Det er gjennomført grunnundersøkelser for brannstasjonsprosjektet på den sørlige eiendommen [2]. Kort oppsummert viser disse generelt et fastere topplag av matjord/sand/tørrskorpe til ca. 2 m under terreng, over et ca. 2 m tykt lag med ant. silt/sandig silt. Videre i dybden antyder boringene bløte og sensitive forhold ned til ant. morene/berg. Det ble tatt opp prøver i ett prøvepunkt, analyse laboratorium bekrefter kvikkleire i de bløtere lagene fra ca. 4 m under terreng. Dybder til ant. berg varierer mellom ca. 5 og 19 m. Grunnvannsmåler installert med spiss ca. 8 m under terreng viser stigehøyde til ca. 1,75 m under terreng.

For flere detaljer henvises det til geoteknisk datarapport [2].

Vi viser videre til grunnundersøkelser utført sør for tomta, oppsummert i Norconsult notat [5].

4 Stabilitetsforhold, områdestabilitet

Gjeldende regelverk stiller krav til trygghet mot naturpåkjenninger (skred, flom, etc.). Vi har vurdert områdestabiliteten basert på terrengkriterier, befaring, tilgjengelige kartverk, utførte grunnundersøkelser og stabilitetsberegninger. For våre vurderinger ligger NVEs veileder og retningslinjer ref. [1] og [3] til grunn. Disse oppfyller krav om sikker byggegrunn i henhold til PBL og Teknisk forskrift, TEK17, ref. [4].

NVE har i veileder 1/2019 utarbeidet prosedyre ved fare for kvikkleireskred og skred i løsmasser med sprøbruddegenskaper. Prosedyren er lagt til grunn for våre vurderinger.

4.1 Oppsummering og gjennomgang av prosedyre

Tabell 1 oppsummerer gjennomgang av prosedyren i henhold til avsnitt 3.2 i NVEs veileder 1/2019 [1]. Vurderinger rundt punktene er nærmere beskrevet i påfølgende delkapitler.

Tabell 1. Oppsummering av gjennomgang av prosedyre i NVE 1/2019.

Pkt.	Arbeidsoverskrift	Kommentar
1	Undersøk om det finnes registrerte faresoner (kvikkleiresoner i området)	NVEs temakart for faresoner for kvikkleireskred viser to registrerte faresoner, hvor én omfatter reguleringstomta for brannstasjonen. Utredningen for disse sonene er vist i ref. [5]. **Utført**.
2	Avgrens områder med mulig marin leire.	Området befinner seg under marin grense. Grunnundersøkelser bekrefter kvikkleire i området. **Utført.**
3	Avgrens områder med terreng som kan være utsatt for områdeskred.	Terrenghelning i området ligger mellom ca. 1:15 – 1:20 i retning nord-sør. Mot øst-vest er terrenget stedvis lokalt brattere. **Utført.**
4	Bestem tiltakskategori	Det reguleres for boliger og kommunale bygg (brannstasjon). Det legges til grunn tiltakskategori K4 (tiltak som medfører større tilflytting og viktige samfunnsfunksjoner). **Utført.**
5	Gjennomgang av grunnlag – identifikasjon av kritiske skråninger og mulig løsne- og utløpsområder.	Terrenghelning nordover og sørover vurderes som ikke kritisk basert på L=15H-kriteriet. Brattere, lokale skråninger i områder bør utredes videre, inkludert løsneområdet for faresonen «Tofte Nord». **Utført.**
6	Befaring	Befaring i området og studering av flyfoto viser at brattere skråninger består av bart berg og utelukkes som løsneområder. Utredningen stopper her. **Utført.**
7	Gjennomføring av grunnundersøkelser	Utførte grunnundersøkelser i området er beskrevet i kap. 3. **Utført.**
8	Vurder aktuelle skredmekanismer og avgrens løsne- og utløpsområder	Løsneområdet for faresonen «Tofte Nord» bør reduseres. Det er da ikke identifisert mulige løsne- og utløpsområder som omfatter reguleringsområdet for brannstasjonstomta. **Utført.**
9	Klassifiser faresoner	Eksisterende soner er klassifisert av Norconsult [5]. **Ikke aktuelt.**
10	Dokumenter tilfredsstillende sikkerhet.	Reguleringsområdet omfattes ikke av faresone, ikke nødvendig med stabilitetsberegninger for regulering. **Ikke aktuelt.**
11	Meld inn faresoner og grunnundersøkelser	Ikke identifisert faresone. **Ikke aktuelt.**

4.2 Eksisterende faresoner

Figur 3 viser utklipp fra NVEs temakart for faresoner. Kartet viser to faresoner for kvikkleireskred, 2701 «Tofte i Asker» (ved sjøen) og 2843 «Tofte Nord». Utredning av disse er vist i Norconsult rapport 5187131-RIG-R02-J04 [5].

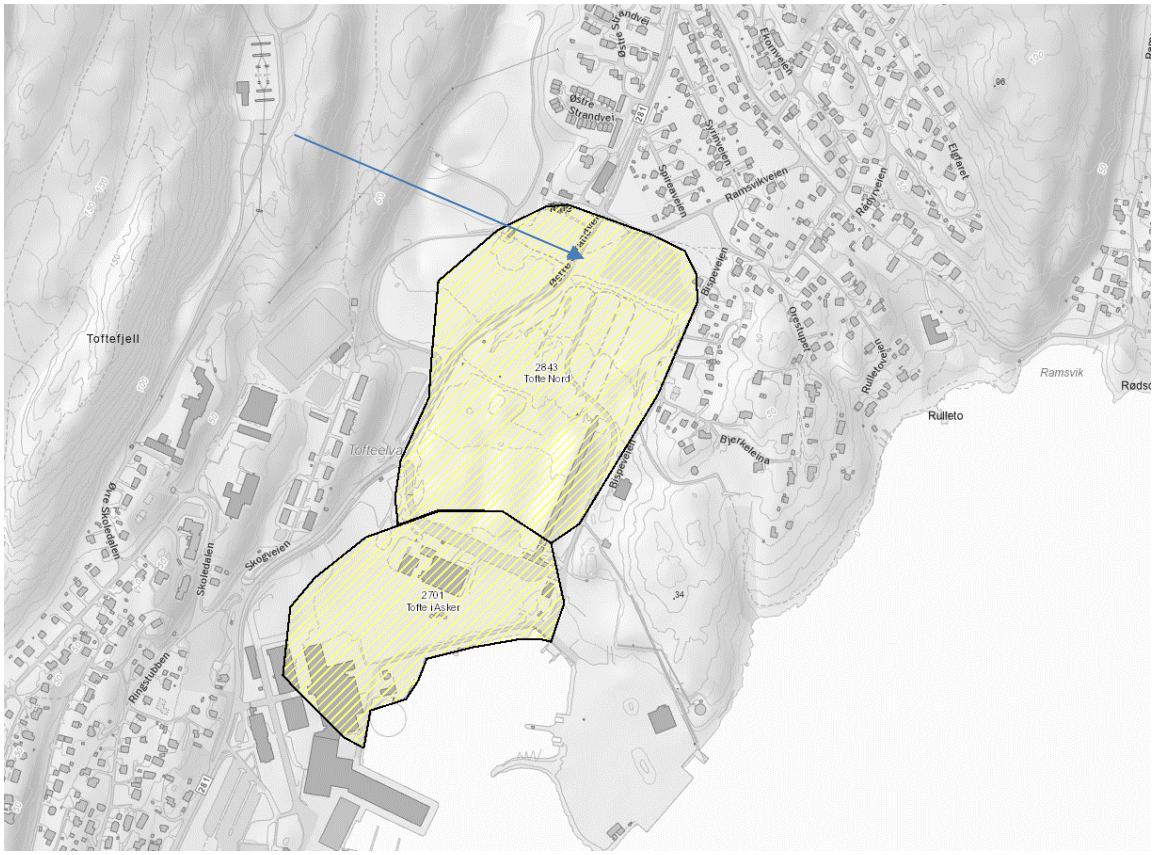

Figur 3. Utklipp fra NVEs temakart for faresoner. Viser en tidligere utredet faresone 2701 «Tofte i Asker» og 2843 «Tofte Nord» (gul skravur). Blå viser plassering av brannstasjonstomta.

I foreliggende notat gjøres det en ny vurdering av løsneområdet for nordre del av «Tofte Nord»-sonen. Se kapittel 4.9.

4.3 Avgrens områder med mulig marin leire.

Området ligger under marin grense. Grunnundersøkelser utført i området bekrefte tilstedeværelsen av marin leire og kvikkleire i området [2]. NGUs løsmassekart viser at grunnforholdene i området består av marine avsetninger (blå farger), fyllmasser (grå farger) og bart fjell/tynt dekke (rosa farge), se Figur 4.

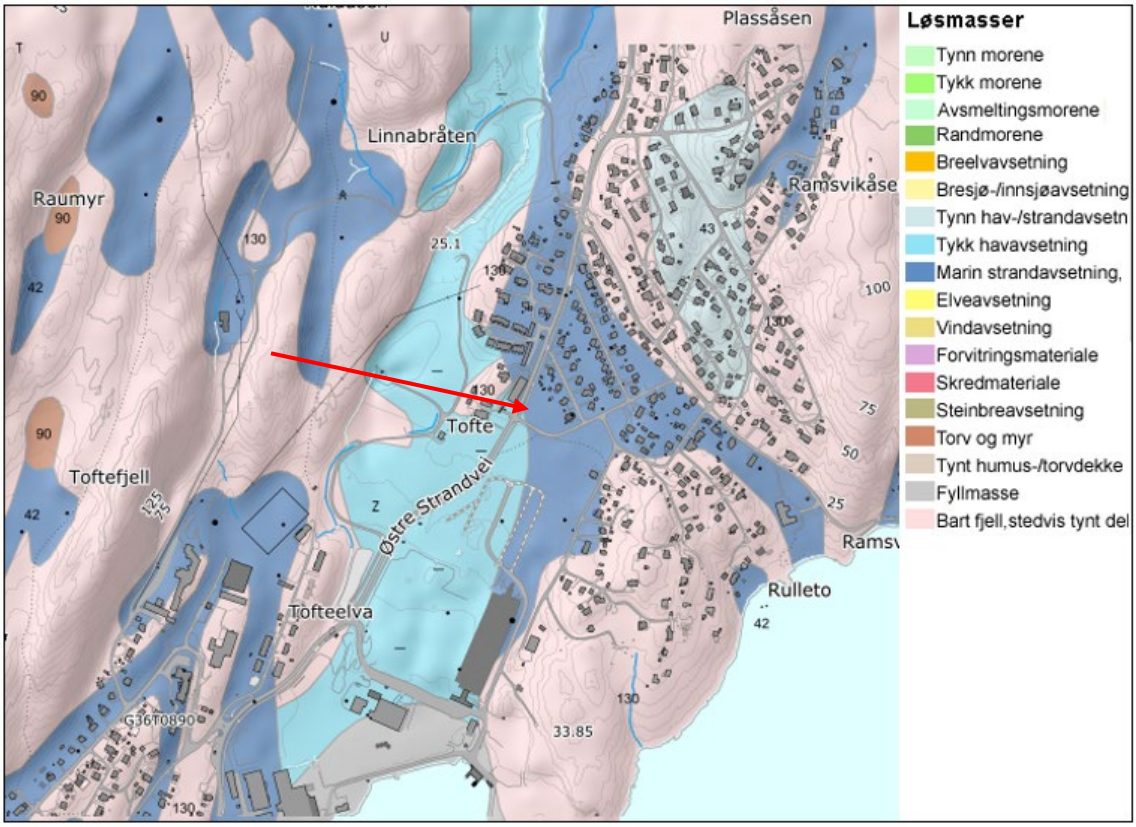

Figur 4. Utklipp fra NGUs løsmassekart. Reguleringsområdet markert med pil.

4.4 Områder med terreng som kan være utsatt for områdeskred

NVEs veileder 1/2019 angir terrengkriterier for å definere et aktsomhetsområde for utløsning av områdeskred:(illustrert Figur 5):

- Total skråningshøyde (i løsmasser) over 5 meter, eller
- Jevnt hellende terreng brattere enn 1:20 og høydeforskjell over 5 meter.

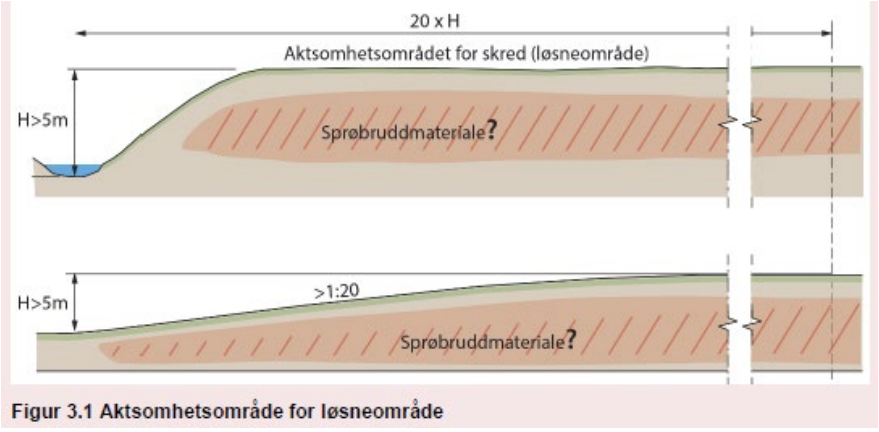

Figur 5. Utklipp fra figur i NVE veileder 1/2019 som viser definisjon for aktsomhetsområde [1].

NVEs veileder angir også at en evt. aktsomhetssone skal omfatte evt. utløpsområde. Veileder 1/2019 angir følgende kriterier for å definere et aktsomhetsområde for utløpsmasser (illustrert i Figur 6):

- 3 x lengden til løsneområdets lengde. Løsneområdet er enten eksisterende faresone (steg 1) eller et aktsomhetsområde (steg 3a), eller
- Utløpssone som allerede er kartlagt (i NVEs temakart for kvikkleire).

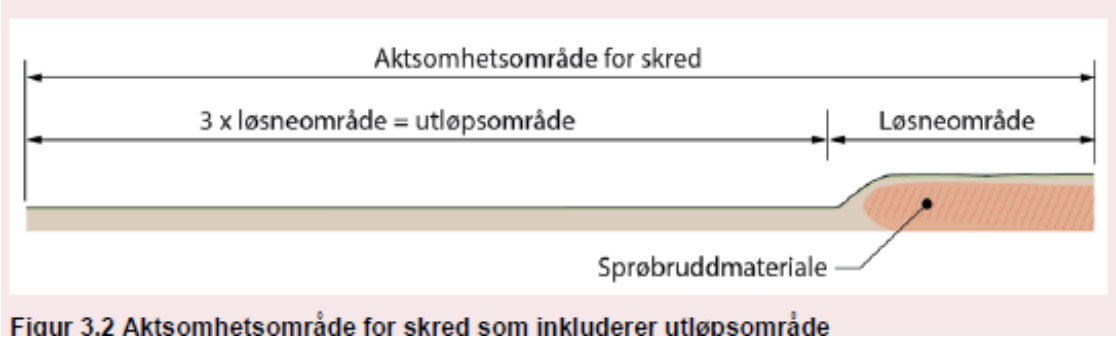

Figur 6. Illustrasjon av terrengkriterium for aktsomhetssone for utløpsområde.

Gjennomsnittlig terrenghelningen i området fra grensen til reguleringsområdet og ned til det dypeste punktet ved havna ligger på ca. 1:15. I området nord for reguleringsområdet ligger helningen på ca. 1:20 (se Figur 7). Terrengkriteriet for å definere aktsomhetssone for løsne-/utløpsområde er dermed til stede her. Lokale skråninger har stedvis også tilstrekkelig bratt helning (se Figur 7). Disse befinner seg i områder som er markert som bart fjell på NGUs løsmassekart (Figur 4), men dette kontrolleres ved befaring/flyfoto.

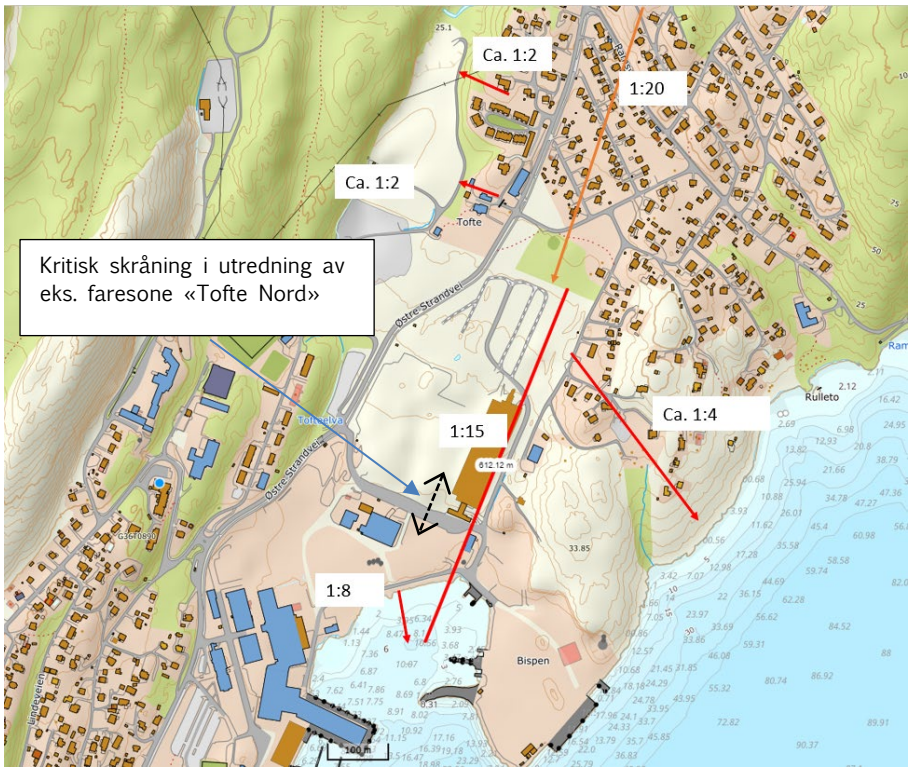

Figur 7. Utklipp fra norgeskart.no med påtegnet ca. gjennomsnittlige skråningshelninger. Rød piler er områder angitt som bart berg i løsmassekart.

4.5 Bestem tiltakskategori

Det reguleres for boliger og kommunale bygg (brannstasjon). Iht. kap. 3.3 (se Figur 8) i NVEs veileder legges det dermed til grunn tiltakskategori K4 (tiltak som medfører større tilflytting og viktige samfunnsfunksjoner).

Tiltaks-kategori	Type tiltak
K0	**Små tiltak som medfører svært begrensede terrenginngrep. Lite personopphold. Ingen tilflytting av personer** Garasjer, naust, tilbygg/påbygg til eksisterende bebyggelse, frittstående uthus, redskapsbod, landbruk- og skogsveger
K1	**Tiltak av begrenset størrelse. Lite personopphold. Ingen tilflytting av personer** Mindre driftsbygninger i landbruket, lagerbygg av begrenset verdi, lokale VA-anlegg, private og kommunale veger, mindre parkeringsanlegg og trafikksikkerhetstiltak (G/S-veg, midtdeler)
K2	**Tiltak som kun innebærer terrengendring; utgraving, opp- og utfylling og masseflytting** Massedeponier, komposteringsanlegg, bakkeplanering/nydyrking, massetak, andre massefyllinger
K3	**Tiltak som medfører tilflytting av personer med inntil to boenheter, større byggverk med begrenset personopphold eller tiltak med stor verdi** Bolighus/fritidsbolig med inntil to boenheter, større driftsbygninger i landbruket, lagerbygg med større verdi, mindre nærings- og industribygg, mindre utendørs publikumsanlegg, større VA-anlegg
K4	**Tiltak som medfører større tilflytting/personopphold, samt tiltak som gjelder viktige samfunnsfunksjoner** Bolighus/fritidsboliger med mer enn to boenheter, sykehjem, sykehus, skoler, barnehager, idrettshaller, utendørs publikumsanlegg og nærings- og industribygg

Figur 8. Tiltakskategorier i NVEs veileder 1/2019 [1]

4.6 Identifikasjon av kritiske skråninger og mulig løsneområde

Utførte grunnundersøkelser i området, bl.a. for brannstasjonen [2] viser at det er kvikkleire i området. Terrenghelning nord for reguleringsområdet (se Figur 7) anses ikke som tilstrekkelig bratt for å utgjøre en kritisk skråning og vurderes ikke videre.

NVEs veileder angir L=15H som grunnlag for å vurdere størrelsen på et potensielt løsneområde for et retrogressivt kvikkleireskred etter et initialskred (se Figur 9). Det er identifisert flere skråninger med brattere helning enn dette (se Figur 7).

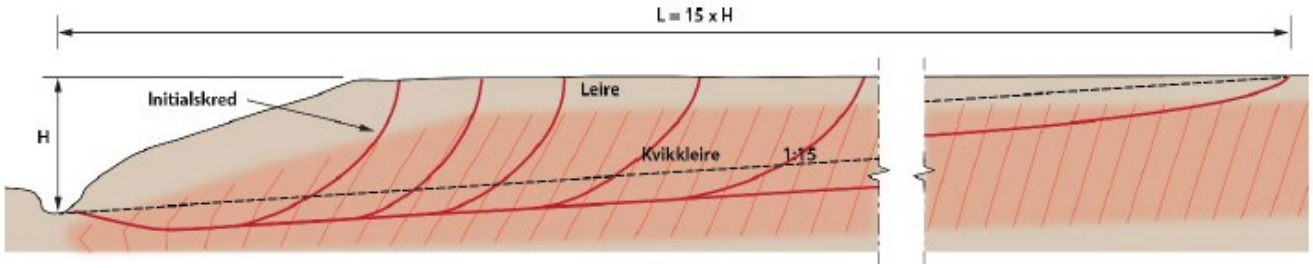

Figur 9. Avgrensning av maksimalt løsneområde for et retrogressivt skred, figur 4.2 i NVEs veileder [1]

For vurdering av et initialskred ved havneområdet legges metode NVE rapport 9/2020 «Oversiktskartlegging og klassifisering av faregrad, konsekvens og risiko for kvikkleireskred» til grunn [6]. Rapporten angir to metoder for å vurdere utbredelse av undersjøiske initialskred (for hhv. lang og kort avstand til marbakken), se Figur 10.

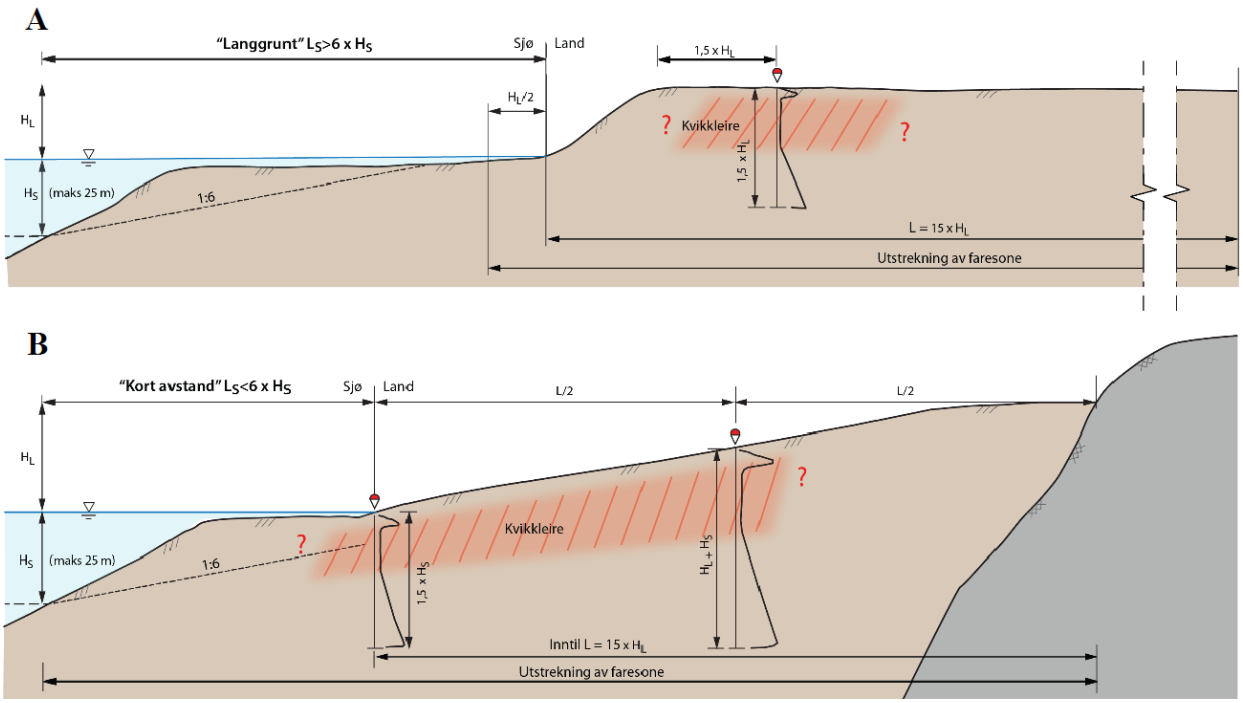

Figur 9 Prinsipp - topografiske kriterier i strandsonen og på land. (A) Plassering av boringer og avgrensing av faresone der det er "langgrunt" i sjøen. Eksempelet viser "platåterreng" på land. (B) Plassering av boringer og avgrensing av faresone der det er "kort avstand" til marbakken. Eksempelet viser "jevnt hellende terreng" på land.

Figur 10. Utklipp fra NVEs rapport 9/2020 [6] med metode for vurdering av løsneområde i strandsone.

Metoden angir for begge metoder at løsneområdet vil kunne ha bakovergripende utstrekning på land L = 15H, hvor H angir høyde fra vannkant/havnivå.

Figur 11 viser et utklipp fra hoydedata.no med påtegnet avstand fra sjøkanten frem til planområdet, L, og høydeforskjellen fra havnivå og terrenget i reguleringsområdet. Beregnet forhold L/H varierer mellom ca. 16 og ca. 18 for ulike profiler, dvs. slakere enn L/H = 15 som utgjør et mulig løsneområde i metode fra NVEs rapport [6]. Et mulig løsneområde vil stoppe ca. 15xH fra plangrensen, dvs. ca. 30 – 80 m fra planområdet, avhengig av utgangspunkt.

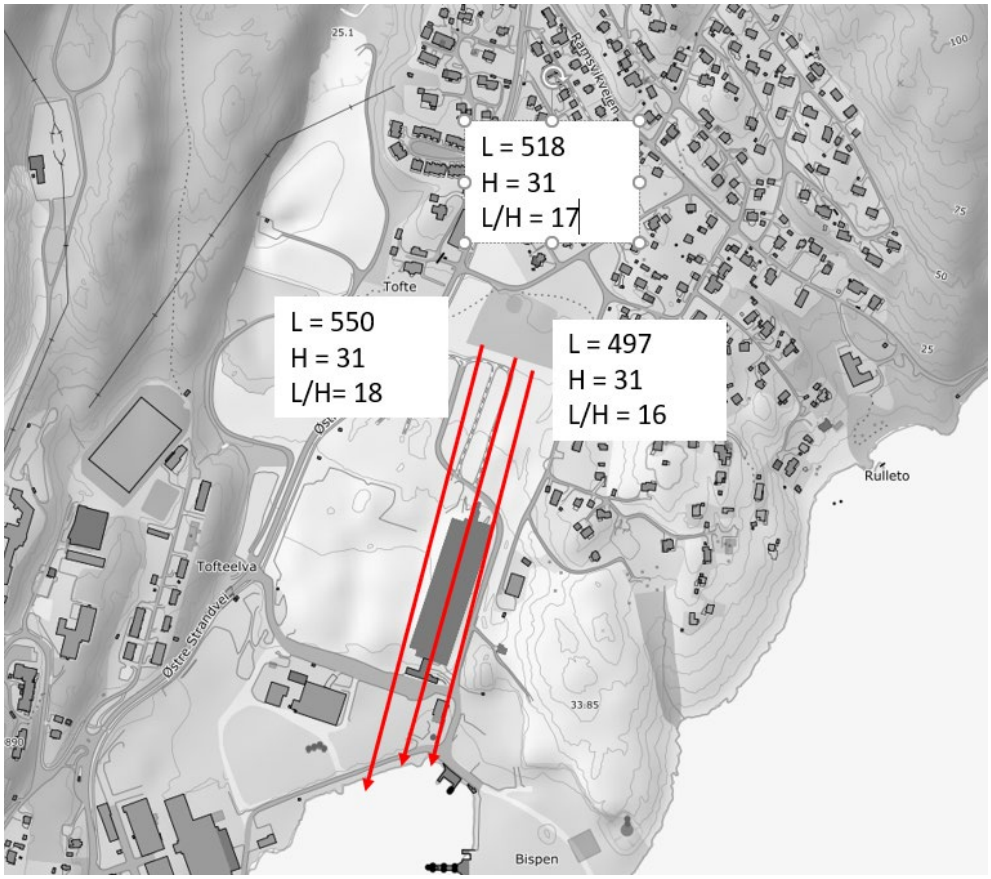

Figur 11. Utklipp fra hoydedata.no med utheving av grunnlag for tegning av 1:15 linje. Uthevet område for start og stopp av linje.

Basert på dette anses ikke skråningen ved havna eller området sør for reguleringsområdet som kritisk mtp. områdeskred som kan påvirke reguleringsområdet. Øvrige skråninger markert på Figur 7 utredes videre.

Figur 7 viser også ca. plassering av kritisk skråning og grunnlag for opptegning av faresone «2843 «Tofte Nord» (angitt med svart stiplet strek). Dette er en lokal skråning med høyde på ca. 5 m som helt lokalt har terrenghelning 1:5 (over ca. 25 m), som vist i utklipp fra beregningssnitt i Norconsult rapport ref. [5] (se Figur 12).

Gjennomsnittlig helning fra fot av dette platået og opp til planområdet er ca. 1:18.

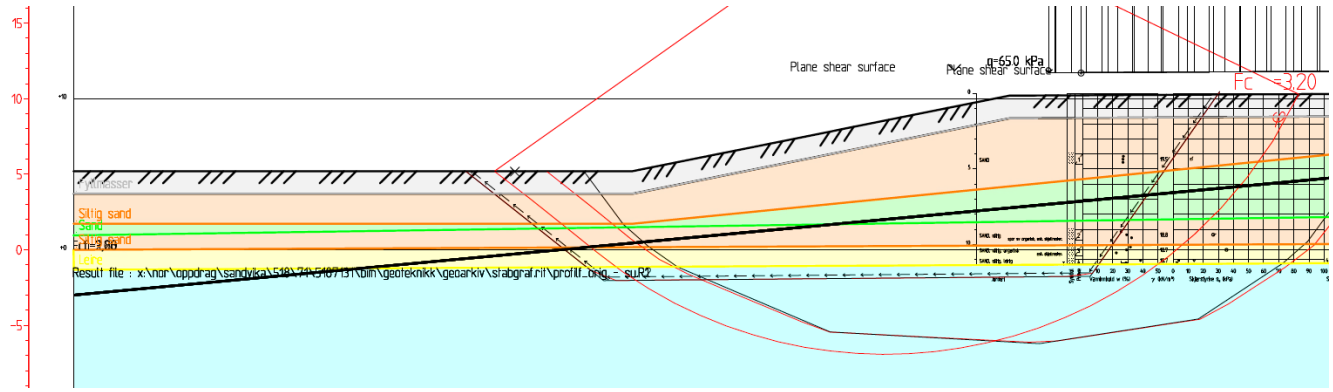

Figur 12. Utklipp fra opptegning av beregningssnitt i Norconsult rapport [5]. Kritisk snitt som grunnlag for opptegning av løsneområdet for faresone «Tofte nord».

Denne lokale skråningen vurderes ikke som kritisk mtp. et evt. områdeskred som kan berøre planområdet for brannstasjonen på bakgrunn av terrengforhold, men siden profilet utgjør grunnlag for en innrapportert faresone som dekker planområdet vurderes bruddmekanisme og løsneområdet nærmere i avsnitt 4.9 under

4.7 Befaring

Det ble gjennomført befaring i området den 23. januar. Denne sammen med flyfoto avdekker at det i skråning mot vest (ved Tofte gård) og området rundt var fjell i dagen. Videre så avdekker flyfoto at de øvrige skråningene vist på Figur 7 består av berg i dagen, og er ikke kritisk mtp. skred i kvikkleire.

Etter befaring og vurdering av flyfoto gjenstår ingen skråninger som vurderes som kritiske. Nærmere vurdering av faresonen «Tofte Nord» som omfatter planområdet utføres i avsnitt 4.9.

Figur 13. Utsnitt av flyfoto fra 1881.no med utheving av berg i dagen i kritiske skråninger.

4.8 Gjennomfør grunnundersøkelser

Utførte grunnundersøkelser i området er oppsummert i kap. 3.

4.9 Vurder aktuelle skredmekanismer og avgrens løsne- og utløpsområder

Soneutbredelsen for eksisterende faresone «Tofte Nord» er vurdert med utgangspunkt i et initialskred i en skråning ca. 370 m fra planområdet for brannstasjonen (omtrentlig plassering av kritisk snitt er vist på Figur 7).

Som grunnlag for å vurdere om retrogressivt skred er aktuell skredmekanisme skal det gjøres en betraktning om andel sprøbruddmateriale over en linje med helning 1:15 tegnet med start maks. 0,25xH (total skråningshøyde) under foten av kritisk glidesirkel. Dersom b/D ≥ 40% vurderes retrogresjon som mulig skredmekanisme. Ved platåterreng benyttes b/D-forholdet ved bakkant kritisk glidesirkel, ved jevnt hellende terreng benyttes maks. b/D-forhold over 1:15-linjen der dette er mest kritisk.

I kritisk snitt (som vist i Norconsult rapport [5]) så vurderes topografien å være et platåterreng, på bakgrunn av en markant skråning som går over til slakt stigende terreng (slakere enn 1:15, som anses som en min. helning for å muliggjøre områdeskred). Ved vurdering av b/D-forholdet er dette da

b/D=0, dvs. retrogresjon er ikke aktuell som skredmekanisme. Aktuell mekanisme kan være et rotasjonsskred, og løsneområdet skal da iht. NVE veileder 1/2019 være lik L= 5xH = ca. 25 m.

Dersom det i stedet legges til grunn at skråningshøyden er total skråningshøyde opp til berg i dagen, dvs. ca. 40 m så vurderes b/D-forholdet til å være b/D = 36%, dvs. under 40% (se Figur 14).

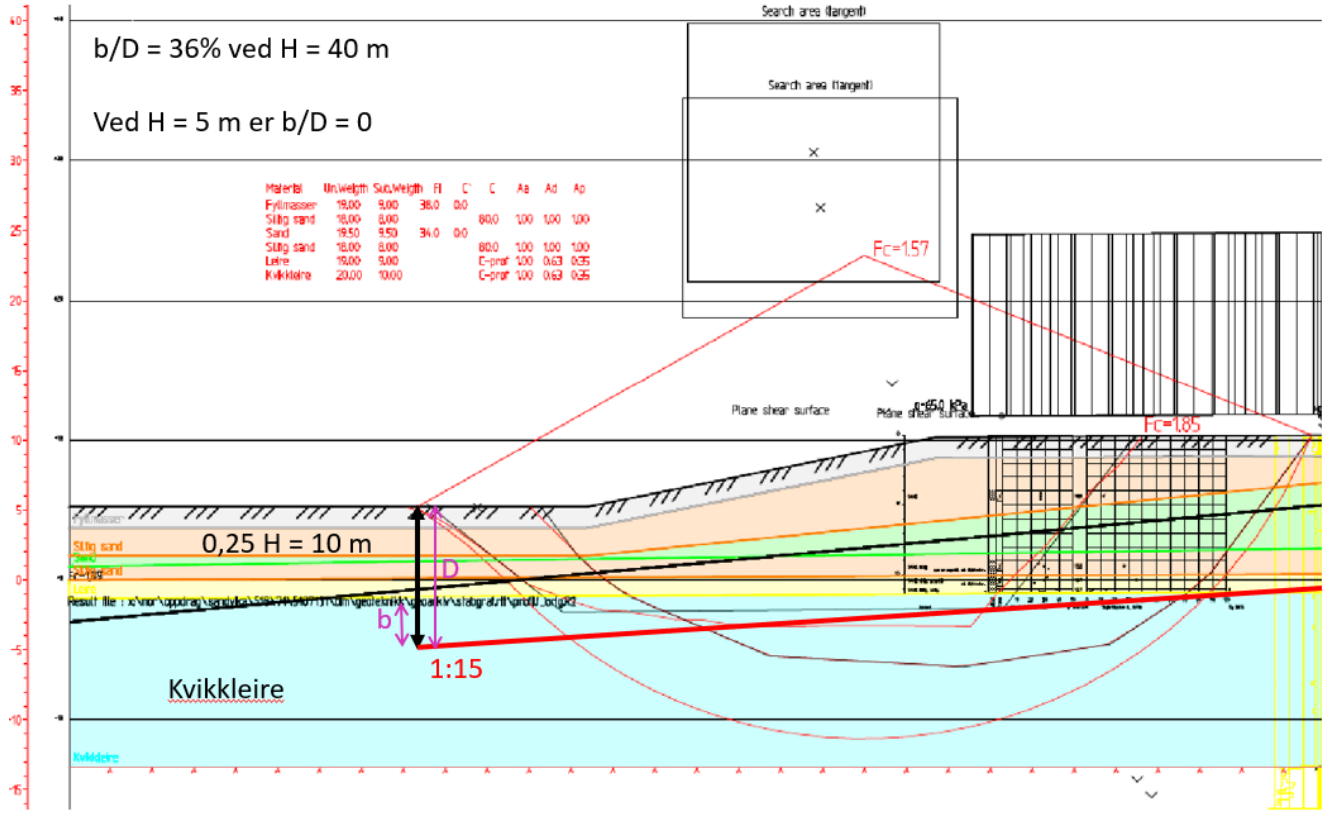

Figur 14. Vurdering av b/D-forhold for vurdering av skredmekanisme. Tegnet over kritisk beregningssnitt i Norconsult sin rapport [5].

Dette gir da totalt løsneområde på 5xH = 200 m. Vi vurderer dette til å være en svært konservativ vurdering av størrelsen på et mulig løsneområde ved et initialskred i dette snittet. Dagens sone er imidlertid tegnet vesentlig større enn dette, og vi anbefaler at den revideres til maks. 200 m bak kritisk skråning. Foreslått endring er vist i Figur 15.

Det bemerkes at dersom det allikevel antas retrogressivt skred gir NIFS metoden eller 1:15 fra fot skråning mindre utstrekning av løsneområdet enn 200 m.

(Fjernes)
2843
Tofte Nord
Ca. 200 m
2701
Tofte i Aglar
Tofteelva
Tofteelva
Tofteelva

til grunn at naboeiendommer ikke benyttes og bygges ut på en måte som skaper et stabilitetsproblem, uavhengig av type grunnforhold.

I utredning av områdestabilitet for området sør for planområdet har Norconsult i siste revisjon av rapport 5187131-RIG-R02 [5] tegnet en faresone «Tofte nord» som også omfatter planområdet for brannstasjonen. GrunnTeknikk har i foreliggende notat gjort en ny vurdering av soneutbredelse for denne sonen med utgangspunkt i kritisk snitt som vist i Norconsults arbeider [5]. Vår konklusjon er at dagens sone bør reduseres til å være ca. 200 m fra det som er gitt som kritisk snitt. Det medfører at reguleringsområdet for brannstasjonen ikke ligger innenfor sonen. Vår vurdering er at selv dette er en konservativ vurdering, og det bør kunne vurderes å redusere omfanget av sonen ytterligere.

Reguleringsområdet for brannstasjonen vurderes her å ikke være i skredutsatt område.

Kontrollside

Dokument	
Dokumenttittel: Hurum. Tofte brannstasjon, Vurdering av fare for kvikkleireskred	Dokument nr: 115353n1 rev. 5
Oppdragsgiver: Asker kommune	Dato: 23.03.23
Emne/Tema: Områdestabilitet	

Sted		
Land og fylke: Norge, Viken	Kommune: Asker	
Sted: Tofte		
UTM sone:	Nord:	Øst:

Kvalitetssikring/dokumentkontroll					
		Egenkontroll av		Sidemannskontrav	
Rev	Kontroll	dato	sign	dato	sign
5	Oppsett av dokument/maler	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG
5	Korrekt oppdragsnavn og emne	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG
5	Korrekt oppdragsinformasjon	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG
5	Distribusjon av dokument	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG
5	Laget av, kontrollert av og dato	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG
5	Faglig innhold	02.06.23	ÅSH	05.06.23	JAG

Godkjenning for utsendelse	
Dato: 05.05.23	Sign.: Knut Erik Lier

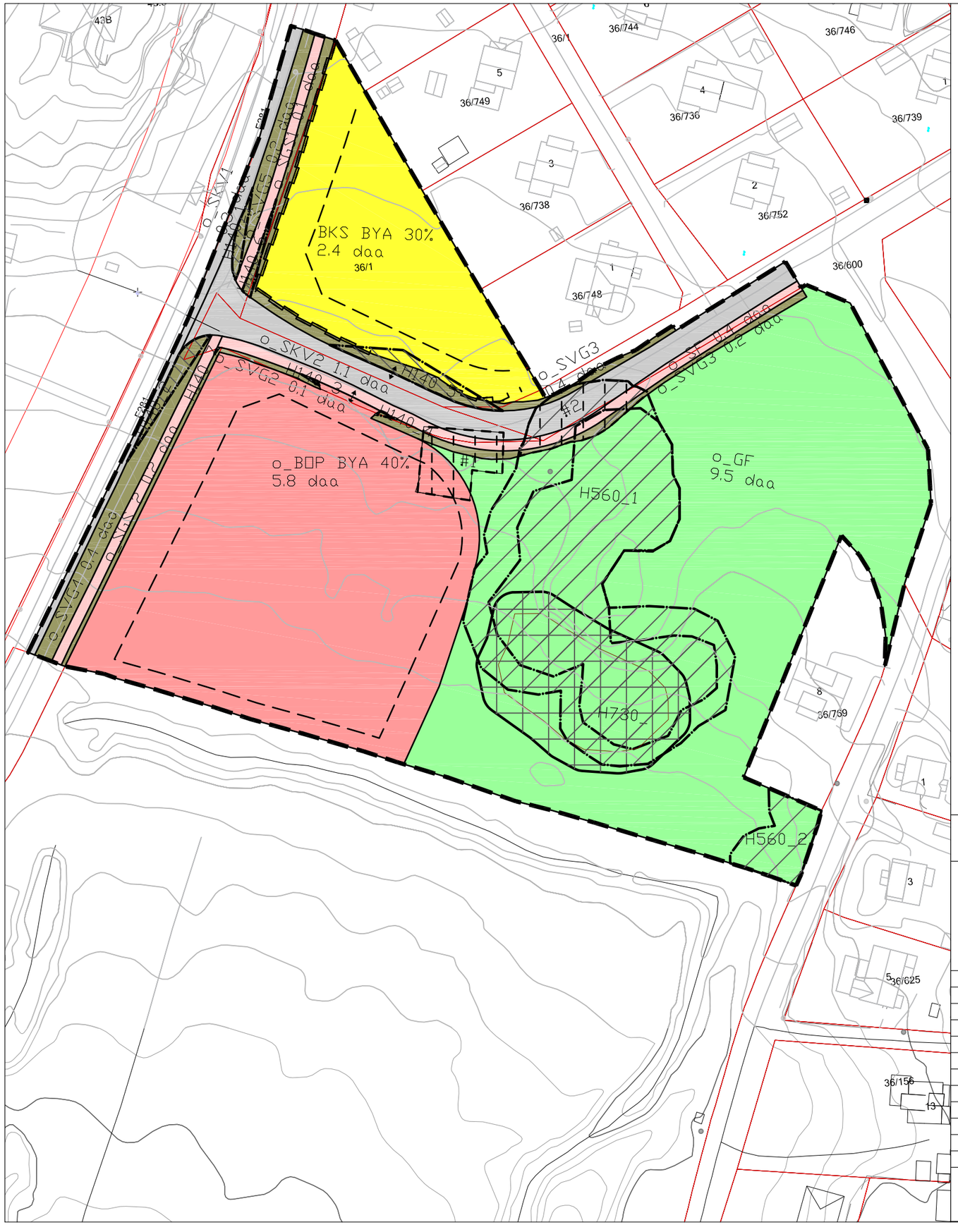

TEGNFORKLARING

1. Bebyggelse og anlegg

- BKS — Konsentrert småhusbebyggelse
- o_BOP — Offentlig eller privat tjenesteyting

2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- o_SKV1–2 — Kjøreveg, offentlig
- o_SGS1–2 — Gang–/ sykkelveg, offentlig
- o_SF — Fortau, offentlig
- o_AVG1–5 — Annen veggrunn–grøntareal, offentlig

3. Grønnstruktur

- o_GF — Friområde, offentlig

c) Sone med angitte særlige hensyn

- H_560 — Bevaring naturmiljø

d) Båndleggingssoner

- H_730 — Båndlegging etter lov lov om kulturminner

a.1) Sikringssoner

- H_140 — Frisikt, H140_1–7

Område bestemmelser

- #1–2 — Bestemmelsesområde

Linjetyper

- Plangrense
- Formålsgrense
- Byggegrense
- Grense for angitt hensynssone
- Grense for båndleggingssone
- Grense for bestemmelser

PLANID:

KARTDATA:
Høydegrunnlag: NN2000 juni 2020
Koordinatsystem: EUREF89, UTM sone 32
Ekvidistanse: 1 m
Digitalt kartgrunnlag (FKB)

ASKER KOMMUNE

DETALJREGULERING FOR

TOFTE BRANNSTASJON

REGULERINGSBESTEMMELSER FØLGER SOM VEDLEGG

EKVIDISTANSE 1M
MÅLESTOKK: 1:2000

0 10 20 30 40 50

REVISJON		DATO	SAKSB/TEGN

SAKSBEHANDLING IFLG PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	SAKSNR	DATO	SAKSB/TEGN
Forvarsel/annonse	Saksnr	?.07.20	
1. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker			
Offentlig ettersyn			
2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker			
Kommunestyrets vedtak ‚Egengodkjenning‘			
Kunngjøring			
FORSLAGSTILLER	TEGN	DATO	SAKSB/TEGN
	tegninsnr	20.01.21	**saksb TA**

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:	Vår ref:
15.04.2021	2021/9829
Deres dato:	**Deres ref:**
23.03.2021	11127098

WSP Norge AS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Bjar, 69247120

Dette brevet er fra Statsforvalteren som frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til å felle trær med misteltein på Tofte i Asker kommune – Gbnr. 36/1

Statsforvalteren gir tillatelse til å felle fem svartpopler med misteltein på gbnr. 36/1 i Asker kommune i forbindelse med bygging av ny brannstasjon. Som avbøtende tiltak skal ny misteltein etableres i andre trær i området ved hjelp av frø innsamlet lokalt.

Bakgrunn for saken
Vi viser til søknad datert 23.03.2021 på vegne av Asker kommune. Det søkes om tillatelse til felling av fem svartpopler med misteltein.

Asker kommune skal bygge en ny brannstasjon på Tofte, dit alle funksjoner for Hurum brannvesen skal flyttes. På sikt er det ønskelig at bygningen også kan huse flere funksjoner, som legekontor og eventuelt ambulansestasjon. Bakgrunnen for etablering av ny brannstasjon på Tofte er hensynet til utrykningsvei og -tid og behov for å samle alle brannvesenets funksjoner i ett bygg.

Det vokser misteltein i fem svartpopler på tomta for brannstasjon (gnr/bnr 36/1). Trærne på tomta må felles i forbindelse med klargjøring for nybygg. Toppmasser på hele tomta må skiftes ut med lettere masser for å kompensere for svært setningsømfintlige grunnforhold (silt over bløt leire/kvikkleire), noe som gjør det svært vanskelig å bevare trær inne på området. Asker kommune søker derfor om tillatelse til å felle svartpoplene med misteltein.

De berørte mistelteinindividene planlegges å erstattes ved at det sankes frø i løpet av tidlig vår som siden plantes på trær i nærområdet. Aktuelle trær vil utpekes i samråd med Asker kommunes naturforvalter, og vil velges ut på bakgrunn av nærhet til tiltaket og egnethet for misteltein. Minimum seks trær forsøkes inokulert med misteltein.

Lovgrunnlag
I henhold til forskrift om fredning av misteltein av 29.10.1976 er misteltein fredet over hele Norge mot ødeleggelse av enhver art. Fredningen omfatter også mistelteinens levested. Det er derfor ikke tillatt å ødelegge eller felle trær mistelteinen vokser i.

Statsforvalteren kan med hjemmel i forskriften pkt. III gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller når formålet med fredningen krever det.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering
Misteltein har en svært begrenset utbredelse i Norge med hovedforekomster rundt midtre del av Oslofjorden. Det er svært rike forekomster lokalt i Horten/Borre, og en forholdsvis tallrik bestand i Moss/på Jeløya. Søndre del av Hurum har også en etablert bestand, men den er mindre tallrik.

Mistelteinen har i flere år hatt en positiv utvikling, men bestandsøkningen skjer hovedsakelig innenfor det kjente utbredelsesområdet. Artsdatabanken klassifiserer den norske bestanden som livskraftig.

Statsforvalteren kan gi dispensasjon til felling av trær med misteltein dersom vilkårene i dispensasjonsbestemmelsen er oppfylt. I dette tilfellet må søknaden vurderes opp mot vilkåret om vesentlig samfunnsmessig betydning av tiltaket. Bakgrunnen for tiltaket er vedtaket om bygging av en ny brannstasjon på Tofte. Til grunn for vedtaket ligger hensynet til utrykningsvei og -tid og behov for å samle alle brannvesenets funksjoner i ett bygg. Det er aktuelt senere å legge flere funksjoner hit, som legekontor og ambulansestasjon. Vi anser på denne bakgrunn vilkåret om vesentlig samfunnsmessig betydning som oppfylt.

I søknaden er det angitt at det vil bli iverksatt avbøtende tiltak ved at det samles inn frø for etablering av nye mistelteinplanter i andre trær i området. Forutsatt at dette lykkes, vil utbyggingen kunne gjennomføres uten at den totale mengden av misteltein på Tofte reduseres. Vi ser derfor på dette som et godt avbøtende tiltak. Det kan imidlertid være krevende å lykkes med etablering av nye mistelteinplanter, og kommunen bør derfor koble inn ekspertise som har kunnskap/erfaring på dette feltet. Vi er kjent med at slik kompetanse bl.a. finnes på Naturhistorisk Museum/Botanisk Hage i Oslo.

Det er viktig at det velges vertstrær som vokser på steder der det er liten fare for senere arealbrukskonflikter som kan medføre ønsker om å felle også disse trærne. Vi forutsetter at kommunen gjør en vurdering av dette før tiltaket iverksettes. Vi forutsetter også at arbeidet fortsetter til det er etablert minst et tilsvarende antall misteltein som det som blir fjernet.

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i denne saken som tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Man har relativt god oversikt over mistelteinbestanden, også på Tofte, bl.a. ved registreringer i Artskart. Ved at det skal gjennomføres et avbøtende tiltak der ny misteltein etableres, vil bestanden ikke bli redusert, og det vil derfor ikke være fare for at tiltaket bidrar til en for stor samlet belastning på mistelteinforekomsten, jf. § 10. Kostnadene i prosjektet må dekkes av Asker kommune som tiltakshaver, jf. § 11. Vi anser § 9 (føre var-prinsippet) og § 12 (miljøforsvarlige teknikker) som lite aktuelle i denne saken.

Etter en samlet vurdering finner vi at søknaden kan innvilges.

Vedtak
Statsforvalteren gir tillatelse til felling av fem svartpopler med misteltein på gbnr. 36/1 på Tofte i Asker kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fredning av misteltein pkt. III.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal samles inn frø fra misteltein på Tofte, og det skal ved hjelp av disse etableres nye mistelteinplanter i egnede vertstrær i området. Det skal etableres et antall planter som minst tilsvarer det antallet som går tapt ved fellingen av poplene.
- De nye vertstrærne skal overvåkes i minst 2 år etter at misteltein er etablert.
- Nye individer av misteltein skal registreres i Artsobservasjoner.
- Da de nye vertstrærne vil bli omfattet av fredningsforskriften for misteltein, må det velges trær som vokser på steder der det er liten sannsynlighet for senere arealbrukskonflikter.
- Asker kommune skal rapportere til Statsforvalteren om arbeidet med etablering av ny misteltein til det avbøtende tiltaket kan anses som gjennomført.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften for misteltein. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang
Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager, kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

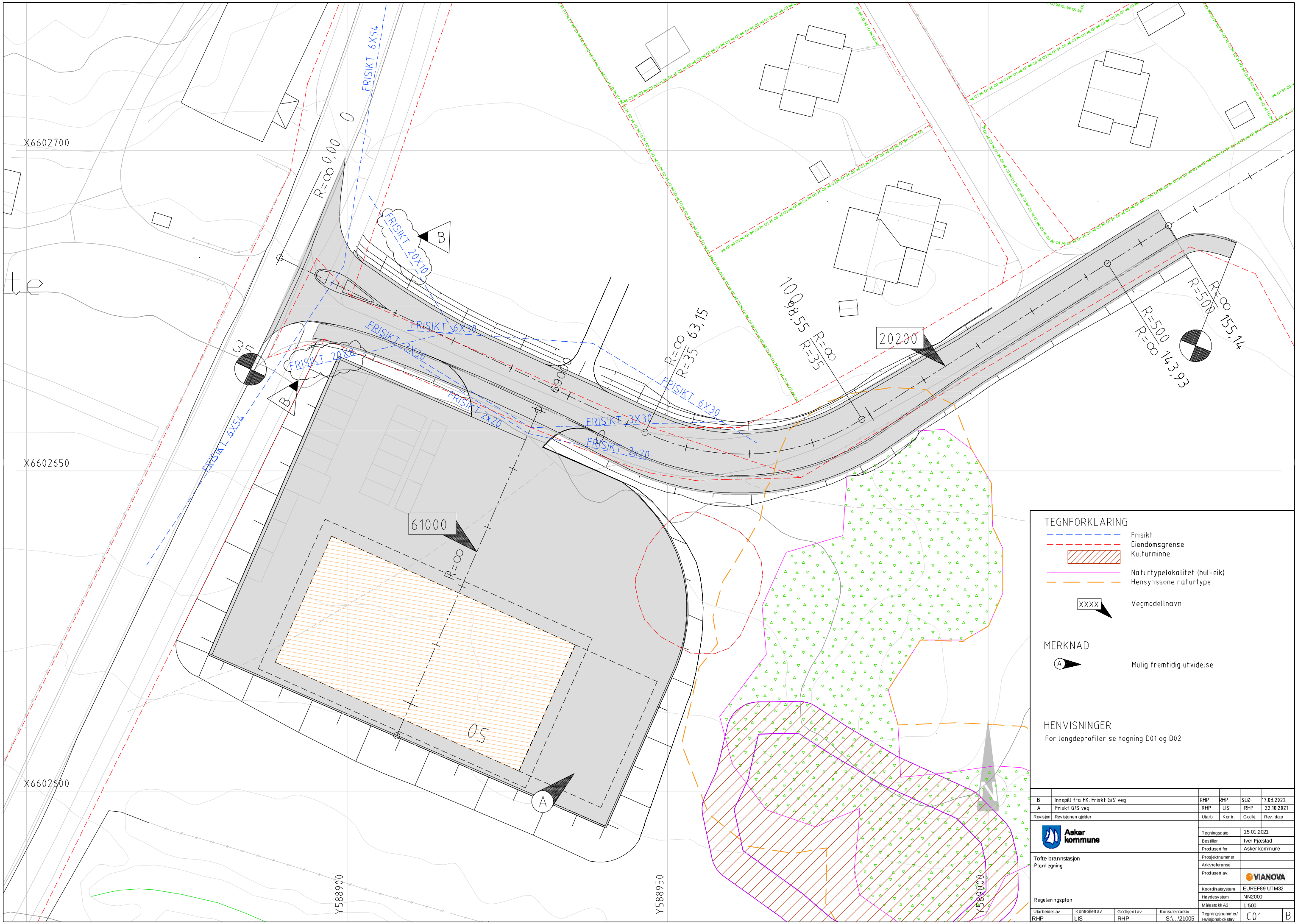

TEGNFORKLARING

- Frisikt
- Eiendomsgrense
- Kulturminne
- Naturtypelokalitet (hul-eik)
- Hensynssone naturtype
- XXXX Vegmodellnavn

MERKNAD

- (A) Mulig fremtidig utvidelse

HENVISNINGER

For lengdeprofiler se tegning D01 og D02

Revisjon	Revisjonen gjelder	Utarb.	Kontr.	Godkj.	Rev. dato
B	Innspill fra FK: Friskt G/S veg	RHP	RHP	SLØ	17.03.2022
A	Friskt G/S veg	RHP	LIS	RHP	22.10.2021

Asker kommune

Tofte brannstasjon
Plantegning

Reguleringsplan

Tegningsdato	15.01.2021
Bestiller	Iver Fjæstad
Produsert for	Asker kommune
Prosjektnummer	
Arkivreferanse	
Produsert av:	VIANOVA
Koordinatsystem	EUREF89 UTM32
Høydesystem	NN2000
Målestokk A3	1:500

Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av	Konsulentarkiv	Tegningsnummer/ revisjonsbokstav	
RHP	LIS	RHP	S:\...\21005	C01	B

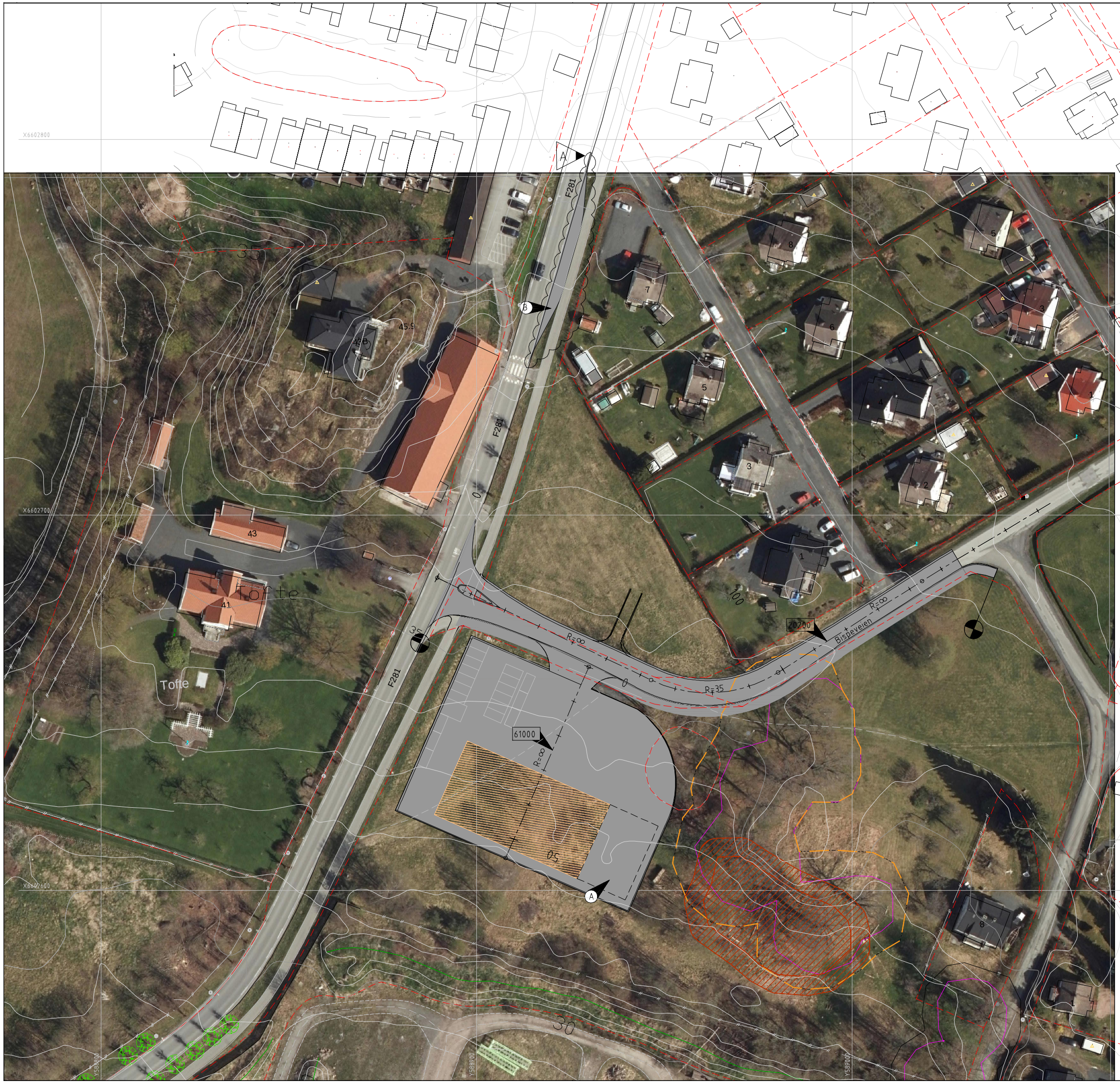

TEGNFORKLARING

- Frisikt
- Eiendomsgrense
- Kulturminne
- Naturtypelokalitet (hul-eik)
- Hensynssone naturtype
- XXXX — Vegmodellnavn

MERKNAD

- A — Mulig fremtidig utvidelse
- B — Busslomme, utbedringsstandard

HENVISNINGER

Revisjon	Revisjonen gjelder	Utarb.	Kontr.	Godkj.	Rev. dato
A	Innspill fra FK: Plassering busslomme	RHP	RHP	SLØ	17.03.202;

Asker kommune

Tofte brannstasjon
Oversiktplan

Reguleringsplan

Tegningsdato	15.01.2021
Bestiller	Iver Fjæstad
Produsert for	Asker kommune
Prosjektnummer	
Arkivreferanse	
Produsert av:	VIANOVA
Koordinatsystem	EUREF89 UTM32
Høydesystem	NN2000
Målestokk A3	1:1000
Tegningsnummer/ revisjonsbokstav	B01 A

Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av	Konsulentarkiv
RHP	LIS	RHP	S:\...\21005

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
22/19078-7

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandles av	**Møtedato**
Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023
Formannskapet	20.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.

1. Sammendrag og konklusjon

Saken gjelder en reguleringsplan som tilrettelegger for etableringa av ny 6 avdelings barnehage som erstatning for eksisterende 3 avdelings barnehage fra 1969 og med en utvidelse av barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn. Forslaget legger til rette for ny barnehage med 120 barnehageplasser og 30 ansatte. Parkeringsarealet vil bli noe redusert fra eksisterende 14 plasser til 8 i tillegg til 1 HC parkeringsplass for å kunne etablere en ny og større barnehage. Det tilrettelegges også for 52 sykkeparkeringsplasser rundt barnehagen.

Barnehagen med utvidet uteareal etableres kun på Asker kommunes eiendom.

Statsforvalter fremmet innsigelse i saken ved offentlig høring, men har trukket innsigelsen på bakgrunn av nye støymålinger og ajourføringer av bestemmelser.

Konklusjon:
Kommunedirektøren vurderer at planforslaget følger opp kommunens prinsipper om bærekraftig utvikling. Føyka barnehage ligger sentrumsnært vest for Føyka stadion og inkluderer turveien langs barnehagen i vest, Gamle Drammens vei langs barnehagen i nord og deler av gang- og sykkelveien sørøst for barnehagen og det er i tråd med Asker kommunes handlingsplan for klimaendringer å redusere parkeringsdekningen for å fremme mer bærekraftig mobilitet og legger til rette for en moderne og klimavennlig barnehage med gode utearealer og forbedrer eksisterende

koblinger til grønnstruktur, turstier og infrastruktur i området og i tråd med nylig vedtatte «Temaplan barnehage- og skolekapasitet 2021-2033»

Kommunedirektøren mener planforslaget følger opp vedtaket om endringer fra 1. gangsbehandling på en tilfredsstillende måte.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Saken fremmes av Arkitektkontoret GASA AS på vegne av Asker kommune, prosjekt og utvikling. Eksisterende barnehagetomt er i gjeldende plan fra 1977 regulert til offentlig bygg - barnehage, med et tomteareal på ca. 2,5 dekar. Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende 3 avdelings barnehage fra 1969 med en ny 6 avdelings barnehage på samme tomt, og utvide barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn. Planforslaget legger til rette for ny barnehage med 120 barnehageplasser og 30 ansatte. Parkeringsarealet vil bli noe redusert fra eksisterende 14 plasser til 8 i tillegg til 1 HC parkeringsplass for å kunne etablere en ny og større barnehage. Det tilrettelegges også for 52 sykkeparkeringsplasser rundt barnehagen.

2.1 Beskrivelse av planområdet

Planområdet på 4,8 daa er bestående av 3 eiendommer, Gamle Drammensvei 252 gnr./bnr. 2/137 som skal bebygges med ett enkelt nytt bygg for barnehagen, adkomst og parkeringsplass ligger på eiendommene og 2/251 og kjøreveg, Gang- sykkelveg på gnr./bnr.119/1022.

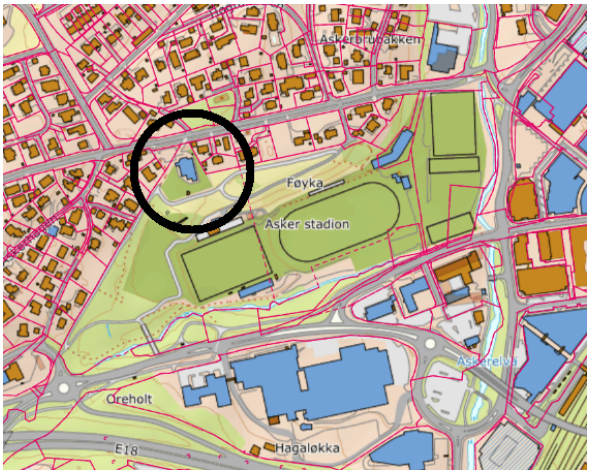

Fig.1 Oversiktskart over planområdet

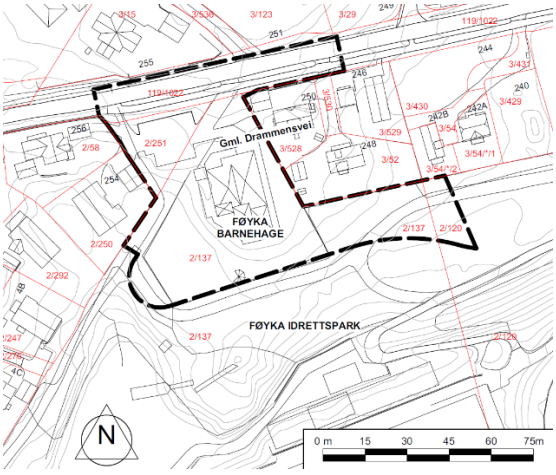

Fig.2 Planavgrensning

Planområdet på 4,8 daa ligger ca. 800 meter fra Asker sentrum, vest for Føyka stadion og inkluderer turveien langs barnehagen i vest, Gamle Drammens vei langs barnehagen i nord og deler av gang- og sykkelveien (rulleskiløypa) sørøst for barnehagen. Som en del av videre planprosess vil det bli sett nærmere på parkerings- og renovasjonsløsningen slik at vi sikrer at det tas nødvendig hensyn til eksisterende adkomst for to eksisterende boliger, turvei, bevaringsverdige trær og registrerte kulturminner.

Barnehagen ligger på samme eiendom som kunstgressbanen og deler av parken i

sør. Nord, øst og vest for planområdet, langs Gamle Drammensvei, ligger det etablerte boligstrøk, i hovedsak bebygd med eneboliger. Arealene sør for barnehagen ned til Drammensveien, samt arealet mot sørvest til Asker elva omfattes av områderegulering for Føyka - Elvely.

Eksisterende barnehage skal rives og erstattes av en barnehage, den nye barnehagen beskrives bygget etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med Asker kommunes standard rom- og funksjonsprogram. Utearealet til barnehagen utvides mot sør-øst, og skal være universelt utformet, variert og spennende.

Den nye barnehagen får et bruksareal på 1611 m². Arealet fordeler seg på 878 m² i 1. etasje og 733 m² i 2. etasje. Utnyttelsesgraden er satt til 1 650 m² BRA. Byggets utstrekning er i tillegg begrenset av byggegrense og en høydeavgrensning på plankartet.

2.2 Planstatus og rammebetingelser

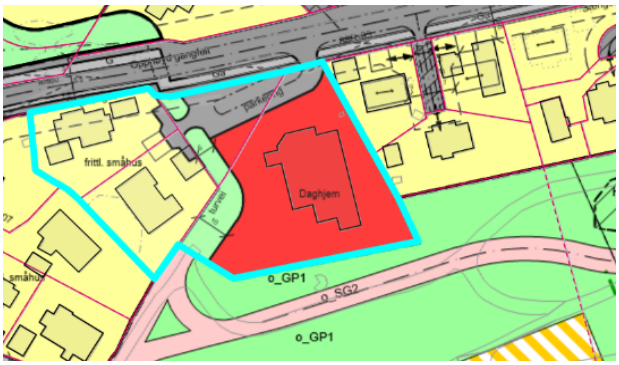

Området omfattes av reguleringsplan for Føyka daghjem, (plan ID 3025_022011B), vedtatt 21.11.1977. Området er regulert til Offentlig bygg - barnehage, turvei, boliger, kjørevei og parkeringsplass.

Planen har ikke reguleringsbestemmelser.

Fig.3 Reguleringsplan for Føyka daghjem

Byggeområdet for barnehage er farget rødt og regulert til daginstitusjon, vest for barnehagen er en grønn stripe regulert som turvei. Parkeringsplassen og adkomsten til barnehagen er regulert til parkeringsareal og fellesadkomst. Gamle Drammensvei er regulert til kjørevei. Barnehagens uteområde strekker seg litt lenger sør enn regulert. Gjerdet til uteområdet går langs grøften til eksisterende turvei, som er regulert som SG2

Fig.4 Kommuneplan Asker 2018-2030

Fig.5 Forslag til ny kommuneplan for Asker 2022 - 2034

I gjeldene kommuneplan (fig.4) (Kommuneplan for Asker 2108-2030) er planområdet avsatt til «Offentlig eller privat tjenesteyting» og «Idrettsanlegg».

Opplysning: Arealformålene er videreført i forslag til ny arealdel (fig.5) (kommuneplan for Asker 2022 – 2034) med noe større areal for «Offentlig eller privat tjenesteyting» og nytt arealformål «Blå/grønnstruktur» mot tidligere «Idrettsanlegg»

2.3 Beskrivelse av planforslaget
Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for en ny barnehage med 6 avdelinger plassert på samme fotavtrykket som den eksisterende barnehagen og utvide barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn. Nye Føyka barnehage vil få 120 barnehageplasser og 30 ansatte. Den nye barnehagen skal bygges etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med Asker kommunes standard rom- og funksjonsprogram. Utearealet til barnehagen utvides mot sør-øst, og skal være universelt utformet, variert og spennende.

Den nye barnehagen planlegges å få et bruksareal på 1611 m². Arealet fordeler seg på 878 m² i 1. etasje og 733 m² i 2. etasje. Utnyttelsesgraden er satt til 1650 m² BRA for barnehagen. Byggets utstrekning er i tillegg begrenset av byggegrense og en høydeavgrensning på plankartet. Barnehagen med utvidet uteareal etableres kun på Asker kommunes eiendom.

Bebyggelse
Barnehagebygget er foreslått organisert over to plan (fig.6a og b) og plassert i nordøst innenfor planområdet hvor det er et naturlig platå. Grepet er ment å frigjøre solfylte lekeområder mot vest, sør og øst og gjør det mulig å utnytte og beholde det naturlige terrengfallet som innbyr til variert utelek. Kommunens arealprogram har vært bestemmende for prosjektets omfang. Programmet forutsetter at det skal være god kontakt og nærhet mellom funksjoner, og det er utarbeidet et nærhetsdiagram som har vært retningsgivende for den foreslåtte organiseringen. Det har ellers vært en forutsetning at to og to avdelinger plasseres sammen slik at de kan dele kjøkken og stellerom.

FØYKA BARNEHAGE sett fra sørvest. Inngang til administrasjonen.

Fig.6a perspektiver/illustrasjon

I det foreslåtte bygget er alle de seks avdelingene basert på samme planprinsipp, alle avdelingene har ens utstrekning og tilnærmet likeverdige forhold ellers. Byggets første etasje inneholder hovedinngang, fellesrom og fire avdelinger. I tillegg er grovgarderober for alle avdelinger plassert her. Disse nås via et overdekket inngangsparti på østsiden av bygget. Hovedinngangen for ansatte og besøkende samt varelevering er plassert på vestsiden nær kjøreadkomst og parkering. To avdelinger er plassert på det øvre planet sammen med personalfunksjoner og tekniske rom.

Sentralt i bygget og nær hovedinngangen ligger fellesrom, trapp/heis og et samlingstorg. Dette området er barnehagens hjerte, og det er gitt dobbelt takhøyde som skal sørge for visuell kontakt mellom barnehagens fellesområde og avdelinger på begge plan. Et stort antall rom, inkludert barnas fingarderober, inngår i beregnet lekeareal. Alle lekearealer skal tilfredsstille krav til rom for varig opphold inkludert utsyn og tilstrekkelig dagslys. Dagslyskravene har vært bestemmende for det foreslåtte utbyggingskonseptet.

Terrengtilpassning
Det nye bygget plasseres på kote +123,60. Eksisterende topografi beholdes slik at flest mulig av trærne kan bevares og bidrar til god massebalanse. For å frigjøre mest mulig utvendig lekeareal, har det vært et ønske å redusere byggets fotavtrykk mest mulig. Det har ellers vært vesentlig å unngå å legge nybygget inn i terrenget. Dette fordi en svært høy andel av rommene i barnehagen trenger god tilgang på dagslys.

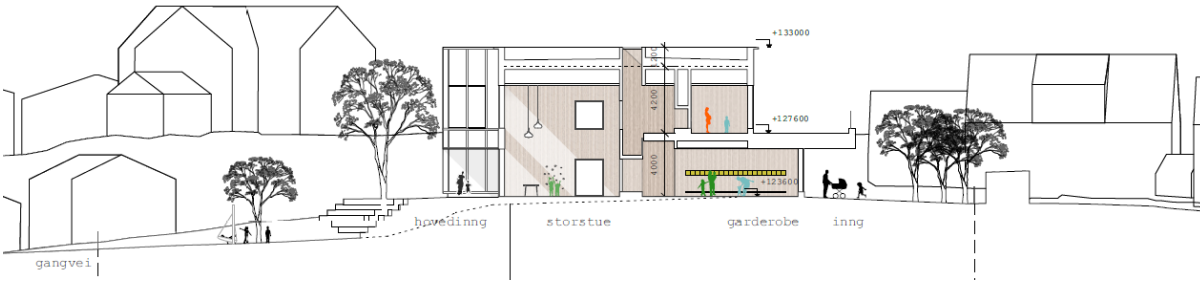

Fig.6b - snitt øst-vest

Barnehagens uteareal (fig.7) er utvidet mot sør-øst og deler av asker parken inngår i den nye barnehagetomten for å sikre tilstrekkelig MUA for lek. Deler av ny gangvei, som er regulert i områderegulering for Føyka-Elvely, i sørvest må bygges i forbindelse med utvidelse av barnehagetomten mot sørvest. Inngang for barn og foreldre skjer på østsiden av bygget.

Personalinngang er lokalisert på vestsiden. Lekesone for de minste barna er i øst hvor utearealet tilrettelegges med sandkasser og mindre lekeelementer tilpasset alder på barna. Området er skjermet og rolig. Lekesone for de største barna er på vestsiden av barnehagebygget. Her tilrettelegges utearealet med lekeamfi, rundløype for sykkel, huskestativ, klatrestativ, dyrkingsmuligheter og lekehus. Barnehagens uteareal vil være offentlig tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstider og vil gi mer varierte lekearealer i tilknytning til Asker parken.

Parkering
Planforslaget legger til rette for 8 parkeringsplasser, i tillegg til 1 HC parkeringsplass. Dette er en reduksjon fra eksisterende parkering, der det i dag er maks. 14 plasser (uten oppmerket HC-parkeringsplass). Parkeringsarealet har blitt noe redusert for å etablere en ny og større barnehage. Antall parkeringsplasser er i tråd med Asker kommunes parkeringsnorm. Det er ikke gitt et minimumskrav til parkeringsplasser, og parkeringsbehovet for de ansatte vurderes i forhold til kollektivnærhet.

Fig.7

Landskapsplan
Føyka barnehage ligger sentrumsnært, og det er i tråd med bl.a. Asker kommunes handlingsplan for klimaendringer å redusere parkeringsdekningen for å fremme mer bærekraftig mobilitet. Det er redegjort nærmere for dette i trafikk- og mobilitetsutredningen som følger planforslaget.

Landskapsplanen (fig.7) viser 30 sykkelparkeringsplasser inntil ny mur langs gang og sykkelveien i nord og 22 sykkelparkeringsplasser på utsiden av planområdet i sør. Det er i tillegg lagt til rette for parkering av EL-sparkesykkel i nord. Det vil etter normen være krav til 45 sykkelparkeringer. Landskapsplanen viser at det er plass til 52 sykkelparkeringsplasser rundt barnehagen hvorav 50% av disse skal stå under tak.

3. Tidligere behandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 24.01.2023 sak 24/23 (se vedlegg «saksprotokoll») hvor det ble fattet følgende vedtak:

Vedtak:

1. *Asker Kommune vedtar at forslag til detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr.*

119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10.

2. *Endring i bestemmelse punkt 3.1.5 Krav til utearealer, tredje kulepunkt:*
    - *Eksisterende trær og større vegetasjon skal ivaretas. Ved planting av nyvegetasjon og trær skal det benyttes stedegne arter som bidrar til å stimulere insekts- og fuglelivet i området. Planting av allergifremmende planter skal unngås.*

3. Før andregangsbehandling skal parkeringskapasiteten vurderes.

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 18.01.2023 sak 4/23
Med følgende innstilling:

1. *Asker Kommune vedtar at forslag til detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10.*

2. *Ny beplanting på området skal være stedegen og matnyttig/insektvennlig*

Opplysning:
Kommunestyret 15.06.2021 Vedtak av Temaplan for Barnehage- og skolekapasitet 2021-2033

4. Endringer etter høring, offentlig ettersyns.

Følgende endringer er lagt inn etter 1.gangsbehandling.

2.3 Støy (§ 12-7 nr. 3)

- Anbefalte støygrenseverdier som angitt i retningslinje T-1442/2021, tabell 2, skal gjelde for planen, med følgende presiseringer:
- Det tillates etablert barnehage med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil Ld = 65 dB ved fasade.
- Rom for opphold og undervisning skal ha tilgang til stille side (Ld ≤ 55 dB) eller oppnå mulighet til å lufte med tilfredsstillende støynivå gjennom tiltak som dempet fasade
- Støynivå på utendørs oppholdsareal skal ikke overstige Ld = 55 dB.
- I Innendørs støynivå fra utendørs kilder skal være tilfredsstilt i henhold til gjeldende byggteknisk forskrift.

3.1.5 Krav til utearealer (§12-7 nr. 4)

- Eksisterende trær og større vegetasjon skal ivaretas. Ved planting av ny vegetasjon og trær skal det benyttes stedegne arter som bidrar til å stimulere insekts- og fuglelivet i området. Planting av allergifremmende planter skal unngås.

5. Innkommende merknader/innsigelser.

Det kom totalt 10 svar på høringen, 2 fra offentlig myndigheter, 4 fra organisasjoner og 4 privatpersoner. Det kom en innsigelse til planen fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Innsigelsen går i hovedsak ut på at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til støyforholdene på stedet.

- *Vi anbefaler at prosjektet utformes slik at bebyggelsen og andre tiltak skjermer deler av utearealene og fasaden. Bestemmelsene bør sikre at deler av arealet barnehagen (både fasaden og utearealene) ikke overstiger retningslinjens anbefalinger.*

Innsigelsen er løst 31.5.2023 på bakgrunn av ny støyrapport av 12. mai 2023. Bestemmelser i punkt 4 er ajourført i saken. (se vedlegg i saken.)

Øvrige merknader og innspill til planforsager er innkommet fra naboer, turlag, skiklubb. Merknadene berører følgene punker:

- Støy for nabolaget som følge av økt kapasitet.
- Arealbruken i Asker parken
- Trafikkbelastning
- Felling av trær
- Sikkerhet for barn ved parkeringsplass og adkomst til privatboliger.
- Terrengtilpassning
- Ferdsel i anleggsfasen

Kommunedirektørens kommentarer og oppsummering følger i saken.

6. Oppfølgning av politisk behandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 24.01.2023 sak 24/23

- Før andregangsbehandling skal parkeringskapasiteten vurderes.

Parkeringskapasiteten er vurdert av forslagstiller:

> *Det er ikke mulig å få til flere parkeringsplasser på denne eiendommen. Parkeringsplasser må evt. skaffes gjennom erverv eller ekspropriasjon av naboeiendommer. Det er i dag ikke avsatt midler i handlingsprogrammet til slikt erverv.*
>
> *Den nye barnehagen vil være et tilbud for eksisterende og nye boliger i nærområdet. Dette er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", og vil bidra til å generere mindre biltrafikk.*
>
> *I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse jobber med holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås. Det jobbes også generelt med å forbedre gang- og sykkelveinettet i Asker kommune.*

Øvrige vedtak fra formannskapet og utvalg for plan og byggesak er innarbeidet i bestemmelse punkt 3.1.5.

7. Kommunedirektørens vurdering

Helhetsforankring
Føyka barnehage avdeling Gamle Drammensvei er kommunens eldste barnehage fra 1969. Planforslaget legger til rette for en ny barnehage med 6 avdelinger. Nye Føyka barnehage vil få 120 barnehageplasser og 30 ansatte. Den nye barnehagen skal bygges etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med Asker kommunes standard rom- og funksjonsprogram.,

Kommunedirektøren har sett det som et viktig element i planen at ny bygningsmasse og uteareal tilpasses behovet en 6 avdelings barnehage som følger opp kommunens prinsipper om bærekraftig utvikling på en bra måte.

Grønnstruktur
Barnehagen bruker i dag grøntområdene som kompenserende uteareal. Eksisterende sti langs vestre del av planområdet som knytter Drammensvei til grøntområdet i sør skal opprettholdes, og sammen med områdereguleringen for Føyka-Elvely sikrer dette store grøntområder i direkte tilknytning til barnehagen. De overlappende områdene i dagens regulering endres fra Grønnstruktur - Park til byggeområde for Barnehage, men byggegrenser i plankartet vil man sikre at det ikke kan oppføres bebyggelse på arealet som i områdeplanen var regulerte til park.

Vernehensyn (naturmangfold, kulturminner)
Eksisterende planområde er opparbeidet og benyttet til barnehage, utelekeareal, adkomst, parkering og sti ned til Asker parken/idrettsområdet. Det er svært lite ubearbeidet naturareal innenfor planområdet. Flere eksisterende store trær er innmålt og det er foretatt en tilstandsrapport av arborist. Trærne skal hensyntas videre i planarbeidet og regulert inn i plankartet. Det er flere store bjørketrær i området, nye trær som plantes skal være ikke-allergifremkallende trær og vegetasjon.

Det er ikke registrert kulturminner innenfor planområdet. I forbindelse med områdereguleringen for Føyka–der det ble funnet ildsted og stolpehull fra før-romersk jernalder og kokegrop fra folkevandringstid. Viken fylkeskommune har i forhåndsuttalelsen uttalt at de ikke vil kreve arkeologisk registrering av området.

Stedstilpasning/uteoppholdsareal
Eksisterende planområde er i dag opparbeidet og benyttet til barnehage og utelekeareal. Et areal øst for barnehagen er tenkt innlemmet i barnehagens uteareal, noe som fører til at det vil bli mer opparbeidet enn i dagens situasjon og hvor uteoppholdsarealer hos naboene i relativt lite grad påvirkes som følge av forslaget. Arealet er i dag opparbeidet som gressplen, eksisterende friområde/park og en rulleskiløype over arealet. Rulleskiløypen har trolig en noe begrenset levetid (2026) i forbindelse med reguleringsplan for Føyka- Elvely.

Kommunedirektøren viser til 2. gangs behandling av Kommuneplanens arealdel i formannskapet og endelig vedtak i kommunestyret 13. juni 2023, hvor ny kommuneplan er tydelig på at uansett hvordan man velger å utvikle Føyka, så skal minimum 50 % av Føyka-området være fri for bebyggelse og tilrettelagt for rekreasjon og fysisk aktivitet, ivaretar hensynet til barn og unge, som igjen sikrer rekreasjonsarealer og grønne lunger i Asker sentrum.

Barn og unges interesser
Barn i nærområdet vil få en større, mer moderne barnehage i tråd med forskrifter og krav blant annet til inneklima, materialbruk, garderober, dagslys mm. I tillegg vil utearealet bli oppgradert og være universelt utformet. Det utvidede utearealet til barnehagen vil gi et større lekeareal for barn også utenfor barnehagens åpningstid, som vil være et alternativ til organisert idrett og aktiviteter.
Utvidelsen av utearealet reduserer eksisterende park/friområde noe, men ettersom arealet vil fortsette å være tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstid vil ikke dette påvirke barn og unge i stor grad.

Klima og energi.
Byggeplassen skal være fossilfri og det skal benyttes mest mulig tre i byggingen av barnehagen. Det skal benyttes klimavennlige materialer og til saneringsrapporten for eksisterende barnehage skal gjenbruk av materialer vurderes og det skal utredes muligheten for solceller på taket.

Kommunedirektøren viser til vedlegget Føyka miljømål og medvirkning, datert 03.06.2022. Notatet redegjør for PRU's energi-, miljø- og klimamålsetting.

Støy
Støyfaglig utredning er gjort rede for i planen. Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi. Statsforvalter fremmet innsigelse «til planforslaget med bakgrunn i at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til støyforholdene på stedet og dermed er i strid med nasjonale retningslinjer for støy»

Det har derfor blitt gjennomført nye målinger av støy i en 14-dagers periode ved eksisterende barnehage mellom 21. april og 8. mai. Målepunktene er på vegg og oppe på taket av eksisterende barnehage. Korrigerte beregninger viser at en større del av uteareal har nivåer under anbefalt grenseverdi i brukstid. Ved å etablere en skjerm på minst 2 meter langs gangvei mot sør vil så å si hele uteareal får tilfredsstillende nivåer i brukstid (Ld ≤ 55 dB).

På bakgrunn av den nye reviderte støyutredningen anser statsforvalter forholdet som løst og trekker sin innsigelse i saken (vedlegg «Støyfaglig utredning for detaljregulering_AKU01 R rev1»)

Kommunedirektøren anser at forholdene og tiltakene beskrevet er en god løsning som ivaretar et tilfredsstillende utelekeområde.

Grunnforhold / Områdestabilitet
Eiendommen ligger under marin grense og det er gjort vurderinger i henhold til NVE's veileder sikkerhet mot kvikkleireskred. Grunnundersøkelser påviste ikke sprøbruddsmateriale eller kvikkleire i tiltaksområdet. Det vurderes derfor at det

ikke er fare for områdeskred i planområdet.

Estetikk
Barnehagebygget er tiltenkt en renskåret form og en lett karakter. Det er foreslått flatt tak for å begrense total byggehøyde av hensyn både til omkringliggende bebyggelse, men også for at det skal være minst mulig skygge i lekeområdene. Mot øst er planlagt en større terrasse med utgang fra annen etasje som en utvidelse av uteområdet.

Fasadene er beskrevet i form av ubehandlet trevirke, alternativt behandlet med lys transparent olje eller beis. Det er foreslått en vertikal kledning i kombinasjon med et utenpåliggende eksponert rammeverk i tre. Et uttrykk som vil skape et skyggespill i fasadene som vil endres i løpet av dagen med lysforholdene. Kommunedirektøren vurderer bygningsmasse høyde, volum som akseptabel og får en akseptabel tilpasning mot eksisterende bebyggelse i området.

FNs bærekrafts mål
Miljø
Asker kommune har vedtatt handlingsplanen *Handling mot klimaendringene 2021-2033*. Planen konkretiserer kommunens arbeid med å nå FNs bærekrafts mål, og spesielt mål nr. 13 – Stoppe klimaendringene. De to innsatsområdene som er mest aktuelle for denne reguleringsplanen er framtidsrettede bygg og anlegg og grønn mobilitet. Byggeplassen skal være fossilfri og det skal benyttes mest mulig tre i byggingen av barnehagen. Det skal benyttes klimavennlige materialer og til saneringsrapporten for eksisterende barnehage skal gjenbruk av materialer vurderes. Det utredes muligheten for solceller på taket, og solceller på tak er også hensyntatt i byggets gesimshøyde.

Det nye bygget vil være på passivhusnivå i tråd med moderne energikrav i henhold til teknisk forskrift. Planområdet ligger sentrumsnært i et eksisterende boligområde godt egnet for barnefamilier og med kort avstand til Asker stasjon og kollektivtransport. Det vil være begrenset med parkeringsplasser for barnehagen. Dette innebærer at flere foreldre og ansatte må benytte andre mobilitetsløsninger for å komme seg til og fra barnehagen som vil kunne bidra til å oppnå bærekraftsmålet som «god helse».

Sosial bærekraft
Planforslaget legger opp til en økning av dagens barnehageplasser og utvidelsen av kapasiteten vil være et tilbud innen gang- og sykkelavstand for eksisterende og nye boliger i området. Dette er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", for å skape mindre biltrafikk. I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse driver holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås. Det jobbes også generelt med å forbedre gang- og sykkelveinettet i Asker kommune.

Kommunedirektøren anser det som positivt at barnehagens uteareal vil være offentlig tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstider og vil gi mer varierte lekearealer i tilknytning til Asker-parken, og etter utbyggingen av Føyka-Elvely vil raskeste vei til Asker stasjon være via turveien sør for planområdet og inn på det sammenhengende byrommet/gågatenettet som skal strekke seg fra Asker stasjon

inn i det nye sentrumsområdet.

Økonomisk bærekraft
Utvidelsen av Føyka barnehagen inngår i Asker kommunes handlingsprogram 2022-2025

Universell utforming
Den nye barnehagen vil være universelt utformet både innendørs og utendørs, samt gi bedre tilgjengelighet for både barn og voksne. Plassering og terrenghøyder vil muliggjøre trinnfri adkomst i alle inngangspartier.

Konklusjon
Kommunedirektøren mener planforslaget følger opp vedtakene om endringer fra 1.gangsbehandling på en tilfredsstillende måte. Området er kollektivnært og med gangavstand til sentrum og vil være et tilbud innen gang- og sykkelavstand for eksisterende og nye boliger i området. Dette er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", for å skape mindre biltrafikk.

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget følger opp kommunens prinsipper om bærekraftig utvikling og skal bygges etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med forslag til ny kommuneplan, som styrker forankringen til overordnet plan.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

1. Plankart
2. Forslag til reguleringsbestemmelser
3. Planbeskrivelse
4. Notat PRU – Føyka miljømål og medvirkning
5. Perspektivtegninger
6. Soldiagrammer
7. Volumstudie
8. Illustrasjonsplan
9. Soneplaner og terrengsnitt
10. Avkjørsel og parkering
11. Tilstandsvurdering av trær
12. Støyrapport
13. Geoteknisk og miljøteknisk datarapport
14. Geoteknisk og miljøteknisk vurdering
15. Mobilitetsanalyse
16. Va og overvann

17. Va planer
18. Ros analyse
19. Varsling oppstart planarbeid – samledokument
20. Forhåndsuttalelser
21. Avklaring om plandata
22. Høringsuttalelse fra Asker turlag
23. Høringsuttalelse fra Askerparkens venner
24. Høringsuttalelse fra Arne Hanto Moen
25. Høringsuttalelse fra Asker Skiklubb
26. Høringsuttalelse fra Kjetil H. Johansen
27. Høringsuttalelse fra Sigrun Vik
28. Høringsuttalelse fra Skarbø og Vister
29. Høringsuttalelse fra Asker stasjon og omegn vel
30. Saksprotokoll FSK 24.0.2023
31. Saksprotokoll fra Utvalg PB 18.01.2023
32. Innsigelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken
33. Innsigelse er løst – brev fra Statsforvalteren
34. Støyfaglig utredning
35. Høringsuttalelse fa Viken Fylkeskommune

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/19078

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	68/23
2 Formannskapet	20.06.2023	119/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	44/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 14.06.2023 sak 68/23

Behandling

Saksbehandler Thomas Andersen innledet saken og svarte på oppklarende spørsmål.

Jensen (H) fremmet på vegne av H, V og SP, følgende forslag til nye tilleggspunkter

2. *Antall HC plasser skal økes med en plass.*

3. *Frem til saken forelegges formannskapet og kommunestyret skal et alternativ til dagens foreslåtte inn/og utkjøring foreligge i form av et notat. Løsningen skal i større grad tilfredsstille muligheten for separat inn og utkjøring fra/til Gml.Drammensvei. Dette for å redusere antallet trafikkfarlige situasjoner, i levere og hentetidene, for barnehagens åpningstider*

Flater (SP) fremmet følgende forslag til endring av plankart samt et nytt punkt 2:

Inngjerdet areal justeres slik at det tilsvarer dagens inngjerding av barnehagen, men med en utvidelse mot øst som følger kanten av etablert turvei/rulleskiløype fram til eiendomsgrense mellom Asker kommune og Asker Skiklubb.

Nytt punkt 2:
Barnehagen skal fortsatt være en del av gårds- og bruksnummer 2/137 (Askerparken).

Buttingsrud (V) fremmet følgende forslag til nye punkter:

- *Hensynssone vegetasjon skal inkluderes på plankart og bestemmelser. Hensynssone skal omslutte vegetasjonen i sør og sørøst i plankartet og en sone for den rødlistede asken vest for nybygget. Trær skal plantes for å bevare en vegetasjonssone. Den etablerte turveien i øst og sørvest skal bevares og tegnes inn i plankartet.*
- *Bestemmelsen § 2.1.2 må endres slik at utomhusplanen foreligger ved nabovarsel og rammesøknad - og ikke så sent som ved søknad om igangsettelse.*

Forslag fremmet av Flater til endring av plankart og nytt punkt fikk en (SP) stemme og falt.
Forslag fra Buttingsrud til nye punkter fikk 3 (MDG, V) stemmer og falt.
Forslag fremmet av Jensen til nytt punkt 2 ble vedtatt mot 2 (MDG) stemmer.
Forslag fremmet av Jensen til nytt punkt 3 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.

2. Antall HC plasser skal økes med en plass

3. Frem til saken forelegges formannskapet og kommunestyret skal et alternativ til dagens foreslåtte inn/og utkjøring foreligge i form av et notat. Løsningen skal i større grad tilfredsstille muligheten for separat inn og utkjøring fra/til Gml.Drammensvei. Dette for å redusere antallet trafikkfarlige situasjoner, i levere og hentetidene, for barnehagens åpningstider

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/19078

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	68/23
2 Formannskapet	20.06.2023	119/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	44/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 119/23

Behandling

Kommunedirektør Lars Bjerke svarte på spørsmål.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble vedtatt mot 2 stemmer (MDG).

Innstillingens punkt 3 ble ikke tatt opp til votering.

Innstilling

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.
2. Antall HC-plasser skal økes med en plass.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/19078

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	14.06.2023	68/23
2 Formannskapet	20.06.2023	119/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	44/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 44/23

Behandling

Johansen fremmet følgende forslag:

Det forutsettes at parkeringsdekningen ikke reduseres.

Johansens forslag fikk 3 stemmer (FrP), og falt.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble vedtatt, mot 5 stemmer (MDG÷Steine).

Oddvar Igland fremmet forslag om følgende oversendelse, på vegne av H,Sp,V,KrF:

Kommunedirektøren bes om å gå i dialog med Asker Skiklubb om barnehagens utearealer slik at eksisterende turløype/rulleskitrasé i så stor grad som mulig kan videreføres.

Iglands forslag ble vedtatt oversendt uten realitetsbehandling, mot 20 stemmer (A,MDG,SV-Vikdal,R,FrP).

Vedtak

1. Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 vedtas iht. bygningslovens § 12-12.
2. Antall HC-plasser skal økes med en plass.

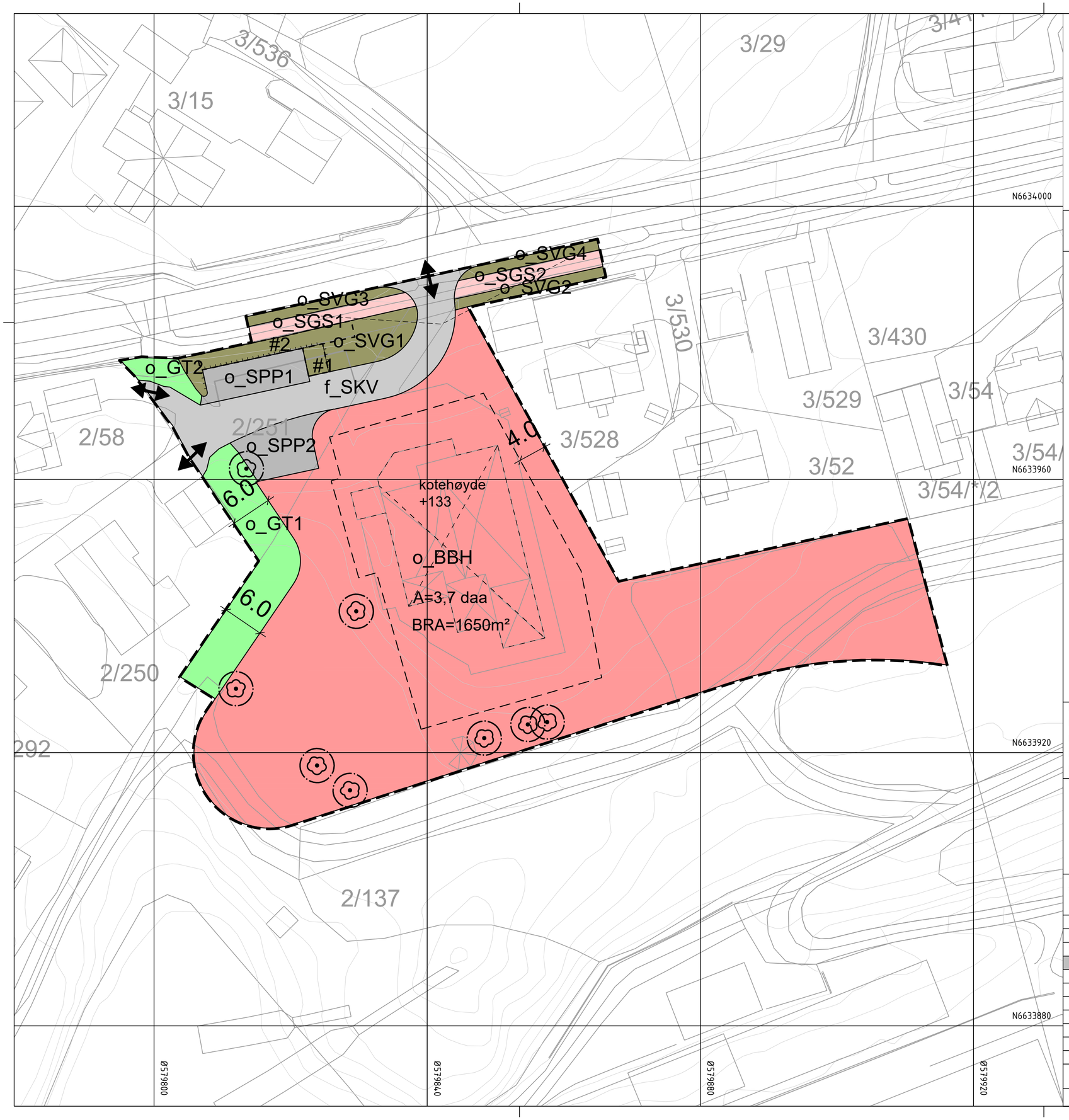

Tegnforklaring

Reguleringsplan PBL 2008

§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

- BBH — Barnehage

§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- SKV — Kjøreveg
- SGS — Gang-/sykkelveg
- SVG — Annen veggrunn - grøntareal
- SPP — Parkeringsplasser

§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur

- GT — Turveg

§12-7 - Bestemmelseområder

- #1 — Avfallsløsning
- #2 — Sykkelparkering

Linjesymbol

- Plangrense
- Formålgrense
- Bestemmelsegrense
- Byggegrense
- Bebyggelse som forutsettes fjernet
- Frisiktlinje
- Regulert støttemur
- Måle og avstandslinje

Punktsymboler

- Avkjørsel - både inn og utkjøring
- Eksisterende tre som skal bevares

Kartopplysninger

Kilde for basiskart:	Asker kommune	Ekvidistanse:	1m
Dato for basiskart:	31.08.21	Kartmålestokk:	1:400
Koordinatsystem:	ETRS89.UTM-32N		0 10 20m
Høydegrunnlag:	NN2000		

N

Asker kommune

Detaljregulering

Føyka barnehage

Med tilhørende reguleringsbestemmelser

Arealplan-ID: 3025_Forslag

Forslagsstiller: AK prosjekt og utvikling

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

			SAKS-NR	DATO	SIGN
Dato XXX		Revisjon XXX			
Dato XXX		Revisjon XXX			
Dato XXX		Revisjon XXX			
Kommunestyret sitt vedtak					
Ny 2. gang behandling					
Offentlig ettersyn fra ..... til					
2. gangs behandling					
Offentlig ettersyn fra ..... til	fra 27.01.23 til 12.03.23			12.03.23	
1. gangs behandling				24.01.23	
Kunngjøring av oppstart av planarbeid				13.02.21	
Oppstartsmøte				22.01.21	

PLANEN ER UTARBEIDET AV:	TEGNNR.	DATO	SIGN.
ARKITEKTKONTORET GASA AS GASA		25.05.22	

Det bekreftes at planen er i samsvar med kommunestyrets vedtak av

BekreftDato / Dato — PLANSJEFNAVN / Plansjef

Asker kommune

Vedtatt dato:
Dato for siste mindre endring: 19.05.2023

Reguleringsplan for Føyka barnehage

Reguleringsbestemmelser
Detaljregulering

Plan ID 202301
Saksnummer S20/783

1. Planens hensikt

Hensikten med planen er å legge til rette for å erstatte eksisterende Føyka barnehage med en ny moderne og miljøvennlig barnehage med 6 avdelinger innenfor området som disponeres av barnehagen i dag. Eksisterende uteareal utvides sør- og østover innenfor Asker kommunes eiendom. Planen skal legge til rette for gode og varierte utearealer, trafikk og trafikksikkerhet og hensynta eksisterende forhold og strukturer.

2. Fellesbestemmelser for hele planområdet

2.1. Dokumentasjonskrav (§ 12-7 nr. 12)

2.1.1. Marksikringsplan

- **Før det gis igangsettingstillatelse skal det sendes inn en marksikringsplan. Planen skal vise hvordan man i anleggsperioden skal sikre naturmiljø, trær og rotsoner som skal bevares.**
- **Dersom terreng og/eller vegetasjon som er forutsatt bevart blir skadet eller fjernet i anleggsperioden, kan Asker kommune gi pålegg om istandsetting av terreng og/eller erstatning av vegetasjon ved nyplanting.**

2.1.2. Utomhusplan

- **Sammen med søknad om igangsetting skal det sendes inn en utomhusplan i målestokk 1:200.**
- **Utomhusplan skal utarbeides av fagkyndige og i henhold til kommunens retningslinjer. Utomhusplanen skal bl.a. vise eksisterende, større trær, trær som skal bevares, tregrupper, eksisterende og ny vegetasjon, eksisterende og nye støttemurer, trapper, gangveier med stigningsforhold inkl. oppfyllelse av krav til universell utforming, møblering, lekearealer og lekeinstallasjoner, belysning av uteareal og adkomstareal, gjerder og sikringstiltak, sykkelparkeringsplasser, biloppstillingsplasser,**

renovasjonsløsning, overdekninger, åpne overvannsløsninger, materialvalg på faste dekker og plassering av eventuell nettstasjon.

- Sammen med utomhusplan skal det leveres en beplantingsplan som viser planlagt beplanting innenfor planområdet. Gjennomføringsplan for anleggsfasen
- I anleggsfasen skal kjøreadkomst opprettholdes frem til eiendommene gnr./bnr. 2/58 og 2/250. Alternativt skal det etableres midlertidig parkeringsløsning og avfallshenting nær tomtene.
- Før det gis igangsettingstillatelse skal det foreligge plan for gjennomføring av anleggsperioden som skal redegjøre for retningslinjer, mål og anbefalte risikoreduserende og avbøtende tiltak. Gjennomføringsplanen skal blant annet omfatte riggplan, skjermingstiltak for naboer og plan for sikring av myke trafikanter.

2.1.3. Miljøoppfølgingsplan

- Før igangsettingstillatelse for tiltak gis, skal det dokumenteres i en miljøoppfølgingsplan hvordan aktuelle miljømål skal ivaretas gjennom detaljprosjektering og byggeprosess.
- Miljøoppfølgingsplanen skal bl.a. beskrive tiltak som skal iverksettes for å ivareta klima- og miljømål og massebalanse i prosjektet.

2.1.4. Bærekraft og miljø

- Det skal etterstrebes å benytte materialer og produkter med lavt klimagassavtrykk, herunder utstrakt bruk av tre- og ombrukte materialer.

2.2. Kulturminner (§ 12-7 nr. 6)

- Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredede kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein, slagg etter jernfremstilling etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og fylkeskommunen varsles, jfr. lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (kulturminneloven) § 8.

2.3. Støy (§ 12-7 nr. 3)

- Anbefalte støygrenseverdier som angitt i retningslinje T-1442/2021, tabell 2, skal gjelde for planen, med følgende presiseringer:
- Det tillates etablert barnehage med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil Ld = 65 dB ved fasade.
- Rom for opphold og undervisning skal ha tilgang til stille side (Ld ≤ 55 dB) eller oppnå mulighet til å lufte med tilfredsstillende støynivå gjennom tiltak som dempet fasade
- Støynivå på utendørs oppholdsareal skal ikke overstige Ld = 55 dB.
- I Innendørs støynivå fra utendørs kilder skal være tilfredsstilt i henhold til gjeldende byggteknisk forskrift.

2.4. Nettstasjoner (§ 12-7 nr. 1)

- Frittliggende nettstasjoner tillates plassert inntil 1 meter fra eiendomsgrense. Minimum avstand til brennbare overflater skal være 5 meter. Avstand til veikant, herunder gang- og sykkelvei eller fortau, skal

være minimum 3 meter, utenfor frisiktsoner. Avstand ved frittliggende nettstasjon til ny bebyggelse skal være minimum 10 meter. Frittliggende nettstasjoner tillates oppført utenfor regulerte byggegrenser og regnes ikke med i utnyttelsesgraden.

2.5. Overvann

- Det stilles krav til overvannshåndtering for nye bygg.
- Overvann skal håndteres lokalt i henhold til Asker kommunes overvannsstrategi. Tretrinnsstrategien skal legges til grunn.

2.6. Trær som skal bevares (§ 12-7 nr. 6)

- Trær som reguleres til bevaring er markert på plankartet. Det tillates ikke graving, utfylling, terrengbearbeiding, kjøring med tunge maskiner eller andre tiltak innenfor trærnes rotsone. I anleggsfasen skal trærne sikres med fysisk beskyttelse dersom det er fare for skade. Dokumentert døde eller syke bevaringsregulerte trær tillates felt på det vilkår at det plantes minst ett nytt tre av samme art, eventuelt en allergivennlig art, på samme sted, for hvert felte tre. Felling av trær skal på forhånd godkjennes av kommunen.

3. Bestemmelser til arealformål

3.1. Barnehage, felt BH (§12-5 nr. 1)

3.1.1. Utnyttelse (§12-7 nr. 1)

- Grad av utnytting skal ikke overstige 1650 m^2 bruksareal (BRA)
- Areal for teoretiske plan, samt tekniske rom og boder i kjeller- og underetasjer inngår ikke i beregning av BRA for utregning av utnyttelse. Det samme gjelder tekniske installasjoner, f.eks. varmevekslere, plassert på flate tak.
- Lekeapparater og mindre, frittstående bygningskonstruksjoner for barnehagens bruk inngår ikke i utregning av utnyttelsesgrad.

3.1.2. Plassering (§12-7 nr. 2)

- Bebyggelsen skal plasseres innenfor byggegrenser angitt på plankartet.
- Tekniske installasjoner for varmevekslere tillates plassert på flate tak, lengst mulig tilbaketrukket fra gesims.

3.1.3. Høyder (§12-7 nr. 1)

- Regulerte høyder er vist på plankartet.
- Solceller tillates plassert på tak innenfor regulert byggehøyde.

3.1.4. Utforming av bebyggelse (§12-7 nr. 4)

- Ny bebyggelse skal ha fasade hovedsakelig av tre.

3.1.5. Krav til utearealer (§12-7 nr. 4)

- Det skal plasseres ut minimum 2 lekeapparater som gir en lokal, begrenset støyreduksjon.
- Barnehagens utearealer skal være offentlig tilgjengelige utenfor barnehagens åpningstid.
- Eksisterende trær og større vegetasjon skal ivaretas. Ved planting av ny vegetasjon og trær skal det benyttes stedegne arter som bidrar til å

stimulere insekts- og fuglelivet i området. Planting av allergifremmende planter skal unngås.

- Det skal etableres trafikksikkert rekkverk mot kjørevei, felt SKV.

3.1.6. Parkeringskrav (§ 12-7 nr. 7)

- Det skal etableres 1 HC-parkeringsplass og 8 bilparkeringsplasser innenfor planområdet.
- Det skal etableres minimum 45 sykkelparkeringsplasser, hvorav 22 plasser tillates plassert på offentlig grunn utenfor planavgrensningen i sør. Alle sykkelparkeringsplasser skal være låsbare. 50 % av plassene skal være under tak. Sykkelparkering skal fordeles og etableres nær adkomstveier og barnehagens porter.

3.2. Felles veg, felt SKV (§ 12-5 nr. 2)

- Kjøreveien skal være felles for barnehagen og eiendommene gnr./bnr. 2/58 og 2/250.

3.3. Parkeringsplasser, felt SPP1 og SPP2 (§ 12-5 nr. 2)

- Parkeringsplasser kan kun etableres på dette formålet.
- Parkeringsplassene disponeres av barnehagen innenfor barnehagens åpningstid.

3.4. Annet grøntareal, felt SVG1 (§ 12-5 nr. 2)

- Innenfor felt SVG1 kan det etableres sykkelparkering.
- Innenfor felt SVG1 kan det etableres bod eller overdekket areal for avfallsbeholdere.

3.5. Gang-/sykkelveg, felt GSG (§ 12-5 nr. 2)

- Eksisterende gang-/sykkelveg skal opprettholdes i henhold til gjeldende standard i Asker kommune.

3.6. Turveg, felt GT1 og GT2 (§12-5 nr. 3)

- Turvegen skal være offentlig tilgjengelig.
- Det skal etableres håndløper i GT2.

4. Bestemmelser til bestemmelsesområder

4.1. Bestemmelser til bestemmelsesområde #1 (§12-7 nr.2)

- Området kan benyttes til avfallsløsning for barnehagen.

4.2. Bestemmelser til bestemmelsesområde #2 (§12-7 nr. 2)

- Området kan benyttes til sykkelparkering i én høyde.

5. Rekkefølgebestemmelser

5.1. Før bebyggelse tas i bruk

5.1.1. Utomhusarealer

- Før ny bebyggelse lovlig kan tas i bruk skal utomhusarealene være ferdig opparbeidet i henhold til godkjent utomhusplan, parkeringsplasser og interne veier skal være ferdig opparbeidet og renovasjonsløsning skal være ferdig etablert. Dersom bebyggelsen/anlegget ferdigstilles i vinterhalvåret

Asker kommune

tillates det at utomhusarealene ferdigstilles i løpet av første sommersesong etter at skolen er tatt i bruk, og senest innen 1. august.

Asker kommune
(Samfunnsutvikling)
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

E-post
post@asker.kommune.no
Nettside
www.asker.kommune.no

Telefon
66 70 00 00

Org.nr.
920 125 298 mva.

Forslag til reguleringsplan for Føyka barnehage
Gamle Drammensvei 252. Del av gnr./bnr. 2/137

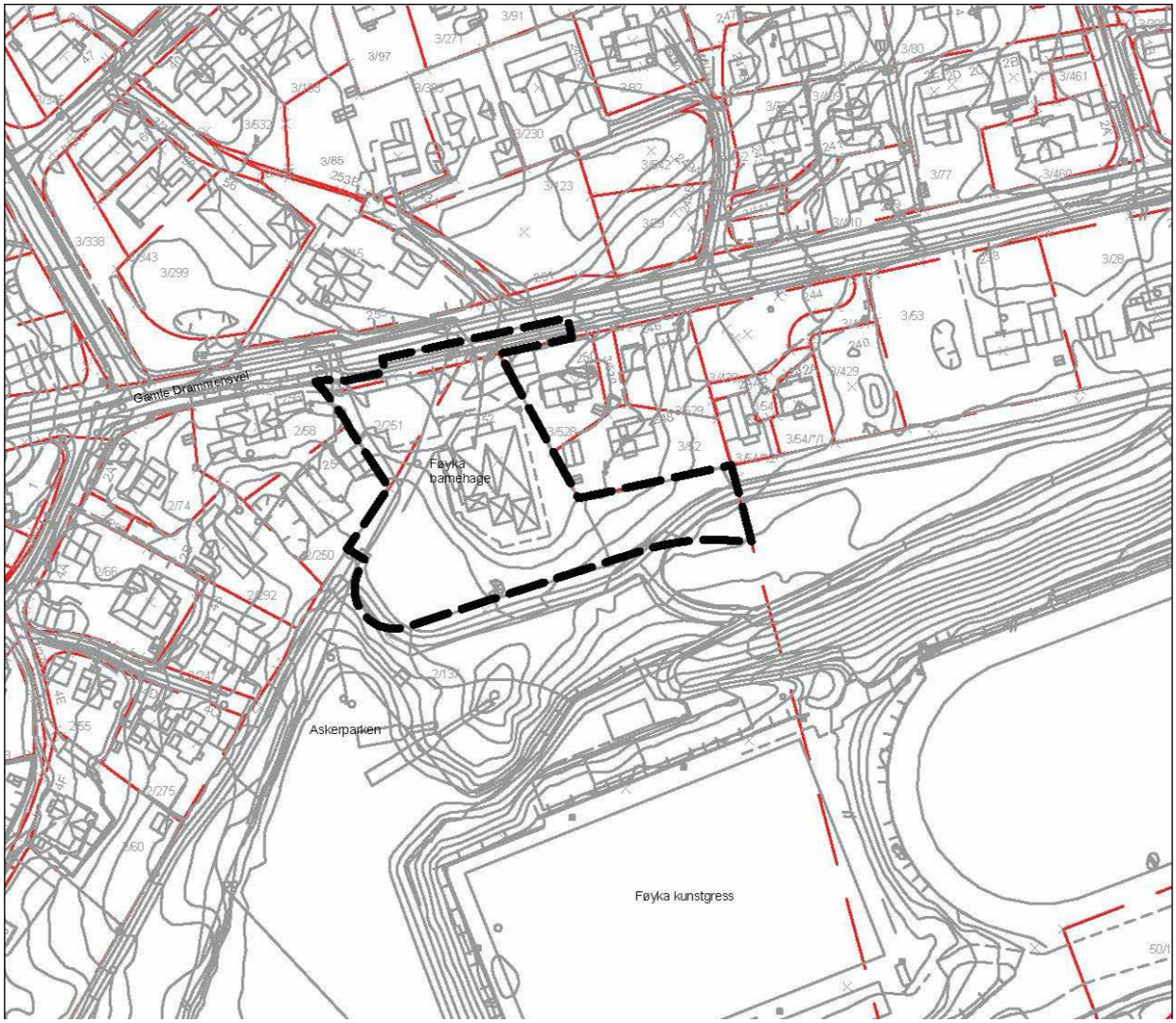

Oversiktskart 1:2000

Forslagsstiller: Lars Hanstensen, Asker kommune, prosjekt og utvikling

Oppdragsgiver: Asker kommune, prosjekt og utvikling

Fakturamottaker: Asker kommune, prosjekt og utvikling

Innholdsfortegnelse

1 SAKSOPPLYSNINGER 4

1.1 Bakgrunn for saken 4

1.2 Planstatus og rammer 4

1.3 Beskrivelse av planområdet 8

1.4 Beskrivelse av planforslaget 13

1.4.1 Beskrivelse av prosjektet som ligger til grunn for planforslaget med illustrasjoner, perspektiver m.m. 13
1.4.2 Arealbruk (reguleringsformål, arealstørrelse, utnyttelse mv) 14
1.4.3 Bebyggelse 15
1.4.4 Grønnstruktur og uteoppholdsarealer 16
1.4.5 Estetikk og terrengtilpasning 17
1.4.6 Universell utforming / tilgjengelighet for alle 19
1.4.7 Parkering 20
1.4.8 Atkomst, renovasjon og trafikkløsninger 20
1.4.9 Rekkefølgekrav 21

1.5 Alternative løsninger 21

2 ANALYSER OG UTREDNINGER 21

2.1 Landskapsanalyse 21

2.2 Soldiagrammer 22

2.3 Mobilitetsanalyse 23

2.4 Veiprosjekt 24

2.5 Utredning av miljøforhold/forurensning/støy 25

2.6 Registrering av naturmangfold 25

2.7 VA-plan 25

2.8 Grunnforhold 27

2.9 Energi-, miljø- og klimamål 28

3 KONSEKVENSER 28

3.1 Konsekvensutredning 29

3.2 Risiko- og sårbarhetsanalyse 29

4 MEDVIRKNING 29

4.1 Kunngjøring og varsling 29

4.2 Tidligere politiske vedtak 30

4.3 Forhåndsuttalelser **30**
4.3.1 Liste over innkomne forhåndsuttalelser 30
4.3.2 Resymé av innkomne forhåndsuttalelser 30
4.3.3 Forslagsstillers kommentarer til forhåndsuttalelsene 33

5 DOKUMENTASJONSKRAV **36**

1 Saksopplysninger

1.1 Bakgrunn for saken

Kapasiteten til Føyka barnehage skal utvides fra 3 til 6 avdelinger som følge av et økt behov for barnehageplasser i kommunen. Eksisterende bygg skal rives og erstattes av et nytt og større barnehagebygg på samme tomt. Nye Føyka barnehage vil få 120 barnehageplasser og 30 ansatte. Planområdet inkluderer turveien langs barnehagen i vest, Gamle Drammens vei langs barnehagen i nord og deler av gang- og sykkelveien (rulleskiløypa) sørøst for barnehagen. Rulleskiløypa som krysser tomta, skal flyttes innen desember 2026.

Planarbeidet tar sikte på å legge til rette for en moderne og klimavennlig barnehage med gode utearealer og forbedrer eksisterende koblinger til grønnstruktur, turstier og infrastruktur i området.

Utvidelsen av barnehagen inngår i Asker kommunes handlingsprogram.

1.2 Planstatus og rammer

- Reguleringsmessig status

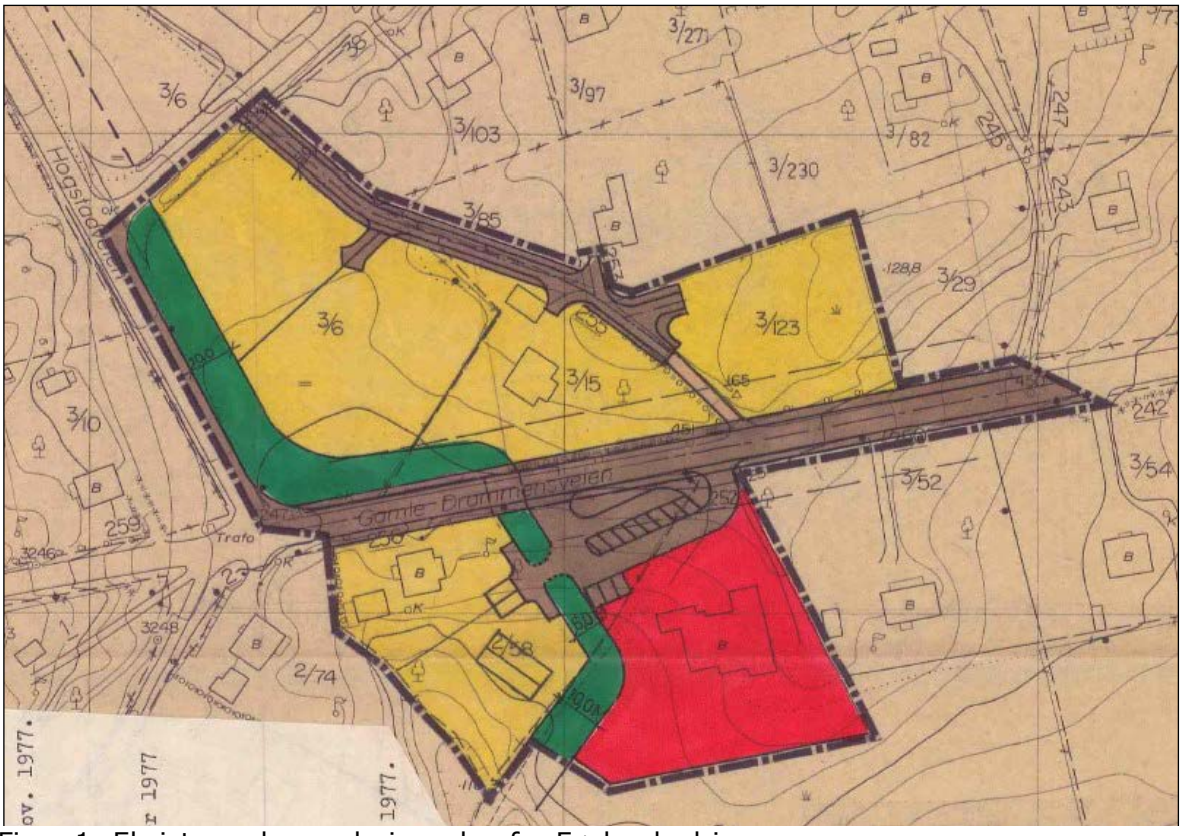

Figur 1- Eksisterende reguleringsplan for Føyka daghjem

Reguleringsplan for Føyka daghjem, planID 022011B, ble vedtatt 21.11.1977. Planen har ikke reguleringsbestemmelser. Byggeområdet for barnehage er farget rødt og regulert til daginstitusjon, vest for barnehagen er en grønn stripe regulert som turvei. Parkeringsplassen og adkomsten til barnehagen er regulert til parkeringsareal og fellesadkomst. Gamle Drammensvei er regulert til kjørevei. Barnehagens uteområde strekker seg litt lenger sør enn regulert. Gjerdet til uteområdet går langs grøften til eksisterende turvei, som er regulert som SG2 i Figur 2.

Deler av planområdet er erstattet av reguleringsplan for Gamle Drammensvei, planID 022012C, datert 25.05.1988. Det gjelder Gamle Drammensvei og boligeiendom i nordøst.

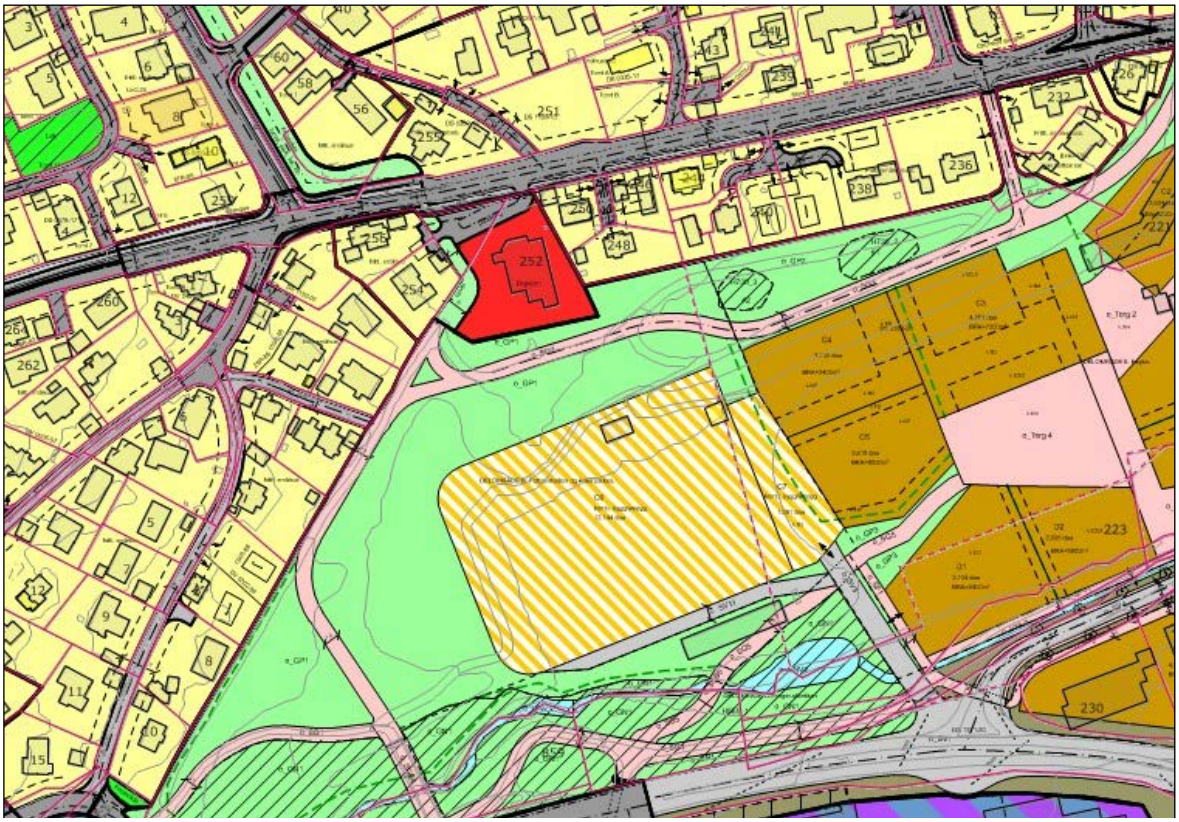

Figur 2 - Reguleringsplan digitalisert med tilgrensende planer

- Kommuneplan

  Barnehagens eiendom inkludert adkomsten og parkeringsplassen er i kommuneplanen (Figur 3) avsatt til nåværende offentlig eller privat tjenesteyting. Utenfor eiendommen mot sør og vest er grønt areal avsatt til nåværende idrettsformål. Gamle Drammensvei med boliger og stikkveier rundt er avsatt til nåværende boligbebyggelse.

Figur 3 - Kommuneplan for Asker 2018-2030

- Nasjonale og regionale rammer og føringer

  -Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene
  Formålet med planretningslinjene er å sikre at kommunene og fylkeskommunene prioriterer arbeidet med å redusere klimagassutslipp, og bidra til at klimatilpasning ivaretas som hensyn i planlegging etter plan- og bygningsloven. Planretningslinjen skal også sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene og sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning, og bidra til avveiing og samordning når utslippsreduksjon og klimatilpasning berører eller kommer i konflikt med andre hensyn eller interesser.

  -Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
  Hensikten med retningslinjene er å oppnå samordning av bolig-, areal – og transportplanleggingen og bidra til mer effektive planprosesser. Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes for å oppnå knutepunkter og tettsteder som bidrar til gode vilkår for etablering av handel- og servicefunksjoner og god kollektivdekning slik at transportbehovet kan begrenses og det kan legges til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.

  -Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen
  Hovedformålet med retningslinjen er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering som forebygger støyproblemer. Retningslinjen definerer bl.a. grenser for støysoner og støyfølsom bebyggelse. Retningslinjen er gjort juridisk bindende gjennom kommuneplan for Asker 2018-2030 §15.

- Rikspolitiske retningslinjer

-Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (2018)
Formålet med retningslinjene er å synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene skal også gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling og gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser.

-Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming (2009)
Handlingsplanen for økt tilgjengelighet gjennom universell utforming har særlig fokus på personer med nedsatt funksjonsevne. Gjennom handlingsplanen samles og styrkes innsatsen for økt tilgjengelighet til bygninger, utemiljø, produkter og andre viktige samfunnsområder.

-Regional plan for areal og transport
Det skal tilrettelegges for utbygging i prioriterte vekstområder og langs kollektivakser. Funksjoner skal plasseres slik at de bygger opp under eksisterende byer og tettsteder, og det skal legges til rette for gang- og sykkelakser mellom funksjoner.

-Statsforvalteren i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2021
I statsforvalterens forventningsbrev vises det til FNs 17 bærekraftsmål. Statsforvalteren vil prioritere arbeidet med å minimere transportbehovet og legge til rette for at veksten i persontransporten tas med kollektivtrafikk, sykkel og gange. Av andre temaer pekes det blant annet på tilgang til grønne områder for aktivitet, lek og rekreasjon, klimaendringenes påvirkning på naturhensyn og naturfare, viktigheten av blågrønne strukturer, massehåndtering og snøhåndtering.

- Kommunedelplan og andre kommunale planer

-Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv (2021-2033)
Kommunedelplanen har følgende definerte innsatsområder: helhetlig stedsutvikling, alle i aktivitet og likeverdige vilkår. Planen skal bidra til at alle innbyggerne i har mulighet til fysisk aktivitet i alle livets faser, uavhengig av funksjonsnivå. Alle innsatsområdene er relevante for reguleringsplanen.

-Standard rom- og funksjonsprogram for barnehager 2020
Standard rom- og funksjonsprogram for skoleanlegg ble vedtatt av formannskapet 04.02.20. Planleggingen av ny barnehage på Føyka følger standard rom- og funksjonsprogram i den grad prosjektets rammer gir rom for det.

-Folkehelseplan 2015-2026
Planen har fem innsatsområder: levekår, inkludering, levende nærmiljø, psykisk helse og aktive eldre. Planens innsatsområder retter seg mot miljø- og samfunnsforhold som gjør at sykdom oppstår, og forsterking av friskressurser som styrker helsen før man blir syk. Planen har blant annet

fokus på levekår og barnehagens bidrag til å utjevne sosiale forskjeller og åpne barnehagearealer i helgene og ettermiddagene for å skape lokale møteplasser.

-Sykkelstrategi for Asker (tidligere Asker kommune)
"Temaplan sykkel 2018–2030" skal bidra til å gjøre det mer attraktivt å sykle i Asker og hovedmålet er å oppnå en sykkelandel på 8 % innen 2026 og 12 % innen 2030. For å oppnå dette må det legges til rette for at sykkel både er, og oppfattes som, et lettvint, trygt og effektivt transportmiddel i hverdagen, i tillegg til et fint trenings-, og rekreasjonsmiddel. To av målene er at sykling skal ivaretas i all plan- og byggesaksbehandling og at andelen barn og unge som sykler til skolen er mer enn 80% i 2026.

-Handling mot klimaendringene 2021-2033
Temaplanen ble vedtatt 15.06.2021. Planen konkretiserer kommunens arbeid med å nå FNs bærekraftsmål, og spesielt mål nr. 13 – Stoppe klimaendringene. De to innsatsområdene som er mest aktuelle for denne reguleringsplanen er framtidsrettede bygg og anlegg og grønn mobilitet.

-Temaplan for medborgerskap
Temaplanen ble vedtatt 13.04.2021. Planens formål er å beskrive hvordan kommunen kan legge til rette for at innbyggerne deltar og tar medansvar for samfunnet og felleskapet. I en planprosess er det allerede et lovpålagt krav om medvirkning. Temaplanen konkretiserer dette kravet.

-Trafikksikkerhetsplan for Asker
Trafikksikkerhetsplanen er et viktig redskap for å forebygge at personer blir drept eller hardt skadd i trafikken. Trafikksikre nærområder for barnehager og sykkelstrategi er relevante temaer for reguleringsplanen.

-Vei- og gatenormal for Asker
Vei- og gatenormalen er en lokal normal delvis bygget over Vegdirektoratets håndbok 017. Normalen skal være tilpasset behovet for regulering og utbygging av det lokale veinettet og det er gjort lokale tilpasninger der dette har vært mulig og hensiktsmessig.

-Temaplan for barnehage- og skolekapasitet 2021-2033
Temaplanen ble vedtatt 15.06.21. Planen har tatt inn ny Føyka barnehage som en del av strategien for å sikre kapasitet i barnehager.

1.3 Beskrivelse av planområdet

- Eierforhold
  Barnehagen, samt adkomst og parkeringsplass ligger på eiendommene gnr./bnr. 2/137 og 2/251 som eies av Asker kommune.
  Gamle Drammensvei på strekket forbi barnehagen er kommunal vei.

- Eksisterende situasjon
  Barnehagen ligger på samme eiendom som kunstgressbanen og deler av parken i sør. Nord, øst og vest for planområdet, langs Gamle Drammensvei, ligger det etablerte boligstrøk, i hovedsak bebygd med eneboliger. Arealene sør for barnehagen ned til Drammensveien, samt arealet mot sørvest til Askerelva omfattes av områderegulering for Føyka-

Elvely. Områdereguleringen innebærer en utvidelse av Asker sentrum med ca. 600 nye boliger, samt andre formål som næring, detaljhandel, hotell og kommunale tjenester.

Figur 4 - Illustrasjonsplan Føyka-Elvely, datert 10.02.16. Alternativ 1 "Landskapsstadion"

- Kulturminner
  Det er ikke registrert kulturminner innenfor planområdet.
  I forbindelse med områdereguleringen for Føyka–Elvely ble det gjennomført en kulturminneregistrering der det ble funnet ildsted og stolpehull fra før-romersk jernalder og kokegrop fra folkevandringstid (Figur 5). Viken fylkeskommune har i forhåndsuttalelsen uttalt at de ikke vil kreve arkeologisk registrering av området.

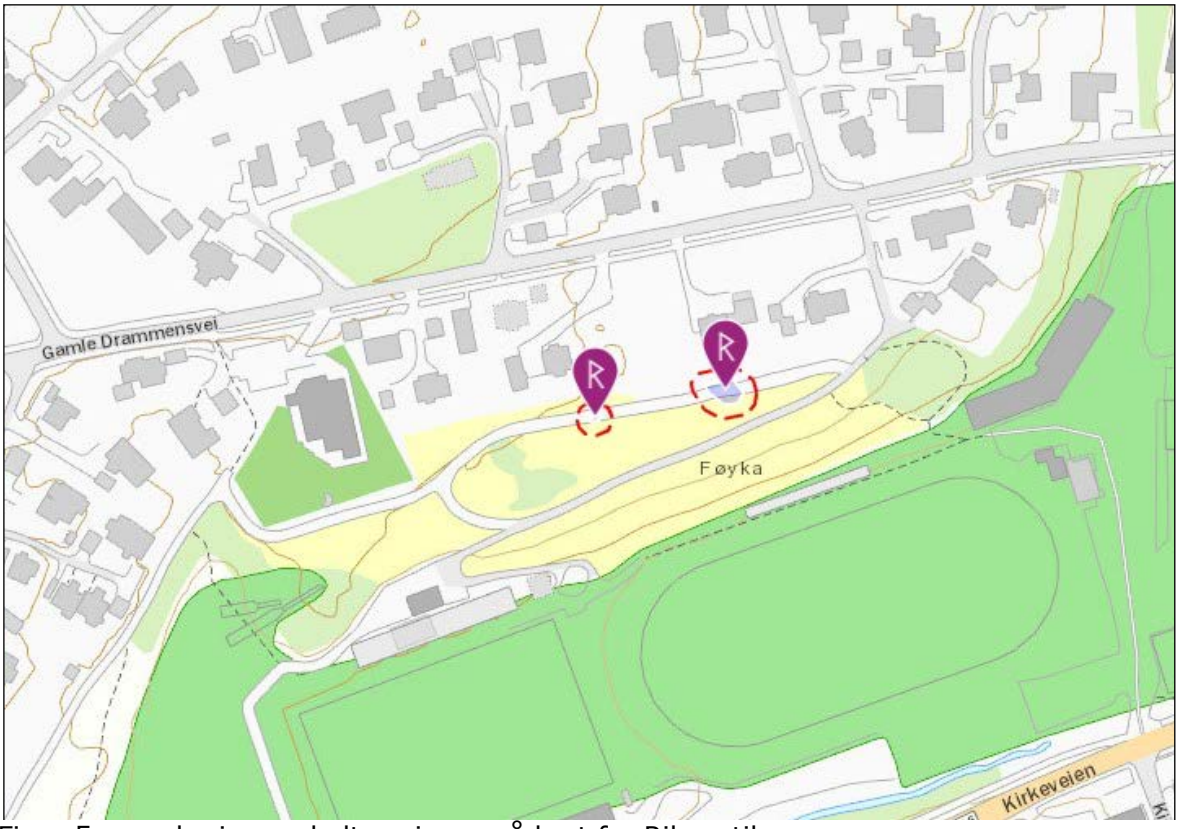

Figur 5 - markering av kulturminner på kart fra Riksantikvaren (kulturminnesok.no)

- Naturmangfold
  Eksisterende planområde er opparbeidet og benyttet til barnehage, utelekeareal, adkomst, parkering og sti ned til Askerparken/idrettsområdet. Det er svært lite ubearbeidet naturareal innenfor planområdet. Flere eksisterende store trær er innmålt og det er foretatt en tilstandsrapport av arborist. Trærne skal hensyntas videre i planarbeidet og reguleres inn i planen. Det er flere store bjørketrær i området, nye trær som plantes skal være ikke-allergifremkallende trær og vegetasjon.

- Grønnstruktur
  Planområdet ligger i tilknytning til et eksisterende friområde/grøntområde i sør. Det går en sti langs vestre del av planområdet som knytter Gamle Drammensvei til grøntområdet i sør, som skal opprettholdes. Områdereguleringen for Føyka-Elvely sikrer store grøntområder i direkte tilknytning til barnehagens uteareal. Barnehagen bruker i dag grøntområdene som kompenserende uteareal.

- Topografi, vegetasjon, solforhold
  Barnehagetomten ligger i en solrik sørhelling. Pga. de store trærne er det også endel skyggefulle områder, noe som gir verdifull skygge på varme dager.

  Terrenget innenfor barnehagetomten er skrånende med ca. 8 % helning i nord/sydlig retning. Høydeforskjellen mellom Gamle Drammensvei i nord og turvei i Askerparken i sør er på ca 6 m. Det eksisterende barnehagebygget ligger på kote +123,94. Barnehagens uteareal ligger på

nedsiden av Gamle Drammensvei og det er fin utsikt mot Askerparken. Utearealet for ny barnehage skal utvides mot sør og øst inn i Askerparken.

Figur 6 - planområdets nærmiljø og vegetasjon (flyfoto Asker 2021)

- Trafikkforhold og mobilitet
  Planområdet har adkomst fra Gamle Drammensvei. Veien har fartsgrense 40 km/t og en ÅDT på 3 300 kjøretøy per døgn ihht. trafikktall fra Nasjonal Vegdatabank. Mot Asker sentrum har veien ensidig gang- og sykkelvei separert med grøntrabatt. Fra planområdet og videre vestover har veien for det meste ensidig fortau.

  Barnehagen disponerer i dag 14 parkeringsplasser, med inn- og utkjøring via avkjørsel som er felles for barnehagen og tilgrensende boligeiendommer i vest (gnr./bnr. 2/58 og 2/250). Kjøretøy fra naboeiendommene kjører over en turvei og gjennom parkeringsplassen til barnehagen. Renovasjon og varelevering løses på parkeringsplassen utenom barnehagens åpningstid.

  For syklende er det sammenhengende gang- og sykkelveinett mellom planområdet og Asker sentrum. Det mangler sykkeltilrettelegging vestover fram til Drengsrud skole.

  Det er god tilgang til kollektivtransport fra planområdet. Det er ca. 800 meter til Asker stasjon, som er knutepunkt for kollektivtrafikken i Asker med fullt buss- og togtilbud. Det går også an å benytte turveien gjennom idrettsanlegget for å komme til stasjonen. To bussholdeplasser ligger også nærmere enn stasjonen, det er *Trekanten* i Kirkeveien og *Hagaløkka* i Drammensveien som ligger henholdsvis 450 m og 350 meter unna planområdet. Etter utbyggingen av Føyka-Elvely vil raskeste vei til Asker stasjon være via turveien sør for planområdet og inn på det

sammenhengende byrommet/gågatenettet som skal strekke seg fra Asker stasjon inn i det nye sentrumsområdet.

- Miljøforhold (støy, forurensning, klima m.m.)
  Det er utarbeidet støyanalyse av akustiker. Støykartet viser at planområdet hovedsakelig ligger i gul støysone i dag. Støykartet viser ny barnehage, men støyforholdene er tilsvarende for eksisterende barnehage.

  Støyen kommer i hovedsak fra Drammensveien og E18, ca. 200 m sør for planområdet. Det er ingen skjermede elementer mellom planområdet og støykildene, og terrenget skrår nedover i retning sør og støykildene.

Figur 7 - Støykart uteareal

Det er gjennomført geotekniske undersøkelser som ikke har funnet forurensning i grunnen.

- Forhold knyttet til fare og sikkerhet
  Planområdet benyttes til barnehage i dag, og er opparbeidet og inngjerdet. Det er ikke knyttet spesielle naturfarer til området. Forhold knyttet til fare og sikkerhet vil i hovedsak knytte seg til ferdsel utenfor barnehagens gjerder, da spesielt i forbindelse med bilkjøring ved levering og henting, renovasjon og varelevering til barnehagen. I disse tilfellene kan det oppstå situasjoner med myke trafikanter som kan medføre ulykkesrisiko.

1.4 Beskrivelse av planforslaget

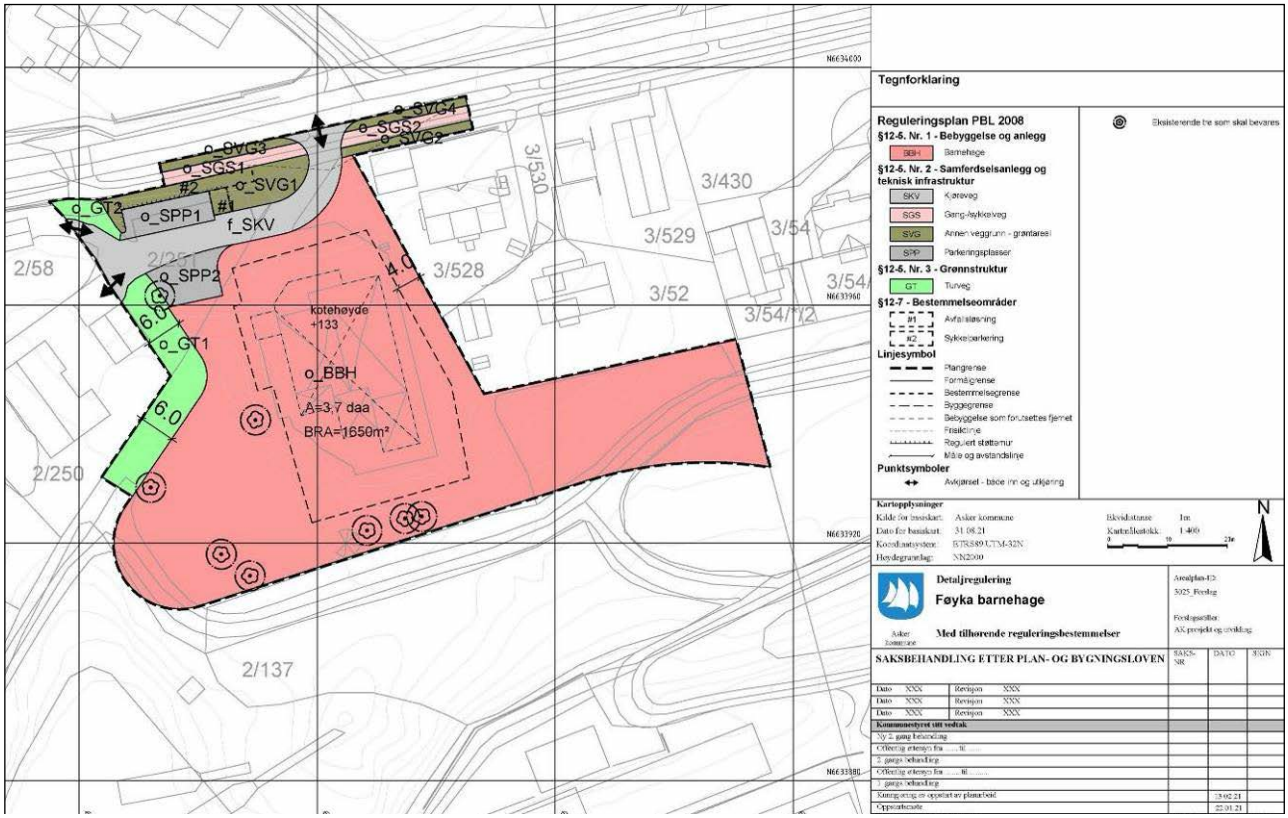

Figur 8 - Forslag til reguleringsplan

1.4.1 Beskrivelse av prosjektet som ligger til grunn for planforslaget med illustrasjoner, perspektiver m.m.

Eksisterende barnehage med 4 avdelinger skal rives og erstattes av en barnehage på 6 avdelinger. Den nye barnehagen skal bygges etter moderne, miljøvennlige prinsipper og er i tråd med Asker kommunes standard rom- og funksjonsprogram. Uteareal til barnehagen utvides mot sør-øst, og skal være universelt utformet, variert og spennende.

1.4.1.1 Illustrasjonsplan

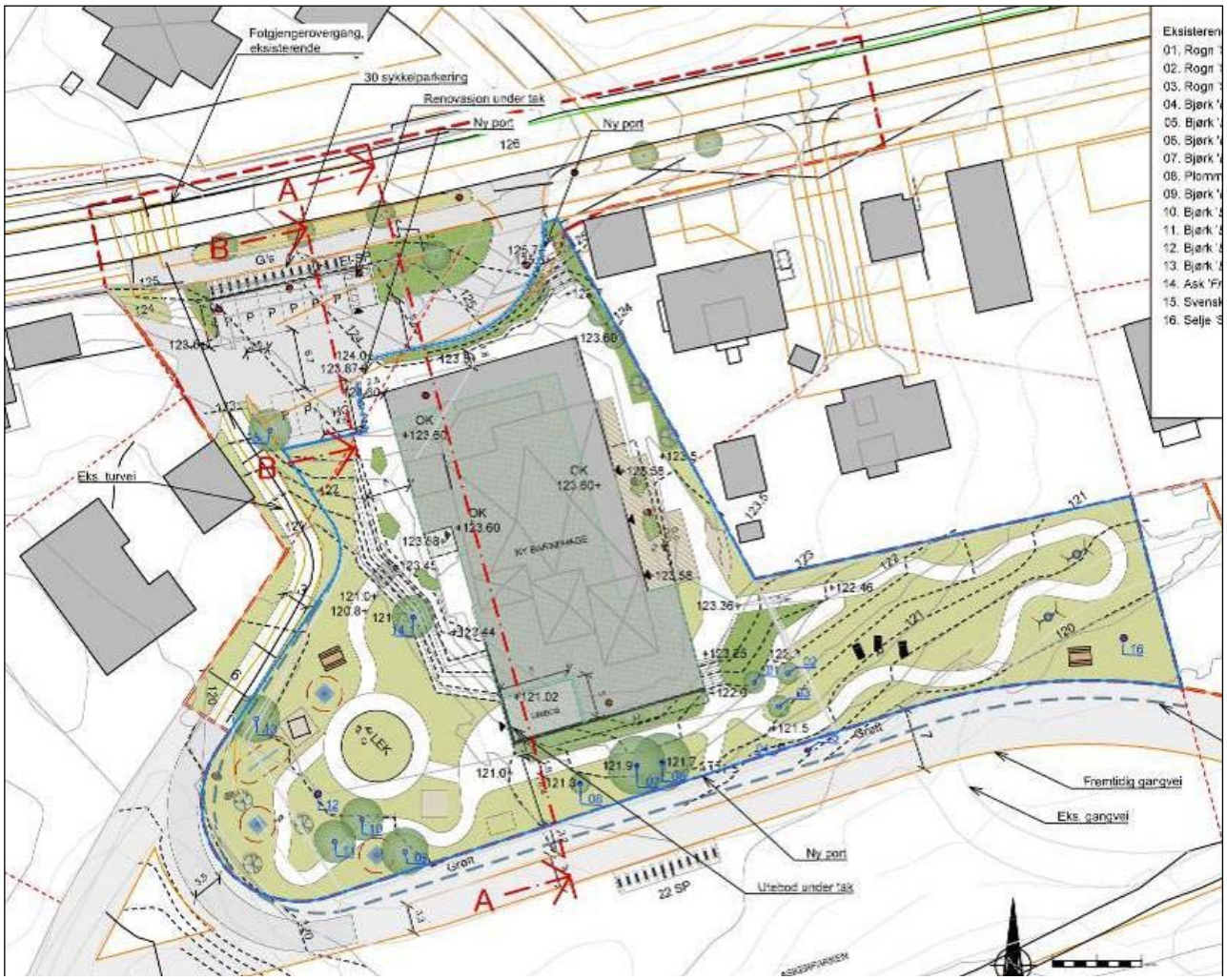

Figur 9 - Landskapsplan

1.4.2 Arealbruk (reguleringsformål, arealstørrelse, utnyttelse mv)

Reguleringsplanen har et totalt areal på 4,8 daa.

Arealet fordeler seg på følgende måte mellom formålene:

1161 Barnehage	3,7 daa
2011 Kjøreveg	0,3 daa
2015 Gang-/sykkelveg	0,1 daa
2019 Annen veggrunn – grøntareal	0,3 daa
2082 Parkeringsplasser	0,2 daa
3031 Turveg	0,2 daa

Den nye barnehagen har et bruksareal på 1 611 m^2.
Arealet fordeler seg på 878 m^2 i 1. etasje og 733 m^2 i 2. etasje.

Utnyttelsesgraden er satt til 1 650 BRA for barnehagen. Dette gir en buffer på 39 m^2 BRA for videre prosjektering av barnehagen. Byggets utstrekning er i tillegg begrenset av byggegrense og en høydeavgrensning på plankartet.

I tillegg blir det liggende bod i underetasje som ikke inngår i utnyttelsesgraden.

1.4.3 Bebyggelse

Planområdet skal bebygges med ett enkelt nytt bygg for barnehagen. Bygget plasseres over fotavtrykket til den eksisterende barnehagen.

For å frigjøre mest mulig utvendig lekeareal, har det vært et ønske å redusere byggets fotavtrykk mest mulig. Det har ellers vært vesentlig å unngå å legge nybygget inn i terrenget. Dette fordi en svært høy andel av rommene i barnehagen trenger god tilgang på dagslys.

Barnehagebygget er derfor foreslått organisert over to plan og plassert i nordøst innenfor planområdet hvor det er et naturlig platå. Grepet frigjør solfylte lekeområder mot vest, sør og øst og gjør det mulig å utnytte og beholde det naturlige terrengfallet som innbyr til variert utelek.

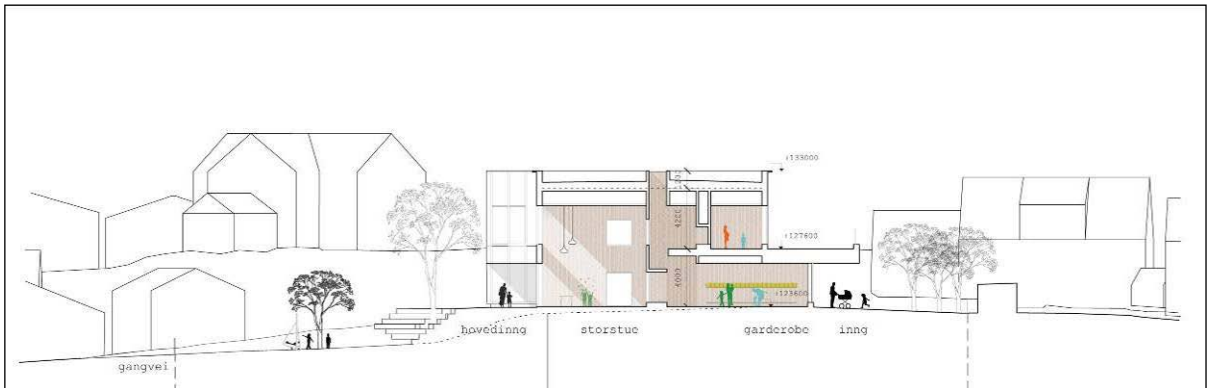

Figur 10 - snitt AA øst-vest

Kommunens arealprogram har vært bestemmende for prosjektets omfang. Programmet forutsetter at det skal være god kontakt og nærhet mellom funksjoner, og det er utarbeidet et nærhetsdiagram som har vært retningsgivende for den foreslåtte organiseringen. Det har ellers vært en forutsetning at to og to avdelinger plasseres sammen slik at de kan dele kjøkken og stellerom. I det foreslåtte bygget er alle de seks avdelingene basert på samme planprinsipp, alle avdelingene har ens utstrekning og tilnærmet likeverdige forhold ellers.

Byggets første etasje inneholder hovedinngang, fellesrom og fire avdelinger. I tillegg er grovgarderober for alle avdelinger plassert her. Disse nås via et overdekket inngangsparti på østsiden av bygget. Hovedinngangen for ansatte og besøkende samt varelevering er plassert på vestsiden nær kjøreadkomst og parkering. To avdelinger er plassert på det øvre planet sammen med personalfunksjoner og tekniske rom.

Sentralt i bygget og nær hovedinngangen ligger fellesrom, trapp/heis og et samlingstorg. Dette området er barnehagens hjerte, og det er gitt dobbelt takhøyde som skal sørge for visuell kontakt mellom barnehagens fellesområde og avdelinger på begge plan.

Et stort antall rom, inkludert barnas fingarderober, inngår i beregnet lekeareal. Alle lekearealer skal tilfredsstille krav til rom for varig opphold inkludert utsyn og tilstrekkelig dagslys. Dagslyskravene har vært bestemmende for det foreslåtte utbyggingskonseptet.

Eksisterende tilfluktsrom: I kjelleren i eksisterende bygg ligger det et lite tilfluktsrom og et aktivitetsrom som ikke er i bruk. Disse rommene planlegges fjernet i forbindelse med bygging av ny barnehage. Rommene anses for ikke å være i tråd med dagens krav, og vil vanskelig la seg bygge om og integrere i et nybygg. For å få en god terrengtilpasning, tilpassede bygningshøyder og universell utforming er det ikke mulig å heve det nye barnehagebygget ytterligere.

1.4.4 Grønnstruktur og uteoppholdsarealer

Eksisterende topografi beholdes slik at flest mulig av trærne kan bevares og slik at massebalansen blir god. Det skrånende terrenget tilrettelegges med lekeamfi, trapper og ramper med universell tilgjengelighet. Det nye bygget plasseres på kote +123,60 med omtrentlig samme lokasjon som det gamle bygget. Nytt bygg har større fotavtrykk og ligger nærmere tomtegrensen i sør og nord. Byggets plassering gir en variasjon av solrike, vindskjermede og skyggefulle steder på begge sider av det nye bygget.

Barnehagens uteareal er utvidet mot sør øst og deler av Askerparken inngår i den nye barnehagetomten for å sikre tilstrekkelig MUA for lek
Deler av ny gangvei, som er regulert i områderegulering for Føyka-Elvely, i sørvest må bygges i forbindelse med utvidelse av barnehagetomten mot sørvest.

Vegetasjonen består av eksisterende trær og noen nye busker i skråninger og i overganger mellom naboer og barnehagetomt. Ny vegetasjon skal bestå av hardfør vegetasjon som gir opplevelse og lekeverdi.

Inngang for barn og foreldre skjer på østsiden av bygget. Personalinngang er lokalisert på vestsiden. Lekesone for de minste barna er i øst. Her tilrettelegges utearealet med sandkasser og mindre lekeelementer tilpasset alder på barna. Området er skjermet og rolig. Lekesone for de største barna er på vestsiden av barnehagebygg. Her tilrettelegges utearealet med lekeamfi, rundløype for sykkel, huskestativ, klatrestativ, dyrkingsmuligheter og lekehus.

Figur 11 - Lekesoner for de minste barna i gult og de største barna i lilla

Norm for minste uteoppholdsareal (MUA) dimensjoneres slik: 24 m^2 x 120 barn

=2880 m^2. Planens MUA er beregnet til 2758 m^2, noe som tilsvarer 23 m^2 per barn. Barnehagen ligger i tilknytning til Askerparken som kan benyttes som kompenserende lekeareal. Det er planlagt takterrasse over deler av 1. etasje.

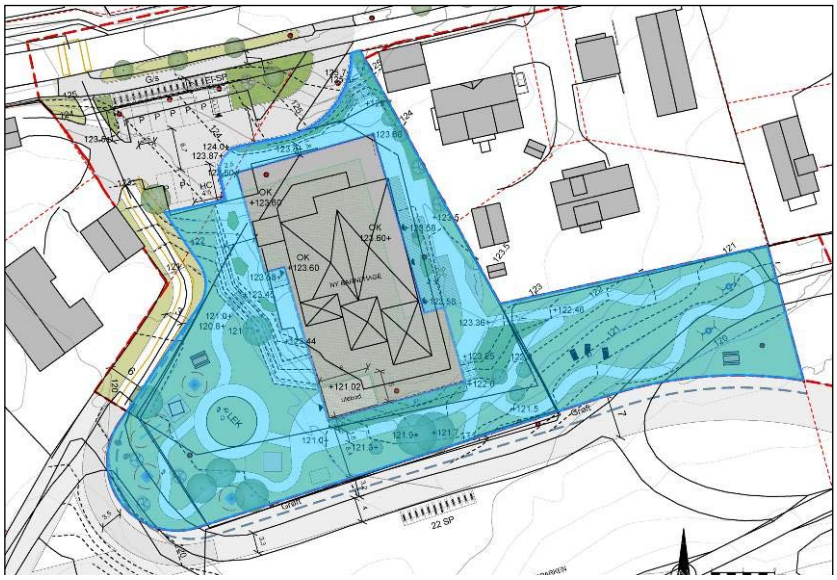

Figur 12 – Areal lagt til grunn for utregning av MUA.

Barnehagens uteareal vil være offentlig tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstider og vil gi mer varierte lekearealer i tilknytning til Askerparken.

1.4.5 Estetikk og terrengtilpasning

Barnehagebygget er tiltenkt en renskåret form og en lett karakter. Det er foreslått flatt tak blant annet for å begrense total byggehøyde. Dette av hensyn både til omkringliggende bebyggelse, men også for at det skal være minst mulig skygge i lekeområdene. Møt øst er planlagt en større terrasse med utgang fra annen etasje som en utvidelse av uteområdet.

Alle tekniske rom er integrert i hovedvolumet og det er ikke tenkt særskilte takoppbygg.

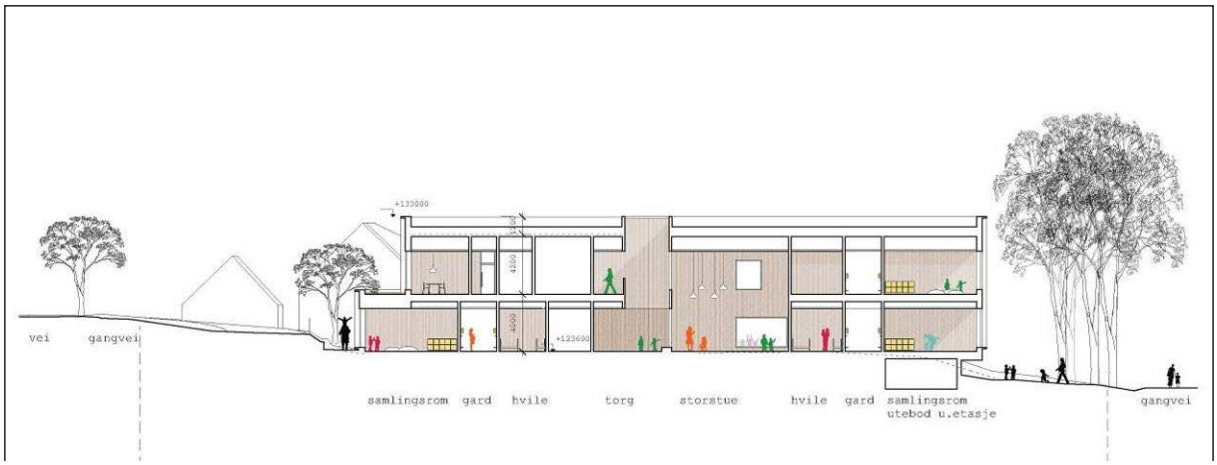

Figur 13 - Snitt BB nord sør

Fasadene er tiltenkt tre i form av fuktbestandig trevirke som er ubehandlet, alternativt overflatebehandlet med lys transparent olje eller beis. Det er foreslått en vertikal kledning i kombinasjon med et utenpåliggende eksponert rammeverk

i tre. Dette vil gi bygget variert uttrykk og skape et skyggespill i fasadene som endres i løpet av dagen. Som en ytterligere understrekning av det vertikale er det forutsatt stående, smale vindusformater som er tilpasset fasadens inndeling og rytme.

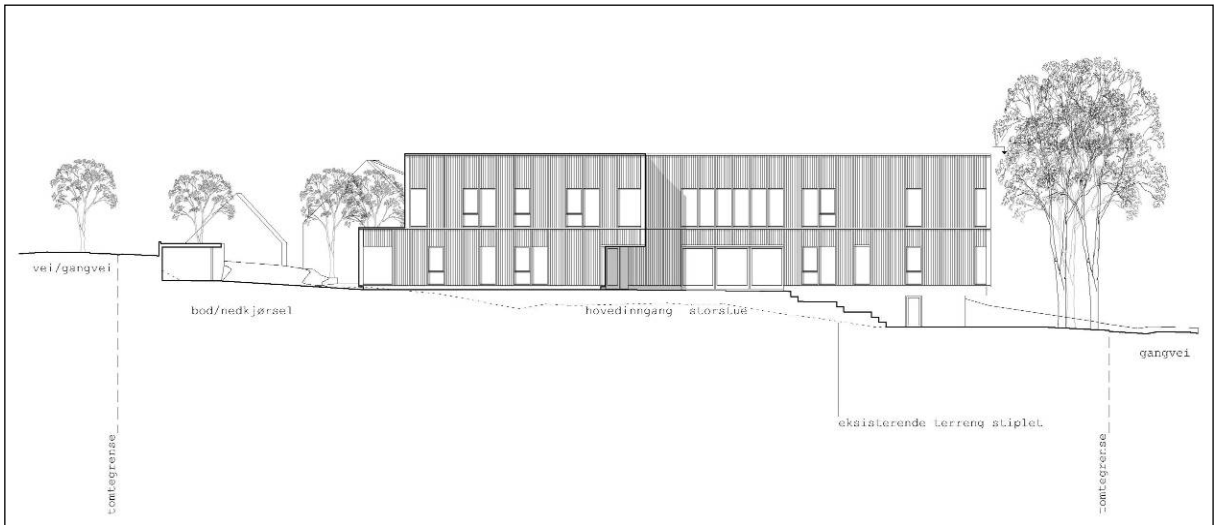

Figur 14 - Fasade vest

For variasjon og som ledd i den universelle utformingen kan enkelte fasadeelementer, f.eks rundt barnehagens inngangspartier, få klare farger som en tydelig kontrast til de omkringliggende trefasadene.

Figur 15 - Perspektiv sett fra parkeringsplassen i nordvest

Figur 16 - Perspektiv sett fra sørvest, med barnehagens uteareal innenfor gjerdet

Figur 17 - Perspektiv sett fra sørøst, med barnehagens uteareal innenfor gjerdet

1.4.6 Universell utforming / tilgjengelighet for alle

Det foreslåtte bygget er planlagt for å tilfredsstille gjeldende krav til universell utforming. Dette innebærer at alle brukere, uansett forutsetninger skal ha et mest mulig likeverdig forhold til vitale rom og funksjoner. Utgangspunktet er at alle tiltak i forbindelse med den universelle utformingen skal framstå som positive elementer og en naturlig integrert del av arkitekturen og utearealene.

Plassering og terrenghøyder muliggjør trinnfri adkomst i alle inngangspartier. Det er planlagt heis iht. til gjeldende krav. Plankonseptet er valgt med utgangspunkt i at det skal være oversiktlige ganglinjer og lett og orientere seg i bygget. Øvrige tilrettelegging vil bli ivaretatt senere i en senere prosjektfase.

1.4.7 Parkering

Planforslaget legger til rette for 8 parkeringsplasser, i tillegg til 1 HC parkeringsplass. Dette er en reduksjon fra eksisterende parkering, der det er maks. 14 plasser (uten oppmerket HC-parkeringsplass). Parkeringsarealet har blitt noe redusert for å etablere ny og større barnehage.

Antall parkeringsplasser er i tråd med Asker kommunes parkeringsnorm. Det er ikke gitt et minimumskrav til parkeringsplasser, og parkeringsbehovet for de ansatte skal vurderes i forhold til kollektivnærhet. Føyka barnehage ligger sentrumsnært, og det er i tråd med bl.a. Asker kommunes handlingsplan for klimaendringer å redusere parkeringsdekningen for å fremme mer bærekraftig mobilitet. Det er redegjort nærmere for dette i trafikk- og mobilitetsutredningen som følger planforslaget.

Landskapsplanen viser 30 sykkelparkeringsplasser inntil ny mur langs gang- og sykkelveien i nord og 22 sykkelparkeringsplasser på utsiden av planområdet i sør. Det er i tillegg lagt til rette for parkering av EL-sparkesykkel i nord. Det vil etter normen være krav til 45 sykkelparkeringer. Landskapsplanen viser at det er plass til 52 sykkelparkeringsplasser rundt barnehagen. 50% av sykkelparkeringene skal stå under tak ihht. bestemmelsene.

1.4.8 Atkomst, renovasjon og trafikkløsninger

Adkomst skjer fra Gamle Drammensvei i en ny avkjørsel som er i henhold til vegnormal i Asker kommune. Nedkjøring til parkeringsplass sikres med trafikksikkert rekkverk.

Det er oppmerket åtte parkeringsplasser samt en plass reservert for forflyttningshemmede (HC-plass). For å kunne sørge for tilstrekkelig areal for varelevering og renovasjon er det tenkt sambruk av parkeringsarealet, hvor tilgjengelig areal fra ledige parkeringsplasser og HC plass brukes til manøvrering utenom barnehagens åpningstid. Adkomst til boliger i nordvest opprettholdes med kjøring gjennom p-plass og kryssing av turvei. Det er planlagt oppstillingsplass for brannbil på parkeringsplass.

Det er lagt til rette for renovasjon og varelevering fra parkeringsplassen. Det skal etableres avfallsbod for barnehagen, med plass til standard avfallsbeholdere. Det er avklart med Asker kommune, Avfall og gjenvinning, at eksisterende separat løsning for barnehagen og de private boligene kan videreføres.

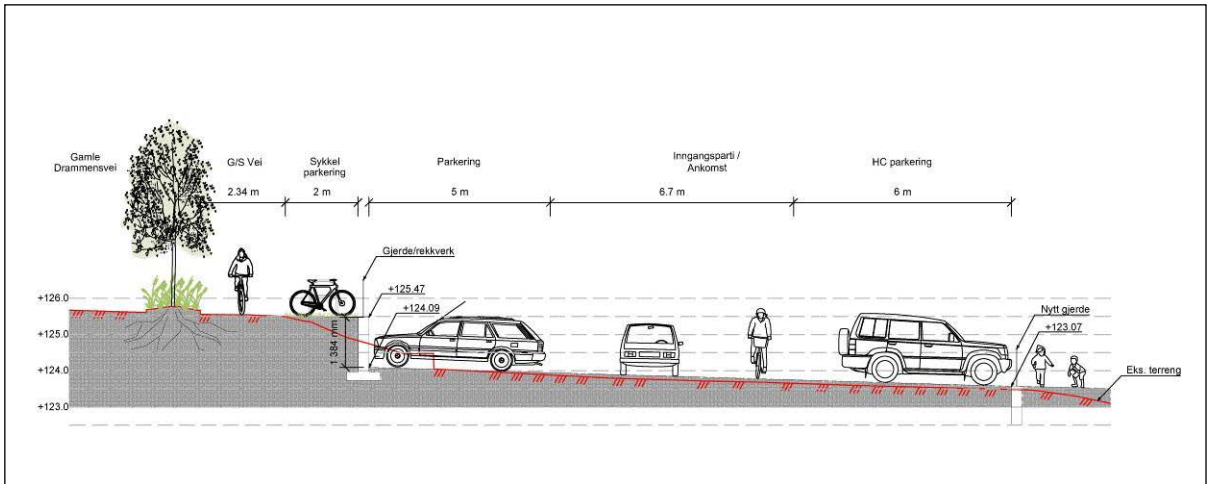

Figur 18 - snitt gjennom parkeringsplass

1.4.9 Rekkefølgekrav

Det er rekkefølgekrav knyttet til opparbeidelse av utomhusarealer før bebyggelsen tas i bruk.

1.5 Alternative løsninger

Det utarbeides ikke alternative løsninger.

2 Analyser og utredninger

2.1 Landskapsanalyse

Landskapsanalyse er ikke levert som eget vedlegg, men presenteres her i planbeskrivelsen.

Topografi, sol og vind

Terrenget innenfor barnehagetomten er skrånende med ca 8 % helning i nord/sydlig retning. Høydeforskjell mellom Gml Drammensvei i nord og turvei i Askerparken i sør er på ca 6 m. Det eksisterende barnehagebygget ligger på kote +123,94. Barnehagens uteareal ligger på nedsiden av gml Drammensvei og det er fin utsikt mot Askerparken. Utearealet for ny barnehage utvides mot sørøst inn i Askerparken.
Barnehagetomten ligger i en solrik sørhelling. Pga de store trærne er det også endel skyggefulle områder, noe som gir verdifull skygge på varme dager.

Trafikk og adkomst

Adkomst til barnehagen med bil er via Gamle Drammensvei, som har fartsgrense 40 km/t. Barnehagen disponerer i dag 14 parkeringsplasser, med inn- og utkjøring via avkjørsel som er felles for barnehagen og tilgrensende boligeiendommer i vest (gnr./bnr. 2/58 og 2/250). Kjøretøy fra naboeiendommene kjører over parkeringsplass og en turvei og gjennom parkeringsplassen til barnehagen.
Renovasjon og varelevering løses på parkeringsplassen utenom barnehagens åpningstid.

Vegetasjon

Barnehagens uteområde består av gress, enkelte busker og mange store trær. Trær er beskrevet i Tilstandsrapport trær med type, størrelse og tilstand. Noen av trærne er i en slik forfatning at de anbefales fjernet pga sikkerhet. Det gjelder tre nr 4,5,12 og 16. Asketre (nr 14) er rødlistet og svært interessant å bevare i

forhold til biologisk mangfold.

Figur 19 - Eksisterende trær vurdert av arborist

Lek
Lekeelementene i eksisterende barnehage består av apparater, husker og sandkasser med varierende alder og tilstand. Mange av lekeapparatene kan gjenbrukes. Mye av leken foregår i og rundt trær/vegetasjon.

2.2 Soldiagrammer

Soldiagrammene viser at barnehagen gir begrenset med skygge på naboeiendommene. Diagrammene er tatt ved vårjevndøgn 21. mars. I sommerhalvåret vil skyggene være kortere og solforholdene bedre.

Bygningen er trappet ned mot nabo i øst for å bedre solforholdene og vil fremstå som lavere i terrenget.

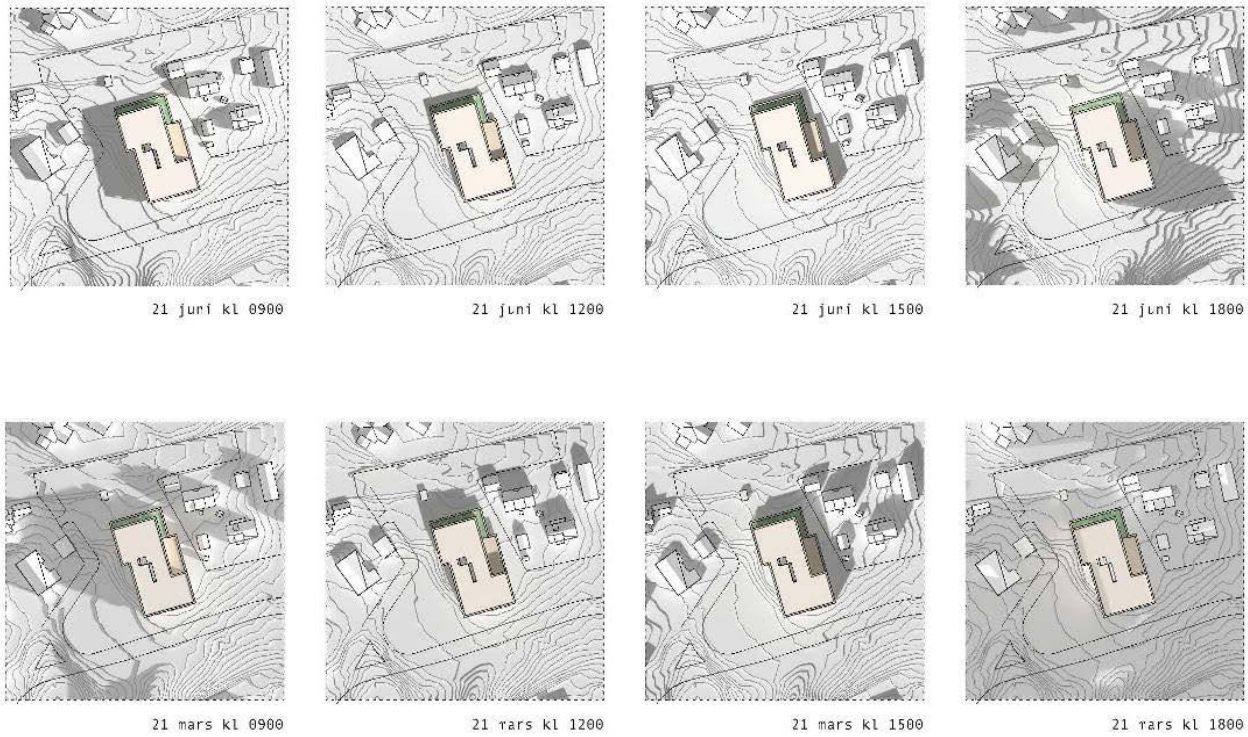

Figur 20 - soldiagrammer

2.3 Mobilitetsanalyse

Analysen peker på god tilgang til kollektivtransport fra Føyka barnehage. Asker stasjon, med fullt buss- og togtilbud, ligger ca. 800 m og i 10 min gangavstand fra barnehagen. Det er gang- og sykkelvei på sydsiden av Gamle Drammensvei østover, og sammenhengende gang- og sykkelnett til Asker sentrum. Mot vest er det i hovedsak ensidig fortau langs nordsiden av veien.

Vest for barnehagen er det en turvei som knytter Gamle Drammensvei og friområdet/parken sør for barnehagen sammen. Denne skal opprettholdes i reguleringsplanen. Gangfeltet ved barnehagen er nylig reetablert med opphøying og oppmerking. Det er generell veibelysning langs Gamle Drammensvei, og ingen spesiell belysning i tilknytning til gangfelt.

Det er registrert 3 trafikkulykker i nærheten av planområdet de siste 10 årene. Alle ulykkene involverte gående og syklende. Ingen av ulykkene skjedde ved barnehagen.

I forslag til ny kommuneplan for Asker er det definert en nullvekstlinje der det nord for nullvekstlinjen forutsettes at videre bolig- og arbeidsplassvekst ikke genererer vekst i persontransporten. Vekst i persontrafikk skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Det legges opp til en restriktiv parkeringsnorm. Føyka barnehage ligger nord for nullvekstlinjen.

Gamle Drammensvei forbi barnehagen er definert som hovednett for sykkel i temaplan for sykkel.

Mobilitetsanalysen har laget trafikksikkerhetsvurdering av to løsninger for adkomstsituasjonen. Det presenteres her alternativet som er tatt inn i planforslaget, der det er etablert 8 parkeringsplasser samt 1 plass for forflytningshemmede, sykkelparkeringsplasser langs Gamle Drammensvei. Dette

alternativet har et mindre utflytende veiareal foran barnehagen og sykkelparkering separat fra parkeringsplass som bidrar til å redusere konflikter mellom kjørende og syklende på parkeringsarealet. Løsningen fordrer at varelevering og renovasjon skjer utenfor barnehagens åpningstid, da det ikke er plass til manøvrering av større kjøretøy samtidig som parkeringsplassene er i bruk. Det vurderes som positivt at det legges til rette for et avgrenset antall parkeringsplasser når det vurderes som sannsynlig at det vil forekomme kjøring til barnehagen.

Mobilitetsanalysen foreslår følgende tiltak innenfor planområdet:

- Sykkelparkering for foreldre, som er:
    - Etablere tilstrekkelig antall sykkelparkeringsplasser.
    - Plassering av sykkelparkeringsplasser bør være lett tilgjengelig for rask og effektiv hensetting av sykkel og levering av barn.
    - Redusere konfliktpotensialet mellom syklende-gående og syklende-kjørende.
    - Dimensjonere plasser for lastesykkel/sykkel med vogn.
    - Sørge for tydelig oppmerkede plasser for sparkesykkel.
- Sykkelparkering for ansatte, som er:
    - Låsbare
    - Under tak
- Garderobefasiliteter for ansatte med dusj
- Oppgradering av turveien vest for barnehagen med fast dekke, samt håndløper langs det bratteste partiet. Det bør vurderes om den bratteste delen, nærmest Gamle Drammensvei, kan jevnes ut eller eventuelt bygges om til trapp. En trapp vil gå imot prinsippene om universell utforming, men kan redusere risikoen for fallulykker når det er glatt.
- Lysmålinger/lysberegninger i gangfeltet nærmest barnehagen, for å sikre at gangfeltet har tilstrekkelig belysning.

Sykkelparkering langs Gamle Drammensvei er regulert inn på plankartet med bestemmelsesområde. Alle sykkelparkeringsplassene er låsbare, og 50% skal være under tak. Garderobefasiliteter for ansatte vurderes i videre prosjektfase sammen med plantegninger. Turveien er regulert inn i plankartet og det er tatt inn i bestemmelse 3.6 at det skal etableres håndløper på GT2 som er den delen av turveien nærmest Gamle Drammensvei. Lysmåling/lysberegning i gangfeltet nærmest barnehagen er ikke tatt inn i bestemmelsene da det er utenfor planområdet. Lysberegning og evt. mer belysning av gangfeltet tas som en del av kommunens generelle trafikksikkerhetsarbeid.

2.4 Veiprosjekt

Adkomsten til barnehagen er tegnet i tråd med Asker kommunes vei- og gatenormal. Nedkjøring til parkeringsplassen er sikret med trafikksikkert rekkverk. Det er tatt inn en bestemmelse om rekkverk (3.1.5).

På grunn av fall på parkeringsplassen er det ikke mulig å etablere nedgravde renovasjonskonteinere. Det må benyttes vanlige dunker, som skal plasseres i en bod. Det er regulert et bestemmelsesområde for avfallsløsningen.

Hele adkomsten inkludert inn mot naboer planlegges asfaltert. I dag er det gruslagt areal ved turveien og eiendomsgrensen mot naboene i vest. Det skal vurderes videre om delen av turveien som ligger nærmest Gamle Drammensvei skal asfalteres eller etableres trapp. Det kan også vurderes å opprettholde gruset

areal som dagens situasjon.

2.5 Utredning av miljøforhold/forurensning/støy

Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi i T-1442 og oppnår ikke en stille side.
Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18 gjennom Asker som ligger over 300 meter unna planområdet. For å skjerme barnehagens uteareal med tiltak innenfor planområdet vil en skjerm måtte være høy, mellom 4-5 meter, for å gi ønsket effekt. Dette vil være teknisk vanskelig å etablere og i tillegg vil man skape skygge på utearealet, ta utsyn fra barnehagen og flere bevaringsverdige trær måtte bli felt.

En liten del av lekearealene satt av til små barn vil ha tilfredsstillende støynivåer uten ekstra tiltak. Det kan også opprettes mindre, skjermede arealer der lekeapparater utføres tett og gir små skjermede arealer. Det er lagt inn en bestemmelse om at det skal plasseres ut minimum 2 lekeapparater som gir en lokal, begrenset støyreduksjon (bestemmelse 3.1.5).

I og med at man ønsker å bygge om en eksisterende barnehage anbefales det å tillatte videre drift av barnehage i planområdet med støynivåer over anbefalt grenseverdi, men ikke i rød støysone.

Det anbefales følgende forslag til reguleringsbestemmelser for støy (bestemmelse 2.3):
Anbefalte støygrenseverdier som angitt i retningslinje T-1442/2021, tabell 2, skal gjelde for planen, med presiseringene under:
Det tillates etablert barnehage med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil Ld = 65 dB ved fasade.
Støynivå på utendørs oppholdsareal skal ikke overstige Ld = 65 dB.
Innendørs støynivå fra utendørs kilder skal være tilfredsstilt i henhold til gjeldende byggteknisk forskrift.

2.6 Registrering av naturmangfold

Planområdet er opparbeidet areal, i hovedsak eksisterende barnehageareal og park/idrettsområde. Eksisterende trær er registrert og vurdert av arborist. Trær som skal bevares, er regulert i plankartet og med bestemmelse 3.1.6.

Trær som reguleres til bevaring er markert på plankartet. Det tillates ikke graving, utfylling, terrengbearbeiding, kjøring med tunge maskiner eller andre tiltak innenfor trærnes rotsone. I anleggsfasen skal trærne sikres med fysisk beskyttelse dersom det er fare for skade. Dokumentert døde eller syke bevaringsregulerte trær tillates felt på det vilkår at det plantes minst ett nytt tre av samme art, eventuelt en allergivennlig art, på samme sted, for hvert felte tre. Felling av trær skal på forhånd godkjennes av kommunen.

2.7 VA-plan

Eksisterende vannforsyning fra kobberledning regnes som utilstrekkelig, så ny vannledning etableres. Parallell ledning etableres for planlagt innendørs sprinkleranlegg. Nærmeste brannkum er kum 114555 i fortau langs Gamle Drammensveg. Kummen ligger innenfor avstandskrav for hovedangrepsvei til barnehagen, og har tilstrekkelig kapasitet.

Eksisterende spillvannsledning vurderes som tilstrekkelig og anbefales bevart.

Nytt bygg vil havne i konflikt med eksisterende vannledning og overvannsledning som krysser tomta. Disse to ledningene legges om, med ny kumgruppe etablert på parkeringsplassen. Ny vannforsyningsledning og sprinklerledning tilkobles i denne nye kumgruppen.

Ny regulering vil gi en økning i tette flater på tiltaksområdet, og gjennomsnittlig avrenningskoeffisient for området øker fra 0,53 til 0,59. Tretrinnsstrategien legges til grunn for å håndtere de økte vannmengdene som følger av dette, og det legges opp til at avrenningssituasjonen ikke skal forverres fra slik den er i dag. Følgende overvannstiltak foreslås:
- Nytt bygg etableres med blått tak der det er 2 etasjer, og grønt tak der det kun er 1 etasje. Vann fra det blå og grønne taket fanges opp i mengderegulerte taksluk og sendes så via innvendige taknedløp ut til ett eller to infiltrasjonsandfang i lekeområdet i sørvest (nødvendig antall avhenger av infiltrasjonskapasitet i grunnen, som må bestemmes med infiltrasjonstest). Et nedsenket infiltrasjonsareal etablere også ved tiltaksgrensen i sørvest. Det ene infiltrasjonssandfanget skal etableres i dette arealet.

Figur 21 – Blågrønn struktur, permeable flater

- Flomvann fra Gamle Drammensvei og parkeringsplassen i nord ledes som i dag via turveien (evt. ekstra tiltak kan vurderes for å unngå erosjon i grusdekket) i

vest, ned til ny flomgrøft etablert langsetter turveien. Flomgrøften ledes så overvann til infiltrasjonsarealet. Overskytende vann fra dette arealet faller til slutt sørvestover ut av tiltaksområdet og ned en skråning til Askerparken og Føyka Idrettspark. Føyka Idrettspark vurderes som robust nok til å kunne håndtere en evt. noe større spissavrenning ved flomhendelser. Utførte beregninger viser at disse tiltakene til sammen sikrer at alle tre trinnene i tretrinnsstrategien ivaretas, og at avrenningssituasjonen forblir uendret eller forbedres for de fleste nedbørshendelser.
- Eksisterende bygg har sannsynligvis taknedløp koblet på overvannsnett via overvannsledningen som går parallelt med spillvannsledningen. Taknedløp fra fremtidig bygg kobles av overvannsnett, og overvannsledningen legges derfor ned om ikke denne ledningen også er koblet til drenering rundt bygget. Om dette evt. er tilfellet må overvannsledningen bevares.

Figur 22 – Blågrønn struktur, permeable flater

2.8 Grunnforhold

Golder Associates AS (nå WSP) har utarbeidet en geoteknisk rapport i forbindelse med detaljreguleringen. Det er sett på tidligere grunnundersøkelser og det er foretatt 6 totalsonderinger med innboring i antatt berg og naverprøvetaking fra 2 borehull.
Berggrunnen på planområdet er beskrevet i NGUs kart som skifer med tynne lag av siltstein og kalkstein. Løsmasser er beskrevet som hav- og fjordavsetning. Antatt dybde til berg er ca. 1-3,3 m i syd og 3,3-5,5 m i nord på den undersøkte delen av planområdet. Terrenget faller med ca. 5 m fra nord til syd og ca. 4 m fra vest til øst.

Eiendommen ligger under marin grense og det er gjort vurderinger ihht. NVE's

veileder sikkerhet mot kvikkleireskred. Grunnundersøkelser påviste ikke sprøbruddsmateriale eller kvikkleire i tiltaksområdet. Det vurderes derfor at det ikke er fare for områdeskred i planområdet.

Det har blitt utført miljøprøvetaking i borehull 5 og 6. Analyseresultatene viser at blandtprøven tilsvarer tilstandsklasse 1 som tilsvarer normverdien for ren jord. Massene kan gjenbrukes på eiendommen, men observert avfall som teglstein må sorteres ut.

2.9 Energi-, miljø- og klimamål

Forslagsstiller, Asker kommune Prosjekt og utvikling (PRU), har utarbeidet et notat som vedlegges planforslaget: *Notat PRU - Føyka miljømål og medvirkning*, datert 03.06.2022. Notatet redegjør for PRU's energi-, miljø- og klimamålsetting.

3 Konsekvenser

- *Estetiske og miljømessige konsekvenser*

Den nye barnehagen er tilpasset omgivelsene og vil ha et rolig utseende med utstrakt bruk av tre, både i konstruksjon og fasadekledning. Uteområdet vil bli oppgradert og tilpasset nåtidens standard. Det skal tas vare på eksisterende trær og tilgangen til friområdet/idrettsområdet i sør opprettholdes. Et areal øst for barnehagen innlemmes i barnehagens uteareal, noe som fører til at det vil bli mer opparbeidet enn i dagens situasjon. Arealet er eksisterende friområde/park og er i dag opparbeidet som gressplen, samt at det går en rulleskiløype over arealet. Rulleskiløypen har en begrenset levetid, da den er regulert fjernet innen 2026 i reguleringsplan for Føyka-Elvely. Barnehagens uteareal vil være tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstid, og utvidelsen vil dermed i liten grad redusere tilgangen til friområdet.

- *Konsekvenser for barn og unge*

Barn i nærområdet vil få en større, mer moderne barnehage i tråd med forskrifter og krav bl.a. til inneklima, materialbruk, garderober, dagslys mm. I tillegg vil utearealet bli oppgradert og være universelt utformet. Det utvidede utearealet til barnehagen vil gi et større lekeareal for nabolagets barn utenfor barnehagens åpningstid, som vil være et alternativ til organisert idrett og aktiviteter. Utvidelsen av utearealet reduserer eksisterende park/friområde med ca. 10%, men ettersom arealet vil fortsette å være tilgjengelig for allmennheten både på ettermiddager og i helger, så vil ikke dette påvirke barn og unge i stor grad.

- *Universell utforming og tilgjengelighet for alle*

Den nye barnehagen vil være universelt utformet både innendørs og utendørs og gi bedre tilgjengelighet for både barn og voksne.

- *Energi og klima*

Asker kommune har vedtatt handlingsplanen *Handling mot klimaendringene 2021-2033*. Planen konkretiserer kommunens arbeid med å nå FNs bærekraftsmål, og spesielt mål nr. 13 – Stoppe klimaendringene. De to innsatsområdene som er mest aktuelle for denne reguleringsplanen er framtidsrettede bygg og anlegg og grønn mobilitet.
Byggeplassen skal være fossilfri og det skal benyttes mest mulig tre i byggingen av barnehagen. Det skal benyttes klimavennlige materialer og til saneringsrapporten for eksisterende barnehage skal gjenbruk av materialer vurderes. Det utredes muligheten for solceller på taket, og solceller på tak er

hensyntatt i byggets gesimshøyde. Bygget skal legges på tilnærmet samme kote som eksisterende bygg, og det vil bli begrenset med grunnarbeider. Det nye bygget vil være på passivhusnivå i tråd med moderne energikrav ihht. teknisk forskrift.

Handlingsplanen peker på at persontransporten til og fra byggene nesten alltid utgjør det største utslippet knyttet til bygget over hele dets levetid. En riktig plassering er derfor avgjørende for å redusere utslipp. Føyka barnehage ligger i gang- og sykkelavstand til Asker sentrum, og er plassert i et eksisterende boligområde godt egnet for barnefamilier.

Det vil være begrenset med parkeringsplasser for barnehagen. Det innebærer at flere foreldre og ansatte må benytte andre mobilitetsløsninger for å komme seg til og fra barnehagen. Det vil bli etablert godt med sykkeparkeringsplasser, både for ansatte og for foreldre som kun skal parkere sykkelen en kort periode for henting og levering.

3.1 Konsekvensutredning

Tiltaket faller ikke inn under forskriftens omfangskriterier og skal derfor ikke konsekvensutredes.

3.2 Risiko- og sårbarhetsanalyse

ROS-analysen definerer 3 forhold som må vurderes nærmere i reguleringsplanen.

- Støy på uteareal vil forbli uendret fra dagens situasjon. Det vises til støyrapport som redegjør for dagens situasjon og ny situasjon. Det vurderes at å skjerme barnehagen fra støy mot sør vil gi større konsekvenser enn å tillate at barnehagen drives videre på dagens plassering med dagens støyforhold.
- Ulykke i avkjørsel mellom fotgjenger og bil anses for å være den mest alvorlige risikoen i analysen, da det er en kontinuerlig risiko så lenge barnehagen er i drift. Tiltak som tas inn i reguleringsplan er forbedret sikt i avkjørselen, fjerning av trær i siktlinjene til avkjørselen og bedre belysning av parkeringsplass og adkomst.
- Ulykke med anleggsbil og syklist under anleggsfasen er en uønsket risikofaktor som reguleringsplanen skal redusere gjennom forbedret sikt i avkjørselen, fjerning av trær i siktlinjene til avkjørselen og plan for gjennomføring av anleggsperioden som skal inneholde risikoreduserende tiltak.

4 Medvirkning

4.1 Kunngjøring og varsling

Igangsetting av planarbeidet ble kunngjort 13.02.21 i Asker og Bærum budstikke. Grunneiere og rettighetshavere er varslet ved brev av 12.02.21. Følgende overordnede myndigheter: Statsforvalteren i Oslo og Viken, Statens vegvesen og Viken fylkeskommune er varslet ved brev av 12.02.21.

Forslagsstiller, Asker kommune Prosjekt og utvikling (PRU), har utarbeidet et notat som vedlegges planforslaget: *Notat PRU - Føyka miljømål og medvirkning*, datert 03.06.2022. Notatet redegjør for medvirkning i planprosessen, i tillegg til PRU's energi-, miljø- og klimamålsetting.

4.2 Tidligere politiske vedtak
Det foreligger ikke tidligere politiske vedtak spesifikt knyttet til reguleringsplanen.

4.3 Forhåndsuttalelser
4.3.1 Liste over innkomne forhåndsuttalelser
Det er i alt kommet inn 9 uttalelser til planforslaget.

Nummer	Gnr/bnr	Navn	Dato
1		Viken fylkeskommune	08.03.21
2		Elvia AS	05.03.21
3	2/120	Asker skiklubb	04.03.21
4	3/52	Nina Wollum Skarbø, Henrik Vister	07.03.21
5	3/528	Arne Hanto Moen	07.03.21
6	3/54	Arnt Salvesen	07.03.21
7	3/529	Kjetil Johansen	08.03.21
8	3/250	Morten Torgersen	08.03.21
9	3/54	Marianne Rynning	09.03.21

4.3.2 Resymé av innkomne forhåndsuttalelser
1. Viken fylkeskommune

• Medvirkning: Oppfordrer til å ta særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.
• Barn og unge: Der det er interessekonflikter skal barns interesser prioriteres. Det vises til Rikspolitiske retningslinjer og Rundskriv T-2/08.
• Arkeologiske kulturminner: I forbindelse med reguleringsplanarbeidet for Føyka - Elvely ble det gjennomført registreringer og gjort funn i nærheten, men ikke innenfor det aktuelle planområdet for barnehagen. Det vil ikke bli stilt krav om registrering av dette området nå. Det forutsettes at det ikke oppføres bygg, men kun anlegges uteoppholdsareal nær inntil kulturminner som er underlagt hensynssone H730, og bestemmelsesområdene #1 og #2 i planen for Føyka-Elvely.
• Nyere tids kulturminner: Tiltaket berører ikke nasjonale eller regionale kulturminneverdier.

Fylkeskommunen mener at tiltaket er i samsvar med vedtatt kommuneplan og gjeldende regionale.

2. Elvia AS

• Elvia forutsetter at det tas hensyn til anlegg som det er nødvendig for nettselskapet å drifte og etablere, og det må ikke iverksettes tiltak som forringer adkomsten til Elvias anlegg.
• Nettselskapet har høyspenningskabler innenfor planområdet. Tilkomst til kabelgrøften må ikke hindres, og terrengoverdekning av kablene må ikke endres. Kabelpåvisning må bestilles fra Geomatikk.
• For å sikre strøm til bebyggelsen, kan det bli behov for en ny nettstasjon innenfor planområdet. Elvia ber om at forslagsstiller oppgir hvilket effektbehov planområdet har.
• Eventuell flytting, omlegging eller endringer i strømnettet og/eller høyspenningsanlegg skal bekostes av tiltakshaver, og det må avsettes areal til eventuelle nye traséer.
• Av sikkerhets- og beredskapshensyn skal ikke spenningsnivået for ledningsanlegg eller traséer for høyspenningsanlegg i bakken påføres i planen,

herunder plankartet.

3. Asker skiklubb

Asker skiklubb aksepterer ikke forslaget om å omregulere grønnstruktur i gjeldende reguleringsplan *(planID 2014008, Føyka - Elvely)* til barnehageformål. Skiklubben mener forslaget er i strid med vedtatt reguleringsplan, det vil gå ut over barn og unges interesser og i tillegg berøre Asker skiklubbs eiendom.

- **Punkt 1:** Skiklubben begrunner sitt synspunkt med å vise til at gjeldende plans arealformål nedfelt i plankart og reguleringsbestemmelser er juridisk bindende. Det vises også til mulighetsstudien fra mars 2019 for utvidelse av barnehagen, hvor Grønmo Arkitekter AS opplyser at en 6 avdelingers barnehage ikke får plass på nåværende areal, men at man sannsynligvis vil få dispensasjon på grunn av tilgjengelig parkareal rundt. Dispensasjon fra arealnorm er stilt opp mot å utvide tomtearealet ved en omregulering som vil forsinke prosessen.
- **Punkt 2:** Skiklubben viser til oppstartsmøtet for Føyka barnehage med Planavdelingen i Asker kommune, hvor det i referatet nevnes at planområdet i kommuneplanen er avsatt til offentlig eller privat tjenesteyting, at kommuneplanen angir at reguleringsplanen fortsatt skal gjelde, at "det anbefales å koordinere med Områdereguleringen for Føyka - Elvely", og at forholdet til rulleskitraséen må avklares med Asker skiklubb. Skiklubben mener at planavgrensningen omfatter et område innenfor skiklubbens område som er båndlagt (H370-3#2), til tross for at referatet angir at det ikke er kulturminner innenfor planområdet.
- **Punkt 3:** Asker skiklubb påpeker at dagens Føyka barnehage disponerer et større inngjerdet uteareal enn det arealet som er regulert til formålet i 1977, og at dette i stor grad sammenfaller med gjeldende regulering av gangveien SG2 *(i planID 2014008, Føyka - Elvely).* Skiklubben mener imidlertid at grensene i kartgrunnlaget som forslagsstiller har mottatt fra Asker kommune, og som forslagsstiller har lagt til grunn for varslingen, er i strid med gjeldende, juridisk bindende reguleringsplan. Skiklubben stiller spørsmål til hvordan dette kartgrunnlaget har oppstått. Skiklubben påpeker at tiltaket i varsel om detaljregulering ikke kan gjennomføres før det er fullført en omregulering av området fra park til areal for offentlig eller privat virksomhet.
- **Punkt 4:** Asker skiklubb påpeker at planprosessen for barnehagen ikke virker å være koordinert med en mulighetsstudie for blokkbebyggelse i Askerparken, igangsatt av kommuneadministrasjonen våren 2020. Nevnte mulighetsstudie disponerer deler av parkarealene o_GP1 og o_GP2 stikk motsatt av varselet for regulering av barnehagen.
- Avslutningsvis understreker Asker skiklubb at de ønsker en ombygget Føyka barnehage velkommen innenfor det inngjerdete tomtearealet barnehagen disponerer i dag.

4. Nina Wollum Skarbø og Henrik Vister

Naboen motsetter seg på det sterkeste at Føyka barnehage skal utvides til 6 avdelinger og at uteareal skal utvides langs hele deres søndre eiendomsgrense. Naboen mener at smertegrensen er 4 avdelinger, eller 80 barn. Barnehagebygningen og -høyden har inntil nå sklidd godt inn i miljøet og også vært passe dimensjonert i henhold til boligområdet den er plassert inn i, og lyden av lekende barn har vært mulig å skjerme seg mot. Barnehagen har vært et nav i nærmiljøet. Naboen (tilgrensende i øst, ned mot Askerparken/Føykaparken) er bekymret for at deres boforhold vil bli vesentlig påvirket hvis antall barn økes til det dobbelte, som vil generere mer lyd under lek, og ved at utvidelsen av barnehagens uteareal østover vil omgi dem på to sider. Naboen er også

bekymret for at økt biltrafikk vil legge ytterlig press på en allerede krevende trafikksituasjon rundt barnehagen. De mener også at det er svært uheldig å gjerde inn et større område av det parkemessige friarealet i Askerparken/Føykaparken som på ettermiddager og i helger er et samlingspunkt for lek, treningsgrupper, idrettskonkurranser og annen aktiv utfoldelse.

5. Arne Hanto Moen

Naboen (tilgrensende i øst, opp mot Gamle Drammensvei) stiller seg bak innspillet til familien Skarbø/ Vister (uttalelse nr. 4). Naboen har forståelse for at eksisterende barnehage må rives og erstattes av en ny, men mener det er uheldig å øke fra 3 til 6 avdelinger. De er spesielt opptatt av at solforholdende på deres eiendom ikke forringes, at støy minimeres mot dem, at Føykaparken/Askerparken beholdes som friareal til bruk for allmennheten, og trafikksituasjonen rundt barnehagen ikke forverres.

6. Arne Salvesen

Naboen mener de vil bli sterkt affektert av den planlagte utvidelsen av barnehagens uteareal østover. Naboen er bekymret for økt støy fra barnehagen, og økt biltrafikk i Gamle Drammensvei. Naboen foreslår at utvidelsen av barnehagens uteareal østover droppes helt, og at den nye barnehagen reduseres til 4 eller "i verste fall" 5 avdelinger.

7. Kjetil Johansen

Naboen motsetter seg tiltaket. Naboen opplever at trafikk- og parkeringssituasjonen i området, opp til barnehagen, allerede i dagens situasjon byr på utfordringer i rushtidene. Naboen mener derfor at en utvidelse av Føyka barnehage vil forverre situasjonen, og at veinettet ikke er dimensjonert for å kunne ta en ytterligere trafikkøkning i rushtidene. Naboen mener at tiltakets utvidelse av barnehagens uteareal østover vil være negativt for omkringliggende eiendommer, og at det vil ødelegge tur- og trimanlegg anlagt i Føyka idrettspark, herunder eksisterende rulleskibane og skiløype (på vinterstid).

8. Morten Torgersen

- Naboens eiendom grenser til planområdet i vest og har felles kjøreadkomst med barnehagen. Naboen mener sikten i avkjørselen fra Gamle Drammensvei er dårlig både ved inn- og utkjøring, fordi den ligger på en bakketopp. Han håper planarbeidet kan legge til rette for å senke veien på den aktuelle strekningen for å bedre siktforholdene.
- Naboen mener at en 6 avdelingers barnehage på det anviste arealet vil gi en alt for høy utnyttelse, både ut fra byggets omfang, utearealets størrelse og i forhold til parkeringskapasiteten. Han mener det er tvilsomt om muligheten til å bruke parken som kompenserende uteareal vil eksistere i framtiden, hvis de foreliggende planer for fotballstadion eller massiv boligbebyggelse blir realisert i parken.
- Naboen ber om at turveien opprettholdes med dagens bredde.

9. Marianne Rynning

Naboen mener kommunen turer fram i kjent stil og vedtar beslutninger over hodet på de som bor der. Hun mener man bør få dekket kostnader til en støymur på den siden av eiendommen som vender mot barnehagen, og med en høyde som gjør at barna ikke kan klatre over. Naboen mener også at det er lite gunstig med økt biltrafikk.

4.3.3 Forslagsstillers kommentarer til forhåndsuttalelsene

1 Forslagsstillers (FS) kommentar til Viken fylkeskommune:

• Barn og unge: Tiltaket er å utvide barnehagens kapasitet i et nybygg etter dagens standard, både bygningsteknisk, funksjonelt og pedagogiske. Flere barn vil få et tilbud om barnehageplass.

• Arkeologiske kulturminner: FS bekrefter at utvidelse av barnehagens tomt østover, i retning de båndlagte kulturminnene, kun er med tanke på større leke- og oppholdsareal. Planområdet utvides kun innenfor Asker kommunes eiendom og berører derfor ikke de registrerte kulturminnene. Nybyggets plassering er sikret med byggegrense i plankartet på samme sted som eksisterende bygg står i dag. Barnehagens uteareal skal inngjerdes, og barnas lek vil således ikke slite på terreng og vegetasjon ved kulturminnene. Meldeplikten etter kulturminneloven § 8, andre ledd, er tatt inn i reguleringsbestemmelsene.

2 Forslagsstillers (FS) kommentar til Elvia AS:

FS betrakter punktet om en eventuell ny nettstasjon som en rutinemessig uttalelse. Barnehagen skal etableres med moderne energiløsninger og veggtykkelser som bidrar til å redusere energibehovet. Det vurderes å benytte energikilder som solceller og/eller grunnvarme. Punktet om kostnader ved eventuell omlegging av anlegg tas foreløpig til etterretning. Det vil bli tatt nødvendige hensyn til Elvias anlegg. Sikkerhets- og beredskapshensyn vil bli tatt til følge.

3 Forslagsstillers (FS) kommentar til Asker skiklubb:

Det er korrekt at planforslaget vil overlappe gjeldende områdeplan (planID 2014008, Føyka - Elvely) som følge av kommunens forslag om å utvide kapasiteten i Føyka barnehage fra 3 til 6 avdelinger. Reguleringsformålet i de overlappende områdene endres fra Grønnstruktur - Park til byggeområde for Barnehage, men byggegrenser i plankartet vil sikre at det ikke kan oppføres bebyggelse på arealet som i områdeplanen var regulerte til park. Barnehagen med utvidet uteareal etableres kun på Asker kommunes eiendom.

FS er uenig i at planforslaget vil gå ut over barn og unges interesser, slik skiklubben skriver. Tiltaket vil tvert imot være til stor fordel for barn og unge, ved at barnehagens kapasitet økes: Dobbelt så mange barn enn i dag vil få et tilbud om barnehageplass i et nybygg etter dagens standard, både bygnings-teknisk, funksjonelt og pedagogiske. Utenom barnehagens åpningstider vil barnehagens utvidete uteareal og lekeapparater være tilgjengelig for alle barn i nærområdet.

• **Punkt 1:** En reguleringsplan er etter lovverket gjeldende fram til planen helt eller delvis avløses av en ny reguleringsplan. Der en ny reguleringsplan overlapper en eldre plan, vil bare det overlappende arealet bli erstattet av den nye reguleringsplanen, når denne er vedtatt. Kommunen har valgt å omregulere det arealet som varslet planavgrensning overlapper i de to gjeldende reguleringsplanene som berøres.

• **Punkt 2:** Når Plan- og bygningsavdelingen (PBA) i referatet fra oppstartsmøtet i denne sak anbefaler koordinering med annet pågående planarbeid, så oppfatter FS det slik at det menes koordinering med pågående detaljreguleringer for boligområder på delfelt innenfor den allerede vedtatte områdeplanen for Føyka - Elvely.

Varslet planavgrensning er sammenfallende med reguleringsgrensene i områdeplanen, og dekker deler av parkområdet med betegnelsen o_GP1 i områdeplanen. ***NB:*** På bakgrunn av skiklubbens forhåndsuttalelser er den

varslede planavgrensningen, med utvidelse av barnehagens uteareal sørøstover, blitt innskrenket i planforslaget, slik at Asker skiklubbs eiendom gnr/bnr 2/120 ikke berøres. I planforslaget er plangrensen trukket tilbake og sammenfaller nå med eiendomsgrensen mellom Asker kommune og Skiklubben. Båndlagt areal i områdeplanen, med hensynssone H730_3 for kulturminne i bestemmelsesområde #2, blir da heller ikke berørt.
Områdeplanens § 12 Bestemmelsesområder stiller følgende krav: "Rulleskiløypa skal fjernes innen 10 år fra riksantikvarens vedtak av 06.12.2016, eller dersom permanent alternativ er på plass før det er gått 10 år." Bestemmelsen sikrer også at fjerning av den midlertidige rulleskiløypa skal gjøres i samråd med fylkeskommunens arkeologer. Tiltaket med Føyka barnehage medfører at den midlertidige rulleskiløypa må fjernes eller legges om før 10 års fristens utløp. FS vil ta kontakt med Asker skiklubb for avklaringer i forbindelse med dette.
• **Punkt 3:** Som Asker skiklubb skriver, disponerer barnehagen i praksis et noe større areal innenfor sine gjerder enn det angitte tomtearealet i gjeldende reguleringsplan fra 1977 (planID 022011B). Arealet vil uansett ikke være tilstrekkelig for en 6 avdelingers barnehage i henhold til kommunens norm for uteareal pr. barn, og må derfor utvides.
Varslet planavgrensning er i sør sammenfallende med formålsgrensa langs gangveien med betegnelsen o_SG2 i områdeplanen.
Asker skiklubb mener at formålsgrensene i det digitale kartgrunnlaget som FS har mottatt fra Asker kommune, og som er lagt til grunn for varslingen, ikke stemmer med gjeldende områderegulering for Føyka - Elvely. Dette hevdet skiklubben allerede i en e-postveksling med FS den 15.02.2021. FS ba derfor PBA om en avklaring. PBA meldte tilbake i e-post av 17.02.2021 at geodataavdelingen har sjekket kartgrunnlaget, uten å finne avvik. SOSI-eksporten FS har mottatt fra kommunen bekreftes å stemme med det som ligger i kommunens reguleringsplanbase (avklaring i e-post av 17.02.2021 til Asker skiklubb vedlegges planforslaget). I sin forhåndsuttalelse av 04.03.2021 gjentar Asker skiklubb likevel påstanden om avvik, men FS har lagt geodataavdelingens avklaring til grunn for det videre planarbeidet.
• **Punkt 4:** FS ble ikke i oppstartsmøtet med PBA orientert om mulighetsstudien for blokkbebyggelse i Askerparken, som Asker skiklubb opplyser ble igangsatt av kommuneadministrasjonen våren 2020. FS kan imidlertid ikke se at den skissen skiklubben har kopiert inn i sin uttalelse vil kollidere med planforslagets behov for å innlemme deler av områdeplanens felt o_GP1 i barnehagens uteareal.

4 Forslagsstillers (FS) kommentar til Nina Wollum Skarbø og Henrik Vister:
FS har forståelse for at naboene er bekymret for at et større antall barn og økt biltrafikk kan påvirke deres bomiljø negativt. Kommunen har imidlertid behov for flere barnehageplasser i området som følge av den framtidige boligutviklingen på Føya - Elvely. Kommunen har derfor valgt å foreslå utvidelse av Føyka barnehage fra 3 til 6 avdelinger. Eksisterende bygning er teknisk og bygningsmessig i så dårlig stand at den uansett må rives og erstattes med et nybygg. Det er allerede stengt en avdeling fordi avdelingens lokaler ikke lenger tilfredsstiller krav i teknisk forskrift.
- Tomteressursen for utvidelsen er i kommunalt eie. FS kan ikke se at en omdisponering av en svært begrenset del av Askerparken vil berøre allmenn aktivitet i særlig grad. Utenom barnehagens åpningstider, vil barnehagens utvidete uteareal og lekeapparater være tilgjengelig for alle barn i nærområdet.
- En utvidelse av kapasiteten i Føyka barnehage vil være et tilbud innen gang- og sykkelavstand for eksisterende og nye boliger i området. Dette er i tråd med

rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", og vil bidra til å generere mindre biltrafikk. I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse driver holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås. Det jobbes også generelt med å forbedre gang- og sykkelveinettet i Asker kommune.

5 Forslagsstillers (FS) kommentar til Arne Hanto Moen:
Konsekvenser for solforholdene på naboens eiendom er vurdert og illustrert med soldiagrammer som vedlegges planforslaget til offentlig ettersyn. FS viser for øvrig til sine kommentarer til uttalelse nr. 4 som er dekkende også for denne uttalelsen.

6 Forslagsstillers (FS) kommentar til Arne Salvesen:
FS oppfatter det slik at naboen mener at størrelsen på den nye barnehagen må tilpasses det utearealet barnehagen disponerer innenfor sine gjerder i dag. FS viser for øvrig til sine kommentarer til uttalelse nr. 4 som er dekkende også for denne uttalelsen.

7 Forslagsstillers (FS) kommentar til Kjetil Johansen:
FS har forståelse for at naboene er bekymret for at et større antall barn og økt biltrafikk kan påvirke deres bomiljø negativt. Kommunen har imidlertid behov for flere barnehageplasser i området som følge av den framtidige boligutviklingen på Føya - Elvely. Kommunen har derfor valgt å foreslå utvidelse av Føyka barnehage fra 3 til 6 avdelinger. Eksisterende bygning er teknisk og bygningsmessig i så dårlig stand at den uansett må rives og erstattes med et nybygg.
- En utvidelse av kapasiteten i Føyka barnehage vil være et tilbud innen gang- og sykkelavstand for eksisterende og nye boliger i området. Dette er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", og vil bidra til å generere mindre biltrafikk. I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse driver holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås. Det jobbes også generelt med å forbedre gang- og sykkelveinettet i Asker kommune.
- Tiltaket vil ikke berøre turveier eller trimanlegg anlagt i Føyka parken som ikke allerede er forutsatt lagt om. Jfr. områdeplanen for Føyka - Elvely (planID 2014008, vedtatt i mai 2017). Foreslått planavgrensning forholder seg til regulert ny trasé for turvei/gangvei med betegnelsen o_SG2 i gjeldende områdeplan. Av områdeplanens bestemmelse § 12 går det fram at den eksisterende rulleskiløypa betraktes som midlertidig, og må fjernes innen 10 år fra riksantikvarens vedtak av 06.12.2016, eller tidligere dersom et permanent alternativ er på plass før det er gått 10 år. Tiltaket med Føyka barnehage medfører bare at den midlertidige rulleskiløypa må fjernes eller legges om før 10 års fristens utløp. FS vil ta kontakt med Asker skiklubb for avklaringer i forbindelse med dette.

8 Forslagsstillers (FS) kommentar til Morten Torgersen:
Det er ikke tatt inn i planforslaget å senke den aktuelle strekningen i Gamle Drammensvei. Avkjørselen er tegnet av veiingeniør i tråd med Vei- og gatenormal for Asker kommune og anses å være trafikksikker utformet. Det fjernes noen trær i siktlinjene for å bedre sikten fra avkjørselen. Planforslaget foreslår imidlertid en reduksjon av barnehagens parkeringsdekning fra 14 plasser til 9 plasser inkl. HC-plass. Lav parkeringsdekning er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", og skal være et insitament til å

velge gange eller sykkel der avstandene ligger til rette for dette. En utvidelse av kapasiteten i Føyka barnehage vil være et tilbud til eksisterende og nye boliger i nærområdet. Et nærliggende barnehagetilbud vil bidra til å generere mindre biltrafikk. I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse driver holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås.

9 Forslagsstillers (FS) kommentar til Marianne Rynning:
FS tar uttalelsen til orientering, men føler seg trygg på at personalet i barnehagen vil sørge for at ingen barn tar seg til rette på naboenes eiendommer. - En utvidelse av kapasiteten i Føyka barnehage vil være et tilbud innen gang- og sykkelavstand for eksisterende og nye boliger i området. Dette er i tråd med rikspolitiske og kommunale retningslinjer om "grønn mobilitet", og vil bidra til å generere mindre biltrafikk. I tillegg er det viktig at barnehagens ledelse driver holdningsskapende arbeid blant foreldre og ansatte, slik at unødvendig bilkjøring unngås.

5 Dokumentasjonskrav

Planforslagets dokumenter:

1. Forslag til plankart, datert 25.05.22 (sendes både i PDF og SOSI)
2. Forslag til reguleringsbestemmelser, datert 25.05.22 (sendes både i PDF og Word)
3. Planbeskrivelse, datert 06.06.2022 (sendes både i PDF og Word)
4. Notat PRU - Føyka miljømål og medvirkning, datert 03.06.2022
5. Perspektivtegninger (3 stk.) av ny barnehage, datert 25.05.22
6. Soldiagrammer, datert 25.05.22
7. Volumstudie av ny barnehage, datert 25.05.22
8. Illustrasjonsplan, datert 25.05.2022
9. Soneplaner av uteareal og terrengsnitt, datert 25.05.2022
10. Illustrasjon av avkjørsel og parkering, datert 28.04.2022
11. Tilstandsvurdering av trær, datert 19.05.2022
12. Støyrapport, datert 19.05.2022
13. Geoteknisk og miljøteknisk datarapport, datert 27.01.22
14. Geoteknisk og miljøteknisk vurdering, datert 15.02.22
15. Mobilitetsanalyse, datert 22.05.22
16. VA og overvann, datert 27.05.22
17. VA-planer, datert 27.05.22
18. Risiko- og sårbarhetsanalyse, datert 25.05.22
19. Samledokument - Varsling oppstart planarbeid.
20. Samledokument - Forhåndsuttalelser.
21. E-post av 17.02.2021 til Asker skiklubb, avklaring om plandata.

Dato: **03.06.2022**
SAK: **Regulering – Føyka barnehage**
FRA: **Prosjekt og utvikling v/Lars Hanstensen**

ENERGI, MILJØ OG KLIMA, SAMT REDEGJØRELSE VEDR. MEDVIRKNING - NY FØYKA BARNEHAGE.

Dette tiltaket, etablering av ny 6- avdelings barnehage på Føyka, planlegges med følgende energi, miljø- og klimamål:

- Som minimumskrav settes krav til fossilfri byggeplass, men det vurderes også om det er mulig å få til utslippsfri byggeplass (avhengig av tilgjengelig infrastruktur) i forhold til framdrift og kapasitet hos entreprenører og kostnader.

- Det søkes å benytte energifleksible varmesystemer som dekker minimum 60 % av normert netto varmebehov, enten luft til vann-, eller brønner med klimanøytrale kjølemidler.

- Det vurderes bruk av solceller i prosjektet.

- Vi ønsker også å bruke materialer som tre, og må derfor regulere gesimshøyder som gjør det mulig å få til blått- eller grønt tak.

- Gjeldende planforslag er etter vår oppfatning godt med hensyn til massebalanse – der vi ønsker minst mulig massetransport.

- I løpet av sommeren vil vi foreta en miljøsaneringsrapport av eksisterende barnehage i den hensikt å få til noe ombruk.

- Det vil tidlig i forprosjekt bli utarbeidet en klimagassrapport som benyttes i det videre arbeidet.

Medvirkning i prosjektet:
Vi ønsker å ha et informasjonsmøte med naboer og interessenter rett over sommerferien i august, før 1. gangs behandling av planforslaget.

Skisser med rom og arealer er utarbeidet i henhold til enhetlig standard og gjennomgått og godkjent av barnehagen og Kvalitet og forvaltning.

Vi har også hatt en del interne møter mellom Eiendom, Kvalitet og forvaltning og barnehage der det er diskutert midlertidig drift av barnehage i byggeperioden, fremdrift og det faktum at det er svært vanskelig å imøtekomme ønsker om nok parkeringsdekning i prosjektet.

Vedlagt er informasjonsskriv sendt til foreldre i barnehagen og notat vedr. barnehagen og barnehagemyndighetens synspunkter.

Vedlegg:

- Informasjonsskriv
- Synpunkter med hensyn til tilfredsstillende drift av ny barnehage

Planer og framdrift for ny Føyka barnehage

- Eksisterende barnehagebygg vil være i drift fram til januar 2023.
- Barnegruppene vil få midlertidig tilhold i Sem Grendehus for 2 avdelinger og i Solgården barnehage for 1 avdeling. Dette er under planlegging i forhold til leieavtale og tilrettelegging av inne- og utearealer.
- For barnehageåret 2022/2023 vil Føyka barnehage ta hensyn til flytting når de planlegger barnegruppene. Ved fordeling av barnegruppene vil de etterstrebe at søsken får være på samme sted/lokasjon
- Riving av gammel barnehage starter vinter/vår 2023.
- Byggeperiode fram til høst 2024.

Investeringsbudsjett

Investerings prosjekter	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	2022	2023	2024	2025	2022-25
Barnehage - utvidelse Føyka	2024	102 000	50 000	36 600	14 400	0	101 000

Det er behov for utvidelse av Føyka barnehage fra 3 til 6 avdelinger. I utgangspunktet er dette en 4 avdelings barnehage, men på grunn av byggets tilstand er en avdeling stengt. Det er utført en mulighetsstudie som har konkludert med at det bør bygges en ny barnehage. Estimert budsjett er 102 mill. kroner med planlagt ferdigstillelse i 2023/2024.

Utforming ny barnehage:

Den nye barnehagen skal ha 6 avdelinger, og utformes i tråd med kommunens vedtatte standard for rom- og funksjonsprogram for barnehager:

2.2 Antall barn på hver avdeling
I standarden er det forutsatt at en avdeling med små barn har maksimalt 15 barn, og en avdeling for store barn har maksimalt 20 barn. I forhold til fast inventar, for eksempel antall skap i fingarderoben eller antall knagger i grovgarderoben, skal alle avdelinger tilrettelegges for det største antallet barn, som er 20. Dette fordi avdelingene blir mer fleksible, og kan brukes til små eller store barn.

For å sikre mest mulig fleksibilitet dimensjoneres en 6-avdelings barnehage som følger:
Hver avdeling dimensjoneres for maks 20 barn. Der barna er under 3 år vil det være maks 15.
Hele barnehagen dimensjoneres for maksimalt 120 barn. Der det er likt antall avdelinger for barn under og over 3 år vil det være maksimalt 105 barn.
Minimum størrelse på lekearealet inne er 480 m2.
Minimum størrelse på lekearealet ute er 2880m2. Her kan tilgang på natur- og friarealer i umiddelbar nærhet tas med i vurdering.
Barnehagen dimensjoneres for en grunnbemanning på inntil 30 ansatte. Dette tallet er 100% stillinger, inklusive pedagoger.

Asker kommune

Notat

Vår referanse
22/04746-1

Vår saksbehandler
Marit Alma Aaby

Dato
17.03.2022

Deltakere
Lars Hanstensen/43000 - Prosjekt og utvikling

Kopi til
Kai Erik Lund/20000 - Direktør oppvekst, Bodil Moe/22000 - Kommunalsjef barnehage, Petra Elisabeth Johansson Prestrønning/22310 - Føyka barnehage avd Gml Drammensvei

Barnehagen og barnehagemyndighetens synspunkter med hensyn til tilfredsstillende drift av barnehagen både ute og inne. - ref møte avholdt 10.3.2022

Konklusjon fra virksomhetsleder/barnehagekontoret med hensyn til tilfredsstillende drift av ny Føyka barnehage både ute og inne:

1) Ny barnehage må bygges med 6 avdelinger av hensyn til behov og effektiv drift av barnehagen.

2) 8 parkeringsplasser + 1 HC plass kan aksepteres for 6 avdelinger som vist i forslag 1B

3) Forskyvning av barnehage sydover ytterligere ut i Askerparken for å oppnå flere p-plasser er ikke aktuelt.

4) Tomten i seg selv kan benyttes til 6 avdelings barnehage.

5) Bebyggelsens høyde, volum og plassering i forhold til naboer for øvrig er akseptabelt.

6) Det er uholdbart med ytterligere forsinkelser for erstatning av det gamle kondemnable barnehagebygget!

Begrunnelser:

Representanter for oppvekst er gjennom drøfting i prosjektmøtene og bearbeiding av forslag og innspill i bredt sammensatte prosjektmøter, veldig fornøyd med forslaget 1b og med et kompromiss for 8 parkeringsplasser + 1 HC plass. Føyka barnehage er den eldste og mest sentrumsnære barnehagen vi har, med kort vei til tog og buss. Det er gang- og sykkelvei fra flere kanter, både mot Føyka/Askerparken, mot Hagaløkka (m/bussholdeplass Oreholtet) og mot Gamle Drammensvei. Flertallet av barna som går der i dag hører til nærmiljøet. Barnehagen og nærmlijøet har ventet i flere år på avklaring om nytt bygg, og barnetallet er forsøkt redusert som følge av byggets tilstand. Forsinkelser og usikkerhet skaper problemer for driften i Føyka barnehage. Det er færre som tør å søke seg til barnehagen og noen søker seg bort på grunn av usikkerheten, og endringer av midlertidige lokaler i forhold til det som opprinnelig var planlagt. Brukere signaliserer at de har mistet tro på framdrift i bygging av ny barnehage. Det er viktig at prosjektet blir gjennomført som planlagt for å beholde ansatte og å sikre en god drift for Føyka barnehage.

Dersom kapasiteten vil tillate det når nytt bygg foreligger, er det et ønske å flytte plasser som barnehagen bruker på Drengsrud skoles område (avd. Ånnerudveien) fordi skolen i dag trenger mer arealer. I tillegg er lokalene gamle, slitt og lite egnet for barnehagedrift.

Samarbeidsutvalget i Solvang barnehager uttalte ifm høring til Temaplan for barnehage- og skolekapasitet:

«Det er positivt at Føyka barnehage avdeling Gamle Drammensvei 252 er vedtatt bygget ny på samme eiendom med utvidet kapasitet og ferdigstilles i 2023. Det er hensiktsmessig for driften dersom avdeling Ånnerudveien 11 kan inngå i det nye bygget. Dette, fordi lokalene i Ånnerudveien 11, arealmessig legger begrensinger for en hensiktsmessig drift, når det gjelder gruppesammensetning og bemanning»

Det har siste året vært stort press på barnehageplasser fra Asker Nord til Asker Sentrum. Deler av Solvang sone/sentrum tar imot barn fra skolekretsene Hofstad og Hvalstad i Asker Nord som er svært presset på kapasitet, og befolkningsveksten i Asker Nord fortsetter i flere år framover. Selv med ny barnehage på Vestre Billingstad vil det raskt bli behov for ytterligere kapasitet fra Asker Nord til Asker sentrum. I tillegg er det mange utbyggingsplaner i Asker sentrum.

Forslag 1b ivaretar kommunens vedtatte standard for rom og funksjonsprogram på en god måte, og med en uteplass som sikrer uteleken, sol og skygge, plass for vogner og sykler. Fordi tomten ikke er stor nok til 8 avdelinger, har vi vært med på alternativet med 6 avdelinger. I alternativ 1b mener vi bygget er plassert godt på tomten, og gir lite/ingen ulempe for naboer mht solforhold. Utelekeplassens størrelse

er tilfredsstillende i forhold til veiledende norm. Lekeplasser i barnehagene er tilgjengelig for allmennheten utenom åpningstid, og lekeplassen har en åpen kontakt mot parkområdet i forslag 1B.

Vi mener det siste forslaget som kom opp på et møte der vi ikke var til stede, forringer utelekearealet vesentlig og kan vanskelig tilfredsstillende veiledende norm for godkjenning av utearealer.

Vi støtter fullt ut arkitektens beskrivelse av forslag 1b slik det er drøftet i prosjektet med følgende punkter:

- *God, universell utformet tilgjengelighet og korte utvendige forbindelser (slik at mest mulig av uteområdene kan brukes til lek).*

- *Et så kompakt fotavtrykk som mulig, med minst mulig innvendig gangareal samt nærhet mellom funksjoner.*

- *Størst mulig sammenheng, best mulig brukbarhet og minst mulig skygge på lekearealene. Best mulig oversikt og kontroll i utearealene.*

- *Unngå underetasjer med tette yttervegger mot terreng og dermed tap av daglys.*

OG

- *Et grep med "sidefløy" som antydet med gult på skissen (nytt innspill), vil bryte med alle disse forutsetningene*

- *Dersom arealer i sør skal fjernes til fordel for arealer i vest, krever et nytt konsept for organisering av barnehagen. Utfordringen med dette (bortsett fra at det vil kreve tid til å prosjektere og kvalitetssikre en ny løsning), er at terrenget skrår både sør- og vestover. Vi kan ikke skjønne annet enn at et sånt konsept vil gi flere mørke arealer, og dermed et større fotavtrykk og mindre uteareal.*

Kommunen har i mange andre prosjekter lagt til rette for mindre bilbruk, bedre tilrettelegging for gang, sykkel og bruk av offentlig transport. En så sentrumsnær barnehage burde være det beste stedet for å følge en slik strategi.

Oppvekst sitt foretrukne alternativ 1b:

Uakseptabelt forslag om sidefløy:

FØYKA BARNEHAGE adkomst fra parkeringsplassen i nordvest.

FØYKA BARNEHAGE sett fra sørvest. Inngang til administrasjonen.

FØYKA BARNEHAGE sett fra sørøst. Inngang til avdelingene.

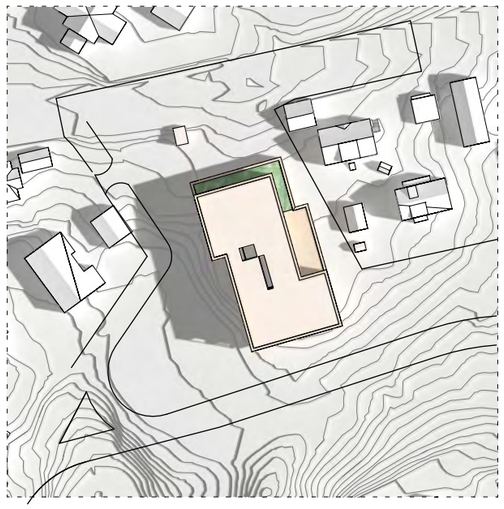

21 juni kl 0900

21 juni kl 1200

21 juni kl 1500

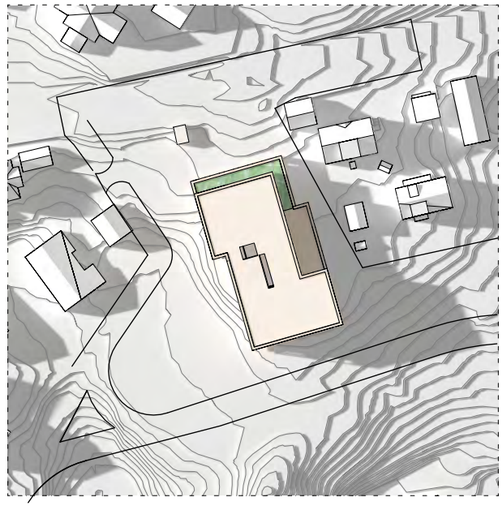

21 juni kl 1800

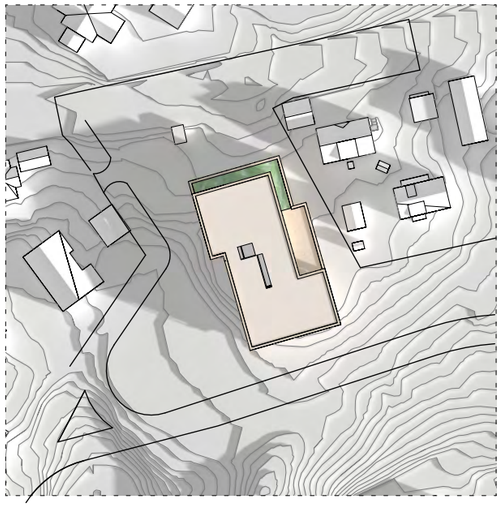

21 mars kl 0900

21 mars kl 1200

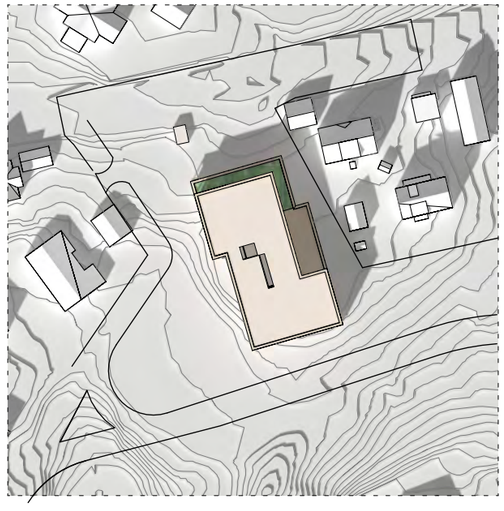

21 mars kl 1500

21 mars kl 1800

PROSJEKTERENDE:

GASA

ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO
TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO

INT NR/FILNAVN:

FILNAVN

TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE:

Volumstudie Føyka barnehage
Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen
Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**

FASE/STATUS:

REGULERING

TEGN.TYPE/TITTEL:

SOLDIAGRAM

MÅLESTOKK:	OPPR. DATO:	SISTE REV.DATO:	FAG:	TEGN.NR:	FASE / REV.NR:
1:1500	25.05.2021		A _	P 00 20 _	

Volumstudie Føyka barnehage

perspektiv fra sydvest

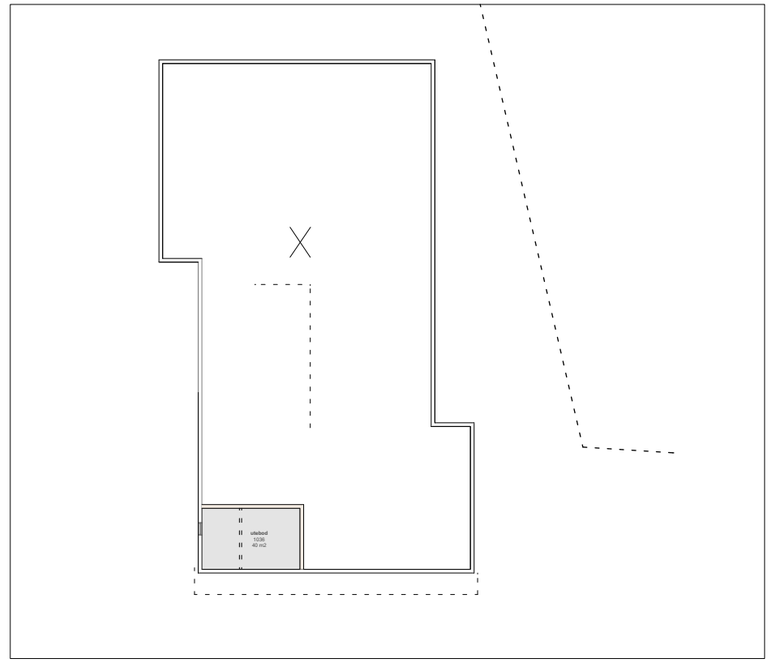

Bod (ca 40m2) under bygg
1-500

plan 1 etasje

0 1 5

N

PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT NR/FILNAVN:	FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **PLAN 1 ETASJE / BOD UNDER BYGG**	
					MÅLESTOKK: **1:200/500**	OPPR. DATO: **25.05.2022**
					SISTE REV.DATO:	FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR: **A _ P 10 00 _**

plan 2 etasje

0 1 5

N

PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT NR/FILNAVN: FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **PLAN 2 ETASJE**		
				MÅLESTOKK: **1:200**	OPPR. DATO: **25.05.2022**	SISTE REV.DATO:
				FAG: **A _** TEGN.NR: **P 20 00 _**		FASE / REV.NR:

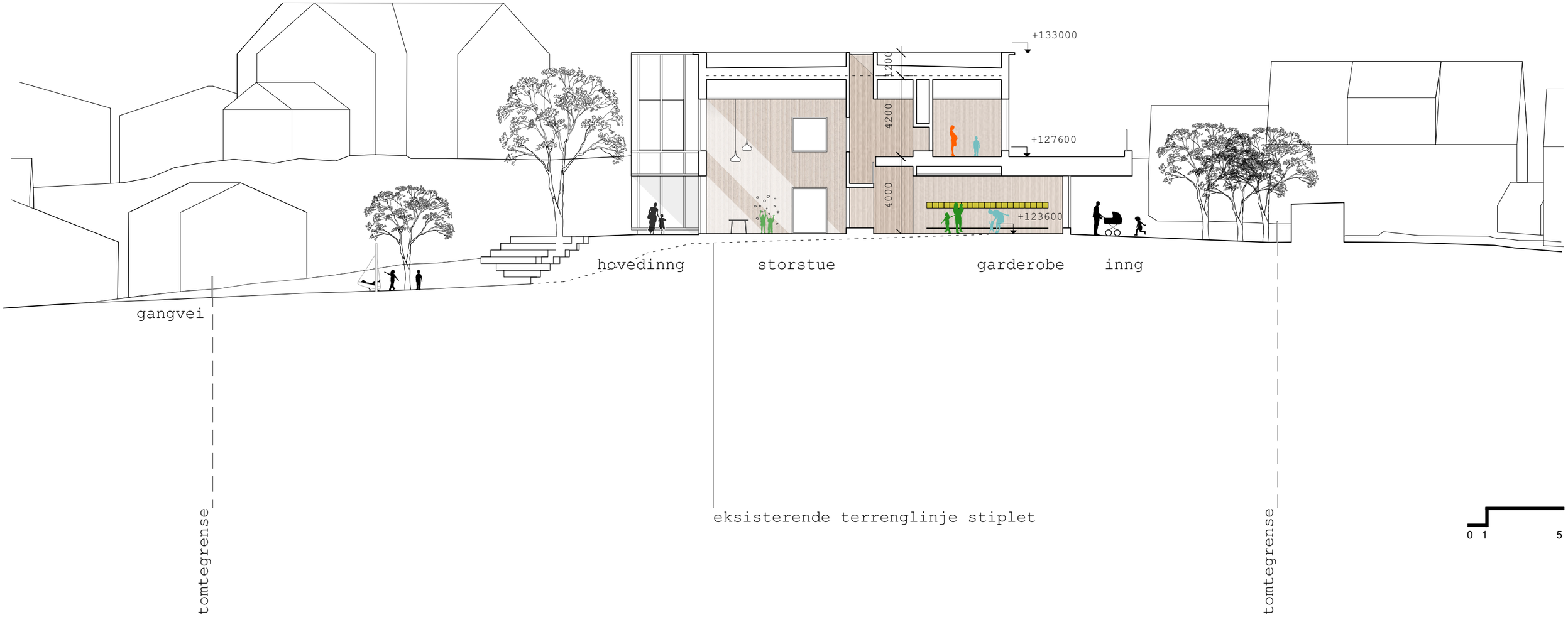

PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT.NR/FILNAVN: FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **SNITT AA**		
				MÅLESTOKK: **1:200**	OPPR. DATO: **25.05.2022**	SISTE REV.DATO:
				FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR: **A _ S 00 10 _**		

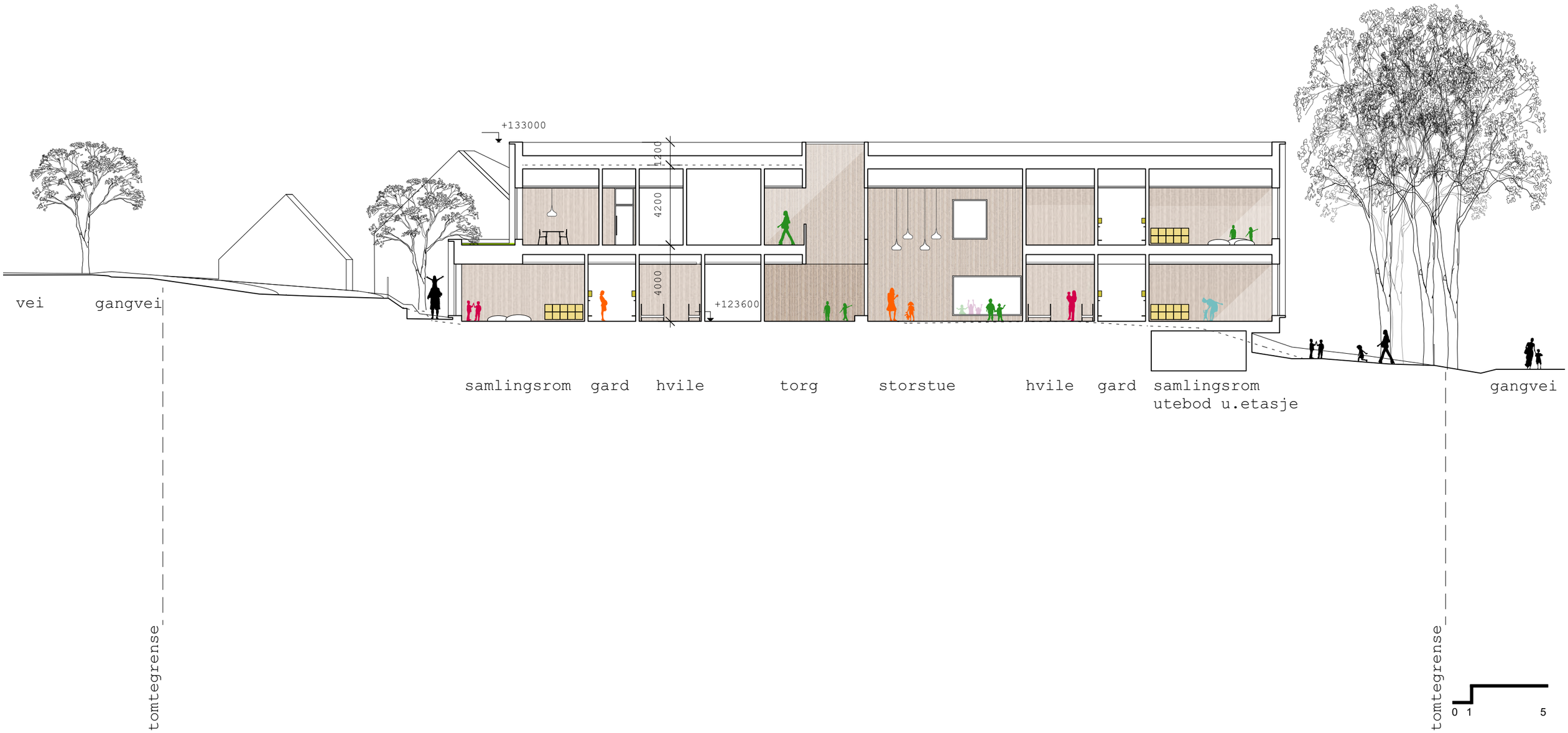

PROSJEKTERENDE:

GASA

ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO
TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO

INT NR/FILNAVN:

FILNAVN

TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE:

Volumstudie Føyka barnehage
Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen
Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**

FASE/STATUS:

REGULERING

TEGN.TYPE/TITTEL:

SNITT BB

MÅLESTOKK:	OPPR. DATO:	SISTE REV.DATO:	FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR:
1:200	**25.05.2022**		**A _ S 00 20 _**

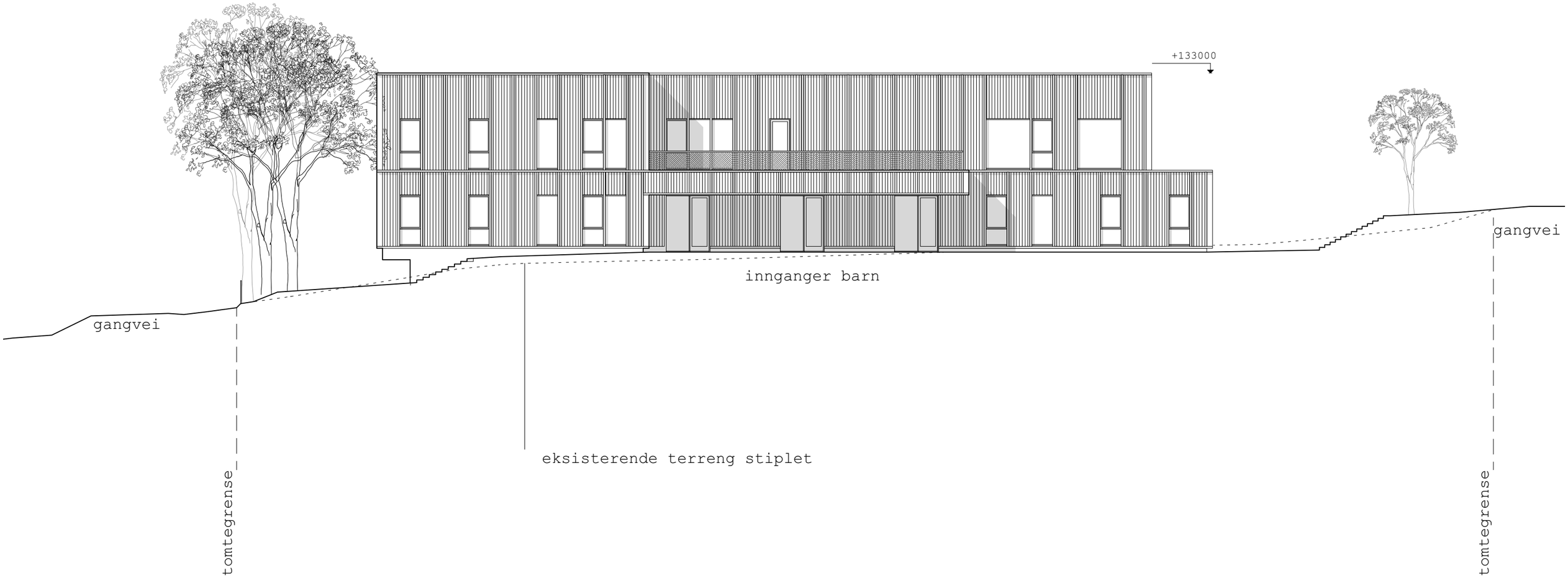

	PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT NR/FILNAVN: FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **FASADE ØST**			
					MÅLESTOKK: **1:200**	OPPR. DATO: **25.05.2022**	SISTE REV.DATO:
					FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR: **A _ S 00 10 _**		

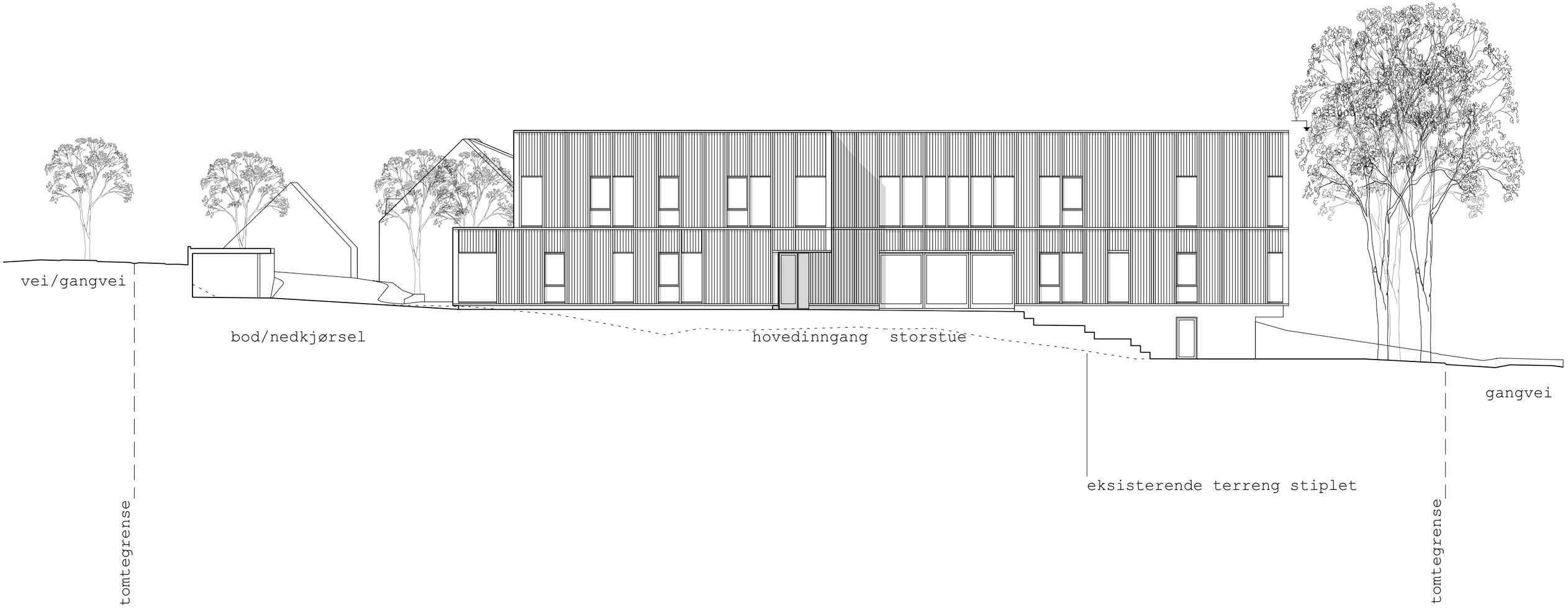

PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT.NR/FILNAVN: FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **FASADE VEST**		
				MÅLESTOKK: **1:200**	OPPR. DATO: **25.05.2022**	SISTE REV.DATO:
				FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR: **A _ S 00 10 _**		

PROSJEKTERENDE:

GASA

ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO
TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO

INT.NR/FILNAVN:

FILNAVN

TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE:

Volumstudie Føyka barnehage
Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen
Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**

FASE/STATUS:

REGULERING

TEGN.TYPE/TITTEL:

FASADE NORD

MÅLESTOKK:	OPPR. DATO:	SISTE REV.DATO:	FAG: TEGN.NR: FASE / REV.NR:
1:200	**25.05.2022**		**A _ S 00 10 _**

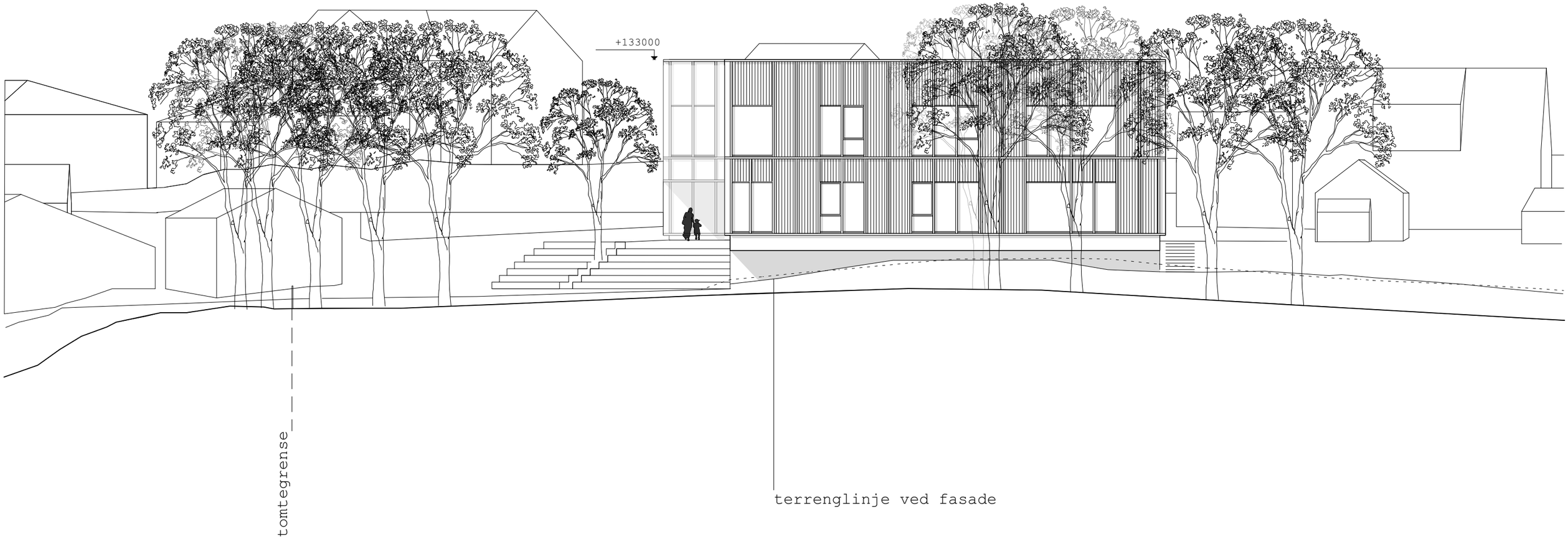

	PROSJEKTERENDE: GASA ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO	INT NR/FILNAVN: FILNAVN	TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE: **Volumstudie Føyka barnehage** Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**	FASE/STATUS: **REGULERING**	TEGN.TYPE/TITTEL: **FASADE SYD** MÅLESTOKK: **1:200** / OPPR. DATO: **25.05.2022** / SISTE REV.DATO: / FAG: TEGN.NR: **A _ S 00 10 _** FASE / REV.NR:	

21 juni kl 0900

21 juni kl 1200

21 juni kl 1500

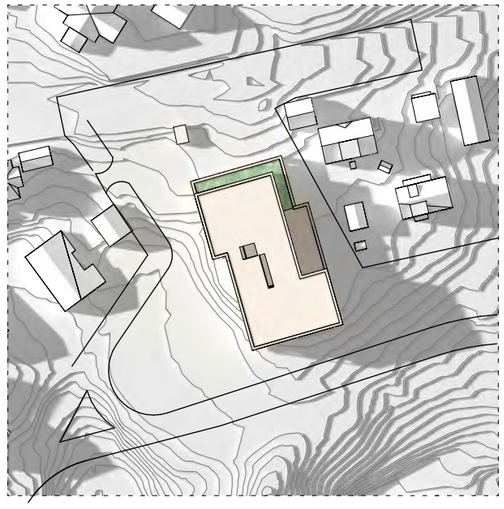

21 juni kl 1800

21 mars kl 0900

21 mars kl 1200

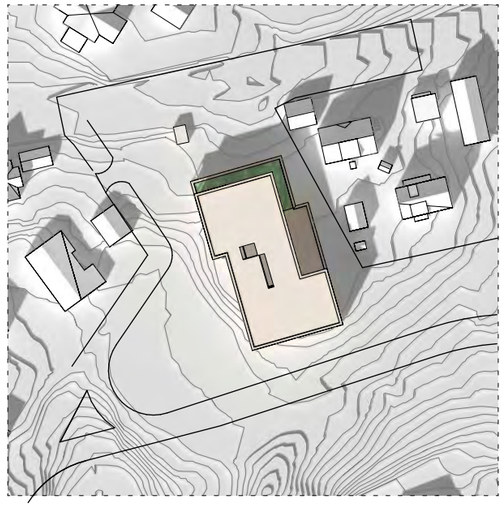

21 mars kl 1500

21 mars kl 1800

PROSJEKTERENDE:

GASA

ARKITEKTKONTORET GASA AS MØLLERGATA 12 N-0179 OSLO
TELEFON 22 31 34 70 WWW.GASA.NO

INT NR/FILNAVN:

FILNAVN

TILTAKETS ART / BENEVNELSE / ADRESSE:

Volumstudie Føyka barnehage
Asker kommune, Prosjekt og utvikling v/ Lars Hanstensen
Gamle Drammensvei 252, 1383 Asker **Gnr/Bnr: 2/251/137**

FASE/STATUS:

REGULERING

TEGN.TYPE/TITTEL:

SOLDIAGRAM

MÅLESTOKK:	OPPR. DATO:	SISTE REV.DATO:	FAG:	TEGN.NR:	FASE / REV.NR:
1:1500	25.05.2021		A _	P 00 20 _	

perspektiv fra nordvest

perspektiv fra sydøst

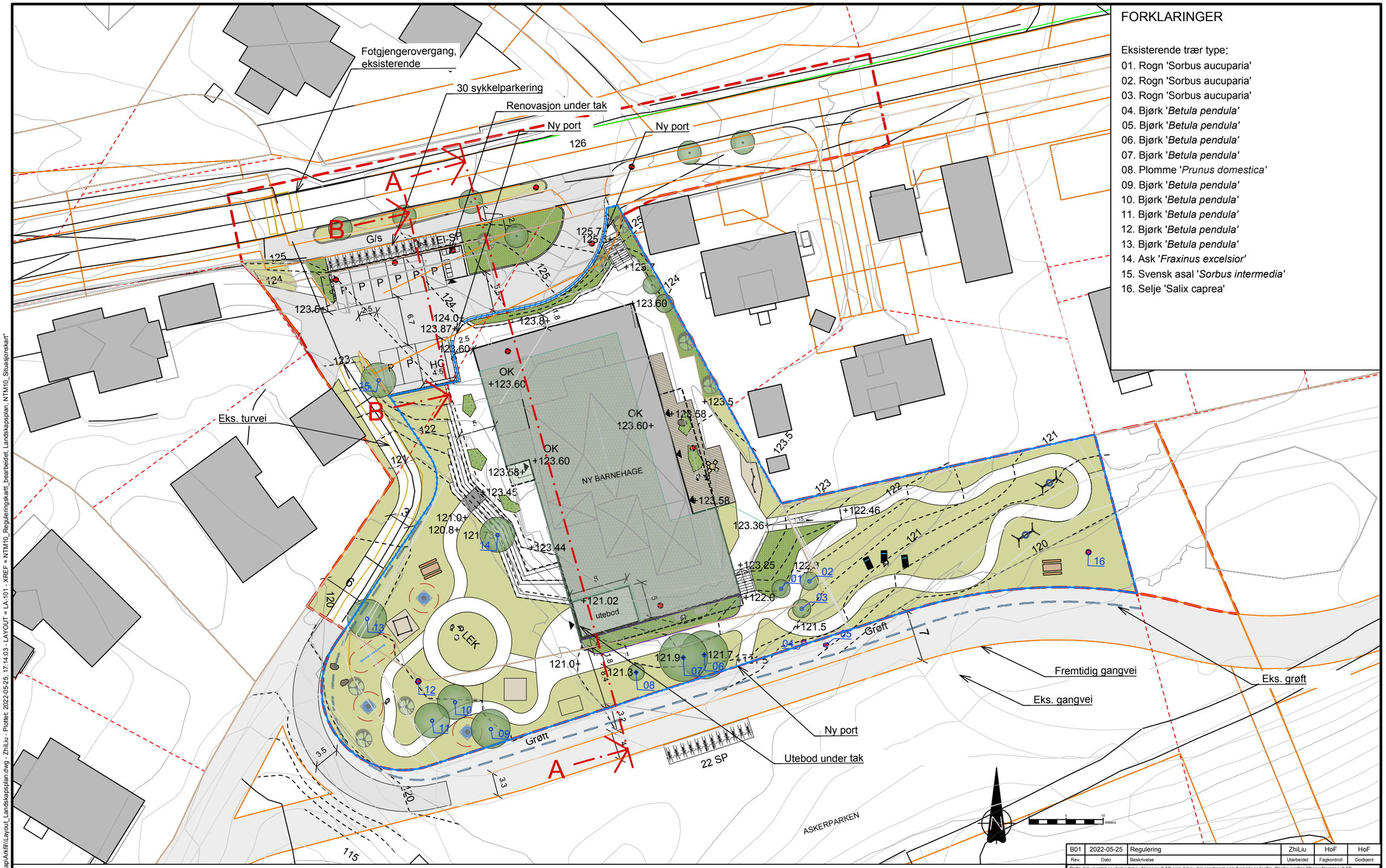

FORKLARINGER

Eksisterende trær type:

01. Rogn 'Sorbus aucuparia'
02. Rogn 'Sorbus aucuparia'
03. Rogn 'Sorbus aucuparia'
04. Bjørk '*Betula pendula*'
05. Bjørk '*Betula pendula*'
06. Bjørk '*Betula pendula*'
07. Bjørk '*Betula pendula*'
08. Plomme '*Prunus domestica*'
09. Bjørk '*Betula pendula*'
10. Bjørk '*Betula pendula*'
11. Bjørk '*Betula pendula*'
12. Bjørk '*Betula pendula*'
13. Bjørk '*Betula pendula*'
14. Ask '*Fraxinus excelsior*'
15. Svensk asal '*Sorbus intermedia*'
16. Selje 'Salix caprea'

Tegnforklaring:

Prosjektavgrensning	Formålsgrense	Bygg	Eks. trær bevares	Eiendomsgrense
Eks. kote	Grøft	Asfaltert veg/parkering	Nye trær	Nytt gjerde
Ny kote	Avfallshåndtering	Busker, h=1.0 m	Benker/bord	Eks. gjerde
+123.10 Punkthyøde	Sykkelparkering	Gress	Lekeapparater	Eksisterende tre fjernes
Fallpil	Inngang/utgang	Mur	Sandkasse	09 Tre nummer

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:500

Føyka barnehage
Landskapsplan

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-101	B01

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\521\05\52105519\BIM\Landskap\Arkfil\Layout_Landskapsplan.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 17:14:03 - LAYOUT = LA-101 - XREF = NTM10_Reguleringskartt_bearbeidet, Landskapsplan, NTM10_Situasjonskart"

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\52105\52105519\BIM\Landskap\Arkfil\Layout_Landskapsplan.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 17:15 - LAYOUT = LA-102 - XREF = NTM10_Reguleringskart_bearbeidet, Landskapsplan_NTM10_Situasjonskart"

Tegnforklaring:

- Grønnstruktur vegetasjon og gress
- Permeable overflater m. gress og belegg m. åpne fuger
- Grøft

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:500

Føyka barnehage
Blågrønn struktur, permeable flater

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-102	B01

Tegnforklaring:

- Leke små barn
- Leke store barn

B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF
Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:500

Føyka barnehage
Soneplan uteareal

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-103	B01

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\521\05\52105519\BIM\Landskap\Arkfil\\Layout_Landskapsplan.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 17:15:47 - LAYOUT = LA-103 - XREF = Landskapsplan_NTM10_Situasjonskart"

Tegnforklaring:

Areal til MUA = 2758 m^2

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:500

Føyka barnehage
MUA

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-104	B01

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\521\05\52105519\BIM\Landskap\Arkfil\\Layout_Landskapsplan.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 17:16:02 - LAYOUT = LA-104 - XREF = Landskapsplan_NTM10_Situasjonskart"

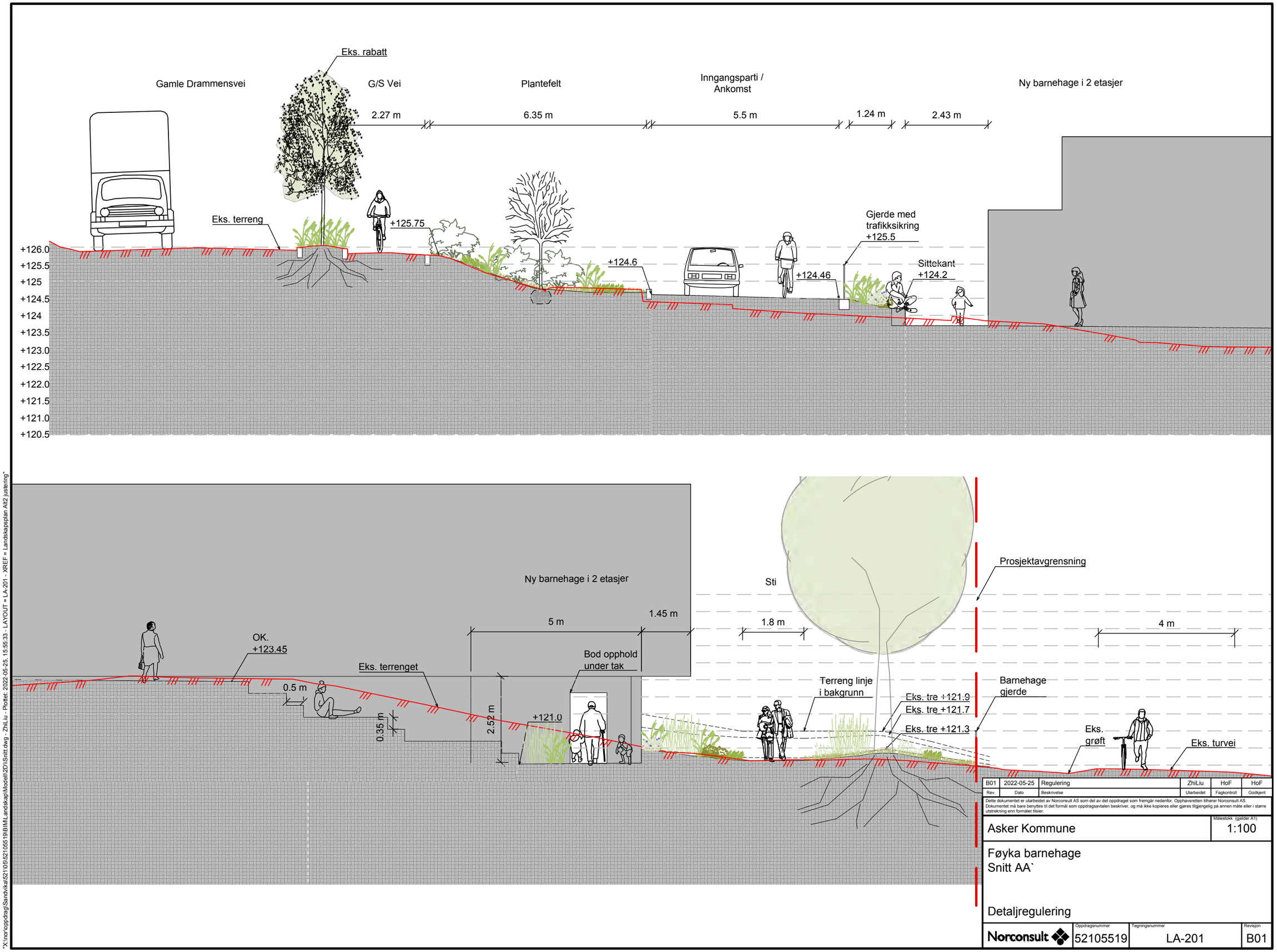

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\521\05\52105519\BIM\Landskap\Modell\2D\Snitt.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 15:55:33 - LAYOUT = LA-201 - XREF = Landskapsplan Alt2 justering"

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:100

Føyka barnehage
Snitt AA`

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-201	B01

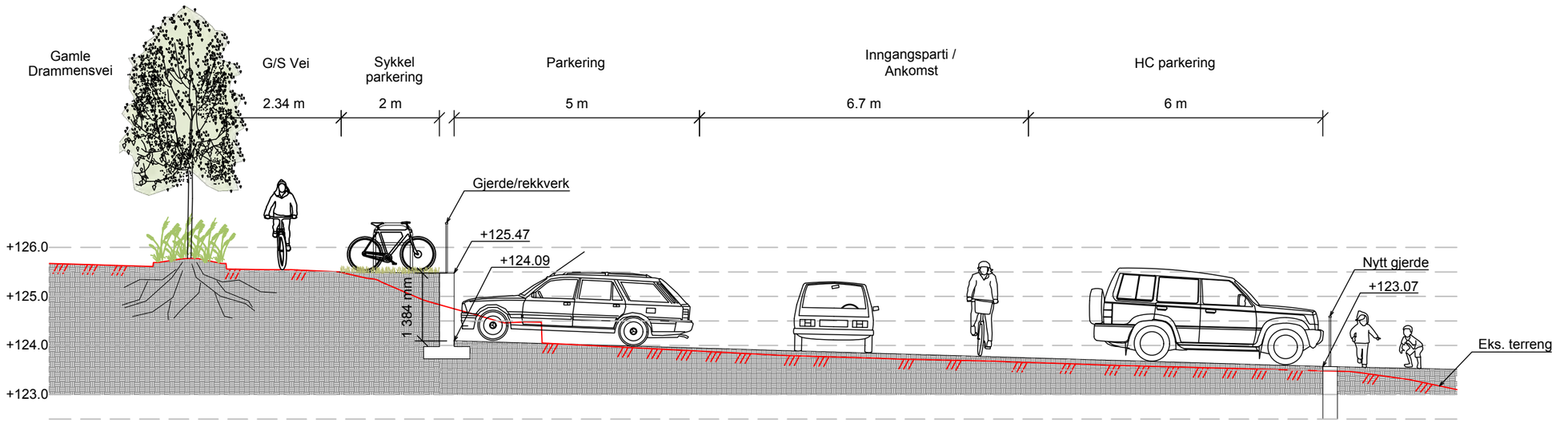

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-05-25	Regulering	ZhiLiu	HoF	HoF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:100

Føyka barnehage
Snitt BB`

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	LA-202	B01

"X:\no\oppdrag\Sandvika\52105\52105519\BIM\Landskap\Modell\2D\\Snitt.dwg - ZhiLiu - Plottet: 2022-05-25, 15:54:4 - LAYOUT = LA-202 - XREF = Landskapsplan Alt2 justering"

Vegmodell 20000 (Avkjørsel til ny barnehage)

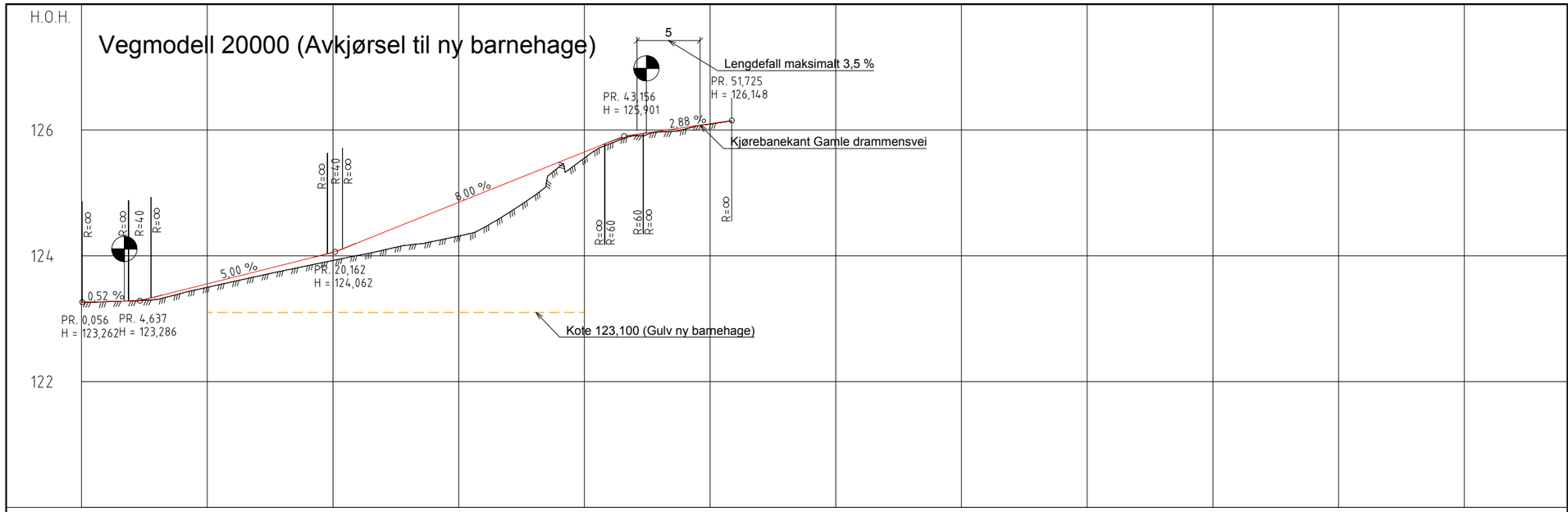

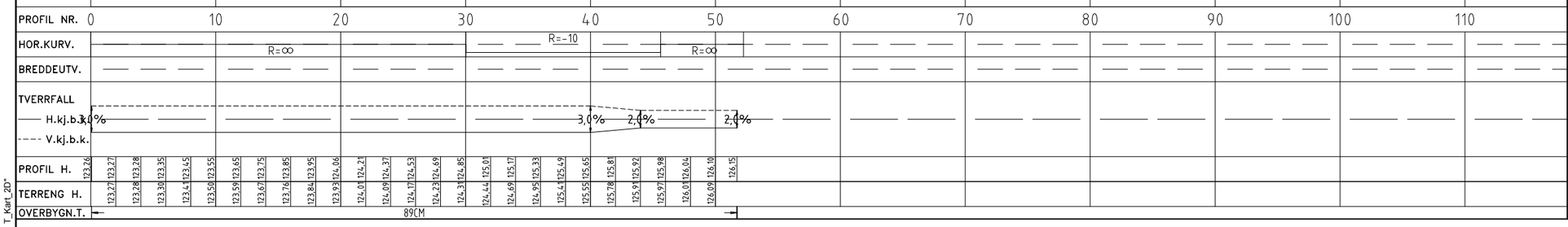

Forutsetninger for løsningen:

- Adkomst til barnehage er dimensjonert som Avkjørsel. Krav i N100 og Asker kommune vei- og gatenormal er oppfylt.
- Lastebil er kun fremkomlig fra øst i Gamle Drammensvei med kjøremåte C. Liten lastebil er fremkomelig fra begge retninger med kjøremåte C. Personbil er fremkomelig med kjøremåte A.
- Lønsingen gir ikke tilstrekkelig geometri for nedgravde renovasjonskonteinere. Vanlig løsning med dunker må benyttes.
- Renovasjonsbil må snu på tom parkeringsplass (slik som dagens situasjon).
- Brannbil/renovasjonsbil vil ikke greie å snu på full parkeringsplass.
- Avkjørsel har 5 % lengdefall og 3 % tverrfall der det er parkeringsplasser. Dette medfører at parkeringsplasser har resulterende fall på 5,8 %.
- Gjerder vises på landskapsplan.
- Det er vist asfaltert område over eksisterende turvei frem til avkjørsel til Gamle drammensvei 254 og 256. Det kan vurderes om skille mellom grus og asfalt bør være på østsiden av turveien. Dette bør sees i sammenheng med detaljert utforming av den nye turveien, og detaljeres i neste fase. Lastebil må benytte turvei for å kunne snu på parkeringsplassen.

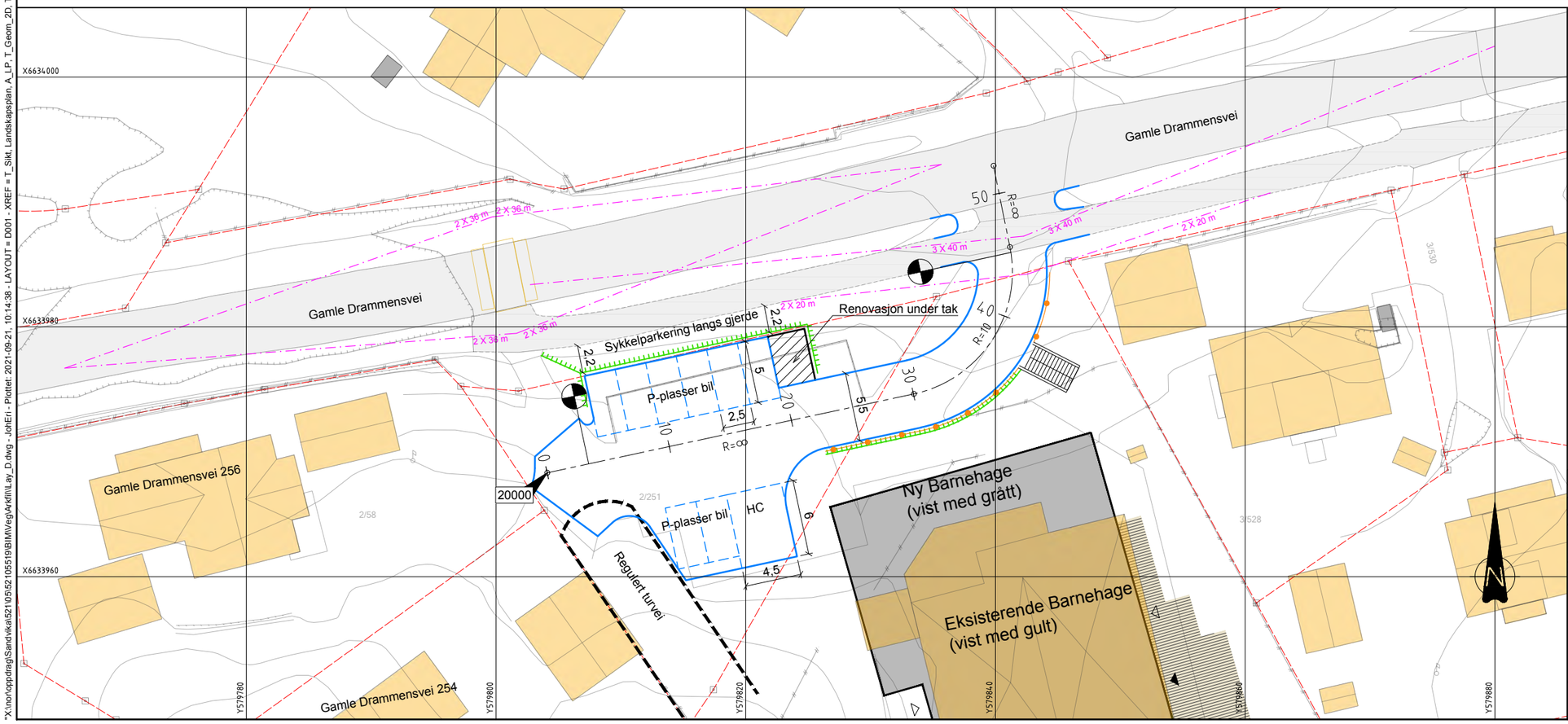

TEGNFORKLARING

Prosjektert

- Asfaltkant
- Parkeringsplasser
- Frisikt
- Ny mur
- Kjøresterkt rekkverk

Eksisterende

- Eiendomsgrenser
- Gjerde
- Veg/gang- og sykkelveg

Tegningsnummer	Revisjon
C001	B01

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B01	2022-04-28	For info/kommentar hos eksterne parter	OeyVag	AnNoh	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:200/1/40

Føyka barnehage

Veg - Plan og profil

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	C001	B01

"X:\nor\oppdrag\Sandvika\521\05\52105519\BIM\Veg\Arkfil\Lay_D.dwg - JohEri - Plottet: 2021-09-21, 10:14:38 - LAYOUT = D001 - XREF = T_Sikt, Landskapsplan, A_LP, T_Geom_2D, T_Kart_2D"

Norconsult AS
Postboks 626
1303 Sandvika

Att: Hilda Øfsthus

Rud, 19.05.22

Føyka barnehage – tilstandsvurdering av trær

Bakgrunn:
I forbindelse med ønsket økning av kapasiteten i barnehagen i Gamle Drammensvei 252 jobbes det nå med en omregulering for å kunne plassere et større bygg på eiendommen. I forbindelse med dette har det vært et behov for kartlegging og vurdering av eksisterende trebestand.

Vurderingen er utarbeidet av ETW og TRAQ sertifisert arborist Christer Carr. Spørsmål ved vurderingen kan rettes til Christer Carr på mail: christer@ab-trepleie.no

Situasjon:
Eiendommen brukes i dag som barnehage. På grunn av økende behov for barnehageplasser i området er det ønske om å bygge en ny barnehage, med en bygningsmasse som tillater en økning av plasser. Det er også et ønske om å inkludere deler av et nærliggende parkareal til uteplass for barnehagen.

Planområdet:

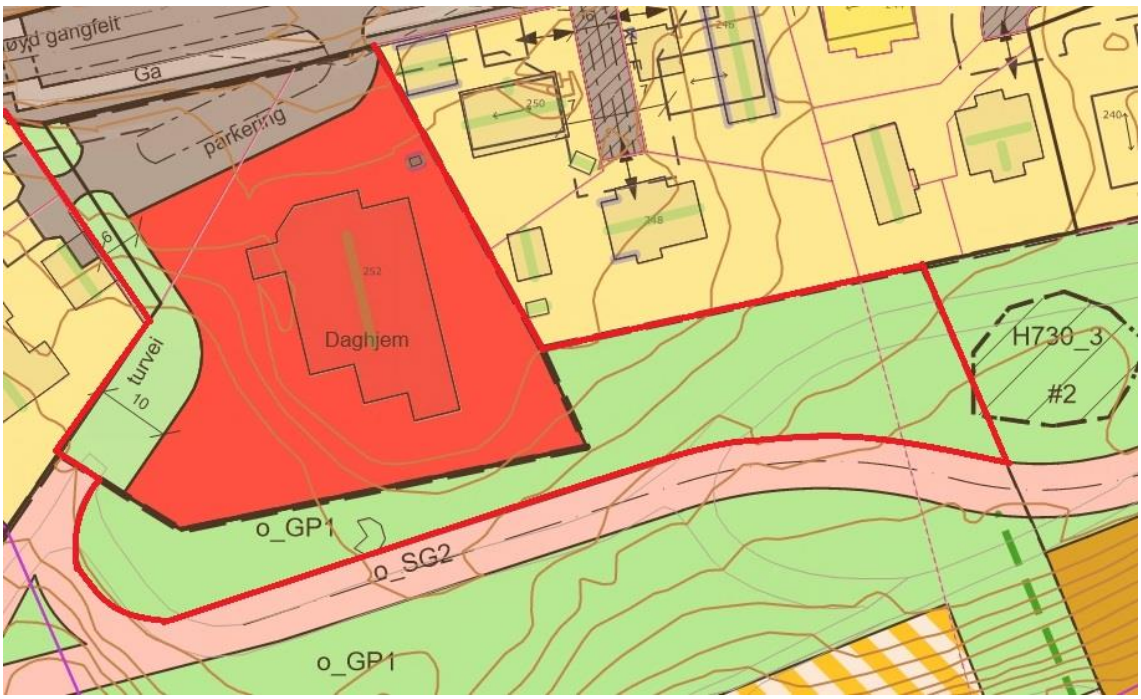

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Metode for vurdering av trær:
Tilstandsvurderingen er utført etter prinsippet om visuell vurdering av trær, som bygger på en systematisk inspeksjon av hvert enkelt tre. Denne metoden bygger på en metodisk visuell inspeksjon av alle synlige deler av treet fra rotsonen og rotløpere, til stammen og videre opp til trekronen.
Metoden begrenser seg til hav som normalt er synlig på overflaten, noe som innebærer mindre muligheter til å påvise og dokumentere skjulte innvendige svekkelser i stammen, samt rotsystemet som befinner seg under bakken.

Stammeomkrets er målt 1 meter over bakken.

For kvalitetsbedømmelse av vitalitet og mekanisk kvalitet er det benyttet en skala fra 0-6. Vekting fremgår av tabellen under:

Verdi	Evaluering av vitalitet	Evaluering av mekanisk kvalitet
6	Særdeles god	Særdeles god – ingen sannsynlighet for brekkasje
5	Meget god	Meget god – sannsynlighet for brekkasje er ubetydelig
4	God	God – sannsynlighet for brekkasje er liten
3	Nokså god	Nokså god – sannsynlighet for brekkasje er moderat
2	Dårlig	Dårlig – sannsynlighet for brekkasje er stor
1	Treet er døende	Meget dårlig – sannsynlighet for brekkasje er meget stor
0	Treet er dødt	Særdeles dårlig – akutt fare for brekkasje

Hjelpemidler brukt under registrering:
Gummihammer for å høre etter hulrom i stammene og kikkert.

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud
Mobil : 411 48 432
christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Trærne:
Trærne er nummerert i landskapsplanen utarbeidet av Norconsult, datert 28.04.2022.
Kun trær som kan ivaretas i prosjektet er vurdert.

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 1:

Art:	Rogn '*Sorbus aucuparia'*
Stammeomkrets:	50 cm
Høyde:	6-7 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	4 meter
Merknad:	Stammeskader

Tre nr. 2:

Art:	Rogn *'Sorbus aucuparia'*
Stammeomkrets:	56 cm
Høyde:	6-7 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	3,5 meter
Merknad:	Stammeskader

Tre nr. 3:

Art:	Rogn *'Sorbus aucuparia'*
Stammeomkrets:	53 cm
Høyde:	6-7 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	4 meter
Merknad:	Stammeskader

Tre nr. 4:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	152 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	3
Kronediameter:	7meter
Merknad:	Kreftkjuke ved ca. 5 meter. Bør inspiseres jevnlig for å ivareta sikkerheten.

Tre nr. 5:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	119+125 cm (dobbel stamme)
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	2
Kronediameter:	6,5 meter
Merknad:	Kreftkjuke ved stammedeling. Stabilitet vurderes som ikke tilfredsstillende for å beholde i en barnehage. Anbefales felt.

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 6:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	192 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	9 meter

Tre nr. 7:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	201 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	8 meter

Tre nr. 8:

Art:	Plomme '*Prunus domestica'*
Stammeomkrets:	28 cm
Høyde:	3 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	2
Kronediameter:	2 meter
Merknad:	Treet lener kraftig. Ingen risiko.

Tre nr. 9:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	140+148 cm (dobbel stamme)
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	10 meter

Tre nr. 10:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	123 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	5 meter

Tre nr. 11:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	86 cm
Høyde:	18-19 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	3
Kronediameter:	5 meter
Merknad:	Ubalansert krone og stammeskader

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 12:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	186 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	3
Kronediameter:	12 meter
Merknad:	Skade med råtedannelse ved base. Bør inspiseres jevnlig.

Tre nr. 13:

Art:	Bjørk *'Betula pendula'*
Stammeomkrets:	148 cm
Høyde:	22-23 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	7 meter

Tre nr. 14:

Art:	Ask '*Fraxinus excelsior'*
Stammeomkrets:	136 cm
Høyde:	17-18 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	6 meter
Merknad:	Rødlistet art

Tre nr. 15:

Art:	Svensk asal '*Sorbus intermedia'*
Stammeomkrets:	69 cm
Høyde:	6-7 meter
Vitalitet:	3
Mekanisk kvalitet:	4
Kronediameter:	4 meter

Tre nr. 16:

Art:	Selje 'Salix caprea'
Stammeomkrets:	Ca. 500 cm ved rothals (flerstammet)
Høyde:	15-16 meter
Vitalitet:	4
Mekanisk kvalitet:	1
Kronediameter:	15 meter
Merknad:	Treet består av mange stammer som har vokst sammen. Stammeforbindelsene mellom flere av hovedstammene har inngrodd bark og er meget svake. Det er mye dødt i kronen. Det ansees ikke som trygt å ha dette treet stående i en barnehage. Anbefales felt.

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 4 – kreftkjuke

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 5 – kreftkjuke ved stammedeling

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 11 – ubalansert krone og stammeskader

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 12 - skade med råtedannelse ved base

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 14 – rødlistet ask

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Tre nr. 16 – selje

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Dårlige stammeforbindelser

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

Døde greiner og stammer

AB Trepleie AS
Vangkroken 9
1351 Rud

Mobil : 411 48 432

christer@ab-trepleie.no
www.ab-trepleie.no
NO 976 895 312

BREKKE STRAND

RAPPORT

Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

Støyfaglig utredning for detaljregulering

Kunde: Arkitektkontoret GASA AS ved Erik Fjermestad

Sammendrag:

Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi i T-1442 og oppnår ikke en stille side.

Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18 gjennom Asker som ligger over 300 meter unna planområdet. For å skjerme barnehagens uteareal med tiltak innenfor planområdet vil en skjerm måtte være høy, mellom 4-5 meter, for å gi ønsket effekt. Dette vil være teknisk vanskelig å etablere og i tillegg vil man skape skygge på utearealet, ta utsyn fra barnehagen og flere bevaringsverdige trær vil måtte kunne rives.

En liten del av lekearealene satt av til små barn vil ha tilfredsstillende støynivåer uten ekstra tiltak. Det kan også opprettes mindre skjermede arealer, der lekeapparater utføres tett og gir små skjermede arealer.

I og med at man ønsker å bygge om en eksisterende barnehage anbefales det å tillatte videre drift av barnehage i planområdet med støynivåer over anbefalt grenseverdi, men ikke i rød støysone.

Oppdragsnr:	68132-00
Rapportnr:	AKU-01
Revisjon:	0
Revisjonsdato:	19. mai 2022
Oppdragsansvarlig:	Thor Olav Myklebust
Utarbeidet av:	Magnus A. Johnsen
Kontrollert av:	Simen Tørnqvist

Rev. Nr:	Utarbeidet Navn:	Dato (Egenkontroll)	Kontrollert Navn	Dato	Kommentar
0	Magnus A. Johnsen	16.05.2022	STO	19.05.2022	Dokument opprettet

IT-arkiv: AKU01 R 220519 Gamle Drammensvei 252 Føyka barnehage Asker.docx

Innhold:

1 Bakgrunn 3
2 Situasjonsbeskrivelse 3
3 Myndighetskrav 5
3.1 Overordnede planer 5
3.1.1 Reguleringsplan 5
3.1.2 Kommuneplan 5
3.2 NS 8175 – Utendørs støynivå fra utendørs støykilde 6
3.3 Retningslinje T-1442/2021 6
3.3.1 Grenseverdier 6
3.3.2 Kvalitetskriterier 6
3.3.3 Planlegging av skoler og barnehager 7
4 Resultat av støyberegninger 8
4.1 Støysonekart 8
4.2 Støynivå på utendørs oppholdsareal 8
4.3 Støynivå ved fasade 9
4.4 Avbøtende tiltak 10
4.4.1 Støy på utearealer 10
4.4.2 Dempet fasade 10
5 Bygge- og anleggsstøy 10
6 Oppsummering 11
6.1 Beskrivelse av støysituasjon 11
6.2 Forslag til reguleringsbestemmelser 11
Vedlegg A - Utdrag fra retningslinje T-1442/2021 12
Vedlegg B - Beregningsmetode 14

1 Bakgrunn

Brekke & Strand Akustikk AS har på oppdrag fra Arkitektkontoret GASA AS utredet støy for detaljregulering av ny Føyka barnehage i Asker kommune.

2 Situasjonsbeskrivelse

Føyka barnehage i Asker kommune (Gamle Drammensvei 252) planlegges revet og erstattet med en nytt bygg for barnehage på samme tomt. I den forbindelse skal det utarbeides en ny detaljregulering. Planområdet og eksisterende barnehage ligger nord for E18 med skrående terreng ned mot Asker stadion og E18, se figur 1.

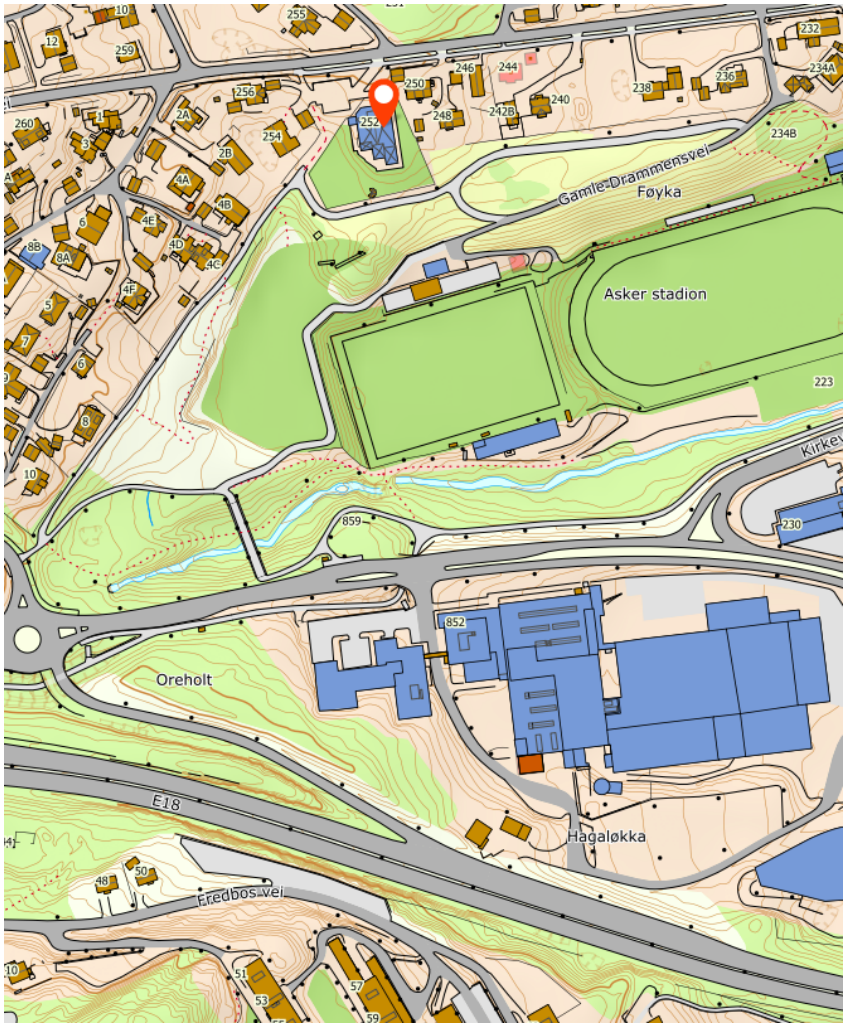

Figur 1 - Eksisterende situasjon. Føyka barnehage er markert med rød pil. Utklipp fra norgeskart.no hentet 16.05.2022.

Den nye barnehagen vil ligge omtrent på samme plass som eksisterende bygg og det anlegges utearealer vest, sør og øst for det nye bygget. Mot nord og Gamle Drammensvei opparbeides det adkomst og parkeringsplasser, se figur 2.

Figur 2 - Ny situasjonsplan. Utklipp fra landskapsplan utarbeidet av Norconsult datert 06.05.2022.

3 Myndighetskrav

3.1 Overordnede planer

3.1.1 Reguleringsplan

Planområdet er regulert i reguleringsplan 022011B «Føyka daghjem» datert 12.05.1977. Planen er uten bestemmelser og området skal omreguleres.

3.1.2 Kommuneplan

Bestemmelser tilhørende arealdel for «Kommuneplan for Asker» 2018-2030 sier følgende om støy aktuelt for etablering av barnehager.

§15 Støy og luftforurensning

15.1 Generelt (pbl. § 11-9, nr. 6)

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen T-1520 og retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016[1], skal legges til grunn for planlegging av ny bebyggelse til støyfølsomt bruksformål (Boenheter, boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner skoler og barnehager). Grenseverdier i T-1442/2016, tabell 3 skal tilfredsstilles.

15.3 Krav til støyfaglig utredning

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen T-1520 og retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016, skal legges til grunn for planlegging av ny bebyggelse til støyfølsomt bruksformål (Boenheter, boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner skoler og barnehager). Grenseverdier i T-1442/2016, tabell 3 skal tilfredsstilles.

15.4 Rød støysone

Nye bygninger med støyfølsomt bruksformål i henhold til kommuneplanens definisjon1 tillates ikke etablert i rød sone (støy>65dB) slik definert av tabell 1 i T-1442/2016, med mindre disse tillates jfr. pkt. 15.5. Eksisterende bygninger med støyfølsomt bruksformål innenfor rød støysone kan utvides og påbygges, forutsatt at det ikke fører til flere boenheter. Krav til maksimal tillatt innendørs støy(for rom med støyfølsom bruk) skal ivaretas i henhold til TEK; maksimalt 30dB.

15.5 Aktuelle avviksområder for støy (sentrumsområder) jf. Støyretningslinjen T-1442/2012 (pbl. § 11-9, nr. 6)

Innenfor kommuneplankartets avmerkede sentrumsområder (stiplet, brun linje), kan etablering av nye støyfølsomme bruksformål innenfor rød sone tillates på følgende vilkår: Støynivå på private uteoppholdsarealer og (andel) felles uteoppholdsareal avsatt til lekeplass / nærmiljøanlegg skal ikke overstige Lden 55 dB fra veitrafikk. All bebyggelse skal ha balansert ventilasjon. Alle boenheter skal ha minst halvparten av oppholdsrommene og minst to soverom (ved to eller flere) mot en stille fasade (støynivå under Lden 55 dB utenfor fasade).

[1] T-1442/2016 er i 2021 erstattet av nye retningslinje for å behandling av støy i plansaker, T-1442/2022. Krav/grenseverdier er tilsvarende

3.2 NS 8175 – Utendørs støynivå fra utendørs støykilde

TEK 17 stiller krav til lydforhold i og utenfor bygninger. Veileder til TEK 17 henviser til krav NS 8175, klasse C, for å beskrive hva som er minimumskrav til utendørs støynivå fra utendørs støykilde.

Tabell 1 – Krav til fra utendørs lydkilder for barnehager og skolefritidsordninger i brukstid.

Type brukerområde	Klasse C	Klasse D
Lydnivå på uteoppholds-areal fra utendørs lydkilder	L_d eller L_{de} , $L_{p,AF,max,95}$, $L_{p,AS,max,95}$, $L_{p,AL,max}$ (dB) for støysone Nedre grenseverdi for gul sone	L_d eller L_{de} , $L_{p,AF,max,95}$, $L_{p,AS,max,95}$, $L_{p,AL,max}$ (dB) for støysone Gul støysone

3.3 Retningslinje T-1442/2021

Regulerings- og kommuneplanbestemmelser vedtas av kommunen og er juridisk bindende. Dersom det ikke foreligger noen krav om støy i disse bestemmelsene, skal Klima- og Miljødepartementets *retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging*, T-1442/2021,[2] legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av byggesaker etter Plan- og bygningsloven. Retningslinjen er veiledende og ikke juridisk bindende. I tillegg er det i Teknisk forskrift til Plan- og bygningsloven gitt generelle krav til lydforhold i bygninger.

3.3.1 Grenseverdier

For å tilfredsstille retningslinjens krav til støy på utendørs oppholdsareal og utenfor vinduer for støyømfindtlig bebyggelse må grenseverdier i tabell 2 oppfylles.

Tabell 2 – Grenseverdier for støy, på utendørs oppholdsarealer og utenfor vinduer, innfallende lydtrykknivå. (utklipp fra tabell 2 i T1442/2021)

Støykilde	Støynivå utenfor vinduer i rom med støyfølsomt bruksformål og på stille del av uteoppholdsareal	Støynivå utenfor soverom, natt kl. 23-07
Vei	$L_{den} \leq 55$ dB	$L_{5AF} \leq 70$ dB

3.3.2 Kvalitetskriterier

I retningslinje T-1442/2021 er følgende tre kvalitetskriterier definert for støyfølsom bebyggelse:

- Tilfredsstillende støynivå innendørs
- Tilgang til egnet uteoppholdsareal med tilfredsstillende støynivå
- Stille side

En stille side av bebyggelsen er viktig for å redusere støyplage og helsekonsekvenser som følge av støy. Dersom disse tre kvalitetskriteriene ikke kan oppnås, bør det vurderes om arealet er egnet for støyfølsomt bruksformål

[2] Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)

3.3.3 Planlegging av skoler og barnehager

Det bør som utgangspunkt ikke planlegges skoler og barnehager i rød støysone.

Hvis bygget får funksjon som skjerm for uteoppholdsareal, kan det likevel unntaksvis åpnes for å tillate deler av fasaden i rød støysone, dersom dette bidrar til å sikre større stille og egnede leke- og uteoppholdsarealer med god kvalitet, og med støyforhold under grenseverdiene i tabell 2.

Det finnes ikke nasjonale lov- eller forskriftfestede krav til størrelse på uteoppholdsarealer for skoler og barnehager, eller minstekrav til kvadratmeter per elev, men det finnes anbefalinger om arealstørrelse for barnehager i veiledning fra utdanningsmyndighetene og Helsedirektoratet. Helsedirektoratet har også anbefalinger om arealstørrelse for skoler. Hver enkelt kommune har også mulighet til å fastsette egne juridiske arealnormer i sine kommuneplaner.

Byggteknisk forskrift setter imidlertid krav om at uteoppholdsarealer i skoler og barnehager skal ha tilfredsstillende støyforhold i brukstid (under grenseverdiene i T-1442). Dette innebærer at uteoppholdsarealer for skoler og barnehager ikke skal ha støynivå som overstiger grenseverdiene i T-1442.

4 Resultat av støyberegninger

Beskrivelse av beregningsmetode og beregningsforutsetninger er vist i vedlegg.

4.1 Støysonekart

Det er beregnet støysonekart for planområdet i 4 meter høyde over terreng, se vedlagte tegning X001. Planområdet ligger i gul støysone.

Veileder til T-1442/2021 sier at det først skal beregnes ekvivalent støynivå gjennom døgnet, L_{den}. I støysonekartet er derfor L_{den} beregnet. Hvis det er uforholdsmessig dyrt eller teknisk vanskelig å gjennomføre tiltak for å sikre at grenseverdien tilfredsstilles kan det vurderes å gjøre beregning av støy i brukstid, L_d, i tillegg. Videre beregninger er vist for brukstid (kl. 07-19).

4.2 Støynivå på utendørs oppholdsareal

Støy beregnet i høyde for utendørs oppholdsareal er vist i figur 3. Store deler av planområdet har støynivåer over anbefalt grenseverdi i brukstid (L_d > 55 dB). Områder avsatt til lekeplass og utearealer vest og sør for det nye bygget vil framtidige støynivåer til og med Ld ≤ 60 dB uten ekstra skjermende tiltak.

Området avsatt til lekeareal for mindre barn mot øst har nivåer under anbefalt grenseverdi i brukstid (L_d ≤ 55 dB) uten ytterligere tiltak mot støy.

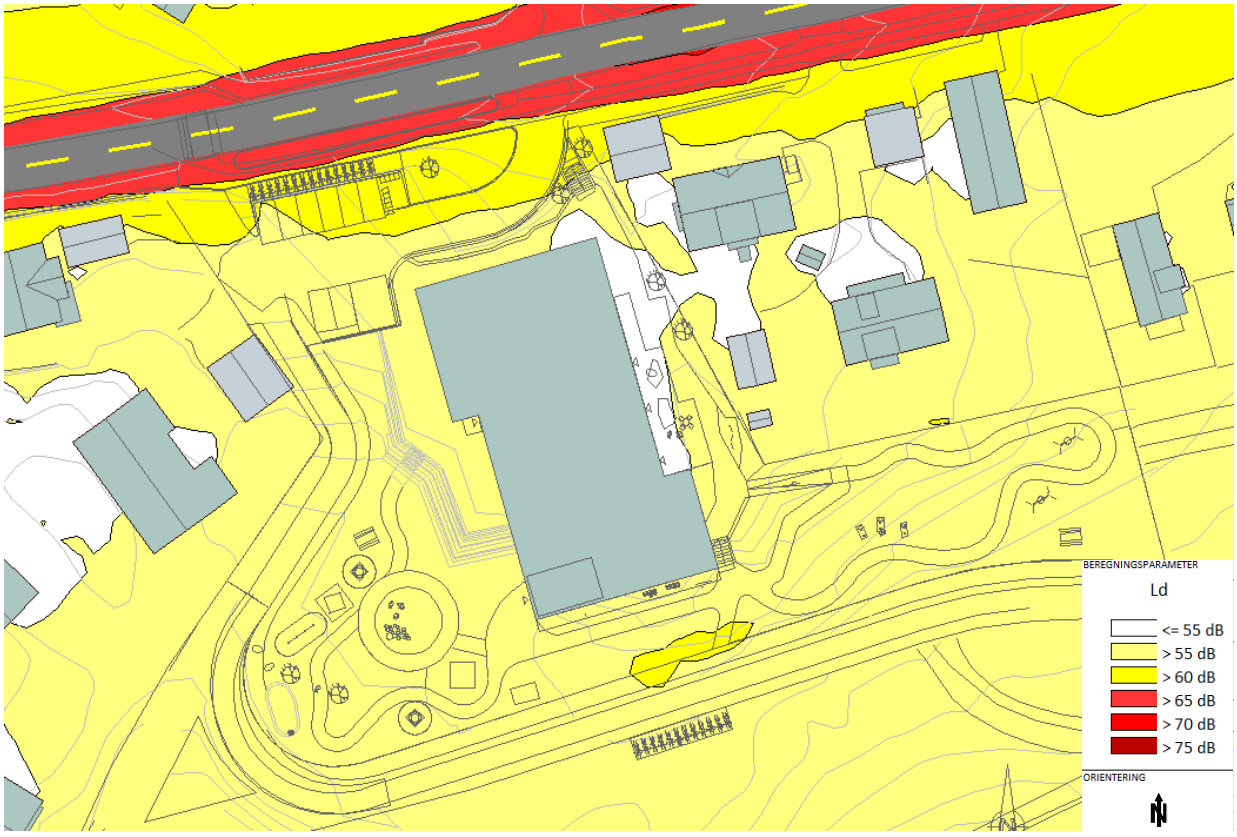

Figur 3 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) i høyde for utendørs oppholdsareal (1,5 meter over terreng). Utklipp fra vedlagte tegning X002.

4.3 Støynivå ved fasade

Beregnet støynivå ved fasade i brukstid (L_d) er vist i figur 4. Det planlagte bygge vil ha nivåer opptil L_d = 61 dB og ikke vil oppnå en stille side. Sørlig fasade ligger mot sør og E18.

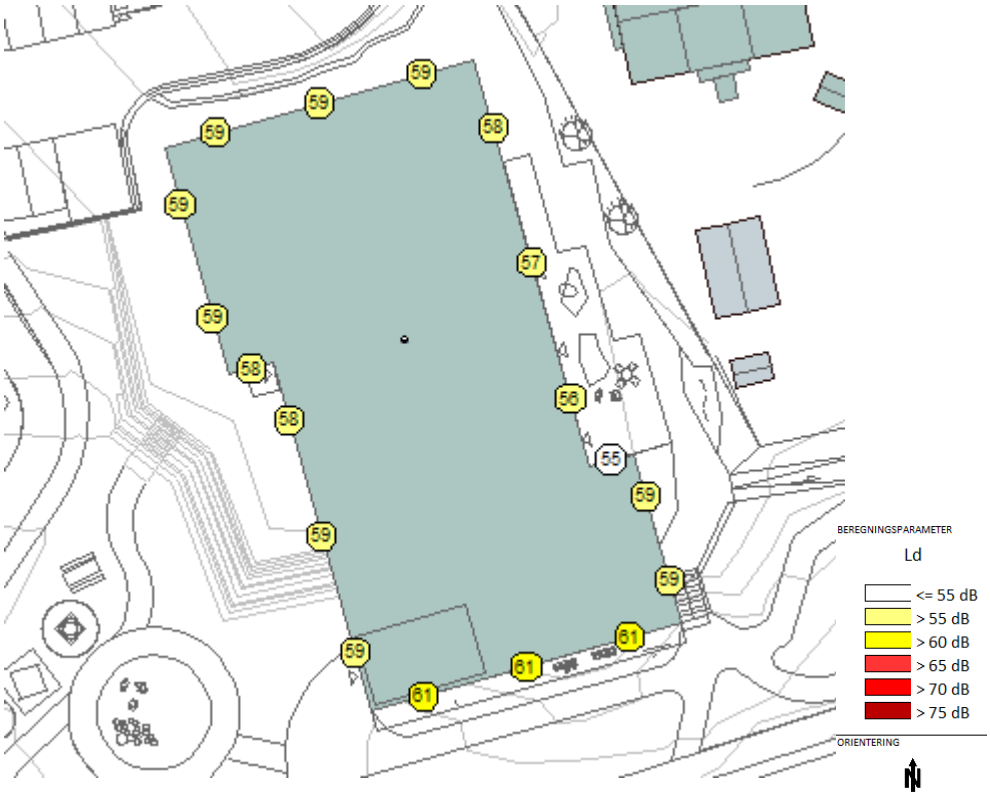

Figur 4 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) ved fasade. Figuren viser høyeste beregnede nivå i hvert punkt uavhengig av etasje. Utklipp fra vedlagte tegning X002.

4.4 Avbøtende tiltak

4.4.1 Støy på utearealer

Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18, som ligger over 300 meter unna planområdet.

For å skjerme barnehagens uteareal med tiltak innenfor planområdet vil en støyskjerm måtte være høy, mellom 4-5 meter, for å gi ønsket effekt. Dette vil være teknisk vanskelig å etablere og i tillegg vil man skape skygge på utearealet, ta utsyn fra barnehagen og flere bevaringsverdige trær vil måtte kunne rives.

Det mest effektive tiltaket for planområdet og nærliggende områder, er å etableres støyskjermer langs E18 og andre støyende veier i området.

4.4.2 Dempet fasade

Retningslinjen T-1442/2021 åpner for at i enkelte situasjoner kan det aksepteres at man har støyutsatte bygninger uten tilgang til stille side. Et slik avvik fra kvalitetskriteriene må kompenseres med andre kvaliteter, som tilgang til stille fellesarealer, tilgang til sol, lys, utsikt og andre faktorer som fremmer trivsel og helse. Vurderinger rundt dette må løftes opp i planbeskrivelsen med begrunnelser for valg som er tatt i prosjektet.

Slike kvaliteter er i henhold til T-1442/2021 og tilhørende veileder:

- **Eksisterende kvaliteter i nærområdet:** Planområdet ligger nært offentlig parker, offentlige idrettsanlegg og turmuligheter .
- **Tilleggskvaliteter i bebyggelsen:** Det kan legges til rette for kvaliteter i bygningsmassen som mer takhøyde, rom med mye lys, gode fellesarealer innendørs og kvalitetshevende tiltak.

Kvaliteten bør sikres gjennom planbestemmelser og rekkefølgekrav som sikrer at uteoppholdsareal og andre kvaliteter er opparbeidet før bebyggelsen tas i bruk.

Slike løsninger må evt. detaljeres i forbindelse med rammesøknad.

I tillegg kan man vurdere kjøling i barnehagen for å redusere behovet for å lufte sammen med ett eller flere av tiltakene nevnt over.

5 Bygge- og anleggsstøy

T-1442/2021 gir føringer for håndtering av støy fra bygge- og anleggsvirksomhet. Byggearbeidene som planlegges i prosjektet kan medføre støynivå fra grunnarbeid som overstiger grenseverdiene angitt i T-1442/2021. Det kan eventuelt lages en planbestemmelse om at det må utarbeides en plan for håndtering av støy fra bygge- og anleggsvirksomhet før rammesøknad. Planen utarbeides i tråd med føringene som gitt i T-1442/2021.

6 Oppsummering

6.1 Beskrivelse av støysituasjon

Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi i T-1442 og oppnår ikke en stille side.

Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18 gjennom Asker som ligger over 300 meter unna planområdet. For å skjerme barnehagens uteareal med tiltak innenfor planområdet vil en skjerm måtte være høy, mellom 4-5 meter, for å gi ønsket effekt. Dette vil være teknisk vanskelig å etablere og i tillegg vil man skape skygge på utearealet, ta utsyn fra barnehagen og flere bevaringsverdige trær vil måtte kunne rives.

En liten del av lekearealene satt av til små barn vil ha tilfredsstillende støynivåer uten ekstra tiltak. Det kan også opprettes mindre skjermede arealer, der lekeapparater utføres tett og gir små skjermede arealer.

I og med at man ønsker å bygge om en eksisterende barnehage anbefales det å tillatte videre drift av barnehage i planområdet med støynivåer over anbefalt grenseverdi, men ikke i rød støysone.

6.2 Forslag til reguleringsbestemmelser

Vi har følgende forslag til tekst i reguleringsbestemmelser vedrørende støy:

Anbefalte støygrenseverdier som angitt i retningslinje T-1442/2021, tabell 2, skal gjelde for planen, med følgende presiseringer:

- Det tillates etablert barnehage med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil L_d = 65 dB ved fasade.
- Støynivå på utendørs oppholdsareal skal ikke overstige L_d = 65 dB.
- Innendørs støynivå fra utendørs kilder skal være tilfredsstilt i henhold til gjeldende byggteknisk forskrift.

Vedlegg A - Utdrag fra retningslinje T-1442/2021

Klima- og Miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) skal legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven.

T-1442 er en retningslinje for planlegging som angir grenseverdier, kvalitetskriterier og anbefalinger i forbindelse med nye planer og vedtak etter plan- og bygningsloven. Disse blir bestemt og gjort juridisk bindende gjennom vedtak i arealplaner.

Formålet med retningslinjen er å legge til rette for langsiktig arealdisponering og planlegging av det fysiske miljø som fremmer trivsel og bokvalitet, samt forebygger helsekonsekvenser av støy.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder (*Veileder om behandling av støy i arealplanlegging, M-2061*) til retningslinjen.

Støysonekart

Støysonekart brukes i hovedsak på kommuneplannivå for å vise hvilke områder som er støyutsatt. Støysonekart er vanligvis beregnet for en prognosesituasjon som tar høyde for utviklingen 10-20 år frem i tid, og viser støynivået i høyde 4 meter over terreng. Kartene benyttes for å gi anbefalinger om arealbruk i overordnet planlegging.

Kriterier for soneinndeling er vist under i tabell 3 og er utdrag av Tabell 1 i T-1442.

Tabell 3 - Kriterier for soneinndeling. Alle tall gjelder innfallende lydtrykknivå.

	Støysone			
Støykilde	Gul sone		Rød sone	
	Utendørs støynivå L_{den}	Utendørs støynivå i nattp. kl. 23-07 L_{5AF}	Utendørs støynivå L_{den}	Utendørs støynivå i nattp. kl. 23-07 L_{5AF}
Vei	L_{den} > 55 dB	L_{5AF} > 70 dB	L_{den} > 65 dB	L_{5AF} > 85 dB

Grenseverdier for støy

Anbefalte grenseverdier er gitt i tabell under (utdrag for relevante støykilder), jfr. Tabell 2 i T-1442:

Tabell 4 - Grenseverdier for støy, på utendørs oppholdsarealer og utenfor vinduer, innfallende lydtrykknivå.

Støykilde	**Støynivå utenfor vinduer i rom med støyfølsomt bruksformål og på stille del av uteoppholdsareal**	**Støynivå utenfor soverom, natt kl. 23-07***
Vei	$L_{den} \leq$ 55 dB	$L_{5AF} \leq$ 70 dB

* Krav til maksimalt støynivå i nattperioden gjelder der det er mer enn 10 hendelser pr. natt.

Benevnelser for lydnivå:

L_{den} A-veiet ekvivalent lydnivå for dag-kveld-natt (day-evening-night) med 5 dB / 10 dB ekstra tillegg på kveld/natt.

$L_{ekv,24}$ Døgnekvivalentnivået uttrykker det gjennomsnittlige lydtrykk over 24 timer.

L_{5AF} A-veide nivå målt med tidskonstant "Fast" som overskrides ved 5 % av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs. et statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser. (Benyttes i vurderingen av maksimalt støynivå utenfor soveromsvindu nattestid.)

Kvalitetskriterier

I retningslinje T-1442/2021 er følgende tre kvalitetskriterier definert for støyfølsom bebyggelse:

- Tilfredsstillende støynivå innendørs
- Tilgang til egnet uteoppholdsareal med tilfredsstillende støynivå
- Stille side

Stille side

En stille side er en side av bebyggelsen som har støynivå som overholder grenseverdiene i tabell 4 uten at det er gjort tiltak på eller ved fasade.
Stille side kan oppnås ved planløsning, bygningsplassering eller ved skjerming nært kilden.

Dempet fasade

En støyeksponert fasade som etter skjerming på eller ved fasaden får et støynivå utenfor åpningsbart vindu og/eller balkongdør som ikke overskrider grenseverdiene i tabell 4.

Dempet fasade brukes om tiltak som lokalt, på del av fasade eller utenfor vindu/dør, skjermer mot støy. Dermed oppnås skjermet situasjon utenfor vindu eller dør selv om fasaden ellers er støyutsatt.

Dempet fasade kan benyttes som erstatning for stille side for en andel av boenheter hvor det er vanskelig å oppnå stille side. I tilfeller hvor det aksepteres at boenheter etableres med dempet fasade som erstatning for stille side, bør det stilles krav til høy opplevd kvalitet ved utforming av støydempende tiltak.

Planlegging i støyutsatte områder

Retningslinje T-1442/2021 har som utgangpunkt at grenseverdiene og kvalitetskriteriene skal oppfylles. Likevel kan planlegging av ny støyfølsom bebyggelse også være aktuelt i støyutsatte områder.

Retningslinjen åpner for å bygge i rød støysone i områder hvor utbyggingen bygger opp under målsettingene i Statlig planretningslinje for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP).

Det kan være situasjoner hvor det selv etter arbeid med plangrep ikke er mulig å oppnå stille side for alle boenheter, eksempelvis for hjørneleiligheter. Retningslinjen åpner da for at det kan tillates dempet fasade som erstatning for stille side.

Vedlegg B - Beregningsmetode

Anvendt underlagsdokumentasjon er oppgitt i tabell 5.

Tabell 5 – Anvendt underlagsdokumentasjon.

Underlagsdokumentasjon	Kilde	Rev.	Rev. Dato
Utomhusplan, plan- og fasadetegninger	Norconsult og Arkitektkontoret GASA AS	-	06.05.2022
Digitalt basiskart over området	Arkitektkontoret GASA AS		21.08.2021
Trafikktall	NVDB/vegkart.no		13.05.2022

Tabell 6 - Beregningsmetode og verktøy

Støykilde	Beregningsmetode	Beregningsverktøy
Vei	Nordisk beregningsmetode for veitrafikk, Nord96	CadnaA 2022 MR1

Det er generelt benyttet myk mark i beregningene, med unntak av veier der det er benyttet hard mark. Dersom det skal gjøres vesentlige terrenginngrep, eller dersom det i ettertid blir gjort endringer av bygningsmassen, vil de presenterte resultatene i denne rapporten være ugyldige og beregninger må oppdateres.

Usikkerheten i støyberegningene er avhengig av trafikksammensetningen, trafikkmengden og hastigheten. Støyberegninger for vegtrafikk har erfaringsmessig en usikkerhet opptil 2 dB ved korte avstander og/eller én støyskjerm i tilknytning til vegen. Ved økende avstand og kompleks geometri vil også usikkerheten øke.

I vurderingen av trafikksituasjonen må det tas hensyn til ÅDT (årsdøgntrafikk), andel tunge kjøretøy og hastighet. Iht. retningslinje T-1442 skal det gjøres beregninger for den trafikksituasjonen som gir mest støy, enten av dagens trafikk eller en prognosesituasjon 10 – 20 år fram i tid, dersom dette har vesentlig betydning for støysituasjonen. Hensikten med bestemmelsen er å ta hensyn til at støynivået kan øke ved generell trafikkvekst.

Anvendte trafikkdata er vist i tabell 7. Trafikktallene ÅDT er basert på trafikktall fra Statens Vegvesens vegdatabank NVDB, og framskriving iht. Vegdirektoratets prognoser for tidligere Akershus fylke.

Anvendt trafikkfordeling tilsvarer «*Gruppe 1: Typisk riksveg*» og «*Gruppe 2: By og bynære område*» i veileder M-2061. Det er benyttet skiltet hastighet i beregningene.

Tabell 7 – Anvendte trafikktall. Trafikktall eldre enn 2020 er framskrevet fra 2022.

Vei	Grunnlagsdata		ÅDT i 2037	Andel tunge kjøretøy	Hastighet
	ÅDT	Telleår			
KV1022 Gamle Drammens veg	3 300	-	4 053	6 %	40 km/t
KV1065 Hogstadveien	1 000	-	1 228	6 %	30 km/t
FV1436 Kirkevegen K S1D1 m4162-4591	7 000	2021	8 780	9 %	50 km/t
FV1448 Smesveien K S1D1 m0-1036	3 400	2021	4 238	3 %	50 km/t
FV1436 Drammensveien K S1D1 m4591-4934	17 635	2021	22 063	7 %	50 km/t
FV1436 Drammensveien K S1D1 m4958-5395	11 000	2021	13 762	7 %	50 km/t
KV1019 Solbråveien	780	-	958	6 %	30 km/t
EV18 K S48D1 m3934 KD3 m0-408	3 000	2022	3 685	6 %	80 km/t
EV18 K S48D1 m4620-5860	48 355	2021	61 032	14 %	90 km/t

For å illustrere betydningen av usikkerhet i trafikkgrunnlaget kan det nevnes at en dobling/halvering av ÅDT representerer en endring av L_{den} lik ±3 dB.

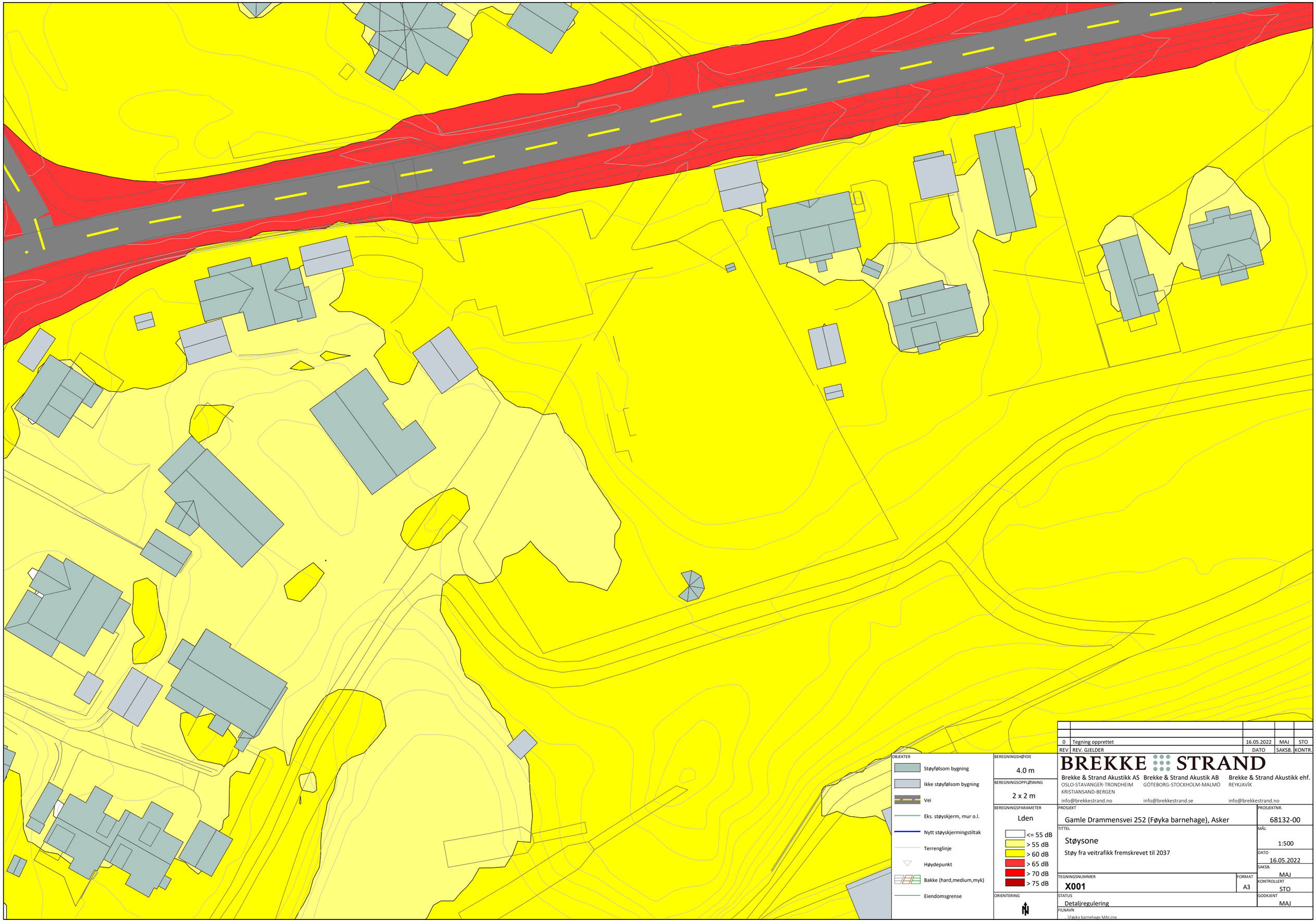

0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO
REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker
PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støysone
Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500
DATO: 16.05.2022
SAKSB.: MAJ
KONTROLLERT: STO

TEGNINGSNUMMER: X001
FORMAT: A3

STATUS: Detaljregulering
GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cna

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

BEREGNINGSHØYDE

1.5 m

BEREGNINGSOPPLØSNING

2 x 2 m

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy i høyde for utendørs oppholdsareal

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500

DATO: 16.05.2022

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: **X002**

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cpa

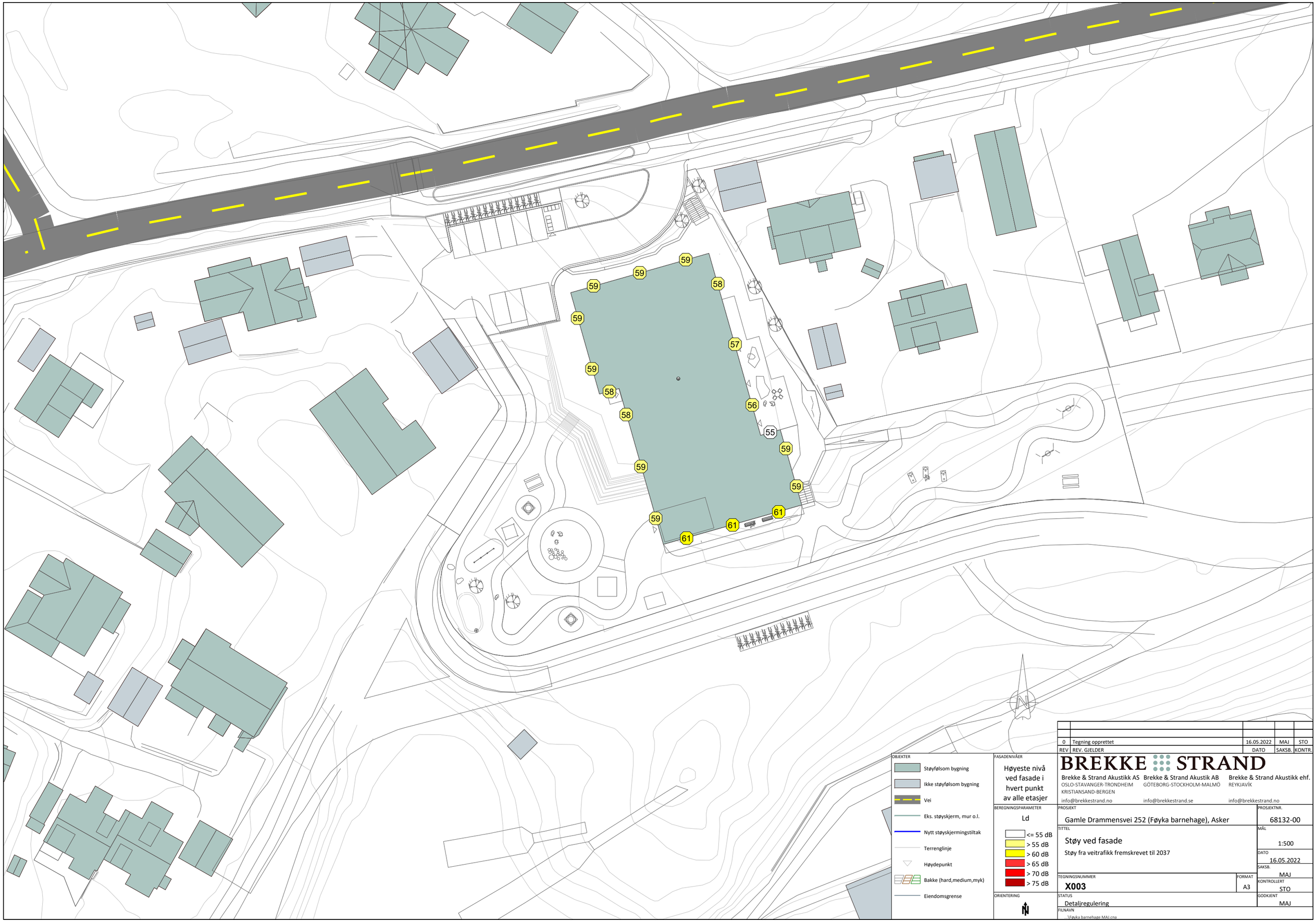

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

FASADENIVÅER

Høyeste nivå ved fasade i hvert punkt av alle etasjer

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy ved fasade

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500

DATO: 16.05.2022

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: X003

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cna

Geoteknisk og miljøteknisk grunnundersøkelse
Datarapport

Føyka barnehage

Oppdragsgiver:

Asker kommune

Utarbeidet av:

Golder Associates AS

Rapportnr: 22511688-1

Dato: 27.1.2022

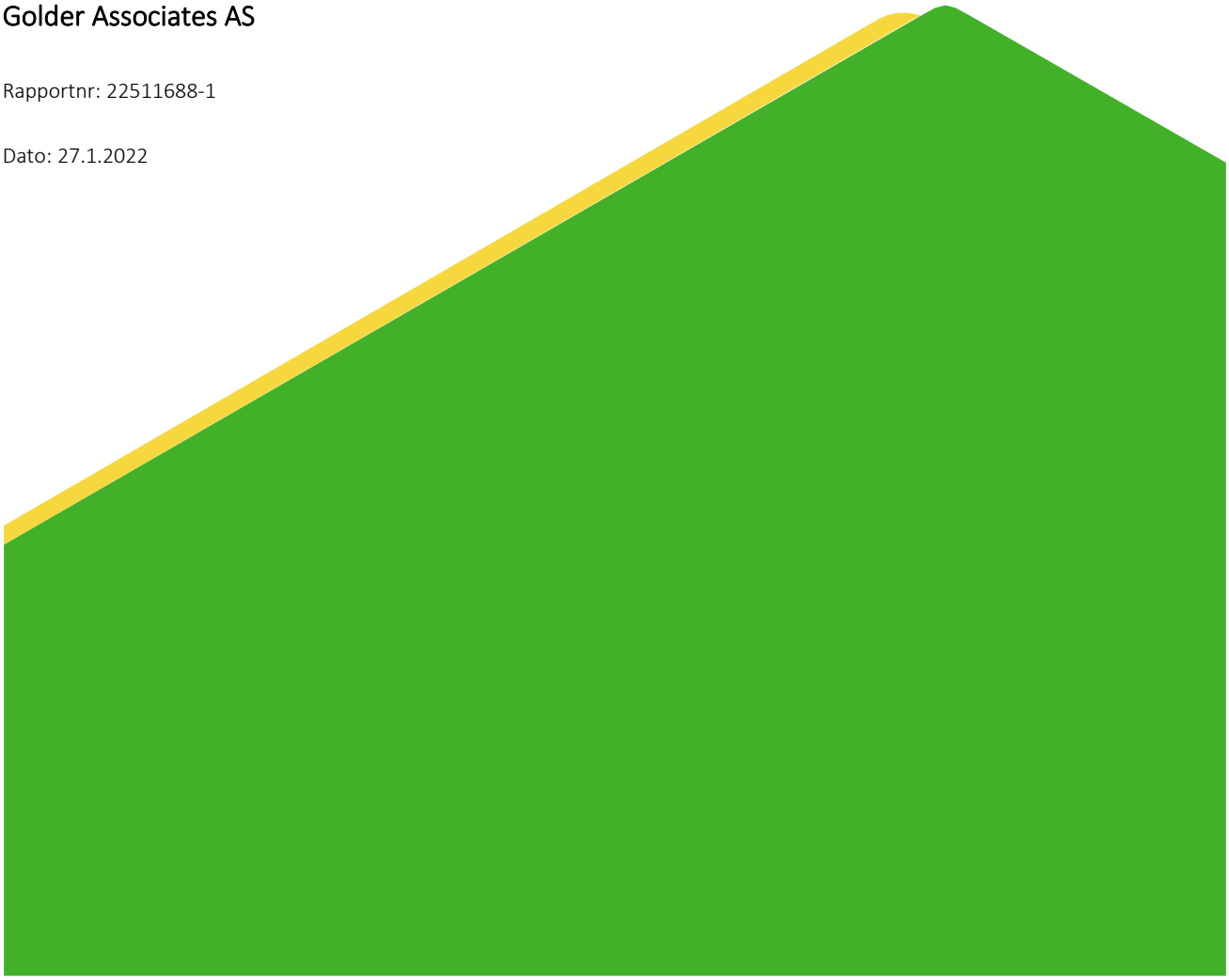

SAMMENDRAG

Golder Associates AS har på oppdrag fra Asker kommune utført en geoteknisk og miljøteknisk grunnundersøkelse i gamle Drammensvei 252 i Asker 12.januar 2022 i forbindelse med utbygging av ny Føyka barnehage.

Det ble utført 6 totalsonderinger og naverprøvetaking i to borehull. I undersøkelsespunktene hvor det ble utført totalsonderinger, varierer dybden til berg fra ca. 1,0 m til ca. 5,6 m under terreng. Løsmassene består hovedsakelig av friksjonsjordarter. Laboratorieresultatene mht. miljø viser at blandprøven tilsvarer tilstandsklasse 1 («meget god tilstandsklasse»).

OPPDRAGSINFORMASJON

Oppdrag	Geoteknisk og miljøteknisk grunnundersøkelse
Lokalitet	Gamle Drammenvei 252, Asker kommune
Oppdragsgiver	Asker kommune
Utførende firmaer	Golder Associates AS [1] Romerike Grunnboring AS – feltundersøkelser Eurofins – laboratorieundersøkelser
Oppdragsnummer Rapportnummer	22511688 22511688-1
Oppdragsleder	Rolf E. Andersen
Miljøtekniske/geotekniske konsulenter	Freja Hoflund og Viveke Velstad
Kvalitetssikring	Rolf E. Andersen

Dette dokumentet er utarbeidet av Golder Associates AS (Golder) med de formål og for de forhold som er beskrevet i dokumentet. Rettigheter til dokumentet er regulert av våre oppdragsvilkår, eller i egen kontrakt med oppdragsgiver. Tredjepart kan ikke bruke dokumentet, eller deler av dette, uten skriftlig samtykke fra Golder.

Dokumentet må heller ikke reproduseres, eller endres, uten samtykke fra Golder. Golder tar intet ansvar for negative følger ved bruk av dokumentet uten skriftlig samtykke fra Golder, eller ved bruk av dokumentet til andre formål enn det det er utarbeidet for.

[1] Fra 1.2.2022 er Golder Associates infusjonert i WSP Norge AS (org.nr. 881 894 742).

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 INNLEDNING 3

2.0 GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER 3

2.1 Geotekniske feltundersøkelser 3

2.2 Miljøtekniske feltundersøkelser og laboratorieanalyser 4

3.0 RESULTATER 5

3.1 Geotekniske feltundersøkelser 5

3.2 Laboratorieanalyser 5

4.0 REFERANSER 6

VEDLEGG

Vedlegg A
Kart

Vedlegg B
Totalsonderinger

Vedlegg C
Borlogg (RGB)

Vedlegg D
Feltlogg miljø (Golder)

Vedlegg E
Laboratorieundersøkelser (miljø)

Vedlegg F
Tegningsforklaring for geotekniske kart og profiler

1.0 INNLEDNING

Golder Associates AS har på oppdrag fra Asker kommune gjennomført en geoteknisk og miljøteknisk grunnundersøkelse i Gamle Drammensvei 252 i Asker 12.januar 2022. Figur 1 viser området hvor undersøkelsene ble utført.

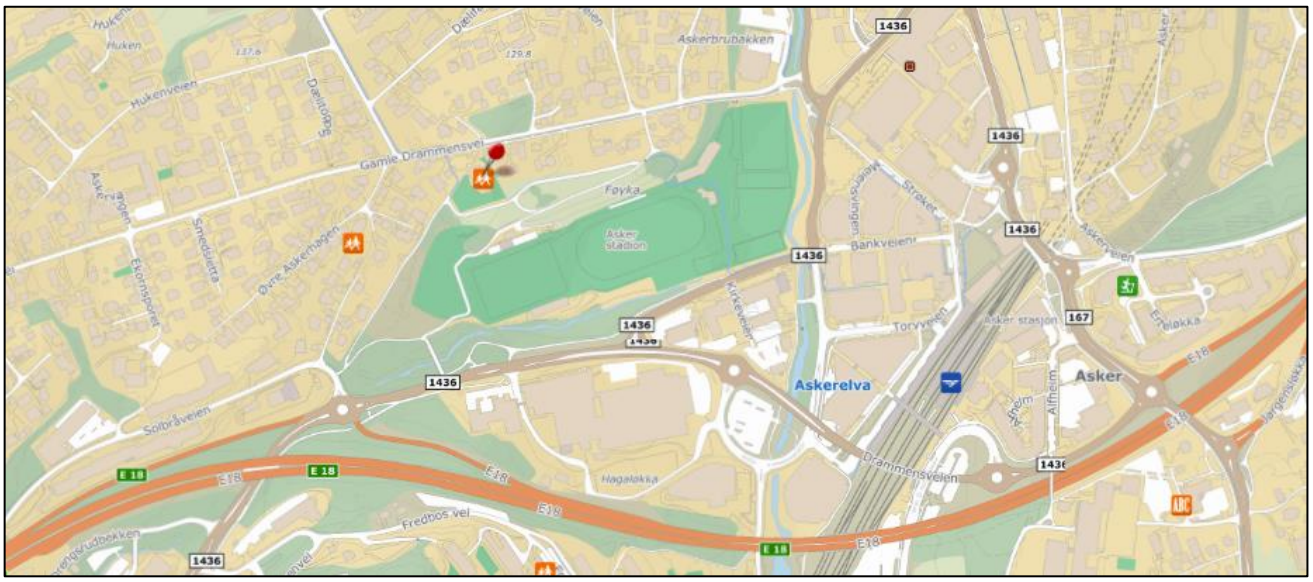

Figur 1: Oversiktskart. Rød markør viser eksisterende Føyka barnehage. Kilde: finn.no/kart.

Undersøkelsene er utført for å kartlegge grunnforholdene i forbindelse med etablering av ny Føyka barnehage. Denne datarapporten legger grunnlaget for geoteknisk rapport som skal leveres ifb. detaljregulering.

2.0 GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER

2.1 Geotekniske feltundersøkelser

Følgende undersøkelser ble utført i perioden 12. januar 2022:

- 6 totalsonderinger
- Uttak av 4 naverprøver fra borehull 5 og 6

Undersøkelsespunktene er vist i figur 2, samt i vedlegg A. En sammenstilling av undersøkelsene er gitt i tabell 1. Totalsonderingsprofilene er vist vedlegg B. Borloggen (borers beskrivelse i felt av antatte grunnforhold slik det ble tolket ved sonderingene) er gitt i vedlegg C.

Følgende publikasjoner fra Norsk Geoteknisk Forening /1/ er relevante:

- Melding nr. 1 Praktisering av SI-enheter innen geoteknikk (NGF 1982)
- Melding nr. 2 rev. 2 Veiledning for symboler og definisjoner i geoteknikk. Identifisering og klassifisering av jord (NGF 2011)
- Melding nr. 8 Kommentarkoder ved bruk av elektronisk registreringsutstyr til geotekniske feltundersøkelser (NGF 1992)
- Melding nr. 9 rev. 1 Veiledning for utførelse av totalsondering (NGF 2018)
- Melding nr. 11 Veiledning for prøvetaking (NGF 2013)

Innmåling og høydebestemmelse av undersøkelsespunktene ble utført av Romerike Grunnboring. Benyttet koordinatsystem er NTM10 med høydesystem NN2000.

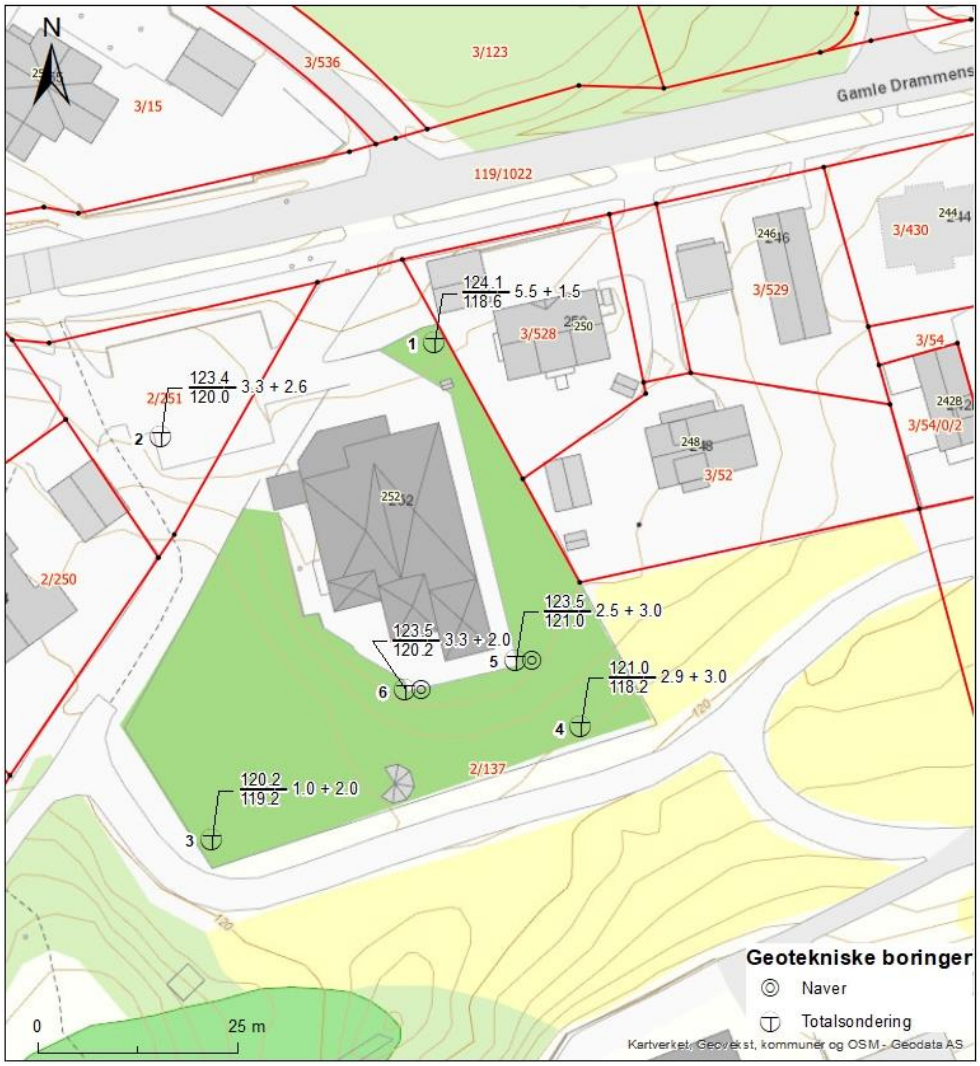

Figur 2 Utførte grunnundersøkelser (jf. vedlegg A).

2.2 Miljøtekniske feltundersøkelser og laboratorieanalyser

Det ble utført miljøprøvetaking i 2 punkter for å avklare ev. forurensning. Golders geolog på stedet tok 3 naverprøver (dybdene 0-1 m, 1-2 m og 2-2,5 m) fra borehull 5 og 1 naverprøve (dybden 0-1 m) fra borehull 6. Se feltlogg i vedlegg D for beskrivelse av løsmassene og bilder.

En blandprøve av naverprøvene fra borehull 5 ble sendt til laboratorieanalyse hos Eurofins. Prøven bla analysert for metaller, BTEX, Σ16PAH, Σ7PCB, alifater/aromater og totalt organisk karbon (TOC). Resultatene fra laboratorieundersøkelsene er presentert i kapittel 3.2 og vedlegg E.

Iht. Miljødirektoratets veileder «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn» skal analyseresultater fra grunnundersøkelser sammenstilles mot helsebaserte tilstandsklasser (avhengig av påvist konsentrasjon av utvalgte miljøgifter) for forurenset grunn /2/.

3.0 RESULTATER

3.1 Geotekniske feltundersøkelser

Totalsonderingene (jf. tabell 1) viser at dybden til berg fra terreng, varierer fra ca. 1,0 m til ca. 5,6 m i undersøkelses-punktene. I borlogg fra sonderingene omtales massene som sand, grus, stein, fyllmasser og morene (jf. vedlegg C).

Tabell 1 Utførte geotekniske grunnundersøkelser i Gamle Drammensvei 252.

Borehull	Nord	Øst	Høyde [moh.]	Løsmasser [m]	Boret i antatt berg [m]	Antatt bergoverflate [moh.]	Metode
1	1204490,8	95771,2	124,1	5,6	1,53	118,6	Totalsondering
2	1204479,8	95736,7	123,4	3,3	2,60	120,0	Totalsondering
3	1204429,4	95742,0	120,2	1,0	2,03	119,2	Totalsondering
4	1204442,4	95788,4	121,0	2,9	3,05	118,2	Totalsondering
5	1204450,9	95780,4	123,5	2,6	3,03	121,0	Totalsondering, naver (miljø)
6	1204447,5	95766,5	123,5	3,3	2,00	120,2	Totalsondering, naver (miljø)

3.2 Laboratorieanalyser

Analyseresultatene er vist i tabell 2. Se vedlegg E for fullstendig analyserapport. Analyseresultatene viser at prøvene tilsvarer tilstandsklasse 1 («meget god tilstandsklasse»). Det bemerkes at det i felt ble observert teglstein i dybden 0-1 m i borehull 5 (jf. vedlegg D).

Det bemerkes også at dette er basert på stikkprøver, og at det ikke kan utelukkes at det lokalt foreligger forurensing som ikke er avdekket.

Tabell 2 Analyseresultater med fargekoding iht. Miljødirektoratets tilstandsklasser for forurenset grunn.

Tilstandsklassifisering av jord

Prøvenavn		P5 blandprøve
Dybde		0-2,5 m
Høyeste tilstandsklasse		1
Tørrstoff	%	86,1
TOC	% TS	0,4
Arsen	mg/kg TS	6,4
Bly	mg/kg TS	11
Kadmium	mg/kg TS	i.p.
Kvikksølv	mg/kg TS	0,013
Kobber	mg/kg TS	13
Sink	mg/kg TS	48
Krom (III)	mg/kg TS	41
Nikkel	mg/kg TS	50
ΣPCB7	mg/kg TS	i.p.
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.
Alifater C8-C10	mg/kg TS	i.p.
Alifater >C10-C12	mg/kg TS	i.p.
Alifater >C12-C35	mg/kg TS	i.p.
Bensen	mg/kg TS	i.p.

1) For flyktige stoffer vil gass som eksponeringsvei gi lave grenseverdier for human helse. Dersom gass i bygg ikke er en relevant eksponeringsvei bør det utføres en stedspesifikk risikovurdering for å beregne stedspesifikke akseptkriterier.
i.p. = ikke påvist

4.0 REFERANSER

/1/ Norsk geoteknisk forening, 2020. NGF-meldinger (http://ngf.no/?page_id=67). Lastet ned: 21.10.2020.
/2/ Miljødirektoratet, 2009. Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn. TA-2553/2009.

Golder Associates AS

Freja Hoflund/Viveke Velstad
geotekniske konsulenter

Rolf E. Andersen
oppdragsleder/kvalitetssikring

VEDLEGG A
Kart

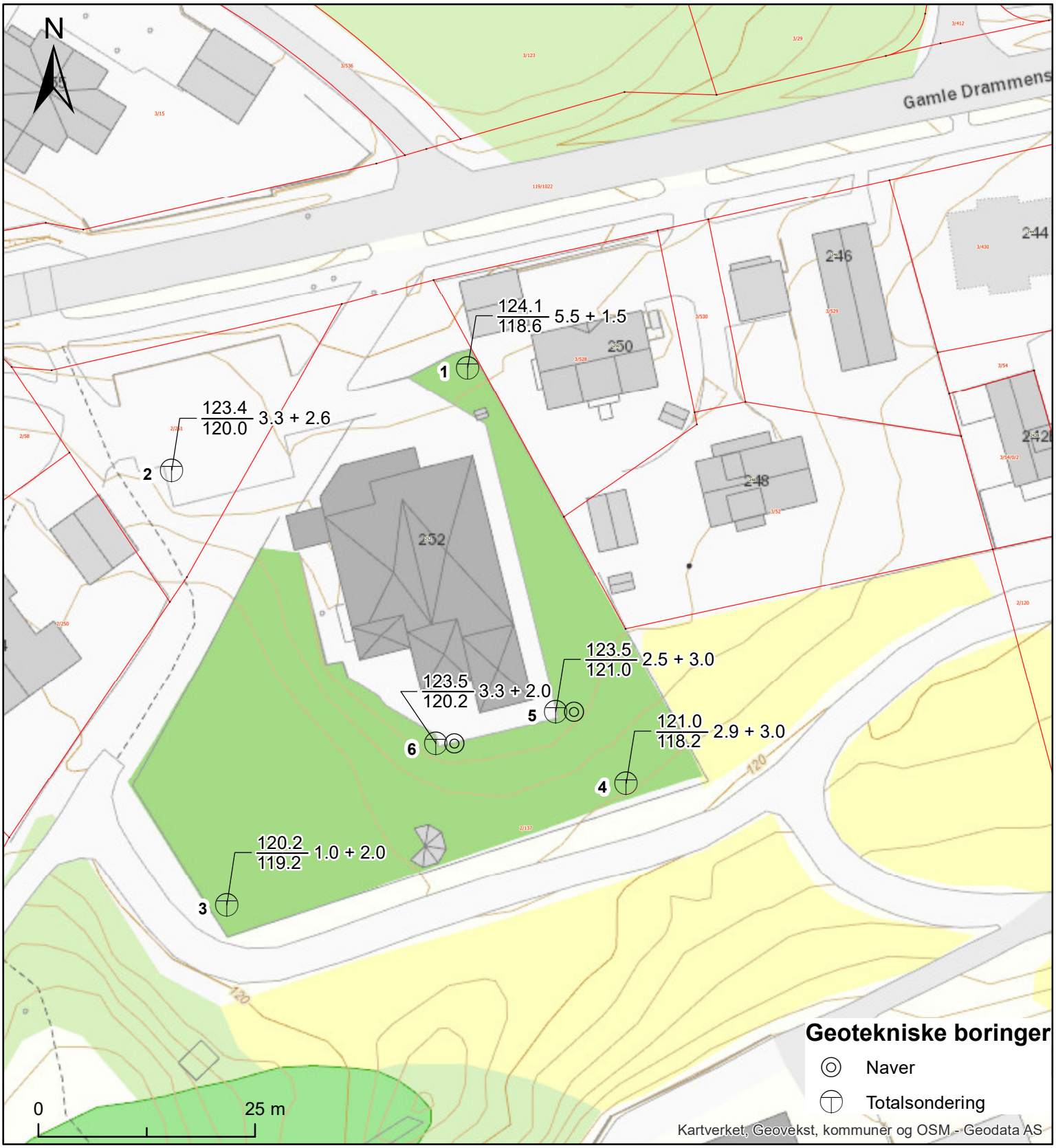

KUNDE
ASKER KOMMUNE

PROSJEKTNAVN
FØYKA BARNEHAGE

PROSJEKTNUMMER
22511688

TITTEL
UTFØRTE GRUNNUNDERSØKELSER

KOORDINATSYSTEM
NTM10

ARK
A4

X:\CAD-GIS-DATA\2021\22xx Føyka\Oversikt.mxd

RÅDGIVER
GOLDER
Dato: 1/21/2022
Sign: VVelstad
Godkjenning:
Tel: +47 32 85 07 71

VEDLEGG B
Totalsonderinger

2

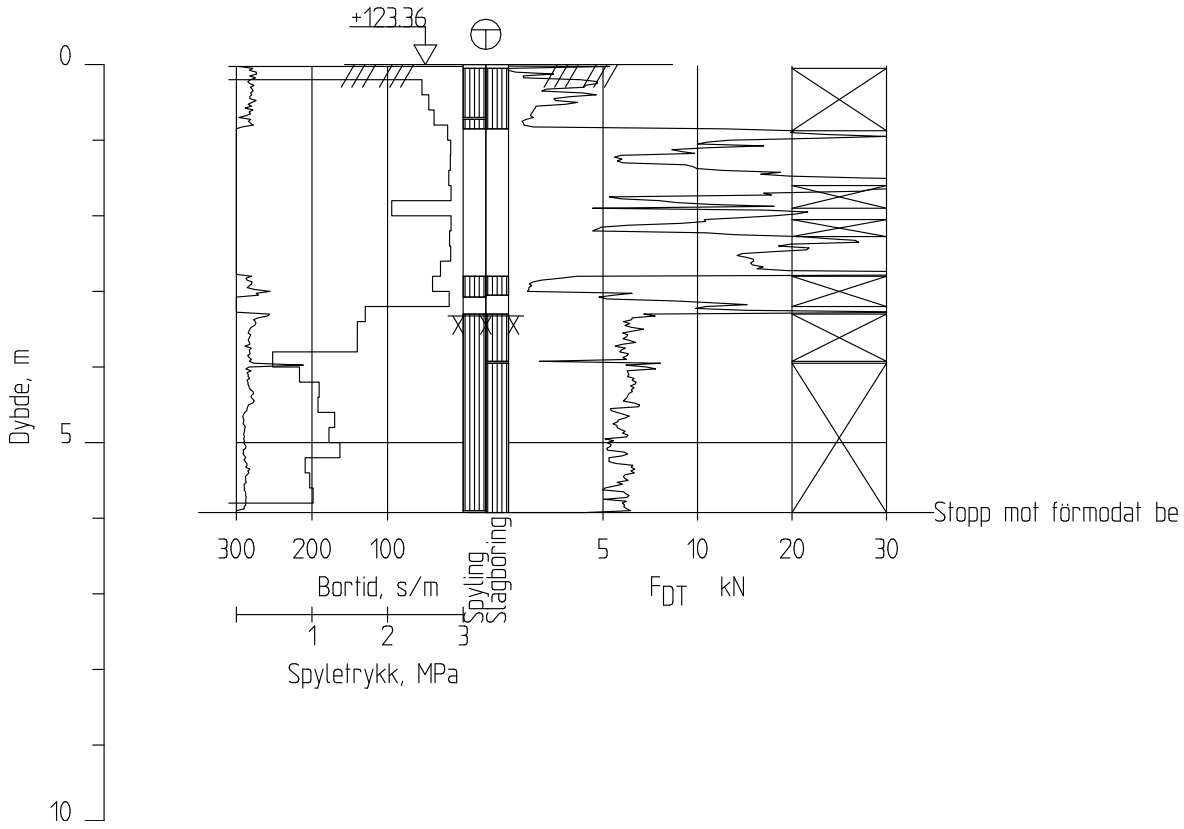
+123.36
0
5
10
Dybde, m
300
200
100
Bortid, s/m
1
2
3
Spyletrykk, MPa
Spyling
Slagboring
5
10
20
30
F_{DT} kN
Stopp mot förmodat be

VEDLEGG C
Borlogg (RGB)

Romerike Grunnboring

Prosjekt	1392 Golder Føyka bhg i Asker
Oppdragsnr	1392
Oppdragsgiver	Golder
Type boring	Landboring
Borleder	Raymond Store

Legg til linjer

Borlogg

Dato	Punkt ID	Metode	Mengde Dybde Bergdybde	Boring i berg	Forboring	Spyle medium	>100m til Vannkilde	Stopp Kode	NGF	Kommentarer	Rør (m)	Gate Lokk	Kald Asfalt	Flåte Punkt	Naver 0-5	Naver 5-10	Naver >10	Naver 0-10
04.01.22		PÅVISNING PKT	6,0															
		INNMÅLING GPS	6,0															
13.01.22	2	TOT	3,3	2,6		v	1	94	9	asfalt i topp. Grus stein til antatt berg								
	1	TOT	5,6	1,5		v	1	94	9	grus og stein til antatt berg								
	3	TOT	1,0	2,0		v	1	94	9	sand til antatt berg								
	4	TOT	2,9	3,0		v	1	94	9	sand til 1m. Morene til berg								
	5	NAV	2,5						11	miljø, stopp i stein					3	0	0	
	5	TOT	2,5	3,0		v	1	94	9	sand grus og stein til berg								
	6	NAV	1,0						11	miljø, fyllmasser så kom ikke videre					1	0	0	
	6	TOT	3,3	2,0		v	1	94	9	fyllmassertil 1,8m. Sand til antatt berg								

Kommentarer

VEDLEGG D

Feltlogg miljø (Golder)

VEDLEGG D – FELTLOGG OG FOTO FRA PRØVETAKING 13.1.2022

Prøvepunkt P5		
Dybde [m]	**Beskrivelse av massene**	**Prøve** (A=analysert; i.a.=ikke analysert; - = Ingen prøve
Dekke	Vegetasjon	i.a.
0-1 m	Grus, stein og sand. Litt tegel ble observert.	A
1-2 m	Grus, sand, leire/silt	A
2-2,5	Grus, stein og sand.	A
Kommentar	Bildet mangler fra 2-2,5 m. Massene liknet massene i bilde fra 0-1m.	

0-1 meter

1-2 m

VEDLEGG D – FELTLOGG OG FOTO FRA PRØVETAKING 13.1.2022

Prøvepunkt P6		
Dybde [m]	**Beskrivelse av massene**	**Prøve** (A=analysert; i.a.=ikke analysert; - = Ingen prøve
Dekke	Vegetasjon	**i.a.**
0-1 m	Stein og grus	i.a.
1-2 m		-
2-3 m		-
Kommentar	Fikk opp lite masser pga. stein mellom 0-2m. Det ble ikke forsøkt navering fra 1-3 m pga. massenes sammensetning. Basert på totalsonderingene var det stein og grus i dybden 1-2 m og sand fra 2-3 m under terreng.	

0-1 m

VEDLEGG E

Laboratorieundersøkelser (miljø)

Eurofins Environment Testing Norway AS (Moss)
F. reg. NO9 651 416 18
Møllebakken 50
NO-1538 Moss

Tlf: +47 69 00 52 00
miljo@eurofins.no

Golder Associates AS
Ilebergveien 3
3011 Drammen
Attn: Sofie Lindman

AR-22-MM-005122-01

EUNOMO-00320816

Prøvemottak: 13.01.2022
Temperatur:
Analyseperiode: 14.01.2022-21.01.2022

Referanse: Løsmasseprøver, Føyka barnehage

ANALYSERAPPORT

Prøvenr.:	**439-2022-01140234**	Prøvetakingsdato:	13.01.2022
Prøvetype:	Jord	Prøvetaker:	Oppdragsgiver
Prøvemerking:	P5 0-1m, 1-2m, 2-2,5m Blandprøve	Analysestartdato:	14.01.2022

	Analyse	Resultat	Enhet	LOQ	MU	Metode
b)	Aromater >C8-C10	< 4.0	mg/kg TS	4		SPI 2011
b)	Aromater >C10-C16	< 0.90	mg/kg TS	0.9		SPI 2011
b)	Aromater >C16-C35	< 0.50	mg/kg TS	1		TK 535 N 012
b)	Methylchrysener/benzo(a)anthracener	< 0.50	mg/kg TS	0.5		TK 535 N 012
b)	Methylpyrene/fluoranthense	< 0.50	mg/kg TS	0.5		TK 535 N 012
b)	Tørrstoff	86.1	%	0.1	5%	SS-EN 12880:2000
b)	Arsen (As)	6.4	mg/kg TS	1	30%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Bly (Pb)	11	mg/kg TS	1	40%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Kadmium (Cd)	< 0.20	mg/kg TS	0.2		SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Kobber (Cu)	13	mg/kg TS	0.5	25%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Krom (Cr)	41	mg/kg TS	0.5	25%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Kvikksølv (Hg)	0.013	mg/kg TS	0.01	20%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Nikkel (Ni)	50	mg/kg TS	0.5	25%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO 17294-2:2016
b)	Sink (Zn)	48	mg/kg TS	2	25%	SS 28311:2017mod/SS-EN ISO

Tegnforklaring:

* Ikke omfattet av akkrediteringen LOQ: Kvantifiseringsgrense MU: Måleusikkerhet
<: Mindre enn >: Større enn nd: Ikke påvist. Bakteriologiske resultater angitt som <1,<50 e.l. betyr 'ikke påvist'.

Måleusikkerhet er angitt med dekningsfaktor k=2. Måleusikkerhet er ikke tatt hensyn til ved vurdering av om resultatet er utenfor grenseverdi/ -området.
For mikrobiologiske analyser oppgis konfidensintervallet. Ytterligere opplysninger om måleusikkerhet fås ved henvendelse til laboratoriet.
Rapporten må ikke gjengis, unntatt i sin helhet, uten laboratoriets skriftlige godkjennelse. Resultatene gjelder kun for de(n) undersøkte prøven(e).
Resultater gjelder prøven slik den ble mottatt hos laboratoriet.

					17294-2:2016
b)	Alifater C5-C6	< 7.0	mg/kg TS	7	SPI 2011
b)	Alifater >C6-C8	< 7.0	mg/kg TS	7	SPI 2011
b)	Alifater >C8-C10	< 3.0	mg/kg TS	3	SPI 2011
b)	Alifater >C10-C12	< 5.0	mg/kg TS	5	SPI 2011
b)	Alifater >C12-C16	< 5.0	mg/kg TS	5	SPI 2011
b)	Alifater >C16-C35	< 10	mg/kg TS	10	SPI 2011
b)	**Sum alifater C5-C35 og C12-C35**				
b)	Alifater >C12-C35	nd			Internal Method Calculated from analyzed value
b)	Alifater C5-C35	nd			Internal Method Calculated from analyzed value
b)*	**Alifater Oljetype**				
b)*	Oljetype < C10	Utgår			Kalkulering
b)*	Oljetype > C10	Utgår			Kalkulering
b)	Benzen	< 0.0035	mg/kg TS	0.0035	Internal Method EPA 5021
b)	Toluen	< 0.10	mg/kg TS	0.1	Internal Method EPA 5021
b)	Etylbenzen	< 0.10	mg/kg TS	0.1	Internal Method EPA 5021
b)	m/p/o-Xylen	< 0.10	mg/kg TS	0.1	Internal Method EPA 5021
b)	**PAH(16)**				
b)	Benzo[a]antracen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Krysen/Trifenylen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Benzo(b,k)fluoranten	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Benzo[a]pyren	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Indeno[1,2,3-cd]pyren	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Dibenzo[a,h]antracen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Naftalen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Acenaftylen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Acenaften	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Fluoren	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Fenantren	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Antracen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Fluoranten	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Pyren	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod
b)	Benzo[ghi]perylen	< 0.030	mg/kg TS	0.03	SS-ISO 18287:2008, mod

Tegnforklaring:

* Ikke omfattet av akkrediteringen LOQ: Kvantifiseringsgrense MU: Måleusikkerhet

<: Mindre enn >: Større enn nd: Ikke påvist. Bakteriologiske resultater angitt som <1,<50 e.l. betyr 'ikke påvist'.

Måleusikkerhet er angitt med dekningsfaktor k=2. Måleusikkerhet er ikke tatt hensyn til ved vurdering av om resultatet er utenfor grenseverdi/ -området.
For mikrobiologiske analyser oppgis konfidensintervallet. Ytterligere opplysninger om måleusikkerhet fås ved henvendelse til laboratoriet.
Rapporten må ikke gjengis, unntatt i sin helhet, uten laboratoriets skriftlige godkjennelse. Resultatene gjelder kun for de(n) undersøkte prøven(e).
Resultater gjelder prøven slik den ble mottatt hos laboratoriet.

b)	**Summeringer PAH**					
b)	Sum karsinogene PAH	nd				Internal Method Calculated from analyzed value
b)	Sum PAH(16) EPA	nd				Internal Method Calculated from analyzed value
b)	**PCB(7)**					
b)	PCB 28	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 52	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 101	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 118	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 138	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 153	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	PCB 180	< 0.0020	mg/kg TS	0.002		SS-EN 16167:2018+AC:2019
b)	Sum 7 PCB	nd				SS-EN 16167:2018+AC:2019
a)	Totalt organisk karbon (TOC)	0.4	% TS	0.1	29%	DIN EN 15936: 2012-11 (AN,L8: Ver.A; FG,F5: Ver.B)

Utførende laboratorium/ Underleverandør:

a) Eurofins Umwelt Ost GmbH (Freiberg), Lindenstraße 11, Gewerbegebiet Freiberg Ost, D-09627, Bobritzsch-Hilbersdorf DIN EN ISO/IEC 17025:2018 DAkkS D-PL-14081-01-00,

b)* Eurofins Environment Sweden AB (Lidköping), Box 887, Sjöhagsg. 3, SE-53119, Lidköping

b) Eurofins Environment Sweden AB (Lidköping), Box 887, Sjöhagsg. 3, SE-53119, Lidköping ISO/IEC 17025:2017 SWEDAC 1125,

Kopi til:

Vidar Ellefsen (vidar.ellefsen@golder.no)

Moss 21.01.2022

Kjetil Sjaastad

Kjetil Sjaastad

Analytical Service Manager

Tegnforklaring:

* Ikke omfattet av akkrediteringen LOQ: Kvantifiseringsgrense MU: Måleusikkerhet

<: Mindre enn >: Større enn nd: Ikke påvist. Bakteriologiske resultater angitt som <1,<50 e.l. betyr 'ikke påvist'.

Måleusikkerhet er angitt med dekningsfaktor k=2. Måleusikkerhet er ikke tatt hensyn til ved vurdering av om resultatet er utenfor grenseverdi/ -området.
For mikrobiologiske analyser oppgis konfidensintervallet. Ytterligere opplysninger om måleusikkerhet fås ved henvendelse til laboratoriet.
Rapporten må ikke gjengis, unntatt i sin helhet, uten laboratoriets skriftlige godkjennelse. Resultatene gjelder kun for de(n) undersøkte prøven(e).
Resultater gjelder prøven slik den ble mottatt hos laboratoriet.

VEDLEGG F

Tegningsforklaring for geotekniske kart og profiler

Statens vegvesen Blankett nr. 497	TEGNINGSFORKLARING for geotekniske kart og profiler	Bilag 1A

Opptegning i plan / på oversiktskart.

TEGNINGSSYMBOLER

Nummerering i henhold til borpunktliste GeoPlot.

Symbol	Metode	Anmerkning
●	2401 Dreiesondering	Sondering m. registrering av motstand.
◎	2402 Prøveserie	Prøvene tatt med borings-redskap (skovlbor, prøvetager, diamantkjernebor m.m.)
□	2403 Prøvegrop	Prøvene tatt i gropvegg.
⊠	2404 Prøvebelastning	Peler, terrengplater, fundamenter o.l.
○	2405 Enkel sondering	Sondering uten registrering av motst., f.eks. spyleboring, slagboring m.m.
◒	2406 Dreietrykk-sondering	Maskinsondering med automatisk registrering.
▽	2407 CPTU	Sondering der spissmotstand, lokal friksjon og poretrykk registreres under nedpressing
⊗	2408 Skruplateforsøk	Kompressometer o.l.
▼	2409 Ramsondering	Sondering der borstang slås ned. Stangdiameter, loddvekt og fallhøyde er normert. Q_0 registreres.

Symbol	Metode	Anmerkning
■	2410 Setningsmåling	Nivellementspunkt.
▽	2411 S.P.T.	Standard Penetration Test
✡	2412 Fjellkontroll-boring	Boring ned til og i fjell.
⊖	2413 Poretrykks-måling	Inkludert måling av grunn-vannstand.
◒	2414 In situ permeabilitets-måling	Infiltrasjonsforsøk, prøve-pumping m.m.
+	2415 Vingeboring	Måling av uomrørt og omrørt udrenert skjærstyrke.
∩	2416 Elektrisk sondering	Elektrisk motstand, korro-sivitet etc.
⊟	2417 Helnings-måling	Inklinometer.
⊕	2418 Totalsondering	Kombinasjonsboring gjennom løsmasser og fjell.

NIVÅER OG DYBDER (i meter)

✡ $\frac{12,8}{-5,7}$ 18,5+3,0

Over linjen : kote terreng eller elvebunn, sjøbunn ved boring i vann (12,8).
Ut for linjen : boret dybde i løsmasser (18,5). Evt. boret dybde i fjell angis etter plusstegn (+3,0).
Under linjen : sikker fjellkote.

OPPTEGNING I PROFIL

Generelt

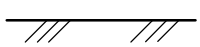
Terreng

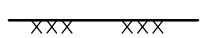

Fjell

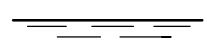
Vannstand

FORBORING (Gjelder alle sonderingstyper)

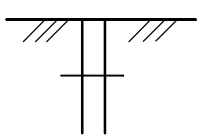

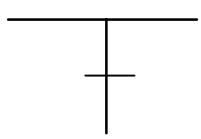
Forboret

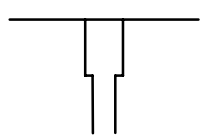

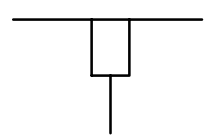
Forboret med tyngre utstyr

AVSLUTNING AV BORING (Gjelder alle sonderingstyper)

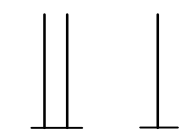
Boring avsluttet

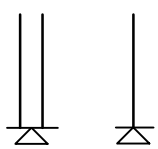
Ant. stein, blokk eller fast grunn.

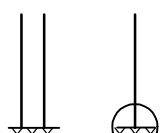

Ant. fjell, berg. Ring=bergindikator

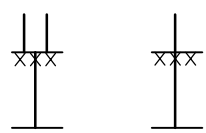
Boret i ant. fjell

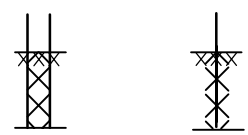
Boret i fjell og kjerne opptatt

GRUNNVANNSTAND

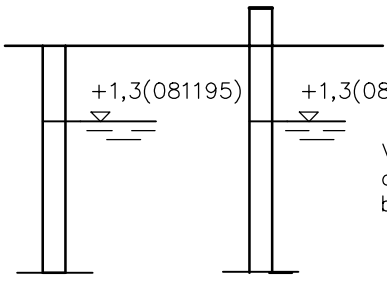

Vannstand målt i
a) Åpent hull og
b) rør beskyttet mot overflatevann.

Angivelse av kote og måledato.

PORETRYKK

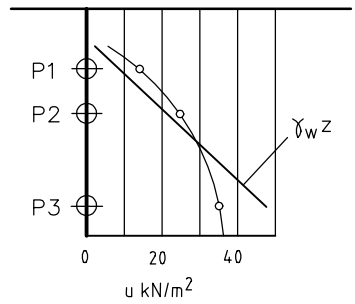

Poretrykk, u, fremstilles i et diagram. En teoretisk linje for hydrostatisk trykkfordeling $\gamma_w z$ kan vises.

VANNSTAND

HFV	Høyeste flomvannstand
HRV	Høyeste regulerte vannstand
LRV	Laveste regulerte vannstand
HHV	Høyeste høyvannstand
LLV	Laveste lavvannstand
HV	Normal høyvannstand
LV	Normal lavvannstand
MV	Normal middelvannstand
V	Vannstand (dato angis)
GV	Grunnvannstand (dato angis)

RAMSONDERING

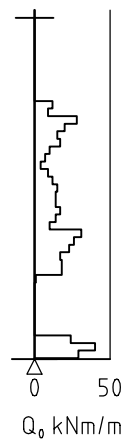

Rammemotstanden Q_0 angis som brutto rammeenergi i kNm pr. m synk av boret.

$$Q = \frac{W \times H}{s}$$

der W = Tyngde av lodd (kN)
H = Fallhøyde (m)
s = Synk i m pr. slag

ENKEL SONDERING

Boringer som bare har til hensikt å registrere dybder til fjell eller fast lag, uten registrering av neddrivingsmotstand.

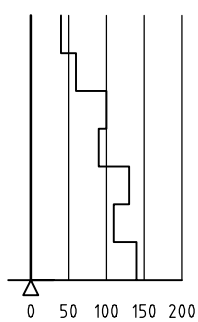

Ved enkel sondering med slagbormaskin og sondering med fjellrigg kan synk vises som sek/m.

VINGEBORING

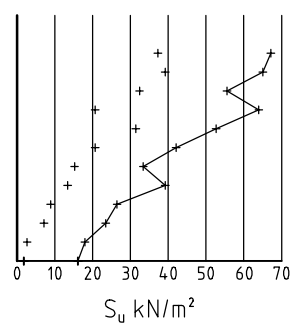

Borhullet markeres med enkel tykk strek. Skjærstyrken s_u og s'_u angis i kN/m² med tegnet +. Verdier merka (+) ansees ikke representative. Verdien som angis er den kalibrerte omrørte og uomrørte skjærstyrke.

DREIETRYKKSONDERING

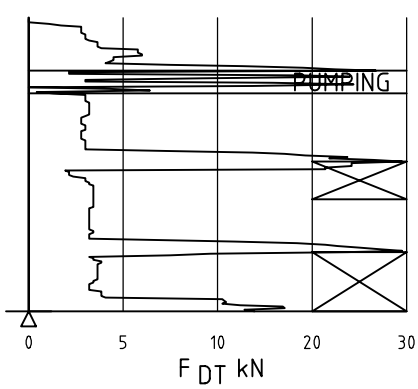

Vanlig boring med 25 omdr./min.

Pumping

Økt rotasjon

Borhullet markeres med en enkel tykk strek.
Målt nedpressingskraft er vist som funksjon av dybden. Kraften er registrert ved automatisk skriver.

DREIESONDERING

Forboringsdybde markeres og diameter angis i mm. Vertikallasten i kN angis på borhullets v. side. Endring i belastning vises ved tverrstrek. Synk uten dreining markeres med skyggelegging eller raster.

Hel tverrstrek for hver 100 halvomdreining. Halv tverrstrek for hver 25 halvomdreining. Mindre enn 100 halvomdreininger vises ved å skrive ant. halvomdr. på h. side. Neddriving ved slag på boret vises m. kryss, slagant. og redskap kan angis. Endret neddrivingsmåte vises m. hel tverrstr.

▽ CPT / TRYKKSONDERING

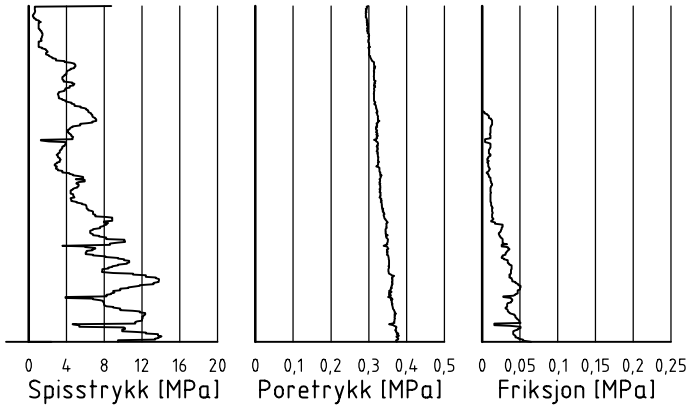

Trykksondering med poretrykksmåling og friksjonsmåling. Borhullet markeres med en tykk strek hvor spiss– motstandskurven tegnes inn.
Poretrykkskurven og friksjonskurven tegnes inn i høvelig nærhet til spissmotstandskurven.
Skala velges etter (opptredende) målte spenninger.

⊕ TOTALSONDERING (alt. 1)

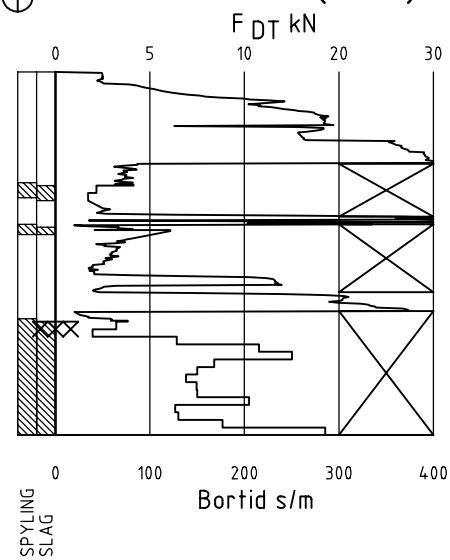

Metoden er en kombinasjon av dreietrykksondering og fjellkontrollboring, med 57 mm borkrone.

Målt nedpressingskraft vises som funksjon av dybden der hvor boringen er utført med prosedyre som for dreietrykksondering. Økt rotasjonshastighet vises med kryss for denne delen av boringen.

⊕ TOTALSONDERING (alt. 2)

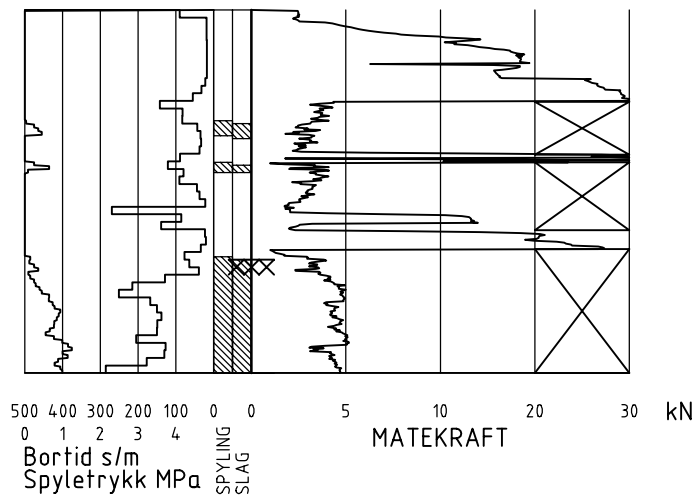

Ved boring med slag og spyling markeres dette med skravur. Bortid tegnes i blokker for hver 0,2m, evt. 1,0m (alternativ 1). Alternativt kan nedpressingskraft tegnes også for denne delen av boringen. Bortid tegnes da i blokker for hver 0,2m, evt. 1,0m, på motsatt side av diagrammet (alt. 2).

KODELISTE

Data som registreres kan kompletteres med borlederens egne inntrykk. For å hjelpe borlederen finnes det en kodeliste som anbefales brukt. Kodene kan om ønskelig tegnes til høyre for bordiagrammet. Disse koder benyttes:

GENERELLE KODER

00 Foreg. kode feil, skal være kode...
01 Startnivå for følgende kode
02 Metodebytte ved fortsatt sondering i samme hull (komb. m. ang. ny met.)
03 Ytterligere info. finnes

ANMERKNINGSKODER

10 Stoppnivå for tidligere forsøk (komb. m. stoppkode).
11 Lengre opphold i sond. (mer enn 5min.)
12 Dreining ikke utført fra det markerte nivå.
13 Sonden synker uten loddets vekt (ramsond.).
14 Sonden synker med loddets tyngde.
15 Sonderingsmotstand registreres ikke.
16 Stopp for poretrykksutjevning (CPT).
17 Poretrykksutjevning avsluttet.

FRIE KODER (EKSEMPEL)

60 Borstangen bøyer seg.
61 Trolig grunnvannsnivå.
62 Markert mottrykk under oppbygging.
63 Slutt mottrykk.

BEDØMMELSESKODER

30 Fyllmasse
31 Tørrskorpe
32 Leire
33 Silt
34 Sand
35 Grus
36 Morene
37 Torv
38 Gytje
40 Forekomst av stein
41 Stein, blokk eller berg.
42 Sluttnivå for stein eller blokk.

MASKINTEKNISKE KODER

70 Økt rotasjon begynner
71 Økt rotasjon avsluttet
72 Spyling begynner
73 Spyling slutter
74 Slag starter
75 Slag slutter
76 Slag og spyling starter samt.
77 Slag og spyling slutter samt.
78 Pumping starter
79 Pumping slutter

STOPPKODER

90 Sondering avsl. uten å ha oppnådd stopp.
91 Fast grunn, sond. kan ikke drives videre etter norm. pros.
92 Ant. stein eller blokk
93 Ant. berg
94 Avsl. etter boret ønsket dybde i fjell.
95 Brudd i borstenger eller spiss.
96 Annen material– eller mask.feil
97 Boring avsl. (årsak notert)

◎ PRØVESERIE

Materialsignatur (iht. NGF)

Fjell | Stein og blokk | Grus | Sand

Silt | Leire | Skjell | Fyllmasse

Trerester Sagflis | Matjord | Torv Planterester | Gytje, dy (vannavsatt)

Anmerkning

Leire: T = tørrskorpe
R = resedimenterte masser
K = kvikkleire

Ved blandingsjordarter kombineres signaturene.

Morene vises ved skyggelegging.

Eks.:

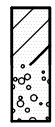

Moreneleire

Grusig morene

For konkresjoner kan bokstavsymboler settes inn i materialsignaturen.

Ca = kalkkonkresjoner
Fe = jernkonkresjoner
AH = aurhelle

SYMBOLER FOR LABORATORIEDATA

Laboratoriebestemmelser	Bokstav–symbol	Tegn–symbol	Anmerkninger
Materiale			Jordarter beskrives i samsvar med retningslinjer gitt av NGF. Hovedbetegnelsen skrives med store bokstaver.
Vanninnhold			Angis i masseprosent av tørrstoff.
Naturlig vanninnhold	w	●	
Plastisitetsgrense	w_P	⊢	
Flytegrense	w_L	—⊣	Metode skal angis.
Flytegrense konus	w_F	—▼	
Tyngdetthet / densitet			Tyngdetetthet kN/m^3. Densitet t/m^3.
Tyngdetetthet	γ		γ (kN/m^3)
Densitet	ϱ		
Tørr densitet	ϱ_d		
Korndensitet	ϱ_s		
Porøsitet	n		
Poretall	e		
Skjærstyrke, udrenert			
Konusforsøk, uomrørt	s_{uk}	▼	Symbolet settes i ( ) hvis verdien ikke ansees representativ.
Konusforsøk, omrørt	$s_{u'k}$	▼	
Enkelt trykkforsøk	s_{ut}	⌕	Aksialdeformasjon ved brudd (ε_f) angis i % slik: $^{15}_{10}$—○—5%
Sensitivitet	S_t		Metode bør angis.
Organisk materiale			Angis i masseprosent av tørrstoff før forsøk.
Innhold av organisk karbon	O_c		
Glødetap	O_{gl}		
Humusinnhold	O_{Na}		Bestemt ved NaOH–metoden.
Formuldingsgraden	vP		Klassifisering etter von Post skala H_1 – H_{10}

Forøvrig benyttes bokstavsymboler vedtatt av The International Society of Soil Mechanics and Foundation Engineering.

Golder Associates AS
Grønland 32B, 3045 DRAMMEN
Org. nr. 988 237 612

RAPPORT

Detaljregulering for Føyka barnehage

Geoteknisk vurdering og vurdering av grunnforurensning

Oppdragsgiver:
Asker kommune

Utarbeidet av:
Golder Associates AS

Rapportnr.:
22511688-2

Dato:
15.2.2022

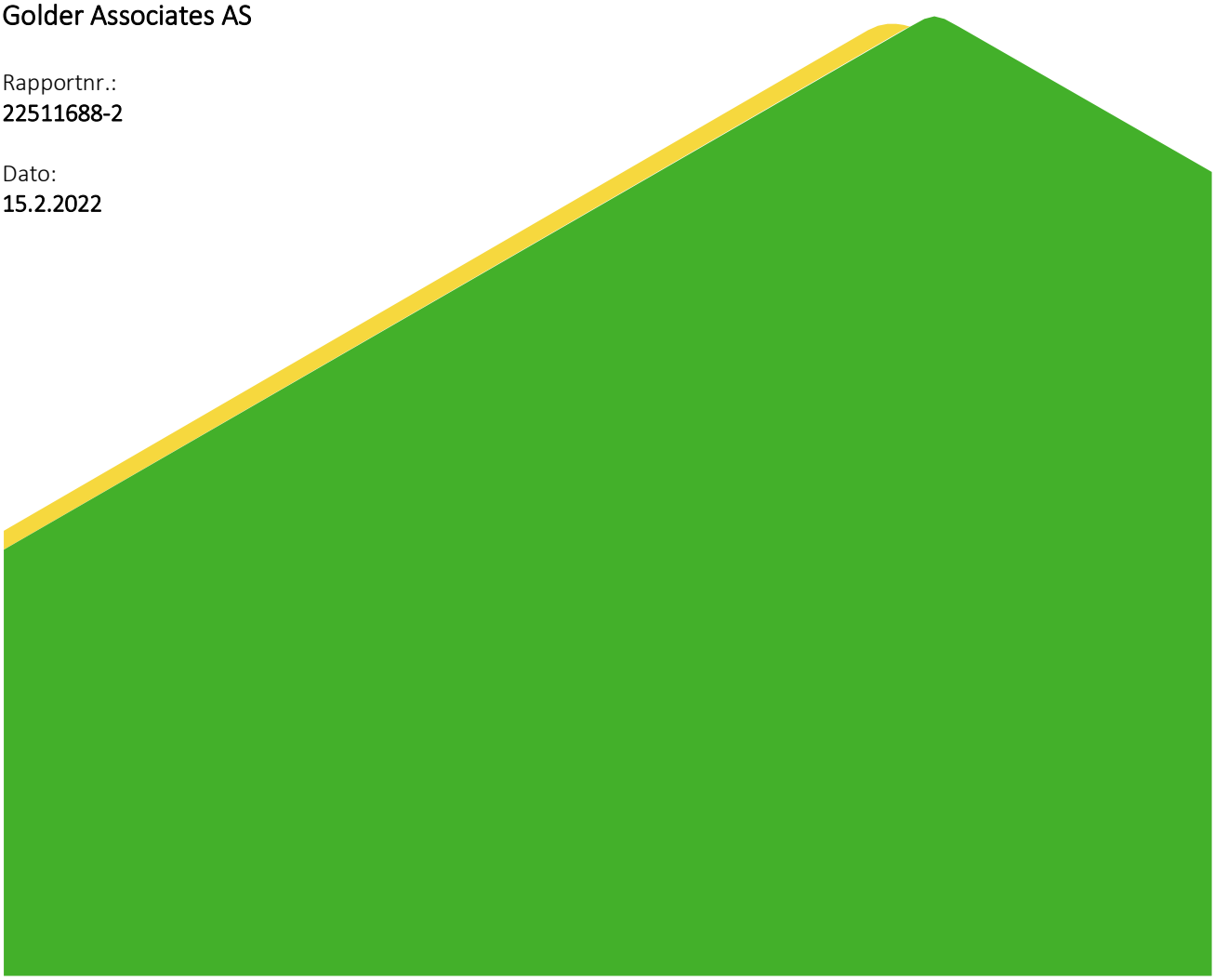

Oppdragsinformasjon

Oppdrag	Detaljregulering for Føyka barnehage Geoteknisk vurdering og vurdering av grunnforurensning
Lokalitet	Gamle Drammensvei 252, Asker kommune
Oppdragsgiver	Asker kommune
Utførende firmaer	Golder Associates AS[1]
Oppdragsnummer Rapportnummer	22511688 22511688-2
Oppdragsleder	Rolf E. Andersen
Geoteknisk konsulent	Viveke Velstad
Fagansvarlig/kvalitetssikring	Rolf E. Andersen

Dette dokumentet er utarbeidet av Golder Associates AS (Golder) med de formål og for de forhold som er beskrevet i dokumentet. Rettigheter til dokumentet er regulert av våre oppdragsvilkår, eller i egen kontrakt med oppdragsgiver. Tredjepart kan ikke bruke dokumentet, eller deler av dette, uten skriftlig samtykke fra Golder.

Dokumentet må heller ikke reproduseres, eller endres, uten samtykke fra Golder. Golder tar intet ansvar for negative følger ved bruk av dokumentet uten skriftlig samtykke fra Golder, eller ved bruk av dokumentet til andre formål enn det det er utarbeidet for.

[1] Fra 1.2.2022 er Golder Associates AS infusjonert i WSP Norge AS (881 894 742).

Sammendrag

Golder Associates AS (Golder) har på oppdrag fra Asker kommune utarbeidet et geoteknisk notat i forbindelse med en detaljregulering for ny Føyka barnehage.

I foreliggende rapport er det gitt beskrivelser av terrengforhold, berggrunn og løsmasser. Det er redegjort for gjennomførte geotekniske undersøkelser. Områdestabiliteten ('kvikkleireutredning') er vurdert som tilfredsstillende iht. NVEs veileder 1/2019, og det er redegjort for påregnelige geotekniske prosjekterings-forutsetninger.

Basert på nåværende kunnskap om planlagt utbygging og grunnforhold er følgende foreløpige klassifi-seringer/valg iht. relevante standarder og forskrifter mht. geoteknikk foreslått:

- Konsekvens-/pålitelighetsklasse (CC/RC): 2
- Geoteknisk kategori: 2
- Grunntype: A
- Tiltaksklasse geoteknikk: PRO 2 og UTF 2
- Kontroll av prosjektering og utførelse
    - PKK2 og UKK2
    - Krav om uavhengig kontroll for geoteknikk PRO og UTF

Klassifiseringene og valgene over må vurderes nærmere av ansvarlig rådgivende ingeniør geoteknikk (RIG) ifb. detaljprosjektering før utbygging. Behov for videre grunnundersøkelser, etter at eksisterende barnehage er revet for klarlegging av dybder til fjell og for valg av geotekniske designparametere for detaljprosjektering av byggegrop og fundamenteringsløsninger, skal vurderes nærmere av RIG før utbygging.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning 4
2. Planlagt tiltak 5
3. Utførte geotekniske grunnundersøkelser 6
3.1 Tidligere geotekniske grunnundersøkelser og vurderinger 6
3.2 Ny grunnundersøkelser ifb. tiltaket 7
4. Terreng- og grunnforhold 8
4.1 Terreng 8
4.2 Berggrunn 9
4.3 Løsmasser 10
4.4 Grunnvann 11
5. Forurenset grunn 11
5.1 Krav 11
5.2 Resultater av utførte miljøtekniske grunnundersøkelser 12
6. Vurdering av naturfare og radon 13
6.1 Flomfare 13
6.2 Skredfare 14
6.3 Radon 16
7. Prosjektering 16
7.1 Prosjekteringsforutsetninger 16
7.2 Pålitelighetsklasse (CC/RC) 17
7.3 Geoteknisk kategori 17
7.4 Krav til prosjekteringen NS EN 1997-1 - nasjonalt bestemte parametere 17
7.5 Grunntype og seismisk klasse 17
7.6 Tiltaksklasse geoteknikk – SAK10 18
7.7 Kontroll av prosjektering og utførelse 18
8. Geoteknisk vurdering 19
8.1 Stabilitet 19
8.2 Setninger 19
8.3 Grunnarbeider og fundamentering 19
9. Supplerende undersøkelser 19
10. REFERANSER 20

1. Innledning

Golder Associates AS (Golder) har på oppdrag fra Asker kommune utarbeidet en geoteknisk rapport i forbindelse med detaljregulering av ny barnehage på Føyka i Gamle Drammensvei 252 i Asker.

Planområdet omfatter eksisterende Føyka barnehage (gnr./bnr. 2/137) med parkering (gnr./bnr. 2/251), del av tilgrensende Føyka idrettspark (gnr./bnr. 2/137 og 2/120) samt del av Gamle Drammensvei (jf. figur 1).

Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende Føyka barnehage med 3 avd. fra 1969 med en ny 6 avd. barnehage på samme tomt, og utvide barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn.

Foreliggende rapport inneholder beskrivelser og vurderinger av geotekniske forhold som naturlig hører til plannivået. Dette er forhold som også må vurderes nærmere ifb. rammesøknader og igangsettingssøknader.

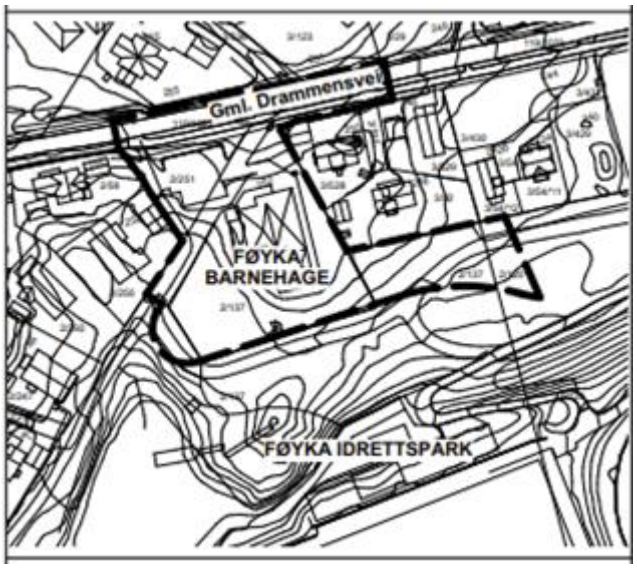

Figur 1: Planavgrensning (svart stipling) fra varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage.

2. Planlagt tiltak

Planområdet og planlagt tiltak er vist i figur 2 og figur 3.

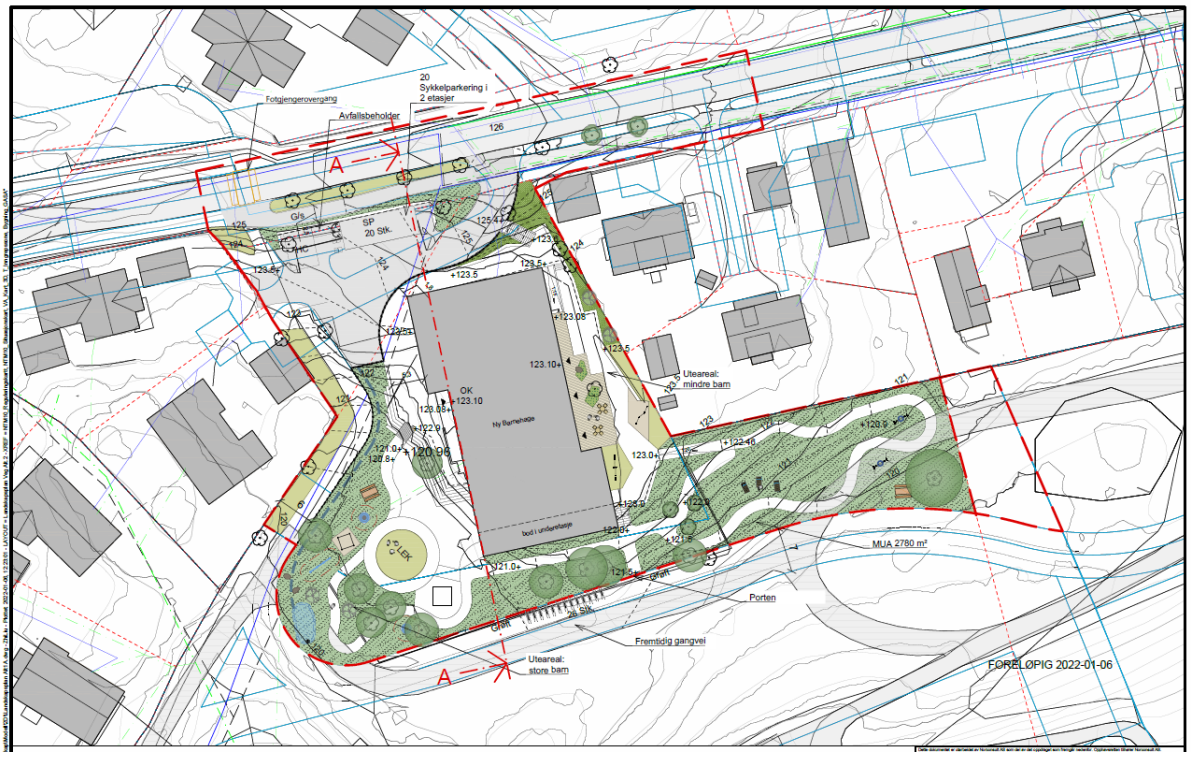

Figur 2: Foreløpig situasjonsplan/landskapsplan som viser planlagt tiltak. Kilde: Norconsult.

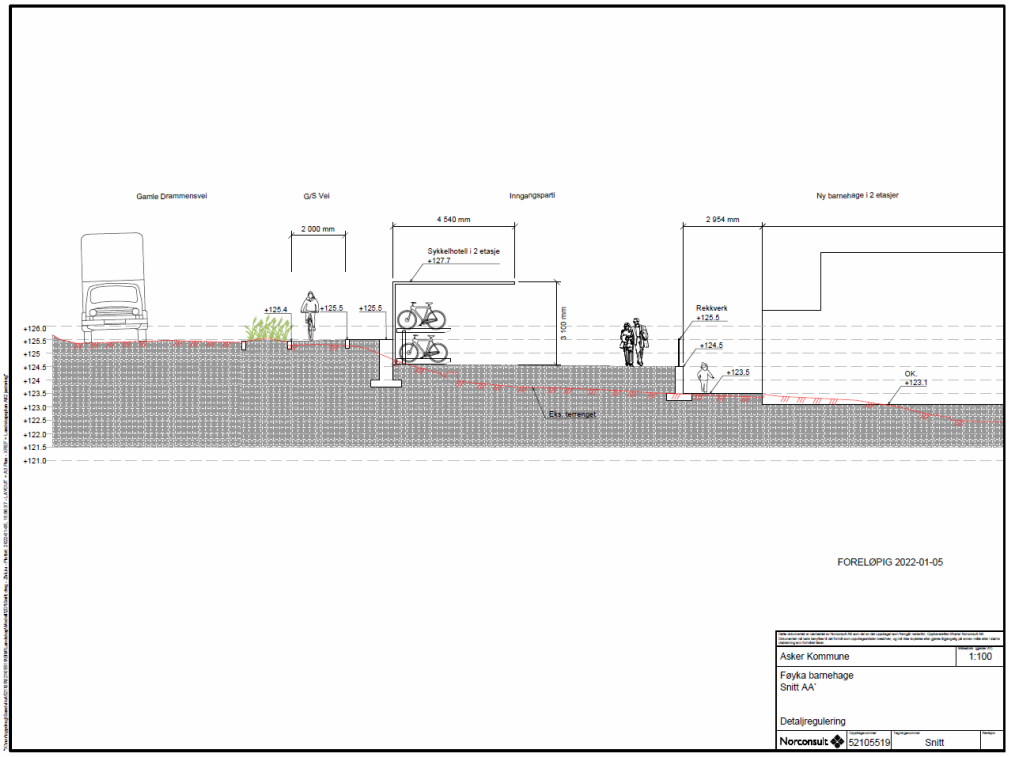

Figur 3: Foreløpig snitt sett mot øst. Kilde: Norconsult.

Laveste nivå for ny barnehage blir med OK gulv på kote +123,1 (jf. figur 3). Ny barnehage skal etter det vi er kjent med ikke ligge dypere enn eksisterende barnehage.

3. Utførte geotekniske grunnundersøkelser

3.1 Tidligere geotekniske grunnundersøkelser og vurderinger

NADAG (Nasjonal database for grunnundersøkelser) viser at det er utført grunnundersøkelser rundt planområdet (nærmeste er ca. 150 m unna tiltaksområdet) som vist i figur 4.

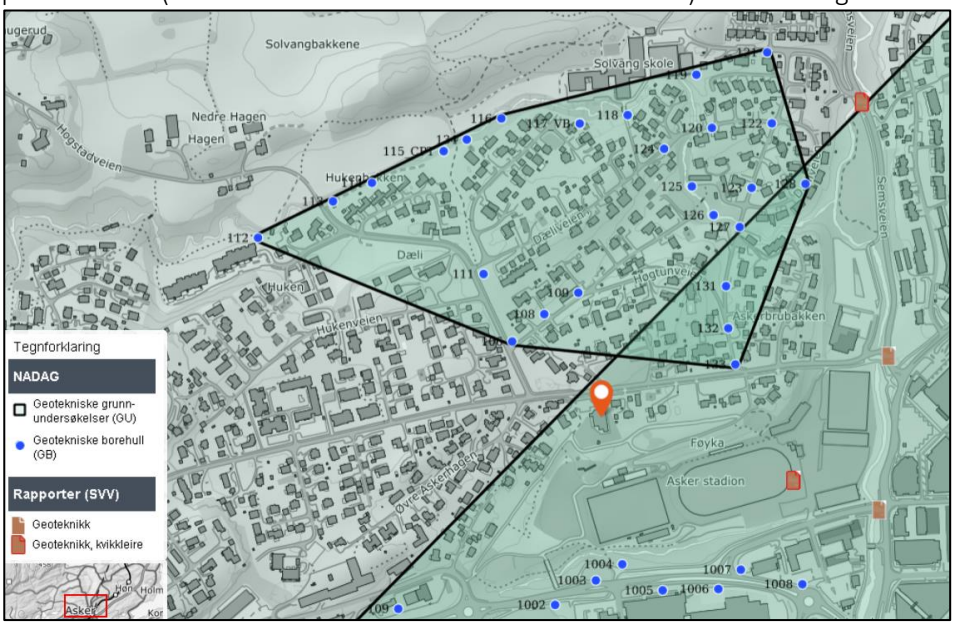

Figur 4 Utsnitt fra NADAG (Nasjonal database for grunnundersøkelser) /2/. Rød pil viser planområdet.

NVE Atlas viser at Statens vegvesen har kartlagt en kvikkleiresone/punkter ca. 400 m sydøst for tiltaksområdet (jf. figur 5). Golder har ikke innhentet/ikke tilgang til de aktuelle dokumentene som beskriver Statens vegvesens kartlegging.

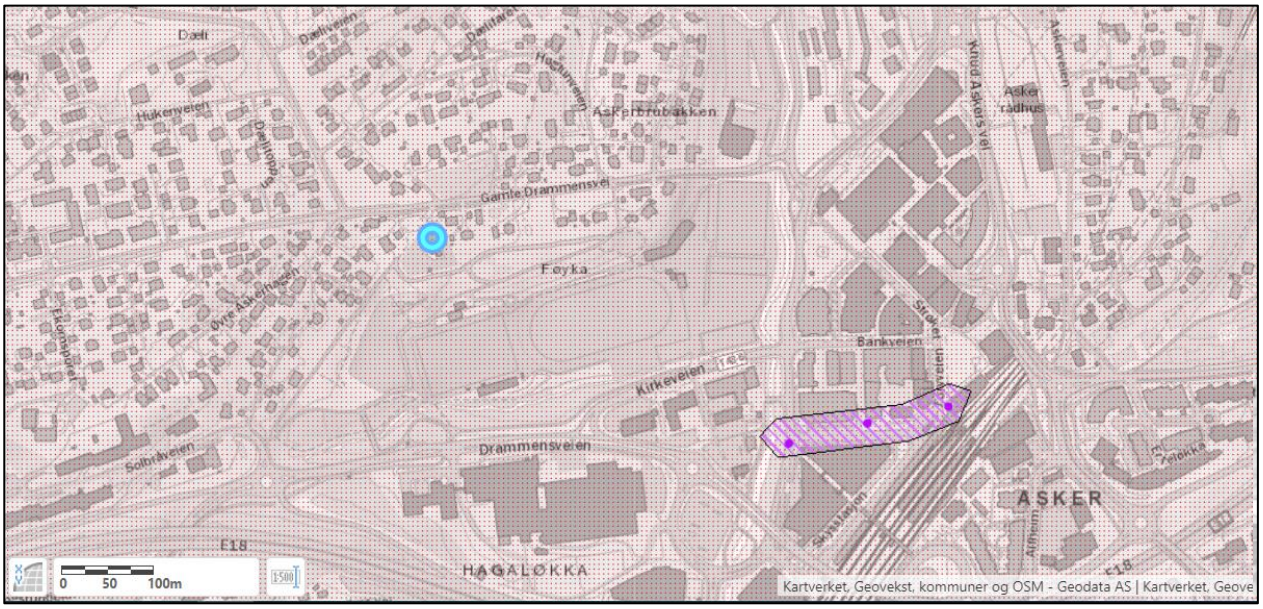

Figur 5 Undersøkelsesområdet ligger ca. 400 m nordvest for Statens vegvesens kvikkleiresone/punkter (skravert lilla) /3/.

Området inngår i tidligere regional kvikkleirekartlegging (aktsomhetskartlegging) av Asker. Det ble ikke påvist kvikkleire i de utførte grunnundersøkelsene ifb. den regionale kartleggingen /4//5/ (nærmeste undersøkelsespunkt er ca. 1,4 m vest for undersøkelsesområdet). Basert på observasjoner ved befaring, grunnundersøkelser og metodikk for utredning av kvikkleiresoner er det ikke funnet mulige, skredfarlige soner

og derav heller ikke potensielle utløpssoner. Det bemerkes imidlertid at kvikkleire kan antas å finnes i mindre lommer i Asker /6/.

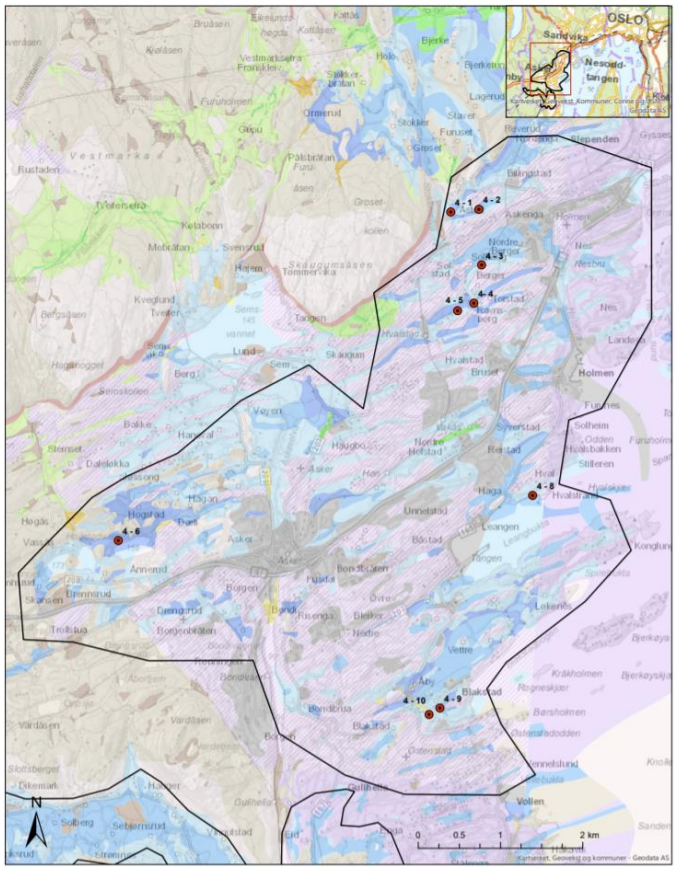

Figur 6 Undersøkelsesområdet inngår i tidligere regional kartlegging av området 4 Asker (borehull 4-6 i vest er nærmest tiltaksområdet) /6/.

3.2 Ny grunnundersøkelser ifb. tiltaket

Golder gjennomførte en geoteknisk grunnundersøkelse i tiltaksområdet i januar 2022 /1/. Undersøkelsen omfattet 6 totalsonderinger med innboring i antatt berg og naverprøvetaking fra 2 borehull. Figur 7 viser utførte grunnundersøkelser.

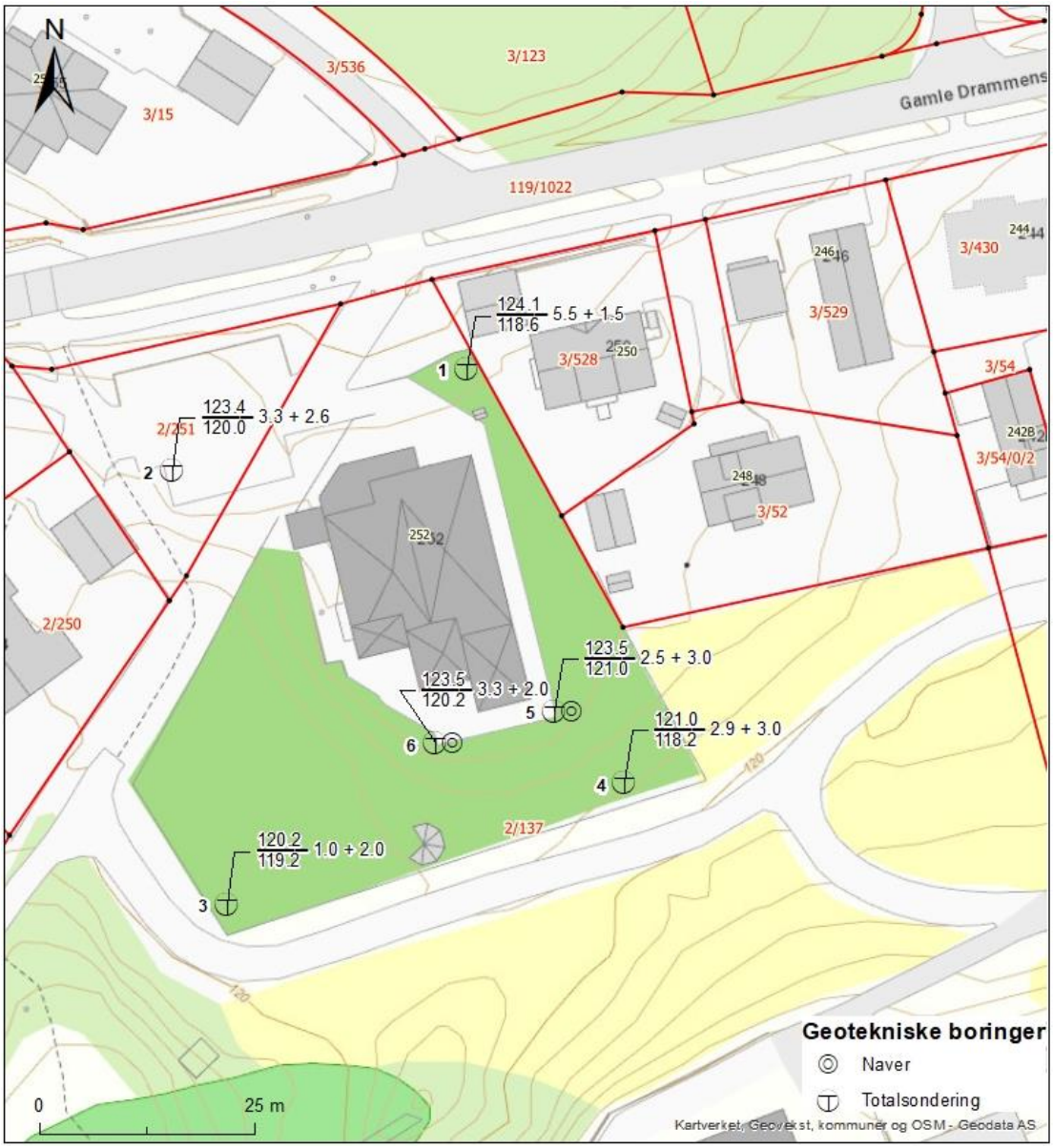

Figur 7 Utførte geotekniske grunnundersøkelser januar 2022 /1/.

4. Terreng- og grunnforhold

Beskrivelse av terreng- og grunnforhold er basert på kartstudier og utførte geotekniske grunnundersøkelser.

4.1 Terreng

Figur 8 viser terrenget i undersøkelsesområdet i retning nord-syd. Terrenget er ca. 126 moh. i nord og faller til ca. 121 moh. i syd /7/. Ved eksisterende barnehage er terrenget ca. 123,5-124 moh.

Figur 8 Terrengprofil i retning NV-SØ /7/.

Terrenget faller fra ca. 124 moh. i vest til ca. 120 moh. øst for eksisterende barnehage (jf. figur 9)

Figur 9 Terrengprofil retning Ø-V /7/.

4.2 Berggrunn

NGUs berggrunnskart beskriver berggrunn under planområdet som skifer med tynne lag av siltstein og kalkstein (en del av Bærumsgruppen, Solvikformasjonen) /8/. Basert på grunnundersøkelsene er antatt dybde til berg ca. 1-3,3 m i syd og ca. 3,3-5,5 m i nord på den undersøkte delen av planområdet (jf. figur 7).

4.3 Løsmasser

NGUs kvartærgeologiske kart beskriver løsmassene på eiendommen som hav- og fjordavsetning og strandavsetning (jf. figur 10). Fyllmasser er registrert rett øst/nord for undersøkelsesområdet, og i vest er det registrert bart fjell.

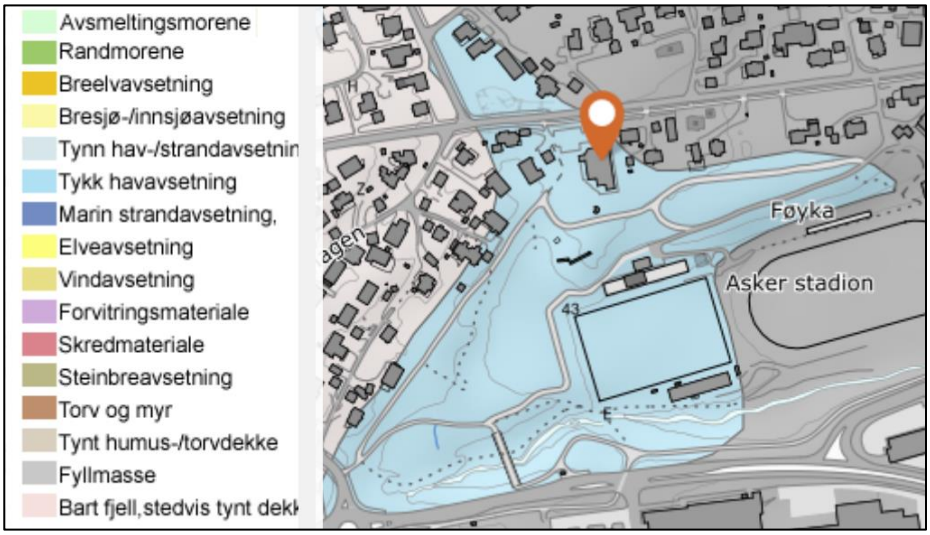

Figur 10 Kvartærgeologisk kart /9/.

Hele eiendommen ligger under marin grense (MG). MG i Asker-området ligger på kote + 215 /6/. Figur 11 viser et utsnitt av NGUs kart for områder med mulighet for marin leire (MML). Muligheten for marin leire er angitt som «*Svært stor, men usammenhengende/tynt*» for planområdet.

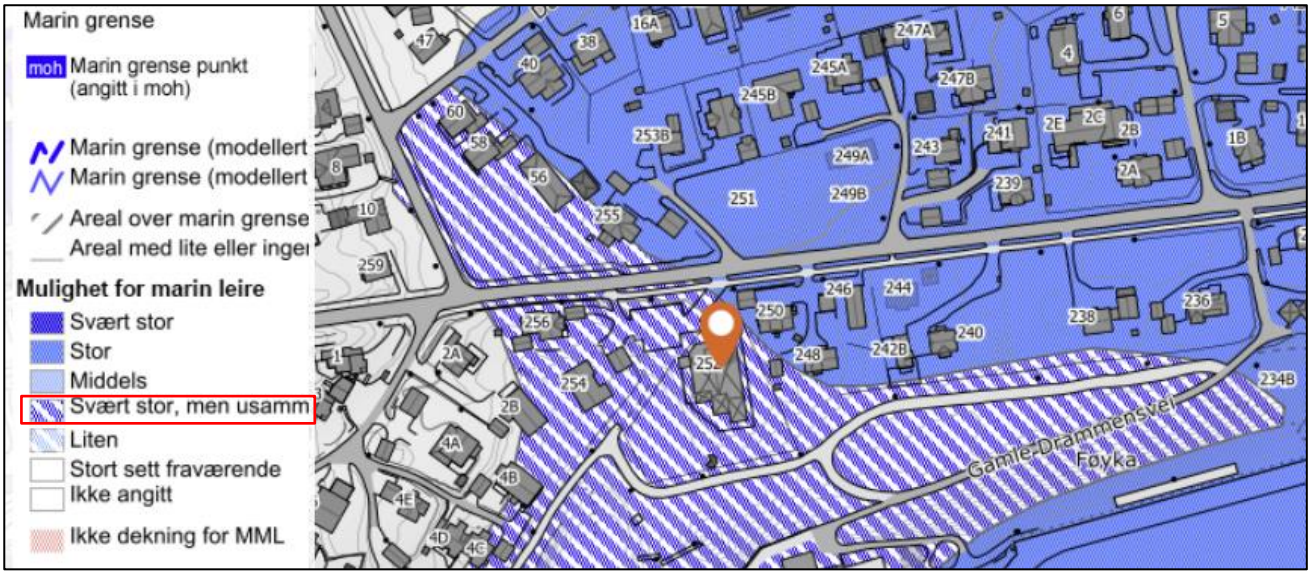

Figur 11: Mulighet for marin leire (MML) /10/.

For planområdet vektlegges utførte grunnundersøker. Generelt kan grunnforholdene i undersøkte borehull beskrives som friksjonsjordarter. Massene besår av sand, grus og stein. I borlogg er massene stedvis beskrevet som morene (borehull 4) og fyllmasser (borehull 6).

Grunnundersøkelsene påviste ikke sprøbruddmateriale eller kvikkleire i tiltaksområdet. Det bemerkes at utførte grunnundersøkelser strengt tatt bare er gyldig i de undersøkte posisjonene. Avvik i grunnforholdene i områdene rundt kan ikke utelukkes.

4.4 Grunnvann

Grunnvannsnivået er ikke kartlagt i Gamle Drammensveien 252. Det finnes en energibrønn sydøst for barnehagen (ukjent plassering). I faktaark fra Granada opplyses det om at det er 10 m med leire, og fjell 10-12 m under terreng. Det er også etablert en grunnvannsbrønn nordøst for barnehagen (gnr./bnr. 3/528). I faktaark for denne energibrønnen opplyses det om at dybden til berg er ca. 4 m, og vannstanden er 5 m etter boring målt fra overflaten.

Figur 12 To energibrønner (blå punkter) nær tiltaksområdet, hentet fra Granada /11/.

Ved utførelse av geotekniske grunnundersøkelser ble det ikke observert grunnvann.

5. Forurenset grunn

5.1 Krav

Veileder fra Miljødirektoratet /12/ beskriver grenseverdier for hva som kan aksepteres av forurensning i masser for ulike typer arealbruk. I vurderingen bør det være avgjørende hvordan området skal brukes og hvor stor eksponering dette utgjør for mennesket. For 'Barnehage' anses arealbrukskategori 'Boligområder' å være riktig arealbrukskategori. Figur 13 viser at toppjorden (0-1 m) skal ha tilstandsklasse 2 eller lavere, mens dypereliggende jord kan ha tilstandsklasse 3 eller lavere. Tilstandsklasse 4 kan aksepteres i dypereliggende jord dersom en stedsspesifikk risikovurdering dokumenterer at det er forsvarlig.

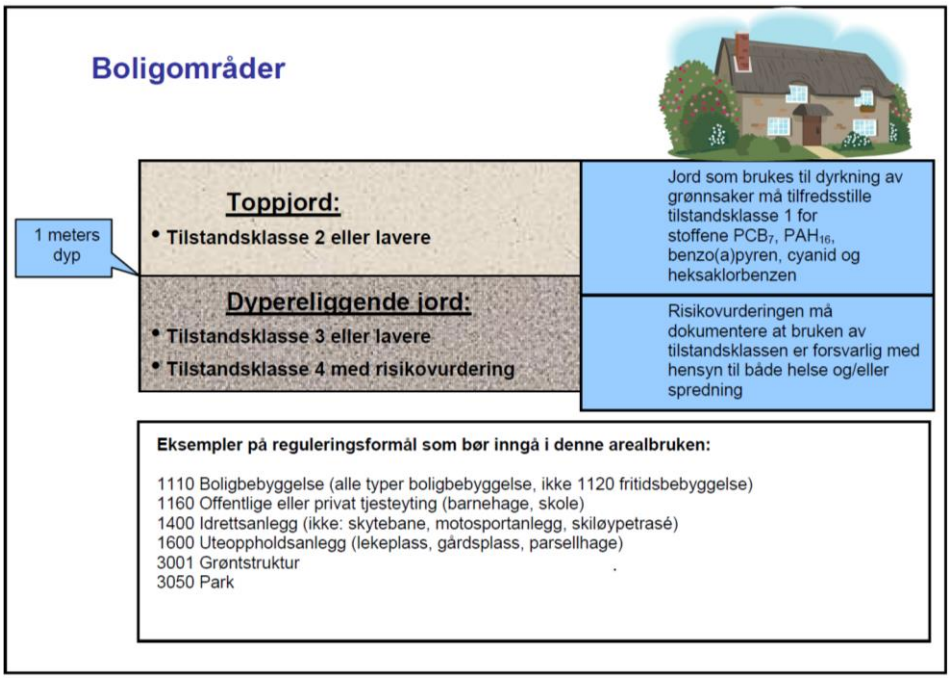

Figur 13 Akseptkriterier for barnehage /12/.

Veileder for undersøkelse av jordforurensning i nye barnehager og lekeplasser beskriver hvordan undersøkelser av jordforurensning i planlagte nye barnehager skal utføres /13/. Tabell 1 lister opp Statens forurensningstilsyns (SFT) normverdier for stoffer analyseprogrammet som et minimum må omfatte. Dersom noen av prøvene overskrider SFTs normverdier (jf. vedlegg 1 til forurensningsforskriftens kap. 2) skal det utarbeides tiltaksplan.

I nye barnehager der uteområdene blir gravd opp, skal den øverste meteren med jord på tomten tilfredsstille kvalitetskriteriene for normale barnehager basert på helsevurderinger (jf. tabell 2). Ev. overskuddsmasser som blir gjenbrukt som overflatejord skal tilfredsstille kvalitetskriteriene i tabell 2. Veileder bemerker også at tilkjørte jordmasser må tilfredsstille SFTs normverdier for alle stoffer (jf. tabell 1).

Tabell 1 Normverdier for stoffer analyseprogrammet som et minimum må inneholde /13/.

Tabell 2. *Normverdier*

Stoff (mg/kg)	Normverdier (mg/kg)
Arsen	8
Bly	60
Kadmium	1,5
Kobber	100
Krom	50
Kvikksølv	1
Nikkel	60
Sink	200
Sum 16 PAH	2
Benzo(a)pyren	0,1
Sum 7 PCB	0,01

Tabell 2 Kvalitetskriteriene for jord i barnehager og lekeplasser /13/.

Tabell 1. *Kvalitetskriterier for jord i barnehager, lekeplasser og skoler (Alexander, 2006).*

Stoff (mg/kg)	Normal barnehage	Grønn barnehage
Stoffer med samme kriterier for normale og grønne barnehager		
Arsen	20	20
Bly	100	100
Kadmium	10	10
[1]$Krom^{6+}$	5	5
Kvikksølv	1	1
Nikkel	135	135
Stoffer med strengere kriterier for grønne barnehager		
Benzo(a)pyren	0,5	0,1
[2]PAH_{sum16}	8	2
[3]PCB_{sum7}	0,5	0,01

[1] Se kapittel 5.4 for når innholdet av Cr^{6+} skal bestemmes
[2] PAH=Polysykliske aromatiske hydrokarboner
[3] PCB=Polyklorerte bifenyler

5.2 Resultater av utførte miljøtekniske grunnundersøkelser

Det ble utført miljøprøvetaking i borehull 5 og 6 for å avklare evt. forurensning (jf. figur 7). Se feltlogg og analyserapport fra laboratoriet for beskrivelse av løsmassene og bilder i Golders datarapport /1/.

Iht. Miljødirektoratets veileder «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn» er analyseresultater fra grunnundersøkelsene sammenstilt mot helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn /11/ i tabell 3.

Analyseresultatene viser at blandprøven tilsvarer tilstandsklasse 1 («meget god tilstandsklasse») som tilsvarer normverdien for ren jord. I feltlogg fremgår det også at jordmateriale er fyllmasser inkl. teglsteinfragmenter. Rene masser med innslag av avfall kan ikke mottas som rene masser. Avfall som teglstein må sorteres ut fra massene før levering til godkjent mottak. Da massene tilfredsstiller normverdiene og kvalitetskriteriene kan de også gjenbrukes på eiendommen (når tegl er utsortert).

Tabell 3 Analyseresultater med fargekoding iht. Miljødirektoratets tilstandsklasser for forurenset grunn.

Tilstandsklassifisering av jord

Prøvenavn		P5 blandprøve
Dybde		0-2,5 m
Høyeste tilstandsklasse		1
Tørrstoff	%	86,1
TOC	% TS	0,4
Arsen	mg/kg TS	6,4
Bly	mg/kg TS	11
Kadmium	mg/kg TS	i.p.
Kvikksølv	mg/kg TS	0,013
Kobber	mg/kg TS	13
Sink	mg/kg TS	48
Krom (III)	mg/kg TS	41
Nikkel	mg/kg TS	50
ΣPCB7	mg/kg TS	i.p.
ΣPAH16	mg/kg TS	i.p.
Benzo(a)pyren	mg/kg TS	i.p.
Alifater C8-C10	mg/kg TS	i.p.
Alifater >C10-C12	mg/kg TS	i.p.
Alifater >C12-C35	mg/kg TS	i.p.
Bensen	mg/kg TS	i.p.

1) For flyktige stoffer vil gass som eksponeringsvei gi lave grenseverdier for human helse. Dersom gass i bygg ikke er en relevant eksponeringsvei bør det utføres en stedspesifikk risikovurdering for å beregne stedspesifikke akseptkriterier.
i.p. = ikke påvist

Det bemerkes at prøvetaking og analyse er basert på stikkprøver, og at det ikke kan utelukkes at det lokalt foreligger forurensing som ikke er avdekket.

6. Vurdering av naturfare og radon

Vurdering av naturfare er grunnleggende for god arealplanlegging, og får økt betydning som følge av klima-endringer. Plan- og bygningsloven (pbl) stiller krav til kommunene, spesielt knyttet til utarbeidelse av ROS-analyser og vurdering av alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål før det blir gitt tillatelse til arealutnyttelse, bygg og infrastruktur. Byggeteknisk forskrift (TEK17) gir rammebetingelser for håndteringen av naturfare i Norge. TEK17 utfyller pbls regler om byggesaksbehandling. TEK17s kap. 7 omfatter krav om sikkerhet mot naturpåkjenninger, herunder sikkerhet mot flom, stormflo og skred.

For det aktuelle planområdet er naturfarene flom (§ 7-2) og kvikkleireskred (§7-3) vurdert. I tillegg er radonfare vurdert basert på TEK17s krav om etablering av radonsikring (§ 13-5).

6.1 Flomfare

Iht. TEK17 skal byggverk plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe som følge av flom. Områder som er utsatt for flomfare skal avsettes som hensynssoner på reguleringsplankartet (jf. pbl. § 12-6).

Tiltaket ligger ikke innenfor en aktsomhetssone for flom (jf. figur 14). Tiltaksområdet skråner mot syd og vest. Nærmeste aktsomhetsområde for flom syd for planområdet ligger 16 m lavere enn planområdet. Flomfare anses ikke som aktuelt.

Overvannsproblematikk anses ikke som et problem. Løsmassene består hovedsakelig av friksjonsjordarter. Det bør fortrinnsvis tilstrebes å beholde vegetasjonsdekket rundt barnehagen og unngå tette dekker/asfalt i størst mulig grad mht. infiltrasjonskapasitet for håndtering av overvann.

Figur 14: NVEs aktsomhetskart for flom /17/. Rød pil viser tiltaksområdet.

6.2 Skredfare

Mtp. terrenghelning (<20°), løsmasser i planområdet og planområdets beliggenhet anses ikke tiltaksområdet som skredfarlig terreng. Siden tiltaksområdet ligger under marin grense, er det gjort en vurdering av områdestabilitet.

6.2.1 Områdestabilitet

Eiendommen ligger under marin grense og mulighetene for marin leire med sprøbruddegenskaper (herunder kvikkleire) er til stede.

Kapittel 3.2 i NVEs veileder /14/ beskriver prosedyre for utredning av områdestabilitet. Tabell 4 viser en oppsummering av gjennomgangen av prosedyrens punkt 1-3 for reguleringsområdet.

Tabell 4 Gjennomgang av prosedyre i NVE veileder 1/2019 (punkt 1-3).

	PUNKT I VEILEDER	BESKRIVELSE	KOMMENTAR [1)]
DEL 1: AKTSOMHETSOMRÅDER	1.	Undersøk om det finnes registrerte faresoner (kvikkleiresoner) i området *Ref. NVEs «kvikkleirekart»*	Planområdet ligger ikke i eller nær registrerte kvikkleiresoner iht. NVEs «kvikkleirekart» (figur 5). Nærmeste kvikkleireområde kartlagt av SVV ligger ca. 400 m sydøst for planområdet.
	2.	Avgrens områder med mulig marin leire *Ref. NVEs «MML-kart»*	Marin grense ligger i Asker-området på ca. kote +215 /6/. Planområdet varierer fra ca. kote +120 til kote +124, og ligger dermed under marin grense. Det er derfor mulighet for marin leire innenfor planområdet. Grunnundersøkelser utført i januar 2022 /1/ påviste ikke marin leire, men friksjonsjordarter.

	PUNKT I VEILEDER	BESKRIVELSE	KOMMENTAR [1)]
	3.	*Avgrens områder med terreng som kan være utsatt for områdeskred* *Ref. NVE 1/2019* *Terreng som kan være utsatt er:* *a) Løsneområder* *Total skråningshøyde (i løsmasser) over 5 m. eller* *jevnt hellende terrenghelning brattere enn 1:20 og høydeforskjell over 5 m.* *Aktsomhetsområder ligger innenfor 20 x skråningshøyden, H, målt fra bunn av skråning (ravinebunn, bunn av elv eller marbakke i sjø (inntil 25 m.u.h.)).* *b) Utløpsområder* *3 x lengden til løsneområdets lengde. Løsneområdet er enten en eksisterende faresone (steg 1) eller et aktsomhetsområde (steg 3a),* *eller* *utløpssone som allerede er kartlagt (vist i NVEs temakart Kvikkleire)* *Terrengkriteriene viser at også terreng som er helt flatt kan være utsatt for områdeskred fra bakenforliggende terreng. Derfor er det også nødvendig å vurdere hvilke skåninger et skred kan starte i utenfor eiendommen eller plangrensen.*	Terrenget tilsier at det kan løsne områdeskred i tiltaksområdet. Terrenghelningen i området er større enn 1:20, og høydeforskjellen er over 5 m. Grunnundersøkelser har avdekket at det ikke finnes sprøbruddmateriale i tiltaksområdet. Et ev. områdeskred som starter lengre syd i skråningen vil ikke fortsette i tiltaksområdet. Planområdet ligger ikke innen utløpsområde til andre aktsomhetsområder og faresoner. Terrenget er ikke utsatt som utløpsområde for områdeskred.

KONKLUSJON

Områdestabiliteten er tilfredsstillende da planområdet ikke ligger innenfor eller nær inntil noen faresone for kvikkleireskred. Terrengforholdene tilsier at områdeskred kan skje, men med grunnlag i utførte grunnundersøkelser er det vurdert at det ikke er fare for områdeskred i planområdet. Det er ikke behov for å gå videre med del 2 i veilederen.

6.3 Radon

NGUs kart «Nasjonalt aktsomhetskart for radon» /15/ klassifiserer aktsomheten for radon som 'Moderat til lav' på tiltaksområdet. Golder har fått opplyst fra Føyka barnehage at det er radon i eksisterende barnehage. Det benyttes i dag radonsug.

Figur 15: Aktsomhetskart for radon /14/.

Strålevernforskriften stiller krav om at alle barnehager skal ha så lave radonnivåer som mulig, og årsmiddelverdien (grenseverdien) skal være under 200 Bq/m^3 i oppholdsrom. Radonreduserende tiltak skal iverksettes dersom radonnivået overstiger 100 Bq/m³ (tiltaksgrense) i oppholdsrom /16/. Det må tas hensyn til krav til radonsikring iht. krav i TEK17 og strålevernforskriften for ny barnehage. RIB er ansvarlig for tilstrekkelig radonsikring.

7. Prosjektering

7.1 Prosjekteringsforutsetninger

For den geotekniske prosjekteringen skal når relevant følgende legges til grunn:

- NS-EN 1990-1:2002+A1:2005+NA:2016 (Eurokode 0: Grunnlag for prosjektering av konstruksjoner)
- NS-EN 1997-1:2004+A1:2013+NA:2020 (Eurokode 7: Geoteknisk prosjektering. Del 1. Allmenne regler)
- NS-EN 1997-2:2007+NA:2008 (Eurokode 7: Geoteknisk prosjektering. Del 2. Regler basert på grunnundersøkelser og laboratorieprøver)
- NS-EN 1998-1:2004+A1:2013+NA:2021 (Nasjonalt tillegg. Eurokode 8. Prosjektering av konstruksjoner for seismisk påvirkning. Del 1. Allmenne regler, seismiske laster og regler for bygninger)
- NS-EN 1998-5:2004+NA:2014 (Eurokode 8: Prosjektering av konstruksjoner for seismisk påvirkning. Del 5. Fundamenter, støttekonstruksjoner og geotekniske forhold)
- TEK17
- NVE veileder 1/2019

Følgende regelverk er relevant for kontroll av geoteknisk prosjektering:

- NS-EN 1990-1:2002+A1:2005+NA:2016 (Eurokode 0: Nasjonalt tillegg A1: Anvendelse for bygninger og Tillegg B: System for styring av pålitelighet for konstruksjoner)

- SAK10 (saksbehandlingsforskriften, kap. 14 - Kontroll av tiltak)

Kontroll av geoteknisk prosjektering og utførelse skal utføres iht. regler i NS-EN 1990-1:2002+A1:2005+NA:2016 og byggesaksforskriften (SAK10, § 14-2). De spesifikke kravene er nærmere beskrevet under (jf. kap. 7.7).

7.2 Pålitelighetsklasse (CC/RC)

I NS-EN 1990:2002+A1:2005+NA:2016, Tabell NA.A1 (901), er det gitt veiledende eksempler for klassifisering av byggverk, konstruksjoner og konstruksjonsdeler. Basert på dette og beskrivelsen av planlagt utbygging i planbeskrivelsen, vil tiltaket kunne bli beskrevet som *«kontor- og forretningsbygg, skoler, institusjonsbygg, boligbygg osv.»* Normalt vil slike arbeider bli plassert i **pålitelighetsklasse (CC/RC) 2.** Dette vil bli nærmere vurdert av ansvarlig rådgivende ingeniør geoteknikk (RIG) før utbygging.

7.3 Geoteknisk kategori

I NS-EN 1997-1:2004+A1:2013+NA:2020 (Eurokode 7: Del 1) stilles det krav til den geotekniske prosjekteringen iht. til ulike geotekniske kategorier. Valget gjøres basert på beskrivelser av de ulike kategoriene i kap. 2.1 Krav til prosjekteringen. Basert på dette og beskrivelsen av planlagt utbygging i planbeskrivelsen, vil tiltaket bli plassert i **geoteknisk kategori 2**. Dette vil bli vurdert nærmere av ansvarlig RIG før utbygging.

7.4 Krav til prosjekteringen NS EN 1997-1 - nasjonalt bestemte parametere

Parametere skal velges iht. NS-EN 1997-1:2004+A1:2013/NA:2020.

7.5 Grunntype og seismisk klasse

Fastlegging av grunntype og seismisk klasse, er nødvendig for prosjektering av konstruksjoner for seismisk påvirkning («jordskjelvlaster»). NS-EN 1998-1:2004+NA:2021 tabell NA.3.1 *Grunntyper* (jf. figur 16) beskriver stratigrafiske profiler (løsmasseforholdene) som skal legges til grunn for valg av jordtype. Basert på de geologiske beskrivelsene tidligere i rapporten antas det at disse tilsvarer **grunntype A**. Dette vil bli nærmere vurdert av RIG før utbygging.

Tabell NA.3.1 — Grunntyper

Grunn-type	Beskrivelse av stratigrafisk profil	Parametere[b)c)]		
		$v_{s,30}$ (m/s)	N_{SPT} (slag/ 30cm)	c_u (kPa)
A[a)]	Fjell eller fjell-liknende geologisk formasjon, medregnet høyst 5 m svakere materiale på overflaten.	> 800	-	-
B	Avleiringer av svært fast sand eller grus eller svært stiv leire, med en tykkelse på flere titalls meter, kjennetegnet ved en gradvis økning av mekaniske egenskaper med dybden.	360 – 800	> 50	> 250
C	Dype avleiringer av fast eller middels fast sand eller grus eller stiv leire med en tykkelse fra et titalls meter til flere hundre meter.	180 – 360	15 - 50	70 - 250
D	Avleiringer av løs til middels fast kohesjonsløs jord (med eller uten enkelte myke kohesjonslag) eller av hovedsakelig myk til fast kohesjonsjord.	120 – 180	10 – 15	30 – 70
E[d)]	Et grunnprofil som består av et alluviumlag i overflaten med v_s-verdier av type C eller D og en tykkelse som varierer mellom ca. 5 m og 20 m, over et stivere materiale med v_s > 800 m/s.			
S_1	Avleiringer som består av eller inneholder et lag med en tykkelse på minst 10 m av bløt leire/silt med høy plastisitetsindeks (PI > 40) og høyt vanninnhold.	> 100	-	10-20
S_2	Avleiringer av jord som kan gå over i flytefase (liquefaction), sensitive leirer eller annen grunnprofil som ikke er med i typene A – E eller S_1.			

a Hvis minst 75 % av konstruksjonen står på fjell og resten på løsmasser, og konstruksjonen står på ett kontinuerlig fundament (platefundament), kan grunntype A benyttes.

b Valget av grunntype kan være basert på enten $v_{s,30}$, N_{SPT} eller c_u. $v_{s,30}$ anses som den mest aktuelle parameteren å benytte.

c Der det er tvil om hvilken jordtype som skal velges, velges den mest ugunstige.

d Ved bestemmelse av grunntype E kan følgende alternative beskrivelse benyttes: Et jordprofil bestående av et overflatelag med $v_{s,30}$ - verdier av type C eller D og tykkelse varierende mellom ca. 5 m og 20 m over et underliggende stivere materiale med $v_{s,30}$ > 500 m/s.

Figur 16: Fra NS-EN 1998-1:2004+NA:2021: Tabell NA.3.1 Grunntyper.

Seismisk klasse må vurderes etter NS-EN 1998-1:2004+ A1:2013+NA:2021 av ansvarlig RIB.

7.6 Tiltaksklasse geoteknikk – SAK10

Geotekniske oppgaver (prosjektering og utførelse) i en byggesak inndeles i tiltaksklasser iht. bestemmelser i plan- og bygningsloven og byggesaksforskriften (SAK10) *kap. 9 Foretak og tiltaksklasser*. Tiltaket vil trolig bli plassert i **tiltaksklasse 2.** *Tiltaksklasse 2 omfatter oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, der mangler eller feil kan føre til middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet eller tiltak av middels kompleksitet og vanskelighetsgrad der mangler eller feil kan føre til små eller middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.* Tiltaksklasse 2 omfatter normalt byggverk hvor prosjektering kan skje etter anerkjente forutsetninger, beregningsmetoder og tekniske prinsipper, og skole er et eksempel på hva som inngår i denne tiltakskategorien. Dette vil bli vurdert nærmere av ansvarlig RIG før utbygging.

7.7 Kontroll av prosjektering og utførelse

Krav om kontroll av prosjektering og utførelse følger av bestemmelser i NS-EN 1990:2002+NA:2016 og SAK10 (kap. 14). Basert på pålitelighetsklasse (CC/RC) 2 vil dette normalt føre til **prosjekteringskontrollklasse 2 (PKK2)** og **utførelseskontrollklasse 2 (UKK2).** Dette vil bli nærmere vurdert og beskrevet av ansvarlig rådgivende ingeniør geoteknikk (RIG) før utbygging (til IG-søknad).

Krav om kontroll av geoteknisk prosjektering og utførelse følger også bestemmelser i byggesaksforskriften (SAK10 kap. 14). **For tiltaksklasse 2 er det krav til uavhengig kontroll av geoteknisk prosjektering og utførelse.**

8. Geoteknisk vurdering

8.1 Stabilitet

Områdestabilitet anses som tilfredsstillende (jf. kap. 6.2.1). Når det gjelder lokalstabiliteten vurderes den som tilstrekkelig, men dette bør vurderes nærmere i detaljprosjektering av RIG.

8.2 Setninger

Det ble ikke avdekket silt/leire i utførte grunnundersøkelser i borpunktene nærmest bygget. Det er også begrenset løsmassemektighet nærmest bygget. Setninger anses ikke å bli et problem, men må vurderes nærmere av ansvarlig RIG, etter at ev. supplerende grunnundersøkelser er utført.

8.3 Grunnarbeider og fundamentering

Golder er opplyst om at ny barnehage ikke skal fundamenteres dypere enn eksisterende barnehage. Laster er foreløpig ukjent. Dybder til berg under barnehagen er ikke kjent, men basert på utførte grunnundersøkelser antas det at det er grunt til berg. På nåværende tidspunkt anses både direkte fundamentering og fundamentering på berg som alternativer, men dette bør vurderes etter at dybder til berg er kartlagt. Ansvarlig RIG skal vurdere fundamenteringsforhold ifb. detaljprosjekteringen.

9. Supplerende undersøkelser

Geoteknikk

For detaljprosjekteringen skal ansvarlig RIG vurdere behovet for supplerende geotekniske undersøkelser etter at eksisterende barnehage er revet, for å få bedre kontroll på dybder til berg og geotekniske designparametere. Dette vil også avklare metode for og omfang av sikring av byggegrop (graveskråninger/avstiving) og fundamenteringsmetode.

Miljø

I forbindelse med oppstart av gravearbeidene, skal det tas prøver i ytterligere prøvepunkter. Hvis normverdiene for jord overskrides, skal det utarbeides tiltaksplan iht. kapittel 2 i forurensingsforskriften. Hvis det i løpet av gravearbeidene påtreffes ukjent forurensning eller masser som i betydelig grad skiller seg fra øvrige masser (mht. lukt, farge etc.) skal gravearbeidene stoppes og miljøteknisk konsulent kontaktes.

Selv om det ikke er påvist/påvises forurensning skal det det sikres at endelig overflatejord tilfredsstiller kvalitetskriteriene/normverdiene. Iht. veileder skal det i utgangspunktet tas 10 prøver av den endelige overflatejorden (0-2 cm dyp) når barnehagen er ferdig bygget av både ev. gjenbrukte overskuddsmasser, tilkjørt jord og eventuell original grunn som blir tilgjengelig for barn. Prøvetaking kan utelates der det er tilkjørt ny jord som tilfredsstiller dokumentasjonskravene i kapittel 8 i veileder /13/.

10. REFERANSER

/1/ Golder Associates, 2022. Geoteknisk og miljøteknisk grunnundersøkelse Datarapport Føyka barnehage. Rapportnr. 22511688-1

/2/ NGU, 2022. NADAG (Nasjonal database for grunnundersøkelser) (http://geo.ngu.no/kart/nadag-avansert/).

/3/ NVE, 2022. NVE Atlas. Kvikkleire (http://atlas.nve.no/html5Viewer/?viewer=nveatlas&runWorkflow=StartupQuery&mapServiceId=88&layerName=KvikkleireFaregrad&extent=219160,6548404,340403,6616730). Lastet ned: 18.1.2022.

/4/ Rambøll 2017. Grunnundersøkelser. Datarapport. Rapportnr. 001. Datert 13.11.2017. Hentet fra: https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201605682/2455180.

/5/ NGI, 2017. Kvikkleirekartlegging Asker kommune. Befaringsrapport – kartlegging av kvikkleire i Asker kommune. Rapportnr. 20160778-01-R. Hentet fra: https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201605682/2435256.

/6/ NVE, 2018. Regional kvikkleirekartlegging. Risiko for kvikkleireskred i Asker kommune. Rapportnr. 2/2018. Hentet fra: https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201605682/2435256.

/7/ Kartverket, 2022. Høydedata (https://hoydedata.no/LaserInnsyn/). Lastet ned: 18.1.2022.

/8/ NGU, 2022. Berggrunn (http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/). Lastet ned: 18.1.2022

/9/ NGU, 2022. Løsmasser (http://geo.ngu.no/kart/losmasse/). Lastet ned: 18.1.2022.

/10/ NGU, 2022. Marin grense (MG)(http://geo.ngu.no/kart/losmasse/).

/11/ NGU, 2022. Granada – Nasjonal grunnvannsdatabase (http://geo.ngu.no/kart/granada_mobil/). Lastet ned: 26.1.2022.

/12/ Miljødirektoratet, 2009. Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn. TA-2553/2009.

/13/ NGU, 2007. Veileder for undersøkelse av jordforurensning i nye barnehager og lekeplasser. TA-2261/2007.

/14/ NVE 2019. Sikkerhet mot kvikkleireskred. Vurdering av områdestabilitet ved arealplanlegging og utbygging i områder med kvikkleire og andre jordarter med sprøbruddegenskaper. Veileder 1/2019.

/15/ NGU,2022. Nasjonalt aktsomhetskart for radon (http://geo.ngu.no/kart/radon/).

/16/ Strålevernforskriften, 2016. Forskrift om strålevern og bruk av stråling (FOR-2016-12-1659). Hentet fra: Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) - Kapittel II. Generelle bestemmelser om ioniserende og ikke-ioniserende stråling - Lovdata.

/17/ NVE. Aktsomhetskart for flom. https://temakart.nve.no/link/?link=https://temakart.nve.no/link/?link=jordflomskredaktsomhet

Golder Associates AS

Grønland 32B, 3045 Drammen

Org. nr. 988 237 612

Asker kommune

Føyka barnehage

Mobilitetsanalyse

Oppdragsnr.: **52105519** Dokumentnr.: **NO-Mob-01** Versjon: **02** Dato: **2022-05-22**

Norconsult

Oppdragsgiver:	Asker kommune
Oppdragsgivers kontaktperson:	Lars Hanstensen
Rådgiver:	Norconsult AS , Kongens gate 21, 0152 Oslo
Oppdragsleder:	Hilda Øfsthus
Fagansvarlig:	Elise Wike
Andre nøkkelpersoner:	Mats Korneliussen

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
02	2022-05-22	Til gjennomlesing og godkjenning	Mats Korneliussen	HOF	HOF
01	2021-08-02	Føreløpig analyse	ElWik		HOf

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1 Innledning og bakgrunn 4

2 Kartlegging av dagens situasjon 5

2.1 Kollektivtilbud 5
2.2 Biladkomst og parkering 6
2.3 Gående og syklende 7
2.3.1 Langsgående anlegg og kryssingspunkter 7
2.3.2 Nett for gående og syklende 12
2.3.3 Skilta sykkelruter 13
2.3.4 Turveier 14
2.3.5 "Varmekart" for sykkel og gange 15
2.4 Trafikkmengder 16
2.5 Trafikkulykker 16
2.6 Dagens reisevaner i Asker 17
2.6.1 Nasjonal reisevaneundersøkelse 2016/17 17
2.6.2 Lokal reisevaneundersøkelsen blant kommunalt ansatte 17

3 Målsettinger, føringer og krav 19

3.1 Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (2015) 19
3.2 Kommuneplan for Asker – forslag til ny arealdel 19
3.3 Temaplan for sykkel 2018–2030 20
3.4 Trafikksikkerhetsplan 2015–2018 21
3.5 Plan for universell utforming 2018–2021 21
3.6 Krav til parkering ved barnehagen 22
3.6.1 Sykkelparkering 22
3.6.2 Bilparkering 22

4 Beskrivelse av planforslaget for Føyka barnehage 23

4.1 Trafikksikkerhetsvurdering alt.1a 24
4.2 Trafikksikkerhetsvurdering alt.1b 25

5 Vurdering parkeringsdekning og tiltak 27

5.1 Beregning av parkeringsbehov for bil og sykkel 27
5.2 Foreslåtte tiltak innenfor plangrensen 27
5.3 Foreslåtte tiltak utenfor plangrensen 28
5.4 Atferd og holdningstiltak 28

6 Vedlegg 29

6.1 Parkeringsbehov for sykkel, sparkesykkel og bil gitt dagens reisevaner 29
6.2 Parkeringsbehov for sykkel, sparkesykkel og bil gitt endrede reisevaner 30

1 Innledning og bakgrunn

Kapasiteten til Føyka barnehage skal utvides fra 3 til 6 avdelinger som følge av et økt behov for barnehageplasser i kommunen. Eksisterende bygg skal rives og erstattes av et nytt og større barnehagebygg på samme tomt. Nye Føyka barnehage vil få 120 barnehageplasser og 30 ansatte.

Norconsult AS er engasjert av Asker kommune til å gjennomføre en mobilitetsanalyse i forbindelse med planarbeidet for barnehagen.

Trafikksikkerhet, parkering og mobilitet er sentrale temaer som må vurderes i sammenheng med planarbeidet.

Denne rapporten tar for seg vurderinger av et noe større område enn hva som er innenfor plangrensen. Foreslåtte tiltak knyttes ikke nødvendigvis til barnehageutbyggingen.

Alle analyser og vurderinger i denne rapporten er basert på rådgivers beste og uavhengige skjønn. Illustrasjonene er utarbeidet av Norconsult og alle bilder er tatt på befaring tirsdag 2021-09-14.

2 Kartlegging av dagens situasjon

2.1 Kollektivtilbud

Det er god tilgang til kollektivtransport fra Føyka barnehage. Asker stasjon, med fullt buss- og togtilbud, ligger ca. 800 meter og i 10 minutters gangavstand fra barnehagen.

De nærmeste bussholdeplassene er *Trekanten* i Kirkeveien og *Hagaløkka* i Drammensveien. Holdeplassene ligger henholdsvis ca. 450 og 350 meter unna barnehagen, i en gangavstand på omtrent 5 minutter. Holdeplassene betjenes av Ruter-busslinjene 280, 281, 291, 292, 293, 294, 296 og 297, Brakar-busslinje 71 og ekspressbusslinje NW180 (Haukeliekspressen).

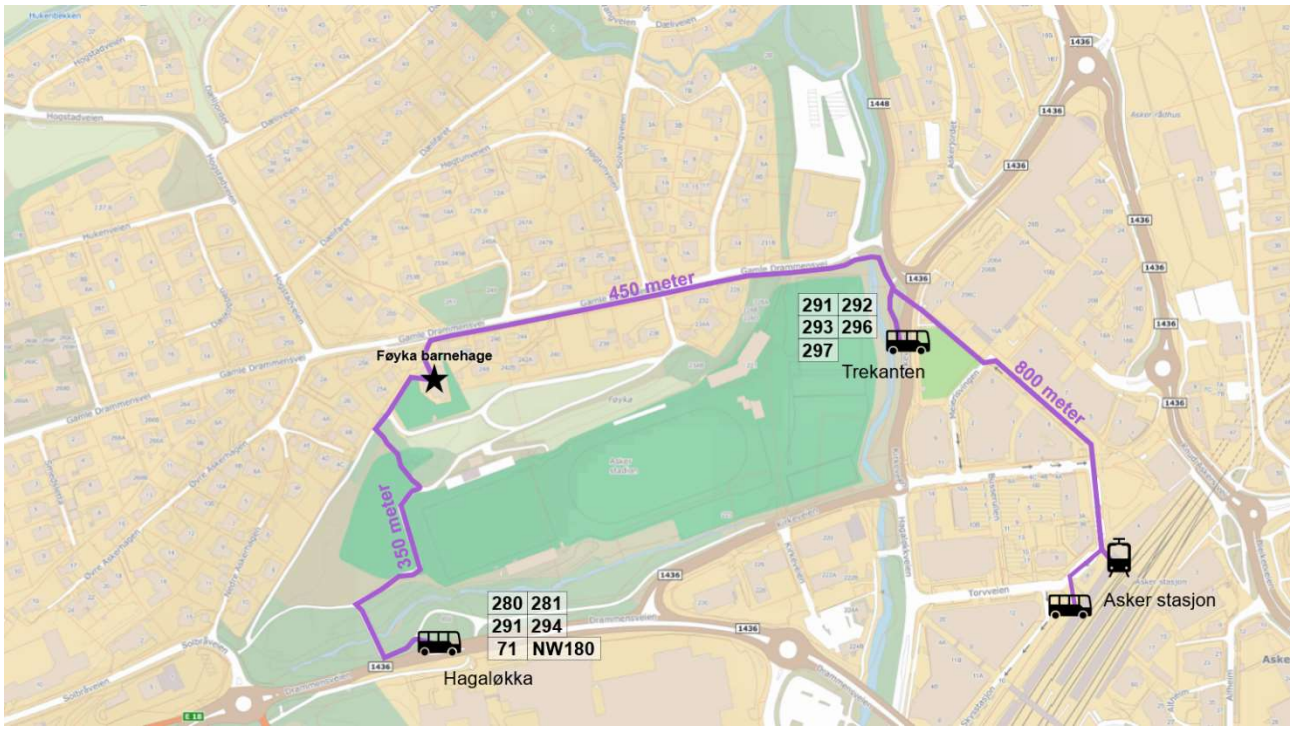

Figur 2-1: Busstilbud og gangavstand til Føyka barnehage. (Kartgrunnlag: Finn.no)

2.2 Biladkomst og parkering

Adkomst til barnehagen med bil er via Gamle Drammensvei, som har fartsgrense 40 km/t. Barnehagen disponerer i dag 14 parkeringsplasser, med inn- og utkjøring via avkjørselen som vist på 2-3.

Avkjørselen er felles for barnehagen og tilgrensende boligeiendommer i vest (gnr./bnr. 2/58 og 2/250). Kjøretøy fra naboeiendommene kjører over en turvei og gjennom parkeringsplassen til barnehagen.

Renovasjon og varelevering løses på parkeringsplassen.

Figur 2-2: Flyfoto av Føyka barnehage med eiendomsgrenser. (Flyfoto: Finn.no)

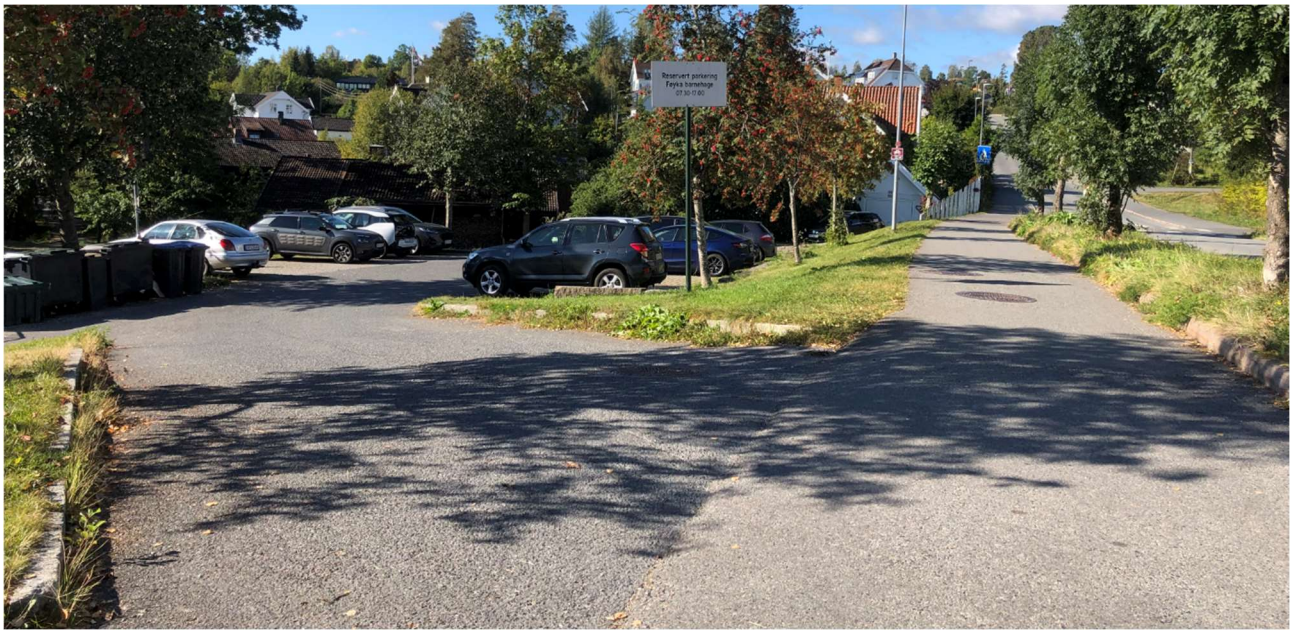

Figur 2-3: Felles avkjørsel for Føyka barnehage og naboeiendommer i vest.

2.3 Gående og syklende

2.3.1 Langsgående anlegg og kryssingspunkter

Langs barnehagetomta og østover er det gang- og sykkelvei på sydsiden av Gamle Drammensvei. Vest for barnehagen er det tosidig fortau over en kort strekning (ca. 65 meter), og deretter ensidig fortau vestover langs nordsiden av Gamle Drammensvei. Se Figur 2-4.

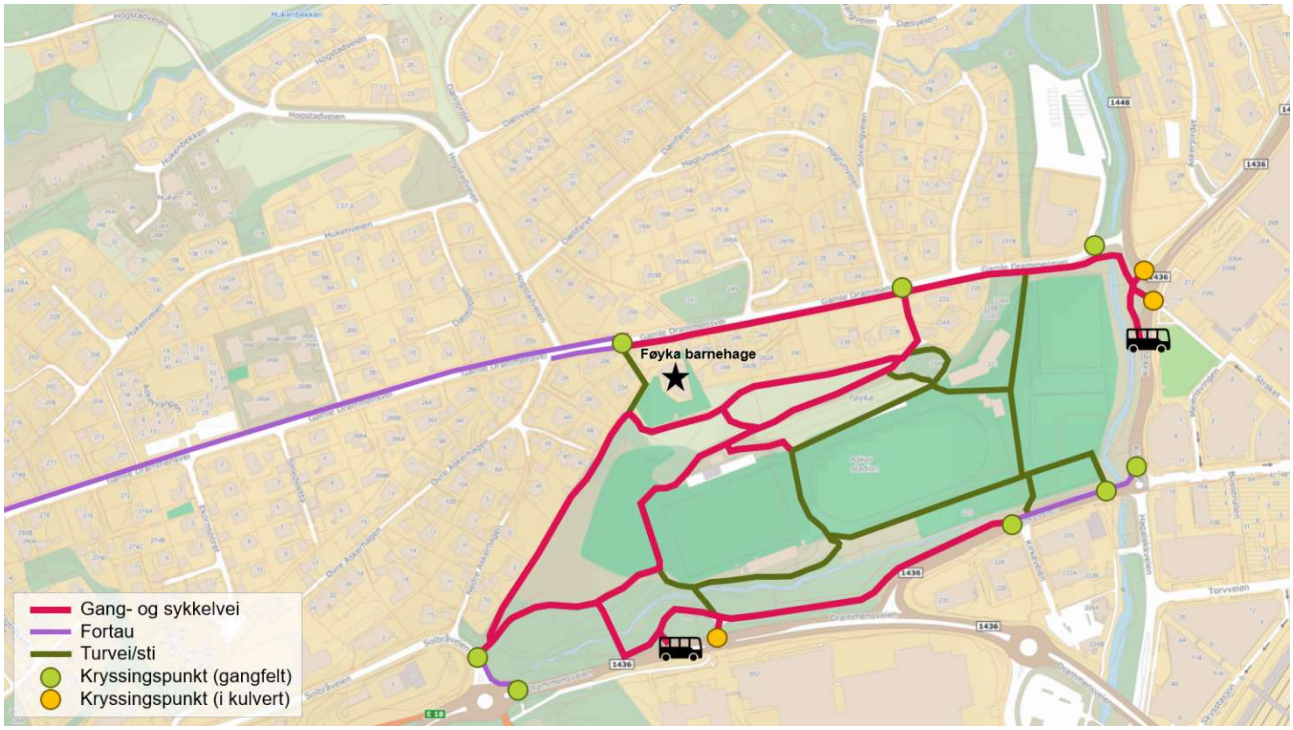

Figur 2-4: Langsgående anlegg for gående og syklende, samt kryssingspunkt, i området rundt Føyka barnehage. (Kartgrunnlag: Finn.no)

Gamle Drammensvei går i nedoverbakke i østgående retning. Det siste partiet mellom Askebrubakken og Kirkeveien er spesielt bratt. Her er det satt opp skilt og betonggriser i sikksakk-mønster på gang- og sykkelveien for å redusere hastigheten til syklistene. Tiltaket er innført for å redusere ulykkesrisikoen mellom syklister og fotgjengere. På befaringen (tirsdag 14. september 2021) ble det observert mange gående og syklende på strekningen, i alle aldre. Betongblokkene førte til trengsel og redusert fremkommelighet for de myke trafikantene, da de ga lite plass til å passere hverandre i bredden. I veibanen, på samme strekning, er det også satt opp krappe fartshumper i gul og svart plast, som tvinger hastigheten på biler og syklister ned til omtrent 10–15 km/t. De krappe humpene oppleves som ubehagelig for syklister.

Fortauet langs nordsiden og gang- og sykkelveien langs sydsiden av Gamle Drammensvei er ca. 2,5 meter bredt. Turveien forbi barnehagen er gruslagt og omtrent to meter bred.[1]

Overgangen mellom asfalten på GS-veien og grusen på turveien er svært ujevn og bratt (ca. 21 % helning[2]). Vann har skylt vekk mye av grusen, slik at det er større steiner og langsgående groper i turveien.

[1] Målt på flyfoto på finn.no
[2] Målt på hoydedata.no/LaserInnsyn. Høydeforskjellen er 1,5 meter over 7 meters lengde.

Gangfeltet nærmest barnehagen kobler sammen fortauet i vest med gang- og sykkelveien i øst og turveien mot idrettsanlegget i syd. Gangfeltet ble nylig reetablert med ny opphøying og oppmerking. Gangfeltet er skiltet på begge sider.

Det er ca. 35 meter mellom lysmastene langs Gamle Drammensvei og mastene er plassert langs sydsiden av veien, i bakkant av gang- og sykkelveien. Strekningen har generell veibelysning og ingen belysning i form av forsterket eller intensivbelysning i tilknytning til gangfelt.

Figur 2-5: Gangfeltet sett fra vest.

Figur 2-6: Gangfeltet sett fra sørøst.

Foran barnehagen og ved bussholdeplassene i nærheten, er det oppmerkede felt for parkering av sparkesykkel og sykkel. Det er ingen fastmonterte sykkelstativ innad på barnehagetomta.

Figur 2-7: Hensetting for sparkesykler ved barnehagen.

Figur 2-8: Hensetting for sparkesykler ved Hagaløkka busstopp.

2.3.2 Nett for gående og syklende

Tilbudet for gående og syklende i Gamle Drammensvei inngår i et større sammenhengende nett for gående og syklende. Statens vegvesen sin kartportal, med data fra Nasjonal vegdatabank/NVDB («Vegkart»), gir innsikt i dagens tilbud for gående og syklende. Figur 2-9 viser hvor det er gang- og sykkelveier i områdene rundt barnehagen i dag.

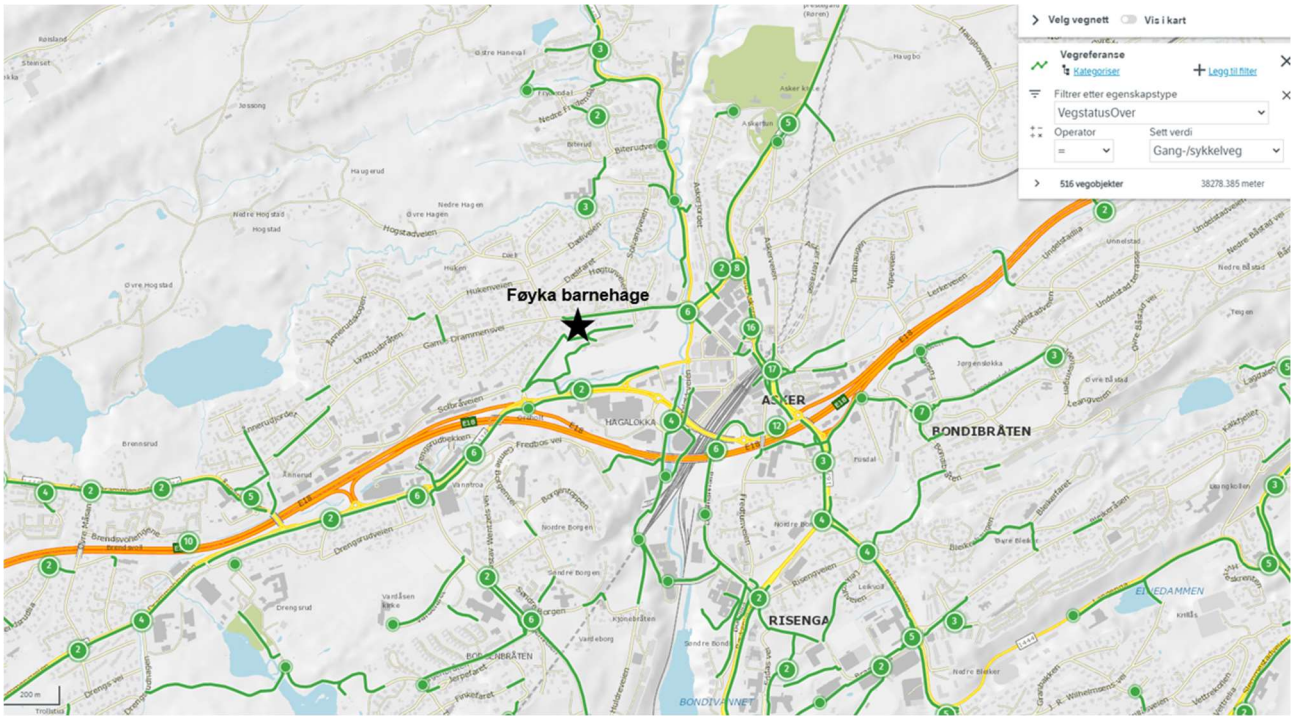

Figur 2-9: Gang- og sykkelveier (markert med grønne linjer) i området rundt Føyka barnehage. (Kilde: vegkart.no/NVDB)

Det er sammenhengende gang- og sykkelnett mellom Føyka barnehage og Asker sentrum, og på tvers av E18 øst og vest for barnehagen.

Som det fremgår av figuren, mangler det sykkeltilrettelegging i Gamle Drammensvei vest for barnehagen. Strekningen fram til Drengsrud skole fremstår som en «missing link» i sykkelnettet. Det er for høy trafikkmengde med 3300 kjøretøy pr. døgn i Gamle Drammensvei til at sykling i blandet trafikk, dvs. sykling i veibanen sammen med bilene, er en akseptabel løsning[3].

På bakgrunn av dette, er det altså behov for anlegg for syklende på strekningen mellom Føyka barnehage og Drengsrud skole. For å skape et mest mulig sammenhengende tilbud, og unngå kryssing av Gamle Drammensvei, bør anlegget for syklende etableres langs sydsiden av Gamle Drammensvei.

[3] Kilde til sykling i blandet trafikk og ÅDT fra Asker sykkelstrategi s.53.

2.3.3 Skilta sykkelruter

Statens vegvesen sin kartportal gir oversikt over hvilke sykkelruter som er skiltet. Som det fremgår av Figur 2-10, er Asker sentrum et knutepunkt for sykkelrutene i øst/vest- og nord/sørgående retning.

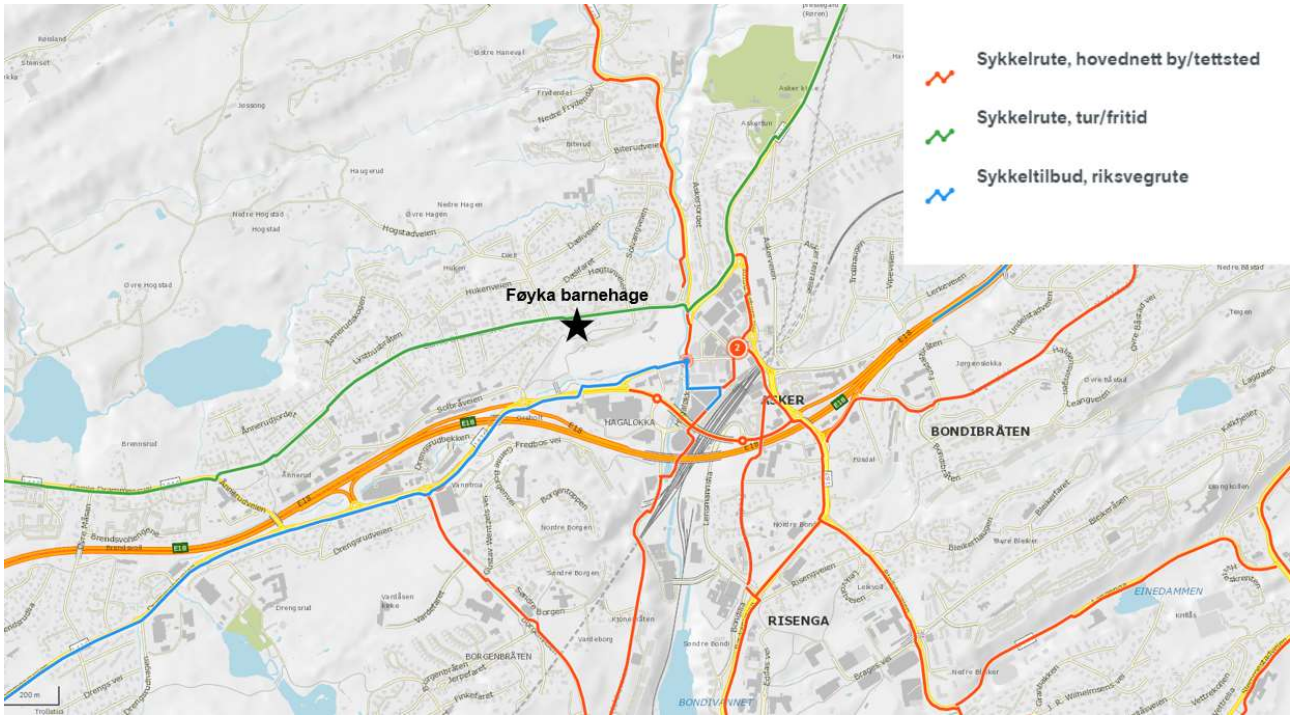

Figur 2-10: Skilta sykkelruter i området rundt Føyka barnehage. Kilde: vegkart.no/NVDB.

2.3.4 Turveier

Det er også flere turveier i området rundt barnehagen. Noen av disse er beskrevet nærmere av den norske turistforening og gjengitt i Figur 2-11.

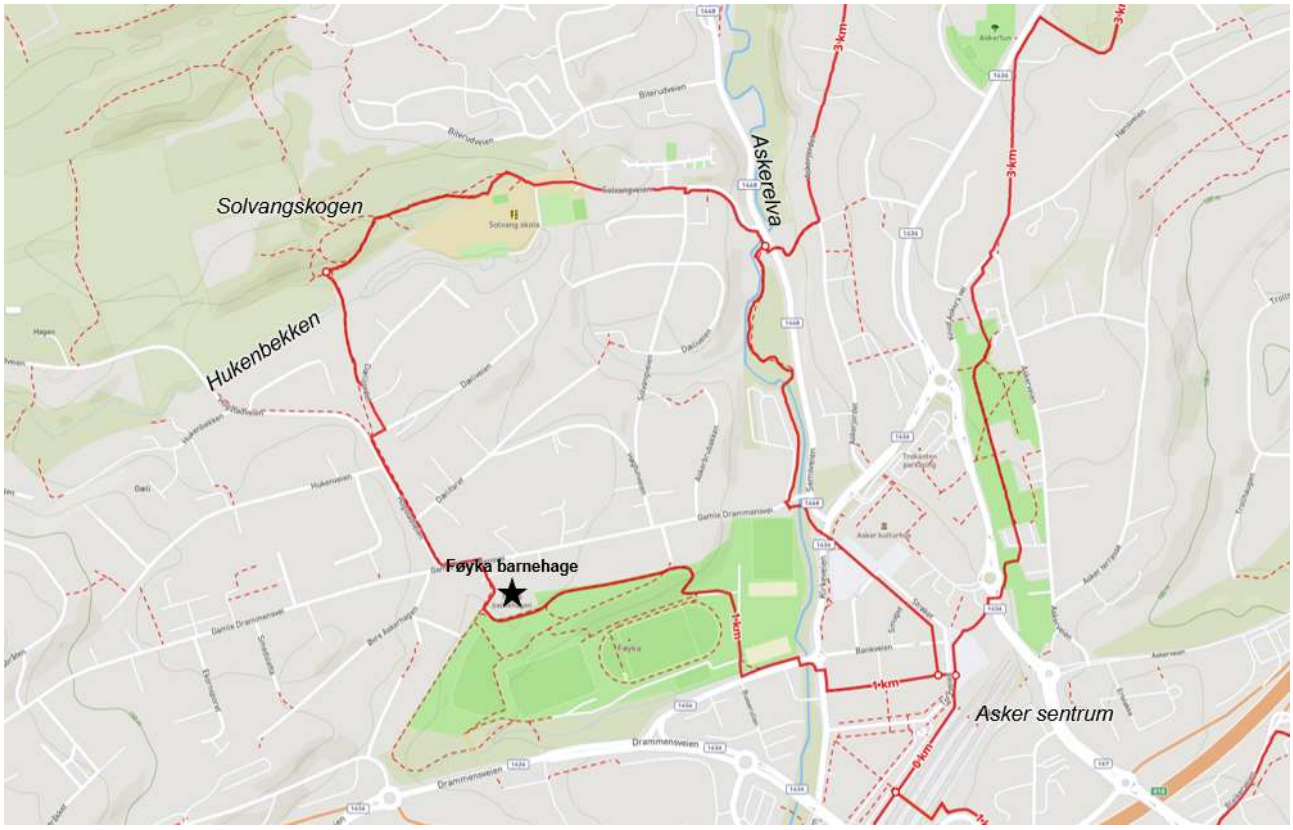

Figur 2-11: Turveier i området rundt Føyka barnehage. Røde linjer viser DNT-merkede sommerstier. (Kilde: Den norske turistforening (DNT), UT.no)

Turveien langs vestsiden av barnehagen inngår i den DNT-merkede løypa «Rundtur Solvang». Rundturen går fra Føyka barnehage, over Hukenbekken, gjennom Solvangskogen, langs Askerelva, innom sentrum og tilbake igjen til barnehagen. Det er omtrent 500 meter å gå mellom Føyka barnehage og Solvangskogen.

2.3.5 "Varmekart" for sykkel og gange

Strava er en treningsapp som bruker GPS-registreringer til å lage kart over bevegelsesmønstre. Brukerne av appen laster regelmessig opp GPS-data, som gjør at det kan lages et "varmekart" for blant annet sykkel og gange.

Disse kartene fanger i større grad opp mosjonister og det er uvisst hvilken andel registreringene utgjør av den totale strømmen av myke trafikanter, men kartene gir en indikasjon på hvilke ruter som brukes mest. Figur 2-12 viser registreringer av syklende og gående i området rundt barnehagen.

Figur 2-12: "Varmekart" over gåing og sykling i området. Strektykkelsen indikerer hvor mange som går/sykler på den aktuelle strekningen. (Kilde: Strava global heatmap)

2.4 Trafikkmengder

Gamle Drammensvei har ifølge Nasjonal Vegdatabank (NVDB) en årsdøgntrafikk (ÅDT) på 3300 kjøretøy per døgn, men en tungtrafikkandel på 5 %.[4]

I henhold til kap B.3 i håndbok V713 tas det utgangspunkt i at trafikkmengden i makstimen vil utgjøre 12 % av ÅDT. Basert på dette vil trafikkmengden i makstimen tilsvare ca. 400 stk. kjøretøyer i makstimen langs Gamle Drammensvei.

2.5 Trafikkulykker

I løpet av de siste 10 årene er det blitt registrert tre trafikkulykker i Gamle Drammensvei. Ulykkenes omtrentlige plassering er vist i Figur 2-13 og er nærmere beskrevet i Tabell 1. Ingen av ulykkene skjedde ved barnehagen. Det er kun registrert ulykker gående eller syklende involvert. Det er sannsynlig at det har skjedd flere sykkelulykker enn de som er registrert, da det er mange sykkelulykker med personskade som ikke rapporteres til politiet. Disse kommer derfor ikke med i statistikken og mørketallene er derfor store.[5]

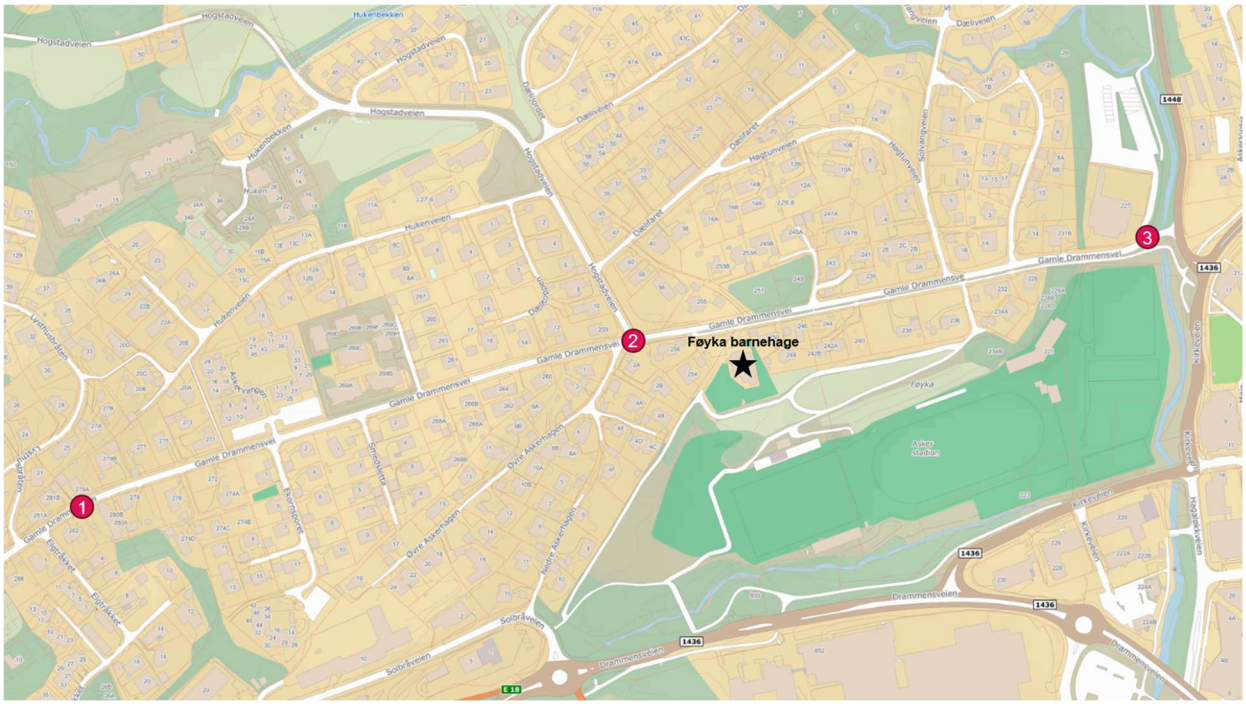

Figur 2-13: Trafikkulykker med personskade fra og med januar 2000. (Kilde: NVDB)

Nr.	Ulykkesdato	Hvor	Informasjon om ulykken
1	2011-11-12	På strekning (ved Elgetråkket)	Fotgjenger ble påkjørt på fortau av personbil.
2	2010-10-13	I kryss (Gamle Drammensvei x Hogstadveien)	Syklist ble påkjørt av personbil fra samme kjøreretning ved avsvinging (venstresving).
3	2017-01-26	I kryss (Gamle Drammensvei x avkjørsel til parkering ved Kirkeveien)	Fotgjenger ble påkjørt av varebil ved kryssing av kjørebanen.

Tabell 1: Opplysninger om de registrerte trafikkulykkene. (Kilde: NVDB)

[4] Trafikkmengden gjelder for 2011. Det foreligger ikke nyere trafikktall.
[5] Sykkelulykker, Ulykkestyper, skadeomfang og risikofaktorer, rapport 793, TØI, 2005

2.6 Dagens reisevaner i Asker

Dette kapittelet gjengir relevant data fra rapport 123/2019 av Urbanet Analyse: Reisevaner i nye Asker kommune: Asker, Røyken og Hurum – En analyse av den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2016/17 og reisevaneundersøkelse blant kommunalt ansatte (gjennomført høsten 2017).

2.6.1 Nasjonal reisevaneundersøkelse 2016/17

Ca. 10 % av de daglige reisene til bosatte i Asker, Røyken og Hurum er følgereiser, dvs. reiser for å følge barn til barnehage, skole eller andre aktiviteter. Følgereisene er i hovedsak bilbaserte (85 % som bilfører og 3 % som bilpassasjer), mens 9 % følger til fots, 1 % på sykkel og 1 % via kollektivt transportmiddel.[6] Følgereisene er i snitt 9,7 kilometer lange, men det vanligste er en reiselengde på 4,0 kilometer (medianlengden).

Flertallet av arbeidsreisene til bosatte i Asker, Røyken og Hurum er også bilreiser (54 % som bilfører og 10 % som bilpassasjer), selv om kollektivandelen på arbeidsreisene er relativt høy (17 %). 14 % går og 5 % sykler til jobb. Arbeidsreisen for bosatte i Asker kommune alene, er i gjennomsnitt 13,4 kilometer lang, mens for de tre kommunene sammenlagt er gjennomsnittlig reiselengde 15,8 kilometer[7].

Mange av de daglige reisene vi foretar er korte og lokale. 30 % av bilturene er under 3 kilometer. Selv om en del av disse korte bilreisene inngår i en lengre reisekjede, som f.eks. å kjøre til barnehagen før man kjører videre til jobb, bør det likevel være et potensial for å overføre en god del av de korte bilreisene til sykkel og gange eller som en kombinasjon av gange-/sykkel og kollektivreiser.

2.6.2 Lokal reisevaneundersøkelsen blant kommunalt ansatte

14 % av de *kommunalt ansatte i Asker* bor i naturlig gangavstand fra jobben, dvs. at de har to kilometer eller mindre mellom hjem og jobb. 16 % bor mellom 3-4 kilometer fra jobb, og 28 % bor mellom 5-10 kilometer fra jobb. 43 % bor mer enn 10 kilometer fra jobb.[8]

Vi finner en klar sammenheng mellom avstand mellom hjem og jobb og transportmiddelbruk: Blant de som bor 2 kilometer eller mindre fra arbeidsplassen sin, går eller sykler halvparten til jobb. Likevel bruker 1/3 bruker bil. Både kollektiv- og bilandelen øker med økende avstand. Blant de som bor mer enn 20 kilometer fra arbeidsplassen benytter 2 av 10 kollektivtransport, og 7 av 10 bruker bil.

De fleste som kjører bil, gjør dette fordi det tar kortere tid, fordi det er langt mellom hjem og jobb eller fordi de har arbeidsrelaterte møter i løpet av dagen som krever bruk av bil. Dersom de skulle kjøre mindre bil ville om lag 1/3 ha syklet mer og om lag 1/3 ville ha reist mer med kollektivtransport. 9 % ville ha gått og for 23 % er det ikke aktuelt å kjøre mindre bil. For å få flere til å sykle eller gå er det ønskelig med støtte til kjøp av el-sykkel, å få bedre dusj og garderobefasiliteter på jobb, og å utbedre gang- og sykkelveiene. For å få flere til å reise med kollektivtransport er det ønskelig med et bedre rutetilbud og høyere avgangsfrekvens.

Viktigste årsaker til å bruke bil til jobb (svar for ansatte i kun Asker kommune):

- Det tar kortere tid (53 %)
- Arbeidsrelaterte møter/avtaler (34 %)
- Ærend på vei til/fra jobb (33 %)
- Det er langt mellom hjem og jobb (32 %)
- Henting/levering av barn (24 %)

[6] Figur 2.20, side 20
[7] Figur 2.19, Side 19
[8] Figur 3.9, side 26

- Foretrekker å kjøre bil (13 %)
- Bruker bil når det er dårlig vær (12 %)
- Liker ikke å sykle om vinteren (9 %)
- Lite tilrettelagt for sykling/gange (7 %)
- Helsemessige årsaker (6 %)
- Private møter/ærender i arbeidsdagen (4 %)
- Ikke tilrettelagt for sykkelparkering, dusj mv. (3 %)
- Kollegaer/andre sitter på til/fra jobb (2 %)

Alle som kjører bil til jobb minst én dag i uken fikk også spørsmålet om hvilket alternativ de ville ha benyttet, dersom de skulle kjøre mindre bil til jobb. Blant ansatte i Asker kommune, er det totalt sett 37 % som ville ha valgt å sykle, 32 % ville ha benyttet kollektivtransport, 8 % ville ha gått og 3 % ville ha valgt MC/moped. 20 % oppgir at det ikke er aktuelt å kjøre mindre bil enn det de gjør i dag.

De som ikke går eller sykler flere dager i uka fikk spørsmål om hva som skal til for å sykle, gå eller jogge mer til jobb. Også her var det mulig å oppgi inntil tre svaralternativer. Svar fra ansatte i Asker kommune:

- 44 % svarer at det ikke er aktuelt å sykle, gå eller jogge mer til jobb enn det de gjør i dag.
- 30 % vil sykle mer dersom det ble innført støtte til kjøp av el-sykkel.
- 24 % mener at en belønningsordning for de som sykler eller går vil gjøre at de sykler eller går mer.
- 20 % vil sykle, gå eller jogge mer til jobb dersom det blir bedre fasiliteter i form av garderobe, dusj mv
- 20 % mener at de ville sykle eller gå mer dersom det ble bedre og tryggere sykkel- og gangveier.
- 10 % vil sykle mer dersom det ble bedre mulighet for trygg parkering av sykkelen.

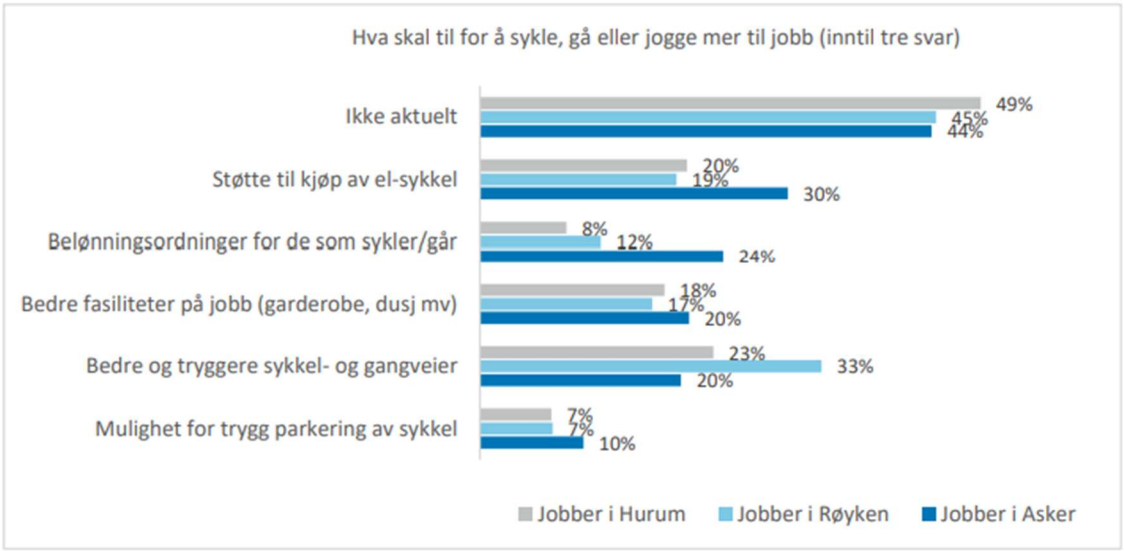

Figur 2-14: Hva skal til for å sykle, gå eller jogge mer til jobben. Svar blant de som sykler eller går sjeldnere enn flere dager i uka. (Kilde: Figur 3.15, Lokal arbeidsreiseundersøkelse blant kommunalt ansatte i Asker, Røyken og Hurum høsten 2017)

3 Målsettinger, føringer og krav

I dette kapittelet gjengis noen av de målsettingene og føringene som vurderes som sentrale mht. utvikling av tilbudet for gående og syklende i området rundt barnehagen, trafikksikkerhet og parkering.

3.1 Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (2015)

Føyka barnehage ligger innenfor det som er definert som et prioritert vekstområde. Regional plan for areal og transport fastslår at gang-, sykkel- og kollektivtransporttraseer skal prioriteres foran andre trafikantgrupper i prioriterte vekstområder, slik at gange og sykling kan bli naturlige førstevalg både for korte reiser og som en del av kollektivreisen. Planen legger følgende føringer:

- Sykkel: På strekninger med stort potensial for sykkeltrafikk bør det bygges sammenhengende regionale sykkelveier med høyere standard enn tradisjonelle gang- og sykkelveier (større bredde, økt fremkommelighet), og adskilt fra fotgjengere og biler. Dette gjelder også mellom prioriterte lokale byer og tettsteder i Akershus. Det forventes at det utvikles et trygt og tydelig sykkelveinett med egne traseer og sykkelparkering ved kollektivknutepunkt, arbeidsplasser, fritidsaktiviteter, skoler, butikker, bysentra og annen publikumsrettet virksomhet.
- Gange: Det forventes at sammenhengende gangnett utvikles i prioriterte vekstområder, med vekt på fremkommelighet, sikkerhet, attraktivitet og universell utforming, særlig inn mot kollektivholdeplasser og -knutepunkt, skoler og i sentrumsområder. Lokale stier og snarveier bør sikres i arealplaner.
- Parkering: Tilgang og pris på parkeringsplasser er med på å bestemme mengden av biltrafikk, og dermed fremkommeligheten på veiene. En restriktiv parkeringspolitikk kan innebære en bevisst knapphet på parkeringsplasser, samt bruk av avgifter. Det forventes at kommunene utarbeider en parkeringspolitikk i tråd med føringene i regional plan.
- Trafikkvekst: Planen skal bidra til at all trafikkvekst skal skje med sykkel, gange og kollektiv

3.2 Kommuneplan for Asker – forslag til ny arealdel

Kommuneplanen for årene 2022–2034 er fremdeles under utarbeidelse. Samfunnsdelen ble vedtatt juni 2020. Forslag til ny arealdel er nylig blitt utarbeidet, men ikke vedtatt.

I retningslinjene (datert 2021-09-14) til den foreslåtte arealdelen står det at veianlegg (kommunal vei og fylkesvei) gjennom prioriterte vekstområder primært skal utformes med gatepreg og inkludere gode løsninger for busstransport, samt separate anlegg for syklister og fotgjengere. Det skal legges særskilt vekt på trafikksikre løsninger for fotgjengere. Miljøgateprinsipper og redusert hastighet for biltrafikk skal vurderes.

Den foreslåtte arealdelen definerer en nullvekstlinje. Føyka barnehage ligger nord for nullvekstlinjen.

Nord for nullvekstlinjen forutsettes det at videre bolig- og arbeidsplassvekst ikke genererer vekst i personbiltrafikken. Nord for nullvekstlinjen skal all vekst i persontrafikk gjøres med kollektivtransport, sykkel og gange. Det legges opp til en restriktiv parkeringsnorm og tilrettelegges for økt andel utslippsfrie biler og bildelingsordninger.

3.3 Temaplan for sykkel 2018–2030

Temaplan for sykkel 2018–2030 sin visjon er å gjøre det attraktivt å sykle i Asker. Hovedmålet er å øke sykkelandelen i Asker kommune til 8 % innen 2026 og 12 % innen 2030. På lengre sikt tilstrebes en sykkelandel på 20 % i henhold til nasjonale mål. Sykkelandelen var 3 % da planen ble utarbeidet (2018).

Temaplanen angir på hvilken måte sykkelnettet i Asker skal utvikles fram mot 2030. Planen definerer Gamle Drammensvei (forbi barnehagen), Drammensveien (syd for idrettsområdet) og Kirkeveien (øst for idrettsområdet) som «Hovednett». Det er også planlagt nye hoved-sykkelforbindelser på tvers av idrettsområdet, mellom Gamle Drammensvei og Drammensveien. Figur 3-1 viser et utsnitt fra Temaplan sykkel Asker 2018–2030.

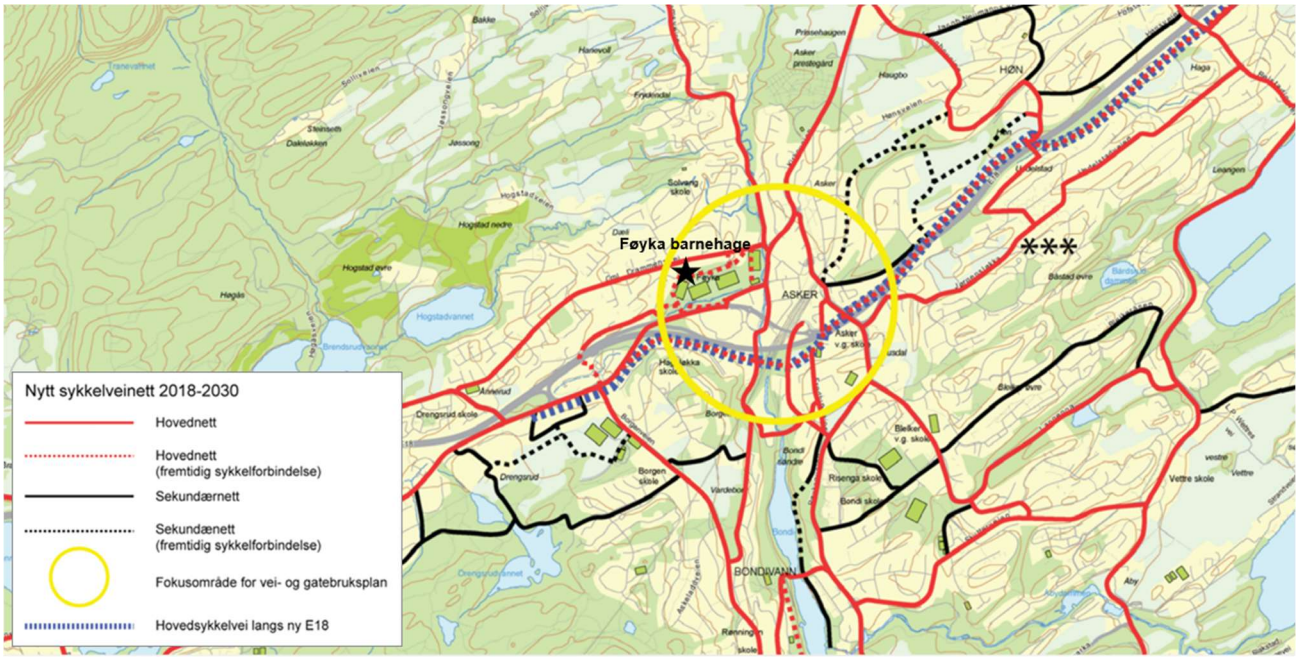

Figur 3-1: Utsnitt av sykkelkartet som inngår i Temaplan sykkel Asker 2018–2030.

På hovedsykkelnettet skal det være høy standard på løsningene og det skal håndtere gjennomgående sykkeltrafikk. I kommuneplanen presiseres det at nye anlegg langs hovedsykkelveinettet skal separere syklister og fotgjengere, det vil si sykkelvei med fortau eller sykkelfelt.[9]

Som tidligere nevnt i kapittel 2.3.1 og 2.3.2, mangler det i dag sykkeltilrettelegging i Gamle Drammensvei mellom Føyka barnehage og Drengsrud skole, og sykkeltilretteleggingen i området består av gang- og sykkelveier. I henhold til Temaplanen for sykkel, skal det etableres et sammenhengende sykkelanlegg langs Gamle Drammensvei, og gang- og sykkelveiene i området skal oppgraderes til høystandardanlegg (for eksempel sykkelvei med fortau).

[9] Del 3, Bestemmelsene til kommuneplanens arealdel (2017), Kommuneplan for Asker 2018-2030

3.4 Trafikksikkerhetsplan 2015–2018

Asker kommunes trafikksikkerhetsplan 2015–2018 peker ut sikkerhet for gående og syklende som hovedsatsningsområde. Dette satsningsområdet begrunnes både med ulykkessituasjonen i kommunen og med overordnede mål i Nasjonal Transportplan (NTP) og Akershus fylkeskommunes handlingsprogram.

Planen viser til det nasjonale målet om at trafikkveksten skal tas med kollektiv, gange og sykkel og at det derfor vil være nødvendig å jobbe målrettet med å redusere risikoen for ulykker med gående og syklende.

3.5 Plan for universell utforming 2018–2021

Asker kommune har også definert konkrete målsettinger og tiltak innenfor universell utforming. Plan for universell utforming 2018–2021 angir kommunens målsettinger og hvilke tiltak som gjennomføres for å oppnå disse målsettingene. Tabell 2 gjengir to delmål i planen som berører tilrettelegging for myke trafikanter (gående og syklende).

Mål 1 Myke trafikanter Transportårer for myke trafikanter skal være universelt utformet.			
Delmål	**Tiltak**	**Opp-start**	**Ansvar**
1.1 Fortau og gangareal skal ha fri og mest mulig direkte ferdsel mellom målpunkter med god og riktig belysning.	I all areal- og byggesaksbehandling skal det sikres gode forhold for myke trafikanter. Det skal etableres hvile- og venteplasser med gode benker med korte mellomrom tilpasset stigningsforhold. Til benkene kobles søppelkasser. Områdene rundt de større sentraene prioriteres.	Pågår	Strategi og samfunn Plan og bygnings-avdelingen (PBA): regulering og byggesak. Kommunalteknisk avdeling (KTA) og Eiendom: Kommunal prosjektering og opparbeidelse. I oppfølgingen skal det samarbeides med vellene.
1.2 Gang-/sykkelveier skal ha fri og mest mulig direkte ferdsel med god og riktig belysning.	Det skal etableres gjennomgående sykkelveier med ulik grad av separering av trafikantgrupper. Eksempel på viktige traséer: Langs ny E18, Drammensveien, Slemmestadveien, Røykenveien		Strategi og samfunn PBA Eiendom KTA

Tabell 2: Delmål 1.1 og 1.2 i "Plan for universell utforming 2018–2021".

3.6 Krav til parkering ved barnehagen

Arealdelen til kommuneplanen for Asker (inkludert bestemmelser og parkeringsnorm) er ikke vedtatt. Det betyr at det per dags dato er parkeringsnormen fra 2017[10] som er gjeldende for plansaken.

I dette kapittelet fremlegges likevel krav til parkeringsdekning og utforming ihht. begge parkeringsnormer – både gjeldende norm fra 2017 og hva som står i foreslått norm. Ved beregning av krav til bil- og sykkelparkering er det lagt følgende forutsetninger til grunn:

- 120 barnehagebarn
- 30 ansatte
- 720 m^2 BRA

3.6.1 Sykkelparkering

Gjeldende norm (2017) setter krav til minimum 45 sykkelparkeringsplasser[11] og at det tilrettelegges for parkering av sykkeltraller under tak.

I henhold til ikke-vedtatt norm (2020) skal sykkelparkeringsdekningen ved barnehager vurderes særskilt. Normen setter krav til at 50 % av sykkelparkeringsplassene er under tak og at 5 % av plassene tilpasses lastesykler, sykkelvogner osv. Sykkelparkeringen skal ha god arkitektonisk- og bruksmessig kvalitet.

3.6.2 Bilparkering

Gjeldende norm (2017) setter ingen nedre grense for parkering, men krav om maksimalt 36 bilparkeringsplasser[12]. Av disse skal minst 5 % reserveres forflytningshemmede. Videre står det at parkeringsbehovet for ansatte skal vurderes i forhold til kollektivnærhet[13]. Føyka barnehage er per definisjon kollektivnært. Parkeringsnormen skal også vurderes i forhold til trafikksikkerhet og tilgjengelig anlegg for myke trafikanter. Ved reduksjon av norm kan GS-anlegg kreves opparbeidet som en del av barnehageanlegget.

I henhold til ikke-vedtatt norm (2020) skal det etableres 4–14 bilparkeringsplasser[14]. Det presiseres at god kollektivtilgjengelighet og tettere bebyggelse tilsier en lav norm for bil. «Det skal tilrettelegges for sambruk av bilparkeringsplasser basert på mobilitetsplan for aktuelt område. Ved alle utbyggingsprosjekter med felles parkeringsanlegg, skal det være sikret tilstrekkelig strømtilførsel til at det kan etableres opplegg for el-billading på alle p-plassene for ansatte.»

[10] Kommuneplan for Asker 2018–2030, Del 3.
[11] 0,3*(120 barn + 30 ansatte) = 45 sykkelparkeringsplasser
[12] 0,3 * 120 barn = 36 bilparkeringsplasser
[13] Definert i Kommuneplan for Asker 2018–2030, Del 3, Vedlegg 3.
[14] 0,5–2,0 bilparkeringsplasser per 100 m^2 BRA

4 Beskrivelse av planforslaget for Føyka barnehage

Planforslaget innebærer å rive eksisterende barnehage og erstatte den med en ny og større barnehage på samme tomt. Den nye barnehagen vil ha seks avdelinger. Dette innebærer 120 barnehageplasser og 30 ansatte.

Planområdet inkluderer turveien langs barnehagen i vest, Gamle Drammens vei langs barnehagen i nord og deler av gang- og sykkelveien (rulleskiløypa) sørøst for barnehagen. Rulleskiløypa som krysser tomta, skal flyttes innen desember 2026[15].

Figur 4-1: Landskapsplan. Planavgrensningen er vist med røde, stiplede linjer. (Norconsult, 2022-05-24)

Planforslaget legger opp til at de aller fleste skal gå, sykle eller reise kollektivt til/fra Føyka barnehage, i tråd med gjeldene mål og føringer på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå.

I det følgende vil det bli redegjort for en trafikksikkerhetsvurdering av to videreutviklede løsninger knyttet til utforming av vegarealet i tilknytning til Føyka barnehage - alternativ 1a og 1b.

[15] Områdeplan for Føyka – Elvely, vedtatt 2017-05-23.

4.1 Trafikksikkerhetsvurdering alt.1a

Det er i alternativ 1a lagt opp til 52 sykkelparkeringsplasser fordelt i nord og sør samt en reservert plass for forflyttningshemmede (HC-plass). Det er ikke lagt til rette for øvrig parkering på plassen foran barnehagen. For å kunne sørge for tilstrekkelig areal for varelevering og renovasjon er det utformet vendehammer på kjøreearealet foran barnehagen. Det vil være nødvendig å opprettholde avkjørsel til boliger i vest. Disse vil ha tilkomst over vegarealet i forkant av barnehagen og over turvei.

Som følge av behovet for å etablere en vendehammer for varelevering/renovasjon vil dette medføre et stort vegareal foran barnehagen. Det vurderes som svært sannsynlig at flere foreldre vil velge å kjøre barna til barnehagen, selv om det ikke er lagt til rette for slik kjøring eller at slik kjøring er ønskelig. Dette vil kunne føre til parkering på ugunstige plasser og medføre en uoversiktlig trafikksituasjon med økt risiko for uønskede hendelser med fare for personskade.

Som følge av at sykkelpareringsplassene er plassert i det samme området hvor det kan oppstå uønsket kjøring og parkering, vil dette kunne medføre uønskede situasjoner og hendelser i forbindelse med rygging og parkerings av ev. personbiler.

Samlet sett vurderes alternativ 1a til å ikke være en anbefalt løsning, siden utformingen av vegarealet foran barnehagen likevel vil muliggjøre kjøring, som vurderes som svært sannsynlig at vil forekomme. Som følge av manglende tilrettelegginen for parkering, men der det likevel er et stort kjøreareal tilgjengelig kan derfor løsningen medføre opplevd utrygghet og risiko for uønskede trafikkuhell.

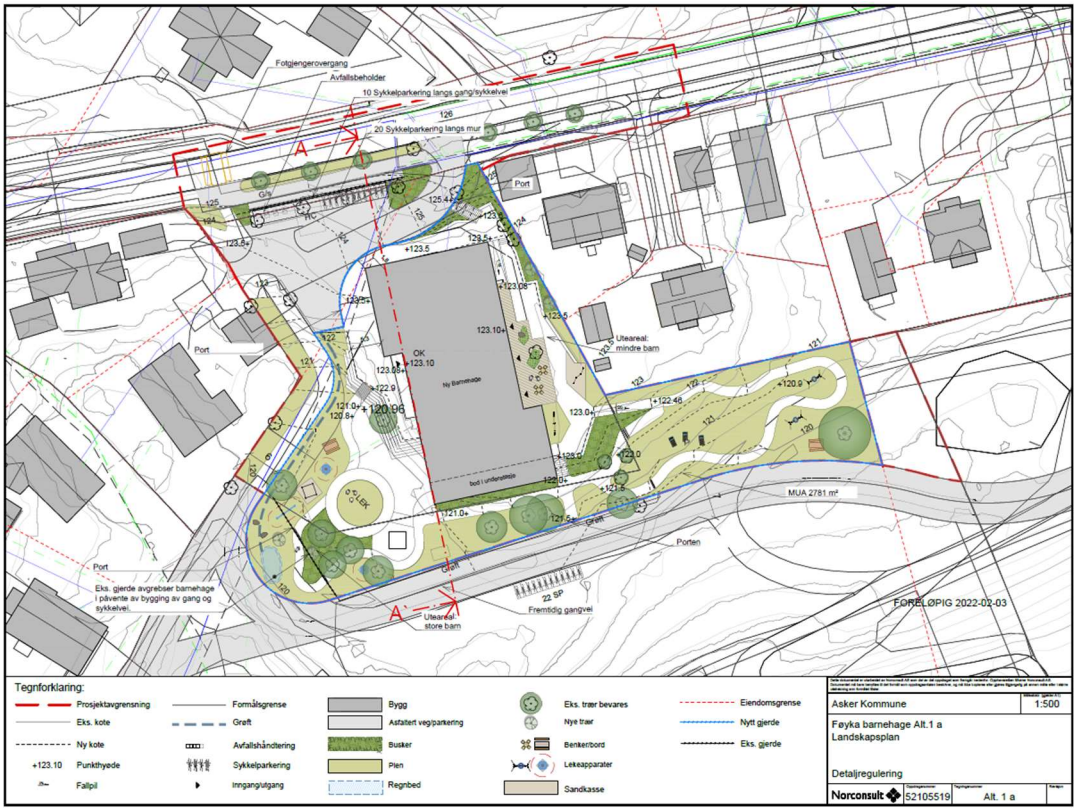

Figur4-2: Alternativ 1a.

4.2 Trafikksikkerhetsvurdering alt.1b

Alternativ 1b har lagt til rette for 52 sykkelparkeringsplasser langs gang- og sykkelvegen i nord og i sør. Det er i tillegg lagt til rette for parkering av EL-sparkesykkel i nord. Det er oppmerket åtte parkeringsplasser samt en plass reservert for forflyttningshemmede (HC-plass). For å kunne sørge for tilstrekkelig areal for varelevering og renovasjon er det tenkt sambruk av parkeringsarealet, hvor tilgjengelig areal fra ledige parkeringsplasser og HC plass brukes til manøvrering utenom barnehagens åpningstid. Det vil også i dette alternativet være nødvendig å opprettholde avkjørsel til boliger i vest. Disse vil ha tilkomst over vegarealet i forkant av barnehagen og over turvei.

Alternativ 1b viser et mindre utflytende vegareal foran barnehagen som vurderes som positivt. Som følge av at det vurderes som sannsynlig at enkelte foreldre vil kjøre barna til barnehagen vurderes det videre som gunstig at det legges til rette for en avgrenset og oversiktlig parkeringssituasjon.

Sykkelparkeringsplassene er plassert langs gang- og sykkelvegen på oppsiden av parkeringsplassene på nordsiden. Dette vurderes som er godt tiltak for å redusere potensialet for ev. konflikter mellom syklende og kjørende på parkeringsarealet.

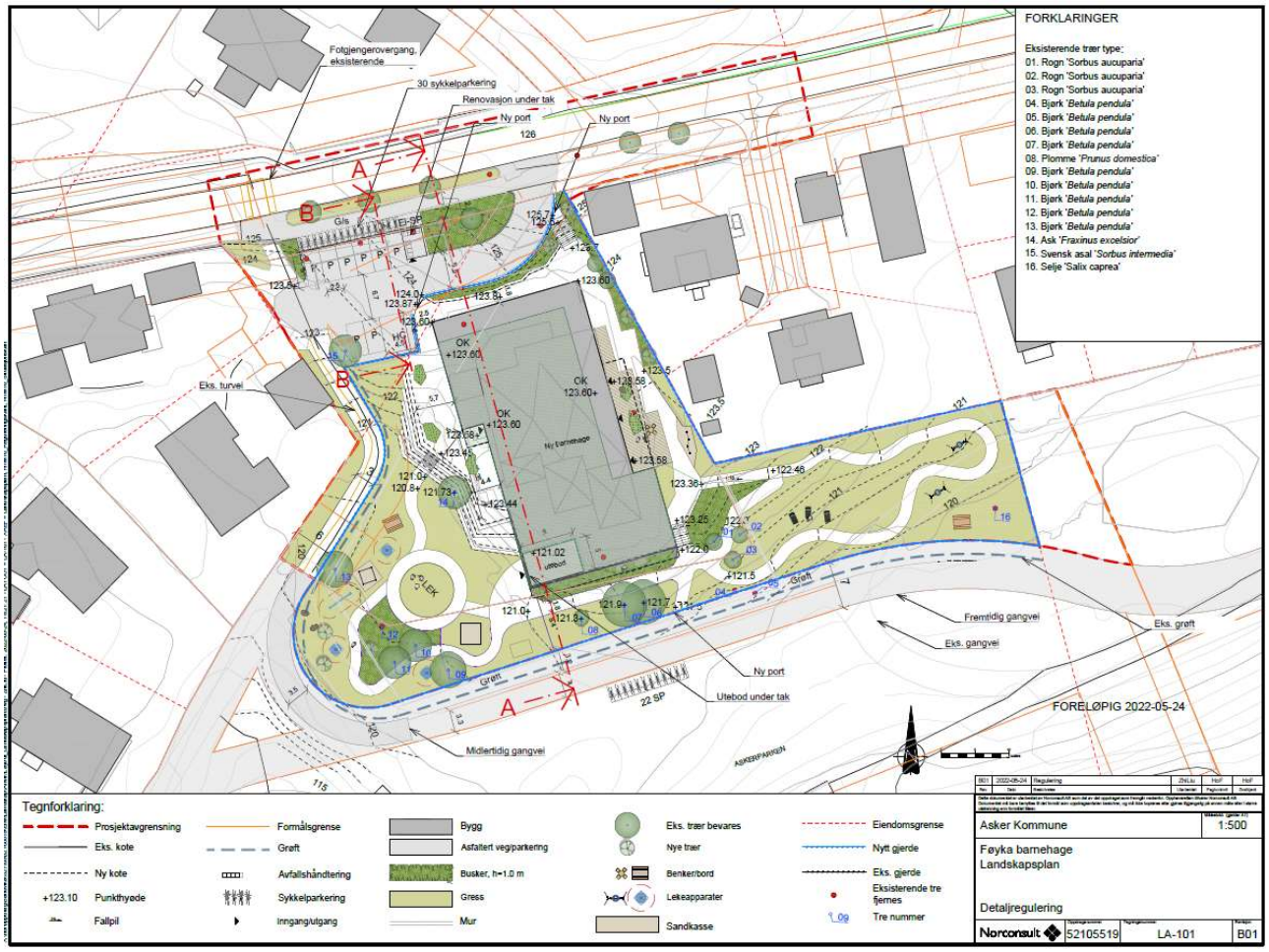

Figur 4-3: Alternativ 1b.

Alternativ 1b vurderes totalt sett som den beste løsningen blant de ulike alternativene. Løsningen legger til rette for et avgrenset antall parkeringsplasser på en oversiktlig og tydelig måte som følge av sambruk av parkeringsplasser i forbindelse med varelevering og renovasjon. Det vurderes som positivt i lys av trafikksikkerheten å legge til rette for et avgrenset antall parkeringsplasser på en ryddig og oversiktlig måte når kjøring til barnehagen vurderes som sannsynlig. Det er viktig å påpeke at ved å legge til rette for sambruk av parkeringsplasser krever dette at man får til gode rutiner for når på døgnet varelevering og renovasjon kan skje for å ikke komme i konflikt med parkerte kjøretøy. Det vurderes videre at plasseringen av sykkelparkeringspasser langs gang- og sykkelvegen på nordsiden langs Gamle Drammensvei, vil kunne bidra til å redusere sannsynligheten for konflikt mellom syklende og kjørende.

5 Vurdering parkeringsdekning og tiltak

5.1 Beregning av parkeringsbehov for bil og sykkel

…gitt dagens reisevaner

Det er gjort en beregning på hva som vil være nødvendig parkeringsdekning for bil og sykkel gitt dagens reisemiddelfordeling. Forutsetninger for beregningen er presentert bakerst i rapporten, se kapittel 6.1.

Dersom dagens reisevaner (iht. RVU 2017) opprettholdes, vil det bli behov for ca. 38 bilparkeringsplasser og tre sykkelparkeringsplasser. Det er det ikke plass til på tomta, samtidig som at det strider imot overordnede mål og føringer for det prioriterte vekstområdet og området nord for nullvekstlinjen (som Føyka barnehage ligger innenfor). Det er derfor nødvendig å arbeide aktivt med atferd og holdningstiltak for å endre foreldrenes og de ansattes reisevaner til Føyka barnehage.

…gitt endrede reisevaner

Barnehagens kapasitet øker fra 8 til 30 ansatte og fra 47 til 120 barnehageplasser.[16] Samtidig reduseres bilparkeringen fra 14 til 9 plasser basert på foreløpig landskapsplan. For alternativ 1a er det kun satt av plass til en HC-plass og i alternativ 1b er det åtte parkeringsplasser og en HC-plass. For at barnehageutvidelsen ikke skal føre til økt trafikk på areal foran barnehagen samt bidra til en økt risiko for uønskede hendelser samt opplevd utrygghet, må økningen i antall reiser til/fra barnehagen tas til fots, på sykkel og andre former for mikromobilitet samt buss eller tog. Det vurderes likevel som gunstig at det legges opp til en avgrenset og tydelig parkeringsplass for kjørende med mellom 6-8 parkeringsplasser i henhold til foreløpig landskapsplan eller alternativ 1b.

Det er gjort beregninger på hva som vil være nødvendig reisemiddelfordeling forutsatt en bilparkeringsdekning på 6 plasser. Ut fra dette, er det vurdert hva som vil være nødvendig sykkelparkeringsdekning. Forutsetninger for beregningen er gitt bakerst i rapporten, se kapittel 6.2.

Forutsatt en ny reisemiddelfordeling, der færre kjører bil til/fra jobb og ifm. henting av barn, er det behov for 20 sykkelparkeringsplasser, 6 sparkesykkelparkeringsplasser og 6 bilparkeringsplasser.

Som beskrevet i kapittel 3.6, skal det iht. gjeldende parkeringsnorm etableres minst 45 sykkelparkeringsplasser. I foreslått parkeringsnorm (2020) står det at behovet skal vurderes særskilt. Basert på beregningen med endrede reisevaner, vil 45 sykkelparkeringsplasser være tilstrekkelig til å dekke behovet til foreldrene og de ansatte.

5.2 Foreslåtte tiltak innenfor plangrensen

Planforslaget bør omfatte:

- Sykkelparkering for foreldre, som er:
  - Etablere tilstrekkelig antall sykkelparkeringsplasser.
  - Plassering av sykkelparkeringsplasser bør være lett tilgjengelig for rask og effektiv hensetting av sykkel og levering av barn.
  - Redusere konfliktpotensialet mellom syklende-gående og syklende-kjørende.
  - Dimensjonere plasser for lastesykkel/sykkel med vogn.
  - Sørge for tydelig oppmerkede plasser for sparkesykkel.

[16] Antall ansatte i dagens situasjon er beregnet med bakgrunn i 47 barnehageplasser og 5,6 barn per ansatt, iht. barnehagens hjemmesider Føyka barnehage Gamle Drammensvei | Asker kommune (2021-11-25)

- Sykkelparkering for ansatte, som er:
  - Låsbare
  - Under tak
- Garderobefasiliteter for ansatte med dusj
- Oppgradering av turveien vest for barnehagen med fast dekke, samt håndløper langs det bratteste partiet. Det bør vurderes om den bratteste delen, nærmest Gamle Drammensvei, kan jevnes ut eller eventuelt bygges om til trapp. En trapp vil gå imot prinsippene om universell utforming, men kan redusere risikoen for falluykker når det er glatt.
- Lysmålinger/lysberegninger i gangfeltet nærmest barnehagen, for å sikre at gangfeltet har tilstrekkelig belysning

5.3 Foreslåtte tiltak utenfor plangrensen

Utover plangrensen for Føyka barnehage anbefales det å arbeide videre med følgende punkter for å sikre fremkommelighet og trafikksikkerhet for gående og syklende som skal til bla. Føyka barnehage.

- Trygge og attraktive langsgående anlegg for gående og syklende
  - Som separerer biltrafikk og syklister
  - Som separerer syklister og fotgjengere
  - Som er dimensjonert for god nok kapasitet, fremkommelighet og trygghetsfølelse (dvs. tilstrekkelig bredde på anleggene)
  - Som har tilstrekkelig belysning
- Trygge kryssingspunkt og systemskifter for gående og syklende
  - Herunder belysning, sikt, fartsreduserende og oppmerksomhetssøkende tiltak m.m.

Eksisterende gang- og sykkelvei/fortau langs Gamle Drammens vei bør oppgraderes til sykkelvei med fortau, iht. Temaplan for sykkel.

5.4 Atferd og holdningstiltak

Begrenset antall parkeringsplasser kan føre til at flere går, sykler eller reiser kollektivt til/fra jobb og til/fra henting i barnehagen. Men det kan tenkes at reduksjon i parkeringsplasser ved barnehagen kan føre til noe parkering i boliggatene i området.

For å oppnå en endring i reisevaner kreves det en kombinasjon av tiltak og endringer over tid – både innenfor og utover plangrensen. Det anbefales derfor at det arbeides aktivt med atferd og holdningstiltak for at flest mulig velger andre typer fremkomstmiddel enn bil til/fra Føyka barnehage. Det vurderes til at Føyka barnehage har en svært god lokasjon med tanke på grønn mobilitet. Det er derfor gode forutsetninger for å redusere foreldrekjøring og øke andelen som går, sykler og bruker kollektivt til/fra barnehagen.

6 Vedlegg

6.1 Parkeringsbehov for sykkel, sparkesykkel og bil gitt dagens reisevaner

Med utgangspunkt i RVU-tallene omtalt i kapittel 2.6, antas det at foreldrenes reisemiddelfordeling til/fra Føyka barnehage er tilsvarende som for «følgereiser» og at de ansattes reisevaner tilsvarer tall for «arbeidsreiser». Det gir følgende:

Tabell 3: Forutsatt reisemiddelfordeling, gitt at seks bilparkeringsplasser dekker parkeringsbehovet.

	Foreldre		Ansatte	
	Prosentandel	Antall	Prosentandel	Antall
Gange	9 %	11	14 %	4
Sykkel	1 %	1	5 %	2
Kollektiv	1 %	1	17 %	5
Bilfører	85 %	102	54 %	16
Bilpassasjer	3 %	4	10 %	3
SUM	**99 %**	**120**	**100 %**	**30**

Det antas videre at:

- Bilpassasjerer sitter på med de som kjører bil og ikke genererer behov for parkering
- 15 % av barna har søsken som går i samme barnehage og reiser sammen
- Foreldrene ankommer barnehagen til ulike tider
- 25 % av foreldrene som kjører står parkert samtidig
- Alle de ansatte er på jobb samtidig
- De ansattes sykkel/bil står parkert hele dagen

Tabell 4: Beregnet parkeringsbehov, gitt dagens reisevaner i Tabell 3.

	Parkeringsbehov foreldre	Parkeringsbehov ansatte	SUM
Sykkel	1	2	**3**
Bilfører	22	16	**38**

Basert på overnevnte forutsetninger, vil det bli behov for tre sykkelparkeringsplasser og 38 bilparkeringsplasser. Sparkesykkel er ikke inkludert i RVU'en, og det er dermed ikke beregnet behov for sparkesykkelparkering.

6.2 Parkeringsbehov for sykkel, sparkesykkel og bil gitt endrede reisevaner

Med utgangspunkt i at de planlagte seks bilparkeringsplassene skal dekke bilparkeringsbehovet ved Føyka barnehage, antas følgende ny reisemiddelfordeling:

Tabell 5: Forutsatt reisemiddelfordeling, gitt at seks bilparkeringsplasser dekker parkeringsbehovet.

	Foreldre		Ansatte	
	Prosentandel	Antall	Prosentandel	Antall
Gange	15 %	18	15 %	5
Sparkesykkel	10 %	12	10 %	3
Sykkel	50 %	60	25 %	8
Kollektiv	10 %	12	30 %	9
Bilfører	10 %	12	10 %	3
Bilpassasjer	5 %	6	10 %	3
SUM	**100 %**	**120**	**100 %**	**30**

I likhet med beregningen i kapittel 6.1, antas det videre at:

- Bilpassasjerer sitter på med de som kjører bil og ikke genererer behov for parkering
- 15 % av barna har søsken som går i samme barnehage og reiser sammen
- Foreldrene ankommer barnehagen til ulike tider
- 25 % av foreldrene som kjører står parkert samtidig
- Alle de ansatte er på jobb samtidig
- De ansattes sykkel/sparkesykkel/bil står parkert hele dagen

Tabell 6: Beregnet parkeringsbehov, gitt nye reisevaner i Tabell 5.

	Parkeringsbehov foreldre	Parkeringsbehov ansatte	SUM
Sparkesykkel	3	3	**6**
Sykkel	13	8	**20**
Bilfører	3	3	**6**

Basert på overnevnte forutsetninger, vil det bli behov for 20 sykkelparkeringsplasser, seks sparkesykkelparkeringsplasser og seks bilparkeringsplasser gitt endrede reisevaner.

Asker kommune

Føyka barnehage

Detaljregulering

Vann, avløp, overvann og flom

Oppdragsnr.: **52105519** Dokumentnr.: **RIVA-01** Versjon: **B02** Dato: **2022-05-27**

Norconsult

Oppdragsgiver:	Asker kommune
Oppdragsgivers kontaktperson:	Hilda Øfsthus
Rådgiver:	Norconsult AS, Kjørboveien 22, NO-1337 Sandvika
Oppdragsleder:	Hilda Øfsthus
Fagansvarlig:	Erlend Rooth
Andre nøkkelpersoner:	Sigurd Oven

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
B02	2022-05-27	For kommentar	ErlRoo	SigOve	HOF
A01	2022-05-23	for internt bruk	ErlRoo	SigOve	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1 Innledning 4

2 Omlegging kommunalt VA 5

3 Vannforsyning 6

3.1 Tilknytning nye vannledninger 6

3.2 Slokkevann 6

4 Spillvann 7

5 Overvannshåndtering 8

5.1 Grunnforhold 8

5.2 Dimensjoneringsgrunnlag 9

5.2.1 Retningslinjer fra kommunen 9

5.2.2 Retningslinjer fra TEK17 10

5.2.3 Formelsamling 10

5.2.4 Antakelser 12

5.3 Overflatetyper ved eksisterende og fremtidig situasjon 13

5.4 Strategi for overvannshåndtering 16

5.5 Forslag til overvannstiltak 16

5.5.1 Blått og grønt tak 16

5.5.2 Infiltrasjonsandfang 16

5.5.3 Flomgrøft og turvei 17

5.5.4 Nedsenket infiltrasjonsareal 19

5.6 Flom 19

5.7 Simulert effekt av foreslåtte løsninger 21

5.7.1 Antakelser for simulering av Scenario 3: Fremtidig situasjon med tiltak 21

5.7.2 Trinn 1, Infiltrasjon 22

5.7.3 Trinn 2, Fordrøyning og reduksjon av spissavrenning 23

5.7.4 Trinn 3, Flomhendelser 24

1 Innledning

Norconsult AS er engasjert av Asker kommune for detaljregulering for ny Føyka barnehage i Gamle Drammensvei 252. Planområde er vist i Figur 1 og omfatter eksisterende Føyka barnehage (del av gnr/bnr 2/137) inkludert parkering (gnr/bnr 2/251), del av tilgrensende Føyka idrettspark (gnr/bnr 2/137) og del av Gamle Drammensvei. Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende barnehage med en ny barnehage med 6 avdelinger på samme tomt og utvide uteoppholdsarealet.

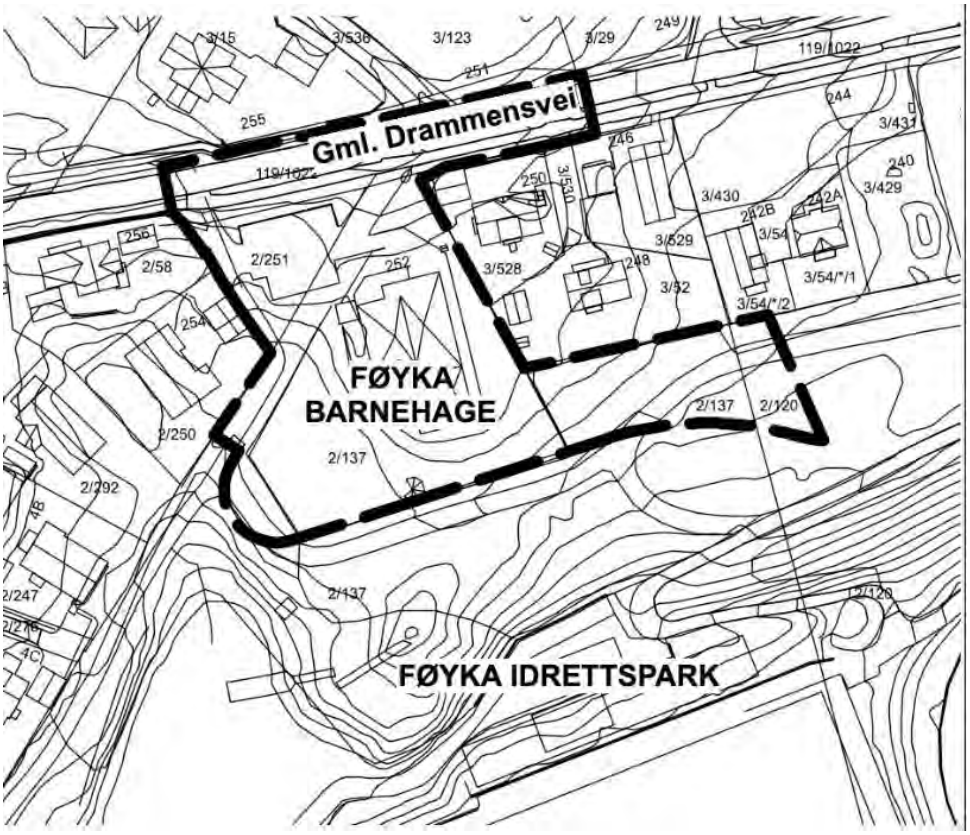

Figur 1: Planområde

Dette notatet redegjør for områdets grunn- og terrengforhold, avrenningslinjer og flomveier, samt eksisterende VA-anlegg. Videre legger notatet premisser for dimensjoneringsgrunnlag, planlagt VA-anlegg, planlagt overvannshåndtering og foreslåtte tiltak.

2 Omlegging kommunalt VA

Det oppstår en konflikt mellom nytt bygg og eksisterende kommunale ledninger for vann (300 SJK) og overvann (160 PVC) ved byggets nordvestre hjørne, se tegning H-101. Det foreslås etablering av ny kumgruppe for vann og overvann på parkeringsplassen, med tilknytning til eksisterende ledninger i bend. Forslag til ny trasé vises på tegning H-103.

3 Vannforsyning

3.1 Tilknytning nye vannledninger

Barnehagen forsynes i dag fra vannledning (300 SJK) i Gamle Drammensvei via en DN33 kopperledning fra 1968. Denne ledningen regnes å være noe underdimensjonert for fremtidig behov. Det antas også at den kan være i dårlig stand, da ledningen er 54 år gammel. Det foreslås derfor å legge ny stikkledning for forsyningsvann med diameter DN50 fra ny vannkum på parkeringsplassen. Se tegning H-103.

Det er planlagt sprinkleranlegg for brannslukking i det nye barnehagebygget. Anlegget må forsynes av ny vannledning med minimum diameter DN100, og foreslås tilknyttet i ny vannkum på parkeringsplassen. Sprinklerinnlegget skal sikres mot tilbakeslag.

Det kan evt. vurderes å tilknytte de to overnevnte ledningene til brannkum 114555 om dette viser seg å være mer gunstig.

3.2 Slokkevann

Det opplyses fra kommunen (i e-post 19.05.2022 fra Gjermund Deggerdal) at det skal være nok slokkevann for å dekke krav om 50 l/s fra brannkum 114555 med tilstrekkelig trykk (se figur 2). Dette er simulert i hydraulisk modell (Aquis). Det opplyses fra kommunen at «modellen er veldig god, men er knyttet opp mot flere feilkilder (usikkerhet ved målinger, antagelser, hydrauliske forenklinger etc.). Kommunen kan ikke garantere at resultatet stemmer overens med virkeligheten.»

Det opplyses videre at:

- Beregningene er gjort i maksimal time.
- Trykket som er oppført er i samme punkt som punkt for vannuttak (PSID 114555).

Det kan også vurderes om ny vannkum på parkeringsplassen skal etableres som brannkum om det ønskes en enda nærmere tilknytning (se kap. 2 og tegning H-103). Det må i så fall sikres at vannkummen ikke etableres på en plass hvor en bil kan stå parkert og gjøre kummen utilgjengelig ved en brann.

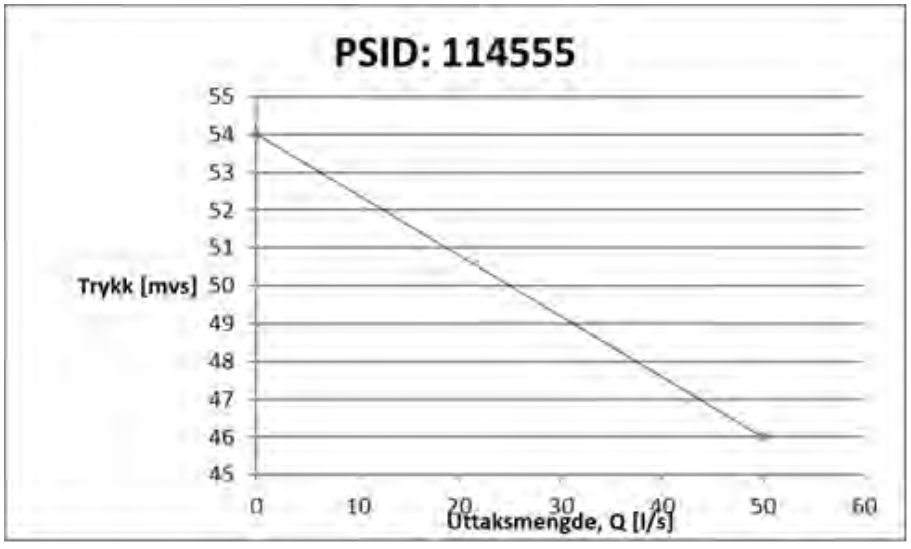

Figur 2: Uttak i PSID 114555

4 Spillvann

Eksisterende spillvannsledning DN125 BET og nedstrøms DN110 PVC vurderes som tilstrekkelig til å håndtere fremtidig økt belastning gitt normalt fall på ledningene (>0,8%). Det anbefales derfor i første runde å beholde disse ledningene. Rennehøyder i kum 8130 og kum 8128 burde registreres i senere faser av prosjektet for å forsikres om at det er tilstrekkelig fall på spillvannsledningene.

5 Overvannshåndtering

Tiltaksområdet ligger i en skråning og består i dag av eksisterende barnehagebygg, en parkeringsplass tilhørende barnehagen, grøntområder for lek i sør, en gangvei med grus i vest, og gangvei i asfalt i sør. Ved fremtidig situasjon skal barnehagebygget utvides sørover, og parkeringsplassen skal utvides med flere plasser. Belegningsstein på parkeringsplassen skal erstattes med asfalt.

5.1 Grunnforhold

Kartgrunnlag fra NGU (Figur 4) viser at mesteparten av tiltaksområdet er dekket av tynn hav-/strandavsetning, som har dårlig infiltrasjonsevne. NGU skriver følgende om denne løsmassekategorien: *«Løsmassenes kornfordeling og permeabilitet, samt jorddybde og terrengforhold indikerer dårlig infiltrasjonsevne. Små/grunne avsetninger, stedvis med noe infiltrasjonskapasitet eller tykke avsetninger med liten infiltrasjonskapasitet».*

Det skal nevnes at løsmassekartene fra NGU kan være relativt unøyaktige, og reell situasjon kan være annerledes. NGUs kart for registrering av fjellbrønner og energibrønner viser f.eks. at to fjellbrønner har blitt etablert i nærhet til Føyka barnehage, hvor det ble registrert 4m til fjell i den ene brønnen og 10m til fjell i den andre (se Figur 3), som tyder på at løsmassedekket kan være tykkere enn antydet i løsmassekartet.

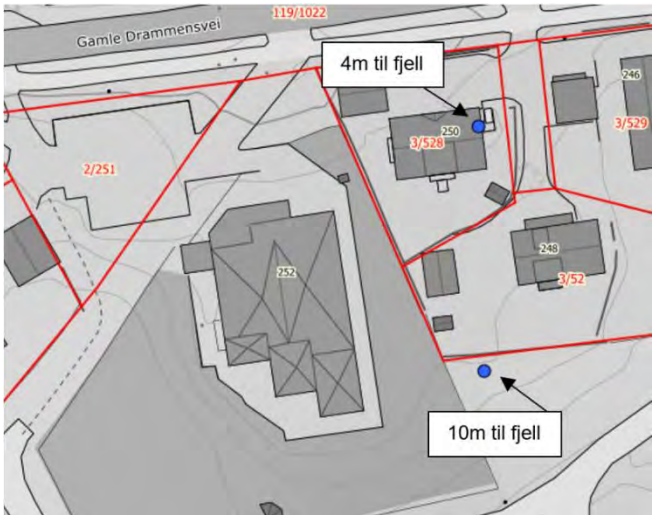

Figur 3: Utklipp fra Nasjonal grunnvannsdatabase (GRANADA), hentet fra NGU.

Det anbefales å utføres infiltrasjonstester der infiltrasjonsløsninger planlegges, da dette vil gi mer presist grunnlag for dimensjonering av overvannstiltakene foreslått for tiltaksområdet.

Figur 4: Løsmassekart for Føyka barnehage, hentet fra NGU.

5.2 Dimensjoneringsgrunnlag

5.2.1 Retningslinjer fra kommunen

Overvannstiltak må dimensjoneres etter forventet nedbør og stedlige forhold. For nedbørsdata benyttes målestatistikk fra nærmeste værstasjon med en tilstrekkelig lang måleserie. I overvannsstrategien til Asker kommune kreves det at det brukes nedbørsstatistikk fra Asker (Sem) målestasjon.

For håndtering av overvannet i trinn 3 av tretrinnsstrategien kreves det i kommunens overvannsstrategi at løsninger dimensjoneres for nedbørshendelser med minimum 50 års gjentaksintervall.

Det gis ingen klare retningslinjer i kommunens overvannstrategi om hvilke nedbørshendelser trinn 1 og trinn 2 i tretrinnsstrategien skal håndteres for. Det foreslås å dimensjonere overvannsløsninger for trinn 2 for nedbørshendelser med 20-års gjentaksintervall, som er standard gjentaksintervall å bruke for dette trinnet.

Overvannsløsninger for trinn 1 foreslås å dimensjoneres etter nedbørshendelser tilsvarende 95% av årsnedbøren, se Tabell 1. Da det ikke finnes noen data for denne returperioden for Asker målestasjon benyttes i stedet data fra Blindern målestasjon.

For å ta hensyn til forventet økning i nedbørintensitet som følge av klimaendringer bør det benyttes en klimafaktor ved beregning av fremtidige vannmengder. I kommunens overvannsveileder stilles det krav til bruk av klimafaktor på 1.5, som utgjør en 50% økning.

Tabell 1: Sammenheng mellom regnvarighet (min) og nedbørsmengde (mm) nødvendig å håndtere for å fange opp andeler av årsnedbøren mellom 50 og 99% (Kim Paus, Asplan Viak, 2016). Nedbørsmengder er hentet fra Blindern målestasjon, og 95% av årsnedbøren er markert med rød bakgrunn.

		Regnvarighet i minutter												
		1	10	15	20	30	45	60	90	120	180	360	720	1440
Prosent håndtert	50	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,6	0,7	1,0	1,1	1,5	2,4	3,5	4,6
	65	0,1	0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	1,2	1,6	1,8	2,5	3,9	5,5	7,2
	80	0,1	0,5	0,7	0,9	1,3	1,6	2,0	2,8	3,1	4,1	6,4	8,9	11,5
	90	0,2	1,1	1,3	1,7	2,3	2,9	3,4	4,6	5,1	6,5	9,6	13,4	16,8
	95	**0,3**	**2,0**	**2,4**	**3,0**	**3,7**	**4,6**	**5,5**	**6,8**	**7,7**	**9,4**	**13,1**	**18,1**	**22,0**
	99	0,7	5,2	6,7	8,2	9,8	12,0	16,1	17,5	20,0	21,4	25,0	30,0	33,4

Kommunen tallfester ingen øvre grense for påslipp av overvann til kommunalt ledningsnett eller vannveier. Det påpekes i kommunens VA-norm at avrenningssituasjonen ikke skal forverres etter en utbygging/fortetting. Om løsning likevel ender opp med å forverre situasjonen skal det gjøres undersøkelser av nedstrøms VA-anlegg og vannveier for å sikre at kapasitet er tilstrekkelig til å håndtere dette. Det foreslås å tolke en «ikke forverre avrenningssituasjon» som at total vannføring ut av tiltaksområdet ved en 20-års nedbørshendelse med klimafaktor 1,5 ikke skal øke ved fremtidig situasjon i forhold til dagens situasjon.

I veilederen er det foreslått følgende avrenningskoeffisienter ved bruk av den rasjonelle formel:

Tabell 2: Avrenningskoeffisienter foreslått i kommunens overvannsveileder.

Overflatetype	Avrenningskoeffisient
Hustak, gater og tette flater	0,85 – 0,90
Boligstrøk, tett bebyggelse	0,60 – 0,80
Boligstrøk, spredt bebyggelse	0,30 – 0,50
Dyrket mark og eng	0,15 – 0,25
Skogsterreng, utmark	0,10 – 0,25

5.2.2 Retningslinjer fra TEK17

I § 8-4 av TEK17 anbefales det at dybden fra vannspeil til sikring ikke overstiger 20 cm der barn kan komme til. I praksis betyr dette at vannspeil i fordrøyningsgrøfter, infiltrasjonsareal, osv. på tiltaksområdet ikke kan overstige dette nivået under noen omstendigheter.

5.2.3 Formelsamling

Avrenningen er beregnet etter den rasjonelle metode (se kap 5.2.3.1). Avrenningshastigheter er estimert ut fra NRCS hastighetsmetoden (se kap 5.2.3.2). Disse formlene og relevante parametere oppgis i avsnittene under.

5.2.3.1 Den rasjonelle metode

Ved beregning av hvor stor vannføring som forventes produsert fra et areal benyttes den rasjonelle metode:

$$Q = C * i * A$$

Der

Q = Vannføring [L/s],

C =Avrenningskoeffisient (C = 1 for helt tette flater, C = 0 for helt permeable flater)

i = Regnintensitet [L/s/ha]

A = Areal [ha]

5.2.3.2 NRCS hastighetsmetoden

Metoden består at tre forskjellige metoder/formler for å estimere forventet vannhastighet ved tre forskjellige avrenningssituasjoner:

- Sheet Flow: *Avrenning de ca. første 30m fra kanten av et vannskille og utover.*
- Shallow Concentrated Flow: *Mindre vannstrømmer som dannes etter ca. 30m nedover fra vannskillet, gjerne i riller, små nedsenkninger i terrenget, osv.*
- Open channel flow: *Større vannstrømninger i definerte grøfter.*

5.2.3.2.1 Sheet Flow

Tiden T_t vann vil bruke på å bevege seg en avstand L i form av Sheet Flow kan estimeres med følgende formel:

$$T_t = \frac{0.007 * \left(\frac{L}{M}\right)^{0.8}}{(P_2)^{0.5} * I^{0.4}}$$

Der

L = Avstand [ft]

M = Mannings tall

P_2 = 2-års regn, 24 timers varighet [in]

I = Fall på terreng [m/m]

1 fot [ft] = 0,3048 meter [m]

1 tomme [in] = 25.4 millimeter [mm]

5.2.3.2.2 Shallow Concentrated Flow

For estimering av vannets hastighet ved Shallow Concentrated Flow benyttes diagram vist på Figur 5.

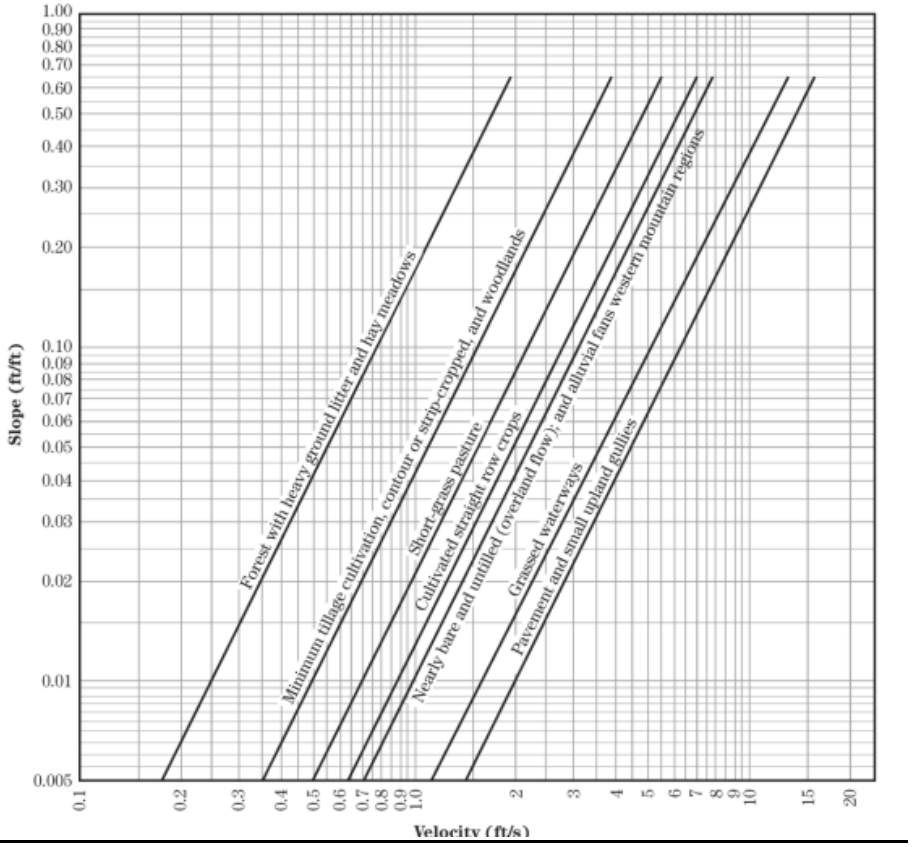

Figur 5 Estimert vannhastighet ved forskjellige terrengfall og overflatetyper ved Shallow Concentrated Flow (NRCS National Engeneering Handbook)

5.2.3.2.3 Open Channel Flow / Nødvendig størrelse på åpen grøft

Ved dimensjonering av åpne grøfter og kanaler med hensyn på kapasitet som flomvei benyttes Mannings formel for kanalstrømning.

$$v = M * R_h^{\frac{2}{3}} * \sqrt{I}$$

Der

v= middelhastighet [m/s],

M =Mannings tall

R_h = hydraulisk radius [m]

I = Grøftebunnens fall i lengderetning [m/m]

5.2.3.3 Nødvendig fordrøyningsvolum

Beregning av nødvendig fordrøyningsvolum for infiltrasjonsareal/fordrøyningsmagasin gjøres etter regnvelopmetoden (Aron & Kibler).

$$V_{inn} = C * i * A * t_r$$

$$V_{ut} = Q_{ut} * t_r + K_h * t_r$$

$$V_{fordrøyning} = V_{inn} - V_{ut}$$

Der,

$\mathrm{Kh} = \mathrm{Infiltrasjonskapasitet\ [m/hr]}$

t_r = dimensjonerende varighet på tilrenningen til fordrøyningsareal [min]

$Q_{ut} = \mathrm{Tillatt\ overløpsmengde\ [m3/min]}$

5.2.3.4 Simuleringsmetode

Overflateavrenning ved eksisterende og fremtidig situasjon er enkelt simulert og presentert i kap 5.7. Simuleringen forventes å være en noe mer nøyaktig modellering av den virkelige verden enn kun bruk av en antatt konsentrasjonstid, da denne metoden hensyntar faktiske fallforhold og hvordan dette påvirker avrenningshastigheten over tiltaksområdet.

Simuleringen itererer med minutt-intervall, og bruker den rasjonelle formel (se 5.2.3.1) til å kalkulere vannmengdene som vil produseres fra et areal hvert minutt. Vannføring fra arealet bidrar til den totale vannføringen ut av tiltaksområdet om arealet har en avrenningstid (tiden en vanndråpe vil bruke på å renne fra punktet den faller på til utenfor tiltaksområdet) som er mindre enn iterert tid.

5.2.4 Antakelser

Det er antatt en infiltrasjonskapasitet på 0,05 m/time på hele tiltaksområdet. Som beskrevet i kap 5.1 består mesteparten av tiltaksområdet av hav-/strandavsetninger, som i generelt har dårlig infiltrasjonsevner. Riktignok ligger det sannsynligvis et lag med toppjord over løsmassene, som vil ha bedre infiltrasjonskapasitet enn de underliggende massene. Antatt infiltrasjonskapasitet på 0,05 m/time kan derfor regnes som et relativt konservativt anslag.

Basert på kommunens anbefalte verdier samt andre erfaringer er det antatt følgende avrenningskoeffisienter for de forskjellige overflatetypene på tiltaksområdet:

Tabell 3: Avrenningskoeffisienter benyttet i dimensjoneringer.

Overflater	Avrenningskoeffisient
Grøntdrag, skog, gress	0,3
Tak, bygningsmasser	0,9
Asfalt, parkeringsplasser, veg	0,9
Belegningsstein	0,5
Grus, sand, permeabelt dekke	0,5
Heller, tredekke	0,7

5.3 Overflatetyper ved eksisterende og fremtidig situasjon

Overflatetyper på tomta ved eksisterende og fremtidig situasjon er vist på Figur 6 og Figur 7, samt oppsummert i Tabell 4 og Tabell 5. Avrenningstider er også illustrert med kurver. Disse er estimert ut fra formlene beskrevet i kap 5.2.3.2.

Landskapsplan for ny situasjon legger generelt opp til relativt små endringer i fallforhold, og det er derfor ikke store endringer å observere for avrenningstidskurvene. Derimot er det store endringer i sammensetningen av overflatetyper, med en økning i impermeable flater som uten tiltak vil føre til en økning i overflateavrenning fra tiltaksområdet (gjennomsnittlig avrenningskoeffisient for tiltaksområdet øker fra 0,53 til 0,59). Hvor mye total avrenning vil øke som følger av dette er vist nærmere på avrenningsgrafene i kap 5.7 (Figur 13, Figur 14, Figur 15 og Figur 16).

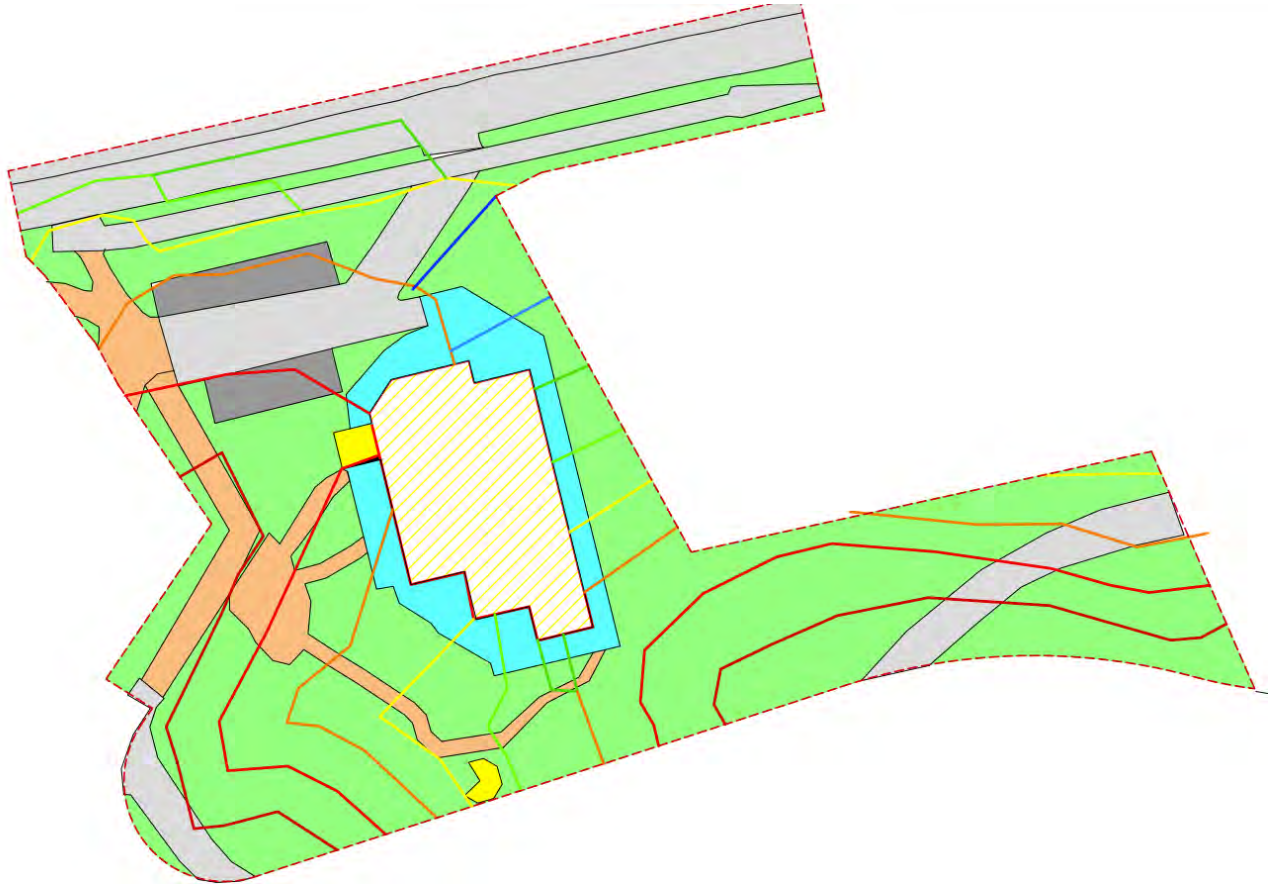

Figur 6: Overflatetyper og avrenningstider ved eksisterende situasjon.

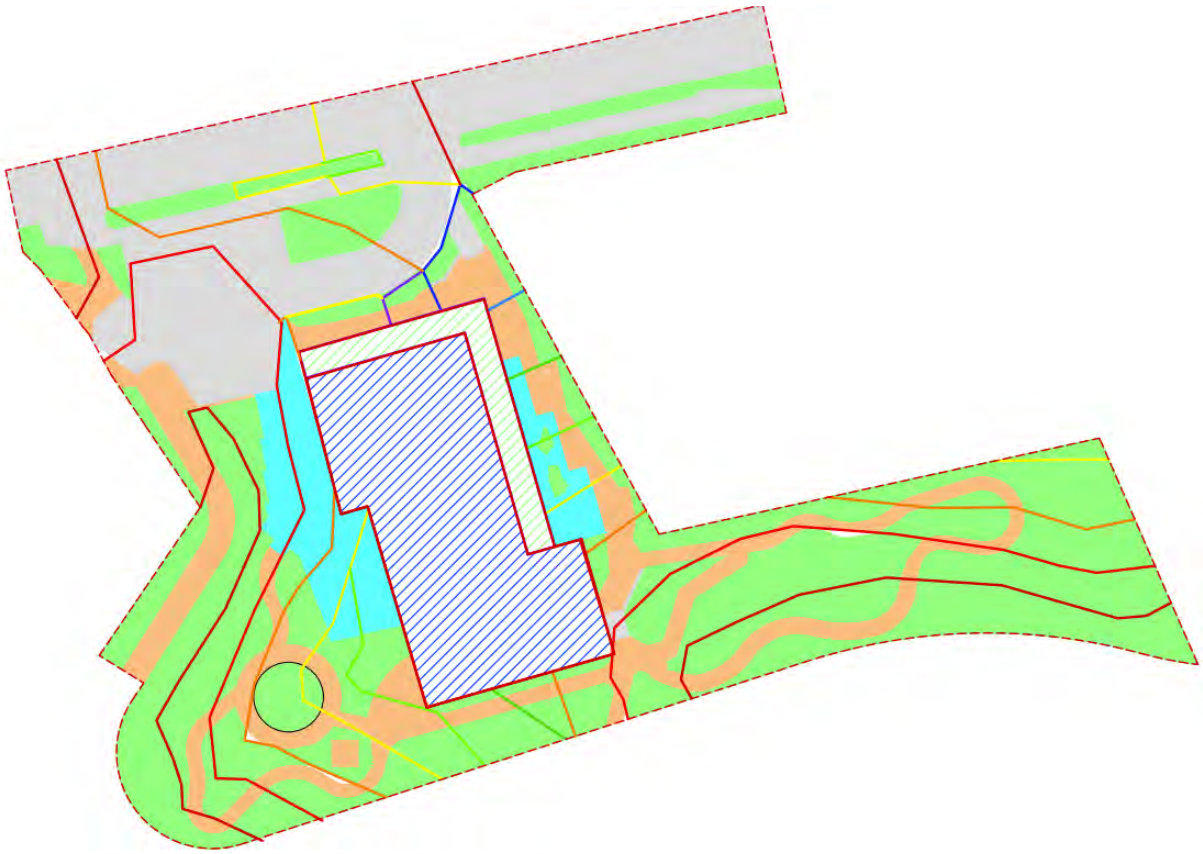

Figur 7: Overflatetyper og avrenningstider ved fremtidig situasjon.

Tabell 4: Arealstørrelser for overflatetyper ved hvert avrenningstidsintervall ved eksisterende situasjon [m^2]

Overflatetype:	Tak	Asfalt	Grus, sand og permeabelt dekke	Belegningsstein	Heller, tredekke	Gress	Tak med utløp til OV-nett
Avrenningskoeff.:	*0.9*	*0.9*	*0.5*	*0.5*	*0.7*	*0.3*	-
Avrenningstid [min]							
1		720	90			600	
2	16	28	94	50	5	788	
3		228	112	92	112	635	
4		140	52	14	73	533	
5	12	93	23		37	214	
6		130	11		46	173	
7					51	30	
8					32	91	
-							477
Sum overflateareal:	**28**	**1339**	**382**	**156**	**356**	**3064**	**477**

Tabell 5: Arealstørrelser for overflatetyper ved hvert avrenningstidsintervall ved fremtidig situasjon [m^2]

Overflatetype:	Tak	Asfalt	Grus, sand og permeabelt dekke	Belegningsstein	Heller, tredekke	Gress	Blått tak	Grønt tak
Avrenningskoeff:	*0.9*	*0.9*	*0.5*	*0.5*	*0.7*	*0.3*	-	-
Avrenningstid [min]								
1		422	162			737		
2		238	198		59	552		
3		249	160		98	361		
4		274	112		77	312		
5		134	77		48	136		
6			65		69	110		
7			34		7	44		
8		20	46			36		
9			19			15		
-							778	153
Sum overflateareal:	**0**	**1337**	**873**	**0**	**358**	**2303**	**778**	**153**

5.4 Strategi for overvannshåndtering

Tretrinnsstrategien skal legges til grunn for håndteringen av overvann på tiltaksområdet. Det er foreslått følgende trinnvis fordeling og dimensjonering av tiltakene:

- Trinn 1: Nedbørshendelser opp til 95% av årsnedbøren skal håndteres med infiltrasjon lokalt på tiltaksområdet. Taknedløp kobles fra overvannsnett og ledes heller ut i infiltrasjonssandfang.
- Trinn 2: Overskytende vann ved hendelser opptil 20-års gjentaksintervall skal fordrøyes på blått tak, grønt tak, infiltrasjonsareal og andre tiltak på tiltaksområdet.
- Trinn 3: Overskytende vann ved hendelser opptil 50-års gjentaksintervall skal ledes i trygge flomveier over tiltaksområdet ned til Føyka Idrettspark i sør. Overskytende vann fra blått og grønt tak skal ledes via overløp til infiltrasjonssandfang eller direkte ut på terreng.

5.5 Forslag til overvannstiltak

Tegninger H-102, H-103 og H-104 illustrerer et forslag til overvannstiltak på området for å håndtere disse tre trinnene. I de følgende delkapitlene vil disse løsningene gjennomgås i nærmere detalj.

5.5.1 Blått og grønt tak

Takareal for 2. etasje etableres som blått tak, mens resterende takareal i nord og øst hvor det kun er en etasje etableres som grønt tak.

Innvendig taknedløp etableres fra hvert av de to takarealene med utløp til infiltrasjonssandfang i sørvest. Utvendig taknedløp fra flate tak er generelt frarådet da dette kan føre til frostproblemer.

Det anbefales å etablere to sluk på hver av de to takarealene for sikring i tilfelle et sluk går tett. Slukene på det blå taket utføres med mengderegulator for å sikre en konstant svak videreført vannstrøm ned fra taket. Nøyaktig hvor stor denne vannmengden skal være må fastsettes i senere faser av prosjektet, og vil spesielt avhenge av kapasitet på infiltrasjonssandfangene i sørvest. I tillegg må et overløp etableres på hver av de to takarealene. Innløp til et slikt overløp settes vanligvis til 10-15 cm over de andre slukene.

Det må sikres tilstrekkelig fall på blått tak mot sluk slik at taket alltid vil tømme seg etter en regnhendelse. Dammer burde ikke bli stående igjen på taket lenge etter at hendelsen er over. Samtidig må ikke dette fallet være for stort slik at fordrøyningseffekten reduseres for mye.

5.5.2 Infiltrasjonsandfang

Et eller to infiltrasjonssandfang etableres på lekearealet i sørvest. Sandfangene mottar vann via overvannsledninger fra blått tak og grønt tak, og infiltrerer så dette ut i omkringliggende omfyllingsmasser. Fra omfyllingsmassene infiltrerer vann videre ut i lokale omringende masser. Figur 8 illustrerer prinsippløsning. Ved evt. stor tilført vannmengde til sandfanget der tilførselen overgår infiltrasjonskapasiteten, vil vann stuve seg opp og gå i overløp via kuppelrist ut på omkringliggende terreng.

Både porevolum i omfyllingsmassene og volum i infiltrasjonskummen vil gi en viss lagringskapasitet. Dette volumet, sammen med infiltrasjonskapasiteten i lokale masser når dette kartlegges (se 5.1 og 5.2.4), må hensyntas når ønsket videreført vannmengde fra det blå taket skal fastsettes, samt om det trengs to infiltrasjonssandfang eller om det holder med et.

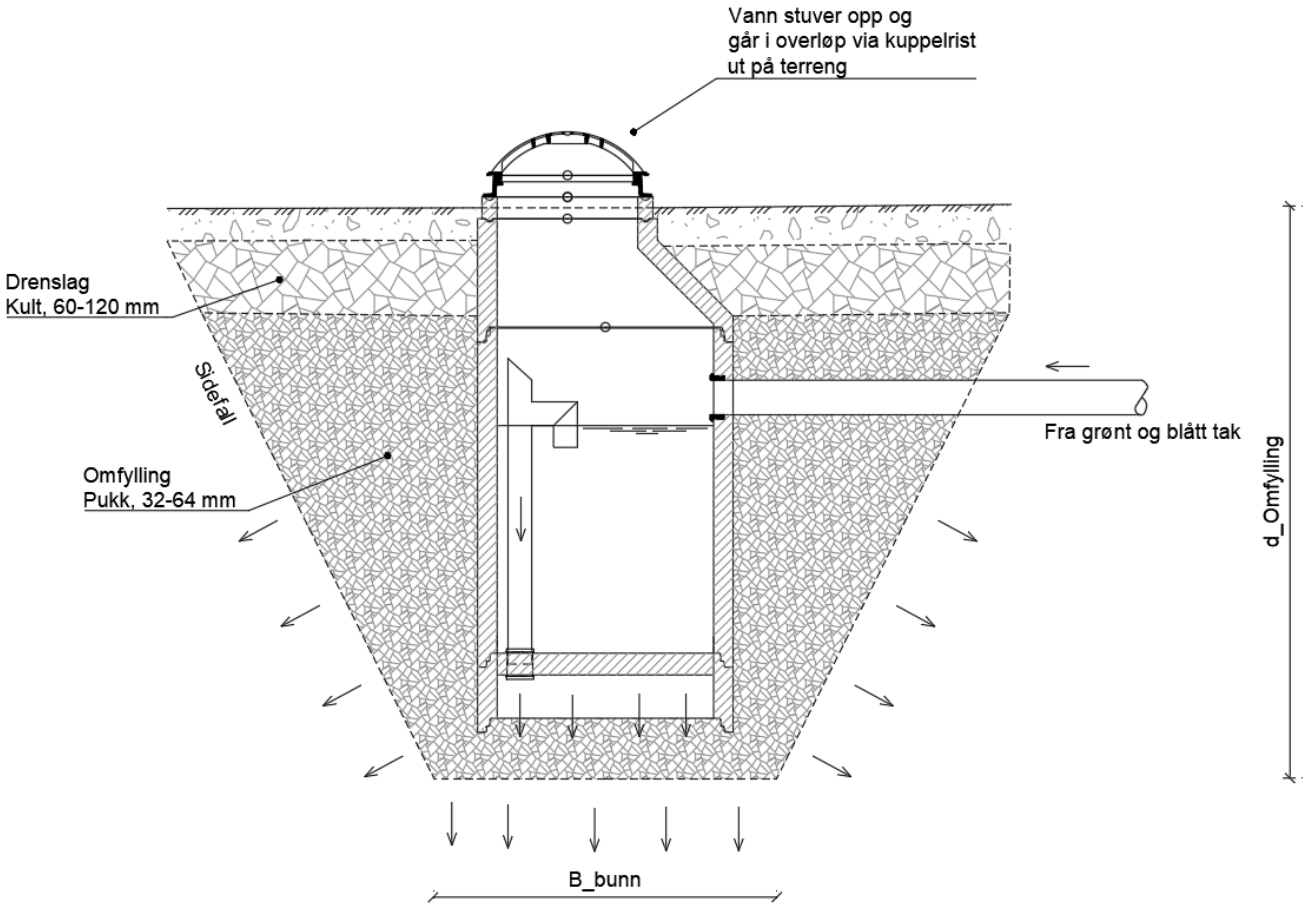

Figur 8: Prinsippskisse for foreslått løsning for infiltrasjonsandfang.

5.5.3 Flomgrøft og turvei

Flomvann fra parkeringsplassen og vegbanen i nord ledes som det gjør i dag via turvei og flomgrøft i vest (se tegning H-104). Flomgrøft avskjærer også alt vann som faller fra lekearealet i sørvest, og leder dette ned det nedsenkede infiltrasjonsarealet (se kap. 5.5.4). Flomgrøften burde dimensjoneres for spissavrenning ved en 50-års nedbørshendelse.

En konsekvens av å fortsette å benytte turveien som flomvei slik det er i dag er at turveien vil fortsette å utsettes for erosjon ved intense nedbørshendelser. Bilde 1 viser dype kanaler gravd ut i turveien der vann renner over fra parkeringsplassen til turveien, observert på befaring. Om det ønskes å forhindre denne erosjonen må overflatevann fra parkeringsplassen avskjæres før det ledes ut på turveien. Dette kan enten gjøres gjennom å endre fallforhold på parkeringsplassen slik at overflatevann heller ledes ned skråningen på siden av turveien og ned til flomgrøfta (se Figur 9), eller ved etablering av en avskjærende inntaksrenne som leder vann via overvannsledning ut til flomgrøfta i sør (se Figur 10). Disse løsningene vurderes i første omgang som lite kostnadsnyttige og anbefales ikke, da erosjon på en turvei av grus har relativt små konsekvenser og lett kan repareres. Dette er likevel en problemstilling som i senere faser av prosjektet burde diskuteres nærmere.

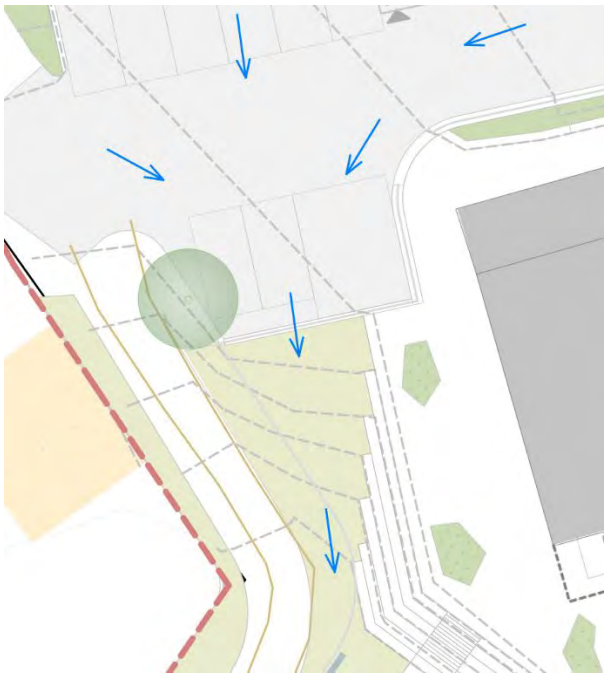

Figur 9: Alternativ løsning for å forhindre erosjon av turveien. Fall på parkeringsplassen endres.

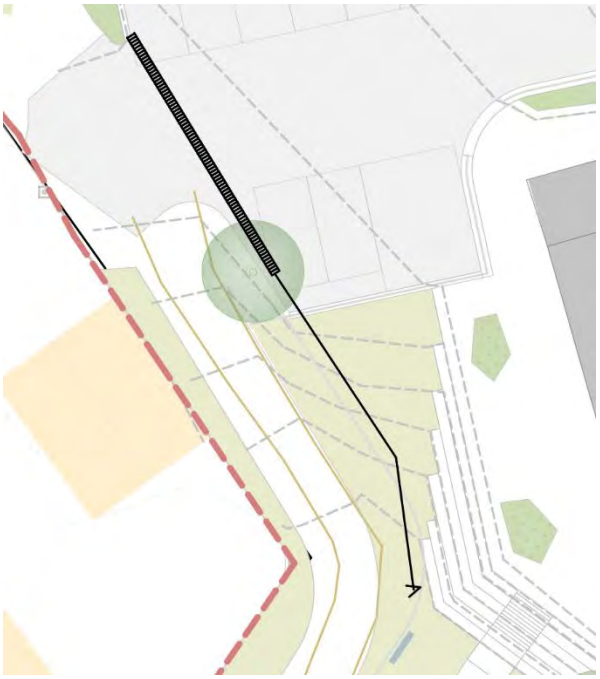

Figur 10: Alternativ løsning for å forhindre erosjon av turveien. Avskjærende renne.

Bilde 1: Erosjon i turveien der vann renner av fra parkeringsplassen inn på turveien. Fra befaring 21.08.2021.

5.5.4 Nedsenket infiltrasjonsareal

Det foreslås til slutt etablering av et nedsenket infiltrasjonsareal nede i sørvestre hjørne av tiltaksområdet. Arealet vil være planert og kan være f.eks. 5-10 cm lavere enn omkringliggende terreng for å sikre et areal der vann kan stå og infiltrere ned i grunnen. Arealet skal ikke være lavere enn 20cm under omkringliggende terreng (se kap 5.2.2).

Et av infiltrasjonssandfangene plasseres med kuppelrist i dette nedsenkede arealet (om det kun ønskes et infiltrasjonssandfang burde denne plasseringen velges). Dette vil sikre at vann som evt. stuver opp fra infiltrasjonssandfanget ved større nedbørshendelser vil kunne flomme ut på det nedsenkede arealet og infiltrere videre der. Om kuppelristen settes noen cm over bunn infiltrasjonsareal vil dette også gå motsatt veg, og vann fra det nedsenkede arealet kan flomme over i infiltrasjonssandfanget og infiltreres videre der om det er ledig kapasitet.

Den avskjærende flomgrøften i vest må legges slik at den leder vann til dette infiltrasjonsarealet. Det burde også etterstrebes å legge om grøften i sør slik at denne også leder vann til arealet.

5.6 Flom

Figur 11 viser teoretiske hoveddreneringslinjer på området rundt og nedstrøms Føyka barnehage. Som linjene viser ledes flomvann fra barnehagen ned via skråningen sørvest for barnehagen til Askerparken. Fra parken renner flomvann videre over Føyka Kunstgress, Asker Stadion, og til slutt over en parkeringsplass ut til utløp til Askerelva (hele dette nedstrøms området refereres i resten av notatet til som «Føyka Idrettspark»). Figur 11 viser videre at vann vil stuve seg opp på løpebanen på Asker Stadion, samt på parkeringsplassen ved Askerelva. Generelt kan Føyka Idrettspark vurderes å være relativt robust mot flomskader, med mye grøntområder og få bygninger, veger og annen infrastruktur. Det er derfor sannsynlig at området kan håndtere en evt. noe høyere flomtopp fra barnehagen.

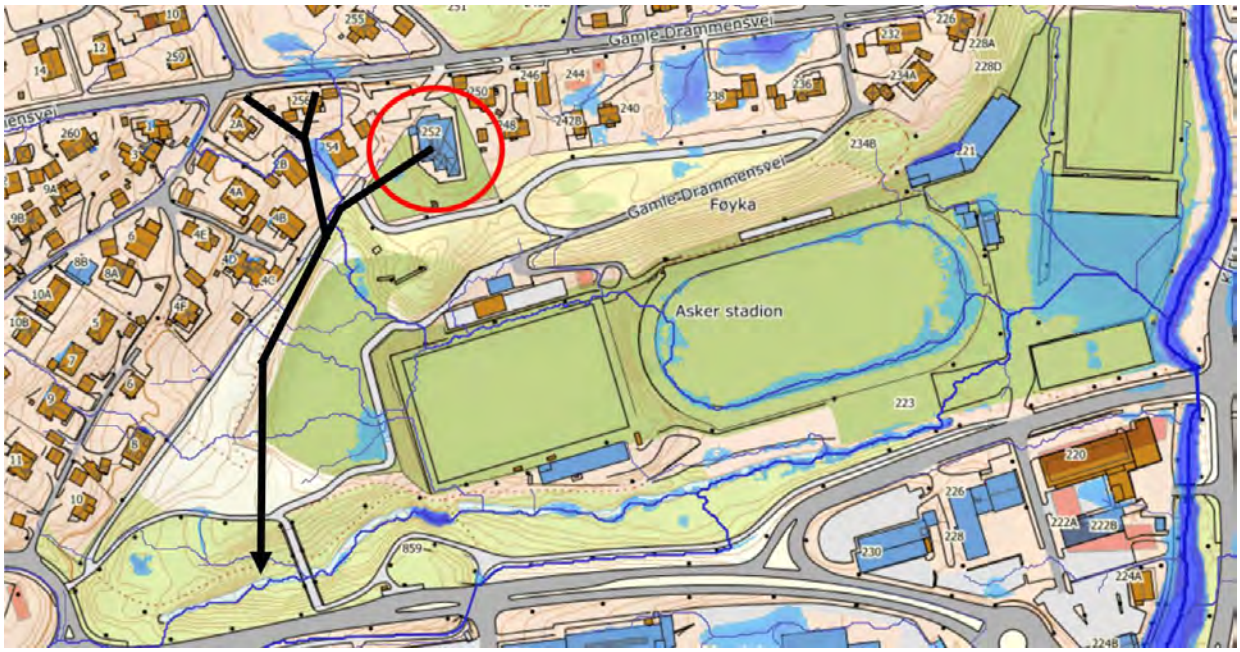

Figur 11: Teoretiske dreneringslinjer og oversvømmelser ved et 100mm regn (antatt ingen infiltrasjon) generert i Scalgo. Føyka barnehage er markert med rød ring. Svarte linjer representerer overvannsnett barnehagen er koblet til (det bemerkes at Sosi-fil kun ble mottatt for nett ned til Askerparken. Resterende nett er kun antatt, inkludert utløp til Drengsrudbekken.)

Figur 11 viser også deler av eksisterende overvannsnett tilknyttet barnehagen. Overvannsnettet har sannsynligvis utløp til Drengsrudbekken i sør (se tekst under Figur 11). Det ble på befaring ikke observert noen taknedløp fra eksisterende bygg med utkast på terreng. Det antas derfor at alt vann som i dag faller på taket av Føyka barnehage renner ut i dette overvannsnettet.

Som beskrevet nærmere i kap 5.5 foreslås det ved fremtidig situasjon å koble taknedløpene fra barnehagebygget av overvannsnettet og heller lede takvannet til lokalt infiltrasjonssandfang. Videre vil dette takvannet flomme med resterende vann generert på tiltaksområdet ned skråningen i sørvest og ned til Føyka Idrettspark. Dette vil bidra til å avlaste overvannsnettet. Om tilstrekkelige fordrøyningstiltak implementeres vil dette sannsynligvis heller ikke føre til en veldig mye større flomtopp ut av tiltaksområdet (se resultater fra simulering i kap 5.7.4). Det regnes med at en evt. økt flomtopp uansett er noe Føyka Idrettspark fint kan tåle.

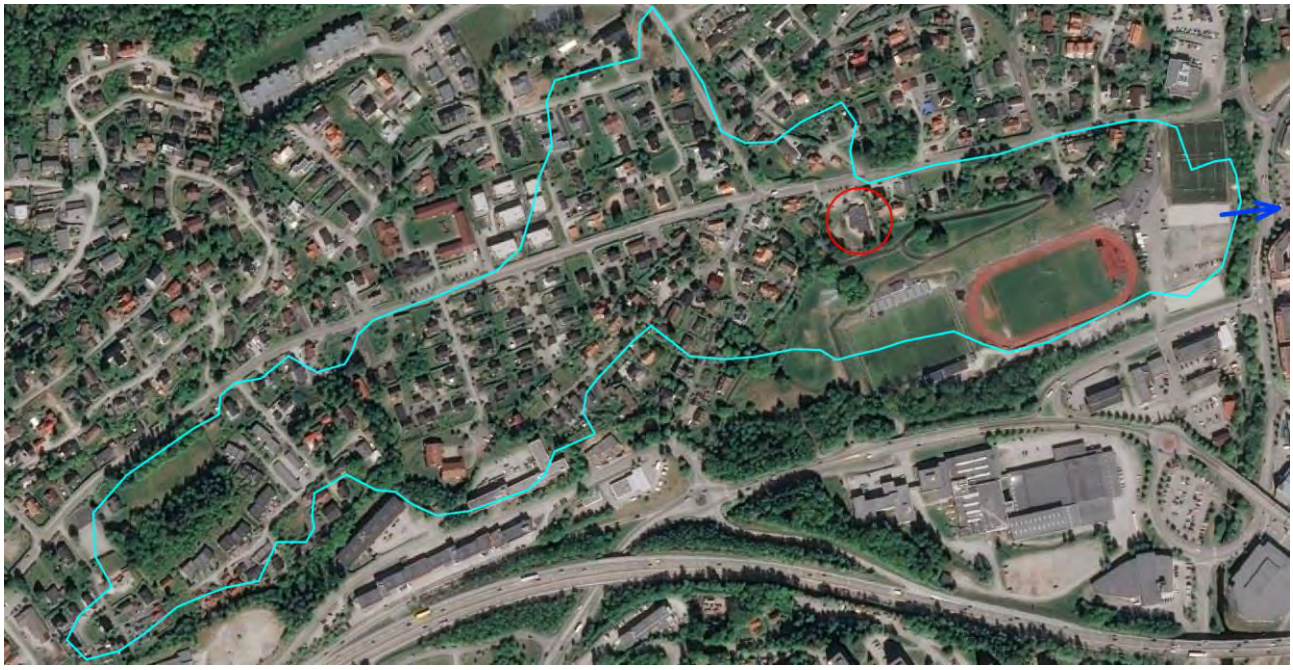

Figur 12: Nedbørsfelt Føyka barnehage er en del er av markert i lyseblått. Selve barnehagen er markert med rød ring. Blå pil til høyre viser punktet der nedbørsfeltet drenerer ut i Askerelva.

Figur 12 viser hele nedbørsfeltet som drenerer til Føyka Idrettspark nedstrøms barnehagen. Nedbørsfeltet er langt og har en estimert konsentrasjonstid på ca. 45 min. Dette betyr at maksimal flomtopp over Føyka Idrettspark sannsynligvis vil finne sted på slutten av en nedbørshendelse med varighet 45 minutter. Det burde derfor forsøkes å sikres at flomtopp ut av Føyka Barnehage ikke også finner sted ved dette tidspunktet.

5.7 Simulert effekt av foreslåtte løsninger

Tre scenarioer har blitt simulert i Excel med metoden beskrevet i kap 5.2.3.4:

1. Eksisterende situasjon
2. Fremtidig situasjon uten overvannstiltak (vanlig tak benyttes med fortsatt utløp til overvannsnett)
3. Fremtidig situasjon med overvannstiltak

Simuleringen er en forenklet representasjon av virkeligheten, og tar i hovedsak i bruk den rasjonelle formelen (kap 5.2.3.1) i kombinasjon med arealene i Tabell 4 og Tabell 5. Det blå taket og infiltrasjonsarealet er modellert med regnenvelopmetoden (kap 5.2.3.3). Infiltrasjonssandfang og grønt tak er modellert etter lignende enkle metoder/formler.

5.7.1 Antakelser for simulering av Scenario 3: Fremtidig situasjon med tiltak

Det er gjort flere antakelser om input til simuleringen av de foreslåtte overvannstiltakene. Disse er som følger:

Blått tak

- Helning på taket inn mot inntaksslukene antas å være på 0,5%
- Hver av de to inntaksslukene antas å være mengderegulert til å maksimalt tillate en vannføring på 0,25 L/s.
- Overløp antas å være på høyde 10 cm over inntaksslukene.

Grønt tak

- Ved vannstand 7,5 mm frittstående vann over jordlaget antas det at lagringskapasiteten i det grønne taket er helt fullt, og utløpsvannføring vil dermed bli lik tilført vannføring fra nedbør.
- Overløp antas å være på høyde 8 cm over inntaksslukene.

Utløpsledninger

- Det antas at utløpsledningene fra takene ned til sandfanget er dimensjonert for å kunne håndtere vannmengdene fra taket. Det antas at dette også gjelder for overløp.

Infiltrasjonsandfang

- Kun **ett** infiltrasjonsandfang er benyttet i simuleringen. Sandfanget er antatt plassert på infiltrasjonsarealet.
- Sandfanget er antatt utformet som illustrert på Figur 8. Dimensjoner på sandfangskum og omkringliggende fyllmasser er antatt som følgende:
    - B_bunn = 1,6 m
    - d_Omfylling = 2,6 m
    - Sidefall = 2:1
- Porevolum i omkringliggende fyllmasser er antatt til 40%.
- Infiltrasjonskapasitet (Kh) i omkringliggende lokale masser er antatt til Kh = 0,01 m/time *(Kh er antatt så lavt da infiltrasjon vil skje dypt under terreng, hvor det vil være mer hav-/strandavsetninger og mindre toppjord)*

Infiltrasjonsareal

- Nedsenket areal er satt lik 16 m^2.
- Dybde på nedsenket areal i forhold til omkringliggende terreng er satt lik 0,05 m.

- Infiltrasjonskapasitet (Kh) på arealet er antatt til Kh = 0,05 m/time (se 5.2.4)
- Når infiltrasjonsandfang går fullt blir Kh = 0 m/time, da det antas at vann i omfyllingsmassene også vil ha stuvet seg opp og mettet topplaget under terrenget fullstendig.
- Det antas at vann som stuver seg opp på arealet først vil renne ned i infiltrasjonssandfanget. Når dette også er fullt vil vann flomme videre ut av tiltaksområdet.

I de følgende delkapitlene vil representative avrenningsgrafer presenteres som viser at de foreslåtte overvannsløsningene ivaretar alle tre trinnene i tretrinnstrategien, og sørger for at dagens situasjon opprettholdes eller forbedres for de fleste regnhendelser.

5.7.2 Trinn 1, Infiltrasjon

Figur 13 illustrerer en nedbørshendelse tilsvarende 95% av årsnedbøren med varighet 1 døgn med klimafaktor 1,5. Dette er det mest ekstreme tilfellet med tanke på infiltrasjon, da ved en så lang regnvarighet vil infiltrasjonsarealet, infiltrasjonskummen og det grønne taket fylles til kapasitet. Infiltrasjonskapasiteten i løsmassene rundt sandfanget og på infiltrasjonsarealet blir dermed avgjørende for hvor mye vann som totalt vil infiltreres.

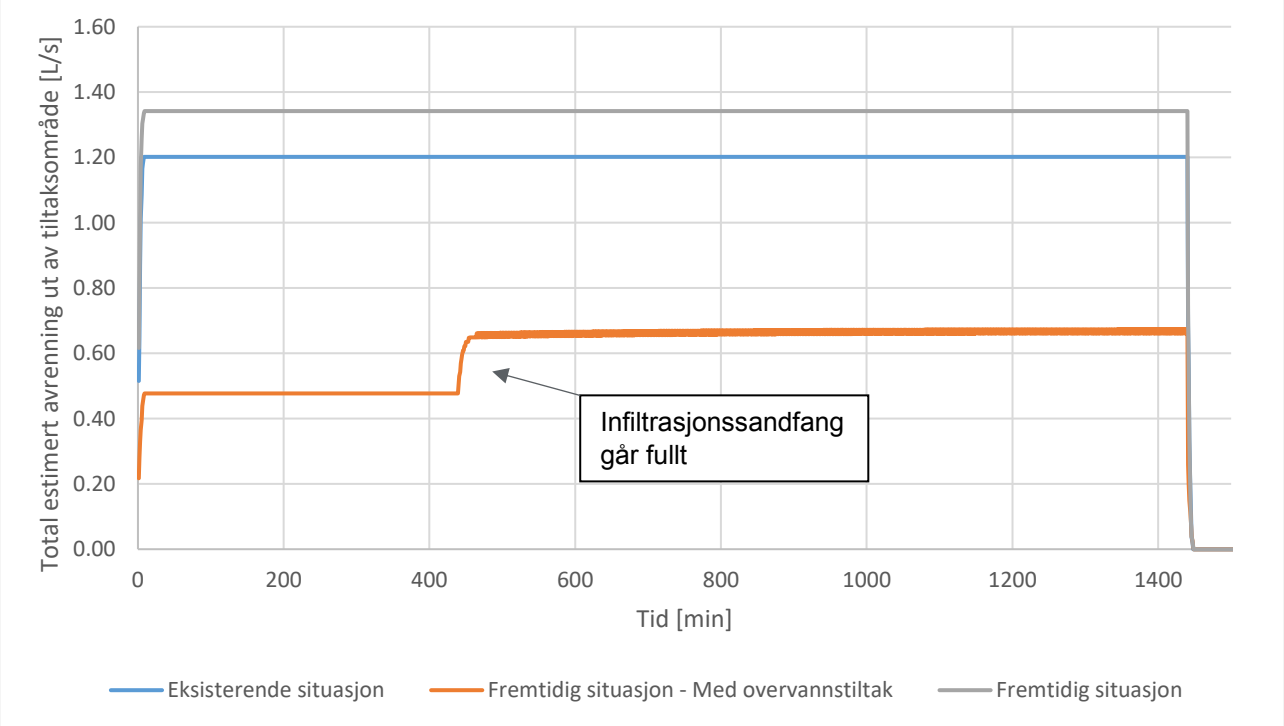

Figur 13: Avrenningsgrafer for nedbørshendelse 95% av årsnedbøren, varighet 1440 minutter (1 døgn) med klimafaktor 1,5.
Blå kurve representerer total avrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 1: Eksisterende situasjon (inkludert takvann til Drengsrudbekken).
Grå kurve representerer total avrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 2: Fremtidig situasjon uten noen overvannstiltak (inkludert takvann til Drengsrudbekken).
Oransje kurve representerer total avrenning ved Scenario 3: Fremtidig situasjon med foreslåtte overvannstiltak.

Som Figur 13 viser vil foreslåtte overvannstiltak gitt antakelser listet i kap 5.7.1 sørge for at vannføring fra tiltaksområdet reduseres i forhold til eksisterende situasjon. Det skal riktignok bemerkes at disse resultatene er veldig sensitive til infiltrasjonskapasiteten i løsmassene på tiltaksområdet. Selv om disse resultatene viser

at ett infiltrasjonssandfang vil gi tilstrekkelig effekt kan det likevel være aktuelt med to sandfang om infiltrasjonskapasiteten på området viser seg å være dårligere.

Simuleringer for alle kortere nedbørsvarigheter med intensitet 95% av årsnedbøren viser også samme resultat: Mer vann vil infiltreres på tiltaksområdet ved fremtidig situasjon gitt foreslåtte overvannsløsninger enn ved dagens situasjon.

5.7.3 Trinn 2, Fordrøyning og reduksjon av spissavrenning

Figur 14 illustrerer en nedbørshendelse med 20 års gjentaksintervall og varighet 5 minutter med klimafaktor 1,5. Dette er det mest ekstreme tilfellet med tanke på fordrøyning, da mesteparten av tiltaksområdet har en konsentrasjonstid kortere enn dette og dermed bidrar til spissavrenningen ut av feltet. Det grønne og spesielt blå taket er avgjørende for håndtering av denne regnhendelsen, og sørger for å redusere spissavrenningen drastisk som vist på Figur 14. Infiltrasjonssandfanget bidrar også noe med sin lagringskapasitet.

Disse resultatene er lite sensitive til de estimerte parameterne listet i kap 5.7.1 da det stort sett er det blå taket som sørger for forbedringen i trinn 2. Innløpshøyden på overløpet fra det blå taket har mest å si, og burde av den grunn ikke settes mye lavere enn 10 cm over slukene.

Simuleringer for alle lengre nedbørsvarigheter med 20 års gjentaksintervall viser også samme resultat: Lavere spissavrenning fra tiltaksområdet (og generelt lavere avrenning gjennom hele nedbørshendelsen).

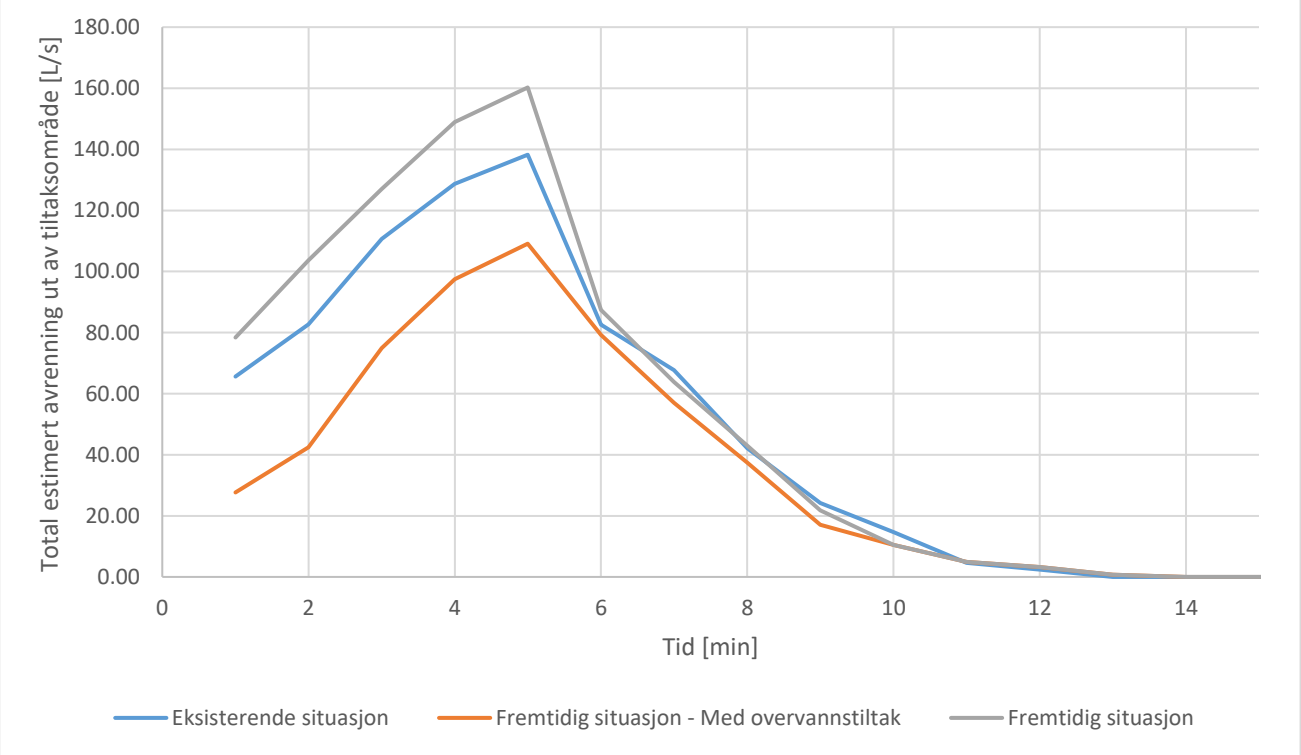

Figur 14: Avrenningsgrafer for nedbør med 20-års gjentaksintervall, varighet 5 minutter med klimafaktor 1,5.
Blå kurve representerer total avrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 1: Eksisterende situasjon (inkludert takvann til Drengsrudbekken).
Grå kurve representerer total avrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 2: Fremtidig situasjon uten noen overvannstiltak (inkludert takvann til Drengsrudbekken).
Oransje kurve representerer total avrenning ved Scenario 3: Fremtidig situasjon med foreslåtte overvannstiltak.

5.7.4 Trinn 3, Flomhendelser

Figur 15 illustrerer en nedbørshendelse med 50 års gjentaksintervall og varighet 5 minutter med klimafaktor 1,5. Dette er det mest ekstreme tilfellet med tanke på spissavrenning fra tiltaksområdet ved flomhendelser, da mesteparten av tiltaksområdet har en konsentrasjonstid kortere enn dette og dermed bidrar til spissavrenningen ut av feltet.

For Scenario 1: *Eksisterende situasjon* og Scenario 2: *Fremtidig situasjon uten overvannstiltak* viser Figur 15 kun vannføring som vil gå på terreng ut av tiltaksområdet, da det er denne vannføringen som bidrar til å oversvømmelse i Føyka Idrettspark. Vannføring fra takareal inn på overvannsnett er altså ikke medregnet for disse to situasjonene. Da alle taknedløp ved Scenario 3: *Fremtidig situasjon med tiltak* uansett er frikoblet fra overvannsnettet blir det ingen forskjeller her.

Som Figur 15 viser vil spissavrenning ned til Føyka Idrettspark ved fremtidig situasjon med overvannstiltak bli ca. lik slik den er i dag.

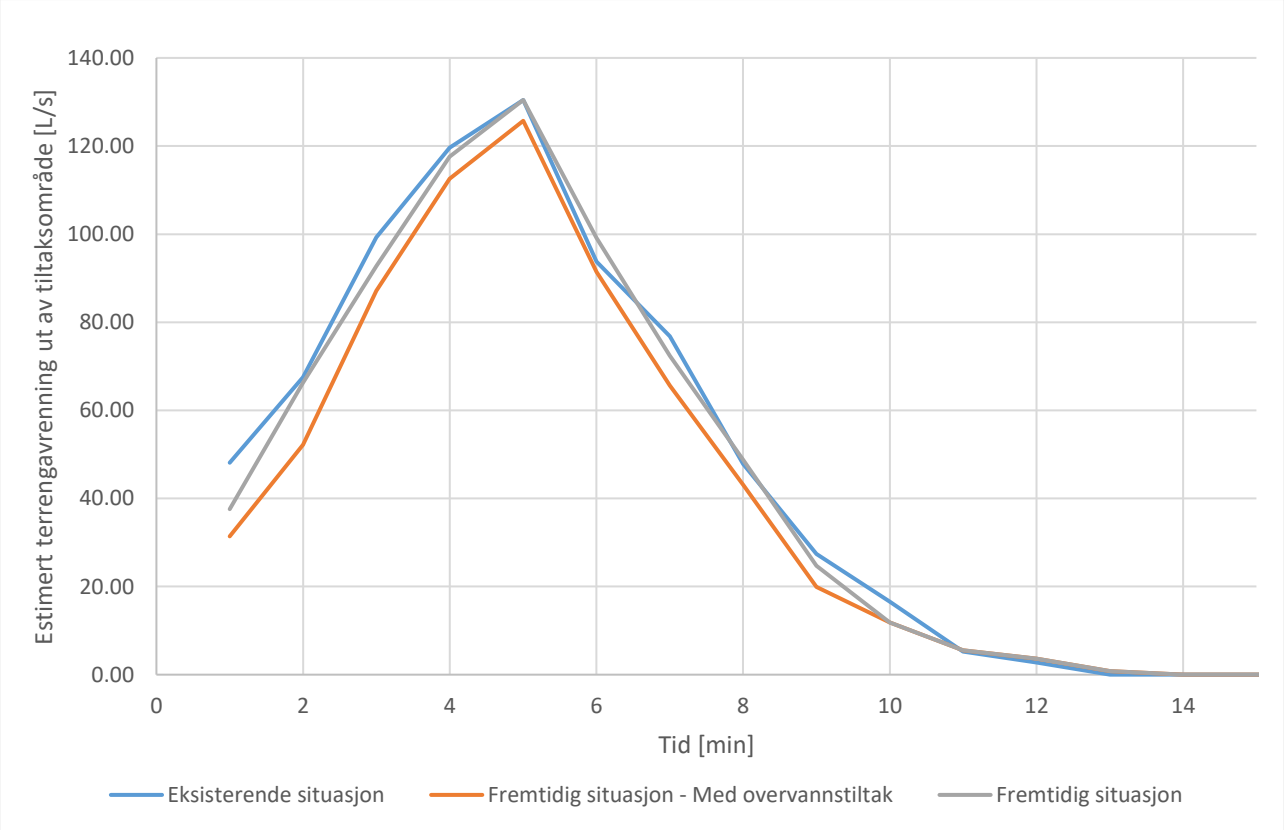

Figur 15: Avrenningsgrafer for nedbør med 50-års gjentaksintervall, varighet 5 minutter med klimafaktor 1,5.
Blå kurve representerer terrengavrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 1: Eksisterende situasjon (ekskludert takvann til Drengsrudbekken).
Grå kurve representerer terrengavrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 2: Fremtidig situasjon uten noen overvannstiltak (ekskludert takvann til Drengsrudbekken).
Oransje kurve representerer total avrenning ved Scenario 3: Fremtidig situasjon med foreslåtte overvannstiltak.

Figur 16 illustrerer en nedbørshendelse med 50 års gjentaksintervall og varighet 45 minutter med klimafaktor 1,5, og er sannsynligvis et viktigere diagram med tanke på oversvømmelser i Føyka Idrettspark. Som beskrevet i kap 5.6 og vist på Figur 12 har nedbørsfeltet som drenerer til dette området en konsentrasjonstid på ca. 45 minutter. Dette betyr at maksimal flomtopp over Føyka Idrettspark sannsynligvis vil finne sted på slutten av en nedbørshendelse med varighet 45 minutter.

Figur 16 viser at en plutselig økning i terrengavrenning fra tiltaksområdet vil finne sted nettopp etter ca. 45 minutter ved Scenario 3: Fremtidig situasjon med overvannstiltak. Dette skjer da det blå taket går fullt på dette tidspunktet, og takvann begynner å gå i overløp. Tiltaksområdet vil altså potensielt bidra til å øke flomtoppen over Føyka Idrettspark med ca. 10 L/s.

Som beskrevet i kap 5.6 vurderes Føyka Idrettspark som et robust nok område til at en 10 L/s økning i spissavrenningen vil ha lite å si. Om det likevel ønskes å flate ut denne toppen fra tiltaksområdet vil det mest effektive tiltaket være å øke overløpshøyden fra det blå taket noe slik at mer vann kan fordrøyes på det blå taket.

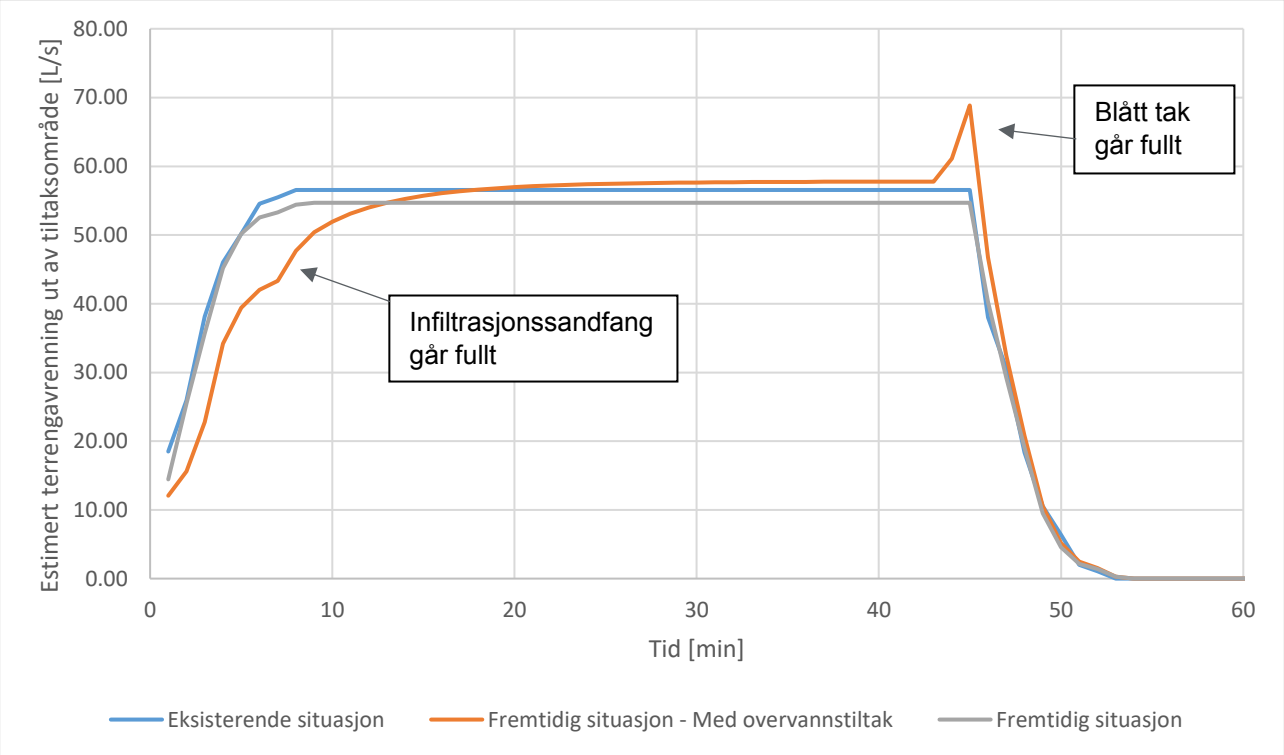

Figur 16: Avrenningsgrafer for nedbør med 50-års gjentaksintervall, varighet 45 minutter med klimafaktor 1,5.
Blå kurve representerer terrengavrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 1: Eksisterende situasjon (ekskludert takvann til Drengsrudbekken).
Grå kurve representerer terrengavrenning ut av tiltaksområdet ved Scenario 2: Fremtidig situasjon uten noen overvannstiltak (ekskludert takvann til Drengsrudbekken).
Oransje kurve representerer total avrenning ved Scenario 3: Fremtidig situasjon med foreslåtte overvannstiltak.

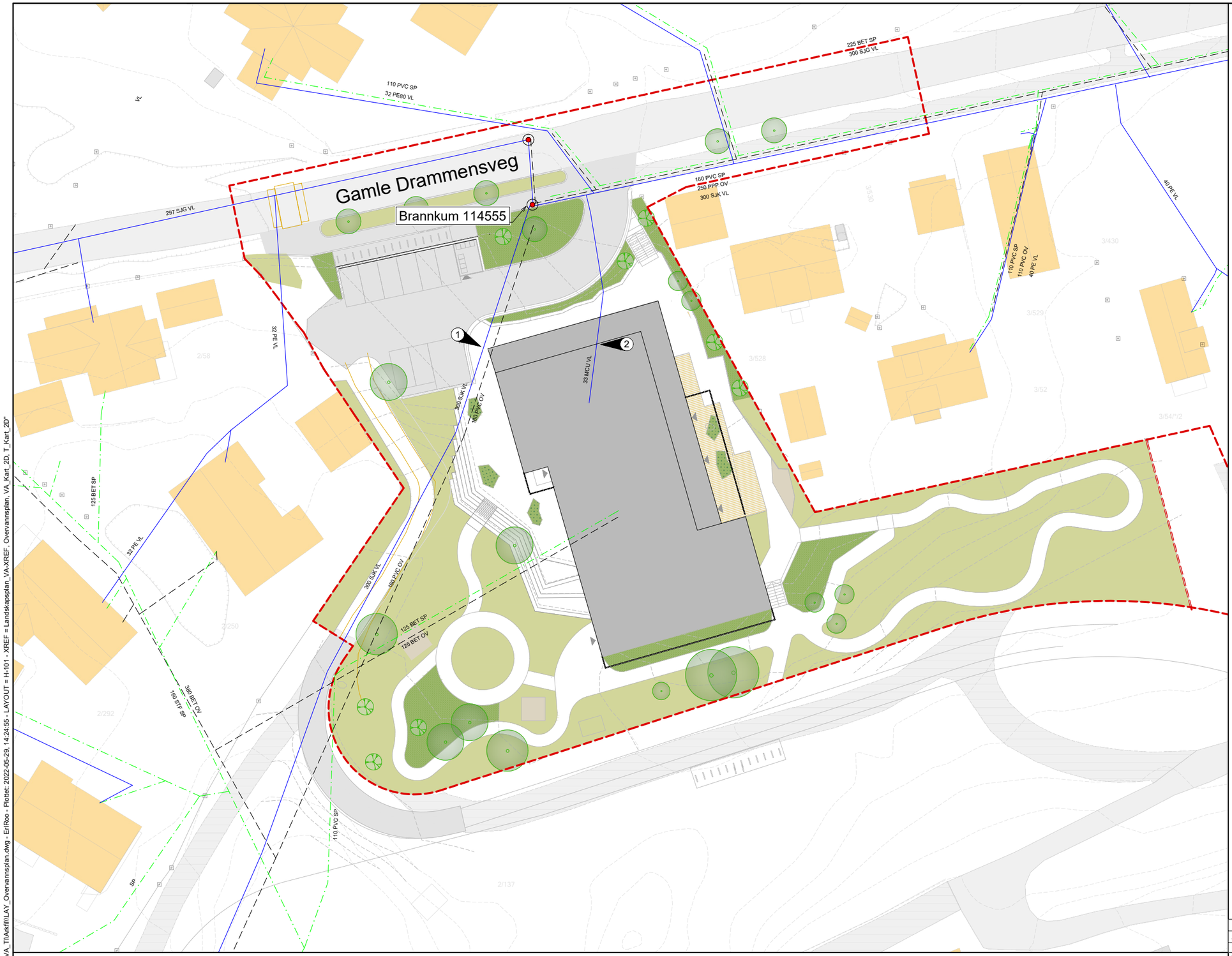

1 Konflikt oppstår mellom nytt bygg og eksisterende ledninger VL300 og OV160.

2 Eksist. VL33 kopperledning fra 1968 foreslås skiftes ut, da denne sannsynligvis kan være noe underdimensjonert for fremtidig behov og i tillegg være i dårlig tilstand.

TEGNFORKLARING:

VA-ANLEGG EKSISTERENDE:

- Vannledning
- Spillvannsledning
- Overvannsledning
- Kum
- Brannkum
- Sluk
- Utløp
- Tiltaksgrense

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B02	2022-05-27	For info/kommentar hos eksterne parter	ErlRoo	SigOve	HOF
A01	2022-05-23	For intern bruk hos utgivende part	ErlRoo	SigOve	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:250

Føyka barnehage
Vann, avløp, overvann og flom
Eksisterende VA-infrastruktur

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	H-101	B02

"X:\NOR\OPPDRAG\SANDVIKA\521\05\52105519\BIM\VA_TI\Arkfil\LAY_Overvannsplan.dwg - ErlRoo - Plottet: 2022-05-29, 14:24:55 - LAYOUT = H-101 - XREF = Landskapsplan_VA-XREF, Overvannsplan, VA_Kart_2D, T_Kart_2D"

1 Infiltrasjonsandfanget plasseres i det nedsenkede infiltrasjonsarealet. Kuppelrist til sandfanget burde plasseres med inntakskant noen cm over bunnen av arealet slik at alt vann ved mindre nedbørshendelser vil infiltrere på arealet først. Samtidig må ikke denne inntakskanten stå høyere enn kanten på infiltrasjonsarealet, da det ønskes at overskytende vann skal flomme ned i infiltrasjonssanfanget før det renner videre i overløp ut fra infiltrasjonsarealet.

2 Evt. ekstra infiltrasjonssandfang plasseres ved behov. Nøyaktig plassering bør vurderes nærmere.

BEMERKNINGER

1. Tretrinnsstrategien legges til grunn for håndteringen av overvann på området. Trinn 1 og 2 håndteres i diverse åpne løsninger på tiltaksområdet. Trinn 3 håndteres i åpne flomveier langs og over tomten.
2. Foreslåtte plasseringer av taksluk og overløp er kun illustrerende. Nøyaktig plassering og fall mot sluk fastsettes i senere prosjektering.
3. Ref. rapport NO-RIVA01 Vann, avløp, overvann og flom.

HENVISNINGER

2. For oversikt over foreslåtte nedleggelser, omleggelser og nylegginger av ledningsnett, se tegning H-103.
3. For oversikt over foreslåtte flomveier, se tegning H-104.

TEGNFORKLARING:

OVERFLATEUTFORMING:

- Fallretning
- Fallretning Tak

VA-ANLEGG FORESLÅTT:

- Taksluk
- Taksluk, Mengderegulert
- Taksluk, Overløp
- Infiltrasjonsandfang

LOD TILTAK:

- Blått tak
- Grønt tak
- Nedsenket infiltrasjonsareal
- Flomgrøft

- Tiltaksgrense

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B02	2022-05-27	For info/kommentar hos eksterne parter	ErlRoo	SigOve	HOF
A01	2022-05-23	For intern bruk hos utgivende part	ErlRoo	SigOve	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:250

Føyka barnehage
Vann, avløp, overvann og flom
Forslag til overflateavrenning

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	H-102	B02

"X:\NO\RIO\PPDRAG\SANDVIKA\52105519\BIM\VA_TIA\Arkfil\LAY_Overvannsplan.dwg - ErlRoo - Plottet: 2022-05-29, 14:13:11 - LAYOUT = H-102 - XREF = Landskapsplan_VA-XREF, Overvannsplan, VA_Kart_2D, T_Kart_2D"

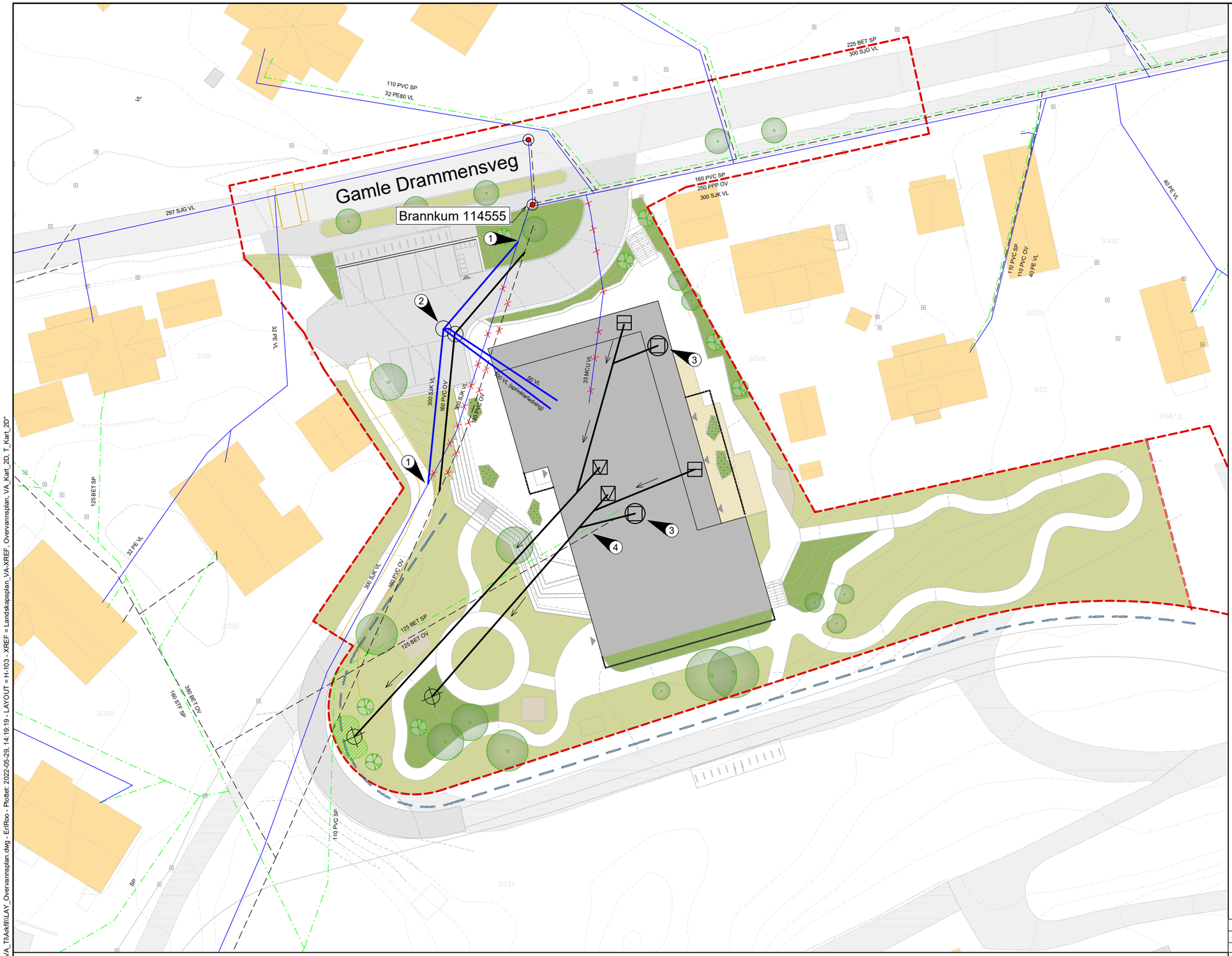

1. Ny vannledning og overvannsledning etableres og kobles på eksisterende ledninger med bend. Vannledning forankres.
2. Ny kumgruppe etableres på parkeringsplassen. Det er viktig at disse kummene forblir tilgjengelige gjenom hele året, og denne plassen må derfor ikke brukes til snødeponering.
   Ny vannforsyningsledning og sprinklerledning foreslås også tilkoblet i vannkummen.
   Det kan også vurderes å etablere denne kummen som brannkum.
3. Inntakshøyde på overløp burde settes 10 - 15 cm over høyde på taksluk for å sikre tilstrekkelig fordrøyningseffekt på takene. Det må i senere prosjektering fastsettes om overløpsinntak skal gå inn på overvannsledninger til infiltrasjonssandfang slik som illustrert, eller om overløp heller skal gå rett ut fra taket via f.eks. en slisse i gesimsen.
4. Taknedløp kobles av eksist. 125 BET OV. Ledning beholdes om den også er tilknyttet byggets dreneringsanlegg. Dette kartlegges i senere faser av prosjektet.

BEMERKNINGER

1. Foreslått plassering av taksluk, overløp og taknedløp/overvannsledninger er kun illustrerende. Nøyaktige plasseringer og fall mot sluk fastsettes i senere prosjektering.
2. Taknedløp og overvannsledninger dimensjoneres i senere prosjektering.
3. Ref. rapport NO-RIVA01 Vann, avløp, overvann og flom.

HENVISNINGER

1. For oversikt over forslag til overflateavrenning, se tegning H-102.
2. For oversikt over foreslåtte flomveier, se tegning H-104.

TEGNFORKLARING:

VA-ANLEGG FORESLÅTT:

- Vannledning
- Spillvannsledning
- Overvannsledning
- Utgår
- Fallretning Rør

- Kum
- Taksluk
- Taksluk, Mengderegulert
- Taksluk, Overløp
- Infiltrasjonsandfang

VA-ANLEGG EKSISTERENDE:

- Vannledning
- Spillvannsledning
- Overvannsledning

- Kum
- Brannkum
- Sluk
- Utløp

- Tiltaksgrense

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B02	2022-05-27	For info/kommentar hos eksterne parter	ErlRoo	SigOve	HOF
A01	2022-05-23	For intern bruk hos utgivende part	ErlRoo	SigOve	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:250

Føyka barnehage
Vann, avløp, overvann og flom
Eksisterende og foreslått VA

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	H-103	B02

'X:\NO\ROPPDRAG\SANDVIKA\52\105\52105519\BIM\VA_TIAkt\RILLAY_Overvannsplan.dwg - ErlRoo - Plottet: 2022-05-29, 14:19:19 - LAYOUT = H-103 - XREF = Landskapsplan_VA-XREF , Overvannsplan, VA_Kart_2D, T_Kart_2D"

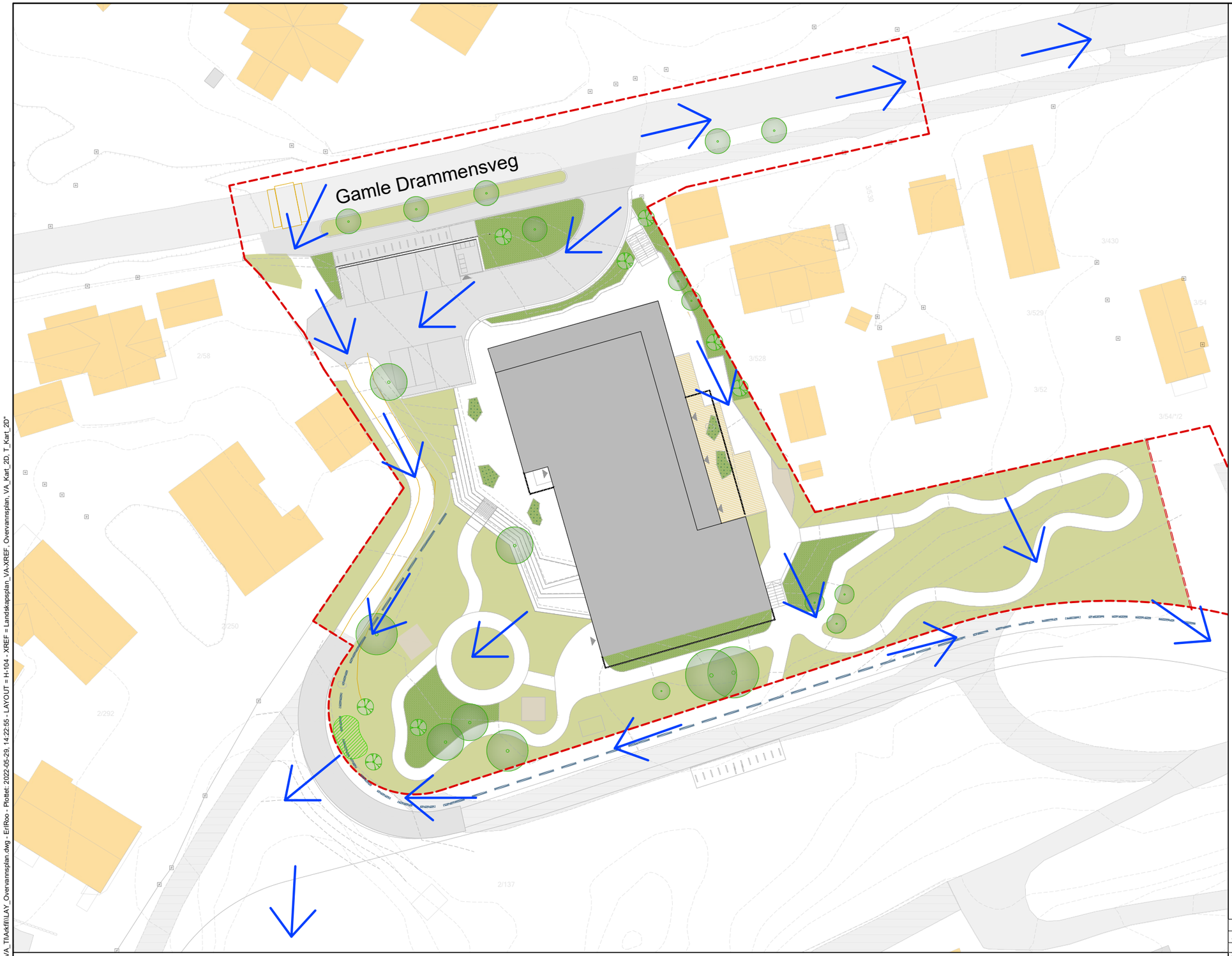

TEGNFORKLARING:

- Flomvei
- Nedsenket infiltrasjonsareal
- Flomgrøft
- Tiltaksgrense

BEMERKNINGER

1. Ref. rapport NO-RIVA01 Vann, avløp, overvann og flom.

HENVISNINGER

1. For oversikt over forslag til overflateavrenning, se tegning H-102.
2. For oversikt over foreslåtte nedleggelser, omleggelser og nylegginger av ledningsnett, se tegning H-103.

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
B02	2022-05-27	For info/kommentar hos eksterne parter	ErlRoo	SigOve	HOF
A01	2022-05-23	For intern bruk hos utgivende part	ErlRoo	SigOve	HOF

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Asker Kommune

Målestokk (gjelder A1): 1:250

Føyka barnehage
Vann, avløp, overvann og flom
Eksisterende og foreslåtte flomveier

Detaljregulering

Norconsult

Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
52105519	H-104	B02

"X:\NOR\OPPDRAG\SANDVIKA\52\105\52105519\BIM\VA_TIA\Akt\fil\LAY_Overvannsplan.dwg - ErlRoo - Plottet: 2022-05-29, 14:22:55 - LAYOUT = H-104 - XREF = Landskapsplan_VA-XREF, Overvannsplan, VA_Kart_2D, T_Kart_2D"

RISIKO OG SÅRBARHETSANALYSE

FØYKA BARNEHAGE

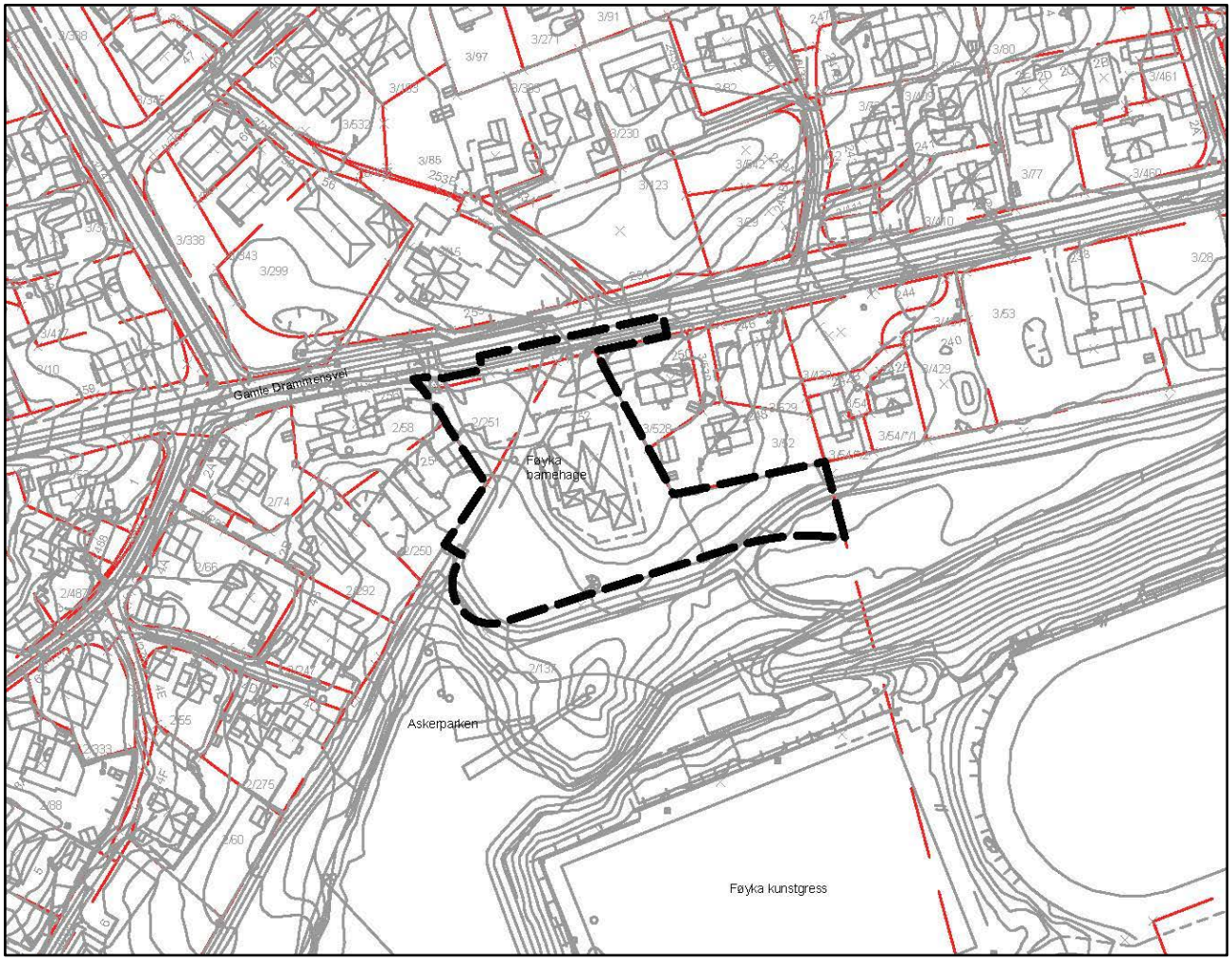

Kommune:	Asker kommune
Forslagsstiller:	Asker kommune, Prosjekt og utvikling
Plankonsulent:	Arkitektkontoret GASA AS
Dato:	25.05.2022
Skrevet av:	Silje Skinnes Lunde
Kvalitetskontroll:	Bård Hagen

Innhold

Innledning 3
ROS-analysen 3
Viktige begreper 3
Planarbeidet 4
Planområdet 4
Planforslaget 4
Avgrensning av ROS-analysen 4
Metode 5
Beregning av risiko 6
Identifisering av mulige uønskede hendelser 8
Vurdering av risiko og sårbarhet av mulige uønskede hendelser 10
Oppsummering og kommentarer 16
Oppsummering av risiko 16

Innledning

ROS-analysen

I arealplanleggingen skal samfunnssikkerhet være vurdert. Dette innebærer å gjøre en helhetlig vurdering av hva slags virkning planen kan ha på samfunnet og befolkningen.

Dette understrekes i plan og bygningslovens § 4-3, hvor det bl.a. står: *«Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging.»*

Arealplanleggingen skal bidra til den enkeltes trygghet for liv, helse og eiendom, og bidra til å ivareta samfunnets evne til å fungere teknisk, økonomisk og institusjonelt.

DSB[1] anbefaler at en ROS-analyse omfatter:

- Risiko- og sårbarhetsforhold som er vesentlig for å ivareta samfunnssikkerhet.
- Forhold i omkringliggende områder som kan få konsekvenser for planområdet.
- Endringer i risiko- og sårbarhetsforhold som følge av planlagt utbygging.
- Risiko- og sårbarhetsforhold i kombinasjon, herunder vurdering av endrede konsekvenser når det legges på klimapåslag for relevante naturforhold.
- Mulige konsekvenser av utbyggingen for omkringliggende områder.
- Vurderinger av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere risiko og sårbarhet, eller om ROS-analysen må følges opp gjennom nærmere kartlegginger.

ROS-analysen skal knyttes til plannivået. Ved en detaljregulering skal ROS-analysen bygge på den kunnskapen som til enhver tid er tilgjengelig. ROS-analysen skal følge opp analyser utarbeidet i forbindelse med kommuneplan, kommunedelplan og områdereguleringsplan. Dersom det fremkommer ny kunnskap, må den også tas inn.
ROS-analysens utstrekning skal også knyttes til plannivået. Det vil si at for en detaljreguleringsplan, så er det forhold som planen påvirker og blir påvirket av som skal tas med. Det kan innarbeides mer detaljert kunnskap om planområdet og utbyggingsformålet, som kan gi mer konkrete tiltak og sikkerhetskrav.

Viktige begreper[2]

Sannsynlighet: Et mål for hvor trolig det er at en bestemt hendelsen inntreffe i planområdet innenfor et visst tidsrom.
Sårbarhet: Vurderer motstandsevnen til utbyggingsformålet, samfunnsfunksjonene og ev. barrierer, og evnen til gjenopprettelse.
Konsekvens: Virkningen den uønskede hendelsen kan få i et planområde eller utbyggingsformålet.
Usikkerhet: Handler om å vurdere kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for ROS-vurderingen.
Barrierer: Eksisterende tiltak, f.eks. flom/skredvoll, sikkerhetssoner rundt farlig industri, eller varslingssystemer som kan redusere sannsynlighet for og konsekvensen av en uønsket hendelse.
Tiltak: I oppfølging av funn fra ROS-vurderingen kan det bli avdekket behov for tiltak for å redusere risiko og sårbarhet. Dette kan være forbedringer i barrierer eller nye tiltak.

[1] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap www.dsb.no
[2] https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmateriell/samfunnssikkerhet-i-kommunenes-arealplanlegging/

Planarbeidet

Asker kommune ønsker å rive eksisterende barnehage på Føyka, og bygge en ny, større barnehage. Arealet er regulert til barnehage (daghjem), trafikkareal og turvei i dag. Barnehagens størrelse vil gå fra 4 til 6 avdelinger, og uteområdet skal utvides, hovedsakelig østover innenfor Asker kommunes eiendom.
Det skal etableres ny, forbedret adkomst fra Gamle Drammensvei og plass til renovasjon og sykkelparkering. Eksisterende tursti vest for barnehagetomten inngår i eksisterende reguleringsplan og skal opprettholdes i ny reguleringsplan.
Planen medfører endringer i bygningsmasse på tomten, endringer av dagens bruk av areal (utvidelse av uteområde), samt noen endringer av dagens parkering og adkomst.

Planområdet

Planområdet skal reguleres til barnehage, parkering/adkomst og turvei. Totalt er planområdet på ca. 4,5 daa. Planområdet har en høydeforskjell på 6 meter fra Gamle Drammensvei ned til friområdet i sør. Planområdet ligger under marin grense, og løsmassene består av hav- og fjordavsetning, tynt dekke (naturbase). Planområdet er ikke markert som spesielt utsatt for kvikkleire. I NVE Atlas er planområdet markert som område med stor mulighet for forekomster av marin leire, men usammenhengende/tynt. Planområdet har en helning på mellom 0 og 10%, som gir lav risiko for jordskred.
Planområdet ligger i gul støysone fra E18 og Drammensveien.
Nord for planområdet ligger Gamle Drammensvei, som er adkomstvei for biler, syklende og gående. Veien har en ÅDT på ca. 3 300. Mot øst og vest ligger etablerte boligfelt. Sør for planområdet ligger et større friområde med idrettsfunksjoner. Sør for friområdet igjen ligger en bekk, ca. 150 meter fra planens sørligste grense. Mot sørøst grenser planområdet inntil et areal som er avsatt til boligutvikling, Føyka- Elvely, som er omfattet av en områderegulering. Det er laget en ROS-analyse for områdereguleringen, som er tatt inn som underlag i arbeidet med denne ROS-analysen.

Planforslaget

Det skal etableres ny, forbedret adkomst fra Gamle Drammensvei og plass til renovasjon og sykkelparkering. Eksisterende tursti vest for barnehagetomten inngår i eksisterende reguleringsplan og skal opprettholdes i ny reguleringsplan.
Planen medfører endringer i bygningsmasse på tomten, endringer av dagens bruk av areal (utvidelse av uteområde), samt noen endringer av dagens parkering og adkomst.

Avgrensning av ROS-analysen

Analysen fokuserer i hovedsak på det fysiske miljøet innenfor planområdet og tilgrensende arealer.

Reguleringsplanen innebærer en økning i bebygd areal og utvidelse av barnehagens uteareal og det er i hovedsak *økningen og utvidelsen* og de tiltakene og endringene det medfører som inngår i ROS-analysen. Utvidelsen medfører endret bruk av areal av areal, økning i trafikanter til og fra barnehagen, noe reduksjon av permeable flater og noe økt bebyggelse.

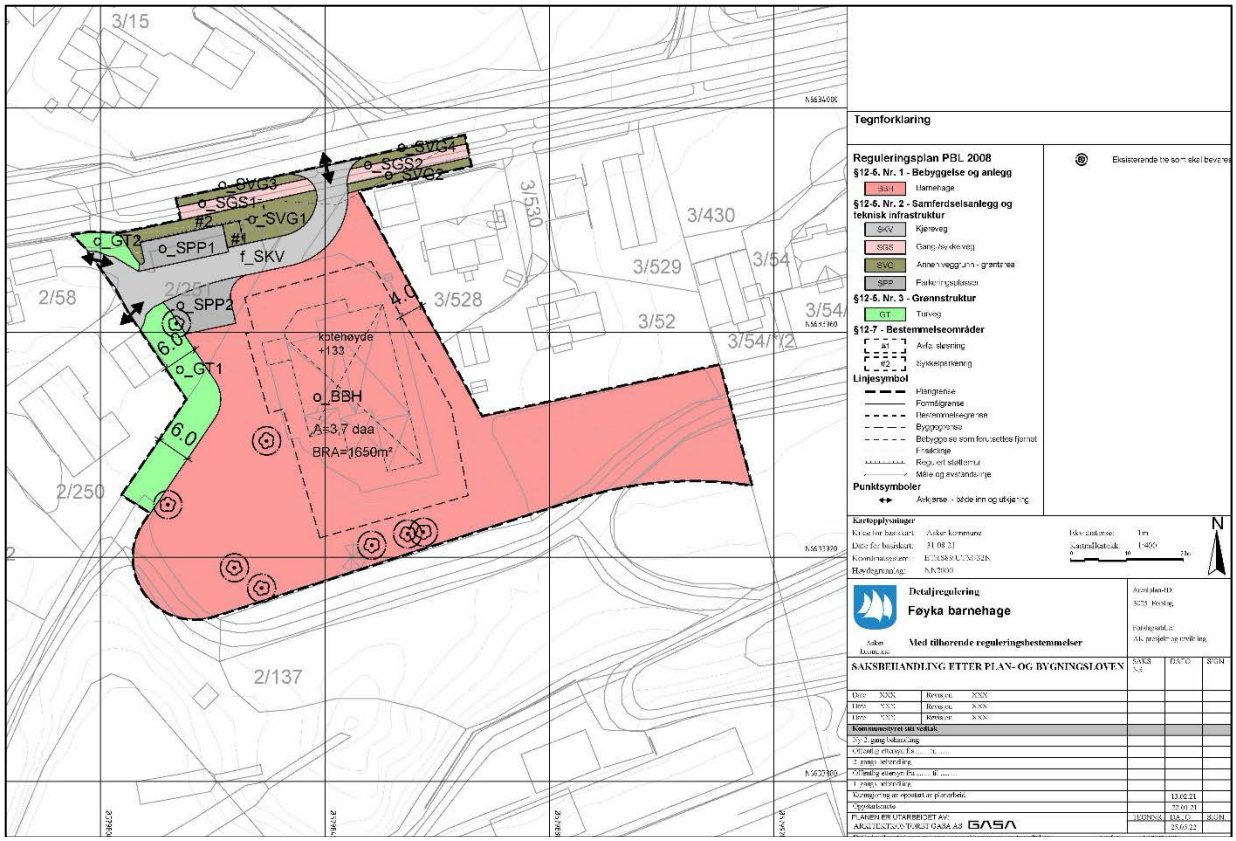

Metode

Analysen er gjennomført med bakgrunn i veiledere fra dsb [3] med utgangspunkt i en sjekkliste mottatt fra planavdelingen i Asker kommune. Listen inneholder mulige uønskede hendelser og forhold som kan ha konsekvenser for planens innhold, samt konsekvenser for omgivelsene.

Punktene i listen er vurdert på et generelt/teoretisk grunnlag, med bakgrunn i saksdokumenter, analyser, lokalkunnskap, kommunens helhetlige ROS-analyse, offentlige kart og annen tilgjengelig informasjon. Ikke alle punkter i listen er like aktuelle. Det kan være forhold som ikke finnes i nærheten av planområdet eller i planen, eller forhold som på annen måte ikke vil føre til uønskede hendelser. Hvilke forhold dette gjelder er kommentert i raden *«Aktuelt?»,* og uaktuelle hendelser og forhold er ikke kommentert nærmere.

ROS-analysen er en vurdering av:

- mulige uønskede hendelser som kan skje i fremtiden,
- sannsynligheten for at den uønskede hendelsen vil inntreffe,
- sårbarheten ved systemer som kan påvirke sannsynligheten og konsekvensene
- hvilke konsekvenser hendelsen vil få,
- usikkerheten ved vurderingene.

Analysearbeidet tar utgangspunkt i hendelser som kan skje i fredstid. Alle aktiviteter innebærer en viss risiko, og hva som ansees som akseptabel risiko fastsettes gjennom akseptkriterier. Der hvor ikke akseptkriterier er fastsatt gjennom forskrift, standard eller lignende er det lagt til grunn at risikonivået ikke skal være høyere enn det som er akseptert for tilsvarende arealbruk ellers i landet.

[3] https://www.dsb.no/lover/risiko-sarbarhet-og-beredskap/

Følgende rapporter utarbeidet i forbindelse med reguleringsplanforslaget har blitt brukt som grunnlag for ROS-analysen:

1. Mobilitetsplan NO-MOB-01, Norconsult, datert 22.05.2022.
2. Geoteknisk vurdering og vurdering av grunnforurensning, WSP, datert 15.02.2022.
3. Støyfaglig utredning for detaljregulering, Brekke & Strand, datert 19.05.2022.

Følgende analyser og rapporter utarbeidet av tilliggende planer og på kommunalt nivå har blitt brukt som grunnlag for ROS-analysen:

- Kommunes ROS
- ROS-analyse for områderegulering Føyka-Elvely

*Vurdering av **sannsynlighet** for uønskede hendelser er delt i:*

Lite sannsynlig/ingen tilfeller (1)	Hendelsen er ikke kjent fra tilsvarende situasjoner/forhold, men det er en teoretisk sjanse, sjeldnere enn hvert 50. år
Mindre sannsynlig (2)	Hendelsen kan skje (ikke usannsynlig), mellom én gang hvert 10. år og én gang hvert 50. år
Sannsynlig (3)	Hendelsen kan skje av og til, mulig periodisk hendelse, mellom én gang hvert år og én gang hvert 10. år
Svært sannsynlig (4)	Hendelsen kan skje regelmessig, forholdet er kontinuerlig tilstede, mer enn én gang hvert år

*Vurdering av **konsekvenser** av uønskede hendelser er delt i:*

	Personskade	Miljøskade	Skade på eiendom, forsyning m.m.
Ubetydelig/ ufarlig (1)	Ingen person- eller miljøskader; kun mindre forseelser	Ingen miljøskader	Systembrudd er uvesentlig/ midlertidig. Ikke behov for reservesystemer
Mindre alvorlig/ en viss fare (2)	Ingen eller få/ små personskader	Ingen eller få/ små miljøskader	Systembrudd kan føre til skade dersom reserve-system/ alternativer ikke fins.
Alvorlig/ farlig (3)	Få men alvorlig (behandlingskrevende) personskader	Omfattende skader på miljøet med opptil 10 års restaurering	System settes ut av drift over lengre tid (flere døgn).
Svært alvorlig/ meget farlig (4)	Døde personer og/eller mange alvorlige skader.	Alvorlige og langvarige skader på miljøet med opptil 25 års restaurering	Systemer settes ut av drift over lengre tid; andre avhengige systemer rammes midlertidig.

Beregning av risiko

I risikoberegningen er uønskede hendelser plassert inn i en matrise som viser sum av sannsynlighet x konsekvens. Denne summen viser samlet risikoverdi. Eksempel: Sannsynlighetsgrad 3 (sannsynlig/flere tilfeller) x Konsekvens 4 (alvorlig farlig) gir risikoverdi 12.

Konsekvens: Sannsynlighet:	1. Ubetydelig	2. Mindre alvorlig	3. Alvorlig	4. Svært alvorlig
4. Svært sannsynlig				
3. Sannsynlig				
2. Mindre sannsynlig				
1. Lite sannsynlig				

De ulike risikoverdiene må i tillegg gis risikofarge som vist i tabellen ovenfor. Risikoverdier kan ha forskjellig farge avhengig av graden av konsekvens og/eller sannsynlighet.

For hendelser som ligger i **rød sone** er risikoen uakseptabel. Dette innebærer at det må utføres risikoreduserende tiltak, for å få risikoen innenfor akseptable rammer (helst grønn sone). Dette kan innebære at et planlagt tiltak må tas ut av planen eller reduseres i omfang. Det kan også lages bestemmelser med rekkefølgekrav om sikringstiltak. Hvis en ikke har god nok kunnskap om risikoen, kan det stilles krav om nærmere undersøkelser i sammenheng med byggetiltak eller reguleringsplan, slik at risikoen kan kartlegges mer presist slik at eventuelle forebyggende eller avbøtende tiltak kan planlegges.

Når det gjelder hendelser i **gul sone**, skal tiltak bli vurdert for å bedre sikkerheten. Det skal være et mål å få risikoen så lav som praktisk mulig.

Hendelser i **grønn sone** er i utgangspunktet uttrykk for akseptabel risiko, men ytterligere risikoreduserende tiltak bør gjennomføres når det er mulig ut ifra økonomiske og praktiske vurderinger.

Kilder:
Norges geologiske undersøkelse (NGU)
Norges vassdrag og energidirektorat (NVE)
Miljødirektoratet
Statens kartverk

Identifisering av mulige uønskede hendelser

Natur- og miljøforhold				
Er området utsatt for, eller kan planen / tiltaket medføre risiko for	Ja	Nei	Dersom "Ja" er kriteriet vurdert i planforslaget (Ja / Nei / evt. opplys hvilke rapporter som foreligger)	Dersom nødvendige tiltak er nødvendig hvordan er dette tatt hensyn til i planforslaget (benytt stikkord)
Radongass	x		Se geoteknisk rapport.	TEK17.
Masseras / -skred	x		Områdestabilitet er vurdert, se geoteknisk rapport.	Vurdert å være tilfredsstillende
Snø-/isras		x		
Flomras		x		
Elveflom		x		
Tidevannsflom		x		
Naturlige terrengformasjoner som utgjør spesiell fare		x		
Kraftig vind		x		
Store snømengder		x		
Sårbar flora		x		
Sårbar fauna		x		
Transportkorridor for vilt		x		
Verneområder		x		
Vassdragsområder		x		
Fornminner	x		Beskrevet i planbeskrivelsen.	Tiltak er ikke nødvendig.
Kulturminner /-miljø		x		
Menneskeskapte forhold				
Kan planen / tiltaket få konsekvenser for:				
Vei / bru / knutepunkt		x		
Havn / kaianlegg		x		
Sykehus/ -sykehjem		x		
Brann / politi / sivilforsvar		x		
Kraftforsyning		x		
Vannforsyning		x		
Tilfluktsrom		x		
Område for idrett/lek	x		Beskrevet i planbeskrivelsen.	Tiltak er ikke nødvendig.
Park / rekreasjons-/ friluftsområder	x		Beskrevet i planbeskrivelsen.	Tiltak er ikke nødvendig.
Berøres planområdet / tiltaket av:				
Akutt forurensning		x		

Permanent forurensning		x		
Støv / støy industri		x		
Støv / støy trafikk	x		Støykart	
Støy andre kilder		x		
Forurenset grunn	x		Geoteknisk rapport	Det er ikke funnet forurenset grunn.
Høyspentlinje		x		
Risikofylt industri		x		
Avfallsbehandling		x		
Medfører planen/tiltaket:				
Fare for akutt forurensning		x		
Støy og støv fra trafikk		x		
Støy og støv fra andre kilder		x		
Forurensning i sjø		x		
Risikofylt industri med mer		x		
Transport og trafikksikkerhet *Er det fare/risiko for:*				
Ulykke med farlig gods		x		
Vær/føre begrenser tilgjengelighet til området		x		
Ulykke i av/påkjørsler	x		Mobiltetsplan	
Ulykke med gående /syklende	x		Mobiltetsplan	
Ulykke med gjennomføring av anlegg	x		Mobiltetsplan	
Andre ulykkespunkter		x		
Andre forhold:				
Er tiltaket i seg selv mål for sabotasje- og terrorhandling		x		
Er det potensiale for sabotasje-/terrormål i nærheten		x		
Regulerte vannmagasiner med spesiell fare for usikker is, endringer		x		

i vannstand med mer				
Gruver/ åpne sjakter, steintipper etc		x		
Spesielle forhold ved utbygging/ gjennomføring		x		

Vurdering av risiko og sårbarhet av mulige uønskede hendelser

1. Radongass

Radongass innendørs i større mengder kan utgjøre en helsefare.

NGUs kart «Nasjonalt aktsomhetskart for radon» /15/ klassifiserer aktsomheten for radon som 'Moderat til lav' på tiltaksområdet. Føyka barnehage opplyser om at det er radon i eksisterende barnehage. Det benyttes i dag radonsug.

Strålevernforskriften stiller krav om at alle barnehager skal ha så lave radonnivåer som mulig, og årsmiddelverdien (grenseverdien) skal være under 200 Bq/m3 i oppholdsrom. Radonreduserende tiltak skal iverksettes dersom radonnivået overstiger 100 Bq/m³ (tiltaksgrense) i oppholdsrom /16/. Det må tas hensyn til krav til radonsikring iht. krav i TEK17 og strålevernforskriften for ny barnehage. RIB er ansvarlig for tilstrekkelig radonsikring.

Radon ivaretas gjennom teknisk forskrift (TEK17) ved prosjektering og gjennomføring av nytt bygg.
Sannsynligheten for skade anses som lav.
Usikkerheten i vurderingen anses som lav.
Det er ikke behov for flere tiltak.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser

Stabilitet				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Materielle verdier				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser

2. Masseras/skred

Eiendommen ligger under marin grense og mulighetene for marin leire med sprøbruddegenskaper (herunder kvikkleire) er til stede.

Grunnundersøkelsene påviste ikke sprøbruddmateriale eller kvikkleire i tiltaksområdet. Mtp. terrenghelning (<20°), løsmasser i planområdet og planområdets beliggenhet anses ikke tiltaksområdet som skredfarlig terreng. Siden tiltaksområdet ligger under marin grense, er det gjort en vurdering av områdestabilitet ihht. NVE veileder 1/2019. Gjennomgang av prosedyre i NVE veileder er gjort i den geotekniske rapporten. Konklusjonen er som følger:

Områdestabiliteten er tilfredsstillende da planområdet ikke ligger innenfor eller nær inntil noen faresone for kvikkleireskred. Terrengforholdene tilsier at områdeskred kan skje, men med grunnlag i utførte grunnundersøkelser er det vurdert at det ikke er fare for områdeskred i planområdet.

Skred og områdestabilitet er omfattet av teknisk forskrift (TEK17 § 7-3 og 10-2).

Sannsynligheten for skade anses som lav på bakgrunn av geotekniske vurderinger.
Usikkerheten i vurderingen anses som lav, vurderingen er faglig gjennomført.
Det er ikke behov for flere tiltak.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Stabilitet				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Materielle verdier				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser

3. Skade på fornminner

Øst for planområdet ligger to automatisk fredede kulturminner. Funnene er bosettingsspor med ni stolpehull og et ildsted fra før-romersk jernalder og en kokegrop fra folkevandringstiden.

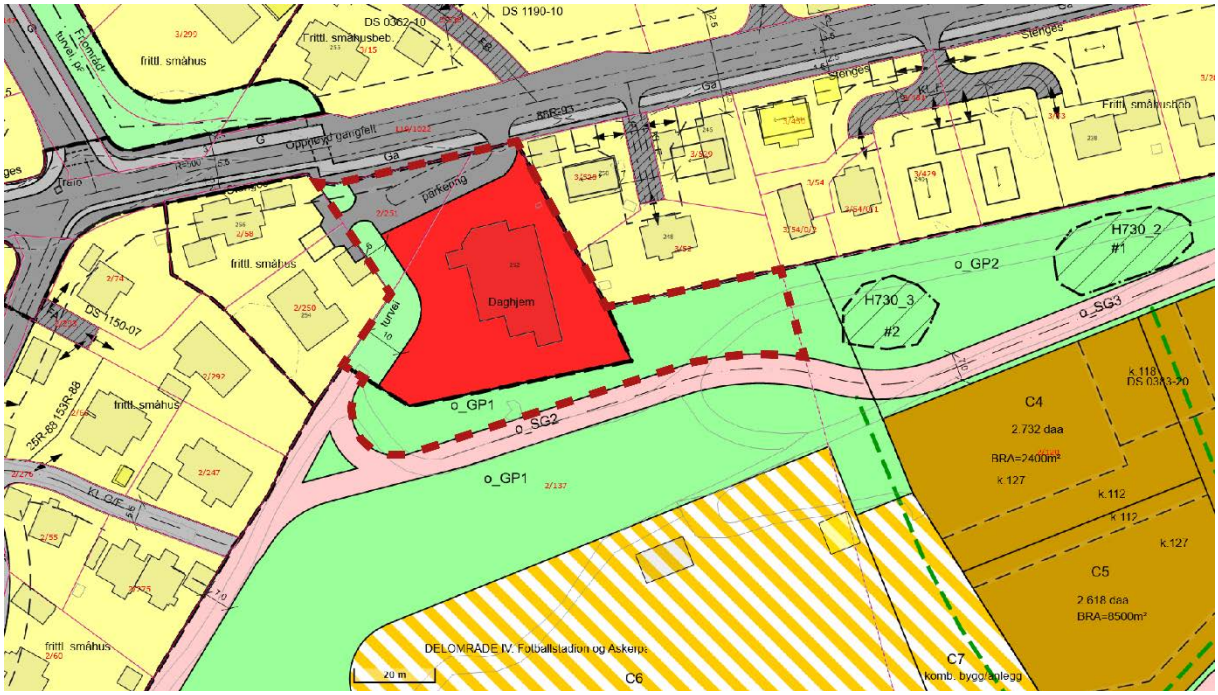

Fornminnene er omfattet av Lov om kulturminner og er omfattet av hensynssoner i områderegulering for Føyka-Elvely.

Fornminnene kan skades ved bygging og utgraving.
I dag ligger det en rulleskiløype over hensynssonene. Denne har en 10-års frist fra 6.12.2016 på å fjernes. Nye tiltak er lagt utenom for å ivareta hensynssonene.
Fornminnene vurderes til å være lite sårbare for skade, da de er godt dokumentert og tatt inn i en gyldig reguleringsplan.
Sannsynligheten for skade anses som lav.
Usikkerheten i vurderingen anses som lav.
Det er ikke behov for flere tiltak.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Stabilitet				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Materielle verdier				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser

4. Område for idrett/lek/park/rekreasjons- og friluftsområder

Planområdet utvides på areal avsatt til grøntområde park i reguleringsplan for Føyka-Elvely og idrettsanlegg i gjeldende kommuneplan for Asker. Arealet er markert O_GP1 i kart under.
Arealet er på 1 684 m2 i henhold til Asker-kart.

Arealet er avsatt til park og vil bli inngjerdet som en del av barnehagens uteareal. Etter barnehagens åpningstid vil arealet, sammen med resten av barnehagens uteareal være tilgjengelig for allmennheten. Arealet som omreguleres fra park til barnehage utgjør ca. 10% av arealet regulert til park, GP1 har et totalareal på 16 369 m2. Barnehagens uteareal vil bli utformet med møbler og lekeapparater som vil bidra positivt til bruken av friområdet. Bruken av arealet vil i begrenset grad

endre seg, det vil fremdeles være areal til lek og rekreasjon, og det anses derfor ikke som nødvendig å tilby erstatningsareal.

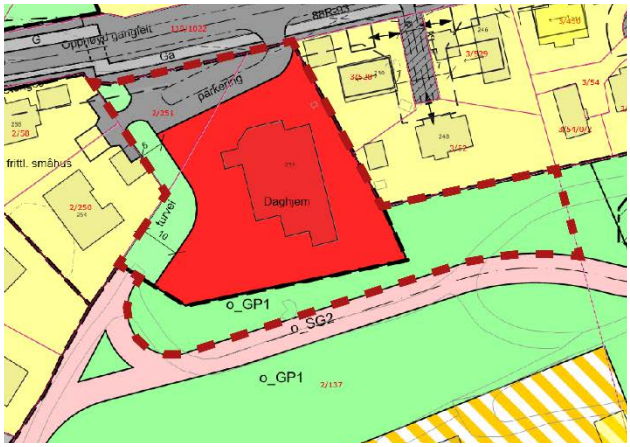

Det vurderes at det ikke er fare for hendelser knyttet til omregulering av areal.
Sannsynligheten for skade anses som lav da arealbruken endrer seg i begrenset grad.
Usikkerheten i vurderingen anses som lav, sikres i reguleringsplanen.
Det er ikke behov for flere tiltak.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Stabilitet				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser
Materielle verdier				X	Det vurderes at det ikke er fare for hendelser

5. Støy på uteområder

Støy og støv fra veitrafikk kan forårsake helseproblemer og anses som forurensning etter forurensningsloven. Barnehage er definert som støyfølsom bebyggelse i Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/21).
I støyberegning gjort av Brekke og Strand ligger barnehagen i gul støysone og har en støybelastning fra vei på over 60 db. Støyen kommer både fra Gamle Drammensvei i nord og fra E18 i sør.
Barnehagen skal beholde samme uteareal som dagens barnehage, og støysituasjonen endrer seg ikke.

Lyd og vibrasjoner omfattes av TEK 17 § 13-6. Støy på uteoppholdsareal er omfattet av TEK17 § 8-3.

Det er eksisterende barrierer i form av støyskjerming i eksisterende bygg, fjellskjæring og støyskjermer ved E18 vest for Asker sentrum. I tillegg er det vegetasjon mellom idrettsområdet og Drammensveien som bidrar til å svekke støybelastningen noe.

Støyen fra Gamle Drammensvei er begrenset og stopper omtrent i barnehagens nordfasade. På grunn av høydeforskjellen mellom veien og utearealet er det ikke støy fra denne veien som er avgjørende for støyutfordringene på tomten.

Støy fra E18 og Drammensveien i sør utgjør store støykilder for utearealet. På grunn av høydeforskjeller og avstand til støykildene vil støyskjerming blir en uforholdsmessig stor og negativ barriere dersom det skal etableres på barnehagens areal. Det vil være behov for 5 m høy støyskjerm

langs barnehagens grense mot sør for å få god støyskjerming av utearealet. Dette vil gi store negative konsekvenser for både barnehagen og naboer i form av skygge, manglende utsyn og tilgang til friarealene i sør. Det vurderes at eksisterende forhold er akseptable også for den nye barnehagen.

Asker kommune vurderer en større utbygging av parkarealet sør for barnehagen. Bebyggelse på dette arealet vil gi reduksjon av støy på barnehagens areal.

Sårbarhet.
Sannsynligheten for støy anses som høy.
Usikkerheten i vurderingen anses som lav, det er gjennomført støyberegninger.
Det er ikke behov for flere tiltak.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse			X		Veistøy kan ha negative helseeffekter
Stabilitet				X	
Materielle verdier				X	

6. Ulykke i avkjørsel mellom fotgjenger og bil

I barnehagen leveres og hentes barn over en mindre periode på morgen og ettermiddag. Biler som skal parkere ved barnehagen må krysse et fortau for å komme til parkeringsplassen. Adkomstveien er også adkomst for voksne og barn som kommer syklende og gående, da det ikke er andre asfalterte adkomster til barnehagen fra Gamle Drammensvei. Tomten til barnehagen ligger i en bakke, og det er relativt stor høydeforskjell fra Gamle Drammensvei ned til parkeringsplassen. Eksisterende avkjørsel er bratt, og kan være utfordrende både for biler og gående, spesielt på vinterstid.

Ulykker kan skje både på parkeringsplassen, mellom biler i avkjørselen, mellom biler og syklister/fotgjengere på fortauet og mellom biler fra avkjørselen og Gamle Drammensvei.

Mulige årsaker til en ulykke i avkjørselen mellom fotgjenger og bil kan være:

- Uoppmerksom sjåfør
- Uoppmerksom fotgjenger
- Høy fart
- Is i avkjørselen
- Dårlig sikt
- Dårlig belysning

Eksisterende tiltak i situasjonen er gatebelysning i avkjørsel.

Sannsynligheten for at hendelsen skal inntreffe vurderes å være høy (1 gang i løpet av 10 år). Det har vært påkjørsler i området tidligere, selv om denne avkjørselen ikke har vært involvert i en registrert hendelse. Eksisterende avkjørsel er bratt og relativt smal og det er dårlig sikt mot øst. Det er mange faktorer som krever oppmerksomhet, som gjør at risikoen for at en hendelse skal inntreffe øker.

Usikkerheten i vurderingen anses som lav.

Tiltak som tas inn i reguleringsplanen er:

- Bedre geometri og stigning på avkjørselen som forbedrer sikt, gir lavere fart og økt oppmerksomhet.

- Fjerning av tre i siktlinje mot Gamle Drammensvei forbedrer oppmerksomhet og reduserer risiko for ulykke mellom biler.
- Belysning av parkeringsplass og adkomst.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse		X			Hendelsen kan i medføre skadde og omkomne under 5 stk.
Stabilitet				X	Påvirker ikke samfunnets stabilitet.
Materielle verdier			X		Materielle skader knytter seg til skade på bil.

7. Ulykke med anleggsbil og syklist under gjennomføring av anlegg

I anleggsfasen vil barnehagen være stengt og parkeringsplassen skal oppgraderes og vil kunne benyttes som riggområde. Det er to privatboliger vest for barnehagen som benytter samme avkjørsel. Ved kjøring av anleggsbiler fra barnehagens tomt, vil anleggsbilene krysse fortauet langs Gamle Drammensvei. Eksisterende avkjørsel er bratt.

Ulykker kan skje mellom anleggsbiler og syklister/fotgjengere på fortauet og mellom anleggsbil fra avkjørselen og bil i Gamle Drammensvei.

Mulige årsaker til en ulykke i avkjørselen mellom syklist og anleggsbil kan være:
- Uoppmerksom sjåfør
- Uoppmerksom syklist
- Høy fart
- Dårlig sikt
- Dårlig belysning

Det er gatebelysning ved avkjørselen i dag.

Sannsynligheten for at hendelsen skal inntreffe vurderes å være middels. Anleggsarbeidet utføres i et begrenset tidsrom, og er kjent for de som ferdes i området.

Usikkerheten i vurderingen anses som lav.

Tiltak som tas inn i reguleringsplanen er:
- Bedre geometri og stigning på avkjørselen som forbedrer sikt, gir lavere fart og økt oppmerksomhet.
- Fjerning av tre i siktlinje mot Gamle Drammensvei forbedrer oppmerksomhet og reduserer risiko for ulykke mellom biler.
- Skilting av anleggsarbeider.
- Sikkerhetsrutiner på anleggsplass.

Konsekvenstyper	Høy	Middels	Små	Ikke relevant	Forklaring
Liv og helse		X			Hendelsen kan i medføre skadde og omkomne under 5 stk.
Stabilitet				X	Påvirker ikke samfunnets stabilitet.

Materielle verdier			X		Materielle skader knytter seg til skade på sykkel.

Oppsummering og kommentarer

Oppsummering av risiko

Konsekvens: Sannsynlighet:	1. Ubetydelig	2. Mindre alvorlig	3. Alvorlig	4. Svært alvorlig
4. Svært sannsynlig				
3. Sannsynlig		5	6	
2. Mindre sannsynlig			7	
1. Lite sannsynlig	1, 2, 3, 4			

5. Støy på uteområdet
Støy på uteområder vil i hovedsak forbli uendret fra dagens situasjon. Det gjøres ikke tiltak for å redusere støy på uteområdene, men fremtidige utviklingsmuligheter i området og mindre tiltak med lekeapparater kan bidra til støyreduksjon.

6. Ulykke i avkjørsel mellom fotgjenger og bil
Risiko for ulykke i avkjørsel vil øke med en større barnehage, da det er flere barn som skal leveres og hentes. Tiltak som tas inn i reguleringsplanen er bedre geometri og stigning på avkjørselen som forbedrer sikt, gir lavere fart og økt oppmerksomhet, fjerning av tre i siktlinje mot Gamle Drammensvei forbedrer oppmerksomhet og reduserer risiko for ulykke mellom biler, belysning av parkeringsplass og adkomst.

7. **Ulykke med anleggsbil og syklist under gjennomføring av anleggsfasen**
Risiko for ulykke med anleggsbil vil øke under gjennomføringen av anleggsfasen. Tiltak som tas inn i reguleringsplanen er bedre geometri og stigning på avkjørselen som forbedrer sikt, gir lavere fart og økt oppmerksomhet, fjerning av tre i siktlinje mot Gamle Drammensvei forbedrer oppmerksomhet og reduserer risiko for ulykke mellom biler, plan for gjennomføring av anleggsperioden som skal inneholde risikoreduserende tiltak.

Varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gml. Drammensvei 252, Asker

Varslingen er tilgjengelig på kommunens nettsider i høringsperioden.
Kommunens saksnr. S20/783

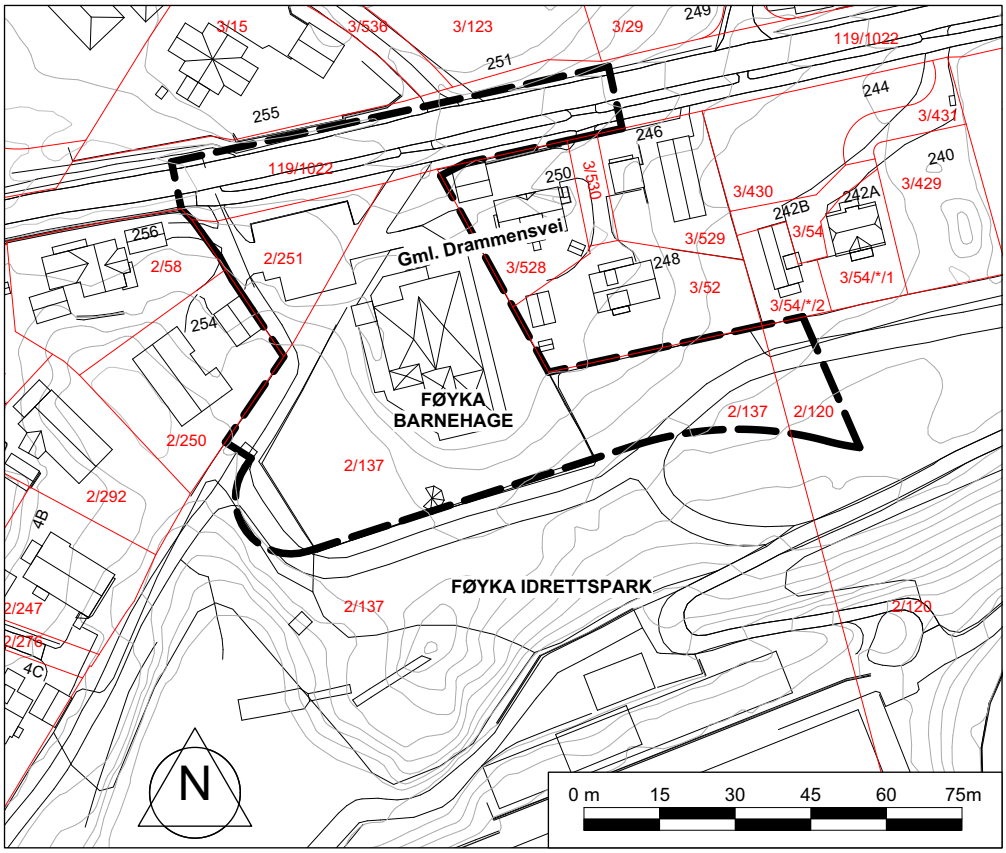

I medhold av Plan- og bygningsloven §§ 12-8 og 12-14 kunngjøres oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage. Planarbeidet utføres pva. Asker kommune.

Planområdet omfatter eksisterende Føyka barnehage (del av gnr/bnr 2/137) med parkering (gnr/bnr 2/251), del av tilgrensende Føyka idrettspark (gnr/bnr 2/137 og 2/120), samt del av Gml. Drammensvei. Eksisterende barnehagetomt er i gjeldende plan fra 1977 (planID 022011B - Føyka daghjem) regulert til offentlig bygg - barnehage, med et tomtareal på ca. 2,5 dekar. Parkeringen er regulert som eget formål.

Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende 3 avdelingers barnehage fra 1969 med en ny 6 avdelingers barnehage på samme tomt, og utvide barnehagens uteoppholds-areal som følge av det økte antall barn. Som en del av planprosessen vil det bli sett på parkerings- og renovasjonsløsningen. Det vil bli tatt nødvendig hensyn til eksisterende turvei, bevaringsverdige trær og registrerte kulturminner.

Tiltaket vurderes til ikke å utløse krav om konsekvensutredning.

Frist for skriftlige innspill: mandag 08.03.2021

Sendes pr. e-post til: **baard.hagen@gasa.no**

eller pr. post til: **Arkitektkontoret GASA A/S**
v/ Bård Hagen
Møllergata 12, 0179 Oslo

Kontakttelefon: 90 98 90 20

Stilling ledig

DEN NORSKE KIRKE
Asker kirkelige fellesråd

Daglig leder i Vardåsen menighet
100 %, fast

Vardåsen menighet ble opprettet i 2001, og innviet en fantastisk arbeidskirke i 2004. Kirken er nylig utvidet og utvidet med undervisningsrom, for å skape gode og trygge rom for enda flere. Nå søker vi deg som kan lede medarbeidere, inspirere og samarbeide på en slik måte at Vardåsen menighet blir mer og tilgjengelig for alle.
Er det deg eller noen du kjenner?

Se fullstendige utlysningstekst og søk stillingen på www.kirkejobb.no.
For mer informasjon om stillingen, ta gjerne kontakt med
Kirkesjef John Grimsby, tlf. 415 19 365. **Søknadsfrist: 15. februar.**

Kunngjøringer

Varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gml. Drammensvei 252, Asker

I medhold av Plan- og bygningsloven §§ 12-8 og 12-14 kunngjøres oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage. Planarbeidet utføres pva. Asker kommune.

Planområdet omfatter eksisterende Føyka barnehage (del av gnr/bnr 2/137) med parkering (gnr/bnr 2/251), del av tilgrensende Føyka idrettspark (gnr/bnr 2/137 og 2/120), samt del av Gml. Drammensvei. Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende 3 avd. barnehage fra 1969 med en ny 6 avd. barnehage på samme tomt, og utvide barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn. Som en del av planprosessen vil det bli satt på parkerings- og renovasjonsløsningen. Det vil bli tatt nødvendig hensyn til eksisterende turvei, bevaringsverdige trær og registrerte kulturminner. Tiltaket vurderes til ikke å utløse krav om konsekvensutredning.

Frist for skriftlige innspill: mandag 08.03.2021

Sendes pr. e-post til : **baard.hagen@gasa.no**
eller pr. post til **Arkitektkontoret GASA A/S**
v/ Bård Hagen
Mollergata 12, 0179 Oslo
Kontakttelefon: 90 98 90 20

GASA

Varslingen er tilgjengelig på kommunens nettsider i høringsperioden. **Kommunens saksnr. S20/783.**

Arbeid utføres

Lena Kristin Moe
Advokat MNA

Behov for bistand?
www.advmoe.no
– Arv
– Testament
– Fremtidsfullmakt

Telefon: 986 37 252
E-post: lena@advmoe.no
Nesbruveien 75, 1394 Nesbru

MALER
Kristian H. Larsen inn/utv.
malermb. Tlf 97 60 55 74

JHS Trefelling
Stubbefresing - Beskjæring - Trefelling - Trepleie - Hentkjøring.
Sertifiserte arborister. Lang erf. Billig! Gratis bef. Fullforsikret!
jhstrefelling.no
Tlf 95105747

Trefellerne AS
Stubbefresing, tomterydding, trefelling, hentkjøring. Trepleie. Sertifiserte arborister.
www.trefellerne.no
Fullforsikret.
Tlf 41443881

Tid for taksjekk?
Vi utfører alt innen omlegging av tak, blikkenslagerarbeid og snekkerarbeid.
Vi tar både små og store oppdrag.
Kontakt oss for en uforpliktende befaring.
Tlf. 913 73 494
JOHANSEN NORDIC

Ønskes kjøpt

Fender elektrisk gitar
fra 1950/60-tallet kjøpes. Stratocaster eller Telecaster e.l. Andre typer gitarer og utstyr kan også være intr. Ring/Sms 97196628

Kjøper alt i gull,
sølv, sølvbestikk, diamantsmykker, armbåndsur, lommeur, myntet og sedler. Postkort. Kontant oppgjør. Hjemmebesøk.
Jan Egil Karlsen, Org. 965026185 Tlf 99580718

Følg @budstikka på Instagram du også.

Motor diverse

Lokale i Asker omegn
Plass til 1-2 biler u/leid.
Tlf 48246866

Bil

Biler kjøpes kontant
I dag. Alle prisklasser, henter 916 34 349 / 66 79 59 73

SELGE BILEN - BILER KJØPES
ØSTFOLD AUTO KJØPER BILER OPPTIL KR 400.000,-
Oppgjør på stedet. Henter på dagen. Kun 15 år gamle. Kjøper også med feil/skader/ulovlig. 15 år bransjen.
www.bilkjopes.no
Tlf. 98 30 10 98, kl 08-22

ALT AV
BILER KJØPES
Skadde/defekte, EU-mangler etc ingen hindring.
Oppgjør på stedet.
Trygg og seriøs handel.
Vi ordner alt av papirer.
RING
481 18 888

Behandling

FOTTERAPI
AUTORISERT FOTTERAPEUT
TIMEBESTILLING
TLF: 452 87 920
Vi gjør også hjemmebesøk!

Trenger du et sted å bo?
Prøv en annonse i Budstikka

Ring annonseavdelingen
Tlf. 66 77 00 00
eller send mail til
annonse@budstikka.no

Noe å selge?

Prøv en annonse i Budstikka

Ring annonseavdelingen **Tlf. 66 77 00 00**
eller send mail til. **annonse@budstikka.no**

Budstikka

FORHÅNDSUTTALELSER VED VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID

Kommunens saksnr. S20/783 - Detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr 2/137 og gnr/bnr 2/251, Asker kommune

Høringsperiode fra 13. februar til 8. mars 2021.
Innkomne forhåndsuttalelser og innspill:

Statlige instanser

1. Viken fylkeskommune 08.03.2021

Kommunale etater

(ingen)

Offentlige og private selskap, organisasjoner og foreninger

2. Elvia AS 05.03.2021
3. Asker skiklubb (gnr/bnr 2/120) 04.03.2021

Private

4. Nina Wollum Skarbø og Henrik Vister (gnr/bnr 3/52) 07.03.2021 Gml. Drammensvei 248
5. Arne Hanto Moen (gnr/bnr 3/528) 07.03.2021 pva. beboere i Gml. Drammensvei 250
6. Arnt Salvesen (gnr/bnr 3/54) 07.03.2021 Gml. Drammensvei 242 a
7. Kjetil Johansen (gnr/bnr 3/529) 08.03.2021 Gml. Drammensvei 246
8. Morten Torgersen (gnr/bnr 3/250) 08.03.2021 Gml. Drammensvei 254
9. Marianne Rynning (gnr/bnr 3/54) 09.03.2021 Gml. Drammensvei 242 b

Arkitektkontoret GASA AS
Møllergata 12
0179 OSLO

Vår ref.: 159536/2021 - 2021/23636
Deres ref.:
Dato: 08.03.2021

Uttalelse til oppstart - Reguleringsplan - Gamle Drammensvei 252 - Føyka barnehage - Asker kommune

Det vises til oversendelse mottatt 12.02.2021 med varsel om reguleringsarbeid i henhold til plan- og bygningsloven § 12-8.

Hensikten med planarbeidet er å erstatte eksisterende 3 avdelingers barnehage fra 1969 med en ny 6 avdelingers barnehage på samme tomt, og utvide barnehagens uteoppholdsareal som følge av det økte antall barn. Som en del av planprosessen vil det bli sett på parkerings- og renovasjonsløsninger.

Planområdet omfatter eksisterende Føyka barnehage (del av gnr/bnr 2/137) med parkering (gnr/bnr 2/251), del av tilgrensende Føyka idrettspark (gnr/bnr 2/137 og 2/120), samt del av Gml. Drammensvei. Eksisterende barnehagetomt er i gjeldende plan fra 1977 (planID 022011B - Føyka daghjem) regulert til offentlig bygg - barnehage, med et tomtareal på ca. 2,5 dekar. Parkeringen er regulert som eget formål.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesveg og som fagmyndighet for kulturminnevern. Fylkeskommunen har følgende merknader til varselet:

Planprosessen

Fylkeskommunen er opptatt av å kunne komme med gode innspill til plansaker så tidlig som mulig i planprosessen.

Medvirkning

Plan- og bygningsloven legger vekt på medvirkning. Spesielt gjelder det grupper som ofte faller utenfor planprosessen. Viken fylkeskommune oppfordrer kommunen til å ta et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. For å sikre reell medvirkning er det viktig at disse gruppene blir involvert tidligst mulig i planprosessen.

Barn og unges interesser

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen slår fast at det er et viktig nasjonalt mål å sikre barn og unges oppvekstmiljø. I Rundskriv T-2/08 presiseres det i tillegg at regjeringen ønsker at retningslinjene skal håndheves strengere, og at

barns interesser bør veie tyngre enn det som hittil har vært vanlig. Der det er interessekonflikter skal barns interesser prioriteres.

Arkeologiske kulturminner

Vi kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. I forbindelse med arbeid med reguleringsplan for Føyka-Elvely, ble deler av nåværende planområde arkeologisk registrert. Det ble da gjort funn av automatisk fredete kulturminner, men disse ligger utenfor det nå varslede planområdet. Det resterende området er så forstyrret av tiltak i nyere tid, at vi ikke forventer å finne bevarte kulturminner her. Vi vil derfor ikke kreve registrering av dette området.

Kulturminnene som ble registrert i forbindelse med reguleringsplan for Føyka-Elvely omfatter rester etter bosetting fra førromersk jernalder og en kokegropslokalitet fra folkevandringstid. Kulturminnene er båndlagt etter kulturminneloven, underlagt hensynssone H730, og bestemmelsesområde #1 og #2 i denne planen, og ligger tett inntil det nå varslede planområdet. Fylkeskommunen forutsetter at det ikke skal bygges noe tett inn på kulturminnene, og at det bare er uteoppholdsareal som skal etableres nærmest kulturminnene. Vi ber om at det tas hensyn til kulturminnene. Vi kan ikke akseptere tiltak som er egnet til å skade eller påvirke kulturminnene, på en måte som er beskrevet i kulturminneloven § 3. Fylkeskommunen har innsigelsesmyndighet, dersom vi mener at kulturminneverdiene ikke er tilstrekkelig ivaretatt.

Vi ber om at meldeplikten etter kulturminneloven §8, andre ledd, tas inn i reguleringsbestemmelsene:

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og fylkeskommunen varsles, jf. lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (kulturminneloven) § 8.

Nyere tids kulturminner

Området er ikke befart. Uttalelsen bygger på arkivopplysninger. Tiltaket berører ikke nasjonale eller regionale kulturminneverdier som Viken fylkeskommune skal ivareta. Vi har ingen merknader til planinitiativet.

Fylkeskommunens vurdering

På bakgrunn av det tilsendte materialet, mener fylkeskommunen at tiltaket er i samsvar med vedtatt kommuneplan og gjeldende regionale planer, og har ingen ytterligere merknader.

Vi forbeholder oss retten til å komme med ytterligere kommentarer i forbindelse med offentlig ettersyn av planforslaget.

Vennlig hilsen

Per Albert Kierulf
avdelingsleder

Mads Jørgen Lindahl

Kopi til:

ASKER KOMMUNE

Deres dato
2021-02-12

Vår dato
2021-03-05

Deres referanse
S20/783

Vår referanse
105214

Vår saksbehandler
Hanne Korsvold

Arkitektkontoret GASA AS
V/ Bård Hagen
Møllergata 12
0179 Oslo

Kopi til

Uttalelse til varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage i Asker kommune

Elvia AS («Elvia») viser til utsendt varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage i Asker kommune. Høringsfristen er 8. mars 2021 og uttalelsen er dermed innen fristen.

Elvia har etter energiloven områdekonsesjon i Asker kommune. Dette innebærer at nettselskapet etablerer og drifter strømnettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett).

Elektriske anlegg i planområdet - Anlegg etablert etter områdekonsesjon (normalt distribusjonsnett)

Elvia har elektriske anlegg i planområdet. Planforslaget må ta høyde for og hensyn til de anlegg som det er nødvendig for nettselskapet å drifte og etablere. Det er også viktig at det ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til nettselskapet sine anlegg.

Anlegg med spenning til og med 22 kV inngår i distribusjonsnettet for elektrisk energi og er bygget i medhold av områdekonsesjon.

Eksisterende høyspenningskabler

Elvia har høyspenningskabler innenfor planområdet, langs Gamle Drammensvei. Normalt kan det iverksettes tiltak (inkludert planting av trær) så nært inntil kabelgrøften som 1 meter målt horisontalt fra kabelgrøftens ytterkant. Det er imidlertid viktig at fremtidig tilkomst til kabelgrøftene ikke hindres, og det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over kabler.

For å få lokalisert kabelens nøyaktige plassering i terrenget, må det bestille kabelpåvisning. Forespørsel om kabelpåvisning rettes til Geomatikk, tlf: 09146

Behov for ny nettstasjon

For å sikre strøm til ny bebyggelse, kan det bli behov for å sette av arealer til å etablere en ny nettstasjon innenfor planavgrensningen. Dette er avhengige av effektbehovet til planområdet, og nettselskapet ber om at forslagsstiller oppgir hvilket effektbehov planområdet har.

Arealet som avsettes i planen til frittliggende nettstasjon må være av en slik størrelse at det er plass og adkomst til nettstasjonen med kranbil (med støttebein). Dette innebærer at det kan bli behov for et areal på inntil 35 kvm (ca. 5,5 m x 6,5 m). Nettstasjonen skal stå minst 5 meter fra bygning med brennbare overflater, og avstanden gjelder også til terrasser og lignende brennbare utstikk som er direkte knyttet til bygget. Av hensyn til blant annet trafikksikkerheten ønskes frittliggende nettstasjoner plassert minimum tre meter fra veikant og utenfor veiens frisiktsoner. Fortau, gang- og sykkelvei regnes også som veikant. For å sikre en optimal strømforsyning, ønskes nettstasjonen plassert sentralt i planområdet. Av hensyn til blant annet akustisk støy, anbefaler nettselskapet at ny nettstasjon plasseres minimum 10 meter fra ny bebyggelse.

Elvia ser at det ofte ikke blir tatt hensyn til avstandskravene når nye bygninger planlegges og oppføres. Dette skaper problemer både for grunneiere og for nettselskapet. Det er derfor viktig å synliggjøre byggegrenser mot nettstasjoner i reguleringsbestemmelsene.

Dersom reguleringsplanen ikke har satt av areal til nettstasjon, ber nettselskapet om at følgende presiseres i planbestemmelsene:

- Nettstasjoner tillates oppført inntil 1 m fra eiendomsgrense og at det generelt er 5 m byggegrense rundt nettstasjoner.
- Nettstasjoner tillates oppført også utenfor regulerte byggegrenser og kommer i tillegg til tillatt utnyttelsesgrad.

Nettstasjoner kan også etableres i egne rom i bygg. Størrelsen på rommet må være minimum 16 kvm, og ingen vegg må være kortere enn 4 meter. Rommet må være i første etasje, og det stilles særskilte krav til direkte adkomst, utforming av rommet og ventilasjon m.v.

Kostnader med tiltak i strømnettet og omlegging/flytting

Den eller de som utløser tiltak i strømforsyningsnettet, både flytting, nyanlegg og forsterkning, må som hovedregel dekke kostnadene med tiltaket. Kostnadene inkluderer eventuelle kostnader til erverv av nye stedsevarige (evigvarende) bruksrettigheter.

Det er viktig at det planlegges slik at ny bebyggelse og anlegg ikke kommer i konflikt med nettselskapet sine anlegg, dette gjelder særlig høyspenningsanlegg. Dersom planen forutsetter at eksisterende høyspenningsanlegg må flyttes eller legges om, må det settes av arealer til nye traseer og/eller nettstasjon(er). Nye traseer må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det nettselskapet har til de eksisterende traseene/nettstasjonen.

Andre forhold

Kart

Det er ikke vedlagt kart til uttalelsen. For kart over nettselskapet sine anlegg, kan det tas kontakt med Geomatikk, se https://gravemelding.no/tjenester/kart-for-prosjektering.

Inntegning på plankart

Nettselskapet gjør oppmerksom på at spenningsnivået for ledningsanleggene ikke må påføres i planen, herunder plankartet. Kraftledninger skal på kart ha en enhetlig utforming, uavhengig av spenningsnivå og eventuelle fysiske forskjeller. Parallelle ledninger som går i samme trasé, skal tegnes som én ledning. Høyspenningskabler under bakken tegnes ikke inn på kartet. Selskapet viser i denne sammenheng til Forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen

(beredskapsforskriften) § 6-2, og NVEs Veiledning til forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen, pkt. 6.2.9.
Arealer som i fremtiden skal brukes til frittliggende nettstasjoner avsettes i planen til arealformål bebyggelse og anlegg, underformål «Andre typer bebyggelse og anlegg», energianlegg kode 1510, jfr. vedlegg I til kart- og planforskriften.

Annet

Elvia ønsker at utbygger tar kontakt i god tid før utbygging for å avklare hvordan ny bebyggelse skal forsynes med elektrisk strøm samt planlegge nye elektriske anlegg.

Dersom det skulle være noen spørsmål til uttalelsen ber vi om at disse rettes skriftlig.
Alle tekniske spørsmål må rettes til firmapost@hafslundnett.no da disse skal behandles av en annen avdeling i Elvia.

Med vennlig hilsen
Elvia AS

Hanne Korsvold
Avdeling Rettigheter

hanne.korsvold@elvia.no

3

ASKER SKIKLUBB

Arkitektkontoret GASA A/S v/Bård Hagen
Møllergata 12
0179 OSLO
fremsendt med e-post: baard.hagen@gasa.no

Asker, 4.mars 2021

Høringssvar til:
Varsel om detaljregulering av Føyka Barnehage i Gamle Drammensvei.
Del av Gnr./Bnr.: 2/137
Saksnummer: S20/783

Innledningsvis vil Asker Skiklubb påpeke at det er uvanlig at man i 2021 mottar varsel i brevs form.

Som eier av naboeiendom og som drifter av gjeldende areal på vegne av kommunen, er det rart at det går 7 dager fra offentliggjøring lørdag 13. til vi mottar varsel fredag 19. februar i posten – når vi vet at varsel ble sendt ut elektronisk fredag 12. februar til høringsinstanser, men ingen av naboene til 2/137.

Konklusjon:
Asker skiklubb aksepterer ikke forslaget som fremgår av varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, der areal som er regulert til grønnstruktur i gjeldende reguleringsplan vil bli en del av det inngjerdede utearealet til Føyka barnehage. Forslaget er i strid med vedtatt reguleringsplan, det vil gå ut over barn og unges interesser og i tillegg berører det Asker Skiklubb sin eiendom.

Begrunnelse:

1. Gjeldende kommuneplan og reguleringsplan for Føyka Elvely, delområde 4, ble stadfestet av kommunestyret i 2017.

Detaljreguleringsforslaget omfatter reguleringsområdene o_GP1 og o_GP2 i gjeldende reguleringsplan, som er juridisk bindene.

Disse områdene er beskrevet i § 9
Grønnstruktur 9.3.1
Askerparken skal være et offentlig tilgjengelig rekreasjonsområde. Området skal ha et parkmessig preg med aktivitetselementer knyttet til lek og ballspill.

Det er ikke tillatt å drive virksomhet, eller oppføre bygg og anlegg, som kommer i konflikt med områdets funksjon som parkområde.

Denne problemstillingen bør ikke være ukjent, da den også blir bragt til torgs av arkitektfirmaet som utarbeidet mulighetsstudien - Terje Grønmo arkitekter - (mars 2019). De skriver at det ikke er plass til en 6 avdelingsbarnehage på nåværende areal, men at det vil være sannsynlig å få dispensasjon på grunn av tilgjengelig parkareal rundt. Terje Grønmo arkitekter påpeker at en utvidelse av arealet forutsetter en omregulering som vil forsinke prosessen.

2. I referatet fra oppstartsmøtet mellom kommunen og arkitektkontor (GBNR 2/137 L2314/21 22.01.2021) slås det fast i avsnittet **Planstatus:**
Planområdet i kommuneplanen er avsatt til offentlig eller privat tjenesteyting og at «Reguleringsplan skal fortsatt gjelde», og at «det anbefales å koordinere med Områdereguleringen for Føyka – Elvely, i kraft. 23/05/2017».

I samme referat pekes det på at det er en liten tomt (Føyka barnehage), og at kravet til uteareal ikke oppfylles i noen av de to alternativene. (her må det forstås dithen at man omtaler de to alternativene i Mulighetsstudien)

Det tas også opp at man må avklare med Asker Skiklubb i forhold til rulleskitraseen, samt at det er viktig at traseen beholdes vest for barnehagen. Det påpekes også at det ikke er Kulturminner innenfor planområdet, likefult har detaljreguleringen tatt med et område innenfor Skiklubbens område som er båndlagt (H730_3#2).

3. *Utfordringer rundt regulering*
Dagens Føyka barnehage er større enn det arealet som er regulert til formålet i 1977. Gjerdet og dagens areal ble antakelig satt opp i 1986 i forbindelse med etablering av lysløype og trimløype. Dette sammenfaller i stor grad med dagens reguleringsforslag av SG2 sør for barnehagen, med uttak av sving i vest.

Arealet brukt i mulighetsstudien sammenfaller i stor grad med det arealet Føyka barnehage kan sies å ha hevd på, med basis at det er minimum 32 år siden grensene var etablert ved dagens gjerde, unntatt svingen i vest..

Arkitektkontoret GASA har mottatt kartgrunnlag fra Asker kommune hvor grensene for deres oppdrag er inntegnet. Disse grensene er i strid med gjeldende juridisk bindene reguleringsplan. Asker Skiklubb stiller spørsmål med hvordan dette kartgrunnlaget - som er brukt i varselet om oppstart av detaljregulering - har oppstått.

Forskjellen fra mulighetsstudien og dagens område er at mulighetsstudien følger regulert gangvei og ikke dagens rulleskiløype vest for gjerdet, mens gjeldene reguleringsplan angir et mye mindre areal:

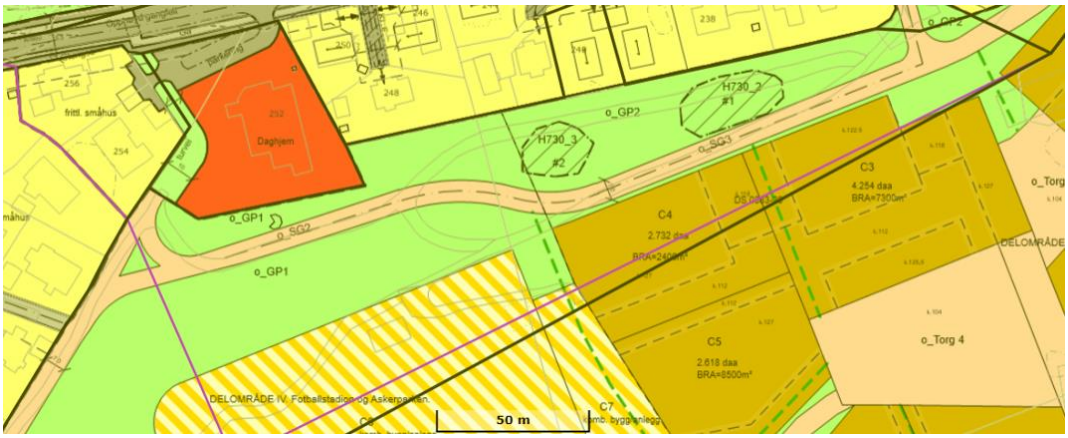

Varsel om oppstart av Detaljreguleringen har en helt annen avgrensning, her vist med brunt:

Hvis man ser bort fra utvidelsen mot sør, som allerede har vært gjennomført for flere årtier siden, dog ikke fanget opp i kommunalt kartverk eller regulering, er det åpenbart at tiltaket i varsel om detaljregulering ikke kan gjennomføres før det er fullført en omregulering av området fra park til areal til offentlig eller privat virksomhet.

4. Prosessen med detaljregulering av barnehagen synes ikke å være koordinert med arbeidene iverksatt av kommuneadministrasjonen våren 2020 med mulighetsstudie for blokkbebyggelse i Askerparken. I tegningene fra august 2020 disponeres deler av o_GP1 og o_GP2 på stikk motsatt måte av varsel om detaljregulering.

   Her må det også påpekes at det er samme firma som har tegnet mulighetsstudien for Føyka barnehage og Blokkbebyggelse i Askerparken. Deres argument om at man burde få dispensasjon for utearealet, på grunn av de store parkområdene på utsiden av gjerdet faller ved en boligutbygging.

Det er ikke kompatibelt med kommunens ambisjoner om utvidelse til 6 avdelinger torpederes av kommunens ambisjoner om blokkbebyggelse. Dette bør avklares før arbeidene fortsetter.

Mulighetsstudieblokkbebyggelse Askerparken august 2020

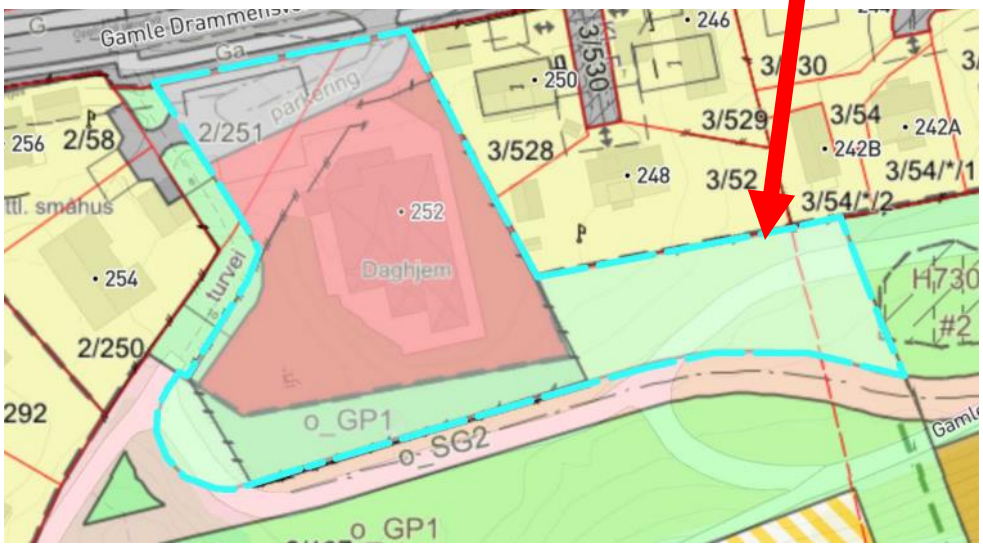

Planavgrensnig, detaljregulering, februar 2021

Avslutningsvis må Asker Skiklubb understreke at vi ønsker en ombygget Føyka barnehage, innenfor dagens praktisk brukte areal, velkommen, og vi ønsker å fortsette vårt årelange samarbeide om gode aktivitetsarealer på utsiden av barnehagens gjerder.

Asker 4. mars 2021

Svein Granerud Asker Skiklubb Prosjektleder	Bjørn Tangnes Asker Skiklubb Styreformann

Vedlegg 1 (utsnitt av mulighetsstudie Føyka Barnehage og Blokkbebyggelse

Mulighetsstudien Terje Grønmo Arkitekter mars 2019
Side 10: Avgrenset i prinsippet etter dagens uteareal* – problematiserer at en omregulering må til for å utvide arealet østover.
*) Svingen i vest følger ikke dagens gjerde.

Utelekeareal

En grov arealberegning viser følgende diponibelt utelekeareal:

ALT 1 - 8 avd.: 2220m2
ALT 2 - 6 avd.: 2100m2

Normen for minimum lekeareal er 6 ganger innvendig lekeareal, som vil utgjøre ca. 25m2 pr. barn, litt avhengig av aldersfordelingen. Ser man dette opp mot arealene i illustrerte løsninger ser vi at vi havner under normen for begge alternativene. Vår vurdering er at det for denne barnehagen skule være mulig å dispensere fra normen da barnehagen kan disponere store parkarealer mot sør som supplerende lekeareal, og som derfor burde kunne medregnes i arealet. Alternativet vil være en omregulering der barnehagens tomt utvides mot sør og øst, (kommunen eier Føyka), men vi anser vel dette som unødvendig da det vil medføre en lengre prosess, og ikke egentlig tilføre så mye, da parkearealene utenfor barnehagens gjerder idag fungerer utmerket til lek under oppsyn.

Vedlegg 2 (utsnitt av mulighetsstudie Blokkbebyggelse Askerparken

Mulighetsstudien Terje Grønmo Arkitekter august 2020
Forutsetter omregulering av Askerparken
– det forutsettes at barnehagen er innenfor sin nåværende tomt.

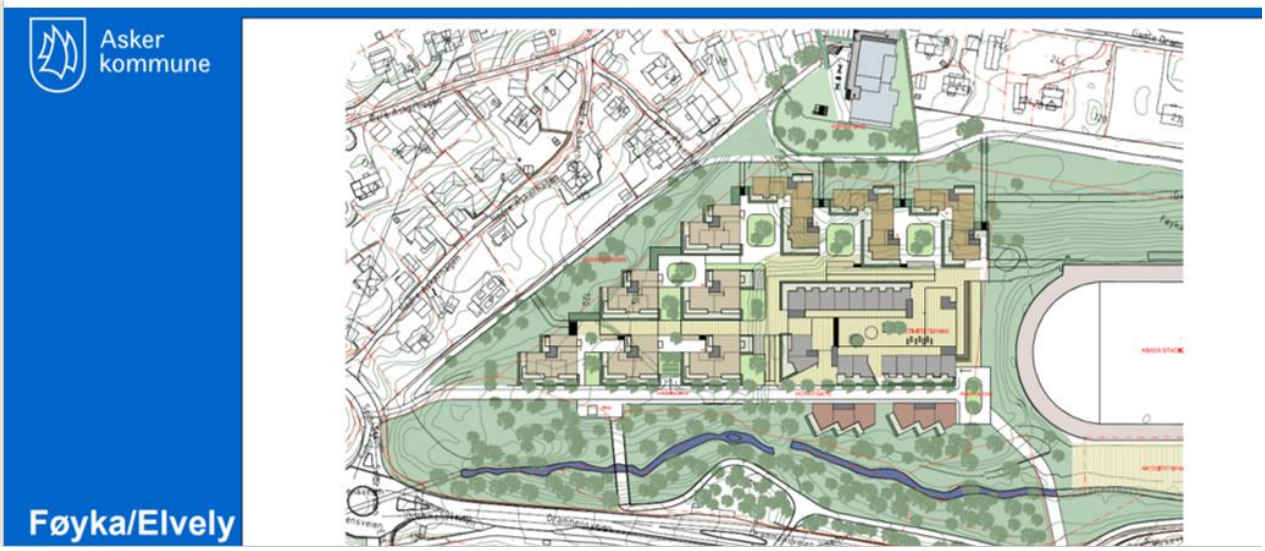

Arkitektskontoret GASA A/S
v/Bård Hagen
Møllergata 12, 0179 Oslo
baard.hagen@gasa.no

4

Asker kommune,
Plan- og bygningsavdelingen
post@asker.kommune.no

Asker, 7. mars 2021

Kommunens saksnr. S20/783

Innsigelse vedr. ny detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gamle Drammensvei 252, Asker.

Følgende innspill gis på vegne av beboere i Gamle Drammensvei 248, gnr./bnr. 3/52.

Det vises til varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gml. Drammensvei 252, Asker. Vi har de siste 13 årene vært nærmeste naboer til Føyka barnehage og begge våre barn har hatt plass i barnehagen. Føyka barnehage har vært en fin nabo i alle disse årene. En trivelig lokal barnehage midt i et boligområde. En del støy og forstyrrelser har det vært. Spesielt om man har forsøkt å sove etter nattevakt i turnusarbeid, arbeidet hjemmefra eller tatt deler av sommerferien i egen hage. Men det har vært fullt håndterbart da antallet avdelinger og barn har vært begrenset. Siden barnehagen kun har grenset til vår eiendom på én side av eiendommen, har vi også kunnet finne løsninger ved å sove på motsatt side i huset for barnehagen, lukke vinduer og dører mot barnehagen ved behov eller bruke hagen på andre siden av huset dersom vi har ønsket litt ekstra fred. Barnehagebygningen og -høyden har sklidd godt inn i miljøet og også vært passe dimensjonert i henhold til boligområdet den er plassert i.

I sum har Føyka barnehage til nå vært en trivelig nabo og passe stor lokalbarnehage, veldimensjonert i omfang med tanke på at den er plassert midt i et boligområde. Den har vært det passe store navet i et trygt oppvekstmiljø hvor alle kjenner alle, og som har lagt grunnlag for nye og varige vennskap både for barn og voksne i nabolaget på tvers av avdelinger og alderstrinn.

Når hensikten med detaljereguleringen for ny Føyka barnehage er å øke kapasiteten til det dobbelte antall barn og å strekke uteområdet til å grense rundt to sider av vår eiendom (gnr./bnr. 3/52) vil det ikke lenger være mulig å skjerme oss mot støy fra barnehagen selv om lydene i støyen er aldri så hyggelige. Vi motsetter oss derfor på det sterkeste at kapasiteten ved Føyka barnehage utvides til mer enn 4 avdelinger eller 80 barn. Vi motsetter oss også at uteområdet legges inntil hele vår eiendomsgrense mot syd/syd-øst slik det nå fremgår av oversendt plandokument.

Videre er vi svært bekymret for at en dobling i av kapasiteten i barnehagen vil forsterke problemene med trafikkavvikling rundt Føyka barnehage i Gamle Drammensvei hvor det allerede er utfordringer på morgen og ettermiddag. Med 6 avdelinger vil opp mot 120 barn skulle leveres og hentes morgen og ettermiddag, og det vil legge ytterlig press på en allerede krevende trafikksituasjon rundt barnehagen.

Vi mener en mindre kapasitetsøkning, fra 3 til 4 avdelinger fremfor 3 til 6 avdelinger, er mer i tråd med at barnehagen er plassert midt mellom boligeiendommer. Med en lavere kapasitetsøkning vil det blir begrenset økning i støynivå, behovet for utvidelse av bygningsassen i høyde og bredde vil være mindre, og det vil være mindre behov for utvidelse av utearealene og dermed ikke behov for å legge utearealet inntil naboers boligeiendom slik det nå er tegnet inn langs hele den syd-østlige grensen av eiendommen gnr/brn. 3/52. Videre vil færre barn som skal leveres og hentes ikke legge ytterlig belastning på en allerede krevende trafikksituasjon i Gamle Drammensvei morgen og ettermiddag.

Vi mener også det er svært uheldig å gjerde inn et større område av det parkemessige friarealet i Askerparken som på ettermiddager og i helger er et samlingspunkt for lek, treningsgrupper, idrettskonkurranser og annen aktiv utfoldelse. Nettopp muligheten til å bevege seg stengselsfritt i dette

området på bena, ski, sykkel, i lek og konkurranse er en unik verdi ved Askeladden/ Askerparken. I kombinasjon med forslaget som foreligger om å bygge ut boliger på Føyka stadion og Askerparken vil dette tiltaket i våre øyne ødelegge denne unike kvaliteten ved området som så uendelig mange setter pris på og bruker daglig.

Med vennlig hilsen

Henrik Vister og Nina Wollum Skarbø
Gamle Drammensvei 248,
1383 Asker

5

GASA A/S

v/ Bård Hagen

Møllergata 12

0179 Oslo

Arne Hanto Moen

Gamle Drammensvei 250

1383 Asker

Følgende innspill gis på vegne av beboere i Gamle Drammensvei 250, gnr./bnr. 3/528.

Viser til varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gml. Drammensvei 252, Asker.

Vi stiller oss bak innspillet til naboene våre i Gamle Drammensvei 248, Nina Wollum Skarbø og Henrik Vister.

Vi har selv hatt 3 barn i Føyka Barnehage fram til for to år siden, og har vært svært fornøyd med denne barnehagen.

Vi har forståelse for at barnehagen må rives og erstattes med en ny. Vi er opptatt av at denne barnehagen ligger plassert i småhusbebyggelse og at det er uheldig å øke fra 3 til 6 avdelinger.

Vi er spesielt opptatt av

- at solforholdene for våre tomter ivaretas og ikke forringes
- at støy minimeres spesielt på siden mot våre tomter
- at Føykaparken beholdes som friareale til bruk for allmennheten
- at trafikksituasjonen rundt levering/henting i barnehagen ikke forverres. Den er kaotisk i dag.

Barnehagen har i alle år brukt Føykaparken i stor grad. Vi mener det er unødvendig og uheldig å gjerde inn ytterligere deler av det fine området Føykaparken er. Det er et stort engasjement for å bevare Føykaparken som friområde, bare se på Facebook-gruppen med 576 medlemmer.

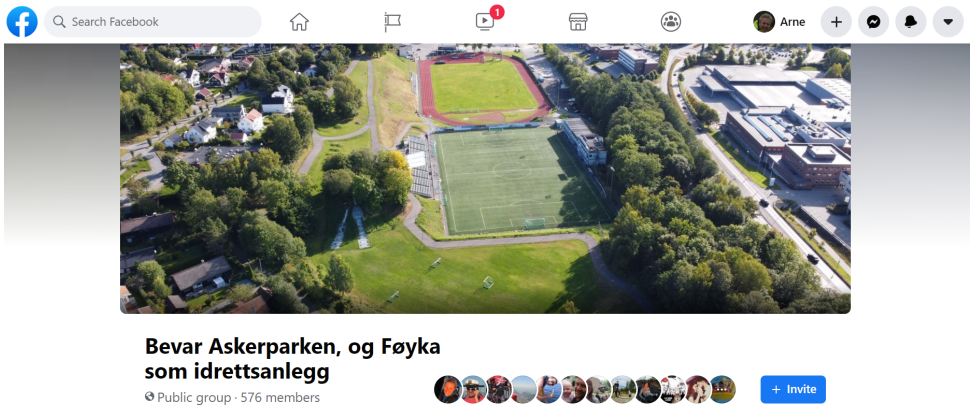

Mvh

Arne Hanto Moen og Kristin Rustand

Emne: varsel om detaljregulering av ny Føyka barnehage, gamle drammensvei 252.

6

Dato: søndag 7. mars 2021 18:54:44 sentraleuropeisk normaltid

Fra: Arnt Salvesen

Til: Bård Hagen, ar-salv@online.no

Jeg viser til Deres skriv forleden om ovennevnte, og tillater meg å komme med følgende innspill:

Vi som bor i gamle drammensvei 242 (og 248 og 250 likeså) vil bli sterkt affektert av en slik utvidelse.
Ved å fordoble antall barn vil det komme en masse mer støy og bråk fra barnehagen, noe som til og med vi, som ikke er nærmeste nabo vil merke godt.
I tillegg, og det er det verste for oss, det vil bli en masse mer biltrafikk i gamle drammensvei, for levering og henting, både nordfra og sørfra.

Gamle drammensvei er allerede 'overtrafikkert' pga de store utbygninger og trafikk til Aanerud, til Drengsrudtoppen og til Asker golfbane.

Mitt forslag er derfor at den rektangulære 'tungen' (merket 2/137 og 2/120) på oversiktskartet droppes helt.
Jeg forstår at ifølge loven skal barnehagebarn ha en stor utendørs lekeplass.
Men da får løsningen heller bli at man reduserer antallet barn i barnehagen, til en 4 avdelingers, eller i verste fall en 5 avdelingers. ikke 6 avdelingers, som foreslått i Deres skriv.
jeg håper ovenstående blir tatt hensyn til.

mvh arnt salvesen, gml. drammensvei 242, 1383 asker. tlf 9011.4863/6678.7617.

ps - jeg er tilgjengelig på telefon, hvis mer utdyping av problemet er ønskelig.

7

Arkitektskontoret GASA A/S

v/Bård Hagen

Møllergata 12, 0179 Oslo

Asker kommune,

Plan- og bygningsavdelingen

post@asker.kommune.no

Asker, 8. mars 2021

Kommunens sak S20/783

Innsigelse vedr. ny detaljregulering for ny Føyka barnehage, Gamle Drammensvei 252, Asker

Det vises til varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage, jf. Pbl. §§ 12-8 og 12-14.

Undertegnede er eier av eiendommen gbnr 3/529, Gamle Drammensvei 246.

Undertegnede motsetter seg tiltaket. Grunnene til dette er;

Trafikk- og parkeringssituasjonen i området opp til og mot Føyka barnehage oppleves allerede i dag utilstrekkelig, og det er store utfordringer i morgen- og ettermiddagsrushet med å komme inn og ut på Semsveien fra Gamle Drammensvei v/Coop på Askerholmen og penderparkeringen der, noe som vil gjøre trafikkavviklingen i området veldig kaotisk dersom også kapasiteten i Føyka barnehage skal dobles. Veinettet er rett og slett ikke dimensjonert for å ta unna morgen- og ettermiddagstrafikk og parkering for en doblet kapasitet til Føyka barnehage.

Dernest er tiltaket tegnet inn slik at det berører en rekke tilgrensende eiendommer. Herunder vil tiltaket ødelegge eksisterende tur- og trimanlegg anlagt i Føyka idrettspark. Dette må unngås. Det bemerkes at det sies at det vil «bli tatt nødvendig hensyn til eksisterende turvei…..». Allerede i varselet synes dette ikke lenger hensyntatt, jf. at eksisterende rulleski bane og skiløype på vinterstid vil bli berørt.

Dersom tiltaket skal gå videre, bør dette sentreres rundt gbnr 2/137 og dette gårds- og bruksnummeret alene, men da slik at eksisterende hoppanlegg i Føyka idrettspark ikke berøres.

Undertegnende mener den varslede detaljreguleringen vil kunne ødelegge for omkringliggende eiendommer, ødelegge anlagte turstier i Føyka idrettspark. og vil lede til en ytterligere dramatisk forverring av trafikkavvikling i området. Jeg stiller meg derfor sterkt negativ til den foreslåtte oppstarten av detaljreguleringen og mener denne må vesentlig justeres dersom man skal gå videre på en utvidelse av Føyka barnehage.

Med vennlig hilsen

Kjetil Haare Johansen

Gamle Drammensvei 246

1383 Asker

8

FØYKA BARNEHAGE – NY REGULERING

Jeg viser til varsel om oppstart av detaljregulering for ny Føyka barnehage.
Som eier av gbnr 2/250, Gamle Drammensvei 254, har jeg noen merknader til det
forestående planarbeidet.
Anlegg av en seks avdelingers barnehage på det anviste arealet vil gi en alt for høy
utnyttelse både ut fra byggets omfang og i forhold til utearealets størrelse.
I dagens situasjon blir begrenset lekeareal på barnehagetomten kompensert ved at
nærliggende deler av Askerparken brukes til uteaktivitet. Med de foreliggende planer
om fotballstadion eller massiv boligbebyggelse i barnehagens nærområde er det
tvilsomt om denne muligheten vil eksistere i fremtiden.
I tillegg kommer at det ikke er mulighet for utvidelse av parkeringskapasiteten innenfor det
anviste planområdet.
Dagens kjøreadkomst fra Gamle Drammensvei til barnehagen ligger på en bakketopp, noe
som gjør siktforholdene dårlige både ved av- og påkjøring. Jeg har tidligere foreslått å
senke veien på den aktuelle strekningen, og håper at det kan legges til rette for dette gjennom
det aktuelle planarbeidet.
Den eksisterende turvei fra Gamle Drammensvei til Askerparken er mye brukt både som
skolevei og som adkomst til parken. Turveien må følgelig opprettholdes i sin regulerte
bredde.
Min boligeiendom, gbnr 2/250, Gamle Drammensvei 254, og naboeiendommen 256, har
felles adkomst med barnehagen. Dette er fastlagt gjennom brev fra Asker kommune til meg av
03.07.1978.

Asker, 08.003.2021,
Med hilsen
Morten Torgersen
Gamle Drammensvei 254

9

Emne: Ny Føyka barnehage - innspill
Dato: tirsdag 9. mars 2021 22:41:25 sentraleuropeisk normaltid
Fra: Marianne Rynning
Til: Bård Hagen

Hei. Jeg er nyinnflyttet i nr 242b, og fikk denne servert i fanget av naboen med beskjed om at kommunen turer frem i kjent stil og vedtar beslutninger over hodet på de som bor der.

Jeg vet det er etter 'fristen', men vet at uansett ville man ikke nådd frem med å klage. Det jeg tenker er at man bør få dekket kostnader til en støymur på den siden som grenser til barnehagen. Og at den er høy nok slik at barna ikke kan klatre over og komme til trampoliner og jacuzzi som naboene rundt innehat ift sikkerhet.

Det med økt antall biler i nærområdet - ei heller gunstig.

Mvh Marianne Rynning

Emne: Detaljregulering for Føyka barnehage - Avklaring plandata
Dato: onsdag 17. februar 2021 13:47:28 sentraleuropeisk normaltid
Fra: Bård Hagen
Til: Svein Granerud
Kopi: Bjørn Tangnes, Eva Sunde Scheel
Vedlegg: image001.png, image002.png

God ettermiddag

Jeg videresender her svaret fra saksbehandler Thomas Andersen i Plan- og bygningsetaten, som har konsultert kommunens Geodata avdeling.
- Konklusjonen er at det digitale kartgrunnlaget med gjeldende plandata som vi har mottatt fra kommunen er korrekt.

Med vennlig hilsen
Bård Hagen
Sivilarkitekt MNAL

Arkitektkontoret GASA AS
+47 90 98 90 20

_____

Fra: Thomas Andersen <Thomas.Andersen@asker.kommune.no>
Dato: onsdag 17. februar 2021 09:22
Til: Bård Hagen <baard.hagen@gasa.no>
Emne: SV: Detaljregulering for Føyka barnehage

Hei

Jeg har bedt analyse og geodata avd. sjekke kartgrunnlaget og fått følgende tilbakemelding:

Vi finner ingen avvik, SOSI-eksporten stemmer med det som ligger i reguleringsplanbasen, og etter det jeg kan se er også planen fra 1977 digitalisert riktig.

Med hilsen
Thomas Andersen
Arealplanlegger
Samfunnsutvikling

Asker kommune

Fra: Bård Hagen <baard.hagen@gasa.no>
Sendt: 16. februar 2021 12:52
Til: Thomas Andersen <Thomas.Andersen@asker.kommune.no>
Emne: Detaljregulering for Føyka barnehage

Hei, Thomas

Se min e-post for noen minutter siden til Asker skiklubb, med kopi til deg.

Skiklubben trekker i tvil at vi sitter med korrekt digitalt grunnlag for gjeldende regulering innenfor det varslete planområdet. Jeg foreslo derfor for skiklubben at vi lar deg avgjør saken, ved hjelp av AK-geodata, siden vi har mottatt det digitale underlaget fra AK geodata.

For ordens skyld sender jeg deg vedlagt kopi av SOSI-filene vi mottok 2. desember 2020.

Med vennlig hilsen
GASA - Bård

+47 90 98 90 20

_____

Fra: Steinar Botten <Steinar.Botten@asker.kommune.no>
Dato: onsdag 2. desember 2020 12:20
Til: Bård Hagen <baard.hagen@gasa.no>
Emne: SV: Kartbestilling - Detaljregulering for Føyka barnehage

Hei,

Her kommer grunnkart- og plandata.

Med vennlig hilsen
Steinar Botten
Ingeniør
Analyse og geodata

(+47) 468 95 943
steinar.botten@asker.kommune.no
asker.kommune.no

Asker kommune

Asker Turlag
DNT Oslo og Omegn

askerturlag@dnt.no

Asker kommune

post@asker.kommune.no

Asker, 089.03.2023

Høringsuttalelse – Reguleringsplan for Føyka barnehage

Det vises til formanskapssak 23/24, Forslag til reguleringsplan for Føyka barnehage, som ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn.
I 2013 inngikk DNT Asker Turlag (Turlaget) partnerskapsavtale med Asker kommune. Avtalen ble fornyet i 2017. Et av punktene i avtalen er etablering av 20 rundturer i nærområdene i Asker. I 2018 var alle 20 rundturene etablert. En av disse rundturene er Solvangrunden, som bl.a. går på turveien på vestsiden og sørsiden av Føyka barnehage. De 20 rundturene er viktige bidrag for å oppnå bærekraftsmålet «God helse og livskvalitet».

Saksframlegget

I saksframlegget under kapittel 5, Kommunedirektørens vurdering, står det på side 10 i avsnittet Barn og unges interesser: «Utvidelsen av utearealet reduserer eksisterende park/friområde noe, men ettersom arealet vil fortsette å være tilgjengelig utenfor barnehagens åpningstider vil ikke dette påvirke barn og unge i stor grad.» Turlaget antar imidlertid at ungdom har liten interesse av å benytte lekearealet i barnehagen.
I avsnitt Stedsstilpasning/uteoppholdsareal, side 10, står det at arealet øst for barnehagen er tenkt innlemmet i barnehagens uteareal. Over arealet går en rulleskiløype. Denne løypa er en del av et rulleskianlegg på Føyka, som benyttes flittig av barn og unge. Dersom arealet øst for barnehagen innlemmes i barnehagens uteareal, vil det få konsekvenser for barn og unges interesser. Kommunens konklusjon om at utvidelse av barnehagens uteareal på bekostning av friområde/park ikke påvirke barn og unge i stor grad, medfører derfor ikke riktighet.

Plankart

Dagens turvei sør for Føyka barnehage tar i sørvest en sving mot nord. Denne delen av stien

ligger innenfor plangrensen på areal regulert til barnehage. Planforslaget viser ikke hvordan turveien sør for barnehagen skal føres frem til planlagt turvei GT1. Turlaget anbefaler at plangrensen flyttes mot sørvest og GT1 forlenges til turveien sør for barnehagen.

Bestemmelser

Turlaget anbefaler følgende endringer:

- 2.1.3. Gjennomføringsplan for anleggsfasen:
  Nytt punkt: I anleggsfasen skal turvei trase fra turvei sør for barnehagen til Gamle Drammensvei opprettholdes.
- 2.4. Nettstasjoner:
  I teksten tilføyes: Avstand til veikant på turvei skal være minimum 3 meter.
- 5.1.1. Utomhusarealer:
  I første setning tilføyes: Turvei. Setningen blir da: Før ny bebyggelse lovlig kan tas i bruk skal utomhusarealene være ferdig opparbeidet i henhold til godkjent utomhusplan, parkeringsplasser, interne veier og turveier skal være ferdig opparbeidet og renovasjonsløsning skal være ferdig etablert.

Asker Turlag setter pris på samarbeide med Asker kommune og felles innsats for å etablere og opprettholde et sammenhengende turvei/stinett i kommunen.

Vennlig hilsen
Randi Larsen
Styremedlem Asker Turlag

Asker kommune

Høringssvar

Ref. Sak **20/783**

Reguleringsplan for Føyka barnehage - 1. gangsbehandling

Formannskapet behandlet saken i møte 24.01.2023 sak 24/23 detaljregulering for ny Føyka barnehage. Høringssvaret som følger nedenfor, er behandlet og støttet av årsmøtet til Askerparkens venner i møte 28/2-2023.

Innledning

Askerparkens venner uttaler seg kun om forhold ved utbygging av barnehagen som berører Askerparkens areal og tilgangen til parken. I reguleringsplanen omfatter dette kapittel 1.4. Beskrivelse av planforslaget, herunder kapittel 1.4.4 Grønnstruktur og uteoppholdsarealer og kapittel 2.5 Utredning av miljøforhold/ forurensning/støy.

Vi ser det som naturlig å innlede vår høringsuttalelse med å trekke en historisk linje tilbake 60 år til 1963. Det var året da Askerparken ble ekspropriert til park. En vesentligste i idé med parken var, og er fortsatt, «*å nekte utparsellering og bebyggelse av feltet*» for «*å sikre friarealene for barna, løkker for fotball og ski og – ball-ihatt*» (ballek). Området var fra før av sikret gjennom godkjent reguleringsplan i 1957 da reguleringsvesenet fant «*tanken om å utvide det allerede eksisterende idrettsområde med et parkområde for barn og gamle, meget tiltalende og nødvendig*». Føyka barnehage ligger i dag i Asker kommunes eksproprierte parkområde.

Ethvert tiltak som reduserer arealet og tilgangen til parken er ikke i tråd med forutsetningene.. Vi er svært skeptiske til en bit-for-bit-nedbygging av parken. Den planlagte utvidelsen av Føyka barnehage vil legge beslag på ca. 10% av det eksproprierte arealet. I tillegg brukes ca. 30% av Askerparkens 42 mål til fotballstadion (12 mål). I sum betyr det at ca. 40 % av Askerparken blir nedbygd og at bare ca. 60 % av det eksproprierte arealet kan brukes som park.

Askerparken ble i sin tid innløst etter ekspropriasjonstakst nettopp fordi innløsning ga et økonomisk gunstigere og sikrere resultat for kommunen. Vi ser det som helt naturlig at administrasjonen i forbindelse med reguleringen undersøker om ugyldighetsprinsippet i Ekspropriasjonsloven kommer til anvendelse. Om kommunen endrer hovedformålet for det eksproprierte arealet til et annet formål enn grunnlaget for ekspropriasjonen tilsier, f.eks. fra park til boliger, foreligger det da ugyldighet som gir rett til å kreve tilbakeføring? Dette bør Asker kommunes innbyggere få et begrunnet svar på.

Oppsummering

Primært bør utvidelsen av Føyka barnehage holdes innenfor det inngjerdede området som barnehagen disponerer i dag.

Dersom reguleringsplanen vedtas, forutsetter Askerparkens venners at prosjektet juridisk lar seg gjennomføre med hensyn til ekspropriasjonsgrunnlaget for Askerparken, at trafikkavvikling sikres og hensynet til naboer ivaretas. Våre øvrige merknader er som følger:

1) Behovet for utvidet barnehage og grønn lunge i Asker sentrum må sees i sammenheng og avveies mot det pågående arbeidet med arealplanen.

2) Barnehagen skal inngå i Askerparkens gårds og bruksnummer (2/137).
3) Tilgangen til Askerparken må beholdes jfr. turveien fra Gamle Drammensvei til Askerparken (vest for barnehagen).
4) Det gis forbud mot å felle trær med høyde over 4 meter. Mindre trær revegeters.
5) Eksisterende traseer for trim og trening bør primært beholdes (rulleskiløypa om sommeren og skiløype om vinteren).
6) Dersom en økning av området som inngjerdes godkjennes, må det anlegges store porter som sikrer fri tilgang til området utenom barnehagens åpningstid.
7) Behovet for inngjerding kan sannsynligvis reduseres vesentlig ved at deler av barnehagen defineres som en friluftsbarnehage.
8) Det er uheldig at ulike brukergrupper settes opp mot hverandre, dvs. brukerne av barnehagen opp mot brukerne av parken.
9) Med en utvidelse av Føyka barnehage og utbygging i henhold til vedtatt reguleringsplan fra 2017, vil parkarealet ikke dekke behovet for utvidet lekeareal/ erstatningsområde for barnehagen.
10) Sikkerheten til barn og turgåere forbi parkeringsplassen, må sikres.
11) Detaljplanen for utearealet bør utformes i samarbeid med berørte parter.
12) Evt. støyskjerming må plasseres utenfor parken (gnr/bnr. 2/137) og ikke inne i parken.
13) Terrengarrondering aksepteres ikke.

Området er viktig for barn og unges utvikling. Det finnes i dag ikke tilsvarende område med tilgang for allmenheten i Asker sentrum eller sentrums umiddelbare nærhet.

Utdyping av de enkelte punkter over

Vedr. pkt. 1), 3-9) Uteareal størrelse og tilgang

«*Barnehagens uteareal er utvidet mot sør og øst og deler av Askerparken inngår i den nye barnehagetomten for å sikre tilstrekkelig MUA for lek.*»

Det fremkommer av planbeskrivelsen (s16 - 17) at normen for minste uteoppholdsareal (MUA) ikke er oppfylt og at Askerparken skal benyttes som kompenserende lekeareal.

Reduksjon av Askerparkens friareal er for Askerparkens venner det mest problematiske i den foreslåtte reguleringsplanen. Ethvert inngrep i parken må kunne rettferdiggjøres i henhold til ekspropriasjonsgrunnlaget for parken.

Lekeområdene er plassert slik at dagens tur- og trim-traseer blir kuttet.

Det beste er om det omtalte området ikke gjerdes inn og at hele Askerparken kan brukes som barnehagens lekeareal. Barnehagens avdelinger for de større barna kan defineres som en friluftsbarnehage med hele parken som lekeområde.

Alternativt kan det inngjerdede området reduseres. Det gjelder både det området i parken som ligger øst for eksisterende barnehage (foran gnr/bnr 3/52) og i sørøstre sving. Da vil man kunne beholde dagens trim- og tur-trase i begge områder, noe som vil redusere kostnadene. I sørvest må da traseen legges om, evt. kan et gjerde legges i kanten av eksisterende trase.

Dersom inngjerding likevel blir akseptert slik det er inntegnet, vil det være avgjørende at man iverksetter for to tiltak:

- Utformer gjerder slik at de er minst mulig synlig i tråd med figur 15 i «*Forslag til regulering for Føyka barnehage*» og det monteres store porter som sikrer fri tilgang til området. Disse portene skal stå åpne utenom barnehagens åpningstider.
- Erstatter tur- og trim-traseer og opparbeides nye rett utenfor gjerdene. Disse trassene skal ha samme kvalitet som eller bedre enn de som fjernes.

Tilgangen til Askerparken må beholdes jfr. turveien fra Gamle Drammensvei til Askerparken (vest for barnehagen). Denne turveien er viktig både for allmennhetens tilgjengelighet til parken, samt at den knytter Askerparken til videre turtrasé mot Solvang.

Vedr. pkt. 2) Gårds og bruksnummer

«Barnehagen skal inngå i Askerparkens gårds og bruksnummer (2/137).»
Å skille ut barnehagetomten med eget gårds- og bruksnummer motsettes. Barnehagen må utformes og registreres som en integrert del av parken.

Vedr. pkt. 4) Felling av trær, ny beplantning og massebalanse

I «*Forslag til reguleringsplan for Føyka barnehage Gamle Drammensvei 252. Del av gnr./bnr. 2/137*» står det: «*Eksisterende topografi beholdes slik at flest mulig av trærne kan bevares og slik at massebalansen blir god.*»

For å beholde Askerparken som en åpen helhetlig park for allmennheten, bør det ikke plantes nye busker og trær i grensen mot parken. Spesielt vil dette være uheldig i den sydlige grensen.

Erfaringer fra tidligere reguleringer i Asker tilsier at runde formuleringer som «*flest mulig*» og «*god*» gir utbygger i praksis frie tøyler. Formuleringen bør konkretiseres. Vi anbefaler følgende:
«Det gis forbud mot å felle trær over 4 meter. Mindre trær revegeters.
Det må også konkretiseres hva som menes med god massebalanse slik at det i ettertid lar seg gjøre å kontrollere at sluttresultatet er i samsvar med reguleringsplanen.

Vedr. Pkt 10) Sikkerhet - parkering

Sikkerheten til barn og turgåere forbi parkeringsplassen må ivaretas. Ni (8+1Hp) plasser for 120 barnehageplasser legger opp til potensielt stressende og uoversiktlig leverings- og hentesituasjoner. **Vi ber om at det redegjøres for hvordan det vil tilrettelegges for trygg gjennomgang for turgåere også gjennom hele byggefasen.**

Vedr. pkt 12) Støy

Planområdet er støyutsatt. Støyskjermende tiltak bør utformes uten at de deler opp parkområdet og reduserer naturopplevelsen. Eventuelle støyskjermer bør derfor plasseres i utkanten av parkarealet (gnr/bnr. 2/137), f.eks. mellom barnehagen og Gamle Drammensvei i nord. Tiltak som gir visuell eller fysisk oppdeling av parkens om lag 42 mål er uheldig. Det er vesentlig at tiltaket glir inn i eksisterende park som en naturlig del.

Vedr. pkt. 13) Terrengarronderinger

Reguleringsplanen innebærer at «*Det skrånende terrenget tilrettelegges med lekeamfi, trapper og ramper med universell tilgjengelighet*»

Kommunen underkommuniseres at dette gjelder lekeområdene etter at det er bygd opp. Det fremgår av oversiktskartet på s 1 i reguleringsforslaget at terrenget bygges betydelig opp i sør. Lekeplassene slik de er tegnet i figur 11 og 12 medfører en betydelig terrengoppbygging. Hele oppbygging legges også utenfor det inntegnede reguleringsområdet og medfører en større endring i parken og dets bruksområde. I praksis vil hele nord-østre hjørne av parken bli endret. En slik endring vil vi gå uforholdsmessig ut over andre brukere.
Figur 17 – Perspektiv sett fra sørøst viser ingen terrengoppfylling, dvs.at rulleskiløypa og utearealet til barnehagen ligge i samme nivå. Det må settes som et krav at det er figur 17 som gjelder, dvs. ingen terrengarrondering. Grensen mellom barnehagen i sør og Askerparken bør følge dagens terreng.
Vi ønsker ingen terrengarrondering, hvilket ansees som ugunstig for parkens helhetlige inntrykk.

Avslutning

Vi ser frem til forslag som oppfyller Fylkesmannens krav om erstatningsarealer for barn og unge når utvidelse av barnehagen medfører mindre friareal og dårligere tilgjengelighet til Askerparken.

Asker 11. mars 2023

Stein Tyrdal
Leder Askerparkens venner
Asker terrasse 71
1384 Asker
Mob. 91140466
E-post: s@tynn.no
Organisasjonsnummer: 927 311 917

Asker kommune

Deres ref: Saksnummer 20/783

Arne Hanto Moen

Gamle Drammensvei 250

1383 Asker

Merknad til 2/137 Reguleringsplan for ny Føyka barnehage – offentlig ettersyn

Vi er nærmeste nabo til Føyka barnehage og har i alle år hatt et meget godt forhold til barnehagen. Vi har også hatt 3 barn i barnehagen noe vi var fornøyd med.

I forbindelse med planlegging av ny barnehage er det store mangler i det foreslåtte løsningsforslaget:

- Antall barn i ny barnehage er 2,5-doblet i forhold til dagens kapasitet. Samtidig er det ikke satt av mer enn 6 parkeringsplasser. Norconsults mobilitetsanalyse slår fast at man med dagens reisevaner trenger 38 parkeringsplasser. Det kommer til å bli kaotisk i forbindelse med henting og levering når man ser hvordan situasjonen er idag. Kanskje er det rett og slett ikke plass til en så stor økning av kapasiteten slik som barnehagen ligger plassert i nabolaget?

- Det er svært uheldig å redusere størrelsen av Askers sentrums eneste grønne lunge, Askerparken, selv om det er til barnehageformål. Parkområder er viktige for beboere i området, og det er essensielt at disse områdene ivaretas for å sikre at de kan brukes av alle. Utbyggingen medfører i tillegg at en rekke av de store trærne i parken må felles. Vi oppfordrer kommunen til å finne alternative løsninger for barnehagen som ikke går utover de offentlige parkområdene. Tar man en kikk på sentrumsområdet i Asker på kartet nedenfor ser man at det er lite grøntområder. Disse bør bevares.

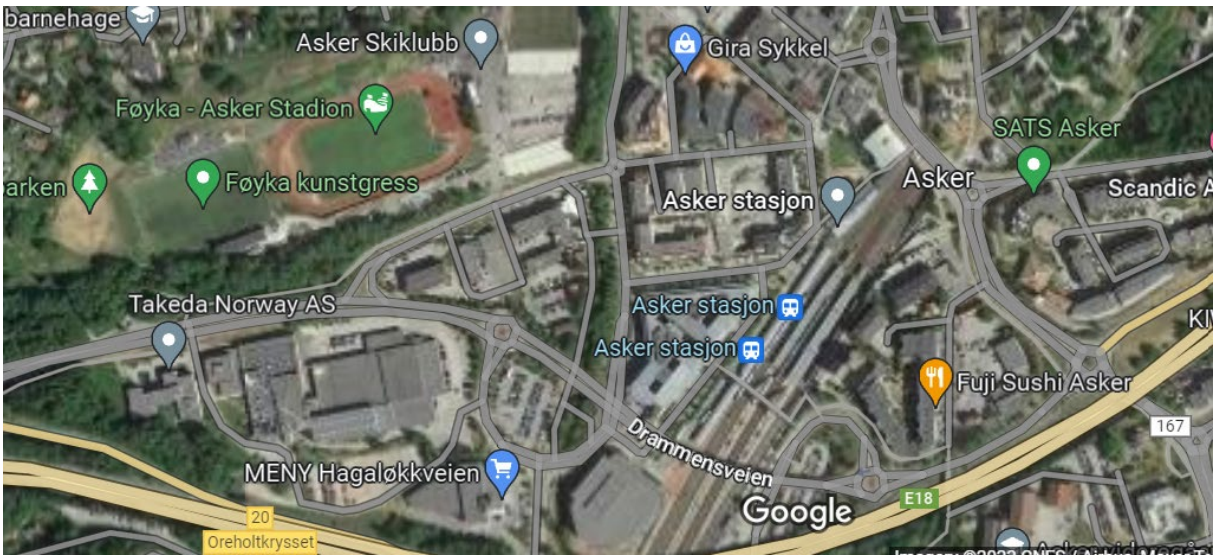

- Barnehagen blir svært høy. Like høy som mønehøyden på skråtakene i nabolaget. En gigantisk koloss passer ikke inn i småhusbebyggelse med skråtak. Ved hjelp av barnehagefakta.no har vi gått gjennom alle barnehagene i Asker med tilhørende størrelse med fokus på plassering i nærområdet og antall parkeringsplasser. Den foreslåtte løsningen for Føyka barnehage skiller seg ut i denne sammenheng ved å være en stor ruvende bygning i småhusbebyggelse med uoversiktlig innkjøring og med tilhørende mangel på parkeringsplasser.

Løsningen på utfordringene ovenfor er å redusere kapasiteten til barnehagen og fordele dette på andre barnehager i Asker som er bedre egnet til større utbygginger.

Vi ber derfor om at kommunen tar disse bekymringene på alvor og gjør nødvendige justeringer i reguleringsplanen.

Vennlig hilsen,

Arne Hanto Moen og Kristin Rustand

ASKER SKIKLUBB

Asker Kommune
post@asker.kommune.no

Asker 12. mars 2023

Høringssvar

Ref. Sak24/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - 1. gangsbehandling

Del av Gmr./Bnr.: 2/137

Asker Skiklubb er ikke negativ til ombygging av Føyka barnehage og naboskapet med barnehagen.
Asker Skiklubb er derimot svært negative til å bruke parkarealet til utvidelse av barnehagen, da dette vil forringe allmennhetens og Asker Skiklubbs bruk av området.
Asker Kommune har selv ekspropriert området til arealformål park og idrett.

Konklusjon:
Asker kommune bør bruke innspillene fra mulighetsstudien til å søke dispensasjon fra arealkravet pr barn, ved å vise til at man er nabo til en park, som gir store arealer, selv om de er utenfor gjerdet. Da bryter man ikke gjeldene reguleringsplan, områderegulering eller gjeldene arealplan. Ny arealplan, som er lagt fram til førstegangsbehandling i 2022, er heller ikke endret.

Konsekvenser av en tomteutvidelse er:
Regulert friareale, senest bekreftet gjennom områderegulering i 2017, kan ikke erstattes i umiddelbar nærhet.
Tomten vil ødelegge den eneste trafikksikre rulleskiløypa i nordre Asker, som brukes av barn og unge.
Skiløypa og turtraseen som går fra sentrum til marka må legges om.
Barnehagen vil komme i konflikt med skileikområdet som er på området nå.
Eksisterende Freesbegolfbane må legges om.
Turstien som går i dalsøkket vest for barnehagen vil bli gjenfylt, dette kommer i tillegg i konflikt med vann og avløp som går i samme dalsøkk.
Utvidelsen av barnehagearealet vil bryte med Asker kommunes ekspropriasjon av det samme området til park og idrett (1963)

Asker skiklubb aksepterer ikke forslaget for ny reguleringsplan

Begrunnelse:

1. Gjeldene kommuneplan og reguleringsplan for Føyka Elvely, delområde 4, ble stadfestet av kommunestyret i 2017.
   Detaljreguleringsforslaget omfatter reguleringsområdene o_GP1 og o_GP2 i gjeldene reguleringsplan, som er juridisk bindene.
   Disse områdene er beskrevet i § 9,
   Grønnstruktur 9.3.1

Askerparken skal være et offentlig tilgjengelig rekreasjonsområde. Området skal ha et parkmessig preg med aktivitetselementer knyttet til lek og ballspill.
Det er ikke tillatt å drive virksomhet, eller oppføre bygg og anlegg, som kommer i konflikt med områdets funksjon som parkområde.
Denne problemstillingen bør ikke være ukjent, da den også blir bragt til torgs av arkitektfirmaet som utarbeidet mulighetsstudien, Terje Grønmo arkitekter. (mars 2019) De skriver at det ikke er plass til en 6 avdelingsbarnehage på nåværende areal, men at det vil være sannsynlig å få dispensasjon på grunn av tilgjengelig parkareal rundt. **Terje Grønmo arkitekter påpeker at en utvidelse av arealet forutsetter en omregulering, som vil forsinke prosessen.**

2. I referatet fra oppstartsmøtet mellom kommunen og arkitektkontor (GBNR 2/137 L2314/21 22.01.2021) slås det fast i avsnittet **Planstatus:**
Planområdet i kommuneplanen er avsatt til offentlig eller privat tjenesteyting og at «Reguleringsplan skal fortsatt gjelde», og at «det anbefales å koordinere med Områdereguleringen for Føyka – Elvely, i kraft. 23/05/2017».

I samme referat pekes det på at det er en liten tomt (Føyka barnehage), og at kravet til uteareal ikke oppfylles i noen av de to alternativene. (her må det forstås dithen at man omtaler de to alternativene i Mulighetsstudien)
Det tas også opp at man må avklare med Asker Skiklubb i forhold til rulleskitraseen, samt at det er viktig at traseen beholdes vest for barnehagen.

3. Utfordringer rundt regulering.
Dagens Føyka barnehage er større enn det arealet som er regulert til formålet i 1977. Gjerdet og dagens areal ble antakelig satt opp i 1986, i forbindelse med etablering av lysløype og trimløype. Dette sammenfaller i stor grad med dagens regulering av SG2, med uttak av sving i vest.
Arealet brukt i mulighetsstudien sammenfaller i stor grad med det arealet Føyka barnehage kan sies å ha hevd på, med basis at det er minimum 32 år siden grensene var etablert ved dagens gjerde.
Forskjellen fra mulighetsstudien og dagens område er at mulighetsstudien følger regulert gangvei og ikke dagens rulleskiløype vest for gjerdet, mens gjeldene reguleringsplan angir et mye mindre areal:

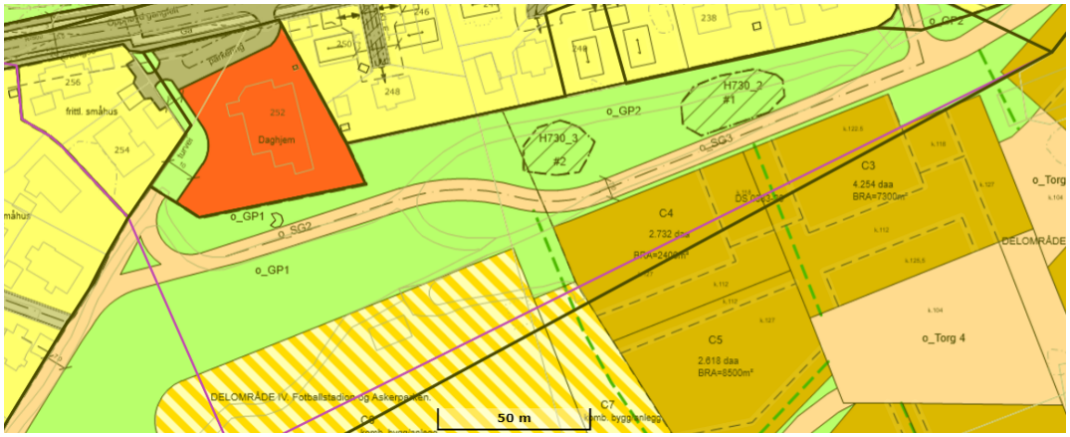

Hvis man ser bort fra utvidelsen mot sør, som allerede har vært gjennomført for flere årtier siden, dog ikke fanget opp i kommunalt kartverk eller regulering, er det åpenbart at tiltaket i

varsel om detaljregulering ikke kan gjennomføres før det er fullført en omregulering av området fra park til areal til offentlig eller privat virksomhet, som igjen bryter med at arealet er ekspropriert

Svein Granerud

Prosjektleder
Asker Skiklubb

Asker kommune

Deres ref: Saksnummer 20/783

Kjetil Haare Johansen

Gamle Drammensvei 246

1383 Asker

Asker, 12. mars 2023

Merknad til 2/137 Reguleringsplan for ny Føyka barnehage – offentlig ettersyn

Jeg er nær nabo til Føyka barnehage og har bodd her siden 2010. Over disse årene har veibelastningen på Gamle Drammensvei økt betydelig. Trafikken opp og ned veien har økt signifikant hvilket gir et mer komplisert trafikkbilde.

Planen for ny barnehage på Føyka innebærer en mer enn dobling av kapasiteten. Store deler av året et vinter, med svært glatt vei og gangvei. Innkjøring til barnehagen krysser gangveien.

Undertegnede stiller seg **sterkt kritisk** til en så sterk utvidelse uten en skikkelig plan for trafikkavvikling og med klar underdekning på parkeringsmuligheter.

Gangvei må i så fall legges om og legges på andre siden av Gamle Drammensvei slik at man unngår kryssing av gangvei, men dertil fare for personskader. Det er utopisk å tro at en barnehage av denne størrelsen som i all hovedsak vil ha foreldre og småbarn som kommer gående ved avlevering og henting. Parkeringskapasiteten er derfor klart underdimensjonert, og en utbygging som dette vil skape farlige situasjoner og en uforsvarlig gang- og trafikkavvikling i området.

Det er derfor store mangler i det foreslåtte løsningsforslaget:

- Antall barn i ny barnehage er 2,5-doblet i forhold til dagens kapasitet. Samtidig er det ikke satt av mer enn 6 parkeringsplasser. Norconsults mobilitetsanalyse slår fast at man med dagens reisevaner trenger 38 parkeringsplasser.

- Gitt ovenstående er det rett og slett ikke plass til en så stor økning av kapasiteten slik som barnehagen ligger plassert i nabolaget.

- Det er videre uheldig å redusere størrelsen av Askers sentrums eneste grønne lunge, Askerparken, selv om det er til barnehageformål. Parkområder er viktige for beboere i området, og det er viktig at disse områdene ivaretas for å sikre at den kan brukes av alle.

- Utbyggingen fører også til at en rekke av de store trærne i parken må felles. Kommunen oppfordres isteden til å finne alternative plassering for en barnehage i denne størrelsen, og som da ikke går utover de offentlige parkområdene i området.

- Føyka barnehage må gjerne moderniseres. Men en barnehage som planlagt, med den størrelse og kapasitet som er tiltenkt, må finne en annen plassering i kommunen.

- Barnehagen blir videre svært høy og lite tilpasset omgivelsene og bygningsmassen rundt den. Det konstateres at den planlegges like høy som mønehøyden på skråtakene i nabolaget. En så stor bygningskropp, med de mønehøyder og den utforming som er tiltenkt passer dårlig inn i småhusbebyggelse i nærområdet. Forslaget er en dårlig idé.

- Barnehagefakta.no viser at den foreslåtte løsningen for Føyka barnehage skiller seg ut fra alle andre barnehager i Asker med tilhørende størrelse med fokus på plassering i nærområdet og antall parkeringsplasser.

- Den foreslåtte løsningen for Føyka barnehage er ikke akseptabel ut fra de ovennevnte forhold: trafikkavvikling, manglende parkering, kryssing av gangvei og manglende tilpasning til omgivelsene.

Løsningen på utfordringene ovenfor er å beholde barnehagen i en modernisert utforming, men med dagens kapasitet.

Det bes om at kommunen tar disse bekymringene på alvor og gjør nødvendige justeringer i reguleringsplanen.

Vennlig hilsen,

Kjetil Haare Johansen

Asker 07.03.23

Asker kommune v/Samfunnsutvikling – Plan
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Innspill til bygging av ny Føyka barnehage

Bygging av ny Føyka barnehage i to etasjer vil bety et stort inngrep i eksisterende lokalmiljø og boforhold. Det vil også berøre meg som nabo med felles utkjøring med barnehagen. Dette gjelder særlig trafikk ved levering og henting av barn, støy ved utelek og slagskygge fra bygningen om vinteren.

Utkjøringen fra barnehagen over gang og sykkelvei og til Gamle Drammensvei er svært uoversiktlig både om sommeren, men særlig om vinteren med høye brøytekanter. Det ville vært bra om Gamle Drammensvei kunne senkes noe for å få bedre sikt.

En to etasjers bygning vil kaste slagskygge på nabo Torgersen og mitt hus. Særlig vinterstid vil dette bli uheldig.

De største barna skal ifølge planen ha lekeområde vestover. Støy fra lek vil merkes mye mere enn i dag fordi det blir mange flere barn.

Det fremstår som at den planlagte barnehagen er for stor for området. Jeg mener at det bør utredes en mindre utbygging med færre antall barn, og derved ikke behov for to etasjer.

Parkeringsplass og fri adkomst

Med en utvidelse til 120 barn og 30 ansatte vil transportavstanden til barnehagen bli større enn i dag. Det er urealistisk å tro at foreldre vil sykle barna til barnehagen vinterstid. Vi bor i Asker og det snør mye. Det høres dramatisk ut å redusere antallet P-plasser.

Innkjørselen til mitt hus går via parkeringsplassen til barnehagen. Jeg er avhengig av å bruke bil til nødvendige ærend på daglig basis. Allerede i dag oppleves det ofte at biler parkeres i utkjøringen min, med den konsekvens at jeg plutselig opplever å bli sperret inne. Det kan være i forbindelse med levering og henting eller foreldremøter som kan strekke ut i tid.

I takt med at alderen stiger har jeg et økende behov for nødvendige tjenester levert hjem. Det kan være rørlegger eller elektriker må bistå med hasteoppdrag; et gammelt hus byr på utfordringer med vedlikehold. Helse- eller omsorgspersonell må ventes å komme i bil med større frekvens i årene som kommer, også på kort varsel.

Jeg ser med uro at antallet P-plasser skal reduseres og frykter konsekvensene av dette.

Krav #1: Jeg må ikke bli sperret inne/ute fra mitt eget hus når trafikken til barnehagen øker, selv ikke i kortere perioder. Det må sikres fri adkomst med bil for meg og nabo Torgersen, som har samme utfordring.

Krav #2: Det vil være nødvendig med skiltmerking som viser at det er forbud mot parkering i min innkjørsel.

Krav #3: I byggeperioden vil vi som naboer sikre oss at utkjøringen blir sikker sommer som vinter. Om vinteren må det måkes og strøs som vanlig. Entreprenør må gjøres tydelig oppmerksom på dette. Det mest hensiktsmessige vil være om det anlegges ny midlertidig innkjørsel til våre hus, slik at vi ikke må forsere en byggeplass for å komme og reise ut fra egen bolig.

Vennlig hilsen

Sigrun Vik

Gamle Drammensvei 256

Asker kommune,
Samfunnsutvikling
post@asker.kommune.no **Asker, 12. mars 2023**

Kommunens saksnr. S20/783

Innsigelse vedr. ny reguleringsplan for ny Føyka barnehage, Gamle Drammensvei 252, Asker.

Følgende innspill gis på vegne av beboere i Gamle Drammensvei 248, gnr./bnr. 3/52.

Det vises til varsel reguleringsplan for ny Føyka barnehage, Gml. Drammensvei 252, Asker. Vi har de siste 13 årene vært nærmeste naboer til Føyka barnehage og begge våre barn har hatt plass i barnehagen. Føyka barnehage har vært en fin nabo i alle disse årene. En trivelig lokal barnehage midt i et boligområde. En del støy og forstyrrelser har det vært. Spesielt om man har forsøkt å sove etter nattevakt i turnusarbeid, arbeidet hjemmefra eller tatt deler av sommerferien i egen hage. Men det har vært fullt håndterbart da antallet avdelinger og barn har vært begrenset. Siden barnehagen kun har grenset til vår eiendom på én side av eiendommen, har vi også kunnet finne løsninger ved å sove på motsatt side i huset for barnehagen, lukke vinduer og dører mot barnehagen ved behov eller bruke hagen på andre siden av huset dersom vi har ønsket litt ekstra fred. Barnehagebygningen og -høyden har sklidd godt inn i miljøet og også vært passe dimensjonert i henhold til boligområdet den er plassert i.

I sum har Føyka barnehage til nå vært en trivelig nabo og passe stor lokalbarnehage, veldimensjonert i omfang med tanke på at den er plassert midt i et boligområde. Den har vært det passe store navet i et trygt oppvekstmiljø hvor alle kjenner alle, og som har lagt grunnlag for nye og varige vennskap både for barn og voksne i nabolaget på tvers av avdelinger og alderstrinn.

Når hensikten med detaljereguleringen for ny Føyka barnehage er å øke kapasiteten til det dobbelte antall barn og å strekke uteområdet til å grense rundt to sider av vår eiendom (gnr./bnr. 3/52) vil det ikke lenger være mulig å skjerme oss mot støy fra barnehagen selv om lydene i støyen er aldri så hyggelige. Vi motsetter oss derfor på det sterkeste at kapasiteten ved Føyka barnehage utvides til mer enn 4 avdelinger eller 80 barn. Vi motsetter oss også at uteområdet legges inntil hele vår eiendomsgrense mot syd/syd-øst slik det nå fremgår av oversendt plandokument.

Videre er vi svært bekymret for at en dobling i av kapasiteten i barnehagen vil forsterke problemene med trafikkavvikling rundt Føyka barnehage i Gamle Drammensvei hvor det allerede er utfordringer på morgen og ettermiddag. Med 6 avdelinger vil opp mot 120 barn skulle leveres og hentes morgen og ettermiddag, og det vil legge ytterligere press på en allerede krevende trafikksituasjon rundt barnehagen.

Vi mener en mindre kapasitetsøkning, fra 3 til 4 avdelinger fremfor 3 til 6 avdelinger, er mer i tråd med at barnehagen er plassert midt mellom boligeiendommer. Med en lavere kapasitetsøkning vil det blir begrenset økning i støynivå, behovet for utvidelse av bygningsassen i høyde og bredde vil være mindre, og det vil være mindre behov for utvidelse av utearealene og dermed ikke behov for å legge utearealet inntil naboers boligeiendom slik det nå er tegnet inn langs hele den syd-østlige grensen av eiendommen gnr/brn. 3/52. Videre vil færre barn som skal leveres og hentes ikke legge ytterlig belastning på en allerede krevende trafikksituasjon i Gamle Drammensvei morgen og ettermiddag.

Vi mener også det er svært uheldig å gjerde inn et større område av det parkemessige friarealet i Askerparken som på ettermiddager og i helger er et samlingspunkt for lek, treningsgrupper, idrettskonkurranser og annen aktiv utfoldelse. Nettopp muligheten til å bevege seg stengselsfritt i dette

området på bena, ski, sykkel, i lek og konkurranse er en unik verdi ved Askeladden/ Askerparken. I kombinasjon med forslaget som foreligger om å bygge ut boliger på Føyka stadion og Askerparken vil dette tiltaket i våre øyne ødelegge denne unike kvaliteten ved området som så uendelig mange setter pris på og bruker daglig.

Med vennlig hilsen

Henrik Vister og Nina Wollum Skarbø
Gamle Drammensvei 248,
1383 Asker

Fra: flaatvin@online.no

Sendt: 12. mars 2023 23:23

Til: Postmottak Asker kommune

Kopi: arne_matheson@yahoo.no; idararil@alumni.ntnu.no

Emne: VEDR.: HØRING ASKER KOMMUNALE BARNEHAVE FØYKA, Gamle Drammesnvei.

Styret i Asker S. & Omegn vel har behandlet saken i Styremøte 7.3.2023.

og slutter oss til innsigelsene og kommentarene fra Askerparkens Venner

som vi stiller oss enstemmig bak.

PVA

Asker S. & omegne Vel

Nils Hovde Flaaten

Styrets leder

Virusfri.www.avg.com

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/19078

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	18.01.2023	4/23
2 Formannskapet	24.01.2023	24/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - 1. gangsbehandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 24.01.2023 sak 24/23

Behandling

Kommunedirektør Lars Bjerke og direktør for samfunnstjenester Ragnar Sand Fuglum besvarte spørsmål.

Hanne Lisa Matt (MDG) tok opp kommunedirektørens alternative forslag til punkt 2:

Endring i bestemmelse punkt 3.1.5 Krav til utearealer, tredje kulepunkt:
• Eksisterende trær og større vegetasjon skal ivaretas. Ved planting av ny vegetasjon og trær skal det benyttes stedegne arter som bidrar til å stimulere insekts- og fuglelivet i området. Planting av allergifremmende planter skal unngås.

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet også følgende forslag til nytt punkt:

Det anmodes å bruke solceller i prosjektet.

Ole Jacob Johansen (FrP) fremmet følgende forslag til nytt punkt:

Før andregangsbehandling skal parkeringskapasiteten vurderes.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Matts forslag til alternativt punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Matts forslag til nytt punkt fikk 1 stemme (MDG), og falt.

Johansen forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker Kommune vedtar at forslag til detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10.

2. Endring i bestemmelse punkt 3.1.5 Krav til utearealer, tredje kulepunkt:
   • Eksisterende trær og større vegetasjon skal ivaretas. Ved planting av ny vegetasjon og trær skal det benyttes stedegne arter som bidrar til å stimulere insekts- og fuglelivet i området. Planting av allergifremmende planter skal unngås.

3. Før andregangsbehandling skal parkeringskapasiteten vurderes.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/19078

Saksbehandler
Thomas Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	18.01.2023	4/23
2 Formannskapet	24.01.2023	24/23

Reguleringsplan for Føyka barnehage - 1. gangsbehandling

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 18.01.2023 sak 4/23

Behandling

Matt (MDG) fremmet følgende forslag:

- Det skal brukes solceller i prosjektet
- Ny beplanting på området skal være stedegen og matnyttig/insektvennlig

Forslag fremmet av Matt, kulepunkt 1 fikk 5 stemmer og falt. Mindretallet var A, MDG og V.

Forslag fremmet av Matt, kulepunkt 2 ble vedtatt mot 3 stemmer. Mindretallet var Sørensen (H), Vestgren (H), Wear (H)

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Asker Kommune vedtar at forslag til detaljregulering for ny Føyka barnehage del av gnr/bnr. 2/137 og gnr/bnr. 2/251, samt del av Gml. Drammensvei gnr/bnr. 119/1022 som vist på plankart datert 25.05.22 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 12-10.

2 Ny beplanting på området skal være stedegen og matnyttig/insektvennlig

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:	Vår ref:
10.03.2023	2021/5320
Deres dato:	**Deres ref:**
27.01.2023	2020/783

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håkon Ahrén Heløe, 32 26 68 15

Asker - Innsigelse og faglige merknader til forslag til detaljregulering for Føyka barnehage - 2/137 - Gamle Drammensvei 252

Vi viser til brev datert 27. januar 2023 med høring av detaljregulering for Føyka barnehage i Asker kommune.

Vi fremmer innsigelse til planforslaget med bakgrunn i at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til støyforholdene på stedet og dermed er i strid med nasjonale retningslinjer for støy.

Bakgrunn

Det fremgår av planforslaget at det skal legges til rette for å kunne erstatte eksisterende Føyka barnehage med en ny moderne barnehage med 6 avdelinger.

Vi ga innspill til planarbeidet, i vårt brev datert 5. mars 2021.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Vi har følgende konkrete merknader knyttet til nasjonale og viktige regionale interesser:

Støy

Det er en forventning at kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning, jf. *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* 2019-2023.

Klima- og miljødepartementet har fastsatt en nasjonal retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) og gitt føringer for hvordan kommunene skal håndtere støy i sin arealplanlegging.

Støy bidrar til redusert velvære og mistrivsel, og påvirker derfor folks helsetilstand. Langvarig eksponering for støy øker risikoen for søvnforstyrrelser og hjerte- og karsykdom. Tilstrekkelig og uforstyrret søvn er avgjørende for god fysisk og psykisk helse, og for lite søvn er forbundet med utvikling av en rekke sykdommer og helseplager.

Retningslinjens kapittel fire er tydelig på at det, som utgangspunkt, ikke bør planlegges skoler og barnehager i rød støysone. Den anbefaler at støynivå utenfor vinduer i rom med støyfølsomt bruksformål (herunder oppholdsrom i barnehager) og på stille del av uteoppholdsareal ikke overstiger 55 dB. Dersom bygget har funksjon som skjerm for uteoppholdsarealet, kan det likevel unntaksvis åpnes for å tillate deler av fasaden i rød støysone, dersom dette bidrar til å sikre større stille og egnede leke- og uteoppholdsarealer med god kvalitet, og med støyforhold under grenseverdiene i tabell 2. Barnehagebygget er ikke utformet på en slik måte i planforslaget.

Barnehagen er støyutsatt fra E18 og Gamle Drammens vei. Støyutredningen viser at nesten hele fasaden og hele uteoppholdsarealet vil ligge i gul støysone, stille side eller områder skjermet mot støy. I forslaget som er på høring åpnes det for at samtlige fasader og utearealer kan oppføres med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil L_d = 65 dB. Vi anbefaler at prosjektet utformes slik at bebyggelsen og andre tiltak skjermer deler av utearealene og fasaden. Bestemmelsene bør sikre at deler av arealet barnehagen (både fasaden og utearealene) ikke overstiger retningslinjens anbefalinger.

Vi fremmer innsigelse til planforslaget med bakgrunn i at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til støyforholdene på stedet og dermed er i strid med nasjonale retningslinjer for støy.

Konklusjon
Vi fremmer innsigelse til planforslaget med bakgrunn i at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til støyforholdene på stedet og dermed er i strid med nasjonale retningslinjer for støy.

Ellers viser vi til Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2022, og til overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde. For kommunens samfunnsplanlegging viser vi også til Statsforvalterens forventningsbrev for 2022. Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og Miljøstatus.

Med hilsen

Eli Kristin NordsidenGunhild Dalaker Tuseth
seksjonssjefavdelingsdirektør
Klima- og miljøvernavdelingen

Eli Kristin Nordsiden
seksjonssjef

*Dokumentet er elektronisk godkjen*t

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 31.05.2023
Vår ref: 2021/5320
Deres dato: 25.05.2023
Deres ref:

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håkon Ahrén Heløe, 32 26 68 15

Asker - Innsigelse til forslag til detaljregulering for Føyka barnehage er løst - 2/137 - Gamle Drammensvei 252

Vi viser til oversendelsen datert 25. mai 2023, med reviderte støybestemmelser og ny støyutredning til forslag om detaljregulering for Føyka barnehage i Asker kommune. Tidligere fremlagte støyutredning viste at nesten hele fasaden og hele uteoppholdsarealet vil ligge i gul støysone, stille side eller områder skjermet mot støy. I forslaget som var på høring fremmet vi innsigelse til at det var åpnet for at samtlige fasader og utearealer kan oppføres med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil Ld = 65 dB.

Det er gjennomført nye støymålinger i området som viser at området er mindre støyutsatt enn tidligere antatt, og det er foreslått reviderte bestemmelser som sikrer god kvalitet både inne og ute i barnehagen. Vi anbefaler at det i de reviderte bestemmelsene tas inn en begrensning på hvor stor prosent av rommene til opphold og undervisning som kan etableres utelukkende med dempet fasade. Det bør i utgangspunktet planlegges at disse rommene utformes med stille side. Under forutsetning av at planen vedtas med de bestemmelsene slik de er oversendt, anser vi innsigelsen som løst.

Vi ber om å få tilsendt vedtaket i saken og eventuelt godkjent reguleringsplan.

Med hilsen

Eli Kristin Nordsiden
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Håkon Ahrén Heløe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
VIKEN FYLKESKOMMUNE Postboks 220 1702 SARPSBORG

BREKKE STRAND

RAPPORT

Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

Støyfaglig utredning for detaljregulering

Kunde: Arkitektkontoret GASA AS ved Erik Fjermestad

Sammendrag:

Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi i T-1442. Men tilfredsstiller byggteknisk forskrifts krav om støynivå på uteområder for barnehager.

Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18 gjennom Asker som ligger over 300 meter unna planområdet. Dette er større distanse enn hva gjeldende beregningsmetode er verifisert for. Derfor har det blitt gjennomført målinger av støy i en 14-dagers periode hvor måleresultater viser at beregningsmetoden for støy overestimerer støynivåene ved planområdet. Korrigerte beregninger viser at en større del av uteareal har nivåer under anbefalt grenseverdi i brukstid. Ved å etablere en skjerm på minst 2 meter langs gangvei mot sør vil så å si hele uteareal får tilfredsstillende nivåer i brukstid (Ld ≤ 55 dB).

En liten del av lekearealene satt av til små barn vil ha tilfredsstillende støynivåer uten ekstra tiltak. Det kan også opprettes mindre ytterligere skjermede arealer, ved at lekeapparater utføres tett.

I og med at man ønsker å bygge om en eksisterende barnehage anbefales det å tillatte videre drift av barnehage i planområdet med støynivåer over anbefalt grenseverdi, men ikke i rød støysone. Samt at krav til utendørs støy fra utendørs støykilder i byggteknisk forskrift er tilfredsstilt.

Oppdragsnr:	68132-00
Rapportnr:	AKU-01
Revisjon:	1
Revisjonsdato:	12. mai 2023
Oppdragsansvarlig:	Thor Olav Myklebust
Utarbeidet av:	Magnus A. Johnsen
Kontrollert av:	Simen Tørnqvist

Rev. Nr:	Utarbeidet Navn:	Dato (Egenkontroll)	Kontrollert Navn	Dato	Kommentar
0	Magnus A. Johnsen	16.05.2022	STO	19.05.2022	Dokument opprettet
1	Magnus A. Johnsen	12.05.2023	TOM/TKN	12.05.2023	Oppdatert med måling og korrigert beregning

IT-arkiv: AKU01 R rev1 230512 Gamle Drammensvei 252 Føyka barnehage Asker.docx

Innhold:

1 Bakgrunn 3
2 Situasjonsbeskrivelse 3
3 Myndighetskrav 5
3.1 Overordnede planer 5
3.1.1 Reguleringsplan 5
3.1.2 Kommuneplan 5
3.2 NS 8175 – Utendørs støynivå fra utendørs støykilde 6
3.3 Retningslinje T-1442/2021 6
3.3.1 Grenseverdier 6
3.3.2 Kvalitetskriterier 6
3.3.3 Planlegging av skoler og barnehager 7
4 Resultat av støyberegninger 8
4.1 Støysonekart 8
4.2 Støynivå på utendørs oppholdsareal 8
4.3 Støynivå ved fasade 9
5 Måling av veitrafikkstøy 10
5.1 Måleresultater 10
5.2 Korreksjon av beregninger etter måling 11
5.3 Støynivå på utendørs oppholdsareal 11
5.4 Støynivå ved fasade 12
6 Avbøtende tiltak 13
6.1 Støy på utearealer 13
6.2 Dempet fasade 13
7 Bygge- og anleggsstøy 14
8 Oppsummering 14
8.1 Beskrivelse av støysituasjon 14
8.2 Forslag til reguleringsbestemmelser 14
Vedlegg A - Utdrag fra retningslinje T-1442/2021 15
Vedlegg B - Beregningsmetode 17

1 Bakgrunn

Brekke & Strand Akustikk AS har på oppdrag fra Arkitektkontoret GASA AS utredet støy for detaljregulering av ny Føyka barnehage i Asker kommune.

2 Situasjonsbeskrivelse

Føyka barnehage i Asker kommune (Gamle Drammensvei 252) planlegges revet og erstattet med en nytt bygg for barnehage på samme tomt. I den forbindelse skal det utarbeides en ny detaljregulering. Planområdet og eksisterende barnehage ligger nord for E18 med skrående terreng ned mot Asker stadion og E18, se figur 1.

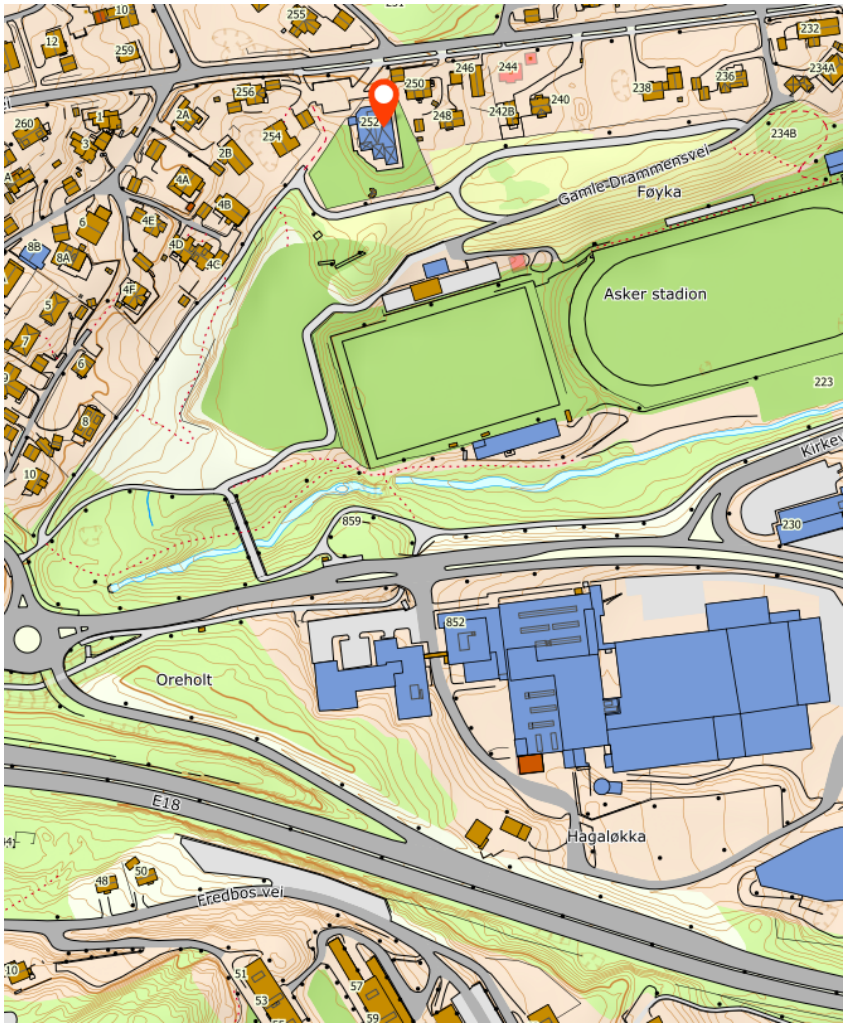

Figur 1 - Eksisterende situasjon. Føyka barnehage er markert med rød pil. Utklipp fra norgeskart.no hentet 16.05.2022.

Den nye barnehagen vil ligge omtrent på samme plass som eksisterende bygg og det anlegges utearealer vest, sør og øst for det nye bygget. Mot nord og Gamle Drammensvei opparbeides det adkomst og parkeringsplasser, se figur 2.

Figur 2 - Ny situasjonsplan. Utklipp fra landskapsplan utarbeidet av Norconsult datert 06.05.2022.

3 Myndighetskrav

3.1 Overordnede planer

3.1.1 Reguleringsplan

Planområdet er regulert i reguleringsplan 022011B «Føyka daghjem» datert 12.05.1977. Planen er uten bestemmelser og området skal omreguleres.

3.1.2 Kommuneplan

Bestemmelser tilhørende arealdel for «Kommuneplan for Asker» 2018-2030 sier følgende om støy aktuelt for etablering av barnehager.

§15 Støy og luftforurensning

15.1 Generelt (pbl. § 11-9, nr. 6)

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen T-1520 og retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016[1], skal legges til grunn for planlegging av ny bebyggelse til støyfølsomt bruksformål (Boenheter, boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner skoler og barnehager). Grenseverdier i T-1442/2016, tabell 3 skal tilfredsstilles.

15.3 Krav til støyfaglig utredning

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen T-1520 og retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016, skal legges til grunn for planlegging av ny bebyggelse til støyfølsomt bruksformål (Boenheter, boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner skoler og barnehager). Grenseverdier i T-1442/2016, tabell 3 skal tilfredsstilles.

15.4 Rød støysone

Nye bygninger med støyfølsomt bruksformål i henhold til kommuneplanens definisjon1 tillates ikke etablert i rød sone (støy>65dB) slik definert av tabell 1 i T-1442/2016, med mindre disse tillates jfr. pkt. 15.5. Eksisterende bygninger med støyfølsomt bruksformål innenfor rød støysone kan utvides og påbygges, forutsatt at det ikke fører til flere boenheter. Krav til maksimal tillatt innendørs støy(for rom med støyfølsom bruk) skal ivaretas i henhold til TEK; maksimalt 30dB.

15.5 Aktuelle avviksområder for støy (sentrumsområder) jf. Støyretningslinjen T-1442/2012 (pbl. § 11-9, nr. 6)

Innenfor kommuneplankartets avmerkede sentrumsområder (stiplet, brun linje), kan etablering av nye støyfølsomme bruksformål innenfor rød sone tillates på følgende vilkår: Støynivå på private uteoppholdsarealer og (andel) felles uteoppholdsareal avsatt til lekeplass / nærmiljøanlegg skal ikke overstige Lden 55 dB fra veitrafikk. All bebyggelse skal ha balansert ventilasjon. Alle boenheter skal ha minst halvparten av oppholdsrommene og minst to soverom (ved to eller flere) mot en stille fasade (støynivå under Lden 55 dB utenfor fasade).

[1] T-1442/2016 er i 2021 erstattet av nye retningslinje for å behandling av støy i plansaker, T-1442/2022. Krav/grenseverdier er tilsvarende

3.2 NS 8175 – Utendørs støynivå fra utendørs støykilde

TEK 17 stiller krav til lydforhold i og utenfor bygninger. Veileder til TEK 17 henviser til krav NS 8175, klasse C, for å beskrive hva som er minimumskrav til utendørs støynivå fra utendørs støykilde.

Tabell 1 – Krav til fra utendørs lydkilder for barnehager og skolefritidsordninger i brukstid.

Type brukerområde	Klasse C	Klasse D
Lydnivå på uteoppholds-areal fra utendørs lydkilder	L_d eller L_{de} , $L_{p,AF,max,95}$, $L_{p,AS,max,95}$, $L_{p,AL,max}$ (dB) for støysone Nedre grenseverdi for gul sone	L_d eller L_{de} , $L_{p,AF,max,95}$, $L_{p,AS,max,95}$, $L_{p,AL,max}$ (dB) for støysone Gul støysone

3.3 Retningslinje T-1442/2021

Regulerings- og kommuneplanbestemmelser vedtas av kommunen og er juridisk bindende. Dersom det ikke foreligger noen krav om støy i disse bestemmelsene, skal Klima- og Miljødepartementets *retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging*, T-1442/2021,[2] legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av byggesaker etter Plan- og bygningsloven. Retningslinjen er veiledende og ikke juridisk bindende. I tillegg er det i Teknisk forskrift til Plan- og bygningsloven gitt generelle krav til lydforhold i bygninger.

3.3.1 Grenseverdier

For å tilfredsstille retningslinjens krav til støy på utendørs oppholdsareal og utenfor vinduer for støyømfindtlig bebyggelse må grenseverdier i tabell 2 oppfylles.

Tabell 2 – Grenseverdier for støy, på utendørs oppholdsarealer og utenfor vinduer, innfallende lydtrykknivå. (utklipp fra tabell 2 i T1442/2021)

Støykilde	Støynivå utenfor vinduer i rom med støyfølsomt bruksformål og på stille del av uteoppholdsareal	Støynivå utenfor soverom, natt kl. 23-07
Vei	$L_{den} \leq 55$ dB	$L_{5AF} \leq 70$ dB

3.3.2 Kvalitetskriterier

I retningslinje T-1442/2021 er følgende tre kvalitetskriterier definert for støyfølsom bebyggelse:

- Tilfredsstillende støynivå innendørs
- Tilgang til egnet uteoppholdsareal med tilfredsstillende støynivå
- Stille side

En stille side av bebyggelsen er viktig for å redusere støyplage og helsekonsekvenser som følge av støy. Dersom disse tre kvalitetskriteriene ikke kan oppnås, bør det vurderes om arealet er egnet for støyfølsomt bruksformål

[2] Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)

3.3.3 Planlegging av skoler og barnehager

Det bør som utgangspunkt ikke planlegges skoler og barnehager i rød støysone.

Hvis bygget får funksjon som skjerm for uteoppholdsareal, kan det likevel unntaksvis åpnes for å tillate deler av fasaden i rød støysone, dersom dette bidrar til å sikre større stille og egnede leke- og uteoppholdsarealer med god kvalitet, og med støyforhold under grenseverdiene i tabell 2.

Det finnes ikke nasjonale lov- eller forskriftfestede krav til størrelse på uteoppholdsarealer for skoler og barnehager, eller minstekrav til kvadratmeter per elev, men det finnes anbefalinger om arealstørrelse for barnehager i veiledning fra utdanningsmyndighetene og Helsedirektoratet. Helsedirektoratet har også anbefalinger om arealstørrelse for skoler. Hver enkelt kommune har også mulighet til å fastsette egne juridiske arealnormer i sine kommuneplaner.

Byggteknisk forskrift setter imidlertid krav om at uteoppholdsarealer i skoler og barnehager skal ha tilfredsstillende støyforhold i brukstid (under grenseverdiene i T-1442). Dette innebærer at uteoppholdsarealer for skoler og barnehager ikke skal ha støynivå som overstiger grenseverdiene i T-1442 i perioden bygget er i bruk.

4 Resultat av støyberegninger

Beskrivelse av beregningsmetode og beregningsforutsetninger er vist i vedlegg.

4.1 Støysonekart

Det er beregnet støysonekart for planområdet i 4 meter høyde over terreng, se vedlagte tegning X001. Planområdet ligger i gul støysone.

Veileder til T-1442/2021 sier at det først skal beregnes ekvivalent støynivå gjennom døgnet, L_{den}. I støysonekartet er derfor L_{den} beregnet. Hvis det er uforholdsmessig dyrt eller teknisk vanskelig å gjennomføre tiltak for å sikre at grenseverdien tilfredsstilles kan det vurderes å gjøre beregning av støy i brukstid, L_d, i tillegg. Videre beregninger er vist for brukstid (kl. 07-19).

4.2 Støynivå på utendørs oppholdsareal

Støy beregnet i høyde for utendørs oppholdsareal er vist i figur 3. Store deler av planområdet har støynivåer over anbefalt grenseverdi i brukstid ($L_d > 55$ dB). Områder avsatt til lekeplass og utearealer vest og sør for det nye bygget vil framtidige støynivåer til og med $L_d \leq 60$ dB uten ekstra skjermende tiltak.

Deler av området avsatt til lekeareal for mindre barn mot øst har nivåer under anbefalt grenseverdi i brukstid ($L_d \leq 55$ dB) uten ytterligere tiltak mot støy.

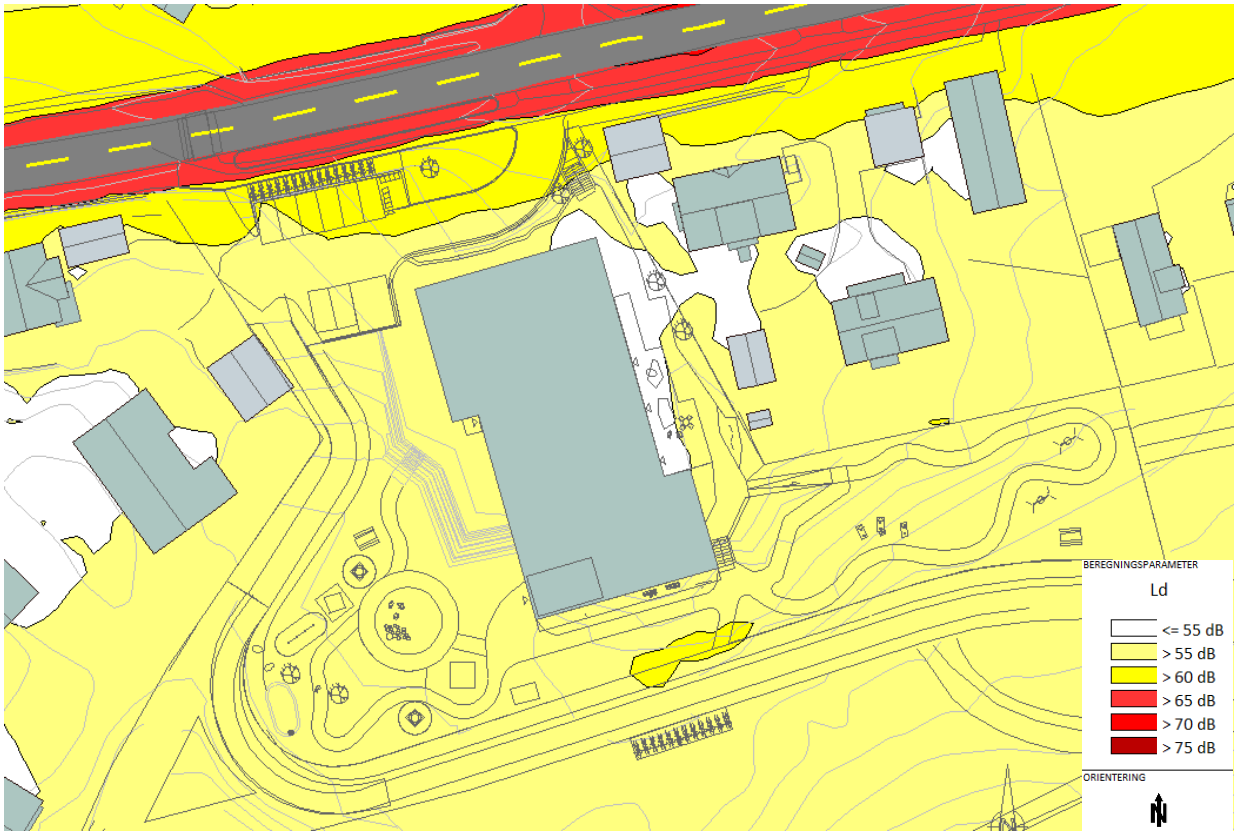

Figur 3 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) i høyde for utendørs oppholdsareal (1,5 meter over terreng). Utklipp fra vedlagte tegning X002.

4.3 Støynivå ved fasade

Beregnet støynivå ved fasade i brukstid (L_d) er vist i figur 4. Det planlagte bygge vil ha nivåer opptil L_d = 61 dB og ikke vil oppnå en stille side. Sørlig fasade ligger mot sør og E18.

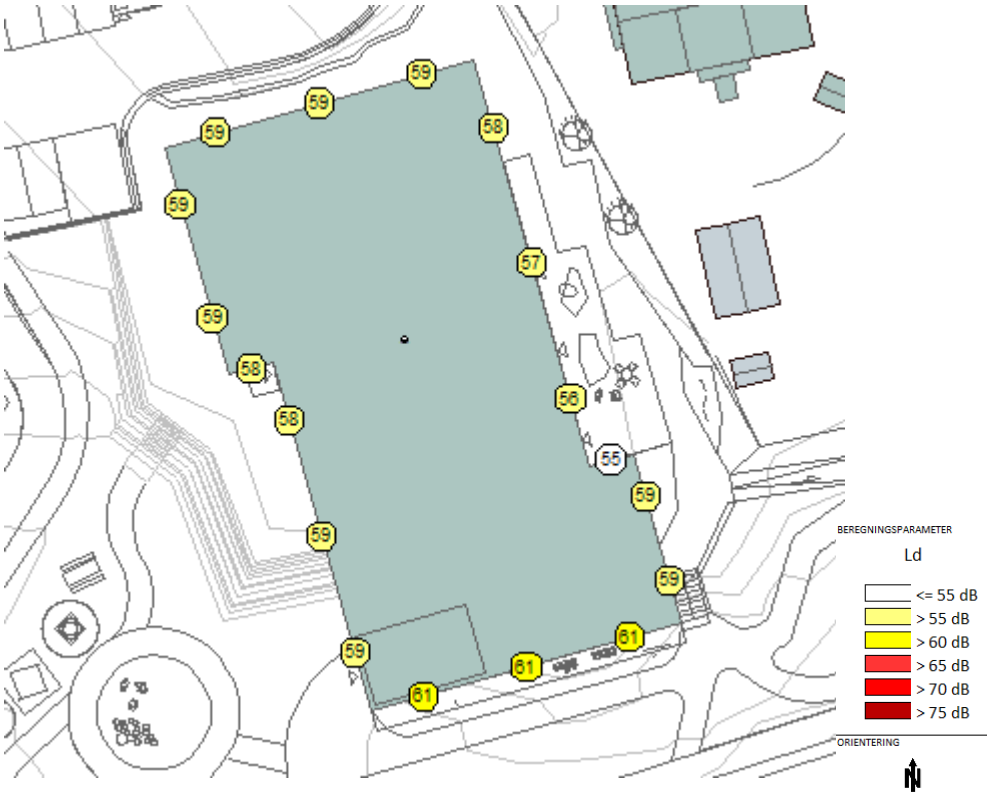

Figur 4 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) ved fasade. Figuren viser høyeste beregnede nivå i hvert punkt uavhengig av etasje. Utklipp fra vedlagte tegning X002.

5 Måling av veitrafikkstøy

5.1 Måleresultater

Det er gjennomført støymålinger ved eksisterende barnehage mellom 21. april og 8. mai. Målingene ble gjennomført av siv. ing. Thor Olav Myklebust og ing. Erik Odland. Målepunktene er på vegg og oppe på taket av eksisterende barnehage. Målepunktet på tak er delvis påvirket av støy fra varmepumper på taket, men viser et nivå som er 2-3 dB lavere enn målepunktet på veggen.

Støymålingene er gjennomført med utstyr som vist i figur 5 og figur 6.

Instrument Set – BS-Nor145 #1

BS ID	CONTAINING:	INSTRUMENT:	SERIAL NUMBER:	LAST CALIBRATION
BS-NOR145#1-101	Sound Level Meter	Nor 145	14529261	2021-09-20
BS-NOR145#1-201	Mic Preamp	Nor1209	22508	2021-09-20
BS-NOR145#1-301	Mic	1227	402380	2021-09-20
BS-NOR145#1-401	Kalibrator	Nor1255	125525676	2022-05-24

Figur 5 - Serienummer og kalibreringsdato for 145#1.

Instrument Set – BS-Nor145 #2

BS ID	CONTAINING:	INSTRUMENT:	SERIAL NUMBER:	LAST CALIBRATION
BS-NOR145#2-101	Sound Level Meter	Nor 145	14529358	2022-10-10
BS-NOR145#2-202	Mic Preamp	Nor1209A	12457	2022-10-10
BS-NOR145#2-301	Mic	1227	413611	2022-10-10
BS-NOR145#2-301	Calibrator	1255	125525515	2022-10-05

Figur 6 - Serienummer og kalibreringsdato for 145#2.

Støymålingene er utført i tråd med NS 8147 og de målte verdiene er korrigert mellom faktisk trafikkstrøm under målingen og ÅDT i prosjekteringssituasjonen.

Måling og behandling av måledata etter NS 8174 viser et målt støynivå målt på veggen på L_d = 54 dB med en usikkerhet på ± 3 dB. Målt nivå er justert – 6 dB for fasadereflekskjon og oppgitt verdi representerer et frittfelt støynivå, som er det samme som beregnes i støykart.

5.2 Korreksjon av beregninger etter måling

Beregning av støy i samme punkt som målingene er utført viser måleresultat L_d = 60 dB, 6 dB fra målt resultat. Avviket mellom beregninger og målinger skyldes i all hovedsak at beregningsmetoden overestimerer støy fra kilder på lang avstand, som E18. Metoden er i utgangspunktet ikke gyldig for kilder lengre enn 300 meter unna mottaker. Basert på gjennomførte målinger er beregningsresultatene presentert i kapittel 4 justert ved å trekke fra 3 dB (forskjell fra målinger inkludert usikkerhet) fra beregningsresultatene.

5.3 Støynivå på utendørs oppholdsareal

Støy beregnet i høyde for utendørs oppholdsareal etter korreksjon er vist i figur 7. Arealer sør og øst for nytt bygg har støynivåer over anbefalt grenseverdi i brukstid (L_d > 55 dB). Områder avsatt til lekeplass og utearealer vest for det nye bygget vil ha støynivåer under grenseverdi i brukstid uten skjermende tiltak (L_d ≤ 55 dB).

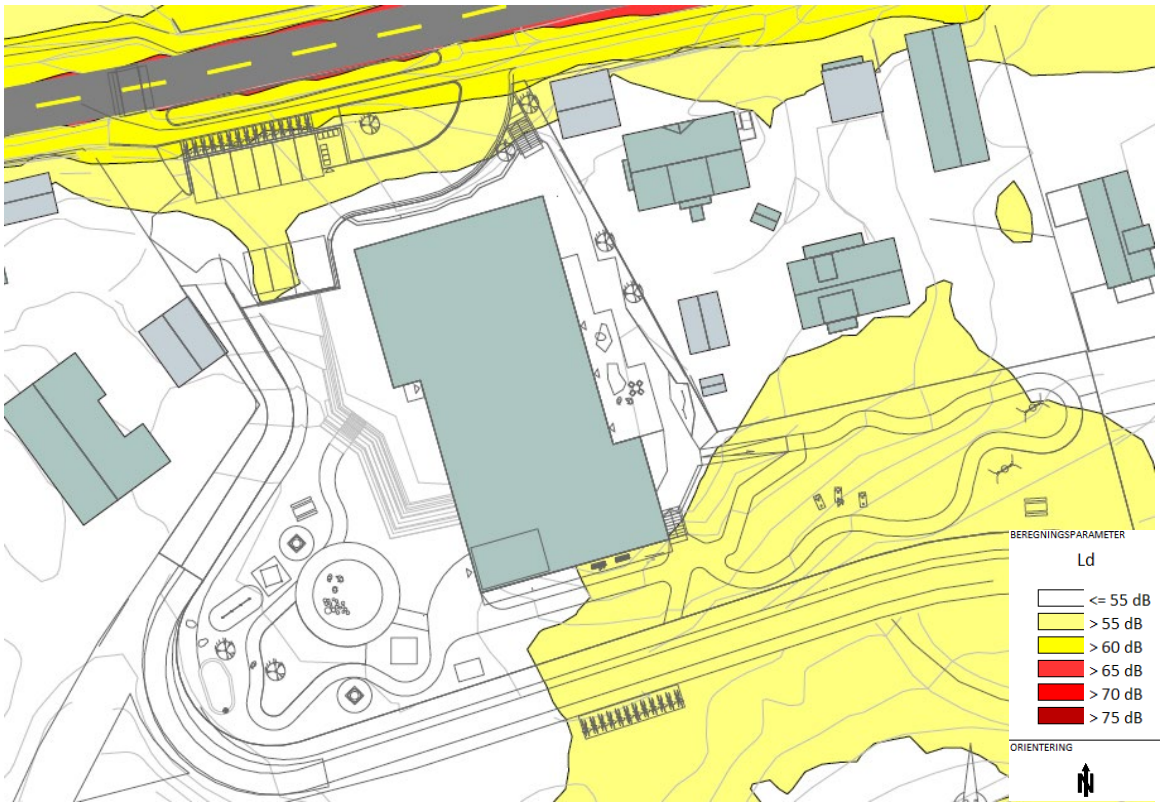

Figur 7 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) i høyde for utendørs oppholdsareal (1,5 meter over terreng) korrigert etter måling utført i april/mai. Utklipp fra vedlagte tegning X004.

5.4 Støynivå ved fasade

Beregnet støynivå ved fasade i brukstid (L_d) er vist i figur 8. Det planlagte bygge vil ha nivåer opptil L_d = 57 dB og en stille side mot øst og vest.

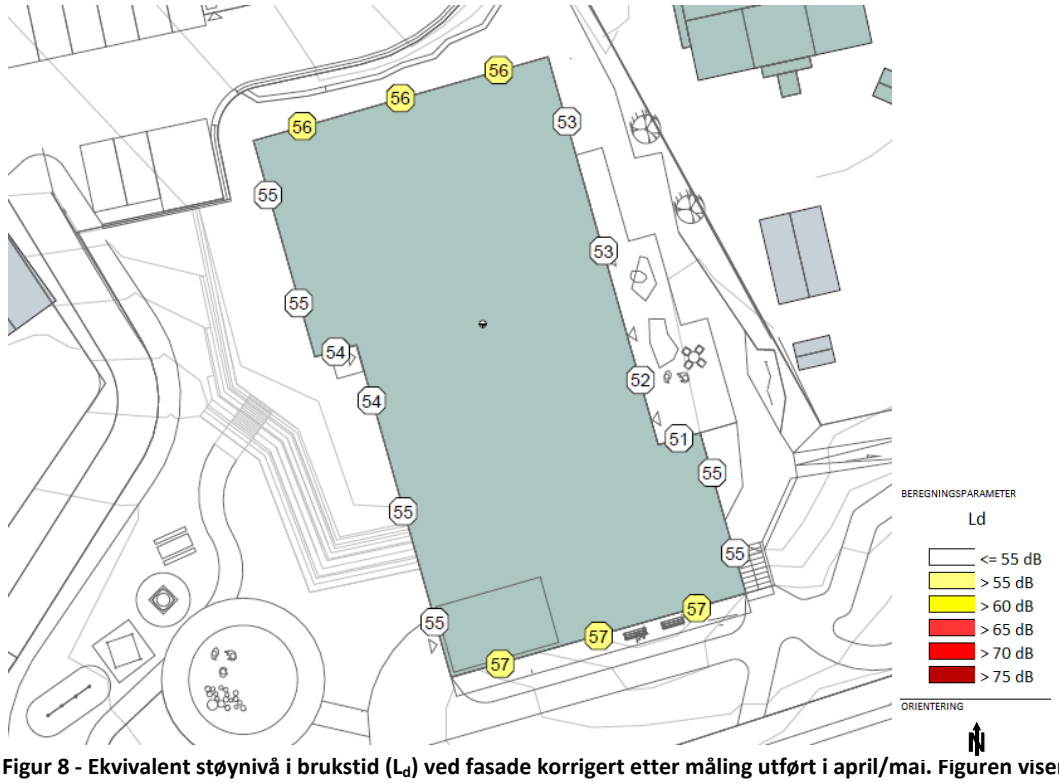

Figur 8 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) ved fasade korrigert etter måling utført i april/mai. Figuren viser høyeste beregnede nivå i hvert punkt uavhengig av etasje. Utklipp fra vedlagte tegning X005.

6 Avbøtende tiltak

6.1 Støy på uteareraler

Ved å etablere en 2 meter høy støyskjerm, for eksempel i glass, langs planlagt gangvei mot sør vil en større del av planlagt uteareal får tilfredsstillende støynivåer i brukstid , se figur 9. Skjermen vil ha liten innvirkning på fasadenivåene på det nye bygget.

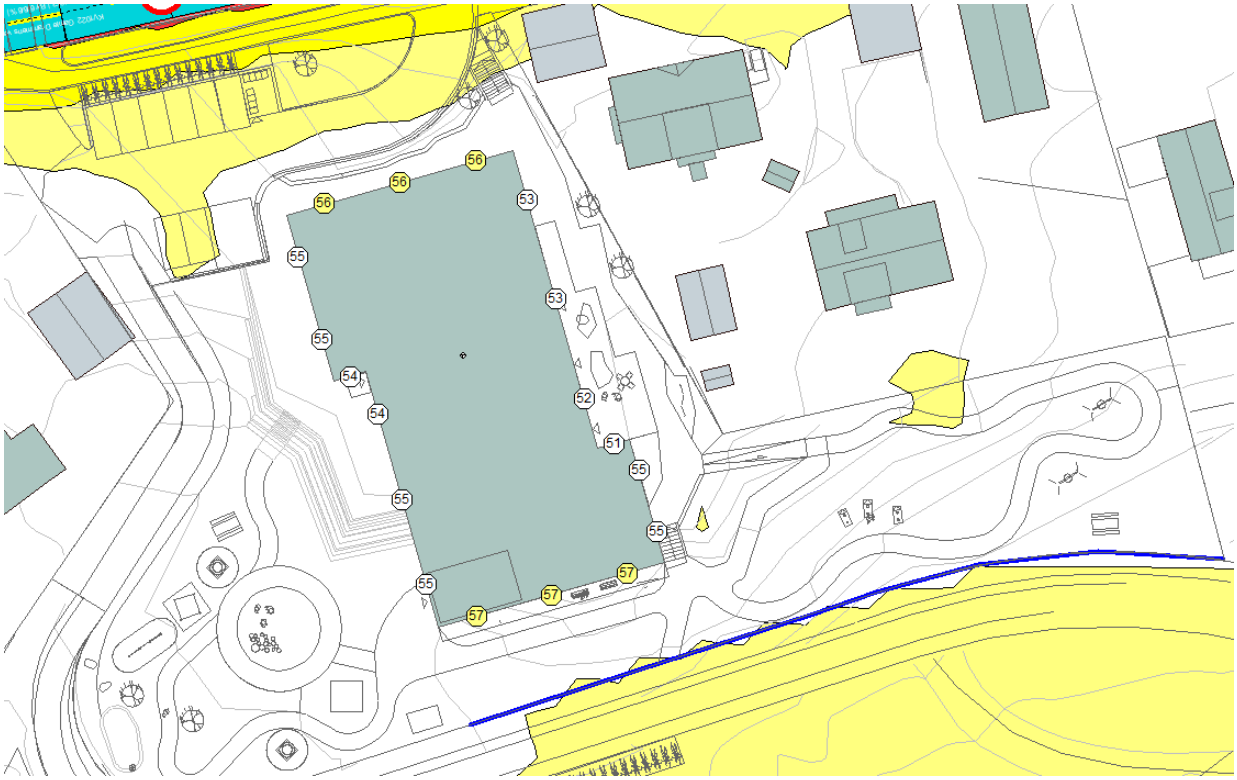

Figur 9 - Ekvivalent støynivå i brukstid (L_d) i høyde for utendørs oppholdsareal (1,5 meter over terreng) korrigert etter måling utført i april/mai med forslag til støyskjerm i blått.

6.2 Dempet fasade

Retningslinjen T-1442/2021 åpner for at i enkelte situasjoner kan det aksepteres at man har støyutsatte bygninger uten tilgang til stille side. Et slik avvik fra kvalitetskriteriene må kompenseres med andre kvaliteter, som tilgang til stille fellesarealer, tilgang til sol, lys, utsikt og andre faktorer som fremmer trivsel og helse. Vurderinger rundt dette må løftes opp i planbeskrivelsen med begrunnelser for valg som er tatt i prosjektet.

Slike kvaliteter er i henhold til T-1442/2021 og tilhørende veileder:

- **Eksisterende kvaliteter i nærområdet:** Planområdet ligger nært offentlig parker, offentlige idrettsanlegg og turmuligheter .
- **Tilleggskvaliteter i bebyggelsen:** Det kan legges til rette for kvaliteter i bygningsmassen som mer takhøyde, rom med mye lys, gode fellesarealer innendørs og kvalitetshevende tiltak.

Kvaliteten bør sikres gjennom planbestemmelser og rekkefølgekrav som sikrer at uteoppholdsareal og andre kvaliteter er opparbeidet før bebyggelsen tas i bruk.

Slike løsninger må evt. detaljeres i forbindelse med rammesøknad.

I tillegg kan man vurdere kjøling i barnehagen for å redusere behovet for å lufte sammen med ett eller flere av tiltakene nevnt over.

7 Bygge- og anleggsstøy

T-1442/2021 gir føringer for håndtering av støy fra bygge- og anleggsvirksomhet. Byggearbeidene som planlegges i prosjektet kan medføre støynivå fra grunnarbeid som overstiger grenseverdiene angitt i T-1442/2021. Det kan eventuelt lages en planbestemmelse om at det må utarbeides en plan for håndtering av støy fra bygge- og anleggsvirksomhet før rammesøknad. Planen utarbeides i tråd med føringene som gitt i T-1442/2021.

8 Oppsummering

8.1 Beskrivelse av støysituasjon

Planområdet for nye Føyka barnehage er støyutsatt med nivåer over anbefalt grenseverdi i T-1442. Men tilfredsstiller byggteknisk forskrifts krav om støynivå på uteområder for barnehager.

Eksisterende barnehage, og store deler av nærliggende områder, er støyutsatt fra E18 gjennom Asker som ligger over 300 meter unna planområdet. Dette er større distanse enn hva gjeldende beregningsmetode er verifisert for. Derfor har det blitt gjennomført målinger av støy i en 14-dagers periode hvor måleresultater viser at beregningsmetoden for støy overestimerer støynivåene ved planområdet. Korrigerte beregninger viser at en større del av uteareal har nivåer under anbefalt grenseverdi i brukstid. Ved å etablere en skjerm på minst 2 meter langs gangvei mot sør vil så å si hele uteareal får tilfredsstillende nivåer i brukstid ($L_d \leq 55$ dB).

En liten del av lekearealene satt av til små barn vil ha tilfredsstillende støynivåer uten ekstra tiltak. Det kan også opprettes mindre ytterligere skjermede arealer, ved at lekeapparater utføres tett.

I og med at man ønsker å bygge om en eksisterende barnehage anbefales det å tillatte videre drift av barnehage i planområdet med støynivåer over anbefalt grenseverdi, men ikke i rød støysone. Samt at krav til utendørs støy fra utendørs støykilder i byggteknisk forskrift er tilfredsstilt.

8.2 Forslag til reguleringsbestemmelser

Vi har følgende forslag til tekst i reguleringsbestemmelser vedrørende støy:

Anbefalte støygrenseverdier som angitt i retningslinje T-1442/2021, tabell 2, skal gjelde for planen, med følgende presiseringer:

- Det tillates etablert barnehage med støynivåer fra veitrafikk i brukstid inntil L_d = 65 dB ved fasade.
- Rom for opphold og undervisning skal ha tilgang til stille side ($L_d \leq 55$ dB) eller oppnå mulighet til å lufte med tilfredsstillende støynivå gjennom tiltak som dempet fasade.
- Støynivå på utendørs oppholdsareal skal ikke overstige L_d = 55 dB.
- Innendørs støynivå fra utendørs kilder skal være tilfredsstilt i henhold til gjeldende byggteknisk forskrift.

Vedlegg A - Utdrag fra retningslinje T-1442/2021

Klima- og Miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) skal legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven.

T-1442 er en retningslinje for planlegging som angir grenseverdier, kvalitetskriterier og anbefalinger i forbindelse med nye planer og vedtak etter plan- og bygningsloven. Disse blir bestemt og gjort juridisk bindende gjennom vedtak i arealplaner.

Formålet med retningslinjen er å legge til rette for langsiktig arealdisponering og planlegging av det fysiske miljø som fremmer trivsel og bokvalitet, samt forebygger helsekonsekvenser av støy.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder (*Veileder om behandling av støy i arealplanlegging, M-2061*) til retningslinjen.

Støysonekart

Støysonekart brukes i hovedsak på kommuneplannivå for å vise hvilke områder som er støyutsatt. Støysonekart er vanligvis beregnet for en prognosesituasjon som tar høyde for utviklingen 10-20 år frem i tid, og viser støynivået i høyde 4 meter over terreng. Kartene benyttes for å gi anbefalinger om arealbruk i overordnet planlegging.

Kriterier for soneinndeling er vist under i tabell 3 og er utdrag av Tabell 1 i T-1442.

Tabell 3 - Kriterier for soneinndeling. Alle tall gjelder innfallende lydtrykknivå.

	Støysone			
Støykilde	Gul sone		Rød sone	
	Utendørs støynivå L_{den}	Utendørs støynivå i nattp. kl. 23-07 L_{5AF}	Utendørs støynivå L_{den}	Utendørs støynivå i nattp. kl. 23-07 L_{5AF}
Vei	L_{den} > 55 dB	L_{5AF} > 70 dB	L_{den} > 65 dB	L_{5AF} > 85 dB

Grenseverdier for støy

Anbefalte grenseverdier er gitt i tabell under (utdrag for relevante støykilder), jfr. Tabell 2 i T-1442:

Tabell 4 - Grenseverdier for støy, på utendørs oppholdsarealer og utenfor vinduer, innfallende lydtrykknivå.

Støykilde	**Støynivå utenfor vinduer i rom med støyfølsomt bruksformål og på stille del av uteoppholdsareal**	**Støynivå utenfor soverom, natt kl. 23-07***
Vei	$L_{den} \leq$ 55 dB	$L_{5AF} \leq$ 70 dB

* Krav til maksimalt støynivå i nattperioden gjelder der det er mer enn 10 hendelser pr. natt.

Benevnelser for lydnivå:

L_{den} A-veiet ekvivalent lydnivå for dag-kveld-natt (day-evening-night) med 5 dB / 10 dB ekstra tillegg på kveld/natt.

L_d A-veiet ekvivalent lydnivå for dag (day) klokken 07.00 til 19.00.

$L_{ekv,24}$ Døgnekvivalentnivået uttrykker det gjennomsnittlige lydtrykk over 24 timer.

L_{5AF} A-veide nivå målt med tidskonstant "Fast" som overskrides ved 5 % av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs. et statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser. (Benyttes i vurderingen av maksimalt støynivå utenfor soveromsvindu nattestid.)

Kvalitetskriterier

I retningslinje T-1442/2021 er følgende tre kvalitetskriterier definert for støyfølsom bebyggelse:

- Tilfredsstillende støynivå innendørs
- Tilgang til egnet uteoppholdsareal med tilfredsstillende støynivå
- Stille side

Stille side

En stille side er en side av bebyggelsen som har støynivå som overholder grenseverdiene i tabell 4 uten at det er gjort tiltak på eller ved fasade.
Stille side kan oppnås ved planløsning, bygningsplassering eller ved skjerming nært kilden.

Dempet fasade

En støyeksponert fasade som etter skjerming på eller ved fasaden får et støynivå utenfor åpningsbart vindu og/eller balkongdør som ikke overskrider grenseverdiene i tabell 4.

Dempet fasade brukes om tiltak som lokalt, på del av fasade eller utenfor vindu/dør, skjermer mot støy. Dermed oppnås skjermet situasjon utenfor vindu eller dør selv om fasaden ellers er støyutsatt.

Dempet fasade kan benyttes som erstatning for stille side for en andel av boenheter hvor det er vanskelig å oppnå stille side. I tilfeller hvor det aksepteres at boenheter etableres med dempet fasade som erstatning for stille side, bør det stilles krav til høy opplevd kvalitet ved utforming av støydempende tiltak.

Planlegging i støyutsatte områder

Retningslinje T-1442/2021 har som utgangpunkt at grenseverdiene og kvalitetskriteriene skal oppfylles. Likevel kan planlegging av ny støyfølsom bebyggelse også være aktuelt i støyutsatte områder.

Retningslinjen åpner for å bygge i rød støysone i områder hvor utbyggingen bygger opp under målsettingene i Statlig planretningslinje for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP).

Det kan være situasjoner hvor det selv etter arbeid med plangrep ikke er mulig å oppnå stille side for alle boenheter, eksempelvis for hjørneleiligheter. Retningslinjen åpner da for at det kan tillates dempet fasade som erstatning for stille side.

Vedlegg B - Beregningsmetode

Anvendt underlagsdokumentasjon er oppgitt i tabell 5.

Tabell 5 – Anvendt underlagsdokumentasjon.

Underlagsdokumentasjon	Kilde	Rev.	Rev. Dato
Utomhusplan, plan- og fasadetegninger	Norconsult og Arkitektkontoret GASA AS	-	06.05.2022
Digitalt basiskart over området	Arkitektkontoret GASA AS		21.08.2021
Trafikktall	NVDB/vegkart.no		13.05.2022

Tabell 6 - Beregningsmetode og verktøy

Støykilde	Beregningsmetode	Beregningsverktøy
Vei	Nordisk beregningsmetode for veitrafikk, Nord96	CadnaA 2023 MR1

Det er generelt benyttet myk mark i beregningene, med unntak av veier der det er benyttet hard mark. Dersom det skal gjøres vesentlige terrenginngrep, eller dersom det i ettertid blir gjort endringer av bygningsmassen, vil de presenterte resultatene i denne rapporten være ugyldige og beregninger må oppdateres.

Usikkerheten i støyberegningene er avhengig av trafikksammensetningen, trafikkmengden og hastigheten. Støyberegninger for vegtrafikk har erfaringsmessig en usikkerhet opptil 2 dB ved korte avstander og/eller én støyskjerm i tilknytning til vegen. Ved økende avstand og kompleks geometri vil også usikkerheten øke.

I vurderingen av trafikksituasjonen må det tas hensyn til ÅDT (årsdøgntrafikk), andel tunge kjøretøy og hastighet. Iht. retningslinje T-1442 skal det gjøres beregninger for den trafikksituasjonen som gir mest støy, enten av dagens trafikk eller en prognosesituasjon 10 – 20 år fram i tid, dersom dette har vesentlig betydning for støysituasjonen. Hensikten med bestemmelsen er å ta hensyn til at støynivået kan øke ved generell trafikkvekst.

Anvendte trafikkdata er vist i tabell 7. Trafikktallene ÅDT er basert på trafikktall fra Statens Vegvesens vegdatabank NVDB, og framskriving iht. Vegdirektoratets prognoser for tidligere Akershus fylke.

Anvendt trafikkfordeling tilsvarer «*Gruppe 1: Typisk riksveg*» og «*Gruppe 2: By og bynære område*» i veileder M-2061. Det er benyttet skiltet hastighet i beregningene.

Tabell 7 – Anvendte trafikktall. Trafikktall eldre enn 2020 er framskrevet fra 2022.

Vei	Grunnlagsdata		ÅDT i 2037	Andel tunge kjøretøy	Hastighet
	ÅDT	Telleår			
KV1022 Gamle Drammens veg	3 300	-	4 053	6 %	40 km/t
KV1065 Hogstadveien	1 000	-	1 228	6 %	30 km/t
FV1436 Kirkevegen K S1D1 m4162-4591	7 000	2021	8 780	9 %	50 km/t
FV1448 Smesveien K S1D1 m0-1036	3 400	2021	4 238	3 %	50 km/t
FV1436 Drammensveien K S1D1 m4591-4934	17 635	2021	22 063	7 %	50 km/t
FV1436 Drammensveien K S1D1 m4958-5395	11 000	2021	13 762	7 %	50 km/t
KV1019 Solbråveien	780	-	958	6 %	30 km/t
EV18 K S48D1 m3934 KD3 m0-408	3 000	2022	3 685	6 %	80 km/t
EV18 K S48D1 m4620-5860	48 355	2021	61 032	14 %	90 km/t

For å illustrere betydningen av usikkerhet i trafikkgrunnlaget kan det nevnes at en dobling/halvering av ÅDT representerer en endring av L_{den} lik ±3 dB.

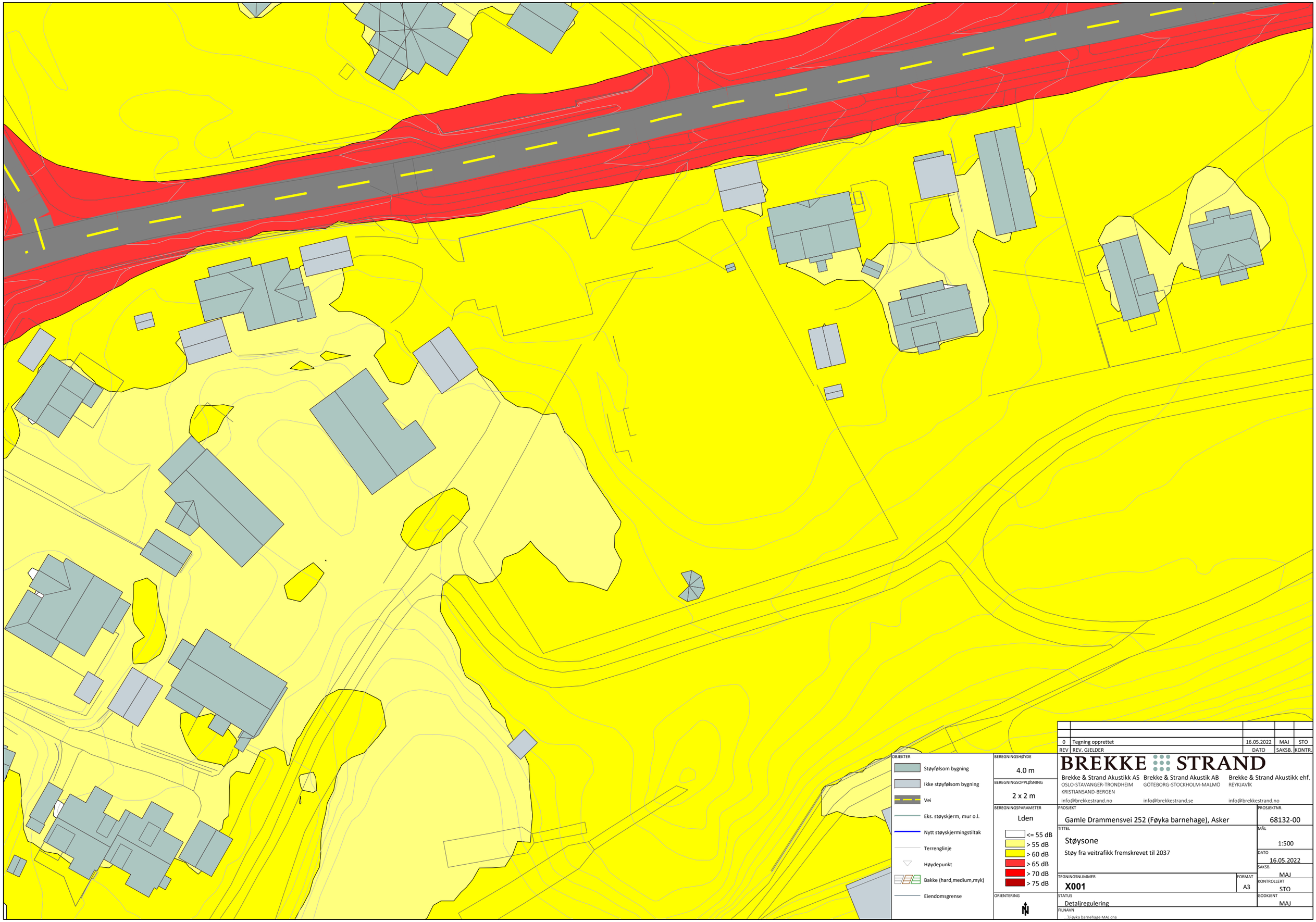

0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO
REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker
PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støysone
Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500
DATO: 16.05.2022
SAKSB.: MAJ
KONTROLLERT: STO

TEGNINGSNUMMER: X001
FORMAT: A3

STATUS: Detaljregulering
GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cna

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

BEREGNINGSHØYDE

1.5 m

BEREGNINGSOPPLØSNING

2 x 2 m

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy i høyde for utendørs oppholdsareal

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500

DATO: 16.05.2022

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: **X002**

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cpa

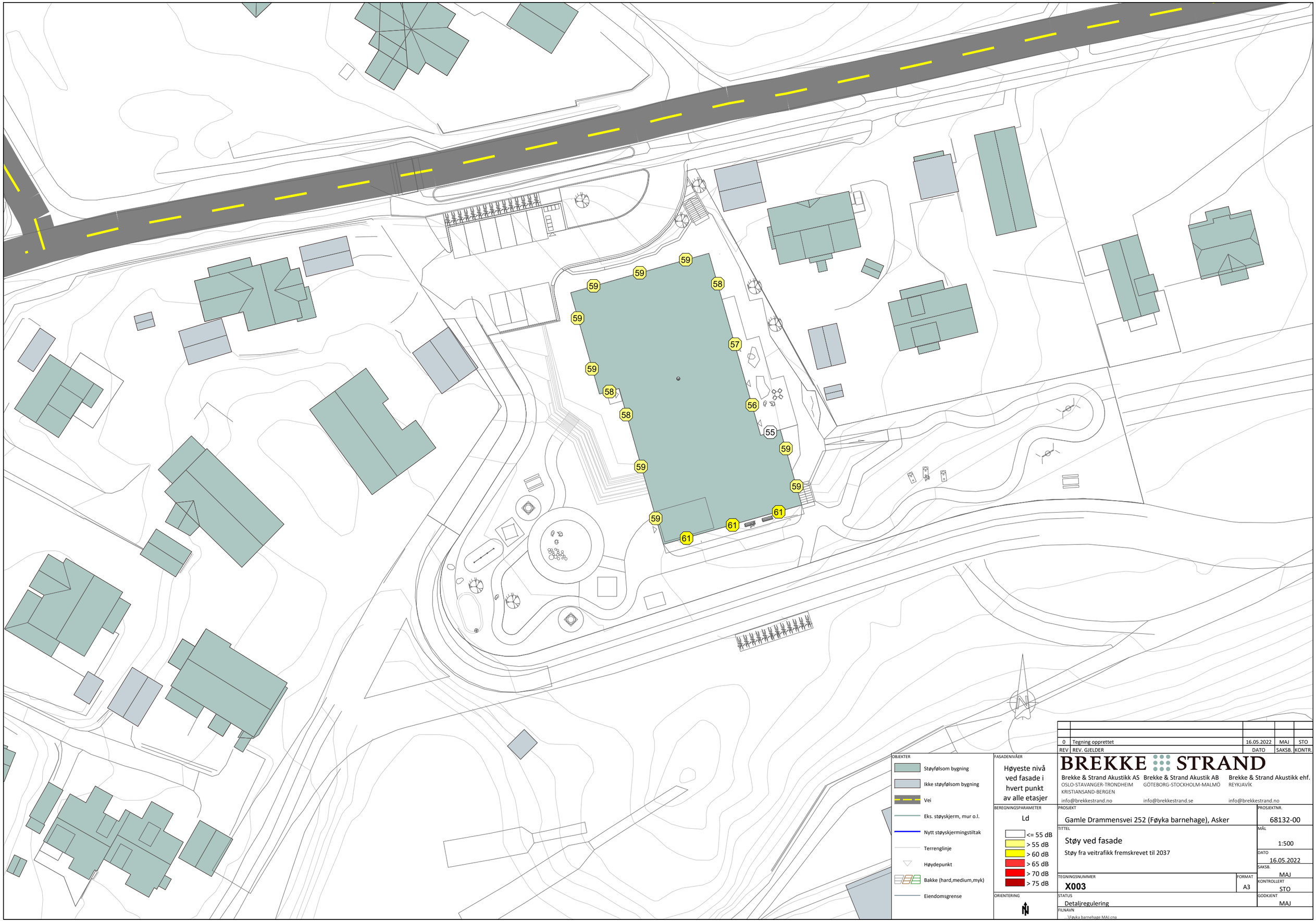

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

FASADENIVÅER

Høyeste nivå ved fasade i hvert punkt av alle etasjer

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	16.05.2022	MAJ	STO

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy ved fasade

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

MÅL: 1:500

DATO: 16.05.2022

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: X003

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ.cna

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

BEREGNINGSHØYDE

1.5 m

BEREGNINGSOPPLØSNING

2 x 2 m

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	11.05.2023	MAJ	STO/TKN

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy i høyde for utendørs oppholdsareal

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

Korrigert etter måling utført april/mai 2023

MÅL: 1:500

DATO: 11.05.2023

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: X004

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO/TKN

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ korrigert etter måling.cna

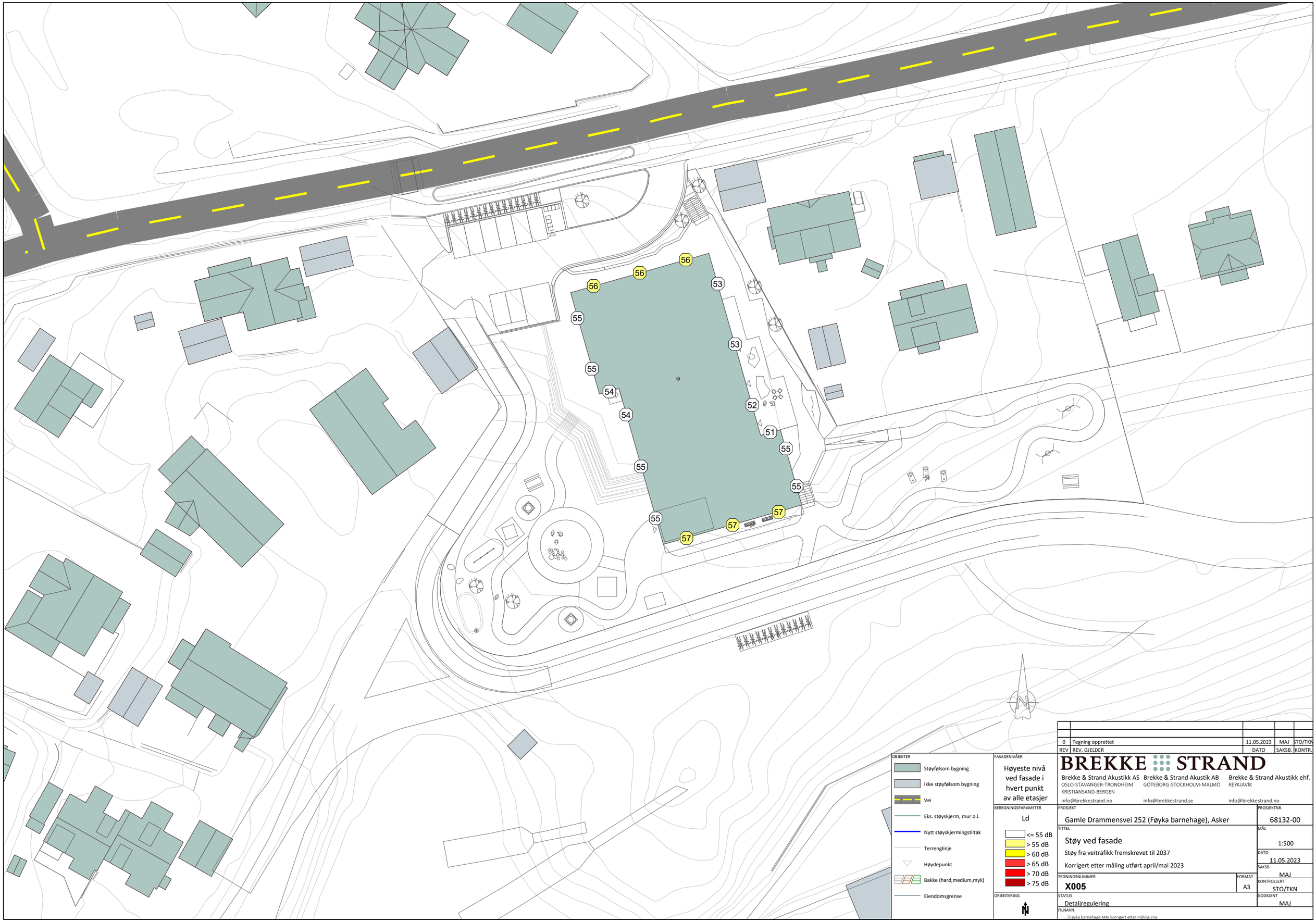

OBJEKTER

- Støyfølsom bygning
- Ikke støyfølsom bygning
- Vei
- Eks. støyskjerm, mur o.l.
- Nytt støyskjermingstiltak
- Terrenglinje
- Høydepunkt
- Bakke (hard,medium,myk)
- Eiendomsgrense

FASADENIVÅER

Høyeste nivå ved fasade i hvert punkt av alle etasjer

BEREGNINGSPARAMETER

Ld

- <= 55 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

ORIENTERING

N

REV	REV. GJELDER	DATO	SAKSB.	KONTR.
0	Tegning opprettet	11.05.2023	MAJ	STO/TKN

BREKKE STRAND

Brekke & Strand Akustikk AS
OSLO-STAVANGER-TRONDHEIM
KRISTIANSAND-BERGEN
info@brekkestrand.no

Brekke & Strand Akustik AB
GÖTEBORG-STOCKHOLM-MALMÖ
info@brekkestrand.se

Brekke & Strand Akustikk ehf.
REYKJAVÍK
info@brekkestrand.no

PROSJEKT: Gamle Drammensvei 252 (Føyka barnehage), Asker

PROSJEKTNR.: 68132-00

TITTEL: Støy ved fasade

Støy fra veitrafikk fremskrevet til 2037

Korrigert etter måling utført april/mai 2023

MÅL: 1:500

DATO: 11.05.2023

SAKSB.: MAJ

TEGNINGSNUMMER: X005

FORMAT: A3

KONTROLLERT: STO/TKN

STATUS: Detaljregulering

GODKJENT: MAJ

FILNAVN: ...\Føyka barnehage MAJ korrigert etter måling.cna

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Vår ref.: 180043/2023 - 2021/23636
Deres ref.: S20/783
Dato: 09.03.2023

Asker kommune - Gbnr 2/137 - Ny Føyka barnehage - Detaljregulering - Offentlig ettersyn - Uttalelse

Vi viser til oversendelse fra Asker kommune datert 27.01.2023 vedrørende detaljregulering for ny Føyka barnehage.

Hensikten med planen er å legge til rette for å erstatte eksisterende Føyka barnehage med en ny moderne og miljøvennlig barnehage med 6 avdelinger innenfor området som disponeres av barnehagen i dag. Eksisterende uteareal utvides sør- og østover innenfor Asker kommunes eiendom. Planen skal legge til rette for gode og varierte utearealer, trafikk og trafikksikkerhet og hensynta eksisterende forhold og strukturer.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesveg og som fagmyndighet for kulturminnevern.

På bakgrunn av det tilsendte materialet, mener fylkeskommunen at tiltaket er i samsvar med vedtatt kommuneplan og gjeldende regionale planer, og har ingen merknader.

Vennlig hilsen

Mads Jørgen Lindahl

Seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

PLAN Avdeling for kommunale planer
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Asker kommune

Politisk tilleggsnotat

Vår referanse	Vår saksbehandler	Dato
22/19078-8	Thomas Andersen	19.06.2023

Til: Ordfører

Fra: Kommunedirektør

Tilleggsnotat lagt til 20.06.23 – endring i innstillingspunkt 2 og 3 - Utvalg for plan og byggesak 14.06.2023

Innstilling:

2. Antall HC plasser skal økes med en plass.

3. Frem til saken forelegges formannskapet og kommunestyret skal et alternativ til dagens foreslåtte inn/og utkjøring foreligge i form av et notat. Løsningen skal i større grad tilfredsstille muligheten for separat inn og utkjøring fra/til Gml.Drammensvei. Dette for å redusere antallet trafikkfarlige situasjoner, i levere og hentetidene, for barnehagens åpningstider

Kommunedirektøren har diskutert saken med forslagstiller med følgende tilbakemelding:

Alternativ til foreslått inn/og utkjøring

Den planlagte avkjørselen skal være felles avkjørsel for Gamle Drammensvei 252 (barnehage) og bolighusene 254 og 256. Da det er 2 meter høydeforskjell fra Gamle Drammensvei og ned til husene, er det store utfordringer med å lage separate inn og utkjøringer til eiendommene. En separat inn- og utkjørsel ville være svært plasskrevende, slik at veien ville ha lagt beslag på hele arealet som i foreslått løsning er disponert til 6 parkeringsplasser og en avfallsstasjon. Barnehagen ville altså stå igjen med bare 3 parkeringsplasser (1 HC-plass, samt 2 ordinære p-plasser som alternativt kan benyttes som 1 HC-plass).

Det er også vurdert at en separat inn- og utkjørsel vil ikke gi større trafikksikkerhet. Antall biler ut og inn på Gml. Drammensvei blir det samme. Foreslått løsning med inn- og utkjørsel i samme punkt har en veibredde (5,5 m) som gir plass til møtende biler, samt bedre siktforhold jfr. Dagens situasjon.

Drøfting av adkomst og parkering

Det ble tidligere i prosjektet drøftet ulike adkomster og parkeringsløsninger.
Å beholde dagens adkomst- og parkeringsløsning uten å flytte bygget (vist med grått under) vil medføre at man måtte heve bygget med 0,5 til 1,0 meter og fylt opp hele området mot øst for å oppnå universell utforming og adkomst inn til bygget.

Velger man å flytte bygget sørover, må det også fylles opp under søndre del (høyden over eksisterende terreng øker i det skrånende terrenget), og omgivelsene og miljøet blir mer eksponert for massetransport.

Det ble vurdert som svært vanskelig å ivareta universell forbindelse mellom innganger og uteområdene.

Dagens avkjøring med nytt bygg inntegnet

I planforslaget lagt ut til 2. gangs behandling er nybygget plassert balansert i forhold til terrenghøydene i det skrånende terrenget, slik at universell gangforbindelse er ivaretatt fra parkering til innganger, og fra inngangene til uteareralene rundt nedsiden av bygget.

For å etablere fleksible og gode 6-avdelingers barnehager i henhold til enhetlig standard, har det vist seg at det er vanskelig å få til bygg med mindre grunnflate enn ca. 950 m² (jfr. Søndre Borgen BH og nå Føyka). Prosjektet har vurdert at beste løsning er å jobbe videre med alternativet som gir ny adkomst og 8 parkeringsplasser og 1 HC-plass, samt 2 ordinære p-plasser som alternativt kan benyttes som 1 HC-plass

Dette alternativet er enklere med hensyn til trafikksikkerhet, gir bedre stigningsforhold og godkjente siktlinjer for krysning av gang og sykkelvei inn og ut av tomta.

Planforslaget

Konklusjon:

Området avsettes med 2 HC-plasser som også kan benyttes som ordinære p-plasser ved behov. Inn og utkjøring i planen er vurdert opp mot hensynet til siktlinjer, stigningsforhold, krysning av gangvei, adkomst for to eneboliger og gangadkomst til Askerparken. En ny separat inn og utkjøring til området vil ikke disse forholdene

kunne løses på en akseptabel måte. Kommunedirektøren mener at planen slik den nå foreligger ivaretar forholdene på en tilfredsstillende måte.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/01211-6

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandles av	**Møtedato**
Ungdomsrådet	25.05.2023
Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023
Formannskapet	06.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

1. Sammendrag og konklusjon

Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og beskriver hvordan kommunen kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Det er definert seks innsatsområder som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: *sårbare arter og naturtyper; natur i arealplanlegging; skog og kulturlandskap; livet i vann; natur og klima;* og *forankring, kompetanseheving og samarbeid*.

Temaplan for naturmangfold har vært på høring i perioden 20.02.2023 til 05.04.2023. Totalt kom det 15 høringsinnspill til planen. Av disse kom 2 fra kommunale råd og utvalg, 2 fra overordnede myndigheter, 10 fra organisasjoner, lag og foreninger og 1 fra en privatperson.

Det kom mange gode innspill til planen. Flere av innspillene har ført til justeringer og styrket planen. Innspillene var gjennomgående positive til planen. Tilbakemeldingene på temaplanens innhold, struktur og lesbarhet var gode. Et ønske om en handlingsplan eller tiltaksplan var gjennomgående.

Alle høringsinnspillene er svart ut med kommunedirektørens vurdering i eget dokument som er lagt ved saken.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og skal beskrive hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om å *verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Temaplanen skal ha en planperiode på 12-år og det legges opp til en rullering hvert 4. år.

Utfordringsbilde

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner, rent vann demper flom og binder klimagasser: Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av pågående klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

Eskalerende oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag. I 2022 ble en global naturavtale vedtatt med mål om at minst 30 % av land- og havområder skal vernes innen 2030.

Arealbruksendringer og bit-for-bit-nedbygging er hovedårsaken til tapet av natur. Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021 e*r truet på grunn av måten vi

bruker arealene på. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi ved at naturgoder vi er avhengig av undermineres eller opphører. Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av naturen krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Asker er en kommune med et unikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Dette skyldes et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Asker kommune har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på en rekke truede naturtyper og arter som har sin hovedforekomst i kommunen.

Innsatsområder og strategier

Innsatsområdene er definert med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget (vedlagt), utfordringsbildet (kapittel 4 i temaplanen), samt mål og delmål fra kommuneplanens samfunnsdel. Innsatsområdene beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene og nå målene fra kommuneplanen.

Følgende seks innsatsområder er valgt ut for temaplan naturmangfold:

- Sårbare arter og naturtyper
- Natur i arealplanlegging
- Skog og kulturlandskap
- Livet i vann
- Natur og klima
- Forankring, kompetanseheving og samarbeid

For hvert innsatsområde er det gitt en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt hvilke strategier (endringer) som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning.

Medvirkning

For å sikre involvering innad i organisasjonen og hos andre relevante aktører, har lag og foreninger, innbyggere, politiske utvalg og kommunens administrasjon medvirket i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget, innsatsområder og strategier.

Oversikt over medvirkningsprosesser:

- Skriftlige innspill til kunnskapsgrunnlaget om lokalt viktig naturmangfold fra natur- og friluftslivsorganisasjoner (April-mai 2021)

- Presentasjon av kunnskapsgrunnlaget for politiske organer (september-november 2022)
- Innbyggerundersøkelse (oktober 2022)
- Workshop med utvalg for samfunnstjenester (03.11.22)
- Workshop med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner (11.01.23)
- Workshop med bondelag, skogeierlag, velforbundet og lokale velforeninger (11.01.23)
- Administrative innspillsmøter/presentasjoner (2021-2023)
- Offentlig høring: 20. februar 2023 – 05. april 2023

Oppsummering av høringsinnspill

Temaplan for naturmangfold har vært på høring i perioden 20.02.2023 til 05.04.2023. Høringsperioden ble gjort kjent gjennom kommunens nettsider og e-post. Høringsinnspillene ble levert elektronisk.

Totalt kom det 15 høringsinnspill til planen. Av disse kom 2 fra kommunale råd og utvalg, 2 fra andre offentlige virksomheter, 10 fra organisasjoner, lag og foreninger og 1 fra en privatperson.

Det kom mange gode innspill til planen. Flere av disse anses som ivaretatt i planen, men høringsinstansene fremhever enkelte tema og utdyper eller nyanserer med kunnskap fra sitt felt. Flere av innspillene har derfor ført til justeringer og styrket planen. Tilbakemeldingene på temaplanens innhold, struktur og lesbarhet var gode. Ingen av innspillene foreslo endringer i innsatsområder og bare et fåtall av innspillene foreslo endringer i strategiene. Flere av innspillene faller inn under kommuneplanens arealdel.

Et ønske om en handlingsplan eller tiltaksplan var gjennomgående. Foreslåtte tiltak i høringen vil tas med inn i det videre arbeidet med implementering av planen. Tiltak skal innarbeides i kommunens virksomhetsplaner og vurderes i kommende handlingsprogram.

Innspillene var gjennomgående positive til planen. Dette gjenspeiler også resultatene fra innbyggerundersøkelsen hvor 90 % av kommunens innbyggere er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Alle høringsinnspillene lagt ved i sin helhet. Oppsummering av høringsuttalelser med kommunedirektørens kommentarer er lagt ved saken.

Følgende er lagt til i temaplanen på bakgrunn av høringsinnspillene:

- Et avsnitt om «føre-var-prinsippet»

- Et avsnitt om motsetninger mellom klimatiltak og naturhensyn, samt en strategi om dette.
- Et avsnitt om koblingen mellom naturmangfold og friluftsliv
- Avsnittet om nullvisjon i innledningsteksten i kap. 6.3 er omformulert
- Når vernet skog omtales, siktes det til skogreservater som er vernet etter naturmangfoldloven. Dette er tydeliggjort i planen.
- *Norsk PEFC skogstandard* og *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* er lagt til i avsnittet som omtaler lovverk som regulerer kantsoner langs vassdrag
- Teksten om *Naturens rolle i klimaregnskapet* er utvidet noe
- Et avsnitt om EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er lagt til i kunnskapsgrunnlaget
- Markaloven og markaforskriften er lagt til i definisjonslisten i kap. 9.3
- Et kart over alle naturreservatene i kommunen, en tabell, samt et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget om naturvernområder i Asker.
- Tre strategier er omformulert i henhold til merknadene
- Henvisninger til Oppfølgingsplan for trua natur (Miljødirektoratet) og rapport om ansvarsnaturtyper
- En setning om edelkreps
- En tekst om tiltakshierarkiet
- Prioritert art er lagt til i definisjonslisten i kap. 9.3

I tillegg er det gjort noen mindre endringer/presiseringer i teksten.

Implementering av temaplanen:
Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine virksomhetsplaner for gjennomføring og oppfølging lokalt i den enkelte virksomhet. Som en del av den administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør evalueres og rapporteres det jevnlig på status for oppfølging av tiltakene.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Satsingsområdet *Bærekraftige byer og samfunn*, samt bærekraftsmålene *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er spesielt relevante for temaplan for naturmangfold. Beskyttelse av livsgrunnlaget vårt, biosfæren, er en grunnleggende forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene.

Økonomiske og organisatoriske forhold
Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører.

I dag sees natur på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Gjennom en arealforvaltning hvor bevaring av natur legges som et premiss, vil vi kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt utvikle egnede områder.

Karbonlagring i naturen er et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren. I tillegg kan naturbaserte løsninger for å møte klimautfordringer som bl.a. flom, overvann og skred spare samfunnet for store summer[1].

Det er vanskelig å gi et eksakt tall for kostnader knyttet til oppfølging av denne temaplanen før det er definert hvilke tiltak som skal gjennomføres for å konkretisere strategiene. Flere av tiltakene vil kunne kreve økte driftskostnader, flere personalressurser, kjøp av faglig rådgiving, kompetanseheving, informasjonstiltak og inntektsbortfall ved å avstå fra å utvikle arealer med naturverdier.

Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av natur krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Sosiale forhold
Et samfunn med forringet natur er et fattigere samfunn. Naturen har stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat, og et trygt sted å bo er grunnleggende faktorer for å kunne leve et godt og anstendig liv. En befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og med mulighet for flere år i produktivt arbeid[2].

Skolen og barnehagen er viktige arenaer for å fremme forståelsen for å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Naturmangfold skal være en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

---

[1] IISD (2021) How Can Investment in Nature Close the Infrastructure Gap?
[2] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

For å lykkes med å nå målene er det viktig med økt samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere aktive innbyggere som engasjerer seg kan spille en viktig rolle.

Miljømessige forhold
Det er en kjensgjerning at oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Temaplan for naturmangfold er derfor en av de viktigste temaplanene for bærekraftsarbeidet i Asker kommune.

Selv om naturen i Asker er avhengig av utvikling i nabokommuner, resten av landet og verden for øvrig, er det svært viktig at Asker gjør sitt: Det er Asker som bestemmer utviklingen i kommunen framover, hvor det skal bygges ut, hvilke naturområder som skal bevares, hvordan vi skjøtter naturen vår, hvilke krav vi skal sette til næringslivet og hvordan vi kommuniserer om natur til våre innbyggere. Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: handling kreves i nasjonalt, i landets kommuner, så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

4. Tidligere behandling

Mandat og rammer

Mandat og rammer for temaplan naturmangfold ble vedtatt av utvalg for samfunnstjenester 05.11.2020 i sak 52/20.

Vedtak:

1. Asker kommune vedtar at arbeid med temaplan for naturmangfold gjennomføres i tråd med de rammer og føringer som fremgår av mandatet i dette saksframlegget.
2. Temaplanen legges frem for kommunestyret for endelig behandling 1. kvartal 2022.

Kunnskapsgrunnlag

Det ble orientert om kunnskapsgrunnlaget i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022, Utvalg for plan og byggesak 02.11.2022 og Formannskapet 22.11.2022.

Førstegangsbehandling av temaplan naturmangfold

- Utvalg for samfunnstjenester behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 0010/23. Innstillingen ble enstemmig vedtatt og saken ble sendt på høring.
- Ungdomsrådet behandlet saken i møte 16.03.2023 sak 0009/23.

- Utvalg for plan og byggesaker behandlet saken i møte 22.03.2023 sak 0034/23

5. Kommunedirektørens vurdering

Temaplan for naturmangfold beskriver hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*.

Kommunedirektøren takker alle som har gitt innspill til temaplan naturmangfold. Det kom mange gode innspill som har styrket planen. Innspillene var gjennomgående positive til planen. Dette gjenspeiler også resultatene fra innbyggerundersøkelsen hvor 90 % av kommunens innbyggere er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Innspillene har også gitt oss verdifulle forslag til konkrete tiltak som kommunen kan jobbe videre med. Flere av innspillene etterlyste handlingsplaner eller en tiltaksliste. Dette viser at det er et stort ønske om konkret handling for å ivareta naturmangfoldet i kommunen.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene fra denne temaplanen i alle reguleringsplaner, byggesaker, virksomhetsplaner, drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet i Asker komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Høringsinnspill samlet
Kunnskapsgrunnlag
Temaplan naturmangfold
Høringsinnspill med kommunedirektørens kommentar

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	13.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 17/23

Behandling

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens

- Ordinær virksomhetsplanlegging
- Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet saken i møte 01.06.2023 sak 26/23

Behandling

Rådgiver Merete Dees besvarte spørsmål

Oversendelsesforslaget redaksjonelt fremmet av Trude Nygård Evensen, A:

Med følgende omformulering på side 2
~~Dersom vi klarer~~ Ved å følge opp strategiene i denne temaplanen i alle virksomhetsplaner, reguleringsplaner, byggesaker, og gjennom drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet og Asker samfunnet komme styrket ut.

Oversendelsesforslaget fremmet av Trude Nygård Evensen, A ble besluttet oversendt uten realitetsbehandling.

Innstillingen i 3 punkter ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

1. Sårbare arter og naturtyper
2. Natur i arealplanlegging
3. Skog og kulturlandskap
4. Livet i vann
5. Natur og klima
6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 06.06.2023 sak 111/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	45/23

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 45/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport.

Asker kommune

Temaplan naturmangfold 2023-2035

2. gangs behandling

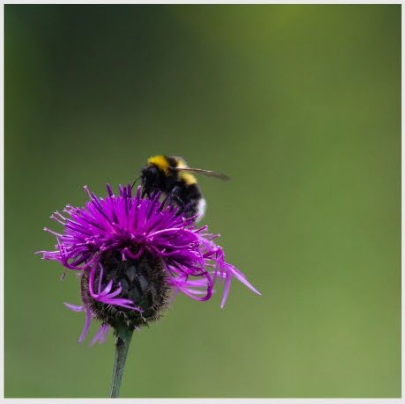

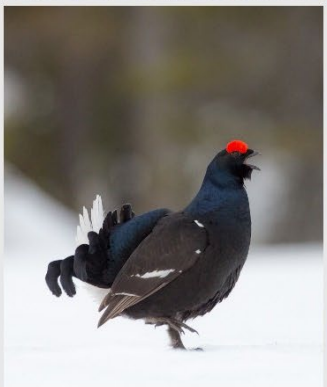
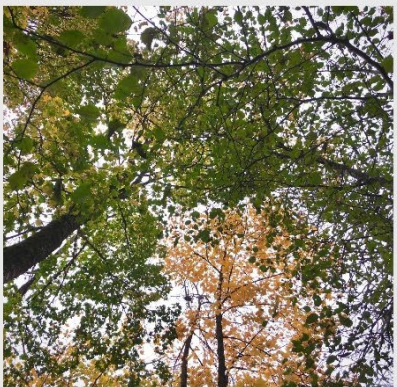

Innholdsfortegnelse

1 Forord 1
2 Sammendrag 2
3 Innledning 3
3.1 Formål med planen 3
3.2 Rammer og mandat for arbeidet 5
3.3 Medvirkning 7
3.4 Iverksetting 8
4 Dagens situasjon og utsikter framover 10
5 Dette skal vi oppnå 16
6 Slik skal vi gjøre det 18
6.1 Sårbare arter og naturtyper 19
6.2 Natur i arealplanleggingen 28
6.3 Skog og kulturlandskap 36
6.4 Livet i vann 45
6.5 Natur og klima 53
6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid 62
7 Evaluering og rapportering 66
8 Virkninger av planen 67
8.1 Økonomiske og organisatoriske forhold 67
8.2 Sosiale forhold 68
8.3 Miljømessig forhold 68
9 Vedlegg 70
9.1 Kunnskapsgrunnlag 70
9.2 Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier 70
9.3 Definisjoner 74

Alle foto: Merete Wiken Dees

1 Forord

Innhold: Ordførers forord

Forklaring: Legges inn når planen er endelig vedtatt i Kommunestyret, før publisering og evt. trykking

2 Sammendrag

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner, rent vann demper flom og binder klimagasser: Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av pågående klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

Eskalerende oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag. I 2022 ble en global naturavtale vedtatt med mål om at minst 30 % av land- og havområder skal vernes innen 2030.

Arealbruksendringer og bit-for-bit-nedbygging er hovedårsaken til tapet av natur. Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021*[1] er truet på grunn av måten vi bruker arealene på. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi ved at naturgoder vi er avhengig av undermineres eller opphører. Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av naturen krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Asker er en kommune med et unikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Dette skyldes et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[2]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Asker kommune har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på en rekke truede naturtyper og arter som har sin hovedforekomst i kommunen.

Temaplan for naturmangfold beskriver hvordan kommunen kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Det er definert seks innsatsområder som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: sårbare arter og naturtyper; natur i arealplanlegging; skog og kulturlandskap; livet i vann; natur og klima; og forankring, kompetanseheving og samarbeid.

Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: Handling kreves i nasjonalt, i landets kommuner så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene i denne temaplanen i alle virksomhetsplaner, reguleringsplaner, byggesaker, og gjennom drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet og askersamfunnet komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

[1] Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021
[2] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/

3 Innledning

3.1 Formål med planen

Norge skal verne 30 % av land- og havområder innen 2030

Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og en gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår. Aldri har vitenskapen vært tydeligere om tap av arter og natur, enn i rapporten fra naturpanelet som kom i 2019[3]. Vi må redusere vårt forbruk av natur.

I desember 2022 samlet verdens land seg om en naturavtale («*Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework* (GBF)») som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne å gjenopprette det som allerede har gått tapt. Avtalen har fire mål og 23 delmål som alle land på COP15 forplikter seg til å nå innen 2030[4,5]. Et av hovedmålene i avtalen er at minst 30 % av land- og havområdene skal vernes innen 2030 og vernet skal være representativt. I avtalen er det også et mål om at 30% av naturen som i dag er ødelagt skal restaureres innen 2030.

Budstikka

Tips oss Søk Meny

fredag 03. desember 2021

Nyheter Natur og miljø Asker Asker kommune

Først i landet med støtte til global naturavtale

Etter oppfordring fra WWF vedtok formannskapet i Asker kommune å be regjeringen om å ta en offensiv posisjon i forhandlingene om den nye naturavtalen. Faksimile fra Budstikka 03.05.2021.

[3] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

[4] Regjeringen, Verdens land samlet om en naturavtale. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/verdens-land-samlet-om-en-naturavtale/id2952178/

[5] FN. FNs naturavtale. https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/fns-naturavtale

Norge har gjennom tilslutning til flere internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å ta vare på arter og deres leveområder, og kommunen har en sentral rolle i arbeidet med å nå de nasjonale målene for naturmangfold[6]:

1. *Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
2. *Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*
3. *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*

De viktigste lovene og handlingsplanene for å ta vare på naturmangfoldet er:

- Naturmangfoldloven
- Plan- og bygningsloven
- Stortingsmeldingen *Natur for livet* – norsk handlingsplan for naturmangfold (Prop. 1 S (2014–2015)

Askersamfunnet skal verne om og sikre naturmangfoldet

Innenfor satsningsområdet *Bærekraftige byer og samfunn* definerer kommuneplanens samfunnsdel følgende mål[7]:

- Hovedmål: *Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
- Delmål: *Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*
- Strategi: *Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.*

Disse målene er ambisiøse og omfattende og krever at organisasjonen og askersamfunnet har ressurser, kunnskap og vilje til å prioritere ivaretakelse av natur. Utviklingen fram til i dag har vært en gradvis bit for bit nedbygging av naturen. Denne planen skal legge grunnlaget for å snu denne utviklingen og utvikle samfunnet videre på naturens premisser.

Samfunnsutviklingen i Asker skal være i tråd med FNs bærekraftsmål, internasjonale konvensjoner, nasjonale og regionale mål. Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og skal beskrive hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*.

[6] Miljøstatus. Norges klima og miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/
[7] Asker kommune. Kommuneplan for Asker 2020-2032. Samfunnsdelen. 2020. (https://www.asker.kommune.no/contentassets/4285d484ae194d8bae76e80908df1230/asko0145_kommuneplan_oktober_2020_nett.pdf)

3.2 Rammer og mandat for arbeidet

Planen peker retning for de neste 12 årene

Temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Oppdraget med å utarbeide Temaplan for naturmangfold er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[8] og Asker kommunes planstrategi[9]. Mandatet for temaplan naturmangfold ble vedtatt av utvalg for samfunnstjenester 05.11.2020.

En temaplan er ikke juridisk bindende, men gir et styrket kunnskapsgrunnlag for både politikere og administrasjonen i beslutninger som har betydning for naturmangfoldet. Temaplan for naturmangfold skal ha en planperiode på 12 år og det legges opp til en rullering hvert 4. år. Temaplan for naturmangfold peker på viktige utfordringer og gir føringer for hvordan disse utfordringene skal løses. Planen definerer innsatsområder og legger strategier for en ønsket utvikling.

Det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag i forkant av temaplanen. Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Det følger ikke med midler til utarbeidelse av temaplan for naturmangfold. Derfor har ikke kartleggings- og registreringsarbeid blitt utført i denne prosessen. I hovedsak er Naturbase, Artskart, Økologisk grunnkart, kartleggingsrapporter og Askerkart benyttet som kildemateriale. Samtidig som kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, kan det tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

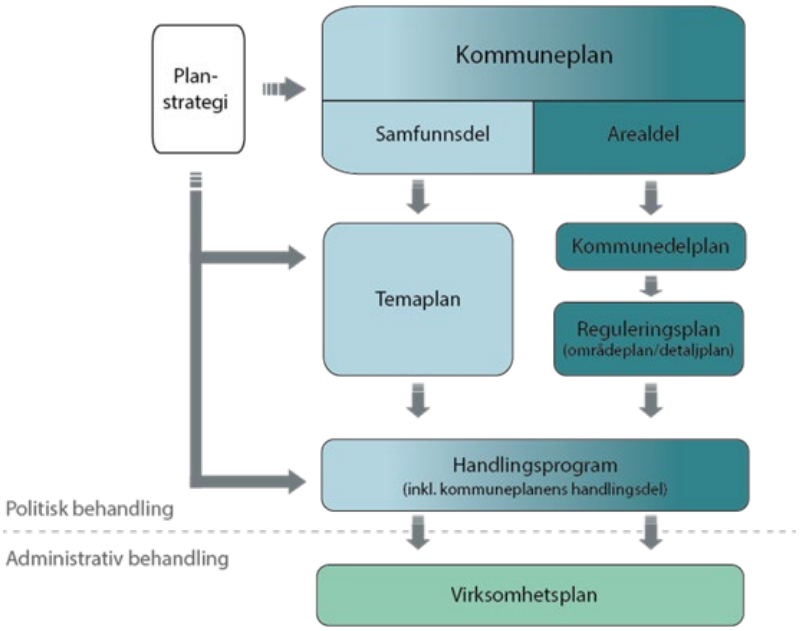

Plansystemet i Asker kommune.

[8] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/globalassets/_felles/asker_handlingsprogram_digital.pdf
[9] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

Overordnet prosess

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) er ansvarlig for utarbeidelse av temaplanen. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Natur, miljø og landbruk; Vann og vannmiljø og Samfunnsplanlegging. Ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger har bidratt med innspill på sine fagområder *(Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel og Senter for innovasjon og læring*).

4. kvartal 2020: behandling av mandat

2. kvartal 2021: medvirkning

3. kvartal 2022: presentasjon av kunnskapsgrunnlaget i utvalg

3. kvartal 2022 - 2.kvartal 2023: medvirkning

1. kvartal 2023: 1. gangs behandling i utvalg

2. kvartal 2023: høring og medvirkning

2. kvartal 2023: 2. gangs behandling i utvalg

2. kvartal 2023: endelig vedtak i kommunestyret

Avgrensninger

Temaplan for naturmangfold har grenseflater mot temaplan vann og vannmiljø[10] og temaplan handling mot klimaendringene[11].

Klimakrisa og naturkrisa er to sider av samme sak og de to temaplanene må ses i sammenheng. «Naturen som karbonlager» er et eget kapittel i temaplan handling mot klimaendringene. Her er det satt søkelys på arealenes og naturens evne til å ta opp og lagre CO_2, mens temaplanen for naturmangfold i tillegg omhandler hvordan naturen påvirkes av klimaendringene og hvordan naturen kan hjelpe oss å tilpasse oss klimaendringene.

Temaplan handling mot klimaendringene omhandler også temaet sirkulærøkonomi. En sirkulær økonomi innebærer en mer effektiv bruk av ressursene våre, der ressursene brukes om igjen og behovet for å ta ut nye ressurser reduseres. Overgangen fra en lineær til en sirkulær økonomi er helt nødvendig, ikke bare for å redusere klimagassutslippene, men også for å ta bedre vare på økosystemene våre. Gjennom forbruk av natur, har våre økosystemer gradvis blitt ødelagte. Om vi ikke begynner å tenke nytt rundt hvordan vi utnytter ressursene vil vi ikke klare å snu denne trenden.

Temaplan for naturmangfold og temaplan vann og vannmiljø berører de samme fagområdene når det gjelder vannmiljø. Temaplan vann og vannmiljø beskriver årsakene til at god økologisk tilstand i vannforekomstene ikke oppnås. Når tilstanden i vannet endrer seg, endrer også naturtypene og artssammensetningen seg. Begge temaplaner beskriver funksjonen til kantsoner langs vassdrag og hvorfor det er viktig å bevare disse.

[10] Asker kommune. Temaplan for vann og vannmiljø 2022-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-4f0d2d6f-6d10-4e47-b84a-7fc5466de679-4949/#/
[11] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/

3.3 Medvirkning

For å sikre involvering innad i organisasjonen og hos andre relevante høringsparter, har organisasjoner, foreninger, innbyggere, politiske utvalg og kommunens administrasjon medvirket i arbeidet.

Oversikt over medvirkningsprosesser i arbeidet:

- Skriftlige innspill til kunnskapsgrunnlaget om lokalt viktig naturmangfold fra natur- og friluftslivsorganisasjoner
    - Asker elveforum
    - DNT Asker turlag
    - Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag
    - Birdlife Norge avd. Buskerud
    - Birdlife Norge avd. Oslo og Akershus
    - Forum for natur og friluftsliv Buskerud
    - NaKuHel
    - Naturvernforbundet i Asker
    - Naturvernforbundet i Hurum og Røyken
    - Oslofjordens Friluftsråd

- Presentasjon av kunnskapsgrunnlaget for politiske organer:
    - Utvalg for samfunnstjenester
    - Utvalg for plan og byggesak
    - Formannskapet
- Innbyggerundersøkelse om natur
- Workshop med utvalg for samfunnstjenester
- Workshop med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner
    - Asker elveforum
    - Birdlife Asker og Bærum lokallag
    - Buskerud botaniske forening
    - Norsk botaniske forening Østlandsavdelingen
    - Forum for natur og friluftsliv Buskerud
    - NaKuHel
    - Naturvernforbundet i Asker
- Workshop med bondelag, skogeierlag, velforbundet og lokale velforeninger:
    - Asker og Bærum skogeierlag
    - Asker og Bærum bondelag
    - Asker Velforbund og lokale velforeninger
- Administrative innspillsmøter/presentasjoner
- Offentlig høring: 20. februar 2023 – 05. april 2023

Innbyggerne våre ønsker å ta vare på naturen i Asker

Som et ledd i medvirkningsprosessen gjennomførte Asker kommune i 2022 en innbyggerundersøkelse. Undersøkelsen viser at nær halvparten av Askers befolkning har hørt om begrepet naturmangfold og vet hva det betyr. De er opptatt av natur- og

miljøspørsmål og viser bekymring for at natur skal gå tapt. De mener det er viktig at kommunen jobber aktivt for å stanse tap av natur. Noen sentrale resultater fra denne undersøkelsen var:

- 7 av 10 har hørt om begrepet naturmangfold, og nær halvparten av de spurte oppgir at de både har hørt om begrepet og vet hva det betyr. Kun 3 av 10 har ikke hørt om begrepet naturmangfold. Snittet i Asker ligger noe lavere enn landsgjennomsnittet fra 2020 som viser at 9 av 10 nordmenn har hørt om begrepet naturmangfold og flesteparten av disse, 7 av 10 vet hva det betyr. Sammenliknet med øvrige land i Europa, har Norges innbyggere svært god kjennskap til begrepet naturmangfold[12].
- 8 av 10 innbyggere i Asker er opptatt av natur- og miljøspørsmål.
- 9 av 10 er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.
- 7 av 10 er bekymret for tap av natur.
- 7 av 10 er bekymret for utryddelse av arter.
- 8 av 10 er bekymret for klimaendringer.
- 7 av 10 er bekymret for tap av natur i sitt nærområde.

For å opprettholde og øke kunnskap om naturmangfoldet i Asker, må vi dele innsikt om naturkunnskap og naturen vi har i Asker. Vi skal inspirere og engasjere innbyggerne våre til å ta gode valg som tar vare på Askers naturverdier.

3.4 Iverksetting

Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet. Som en del av den administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør evalueres og rapporteres det jevnlig på status for oppfølging av tiltakene.

[12] Kantar 2021, Kunnskap og holdninger til naturmangfold 2020 - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

4 Dagens situasjon og utsikter framover

Hva er naturmangfold?

Lov om forvaltning av naturens mangfold[13] (Naturmangfoldloven) definerer naturmangfold som *"biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning"*.

Hvorfor er naturmangfold viktig?

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomdemping og karbonlagring. Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

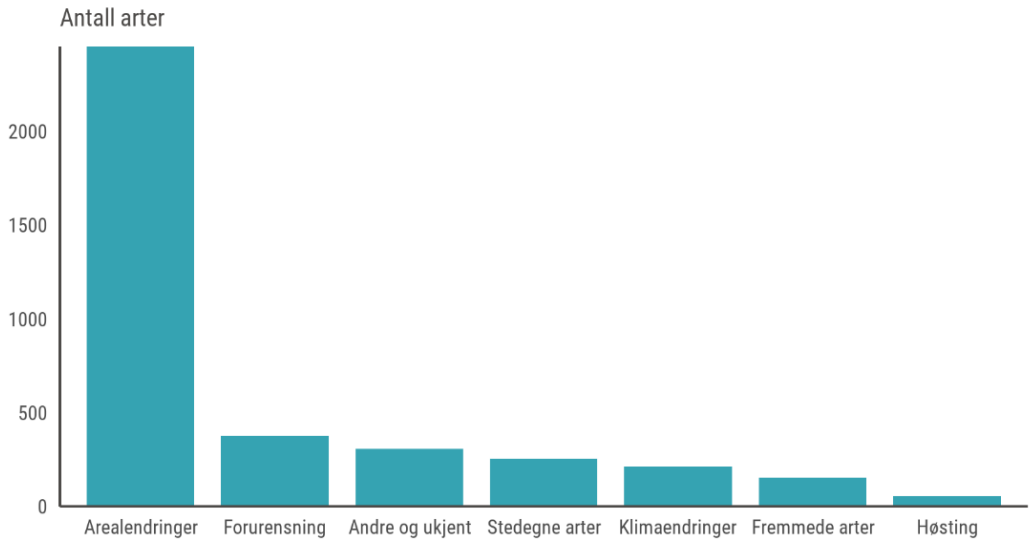

Figur 1. Påvirkningsfaktorer på truede arter i Norge sortert etter antall arter som påvirkes. Kilde: Artsdatabanken

Hva truer naturen?

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur (Figur 1). Bit-for-bit-nedbygging og forringelse av leveområder er hovedårsaken til at 2752 arter er truet i Norge[14]. De siste 50 årene har det skjedd betydelige endringer i Norge, både når det gjelder omfanget av fysiske inngrep knyttet til bygg og anleggstiltak og arealbruksendringer knyttet til jord- og skogbruksaktivitet. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er avhengig av undermineres eller opphører.

[13] Lovdata. Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100
[14] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer

Andre trusler mot naturmangfoldet er forurensing, fremmede arter, klimaendringer og overhøsting. Også kunnskapsmangel, administrative rutiner, manglende sektoransvar og samordning er påvirkningsfaktorer som er årsak til tap av naturmangfold[15].

All natur ligger i en kommune

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven. Derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og det er summen av disse enkeltbeslutningene som i stor grad påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt. Det er en utfordring å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages verdifullt biologisk mangfold. I tillegg kan utbyggingspress fra grunneiere, utbyggere eller politikere gjøre det vanskelig å beslutte å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold. Ønsket om økonomisk gevinst er høyt og natur sees ofte på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Naturen taper ofte mot andre hensyn og interesser.

Naturorganisasjonen Sabima har rangert alle kommunene i landet etter hvor godt de tar vare på naturen sin[16]. Asker kommer dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk: antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder; størrelsen på vernet areal; omdisponering av dyrka og dyrkbar jord; og hvordan vi planlegger arealbruken vår. Vi skårer også dårlig på økologisk tilstand i vassdrag.

Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy både for å bremse og tilpasse oss klimaendringene. Naturens evne til klimatilpasning blir best ivaretatt gjennom bevaring av økologisk funksjon og sammenhengende naturområder. Naturen er også en svært viktig brikke i det globale karbonkretsløpet gjennom opptak og lagring av karbon. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne bak klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Oslofjordområdet har landets høyeste artsrikdom

Asker er en kommune med et rikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal[17]. Rundt 6 % av skogen i Asker er vernet.
Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[18]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Naturen er under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje) og andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

[15] St. meld. Nr. 42 om biologisk mangfold (2000-2001).
[16] Sabima, Naturkampen. https://naturkampen.sabima.no/
[17] Naturbase. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/
[18] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/

Asker har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på kalkrike naturtyper og for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår.

Kun halvparten av Askers vannforekomster har god økologisk tilstand
Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst *god økologisk tilstand*. Status per januar 2023 er at 56 av 123 vannforekomster i kommunen (46 %) har svært god eller god økologisk tilstand[19]. Mens resten av vannforekomstene (54 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand.

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene arealbruksendringer; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk og lekkasjer av avløpsvann.

70 % av strandsonearealet i Asker er bebygd eller benyttet til samferdsel
Strandsonen er et av de mest artsrike leveområdene vi har. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.[20]. Det gis dispensasjoner til nye bygg i strandsonen hvert år. I 2021 kom Asker på 2. plass over de kommunene som ga flest dispensasjoner i strandsonen[21]. Hvert enkelt byggetiltak kan kanskje virke beskjedent, men summen av alle tiltakene fører til negative konsekvenser for naturen og artene som lever der. Et stort antall omdisponeringer er negativt også for kommuner med lang kystlinje. For det samlede strandsonearealet og naturmangfoldet der har det lite å si om den enkelte kommune har mye eller lite strandsone å "ta av".

Gjengroing truer kulturlandskapet
Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Rundt en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet.

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[22]. Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang.

Asker er viktig for bevaring av mangfoldet av villbier
Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Ifølge Norsk Rødliste for arter 2021[23] er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer. Andre

[19] Vann-Nett. https://vann-nett.no/portal/
[20] Tall fra 2020.
[21] SSB. Resultat av byggesøknader i områder med ulike restriksjoner, etter vedtakstype (K) 2015 - 2021 https://www.ssb.no/statbank/table/13128/
[22] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.
[23] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista.

faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmede arter truer også bestandene av pollinerende insekter. I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Flest truede arter finnes i skogen

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[24] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren[25]. For skog som vokser i tettstedsnære områder og langs viktige veier er nedbygging en viktig negativ påvirkningsfaktor.

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[26]. Rundt 6 % av skogen i Asker er vernet. Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav 17,5 % er vernet.

Fremmede arter er en trussel mot viktig natur

Fremmede arter er et stadig økende problem. Pr. august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 arter og underarter, registrert i kommunen[27]. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Kilder til spredning av fremmede arter er bl.a. dumping av hageavfall i naturen; frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg; gravearbeider og flytting av jordmasser. Innsatsen mot fremmede arter finansieres med tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet. Kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø, og stillehavsøsters har de siste årene vært prioritert for bekjempelse i Asker.

Kommunens rolle

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn. Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.

[24] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/
[25] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer
[26] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[27] Artskart. artskart.artsdatabanken.no/

Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert
En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er god kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Hvis vi ikke vet hva vi har, vet vi heller ikke hva vi mister ved arealbruksendringer. Et godt og lett tilgjengelig kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å sikre en samfunnsutvikling som ikke ødelegger naturmangfoldet og naturens økologiske funksjoner som vi er helt avhengig av. Det foreligger ingen fullstendig naturkartlegging av hele Asker kommune. Asker nord har et mer komplett kartleggingsgrunnlag enn Asker sør, mye fordi presset på arealene i forbindelse med reguleringssaker og utbygging har vært størst der.

Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunen et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Alternativt må føre-var-prinsippet vektlegges tungt og utbygging unngås. Kommunen må legge vekt på nødvendigheten av å ha oppdatert kunnskap om arter og naturområder som verktøy i arealforvaltningen fremover.

Areal- og naturregnskap styrker beslutningsgrunnlaget
Et arealregnskap er et verktøy som kan tydeliggjøre for kommunen hvor store arealer som settes av til utbygging i årene fremover. Et naturregnskap eller økosystemregnskap, kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester, og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling. Forvaltningsloven §17 sier at en sak skal være så godt opplyst som mulig. Slik det er i dag vet ikke administrasjon og politikere konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Et arealregnskap vil kunne skape bevissthet om hvor mye dyrket mark, eller hvor store naturområder som blir borte og dermed styrke kunnskapsgrunnlaget slik at det tas gode og informerte beslutninger. Viken Fylkeskommune leder et prosjekt hvor målet er å utvikle et kartbasert arealregnskap[28] for kommunene. Arbeidet skjer i samarbeid med kommuner, myndigheter og utvalgte forskningsmiljøer og Asker er med som pilotkommune.

Det er ikke nok å verne natur – ødelagt natur må restaureres
Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er skadet av menneskelige inngrep, og at det ikke er nok å bare bevare natur med god tilstand. Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[29] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. Målet med restaurering er å legge til rette for naturlige prosesser for å gjenopprette økologisk funksjon. Eksempler er å fylle igjen grøfter i myra for bedret økologisk tilstand, redusere klimagassutslipp og klimatilpasning. I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon

[28] Fylkestingsvedtak 12.12. 2019 (sak 16/19 og 12/19)
[29] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/

for restaurering[30]. Andre eksempler er restaurering av kantsoner, gjenåpning av bekker eller restaurering av ålegrasenger.

For å nå bærekraftsmål nr. 14 (livet i vann) og 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

[30] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

5 Dette skal vi oppnå

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene utgjør det overordnede rammeverket for utviklingen av Askersamfunnet, og utgjør grunnlaget for kommunens satsingsområder og mål slik de er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel. Alle satsingsområder og mål i kommuneplanen er tverrgående. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområder, og at vi må arbeide sammen på tvers for å oppnå den utviklingen vi ønsker.

Satsingsområdet *Bærekraftige byer og samfunn*, samt bærekraftsmålene *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er spesielt relevante for temaplan for naturmangfold. Beskyttelse av livsgrunnlaget vårt, biosfæren, er en grunnleggende forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene (Figur 2). Å bevare *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er derfor helt nødvendig i kommunens arbeid fremover.

Figur 2. FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft. Figuren illustrerer hvordan all økonomisk utvikling og menneskelig velferd er avhengig av livsgrunnlaget vårt, biosfæren. Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre

Kommuneplanen består av til sammen åtte hovedmål og 28 delmål. Tabellen under viser hvilke av de 28 delmålene som er særlig relevante for temaplan for naturmangfold.

SATSINGSOMRÅDE	HOVEDMÅL	DELMÅL
Samarbeid for å nå målene	Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.	Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.
Samarbeid for å nå målene		Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.
Bærekraftige byer og samfunn	Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.	Alle innbyggere har tilgang til rent drikkevann og et tilfredsstillende avløpssystem, og en effektiv og miljøvennlig renovasjons- og avfallshåndtering.
Bærekraftige byer og samfunn		Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.
Bærekraftige byer og samfunn		Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.
Handling mot klimaendringene	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.
Handling mot klimaendringene		Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.
God helse	Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.	Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.
God utdanning	Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.	Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.
Medarbeidere	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle	Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.
Medarbeidere		Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.

6 Slik skal vi gjøre det

Denne temaplanen er inndelt i følgende seks innsatsområder:

- Sårbare arter og naturtyper
- Natur i arealplanlegging
- Skog og kulturlandskap
- Livet i vann
- Natur og klima
- Forankring, kompetanseheving og samarbeid

Innsatsområdene er definert med bakgrunn i utfordringsbildet (se kapittel 4), og beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene. For hvert innsatsområde gis det en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt hvilke endringer (strategier) som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning.

Askers kommunefugl, ærfugl.

6.1 Sårbare arter og naturtyper

Figur 3. Dragehode er en av Askers ansvarsarter og er kategorisert som sårbar (VU) på den norske rødlista for arter. Den er også en prioritert art med egen handlingsplan og egen forskrift i naturmangfoldloven.

«Sårbare arter og naturtyper» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kap. 5 Status for naturmangfoldet i Asker; kap. 8 Pollinerende insekter; kap. 10 Lokalt viktig naturmangfold.

Askers naturverdier

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (68 %), 11 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Asker kommune har den lengste kystlinjen (177 km) av de 32 kommunene langs Oslofjorden.

Under og etter istiden lå deler av Asker under havgrensa. Løsmasseavsetninger danner grunnlaget for de frodige jord- og skogbruksområdene i kommunen. Hovedsakelig i de nordre delene av kommunen finner vi kalkrike bergarter som gir gode vekstvilkår. Mesteparten av berggrunnen sør og midt i kommunen består av drammensgranitt med en karakteristisk lyserød farge.

Asker har variert natur: skog, kulturlandskap, ferskvannsmiljøer og strand- og marine områder. I tillegg ligger flere av øyene i Oslofjorden innenfor kommunens grenser. Hele kommunens areal ligger i boreonemoral vegetasjonssone med varmekjær vegetasjon. Områdene rundt Oslofjorden kjennetegnes av stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og kalkrik grunn. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[31]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter her i landet. Landskapet er forholdsvis småskala, og leveområder knyttet til de kalkrike og varme områdene i indre Oslofjord gjør at det finnes store verdier på små arealer [32].

Naturvernområder i Asker

Natur kan vernes ut fra ulike formål. De fire viktigste verneformene er nasjonalpark, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder. Verneformål kan være sjøfugl, våtmarksområder, spesielle naturtyper med truete arter, gamle trær, fossiler, geologi og kulturlandskap. Det er knyttet ulike vernebestemmelser til hvert enkelt verneområde.

Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal (Tabell 1, Figur 4). De fleste verneområdene ligger i kystsonen og inkluderer flere øyer. Det er Statsforvalteren i Oslo og Viken som har forvaltningsansvar for verneområdene.

Tabell 1. Naturvernområder i Asker[33].

Verneform	Verneform detaljert	Antall
Annen fredning	*Biotopvern etter viltloven*	3
	Dyrefredningsområde	7
	Naturminne	15
	Plantefredning	1
Landskapsvernområde	*Landskapsvernområde*	2
Naturreservat	*Annet vern*	11
	Ikke vurdert	1
	Skogvern	11
	Verneplan for edelløvskog	1
	Verneplan for myr	2
	Verneplan for sjøfugl	13
	Verneplan for våtmark	2

[31] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/ (20.02.2021)
[32] Thylén, A. og Blindheim, T. 2020. Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene BioFokus-rapport 2020-18. Stiftelsen BioFokus. Oslo. http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-18.pdf
[33] Miljødirektoratet. Enkelt søk i Naturbase.

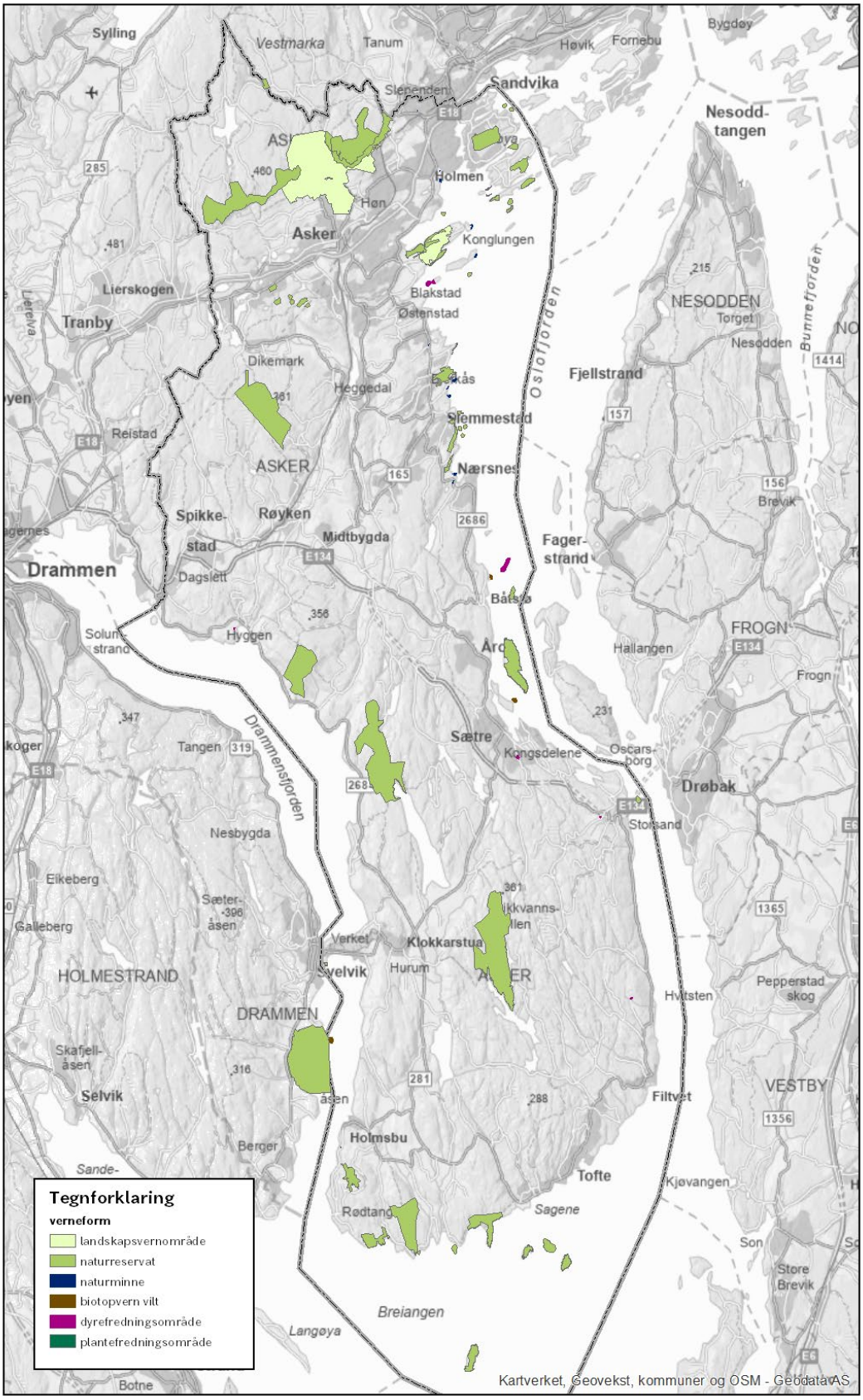

Figur 4. Naturvernområder i Asker.

Naturtyper i Asker

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Her er utvalgte naturtyper, truede og nær truede naturtyper spesielt relevant.

Totalt 26 813 dekar[34] av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13. Naturtypelokalitetene finnes spredt over hele kommunen; i marka, fjorden, landbruksområder, i og langs vassdragene, på friområder og i de grønne arealene i boligområdene. En oversikt over registrerte naturtypelokaliteter i kommunen finnes i Naturbase[35]. Nasjonale myndigheter gjennomfører en omfattende naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks for å øke kunnskapsgrunnlaget om verdifull natur. Det kartlegges nye områder i Asker hvert år[36]. Norsk rødliste for naturtyper 2021 viser hvilke naturtyper som har risiko for å bli borte fra Norge[37]. I Asker kommune finner vi i underkant av 40 truede naturtyper fordelt på 581 lokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (NiN)[38]. I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, finnes det særlig mange rødlistede naturtyper. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta (kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer). En nylig publisert rapport, som Biofokus har utarbeidet på oppdrag fra Viken Fylkeskommune, lister opp ravinesystemer med tilhørende naturtyper, åpen kalkmark i boreonemoral sone og kalkedelløvskog som ansvarsnaturtyper for kommunene i Akershus[39].

Åtte naturtyper har status som utvalgte naturtyper og hele seks av disse finnes i Asker. Hule eiker utgjør majoriteten av utvalgte naturtyper i kommunen. I tillegg finnes *slåttemark*, *slåttemyr*, *kalklindeskog*, *kalksjøer* og *åpen grunnlendt kalkmark*. To slåtteenger, én strandeng og et område med åpen grunnlendt kalkmark skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg.

«Hverdagsnaturen» er også verdifull

Natur i «100-meterskogene» mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer er også viktig for å ivareta levedyktige bestander av arter. Slike områder binder sammen de sårbare naturområdene, og kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder eller andre områder av verdi.

Parallelt med et ønske om fortetting, er det viktig for miljø og folkehelse å bevare nærheten til naturområder for befolkningen, og unngå at innbyggerne skal være avhengige av bil for å komme seg ut i naturen. I Asker er verdifull natur i flere av de populære turområdene utsatt for slitasje. Det er derfor viktig å bevare 100-meterskoger og tettstedsnære grøntområder for å redusere belastningen på de mest sårbare naturområdene.

---

[34] per 21.12.2022
[35] https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase
[36] Miljødirektoratet. NiN Offentlig Visning. https://miljodirektoratet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee9e6c7b9b484965b7d68e32ee47eb13
[37] Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater
[38] Enkelt søk i Naturbase, truede naturtyper. Hentet 30.04.2021 https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f17=Truet&f1=30_Viken&f2=30_Asker&so=DESC&sc=7
[39] Bichsel, M., Gammelmo, Ø., Blindheim, T., Thylén, A., Langmo, S., Lønnve, O. og Khalsa, S. 2022. Kartleggingsstatus for viktige naturtyper i 32 Viken-kommuner. Biofokus rapport 2022-087. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Artsmangfold i Asker

Av artsregistreringene som er gjort i kommunen utgjør fugler 45 % av registreringene, mens karplanter utgjør 26 % (Tabell 1). Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen.

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge[40]. Nær truet eller truede arter utgjør rundt 15 % av registreringene i Artskart fra Asker kommune[41]. Det er gjort i overkant av 51 000 observasjoner av rødlistearter i Asker. Av disse er 27 arter kategorisert som kritisk truet og 169 arter som sterkt truet, mens det er flere arter i kategoriene sårbar (352 arter) og nær truet (402 arter). Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene forekommer dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve i Asker i dag.

Tabell 2. Oversikt over registreringer innen ulike artsgrupper i Asker kommune.

Artsgruppe	**Antall observasjoner, rødlistekategori**				**Antall observasjoner, fremmedartskategori**	
	Nær truet (NT)	Sårbar (VU)	Sterkt truet (EN)	Kritisk truet (CR)	Høy risiko (HI)	Svært høy risiko (SE)
Pattedyr	86	48	29	8	0	34
Fugler	11524	24483	1989	3713	0	601
Amfibier, reptiler	113	3	0	0	0	0
Fisker	88	2	52	0	49	0
Krepsdyr	4	17	50	0	0	2
Biller	224	122	84	4	1	5
Døgnfluer, øyenstikkere, steinfluer, vårfluer	7	0	0	0	0	0
Nebbmunner	46	6	0	0	5	0
Sommerfugler	148	141	364	15	0	0
Tovinger	18	31	2	0	0	0
Veps	56	25	36	0	0	0
Edderkoppdyr	0	8	0	0	0	8
Bløtdyr	1	32	0	0	145	230
Karplanter	3207	2303	1918	61	659	15232
Alger	0	4	0	0	0	28
Moser	112	176	50	4	0	0
Lav	169	71	39	0	0	0
Sopp	998	753	237	2	11	1
Sum antall taksoner	**406**	**352**	**169**	**27**	**51**	**79**

Begrepet ansvarsart blir brukt for å angi at en art har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge. Asker er en av kommunene i landet med flest ansvarsarter (Tabell 2). Disse artene er særlig knyttet til kalkrike områder, naturskog, raviner, kulturlandskap og gamle trær. Alle ansvarsartene, i tillegg til mange flere arter, finner vi på rødlista. Den sjeldne og utrydningstruede planten dragehode er en av Askers ansvarsarter (Figur 3). Når en

[40]Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater Nedlastet 24.11.2021

[41] Artsdatabanken. Artskart. http://artskart.artsdatabanken.no Hentet 19.08.2022.

kommune er det viktigste leveområdet for en art, vil kommunens skjøtsel og arealforvaltning bli avgjørende for artens overlevelse.

Tabell 3. Tabellen viser et utvalg arter som har en stor del av sin norske utbredelse i Asker kommune og vi har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene.

Artsnavn	Norsk navn	Rødlistekategori	Gruppe
Agonopterix quadripunctata	Hjorteflatmøll	EN	Sommerfugl
Blysmus compressus	Flatsivaks	EN	Karplante
Carex acutiformis	Rankstarr	VU	Karplante
Carex elata	Bunkestarr	VU	Karplante
Cochylidia richteriana	Brun malurtpraktvikler	EN	Sommerfugl
Coenonympha hero	Heroringvinge	EN	Sommerfugl
Cortinarius aprinus	Villsvinslørsopp	VU	Sopp
Cortinarius eucaeruleus	Indigoslørsopp	EN	Sopp
Dracocephalum ruyschiana	Dragehode	VU	Karplante
Frullania bolanderi	Pelsblæremose	VU	Mose
Lycoperdon mammiforme	Flassrøyksopp	EN	Sopp
Meligethes norvegicus	Dragehodeglansbille	EN	Bille
Potamogeton lucens	Blanktjernaks	EN	Karplante
Pyrausta sanguinalis	Blodengmott	CR	Sommerfugl
Thelypteris palustris	Myrtelg	VU	Karplante
Veronica spicata	Aksveronika	VU	Karplante
Vicia pisiformis	Ertevikke	EN	Karplante

Oppfølgingsplan for trua natur

En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur[42]. Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark og ålegraseng,

Pollinerende insekter

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Mer enn 75% av matplantene våre må pollineres av insekter (eks. frukt, bær, kaffe og kakao). 80 % av nytte- og villplantene er avhengig av det samme[43].

Blant pollinerende insekter er det en høy andel *truede arter* og særlig blant bier og humler. Hele 17 % av villbiene og humlene er *truet* og nesten 31 % er på Rødlista[44].
Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer.

[42] Miljødirektoratet. Oppfølgingsplan for trua natur. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/truede-arter-og-naturtyper/oppfolgingsplan-for-trua-natur/
[43] NIBIO. Endringer I jordbrukslandskapet skaper trøbbel for humler og bier. Hentet 29.10.21. https://forskning.no/insekter-kulturlandskap-landbruk/endringer-i-jordbruket-skaper-trobbel-for-humler-og-bier/1808741
[44] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista.

Regjerningen la i 2018 frem en nasjonal pollinatorstrategi[45] med hovedmål om å *sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter for å opprettholde pollinering i matproduksjon og naturlige økosystemer.*

Nedbygging av naturlige leveområder til mange arter fører til at den menneskeskapte naturen i hager og parker har blitt viktigere for våre pollinerende insekter. Enkle tiltak i hagen har stor betydning for de lokale bestandene av insekter og alle som forvalter et areal kan gjøre noe for å bedre forholdene for humler, bier og andre insekter. Med enkle grep kan man tilrettelegge for truede arter i hager, på balkonger og i parker, både ved å være bevisst når det gjelder plenklipping og beplantning, men også ved utsetting av insektshotell eller humlekasser. Veikanter bør tilrettelegges for pollinerende insekter og mye kan gjøres ved et slåtteregime som ivaretar naturmangfoldet[46].

I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. For to av disse, kløverhumle og slåttehumle, er det utarbeidet forslag til en nasjonal handlingsplan. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har sendt en oppfordring til Asker kommune om å innarbeide strategier for pollinerende insekter i temaplanen.

Lokal kompetanse og naturengasjement

Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Medlemmer fra disse foreningene bidrar med en stor andel av registreringene av arter i databasen *Artsobservasjoner*[47]. Dette gjelder alt fra bl.a. fugler og flaggermus til planter, insekter, sopp og lav. Mange bruker mye av fritiden sin på å studere artsmangfoldet i kommunen og innrapportere observasjonene sine. Dataene er av høy kvalitet, ofte fotodokumentert og svært relevante og viktige for forvaltningen. På landsbasis er innsatsen av frivillige verdt flere ti-talls millioner kroner årlig når det gjelder rapportering av artsfunn [48].

Miljødirektoratet oppfordrer i sin *Veileder til kommunedelplaner for naturmangfold* å kartlegge lokalt viktig naturmangfold[49]. Naturområder og forekomster kan ha en verdi lokalt selv om de ikke fyller kriteriene for nasjonal eller regional interesse. I forbindelse med temaplanarbeidet har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Felles for innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at hundremeterskoger bevares og at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verd*

[45] Norsk pollinatorstrategi. https://www.regjeringen.no/contentassets/3e16b8410e704d54af40bcb3e687fb4e/nasjonal-strategi-for-villbier.pdf
[46] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2018.Våre sårbare humler. 23 sider.
[47] Artsobservasjoner, Artsdatabanken. https://www.artsobservasjoner.no/
[48] «Grasrotforskerne», NRK. Sitat fra Artsdatabanken. https://tv.nrk.no/program/DVNA20000117
[49] Kommunedelplaner for naturmangfold, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 26.02.2021. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/kartlegge-lokalt-viktig-naturmangfold/

Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, og Oslofjorden ble også trukket frem som viktige områder i Asker. Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning[50]. Fuglelokalitetene ligger også som et eget lag i kommunens kartløsning, Askerkart[51].

En mer utfyllende beskrivelse av organisasjonenes innspill om lokalt viktige naturområder finnes i kapittel 10 i temaplanens kunnskapsgrunnlag.

6.1.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av arter og naturtyper

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Utvalgte naturtyper, ansvarsarter, truede og nær truede arter og naturtyper spesielt viktig i denne sammenhengen.

For å oppnå egne og nasjonale mål må Asker kommune gjennom bevisst arealforvaltning unngå å bygge ned viktig natur og bevare sammenhengende grøntområder. Bekjempelse av fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har også høy prioritet. En større andel av kommunens områder med skjøtselskrevende naturtyper må skjøttes for å bevare naturmangfoldet, for å hindre gjengroing og at fremmede arter etablerer seg. Dialog og samarbeid med frivillige organisasjoner er et viktig bidrag i denne sammenhengen.

Kommunens drifts- og forvaltningsrutiner må videreutvikles for å ivareta naturmangfoldet. Eksempler på driftsområder som har betydning for naturmangfoldet er skjøtsel av friområder og blomsterrike veikanter, fjerning av fremmede arter og bevaring av store trær.

For å sikre et representativt utvalg av sårbare arter, naturtyper og landskap, bør kommunen foreslå ytterligere arealer for vern ovenfor overordnede myndigheter.

Asker kommune vil også vurdere oppkjøp av arealer med verdifull natur for å sikre naturverdiene for fremtiden.

Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur

Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er forringet eller skadet av menneskelige inngrep. Det er ikke tilstrekkelig å bare bevare natur med god tilstand. Eksempler på natur som kan restaureres er degraderte myr- og våtmarksområder, kantsoner, ålegrasenger, tareskoger og bekker som er lukket.

[50] Norsk Ornitologisk Forening, Asker og Bærum lokallag. Et utvalg fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning. https://oa.birdlife.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_9028_2.pdf
[51] https://kart.asker.kommune.no

I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[52]. En kartlegging av myrområder med et restaureringspotensial gjennomføres i 2023. Gjennom dialog med overordnede myndigheter vil aktuelle områder for restaurering spilles inn. Restaurering av natur bidrar særlig til det nasjonale målet for naturmangfold om at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

Asker kommune skal ivareta og tilrettelegge gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 er det presisert at regjeringen forventer at: *«Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer»*.

Asker kommune skal, gjennom forvaltning, drift og arealbruk, sikre gode leveområder for insekter. Eksempler på tiltak er rutiner for skjøtsel av kantvegetasjon langs kommunale veier for å øke mangfoldet av stedegne arter, pollinatorvennlig beplantning, restaurering og skjøtsel av gamle blomsterenger, artsrike kantsoner og sammenhengende naturområder. Informasjon til innbyggerne om naturvennlige hager er av stor betydning.

[52] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

6.2 Natur i arealplanleggingen

«Natur i arealplanleggingen» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: 3. Naturmangfold, 4. Rammer og føringer, 5. Status for naturmangfold i Asker, 6. Liv i vann, 10. Lokalt viktig naturmangfold og 11. Natur i arealplanleggingen.

Naturen i arealplanlegging – stykkevis og delt

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven (jf. Plan- og bygningsloven § 3-2 og 3-3). Derfor spiller kommunene en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. Vi mangler oversikt og kontroll over summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og disse beslutningene former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt.

Riksrevisjonen gjennomførte i 2006 en undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge[53]. Undersøkelsen oppsummerte med at: *Arealforvaltningen ikke bidrar til å ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, dyrket mark og kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer slik Stortinget har forutsatt.*

[53] Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge. Dokument nr. 3:11 (2006–2007). https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2006-2007/dok_3_11_2006_2007.pdf

En omfattende evaluering av norsk arealplanlegging etter plan- og bygningsloven («EVAPLAN»), konkluderte i 2018 med det samme[54,55]. EVAPLAN viste at naturhensyn ofte taper for utbyggings- og næringsutviklingshensyn i dagens planpraksis i kommunene og pekte på fem hovedårsaker[56]: 1) natur har et svakt rettsvern; 2) det er uklare grenser for lokalt selvstyre i arealplanlegging; 3) det er svake kontrollmekanismer i arealplanprosesser; 4) manglende verktøy for vurdering av sumvirkninger av arealutvikling; og 5) mangel på kapasitet og kompetanse i kommunene. Funnene bekreftes også i en fersk rapport fra KS: *Bærekraftig arealbruk innen rammen for kommunalt selvstyre*[57]. Rapporten konkluderer med at det er behov for økt kunnskap og kompetanse om bærekraftig arealbruk i kommunen. Det pekes også på at kommunens økonomiske og juridiske virkemidler må utvikles og styrkes for å sikre bærekraftig arealbruk.

Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021*[58] er truet på grunn av måten vi bruker arealene på. Dette skjer til tross for at man er *pliktig til å sikre naturgrunnlaget for næringsutøvelse og samfunnsliv og legge til rette for en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp*, slik det står i plan- og bygningslovens *§3-1 oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.*

Det stilles krav om at alle arealplaner skal inneholde en vurdering av hvordan hensynet til naturen etter naturmangfoldloven §8 til §12 er oppfylt. For å imøtekomme dette kravet gjennomføres det en naturfaglig kartlegging av planområdet og en faglig vurdering av hvordan tiltakene vil kunne påvirke naturen. Kartleggingen av naturen ser sjelden på større sammenhenger utover det området der det er planlagt tiltak. De lokale konsekvensene kan synes begrenset, men resultatet er en fragmentering av naturen, der bit for bit blir bygget ned. Summen av alle inngrepene i naturen kommer ikke frem i de enkelte reguleringsplanene.

Naturen er et felles gode og et felles ansvar

Arealplanlegging består av en serie kompromisser og involverer ulike lovverk og forskrifter, i tillegg til plan- og bygningsloven. I arealplaner legges føringer for utvikling i kommunen. Administrasjonens ansvar er å sikre at arealplanene er utarbeidet i henhold til gjeldene lover og sikre at det faglige grunnlaget er på plass. Kommunen må sikre at man til enhver tid har ansatt tilstrekkelig fagkompetanse og kapasitet til å vurdere naturhensyn i arealplaner både på land og i vann.

Innbyggerne påvirker arealpolitikken gjennom valg av lokalpolitikere og gjennom å involvere seg i planprosessen ved høringer og medvirkning. I Askers temaplan for medborgerskap[59] fremheves økt oppmerksomhet om miljøverdier som en konsekvens av innbyggernes

[54] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008 - En lov for vår tid? Oslo, Universitetsforlaget.
[55] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008: Fungerer loven etter intensjonene?.Oslo, Universitetsforlaget.
[56] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[57] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[58] Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021
[59] Asker kommune, Temaplan for medborgerskap 2021 – 2033. https://www.asker.kommune.no/contentassets/326fcb6935fd4a71a4a0a8ecbf57dec1/temaplan-medborgerskap160621_rev.pdf

involvering i planarbeidet. Lokal kunnskap er svært verdifullt i planprosessen for å sikre lokal forankring av planen.

Det er de folkevalgte som fatter vedtakene om arealbruken i kommunen. Plan- og bygningsloven er en prosesslov som sikrer at alle planvedtak skal følge den samme demokratiske prosessen. Utfallet av prosessen er til syvende og sist et politisk spørsmål.

Gode verktøy og tydelige mål

Når vi planlegger tiltak for utbygging av et område, er prinsippet om i størst mulig grad å unngå negative virkninger for miljø og samfunn sentralt. Det er viktig at utbyggingstiltak er velbegrunnede og gjennomtenkte, og at alle relevante og realistiske tiltak for å forebygge negative virkninger for miljø og samfunn er nøye vurdert. Ved arealbruksendringer er det en rekke tiltak som skal gjennomføres for å unngå og redusere negative konsekvenser på natur og miljø (Figur 5)[60]:

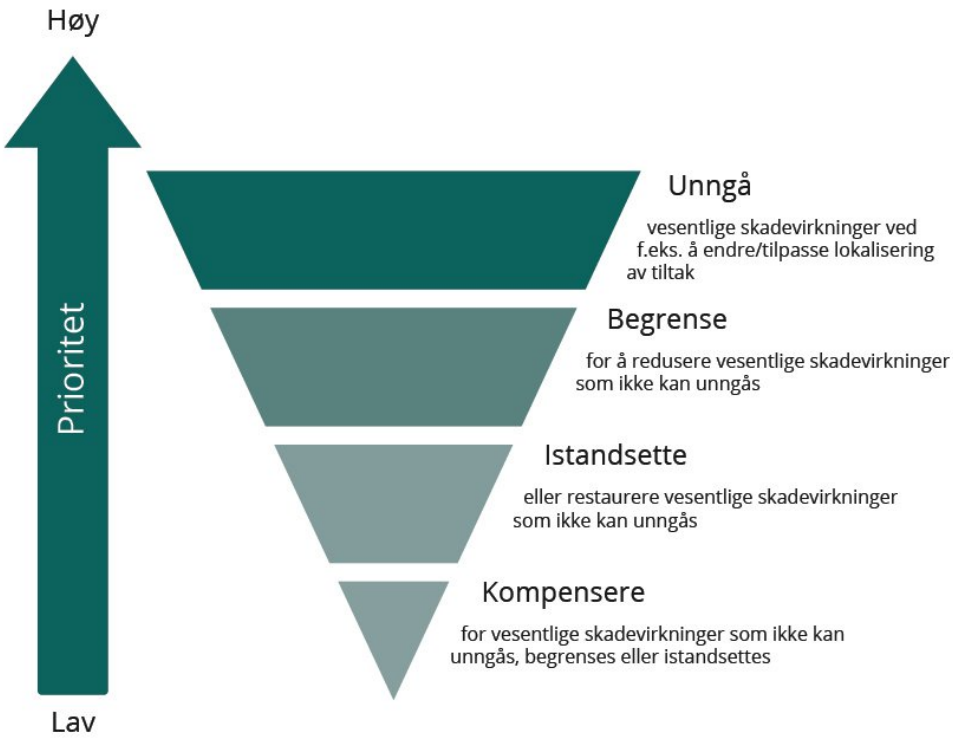

Figur 55. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratet

[60] Miljødirektoratet. Tiltakshierarkiet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/ny-finne-gode-miljolosninger/forebygge-skadevirkninger-for-miljo-og-samfunn/

Det har høyest prioritet å unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet. Tiltakshierarkiet skal følges og vurderingene som er gjort knyttet til det enkelte trinnet skal beskrives i konsekvensutredningen. Det er viktig at ikke muligheten for kompensasjon fører til misbruk ved at trinnene i tiltakshierarkiet hoppes over. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

Et arealregnskap er et verktøy som kan synliggjøre hvor store naturarealer som settes av til utbygging og hvordan arealbruken i kommunen endrer seg over tid[61]. Naturregnskap, eller økosystemregnskap, kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling[62, 63]. Areal- og naturregnskap vil gi kommunen et bedre kunnskapsgrunnlag for å kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt kunne utvikle egnede områder. Områder som er egnet for utvikling kan f.eks. være næring- og industriområder der arealbruken kan endres og videreutvikles.

Et arealregnskap bør inneholde[64]:

- status for hver enkelt naturtype i kommunen, inkludert naturtyper som er blitt mer eller mindre borte; gjenværende omfang og økologisk kvalitet, positiv/negativ trend.
- vurdering av hvilke naturtyper som skal skjermes mot utbygging. Eksempler på slike naturtyper kan være naturskog, myr og annen våtmark, artsrikt kulturlandskap, kystområder og hundremeterskoger
- oversikt over hvor det er behov for restaurering for å bevare biologisk mangfold og opprettholde økologisk funksjon
- oversikt over hvor det er behov for ytterligere kartlegging
- oversikt over sammenhengende grøntområder og fragmenteringer av disse
- oversikt over egnede utviklingsområder

Arealnøytralitet er et relativt nytt begrep i naturforvaltningen og innebærer at vi må kompensere for arealbruk som medfører naturtap og gjenbruke og fortette allerede degraderte og/eller utbygde områder, fremfor å bygge ned mer natur[65]. Det er viktig at ikke krav om kompenserende tiltak (restaurering) senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og tillate større naturinngrep.

[61] Regjeringen. Bruk av arealregnskap i kommuneplanprosesser. https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/plansystem_prosess/kunnskapsgrunnlaget_plan/arealregnskap_kommuneplan/id2913557/
[62] NINA. Naturregnskap. https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/Naturregnskap
[63] Vikse, F. Naturens drømmekommune, artikkel SABIMA. https://www.sabima.no/naturens-drommekommune/
[64] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/
[65] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/

Gjeldende lovverk – bruker vi hele handlingsrommet?

Erfaring viser at naturen ofte nedprioriteres når arealplaner utredes og vedtas. Det er kommunen som har myndigheten til å styre arealbruken, og på samme måte som man vedtar at et område skal bygges ut, kan man også vedta at et område skal bevares som natur.

Vedtatte arealplaner gjelder i praksis for alltid. Gamle planer bygger ofte på et svakt kunnskapsgrunnlag om konsekvenser for natur og miljø. Dersom en vedtatt plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen med hjemmel i plan- og bygningsloven, endre planen. Dette er avhengig av at man følger den samme prosessen som gjelder når nye planer skal vedtas. I KS rapporten: *Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre* [66] løftes dette frem som et juridisk virkemiddel. Alle planer kan med jevne mellomrom evalueres og planer som ikke tar tilstrekkelig hensyn til klima og natur, bør vurderes endret eller opphevet.

Naturens rettsvern i arealplanlegging er avhengig av oppdatert kunnskap om naturen og konsekvensene av planlagte inngrep.

Kommunen skal stille krav til kunnskapsgrunnlaget i utformingen av nye planer. Det er utbygger som bestiller utredningen av natur i planområdet. Prispress og tette bånd mellom utreder og utbygger kan være en utfordring. Disse utfordringene kan imøtegås ved at kommunen selv bestiller faglige utredninger bekostet av utbygger, slik det er foreslått i rapporten «Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre».

Kommunen *kan* gi dispensasjon

Kommunen har mulighet til å gi dispensasjon i tilfeller der *hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt, og fordelene ved å gi dispensasjonen er større enn ulempene*. Alle planer skal baseres på et omfattende kunnskapsgrunnlag og en betydelig utredningsjobb. Muligheten til å gi dispensasjon er ment å være en «sikkerhetsventil» i tilfeller der planen ikke virker etter hensikten. Dispensasjoner kan på sikt undergrave arealplanen og kunnskapsgrunnlaget.

Det er verdt å merke seg ordlyden i loven: *Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon*[67]. Selv om kriteriene til en dispensasjon er oppfylt kan altså kommunen velge å ikke gi dispensasjon. I tilfeller der en dispensasjon kan ha negative virkninger for naturmiljøet bør det være en svært høy terskel for å innvilge dispensasjon. Dette er spesielt viktig i sårbare områder slik som strandsonen, langs vassdrag, i eldre skog, i kulturlandskapet og i områder med truede arter eller viktige naturtyper.

Natur og økonomi - pisk eller gulrot?

De fleste økonomiske virkemidlene for bevaring og restaurering av natur tildeles fra statelig nivå. Det er ikke anledning til å styre økonomiske virkemidler, marked eller privatøkonomiske forhold direkte gjennom arealplan. Kommunen bør likevel jobbe for at det skal være

[66] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[67] Plan- og bygningsloven §19-1. *Dispensasjonsvedtaket*

økonomisk gunstig å ivareta natur i arealplaner. Et av de økonomiske virkemidlene kommunen rår over i forbindelse med plan og byggesaker, er saksbehandlingsgebyret. Asker kommune gir allerede en rabatt i gebyret til grønne tiltak i byggesaker. Ordningen er innrettet for å gi ekstra insentiv til å bygge mer energieffektivt og miljøvennlig. Et virkemiddel kan være at prosjekter som oppnår arealnøytralitet, restaurerer natur eller på andre måter tar særlig hensyn til naturmangfoldet, får redusert gebyr.

Kommunen har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen. Kommunen skal bidra til innovasjon og utvikling av naturvennlige løsninger i forbindelse med bygg, anlegg og arealforvaltning. Kommunen skal være et forbilde for resten av samfunnet. Det bør derfor stilles høye krav til naturhensyn i kommunens egne prosjekter.

6.2.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal

En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er oppdatert kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Naturen i kommunen er ikke tilstrekkelig kartlagt, noe som gjør at vi ikke alltid har kunnskap om hvor den viktige naturen er. Dette fører til at verdifull natur ofte kan gå tapt uten at vi vet det. Kunnskap om naturen (blå, grønne og grå arealer; arter og naturtyper) gjør det lettere å stanse tapet av natur, gir raskere og bedre arealplanprosesser, hindrer konflikter mellom utbygger og kommunen og er økonomisk lønnsomt.

Asker kommune skal føre arealregnskap og arbeide for å oppnå arealnøytralitet

Slik det er i dag har vi ikke kunnskap om konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Verktøy for å vurdere sumvirkninger av arealendringer vil styrke kunnskapsgrunnlaget som er en forutsetning for gode og informerte beslutninger. Eksempler på slike verktøy er bl.a. arealregnskap, naturregnskap og løsninger for å planlegge restaurering av natur og naturbaserte løsninger.

Arealregnskap kan gi en oversikt over status for hver enkelt naturtype i kommunen, vurdering av hvilke naturtyper det ikke skal være rom for mer utbygging av, oversikt over hvor det er behov for restaurering eller ytterligere kartlegging, og en oversikt over sammenhengende grøntområder og fragmenteringer av disse. Asker kommune er i gang med å utvikle arealregnskap i et prosjektsamarbeid med Viken Fylkeskommune. En kartlegging som skal ligge til grunn for kommunens arealregnskap er i gang. Kartleggingen tar utgangspunkt i satellittdata og gir en oversikt over kommunens arealtyper.

Arealnøytralitet skal være et mål for kommunens arealpolitikk. I temaplan *Handling mot klimaendringene* er det vedtatt netto 0 m^2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og

matjord[68]. Arealnøytralitet innebærer at gjenbruk og fortetting av allerede degraderte og/eller utbygde områder prioriteres, fremfor å bygge ned mer natur. Dersom natur må bygges ned, skal ødelagt natur et annet sted restaureres. Det er viktig at krav om kompenserende tiltak (restaurering) ikke senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og større inngrep enn det en ellers ville ha gjort. Erstatningsarealer skal ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen

Handlingsrommet i gjeldende lovverk må benyttes for å sikre en arealforvaltning hvor hensynet til natur og klima prioriteres like høyt som andre samfunnshensyn.

Ønsket om økonomisk gevinst er høyt og natur sees ofte på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Naturen taper derfor ofte mot økonomiske hensyn.

Kommunen må stille tydelige krav til metode, fremgangsmåte og innhold i naturtypekartlegginger og konsekvensutredninger i plan- og byggesaker. Kommunen er avhengig av et sterkt fagmiljø med kompetanse til å vurdere betydningen av innholdet i kartleggingsrapportene. Ifølge forslag til retningslinjer[69] til ny kommuneplanens arealdel skal *kartlegging av naturmangfold foretas i vekstsesongen og kartleggingen bør ta hensynsyn til sesongvariasjoner i naturtyper. Den naturfaglige utredingen skal være uavhengig og gi en oversikt over viktige naturtyper, arter og økologiske funksjonsområder*.

Vurderinger av naturmangfold må komme tydelig frem i alle saksfremlegg.

Det må stilles krav om at alternativ arealbruk skal vurderes i planer der det søkes om å omdisponere natur. Kommunen må praktisere nulltoleranse for ulovlige inngrep i natur og prioritere ressurser til bekjempelse av naturkriminalitet høyere.

Skjøtsel må sikres i planens bestemmelser.

Der hvor det er aktuelt å restaurere natur må dette legges inn i plankart og bestemmelser. Restaureringen bør ligge som et rekkefølgekrav i planen. Det vil da være mulig å inkludere restaurering av natur i detaljreguleringsplaner som del av utbyggingsavtaler på lik linje med annen infrastruktur.

Asker kommune skal legge til rette for at det er mer økonomisk attraktivt å ivareta natur i arealplaner. En reduksjon i saksbehandlingsgebyr for planer som oppnår arealnøytralitet eller er arealpositive, er et slikt insentiv. I punkt *3.10 Grønne tiltak* i gebyrregulativet, gis det rabatt til tiltak som tar særlig hensyn til klima og miljø. Punktet bør også omfatte planer og tiltak som tar særlig hensyn til naturmangfold og som bidrar til restaurering og vern av natur.

[68] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/
[69] Asker kommune. Retningslinjer. Kommuneplanens arealdel 2022-2034. https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/revidert-dokumenter-etter-08.02.22/tillegg-1-til-bestemmelsene---retningslinjer-revidert-08.02.22.pdf

Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen. Kommunen skal bidra til innovasjon og utvikling av naturvennlige løsninger i forbindelse med bygg, anlegg og arealforvaltning. Det bør stilles høye krav til naturhensyn i kommunens prosjekter. Dersom private planer skal ivareta arealnøytralitet, bør det i kommunens planer settes mål om arealpositivitet.

Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur.

I plan og bygningsloven §19-2 heter det: *Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon.* Det skal stilles krav om at tiltak skal ha særskilt stor samfunnsverdi for å rettferdiggjøre inngrep i viktig natur.

Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves

Plan- og bygningsloven åpner for både å endre og oppheve vedtatte arealplaner. Dersom en vedtatt plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen endre eller oppheve planen.

Det må utarbeides en oversikt over arealer som er avsatt til utbyggingsformål i kommuneplanens arealdel, men som ennå ikke er bygd ut. Områder som er viktige for klima- og naturhensyn omgjøres til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNFR).

Sidensvans.

6.3 Skog og kulturlandskap

«Skog og kulturlandskap» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: Kap. 7 Naturmangfold i jordbrukslandskapet, kap. 9 Naturmangfold i skog, samt dokumentet *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker*[70].

Kulturlandskapet er levested for en rekke truede arter

Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Nesten en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet. Gjengroing truer både kulturlandskapsverdier og biologisk mangfold. Både kulturhistoriske og biologiske verdier er avhengig av fortsatt bruk, skjøtsel og vedlikehold for å opprettholdes[71]. Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealer.

[70] Sak 0054/22 i Utvalg for samfunnstjenester. Stopp gjengroingen av Asker. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0054/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

[71] Om jordbrukets kulturlandskap, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-ogklima/jordbrukels-kulturlandskap/om-jordbrukets-kulturlandskap. Hentet 19.08.2022

Jordbruket i Asker

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[72]. I tillegg kommer arealer som kan dyrkes opp, såkalt dyrkbar jord, som utgjør rundt 4 % av kommunens landareal. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Korn- og grasproduksjon dominerer, men det er også innslag av bær-, frukt- og grønnsaksproduksjon. Av husdyr er det flest individer av ammekyr, sau, slaktegris og verpehøner[73]. Asker følger den nasjonale trenden med nedgang i antall aktive gårdsbruk: i 2022 var det 119 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd, mot 145 foretak i 2012[74].

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Det er en utfordring at den beste matjorda ligger der befolkningsveksten er størst. En av strategiene i kommuneplanens samfunnsdel slår fast at k*ommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet*. For å illustrere hva dette har å si for Asker, vil det tilsvare en maksimal omdisponering på 13 dekar i året. Asker kommune har en historikk med nedbygging av langt mer dyrket mark. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, mens Asker ikke har holdt seg innenfor målet[75]. Senere har Askers temaplan for næring (2020-2032)[76] vedtatt en nullvisjon for nedbygging og omdisponering av dyrket mark. Viken Fylkeskommunes Landbruksstrategi 2021–2030[77] fremsetter også en nullvisjon.

Fugler spiller en viktig rolle i jordbrukslandskapet. I perioden fra 2000-2020 har det i Norge vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for artene vipe, storspove, sanglerke og gulspurv. Enkelte fuglearter øker også i antall, som bl.a. grågås. I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe, og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. Asker kommune har i 2022 hatt et prosjekt i samarbeid med Birdlife Asker og Bærum lokallag om å kartlegge hekkende viper, samt gitt råd og veiledning til gårdbrukere med hekkende viper på sine jordbruksarealer. Dette prosjektet videreføres i 2023.

[72] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 03.01.2023.
[73] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 03.01.2023.
[74] Kostra nøkkeltall – Landbruk, Statistisk sentralbyrå (SSB). https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/asker/landbruk
[75] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/
[76] Asker kommune. Temaplan næring 2020-2023. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-831e8216-6d4e-487e-9f3c-1e9798bcaf6e-4593/#/
[77] Viken Fylkeskommune. Landbruksstrategi 2021-2030.

Naturmangfold i skog

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre (se kapittel 6.5). Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon.

Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[78] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog (48 %). Mange av artene er spesialister, gjerne knyttet til unike livsmiljøer som f.eks. læger (liggende død ved), gadd (stående død ved) av ulike treslag og dimensjoner, grove eller hule edellauvtrær.

Skogbruk er vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren for truede arter i skogen[79]. I dag drives skogbruket i hovedsak etter bestandsskogbrukets modell med åpne hogstformer. For skog som vokser i tettstedsnære områder i lavlandet og langs viktige veier kan nedbygging, utbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen, være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

[78] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/
[79] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer

Føringer for skogbruket ligger i sertifiseringsordningen PEFC norsk skogstandard[80], bærekraftforskriften[81], skogbruksloven[82], naturmangfoldloven[83], markaloven[84] og markaforskriften[85] (for de deler av skogarealet som er innenfor Markagrensa).

Å sikre god økologisk tilstand i skogen er nødvendig for å ta vare på det biologiske mangfoldet, sikre naturgoder og ivareta skogen som et viktig verktøy mot klimaendringene. Her finnes det en rekke tiltak som bl.a.:

- økt bruk av lukket hogst
- økt skogvern
- "stedstilpasset skogbruk" (foryngelse av lokale treslag prioriteres)
- unngå hogst i hekketiden
- unngå hogst av naturskog
- unngå hogst i bratt terreng
- unngå gjødsling
- unngå tett planting (tett plantet skog med lite undervegetasjon vil ha et lavere biologisk mangfold og også være mindre robust i møte med tørkesomre)

Skogen i Asker

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[86]. Av dette er 231 600 daa produktiv skog. Fordeling på treslag er 49% gran, 30% furu og 20% løvskog. Skogreservater utgjør i underkant av 15 000 dekar (Figur 4). Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og åtte av disse finnes i Asker: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[87, 88, 89]. I tillegg finnes de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20

[80] PEFC Norge. 2015. Norsk PEFC Skogstandard. PEFC N 02 (https://docplayer.me/20668243-Pefc-n-02-norsk-pefc-skogstandard.html)
[81] Lovdata.no. Forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om berekraftig skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-07-593)
[82] Lovdata.no Lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-27-31)
[83] Lovdata.no Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100)
[84] Lovdata.no Lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-05-35)
[85] Lovdata.no. Forskrift 2. april 1993 nr. 268 om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka), Røyken, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Asker, Bærum, Oslo, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Ski og Oppegård kommuner, Akershus, Buskerud og Oppland. (https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1993-04-02-268)
[86] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[87] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7
[88] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper
[89] Miljøstatus. Miljøindikator 1.2.4 - Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4

meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite)[90] i Asker.

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav omkring 15 000 er produktiv skog. 17,5 % (3 332 dekar) av kommuneskogen er vernet. Foryngelseshogsten gjennomføres stort sett som flatehogst. Andre hogstformer, som lukket hogst og småflatehogst (2-5 dekar), gjennomføres der skogen er egnet for dette. I kommuneskogen innenfor marka drives det i hovedsak lukket hogst. På furumark brukes noe frøtrestillingshogst der det settes igjen et visst antall trær for å sikre selvfrøing. Kommunens skogforvaltning legger vekt på å ivareta naturmangfoldet gjennom aktivt skogvern, bevaring av biologisk viktige områder og varierte hogstformer. I tillegg er ivaretagelse av kantsoner langs vann og vassdrag og myrområder viktig i skogbruket.

[90] Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Hule eiker i randsonen mellom skog og kulturlandskap. https://www.hule-eiker.no/hvilke-regler-gjelder-for-hule-eiker/hule-eiker-randsone-skog-kulturlandskap/

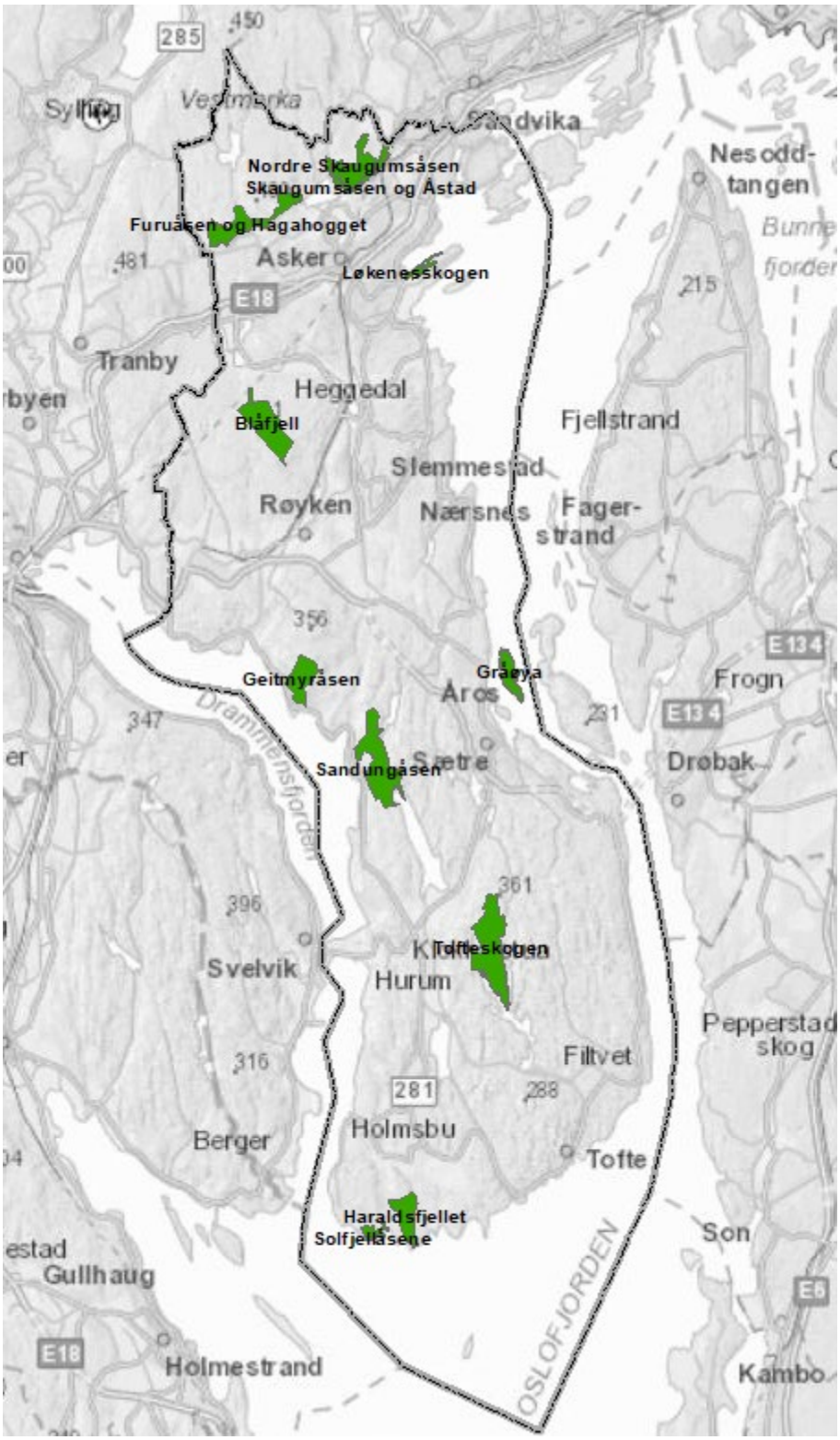

Figur 6. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

6.3.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Asker kommune skal bevare kulturlandskapets landskapselementer og landformer.

Fragmentering er oppstykking av areal i flere mindre enheter og innebærer nesten alltid tap av areal. Opprettelse av små teiger kan føre til at areal går ut av drift, med påfølgende gjengroing. Fragmentering av habitater for dyrelivet kan føre til at områder blir mindre tilgjengelige, noe som igjen kan føre til tap av genetisk variasjon, innavl og lokal utryddelse. Arealregnskap kan gi en oversikt over sammenhengende kulturlandskapsområder og fragmenteringer av disse.

Gjennom bevisst arealforvaltning må arealbruken styres vekk fra dyrka og dyrkbar jord. Kommunen må ha en høy terskel for å gi dispensasjoner til nedbygging av dyrka og dyrkbar jord etter jordlova og plan- og bygningsloven.

I jordbrukets kulturlandskap er landskapselementer som alléer, store trær, trerekker, steingjerder, gårdsdammer og åkerholmer viktige for landskapsbildet. Disse elementene kan også være leveområder for en rekke arter. Med landformer menes for eksempel ravinedaler. Oppfylling av ravinedaler og planering av areal endrer kulturlandskapet og har en negativ påvirkning på arter og naturtyper som finnes der.

Landbruksmyndigheten i kommunen forvalter flere tilskuddsordninger hvor ett av formålene er å ivareta kulturlandskapet: S*pesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og* Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP). Gjennom disse ordningen kan det bl.a. søkes støtte til rydding og inngjerding av beiter, og skjøtsel av kulturlandskapets landskapselementer.

Asker kommune skal være pådriver for et aktivt og bærekraftig landbruk for å forhindre gjengroing i kulturlandskapet

Antallet aktive gårdsbruk går ned, både nasjonalt og i Asker kommune. Dette kan føre til gjengroing som rammer arter og naturtyper som er avhengig av bruk og skjøtsel for å overleve. Driveplikten skal sikre matproduksjon, samtidig som arealets produksjonsegenskaper og kulturlandskapet blir ivaretatt. Aktiv drift reduserer også risikoen for at arealene bygges ned. Kommunens landbruksforvaltning følger opp driveplikten på jordbruksarealer.

Kommunen skal gjennom saksbehandling etter jord- og konsesjonsloven sørge for en drift og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.

Kommunen er initiativtaker og bidragsyter i arbeidet med innovasjon og næringsutvikling i landbruket, og initierer prosjekter som skal bidra til et mer klima- og miljøvennlig landbruk.

Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern

Totalt er rundt 6 % av skogen i Asker vernet etter naturmangfoldloven, mens det nasjonale målet for skogvern er 10 %. Skogvern baseres på såkalt frivillig vern[91] og innebærer at miljømyndighetene definerer hvilke skogtyper og naturkvaliteter som bør vernes. Ut fra dette tilbyr skogeier areal som kan vernes som naturreservat etter naturmangfoldloven §37. Skogeier avstår retten til å drive skogbruk i naturreservatet, og vil derfor få erstatning for tapet av fremtidige inntekter knyttet til skogbruk i området.

Vern av skog bidrar til at særlig to nasjonale mål for naturmangfold blir oppnådd:

- *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*
- *Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*

Når kommunen (skogforvaltningen) kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være interessante for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering. Ved befaring på privat grunn der kommunens skogrådgiver registrerer områder som kan være av interesse for vern, skal grunneier gjøres oppmerksom på muligheten for vern.

Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er egnet og oppfordre private skogeiere til det samme

For å sikre naturmangfoldet i skogen er det nødvendig med en overgang til mer naturvennlige hogstformer. Lukkede hogster eller selektiv hogst er en fellesbetegnelse for ulike skjøtselsregimer der målet er en mer variert skogstruktur med trær som varierer i høyde og alder og gjerne med flere treslag. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. Det er særlig i granskog hogstformen er aktuell. En skog med jevn fordeling av trær i ulik størrelse og alder, og som er stormsterk, er best egnet for selektiv hogst. Skogen skal forynges naturlig, og derfor må markvegetasjonen også være egnet for dette.

Lukkede hogster fører til færre brå endringer i skogen og livsvilkårene for mange arter vil opprettholdes. Lukkede hogster fører også til mindre fragmentering av arealer og vil derfor fungere som spredningskorridorer for vilt og planter. For friluftslivet vil lukkede hogstformer fremstå som et mer attraktivt rekreasjonsområde. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker.

For å gjennomføre og sikre en god lukket hogst, må kommunens skogforvaltning være oppdatert på ny kunnskap om lukket hogst og følge opp hogstene i dialog med utfører (tømmerkjøper/hogstmaskinfører).

[91] Frivillig vern. https://frivilligvern.no/

Asker kommune skal formidle kunnskap om naturvennlig skogbruk og skogens rolle som karbonbinder og karbonlager.

Lokale skogeierlag og skogeiersamvirkene er viktige kunnskapsformidlere ut til sine medlemmer. Gjennom fagsamlinger blir skogeiere informert om ny kunnskap om bla. naturvennlig og bærekraftig skogbruk. Statsforvalteren holder kurs og informerer kommunene om skogfaglige tema, og kommunen videreformidler dette til skogeiere på møter, befaringer og i informasjonsskriv.

Skogens rolle i karbonkretsløpet er et forskningsfelt i utvikling, og det kommer stadig ny kunnskap om temaet. Det er nødvendig med en bærekraftig og økonomisk forsvarlig drift av skogen, som samtidig sørger for høy karbonbinding. Dette betyr at kommunen må holde seg oppdatert på enhver tids gjeldende kunnskapsstatus på området. Kommunen må også sørge for at Askers skogeiere besitter den kunnskapen som skal til for å drive skogen på en klimavennlig måte.

6.4 Livet i vann

«Livet i vann» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kapittel 6 Livet i vann.

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Askers lange kystlinje (177 km) strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst. De kalkrike kystområdene med et stort biologisk mangfold er stedvis tett befolket og utbygd. Deler av kysten er under et stort press som følge av forurensning, forsøpling, utbygging og arealendringer, kommunalt avløp og landbruk. Forurensning eller andre påvirkninger vil derfor ha effekt på livet i vannet, og i verste fall kan leveforholdene endres så mye at arter forsvinner eller dør.

Økologisk tilstand

Arbeidet med vannmiljø og oppfølging av EUs vannrammedirektiv er i Norge implementert gjennom vannforskriften. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk og kjemisk tilstand». Økologisk tilstand er tilstanden for vannlevende planter og dyr og leveområdene deres. Leveområdene omfatter både vannkvalitet og fysiske forhold (f.eks. strømningsforhold, tilgjengelige vandringsveier og bunnforhold). God økologisk tilstand betyr at økosystemene ikke avviker vesentlig fra intakte økosystemer. Status per januar 2023 er at 56 av 123 vannforekomster i kommunen (46 %) har svært god eller god økologisk tilstand[92] (Figur 5). Mens resten av vannforekomstene (54 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand. Dette er en tilbakegang siden oktober 2020, da 52 % av vannforekomstene hadde for dårlig økologisk tilstand. Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand, mens Drammensfjorden har dårlig økologisk miljøtilstand.

[92] Vann-Nett. https://vann-nett.no/portal/

Regional vannforvaltningsplan 2022 – 2027 sier følgende: *«Rent vann er grunnlaget for alt liv. God vannforvaltning av alle vannforekomster er derfor viktig, både for å sikre et rikt og naturlig artsmangfold, men også for drikkevannskvalitet, badevannskvalitet, folkehelse, friluftsliv, sunn matproduksjon og fremtidig samfunnsutvikling.»*

Hovedutfordringer for livet i vann i Asker er menneskelig påvirkning knyttet til arealbruksendringer, urbane områder og infrastruktur. I tillegg bidrar tilførsler av næringssalter, partikler, organisk materiale og miljøgifter. Disse påvirkningene har negative konsekvenser for vannmiljøet og artsmangfoldet i vannforekomstene.

Helhetlig plan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

I mars 2021 ble «Helhetlig plan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» publisert[93]. Planen er utarbeidet av regjeringen på bestilling av Stortinget og gir prioriteringer av tiltak for Oslofjorden frem mot 2026. Målet er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas. Planen er sektorovergripende og peker på viktige tiltak innenfor ulike sektorer. Mange av tiltakene inngår i de regionale vannforvaltningsplanene og er en del av *«Nasjonale føringer for vannforvaltningstiltak».* I *Oslofjordplanen* har regjeringen gitt kommunene et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene[94].

Åroselvas utløp etter en regnværsperiode. Store mengder partikler føres med elva og ut i Oslofjorden. Økt sedimentasjon påvirker bunnfauna og makroalger negativt.

[93] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. 2021. Klima og Miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[94] Sak 0030/22, Utvalg for samfunnstjenester. Oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0030/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

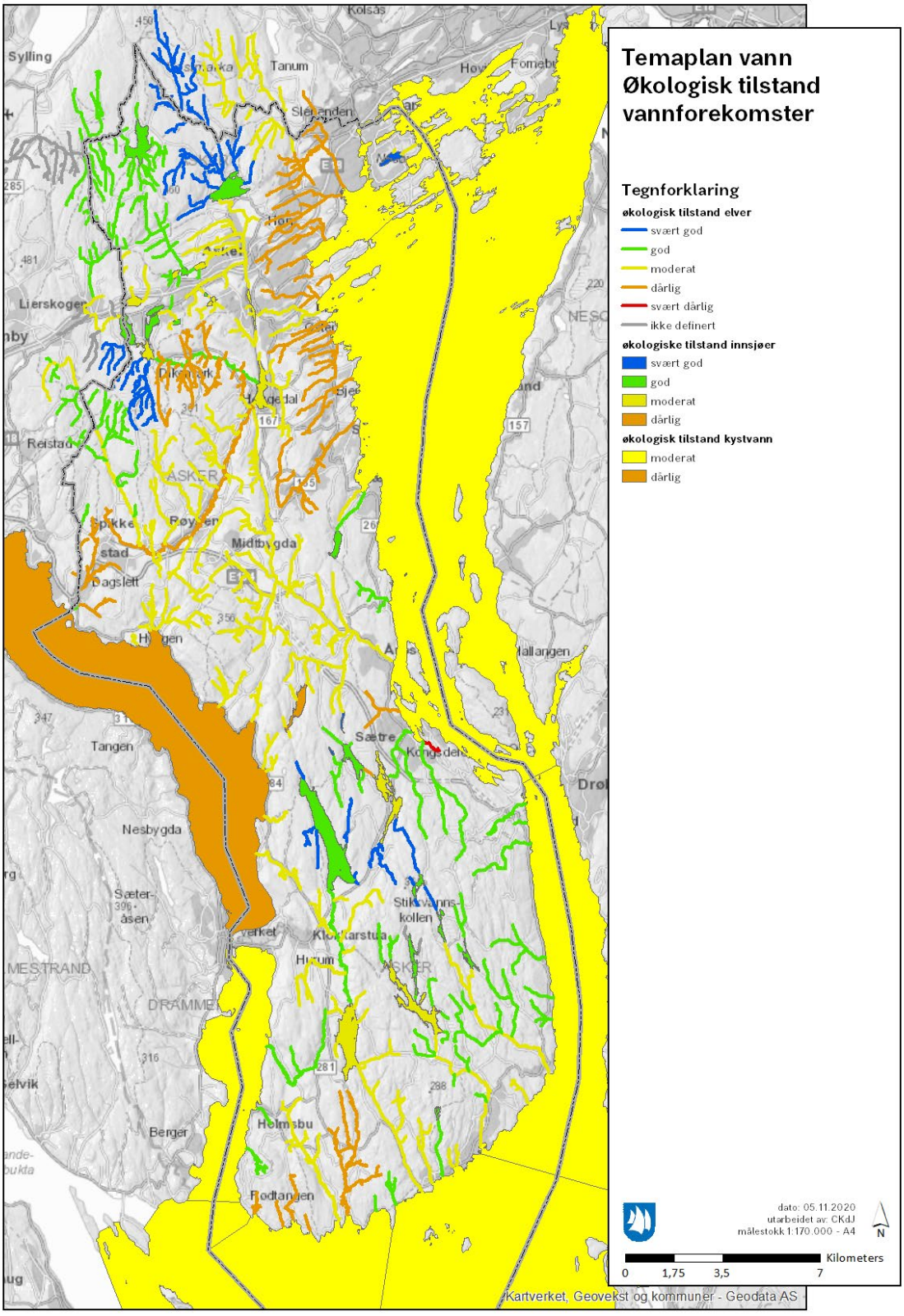

Figur 7. Økologisk tilstand for vannforekomstene i Asker (kilde: https://vann-nett.no/portal/#/mainmap)

Naturtyper og arter langs kysten

Strandeng og strandsump er naturtypen vi finner mest av på land ved kysten i Asker, mens det i vannet stort sett forekommer bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrasenger og andre undervannsenger. Ålegrasenger huser et artsrikt samfunn av marine arter [95](Fredriksen et al. 2005); binder sedimenter, reduserer erosjon og stabiliserer gruntvannsområder; og er viktige i klimasammenheng da de binder store mengder CO_2. Naturbase viser registreringer av 88 lokaliteter med ålegras i Asker etter DN-håndbok 19[96].

Forskning viser at kysttorsken er i ferd med å forsvinne fra kystområdene på Sør- og Østlandet, og spesielt ille er det i Oslofjorden[97]. Det er forbudt å fiske torsk i Oslofjorden hele året. I deler av Asker er det forbud mot alt fiske, med unntak av anadrome arter (laks og sjøørret), i gyteperioden fra 1. januar til 30. april. Nedgang i torskebestanden påvirker også en rekke andre arter negativt.

De siste årene har blåskjellbestanden i Oslofjorden gått ned. Færre blåskjell vil også ha konsekvenser for vannkvaliteten langs kysten. Ved at blåskjellene filtrerer vannmassene, tar de også opp næringsstoffer fra kloakkutslipp og avrenning fra jordbruk.

Askers sjøområde har et rikt fugleliv, men er også rekreasjonsområde for befolkningen i Stor-Oslo og omegn. Dette innebærer at sjøfuglenes hekkeplasser, oppvekstområder og næringsområder er preget av forstyrrelser. Andre utfordringer for sjøfuglene er areal- og klimaendringer og endret mattilgang.

Hummer er vurdert til *sårbar* (VU) på Norsk rødliste for arter 2021 på grunn av reduksjon i populasjonsstørrelse[98]. På bakgrunn av dette har Fiskeridirektoratet gått ut med en anmodning til kommunene om å nominere fredningsområder for hummer[99]. I 2021 ble det opprettet to hummerfredningsområder i Asker kommune: et ved Langåra og et ved Drøbaksjeteen[100].

Laks er en anadrom fisk som er vurdert til nær truet (NT) på norsk rødliste for arter[101]. I Asker har vi tre viktige laksevassdrag: Neselva, Askerelva/Blakstadelva og Åroselva. Det er kartlagt 38 potensielle sjøørretbekker i Asker og i 25 av disse ble det funnet fisk, hovedsakelig ørret og laks.

Vi viser til kunnskapsgrunnlaget kap. 6 for en mer detaljert oversikt over arter og naturtyper knyttet til kystvann.

---

[95] Fredriksen S, Christie H, Sætre BA (2005) Species richness in macroalgae and macrofauna assemblages on Fucus serratus L. (Phaeophyceae) and Zostera marina L. (Angiospermae) in Skagerrak, Norway. Marine Biology Research 1:2-19.
[96] Naturbase. Naturtyper etter DN-håndbok 19.
[97] Fiskeridirektoratet. Vern av Kysttorsk i sør. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Vern-av-kysttorsk-i-soer
[98] Tandberg AHS, Djursvoll P, Falkenhaug T, Glenner H, Meland K og Walseng B (24.11.2021). Krepsdyr: Vurdering av hummer Homarus gammarus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/14133
[99] Fiskeridirektoratet. Invitasjon til hummerfredning. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Nyheter/2020/Invitasjon-til-hummerfredning
[100] Fiskeridirektoratet. J-181-2021: Forskrift om fredningsområder for hummer. https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Regelverk-og-reguleringer/J-meldinger/Gjeldende-J-meldinger/J-181-2021
[101] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149

Naturtyper og arter knyttet til ferskvann

Det er et stort mangfold av naturtyper som er knyttet til ferskvann i Asker. Etter DN-håndbok 19 er det kartlagt et stort antall dammer i kommunen, men også *viktige bekkedrag*, *kalksjøer* og *intakt lavlandsmyr* i innlandet er naturtyper som forekommer ofte. Av våte skogsområder forekommer naturtypene rik sump- og kildeskog og gråor-heggeskog i størst antall. Disse skogstypene er ofte knyttet til ferskvannsforekomster.

Av naturtyper knyttet til ferskvann som er kartlagt etter NiN, er det flest registreringer av kalkrik myr- og sumpskogmark, men også flomskogsmark og flommyr, myrkant og myrskogsmark.

Blant ferskvannsarter vi finner i Asker er storsalamander, elvemusling, edelkreps og storørret. Storsalamander er ansett som nær truet på Norsk rødliste for arter, elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse og storørretbestanden går også ned. Edelkreps er en sårbar art, og står oppført på den norske rødlista som sterkt truet. Asker har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene og leveområdene deres.

Vi viser til kunnskapsgrunnlaget kap. 6 for en mer detaljert oversikt over arter og naturtyper knyttet til ferskvann.

Kantsoner langs vassdrag

Langs alle vannforekomster vil det naturlig vokse en form for kantvegetasjon. For å gi gode leveområder for planter og dyr er det mest ideelle at kantvegetasjonen er tett og med flere sjikt. Kantvegetasjonen er beskyttet gjennom vannressurslovens § 11: *«Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr»*[102]. Ifølge forslag til bestemmelser til ny kommuneplanens arealdel skal det *opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte hvor vegetasjon skal bevares på minst 20 meter i områder avsatt til LNF og 10 meter i områder avsatt til byggeformål og blågrønnstruktur*[103]*. Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* og *Norsk PEFC skogstandard* setter også krav til kantvegetasjon i forbindelse med jord- og skogbruk.

Et av tiltakene i *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*[104] er *Økt tilsyn med og håndheving av kravet i vannressursloven § 11 om at det langs vassdrag skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.* Dette skal følges opp av kommunen og NVE.

[102] Lovdata. Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven). https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-11-24-82

[103] Asker kommune. Forslag til *Bestemmelser kommuneplanens arealdel 2022-2034*. https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/revidert-dokumenter-etter-08.02.22/bestemmelser-til-kommuneplanens-arealdel-revidert-08.02.22.pdf

[104] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf

Kantvegetasjon langs elver og bekker har mange viktige funksjoner:

- kantvegetasjon er leveområde for mange dyre- og plantearter
- vegetasjonen langs vassdrag gir gode betingelser for dyrelivet i vannet
- døde trær og kvister bidrar til å øke det biologiske mangfoldet langs vassdragene og ved tilførsel av dødt trevirke til vassdraget gir det næring og skjulesteder for mange dyr som lever i vannet
- kantvegetasjon motvirker erosjon og har en naturlig flomdempende effekt
- vegetasjonen reduserer avrenning av næringssalter, jord- og løsmasser fra områdene rundt vassdraget, slik at mye av forurensningen hindres i å komme ut i vannet
- kantvegetasjonen skygger for elva og skaper dermed en mer stabil vanntemperatur
- kantvegetasjonen skaper grønne lunger og variasjon i omgivelsene våre

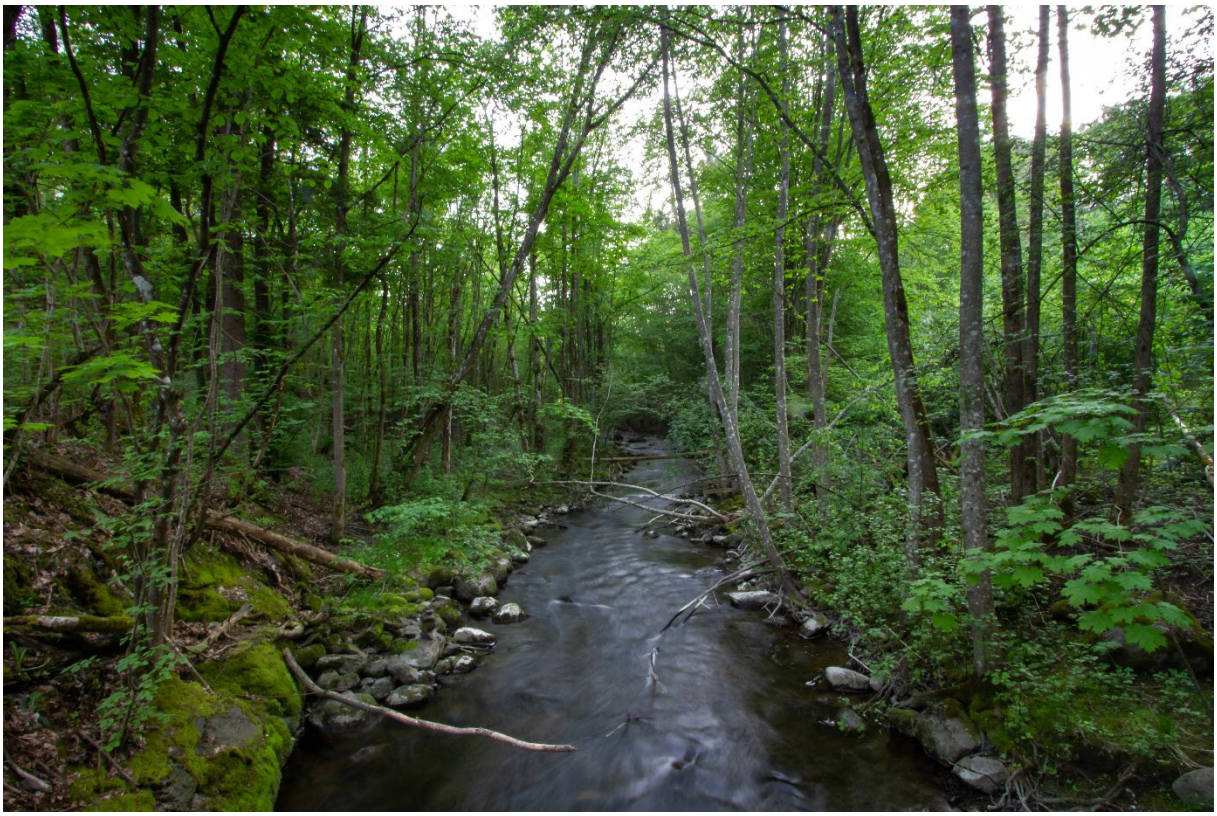

Askerelva.

6.4.1 Strategier

For innsatsområde «Livet i vann» er strategiene knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet; oppfølging av helhetlig plan for Oslofjorden; og at forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og arter knyttet til vann, skal stanses gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer.

Flere tjenesteområder og virksomheter i kommunen er involvert for å ivareta livet i vann på en best mulig måte og samarbeid for å nå målene er derfor nødvendig.

Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene.

Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk tilstand». Klimaendringer, med temperaturøkninger, ustabilt vær og endrede nedbørsmengder, forsterker utfordringer som bl.a. avrenning og erosjon fra jordbruksarealer. Økende erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden. Partiklene slammer ned bunnen og forverrer lys- og gyteforhold i både ferskvann og sjøen.

Miljøgifter som renner ut med overvann gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast et alvorlig problem. Fysiske tiltak i og langs vann, som for eksempel fyllinger, bygging av broer og annen infrastruktur, kulverter og bekkelukkinger har også negative konsekvenser for vannmiljøet.

Det må jobbes aktivt bl.a. med følgende tiltak for at tilstanden i vannforekomstene skal forbedres:

- Miljørådgivning til landbruksnæringen.
- Kontroll av buffersoner mot vassdrag i forbindelse med søknad om produksjonstilskudd og Regionale miljøtilskudd.
- Oppfølging av nye regionale miljøkravene i jordbruket.
- Hindre overløp fra pumpestasjoner, utbedre det kommunale ledningsnettet og sørge for at flest mulig private anlegg blir koblet til ledningsnettet.
- Tømming av sandfangkummer.
- Det må tas hensyn til vannmiljø og kantsoner i alle planer som utarbeides i kommunen. Det må utarbeides bedre rutiner for å ivareta vannmiljø og kantsoner i planprosessene, og kunnskapen om vannmiljø må økes i organisasjonen.

Asker kommune skal aktivt følge opp og bidra til at tiltakene i «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden» blir gjennomført

Det er dannet en kommunal arbeidsgruppe på tvers av virksomheter som jobber med å følge opp Oslofjordplanen. Samarbeidet, på tvers av virksomheter, videreføres for å prioritere tiltak for å bedre miljøtilstanden i fjorden. Arbeidet må konkretiseres og forankres i alle relevante virksomhetsplaner i kommunen.

Asker kommune skal gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann

Forringet vannkvalitet og fysiske inngrep i vannforekomster og kantsoner har ført til at ulike naturtyper og habitater forsvinner. Eksempler på sårbare naturtyper tilknyttet vann er ålegrasenger, bløtbunnsområder, tareskoger og våtmark.
Kysttorsk, blåskjell, hummer, sjøfugler, laks og sjøørret, storørret, storsalamander og elvemusling er eksempler på sårbare arter tilknyttet vann.

Kantvegetasjon er av vesentlig betydning for økologien i og langs vassdrag og den fungerer som blågrønne lunger i landskapet. For å unngå negativ påvirkning av tilførsel av partikler og dermed forurensning til vannforekomstene, må det langs hver vannforekomst være en bred nok kantsone. Ved saksbehandling av tilskuddsordninger i jordbruket inngår oppfølging av vegetasjonssoner mot vassdrag. Kantsonene må også ivaretas gjennom hensynssoner i reguleringsplaner.

6.5 Natur og klima

«Natur og klima» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: Kapittel 12 Natur og klima.

Natur og klima henger uløselig sammen og klima- og naturkrisa må ses i sammenheng. Det er i hovedsak tre grunner til dette:

- Klimaendringene påvirker naturmangfoldet og mange arter vil ikke klare å tilpasse seg klimaendringene.
- Å ta vare på natur hjelper oss å tilpasse oss klimaendringene og kan bidra til å løse utfordringer som flom, skred, overvann, avrenning m.m.
- Naturen spiller en viktig rolle i det globale klimagassregnskapet.

Klimaendringene påvirker naturmangfoldet

Når klimaet endrer seg, påvirkes også naturen. Mens noen arter vil trives bedre og øker i utbredelse, vil andre påvirkes negativt. Noen arter kan også dø helt ut[105]. Generelt sett er det arter som knyttes til vanlige naturtyper og som ikke har spesialisert seg i stor grad som kan tilpasse seg klimaendringene best. Dyr og planter som er tilpasset en lang vinter vil få utfordringer, og når forholdene i Norge blir gunstige for mer varmekrevende arter, vil nye

[105] Miljødirektoratet. 2018. Oppdatering av kunnskap om konsekvenser av klimaendringer i Norge. Rapport 2018:14. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1209/m1209.pdf

arter komme sørfra. Dette kan være alt fra fugler og eksotiske fiskearter til argentinamaur og flått. Flere av disse kan utkonkurrere norske arter, i tillegg til at de kan være skadelige for helse og økonomi.

Klimaendringene har aller størst påvirkning på marine systemer[106]. Havnivåstigning, stormflo og bølgepåvirkning kan føre til at havstrandarealet med det biologiske mangfoldet som lever der reduseres. Temperaturøkning kan føre til at stedegne arter forsvinner og mer varmekjære arter kommer til. Nedbørsøkning fører til økt tilførsel av ferskvann og økt avrenning av næringsstoffer. I tillegg fører den økte mengden CO_2 i atmosfæren til at havene blir surere. Dette påvirker bl.a. metningsgraden av kalsiumkarbonat i havet, noe som gjør det vanskeligere for skalldyr å danne skall[107].

I bekker, elver og innsjøer kan klimaendringene både føre til flere tørkeperioder og flere perioder med mye nedbør. Økt nedbør vil føre til økt erosjon og økt tilførsel av partikler, næringssalter og forurensing. Økte temperaturer og tørke kan påvirke laksefisk og andre kaldtvannsarter negativt og i innsjøer føre til synkende oksygenkonsentrasjon i dypvannet, økt risiko for oppblomstring av giftige blågrønnalger, økt vekst av begroingsalger og raskere gjengroing.

I skogen vil en lengre vekstsesong og høyere CO_2-konsentrasjon i atmosfæren gi raskere vekst og større primærproduksjon. Men klimaendringene vil også gi mer skader med flere stormer, tørke, skogbrann og økt fare for frostskader med temperatursvingninger rundt frysepunktet. Skogen kan også bli mer utsatt for sykdommer og skadedyr. Økte temperaturer kan over tid påvirke treslagssammensetning i skog og gi en økning av buskvegetasjon på myrer, noe som kan redusere artsmangfoldet på myra.

I kulturlandskapet vil økte temperaturer føre til lenger vekstsesong og dermed ytterligere gjengroing, både med stedegne og fremmede arter[108]. Endringer i vekstsesongen kan også gi konsekvenser for pollinering da insektenes aktivitetsperiode og plantenes blomstring vil kunne skje til forskjellig tidspunkt, såkalt økologisk mismatch[109].

Flere dager med veksling mellom frost og mildvær om vinteren kan føre til tidligere blomstring og knoppsprett, etterfulgt av frostskader dersom det kommer en ny frostperiode.

Vi henviser til temaplanens kunnskapsgrunnlag for en mer detaljert oversikt over hvordan forskjellige typer natur i Asker blir påvirket av klimaendringene og hva vi bør gjøre for å dempe de negative effektene. Miljødirektoratets veileder for klimatilpasning av naturmiljø gir en nærmere beskrivelse av hvordan kommunen kan få tiltak for klimatilpasning av naturen inn i sine plandokumenter[110].

Det viktigste vi kan gjøre for å unngå negative effekter av klimaendringene på naturmangfoldet, er å redusere klimagassutslippene. Men det er likevel lite sannsynlig at vi klarer å stoppe

[106] Jakobsson, S. & Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020 – Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport
1886. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1800/naturindeksfornorge2020_m1800.pdf
[107] Aall, C., et al. 2015. Havforsuring og sjømatnæringen på Vestlandet: Kunnskapsstatus og handlingsrom. Vestlandsforskingsnotat nr. 2/2015.
[108] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[109] Landro, J., 2018. Varmen fører til mismatch i naturen. NINA. Varmen fører til «mismatch» i naturen (nina.no)
[110] Miljødirektoratet. Veileder, Klimatilpasning av naturmiljø.
https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/naturmiljo/klimatilpasning-av-naturmiljo/naturmiljo/

klimaendringene helt. Da er det viktig at vi gjør det vi kan for at naturen i Asker skal være så robust som mulig mot de klimaendringene vi vet vil komme.

Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er:

- Ivareta klimautsatte arter og naturtyper, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning.
- Sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon til at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon.
- Sikre en bred sone med kantvegetasjon langs elver og rundt innsjøer. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer.
- Forvalte skogen på en måte som gjør den robust mot klimaendringer. En økt innblanding av furu og løvtrær kan f.eks. være et tiltak for å gjøre skogen mer heterogen og redusere sårbarhet for barkbilleangrep og skogbrann. Ungskogpleie utført til rett tid kan gjøre skogen mer motstandsdyktig mot stormskader og snøbrekk[111].

Naturbaserte løsninger for klimatilpasning

Vi kan gjøre mye for å gjøre naturen mer robust mot klimaendringene. Intakt natur kan også gjøre *oss* bedre rustet til å møte klimaendringene. Naturen kan hjelpe oss å tilpasse oss alt fra flom og skred til tørke. Dette kalles naturbaserte løsninger for klimatilpasning.
Skog, elver og vegetasjon bidrar til å redusere flom fordi vann bremses og jorda stabiliseres. Flommarkene er viktige for å redusere flommer og stabilisere underlaget. Vegetasjonen langs elver og bekker er viktig som vern mot flomødeleggelse og erosjon av elvebredder i tillegg til å hindre avrenning av forurensning til vassdragene. Myr og våtmarker er naturlige fordrøyningsområder ved at de magasinerer regnvann og regulerer avrenning. Elvesletter reduserer og forsinker flom.

Menneskelige inngrep i naturen, som flatehogst, etablering av skogs- og traktorveier og nedbygging av våtmarker og annen natur kan påvirke vannets veier og naturens evne til å dempe flom. Naturlige skogsområder og annen urørt natur får derimot sjelden skader under flom[112]. I tillegg vil skog som er driftet for å tåle flom, f.eks med lukka hogster, sjelden få alvorlige skader. På samme måte som langs elver, vil vegetasjon langs kysten også beskytte kystsonen mot oversvømmelse og erosjon. Enkelte økosystemer på havbunnen, som tang, tareskoger og ålegrasenger kan også binde opp store mengder CO_2 og dermed redusere havforsuring. Bevaring og restauring av disse økosystemene kan derfor være et mulig tiltak mot havforsuring[113].

[111] Søgaard, G. et.al. 2020. Klimakur 2030 – beskrivelse av utvalgte klimatiltak knyttet til skog. Supplement. Kap. 2.3.4.
[112] Hopland, A., Traae, E., & Myrabø, S. 2016. Eksempel på dreneringstiltak i små nedbørsfelt – Naturfareprosjektet Delprosjekt 5 Flom og vann på avveie. NVE, Rapport nr. 26-2016.
[113] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

Vegetasjon vil også virke forbyggende mot skred ved å stabilisere grunnen eller ved å fungere som en fysisk barriere dersom skredet først inntreffer. Det er derfor viktig å for eksempel ta vare på skog i bratt terreng. Skogens egenskaper har betydning for hvor effektiv skogen er til å beskytte mot og forebygge skred. Løvskog har røtter som går lenger ned i jordsmonnet og binder derfor jordsmonnet mer effektivt enn bartrær[114].

I mer urbane strøk er naturbaserte løsninger viktige verktøy for å håndtere overvann. Eksempler på naturbaserte overvannsløsninger er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag, regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Det er viktig å bevare åpne vann og vassdrag og gjenåpne lukkede bekker og elver der det er mulig.

Vegetasjon er ikke bare et verktøy for å redusere skadevirkningene ved økte nedbørsmengder, men kan også ha en skjermende effekt mot sterk vind og en positiv effekt ved økte temperaturer og tørke. Vegetasjon har for eksempel evnen til å kjøle ned lufta rundt seg både ved å absorbere varme når vannet i vegetasjonen fordamper og ved å lage skygge. Tiltak som bevaring og bærekraftig forvaltning av skog vil også være aktuelle tiltak mot tørke. Diversitet i skogen påvirker jordas egenskaper, hvor fort nedbøren infiltreres, og regulering av tilgjengelig vann. Det har bl.a. vist seg at skogrydding kan føre til redusert vannføring i tørkesesongen og dermed forsterke tørkeproblemer.

Naturens rolle i klimagassregnskapet

Den tredje viktige sammenhengen mellom natur og klima er naturens rolle i det globale klimagassregnskapet. Karbonlagring i naturen regnes som et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren[115]. Motsatt kan ødeleggelse eller endring av natur føre til store utslipp. Om verden skal nå målene fra Parisavtalen er det derfor svært viktig at vi tar vare på natur som har evnen til å lagre mye karbon.
Det viktigste virkemiddelet kommunen har for å ivareta karbonlagrene i naturen, er plan- og bygningsloven der man gjennom arealformål, hensynssoner og tilhørende bestemmelser og retningslinjer kan hindre at karbonrike områder, som skog og myr, blir bygget ned.

For å kunne ivareta karbonlagrene i naturen er det nødvendig å ha en oversikt over hvilke arealer som er spesielt karbonrike. Kommunen har derfor iverksatt et prosjekt for å utvikle et heldekkende kart over karbonlagring i Asker. I tillegg er det igangsatt et prosjekt for å utrede klimaeffekt og potensialet for karbonfangst i Askers myrer. Utredningen skal både vise myrområder som Asker gjennom arealforvaltningen må ta vare på og ødelagte eller sterkt modifiserte myrområder som bør restaureres.

Det er lagret karbon både i fjell, skog, vann, våtmark, enger, jordbruksland og i marine økosystemer, men myr er den naturtypen som lagrer mest karbon. Torva kan bestå av så mye som 50 prosent karbon og nede i de norske myrene ligger det like mye CO_2 som Norge kommer til å slippe ut de neste 66 årene[116]. Den største trusselen for myr i Norge er drenering og nydyrking av myr. I tillegg kommer nedbygging og uttak av torv. Utslippet fra

[114] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.
[115] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[116] Ellingsen, M. N. 2018. – I Norge har vi et stort ansvar for å bevare myra. – I Norge har vi et stort ansvar for å bevare myra (forskning.no)

ødelagte myrer i Norge er estimert til 5,55 megatonn CO_{2e} årlig[117]. Det tilsvarer 10 prosent av Norges totale årlige utslipp (2019).

I Asker er det imidlertid skogen som har aller størst betydning i karbonkretsløpet fordi den dekker et relativt stort areal. Miljødirektoratet gir ut tall for utslipp og opptak av klimagasser fra arealbrukssektoren[118]. Her kommer det fram at Askers skoger i 2015 stod for et opptak av 86 224 tonn CO_2e. Dette var en nedgang fra 2010 da opptaket var på 90 208 CO_2e. Det er ikke publisert nyere tall enn 2015-tall.

Produkter fra skogbruket er viktige for oss, og spesielt innen byggebransjen kan det føre til reduserte utslipp å bytte ut karbonintensive materialer, som stål og betong, med tre. Måten vi driver skogen på har imidlertid mye å si for opptak, lagring og utslipp fra skog.

Forskning på karbonopptak i naturen er et forskningsfelt i rivende utvikling og det er mange elementer som spiller inn i hvorvidt skogsdriften er klimavennlig eller ikke. I rapporten Klimakur 2030 fra Miljødirektoratet[119] er potensialet for å redusere Norges ikke-kvotepliktige utslipp av klimagasser analysert. Når det gjelder skogdrift er de tiltakene som gir de største utslippsreduksjonene på lang sikt skogplanteforedling, riktig treslagsvalg etter hogst, økt plantetetthet og planting av skog på nye arealer. Tiltak som kan gi utslippsreduksjoner også på kortere sikt er nitrogengjødsling av skog og optimering av hogstidspunkt. Enkelte av disse tiltakene er imidlertid omdiskuterte. NINA tar i sitt temahefte *Karbonlagring i norske økosystemer* opp noen dilemmaer. For eksempel kan tettere planting føre til mindre bakkevegetasjon, som bidrar til opptak og lagring av karbon, i tillegg til at tettere planting er negativt for biologisk mangfold og øker risikoen for skade i skogen. Gjødsling av skog kan gi økt forurensning og eutrofiering, mindre naturmangfold, endring i nivået av karbonutslipp og økte utslipp av N_2O.

Der man før hadde mest oppmerksomhet på karbonet som er lagret i vegetasjonen får nå jordkarbonet mer og mer fokus. Det er estimert at det i boreale skoger (som den norske barskogen tilhører) er lagret 3-4 ganger mer karbon i jordsmonnet enn i trær og andre planter over bakken[120]. Det forskes mye på hvordan skogsdrift påvirker karbonkretsløpet og sammenhengene er komplekse. Et viktig spørsmål er hvorvidt flatehogst fører til CO_2-utslipp eller ikke på lang sikt[121]. Nyere forskning viser at flatehogst forskyver konkurranseforholdet mellom mykorrhiza-sopp og nedbrytersopp, noe som igjen kan øke utslippet av CO_2 fra skogsjorda[122]. Dette henger sammen med at mykhorrhiza-soppen dør når vertstrærne hugges. Det må settes igjen en høy andel trær for at mykorrhiza-soppene skal klare seg gjennom en hogst. Når mykorrhiza-soppene forsvinner, får nedbrytersoppene fritt spillerom. En rask nedbrytning av dødt plantemateriale finner sted, og en tilsvarende stor mengde CO_2 slippes raskt ut fra jorda.

[117] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[118] Miljødirektoratet. Utslipp og opptak fra skog og arealbruk: For kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)
[119] Miljødirektoratet, 2020. Klimakur 2030. Tiltak og virkemidler mot 2030. M-1625. 2020. https://www.miljodirektoratet.no/globallassets/publikasjoner/m1625/m1625.pdf
[120] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[121] https://www.ecoforest.no/
[122] Bödeker, I.T.M., Lindahl, B.D., Olson, Å. and Clemmensen, K.E. 2016. Mycorrhizal and saprotrophic fungal guilds compete for the same organic substrates but affect decomposition differently. Funct Ecol, 30: 1967-1978.

Det begynner også å bli enighet om at opptak av karbon i skog kan økes ved å øke rotasjonslengden[123] (rotasjonslengde: hvor lang tid det går mellom hver hogst). Gammelskog har god tilvekst og forsetter å binde mye karbon minst 50-100 år forbi det som regnes som hogstmoden alder for skog[124] Når skogen blir flere hundre år gammel vil naturlig avgang av trær og tilvekst komme i balanse og karbonlageret i levende trær stabiliseres på et høyt nivå. Samtidig vil karbonlageret i skogsjorda fortsette å vokse.

Verden er helt avhengige av å benytte produkter fra skogindustrien for å få ned klimagassutslippene. Asker kommunes temaplan *Handling mot klimaendringene* peker blant annet på at bruken av massivtre som substitusjon for stål og betong kan gi vesentlige reduksjoner i klimagassutslipp. Det er derfor svært viktig å beholde et aktivt skogbruk, samtidig med at skogen driftes på en måte som gagner både naturmangfold og klima. Det er viktig for kommunen å holde seg oppdatert på forskningen framover og tilpasse driften av våre egne skoger til den enhver tid gjeldende kunnskapsstatus.

Noen ganger må vi velge mellom klimatiltak og naturhensyn

Kapittelet har så langt sett på sammenhengene mellom natur og klima. Vi har pekt på viktigheten av å redusere klimagassutslippene for å ta vare på naturen og viktigheten av å ta vare på naturen for å redusere klimagassutslippene og tilpasse oss klimaendringene.

I enkelte tilfeller kan det imidlertid være motsetninger mellom klimatiltak og naturhensyn. En stor del av klimapolitikken i Norge baseres på en elektrifisering av transportsektoren[125]. Elektrifiseringen vil kreve store investeringer i prosjekter innen fornybar energi, et omfattende nettverk av kraftledninger og ladestasjoner og en utvidelse av jernbanenettet. Det betyr omfattende inngrep i naturen. Andre eksempler på dilemmaer vi vil komme innom i kommunen, er nedbygging av natur for å anlegge gang- og sykkelveier, eller lokale massedeponier for redusert kjøring av masser. Dette er kompliserte dilemmaer der vi i hvert enkelt tilfelle må veie klimagevinsten mot tap av naturlige karbonlagre og andre naturverdier.

[123] Lundmark, T., Poudel, B.C., Stål, G., Nordin, A., and Sonesson, J. 2018. Carbon balance in production forestry in relation to rotation length. *Canadian Journal of Forest Research*. 48(6): 672-678. https://doi.org/10.1139/cjfr-2017-0410

[124] Stokland, J. N. 2021. Volume increment and carbon dynamics in boreal forest when extending the rotation length towards biologically old stands. *Forest Ecology and Management.* https://doi.org/10.1016/j.foreco.2021.119017

[125] Miljødirektoratet, 2020. Klimakur 2030. Tiltak og virkemidler mot 2030. M-1625. 2020. https://www.miljodirektoratet.no/globallassets/publikasjoner/m1625/m1625.pdf

6.5.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer.

Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er:

- Ivareta klimautsatte arter og naturtyper, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning.
- Sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon til at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon.
- Sikre en bred sone med kantvegetasjon langs elver og rundt innsjøer. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer.
- Forvalte skogen på en måte som gjør den robust mot klimaendringer. En økt innblanding av furu og løvtrær kan f.eks. være et tiltak for å gjøre skogen mer heterogen og reduserer sårbarhet for barkbilleangrep og skogbrann. Ungskogpleie utført til rett tid kan gjøre skogen mer motstandsdyktig mot stormskader og snøbrekk[126].

Asker kommune skal bruke naturbaserte løsninger som et verktøy for å tilpasse oss klimaendringene

Kommunen skal ha et bevisst forhold til de økosystemtjenestene naturen gir oss når det gjelder å redusere konsekvensene av et endret klima. Vi må ta vare på skog og annen vegetasjon der vi ser at den er viktig for å bremse vann, stabilisere jordsmonn og som en fysisk barriere mot skred. Vegetasjonen langs elver og bekker og langs kysten må også ivaretas, da dette er spesielt viktig som vern mot flomødeleggelse og erosjon, i tillegg til å hindre avrenning av forurensning.

Myr og våtmarker er naturlige fordrøyningsområder ved at de magasinerer regnvann og regulerer avrenning. Disse må bevares og i flere tilfeller restaureres. Elvesletter og flommarker må beholdes som buffere for flom.

Marine økosystemer som har evnen til å binde opp CO_2, slik som tang, tareskoger og ålegrasenger må ivaretas for å bremse havforsuring.

I urbane strøk med mye tette overflater er det spesielt viktig å bruke naturbaserte løsninger som overvannshåndtering. Eksempler er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag,

[126] Søgaard, G. et al. 2020. Klimakur 2030 – beskrivelse av utvalgte klimatiltak knyttet til skog. Supplement. Kap. 2.3.4

regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Åpne vann og vassdrag må bevares og lukkede bekker og elver gjenåpnes der det er mulig. I urbane områder kan også vegetasjon beskytte mot økte temperaturer, tørke og vind.

Naturbaserte løsninger for klimatilpasning må innarbeides i reguleringsplaner og i kommunens egne bygge- og anleggsprosjekter.

Asker kommune skal unngå å bygge ned karbonrike arealer og bidra til at arealene forvaltes på en slik måte at det ikke lekker ut mer CO_2 enn det som lagres i naturen.

Det er gjennom temaplan Handling mot klimaendringene[127] vedtatt netto null nedbygging av våtmarker, elvesletter, myr og matjord. Asker kommune skal bruke plan- og bygningsloven som verktøy og gjennom arealformål, hensynssoner og tilhørende bestemmelser og retningslinjer hindre at karbonrike areal bygges ned. Der det er mulig skal også forringede myrer og våtmarker restaureres. Da skogen står for et stort karbonlager i Asker, bør man også etterstrebe å ikke bygge ned skog.

For å kunne ivareta karbonlagrene i naturen er det nødvendig å ha en oversikt over hvilke arealer som er spesielt karbonrike. Det skal utvikles et kartverktøy som gir en komplett oversikt over Askers arealer og hvor mye karbon som lagres i disse.

Det er også viktig å forvalte karbonrike arealer, som myr og skog, på en slik måte at det ikke lekker ut mer CO_2 enn det som lagres her. Dette innebærer for eksempel å unngå grøfting av myrer og å skjøtte skogen på en klimavennlig måte (se siste strategi i kap. 6.3.1).

Asker kommune skal vekte naturhensyn like høyt som klimahensyn og unngå klimatiltak som gir negative konsekvenser for naturen

Kommunen kommer fra tid til annen opp i dilemmaer der vi må vekte klimahensyn opp mot naturhensyn. Skal vi tillatte et lokalt massedeponi for å redusere transport av masser, dersom dette fører til ødeleggelse av skog eller igjenfylling av en ravinedal? Skal vi anlegge en gang- og sykkelvei, dersom dette betyr at vi må hugge en grøntkorridor? Skal vi etablere en ladestasjon langs riksveien, dersom dette betyr at vi mister en hundremeterskog? Kommunen må her gjøre en nøye vurdering av positive og negative konsekvenser i hvert enkelt tilfelle. Unngåtte klimagassutslipp på kort og lang sikt må vektes opp mot tapte naturverdier, endringer i karbonlagringsevne på kort og lang sikt og klimagassutslipp i anleggsperioden.

[127] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/

Restaurert myr.

6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid

«Forankring, kompetanseheving og samarbeid» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kap. 10 Lokalt viktig naturmangfold, kap. 15 Natur og menneske og kap. 16 Kommunens rolle.

Tapet av natur er større enn noen gang og aldri før i menneskets historie har flere arter vært truet av utryddelse enn nå. Også i Asker trues naturen av nedbygging og Sabimas rangering i *Naturkampen* viser at vi blant annet gjør det dårlig når det gjelder dispensasjoner i LNFR områder og i strandsonen[128]. Samtidig ser vi at det er stor enighet blant Askers innbyggere om at natur er viktig for dem og at kommunen må jobbe for å ta godt vare på kommunens natur. I en innbyggerundersøkelse gjennomført høsten 2022 svarte så mange som 80 % at de var opptatt av natur- og miljøspørsmål og 86 % svarte at det var viktig for dem at Asker kommune jobber aktivt for å stanse tap av natur.

Dersom Asker kommune skal innfri målsetningen om å verne om og sikre naturmangfoldet for fremtiden kreves gjennomgripende endringer. Forankring av målene hos alle relevante aktører, kompetanseheving i organisasjonen og i askersamfunnet og samarbeid mellom alle aktørene vil være essensielt.

Forankring – likeverd mellom de tre bærekraftsdimensjonene må forankres bredt

Dersom Asker skal nå målet fra kommuneplanen om å verne om og sikre naturmangfoldet krever det en bred forankring hos alle aktørene, fra politisk og administrativ ledelse og hver enkelt medarbeider i kommunen, til innbyggere, frivillighet og næringsliv. Administrativ og politisk ledelse må være tydelige naturambassadører og rollemodeller og de må etterspørre resultater.

Hensynet til natur må bli en integrert del av kommunens kjernevirksomhet. Det betyr at det må bli en reell likeverdighet mellom økonomi, miljø og sosiale forhold i beslutningsgrunnlag og i beslutninger som tas. Økonomi kan ikke lenger være det dominerende styringsmålet, og lønnsomheten av tiltak bør vurderes over en lengre tidsperiode enn det vi gjør i dag. Forringelse av natur har store konsekvenser for økonomi, folkehelse, naturgoder og naturens egenverdi.

Det må være en tydelig rød tråd fra kommuneplanens samfunnsdel og naturmangfoldplanen til arealdelen og hver enkelt reguleringsplan og byggesak.

Naturhensyn må også forankres hos innbyggere, frivillighet og næringsliv for at vi skal klare å skape oppslutning og engasjement rundt ivaretakelse av natur. For å engasjere, bør vi treffe både hode og hjerte. Det betyr at det vi kommuniserer må være rasjonelt og logisk, men samtidig berøre følelsene våre. I lang tid har naturkrisa kommet litt i skyggen av klimakrisa i nyhetene. Samtidig ser vi at det for mange målgrupper kan være enklere å ta inn over seg endringer som skjer i naturen, enn endringer som skjer med klimaet. De aller fleste av oss har et forhold til naturen, enten det gjelder hverdagslek i nabolagets hundremeterskog, skiturer på fjellet eller sommerferier i båt på Oslofjorden. Dette gjør at engasjementet for natur allerede er til stede og at tiltak i favør av naturen lettere kan godtas.

En viktig forutsetning for å forankre arbeidet med naturmangfold hos innbyggerne er å tilrettelegge for et inkluderende friluftsliv. Friluftsliv gir kunnskap og øker forståelsen for natur

[128] Sabima, Naturkampen. https://naturkampen.sabima.no/

og kultur. Nærhet til naturen fører til et sterkere ønske om å beskytte den[129]. I tillegg har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Slik friluftsliv gir en økt forståelse for viktigheten av å ta vare på natur, vil også et rikt naturmangfold være viktig for flere friluftsaktiviteter slik som jakt, fiske, høsting, sanking og båtliv. Friluftsliv og naturmangfold kan derfor bidra til en gjensidig styrking av hverandre.

Kompetanseheving – mangelfull kartlegging og endringsblindhet gjør at vi stadig taper mer natur

For å være i stand til å ta gode beslutninger på naturens vegne er ikke engasjement alltid nok. Det er også nødvendig at alle involverte aktører har tilstrekkelig og relevant kompetanse og at kunnskapsgrunnlaget er godt nok.

Det er behov for en økt forståelse og kompetanse på naturmangfold hos kommuneledelsen, planleggere og byggesaksbehandlere, blant politikere og utbyggere. Kartlegging av natur er et viktig verktøy for å øke kunnskapen. Dette er det skrevet mer om i kapittel 6.2. Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver for en naturvennlig politikk og forvaltning. I innbyggerundersøkelsen om naturmangfold kom det frem at over halvparten av de som svarte ikke visste hva begrepet naturmangfold betyr, og 27% oppga at de ikke hadde hørt om begrepet naturmangfold. Dette tyder på at behovet for kompetanseheving hos befolkningen er til stede.

Fenomenet «endringsblindhet» gjør at det er vanskelig for oss å ivareta mangfoldet av arter og beholde robuste økosystem over et lengre tidsperspektiv. Endringsblindhet, eller “shifting baseline syndrome”, innebærer at vi ikke nødvendigvis legger merke til de gradvise endringene som skjer i naturen. Vi mennesker husker naturen fra vår egen tid og blir lurt til å tro at det er standarden for hvor mangfoldig den skal være. Referansepunktet vil endre seg fra generasjon til generasjon. Hver generasjon vil bruke bildene de husket som barn som en standard for hva som er normalt, og grensene for hva vi forstår med at *vill natur* forskyves.

Et eksempel er mengden døde trær i skogen[130]. En tredjedel av alle arter i skogen lever i og av døde trær. Siden 1920 har mengden død ved blitt tredoblet, men samtidig er dagens mengde av dødt trevirke bare en femtedel av hva den var før menneskene begynte å påvirke skogen.

Endringsblindhet handler ikke om at vi skal rygge flere hundre år tilbake i tid. Bevissthet rundt endringsblindhet handler om at vi må ha riktig referansepunkt når vi gjør opp status for naturen og hvor naturens tålegrense ligger. Naturhistorie på timeplanen, flere grøntområder i byene og mer bruk av fritiden vår i naturen kan være med på å motvirke innskrenkede referansepunkter.

[129] Dannevig, H. & Aall, C. (2018). Friluftsliv og bærekraft. I L. I. Magnussen & T. Vold (Red.), *Friluftsliv og guiding i natur. Teori og praksis* (s. 81–92). Universitetsforlaget.
[130] Thygeson, A. S., Endringsblindhet. https://blogg.forskning.no/insektokologene/endringsblindhet/1319194

Samarbeid for å nå målene

For å nå målene i Asker kommune må vi jobbe med natur på nye måter og prioritere helhet og samarbeid på tvers av organisasjonen, med andre kommuner og øvrig offentlig forvaltning, med næringslivet, lag og foreninger og akademia.

Manglende kapasitet, ressursknapphet og varierende kunnskapsnivå i de ulike avdelingene i kommunen er utfordrende. Det er derfor viktig med et tett samarbeid mellom avdelingene. Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig.

I tillegg til det interne samarbeidet er det svært viktig med en god dialog med resten av kommunesamfunnet. Det er ikke hensiktsmessig hvis innbyggere eller næringslivet i kommunen opplever at tiltak og politikk blir tvunget på dem uten at tiltakene gir mening og uten mulighet for deltakelse i utformingen av tiltaket. For å lykkes i kommunikasjonen, bør kommunen ta utgangspunkt i det lokale og nære, med en positiv innramming. Vi bør løfte frem mulighetene og gevinstene. Det kan være rent vann, bedre folkehelse, flomdemping, nye grøntområder, forretningsmuligheter, økonomiske gevinster, grønne opplevelser eller bedre livskvalitet. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er viktige ressurser med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Disse kan hjelpe oss å kommunisere ut til forskjellige målgrupper, i tillegg til at de kan komme med viktige innspill til kommunens eget arbeid.

Som en stor og relativt økonomisk robust kommune har vi også et ansvar for å drive innovasjon, samarbeide med akademia, finne morgendagens løsninger og utveksle erfaringer med andre. Innovasjon og samarbeid gir også fordeler til oss selv. Samarbeid gir tilgang til et større fagmiljø som er viktig for læring og kompetanseheving, og gjennom samarbeid er det mulig å gjennomføre større og mer krevende utviklings- og innovasjonsprosjekter enn det vi klarer på egenhånd. KS Innovasjonsbarometer viser at en innovativ kommune gir bedre kvalitet, større medarbeidertilfredshet og økt effektivitet. Å være gode på å ta vare på natur er også positivt for kommunens omdømme, som igjen er viktig for å skape handlingsrom og bygge tillit.

6.6.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal, gjennom forankring, opplæring og kompetanseutvikling i egen organisasjon, bidra til en forvaltning som verner om og sikrer naturmangfoldet.

En naturvennlig politikk avhenger av at vi vet hvor vi har verdifull natur og at vi forstår hvorfor vi skal ta vare på naturen. Kommunen må derfor ha bedre og lett tilgjengelig informasjon om naturmangfold for publikum og saksbehandlere. Dette innebærer blant annet at kommunen skal være godt kartlagt for naturmangfold og at informasjonen skal ligge tilgjengelig i Askerkart.

Kommunens ansatte og politikerne må ha tilstrekkelig kompetanse om naturmangfold til å vite når vi har en negativ påvirkning på naturen, og da redusere og helst unngå slik aktivitet. Det trengs spesielt høyere kompetanse om hvordan alt henger sammen i naturen, slik at vi

kan vurdere samlet belastning på tvers av reguleringsplaner og aktivitet i kommunen. Kunnskap om økosystemene og sammenhengene i naturen er også viktig for å sikre en rød tråd fra målene i kommuneplanens samfunnsdel via kommuneplanens arealdel og temaplan for naturmangfold ned til hver enkelt reguleringsplan og byggesak, slik at de overordnede målene ikke glemmes i enkeltsakene.

Kommunen må ha god kunnskap om naturvennlig drift av uteområder, skjøtsel og restaurering av natur.

Asker kommune skal utvikle strukturer og metodikk som sikrer en helhetlig og balansert tilnærming til de tre bærekraftsdimensjonene miljø, økonomi og sosial bærekraft

For at Asker kommune skal ta naturhensyn i alle relevante beslutninger må det utvikles balanserte styringsmål og verktøy for økonomi, miljø og sosiale forhold. Kommunen må ta i bruk prinsippene for rapportering av trippel bunnlinje for å vise sammenhengen mellom økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. Dette vil kreve ny kompetanse og omlegging av virksomhetens rapportering, Den triple bunnlinjen er et rammeverk som definerer tre bunnlinjer bedrifter må tilfredsstille for å kunne fremme en bærekraftig utvikling:

1- Profitt – økonomisk fremgang. Å ha et langsiktig perspektiv, forbli konkurransedyktig og skape økonomisk verdi.
2- Planet – miljømessig ansvar. Å sikre at bedriftens aktivitet tar hensyn til miljøet, og strebe etter kontinuerlige forbedringer
3- People – sosiale forhold. Å ta hensyn til lokalmiljø og samfunnet ellers. Å inkludere sosiale, kulturelle og politiske spørsmål som er relevante for kjernevirksomheten.

Oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Det vil si at vi må holde oss innenfor visse miljømessige rammer, eller det vi også kaller planetens tålegrenser[131], jmf. kap. 8.3.

Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet

Kommunen må veilede og informere om naturmangfold til ulike grupper i aktuelle kanaler. Kommunen skal inspirere og øke kunnskapen om natur og hvilke tiltak kommunen gjør for å ivareta naturen. Innrammingen av kommunikasjonen bør være positiv og vi bør prøve å engasjere de forskjellige målgruppene til å være med å løse problemene. Målgrupper kan for eksempel være jordbruket, skogbruket, elever, hageeiere, osv., og kommunikasjonskanaler kan være sosiale medier, dialogmøter, undervisningsopplegg ved skoler, lokalaviser, osv.

[131] Rockström, J., Steffen, W., Noone, K. *et al.* A safe operating space for humanity. *Nature* **461**, 472–475 (2009). https://doi.org/10.1038/461472a

Tilrettelegging for et inkluderende friluftsliv vil være viktig for å øke kunnskapen og engasjementet for naturmangfold hos innbyggerne. Viktige friluftsområder, som Semsvannet landskapsvernområde, er viktige kunnskapsarenaer for formidling av naturverdier og informasjon om hvordan man tar hensyn når man ferdes i naturen.

Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold

Kommunen må bli flinkere til å utnytte den kompetansen og dugnadsånden som finnes i frivilligheten. De lokale naturorganisasjonene besitter mye biologisk kunnskap og lokalkunnskap om naturen i Asker som er verdifull som innspill til planverk og aktiviteter, og det er også relevant å invitere organisasjonene inn i samarbeid for å formidle naturkunnskap til innbyggerne eller i skolene. Organisasjonene bidrar med kartlegging, overvåking og skjøtsel av natur, og det kan her være fruktbart med et enda tettere samarbeid med kommunen.

Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter.

Kommunen har dialog med både jord- og skogbruket blant annet om naturvennlig produksjon og drift. Jord- og skogbruket sitter på mye kompetanse, og det kan også her være nyttig å innlede samarbeid om formidling mot innbyggere og skole.

Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner i en rekke saker som omhandler natur. Blant annet naturhensyn i kommunale planer, forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om natur, tildeling av tilskuddsmidler og bekjempelse av fremmede arter.

Akademia er en samarbeidspartner kommunen må knytte seg tettere til, også i naturspørsmål. For å drive innovasjon og finne morgendagens løsninger er det helt nødvendig å ha akademia med på laget. Et konkret eksempel på et samarbeid med akademia om naturspørsmål er vår søknad til forskningsrådet om et prosjekt om samstyring av areal- og naturhensyn i offentlig planlegging, sammen med Sintef, NINA og flere andre kommuner.

7 Evaluering og rapportering

Systematisk evaluering og resultatoppfølging er en viktig del av styringsprosessene i Asker kommune, og skal sikre at vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss. Nøkkeltall, forskning, eksterne analyser, aktivitets- og planoppfølging og øvrig statistikk er sentrale kilder til kunnskap om hvorvidt temaplanen bidrar til å nå kommunens mål. I arbeidet med å vurdere graden av måloppnåelse bør det legges vekt på en helhetlig analyse av flere ulike kunnskapskilder. En samlet vurdering av status og måloppnåelse vil i årene fremover bli gitt i forbindelse med årsrapporten.

8 Virkninger av planen

Avsnittene under gir en kort beskrivelse av virkningene av planen knyttet opp mot de tre bærekraftsdimensjonene økonomiske, miljømessige og sosiale forhold.

8.1 Økonomiske og organisatoriske forhold

Å stanse tap av natur koster, men det koster mer å la være

Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører.

Verdiskaping og velstand er i stor grad avhengig av naturens ressurser og tjenester, samtidig som vi er avhengige av import og industriproduksjon i andre land. Tap av natur i andre deler av verden vil derfor også få konsekvenser for oss.

I dag sees natur på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Vi må gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur. Gjennom en arealforvaltning hvor bevaring av natur legges som et premiss, vil vi kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt utvikle egnede områder. På samme måte er en bærekraftig samfunnsutvikling avhengig av at kostnadene ved naturødeleggelser hensyntas ved planlegging og gjennomføring av utbyggingsprosjekter.

Karbonlagring i naturen er et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren. I tillegg kan naturbaserte løsninger for å møte klimautfordringer som bl.a. flom, overvann og skred spare samfunnet for store summer[132]. Ved restaurering av natur vil også gevinsten i gjennomsnitt være verdt mer enn kostnadene for tiltaket[133].

Det må skje et skifte fra en lineær økonomi til en sirkulær økonomi, der ressursene brukes langt mer effektivt og der behovet for å ta ut nye ressurser reduseres. Omstilling til sirkulær økonomi vil bremse forbruket av natur. Det er god økonomi både for kommunen, innbyggere og næringslivet og er helt nødvendig for at vi skal slippe å oppleve ressursmangel i fremtiden.

Det er vanskelig å gi et eksakt tall for kostnader knyttet til oppfølging av denne temaplanen før det er definert hvilke tiltak som skal gjennomføres for å konkretisere strategiene. Flere av tiltakene vil kunne kreve økte driftskostnader, flere personalressurser, kompetanseheving, kjøp av faglig rådgiving, informasjonstiltak og inntektsbortfall ved å avstå fra å utvikle arealer med naturverdier.

Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av natur krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

[132] IISD (2021) How Can Investment in Nature Close the Infrastructure Gap?
[133] IPBES (2018) Media Release: Worsening Worldwide Land Degradation Now 'Critical', Undermining Well-Being of 3.2 Billion People.

8.2 Sosiale forhold

Et samfunn med forringet natur er et fattigere samfunn. Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. En befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og med mulighet for flere år i produktivt arbeid[134].

Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Befolkningens helse og livskvalitet er i stor grad påvirket av grunnleggende faktorer som ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat og et trygt sted å bo. Dagens klimakrise, tap av naturmangfold og endringer av økosystemer påvirker grunnleggende livsfaktorer og naturgoder, som igjen vil få en negativ effekt på folkehelsen[135]. Flere studier har vist at de som bor i nærheten av grønne områder har bedre fysisk og psykisk helse enn de som bor i større avstand fra grønne områder[136, 137].

Skolen og barnehagen er viktige arenaer for å fremme forståelsen for å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold skal være en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

For å lykkes med å nå målene er det viktig med økt samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere aktive innbyggere som engasjerer seg gjennom en organisasjon kan spille en viktig rolle.

8.3 Miljømessig forhold

Det er en kjensgjerning at oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Det vil si at vi må holde oss innenfor visse miljømessige rammer, eller det vi også kaller planetens tålegrenser[138]. Det er i forskningen identifisert ni globale tålegrenser som har betydningen for jordas stabilitet og motstandsdyktighet. To av disse kalles for kjernegrenser: klima og tap av biologisk mangfold. Om disse overskrides kan det få katastrofale følger. Tap av naturmangfold truer de ressursene og økosystemene som menneskeheten er avhengig av.

---

[134] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

[135] World Health Organization (c2021): https://www.who.int/health-topics/climate-change#tab=tab_1

[136] Toftager, M m.fl. (2011) Distance to Green Space and Physical Activity. Journal of Physical Activity and Health, 2011, 8, 741 -749 © 2011 Human Kinetics, Inc.

[137] Maas m.fl. (2009) Morbidity is related to a green living environment. https://jech.bmj.com/content/63/12/967

[138] Rockström, J., Steffen, W., Noone, K. *et al.* A safe operating space for humanity. *Nature* **461**, 472–475 (2009). https://doi.org/10.1038/461472a

Temaplan for naturmangfold er derfor en av de viktigste temaplanene for bærekraftsarbeidet i Asker kommune.

Selv om naturen i Asker er avhengig av utvikling i nabokommuner, resten av landet og verden for øvrig, er det svært viktig at Asker gjør sitt: Det er Asker som bestemmer utviklingen i kommunen framover, hvor det skal bygges ut, hvilke naturområder som skal bevares, hvordan vi skjøtter våre naturtyper, hvilke krav vi skal sette til næringslivet og hvordan vi kommuniserer om natur til våre innbyggere.

Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: det må skje her i Norge og det må skje i Asker, så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene fra denne temaplanen i alle reguleringsplaner, byggesaker, virksomhetsplaner, drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet i Asker komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

9 Vedlegg

9.1 Kunnskapsgrunnlag

9.2 Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier

Innsatsområde	Strategi	Delmål	Hovedmål
Sårbare arter og naturtyper	Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av arter og naturtyper	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal ivareta og tilrettelegge gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Natur i arealplanlegging	Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal føre arealregnskap og arbeide for å oppnå arealnøytralitet	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal prioritere natur og klima minst like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er*

			utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
	Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Skog og kulturlandskap	Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Asker kommune skal bevare kulturlandskapets landskapselementer og landformer.	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal være pådriver for et aktivt og bærekraftig landbruk for å forhindre gjengroing i kulturlandskapet	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er mulig og oppfordre private skogeiere til det samme	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal formidle kunnskap om naturvennlig skogbruk og skogens rolle som karbonbinder og karbonlager.	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er*

			utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
Livet i vann	Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene.	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal aktivt følge opp og bidra til at tiltakene i «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden» blir gjennomført	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Natur og klima	Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer.	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal bruke naturbaserte løsninger som et verktøy for å tilpasse oss klimaendringene	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal unngå å bygge ned karbonrike arealer og bidra til at naturen i kommunen forvaltes slik at det ikke slippes ut mer CO_2 enn det tas opp i naturen.	Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal vekte naturhensyn like høyt som klimahensyn og unngå klimatiltak som gir negative konsekvenser for naturen	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Forankring, kompetanseheving og endring	Asker kommune skal, gjennom forankring, opplæring og kompetanseutvikling i egen organisasjon, bidra til en	Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og

	forvaltning som verner om og sikrer naturmangfoldet.	samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.	anstendig arbeid for alle
	Asker kommune skal utvikle strukturer og metodikk som sikrer en helhetlig og balansert tilnærming til de tre bærekraftsdimensjonene miljø, økonomi og sosial bærekraft	Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
	Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet	Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.	Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
	Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold	Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.	Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.

9.3 Definisjoner

Arealnøytralitet: Balanse i arealregnskapet, der nedbygging av natur ikke fører til at noen naturtyper reduseres i omfang og kvalitet.

Ansvarsart: Dersom en stor andel av en arts utbredelse finnes i en kommune, kan kommunens behandling av arten bli helt avgjørende for hvordan den utvikler seg og om arten overlever. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten gjennom god forvaltning.

Boreonemoral vegetasjonssone: Sonen består av edelløvskog på de mest gunstige stedene. Finnes hovedsakelig langs kysten av Sør-Norge og rundt Oslofjorden.

Bærekraftig: Et begrep som brukes for å karakterisere økonomiske, sosiale, institusjonelle og miljømessige sider ved menneskelige samfunn. Begrepet stammer fra Brundtlandrapporten i 1987, der bærekraftig utvikling defineres som utvikling som imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov.

FNs bærekraftsmål: Verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Frivillig vern av skog: Frivillig vern av skog innebærer at miljømyndighetene definerer hvilke skogtyper og naturkvaliteter som bør vernes. Ut fra dette tilbyr skogeier areal for vern. Miljømyndighetene vurderer om området har naturfaglige kvaliteter som tilsier at det bør vernes, og deretter forhandles det fram en avtale om frivillig vern mellom skogeier og staten. Skogeier avstår retten til å drive skogbruk i naturreservatet, og vil derfor få erstatning for tapet av fremtidige inntekter knyttet til skogbruk i området

Karbonkretsløpet: Karbonets kretsløp gjennom luften, vannmassene, levende organismer, jordsmonnet og berggrunnen.

Karbonlager: Oppsamling av karbon, det vil si at karbondioksid (CO_2) tas ut av atmosfæren og lagres over kort eller lang tid. Karbonlagring skjer enten naturlig gjennom jordas karbonkretsløp eller teknisk ved hjelp av mennesker.

Karbonrike arealer: Arealer som har evnen til å ta opp og lagre store mengder karbon, som for eksempel skog og myr.

Markaforskriften (Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar**)**[139]: Formålet med forskriften er å sikre et bærekraftig skogbruk som bidrar til å ta vare på og utvikle kvaliteter i området knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap og kulturminner i marka.

[139] Lovdata. Markaforskriften. https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2021-09-10-2698

Markaloven (Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner**)**[140]**:** Formålet med Markaloven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.

Naturbaserte løsninger[141]**:** Naturbaserte løsninger går ut på å løse samfunnsutfordringer gjennom å ta utgangspunkt i naturlige prosesser og økosystem. Dette baserer seg på bruk av natur eller å "herme" etter naturens egne løsninger.

Naturgoder/økosystemtjenester: Alt fra den levende naturen som bidrar til menneskelig velferd

Naturtype: en ensartet type natur som omfatter alle levende organismer i området, samt de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.

Nasjonalt jordvernmål: det skal maksimalt omdisponeres 3 000 dekar dyrka mark årlig

Prioritert art: Jmf. Naturmangfoldloven §23 (prioriterte arter)[142],
Kongen i statsråd kan ved forskrift utpeke nærmere angitte arter som prioritert. Ved avgjørelsen legges vesentlig vekt på om

a) arten har en bestandssituasjon eller bestandsutvikling som strider mot målet i § 5 første ledd
b) arten har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse eller genetiske særtrekk i Norge, eller
c) det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten

Trippel bunnlinje: Et rammeverk som definerer tre bunnlinjer bedrifter må tilfredsstille for å kunne fremme bærekraftig utvikling – økonomisk fremgang, miljømessig ansvar og sosiale forhold.

Sirkulær økonomi: Sirkulær økonomi er en økonomi som bidrar til at ressurser forblir i økonomien lengst mulig, også etter at et produkt ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål. Dette til forskjell fra en mer lineær «bruk og kast-økonomi» som forutsetter at ressurser er ubegrensede og lett håndterbare som avfall.

Utvalgt naturtype: Utvalgte naturtyper er viktig for en eller flere prioriterte arter, er truet internasjonalt, eller har stor naturlig utbredelse i Norge.

Vegetasjonssone: et område med vegetasjon som har samme krav til klimaet.

[140] Miljødirektoratet. Markaloven. https://www.miljodirektoratet.no/regelverk/lover/markaloven/
[141] Miljødirektoratet. Veileder: Hvordan ta hensyn til klimaendringer i plan? https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/vurdere-naturbaserte-losninger/
[142] Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100

Økosystem: Et økosystem er alle de levende organismene som finnes på et sted og miljøet de lever i.

Åpne og lukkede hogster: Det skilles mellom åpne og lukkede hogster, avhengig av hvor mange trær som står igjen[143]. Åpen hogst deles inn i flatehogst og frøtrestillingshogst. *Flatehogst* innebærer at alle trærne hogges på et areal som er større enn 2 dekar. Dette er den normale hogstformen ved sluttavvirkning i gran og det er vanlig at arealet plantes til med 150-250 planter/daa i etterkant av hogsten. Frøtrestillingshogst innebærer at man setter igjen opptil 15 frøtrær per dekar som skal forsyne det nyhogde arealet med frø for foryngelse. Dette er vanligst ved sluttavvirkning i furu. Frøtrærne fjernes når foryngelsen har blitt 0,5 meter høy og tilfredsstillende tett. Lukkede hogstformer som skjermstillingshogst, selektiv hogst, bledningshogst og gruppehogst er lite brukt i dagens skogbruk. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker[144]. Ved å benytte lukket hogst som foryngelseshogst vil skogsarealet utsettes for mindre omfattende og brå endringer, og livsvilkårene for en del arter vil fortsatt være til stede. Også jordlevende sopp (mykorrhiza) er avhengig av kontinuerlig tilstedeværelse av levende trær[145].

[143] Skogskjøtsel, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/skogskjotsel
[144] Hva vil skje med vedboende sopparter i framtidens skog? Jenni Nordén, NINA. Seminar om skogbruk, artsmangfold og karbon 02.06.2021.
[145] Skogkurs. Lukkede hogstformer. https://skogkurs.no/wp-content/uploads/Veileder-lukkede-hogstformer.pdf

1. Liste over samtlige høringsuttalelser

	Type virksomhet	Saksnr.	Dato
	Kommunale råd og utvalg		
1.	Ungdomsrådet	23/01211-4	16.03.2023
2.	Utvalg for plan og byggesak	23/01211-5	22.03.2023
	Overordnede myndigheter		
3.	Statsforvalteren i Oslo og Viken	23/02559-12	05.04.2023
4.	Viken Fylkeskommune	23/02559-7	04.04.2023
	Lag og foreninger		
5.	Asker Elveforum	23/02559-10	05.04.2023
6.	Birdlife Norge avd. Buskerud	23/02559-4	28.03.2023
7.	Hurum Bondelag, Røyken Bondelag, Asker og Bærum Bondelag (felles innspill)	23/02559-6 23/02559-18	03.04.2023 21.04.2023
8.	Brønnøya vel	23/02559-5	31.03.2023
9.	DNT Asker turlag	23/02559-11	05.04.2023
10.	Naturvernforbundet i Asker	23/02559-15	05.04.2023
11.	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	23/02559-8	05.04.2023
12.	Oslofjordens Friluftsråd	23/02559-9	05.04.2023
13.	Skogeierlaget i Asker og Bærum, Skogeierlaget i Hurum og Røyken (felles innspill)	23/02559-13	05.04.2023
	Skogeierlaget i Asker og Bærum, Skogeierlaget i Hurum og Røyken (felles innspill)	23/02559-14, duplikat av 23/02559-13	05.04.2023
14.	Husebykollen hytteeierforening	23/02559-16	05.04.2023
	Husebykollen hytteeierforening	23/02559-17, duplikat av 23/02559-16	05.04.2023
	Privatperson		
15.	Inger-Lill Eikaas, landskapsarkitekt	23/02559-3	20.03.2023

2. Høringsuttalelser

Nr.	**Innspill**	**Kommunedirektørens kommentar**
	Asker Elveforum	
1	Det er positivt at det samlede planverket representerer en grundig problembeskrivelse og uttrykker store ambisjoner for ivaretakelse av grønne verdier. Forankringen i nasjonale og internasjonale forpliktelser og forventninger er også viktig, og styrker forpliktelsene.	
2	Det ser snevert ut når strategiene i 6.4.1 under innsatsområdet «Livet i vann» blir «.....knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet.....». I forutgående og etterfølgende tekst er det lagt vekt på kantsoner, naturmangfold, truede arter, flomdemping, etc., der forvaltning av hele vassdragsbeltet er essensielt.	**Tatt til følge.** Innledningsteksten er endret til: *«…knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet; oppfølging av helhetlig plan for Oslofjorden; og at forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og arter knyttet til vann skal stanses gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer».*
3	Det kan konkretiseres bedre hvordan man skal arbeide for at vassdragsnære områder ivaretas bedre i planprosessene, der det er viktig å bringe inn tilstrekkelig faglig vurdering tidlig i planprosessene for å unngå uheldig påvirkning av vassdraget. Tiltak/inngrep selv i god avstand fra vassdragsstrengen kan ha stor innvirkning på vassdraget, f.eks. i form av økt erosjon, ras, destabilisering.	Ivaretatt i planen. Viser til siste kulepunkt under strategien *«Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene»* og kapittel 6.2 Natur i arealplanleggingen.
4	«Føre var» prinsippet er viktig når temaplanen innrømmer at ressursene er knappe og at det er ulikt kunnskapsnivå om dette, ref. side 15 om Kommunens rolle. *«Asker kommune gjør i dag en rekke*	**Tatt til følge.** Et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget er føyd til under «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» s.14.

	tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.»	
5	Det er ikke tilstrekkelig å åpne en bekk eller restaurere en myr. I Asker kommune er vi så heldige at det er mye som kan bevares ved økt fokus i frontlinjen/saksbehandlingen hos Samfunnsutviklingsavdelingen, Eiendomsavdelingen, Prosjekt og Utvikling.	Ivaretatt i planen. «Natur i arealplanleggingen» og innsatsområde «Forankring, kompetanseheving og samarbeid» adresserer dette.
6	Strategiene for å oppnå mål og ambisjoner er foreløpig lite konkrete om tiltak og prosesser som kan forbedres i forhold til dagens forvaltning. I Handlingsprogrammet forventer vi at alle avdelinger definerer oppgaver, handlinger, fokus etc. for å oppnå strategiene. Ellers blir en flott temaplan lite verd.	Viser til kapittel 3.4 Iverksetting. Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet.
7	Listen med de viktigste lovene og handlingsplaner på side 6 mangler Vannressursloven (spesielt § 5, 7 og 11), og Vannforskriften (spesielt § 12). Vi har sett mange saker hvor dette har manglet og vi tror at det kan ha bidratt til mange års manglende fokus i flere avdelinger.	Ivaretatt i planen. Naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven omtales som de to viktigste lovene for å ta vare på natur. I tillegg er det en rekke sektorlover og forskrifter som har stor betydning for hvordan naturen forvaltes. De ulike sektorlovene er omtalt under respektive innsatsområder. Vannressursloven og vannforskriften er omtalt i kapittel 6.4 Livet i vann.

8	Av internasjonale drivere kan også EUs taksonomi for bærekraftig aktivitet bli omtalt. Dette er rammeverk med betydning for norsk ressurs- og naturforvaltning. Lenke: https://snl.no/EUs_taksonomi_for_b%C3%A6rekraftig_aktivitet	**Tatt til følge.** Et avsnitt om EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er lagt til i kunnskapsgrunnlaget under avsnitt 4.1.5 Grønn giv (European green deal).
	Asker og Bærum Bondelag, Røyken Bondelag og Hurum Bondelag	
9	Vi er relativt godt fornøyd med kommunens overordnete strategi som den er gjengitt i punkt 9.2. – Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier.	
10	**Nullvisjon.** Vi merker oss spesielt at Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette er helt i tråd med bondelagenes grunnleggende holdninger til arealdisponeringer og samsvarer med et stadig økende krav om bevaring av den matjorda vi har. Det er derfor svært skuffende at det i bakgrunnsstoffet og den generelle omtalen av dette punktet ikke lenger er en nullvisjon, men tvert imot viser seg å være en tallfestet størrelse, beregnet ut fra hva kommunen kan tillate seg å bygge ned innenfor statens jordvernmål for inneværende år. Under dette punktet er nullvisjon ikke brukt som et begrep i det hele tatt – her heter det derimot at «…kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året.»	Nullvisjon er ivaretatt i planen gjennom strategien: *Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.* **Tatt til følge.** Vi ser at formuleringen i innledningen kan virke misvisende og avsnittet er derfor omformulert både i temaplanen og i kunnskapsgrunnlaget Temaplanen kan ikke endre en strategi fra kommuneplanens samfunnsdel, men temaplanen vil være grunnlag for neste revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

	Vi ber om at kommunen står ved nullvisjonen og stryker den «tillatte» nedbyggingsraten fra planen. Null nedbygging er null nedbygging – og ikke 13 dekar, eller et annet tall større enn null.	
11	**Arealer i full drift.** Bondelagene stiller seg bak kommunens ønske om oppfølging av driveplikten, og er også fornøyd med at kommunen gjennom jord- og konsesjonsloven vil sørge for en drifts- og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.	Tas til orientering.
12	**Beiting.** Temaplan naturmangfold poengterer at beiting av arealer er en grunnleggende forutsetning for at en rekke arter skal kunne overleve. En forutsetninger for beiting, er at landbruksarealene i kommunen er i full drift og benyttes til matproduksjon og dyrehold. Uten drift på landbruksjorda er det ikke mulig å holde beitedyr, og uten beitedyr blir det heller ikke beiting – noe som igjen betyr at det blir færre arter i kulturlandskapet og i beiteområdene i utmarka. Konklusjonen blir til slutt at det blir mindre naturmangfold og færre arter når jorda ikke driftes og dyr kan sendes på beite. Når det gjelder skogbruket i kommunens skoger, ønsker vi å peke på at kommunen må sikre opprettholdelse av beiteressursene i Marka, og legge til rette for husdyr på utmarksbeite. Naturmangfoldplanen må ikke være til hinder for økt bruk av beiteressursene. Som kommunen selv skriver, er beiting en forutsetning for opprettholdelse av mange truede arter i kulturlandskapet. Dette gjelder også for beiteområdene i Marka, der beiting som tidligere påpekt, danner grunnlag for et rikt biologisk mangfold der den foregår.	Ivaretatt i planen. Temaplanen er ikke til hinder for bruk av beiteressursene.
13	**Dialog og samarbeid.** Bondelagene håper at de ulike tiltakene, kontrollene og oppfølgingen innenfor jordbruk og skogbruk vil bli gjort i dialog med bondelagene og den enkelte berørte bonde i forkant. Våre ønsker er i stor grad de samme som kommunens, men det kan være nødvendig med tilpasninger fra tid til annen, og dette vil vi gjerne samarbeide om.	Kommunen har kontroll med og oppfølging av flere nasjonale regelverk innenfor jord- og skogbruket. Dette er en lovpålagt oppgave som tilfaller landbruksforvaltningen i kommunen. Disse kontrollene gjøres i dialog med den enkelte bonde. Vi viser til godt samarbeid så langt og ser frem til videre samarbeid.
	Asker og Bærum Skogeierlag / Hurum og Røyken Skogeierlag	

14	Asker og Bærum Skogeierlag, sammen med Hurum og Røyken Skogeierlag er positive til høringsutkast «Temaplan Naturmangfold 2023 – 2035» og ser det som viktig med økt kunnskap og informasjon til målgruppene.	
15	Fra sammendraget side 2: «Naturen har egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og Folkehelse»: Kommentar: - Naturen har også en stor verdi for skogeier, og tilhørende industri.	Ivaretatt i planen.
16	side 31, «Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen»: Kommentar: - Kommunen bør øke bruken av gjenvinnbare materialer, f.eks treverk.	Materialbruk er ivaretatt i andre strategidokumenter. Viser til kommunens innkjøps- og anskaffelsespolitikk og strategi. Materialbruk omtales også i kommunens *Temaplan for handling mot klimaendringene* under innsatsområdet *Fremtidsrettede bygg og anlegg*.
17	Kommentar side 35: - Unngå hogst i løvtredominerende bestand. - Økt skogvern basert på prinsippet om frivillig vern. - Økt bruk av lukket hogst. Dette må gjøres på et skogfaglig grunnlag.	Ivaretatt i strategiene på side 43.
18	- Tett planting bidrar til økt CO_2- opptak. Interessekonflikt. Staten oppfordrer skogeier til tett planting.	Tematikken er omtalt i nytt avsnitt på side 58 «Noen ganger må vi velge mellom klimatiltak og naturhensyn» og strategi på side 60. Det gis statlig tilskudd til «tettere skogplanting som klimatiltak». Tettere planting kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. Tett plantet skog har mindre undervegetasjon og er mer artsfattig enn en mer åpen skog.
19	Kommentar side 38: - Inkludert nøkkelbiotoper og kantsoner er det totale arealet vesentlig større enn 6%.	I avsnittet omtales områder som er vernet som skogreservater etter naturmangfoldloven. Dette er **tydeliggjort i teksten** på side 43.
20	Kommentar side 44, «Kantsoner langs vassdrag»: - Denne bør følge PEFC skogstandard (1.mars 2023).	**Tatt delvis til følge.** Det er flere lovverk som regulerer krav om kantvegetasjon. *Norsk PEFC skogstandard* og *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* er lagt til i avsnittet på side 49.

21	Kommentar side 50 & 51, «Naturens rolle i klimaregnskapet»: - Beskrivelsen er tynn og delvis motstridende. Forskning på dette feltet er av nyere dato, og det er avgjørende at kommunen holder seg oppdatert på ny kunnskap fremover.	**Teksten er utvidet noe.** Forskning på karbonopptak i naturen er et forskningsfelt i rivende utvikling og forskningen kan være motstridende. Vi har forsøkt å belyse enkelte dilemmaer i kapitlet. Kommunen holder seg løpende oppdatert på ny kunnskap innenfor klimavennlig skogdrift, blant annet ved å følge webinarer, lese fagartikler og nyhetsbrev på området. Mye av tidligere forskning innenfor feltet kommer fra andre land der forholdene ikke nødvendigvis er sammenlignbare med Norge. Det blir derfor også svært spennende å følge det nye nasjonale forskningsprosjekt Ecoforest, der det også gjøres feltarbeid i Asker.
	Asker Turlag	
22	Planen er vel disponert med god forankring i Asker kommunes overordnede bærekraftsmål. Den gir en grundig beskrivelse av dagens situasjon og utsikter fremover. Med utgangspunkt i bærekraftsmålene bearbeides status og utsikter til gjennomarbeidete strategier.	
23	**Kapittel 4 Dagens situasjon og utsikter framover** Etter å ha lest dette kapittelet er vår konklusjon at tilstanden til naturmangfoldet i Asker ikke er tilfredsstillende. På side 14 foreslås det tre tiltak for å bedre situasjonen. Turlaget slutter seg til disse tiltakene, men vil under forslaget «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» tilføye på linje 3: Et godt *og lett tilgjengelig* kunnskapsgrunnlag er …….. Markaloven omfatter et bestemt avgrenset område. Loven har betydning for naturmangfoldet innenfor markagensen. I Asker ligger markaområdene i nord innenfor grensen. Turlaget vil anbefale at markagrensen utvides til å omfatte markaområdene i Røyken og Hurum og at markaloven omtales i planen.	**Tatt til følge.** Teksten er endret som foreslått. **Tatt delvis til følge.** Markaloven og markaforskriften er nevnt i underkapitlet «Naturmangfold i skog» under kapittel 6.3. En tekst om markaloven og markaforskriften er lagt til under kapittel 9.3 Definisjoner. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel.

24	Som en av kommunen i landet med flest ansvarsarter, har Asker kommune et spesielt ansvar (s 20). Turlaget anbefaler *at dette ansvaret kommer tydeligere frem i planen.*	Ivaretatt i planen. Viser til teksten om ansvarsarter på side 23-24 og tabell 3 på side 24 som viser oversikt over mange av kommunens ansvarsarter.
25	På side 23 nevnes tre punkter som er felles for innspill fra natur- og friluftslivsorganisasjoner. Turlaget foreslår å tilføye: *Bevare store sammenhengende natur-/grøntområder og gode spredningsveier for planter og dyr.*	Ivaretatt i planen. Viser til teksten på side 26: *«…Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, …».*
26	6.1.1 Strategier Turlaget vil foreslå et nytt punkt: *Asker kommune skal gjennom forvaltning og arealplanlegging verne om naturmangfoldet i store sammenhengene naturområder og spredningsveier for planter og dyr.*	**Tatt delvis til følge.** Vi er enig i at bevaring av sammenhengende grøntområder bør tydeliggjøres. Dette er derfor inkludert i teksten under den første strategien i kapittel 6.1.1: «*For å oppnå egne og nasjonale mål må Asker kommune gjennom bevisst arealforvaltning unngå å bygge ned viktig natur og bevare sammenhengende grøntområder».*
27	For Turlagets stiarbeid i nærområder, skog og mark vil det være nyttig å få tilgang til kunnskapsgrunnlag som utvikles.	Vi ser frem til å samarbeide med Turlaget om dette i områder som er viktige for både naturmangfold og friluftsliv. Kartlegginger og kunnskapsgrunnlag som utvikles vil være offentlig tilgjengelige dokumenter.
	Birdlife Norge avd. Buskerud	
28	BirdLife Buskerud synes at høringsutkastet viser en positiv og ambisiøs temaplan for naturmangfold i Asker kommune 2023-2035. Temaplanen påpeker mange av de store utfordringene som kommunen står foran når det gjelder arealbruk og bevaring av naturmangfold i årene som kommer.	
29	Vi er litt forundret over at når temaplanen omtaler naturreservater, så er det bare skogreservater, primært barskogsreservater som inngår i verneplan for skogvern, som blir nevnt, ref. bla. kart på side 36. Et viktig edellauvskogsreservat som Holtnesdalen naturreservat er f.eks. ikke nevnt, heller ikke andre naturreservater for myr og våtmark eller sjøfuglreservater langs Oslofjorden. Vi anbefaler at det lages en bedre	**Tatt til følge**. En tabell, samt et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget om naturvernområder i Asker, er skrevet inn i temaplanen på side 20 under kapittel 6.1. I tillegg er et kart over alle naturreservatene i kommunen satt inn på side 21.

	oversikt over alle (69) naturreservater i kommunen, og at betydningen disse har for vern av naturmangfoldet i Asker, blir tydeliggjort. Gjerne også med en beskrivelse av hvordan disse reservatene skal skjøttes. Et kart som viser alle naturreservatene i Asker fra Naturbasen eller Askerkart, bør derfor være med i temaplanen.	
	Brønnøya vel	
30	Kommunens nye temaplan for naturmangfold er et kjærkomment dokument for utvikling og bevaring av våre naturgitte verdier.	
31	I punkt 6 «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», skisseres strategier for å nå målene. Vi merker oss: *Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter* (side 57). I det følgende gis en kort beskrivelse av hva vi har gjort og vil gjøre på Brønnøya i regi av velstyret. Deretter presenteres forslaget til hvordan vi ønsker å samarbeide med kommunen om realisering av planen.	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
	Husebykollen hytteeierforening	
32	Husebykollen hytteeierforening leser temaplanen med stor interesse – og vil berømme kommunen for å fremlegge en slik plan. Det er flott at planen er forankret i FNs bærekraftmål (2015) og Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (2022) med IPBES-rapporten (2019) som referansedokumenter. Temaplanen konkretiserer og utdyper kommuneplanens samfunnsdel og den inneholder mange prisverdige utredninger, henvisninger/referanser og strategier. Utfordringen blir å følge opp Tema-planen slik at den får gjennomslagskraft opp mot andre	

	interesser (økonomiske, næringslivsmessige og utbygningsmessige o.a.) Vi håper Asker kommune tar Temaplanen i bruk som et verktøy ifm. kommuneplanen og dermed unngå at Temaplanen bare blir et uttrykk for gode intensjoner.	
	Vi foreslår at: ● *det utvikles og iverksettes et program for opplæring av kommuneansatte og politikere om Temaplan for naturmangfold og implikasjoner av denne – gjerne under motto «Tenke globalt, handle lokalt»;* ● *ifm. alle fremtidige utbyggings- og reguleringsplaner skal det utredes hvordan planen følger, oppfyller og hensyntar Temaplanens intensjoner og strategier.*	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
33	I *6.2.1 Strategier* på side 30 angis følgende «*Asker kommune skal prioritere natur og klima like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen».* Slikt formulert er det nærliggende å hevde at natur og klima nærmest er dømt til å tape(…) (…)«Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda», sies det på side 10. I dette perspektiv bør egentlig strategien i *6.2.1 Strategier* (side 30) omformuleres til ««*Asker kommune skal prioritere natur og klima* **over** *andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen»* – noe som mange vil mene er ganske urealistisk å etterleve. Men i det minste bør det kreves en god forklaring når andre samfunnshensyn og interesser trumfer irreversible inngrep i landskapet og naturens bevarelse.(…)	Viser til kommentar nr. 51. Den historiske tendensen har vært at natur har blitt mindre verdsatt enn andre samfunnshensyn. Strategien skal sikre at naturens verdi vurderes på lik linje med andre hensyn.

34	• *Vi mener at et natur- og økosystemregnskap bør inneholde tallfesting av f.eks. hvor mye karbon som er lagret i vegetasjon, jordsmonn og myrer.* • *For å øke bevisstheten om klima, foreslår vi at det forlanges natur- og klimaregnskap ifm. alle utbyggings og reguleringsplaner, inkl. tallfesting av karbon C og nitrogen N og beregning av potensielt utslipp av CO_2, metan CH_4 og lystgass N_2O.* • *Vi er som eiere av fritidsboliger opptatt av at naturområders betydning for rekreasjon, og følgelig bør et natur- og økosystemregnskap inneholde oversikt over slike områder.*	Ivaretatt i andre planer og prosjekter. Kommunen jobber for å sikre mest mulig relevant informasjon om natur og klima i arealplanlegging. Dette arbeidet omfatter også en tallfesting av arealers karbonopptak og lagrings kapasitet. Ny kommuneplan stiller krav om klimagassberegning for alle nybygg over 1000kvm BRA. Det bør vurderes om et tilsvarende krav til naturregnskap skal legges inne ved neste kommuneplanrullering. Innspillet oversendes prosjektleder for kommunens arealregnskap.
35	(…) Vi har følgende forslag: *Vi foreslår at det med utgangspunkt i 'Temaplan naturmangfold 2023–2035' utvikles en kommunal «styringsplakat», utformet som en sjekkliste, til bruk i arealplanlegging, og at denne skal gjelde fra forslag til reguleringsplaner, gjennom saksbehandling og inkludert den politiske behandling.(…)*	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
36	Husebykollen hytteeierforening mener at iverksettelse av et natur- og økosystemregnskap er et viktig verktøy som kan hjelpe til med å forhindre at mange forholdsvis små områder som naturødelegges ikke sees i sammen-heng. (…)Som en del av regnskapet bør inngå et *temakart* for natur der LNFR-områdene i Asker kommune er tydelig avmerket(…)	Dette er ivaretatt i kommuneplanens arealdel og er avmerket i kommunens kartløsning Askerkart.
37	Vi foreslår at Asker kommune etablerer et uavhengig organ med formål å etterse kommunens oppfølging av *Temaplan naturmangfold 2023–2035*. En oppgave til et slikt «naturmangfold-utvalg» bør f.eks. være å bli holdt orientert om kommunens arealdisponeringer og gi råd til kommunens politiske organer gjennom en årlig rapportering.	Ansvaret for oppfølging av temaplanen ligger til Utvalg for samfunnstjenester.
	Inger-Lill Eikaas, landskapsarkitekt	

38	**Hverdagsnatur.** Å verne 30% av hav og land er bra. Vern alene er ikke tilstrekkelig for å stoppe tap av naturmangfold/biodiversitet. Hverdagsnatur (alt som ikke er vernet/truet som vanlig skog, restarealer, kantsoner, hager osv.) og hvordan disse arealene sikres, forvaltes og henger sammen er like sentralt for velfungerende økosystemtjenester og ivaretakelse/gjenoppretting av biodiversitet.	Ivaretatt i planen. Betydningen av «Hverdagsnatur» og sammenhengende grøntarealer er omtalt flere steder i planen.
39	**Skjøtsel**. Måten de ulike grøntarealene skjøttes på må endres på kommunalt nivå. Skjøtsel er en svært viktig faktor for ivaretakelse, opprettholdelse eller økning av biodiversitet. For de offentlig eide områdene må det utarbeides nye skjøtselsplaner med klare retningslinjer for skjøtsel, vedlikehold og ny beplantning. Kommunen må sikre at skjøtselsplaner følges, for eksempel der skjøtselsgarantien settes bort til private entreprenører.	Skjøtsel er kostbart, og krever at det allokeres ressurser for å gjennomføre dette flere steder enn i dag. Skjøtsel vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer.
40	Henvisning til masteroppgaven «Biodiversitet implementert i landskapsarkitektur: et prosjekteksempel fra Asker sentrum», Eikaas og Roussel 2013. Her omtales bl.a. grøntkart, strategikart, landskapsøkologiske prinsipper og områdetype.	Masteroppgaven viser et godt eksempel på hvordan et grøntstrukturkart kan utvikles for Asker. Utvikling av et grøntstrukturkart er forslått i den første strategien i kapittel 6.2.1.
	Naturvernforbundet i Asker	
41	Vi vil innledningsvis gi ros til dette arbeidet og støtte til de ulike strategier som er skissert. Med bakgrunn i relativt store utfordringer for naturen i Asker har man klart å utarbeide en veldig **grundig, innholdsrik og lesbar plan!** I kapitlene har man inkludert gode fakta og tall uten at det har blitt for mye. Hvert innsatsområde har gode og velbegrunnede satsinger. Det er mye god kunnskap i denne planen, og vi tror den kan brukes i flere sammenhenger enn i planverket.	

42	**Grunnlag for planer og saksbehandling** Naturvernforbundet mener det er svært viktig at denne planen medfører konkrete endringer i kommuneplanen for å gi riktig retning på kommunes utvikling.	Temaplanen vil ligge som grunnlag for neste revidering av kommuneplanen.
43	**Kunnskapsgrunnlaget** – Det er en svakhet at man ikke har komplett oversikt over naturforholdene i Asker, men klattvise registreringer, ofte i områder man forventer å finne særlig verdifull natur. Vi støtter derfor at det er behov for et arealregnskap, dette må prioriteres.	Arbeidet med et arealregnskap er i gang og følges opp i samarbeid med Viken Fylkeskommune. Viken fylkeskommune arbeider for tiden med å utarbeide et regionalt heldekkende og kartbasert arealregnskap, som også skal inkludere naturverdier og naturrisiko. Arbeidet skjer i samarbeid med myndigheter, utvalgte forskningsmiljøer og kommuner for å sikre effektiv utvikling og en utforming av arealregnskap som er i tråd med nasjonale føringer når de foreligger. Asker er med som pilotkommune i prosjektet og har satt av egne ressurser til dette arbeidet.
44	**Markaloven** er ikke nevnt i denne planen. Naturvernforbundet mener en utvidelse av arealene innenfor markagrensen til å omfatte skogen i Hurum og Røyken vil styrke bevaringen av natur i disse områdene. Flest truede arter finnes i skog, og kommunen kan påvirke utviklingen ved at den skal godkjenne hogstplaner og hogstsøknader i kommunen. I tillegg må kommunen som grunneier gå foran med bærekraftig skogbruk, prioritere vern, sikre arealer til friluftsliv og restaurere tapt natur.	**Tatt delvis til følge.** Markaloven og markaforskriften er nevnt i underkapitlet «Naturmangfold i skog» under kapittel 6.3. En tekst om markaloven og markaforskriften er lagt til under kapittel 9.3 Definisjoner. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Ivaretatt i planen. Viser til strategier om naturvennlig skogbruk, frivillig vern og restaurering

45	Vi mener ellers at denne temaplanen er godt egnet til **opplæring og informasjon** om dette viktige fagfeltet. Spesielt forventer vi at politikere som skal vedta planer og styre kommunens utvikling legger denne planen til grunn for prioriteringene, og at de foreslåtte strategiene konkretiseres i relevante handlingsplaner. Vi tror også at planens innhold kan være et element i prosjekter på skolene hvor elevene får innblikk planer i nærmiljøet og vurdere argumenter for og mot utbygging. (slik det er gjort på Borgen).	
	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	
46	Etter vårt skjønn ligger det et svært godt faglig arbeid til grunn for temaplanen. Planforslaget inneholder presise beskrivelser av de mange truslene mot kommunens naturmangfold, og foreslår gode strategier for å oppnå bedre tilstand i kommunens økosystemer.	
47	**Sårbare arter og naturtyper** Dette innsatsområdet mener vi bør endre navn til *Arter og naturtyper*. Forslag til ny formulering: • «Asker kommune skal, gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av ~~sårbare~~ arter og ~~trua~~ naturtyper». o Kommentar: Kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskriver på en forbilledlig måte hvordan alle økosystemer i kommunen henger sammen, og at *all natur* i kommunen er under sterkt press. Det bør derfor ikke være slik, at det kun er «sårbare» arter og «trua» naturtyper som kommunen skal verne om. Lest i verste mening, vil denne strategien kunne åpne for at det er fritt fram for tiltak som ødelegger natur som ikke er klassifisert som «sårbar» eller «trua». Det framgår heller ikke klart hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at arter eller naturtyper skal gis status som «sårbar» eller «trua». Naturvernforbundet mener derfor at det er best å unngå disse begrepene, og at kommunen rett og slett bør ha som mål å stanse og reversere tap av *alle* arter og naturtyper.	Ivaretatt i planen. Temaplanen omhandler hvordan vi skal ta vare på alt naturmangfold i Asker og her inngår alle arter og naturtyper. Vi ønsker derfor å spisse dette innsatsområdet til å ha hovedvekt på sårbar og truet natur. Samtidig understrekes også verdien av *«naturen uten en merkelapp»* i planen. **Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.

48	**Sårbare arter og naturtyper** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur, *og bruke kommunal skogforvaltning til å omdanne planta skog til naturskog*.» Kommentar: Svært mye av kommunens skogareal er i dag ikke naturskog, men ulike varianter av planta skog og såkalt «plantasjeskog». I løpet av noen hundre år vil slik skog også utvikle seg til naturskog igjen, dersom den får stå i fred etter siste hogst. Kommunen bør forplikte seg til å la kommunalt eide skogeiendommer få utvikle seg til slik naturskog. En ensaldret granplantasje vil mangle både variasjon i treslag og alder, samt variasjon i død ved. Restaurering av skog handler om å etterligne naturlig skogdynamikk, og dette kan gjøres ved å reintrodusere død ved eller arter i områder hvor de tidligere har forekommet.	Ivaretatt i planen. Kommunal skogforvaltning og strategier for dette er omtalt i kapittel 6.3.
49	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal, *og arbeide aktivt for å gjennomføre slike kartlegginger*». Kommentar: Dersom kartleggingsarbeidet skal gjennomføres i dagens tempo, kun med økonomiske midler fra sentrale myndigheter, vil det ta svært lang tid før hele kommunens areal er kartlagt med tilfredsstillende standard. Dersom Asker kommune mener alvor med å være en	Kartlegging vil utføres i tråd med politiske prioriteringer.

	foregangskommune for å ta vare på naturmangfold, må også kommunen sjøl forplikte seg til å bidra økonomisk for å gjennomføre kartlegginger av naturmangfold.	
50	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal føre arealregnskap og ~~arbeide for å~~ oppnå *arealnøytralitet fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*». Kommentar: Uttrykket «arbeide for» er lite forpliktende. Tidsaspektet er her vesentlig. Temaplanen nevner at Montreal-avtalen, som Norge har slutta seg til, krever at landet har verna minst 30 % av både land- og sjøareal innen 2030, og at ytterligere minst 30 % av arealer med ødelagt og/eller skadd natur skal være under restaurering innen samme tidspunkt. Når temaplanen for naturmangfold vedtas, vil det bare være rundt seks og et halvt år til disse målene skal være oppnådd. Allerede fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel bør det derfor være et mål for kommunen å oppnå arealnøytralitet.	Et konkret mål om arealnøytralitet vil være avhengig av et politisk vedtak. Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplanens arealdel. Temaplanen kan legge grunnlaget for å fatte et slikt vedtak I temaplan *Handling mot klimaendringene* er det vedtatt netto 0 m^2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og matjord.
51	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn i og interesser i arealforvaltningen». Kommentar: Dette er en særdeles viktig strategi. I mange tilfeller vil det være nødvendig å prioritere natur og klima *høyere* enn andre samfunnshensyn og interesser. Derfor bør ordet «minst» tilføyes.	**Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.

52	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i ~~verdifull~~ natur. Kommentar: Hva som er «verdifull» natur vil kunne tolkes skjønnsmessig, og gi politikere en mulighet til å innvilge dispensasjoner som medfører inngrep i viktige økosystemer og/eller friluftsområder uten at de mener vedtaket kommer i konflikt med denne temaplanen, ut fra ei subjektiv vurdering av hva som skal regnes som «verdifull» eller «ikke verdifull» natur.	**Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.
53	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: Asker kommune skal, *før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*, gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves. Kommentar: Også dette er en særdeles viktig strategi. Vi mener det er nødvendig at en slik gjennomgang skjer før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel. Asker kommune er en av kommunene i landet med høyest utbyggingspress. Med et slikt høyt utbyggingstempo, er det nødvendig at også gjennomgangen av eldre arealplaner skjer raskt. Kommunen bør prioritere en slik gjennomgang minst like høyt som saksbehandling av utbyggingssaker, for å ivareta det som så ofte kalles en «balanse mellom vekst og vern».	Gjennomgang av gamle planer vil komme som et tiltak i virksomhetsplaner eller handlingsprogrammet når planen er vedtatt.

54	**Natur i arealplanlegging** Vi vil også foreslå ytterligere én strategi: • *Asker kommune skal ikke tillate bygging av nye fritidsboliger i kommunen.* Kommentar: De over 4000 fritidsboligene i kommunen legger beslag på store arealer, og mange ligger nær sjøen, i de områdene av kommunen med både størst naturmangfold og mest friluftsliv. Fritidsboligene, med tilhørende anlegg som veier, vann- og avløpsledninger, representerer et luksusforbruk av arealer, som ikke er bærekraftig.	Prioritering av arealdisponering ligger til kommuneplanens arealdel.
55	**Skog og kulturlandskap** Foruten de seks strategiene som allerede er nevnt under innsatsområdet vil vi derfor foreslå ytterligere én strategi, som vil gi kommunen flere virkemidler for å styre skogsdrifta i naturvennlig retning: • *Asker kommune skal innføre ei kommunal markagrense, og arbeide for at skogområder på Hurumlandet skal bli en del av markalovens virkeområde.*	Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel.

56	**Livet i vann** Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet. I tillegg vil vi foreslå ytterligere én strategi, som retter seg direkte mot de kjente konsekvensene av klimaendringene som vil merkes her i kommunen, med mer nedbør og hyppigere styrtregn: • *Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, utrede et forslag om å innføre breiere hensynssoner rundt alle innsjøer og vassdrag enn de som gjelder i nåværende kommuneplan, og også sørge for at mindre bekker og tørrbekker får slike hensynssoner.*	Dette er ivaretatt i den kommende kommuneplanens arealdel som er under behandling. I planbeskrivelsen til ny kommuneplan står det under punkt 9.2.5.3 *Blågrønne strukturer i kommuneplanen*: *I kommuneplanens arealdel er det lagt inn en hensynsone naturmiljø langs alle vassdrag for å sikre kantvegetasjon langs vassdragene. Vassdrag inkluderer alle elver, bekker, tørrbekker og dammer. Hensynsone er 20 meter i byggesonen og 30 meter i LNF-områder. Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon nærmere enn hhv. 10 og 20 meter til vannkant.*
56	**Forankring, kompetansehevning og samarbeid** Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige fire strategier som nevnes under dette innsatsområdet. Vi vil også legge til, at kommunen bør sørge for opplæring av, og kontroll med arbeidet til egne og innleide folk som driver arbeid ute i «felten», f.eks. alle former for anleggsarbeid, skjøtselsarbeid, snømåking, trefelling, etc.	Innspillet tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.

	Naturvernforbundet erfarer ofte at det er i dette leddet feil og misforståelser oppstår. Det hjelper ikke at kunnskapen om naturmangfold og riktig framgangsmåte er godt kjent høyere oppe i organisasjonen, dersom de som faktisk utfører det fysiske arbeidet ikke har samme kunnskap.	
	Oslofjordens Friluftsråd	
57	Det er som det fremgår på side 24 positivt at kommunen skal være en pådriver for naturrestaurering. Det nevnes bl.a. eks med restaurering av ålegrasenger og tareskog, noe som vi anser som viktig og positivt da dette er viktige oppvekstområder for fiskeyngel. Utsetting av såkalte «hummerhotell» f.eks i forbindelse med større utviklingsprosjekter som i Tofte eller Slemmestad og det å legge til rette for at blåskjellyngel kan feste seg på liner under småbåtanlegg i sjø kan også være mindre tilretteleggingstiltak som kan være positive for marint liv og miljø.	Innspillet tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
58	*Naturen i arealplanlegging (s 26)* Som høringsinstans for ulike planer rundt Oslofjorden, bl.a. detaljreguleringer, er vår erfaring og oppfatning at kunnskapsgrunnlaget ofte er altfor dårlig mht naturmangfoldet. Det burde stilles krav om at uavhengige fagbiologer i sommerhalvåret kartlegger framtidige utbyggingsområder der natur er planlagt bygd ned. Dette gjelder både for områder langs kysten og for områder ute i sjø. Ofte vises det til gamle og utdaterte kartlegginger, noen ganger helt tilfeldige registreringer. Mål om å bevare viktig naturmangfold må tas inn i all kommunal planlegging. Dvs dels i tråd med det som er foreslått som retningslinje i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2022-2034. Dispensasjon i strandsonen skal ellers være et unntak, noe det er viktig å formidle til lokalpolitikere.	Ivaretatt i planen. Viser til strategier på side 33-35.
59	*Gode verktøy og tydelige mål – arealregnskap (s 27)* Vi opplever at stadig flere kommuner ser på og vurderer å bli arealnøytrale. Det er derfor positivt at arealnøytralitet også foreslås som et mål for Asker kommunes arealplanlegging.	Tas til orientering

60	*Strategier, kap 6.2.1, bl.a. kartleggingsbehov* OF støtter at kommunen til enhver tid bør ha gode kartlegginger å forholde seg til i all arealplanlegging og forvaltning. Vi nevner i denne sammenheng at i Oslofjorden er marine områder erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Vi spiller derfor inn at dette kan være et fremtidig utredningstema.	Kartlegging vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer som.
61	Forslag om gjennomgang og «nulling» av gamle reguleringsplaner som vil være negative for viktig naturmangfold støttes og er viktig. Mye har endret seg innenfor dagens kunnskapsgrunnlag ift gamle planer.	Tas til orientering.
62	*Jordbruket i Asker, kap 6.3* I en artikkel publisert i Norsk Landbruksrådgivning nylig nevnes syv tips for å holde jord og næring på plass. Blant tipsene anbefales det å unngå høstpløying i jordbruksarealer som ligger nært vann og vassdrag, gro fangvekster, etablere fang- og fordrøyingsdammer og å etablere en bred kantsone langs vassdrag, innsjøer og sjø for å hindre avrenning av næringsstoffer (7 tips, Larsen, P. R., 2021). Dette er tema som også drøftes i planforslagets kap. 6.4.	Ivaretatt i planen.
63	*Livet i vann, kap. 6.4* OF omtaler viktigheten av Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. (…) Åroselva er så vidt vi erfarer den eneste naturlig- gytende laks- og ørretelva i gamle Buskerud fylke. Dessverre er det som nevnt mye avrenning, samt forsøpling og gamle båtvrak i elva. Her er det et ønske om at en rydder og sikrer kantvegetasjon langs elva, og fjerner eksisterende og nytt søppel. Vi har observert flere båtvrak langs med elva, og samarbeider gjerne med kommunen om å få ryddet opp i dette.(…)	Åroselva er en viktig lakse- og sjørretelv, men det finnes flere små sjøørretbekker i tillegg. Vannområde Indre Oslofjord Vest har kartlagt alle sjøørretbekker i vannområdet. Kommunen vil komme tilbake til innspillet om behov for rydding av forsøpling uavhengig av temaplanen.
64	*Diverse - kant- buffersoner og «lysforurensning»* OF omtaler viktigheten av buffersoner. (…) Vi erfarer ellers at såkalt «lysforurensing» kan være negativt for insekter, noe det har vært en del fokus på de siste årene. Muligens burde en framover kartlegge spesielt sårbare områder der det er kjent	Lysforurensing er kort omtalt i kunnskapsgrunnlaget på side 144 ifm. at kommunen innfører smartbelysning på alle nyanlegg.

	forekomster av truete insekter/nattfly oa og vurdere avbøtende tiltak. Det bør ellers være noe en også ser nærmere på i forbindelse med ulike detaljreguleringer.(…)	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet. Kartlegging vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer.
65	*Ytterlige planbehov?* Vi opplever ellers at det ofte er liten kunnskap bl.a. hos entreprenører om faren for spredning av fremmede arter gjennom massehåndtering. Mulig kunne dette vært gjort noe med gjennom en egen massehåndteringsplan. Ellers så nevner vi at noen Oslofjordkommuner laget egne handlingsplaner for bekjempelse av fremmede arter, bl.a. Vestby kommune Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter 2017-2020 - VESTBY KOMMUNE. Så vidt vi erfarer har Vestby kommune hatt stor nytte av denne planen.	Temaplanen er et strategisk dokument. Handlingsplaner utarbeides i etterkant av at temaplanen er vedtatt.
66	Asker kommunes forslag til naturmangfoldplan for 2023-2035 bærer preg av et godt faglig håndverk. OF applauderer og støtter opp om viktige mål og strategier foreslått i planen. OF ser fram til et videre og godt samarbeid med Asker kommune, bl.a. for å nå mål i planforslag.	Vi viser til godt samarbeid så langt og ser frem til videre samarbeid.
	Statsforvalteren i Oslo og Viken	
67	**Strategi: Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av sårbare arter og truede naturtyper**. o En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur (Oppfølgingsplan for trua natur - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no). Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark og ålegraseng.	**Tatt til følge.** Vi har inkludert et avsnitt om oppfølgingsplanen under innsatsområdet «Sårbare arter og naturtyper» (kap. 6.1).

	o Statsforvalteren arbeider for tiden med «supplerende vern» av arealer som ikke er skog. Vi vil i nær fremtid kontakte kommunen om arealer med høy verneverdi, enkelte på kommunens grunn. Dette er en god mulighet for kommunen til å foreslå arealer for vern.	Kommunen imøteser kontakt med Statsforvalteren om «supplerende vern».
68	**Strategi: Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur**. *I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn skal stilles til disposisjon for restaurering*. o Kommentar: Statsforvalteren gjennomfører myrrestaurering. Vi benytter oss allerede av denne muligheten og har restaureringsprosjekter i kommunalt eide myrer, men vil vurdere flere lokaliteter.	
69	**Strategi: Asker kommune skal ivareta gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer**. Det bør benyttes stedegne, ikke fremmede arter til pollinatorvennlig beplantning. NIBIO har utviklet frøblandinger med stedegne arter for etablering av blomsterenger. Det er mulig å søke tilskudd til tiltak for pollinerende insekter (bl.a. til frøblanding) gjennom en egen tilskuddsordning på Miljødirektoratets søknadssenter. Kommunen bør gjøre en større innsats for å finne rabatter, grøntområder og plener der enga kan gå i blomst i stedet for å klippes en gang i uka, evt. med tilførsel av stedegne engblomster.	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
70	Under beskrivelse av naturtyper i Asker nevnes på s. 20 «en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta», uten at disse ansvarstypene nevnes spesifikt. BioFokus nevner disse i en egen rapport i 2014 (Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 5/2014): kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer. I	**Tatt til følge.** *Kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer* er lagt til i teksten på side 22.

	tillegg nevner vi at BioFokus for tiden lager en rapport om rødlistede naturtyper i Viken. Denne rapporten sier noe om ansvarsnaturtyper i Viken.	En henvisning til den nylig utgitte rapporten og ansvarsnaturtyper er lagt inn i teksten på side 22.
71	**Strategi: Asker kommunen skal ha relevante kartlegginger for naturmangfoldet for hele kommunens areal**. o BioFokus har utarbeidet en statusrapport for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-kommunene (BioFokus-rapport 2020-18). Denne rapporten gir en status for hvor godt de enkelte naturtypene er kartlagt i de ulike delene av kommunen, med forslag til prioritering av videre arbeid. Behov for videre kartlegginger kan spilles inn til Statsforvalteren, som foreslår områder for kartlegginger i regi av Miljødirektoratet. Alternativt kan kommunen bruke egne midler til kartlegging etter eget behov. Det er metodikk basert på naturtypesystemet Natur i Norge (NiN) som skal benyttes.	Vi benytter oss allerede av muligheten til å spille inn kartleggingsbehov til Statsforvalteren.
72	**Strategi: Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves**. o *Dersom en plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen oppheve planen*. o Reguleringsplanen for Brønnøya fra 1995 er eksempel på en slik plan. Brønnøya har betydelige naturverdier. Øya huser 17 rødlistede sommerfuglarter påvist etter 2016, og er dermed en av de tre øyene i Indre Oslofjord med høyest artsmangfold av sommerfugler. En av disse er heroringvinge (EN), som har sin eneste store forekomst i Indre Oslofjord på Brønnøya. I tillegg er én CR og fem andre EN-arter påvist. I tillegg har dragehodeglansbillen (EN) en forekomst på øya. Denne arten er endemisk for Norge, og har Indre Oslofjord som globalt kjerneområde. Brønnøya har derfor nasjonale verneinteresser. Disse insektartene flytter seg i terrenget, og benytter egnede planter i egnede habitater der de oppstår. Reguleringsplanen åpner for utbygging av	Merknad angående Brønnøyaplanen tas til orientering.

	hytter. Denne utbyggingen er i ferd med å endre øya fra å være preget av store sammenhengende naturområder til å bli stedig mer fragmentert og frisert med opparbeidede hyttetomter med hager. Dette er en utvikling som har betydelige negative konsekvenser for naturverdiene og artsmangfoldet på Brønnøya. Reguleringsplanen for Brønnøya bør gjennomgås, endres eller oppheves.	
73	**Strategi: Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern**. o *Når kommunen kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være av interesse for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering*. o Kommentar: Statsforvalteren ønsker selv å vurdere hvilke skogarealer som har verneverdi, og vil kontakte Asker kommune for å høre om mulighet for frivillig vern av områder på kommunal grunn. Allerede nå kan vi nevne lokaliteter med kalklindeskog: Lillelien 1 (ID Naturbase: UN-NINFP1910008940), Slemmestadveien V (ID Naturbase: UN-BN00076829), Hvalstrandskogen (ID Naturbase: BN00047793) og Syverstadbråten (mange naturtypelokaliteter, bl.a. (ID Naturbase: BN00047757, ID: BN00047777 og ID: UN-BN00047760. Enkelte av disse huser truede nasjonale ansvarsarter nevnt i oppfølgingsplan for trua natur: Lillelien (5 nasjonale ansvarsarter) og Slemmestadveien (3 nasjonale ansvarsarter).	Tas til orientering. På bakgrunn av lokalkunnskap ønsker kommunen likevel å ha mulighet til å spille inn lokaliteter med stor verneverdi.
74	Under beskrivelse av skogen i Asker på s. 35 nevnes rødlistede naturtyper i skog. I tillegg bør de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20 meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite) nevnes.	**Tatt til følge.** Teksten er endret i henhold til merknaden.

75	Elvemusling er en av artene som omtales. Denne er på rødlista som sårbar, men er utrydningstruet i kommunen. Vi kan imidlertid ikke se at edelkreps er omtalt. Asker kommune har flere vassdrag med edelkreps. Edelkreps står på den norske rødlista som sterkt truet og bør nevnes i planen.	**Tatt til følge.** En setning om edelkreps er lagt til på side 49 under avsnittet «*Naturtyper og arter knyttet til ferskvann*».
76	Videre er fremmede arter omtalt som en trussel mot viktig natur, og i kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskrives flere fremmede arter i sjø og ferskvann. I den forbindelse vil vi peke på at informasjon og veiledning vil være et viktig for å unngå spredning av fremmede og ikke stedegne fiskearter til nye vann og vassdrag.	Ivaretatt i planen. Viktigheten av informasjon og veiledning er omtalt under innsatsområdet «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», Kap. 6.6.
77	**Strategi: Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer**. Kommentar: Statsforvalteren er tildelt midler for å restaurere myr og åpen grunnlendt kalkmark. Vi samarbeider gjerne med Asker kommune om restaurering av arealer på kommunal grunn, både for å sikre lagring av karbon (ved restaurering av myr) og for å sikre sammenhengende naturområder og korridorer som binder områder sammen og gir mulighet for forflytning, f.eks. i åpen grunnlendt kalkmark, med et særlig stort mangfold av rødlistede arter som Asker har et nasjonalt ansvar for. Statsforvalteren har allerede tatt initiativ til samarbeid med Asker kommune om restaurering av åpen grunnlendt kalkmark i Løkenesskogen naturreservat på kommunens eiendom.	Vi viser til et godt samarbeid om restaurering så langt og ser frem til videre samarbeid om restaurering av flere arealer.
78	**Strategi: Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold**. o Kommentar: Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner når det gjelder å vedta kommunale planer som tar tilstrekkelig hensyn til natur- og miljøverdier, når det gjelder forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om	**Tatt til følge.** Det tas inn noen setninger om dette i kap. 6.6.1. i planen.

	prioriterte, fredete og andre truede arter, utvalgte, truede eller ansvars-naturtyper og tildeling av tilskuddsmidler til pollinerende insekter, bekjempelse av fremmede arter eller bevaring av truede arter og truede naturtyper	
79	Under definisjoner (kap. 9. 3) bør «Prioritert art» nevnes og defineres.	**Tatt til følge.** Prioritert art er lagt til under definisjoner kap. 9.3.
80	**Konklusjon** Vi mener det er utarbeidet en svært god temaplan for naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget. Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser.	
	Ungdomsrådet	
81	Ungdomsrådet ønsker å etablere flere blomsterenger istedenfor plen.	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.

82	*Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging*	Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplan. Hensynet til Naturmangfold skal redegjøres for i alle reguleringsplaner. Det vises til Naturmangfoldloven §§ 8–12. Naturmangfold omtales i saksfremlegg og problematiseres i forbindelse med politisk behandling. Temaplanen omfatter strategier som setter søkelys på naturmangfold i planprosessen.
83	Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.	Arealdisponering gjøres i kommuneplanens arealdel. Temaplanen kan legge grunnlaget for dette.
84	Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå areapositivitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havområder i samarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.	Et konkret mål om arealpositivitet/nøytralitet vil være avhengig av et politisk vedtak. Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplan. Temaplanen kan legge grunnlaget for å fatte et slikt vedtak.
85	I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.	Ivaretatt i planen. Behovet for uavhengig kompetanse er omtalt på side 32.
86	Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.	Tas ikke til følge. Kommunen kan ikke pålegge andre aktører å drive lukket hogst. Dette reguleres fra statlige myndigheter. I kommuneskogen innenfor marka drives det i hovedsak lukket hogst. Vi viser også til strategi om naturvennlig hogst i kap. 6.3: *Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er egnet og oppfordre private skogeiere til det samme*

87	Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.	Dette er i henhold til kommunens arealstrategi i ny kommuneplan. I ny kommuneplan er byggegrensen mot sjø konsekvent trukket 100m fra sjøen langs majoriteten av kommunens strandlinje. Vi viser også til følgende strategi i temaplanen i kap. 6.2: *Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur.*
	Utvalg for plan og byggesak	
88	Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).	I temaplan *Handling mot klimaendringene* (2021-2033) er det vedtatt netto 0 m2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og matjord. Ny kunnskap og utviklingen i samfunnet tilsier at mål om arealnøytralitet må gjelde all natur. Temaplan naturmangfold vil danne grunnlag for rullering av arealdelen og temaplan handling mot klimaendringene.
	Viken Fylkeskommune	
89	Temaplan for naturmangfold i Asker kommune framstår som en helhetlig og godt gjennomarbeidet plan, med mange gode og viktige innsatsområder og strategier for ivaretagelse av naturmangfold.	
90	Fylkeskommunen savner en konkretisert, tidfestet plan for gjennomføring av tiltak under temaområder og strategier, for å sikre effektiv gjennomføring og måloppnåelse. I henhold til behovet for og ønsket om medvirkning og politisk forankring av temaplanen, samt rask konkretisering av tiltak, mener fylkeskommunen at Asker kommune med fordel bør innarbeide en tidfestet tiltaksplan som del av temaplanen.	Viser til kapittel 3.4 Iverksetting. Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet.

91	Fylkeskommunen anbefaler at koblingen mellom naturmangfold og friluftslivet vektlegges tydeligere, med tanke på at det kan bidra til en gjensidig styrking av hverandre. Temaplan for naturmangfold bør omtale hvordan kommunen kan tilrettelegge for formidling av naturverdier i viktige friluftslivsområder, og informasjon om hvordan ta hensyn til disse når man ferdes i naturen. Et tiltak for å bidra til mer naturvennlig tilrettelegging er å utarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen. Dette er Asker kommune allerede i gang med. Temaplan for naturmangfold kan med fordel kobles på og bidra med nyttig kunnskapsgrunnlag i dette arbeidet.	**Tatt til følge.** Det er lagt inn et ekstra avsnitt i kapittel 6.6. om koblingen mellom naturmangfold og friluftsliv. Vi viser også til kommunens temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det er også lagt inn noen setninger under strategien: *Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet* Innspillet oversendes planansvarlig for friluftslivets ferdselsårer.
92	Fylkeskommunen vil berømme kommunen for å ha med et eget temaområde med strategier for forankring og samarbeid. I tillegg til at dette er et viktig tema for bevaring av natur, svarer dette også på en god måte ut §17 i FNs bærekraftsmål. Under dette temaområdet legges det fram en strategi som framhever behovet for en balansert tilnærming til de tre bærekraftdimensjonene. Dette er bra. Fylkeskommunen mener det her kan være fornuftig å inkludere betydningen av å legge planetens tålegrenser til grunn i bærekraftarbeidet, jamfør figur 2 i planen. Dette forklares godt i kap 8.3.	**Tatt til følge.** En setning om planetens tålegrense og en henvisning til kapittel 8.3 er lagt til.
93	I kapittelet om natur og klima savner vi imidlertid en omtale av de mulige dilemmaene knyttet til naturhensyn og etablering av arealkrevende fornybar energi, herunder for eksempel vind- og solenergi. Dette er en problemstilling som det er viktig at kommunen har et bevisst forhold til.	**Tatt til følge.** Det tas inn et avsnitt om dette. I tillegg er det formulert en ny strategi om temaet.

94	Det er flott at kommunen også strekker seg mot arealnøytralitet i temaplanen. For å underbygge avsnittet om arealnøytralitet og kompenserende tiltak, kan kommunen vurdere å ta inn noe tekst om tiltakshierarkiet, utarbeidet av Miljødirektoratet, som understreker prioriteringen av tiltak for å unngå vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn.	**Tatt til følge.** En tekst om tiltakshierarkiet er hentet fra kunnskapsgrunnlaget og lagt til på side 30.
95	Asker kommune har kartløsningen Askerkart. Denne kunne det gjerne vært tydeligere henvisninger til i temaplanen, for å vise kartfestede naturverdier og viktige lokaliteter i kommunen.	Askerkart henter data som Artsdatabanken (underliggende enhet, Klima- og miljødepartementet) formidler via Geonorge (utvikles og driftes av Kartverket). Vi har erfaring med at det ofte er ustabilitet i disse dataene og har også fått dette bekreftet fra Artsdatabanken. Derfor benytter vi i hovedsak Naturbase og Artskart for å være nærmest mulig kildedatene.

ASKER ELVEFORUM

Asker Kommune
post@asker.kommune.no

Asker, 04.04.2023

Innspill til høring «Temaplan naturmangfold» - Sak 23/02559

Innledning

Asker Elveforum gir med dette høringsinnspill til Temaplan naturmangfold med høringsfrist 05.04.20023. Asker Elveforum (AE) er et frivillig kompetanse- og kontaktforum som skal bidra til god dialog og samhandling mellom innbyggerne, frivillige organisasjoner, kommunens etater, politikere og utbyggere. Vi arbeider for at Askervassdragene beholdes/rehabiliteres som grønne og levende strenger gjennom Askerlandskapet med bevart biologisk mangfold, god økologisk status og stor opplevelsesverdi.

Generelt om temaplanen

Temaplanen og de bakenforliggende planer, prosesser og dokumentasjon er svært omfattende, og må sees i sammenheng. Det er positivt at det samlede planverket representerer en grundig problembeskrivelse og uttrykker store ambisjoner for ivaretakelse av grønne verdier. Forankringen i nasjonale og internasjonale forpliktelser og forventninger er også viktig, og styrker forpliktelsene.

AE er spesielt opptatt av vassdragene og tilhørende arealer - men mål og strategier berører i stor grad hverandre. Temaplanen må leses særlig i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel, og er i hovedsak forankret i satsingsområdet «Bærekraftige byer og samfunn» og hovedmålet «Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern» med tilhørende delmål «Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet...». Areal- og vassdragsforvaltningen har direkte og indirekte betydning for flere satsingsområder, som motvirkning av klimaendringer, helseaspektet, utdanning etc. Betydningen av levende og naturlige vassdrag er derfor gjennomgripende i areal- og samfunnsplanlegging.

Temaplanen og kunnskapsgrunnlaget har en grundig beskrivelse av utfordringer og betydningen av intakt natur. Vassdragsnære områder er i særlig grad en minimumsressurs, med stor verdi for mange bruksområder, og arealkonflikter oppstår ofte.

Asker Elveforum mener at ved vedtak av Kommuneplan Samfunn og med fundamentet lover og forskrifter som beskytter vassdrag, fikk politikerne fra starten av denne kommunestyreperioden et ansvar for å gjøre gode areal og reguleringsvalg – uten å vente på vedtak av temaplanen med sine strategier.

Kommentarer

- Det ser snevert ut når strategiene i 6.4.1 under innsatsområdet «Livet i vann» blir «.....knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet.....». I forutgående og etterfølgende tekst er det lagt vekt på kantsoner, naturmangfold, truede arter, flomdemping, etc., der forvaltning av hele vassdragsbeltet er essensielt.
- Det kan konkretiseres bedre hvordan man skal arbeide for at vassdragsnære områder ivaretas bedre i planprosessene, der det er viktig å bringe inn tilstrekkelig faglig vurdering tidlig i planprosessene for å unngå uheldig påvirkning av vassdraget. Tiltak/inngrep selv i god avstand fra vassdragsstrengen kan ha stor innvirkning på vassdraget, f.eks. i form av økt erosjon, ras, destabilisering.

Adresser/Telefon: Asker Elveforum, c/o Unn Orstein, Biterudveien 23A, 1383 Asker unn.orstein@gmail.com 95 27 62 96

- «Føre var» prinsippet er viktig når temaplanen innrømmer at ressursene er knappe og at det er ulikt kunnskapsnivå om dette, ref. side 15 om Kommunens rolle. *«Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.»*
- Det er ikke tilstrekkelig å åpne en bekk eller restaurere en myr. I Asker kommune er vi så heldige at det er mye som kan bevares ved økt fokus i frontlinjen/saksbehandlingen hos Samfunnsutviklingsavdelingen, Eiendomsavdelingen, Prosjekt og Utvikling.
- Strategiene for å oppnå mål og ambisjoner er foreløpig lite konkrete om tiltak og prosesser som kan forbedres i forhold til dagens forvaltning. I Handlingsprogrammet forventer vi at alle avdelinger definerer oppgaver, handlinger, fokus etc. for å oppnå strategiene. Ellers blir en flott temaplan lite verd.
- Listen med de viktigste lovene og handlingsplaner på side 6 mangler Vannressursloven (spesielt § 5, 7 og 11), og Vannforskriften (spesielt § 12). Vi har sett mange saker hvor dette har manglet og vi tror at det kan ha bidratt til mange års manglende fokus i flere avdelinger.
- Av internasjonale drivere kan også EUs taksonomi for bærekraftig aktivitet bli omtalt. Dette er rammeverk med betydning for norsk ressurs- og naturforvaltning. Lenke: https://snl.no/EUs_taksonomi_for_b%C3%A6rekraftig_aktivitet

Avslutning med oppfordring til handling i mai/juni 2023
Asker Elveforum har i debattinnlegg i Budstikka og RHA (6. og 7. mars) oppsummert de mange strategiene som gjelder for vassdrag både i Naturavtalen fra desember 2022 i Montreal og i Temaplanen og laget en liste over forslag til tiltak som kan implementeres i Kommuneplan areal i juni 2023.

Utvalg for samfunnstjenester inviterte til dialogmøte 15. mars og Asker Elveforum presenterte også her en liste med tiltak som er oppnåelig i 2023.

Asker Elveforums høringsbrev til ny offentlig høring av Kommuneplan areal sendes midten av april i god tid før fristen 5. mai. Her ventes også handling i juni fordi argumentene som arbeidsplasser, boliger og massedeponier har andre alternativer.

Eksempel på hendelser i 2022 som kunne vært unngått:

- Leirskredet i Neselva 7. august 2022 ved Neselva Hageby fikk store konsekvenser - som er ytterligere forverret i løpet av høst/vinter. Vårflommen vil øke skadene og de økonomiske konsekvensene ytterligere. Hendelsen kunne vært unngått hvis arkitekten i 2018 hadde tatt konsekvensene av plankart og bestemmelser (bl.a. flyttet inngangene til vestsiden) og ikke søkt om og fått innvilget dispensasjon våren 2022. Geoteknikeren har innrømmet feil i sine analyser. Statsforvalteren har tatt Elveforums klage til følge og dispensasjonen er erklært ulovlig uten klagerett. Men skaden har skjedd og løsning foreligger ikke når dette brevet skrives.
- Hvalstad skole og bestemmelsen om hogst langs vassdrag for visuell kontroll ble stoppet av Statsforvalteren, som har tatt Elveforums klage til følge, og vedtar at reguleringsbestemmelsen må fjernes.

Kommunens medarbeidere under ledelse av Merete Dees fortjener ros for sitt arbeid med kunnskapsgrunnlaget og temaplanen!

Vennlig hilsen
Asker Elveforum

Unn Orstein
Leder

Vedlegg – 2 ark fra presentasjonen til Utvalg for samfunnstjenester 15. mars.

Adresser/Telefon: Asker Elveforum, c/o Unn Orstein, Biterudveien 23A, 1383 Asker unn.orstein@gmail.com 95 27 62 96

Leirskred i Neselva 7. august 2022 ved Neselva Hageby

- Før skredet:
  - Kantsonen ble vesentlig skadet i anleggsfasen i vest og nordøst uten restaurering. Gangbro er voldsom og uestetisk.
  - Kommunens eiendom på østsiden er full av fremmede arter.
- Leirskredet har ødelagt Neselva i en lengde på ca. 40 m og ført mye leire nedover elven.
- «Reparasjon» i august har forverret tilstanden.
- Statsforvalter har krevd plan for tiltak.
- Leirskredet kunne vært unngått:
  - Justere arkitektegningene fra 2015 i henhold til reguleringen 2018
  - Kommunen gå dispensasjon mai 2022 for å bygge inngangsplatå ved å bruke deler av hensynsonen
  - Kalkstabilisering i henhold til regulering ble ikke utført.

Hvalstad skole – Statsforvalter krever (8.3.23) endring til bestemmelsen som ga tillatelse til hogst for visuell kontroll mellom skole/barnehage og fotballbane/aktivitetspark

- Mye arbeid er nedlagt i høringsfasen og i klagefasen.
- Asker Elveforum har 2 ganger måtte kommentere kommunens forklaringer til Statsforvalteren.
- Administrasjon og politikerne kunne ha sagt seg enig ved høring og ved klagen og redusert mange frivillige timer, kommunens timer og Statsforvalterens 2 grundige brev.
- Viktig prinsipiell avklaring som vi håper bidrar til systemendring og større respekt for Vannressursloven § 11 om kantvegetasjon langs elver, bekker, vann.

Vi håper at det blir mindre behov for vår innsats i 2024!

Asker Turlag
DNT Oslo og Omegn

askerturlag@dnt.no

Asker kommune

post@asker.kommune.no

Asker, 04.04.2023

HØRINGSUTTALELSE – TEMAPLAN NATURMANGFOLD.

Asker Turlag (Turlaget) har gitt innspill til arbeidet med Temaplanen naturmangfold og deltatt på workshop 11. desember i år. Etter den kjennskapen vi har med planarbeidet, er det med interesse vi har lest høringsforslaget til planen.

GENERELT OM PLANEN

Planen er vel disponert med god forankring i Asker kommunes overordnede bærekraftsmål. Den gir en grundig beskrivelse av dagens situasjon og utsikter fremover. Med utgangspunkt i bærekraftsmålene bearbeides status og utsikter til gjennomarbeidete strategier.

KOMMENTARER TIL INNHOLDET

Våre forslag/kommentarer er i det etterfølgende skrevet i *kursiv* og *understreket*.

Kapittel 4 Dagens situasjon og utsikter framover

Etter å ha lest dette kapittelet er vår konklusjon at tilstanden til naturmangfoldet i Asker ikke er tilfredsstillende. På side 14 foreslås det tre tiltak for å bedre situasjonen. Turlaget slutter seg til disse tiltakene, men vil under forslaget «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» tilføye på linje 3: Et godt *og lett tilgjengelig* kunnskapsgrunnlag er ……..

Markaloven omfatter et bestemt avgrenset område. Loven har betydning for naturmangfoldet innenfor markagensen. I Asker ligger markaområdene i nord innenfor grensen. Turlaget vil anbefale *at markagrensen utvides til å omfatte markaområdene i Røyken og Hurum og at markaloven omtales i planen.*

Kapittel 6 Slik skal vi gjøre det

Som en av kommunen i landet med flest ansvarsarter, har Asker kommune et spesielt ansvar (s 20). Turlaget anbefaler *at dette ansvaret kommer tydeligere frem i planen.*

På side 23 nevnes tre punkter som er felles for innspill fra natur- og friluftslivsorganisasjoner. Turlaget foreslår å tilføye: *Bevare store sammenhengende natur-/grøntområder og gode spredningsveier for planter og dyr.*

6.1.1 Strategier

Turlaget vil foreslå et nytt punkt: *Asker kommune skal gjennom forvaltning og arealplanlegging verne om naturmangfoldet i store sammenhengene naturområder og spredningsveier for planter og dyr.*

Oppfølging av planen

Turlaget ser frem til at planen blir vedtatt og strategiene blir konkretisert i handlingsprogrammet og andre relevante politiske vedtak.

For Turlagets stiarbeid i nærområder, skog og mark vil det være nyttig å få tilgang til kunnskapsgrunnlag som utvikles.

Vennlig hilsen

Randi Larsen
styremedlem Asker Turlag

From: "Inger-Lill Eikaas" <ingerlill.eikaas@asplanviak.no>
Sent: Mon, 20 Mar 2023 15:08:37 +0100
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Subject: Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Hei,

Her kommer mine innspill til høring for Asker kommunes Temaplan naturmangfold 2023-2035.

- Jeg er veldig positiv til det flotte og viktige arbeidet dere har satt i gang.

- **Hverdagsnatur.** Å verne 30% av hav og land er bra. Vern alene er ikke tilstrekkelig for å stoppe tap av naturmangfold/biodiversitet. Hverdagsnatur (alt som ikke er vernet/truet som vanlig skog, restarealer, kantsoner, hager osv.) og hvordan disse arealene sikres, forvaltes og henger sammen er like sentralt for velfungerende økosystemtjenester og ivaretakelse/gjenoppretting av biodiversitet.

- **Skjøtsel**. Måten de ulike grøntarealene skjøttes på må endres på kommunalt nivå. Skjøtsel er en svært viktig faktor for ivaretakelse, opprettholdelse eller økning av biodiversitet. For de offentlig eide områdene må det utarbeides nye skjøtselsplaner med klare retningslinjer for skjøtsel, vedlikehold og ny beplantning. Kommunen må sikre at skjøtselsplaner følges, for eksempel der skjøtselsgarantien settes bort til private entreprenører.

- **Grøntkart.** Kartet under viser kun grøntområder i form av skog- og jordbrukslandskap samt elver og vann. Alt som inngår i bebygd areal er vist som mørk grå farge, også private hager da disse utgjør mer forstyrret miljø. En slik fremstilling av grøntarealene tydeliggjør den horisontale strukturen i landskapet. Tre store patcher trer fram, Vestmarka i nord, Vardåsen og Slottsberget i sør. Disse patchene binder Asker sammen med regionen og er svært viktige å bevare i et landskapsøkologisk perspektiv. Det er på denne skalaen store rovdyr og vilt beveger seg, og ved å sikre disse sammenhengende patchene vil en rekke andre arter også sikres. Et annet mønster trer tydelig frem; smale vegetasjonsbelter i nordøstlig-sørvestlig retning strekker seg fra sjøen og inn i landet. Slike rester av naturlig vegetasjon i urbane områder er av høy verdi og er kilde til stedegen biologisk mangfold og lokal identitet. Disse fungerer også som korridorer mellom større patcher. Elvedraget mellom Semsvannet i nord og Bondivannet lenger sør er en blågrønn struktur som er avbrutt i Asker sentrum. Sammenhengende blågrønne strukturer er svært viktig da mange dyr er avhengig av vann i ulik grad gjennom livsløpet. Konglungen utgjør en relativt stor patch som er nærmest isolert fra de største patchene. Små patcher omgitt av bebygd areal fungerer som habitat, stepping stones og korridorer. Eksempel på grøntkart som viser tendenser i grønnstrukturen fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

- **Strategikart.** Basert på «grøntkartet» lages et strategikart. Kartet må knyttes til arealregnskapet for hele Asker kommune. Strategikartet bør angi sammenhengende grøntdrag, mulige fremtidige grøntdrag og knyttes mot kommuneplanens arealdel. Slik vil utsatte grøntområder og områder med potensiale som fremtidig grøntdrag kunne jobbes med strategisk på arealplan-nivå. Strategikartet bør utarbeides med økolog. Eksempel på strategikart (strategiplan) for Asker fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

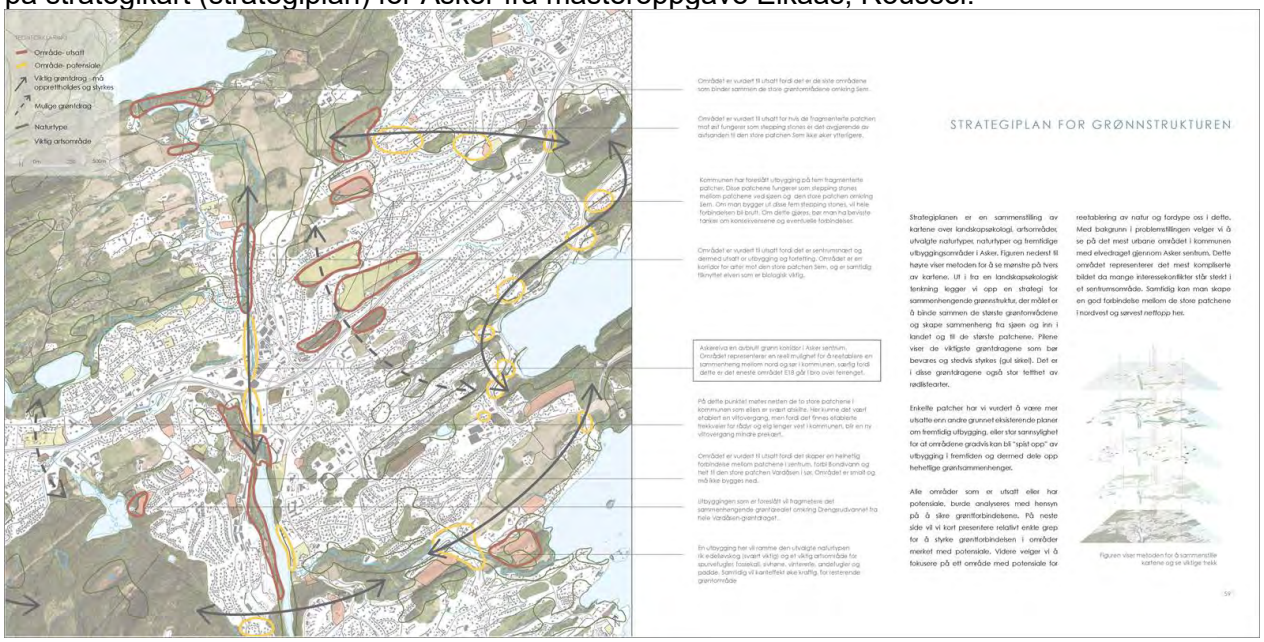

- **Landskapsøkologiske prinsipper**. Bruke landskapsøkologiske prinsipper aktivt i planlegging og forvaltning. Oppdeling/fragmentering av landskapet er en viktig årsak til tap av naturmangfold. Fragmenteringen gjør det nødvendig å prøve å bevare en sammenhengende grønnstruktur fordi dette gir muligheter for arters spredning og forflytning. Det er særlig viktig å skape sammenheng mellom urbane grøntområder og ut

mot store omkringliggende grøntområder, typisk via korridorer. Sammenhengende grønnstruktur er ikke det samme som biodiversitet, men muliggjør spredning av flora og fauna mellom fragmenterte områder, og forbedrer forutsetningene for biologisk mangfold. Kunnskap om landskapsøkologiske prinsipper bør brukes aktivt i utarbeidelsen av strategiplanen. Oversikt over landskapsøkologiske fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

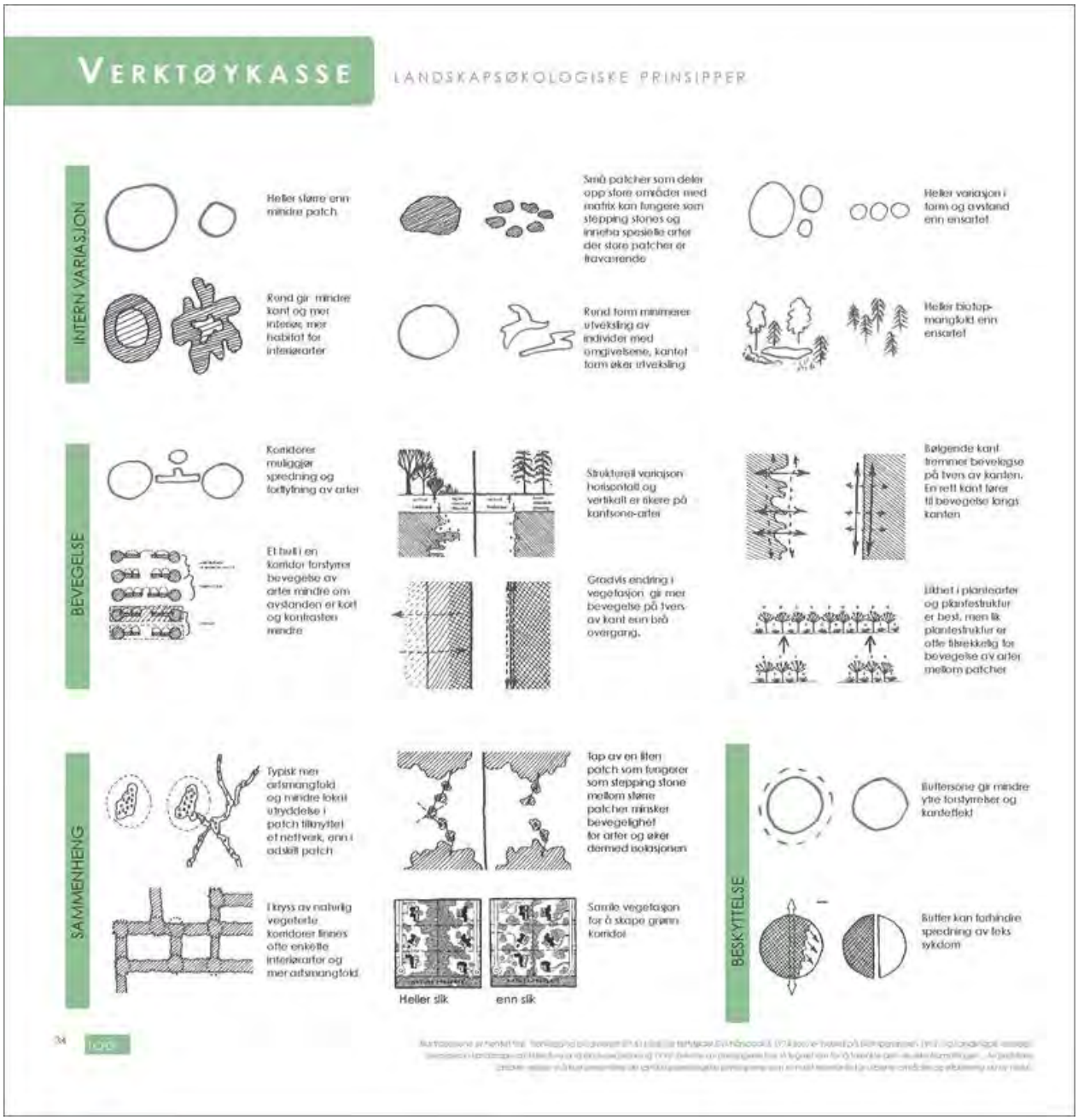

- **Områdetype.** Ofte finnes det flere områdetyper som repeteres gjennom regionen. Her er fire områdetyper som går igjen i Asker og til sammen utgjør store arealer i regionen:1) privathager, 2) gressplener, 3) veikanter 4) kantsone vassdrag (listen er ikke uttømmende). Ved å ha en god modell og visjon for forvaltning av hver områdetype kan denne implementeres mange steder og dermed påvirke regionen som en helhet, over tid.

Jeg vil vise til masteroppgaven jeg skrev i 2013 sammen med Helene Roussel. Her har vi jobbet med hvordan implementere biodiversitet i landskapsarkitektur med Asker kommune, og Askerelva, som case: http://hdl.handle.net/11250/188552

Ta gjerne kontakt med meg om dere har spørsmål eller dersom dere ønsker å samarbeide om dette spennende og viktige temaet! Jeg arbeider med denne tematikken i stor og liten skala, i mange ulike sammenhenger i det daglige.

Med vennlig hilsen

asplan viak

Inger-Lill Eikaas
Landskapsarkitekt
Analyse, plan og landskap

Kjørboveien 20
Postboks 24
1300 Sandvika

Direkte: 971 79 679
Sentralbord: 417 99 417

asplanviak.no
Abonner på vårt nyhetsbrev

Fra: Inger-Lill Eikaas
Til: Merete Wiken Dees
Emne: Høringsinnspill temaplan for naturmangfold
Dato: 5. mai 2023 13:28:33

Hei!

Ref. telefonsamtalen i går om mitt høringsinnspill til temaplan for naturmangfold;
Dere kan sette det som innspill fra meg som privatperson og landskapsarkitekt, og som høringsinnspill til temaplanen.

Med vennlig hilsen

asplan viak

Inger-Lill Eikaas
Landskapsarkitekt
Analyse, plan og landskap

Kjørboveien 20
Postboks 24
1300 Sandvika

Direkte: 971 79 679
Sentralbord: 417 99 417

asplanviak.no
Abonner på vårt nyhetsbrev

From: "BirdLife Norge avd. Buskerud" <buskerud@birdlife.no>
Sent: Mon, 27 Mar 2023 14:14:33 +0200
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Cc: "Rolf E. Andersen" <topphaugane@gmail.com>; "Steinar Stueflotten" <sstuef@broadpark.no>
Subject: Innspill til høring, Temaplan naturmangfold – saksnummer 23/02559
Categories: Ingvill

Hei,

Innspill til høring, Temaplan naturmangfold – saksnummer 23/02559

BirdLife Buskerud synes at høringsutkastet viser en positiv og ambisiøs temaplan for naturmangfold i Asker kommune 2023-2035. Temaplanen påpeker mange av de store utfordringene som kommunen står foran når det gjelder arealbruk og bevaring av naturmangfold i årene som kommer.

I en slik temaplan er det viktig å få vist fram alle viktige naturverdier i kommunen og hvordan disse skal ivaretas. Det synes vi høringsutkastet i stor grad klarer. I den forbindelse setter vi pris på at rapporten som BirdLife Asker og Bærum lokallag utarbeidet i samarbeid med BirdLife Buskerud i 2021 om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning, er referert i temaplanen. Under «Askers naturverdier» på side 19, nevnes det at Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % av kommunens totalareal. Vi er litt forundret over at når temaplanen omtaler naturreservater, så er det bare skogreservater, primært barskogsreservater som inngår i verneplan for skogvern, som blir nevnt, ref. bla. kart på side 36. Et viktig edellauvskogsreservat som Holtnesdalen naturreservat er f.eks. ikke nevnt, heller ikke andre naturreservater for myr og våtmark eller sjøfuglreservater langs Oslofjorden. Vi anbefaler at det lages en bedre oversikt over alle (69) naturreservater i kommunen, og at betydningen disse har for vern av naturmangfoldet i Asker, blir tydeliggjort. Gjerne også med en beskrivelse av hvordan disse reservatene skal skjøttes. Et kart som viser alle naturreservatene i Asker fra Naturbasen eller Askerkart, bør derfor være med i temaplanen.

Mvh Steinar Stueflotten
Leder BirdLife Buskerud

Temaplan naturmangfold- høringsinnspill fra bondelagene i Asker

Asker og Bærum Bondelag, Røyken Bondelag og Hurum Bondelag har følgende innspill til Temaplan naturmangfold i Asker:

Generelt

Vi er relativt godt fornøyd med kommunens overordnete strategi som den er gjengitt i punkt 9.2. – Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier.

Nullvisjon for nedbygging

Vi merker oss spesielt at Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette er helt i tråd med bondelagenes grunnleggende holdninger til arealdisponeringer og samsvarer med et stadig økende krav om bevaring av den matjorda vi har.

Det er derfor svært skuffende at det i bakgrunnsstoffet og den generelle omtalen av dette punktet ikke lenger er en nullvisjon, men tvert imot viser seg å være en tallfestet størrelse, beregnet ut fra hva kommunen kan tillate seg å bygge ned innenfor statens jordvernmål for inneværende år. Under dette punktet er nullvisjon ikke brukt som et begrep i det hele tatt – her heter det derimot at «…kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året.»

Vi ber om at kommunen står ved nullvisjonen og stryker den «tillatte» nedbyggingsraten fra planen. Null nedbygging er null nedbygging – og ikke 13 dekar, eller et annet tall større enn null.

Arealer i full drift

Bondelagene stiller seg bak kommunens ønske om oppfølging av driveplikten, og er også fornøyd med at kommunen gjennom jord- og konsesjonsloven vil sørge for en drifts- og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.

Beiting

Temaplan naturmangfold poengterer at beiting av arealer er en grunnleggende forutsetning for at en rekke arter skal kunne overleve. En forutsetninger for beiting, er at landbruksarealene i kommunen er i full drift og benyttes til matproduksjon og dyrehold. Uten drift på landbruksjorda er det ikke mulig å holde beitedyr, og uten beitedyr blir det heller ikke beiting – noe som igjen betyr at det blir færre arter i kulturlandskapet og i beiteområdene i utmarka. Konklusjonen blir til slutt at det blir mindre naturmangfold og færre arter når jorda ikke driftes og dyr kan sendes på beite.

Når det gjelder skogbruket i kommunens skoger, ønsker vi å peke på at kommunen må sikre opprettholdelse av beiteressursene i Marka, og legge til rette for husdyr på utmarksbeite. Naturmangfoldplanen må ikke være til hinder for økt bruk av beiteressursene. Som kommunen selv skriver, er beiting en forutsetning for opprettholdelse av mange truede arter i kulturlandskapet. Dette gjelder også for beiteområdene i Marka, der beiting som tidligere påpekt, danner grunnlag for et rikt biologisk mangfold der den foregår.

Dialog og samarbeid

Bondelagene håper at de ulike tiltakene, kontrollene og oppfølgingen innenfor jordbruk og skogbruk vil bli gjort i dialog med bondelagene og den enkelte berørte bonde i forkant. Våre ønsker er i stor grad de samme som kommunens, men det kan være nødvendig med tilpasninger fra tid til annen, og dette vil vi gjerne samarbeide om.

Asker, 21. april 2023.

Hurum Bondelag
Jakob Volent, leder

Røyken Bondelag
Ole-Martin Rud, leder

Asker og Bærum Bondelag
Unni Wolden Staver, leder

post@asker.kommune.no

Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Høringssvar fra Brønnøya vel

Grete Refsum
skjøtselsansvarlig
naturforvalter NLH 1977

Introduksjon
Kommunens nye temaplan for naturmangfold er et kjærkomment dokument for utvikling og bevaring av våre naturgitte verdier. I punkt 6 «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», skisseres strategier for å nå målene. Vi merker oss:

> *Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter* (side 57).

I det følgende gis en kort beskrivelse av hva vi har gjort og vil gjøre på Brønnøya i regi av velstyret. Deretter presenteres forslaget til hvordan vi ønsker å samarbeide med kommunen om realisering av planen.

Erfaring og praksis fra Brønnøya
På Brønnøya har velstyret egen representant med ansvar for skjøtsel av vellets eiendommer. Det avsettes en årlig sum til arbeidet på 100-150.000 kr. Skjøtselsoppgaven utføres på dugnad vår og høst, samt i skoleferien av ungdom under ledelse av den skjøtselsansvarlige. Oppgaven har stort sett dreiet seg om å hindre gjengroing på områder knyttet til ferdsel og rekreasjon. Men i de senere årene er oppgaven utvidet til å omfatte bekjempelse av kanadagullris, fjerning av søppel i strandsonen, bevaring og restaurering av slåttemark, strandeng og åpen grunnlendt kalkmark. Vi er spesielt oppmerksomme på leveområdene for våre insekter, særlig sommerfuglene og ønsker å bidra til at deres livsbetingelser ivaretas.

I 2022 ble det gjort et grundig arbeid for å bekjempe kanadagullris over hele øya, ikke minst i sivskogene i strandkanten, der arten hadde begynt å overta vegetasjonen. Det ble utarbeidet et informasjonsark om problemet, som alle velmedlemmer ble tilsendt digitalt, plakaten ble også fysisk hengt opp på informasjonstavlen ved fergeleiet. Få unngikk å oppfatte at kanadagullris er et problem og mange bidro i bekjempelsen, ikke minst i private hager. Vi luket også i reservatene. I tillegg til kanadagullris ble det fjernet lupin og mye mispel. Dette arbeidet fortsettes i år. Denne sommeren vil vi også fjerne et større felt med rynkerose som ligger på Brønnøyasiden med kort avstand til reservatet på Furuholmen, der statsforvalteren nylig har bekjempet arten kjemisk. Hvis ikke vi renser opp hos oss, vil nypene raskt sette frø og arten ta seg opp igjen i reservatet. Effektiv bekjempelse av uønskede arter må gjøres i fellesskap.

Forslag til fremtidig samarbeid mellom kommune og vel

Vi ønsker:
- en konkret og forenklet handlingsplan for skjøtselsarbeidet i kommunen, som oppdateres fra år til år: hva ønskes gjort, hvilke tiltak ansees som mest effektive? Planen må være lett tilgjengelig, kommuniseres bredt, være digital og åpen for alle.

- egne opplysningsark/-sider om de ulike temaene det skal jobbes med som kan printes ut, henges opp og sendes digitalt. Temaene er mange: hvordan skal du stelle hagen din til beste for naturmangfoldet? Hva skal du luke, hva, hvor mye og når skal du slå, kan det etableres eng, skal strø/trær ligge og råtne i en villahage, osv.? Hva er bra for fuglene, insektene, biene, blomstene? Vi trenger helt konkrete råd for å stimulere folk til handling. Mange ønsker å bidra, men vet ikke hvordan de best kan gjøre det.

- at alle vel har minst én person i styret med særlig ansvar for naturmangfold og skjøtsel. Kommunen kan gi øremerket støtte til et satsningsområde og tiltak som ønskes gjennomført. Brønnøya vel fikk 7000 kr i 2022 til bekjempelse av kanadagullris gjennom Asker vleforbund. Søknads- og rapportarbeidet krevet like mange arbeidstimer som selve bekjempelsen. Dette har ingen bærekraft. Skap tillit, tildel pengene direkte og kom en tur på befaring!

- informasjonsmøter vår og høst der årets handlingsplan presenteres, med faglig påfyll, råd og veiledning om hvordan tiltakene kan gjennomføres. Invitér vellenes skjøtselsansvarlige spesielt, gjerne gjennom Asker velforbund. I tillegg til kompetanseheving vil slike møter gi ulike grupper og personer anledning til å treffes og kunne samarbeide om å få gjennomført sine oppgaver.

- et kompetent og åpent «brukertorg» som de frivillige/skjøtselsansvarlige kan ringe til/kontakte når de lurer på noe.

- at statsforvalterens og kommunens folk informerer hverandre og samarbeider tettere slik at tiltak i og utenfor reservatene kan synkroniseres til beste for begge parter.

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING
Stiftet 15. juli 2006
Dette dokumentet sendes elektronisk til post@asker.kommune.no

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Husebykollen, 05.04.2023

Høring: Temaplan naturmangfold 2023-2035. Innspill til planen.

Husebykollen Hytteeierforening viser til den åpne invitasjonen på https://www.asker.kommune.no/ til å gi innspill til *Temaplan naturmangfold 2023-2035*[1] med høringsfrist 05.04.2023, som besluttet i Utvalg for samfunnstjenester 16.02.2023.

Husebykollen Hytteeierforening organiserer 17 eiere av fritidsboliger på Husebykollen i Filtvet. Foreningens formål er bl.a. å bidra til et godt fritids-/frilufts-miljø i området Husebykollen.

Siden motivet for å eie fritidsbolig i Asker kommune hovedsakelig er knyttet til ønsket om nærhet til naturen og god tilgang til naturopplevelser, leser vi temaplanen med stor interesse – og vil berømme kommunen for å fremlegge en slik plan. Det er flott at planen er forankret i FNs bærekraftmål (2015) og Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (2022) med IPBES-rapporten (2019) som referansedokumenter.

Kommuneplan for Asker kommune 2020–2032, samfunnsdelen (2020) har satt seg store og viktige mål for ivaretagelse av naturen, og som det påpekes i Temaplanen kreves det «...ressurser, kompetanse og vilje ...» i kommune-organisasjonen (og Asker-samfunnet) for å virkeliggjøre målsetningene.

Temaplanen konkretiserer og utdyper kommuneplanens samfunnsdel og den inneholder mange prisverdige utredninger, henvisninger/referanser[2] og strategier. Utfordringen blir å følge opp Tema-planen slik at den får gjennomslagskraft opp mot andre interesser – les økonomiske, næringslivs-messige og utbygningsmessige o.a.

Forutsetninger for dette er omtalt i *kap. 6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid* (side 54) i avsnittene;

- Forankring – likeverd mellom de tre bærekraftdimensjonene må forankres bredt.
- Kompetanseheving – mangelfull kartlegging og endringsblindhet.
- Samarbeid for å nå målene.

I denne sammenheng gjengir vi et avsnitt fra Temaplanen der kommunen i *6.6.1 Strategier* (side 56) er tydelig på kompetanseproblemet, og vi har merket en setning vi anser som spesielt viktig:

> Kommunens ansatte og politikerne må ha tilstrekkelig kompetanse om naturmangfold til å vite når vi har en negativ påvirkning på naturen, og da redusere og helst unngå slik aktivitet. Det trengs spesielt høyere kompetanse om hvordan alt henger sammen i naturen, slik at vi kan vurdere samlet belastning på tvers av reguleringsplaner og aktivitet i kommunen. Kunnskap om økosystemene og sammenhengene i naturen er også viktig for å sikre en rød tråd fra målene i kommuneplanens samfunnsdel via kommuneplanens arealdel og temaplan for naturmangfold ned til hver enkelt reguleringsplan og byggesak, slik at de overordnede målene ikke glemmes i enkeltsakene.
>
> Kommunen må ha god kunnskap om naturvennlig drift av uteområder, skjøtsel og restaurering av natur.

[1] https://www.asker.kommune.no/natur-og-friluft/naturmangfold/aktuelt-naturmangfold/horing-temaplan-naturmangfold/

2 Såvidt vi kan se, mangler det referanse til https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Uten slik kobling fra Kpl/samfunnsdelen og 'Temaplan naturmangfold' ned til konkrete vedtak i arealdisponeringer og byggesaker, antagelig mange si at slike planer er mest egnet for «festtaler».

Vi foreslår at
- *det utvikles og iverksettes et program for opplæring av kommuneansatte og politikere om Temaplan for naturmangfold og implikasjoner av denne – gjerne under motto «Tenke globalt, handle lokalt»;*
- *ifm. alle fremtidige utbyggings- og reguleringsplaner skal det utredes hvordan planen følger, oppfyller og hensyntar Temaplanens intensjoner og strategier.*

I *6.2.1 Strategier* på side 30 angis følgende «*Asker kommune skal prioritere natur og klima like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen*». Slikt formulert er det nærliggende å hevde at natur og klima nærmest er dømt til å tape.

Bildet av Årosmarka med Felt D inntegnet (figur 1) nedenfor illustrerer godt dette poenget. Man kan liste opp mange «klassiske» argumenter for hvorfor det er lurt å lage flate arealer for nærings-virksomhet (kvantifiserbart), men for natur og klima går argumentasjonen når det gjelder det lokale i stor grad på ødeleggelse av et natur- og turområde og noen «tilfeldige» naturtyper. Hvilke kriterier skal man legge til grunn for å prioritere noe som ikke kan kvantifiseres på tilsvarende måte og er delvis uhåndgripelig? Hvordan skal da betydningen av sammenhengende økosystemer, opplevelser i naturen og noen verneverdige vekster veie tyngre enn arbeidsplasser og skatteinngang?

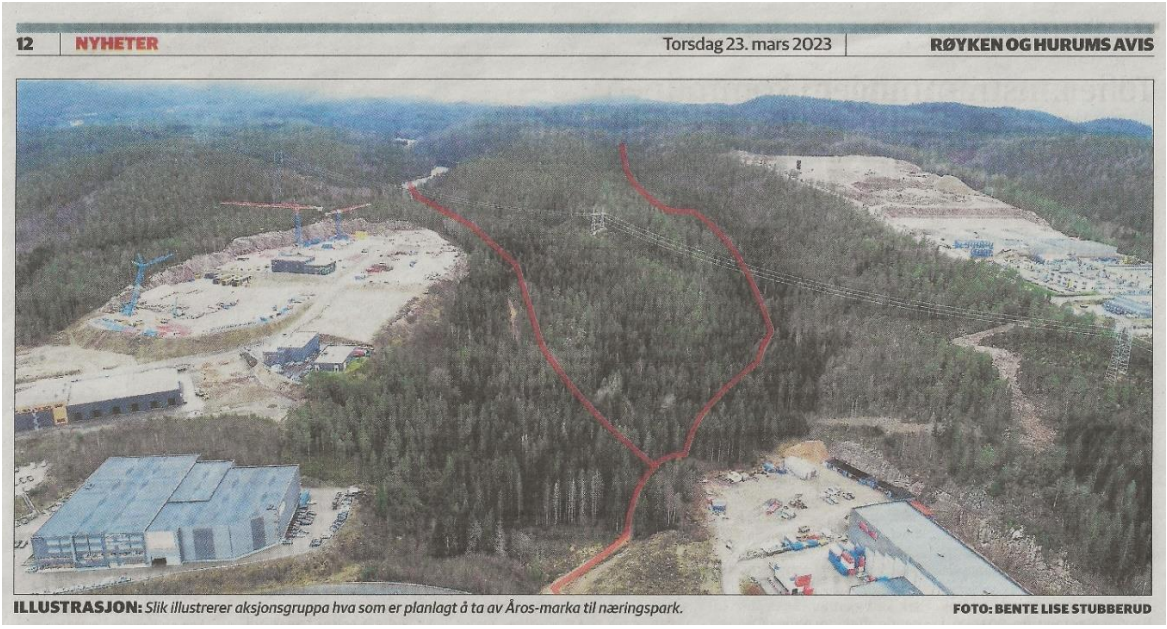

Figur 1: Årosmarka med Felt D inntegnet[3]

Argumenter mot nedbygging av natur og ødeleggelse av økosystemer kan knyttes til utslipp og lagring av klimagasser, men dette er argumenter som angår det globale som når det gjelder felt D, er ubetydelig sett i forhold til f.eks. Norges totale årlige utslipp på 48,9 millioner tonn CO_2-ekvivalenter (2021)[4]. Det blir da enkelt å hevde at utslipp ved å hugge skogen og flekke av jordsmonnet betyr så lite i global sammenheng at det kan ses bort i fra.

Et annet eksempel er utvidelsen av steinbruddet i Husebykollen. Arealet som ødelegges fremgår av figur 2. Også her settes friluftsliv og naturopplevelser hos eierne av fritidsboligene og turfolk opp mot kommersielle interesser, og resonnementet ovenfor er like gyldig også i dette tilfellet.

[3] Illustrasjonen med foto av Bente Lise Stubberud er hentet fra RHA torsdag 23. mars 2023.
[4] https://energiogklima.no/klimavakten/norges-utslipp/

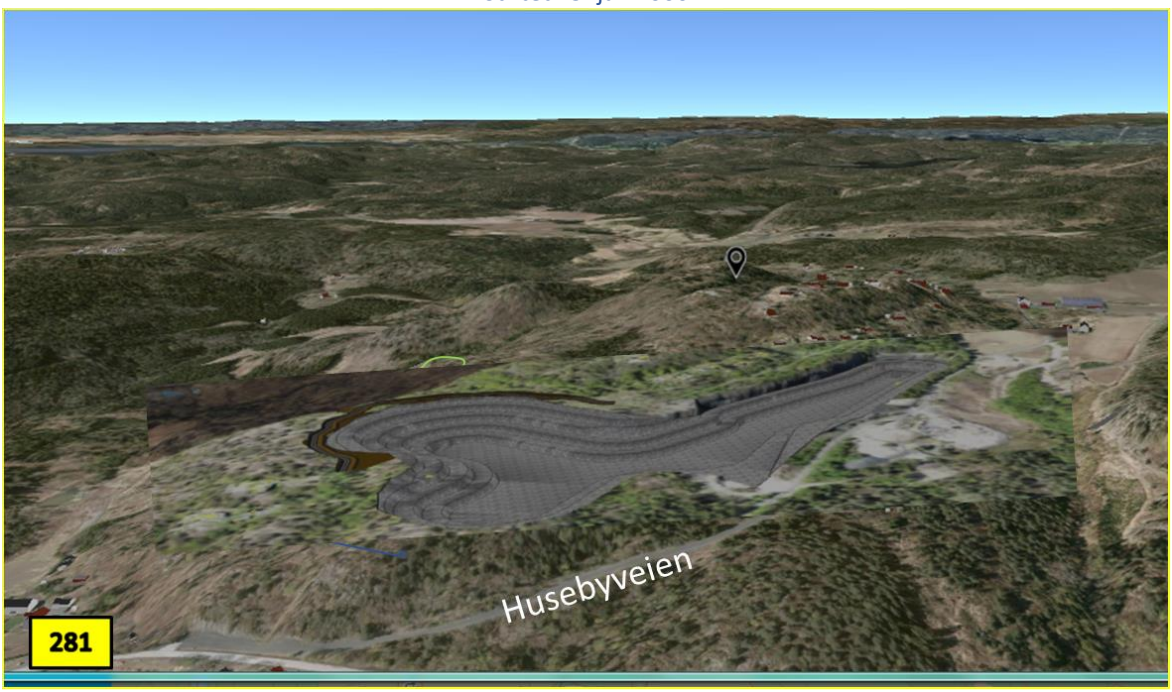

Figur 2: ILLUSTRASJON: Husebykollen med steinbruddet inkl. den planlagte utvidelsen skjønnsmessig innlagt. Uttak i dybden er satt til 70 m. Det innlagte området er basert på flatekart og kontur fra forslag til reguleringsplan.[5]

Som et ledd i å forhindre at natur, naturmangfold og økosystemer taper kreves det utvikling/ innføring av helt konkrete krav som er egnet for å synliggjøre konsekvenser av nedbygging av natur og økosystemer. Natur- og økosystemregnskap er et prisverdig tiltak, men slik det er beskrevet i kap. 6.2 (side 27) handler det mest om *kartlegging*.

- *Vi mener at et natur- og økosystemregnskap bør inneholde tallfesting av f.eks. hvor mye karbon som er lagret i vegetasjon, jordsmonn og myrer.*[6]
- *For å øke bevisstheten om klima, foreslår vi at det forlanges natur- og klimaregnskap ifm. alle utbyggings og reguleringsplaner, inkl. tallfesting av karbon C og nitrogen N og beregning av potensielt utslipp av CO_2, metan CH_4 og lystgass N_2O.*
- *Vi er som eiere av fritidsboliger opptatt av at naturområders betydning for rekreasjon, og følgelig bør et natur- og økosystemregnskap inneholde oversikt over slike områder.*

«Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda», sies det på side 10. I dette perspektiv bør egentlig strategien i *6.2.1 Strategier* (side 30) omformuleres til ««*Asker kommune skal prioritere natur og klima* ***over*** *andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen»* – noe som mange vil mene er ganske urealistisk å etterleve. Men i det minste bør det kreves en god forklaring når andre samfunnshensyn og interesser trumfer irreversible inngrep i landskapet og naturens bevarelse. Kanskje ville illustrasjonene i figur 1 og figur 2 sett annerledes ut dersom et slikt krav var stilt.

Det er private som eier det meste av Norges landområder, illustrert ved at enkeltpersoner eier 78 % av det produktive skogarealet, mens andre private eiere har hånd om litt over 6 %.[7] Men på tross av dette har kommunene med lovverket i hånd ganske stor bestemmelsesmuligheter over bruken, noe som innebærer at eiere kan pålegges å ivareta fellesskapets interesser fordi «Naturen er et felles gode og et felles ansvar» (side 26).

[5] Illustrasjon: Husebykollen Hytteeierforening.
[6] Utslipp fra dyrket myr etter drenering utgjør ca. 3,5 tonn CO_2-ekvivalenter/dekar.
https://www.nibio.no/tema/miljo/tiltaksveileder-for-landbruket/klimagassutslipp/myr-og-klimagasser
[7] https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/skogbruk/artikler/85-prosent-av-produktivt-skogareal-i-privat-eie

Det savnes i Temaplanen en omtale av det etiske grunnlaget som bør gjelde når antroposofiske interesser skal veies mot natur og naturmangfold, basert på synspunktet om at natur har en egenverdi og derfor bør bevares. Et etisk fundert grunnlag for verdsettelse av natur og økosystemer kan hjelpe til med å realisere strategiene i Temaplanen. Det er f.eks. ingen som snakker om hvor mange individer i jordsmonnet som er drept, dyretrekk som er brutt og økosystemer som er ødelagt når gravemaskinene har reist, koller er sprengt vekk og myrer og søkk er gjenfyllt. Verdsettelse av natur og økosystemer som viktig nå og i fremtiden bør være en ledestjerne i kommunens arealplanlegging, som Temaplanen legger til rette for.

På denne bakgrunn har vi følgende forslag:

Vi foreslår at det med utgangspunkt i 'Temaplan naturmangfold 2023–2035' utvikles en kommunal «styringsplakat», utformet som en sjekkliste, til bruk i arealplanlegging, og at denne skal gjelde fra forslag til reguleringsplaner, gjennom saksbehandling og inkludert den politiske behandling.

Det er forstemmende å lese avsnittet *Naturen i arealplanlegging – stykkevis og delt* på side 25, og lesning av følgende på side 11 er like nedslående:

> Naturorganisasjonen Sabima har rangert alle kommunene i landet etter hvor godt de tar vare på naturen sin[16]. Asker kommer dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk: antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder; størrelsen på vernet areal; omdisponering av dyrka og dyrkbar jord; og hvordan vi planlegger arealbruken vår. Vi skårer også dårlig på økologisk tilstand i vassdrag.

Også på denne bakgrunn er iverksettelse av et natur- og økosystemregnskap et viktig verktøy som kan hjelpe til med å forhindre at mange forholdsvis små områder som naturødelegges ikke sees i sammenheng. Som en del av regnskapet bør inngå et *temakart* for natur der LNFR-områdene i Asker kommune er tydelig avmerket.

Men vi tror det det er nødvendig med organisatoriske grep, utover dette regnskapet.

Vi fremsetter derfor følgende forslag:

Vi foreslår at Asker kommune etablerer et uavhengig organ med formål å etterse kommunens oppfølging av *Temaplan naturmangfold 2023–2035*. En oppgave til et slikt «naturmangfold-utvalg» bør f.eks. være å bli holdt orientert om kommunens arealdisponeringer og gi råd til kommunens politiske organer gjennom en årlig rapportering.

Vi håper Asker kommune tar Temaplanen i bruk som et verktøy ifm. kommuneplanen og dermed unngå at Temaplanen bare blir et uttrykk for gode intensjoner.

Med vennlig hilsen,

Bjarne Blikeng
Styreleder
Husebykollen Hytteeierforening
Epost: post@husebykollen.org; bjarne.blikeng@gmail.com

Åge Borg-Andersen
Epost: aageba@coherence.no

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Naturvernforbundet i Asker

Hjemmeside: http://www.naturvernforbundet.no/noa/asker
E-post: Asker@naturvernforbundet.no

Asker kommune,
post@asker.kommune.no

Hvalstad 05.04.2023

Uttalelse til høringsutkast av temaplan naturmangfold for Asker

Deres ref: 23/02559

Vi viser til tidligere innspill til arbeidet med planen og deltagelse på arbeidsmøte. Vi vil innledningsvis gi ros til dette arbeidet og støtte til de ulike strategier som er skissert.

Med bakgrunn i relativt store utfordringer for naturen i Asker har man klart å utarbeide en veldig **grundig, innholdsrik og lesbar plan!** I kapitlene har man inkludert gode fakta og tall uten at det har blitt for mye. Hvert innsatsområde har gode og velbegrunnede satsinger. Det er mye god kunnskap i denne planen, og vi tror den kan brukes i flere sammenhenger enn i planverket.

Global oppvarming og tap av natur er noe alle land står overfor – arealendringer er den desidert største trusselen. Her kommer Asker relativt dårlig ut sammenlignet med andre kommuner, i tillegg har mange av vassdragene våre dårlig økologisk tilstand og Oslofjorden sliter. Lokalt understrekes kommunens utfordring ved at 90% av innbyggerne mener at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Grunnlag for planer og saksbehandling
Naturvernforbundet mener det er svært viktig at denne planen medfører konkrete endringer i kommuneplanen for å gi riktig retning på kommunes utvikling. Dette kan være krav til bevaring av natur i nærmiljøet, krav til større korridorer langs vann og vassdrag, sterkere vern av 100m beltet eller strengere regler for dispensasjoner. Samfunnsdelen har de rette målene, men naturmangfoldsplanen skal gi bakgrunnen, klargjøre argumentene og gi rettledning for andre sektorplaner. Planen understreker at Asker kommunen gjennom tilslutning til FNs bærekraftsmål og Naturerklæringen vedtatt på FN-møtet i Montreal, har forpliktet seg til å ta vare på arter og deres leveområder. Utfordringen er faktisk å få gjennomslag for temaplanens konklusjoner i kommuneplanen og relevante reguleringsplaner. Prinsippet om arealnøytralitet er et svært viktig punkt og må gjennomføres i kommuneplanen.

Kunnskapsgrunnlaget – Det er en svakhet at man ikke har komplett oversikt naturforholdene i Asker, men klattvise registreringer, ofte i områder man forventer å finne særlig verdifull natur. Vi støtter derfor at det er behov for et arealregnskap, dette må prioriteres. Vi oppfordrer også alle; fagpersoner, naturinteresserte og for eksempel elever på skolene i Asker til å registrere alle typer observasjoner i artsobservasjoner.no

Sektorplanen ikke bindene, men det bør settes noen konkrete mål til handlingsprogrammet. Dette kan for eksempel knyttes til kunnskapsgrunnlaget ved å sette et mål for når flatedekkende naturregistrering/arealregnskap i hele kommunen skal være ferdig.

Markaloven er ikke nevnt i denne planen. Naturvernforbundet mener en utvidelse av arealene innenfor markagrensen til å omfatte skogen i Hurum og Røyken vil styrke bevaringen av natur i disse områdene. Flest truede arter finnes i skog, og kommunen kan påvirke utviklingen ved at den skal godkjenne hogstplaner og hogstsøknader i kommunen. I tillegg må kommunen som grunneier gå foran med bærekraftig skogbruk, prioritere vern, sikre arealer til friluftsliv og restaurere tapt natur.

Vi mener ellers at denne temaplanen er godt egnet til **opplæring og informasjon** om dette viktige fagfeltet. Spesielt forventer vi at politikere som skal vedta planer og styre kommunens utvikling legger denne planen til grunn for prioriteringene, og at de foreslåtte strategiene konkretiseres i relevante handlingsplaner. Vi tror også at planens innhold kan være et element i prosjekter på skolene hvor elevene får innblikk planer i nærmiljøet og vurdere argumenter for og mot utbygging. (slik det er gjort på Borgen).

Vi vi legge denne planen til grunn ved våre framtidige uttalelser til kommune- og arealplaner og andre prosjekter hvor natur står i fokus.

For Naturvernforbundet i Asker
Jan Häusler
leder

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 02.04.2023.

Høringsuttalelse til temaplan for naturmangfold i Asker kommune – Sak 23/02559

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken har lest forslaget til temaplan for naturmangfold i Asker kommune, og vil med dette gi sin høringsuttalelse til planen. Vi viser også til vårt tidligere innspill til planen av 16.05.2021. Etter vårt skjønn ligger det et svært godt faglig arbeid til grunn for temaplanen. Planforslaget inneholder presise beskrivelser av de mange truslene mot kommunens naturmangfold, og foreslår gode strategier for å oppnå bedre tilstand i kommunens økosystemer.

Vi kommenterer ikke alle innsatsområdene like utførlig. Der vi har få kommentarer, betyr det at vi slutter oss til strategiene som foreslås, og synes at planforslaget er godt. Kommentarene følger strukturen i vedlegg 9.2 *Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier*. Vi vil foreslå enkelte endringer i noen av strategiene som nevnes under dette punktet (overstrykning/kursivering).

Sårbare arter og naturtyper
Dette innsatsområdet mener vi bør endre navn til *Arter og naturtyper*. Første strategi under innsatsområdet bør lyde:

- «Asker kommune skal, gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av ~~sårbare~~ arter og ~~trua~~ naturtyper».
    - Kommentar: Kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskriver på en forbilledlig måte hvordan alle økosystemer i kommunen henger sammen, og at *all natur* i kommunen er under sterkt press. Det bør derfor ikke være slik, at det kun er «sårbare» arter og «trua» naturtyper som kommunen skal verne om. Lest i verste mening, vil denne strategien kunne åpne for at det er fritt fram for tiltak som ødelegger natur som ikke er klassifisert som «sårbar» eller «trua». Det framgår heller ikke klart hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at arter eller naturtyper skal gis status som «sårbar» eller «trua». Naturvernforbundet mener derfor at det er best å unngå disse begrepene, og at kommunen rett og slett bør ha som mål å stanse og reversere tap av *alle* arter og naturtyper.

- «Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur, *og bruke kommunal skogforvaltning til å omdanne planta skog til naturskog*.»
    - Kommentar: Svært mye av kommunens skogareal er i dag ikke naturskog, men ulike varianter av planta skog og såkalt «plantasjeskog». I løpet av noen hundre år vil slik skog også utvikle seg til naturskog igjen, dersom den får stå i fred etter siste hogst. Kommunen bør forplikte seg til å la kommunalt eide skogeiendommer få utvikle seg til slik naturskog. En ensaldret granplantasje vil mangle både variasjon i treslag og alder, samt variasjon i død ved. Restaurering av skog handler om å etterligne naturlig skogdynamikk, og dette kan gjøres ved å reintrodusere død ved eller arter i områder hvor de tidligere har forekommet.

Adresse: v/Håvard Kilhavn, Ramsvikveien 11, 3482 Tofte
Tlf: 911 16 084 E-post: hurum-royken@naturvernforbundet.no

Natur i arealplanlegging
Planforslaget framhever at *politiske vedtak om arealbruk* er den suverent viktigste årsaken til tap av, og skade på naturmangfold i Asker kommune. Av de seks innsatsområdene som planen er inndelt i, er derfor innsatsområdet «Natur i arealplanlegging» det viktigste.

- «Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal, *og arbeide aktivt for å gjennomføre slike kartlegginger*».
    - Kommentar: Dersom kartleggingsarbeidet skal gjennomføres i dagens tempo, kun med økonomiske midler fra sentrale myndigheter, vil det ta svært lang tid før hele kommunens areal er kartlagt med tilfredsstillende standard. Dersom Asker kommune mener alvor med å være en foregangskommune for å ta vare på naturmangfold, må også kommunen sjøl forplikte seg til å bidra økonomisk for å gjennomføre kartlegginger av naturmangfold.

- «Asker kommune skal føre arealregnskap og ~~arbeide for å~~ oppnå *arealnøytralitet fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*».
    - Kommentar: Uttrykket «arbeide for» er lite forpliktende. Tidsaspektet er her vesentlig. Temaplanen nevner at Montreal-avtalen, som Norge har slutta seg til, krever at landet har verna minst 30 % av både land- og sjøareal innen 2030, og at ytterligere minst 30 % av arealer med ødelagt og/eller skadd natur skal være under restaurering innen samme tidspunkt. Når temaplanen for naturmangfold vedtas, vil det bare være rundt seks og et halvt år til disse målene skal være oppnådd. Allerede fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel bør det derfor være et mål for kommunen å oppnå arealnøytralitet.

- «Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn i og interesser i arealforvaltningen».
    - Kommentar: Dette er en særdeles viktig strategi. I mange tilfeller vil det være nødvendig å prioritere natur og klima *høyere* enn andre samfunnshensyn og interesser. Derfor bør ordet «minst» tilføyes.

- Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i ~~verdifull~~ natur.
    - Kommentar: Hva som er «verdifull» natur vil kunne tolkes skjønnsmessig, og gi politikere en mulighet til å innvilge dispensasjoner som medfører inngrep i viktige økosystemer og/eller friluftsområder uten at de mener vedtaket kommer i konflikt med denne temaplanen, ut fra ei subjektiv vurdering av hva som skal regnes som «verdifull» eller «ikke verdifull» natur.

- Asker kommune skal, *før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*, gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves.
    - Kommentar: Også dette er en særdeles viktig strategi. Vi mener det er nødvendig at en slik gjennomgang skjer før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel. Asker kommune er en av kommunene i landet med

høyest utbyggingspress. Med et slikt høyt utbyggingstempo, er det nødvendig at også gjennomgangen av eldre arealplaner skjer raskt. Kommunen bør prioritere en slik gjennomgang minst like høyt som saksbehandling av utbyggingssaker, for å ivareta det som så ofte kalles en «balanse mellom vekst og vern».

Vi vil også foreslå ytterligere én strategi:

- *Asker kommune skal ikke tillate bygging av nye fritidsboliger i kommunen.*
    - Kommentar: De over 4000 fritidsboligene i kommunen legger beslag på store arealer, og mange ligger nær sjøen, i de områdene av kommunen med både størst naturmangfold og mest friluftsliv. Fritidsboligene, med tilhørende anlegg som veier, vann- og avløpsledninger, representerer et luksusforbruk av arealer, som ikke er bærekraftig.

Skog og kulturlandskap
Planforslaget dokumenterer at ulike naturtyper i skog er de naturtypene i kommunen med størst forekomst av trua arter. Hele 84 % av de trua artene lever i gammelskog. Det er derfor helt nødvendig å ta i bruk alle de virkemidler kommunen rår over for å legge begrensninger på naturødeleggende skogsdrift.

I dag er skognæringa pålagt å ta miljøhensyn i skogen. Norsk PEFC Skogstandard inneholder 27 kravpunkter knyttet til hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen, og ligger til grunn for at tømmeret kan miljøsertifiseres lovlig. Ett av disse kravpunktene er at skogen skal registreres for naturverdier. I dag kartlegger skognæringa naturverdiene etter et system de har utvikla sjøl, kalt «MiS - Miljøregistrering i skog». MiS har som formål å verne om skogens trua mangfold gjennom bevaring av nøkkelbiotoper; altså områder som er særlig viktig for bevaring av arter.

Dessverre er det godt dokumentert at registreringssystemet som skogbruket følger ikke oppfyller sitt formål. Tvert imot fortsetter bestandene av trua arter å minke, og skognæringas egne registranter kritiseres av miljøorganisasjonene for å ikke finne mer enn 14% av naturverdiene som uavhengige biologer finner ved kontrollregistrering i de samme områdene. Slik blir det gjerne, når bukken passer havresekken.

Når skognæringa kartlegger nøkkelbiotoper fokuseres det på mulige livsmiljøer; altså områder hvor det kan tenkes at artene vil dukke opp, og ikke områder hvor artene faktisk lever. Ofte ender dette med at skog hvor det eksisterer trua arter blir hogd uten at det fanges opp av myndighetene, og også biologisk verdifull gammelskog blir hogd. De øvrige hensynene som skal følges i tråd med PEFC-standarden er minimale fra et skogøkologisk perspektiv, og ofte ignoreres også disse. Det er ikke sjeldent at krav om kantsoner langs vann, vassdrag og myr ikke blir fulgt, og djupe hjulspor og kjøreskader preger terrenget i lang tid. Dette tjener hverken det biologiske mangfoldet eller friluftslivet.

Kommunen kan ikke gjøre noe med hverken skogloven eller PEFC Skogstandard, men *kan* gjennomføre tiltak for å holde strengere kontroll med skognæringa. Ved å innlemme

skogområdene på Hurumlandet i markalovens virkeområde vil det bli meldeplikt for hogst, og markaloven gir også andre verktøy for å føre kontroll med skogbruket. Foruten de seks strategiene som allerede er nevnt under innsatsområdet vil vi derfor foreslå ytterligere én strategi, som vil gi kommunen flere virkemidler for å styre skogsdrifta i naturvennlig retning:

- *Asker kommune skal innføre ei kommunal markagrense, og arbeide for at skogområder på Hurumlandet skal bli en del av markalovens virkeområde.*

Livet i vann
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet. I tillegg vil vi foreslå ytterligere én strategi, som retter seg direkte mot de kjente konsekvensene av klimaendringene som vil merkes her i kommunen, med mer nedbør og hyppigere styrtregn:

- *Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, utrede et forslag om å innføre breiere hensynssoner rundt alle innsjøer og vassdrag enn de som gjelder i nåværende kommuneplan, og også sørge for at mindre bekker og tørrbekker får slike hensynssoner.*

Natur og klima
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet.

Forankring, kompetanseheving og endring
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige fire strategier som nevnes under dette innsatsområdet. Vi vil også legge til, at kommunen bør sørge for opplæring av, og kontroll med arbeidet til egne og innleide folk som driver arbeid ute i «felten», f.eks. alle former for anleggsarbeid, skjøtselsarbeid, snømåking, trefelling, etc. Naturvernforbundet erfarer ofte at det er i dette leddet feil og misforståelser oppstår. Det hjelper ikke at kunnskapen om naturmangfold og riktig framgangsmåte er godt kjent høyere oppe i organisasjonen, dersom de som faktisk utfører det fysiske arbeidet ikke har samme kunnskap.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken
Styret

Oslofjordens Friluftsråd

For fjorden og friluftslivet siden 1933

Asker kommune
Katrineåsveien 20,
3440 Røyken

04.04.2023

Temaplan naturmangfold 2023-2035. Kommentarer

Det vises til forslag temaplan naturmangfold 2023-2035 som er ute til høring. Oslofjordens Friluftsråd (OF) har følgende kommentarer til planforslaget:

Naturen rundt Oslofjorden er under stort press og dette i den delen av landet der naturmangfoldet er størst og der vi finner flest rødlistearter, jf planens kap. 4. Det fremgår også at hele 70% av kommunens strandsone er bebygd eller er benyttet til samferdsel.

Det er både positivt og viktig at Asker kommune har laget en ny temaplan med fokus naturmangfold, slik vi opplever stadig flere kommuner rundt Oslofjorden er i gang med eller har gjort.

Planens oppbygning

Planen er bygd opp på en god måte med 6 innsatsområder (kap. 6), bl.a. livet i vann, sårbare arter og naturtyper og natur i arealplanlegging.

I planens kap. 6.1. oppsummeres og fremgår det at kommunen ikke har mindre enn 40 truete naturtyper og at 8 naturtyper har status som utvalgt naturtype. Miljødirektoratet har som kjent nylig vedtatt at de vil utrede ytterligere fire naturtyper som utvalgte naturtyper, bl.a. kilderik edelløvskog Fire nye naturtyper på direktoratenes redningsliste • Kommunal Rapport (kommunal-rapport.no), naturtype(r) som kanskje også Asker kommuner har.

Lokale naturvern- og friluftslivsforeninger er i kap. 6.1. (s 22) nevnt som en ressurs med tanke å bidra med kunnskap om naturmangfold, noe OF er enige i. Mange unike og ulike observasjoner har blitt lagt inn hos Artsobservasjoner, kunnskap som bl.a. kommer kommune og forvaltning til gode. Flere foreninger og organisasjoner driver også aktiv skjøtsel og bl.a. fremmedartsbekjempelse. Vi nevner i denne sammenheng en forening som Norsk botanisk forening, Østlandsavdelingen som gjennom mange år har bedrevet fremmedartsbekjempelse i Indre Oslofjord. Bl.a. på Løkeneshalvøya der de i nært samarbeid med forvaltningsmyndigheten har fjernet edelgran. Vi nevner som er kuriositet at foreningen nylig mottok Oslofjordprisen som OF opprettet for noen år tilbake Oslofjordprisen 2023 til Norsk botanisk forening, Østlandsavdelingen - Oslofjordens Friluftsråd

OF driver også i samarbeid med og i oppdrag for kommunen med fjerning og bekjempelse av arter som rynkerose og stillehavsøsters. Vi har bl.a. hatt et samarbeid med kommunen om å

Adresse:	Telefon:	E-post:	Bankkonto:
Vaterlandsveien 23	67 55 49 90	post@oslofjf.no	8450 13 65512
3470 Slemmestad	Nettside:	Org.nummer:	
	oslofjorden.org	971 454 415	

fjerne rynkerose på sandstrand og friområde ved Verksøya, dette i regi av OFs prosjekt Kulturlandskapskolen Kulturlandskapsskolen - prosjekt - Oslofjordens Friluftsråd. OF har siden 2014 og med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB og Statsforvalterne hatt og gjennomført over 60 ulike kurs og dugnads- skjøtselssamlinger i Oslofjorden. Vi har bl.a. hatt kurs med tema utvalgt naturtype hule eiker – biologi og skjøtsel ved Semsvann i Asker, i samarbeid med Asker kommune. Vi har også holdt flere kurs med bl.a. tema skjøtsel av prioritert art dragehode og utvalgt naturtype åpen grunnlendt kalkmark. Dette er aktuelle kurs vi gjerne kan gjenta i kommunen og i samarbeid med Asker kommune framover.

OF forvalter og eier friområder i Asker med store naturverdier
Vi nevner at OF siden 1930-tallet har sikret en rekke friområder bl.a. gjennom oppkjøp. Flere av områdene som øyene Mølen og Ranvikholmen sør for Tofte, har fått ligge brakk i mange år og har derfor fått lov å utvikle seg. Det har i ettertid blitt funnet store naturverdier som har medført at områdene i stor grad har blitt vernet. Dette er vi positive til så lenge allmennheten og friluftsbrukerne fremdeles i stor grad kan bruke områdene. Noen steder har vi kanalisert ferdsel med merket sti og satt opp informasjon om viktig natur, noe som vi anser er viktig for å informere turgåere og for å verne om og ta vare på naturen. Et annet friområde som OF kjøpte langt tilbake i tid er Høvikskjæra, som har blitt et sjøfuglreservat med ilandstigningsforbud 15.04-15.07. Dette er en holme vi ikke velger eller ønsker å gjøre noen som helst tiltak på. I et annet friområdet som Eltornstranda, et område OF forvalter sammen med kommunen, har vi hatt stiftelsen Biofokus inne for å kartlegge området for evt. truete arter og viktige naturtyper. Skjøtselsnotat fra Biofokus har i ettertid ligget til grunn for vår vegetasjonsskjøtsel i området.

Naturrestaurering
Det er som det fremgår på side 24 positivt at kommunen skal være en pådriver for naturrestaurering. Det nevnes bl.a. eks med restaurering av ålegrasenger og tareskog, noe som vi anser som viktig og positivt da dette er viktige oppvekstområder for fiskeyngel. Utsetting av såkalte «hummerhotell» f.eks i forbindelse med større utviklingsprosjekter som i Tofte eller Slememstad og det å legge til rette for at blåskjellyngel kan feste seg på liner under småbåtanlegg i sjø kan også være mindre tilretteleggingstiltak som kan være positive for marint liv og miljø.

Naturen i arealplanlegging (s 26)
Som høringsinstans for ulike planer rundt Oslofjorden, bl.a. detaljreguleringer, er vår erfaring og oppfatning at kunnskapsgrunnlaget ofte er altfor dårlig mht naturmangfoldet. Det burde stilles krav om at uavhengige fagbiologer i sommerhalvåret kartlegger framtidige utbyggingsområder der natur er planlagt bygd ned. Dette gjelder både for områder langs kysten og for områder ute i sjø. Ofte vises det til gamle og utdaterte kartlegginger, noen ganger helt tilfeldige registreringer. Mål om å bevare viktig naturmangfold må tas inn i all kommunal planlegging. Dvs dels i tråd med det som er foreslått som retningslinje i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2022-2034. Dispensasjon i strandsonen skal ellers være et unntak, noe det er viktig å formidle til lokalpolitikere.

Gode verktøy og tydelige mål – arealregnskap (s 27)
Vi opplever at stadig flere kommuner ser på og vurderer å bli arealnøytrale. Det er derfor positivt at arealnøytralistet også foreslås som et mål for Asker kommunes arealplanlegging.

Dette vil ha stor betydning for naturmangfold. Det viktigste tiltaket for å stanse tapet av biologisk mangfold er å få kontroll ned forbruket av areal. Ordet Arealnøytralitet er brukt mye av Samarbeidsrådet for biologisk mangfold og ble i 2021 kåret til årets #3 nyord jf. Språkrådet.

Strategier, kap 6.2.1, bl.a. kartleggingsbehov
OF støtter at kommunen til enhver tid bør ha gode kartlegginger å forholde seg til i all arealplanlegging og forvaltning. Vi nevner i denne sammenheng at i Oslofjorden er marine områder erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Vi spiller derfor inn at dette kan være et fremtidig utredningstema. Erfaringsmessig ligger det i Naturbase inne data om tidligere kartlagte ålegrasenger som er viktige oppvekstområder for yngel, men ofte er disse dataene av eldre dato. Det kunne derfor vært interessant å få nye kartlegginger for å se om bl.a. ålegrasengens utforming har endret seg. I denne forbindelse nevner vi at Horten kommune alt er i gang med å kartlegge sine marine områder, og at Fredrikstad kommune er ferdige med første del.

Forslag om gjennomgang og «nulling» av gamle reguleringsplaner som vil være negative for viktig naturmangfold støttes og er viktig. Mye har endret seg innenfor dagens kunnskapsgrunnlag ift gamle planer.

Jordbruket i Asker, kap 6.3
Rundt Oslofjorden bidrar som nevnt avrenning fra jordbruksarealer ut i sjøen til økt sedimentasjon som påvirker bunnfauna og makroalger. Dette gir økt tilgang på næringssalter som fører til algeoppblomstringer og økt innslag av trådalger og redusert siktedyp som er negativt for bl.a. tareskogen og fisk. I en artikkel publisert i Norsk Landbruksrådgivning nylig nevnes syv tips for å holde jord og næring på plass. Blant tipsene anbefales det å unngå høstpløying i jordbruksarealer som ligger nært vann og vassdrag, gro fangvekster, etablere fang- og fordrøyingsdammer og å etablere en bred kantsone langs vassdrag, innsjøer og sjø for å hindre avrenning av næringsstoffer (7 tips, Larsen, P. R., 2021). Dette er tema som også drøftes i planforslagets kap. 6.4.

Livet i vann, kap. 6.4
Her vises det til Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv er resultat av fire års arbeid. Det er utført et imponerende arbeid knyttet til kunnskapsinnhenting og planarbeid der mange har vært involvert bl.a. kommunene rundt Oslofjorden og OF.
OF anser det som svært viktig fremover at kystkommunene rundt Oslofjorden implementerer innsatsområder og tiltak som inngår i regjerningens plan. Dette er svært viktig for å bedre Oslofjordens miljøtilstand og fjordens friluftsmuligheter. Oslofjordkommunene må stå sammen i et krafttak i årene framover. Blant viktige innsatsområder nevnt er:

- Innsatsområde 5: T 34
    - Utvikle veileder og plan for restaureringstiltak av utvalgt marin natur med mål om mer restaurering i kommunene.
- Innsatsområde 4: T 22, T 24, T 25
    - Fraråde etablering av kunstige sandstrender og unngå andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder for å skåne verdifulle bløtbunnsområder, inklusive ålegrasenger og verdifulle kulturmiljø, og sikre forekomstene i arealplanleggingen.

- Sikring av viktige naturforekomster i sjø i kommunal arealplanlegging.
- I samarbeid med fiskeridirektoratet anmodes om å etablere minst ett fredningsområde for hummer for alle kystgrensende kommuner.

Ved mudring og utvidelser av småbåthavner er OF spesielt opptatt av at det må tas hensyn til ålegressenger som er viktig oppvekstområde for yngel. Småbåthavner og bryggeanlegg med god vanngjennomstrømning er viktig for å hindre algeoppblomstring og redusert vannkvalitet.

Bølgepåvirkning av marin flora og fauna er nevnt i planutkastet. Dette er noe bl.a. OF også har tatt opp i forbindelse med Kystverkets utredning av en ny skipsled gjennom Vestfjorden. Skipstrafikk vil her kunne få store negative konsekvenser for marint liv i strandsonen pga bølgepåvirkning. En ny led her vil også medføre at 140 meter av Drøbaksjeteen må fjernes. Dvs en del av området som inngår som dagens hummerfredningsområde. Jeteen er også er svært viktig leveområde for en rekke marine organismer. Vi er derfor glade for at både Asker og Frogn kommuner har politiske vedtak om at en ikke ønsker en skipsled gjennom Vestfjorden. Kystverket har som kjent ikke avsluttet sitt utredningsarbeid.

Åroselva er så vidt vi erfarer den eneste naturlig- gytende laks- og ørretelva i gamle Buskerud fylke. Dessverre er det som nevnt mye avrenning, samt forsøpling og gamle båtvrak i elva. Her er det et ønske om at en rydder og sikrer kantvegetasjon langs elva, og fjerner eksisterende og nytt søppel. Vi har observert flere båtvrak langs med elva, og samarbeider gjerne med kommunen om å få ryddet opp i dette.

Diverse - kant- buffersoner og «lysforurensning»
Innimellom opplever vi i forbindelse med arealplanleggingen rundt Oslofjorden at utvikling skjer tett opp imot sårbare og kartlagte naturtyper og også verneområder. Vi anser det som viktig at det i størst mulig grad opprettholdes soner rundt disse områdene med en god forvaltning som vil være til det positive for sårbar og verneverdig natur.

Vi erfarer ellers at såkalt «lysforurensing» kan være negativt for insekter, noe det har vært en del fokus på de siste årene. Muligens burde en framover kartlegge spesielt sårbare områder der det er kjent forekomster av truete insekter/nattfly oa og vurdere avbøtende tiltak. Det bør ellers være noe en også ser nærmere på i forbindelse med ulike detaljreguleringer. Vi kjenner til at dette er vurderinger Bymiljøetaten i Oslo har lagt til grunn ved ny belysning av kaianlegg ved friområdet på Langøyene, et område der det også er kartlagt flere rødlistede insekter.

Ytterlige planbehov?
Vi opplever ellers at det ofte er liten kunnskap bl.a. hos entreprenører om faren for spredning av fremmede arter gjennom massehåndtering. Mulig kunne dette vært gjort noe med gjennom en egen massehåndteringsplan. Ellers så nevner vi at noen Oslofjordkommuner laget egne handlingsplaner for bekjempelse av fremmede arter, bl.a. Vestby kommune Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter 2017-2020 - VESTBY KOMMUNE. Så vidt vi erfarer har Vestby kommune hatt stor nytte av denne planen.

Avslutningsvis
Asker kommunes forslag til naturmangfoldplan for 2023-2035 bærer preg av et godt faglig håndverk. OF applauderer og støtter opp om viktige mål og strategier foreslått i planen. OF ser fram til et videre og godt samarbeid med Asker kommune, bl.a. for å nå mål i planforslag.

Vi ønsker lykke til med det videre planarbeidet!

Med hilsen
Oslofjordens Friluftsråd

Kjetil Johannessen
avdelingsleder plan og friområde

Daniel Ø. Green
rådgiver, plan og friområder

Kopi til OFs rådsmedlemmer i Asker kommune:
Else.Marie.Tveit.Rodby@politiker.asker.no
morsan@hoyre.no
Trond.Roed@politiker.asker.no
+
Viken fylkeskommune: post@viken.no
FNF Buskerud: buskerud@fnf-nett.no & maria.tesaker@fnf-nett.no

From: "Trygve Meyer Jacobsen" <evgyrttmj@gmail.com>
Sent: Wed, 5 Apr 2023 10:07:39 +0200
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Cc: "Hans Gjersøyen" <hans@myhremiljo.no>; "o-isac@online.no" <o-isac@online.no>
Subject: Fwd: Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Hei,

Følgende innspill er felles for både Asker og Bærum Skogeierlag, og Hurum og Røyken Skogeierlag.

Sak 23/02559 "Innspill til høring, Temaplan naturmangfold"

Asker og Bærum Skogeierlag sammen med Hurum og Røyken Skogeierlag er positive til høringsutkast «Temaplan Naturmangfold 2023 – 2035» og ser det som viktig med økt kunnskap og informasjon til målgruppene.

- Kommentar side 2, sammendrag, «Naturen har egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og Folkehelse»:

- Naturen har også en stor verdi for skogeier, og tilhørende industri.

- Kommentar side 31, «Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen»:

- Kommunen bør øke bruken av gjenvinnbare materialer, f.eks treverk.

- Kommentar side 35:

- Unngå hogst i løvtredominerende bestand.
- Økt skogvern basert på prinsippet om frivillig vern.
- Økt bruk av lukket hogst. Dette må gjøres på et skogfaglig grunnlag.

Se vedlagte lenker (3 stk) med uttalelse fra Viken Skog, Glommen-Mjøsen og Norges Skogeierforbund.

https://www.viken.skog.no/aktuelt/artikler/hvorfor-lukket-hogst-hvor-og-hvordan

https://www.glommen-mjosen.no/om-oss/nyheter/lukkede-hogstformer-smart-og-nodvendig-men-var-realistisk-med-omfang-og-tempo/

https://www.nordnorskdebatt.no/skogbruket-blir-ikke-mer-barekraftig-av-a-endre-maten-vi-hogger-pa/o/5-124-134728

- Tett planting bidrar økt Co2 opptak. Interessekonflikt. Staten oppfordrer skogeier til tett planting.

  - Kommentar side 38:

- Inkludert nøkkelbiotoper og kantsoner er det totale arealet vesentlig større enn 6%.

  - Kommentar side 44, «Kantsoner langs vassdrag»:

- Denne bør følge PEFC skogstandard (1.mars 2023).

  - Kommentar side 50 & 51, «Naturens rolle i klimaregnskapet»:

- Beskrivelsen er tynn og delvis motstridende. Forskning på dette feltet er av nyere dato, og det er avgjørende at kommunen holder seg oppdatert på ny kunnskap fremover.

Mvh

Hurum og Røyken Skogeierlag

Trygve Meyer Jacobsen

Tlf: 93454580

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:	Vår ref:
04.04.2023	2023/7782
Deres dato:	**Deres ref:**
21.02.2023	2023/02559

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Håkon Ahrén Heløe, 32 26 68 15
Øystein Røsok
Lise Økland

Asker - Uttalelse til temaplan for naturmangfold 2023 - 2035

Vi viser til brev datert 21. februar 2023 med høring av temaplan for naturmangfold 2023 -2035 i Asker kommune.

Bakgrunn
Det fremgår av oversendelsen at formålet med temaplanen er å ha en samlet plan for naturmangfoldet i Asker kommune.

Statsforvalterens rolle
Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering
Asker er en av kommunene i Norge med størst artsmangfold, også av rødlistede arter. For flere truede arter har Asker et nasjonalt ansvar, dvs. at Asker har en betydelig del av den norske forekomsten. Derfor er det svært gledelig og viktig at kommunen har utarbeidet en temaplan om naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget.

Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av

naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser. Et viktig delmål i kommuneplanen samfunnsdel er: Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet. Temaplan naturmangfold skal beskrive hvordan kommunen når dette målet.

Planen trekker fram noen viktige utfordringer på veien: Naturen taper mot andre hensyn og interesser, høyt antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder, omdisponering av dyrka mark, spredning av fremmede arter, dårlig økologisk tilstand på mange vannforekomster, alvorlig tilstand for livet i Oslofjorden, gjengroing av kulturlandskapet og klimaendringer som påvirker naturmangfoldet. Disse utfordringene danner grunnlag for å definere innsatsområder og strategier for å nå målet. Strategiene virker målrettede og treffsikre, og dekker de utfordringene planen beskriver. De er alle formulert som påbud: *Asker kommune skal*... Temaplanens hovedresultat er egentlig strategiene (til sammen 23 er formulert) for å oppnå formålet og delmålet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker.

Temaplanen er ikke juridisk bindende, men et kunnskapsgrunnlag for beslutningstagere i kommunen. Man kan gjerne legge til veileder. For å unngå at temaplanen ikke gjemmes og glemmes, er det nødvendig at strategiene legges som premisser for den juridisk bindende forvaltningen av askersamfunnet og alt areal i Asker kommune. Strategiene bør også konkretiseres i tiltak for det enkelte planområdet, den enkelte naturtypelokalitet, for skogsdriften, hvert enkelt kulturlandskapsområde og hver vannforekomst. Først da blir temaplanen et anvendelig redskap som kan sikre at planens formål oppfylles.

Vi vil komme med noen kommentarer/merknader til enkelte av strategiene:

- **Strategi: Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av sårbare arter og truede naturtyper**.
    - *Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Utvalgte naturtyper, ansvarsarter, truede og nær truede arter og naturtyper er spesialt viktige i denne sammenhengen. For å sikre et representativt utvalg av sårbare arter, naturtyper og landskap, bør kommunen foreslå ytterligere arealer for vern ovenfor overordnede myndigheter*.
    - En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur (Oppfølgingsplan for trua natur - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no). Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark, ålegraseng,
    - Statsforvalteren arbeider for tiden med «supplerende vern» av arealer som ikke er skog. Vi vil i nær fremtid kontakte kommunen om arealer med høy verneverdi, enkelte på kommunen grunn. Dette er en god mulighet for kommunen til å foreslå arealer for vern.

- **Strategi: Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur**.
    - *I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn skal stilles til disposisjon for restaurering*.
    - Kommentar: Statsforvalteren gjennomfører myrrestaurering. Vi benytter oss allerede av denne muligheten og har restaureringsprosjekter i kommunalt eide myrer, men vil vurdere flere lokaliteter.

- **Strategi: Asker kommune skal ivareta gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer**.

    - Det bør benyttes stedegne, ikke fremmede arter til pollinatorvennlig beplantning. NIBIO har utviklet frøblandinger med stedegne arter for etablering av blomsterenger. Det er mulig å søke tilskudd til tiltak for pollinerende insekter (bl.a. til frøblanding) gjennom en egen tilskuddsordning på Miljødirektoratets søknadssenter. Kommunen bør gjøre en større innsats for å finne rabatter, grøntområder og plener der enga kan gå i blomst i stedet for å klippes en gang i uka, evt. med tilførsel av stedegne engblomster.

- **Strategi: Asker kommunen skal ha relevante kartlegginger for naturmangfoldet for hele kommunens areal**.

    - BioFokus har utarbeidet en statusrapport for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-kommunene (BioFokus-rapport 2020-18). Denne rapporten gir en status for hvor godt de enkelte naturtypene er kartlagt i de ulike delene av kommunen, med forslag til prioritering av videre arbeid. Behov for videre kartlegginger kan spilles inn til Statsforvalteren, som foreslår områder for kartlegginger i regi av Miljødirektoratet. Alternativt kan kommunen bruke egne midler til kartlegging etter eget behov. Det er metodikk basert på naturtypesystemet Natur i Norge (NiN) som skal benyttes.

- **Strategi: Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves**.
    - *Dersom en plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen oppheve planen*.

    - Reguleringsplanen for Brønnøya fra 1995 er eksempel på en slik plan. Brønnøya har betydelige naturverdier. Øya huser 17 rødlistede sommerfuglarter påvist etter 2016, og er dermed en av de tre øyene i Indre Oslofjord med høyest artsmangfold av sommerfugler. En av disse er heroringvinge (EN), som har sin eneste store forekomst i Indre Oslofjord på Brønnøya. I tillegg er én CR og fem andre EN-arter påvist. I tillegg har dragehodeglansbillen (EN) en forekomst på øya. Denne arten er endemisk for Norge, og har Indre Oslofjord som globalt kjerneområde. Brønnøya har derfor nasjonale verneinteresser. Disse insektartene flytter seg i terrenget, og benytter egnede planter i egnede habitater der de oppstår. Reguleringsplanen åpner for utbygging av hytter. Denne utbyggingen er i ferd med å endre øya fra å være preget av store sammenhengende naturområder til å bli stedig mer fragmentert og frisert,

med opparbeider hyttetomter med hager. Dette er en utvikling som har betydelige negative konsekvenser for naturverdiene og artsmangfoldet på Brønnøya. Reguleringsplanen for Brønnøya bør gjennomgås, endres eller oppheves.

- **Strategi: Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern**.
    - *Når kommunen kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være av interesse for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering*.
    - Kommentar: Statsforvalteren ønsker selv å vurdere hvilke skogarealer som har verneverdi, og vil kontakte Asker kommune for å høre om mulighet for frivillig vern av områder på kommunal grunn. Allerede nå kan vi nevne lokaliteter med kalklindeskog: Lillelien 1 (ID Naturbase: UN-NINFP1910008940), Slemmestadveien V (ID Naturbase: UN-BN00076829), Hvalstrandskogen (ID Naturbase: BN00047793) og Syverstadbråten (mange naturtypelokaliteter, bl.a. (ID Naturbase: BN00047757, ID: BN00047777 og ID: UN-BN00047760. Enkelte av disse huser truede nasjonale ansvarsarter nevnt i oppfølgingsplan for trua natur: Lillelien (5 nasjonale ansvarsarter) og Slemmestadveien (3 nasjonale ansvarsarter).

- **Strategi: Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer**.
    - Kommentar: Statsforvalteren er tildelt midler for å restaurere myr og åpen grunnlendt kalkmark. Vi samarbeider gjerne med Asker kommune om restaurering av arealer på kommunal grunn, både for å sikre lagring av karbon (ved restaurering av myr) og for å sikre sammenhengende naturområder og korridorer som binder områder sammen og gir mulighet for forflytning, f.eks. i åpen grunnlendt kalkmark, med et særlig stort mangfold av rødlistede arter som Asker har et nasjonalt ansvar for. Statsforvalteren har allerede tatt initiativ til samarbeid med Asker kommune om restaurering av åpen grunnlendt kalkmark i Løkenesskogen naturreservat på kommunens eiendom.

- **Strategi: Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold**.
    - Kommentar: Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner når det gjelder å vedta kommunale planer som tar tilstrekkelig hensyn til natur- og miljøverdier, når det gjelder forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om prioriterte, fredete og andre truede arter, utvalgte, truede eller ansvars-naturtyper og tildeling av tilskuddsmidler til pollinerende insekter, bekjempelse av fremmede arter eller bevaring av truede arter og truede naturtyper.

- **Livet i vann som eget innsatsområde**
    - Vi ser svært positivt på at livet i vann er definert som et eget innsatsområdene i planforslaget. Her omtales vannforskriften, økologisk tilstand og Helhetlig tiltaksplanen Oslofjorden. Kantsoner langs vassdrag er også omtalt spesielt. Vi ser svært positivt på at planforslaget flere steder omtaler kantvegetasjonens funksjon og behovet for å sikre brede nok kantsoner langs vassdrag.

      I kapitelet om Livet i vann omtales naturtyper og arter langs kysten og naturtyper og arter knyttet til ferskvann. Her vises det også til kunnskapsgrunnlaget til temaplanen der det er egne kapitler med oversikter over arter og naturtyper knyttet til kystvann og ferskvann i Asker kommune. Elvemusling er en av artene som omtales. Denne er på rødlista som sårbar, men er utrydningstruet i kommunen. Vi kan imidlertid ikke se at edelkreps er omtalt. Asker kommune har flere vassdrag med edelkreps. Edelkreps står på den norske rødlista som sterkt truet og bør nevnes i planen.

      Vi anser at det er utarbeidet viktige strategier til innsatsområdet livet i vann. Kommunen skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomster og følge opp helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Videre skal kommunen gjennom planlegging, forvaltning og drift stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann.

      Sårbare arter og naturtyper er et viktig innsatsområde i temaplanen. Vi ser positivt på at det blant annet er utarbeidet en strategi om at kommunen skal være en pådriver for restaurering av ødelagt natur, blant annet kantsoner, ålegrasenger tareskoger og lukkede bekker. Vi viser til at kommunen i den forbindelse følger opp FNs bærekraftsmål om restaurering av vannrelaterte økosystemer. Bevaring av åpne og naturlige bekkeløp og gjenåpning av bekker har også betydning for klimatilpasning. Klimaendringer som en trussel mot naturmangfold, er en viktig del av planforslaget.

      Her beskrives blant annet utfordringer for sjø, bekker, elver og innsjøer på grunn av økt erosjon, tilførsel av partikler, næringsstoffer, forurensning og oksygenmangel. Vi ser positivt på at innsatsområdet Natur og klima har en strategi om at kommunen skal bruke naturbaserte løsninger for klimatilpasning. Vi viser til at lokal overvannshåndtering og bruk av naturbaserte løsninger kan styrke naturmangfoldet i byer og tettsteder.

      Videre er fremmede arter omtalt som en trussel mot viktig natur, og i kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskrives flere fremmede arter i sjø og ferskvann. I den forbindelse vil vi peke på at informasjon og veiledning vil være et viktig for å unngå spredning av fremmede og ikke stedegne fiskearter til nye vann og vassdrag.

- **Mindre kommentarer:**
    - Under beskrivelse av naturtyper i Asker nevnes på s. 20 «en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta», uten at disse ansvarstypene nevnes spesifikt. BioFokus nevner disse i en egen rapport i 2014 (Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 5/2014): kalklindeskog, kalkskog,

varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer. I tillegg nevner vi at BioFokus for tiden lager en rapport om rødlistede naturtyper i Viken. Denne rapporten sier noe om ansvarsnaturtyper i Viken.

- Under beskrivelse av skogen i Asker på s. 35 nevnes rødlistede naturtyper i skog. I tillegg bør de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20 meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite) nevnes.
- Under definisjoner (kap. 9. 3) bør «Prioritert art» nevnes og defineres.

Konklusjon
Vi mener det er utarbeidet en svært god temaplan for naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget.

Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser.

Vi ber om å få tilsendt vedtaket i saken og eventuelt godkjent plan.

Med hilsen

Brede Kihle
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Håkon Ahrén Heløe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Viken fylkeskommune Postboks 220 1702 SARPSBORG

VIKEN FYLKESKOMMUNE

ASKER KOMMUNE
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Vår ref.: 212925/2023 - 2023/25348
Deres ref.: 23/02559-1
Dato: 31.03.2023

Asker kommune - Temaplan naturmangfold 2023-2035 - Offentlig høring - Uttalelse

Vi viser til oversendelse fra Asker kommune av 21.02.2023.

Temaplan for naturmangfold er en strategisk plan som beskriver hvordan Asker kommune kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Det er definert seks innsatsområder i temaplanen som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: *Sårbare arter og naturtyper, Natur i arealplanlegging, Skog og kulturlandskap, Livet i vann, Natur og klima og Forankring, kompetanseheving og samarbeid.*

Temaplan for naturmangfold i Asker kommune framstår som en helhetlig og godt gjennomarbeidet plan, med mange gode og viktige innsatsområder og strategier for ivaretagelse av naturmangfold. Fylkeskommunen savner imidlertid en konkret tiltaksplan, som setter tydelige rammer for oppfølging av planen, inkludert en tidsplan for gjennomføring.

Temaplanen peker på flere viktige utfordringer for Asker kommune og gir føringer for hvordan disse skal løses. Fylkeskommunen mener at det er viktig at temaplanen blir førende for alt planverk i kommunen. Målene i samfunnsdelen i kommuneplanen for Asker er ambisiøse og omfattende, og krever at organisasjonen og Asker-samfunnet har ressurser, kunnskap og vilje til å prioritere ivaretakelse av natur.

Temaplan for naturmangfold har viktige grenseflater mot Asker kommunes Temaplan vann og vannmiljø (2022) og Temaplan handling mot klimaendringer (2021). Det er viktig at disse sees sammen, og komplementerer hverandre.

Medvirkning og forankring

Medvirkningsprosessene er godt beskrevet i planen. Planen spesifiserer at for å opprettholde og øke kunnskap om naturmangfold, må naturkunnskap kommuniserer. Forslaget til temaplan sammen med kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet i forkant av planen framstår som et godt grunnlag for kommunikasjon om natur. Kommunen har fått fram det som framstår som gode innspill til planen gjennom medvirkningsprosessen.

PLAN Avdeling for kommunale planer
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fylkeskommunen vil berømme kommunen for å ha med et eget temaområde med strategier for forankring og samarbeid. I tillegg til at dette er et viktig tema for bevaring av natur, svarer dette også på en god måte ut §17 i FNs bærekraftsmål. Under dette temaområdet legges det fram en strategi som framhever behovet for en balansert tilnærming til de tre bærekraftdimensjonene. Dette er bra. Fylkeskommunen mener det her kan være fornuftig å inkludere betydningen av å legge planetens tålegrenser til grunn i bærekraftarbeidet, jamfør figur 2 i planen. Dette forklares godt i kap 8.3.

Om natur i Asker

Områdene rundt Oslofjorden kjennetegnes av stort biologisk mangfold. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. Dette gir Asker et stort ansvar for forvaltningen av disse områdene.

Temaplanens beskrivelser av status for arealressurser, naturtyper og arter i Asker kommune gir et godt grunnlag for strategier i planen, både når det gjelder behovet for å øke kunnskapsgrunnlaget og øvrige tiltak for naturmangfold i kommunen. Dette gjelder for alle innsatsområdene i planen.

Asker kommune har kartløsningen Askerkart. Denne kunne det gjerne vært tydeligere henvisninger til i temaplanen, for å vise kartfestede naturverdier og viktige lokaliteter i kommunen.

Natur og klima

Koblingen mellom natur og klima kommer godt fram i planen, under innsatsområde Natur og klima. Disse globale krisene må løses sammen.

I kapittelet om natur og klima savner vi imidlertid en omtale av de mulige dilemmaene knyttet til naturhensyn og etablering av arealkrevende fornybar energi, herunder for eksempel vind- og solenergi. Dette er en problemstilling som det er viktig at kommunen har et bevisst forhold til.

Arealregnskap og arealnøytralitet

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder og er vårt viktigste verktøy for å bremse og tilpasse oss klimaendringene. Arealbruksendringer er hovedårsaken til tap av natur globalt og lokalt. Utkastet til temaplan kap 4 understreker på en god måte hvorfor det er så viktig å ta vare på natur. Temaplanen har en god orientering om betydningen av arealplanlegging med hensyn til faren for bit-for-bit nedbygging og ivaretagelse av natur. Herunder også behovet for å ta i bruk arealregnskap og jobbe for arealnøytralitet. Vi er glade for å ha Asker med i fylkeskommunens arbeid med utvikling av arealregnskap for Viken.

Viken fylkeskommune arbeider for tiden med å utarbeide et regionalt heldekkende og kartbasert arealregnskap, som også skal inkludere naturverdier og naturrisiko. Arealregnskap vil være et nyttig verktøy for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i

kommuneplaner. Brukt på rette måten, er arealregnskap også et demokrativerktøy og kan være konfliktdempende, særlig i presskommuner med store naturverdier. Les mer: Arbeid med arealregnskap i Viken fylke.

Det er flott at kommunen også strekker seg mot arealnøytralitet i temaplanen. For å underbygge avsnittet om arealnøytralitet og kompenserende tiltak, kan kommunen vurdere å ta inn noe tekst om tiltakshierarkiet, utarbeidet av Miljødirektoratet, som understreker prioriteringen av tiltak for å unngå vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn.

I Sabimas kåring *Naturkampen* kommer Asker dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk. Dette understreker viktigheten av å sikre gjennomføring av strategier og tiltak i denne temaplanen, sikre kunnskapsgrunnlaget og derigjennom sikre at hensyn til natur blir vektlagt ved vedtak om arealbruk.

Friluftsliv

Det er positivt at kommunen utvikler en temaplan for naturmangfold som kunnskapsgrunnlag for å ivareta dette. Naturverdier er ofte lokalisert i viktige friluftslivsområder, og er for mange en viktig opplevelseskvalitet og motivasjon for friluftsliv i kommunen.

Dette perspektivet er til en viss grad ivaretatt gjennom strategien «Asker kommune skal gjennom en positiv ladet kommunikasjon heve kunnskap om naturmangfold i askersamfunnet». Fylkeskommunen anbefaler at koblingen mellom naturmangfold og friluftslivet vektlegges tydeligere, med tanke på at det kan bidra til en gjensidig styrking av hverandre. Naturmangfoldet styrker natur- og friluftslivsopplevelsen, mens friluftslivet styrker befolkningens tilknytning og engasjement til å ivareta naturmangfoldet. Temaplan for naturmangfold bør omtale hvordan kommunen kan tilrettelegge for formidling av naturverdier i viktige friluftslivsområder, og informasjon om hvordan ta hensyn til disse når man ferdes i naturen. God formidling vil også skape forståelse i befolkningen dersom det blir behov for ferdselsrestriksjoner ved for eksempel hekketid eller i naturvernområder. Innskrenkning i allemannsretten og ferdselsrestriksjoner bør som hovedregel unngås og avgrenses til ferdsel og friluftsaktivitet som er direkte til skade for verneverdiene.

Kunnskapsgrunnlag for naturmangfold blir særlig viktig for å kunne bidra til naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv, ved for eksempel kanalisere ferdsel utenom naturtyper som ikke tåler dette. Et tiltak for å bidra til mer naturvennlig tilrettelegging er å utarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen. Dette er Aker kommune allerede i gang med. Temaplan for naturmangfold kan med fordel kobles på og bidra med nyttig kunnskapsgrunnlag i dette arbeidet.

Bygningsmiljø og landskap – nyere tids kulturminner

Innenfor naturmiljøer, kulturlandskap, og grøntanlegg i bygde omgivelser, kan det finnes kulturminner som skal eller bør bevares. Kulturminner gir kunnskap om hvordan folk har levd i og brukt landskapet opp gjennom tidene, og de kan gi opplevelsene i slike områder ekstra

dybde. I gamle slåttemarker og grøntanlegg kan det være «kulturhistoriske» planter som er en viktig del av det biologiske mangfoldet.

Registreringen av Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) i Akershus ble ferdigstilt i 2021. Ett av landskapene i registeret, Semsvannet, ligger i Asker. Kommunen har også registrert kulturlandskap og kulturhistoriske områder i sitt kulturminnekart. KULA-områder, og andre kulturlandskap og kulturmiljøer, kan i tillegg til de kulturhistoriske verdiene også ha stor artsrikdom og biologiske verdier.

Kulturmiljø og naturmangfold har ofte sammenfallende verdier og utfordringer, og de bør sees i sammenheng. Som for naturmangfoldet, er både endret arealbruk og gjengroing også en trussel mot bevaring av kulturmiljø og kulturlandskap. Forvaltning og skjøtsel av kulturmiljø og kulturlandskap kan gi gevinst både i et kulturminneperspektiv og i et naturmangfoldsperspektiv. Vi ser det som positivt at disse sammenhengene er trukket fram i planen og at skog og kulturlandskap er et av innsatsområdene.

Det finnes ulike støtteordninger innenfor kulturminnevernet som også kan bidra positivt til naturmangfoldet.

Oppfølging av temaplanen

Fylkeskommunen savner en konkretisert, tidfestet plan for gjennomføring av tiltak under temaområder og strategier, for å sikre effektiv gjennomføring og måloppnåelse.

Under kap 3.4 *Iverksetting* beskrives det at oppfølging av planen vil foregå administrativt. Kommunedirektøren vil gi administrative oppdrag basert på strategiene, og tiltak utvikles i respektive virksomhetsplaner. Evaluering og rapportering på tiltak gjøres i den administrative styringsdialogen. I henhold til behovet for og ønsket om medvirkning og politisk forankring av temaplanen, samt rask konkretisering av tiltak, mener fylkeskommunen at Asker kommune med fordel bør innarbeide en tidfestet tiltaksplan som del av temaplanen.

Vennlig hilsen

Per Albert KierulfPer A. Kierulf	Mads Jørgen Lindahl
Avdelingslederavdelingsleder	Seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Saksbehandlere:

Planfaglige vurderinger:	Mads Jørgen Lindahl
Friluftsliv:	Ingvild Marie Kavli
Arkeologiske kulturminner:	Kristine Ledsten
Miljø:	Kjersti Bakkebø Fjellstad

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	16.03.2023	9/23
2 Utvalg for plan og byggesak	22.03.2023	34/23

Høring av Temaplan naturmangfold 2023-2035

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 22.03.2023 sak 34/23

Behandling

Rådgiver Merete Dees innledet saken og svarte på oppklarende spørsmål.

Matt (MDG) fremmet følgende forslag til innspill:

- *Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).*
- *Det er kun gjennom et arealbudsjett med konkrete mål vi kan stoppe tap av natur. Målet på sikt bør være et fullverdig naturregnskap og -budsjett for Asker.*

Forslag fremmet av Matt, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Matt, punkt 2, fikk 4 (MDG, A) stemmer og falt.

Kommunedirektørens innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035 tas til orientering.

2. Utvalg for plan og byggesak gir følgende innspill til temaplan naturmangfold 2023-2035:

    - Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	16.03.2023	9/23
2 Utvalg for plan og byggesak	22.03.2023	34/23

Høring av Temaplan naturmangfold 2023-2035

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 16.03.2023 sak 9/23

Behandling

Rådgiver Merete Wiken Dees innledet til sak og svarte på spørsmål.

Nestleder Brage Skarstein fremmet følgende innspill til punkt 2:

- *Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging*

Maia Hollender fremmet følgende innspill til punkt 2 i 6 kulepunkter:

- *Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.*
- *Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå arealnegativitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havsamarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.*
- *I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.*
- *Etablere mer slåttemark i stedet for plener til blomsterenger.*
- *Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.*
- *Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.*

Kommunedirektørens forslag punkt 1 tas til orientering.

Nestleders Skarsteins innspill ble enstemmig vedtatt.

Hollenders innspill kulepunkt 1 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Hollenders innspill kulepunkt 2 ble vedtatt mot 2 stemmer (Skarstein og Waage-Bremnes)

Hollenders innspill til kulepunkt 3 ble vedtatt mot 3 stemmer (Henden, Waage-Bremnes og Loe-Dahl)

Hollenders innspill til kulepunkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Hollenders innspill kulepunkt 5 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Hollenders innspill til kulepunkt 6 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035 tas til orientering.

2. Ungdomsrådet gir følgende innspill til temaplan naturmangfold 2023-203

- Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging
- Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.
- Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå arealnegativitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havsamarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.
- I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.
- Etablere mer slåttemark i stedet for plener til blomsterenger.
- Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.
- Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.

Asker kommune

29.09.2022

Oppdatert mai 2023

Kunnskapsgrunnlag

Temaplan for Naturmangfold

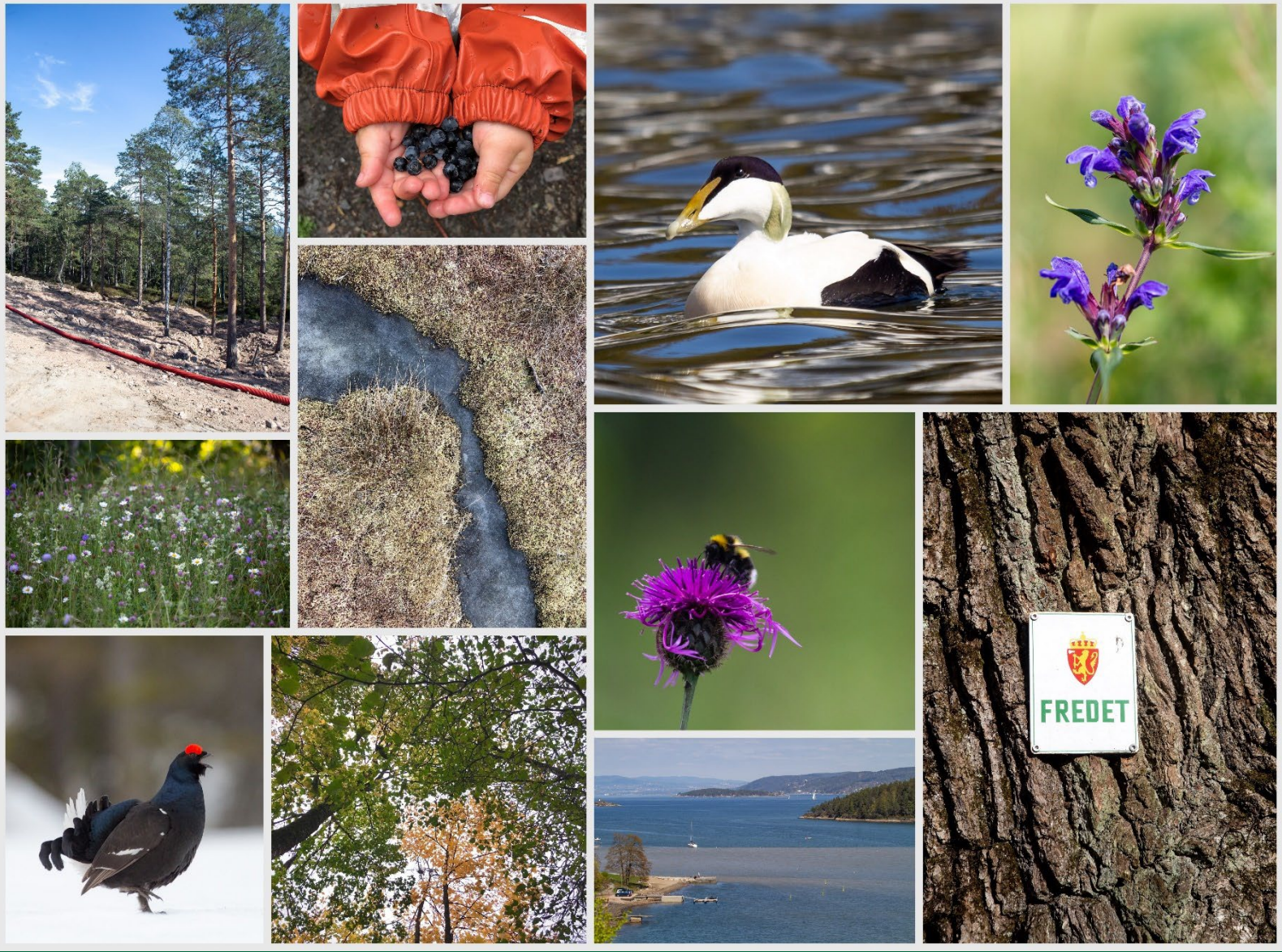

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Sammendrag 6
2. Innledning 15
   2.1. Målet med temaplanen 15
   2.2. Organisering av planarbeidet 15
   2.3. Hvorfor temaplan for naturmangfold? 16
   2.4. Avgrensninger 17
3. Naturmangfold 18
   3.1. Hva er naturmangfold? 19
   3.2. Hvorfor er naturmangfold viktig? 19
   3.3. Hva truer naturmangfoldet? 19
   3.3.1. Arealbruksendringer 19
   3.3.2. Forurensing 20
   3.3.3. Klimaendringer 20
   3.3.4. Påvirkning fra stedegne arter 21
   3.3.5. Fremmede arter 21
   3.3.6. Høsting 22
   3.4. Kilder til informasjon om naturmangfold 22
4. Rammer og føringer 24
   4.1. Internasjonale rammer og føringer 24
   4.1.1. Konvensjon om biologisk mangfold (CBD) 24
   4.1.2. FNs naturpanel (IPBES) 24
   4.1.3. FNs naturavtale 25
   4.1.4. FNs bærekraftsmål 26
   4.1.5. Grønn giv (European Green Deal) 27
   4.2. Nasjonale rammer og føringer 27
   4.2.1. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 29
   4.2.2. Rundskriv T2/16 (revidert februar 2021) 29
   4.2.3. Statsforvalterens forventningsbrev til kommunene 29
   4.3. Regionale rammer og føringer 30
   4.4. Lokale rammer og føringer 30
5. Status for naturmangfoldet i Asker 33
   5.1. Forvaltningsbegreper 33
   5.2. Status for kartlegging av arter og naturtyper i Asker kommune 33
   5.3. Naturforhold 36

5.4. Naturverdier i Asker ... 36
5.5. Verneområder ... 37
5.6. Naturtyper i Asker ... 39
Truede naturtyper ... 42
Utvalgte naturtyper ... 42
Viltlokaliteter ... 49
All annen natur ... 49
Økologisk funksjonsområde ... 50
5.7. Artsmangfold i Asker ... 51
Truede arter ... 54
Prioriterte arter ... 55
Ansvarsarter ... 56
Fredete arter ... 56
Fremmede og skadelige arter ... 57
6. Liv i vann ... 62
6.1. Økologisk tilstand ... 63
6.2. Naturtyper og arter knyttet til kystvann ... 66
Ålegrasenger ... 66
Tareskoger ... 67
Kysttorsk ... 67
Blåskjell ... 67
Hummer ... 70
Sjøfugl ... 71
Laks og sjøørret ... 73
6.3. Naturtyper og arter knyttet til ferskvann ... 74
Kalkrike naturtyper ... 75
Våtmark ... 76
Arter knyttet til ferskvann ... 76
6.4. Arealbruksendringer i strandsonen ... 78
7. Naturmangfold i jordbrukslandskapet ... 79
7.1. Jordbruket i Asker ... 81
7.1.1. Avrenning fra jordbruket ... 83
7.1.2. Virkemidler ... 83
8. Pollinerende insekter ... 86
Vi trenger humlene ... 87

De viktigste pollinatorene ... 87
Hva truer pollinatorene? ... 87
Pollinatorstrategi og tiltaksplan for ville pollinerende insekter ... 87
Asker er viktig for villbiene ... 88
Honningbier ... 88
Pollinatorvennlige hager ... 88
Kantslått ... 89
9. Naturmangfold i skog ... 90
PEFC og FSC ... 93
Miljøregistrering i skog (MiS) ... 93
Miljøhensyn i skogbruket ... 94
Hogstformer ... 94
9.1. Skogen i Asker ... 95
9.1.1. Kommuneskogen ... 97
10. Lokalt viktig naturmangfold ... 98
10.1. Innspill til kunnskapsgrunnlaget fra lag og foreninger i Asker ... 98
10.1.1. Asker elveforum ... 98
10.1.2. DNT Asker Turlag ... 99
10.1.3. Forum for Natur og Friluftsliv i Buskerud ... 99
10.1.4. NaKuHel ... 100
10.1.5. Naturvernforbundet i Asker og Naturvernforbundet i Røyken og Hurum ... 101
Generelt om kartlegging og karleggingsbehov ... 101
10.1.6. Naturvernforbundet i Asker: lokalt viktige naturområder ... 102
10.1.7. Naturvernforbundet i Røyken og Hurum: lokalt viktige naturområder ... 103
Viktige naturområder ... 104
10.1.8. Innspill fra enkeltmedlem i Naturvernforbundet i Røyken og Hurum ... 106
10.1.9. Birdlife Norge avd. Buskerud og Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag ... 106
10.1.10. Oslofjordens Friluftsråd ... 108
11. Natur i arealplanleggingen ... 109
11.1. Arealregnskap styrker beslutningsgrunnlaget ... 111
11.2. Arealnøytralitet ... 111
11.3. Kunnskapsgrunnlaget ... 112
11.4. Arter og naturtyper i arealplanlegging ... 112
11.5. Kommuneplanens arealdel ... 113
11.6. Reguleringsplaner ... 114

11.7. Konsekvensutredninger for klima og miljø 115
11.8. Tiltakshierarkiet 115
12. Natur og klima 117
12.1. Klimaendringer i Asker 118
12.2. Hvordan påvirker klimaendringene naturmangfoldet og hvordan kan vi redusere de negative effektene? 118
12.3. Naturbaserte løsninger for klimatilpasning 123
13. Forurensning (miljøgifter, kjemikalier og mikroplast) 126
14. Restaurering av natur 129
14.1. Myr og våtmark 130
14.2. Kantsoner og vassdrag 132
14.3. Marine miljøer 132
15. Natur og menneske 134
15.1. Natur og folkehelse 134
Naturen som livsgrunnlag 135
Naturens helsefremmende verdi 135
15.2. Natur som utviklingsressurs for barn og unge 137
15.2.1. Natur i barnehager og skoler i Asker 137
15.3. Endringsblindhet 139
16. Kommunens rolle 140
16.1. Kommunal saksbehandling 140
16.1.1. Naturmangfold i *samfunnsutvikling* 140
16.1.2. Fagansvaret for naturmangfold ligger i *Miljø og samferdsel* 141
16.1.3. Naturmangfold i *Vann og vannmiljø (VOV)* 142
16.2. Forvaltning, drift og skjøtsel 143
16.2.1. Miljø og samferdsel 143
16.2.2. Vann og vannmiljø 146
16.2.3. Prosjekt og utvikling 146

1. SAMMENDRAG

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss tilgang på mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomvern og karbonlagring. Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår.

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur. Arter utryddes 1000 ganger raskere enn tidligere på grunn av menneskers påvirkning på naturen. Totalt er 2752 arter vurdert som truet i Norge og hovedårsaken er den stadige bit-for-bit-nedbyggingen og forringelsen av leveområder. Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av natur, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Andre trusler mot naturmangfoldet er klimaendringer, forurensing, fremmede arter og overhøsting.

Semsvannet landskapsvernområde. Foto: Merete Wiken Dees

Hvorfor temaplan for naturmangfold?

Temaplan for naturmangfold skal være en strategisk og sektorovergripende plan, og vise hvordan kommunen kan nå målet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Planen skal gi oversikt over status for naturmangfoldet i Asker ved å identifisere kunnskapshull, kartleggingsbehov og natur som kommunen særskilt vil ivareta og ta hensyn til i alle prosesser som berører natur. I tillegg skal planen legge føringer for en kunnskapsbasert, helhetlig og forutsigbar forvaltning av naturen i Asker slik at tap av naturmangfold stanses, og reverseres der det er mulig.

Utarbeidelse av temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Oppdraget med å sette i gang arbeidet med *Temaplan for Naturmangfold* er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[1] og Asker kommunes planstrategi[2].

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) har ansvar for utarbeidelse av temaplanen. I tillegg har ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger bidratt med innspill på sine fagområder (*Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel,* Samfunnsplanlegging, *Senter for innovasjon og læring, Vann og vannmiljø*).

Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Kartleggings- og registreringsarbeid har ikke blitt utført i denne prosessen. Kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, samtidig som det kan tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

Naturen i Asker

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (67 %), 10 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Asker kommune har den lengste kystlinjen (177 km) av de 32 kommunene langs Oslofjorden. Kystlinjen strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst.

Marka, fjorden, kulturlandskapet, vassdragene, friområdene, turveiene og de grønne arealene i boligområdene utgjør kommunens såkalte *blågrønne struktur*, og er en viktig del av kommunens særpreg, kvalitet og kulturhistorie. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter her i landet.

Samtidig som naturen i Oslofjordområdet har en av landets høyeste artsrikdommer, er naturen under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje), samt andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal. De fleste verneområdene ligger i kystsonen og inkluderer flere øyer. Om lag 6 % av skogen i Asker er vernet.

---

[1] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/contentassets/33055f6274fd437f858bbc20c074a890/handlingsplan2020.pdf

[2] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, finnes det særlig mange rødlistede naturtyper som trenger beskyttelse. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta.

Hule eiker utgjør majoriteten av utvalgte naturtyper i kommunen. I tillegg finnes *slåttemark*, *slåttemyr*, *kalklindeskog*, *kalksjøer* og *åpen grunnlendt kalkmark*. To slåtteenger, én strandeng og et område med åpen grunnlendt kalkmark skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg.

Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. Av artsregistreringene som er gjort i kommunen utgjør fugler 45 % av registreringene, mens karplanter utgjør 26 %. Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen.

Asker har et nasjonalt ansvar for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår. Rundt 15 % av registreringene fra Asker kommune i Artskart gjelder nær truet eller truede arter. Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene finnes dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve i Asker i dag. Den sjeldne og utrydningstruede planten dragehode er blant de prioriterte arter som finnes i Asker (Figur 1). Misteltein er et eksempel på en fredet art som finnes i Asker. De fleste sjeldne arter i Asker er registrert innenfor verneområdene eller innenfor lokaliteter med viktige naturtyper.

Fremmede arter er et stadig økende problem. Per august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 takson, registrert i kommunen. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Kilder til spredning av fremmede arter er bl.a. dumping av hageavfall i naturen; frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg; gravearbeider og flytting av jordmasser. Innsatsen mot fremmede arter finansieres med tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet.

Av marine fremmede arter er stillehavsøsters et stort problem. For sesongen 2021 bevilget kommunen ekstra midler til tiltak mot stillehavsøsters og dette vil videreføres til 2025. I 2022 ble en handlingsplan for tiltak mot stillehavsøsters i Asker vedtatt.

All annen natur, eller hverdagsnaturen, er naturen som faller utenfor forvaltningsbegrepene. Dette er natur som finnes i «100-meterskogene», mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer. For å kunne ivareta naturmangfoldet og levedyktige bestander av arter på lang sikt, må også disse områdene vektlegges. Slike områder kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder, leveområder eller andre områder av verdi.

Figur 1. Dragehode er kategorisert som sårbar (VU) på den norske rødlista for arter og er en prioritert art med egen handlingsplan og egen forskrift i naturmangfoldloven. Foto: Merete Wiken Dees

Liv i vann

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst *god økologisk tilstand*. Status per oktober 2020 er at 59 av 123 vannforekomster i kommunen (48 %) har svært god eller god økologisk tilstand. Mens resten av vannforekomstene (52 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand.

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene arealbruksendringer; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk og lekkasjer av avløpsvann. Økende erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden. Jordpartikler slammer ned bunnen, forverrer lys- og gyteforhold, og levevilkår for planter og dyr. Særlige utfordringer er nedgangen i bunnfisk (inkludert kollaps av torskebestanden) og betydelig reduserte bestander av flere arter av sjøfugl. Tareskogen og ålegrasengene blir stadig færre. Miljøgifter gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast et alvorlig problem. I *Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden* har regjeringen gitt kommunene et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene.

Strandsonen er blant de mest artsrike leveområdene vi har i Norge. Både dyre- og plantelivet i kystsonen og i sjøen er truet av bebyggelse og menneskelig aktivitet. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.

Naturmangfold i jordbrukslandskapet

Jordbruket bidrar til å bevare kulturlandskapet, som med sine kulturminner og naturmangfold har betydelig nasjonal verdi. Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Over en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet. Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealer.

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[3].

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Kommuneplanens samfunnsdel slår fast at kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, men Asker har ikke holdt seg innenfor målet[4].

[3] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.
[4] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/

Fugler spiller en viktig rolle i jordbrukslandskapet. I perioden fra 2000-2020 har det i Norge vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for artene vipe, storspove, sanglerke og gulspurv. Enkelte fuglearter øker også i antall, som bl.a. grågås. I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe (*Vanellus vanellus*), og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. Av andre arter som finnes i jordbrukslandskapet i Asker som er i sterk nedgang, er sanglerke og gulspurv. Fugler er en godt kjent artsgruppe og har flere egenskaper som gjør dem egnet som indikatorer for tilstanden i miljøet. Nedgangen som registreres for fugler kan tyde på nedgang også for andre arter, og dermed indikere en nedadgående trend i det biologiske mangfoldet i jordbrukslandskapet.

Pollinerende insekter

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer. Andre faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmende arter truer også bestandene av pollinerende insekter. I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Naturmangfold i skog

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[5] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren. For skog som vokser i tettstedsnære områder og langs viktige veier kan nedbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[6]. Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og i Asker finner vi åtte av disse: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[7, 8].

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav 17,5 % er vernet. Kommuneskogen drives aktivt med hogst, planting og ungskogpleie.

---

[5] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

[6] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker

[7] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7

[8] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

Natur i arealplanleggingen

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur. Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven. Derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og det er summen av disse enkeltbeslutningene som i stor grad påvirker naturmangfoldet, både på kort og lang sikt.

Det foreligger ingen fullstendig naturkartlegging av hele Asker kommune. Kunnskapsgrunnlaget er derfor mangelfullt og ikke godt nok grunnlag for nye planer. Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunene et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Det er en utfordring å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages verdifullt biologisk mangfold. I tillegg kan utbyggingspress fra grunneiere, utbyggere eller politikere gjøre det vanskelig å beslutte å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold.

Natur og klima

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av økologisk funksjon og sammenhengende naturområder. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne som fører til både klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er å ivareta klimautsatte arter og naturtyper, planlegge for endringer i naturen, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning. I tillegg er det viktig å legge til rette for at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon ved å sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon

Restaurering av natur

Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[9] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. For å nå bærekraftsmål nr. 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[10]. Kartlegging av alle myrområder i kommunen (intakte og modifiserte) vil gjennomføres i 2023.

[9] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/

[10] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

Natur og menneske

Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Å verne om naturen er helt nødvendig for å ivareta livet slik vi kjenner det i dag, i tillegg til at det også gir betydelige velferdsgevinster for enkeltmennesker og samfunn.

Bærekraftig utvikling i skolen og barnehagen handler om å fremme forståelsen for betydningen av å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold er en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

Lokalt viktig naturmangfold - medvirkning

Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar hensynet til naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver i slike saker. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen.

I forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Kommunen mottok åtte innspill og felles for alle innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verdi*

Kommunens rolle

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn. Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike avdelingene. Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig. Det har vært et høyt fokus på blant annet klimaarbeidet i kommunen, mens arbeidet med naturmangfold har kommet mer i bakgrunnen. Naturkrisen og klimakrisen er to sider av samme sak og må løses samlet. Det er derfor viktig at det settes av tilstrekkelig med ressurser til å håndtere begge to.

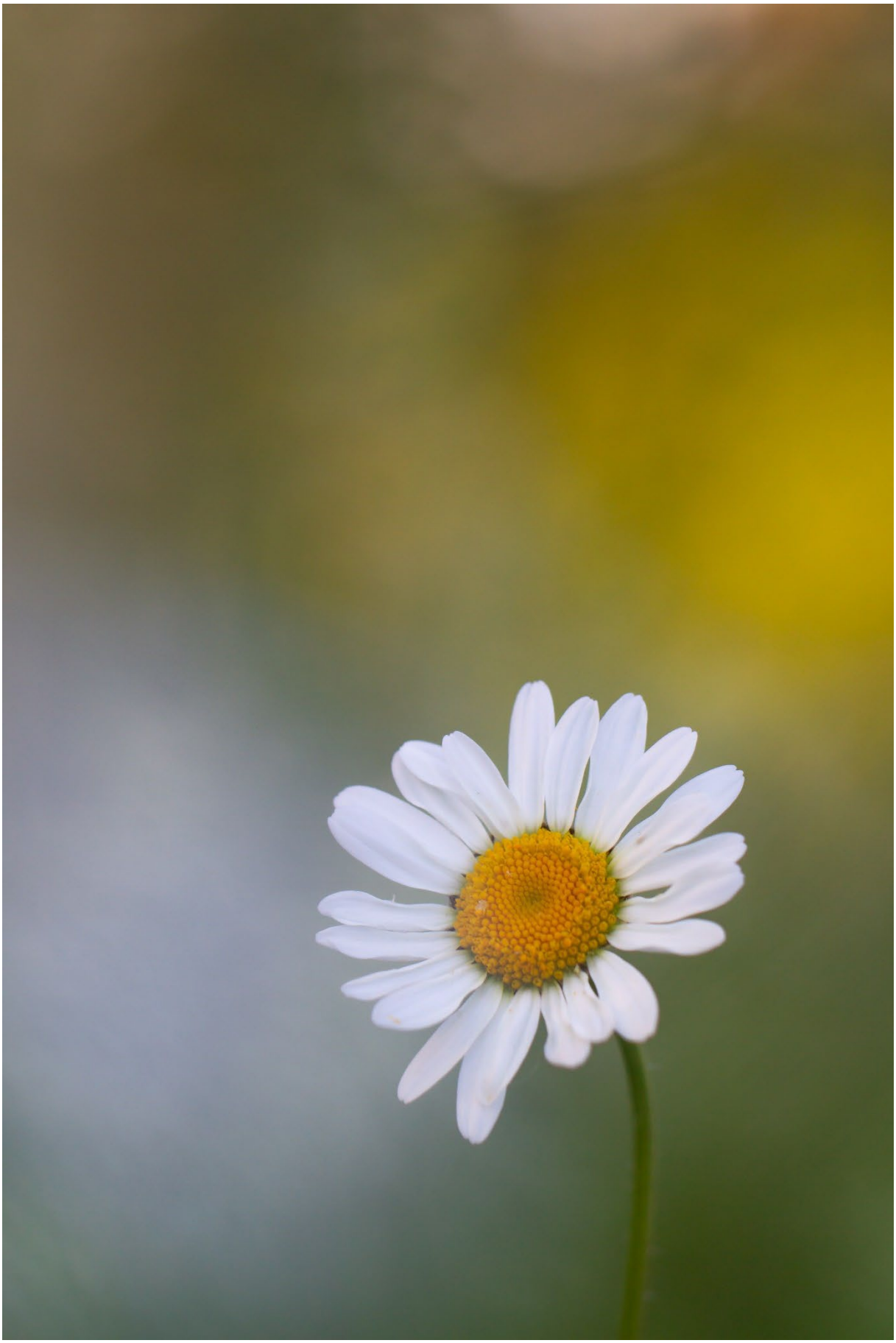

Prestekrage fra slåttenga på Koiatangen. Foto: Merete Wiken Dees

2. INNLEDNING

2.1. Målet med temaplanen

Temaplan for naturmangfold skal være en strategisk og sektorovergripende plan, og vise hvordan kommunen kan nå målet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Planen skal gi oversikt over status for naturmangfoldet i Asker ved å identifisere kunnskapshull, kartleggingsbehov og natur som kommunen særskilt vil ivareta og ta hensyn til i alle prosesser som berører natur. I tillegg skal planen legge føringer for en kunnskapsbasert, helhetlig og forutsigbar forvaltning av naturen i Asker slik at tap av naturmangfold stanses, og reverseres der det er mulig.

Arbeidet med temaplanen skal:

- *etablere et godt kunnskapsgrunnlag for rulleringen av kommuneplanens arealdel*
- *samle informasjon om lokalt viktig naturmangfold som ikke er kartfestet*
- *øke kompetansen om forvaltning av natur blant politikere og internt i kommunens egen administrasjon*
- *gå gjennom eksisterende rutiner, utveksle erfaringer og kunnskap, samt forbedre eksisterende rutiner og samhandling*
- *få til et godt samarbeid med nabokommuner om felles utfordringer og løsninger*

2.2. Organisering av planarbeidet

Oppdraget med å sette i gang arbeidet med *Temaplan for Naturmangfold* er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[11] og Asker kommunes planstrategi[12].

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) har ansvar for utarbeidelse av temaplanen. I tillegg har ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger bidratt med innspill på sine fagområder (*Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel,* Samfunnsplanlegging, *Senter for innovasjon og læring, Vann og vannmiljø*).

Utarbeidelsen av en plan som skal fungere som et strategisk styringsdokument er omfattende, tidkrevende og forutsetter et godt samspill mellom administrasjon, politikk og relevante høringspartnere. Administrasjonen skal på vegne av kommunedirektøren fremskaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag og sørge for en forsvarlig utredning, slik at Utvalg for Samfunnstjenester og senere kommunestyret kan utøve politisk styring gjennom flertallsvedtak.

For å sikre en bred forankring innad i organisasjonen og hos andre relevante høringsparter, vil det bli gjennomført et medvirkningsarbeid. Det er spesielt viktig med et tett samarbeid mellom tjenesteområdene Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling siden arealbruksendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet. Relevante høringsparter er deler av kommunens virksomheter, innbyggerne, interesseorganisasjoner, lag og foreninger, Statsforvalterens Klima- og miljøvernavdeling og nabokommuner.

[11] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/contentassets/33055f6274fd437f858bbc20c074a890/handlingsplan2020.pdf

[12] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Kartleggings- og registreringsarbeid har ikke blitt utført i denne prosessen. I hovedsak er Naturbase, Artskart, skriftlige kartleggingsrapporter og Askerkart, samt annen kjent informasjon som ikke er kartfestet/formalisert, benyttet som kildemateriale. Kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, samtidig som det kan tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

2.3. Hvorfor temaplan for naturmangfold?

Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og en gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår. Aldri har vitenskapen vært tydeligere om tap av arter og natur, enn i rapporten fra naturpanelet som kom i 2019[13]. Verdens natur er i krise.

Endret arealbruk truer verdens natur. Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører. Korona-pandemien har vist oss hvordan forstyrrelser av naturen andre steder i verden også får konsekvenser for oss. Når naturen ødelegges og fragmenteres, reduseres dyrs leveområder, som igjen øker risikoen for menneskelig kontakt med dyr som bærer smittsomme sykdommer. Konsekvensene av å ødelegge natur rammer oss alle, uavhengig av hvor i verden vi lever.

Utarbeidelse av temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Meldingen tok blant annet opp følgende:

"Utarbeidelse av en egen kommunedelplan for naturmangfold, der kommunen identifiserer og tar hensyn til naturverdier av både nasjonal, regional og lokal betydning, vil være et viktig bidrag til den mer grundige interesseavveiningen som skal foretas i den etterfølgende prosessen med kommuneplanens arealdel."

Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av natur, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Asker er en kommune med et rikt biologisk mangfold, variert natur og landskapstyper. Vi har også et nasjonalt ansvar for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår. Samtidig presses naturen tilbake av befolkningsvekst, nedbygging, trafikkvekst og mer ekstremvær.

En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er god kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Slik kunnskap er et nødvendig grunnlag for å sikre en samfunnsutvikling som ikke ødelegger naturmangfoldet og naturens økologiske funksjoner, som samfunnet er helt avhengig av.

En temaplan er ikke juridisk bindende, men gir et styrket kunnskapsgrunnlag for både politikere og administrasjonen i beslutninger som har betydning for naturmangfoldet.

[13] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

2.4. Avgrensninger

Det utarbeides mange ulike temaplaner i Asker kommune. Planene skal dekke ulike fag og de utarbeides til ulike tidspunkt. Noen av temaplanene berører de samme fagområdene. Temaplan for naturmangfold har grenseområder mot temaplan for vann og vannmiljø og temaplan handling mot klimaendringene.

Klimakrisa og naturkrisa er to sider av samme sak og de to temaplanene må ses i sammenheng. «Naturen som karbonlager» er et eget kapittel i temaplan handling mot klimaendringene. Her er det fokus på arealenes og naturens evne til å ta opp og lagre CO2, mens temaplan for naturmangfold fokuserer på forvaltning av naturen for å ivareta mangfoldet av arter og naturtyper, og økologiske funksjonsområder.

Mens temaplan handling mot klimaendringene ikke omhandler klimatilpasning, vil temaplan for naturmangfold si noe om hvordan klimaendringene påvirker naturmangfoldet, hvordan vi kan redusere de negative konsekvensene av klimaendringene på naturen og hvordan naturen selv har en verdi for å hjelpe oss å tilpasse oss klimaendringene.

Temaplan for naturmangfold og temaplan for vann og vannmiljø berører de samme fagområdene når det gjelder vannmiljø. I temaplan for vann og vannmiljø ligger fokuset på de ulike årsakene til at den økologiske tilstanden i vannforekomstene ikke oppnås. Temaplan for naturmangfold handler mer om livet i vann: det finnes mange ulike naturtyper og arter som er knyttet til kystvann og ferskvann. Når tilstanden i vannet endrer seg, endrer også naturtypene og artssammensetningen seg. Begge temaplaner beskriver funksjonen til kantsoner langs vassdrag og hvorfor det er viktig å bevare disse.

3. NATURMANGFOLD

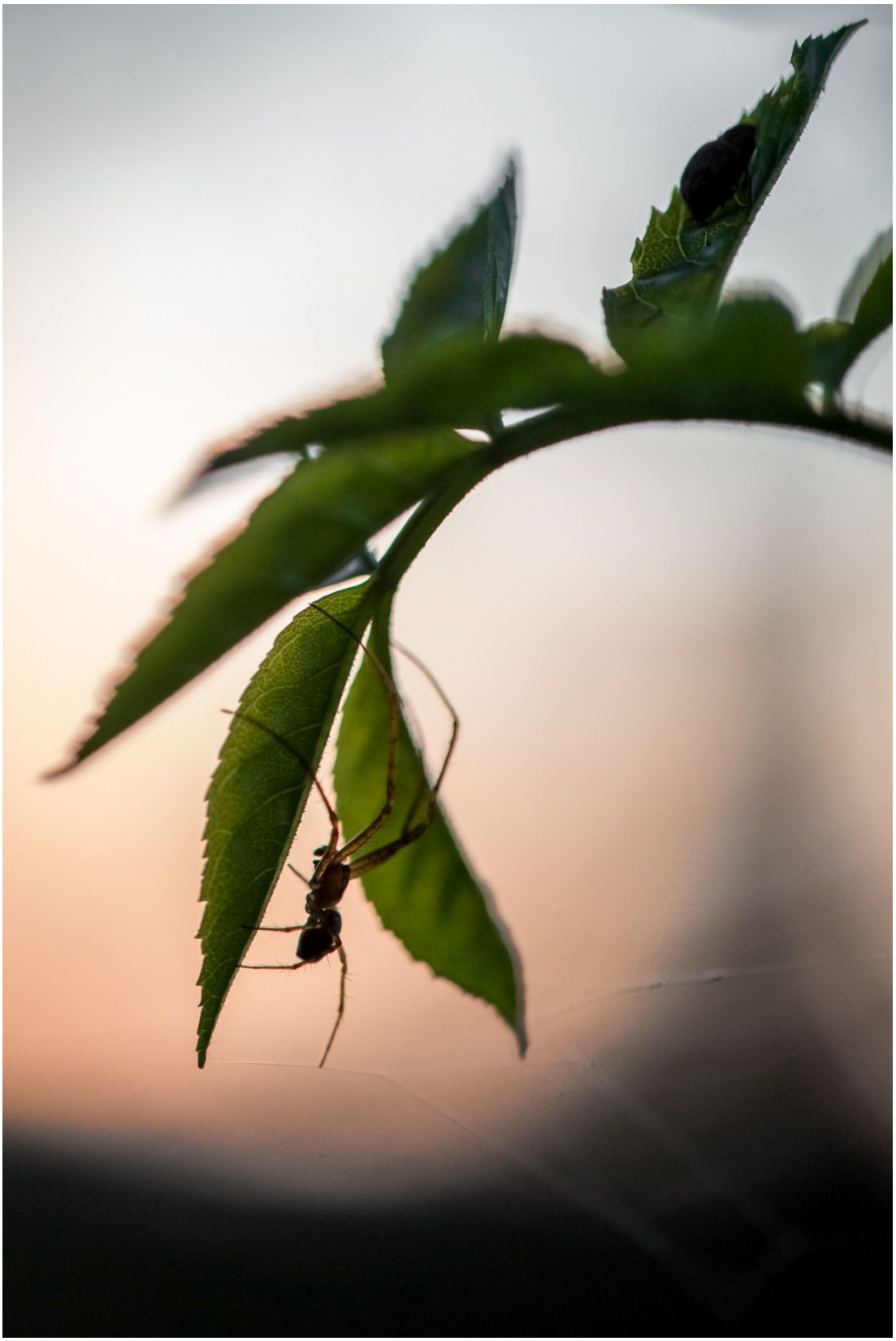

Foto: Merete Wiken Dees

3.1. Hva er naturmangfold?

Lov om forvaltning av naturens mangfold[14] (Naturmangfoldloven) definerer naturmangfold som *"biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning"*.

3.2. Hvorfor er naturmangfold viktig?

Naturen er grunnlaget for alt liv på jorda. Mangfoldet av natur gir oss tilgang på mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomvern og karbonlagring. Pollinering av økonomisk viktige plantesorter er et eksempel. Intakt natur er viktig for å redusere klimagassutslipp og for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer. Naturen har også en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

3.3. Hva truer naturmangfoldet?

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur (Figur 2), både i Norge og globalt. Arter utryddes 1000 ganger raskere enn tidligere på grunn av menneskers påvirkning på naturen. I tillegg anslår FNs klimapanel at 20 til 30 prosent av artene på jorda står i fare for å dø ut på grunn av menneskeskapte klimaendringer. Andre trusler mot naturmangfoldet er forurensing, fremmede arter og overhøsting. Også kunnskapsmangel, administrative rutiner, manglende sektoransvar og samordning er påvirkningsfaktorer som er årsak til tap av naturmangfold[15].

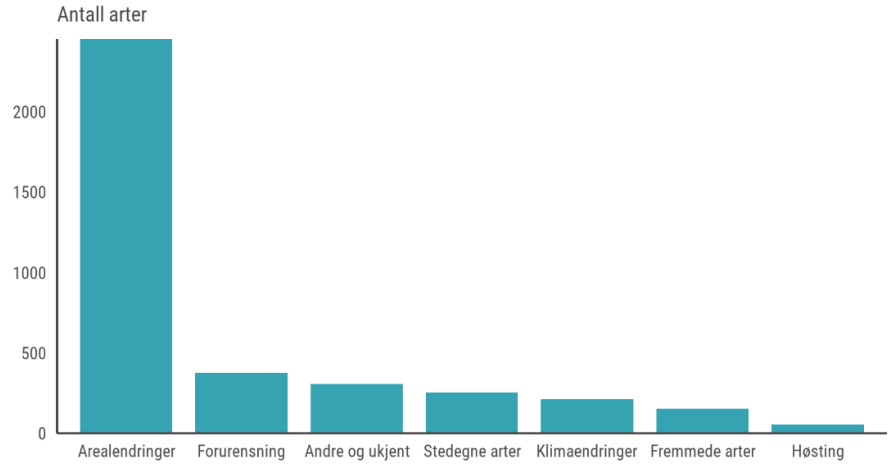

Figur 2. Påvirkningsfaktorer på truede arter i Norge sortert etter antall arter som påvirkes. Kilde: Artsdatabanken

3.3.1. Arealbruksendringer

Arealbruksendringer påvirker ni av ti truede arter ifølge Artsdatabanken[16]. De siste 50 årene har det skjedd betydelige endringer i Norge, både når det gjelder omfanget av fysiske inngrep knyttet til bygg og anleggstiltak og arealbruksendringer knyttet til jord- og skogbruksaktivitet.

[14] Lovdata. Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100
[15] St. meld. Nr. 42 om biologisk mangfold (2000-2001).
16 Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.

Dersom ett leveområde forsvinner, kan det bety at mange individer av en art dør, men sjelden at arten utryddes. Den stadige bit-for-bit-nedbygging av leveområder gjør det utfordrende for en rekke arter å opprettholde en robust bestand og har ført til at 2456 arter på rødlista nå er truet av arealbruksendringer[17].

Arealendringer forårsaket av fysiske inngrep som boligbygging, veibygging, fjerning av gamle og hule trær, er antatt å påvirke 1552 truede arter på landsbasis. Kommersielt skogbruk antas å påvirke 1132 truede arter negativt, mens 397 truede arter er antatt å være negativt påvirket av jordbruksaktivitet (særlig oppdyrking og drenering). Opphøring av beite og slått er antatt å påvirke 936 truede arter negativt. 286 truede ferskvannsarter er oppgitt å påvirkes negativt av arealbruksendringer som oppdemming, vassdragsregulering, bekkelukking etc. For marine arter er arealendringer som mudring og utfylling i strandsonen angitt som negativ påvirkningsfaktor for 60 arter.

3.3.2. Forurensing

Forurensning er tilførsel av faste stoffer, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, lys og bestemte typer stråling og påvirkning av temperaturen.

Forurensing påvirker 377 truede arter negativt og berører både vann- og landlevende arter[18]. Forurensing omfatter både utslipp fra langtransport og lokal forurensning som gjødsling, og gjelder for både landmiljø, ferskvann og marine områder. Økt tilførsel av næringsstoffer er særlig angitt som negativ påvirkning. Det er flest truete arter i gruppen biller (43 arter) som påvirkes negativt av forurensning i vann, mens forurensing på land påvirker flest sopper (63 arter). Hele 88,5 % truede algearter påvirkes negativt av forurensning. Elvemusling, som har status som sårbar på Norsk Rødliste og som også er en av Norges ansvarsarter, er eksempel på en art som trues av vannforurensing.

Forurensing kan føre til dramatiske endringer i naturen og gjøre leveområder ubeboelige. Dette kan igjen føre til ringvirkninger for andre arter i økosystemet. Forskyvninger i økosystemet fører ofte til at mangfoldet av natur som vi bl.a. trenger for å få ren luft og rent vann blir kraftig redusert. For eksempel favoriserer avrenning fra landbruket de planteartene som vokser best med mye nitrogen. Disse får dominere på bekostning av alle planter som trenger mer næringsfattig omgivelser.

For Asker kan det antas at flere former for forurensninger kan være problematisk for naturmangfoldet. Med mange innbyggere og høyt aktivitetsnivå vil faren for forurensning være større.

3.3.3. Klimaendringer

Intakt natur er et av de beste verktøyene vi har for å bekjempe klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Som en konsekvens av klimaendringene vil vi se store endringer i norsk natur og naturmangfold de neste hundre årene[19].

[17] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[18] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[19] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

Klimaendringer er angitt som negativ påvirkningsfaktor for 211 av de *truete artene* i Norge og norske havområder. Dette er langt over en dobling i antall arter sammenliknet med Rødlista fra 2015, hvor det ble antatt at klimaendringer påvirket 87 av de truede artene[20]. En av årsakene til at antallet har økt kraftig er at man nå har mer kunnskap om utviklingen av naturtyper i lys av de nyeste klimamodellene for Norge.

De fleste av de truede artene som påvirkes av klimaendringer er moser (78 arter) og karplanter (56 arter)[21]. Det er også en del *truede arter* fra artsgruppene fugler (31 arter) og laver (16 arter) som påvirkes negativt av klimaendringer. Nesten 60 av artene som er påvirket negativt av klimaendringer er knyttet til fjellet. Enkelte arter vil også begunstiges av klimaendringene[22]. Dette vil mest sannsynlig medføre en økt utbredelse av noen arter og redusert utbredelse av andre arter, iblant utdøing. Klimaendringer gir vanskeligere levekår for arter som allerede er truet på grunn av andre faktorer som f.eks. arealendringer eller forurensing.

En lengre vekstsesong vil være en annen konsekvens av klimaendringene. Dette kan føre til økt konkurranse fra arter som begunstiges av en lengre vekstsesong og dermed bidra til endringer i artssammensetningen i flere vegetasjonstyper. Økt temperatur kan også gi økt tørkestress i skoger og bidra til økt angrep av skadegjørende insekter og sopp. Et eksempel på dette er hyppigere og mer alvorlige barkebilleutbrudd på friske bartrær slik vi har sett sørover i Europa[23]. Det vil også kunne forventes en økt spredning og introduksjon av nye fremmede arter som ennå ikke har etablert seg i Norge.

3.3.4. Påvirkning fra stedegne arter

Stedegne arter er naturlig hjemmehørende i Norge, men kan allikevel ha negativ påvirkning på *truede arter.* En årsak til det er at menneskelig aktivitet kan endre både utbredelse og bestandsstørrelse hos disse artene og at dette igjen kan påvirke mange av de *truede artene* negativt[24]. Eksempler på dette kan være endrede konkurranseforhold, spredning av patogener, genetisk innblanding eller knapphet på føderessurser for den *truede arten*. Stedegne arter er antatt å påvirke 254 *truede arter* i Norge negativt. En stor del av dem er *truede karplanter* som påvirkes av konkurranse fra stedegne arter (94 arter). Andre eksempler er sopp og lav som påvirkes av beite og tråkk fra hjortedyrbestander. Flere truede fuglearter påvirkes av økt predasjonstrykk på grunn av minskende bestander av stedegne byttedyr.

3.3.5. Fremmede arter

Organismer som flyttes til steder der de ikke forekommer naturlig, det vil si utenfor det området arten kan spre seg til naturlig, omtales som fremmede arter[25]. Fremmede arter er et stadig økende problem fordi de konkurrerer ut stedegne arter, overføre sykdommer eller

[20] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[21] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[22] Forsgren, E., Aarrestad P.A, Gundersen, H., Christie, H., Friberg, N., Jonsson, B., Kaste, Ø., Lindholm, M., Nilsen, E.B., Systad, G., Veiberg, V., Ødegaard, F. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge - NINA Rapport 1210. 133 s.
[23] Hlásny, T., Krokene, P., Liebhold, A., Montagné-Huck, C., Müller, J., Qin, H., Raffa, K., Schelhaas, M-J., Seidl, R., Svoboda, M., Viiri, H. 2019. Living with bark beetles: impacts, outlook and management options. From Science to Policy 8. European Forest Institute.
[24] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[25] Fremmede arter, Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/fremmede-arter/

påvirker habitater negativt. Det er nødvendig å hindre introduksjon og spredning for å stoppe naturtap og redusere samfunnskostnadene.

3.3.6. Høsting

Høsting er en bred påvirkningskategori som omfatter alt fra flora- eller faunakriminalitet, sanking eller høsting, regulert eller uregulert jakt, fangst og fiske til indirekte negativ effekt via høsting av artens næring[26]. Ifølge Norsk Rødliste for arter er høsting angitt som negativt for 55 truede arter[27]. Dette gjelder i hovedsak arter som er av betydelig interesse for mennesket og som kan være nøkkelarter i økosystemet. Tidligere eller pågående høsting har negativ påvirkning på truede arter i artsgruppene fisker, fugler, pattedyr og karplanter.

3.4. Kilder til informasjon om naturmangfold

Det er flere aktuelle kilder til informasjon om naturmangfold. Miljødirektoratet og Artsdatabanken har utarbeidet flere forvaltningsverktøy for bruk i kommunal forvaltning.

Naturbase (http://kart.naturbase.no) forvaltes og driftes av Miljødirektoratet og er et fagsystem for natur- og friluftslivsområder i Norge. Naturbase viser kartlagte forekomster av: verdifulle naturtyper, arter med nasjonal forvaltningsinteresse, landskapstyper (herunder kulturlandskap), verneområder (eksisterende og foreslåtte), prioriterte arter, utvalgte naturtyper og biologisk viktige områder (livsmiljøer) som er valgt ut med bakgrunn i Miljøregistreringer i skog (MiS). Naturbase henter primærdata fra en rekke kilder. Datasettet tar utgangspunkt i hele kildetilfanget til Artsdatabanken, men det er foretatt en siling av dataene for å gjøre basen forvaltningsrelevant. Silingen av data gjør at noe data ikke kommer frem i Naturbase, men de vil være tilgjengelige i Artskart.

Artsdatabankens **Artskart** (https://artskart.artsdatabanken.no/) viser informasjon om arters bestandssituasjon og påvirkninger for truede arter. Det en tjeneste som inneholder kvalitetssikret, stedfestet informasjon for nesten 42 000 arter i Norge[28]. Tjenesten driftes av Artsdatabanken, i samarbeid med GBIF-Norge, og viser kartfestet informasjon om norske arter. Artskart henter data fra mange ulike kilder og gjør dataene tilgjengelig på ett kart.

Miljødirektoratets **Miljøstatus** (https://miljostatus.miljodirektoratet.no/) har som ambisjon å tilgjengeliggjøre alle relevante data i miljøsammenheng og viser bl.a. utviklingstrekk og nasjonale mål knyttet til arter og naturtyper. Det kan finnes informasjon om utbredelse og økologisk tilstand for enkelte arter og naturtyper.

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid, jf. plan- og bygningsloven § 2- 1. Formålet med det offentlige kartgrunnlaget er å sikre en kunnskapsbasert og effektiv planlegging og saksbehandling. Av ulike årsaker mangler enkelte relevante datasett fra det offentlige kartgrunnlaget som bl.a. *Miljøregistreringer i skog (MiS)*.

Portal for **Økologisk grunnkart** (https://okologiskegrunnkart.artsdatabanken.no/) er utviklet av Artsdatabanken og er en oppfølging av stortingsmeldingen *Natur for livet*. Portalen

[26] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021
[27] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021
[28] Artsdatabanken (2021) Kunnskapsgrunnlaget. Norsk rødliste for arter 2021. http://www.artsdatabanken.no//rodlisteforarter2021/Kunnskapsgrunnlaget Nedlastet 06.12.2021

skal vise stedfestet informasjon om arter, naturtyper, landskap og miljøvariabler som er relevant for forekomsten av dette mangfoldet.

Naturindeks for Norge 2020[29] er den mest omfattende kvantitative sammenstillingen av data om det biologiske mangfoldet i Norge og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene for utvalgte artsgrupper og tema. Naturindeks for Norge 2020 viser en betydelig variasjon mellom økosystemer med hensyn til det biologiske mangfoldet, og at tilstanden for norske økosystemer i 2020 er til dels betydelig lavere enn referansetilstanden. Et etablert og fleksibelt rammeverk sammenfatter tilstanden for det biologiske mangfoldet i sju hovedøkosystemer: hav, kyst, ferskvann, våtmark, skog, fjell og åpent lavland. Ved å samle et stort utvalg av indikatorer for biologisk mangfold innenfor det samme rammeverket bidrar Naturindeksen også til å identifisere viktige kunnskapsbehov for forbedret overvåking av norsk natur. Naturindeks 2020 sammenfatter informasjon om 260 indikatorer, tilrettelagt av eksperter fra norske faginstitusjoner, og er beregnet for årene 1990, 2000, 2010, 2014 og 2019. Arbeidet med Naturindeks koordineres av Miljødirektoratet på oppdrag av Klima- og miljødepartementet, og Norsk institutt for naturforskning (NINA) har hatt ansvar for å lede prosjektet Naturindeks for Norge 2020. I tillegg til NINA deltar Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Statistisk sentralbyrå (SSB) og Artsdatabanken i den rådgivende faggruppen. Havforskningsinstituttet (HI), NIBIO, NINA, NIVA og NTNU Vitenskapsmuseet har levert data og ekspertvurderinger til sentral database.

Miljøregistrering i skog (MiS) har som mål å bedre kunnskapen om biologisk mangfold i skog, og dermed bidra til en bedre registrering, overvåking og forvaltning av miljøverdiene[30]. MiS ble en del av skogbruksplanleggingen i 2002 og er basert på registrering av 12 hovedtyper av livsmiljøer med spesiell betydning for biologisk mangfold i skog. Kartleggingen gir skogeier informasjon om arealer med miljøer som er særlig viktige å ta vare på (nøkkelbiotoper). MiS-registreringer finnes i Kilden (NIBIO)[31] og Naturbase.

I kommunens kartløsning, **Askerkart,** finnes et eget kartlag med informasjon om både arter og naturtyper. Geodataavdelingen sammenstiller og tilrettelegger denne informasjonen slik at den er lett tilgjengelig for de ansatte. De samme naturdataene er også finne i de nasjonale databasene Naturbase og Artskart. Fordelen med kommunens egen kartløsning, er at ulike temaer som kommunen trenger i saksbehandlingen er samlet i en og samme kartløsning.

[29] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[30] Miljøregistrering i skog. NIBIO. https://www.nibio.no/tema/skog/miljoregistrering-i-skog-mis
[31] Kilden, NIBIO. https://kilden.nibio.no/

4. RAMMER OG FØRINGER

4.1. Internasjonale rammer og føringer

4.1.1. Konvensjon om biologisk mangfold (CBD)

Konvensjonen om biologisk mangfold [32, 33, 34] er en global avtale om bevaring, og om bærekraftig og rettferdig bruk av biologisk mangfold. Den ble vedtatt under miljø- og utviklingskonferansen i Rio de Janeiro i 1992. Norge var et av de første landene som sluttet seg til konvensjonen som er ratifisert av 192 land.

Konvensjonen har tre hovedmål:

1. *å bevare det biologiske mangfoldet*
2. *sikre bærekraftig bruk av biologiske ressurser*
3. *sikre en rimelig og rettferdig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av genetiske ressurser.*

I 2010 ble partslandene i konvensjonen om biologisk mangfold enige om en ny, tiårig plan for bevaring av det biologiske mangfoldet. Planen består av 20 delmål, de såkalte Aichi-målene. Målene skulle føre til effektiv handling for å stanse tapet av biologisk mangfold og for å sikre robuste økosystemer innen 2020. Planen har også en visjon for 2050 om at det *biologiske mangfoldet er verdisatt, bevart, restaurert og bærekraftig brukt på en måte som vedlikeholder økosystemtjenester, opprettholder en sunn planet og gir livsviktige goder til alle mennesker*[35]. Rapporten *Global biodiversity outlook 5*[36] viser at ingen av målene om å beskytte verdens økosystemer ble nådd. Rapporten *Naturens tilstand*[37] vurderer Norges innsats for å nå verdens naturmål og konkluderer med at norske myndigheter ikke har klart å stanse tapet av natur, mislykkes med å beskytte viktige naturområder, henger etter med vern av hav og skog, og at de ikke klarer å se natur og klima i sammenheng.

4.1.2. FNs naturpanel (IPBES)

FNs naturpanel[38] er et globalt vitenskapspanel som ble opprettet av FNs miljøprogram i 2012 etter modell av FNs klimapanel. Formålet er å vurdere og sammenfatte gjeldende kunnskapsstatus om biologisk mangfold og tilstanden til jordas økosystemer. I 2019 leverte naturpanelet en av de mest omfattende rapportene [39] om naturens tilstand noensinne. Rapporten er utarbeidet av 400 av verdens ledende eksperter og er en global utredning som

[32] Lovdata. Konvensjon om biologisk mangfold. https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/1992-06-05-1

[33] FN. Konvensjonen om biologisk mangfold. https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/konvensjon-om-biologisk-mangfold

[34] Myhre, Trude; Olerud, Kåre: Konvensjonen om biologisk mangfold i Store norske leksikon på snl.no. https://snl.no/Konvensjonen_om_biologisk_mangfold

[35] Miljøverndepartementet. Internasjonale mål for biologisk mangfold 2011-2020. Hentet 07.12.2021. https://www.regjeringen.no/contentassets/2395e3d57fce400ab42e4aeb4417732c/t-1526.pdf

[36] Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2020) Global Biodiversity Outlook 5 – Summary for Policy Makers. Montréal

[37] Naturens tilstand 2020. Vurdering av Norges innsats for å nå verdens naturmål. Naturvernforbundet, Sabima, WWF Verdens naturfond og Forum for utvikling og miljø. http://pjzgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/09/Naturens-tilstand-2020-web.pdf 25.03.2021

[38] FNs naturpanel (IPBES). https://www.ipbes.net/about

[39] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the intergovernmental science-policy platform on biodiversity and ecosystem services. E. S. Brondizio, j. Settele, s. Díaz, and h. T. Ngo (editors). Ipbes secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

tar for seg hele verdens naturutfordringer. Rapporten slo fast at utviklingen har gått så langt at det ville være umulig å nå FNs bærekraftmål og de internasjonale Aichi-målene for naturmangfold for 2020. Ifølge Naturpanelet vil det kunne være mulig å nå målene mot 2030 og på lengre sikt, men det vil kreve gjennomgripende samfunnsendringer.

4.1.3. FNs naturavtale

Budstikka

Nyheter Natur og miljø Asker Asker kommune

Først i landet med støtte til global naturavtale

Figur 3. Faksimile fra Budsikka 03.05.2021.

I 2022 skal verdens ledere forhandle frem FNs naturavtale under det 15. partsmøtet for biomangfoldkonvensjonen (CBD COP15). Naturavtalen skal i utgangspunktet sette miljømål (for perioden 2022–2030) for å bedre tilstanden til det biologiske mangfoldet i verden, basert på blant annet rapportene fra FNs naturpanel (IPBES). Målet er en ambisiøs avtale som forplikter statene og styrer oss i retning av en forsvarlig forvaltning av naturen. Det krever at verdens ledere klarer å bli enige – slik man ble enige om klimaavtalen i Paris i 2015. En ny naturavtale bør bli like viktig for naturen som Paris-avtalen er for klimaet. På oppfordring fra WWF vedtok Formannskapet i Asker kommune våren 2021 å sende en oppfordring til regjeringen om å ta en offensiv posisjon i forhandlingene om den nye naturavtalen under FNs kommende biomangfoldskonferanse (Figur 3)[40].

Våren 2021 trådte Norge inn i to ambisiøse koalisjoner: *Global Ocean Alliance*[41], som ledes av Storbritannia, arbeider for bevaring av 30 prosent av havet. *High Ambition Coalition*[42] *for*

[40] Saksfremlegg til møte i Formannskapet 04.05.2021, FNs naturavtale – støtteerklæring fra Asker kommune. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0093/21&c=200200212#result&_t_dtq=true

[41] Global ocean alliance: 30by30 initiative, https://www.gov.uk/government/topical-events/global-ocean-alliance-30by30-initiative

[42] High Ambition Coalition for Nature and People, https://www.hacfornatureandpeople.org/home

Nature and People, ledes av Frankrike og Costa Rica, og arbeider for bevaring av 30 prosent av land og hav innen 2030.

Sentrale punkter i forhandlingene om en ny naturavtale er:

- *et globalt mål om at 30 prosent av land- og havområdene på jorda skal vernes og bevares innen 2030,*
- *et mål om at vi skal ha mer natur fram mot 2030,*
- *natur som middel for å kutte klimagassutslipp,*
- *bærekraftig bruk av natur,*
- *å få på plass et system for å ved jevne mellomrom måle landenes samlede innsats og fremgang mot de nye globale målene*

4.1.4. FNs bærekraftsmål

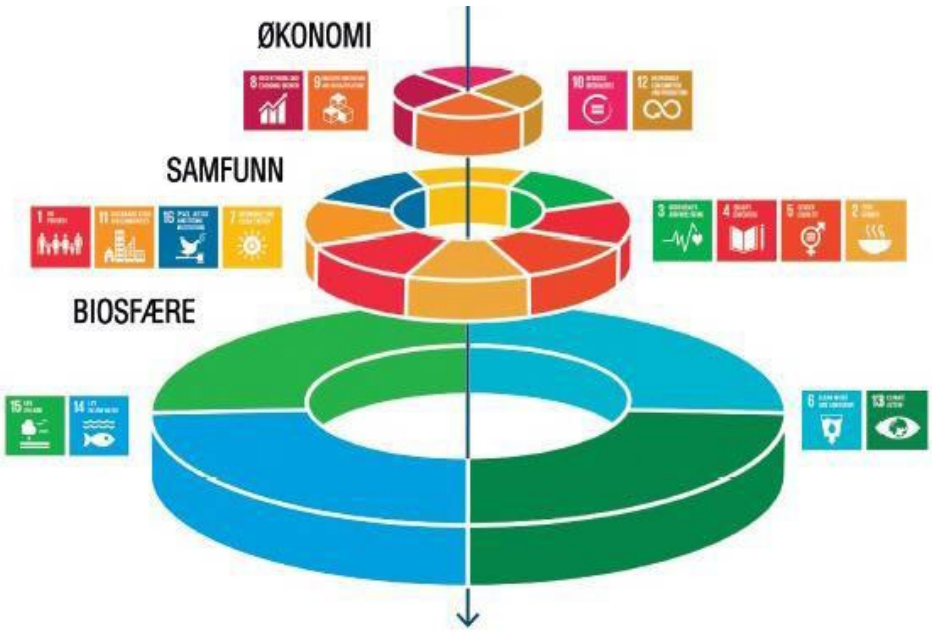

Figur 4. FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft (Stockholm Resilience Centre, 2016).

FNs bærekraftsmål[43] (sustainable development goals (SDG)) er en felles plan for alle verdens land for hvordan vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene. Kommunen er forpliktet til å legge FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

[43] FN. Sustainable development goals. https://sdgs.un.org/goals

Målene i kommuneplanens samfunnsdel for Asker bygger på FNs bærekraftsmål, og vektlegger de tre bærekraftsdimensjonene økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosial bærekraft (Figur 4). En bærekraftig utvikling ivaretar dagens behov uten å ødelegge kommende generasjoners muligheter til å få dekket sine behov.

En forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene er å ivareta livsgrunnlaget vårt, biosfæren. Naturen er helt grunnleggende for velferden vår og en ødelagt natur koster samfunnet dyrt. Å bevare *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er derfor helt nødvendig i kommunens arbeid fremover.

4.1.5. Grønn giv (European Green Deal)

Europas grønne giv ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2019[44]. Det er en strategi for grønn vekst som skal sikre et mer bærekraftig og konkurransedyktig Europa og løse utfordringer på klima og miljø på tvers av politikkområder. Det er en viktig del av EUs implementering av FNs 2030 agenda og FNs bærekraftsmål.

EUs strategi for biomangfold er en sentral del av den grønne given. Ambisjonen er å bevare og gjenopprette økosystemer og naturmangfoldet i Europa. Mange av målene og tiltakene i biomangfoldstrategien gjelder områder som ikke er omfattet av EØS-avtalen, som naturvern, landbruk og fiskeri. EUs regulering av vilkårene for disse sektorene har likevel indirekte betydning for Norge.

EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter (EU taxonomy for sustainable activities) – ofte omtalt som taksonomien – inngår også i temaene under EUs grønne giv[45]. Målet er å bidra til økt privat investering i økonomiske aktiviteter som bidrar til det grønne skiftet i Europa.

Taksonomiforordningen etablerer det overordnede rammeverket for klassifiseringssystemet [46] . En ny lov om bærekraftig finans som gjennomfører taksonomiforordningen i norsk rett trådte i kraft 1. januar 2023. Forordningen definerer seks klima- og miljømål som økonomiske aktiviteter kan bidra til oppnåelsen av: Redusere og forebygge klimagassutslipp; klimatilpasning; bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og marine ressurser; omstilling til en sirkulærøkonomi, avfallsforebygging og gjenvinning; forebygging og kontroll av forurensing; og verne om og restaurere naturmangfold og økosystemer.

4.2. Nasjonale rammer og føringer

Norge har gjennom tilslutning til flere internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å ta vare på både planter og dyr og deres leveområder og kommunene har en sentral rolle i arbeidet med å nå de nasjonale målene for naturmangfold (Prop. 1 S (2014–2015) for Klima- og miljødepartementet):

- *økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester*

[44] European Comission. 2019. The European Green Deal. (https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1596443911913&uri=CELEX:52019DC0640#document2)
[45] Miljødirektoratet. EUs taksonomi og handlingsplan for bærekraftig finans. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/gronn-giv/eus-taksonomi-og-handlingsplan-for-barekraftig-finans/
[46] Regjeringen. Taksonomien for bærekraftig økonomisk aktivitet. https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/finansmarkedene/taksonomien-for-barekraftig-okonomisk-aktivitet/id2924859/

- *ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nærtruede arter og naturtyper skal bedres*
- *et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner*

De viktigste lovene og handlingsplanene for å ta vare på naturmangfoldet i norsk natur er:

- Naturmangfoldloven
- Plan- og bygningsloven
- Stortingsmeldingen Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold (Prop.1 S (2014–2015)

Med *Naturmangfoldloven* som kom i 2009, fikk vi for første gang en sektorovergripende lov med prinsipper som skulle gjelde for alle vedtak som berører natur. Formålet med naturmangfoldloven er *at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur*. Bakgrunnen for loven er å styrke gjennomføringen av Norges internasjonale miljøforpliktelser i Konvensjonen om biologisk mangfold, samt bidra til å oppfylle prinsippene i Grunnloven § 112. Naturmangfoldloven skal være et overordnet virkemiddel for å hindre tap av biologisk mangfold. Loven regulerer forvaltning av arter, fremmede organismer, utvalgte naturtyper, prioriterte arter og områdevern.

I tillegg til *Naturmangfoldloven* har kommunen gjennom *Plan- og bygningsloven* et svært viktig verktøy for å ta vare på natur. Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av naturmangfold, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Summen av enkeltbeslutninger etter plan- og bygningsloven former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt. Robuste kommuner med god kapasitet og kompetanse om natur, kan være slagkraftige aktører for å bidra til å nå nasjonale og internasjonale mål om naturmangfold.

Norge har gjennom FNs konvensjon for biologisk mangfold forpliktet seg til å stanse tap av naturmangfold. Som en direkte oppfølging av dette la regjeringen frem stortingsmeldingen *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015–2016)*) i 2015. Her slås det fast at *«ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres»*. Stortingsmeldingen beskriver status og virkemidler for å nå de nasjonale målene om naturmangfold og i dette arbeidet er kommunenes rolle tillagt stor vekt.

"En planlegging for boligbygging, næringsutvikling, samferdselsanlegg mv. som også ivaretar hensynet til naturmangfold, forutsetter god samhandling og bevisst prioritering i arealforvaltningen. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel gis kommunen anledning til å se hele kommunens areal, på land og i sjø, i sammenheng. Både samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen er velegnet for langsiktige prioriteringer på et overordnet nivå, herunder hva angår bevaring av viktige miljøverdier."

Fra *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015–2016)*)

4.2.1. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging [47]. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Det er blant annet en forventning om at kommunene:

- identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger skal tas hensyn til
- vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser
- sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser
- legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer

4.2.2. Rundskriv T2/16 (revidert februar 2021)

For å bidra til en mer enhetlig forvaltningspraksis og økt forutsigbarhet om hvilke klima- og miljøhensyn staten mener skal ivaretas i den kommunale arealplanleggingen, klargjør dette rundskrivet hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning [48]. Rundskrivet skal legges til grunn for miljømyndighetenes innsigelsespraksis etter plan- og bygningsloven.

4.2.3. Statsforvalterens forventningsbrev til kommunene

I forventningsbrevet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken for 2021 kan vi lese følgende:

[47] Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023. Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet 11.05.2021. https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf

[48] Rundskriv T2/16, Klima- og miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/6c0dd1b319454e8bb366b9ea37479a0a/t-2-16_revidert_februar_2021.pdf

«…Tap av naturmangfold er en av vår tids store utfordringer. Kommunene har ansvar for å bruke eksisterende kunnskap om og ivareta hensynet til naturmangfold i sin planlegging etter plan- og bygningsloven. I mange kommuner i vår region er ikke kunnskapsgrunnlaget godt nok til at man kan legge eksisterende kunnskap til grunn for nye planer, og her må kommunene sørge for ny kartlegging. Det pågår et arbeid med å samle ny kunnskap om naturen, basert på Artsdatabankens type- og beskrivelsessystem Natur i Norge (NiN). All naturtypekartlegging fremover skal skje etter denne instruksen. Kommunene må bruke Miljødirektoratets instruks når de selv iverksetter og stiller krav om naturtypekartlegging…»

4.3. Regionale rammer og føringer

I 2019 kom *Vi i Viken*[49] som er det første felles kunnskapsgrunnlaget om Viken fylke. Rapporten er organisert etter FNs 17 bærekraftsmål og skal fungere som et verktøy for samfunnsplanlegging i hele det nye fylket.

4.4. Lokale rammer og føringer

Kommuneplan for Asker

Kommuneplanen definerer kommunens overordnede mål og strategier og er kommunens viktigste redskap for å styre utviklingen av lokalsamfunnet. Planen inneholder en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen ble vedtatt i juni 2020[50]. Kommuneplanens samfunnsdel har et perspektiv frem til 2032 og viser hvordan Asker kommune skal utvikle tjenester for innbyggerne og legge til rette for samfunnsutvikling. Planen tar stilling til langsiktige utfordringer, som for eksempel klimaendringer og økonomisk utvikling. Den fastsetter mål og strategier for kommunen og er grunnlag for de ulike sektorenes planer og virksomhet. Kommuneplanens arealdel er en plan som styrer utviklingen av arealbruk i kommunen. Arealdelen består av et kart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer for bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser i hele kommunen. Arbeidet med arealdelen ble igangsatt våren 2020 og forventes å bli endelig vedtatt i 2022. Inntil ny arealdel er vedtatt gjelder de tre kommuneplanene for tidligere Hurum, Røyken og Asker kommuner[51].

FNs 17 bærekraftsmål er lagt til grunn for utarbeidelse av den nye kommuneplanen. For første gang har vi fått et felles globalt rammeverk for arbeidet med samfunnsutviklingen på kommunenivå i Norge. Gjennom politiske prosesser har Asker valgt å løfte fram seks prioriterte bærekraftsmål for videreutviklingen av Asker-samfunnet.

De prioriterte bærekraftsmålene har igjen gitt åtte satsingsområder:

- samarbeid for å nå målene
- bærekraftige byer og samfunn
- handling mot klimaendringene
- god helse
- god utdanning
- innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

[49] Viken Fylkeskommune. *Vi i Viken*. https://viken.no/_f/p1/i4f0b8206-d207-4524-b400-9200b65ae0f9/kunnskapsgrunnlag-regional-planstrategi-viken-vi-i-viken.pdf

[50] Asker kommune. Kommuneplan for Asker 2020-2032. Samfunnsdelen. 2020. (https://www.asker.kommune.no/contentassets/4285d484ae194d8bae76e80908df1230/asko0145_kommuneplan_oktober_2020_nett.pdf)

[51] Kommuneplaner for tidligere Hurum, Røyken og Asker kommuner. (https://www.asker.kommune.no/om-asker-kommune/styring-og-verdier/kommuneplan-2020--- 2032/tidligere-kommuneplaner-for-asker-royken-og-hurum/)

- medarbeidere
- kommuneøkonomi

Innenfor satsningsområdet *Bærekraftige byer og samfunn* definerer kommuneplanens samfunnsdel følgende mål:

- Hovedmål: *Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
- Delmål: *Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*
- Strategi: *Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.*

Blåveis trives best i kalkrik jord. Foto: Merete Wiken Dees

5. STATUS FOR NATURMANGFOLDET I ASKER

5.1. Forvaltningsbegreper

Mange begreper innenfor naturforvaltningen er laget for å verdsette og rangere natur og for å forenkle forvaltningen av naturen. En grov inndeling finnes i forvaltningshierarkiet (Figur 5). Øverst i hierarkiet er den mest truete naturen, som det finnes minst av og som trenger størst beskyttelse. Her finnes verneområdene som har det strengeste vernet. Prioriterte arter har også en sterk beskyttelse på lik linje med verneområder. Statsforvalteren har myndighet til å forvalte både verneområder og prioriterte arter. I midten av pyramiden er utvalgte naturtyper og viktige naturtyper, samt sjeldne eller truete arter plassert. Disse naturverdiene har kommunen hovedansvaret for å forvalte og beskytte, særlig gjennom plan- og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven i kombinasjon med aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven). Nederst i pyramiden, finnes all annen natur som dekker store arealer, men som har svakest beskyttelse.

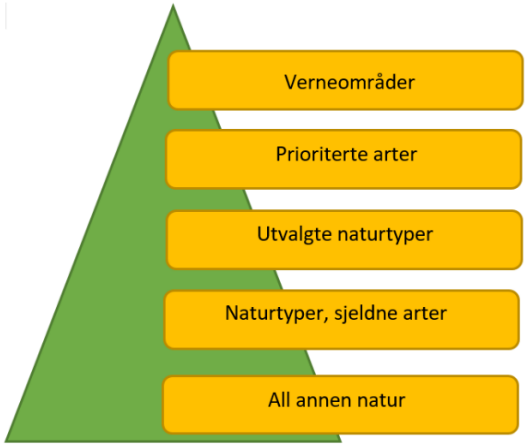

Figur 5. Forvaltningshierarkiet. Kilde: Plan for ivaretakelse av naturmangfoldet i Røyken[52].

5.2. Status for kartlegging av arter og naturtyper i Asker kommune

Kartlegging er en nødvendig forutsetning for et godt kunnskapsgrunnlag. Hvis vi ikke vet hva vi har, vet vi heller ikke hva vi mister ved arealbruksendringer. Det har vært utført naturtypekartlegging i de tidligere kommunene i Asker, men allikevel er det store områder som er ufullstendig kartlagt (Figur 6). Tidligere Asker kommune har et mer komplett kartleggingsgrunnlag enn tidligere Røyken og Hurum kommuner, mye fordi presset på arealene i forbindelse med reguleringssaker og utbygging har vært størst der. Totalt 6,5 % (24 167 daa [53]) av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13.

Det kommer stadig informasjon og dokumentasjon om naturmangfoldet i kommunen fra ulike kilder (utredninger ifm. reguleringsplaner, privatpersoner, organisasjoner m.fl.). Dette er ofte informasjon som ikke kan legges direkte inn i databaser. En utfordring er å få systematisert og filtrert denne informasjon, slik at kunnskapen kan brukes til aktiv naturforvaltning.

Da det i dag er begrensede ressurser til kartlegging, må arbeidet med temaplanen ta utgangspunkt i eksisterende kunnskap og i tillegg beskrive behovet for videre kartlegging og legge strategier for å tette kunnskapshullene.

[52] Røyken kommune (2018) Plan for ivaretakelse av naturmangfoldet.
[53] Per 11.10.2021

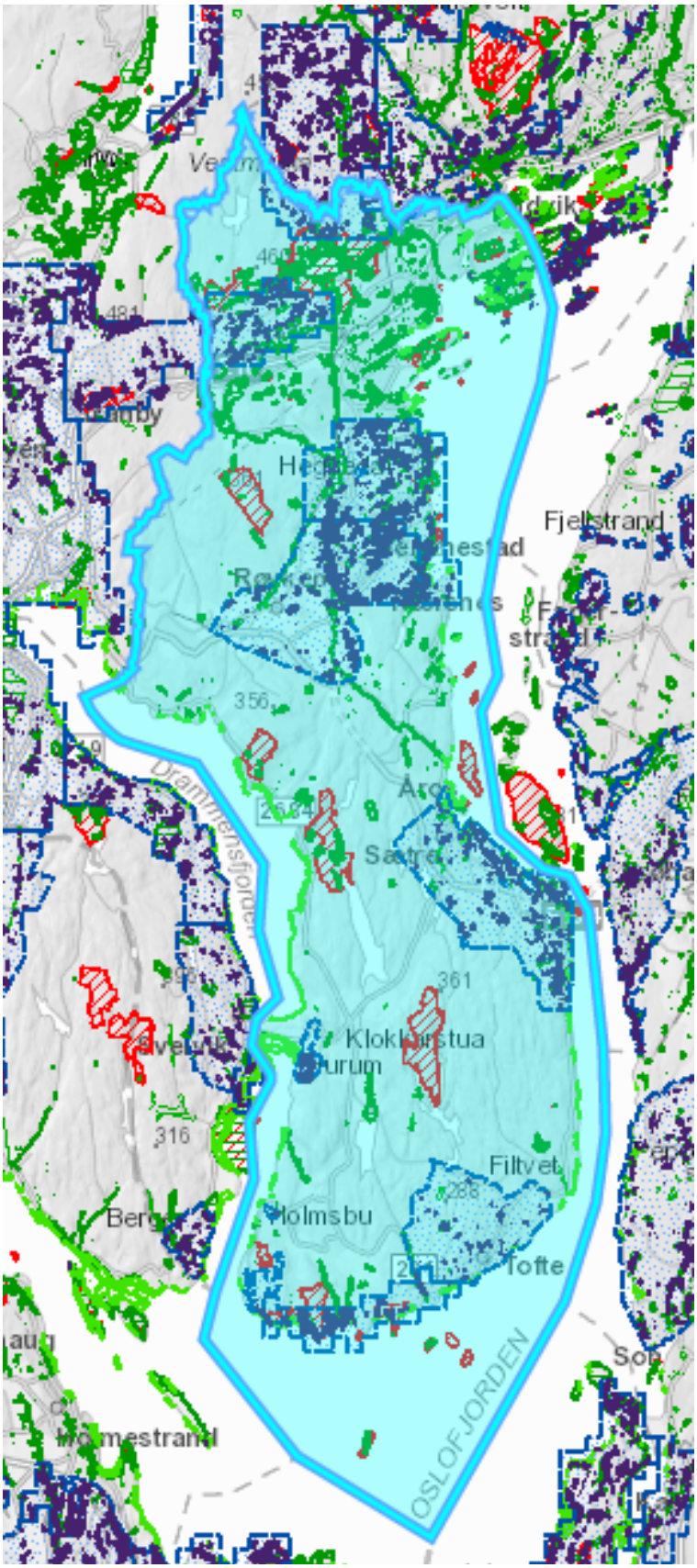

Figur 6. Oversikt over verneområder (rød skravur), naturtyper (grønn og lilla) og kartlagte områder etter Miljødirektoratets instruks, NiN (avgrensninger med blå stiplete linjer). Store områder er ufullstendig kartlagt. Kilde: skjermdump fra naturbase 29.08.2022

På oppdrag fra Viken Fylkeskommune har Biofokus utarbeidet en rapport «Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene» [54]. Nedenfor følger et sammendrag av statusvurderingen for Asker:

De tettstedsnære delene av Asker kommune er hovedsakelig godt kartlagt for de fleste områder og de fleste naturtyper. Deler av Asker sentrum og ikke minst områdene fra Slemmestad til Nærsnes er svært godt kartlagt i flere omganger i senere tid. For sistnevnte har store areal vært kartlagt mer eller mindre parallelt etter DN13 i 2017-2019 og etter Naturtyper NiN i 2019. Sætre/Storsand og Røyken/Midtbygda vil ha god dekning etter 2020-sesongen. Det er en del nyere registreringer av rødlistearter, spesielt av sopp, utført av privatpersoner, Sopp- og nyttevekstforeningen, Naturvernforbundet m.fl. de siste 5-6 årene. Registreringene ligger ute i Artskart, men alle er ikke nødvendigvis fanget opp i naturtyper (selv om mange er det). Rødlistearter er ofte knyttet til livsmiljøer, og det vil generelt være en fordel å få kartlagt hele livsmiljøet og ikke bare punktet som arten er funnet i.

Selv i de delene av kommunen som vurderes som godt kartlagt vil det fortsatt kunne forekomme verdifulle lokaliteter enkelte steder. Landskapet er forholdsvis småskala, og "hotspot-elementet" knyttet til de kalkrike og varme områdene i indre Oslofjord gjør at det kan finnes store verdier på små arealer som er lett å overse ved kartlegging.

Dammer og andre ferskvannslokaliteter er forholdsvis godt kartlagt i gamle Asker og Røyken, mens det trolig er behov for komplettering i gamle Hurum. Områdene mot Drammensfjorden vest for Røyken sentrum/Midtbygda er i behov for bedre kartlegging, likeså kulturlandskapene og potensielt rike skoger rundt Klokkarstua og Holmsbu på Hurumlandet.

I skog er deler av kommunen godt kartlagt, mens andre deler har manglende kunnskapsgrunnlag. Skogbrukets egne kartlegginger, miljøregistrering i skog (MiS), er i stor grad gamle (før 2000) selv om det er nyere registreringer i enkelte områder. Det er en god del MiS-registreringer som ikke er kartlagt som naturtyper (etter DN-håndbok 13 eller NiN), og det er potensial for at en del av disse har naturtypekvalitet. MiS-registreringene er ikke på et format som automatisk kan konverteres til naturtyper. Flere større skogområder har behov for bedre kartlegging, bl.a. rundt Store Sandungen og ved Bergsmarka, Kjekstadmarka og sentralt på Hurumlandet.

[54] Thylén, A. og Blindheim, T. 2020. Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene BioFokus-rapport 2020-18. Stiftelsen BioFokus. Oslo. http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-18.pdf

5.3. Naturforhold

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (67 %), 10 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Kommunen grenser mot indre Oslofjord i øst, via ytre Oslofjord og mot Drammensfjorden i vest.

Under og etter istiden lå deler av Asker under havgrensa. Marin grense går i dag omtrent 215 meter over havet. Løsmasseavsetninger som ble lagt igjen under havoverflaten og under isen før den trakk seg tilbake, danner grunnlaget for de frodige jord- og skogbruksområdene i kommunen. Store deler av kommunen ligger i Oslo-feltet som består av kalkrike bergarter fra kambrosilur-tiden, dannet for 400-600 millioner år siden. Kambrosilur-områdene domineres av de sedimentære bergartene leirskifer og kalkstein, ofte i vekslende mørke og lyse lag, som særlig kystsonen i Asker er preget av. Disse bergartene forvitrer lett og inneholder mange næringsstoffer av betydning for plantelivet. Mesteparten av berggrunnen sør og midt i kommunen består av drammensgranitt med en karakteristisk lyserød farge.

Naturvariasjonen kan betraktes som stor; her er både skog, kulturlandskap, ferskvannsmiljøer og strand- og marine områder. I tillegg ligger flere av øyene i Oslofjorden innenfor kommunens grenser. Hele kommunens areal ligger i boreonemoral vegetasjonssone med varmekjær vegetasjon og et markant innslag av varmekjære treslag som for eksempel eik, ask og alm.

5.4. Naturverdier i Asker

I Asker har vi både verneområder, prioriterte arter, utvalgte naturtyper, naturtyper, og sjeldne og truede arter. Marka, fjorden, kulturlandskapet, vassdragene, friområdene, turveiene og de grønne arealene i boligstrukturen utgjør kommunens såkalte blågrønne struktur, og er en viktig del av kommunens særpreg, kvalitet og kulturhistorie. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Dette er også området med flest truede og sjeldne arter her i landet. På grunn av stort utbyggingspress har Asker store naturverdier på små, oppsplittede arealer. I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, har vi særlig mange rødlistede naturtyper som må ivaretas. Hovedtyngden av registrerte truede arter rundt Oslofjorden er terrestriske. Det er ikke nødvendigvis på grunn av at det er færre truede arter marint, men snarere at kunnskapsmangelen er større marint enn terrestrisk[55]. Samtidig som naturen i Oslofjordområdet har en av landets høyeste artsrikdommer, er naturen under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje), samt andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

[55] *Kunnskapsstatus Oslofjorden* (2019) Nummer: M-1556. Utgiver: Nina, Niva, Salt, Havforskningsinstituttet.

5.5. Verneområder

Foto: Merete Wiken Dees

Natur kan vernes ut fra ulike formål. De fire viktigste verneformene er nasjonalpark, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder. Det finnes også noen spesielle og sjeldne verneformer som oftest samles i en egen gruppe for "*Annet vern*". Verneformål kan være sjøfugl, våtmarksområder, spesielle naturtyper med truete arter, gamle trær, fossiler, geologi og kulturlandskap. Det er knyttet ulike vernebestemmelser til hvert enkelt verneområde.

Det er 69 naturvernområder i Asker kommune[56] som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal (Tabell 1). Det er Statsforvalteren i Oslo og Viken som har forvaltningsansvar for verneområdene i kommunen. De fleste verneområder ligger i

[56] Naturbase 23.03.2021

kystsonen og inkluderer flere øyer. Kommunen har 8 (9) verneområder som er større en 1000 daa:

- *Semsvannet landskapsvernområde* (4600 daa) er det største verneområdet i kommunen.
- *Tofteskogen naturreservat* er i underkant av 3000 daa og verneverdiene er i hovedsak knyttet til forekomst av mye grovvokst, høyproduktiv gammel granskog med rik flora.
- Størsteparten av *Grunnane naturreservat* (våtmark) ligger i Drammen kommune.
- *Sandungåsen* (2600 daa), som ligger på grensen mellom tidligere Hurum og Røyken kommuner, har få nye inngrep og store sammenhengende arealer med gammelskog. Det er forekomster av rike skogtyper som edellauvskog og lågurtskog og stort potensiale for videre utvikling av et rikt mangfold av krevende, skoglevende arter.
- *Blåfjell naturreservat* ligger i Kjekstadmarka og er et skogvernområde som består av et større åsparti.
- *Furuåsen og Hagahogget naturreservat*, og *Nordre Skaugumsåsen naturreservat* er skogvernomrråder nord i kommunen på til sammen 3000 daa.
- *Geitmyråsen naturreservat* (1100 daa) ligger sørvest i kommunen og består av gammel furuskog og granskog med særlig betydning for biologisk mangfold.
- *Haraldsfjellet naturreservat* (998 daa) er et skogvernområde som ligger helt sør i kommunen. Verneverdiene er først og fremst knyttet til store areal med urterik kalkfuruskog og kalkbergvegetasjon langs stranda, med mange sjeldne og hensynskrevende arter. Det er også eldre edelløvskog og store barlindforekomster i området.

Tabell 1. Verneområder i Asker[57]

Verneform	Verneform detaljert	Antall
Annen fredning	*Biotopvern etter viltloven*	3
	Dyrefredningsområde	7
	Naturminne	15
	Plantefredning	1
Landskapsvernområde	*Landskapsvernområde*	2
Naturreservat	*Annet vern*	11
	Ikke vurdert	1
	Skogvern	11
	Verneplan for edelløvskog	1
	Verneplan for myr	2
	Verneplan for sjøfugl	13
	Verneplan for våtmark	2

[57] Miljødirektoratet. *Enkelt søk* i Naturbase. Hentet 25.01.2022.

Mølen naturreservat. Foto: Merete Wiken Dees

5.6. Naturtyper i Asker

En naturtype er definert som *en ensartet type natur som omfatter alle levende organismer i området, samt de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.*

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta det mest verdifulle naturmangfoldet. Her er utvalgte naturtyper, truede og nær truede naturtyper spesielt relevant. Virkemidlene i plan- og bygningsloven kan brukes til å ta vare på alle relevante naturtyper, uavhengig av verdi.

Naturtyper er registrert etter to ulike kartleggingssystemer:

1. DN-håndboka
2. Miljødirektoratets instruks - Natur i Norge (NiN)

All naturtypekartlegging fremover skal skje etter Artsdatabankens type- og beskrivelsessystem Natur i Norge (NiN). Kommunene må bruke Miljødirektoratets instruks når de selv iverksetter og stiller krav om naturtypekartlegging[58]. Kartleggingsresultatene skal gjøres tilgjengelige gjennom Naturbase[59], noe som bidrar til et bedre kunnskapsgrunnlag til bruk i arealplanleggingen. Miljødirektoratets instruks gjelder per nå ikke for naturtyper i sjø eller ferskvann[60]. Den gjelder heller ikke for kartlegging av arter.

---

[58] Kartleggingsinstruks, miljødirektoratet (2021) - kartlegging av terrestriske naturtyper etter nin2 https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/februar-2021/kartleggingsinstruks---kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin2/

[59] naturbase, miljødirektoratet. Https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/

[60] kartlegging av naturtyper på land, miljødirektoratet. Hentet 10.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/miljoovervaking-kartlegging/kartlegging-av-naturtyper-pa-land/

Nasjonale myndigheter gjennomfører nå en omfattende naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks for å øke kunnskapsgrunnlaget om verdifull natur. I den forbindelse er det prioritert å få kartfestet truede og nær truede naturtyper og naturtyper som er levesteder for truede og nær truede arter. Det kartlegges nye områder i Asker hvert år[61].

Totalt 6,5 % (24 167 daa[62]) av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13. Det er 1359 registrerte naturtypelokaliteter fordelt på 54 naturtyper etter DN-håndbok 13, 187 lokaliteter fordelt på to naturtyper etter DN-håndbok 19 og 1581 naturtypelokaliteter fordelt på 64 naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks.

Naturtypelokalitetene finnes spredt over hele kommunen; i marka, fjorden, landbruksområder, i og langs vassdragene, på friområder og i de grønne arealene i boligområdene. En oversikt over registrerte naturtypelokaliteter i kommunen finnes i Naturbase. Mer utfyllende informasjon om de ulike lokalitetene finnes ved å gå inn i faktaark tilhørende hver lokalitet i Naturbase.

Tabellene nedenfor viser en oversikt over Naturtypelokaliteter i Asker etter DN-håndbok 13 (Tabell 2), DN-håndbok 19 (Tabell 3) og Miljødirektoratets Instruks (NiN) (Tabell 4) med minst 10 forekomster (per mai 2021).

Tabell 2. Naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 13 med minst 10 forekomster (per mai 2021).

Naturtype	Antall	Svært viktig	Viktig	Lokalt viktig
Store gamle trær	491	70	238	183
Dam	145	52	52	41
Rik edellauvskog	141	51	71	19
Kalkbarskog	62	20	40	2
Åpen kalkmark	52	26	20	6
Åpen grunnlendt kalkmark	46	17	20	9
Kalkskog	45	12	26	7
Rik sump- og kildeskog	42	12	24	6
Kalkedellauvskog	35	19	16	0
Gammel barskog	27	2	18	7
Gammel lavlandsblandingsskog	24	2	14	8
Slåttemark	22	5	12	5
Strandeng og strandsump	21	4	10	7
Gråor-heggeskog	20	3	10	7
Parklandskap	18	0	8	10
Viktig bekkedrag	16	5	10	1
Hagemark	14	3	6	5
Naturbeitemark	11	1	4	6
Kalksjø	10	6	4	0

[61] Miljødirektoratet. NiN Offentlig Visning. https://miljodirektoratet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee9e6c7b9b484965b7d68e32ee47eb13

[62] per 11.10.2021

Tabell 3. Naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 19 (per mai 2021).

Naturtype	Antall	Svært viktig	Viktig	Lokalt viktig
Bløtbunnsområder i strandsonen	100	0	14	86
Ålegrassamfunn	87	40	31	16

Tabell 4. Naturtypelokaliteter etter NiN med minst 10 forekomster (per mai 2021).

		Kvalitet				
Naturtype	Antall	svært høy	høy	moderat	lav	svært lav
Hule eiker	480	69	224	156	31	
Frisk lågurtedellauvskog	82		18	26	31	7
Frisk kalkedellauvskog	80		13	21	38	8
Lågurtfuruskog	66	5	15	26	18	2
Naturbeitemark	51		3	9	28	11
Kalkfuruskog	49	2	17	17	12	1
Kalkrik myr- og sumpskogsmark	42	2	12	9	16	3
Kalkrik alm-lind-hasselskog	40		5	13	20	2
Hagemark	36			7	21	8
Kalkedellauvskog	36		5	12	16	3
Lågurteikeskog	36	1	11	9	14	1
Frisk kalkgranskog	33		7	11	12	3
Kalk- og lågurtfuruskog	33	2	5	10	16	
Kalklindeskog	33	4	14	11	4	
Høgstaude-edellauvskog	32	4	6	9	13	
Frisk rik edellauvskog	26		5	8	9	4
Gammel granskog med liggende død ved	25	1	12	12		
Gammel granskog	24	5	8	11		
Rik boreal frisk lauvskog	24		1	5	14	4
Lågurtedellauvskog	22		3	12	7	
Tørkeutsatt kalkgranskog	22	1	9	3	8	
Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone	19	2	4	10	3	
Flommyr, myrkant og myrskogsmark	18		1	7	7	3
Svært tørkeutsatt sørlig kalkberg	17	3	4	7	3	
Gammel furuskog med gamle trær	16	2	8	6		
Gammel lågurtgranskog	16	5	6	5		
Høgstaudegranskog	15		5	4	6	
Flomskogsmark	13		2	4	5	2
Gammel høgstaudegråorskog	13	1	5	7		
Sanddynemark	12			2	10	
Gammel furuskog med liggende død ved	10		6	4		
Gammel furuskog med stående død ved	10	1	6	3		
Lågurtalm-lind-hasselskog	10	1	1	4	4	

Truede naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper 2018 viser hvilke naturtyper som har risiko for å gå tapt fra Norge[63]. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. Truede naturtyper er naturtyper som er i kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) eller sårbar (VU). I Asker kommune finner vi i underkant av 40 truede naturtyper fordelt på 581 lokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (NiN)[64]. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker også har et nasjonalt ansvar for å ivareta.

Utvalgte naturtyper

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 52 ble forskrift om utvalgte naturtyper vedtatt i kgl.res. 13. mai 2011[65,66]. Per dags dato har følgende åtte naturtyper status som utvalgt naturtype:

1. Slåttemark
2. Slåttemyr
3. Hule eiker
4. Kalklindeskog
5. Kalksjøer
6. Kystlynghei
7. Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone
8. Olivinskog

Utvelgelsen av naturtyper er knyttet til forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Det skal legges vekt på om naturtypen[67]:

- har en utvikling eller tilstand som gjør at naturtypen er truet
- er viktig for én eller flere prioriterte arter
- har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge
- har internasjonale forpliktelser knyttet til seg

Målet er at natur som er verneverdig skal få bedre beskyttelse uten at det må treffes vedtak om områdevern[68]. Betydningen av at en naturtype blir klassifisert som utvalgt, er at det skal tas spesielt hensyn til den både i offentlig og privat virksomhet. Utvalgte naturtyper har ekstra beskyttelse gjennom *Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven* [69] . Planlegging av arealbruk må legges opp slik at inngrep i utvalgte naturtyper unngås. For de utvalgte naturtypene er det utarbeidet handlingsplaner eller faggrunnlag. Det er også utarbeidet en egen tilskuddsordning for trua naturtyper, hvor bl.a. kommuner, grunneiere, organisasjoner m.fl. kan søke om midler til aktiv skjøtsel eller andre tiltak som ivaretar naturtypen.

---

[63] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet (30.04.2021) fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

[64] Enkelt søk i Naturbase, truede naturtyper. Hentet 30.04.2021 https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f17=Truet&f1=30_Viken&f2=30_Asker&so=DESC&sc=7

Vedtak om tillatelse til tiltak som berører forekomst av en utvalgt naturtype, enten positivt eller negativt, skal kunngjøres og registreres i miljøvedtaksregisteret, jf. naturmangfoldloven §§ 56 og 68[70]. Kunngjøringsplikten og registrering i miljøvedtaksregisteret skal sikre at organisasjoner og andre med klagerett er i stand til å følge med på forvaltningen av utvalgte naturtyper. Kommunen skal fortrinnsvis avklare bruken av forekomster med status som utvalgt naturtype gjennom plan. For skogbruks- og jordbrukstiltak gjelder meldeplikt når tiltakene berører forekomster av utvalgte naturtyper (§§ 54 og 55).

Ifølge Naturbase og naturtyperegistreringene etter DN-håndbok 13, har Asker kommune rundt 400 lokaliteter med utvalgte naturtyper. Dette utgjør 0,4 % (1557 daa) av kommunens totale landareal. Hule eiker utgjør majoriteten av disse og i tillegg finnes slåttemark, slåttemyr, kalklindeskog, kalksjøer og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone.

Slåttemark

Slåttemarker en kritisk truet (CR) naturtype og svært mange arter har slåttemark som leveområde (Figur 7). I dag har både slåttemarker og mange av artene som lever der, blitt sjeldne. Tradisjonelt ble slåttemarkene regelmessig slått og høstet til vinterfôr. Få av disse brukes i dag slik de opprinnelig ble brukt, men naturverdiene er der fortsatt. Karakteristisk for slåttemarkene er at de har et høyt artsmangfold av blomstrende planter jevnt fordelt i enga, og de kalles derfor også for blomsterenger.

Figur 7. Slåttemark (kritisk truet) på Koiatangen. Foto: Merete Wiken Dees

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune har i underkant av 20 registrerte slåttemarker som oppfyller kriteriene som utvalgt naturtype (DN-håndbok 13).

To slåtteenger og én strandeng skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg. De slås én gang sent i sesongen,

gresset bakketørkes slik at frøene får spredt seg, og gresset fjernes igjen for å hindre gjødsling av bakken.

Påvirkning: endringer i arealbruk, opphør av slått

Aktuell handlingsplan: følges opp gjennom en egen handlingsplan[71].

Slåttemyr

Figur 8. Slåttemyra ved Svensrud. Foto: Merete Wiken Dees

En slåttemyr er en myr med vegetasjon som er betinget av tradisjonell slått og som fortsatt bærer preg av slåtten[72]. Slåttemyr er en av de mest truede naturtypene vi har i Norge. De er ofte svært artsrike, og er viktige levesteder både for fugler, insekter og sjeldne orkidéer.

Lokaliteter i kommunen: Svensrud, innenfor Semsvannet landskapsvernområde, er en viktig slåttemyr i Asker (Figur 8). Skjøtsel er en forutsetning for bevaring av de botaniske verdiene og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus skjøtter myra hvert år.

Påvirkning: endringer i arealbruk, opphør av slått

Aktuell handlingsplan: Handlingsplanen for slåttemark omfatter også slåttemyr, men Miljødirektoratet jobber med å få på plass en egen handlingsplan for slåttemyr[73].

---

[72] Slåttemyr – en sterkt truet naturtype. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/kulturlandskap/slattemyr/

[73] DN-rapport 6-2009 Handlingsplan for slåttemark. Lastet ned 25.03.2021. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/95/dn_handlingsplan_2009-6_nett-2.pdf

Hule eiker

Eik er sannsynligvis det treslaget i Skandinavia som har flest andre arter knyttet til seg. Eiketrærne kan bli svært gamle og i løpet av trærnes lange levetid kan det oppstå mange ulike levesteder for mange forskjellige arter. Så mange som 1500 arter kan leve på og i hule eiker. I 2011 ble hule eiker vedtatt som utvalgt naturtype. Dette omfatter eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Hvilke hule eiker som er utvalgt naturtype avhenger også av plassering. Utenfor produktiv skog er alle hule eiker utvalgt naturtype. I produktiv skog er hule eiker utvalgt naturtype dersom de ligger ikke ligger lenger inn enn 20 meter fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite, slik dette til enhver tid er definert i arealressurskartet AR5. Trær som befinner seg på grenselinja anses å være utvalgt naturtype hule eiker, dersom deler av stammen på grunnivå befinner seg innenfor.

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune ligger innenfor eikas naturlige utbredelsesområde i Norge. Av våre to eikearter, sommereik og vintereik, er det sommereik som er den dominerende eikearten i kommunen, selv om også vintereik er registrert. Et enkelt søk i Naturbase viser at 317 lokaliteter er registrert med den utvalgt naturtypen *hule eiker* etter DN-Håndbok 13, mens 480 naturtypelokaliteter er registret med hule eiker etter NiN – Miljødirektoratets instruks[74].

Påvirkning: trues av hogst og arealendringer

Aktuell handlingsplan: Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker (DN 2012) [75].

Figur 9. Eika ved Holmsbustøa er fredet som naturminne. Foto: Merete Wiken Dees

[74] https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/ 29.03.2021
[75] DN-rapport 1-2012 Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker. Lastet ned 29.03.2021 https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2762/dn-rapport-1-2012_nett.pdf

Kalklindeskog

Kalklindeskog er en sterkt truet naturtype som vokser på kalkrik mark[76,77] (Figur 10). Skogene er få og hver lokalitet har svært lite areal. Norge er trolig hovedområdet for kalklindeskoger i Europa og vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på naturtypen kalklindeskog. Mange av artene som er knyttet til miljøet, finnes svært få andre steder. Over 100 arter på den norske rødlista for arter er tilknyttet kalklindeskogen. De fleste av disse er sopper, men også flere truede insektarter lever i kalklindeskogene. Soppartene som lever i kalklindeskogen, finnes ofte bare i denne naturtypen.

Lokaliteter i kommunen: alle kalklindeskogene i kommunen ligger der det er kalkrik berggrunn. Et enkelt søk i Naturbase viser at 23 lokaliteter er registrert som den utvalgt naturtypen kalklindeskog etter DN-Håndbok 13, mens 33 naturtypelokaliteter er registret som kalklindeskog (utvalgt naturtype) etter NiN – Miljødirektoratets instruks[78].

Påvirkning: Kalklindeskogen i Norge finnes ofte i tett befolkede områder, hvor det er stort press på arealene. Veiutbygging og utvidelser av tettsteder er den største grunnen til at kalklindeskogene er redusert. Hogst for å bedre utsikten for boligområder er også en grunn til at de verdifulle skogene har blitt færre og mindre. Forsøpling og slitasje som følge av ferdsel er også trusler mot kalklindeskogene.

Aktuell handlingsplan: DN-rapport 8-2011 Handlingsplan for kalklindeskog[79].

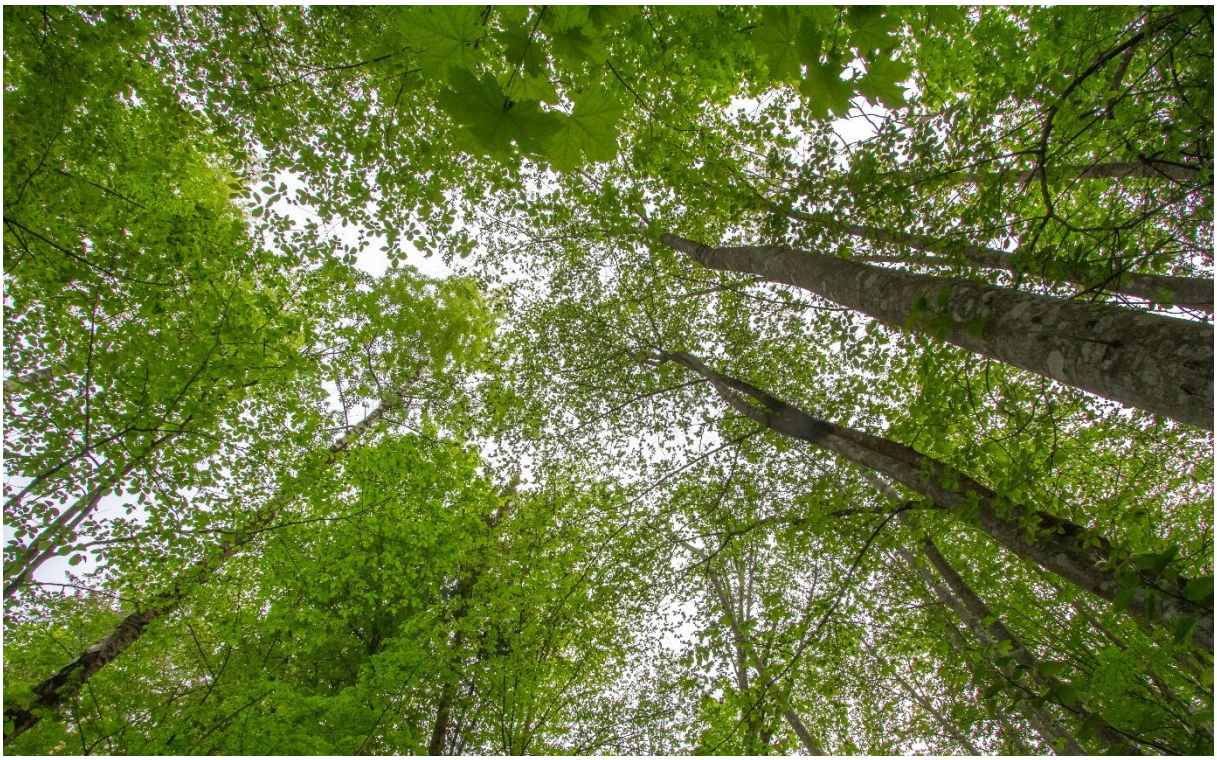

Figur 10. Kalklindeskog (sterkt truet) på Blakstad. Foto: Merete Wiken Dees

[76] Kalklindeskog, Miljøstatus. Lastet ned 29.03.2021 https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/skog/kalklindeskog/

[77] Framstad, E. og Bendiksen, E. (2018). Sterk kalkrik edellauvskog, Skog. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet 29.03.2021 fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/365

[78] https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/ 29.03.2021

[79] DN-rapport 8-2011 Handlingsplan for kalklindeskog https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2550/dn-rapport-8-2011_nett.pdf

Kalksjøer

Kalksjøer er innsjøer, tjern og dammer som er naturlig påvirket av kalk og er unike levesteder for flere sjeldne kalkkrevende arter[80]. For å ta ekstra vare på denne naturtypen og sikre den i framtiden er *«innsjøer med kalsiuminnhold større eller lik 20 mg/l, og med forekomst av minst en av de følgende artene; Rødkrans (Chara tomentosa), Smaltaggkrans (C. rudis), Hårpiggkrans (C. polychanta), Stinkkrans (C. vulgaris), Knippebustkrans (C. curta), Gråkrans (C. contraria), Blanktjønnaks (Potamogeton lucens), Sliretjønnaks (Stuckenia vaginata), Vasskrans (Zannichellia palustris) eller andre truede kalkkrevende plante- eller dyrarter»* en «utvalgt naturtype» etter naturmangfoldloven (Direktoratet for Naturforvaltning, 2011).

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune har ti registrerte kalksjøer og syv av disse oppfyller kriteriene for utvalgt naturtype (DN-håndbok 13); Brendsrudvannet, Drengsrudvann (øvre), Finsrudvannet, Hogstadvannet, Nesøytjern, Oppsjø og Padderudvannet (Figur 11). Alle kalksjøene ligger nord i kommunen.

Figur 11. Hogstadvannet er en av syv kalksjøer som er registrert som utvalgt naturtype i Asker. Foto: Merete Wiken Dees

Påvirkning: Mange kalksjøer ligger i områder som er tett befolket eller gunstig for jordbruksaktivitet. Den viktigste trusselen er tilførsel av næringssalter med nitrogen og fosfor gjennom tilsig av gjødsel fra jordbruk. Arealendringer, fremmede arter, klimaendringer og forsuring på grunn av luftforurensning kan også true kalksjøene.

Aktuell handlingsplan: Handlingsplan for kalksjøer (Direktoratet for naturforvaltning 2011)[81].

[80] Kalksjøer, Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/ferskvann/kalksjoer/
[81] https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2475/dn-rapport-6-2011_nett.pdf

Åpen grunnlendt kalkmark

Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone er en sterkt truet naturtype som omfatter jorddekt åpen naturmark på svært kalkrike bergarter under skoggrensa[82]. Vegetasjon er preget av lyselskende, kalkkrevende, tørketålende urter med lite krav til næring. Svært mange arter med slike økologiske krav har en sørøstlig utbredelse, og mange av dem har i Norge et begrenset utbredelsesareal, med tyngdepunkt i kalkområdene i Oslofjorden. Denne artsrike naturtypen dekker bare 0,0003% (1 km^2) av Norges areal[83].

Lokaliteter i kommunen: Et søk i naturbaser viser at 19 naturtypelokaliteter er registret som åpen grunnlendt kalkmark etter NiN – Miljødirektoratets instruks[84].

Påvirkning: Reduksjon av totalarealet og forringelse av naturtypen på grunn av biotiske faktorer (gjengroing, fremmede arter, nitrogenpåvirkning, slitasje og nedbygging).

Åpen grunnlendt kalkmark på Hvamodden. Foto: Merete Wiken Dees

[82] Evju, M., Høitomt, T., Ihlen, P. G., Aarrestad, P. A. og Grytnes, J.-A. (2018). Åpen grunnlendt sterkt kalkrik mark i boreonemoral sone, Fjell og berg. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (dato) fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/266

[83] Olsen, S. L., Evju, M., Bratli, H., Often, A., og Stabbetorp, O. Vip-status gir sjelden naturtype spesialbehandling. Https://blogg.forskning.no/plantepressa/vip-status-gir-sjelden-naturtype-spesialbehandling/1820116. Hentet 06.07.2021.

[84] Naturbase. Lastet ned 29.03.2021. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f6=%C3%85pen%20grunnlendt%20kalkrik%20mark%20i%20boreonemoral%20sone

Viltlokaliteter

Viltlokaliteter er områder som er viktige for viltet og som er kartlagt etter DN håndbok nr. 11[85]. Det kan være viktige vilttrekk, viktige reirplasser, spillplasser for skogsfugl, viktige trekk- eller beiteområder. Biofokus gjorde en oppdatering av viltkartleggingen i gamle Asker kommune i 2009[86].

Orrhane. Foto: Merete Wiken Dees

All annen natur

All annen natur er natur som ikke faller inn under noen av forvaltningsbegrepene. Dette er natur som finnes i «100-meterskogene», mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer. I takt med økende befolkning, og ønske om nærhet til tettsteder og kollektivknutepunkter er slike arealer under press fra nærings- og boligutvikling. Dersom man skal ivareta naturmangfoldet i levedyktige bestander på lang sikt, må også naturen som ikke faller inn under forvaltningsbegrepene vektlegges. Slike områder kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder, leveområder eller andre områder av verdi.

Samtidig med ønske om fortetting, er det viktig for både miljø og folkehelse å bevare nærheten til naturområder for befolkningen, for å unngå at innbyggerne skal være avhengige av bil for å komme seg ut i naturen. I Asker er verdifull natur i flere av de populære turområdene utsatt for slitasje. Det er derfor viktig å bevare 100-meterskoger og tettstedsnære grøntområder for å ta bort noe av trykket fra de mest sårbare naturområdene.

[85] Miljødirektoratet. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-2000.
[86] Biofokus rapport 2009-13. Oppdatering av viltkartet, Asker kommune 2008.

Økologisk funksjonsområde

Økologi handler om hvordan levende organismer påvirker hverandre, og miljøet de lever i. Alle arter har bestemte krav til miljøet rundt seg for at de skal kunne leve. I naturmangfoldloven er økologiske funksjonsområder definert som områder som oppfyller en økologisk funksjon for arter. Dette kan være funksjoner knyttet til reproduksjon, overlevelse eller spredning/migrasjon[87]. For fastsittende organismer som planter, moser og lav, er det økologiske funksjonsområdet avgrenset til artens leveområde, mens f.eks. fugler og pattedyr har flere ulike økologiske funksjonsområder.

[87] Framstad, E., Bevanger, K., Dervo, B., Endrestøl, A., Olsen, S.L. & Pedersen, H.C. 2018. Faggrunnlag for kartlegging av økologiske funksjonsområder for terrestriske arter. NINA Rapport 1598. Norsk institutt for naturforskning.

5.7. Artsmangfold i Asker

Ramsløk (nær truet). Foto: Merete Wiken Dees

I Norge er det registrert nesten 47 000 arter, men man antar at det reelle tallet er høyere, rundt 72 000 [88] . Omtrent 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[89].

Norske myndigheter har et spesielt ansvar for å følge opp arter av nasjonal forvaltningsinteresse (Figur 12). Arter av nasjonal forvaltningsinteresse omfatter omtrent 4600 forskjellige arter fra flere kategorier[90]:

- truede og nær truede arter
- prioriterte arter
- ansvarsarter
- fredete arter
- fremmede skadelige arter

[88] Arter. Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/
[89] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/ (20.02.2021)
[90] Arter. Miljødirektoratet/Miljøstatus https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/ Lastet ned 09.04.2021

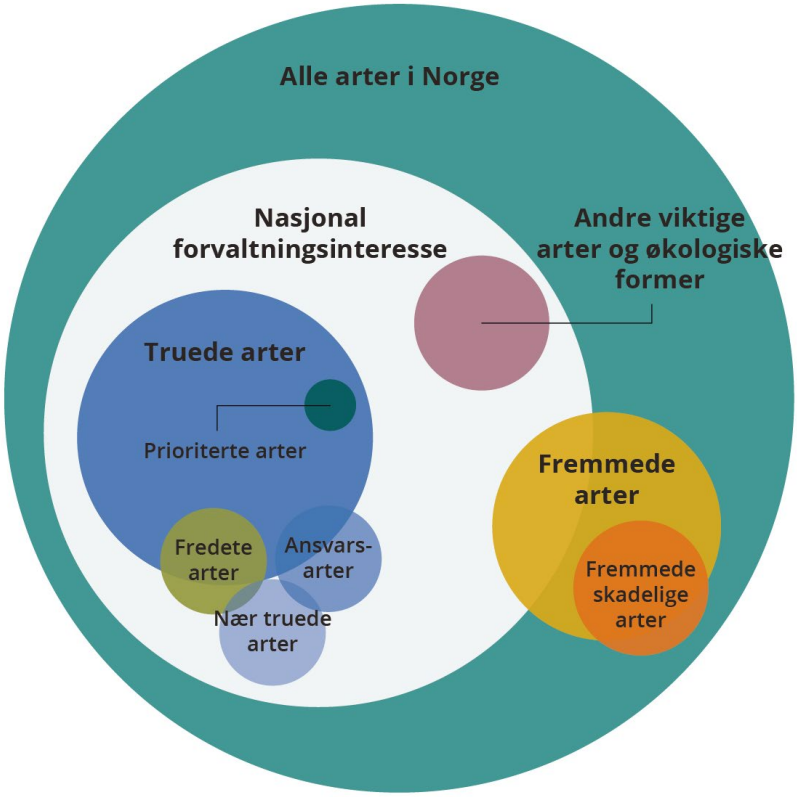

Figur 12. Kategorisering av arter i Norge. Kategoriene artene deles inn i, kan ofte være overlappende. Kilde: Miljødirektoratet/Miljøstatus[91].

Per august 2022 er det publisert rundt 340 000 registreringer av arter i Artskart i Asker kommune[92]. Dette utgjør rett i overkant av 13 000 taksoner[93, 94]. Av disse utgjør fugler 45 % av registreringene. Også av karplanter er det gjort en god del registreringer (26 %).

Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen. Det må imidlertid anføres at enkelte arter, som ikke ligger ute på Artskart, kan være publisert i ulike rapporter og artikler. Dette er en krevende jobb å få oversikt over, og er derfor ikke tatt med her. Dernest kan det også hende at enkelte av de registrerte funnene på Artskart ikke er korrekte. Det er også en del arter som tidligere er observert i kommunen som ikke lenger finnes her.

[91] Arter. Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/
[92] Artskart, artsdatabanken. https://artskart.artsdatabanken.no/ Nedlastet fra Artskart 19.08.2022
[93] Takson: er i biologiske vitenskaper en betegnelse på konkrete systematiske grupper med organismer som er atskilt fra andre organismer. *Takson* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 15. april 2021 fra https://snl.no/takson
[94] Artskart, artsdatabanken. https://artskart.artsdatabanken.no/ Nedlastet fra Artskart 19.08.2022

Tabell 5. Oversikt over observasjoner innen ulike artsgrupper i Asker kommune. Artskart.artsdatabanken.no. Nedlastet fra Artskart 19.08.2022.

Artsgruppe	Antall observasjoner, rødlistekategori				Antall observasjoner, fremmedartskategori	
	Nær truet (NT)	Sårbar (VU)	Sterkt truet (EN)	Kritisk truet (CR)	Høy risiko (HI)	Svært høy risiko (SE)
Pattedyr	86	48	29	8	0	34
Fugler	11524	24483	1989	3713	0	601
Amfibier, reptiler	113	3	0	0	0	0
Fisker	88	2	52	0	49	0
Krepsdyr	4	17	50	0	0	2
Biller	224	122	84	4	1	5
Døgnfluer, øyenstikkere, steinfluer, vårfluer	7	0	0	0	0	0
Nebbmunner	46	6	0	0	5	0
Sommerfugler	148	141	364	15	0	0
Tovinger	18	31	2	0	0	0
Veps	56	25	36	0	0	0
Edderkoppdyr	0	8	0	0	0	8
Bløtdyr	1	32	0	0	145	230
Karplanter	3207	2303	1918	61	659	15232
Alger	0	4	0	0	0	28
Moser	112	176	50	4	0	0
Lav	169	71	39	0	0	0
Sopp	998	753	237	2	11	1
Sum antall taksoner	**406**	**352**	**169**	**27**	**51**	**79**

Truede arter

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge[95]. Totalt 23 405 arter er vurdert og 21 % (4957) av disse er oppført på rødlista. Av disse er 2752 klassifisert som truet. Størst andel truede arter finnes i artsgruppene fugler, pattedyr og moser[96]. De truede artene er ujevnt fordelt i Norge. Flest finnes i Oslo og gamle Akershus. De geografiske forskjellene har flere årsaker. Våre mest varmekrevende arter finnes i de sørøstlige delene av Norge, og det er også her vi finner størst variasjon av sjeldne livsmiljø. Samtidig er dette de områdene som har høyest befolkningstetthet og mest omfattende menneskelig påvirkning. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter.

Rundt 15 % av registreringene fra Asker kommune i Artskart er av nær truet eller truede arter[97]. Det er gjort i overkant av 51 000 observasjoner av rødlistearter i Asker. Av disse er det registrert 27 arter som er kritisk truet og 169 arter som er sterkt truet, mens det er flere arter i kategoriene sårbar (352 arter) og nær truet (402 arter). Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene eksisterer dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve å observere i Asker i dag.

De fleste sjeldne arter i Asker er registrert innenfor verneområdene eller innenfor lokaliteter med viktige naturtyper.

En rekke sommerfugler har hatt sin utbredelse flere steder i Indre Oslofjord, både på øyene og fastlandet. De har forsvunnet en etter en, hovedsakelig som følge av utbygging med boliger, garasjer og småbåthavner. De siste tiårene har nok også utbredelsen av fremmede arter bidratt til å ødelegge flere av levestedene deres ved å skygge ut nektarrike blomster som sommerfuglene er avhengige av. Lakrismjeltblåvinge er et eksempler på en sommerfuglart som historisk er kjent fra kommunen vår. Det første norske funnet av lakrismjeltblåvinge ble gjort i 1880 ved gården "Borge" i Asker (sannsynligvis = Borgen). Siden har arten blitt funnet på Nesøya, Brønnøya og Langåra i Asker, samt på noen få lokaliteter i Bærum. Arten ble sist sett på øya Langåra i 2013, og er nå trolig utdødd fra Norge[98].

I 2016 kom Naturhistorisk Museum med en rapport som viser at Brønnøya er å anse som et av de aller viktigste leveområdene for truede sommerfugler i indre Oslofjord, og trolig også i Norge[99]. Gamle data har vist at det er registrert hele 48 rødlistede sommerfuglarter på øya. På bakgrunn av store arealmessige endringer i løpet av de siste tiårene, var det forventet at Brønnøya hadde tapt mye av sitt biologiske mangfold. Resultatet av kartleggingen i 2016 viste at mangfoldet av arter er kraftig redusert, men at øya fortsatt er svært viktig for truede sommerfugler: 14 rødlistede sommerfuglarter ble påvist.

---

[95]Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater Nedlastet 24.11.2021

[96]Artsdatabanken (2021). Antall arter på rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Antallarterparodlista. Nedlastet 20.12.2021.

[97] Artsdatabanken. Artskart. http://artskart.artsdatabanken.no Hentet 25.01.2022.

[98] Artsdatabanken. Arter på nett. Lakrismjeltblåvinge. https://www.artsdatabanken.no/Pages/144783/Lakrismjeltblaavinge Hentet 25.01.2022

Prioriterte arter

En art som har høy eller ekstrem høy risiko for å dø ut fra Norge kan etter naturmangfoldlovens § 23 få spesiell beskyttelse. Den kan bli en prioritert art dersom[100]:

- arten og dens genetiske mangfold ikke er ivaretatt på lang sikt og arten ikke forekommer i levedyktig bestand i sitt naturlige utbredelsesområde (§ 5 i naturmangfoldloven)
- arten har en stor del av sin utbredelse eller genetiske særtrekk i Norge
- det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten

Når en art er vedtatt som prioritert art, er alle uttak, skade eller ødeleggelse av arten forbudt. Hver prioritert art får sin egen forskrift og egen handlingsplan. Det finnes en statlig tilskuddsordning for tiltak som bidrar til å ta vare på prioriterte arter.

Av de prioriterte artene, finnes planten dragehode i Asker kommune (Figur 1). Der planten vokser finner vi som oftest et stort mangfold av andre sjeldne og krevende karplanter og insekter, blant annet dragehodeglansbille, som bare finnes på dragehode. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet etter forskrift om dragehode som prioritert art[101].

Tabell 6. Tabellen viser et utvalg arter som har en stor del av sin norske utbredelse i Asker kommune[102]. Asker kommune har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene.

Artsnavn	Norsk navn	Rødlistekategori	Gruppe
Agonopterix quadripunctata	Hjorteflatmøll	EN	Sommerfugl
Blysmus compressus	Flatsivaks	EN	Karplante
Carex acutiformis	Rankstarr	VU	Karplante
Carex elata	Bunkestarr	VU	Karplante
Cochylidia richteriana	Brun malurtpraktvikler	EN	Sommerfugl
Coenonympha hero	Heroringvinge	EN	Sommerfugl
Cortinarius aprinus	Villsvinslørsopp	VU	Sopp
Cortinarius eucaeruleus	Indigoslørsopp	EN	Sopp
Dracocephalum ruyschiana	Dragehode	VU	Karplante
Frullania bolanderi	Pelsblæremose	VU	Mose
Lycoperdon mammiforme	Flassrøyksopp	EN	Sopp
Meligethes norvegicus	Dragehodeglansbille	EN	Bille
Potamogeton lucens	Blanktjernaks	EN	Karplante
Pyrausta sanguinalis	Blodengmott	CR	Sommerfugl
Thelypteris palustris	Myrtelg	VU	Karplante
Veronica spicata	Aksveronika	VU	Karplante
Vicia pisiformis	Ertevikke	EN	Karplante

[101] Forskrift om dragehode som prioritert art. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-20-517
[102] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Kjære Asker kommune, ved ordfører og rådmann - Dere har verdier ingen kan erstatte. Brev datert 19.09.2018.

Ansvarsarter

Dersom en stor andel av en arts utbredelse finnes i en kommune, kan kommunens behandling av arten bli helt avgjørende for hvordan den utvikler seg og om arten overlever. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten gjennom god forvaltning. At den overlever i kommunen som har ansvar for den, er spesielt viktig for at den skal kunne overleve i Norge.

Asker er en av landets kommuner med flest ansvarsarter. Disse artene er særlig knyttet til kalkrike områder, naturskog, raviner, kulturlandskap og gamle trær. Alle ansvarsartene, i tillegg til mange flere arter, finner vi på rødlista. Tabell 6 viser et utvalg av Askers ansvarsarter.

Fredete arter

Til sammen 63 arter av karplanter, moser og virvelløse dyr er fredet i Norge[103]. Formålet med fredningen er å beskytte enkelte arter av truede, sårbare, hensynskrevende eller sjeldne karplanter, kryptogamer (moser, lav og sopp), alger og virvelløse dyr mot skade og ødeleggelse. Leveområdene til disse artene er imidlertid ikke sikret. Prioriterte arter har en større grad av beskyttelse enn fredete arter. Kommunens handlingsrom er begrenset der det finnes fredede arter.

Misteltein (Figur 13) er en fredet art som finnes i Asker. Den ble fredet i 1976 og trær med misteltein er også fredet. Orkideen myrflangre og mosen grønnsko er andre fredete arter som finnes i Asker.

Figur 13. Misteltein fra Mølen. Foto: Merete Wiken Dees

[103] Forskrift om fredning av truede arter. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-12-21-1525

Fremmede og skadelige arter

Karplanter utgjør hovedandelen av fremmede arter i Norge. Kilder til spredning av fremmede arter i Asker er bl.a. dumping av hageavfall i naturen (Figur 14); frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg og flytting av jordmasser. Områder med et forstyrret vegetasjonsdekke som kulturmark, boligområder, veikanter og industriområder er spesielt utsatt for etablering av fremmede arter. I mark med etablert og naturlig vegetasjonsdekke er konkurransen større og fremmede plantearter vil ikke etablere seg like lett der.

Figur 14. Dumping av hageavfall i naturen. Foto: Asker kommune

Per august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 takson, registrert i kommunen. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Utbredelsen av fremmede arter er størst langs veier (grøftekanter) og vassdrag, og minst i de store skogsområdene. Kunnskapen og innsatsen i de tre tidligere kommunene har variert når det gjelder tiltak mot fremmede skadelige arter.

Tidligere Asker kommune har hatt fokus på bekjempelse av kjempespringfrø langs Neselva og kjempebjørnekjeks på ulike lokaliteter i kommunen. Arbeidet har vist gode resultater ved at enkelte bestander av kjempebjørnekjeks har blitt borte, mens bestanden av kjempespringfrø langs Neselva har vært holdt nede. Tidligere Røyken kommune har tidligere hatt fokus på bekjempelse av de fire artene rynkerose, parkslirekne, kjempebjørnekjeks og kjempespringfrø både på kommunal og privat eiendom. Tidligere Hurum kommune har ikke hatt et målrettet arbeid mot fremmede skadelige arter. I tillegg til bekjempelse i kommunal regi blir det også utført noe bekjempelse i regi av fylkesmannen/Statens naturoppsyn (SNO), Statens vegvesen, samt av privatpersoner og foreninger.

Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet. Valg av ambisjonsnivå

må tilpasses art og lokalitet. *Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken*[104] og kriterier fra Miljødirektoratet er styrende ved utvelgelse av hvilke fremmede arter som skal bekjempes i kommunen. Hvert år søker kommunen Statsforvalteren om tilskudd til bekjempelse av fremmede arter. Arbeidet med fjerning av fremmede arter er både arbeids- og ressurskrevende. Nye fremmede arter introduseres i et høyt tempo og gjør at planer over hvilke arter som skal prioriteres må oppdateres jevnlig.

De siste årene har kommunen rettet bekjempelsestiltak mot *kjempespringfrø* og *kjempebjørnekjeks* i nærhet til verneområder eller viktige naturtyper. Disse er oppført som arter som bør bekjempes/utryddes regionalt og anses som en stor trussel på det stedegne biologiske mangfoldet i regionen.

Kjempespringfrø er en art som trives best på fuktig og næringsrik mark og vokser ofte langs elver og bekker. Vann er en viktig spredningsvei. Kjempespringfrø er observert flere steder langs elver og bekker i kommunen: eksempler er Neselva, Hyggenbekken og Hegga, men også langs mindre bekker i kommunen.

Bekjempelse av kjempespringfrø - før og etter fjerning av plantene. Foto: Jobbhuset

[104] Handlingsplan mot fremmede og skadelige arter i Oslo og Viken, Fylkesmannen i Oslo og Viken. https://www.statsforvalteren.no/contentassets/24cb8822fc8f45a786c9345f3174fc40/handlingsplan-mot-fremmede-skadelige-arter-i-oslo-og-viken.pdf

Figur 15. Kjempebjørnekjeks. Foto: Merete Wiken Dees

Kjempebjørnekjeks (Figur 15) vokser i skogkanter og eng, ellers i veikanter og annen skrotemark, og finnes på spredte lokaliteter i kommunen. Innsats mot denne plantearten gjøres både ut fra et fremmed art-perspektiv og et helseperspektiv siden saften fra planten kan føre til brannskader på huden i kombinasjon med sollys.

Det har tidligere år vært gjennomført et omfattende arbeid med å fjerne slireknearter i kommunen, men da ved bruk av kjemiske midler. I dag må plantene fjernes manuelt

ettersom vi ikke lenger bruker plantevernmidler i bekjempelse av fremmede arter. Parkslirekne er en art som skal overvåkes, og målet er å hindre spredning av arten. Bekjempelse er aktuelt i verneområder eller i utvalgte naturtyper.

I ferskvann er problematikken rundt fremmede arter knyttet til utsetting av ulike fiskearter, enten som mat- eller agnfisk eller gjennom dumping av akvariefisk. *Solabbor* en fremmed fiskeart som ble oppdaget i Asker i 2004 i Einedammen og er senere observert i en dam på Høvikvollen og i Stupengdammen[105].

Andre fiskearter som i vannforvaltningsarbeidet er definert som fremmede arter og som forekommer i vannforekomster i Asker er *ørekyt, dvergmalle, gjedde, mort, suter, sørv* og *bekkerøye*. Flere fremmede fiskearter er en konkurrent mot ørret og ørretbestanden har gått tilbake i flere vannforekomster på grunn av dette.

En fremmed planteart som er observert i ferskvann er *vasspest.* Det er kjente forekomster av denne vannplanten i Finsrudvannet og Brendsrudvannet.

Figur 16. Stillehavsøsters. Foto: Merete Wiken Dees

[105] Fossøy, Frode, Hege Brandsegg, Rolf Sivertsgård, Tor Alte Mo, 2020
Analyser av miljø-DNA for påvisning av solabbor. På oppdrag fra vannområde Indre Oslofjord Vest. NINA prosjektnotat 248.

Stillehavsøsters (***Magallana gigas***) (Figur 16) er en fremmed art som er godt etablert i både ytre og indre Oslofjord. Basert på dens raske vekst, store formerings- og spredningsevne og sine forholdsvis omfattende økologiske effekter, representerer den en svært høy økologisk risiko [106]. Økt utbredelse av stillehavsøsters kan medføre betydelig tap av verne- og rekreasjonsverdier. Det er ikke realistisk å utrydde arten, men allikevel finnes det tiltak som kan iverksettes for å redusere mengden av stillehavsøsters. Det er et uttalt mål å forebygge spredning av stillehavsøsters til nye områder og redusere allerede eksisterende forekomster. Asker kommune har en lang kystlinje og kommunen har derfor en nøkkelrolle i arbeidet i vår region. Arbeidet med bekjempelse av stillehavsøsters vil kreve systematisk og koordinert innsats over flere år hvis det skal ha effekt. For sesongen 2021 bevilget kommunen ekstra midler til tiltak mot stillehavsøsters og dette vil videreføres til 2025.

Oslofjorden Friluftsråd kartla i 2021 forekomsten av stillehavsøsters langs Askers kyst. I 2022 ble en handlingsplan for stillehavsøsters i Asker vedtatt[107].

Røyken og Hurum Skytterlag plukker stillehavsøsters på Bestonstranda. Foto: Oslofjorden Friluftsråd.

[106] Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018. Hentet 20.06.2021 https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018

[107] Sak 0031/22, Hovedutvalg for samfunnstjenester. Plan for tiltak mot stillehavsøsters i Asker kommune. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0031/22&c=200200214#result

6. LIV I VANN

Gråmåker *(VU, sårbar)* utenfor Raudskjæra. Foto: Merete Wiken Dees

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Askers lange kystlinje (177 km) strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst. De kalkrike kystområdene med et stort biologisk mangfold er stedvis tett befolket og utbygd. Deler av kysten er under et stort press som følge av forurensning, forsøpling, utbygging og arealendringer, kommunalt avløp og landbruk. Forurensning eller andre påvirkninger vil derfor ha effekt på livet i vannet og i verste fall kan leveforholdene endres så mye at arter forsvinner eller dør.

Asker hører til vannregion «Innlandet og Viken» og størsteparten av kommunen ligger innenfor tre vannområder: Indre Oslofjord Vest, Lierelva og Drammenselva. Vassdragene i kommunen er viktige blågrønne strukturer som bidrar til å styrke økosystemene. Det er mange naturtyper og arter som er knyttet til vann, både ferskvann og saltvann. Vannets egenskaper (pH, temperatur, rennende eller stillestående) avgjør hvilke arter som lever der.

6.1. Økologisk tilstand

Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk og kjemisk tilstand». Økologisk tilstand er tilstanden for vannlevende planter og dyr og leveområdene deres. Leveområdene omfatter både vannkvalitet og fysiske forhold (f.eks. strømningsforhold, tilgjengelige vandringsveier og bunnforhold).

Status per oktober 2020 er at 59 av 123 vannforekomster i kommunen (48 %) har svært god eller god økologisk tilstand. Mens resten av vannforekomstene (52 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand. Neselva, Neselva bekkefelt, småbekkene mot Indre Oslofjord, Bøbekken, Hegga, Verkenselva bekkefelt, Bestonbekken, Bråtenbekken, Skjøttelvik bekkefelt og Dauerudbekken bekkefelt har dårlig økologisk tilstand (Figur 18). Kongsdelenebekken er den eneste bekken i kommunen med svært dårlig tilstand.

Av påvirkningsfaktorer fra avløp bidrar diffus avrenning fra spredt bebyggelse, punktutslipp fra regnvannsoverløp og diffus avrenning fra spillvannslekkasje mest. Diffus avrenning fra hytter og punktutslipp fra renseanlegg påvirker i middels og liten grad.

Avrenning fra jordbruket bidrar til økt næringsstofftilførsel, algeoppblomstring og tilslamming av vann og vassdrag. For vannforekomster under marin grense bidrar naturlig erosjon av leire og annen næringsrik jord til dårligere vannkvalitet. I Asker er diffus avrenning fra fulldyrket mark den største påvirkningskilden fra jordbruket.

Figur 17. Åroselvas utløp etter en regnværsperiode. Store mengder partikler føres med elva og ut i Oslofjorden. Økt sedimentasjon påvirker bunnfauna og makroalger negativt. Foto: Merete Wiken Dees

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig[108]. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand og dårlig kjemisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene urban utvikling; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk; og lekkasjer av avløpsvann. Erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden (Figur 17). Jordpartikler slammer ned bunnen, forverrer lys- og gyteforhold, og levevilkår for planter og dyr. Særlige utfordringer er nedgangen i bunnfisk (inkludert kollaps av torskebestanden) og redusert populasjon hos flere arter av sjøfugl. Tareskogen og ålegrasengene blir mindre. Miljøgifter gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast er et alvorlig problem.

Fiske med bunntrål er en viktig årsak til fysisk forstyrrelse av havbunnen[109]. Bunntråling forekommer hovedsakelig på bløtbunn. Trålsporene utgjør kun en liten del av trålens kontakt med havbunnen. De deler av trålen som skraper jevnt på bunnen setter spor som ikke er lette å oppdage, men som likevel kan ha en ødeleggende effekt på planter og dyr som lever der. Målet med trålingen er rekefangst, men fisk over minstemålet blir også fanget i trålen.

Våren 2021 ble *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*[110] lagt frem. Målet er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas. God forvaltning av både land- og sjøarealene er essensielt for å nå planens mål om en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. I planen har regjeringen gitt kommunen et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Planen inneholder 63 tekniske tiltak og 19 kunnskapstiltak. For hvert av disse tiltakene er det laget såkalte tiltakskort. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene[111].

[108] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. 2021. Klima og Miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[109] Artsdatabanken. Bunntråling. Hentet 04.11.2021. https://artsdatabanken.no/Pages/137950?Key=1435226530
[110] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[111] Sak 0030/22, Utvalg for samfunnstjenester. Oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0030/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

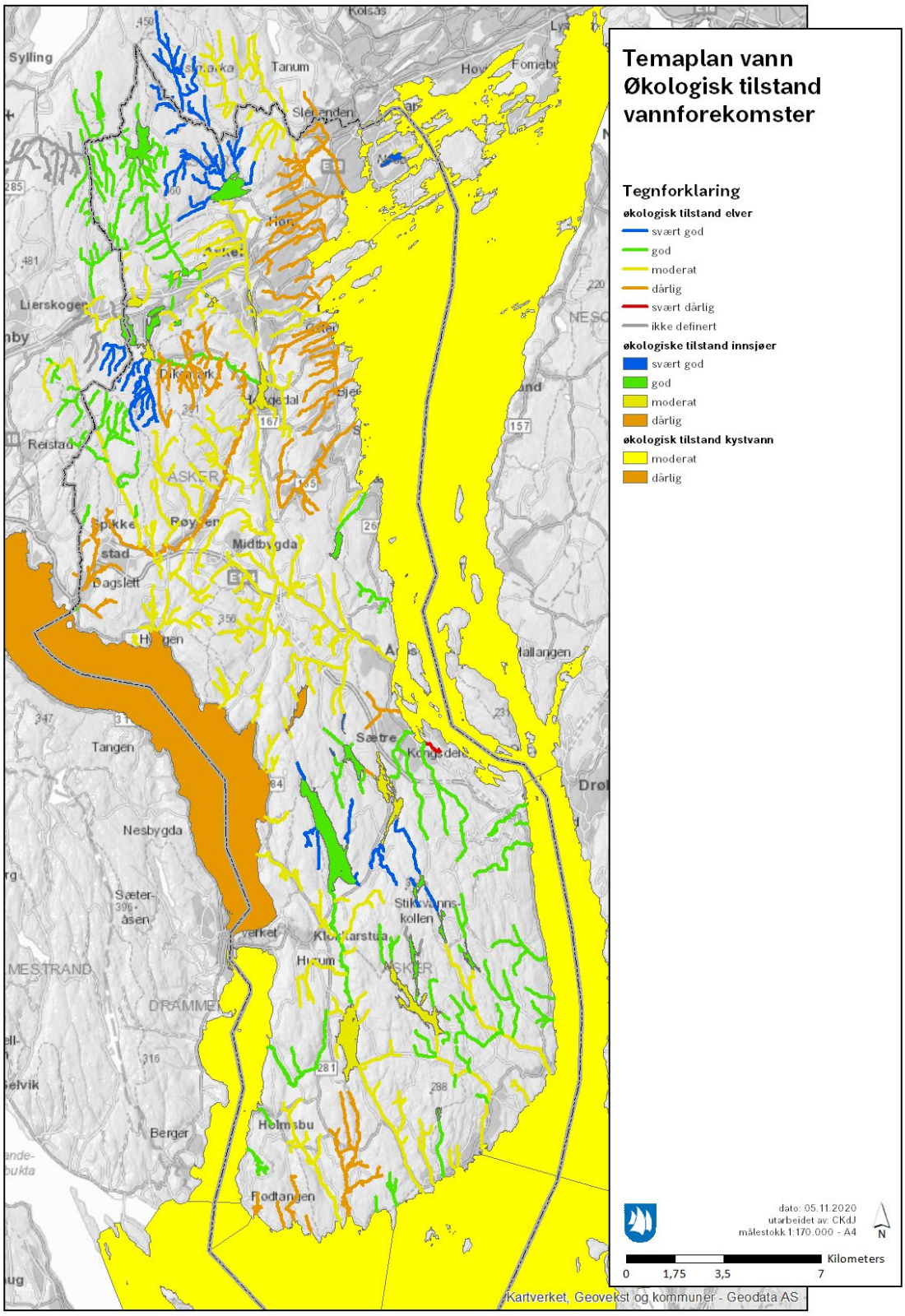

Figur 18. Økologisk tilstand for vannforekomstene i Asker (kilde: https://vann-nett.no/portal/#/mainmap)

6.2. Naturtyper og arter knyttet til kystvann

Kystvann har ulike naturtyper knyttet til seg. De forekommer både på land og direkte i vann langs kysten. Strandeng og strandsump er naturtypen vi finner mest av på land ved kysten i Asker, mens det i vannet stort sett forekommer bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrasenger og andre undervannsenger (Tabell 7). Områdene langs kysten fungerer som næringsområder for overvintrende og trekkende vadefugl, stedegne fugl (vadefugl og andefugl) og fisk.

Tabell 7. Naturtyper knyttet til sjø i Asker (basert på DN-håndbok 19)

Hovednaturtype	Naturtype
havstrand/kyst	G 01 – undervannseng
	G 02 – havstrand
	G 04 – sand- og grusstrand
	G 05 – strandeng og strandsump
	G 09 – rikt strandberg
marine naturtyper	I 02 – grunne strømmer
	I 08 – bløtbunnsområder i strandsonen
	I 11 – ålegrasenger og andre undervannsenger

Ålegrasenger

Ålegrasenger huser et artsrikt samfunn av marine arter [112](Fredriksen et al. 2005). De fungerer som skjulested, oppvekstområde og 'spiskammer' for blant annet fiskeyngel og krepsdyr[113]. De er også viktige næringsområder for ender og svaner. Tette ålegrasbestander reduserer vannets bevegelsesenergi ved å redusere bølgevirkningen og strømhastigheten. Ålegraset binder derfor sedimenter, reduserer erosjon og stabiliserer gruntvannsområder. Ålegrasenger er også viktige i klimasammenheng da de binder store mengder CO_2. De største truslene mot ålegrasenger er avrenning og nedbygging av strandsonen. Kartlegging av forekomster er viktig for å ta hensyn til ålegrasengene i arealplanleggingen. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* fraråder etablering av kunstige sandstrender og andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder, for å skåne verdifulle bløtbunnsområder, inklusive ålegrasenger. Kommunene er ansvarlige for å følge opp dette.

I 2020 kartla Norsk institutt for vannforskning (NIVA) bl.a. ålegrasenger og tareskoger i Oslofjorden på oppdrag fra Miljødirektoratet. Resultatene viste at 67 prosent av engene med ålegras har redusert nedre voksegrense, i tillegg var 66 prosent av engene overgrodd og tildekt av trådalger (lurv)[114].

Naturbase viser registreringer av 88 lokaliteter med ålegras i Asker etter DN-håndbok 19[115].

[112] Fredriksen S, Christie H, Sætre BA (2005) Species richness in macroalgae and macrofauna assemblages on Fucus serratus L. (Phaeophyceae) and Zostera marina L. (Angiospermae) in Skagerrak, Norway. Marine Biology Research 1:2-19.
[113] Miljøstatus. Kysten. Hentet 06.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/hav-og-kyst/kysten/
[114] Miljødirektoratet. Oslofjorden gror igjen. Publisert 15.06.2021. https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/juni-2021/oslofjorden-gror-igjen/
[115] Per 16.12.2021. Naturbase. Naturtyper etter DN-håndbok 19.

Tareskoger

Stortare og sukkertare danner store sammenhengende tareskogsbelter langs norskekysten. Tareskogene er viktige leveområder for et mangfold av arter i tillegg til at de renser vann og lagrer karbon[116]. Det var en kraftig nedgang i sukkertarebestanden fra 1990 til 2000 på Østlandet og tilstandsindeksen har etter dette vært jevnt lav. Årsakssammenhengene er komplekse med blant annet økte havtemperaturer, partikler og næringssalter (eutrofiering) og overfiske blant viktige påvirkningsfaktorer.
Under NIVAs kartleggingen av tareskog i Oslofjorden i 2020 ble det funnet svært få forekomster. Der det var forventet vekst av sukkertare ble det i stedet funnet rødalger og trådalger[117]. Sukkertareskog er oppført på norsk rødliste for naturtyper som sterkt truet[118]. Både FNs klimapanel og FNs naturpanel poengterer at beskyttelse av tareskog sikrer viktige leveområder for dyr og planter – og kan gi oss mulighet til å bygge opp igjen fiskebestander, som for eksempel kysttorsk[119].

Kysttorsk

Torsk som hele året lever i fjordene langs hele norskekysten kalles for kysttorsk. Forskning har vist en urovekkende utvikling over lang tid: kysttorsken er i ferd med å forsvinne fra kystområdene på Sør- og Østlandet, og spesielt ille er det i Oslofjorden[120]. Det er forbudt å fiske torsk i Oslofjorden hele året. I deler av Asker er det forbud mot alt fiske, med unntak av anadrome arter (laks og sjøørret), i gyteperioden fra 1. januar til 30. april (Figur 19). Nedgang i torskebestanden påvirker også en rekke andre arter negativt.

Blåskjell[121]

Blåskjell lever i klynger i tidevannssonen og fester seg til stein, fjell og annet hardt underlag. Både larver og skjell er mat for andre organismer som fugl, fisk, sjøstjerner, snegl og krabber.
De siste årene har blåskjellbestanden i Oslofjorden gått ned. I andre land har reduserte blåskjellbestander vært knyttet til sykdom, klimaendringer, ødeleggelse av leveområder og predasjon. En av årsakene til «blåskjell-kollapsen» i Sør-Norge kan være nedgang i kysttorsk, som legger til rette for økte bestander av torskens byttedyr, slik som leppefisk og strandkrabbe[122]. Disse artene er effektive rovdyr på unge blåskjell og kan dermed hindre at blåskjellene får sjansen til å vokse seg store og reprodusere.

Samtidig vil også den fremmede arten stillehavsøsters kunne konkurrere med blåskjell om voksesteder og mat, men det er foreløpig ingen dokumentert sammenheng mellom utbredelsen av stillehavsøsters og nedgangen i blåskjellbestanden[123].

---

[116] Kvile, K., Forsgren E., Lorentsen, S-H., Trannum, H. og Gundersen, H. (2020). *Kystvann* i Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[117] Miljøstatus. Sukkertare. Hentet 04.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/sukkertare
[118] Gundersen, H., Bekkby, T., Norderhaug, K. M., Oug, E., Rinde, E. og Fredriksen, F. (2018). Sukkertareskog i Nordsjøen og Skagerrak, Marint gruntvann. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (dato) fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/342
[119] Miljøstatus, Stortare. Hentet 10.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/hav-og-kyst/kysten/stortare/
[120] Fiskeridirektoratet. Vern av Kysttorsk i sør. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Vern-av-kysttorsk-i-soer
[121] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[122] Christie, H., Kraufvelin, P., Kraufvelin, L., Niemi, N. & Rinde, E. 2020. Disappearing blue mussels – Can mesopredators be blamed? Frontiers in Marine Science 7: 550.
[123] Mortensen, S. og Strohmeier, T. 2018 Hvorfor forsvinner blåskjellene? Havforskningsinstituttet

Færre blåskjell vil også ha konsekvenser for vannkvaliteten langs kysten. Ved at blåskjellene filtrerer vannmassene, tar de også opp næringsstoffer fra kloakkutslipp og avrenning fra jordbruk. Negative effekter fra utslipp vil dermed kunne forsterkes ved nedgang i blåskjellbestanden. Økt partikkelinnhold gjør kystvannet mørkere og voksedypet til viktige naturtyper som ålegrasenger og tareskoger reduseres[124].

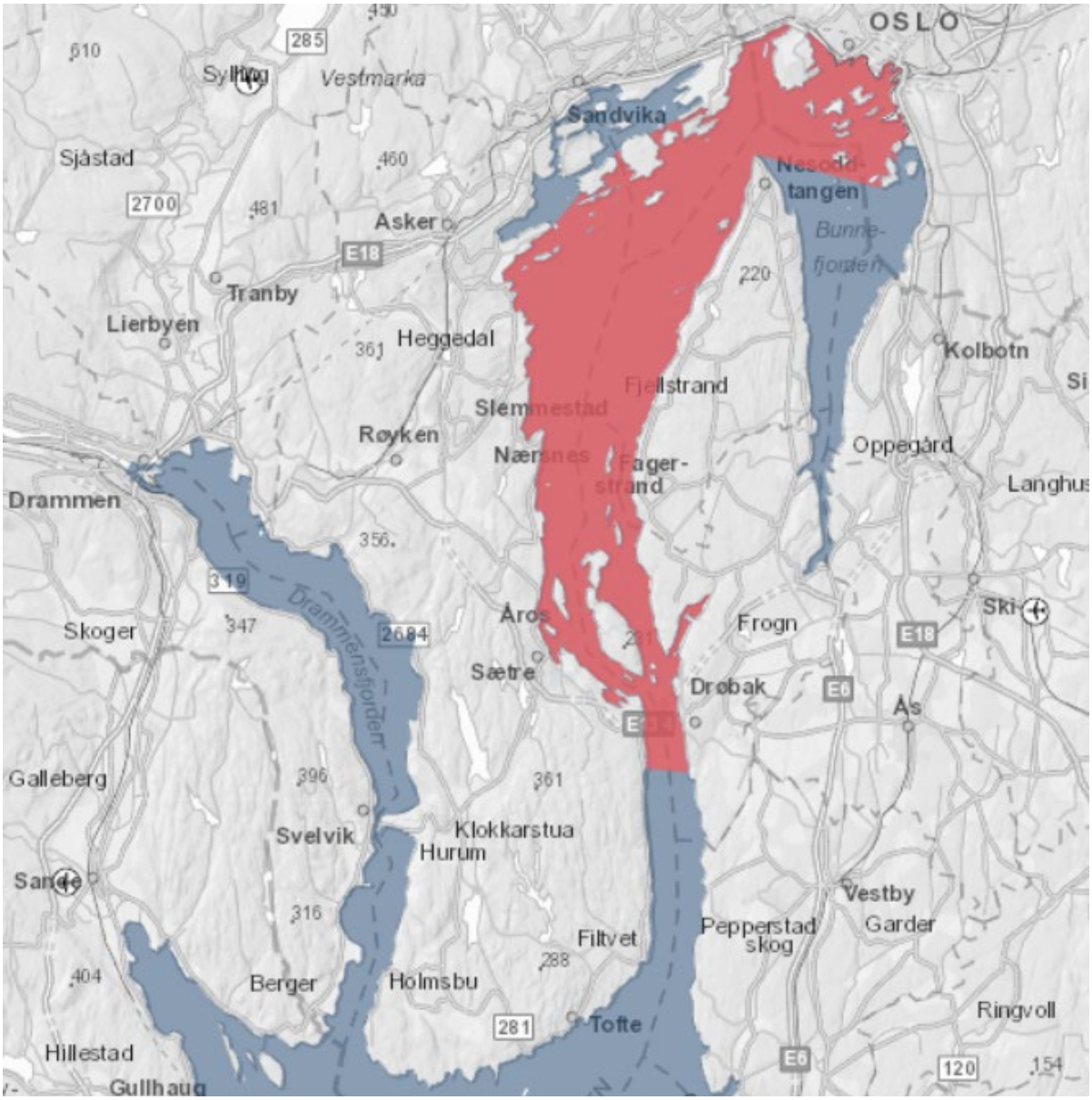

Figur 19. Kartet viser områdene hvor det er forbudt å fiske torskefisk hele året (blå), og området hvor all fiske er forbudt fra januar til april (rødt). Kilde: Fiskeridirektoratet.

[124] Moy, F., Christie, H., Steen, H., Stålnacke, P., Aksnes, D., Alve, E., Aure, J., Bekkby, T., Fredriksen, S., Gitmark, J., Hackett, B., Magnusson, J., Pengerud, A., Sjøtun, K., Sørensen, K., Tveiten, L., Øygarden, L. & Åsen, P.A. 2009. Sluttrapport fra Sukkertareprosjektet 2005–2008. SFT-rapport 2467: 1–131.

Stillehavsøsters som vokser på blåskjell. Foto: Merete Wiken Dees

Hummer

Hummeren i norske farvann lever langs kysten fra svenskegrensen til Trøndelag, og sporadisk i Nordland. Man finner den vanligvis fra 5 til 40 meters dyp, hovedsakelig på hardbunn med skjulesteder i steinrøyser, kløfter eller i huler under store steiner. Hummer lever i hovedsak av andre krepsdyr, snegler, flerbørstemark og skjell.

Hummer er vurdert til *sårbar* (VU) på Norsk rødliste for arter 2021 på grunn av reduksjon i populasjonsstørrelse[125]. Bestanden er på et historisk lavt nivå, og til tross for strengere restriksjoner på fisket de senere årene, er det ikke tegn til at bestanden tar seg opp igjen. På bakgrunn av dette har Fiskeridirektoratet gått ut med en anmodning til kommunene om å nominere fredningsområder for hummer[126]. Forskning i fredningsområdene viser positive effekter på bestanden av hummer: det er betydelig flere og større hummer i fredningsområdene; larver og egg er større, noe som gir bedre overlevelsesevne; opp mot en tredobling i produksjon av egg og larver kan forventes sammenlignet med fiskede områder; hummerlarver driver med strømmene og bidrar dermed til rekrutteringen utenfor fredningsområdene. I 2021 ble det opprettet to hummerfredningsområder i Asker kommune: et ved Langåra og et ved Drøbaksjeteen (Figur 20)[127]. I *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* oppfordres det også til opprettelse av hummerfredningsområder i kommunene[128].

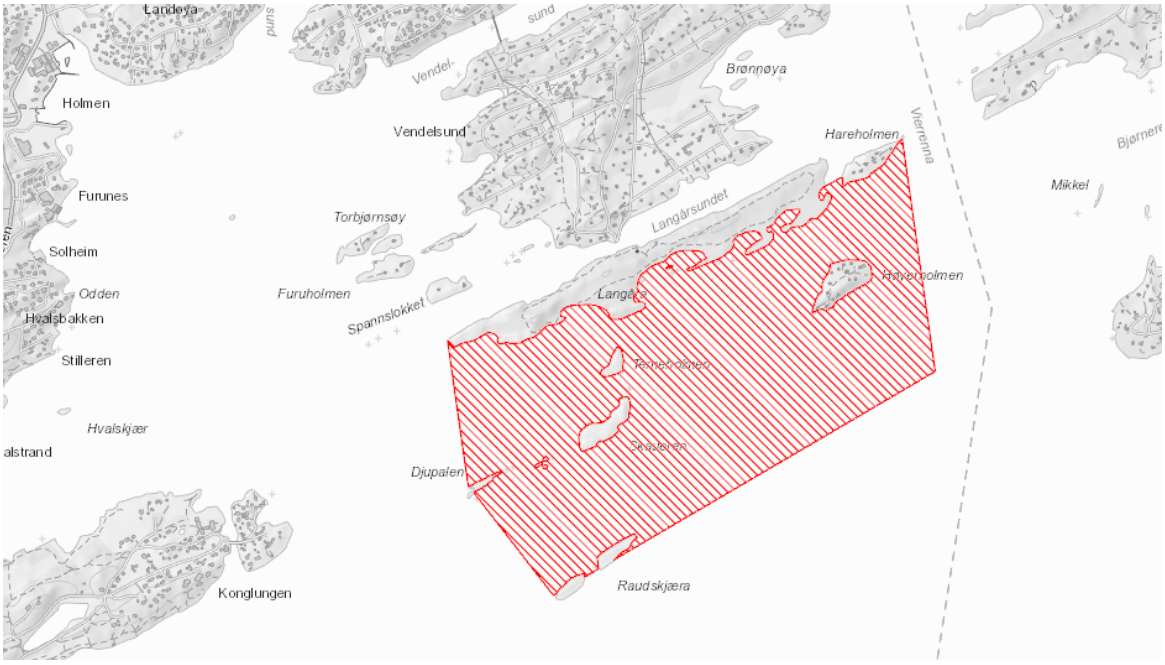

[125] Tandberg AHS, Djursvoll P, Falkenhaug T, Glenner H, Meland K og Walseng B (24.11.2021). Krepsdyr: Vurdering av hummer Homarus gammarus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/14133

[126] Fiskeridirektoratet. Invitasjon til hummerfredning. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Nyheter/2020/Invitasjon-til-hummerfredning

[127] Fiskeridirektoratet. J-181-2021: Forskrift om fredningsområder for hummer. https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Regelverk-og-reguleringer/J-meldinger/Gjeldende-J-meldinger/J-181-2021

[128] Klima og miljødepartementet. 2021. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf

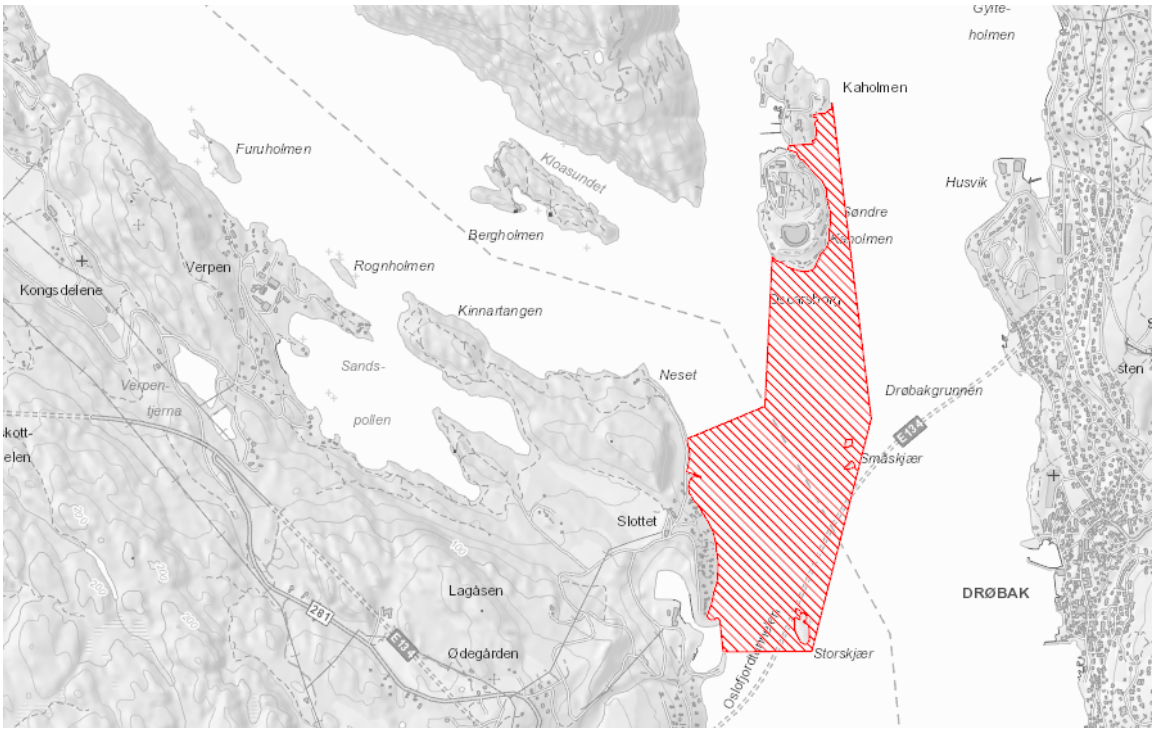

Figur 20. Fredningsområder for hummer ved Langåra og Drøbaksjeteen. Kilde: skjermdump fra Naturbase.

Sjøfugl

Hettemåke *(CR, kritisk truet*). Foto: Merete Wiken Dees

Askers sjøområde har et rikt fugleliv, men er også rekreasjonsområde for befolkningen i Stor-Oslo og omegn. Dette innebærer at sjøfuglenes hekkeplasser, oppvekstområder og næringsområder er preget av forstyrrelser. Andre utfordringer for sjøfuglene er areal- og klimaendringer og endret mattilgang. Siden 1970-tallet har Birdlife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening (NOF)) gjennomført tellinger av sjøfugl i Indre Oslofjord på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken[129].

Mange verneområder er opprettet for å beskytte leveområdet til bestemte dyrearter eller planter. Da regnes arealet ofte for å være et økologisk funksjonsområde for en eller flere arter. I fjorden er det opprettet reservater med verneplaner for sjøfugl (Tabell 8). Store deler av sjøfuglbestanden hekker på disse lokalitetene[130,131].
Flere av sjøfuglartene er i tilbakegang. Dette gjelder særlig fiskemåke (VU)[132], hettemåke (CR)[133], gråmåke (VU)[134] og makrellterne (EN)[135].

Tabell 8. Reservater med verneplan for sjøfugl i Asker. Kilde: Naturbase

Lokalitet	Verneform
Tofteholmen	Naturreservat
Vealøs	Naturreservat
Mølen	Naturreservat
Dyna	Naturreservat
Geitungsholmen	Naturreservat
Ulvungene	Naturreservat
Ertsvikskjær	Naturreservat
Ulykkesskjær	Naturreservat
Hvalskjæret	Naturreservat
Terneholmen	Naturreservat
Lille Bjerkøyskjær	Naturreservat
Demmekilskjæra	Biotopvern etter viltloven
Hjelpskjæra	Biotopvern etter viltloven
Saltskjær	Biotopvern etter viltloven
Rogneskjær	Dyrefredningsområde
Kråkholmen	Dyrefredningsområde

[129] https://oa.birdlife.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_9076_2.pdf
[130] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i Buskerud 2019. – Drøbaksund og Vestfjorden. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
https://nofoa.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_8837_2.pdf
[131] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i indre Oslofjord, Oslo og Akershus 2019. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
[132] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av fiskemåke Larus canus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27536
[133] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av hettemåke Chroicocephalus ridibundus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/29490
[134] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av gråmåke Larus argentatus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27696
[135] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av makrellterne Sterna hirundo for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/31752

Høvikskjæra	Dyrefredningsområde
Sundbyholmene	Naturreservat
Storskjær	Naturreservat

Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus har utpekt ærfugl som Askers kommunefugl[136] (Figur 21) på bakgrunn av Askers lange kystlinje. Arten er vurdert til sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2021[137]. På landsbasis har ærfuglbestanden gått ned 30-35 % de siste tre generasjoner. I indre Oslofjord, inkludert gamle Asker kommune, er imidlertid ærfuglbestanden fortsatt i økning[138].

Figur 21. Ærfugl, Askers kommunefugl. Foto: Merete Wiken Dees

Laks og sjøørret

Laks er en anadrom fisk som er vurdert til nær truet (NT) på norsk rødliste for arter[139]. Den gyter i strømmende partier på elver, og yngelen lever 2-6 år i elva før den vandrer ut i sjøen som smolt[140]. Etter en vekstfase i sjøen (vanligvis ett til tre år) returnerer laksen til ferskvann

[136] Norsk Ornitologisk forening. Kommunefugler i Oslo og Akershus. Hentet 06.05.2021 https://www.birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/osloakershus/nyheter/?id=2664
[137]Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av ærfugl Somateria mollissima for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27698
[138] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i indre Oslofjord, Oslo og Akershus 2019. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
[139] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149
[140] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149

for å gyte, i de fleste tilfeller til samme elv og elvestrekning som den selv vokste opp i. I Asker har vi tre viktige laksevassdrag. Dette er Neselva, Askerelva/Blakstadelva og Åroselva. Utenfor disse elvene gjelder *Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag*[141]. Det er ikke åpnet for fiske etter anadrome laksefisk i følgende vassdrag i Asker:

- Bestonbekken
- Bråtenbekken
- Dalabekken
- Ekraelva
- Filtvetbekken
- Gjerdalsbekken
- Grimsrudbekken
- Grytnesbekken
- Grønsandbekken
- Hauganebekken
- Hyggenbekken
- Høvikbekken
- Kjennvikbekken (Hurum)
- Knatvollbekken
- Knivsvikbekken
- Nordre Selvikbekken
- Nærsnesbekken vest
- Nærsnesbekken øst
- Sageneelva
- Selvikbekken (Hurum)
- Sjøstrandbekken
- Skjøttelvikbekken
- Slemmestadbekken
- Sundbybekken
- Svalerødbekken (Hurum)
- Sætreelva (Hurum)

Det er heller ikke åpnet for fiske i øvrige vassdrag med anadrome laksefisk.

Sjøørret er en ørret som vandrer ut i havet for å øke næringstilgangen[142]. Sjøørret vokser vanligvis mye raskere, blir større og produserer flere egg, enn ørret som holder seg i ferskvann hele livet. I 2020 har firmaet *Naturrestaurering* i oppdrag for Vannområde Indre Oslofjord Vest kartlagt 38 sjøørretbekker i Asker. Av de undersøkte bekkene, var det 25 med fisk, mest ørret og laks, men det er også observert skrubbe, stangsild, ørekyt og ål.

6.3. Naturtyper og arter knyttet til ferskvann

Tabell 9 viser det store mangfoldet og ulike naturtyper fra DN-håndbok 13 som er knyttet til ferskvann i Asker. Særlig dammer er det mange av i kommunen, men også *viktige bekkedrag*, *kalksjøer* og *intakt lavlandsmyr* i innlandet er naturtyper som forekommer ofte. Av våte skogsområder finner vi naturtypene rik sump- og kildeskog og gråor-heggeskog mest. Disse skogstypene er ofte knyttet til ferskvanns-vannforekomster.

Tabell 9. Naturtyper knyttet til ferskvann i Asker (basert på DN-håndbok 13)

Hovednaturtype	Naturtype
myr og kilde	A 05 – rikmyr
	A 06 – kilder og kildebekker
	A 07 – intakt lavlandsmyr i innlandet
	høgmyrer i innlandet
kulturlandskap	D 02 – slåtte- og beitemyr
ferskvann/våtmark	E 01 – deltaområde
	E 03 – kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti
	E 05 – fossesprøytsone
	E 06 – viktig bekkedrag
	E 07 – kalksjø

[141] Lovdata. Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-03-15-798
[142] NINA. Sjøørret. https://www.nina.no/sjoorret

Hovednaturtype	Naturtype
	E 08 – rik kulturlandskapssjø
	E 09 – dam
	E 10 – naturlig fisketomme innsjøer og tjern
	E 12 – evjer, bukter og viker
	E 16 – rolig flytende elveløp
skog	F 05 – gråor-heggeskog
	F 06 – rik sump- og kildeskog
	F 09 – bekkekløft og bergvegg
	F 21 – flommarksskog

Tabell 10 viser naturtyper knyttet til ferskvann kartlagt gjennom systemet *Natur i Norge*. Desidert flest naturtyper er registrert innen kalkrik myr- og sumpskogmark, men også flomskogsmark og flommyr, myrkant og myrskogsmark forekommer ofte.

Tabell 10. Naturtyper knyttet til ferskvann i Asker (basert på Natur i Norge)

Hovedøkosystem	Naturtype
skog	flomskogsmark
våtmark	flommyr, myrkant og myrskogsmark
	grankildeskog
	kalkrik helofyttsump
	kalkrik myr- og sumpskogsmark
	kilde-edellauvskog
	rik gransumpskog
	rik gråorsumpskog
	rik svartorstrandskog
	rik svartorsumpskog
	rik vierstrandskog
	rik åpen sørlig jordvannsmyr
	saltpåvirket svartorstrandskog
	semi-naturlig våteng
	svak kilde og kildeskogsmark
	sørlig kaldkilde

Kalkrike naturtyper

På grunn av geologien er det mange kalkrike områder i Asker og de kalkrike vannforekomstene finnes i disse områdene, f.eks. i den nordre delen av kommunen og langs Drammensfjorden. Her finnes også flere kalksjøer, som er utvalgt naturtype (se kap. 5.6). Vannforekomstene i Kjekstadmarka og sidebekkene til Åroselva er moderat kalkrike, mens vannforekomstene i de høyereliggende delene midt på Hurumlandet er kalkfattige.

Våtmark

På rødlista for naturtyper finner vi 19 naturtyper innen våtmark[143]. Våtmarker har mange viktige egenskaper som flomdemper, karbonlagring og som viktige levesteder for planter, insekter og fugler. Grøfting, oppdyrking og nedbygging er de viktigste påvirkningsfaktorene, og i tillegg er opphør av hevd viktig i semi-naturlige naturtyper. Grøfting har avtatt da det ikke lenger er tillatt med grøfting for skogbruksformål. Det er allikevel mange gamle grøfter som drenerer både myrer og sumpskoger. I juni 2020 trådte forbudet mot nydyrking av myr i kraft[144]. Forbudet er fastsatt med bakgrunn i hensynet til klima, men forbudet er også avgjørende for artsmangfoldet som er tilknyttet våtmark. Et søk i naturbase viser at kommunen har forekomster av bl.a. slåttemyr (se kap. 5.6, Figur 22), rikmyrer, rik sump- og kildeskog, intakte lavlandsmyrer og høymyrer. I 2021 la regjeringen frem en strategi, «Naturstrategi for våtmark», for å bremse nedbygging og ivareta våtmarkene på en bedre måte[145].

Figur 22. Slåttemyra på Svendsrud. Foto: Merete Wiken Dees

Arter knyttet til ferskvann

Blant ferskvannsarter vi finner i Asker er storsalamander, elvemusling og storørret. Storsalamander er ansett som nær truet på Norsk rødliste for arter og elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse og storørretbestanden går også ned. Asker har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene og leveområdene deres.

---

[143] Lyngstad, A., Brandrud, T. E., Moen, A. og Øien, D. I. (2018). Våtmark. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken. Hentet 03.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/pages/259099

[144] Lovdata, Forskrift om nydyrking. Hentet 03.05.2021. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-05-02-423

[145] Regjeringen. 2021. Naturstrategi for våtmark. https://www.regjeringen.no/contentassets/3bc8342443f44a38a75ef0c1515b2e44/t-1576n.pdf

Storsalamander (nær truet)
Vanlige habitater for storsalamander er dammer og våtmarker i kulturlandskapet, som gårdsdammer, branndammer og vanningsdammer. På grunn av salamanderens tynne hud, er den avhengig av fuktighet. Den beveger seg derfor sjelden langt fra dammen. Dammer er en naturtype som vi finner mange av i Asker og storsalamander er observert i flere av disse. Storsalamander er en amfibieart som er avhengig av god vannkvalitet i dammen, grunne og varme partier for å legge egg og dype partier med skjulesteder. I tillegg trenger storsalamanderen også overvintringssteder på land, trær og vegetasjon rundt dammen og egnede vandringsveier til andre dammer i området.

Det er i hovedsak moderniseringen av jordbruket, med drenering av våtmarker og dammer, som har hatt størst påvirkning på storsalamanderen. I tillegg er den svært sårbar for fiskeutsetting, da larvene blir spist av rovfisk. Mange dammer i kulturlandskapet har ikke lenger den funksjonen de hadde før og derfor er det mange dammer som gror igjen, forurenses av nærliggende aktiviteter eller blir tørrlagt av økonomiske eller sikkerhetsmessige hensyn.

Elvemusling (sårbar)
I næringsfattig, rennende vann finner vi elvemusling som en viktig indikatorart på vannkvaliteten i elvene. Elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse, som følge av forsuring og opphopning av næringsstoffer i vassdragene, hovedsakelig på grunn av avrenning fra dyrket mark og andre menneskeskapte forandringer langs elvene.

I Asker er det fra før av kjente forekomster av elvemusling i Askerelva, Hukenbekken, Verkenselva, Åroselva og Sageneelva. En undersøkelse i Askerelva i 2017 og 2018 viste at tilstanden var dårlig til svært dårlig[146]. Ingen av de undersøkte lokalitetene er egnet for juvenil elvemusling og kanskje heller ikke for utsetting av muslinger fra kultiveringsprogrammet. Den dårlige tilstanden kan sannsynligvis forklares med høy nærings- og partikkeltilførsel til elven.

En undersøkelse fra Åroselva viste at dagens bestand av elvemusling kun er en liten rest av det som var i elva før og det anslås at det er færre enn 500 individer igjen[147]. Årsak til den kraftige bestandsendringen er avrenning fra omkringliggende områder. Rapporten konkluderer med at uten tiltak for å bedre vannkvaliteten og å øke bestanden av vertsfisk, står muslingene i Åroselva i fare for å dø ut i nær fremtid.

Miljødirektoratet har utgitt en egen handlingsplan for elvemusling som gjelder fra 2019-2028[148].

Storørret
Storørret er en spesiell økologisk form for ørret som relativt tidlig i livet begynner å spise byttefisk, og derfor vokser seg mye større enn det som er vanlig for ørret i Norge[149]. De ulike stammene av storørret i Norge representerer unike økologiske og kulturelle verdier som det

[146] Magerøy, J. H. (2019). Evaluering av habitatkvalitet for juvenil elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) i Oslo og Akershus i 2017 og 2018. Redoksmålinger i Askerelva, Movassbekken, Nitelva, Raudsjøbekken og Sognsvannsbekken. NINA-rapport 1540.
[147] Sandaas, K. og Jørn, E. (2015) Elvemusling Margaritifera margaritifera i Åroselva - Røyken kommune, Buskerud fylke 2015.
[148] Miljødirektoratet. Handlingsplan for elvemusling (Margaritifera margaritifera L.) 2019-2028. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1107/m1107.pdf
[149] Miljødirektoratet. Foreslår redningsplan for storørreten. Hentet 06.12.2021. https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/januar-2021/foreslar-redningsplan-for-stororreten/

er viktig å bevare[150]. I områder med livskraftige bestander av storørret, har den gjennom hundrevis av år hatt stor betydning for lokalbefolkning, fiskerettshavere og etter hvert også tilreisende sportsfiskere.

Storørreten i Dikemarksvannene er sterkt truet av fysiske inngrep og overbeskatning[151]. Dette har trolig ført til en stor nedgang av antall ung umoden ørret. De siste 20 årene har det skjedd en stor habitatforandring i Grobruelva som er negativ for storørretstammen; utbygging ved Lierskogen har ført til sedimentering av elva og forringelse av elvekant og skog. Også igjenfylling og utretting av meandrerende partier og evjer har endret det opprinnelige elvesystemet betydelig.

6.4. Arealbruksendringer i strandsonen

Figur 23. Arealbruk i strandsonen, 2021. Kilde: skjermdump fra Gårdskart

Strandsonen er blant de mest artsrike leveområdene vi har i Norge. Både dyre- og plantelivet i kystsonen og i sjøen er truet av bebyggelse og menneskelig aktivitet. SSB definerer strandsonen som området fra kysten og 100 meter inn i landet. All bygging i 100-metersbeltet langs sjøen i Norge er som hovedregel forbudt. Forbudet fremgår direkte av plan- og bygningsloven § 1-8, hvor også følgende er presisert: «*I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser*»[152]. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.

[150] Miljødirektoratet. (2020). Forslag til strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret. M-M-1786/2020
[151] Museth, J., Dervo, B., Brabrand, Å., Heggenes, J., Karlsson, S. og Kraabøl, M. (2018) Storørret i Norge. Definisjon, status, påvirkningsfaktorer og kunnskapsbehov. NINA-rapport 1498.
[152] Lovdata. Plan- og bygningsloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71

Asker troner øverst når det gjelder utbygging i strandsonen og i gamle Asker er kun 20 % av strandsonen tilgjengelig for allmenheten (Figur 23). Dette fører til arealkonflikter mellom naturverdier på den ene siden og allmennhetens interesser for tilgang til strandsonen og grunneieres interesse for utbygging og bruk av strandsonen. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* understreker at det er behov for å stramme inn praksis når det gjelder etablering av ny bebyggelse og utvidelse av eksisterende bebyggelse i strandsonen[153]. Et av tiltakene i planen er at *utbygging i 100-metersbeltet langs sjøen bør skje gjennom kommunale arealplaner og ikke gjennom enkeltvise dispensasjoner.* I 2020 innvilget Asker kommune 103 søknader om nye bygninger i strandsonen[154], mens det i 2021 ble innvilget 63 dispensasjoner[155].

7. NATURMANGFOLD I JORDBRUKSLANDSKAPET

Jordbruket bidrar til å bevare kulturlandskapet, som med sine kulturminner og naturmangfold har betydelig nasjonal verdi. Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Over en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap. Aktiv jordbruksdrift er viktig for å ta vare på kulturlandskapet. Rydding, slått og beiting holder kulturlandskapet og artsrike naturtyper i hevd.

Jordbruket sitt samfunnsoppdrag er å drive lønnsom og trygg matproduksjon, og å sikre en bærekraftig forvaltning av ressursene [156]. Bruk av arealer til matproduksjon fører til selvforsyning, bosetting og sysselsetting. Jordbrukets kulturlandskap gir mulighet til å satse på kultur, lokal mat, friluftsliv, bosetting og turisme.

Mange ulike drivkrefter påvirker utformingen av jordbrukslandskapet, som teknologisk utvikling innen jordbruket, markedet for jordbruksprodukter, landbrukspolitikk, men også generell samfunnsutvikling, økonomi og samferdselspolitikk [157]. Resultatet er et jordbrukslandskap i stadig endring. Endringene i kulturlandskapet er bl.a. knyttet til tap av natur, gjengroing, press fra by- og tettstedsvekst, rasjonalisering og intensivering i næringen og klimaendringer.

FNs naturpanel slår i sin rapport fast at intensivering av jordbruk og skogbruk står bak store tap av naturmangfold globalt [158]. Intensivering av jordbruket fører med seg negative

[153] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[154] SSB. KOSTRA nøkkeltall. Plan, byggesak og miljø. https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/asker/plan-byggesak-og-miljo?checkbox_kostragruppe=true&checkbox_land-uten-oslo=true&checkbox_vis_flere_regioner=true
[155] SSB. Resultat av byggesøknader i områder med ulike restriksjoner, etter vedtakstype (K) 2015 - 2021 https://www.ssb.no/statbank/table/13128/
[156] SSB. Jordbrukets kulturlandskap. Hentet 03.11.2021. https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/jordbruk/artikler/jordbrukets-kulturlandskap
[157] NIBIO. Overvåking av jordbrukets kulturlandskap. Vol 2 - NR. 34 - November 2016. Hentet 03.11.2021. https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2422365/NIBIO_POP_2016_2_34.pdf?sequence=3&isAllowed=y
[158] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

konsekvenser for naturmangfoldet: områder med ensartet vegetasjon, grøftede myrer og bekker som har blitt lagt i rør[159].

Tap av naturmangfold, inkluderer også tap av genetisk mangfold som kan få store konsekvenser for global matsikkerhet ved å redusere matplanters motstandsdyktighet mot skadedyr, sykdommer og klimaendringer. FNs organisasjon for landbruk og mat (FAO) anslår at vi globalt har mistet rundt 75 % av sortsmangfoldet i viktige matplanter i løpet av forrige århundre[160].

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs og skal forvaltes på en bærekraftig måte slik at både dagens befolkning og framtidige generasjoner sikres tilgang på nok og trygg mat. I Norge er det kun 3% av landarealet som er dyrket mark, og av dette igjen er det 1/3 som egner seg til produksjon av korn[161]. Nedbygging av jordbruksarealer skjer i betydelig omfang, særlig i sentrale strøk. Nedbygging til landbruks- og boligformål utgjør om lag halvparten av den totale nedbyggingen[162]. Samferdselssektoren står også for en stor andel av nedbygging av matjord[163]. Stortinget vedtok i 2015 en nasjonal jordvernstrategi. Strategien ble revidert sommeren 2021 og Stortinget vedtok et nytt jordvernmål om at det årlig frem mot 2025 ikke skal omdisponeres mer enn 3000 dekar dyrka mark til andre formål enn jordbruksproduksjon. Det nye målet får konsekvenser for kommunenes praksis når det gjelder omdisponering av jordbruksarealer til andre formål. Den siste revisjonen setter jordvern i sammenheng med FNs bærekraftsmål og understreker nødvendighet av jordvern for å oppfylle dem[164].

Av de *truede artene* på Norsk rødliste for arter er 798 arter (29 %) knyttet til semi-naturlige naturtyper [165]. Dette er naturtyper som er formet av langvarig, ekstensiv hevd som f.eks. beite og slått. Opphør av ekstensiv jordbruksdrift, for eksempel ved slått og beite, er en viktig trussel mot naturtyper i kulturlandskapet. Det store mangfoldet i kulturlandskapet forklares ofte gjennom hypotesen om middels forstyrrelser[166]. Denne går ut på at middels grad av forstyrrelser (for eksempel beiting eller slått) i et økosystem vil føre til størst biologisk mangfold. Naturtypen kulturbeitemark har for eksempel eksistert i 6000 år i Norge, og har således blitt spesielt artsrik på karplanter, beitesopp og virvelløse dyr.

Jordbruksarealer som er vanskelig å drive med den teknologien vi har i dag, gror raskt igjen når de ikke lenger er i drift. Dette på tross av at det er driveplikt etter jordlova § 8 på alt

[159] Landbruksdirektoratet. Naturmangfold. Hentet 22.10.2021. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-og-klima/naturmangfold
[160] FAO. The Second Report on the State of the World's Plant Genetic Resources for Food and Agriculture. Hentet 29.10.2021. https://www.fao.org/documents/card/en/c/6ac34ffd-7a66-5d42-9573-3d09491ad39a/
[161] Puschmann, O. mfl. (2019). Tap av jordbruksareal i Norge. NIBIO BOK 5(7) 2019.

[162] SSB. Hentet 27.10.2021. https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/artikler-og-publikasjoner/matjorda-under-press
[163] Regjeringen (2021). Kan nå jordvernmålet for fjerde år på rad. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kan-na-jordvernmalet-for-fjerde-aret-pa-rad/id2838797/ (lest 24.03.2021).
[164] NIBIO. Kunnskapsgrunnlag for jordvern. Hentet 03.11.2021. https://www.nibio.no/tema/jord/jordkartlegging/bruk-av-jordsmonnkart/kunnskapsgrunnlag-for-jordvern
[165] Artsdatabanken (2021). Hvor finnes de truede artene? Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Hvorfinnesdetrueteartene Nedlastet 14.12.2021.
[166] Naturviterne. Naturmangfold. Hentet 29.10.2021. https://www.naturviterne.no/naturviternotatene/naturmangfold-article18193-587.html

jordbruksareal. Det er også en tendens til at arealer som leies blir dårligere drevet enn jord man eier selv (Puschmann, 2019).

Jordbrukslandskapet er viktig leveområde for rundt fem prosent av våre hekkende fuglearter [167]. I perioden fra 2000-2020 har det vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for vipe, storspove, sanglerke og gulspurv, mens den har vært mindre tydelig for stær, linerle og låvesvale. Trenden er den samme i store deler av Europa. Årsakene til nedgangen er i hovedsak omlegging av driftsmåter i jordbruket, nedbygging av jordbruksarealer og gjengroing[168]. Fugler har flere egenskaper som gjør dem egnet som indikatorer for tilstanden i miljøet. Nedgangen som registreres for fugler kan tyde på nedgang også for andre arter, og dermed indikere en pågående nedgang i det biologiske mangfoldet i jordbrukslandskapet.

7.1. JORDBRUKET I ASKER

Figur 24. Semsvannet landskapsvernområde. Foto: Merete Wiken Dees

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt gode jordsmonn, og Asker har derfor et godt utgangspunkt for å være en av Norges beste jordbruksbygder[169]. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Korn og gras dominerer, men det er også innslag av bær-, frukt- og grønnsaksproduksjon. Av husdyr er det ammeku, øvrig storfe og sau som dominerer. I Asker er det 40 986 dekar jordbruksareal, noe som utgjør omlag 10,9 % av kommunens landareal[170].

[167] Miljøstatus. Fugler. Hentet 29.10.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/fugler
[168] Miljøstatus. Fugler. Hentet 29.10.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/fugler
[169] Askheim, Svein: *Askers natur* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 31. mars 2021 fra https://snl.no/Askers_natur
[170] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Frem til 1960-tall var Asker preget av jordbruk, men store landbruksområder ble bygd ned da boligbyggingen skjøt fart. Det er en utfordring at den beste matjorda ligger der befolkningsveksten er størst.

Nedbygging av jordbruksjord. Kilde: skjermdump fra Gårdskart.no

Buskskvett i kulturlandskapet. Foto: Silje Klo Hansen

En av strategiene i kommuneplanens samfunnsdel slår fast at *kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet*. For å illustrere hva dette har å si for Asker, vil det tilsvare en maksimal omdisponering på 13 dekar i året. Asker kommune har en historikk med nedbygging av langt mer dyrket mark enn det. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, mens Asker ikke har holdt seg innenfor målet[171]. Senere har Askers temaplan for næring (2020-2032) vedtatt en strategi for nullvisjon for nedbygging og omdisponering av dyrket mark. Viken Fylkeskommunes Landbruksstrategi 2021–2030 fremsetter også en nullvisjon.

Asker har et kulturlandskap å være stolt av, med spor etter tidlig jordbruk, gravhauger, eplehager, hule eiker og styvingstrær. Nord i kommunen finnes Semsvannet landskapsvernområde (Figur 24) der formålet er å «*bevare det egenartede og vakre natur- og kulturlandskapet rundt Semsvannet, med de geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske elementer som er med på å gi landskapet dets særpreg*»[172].

[171] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/

[172] Lovdata (1992). Forskrift om vern av Semsvannet landskapsvernområde, Asker kommune, Viken. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1992-10-02-755 (lest 26.03.2021).

Landskapselementer i kulturlandskapet med et stort naturmangfold, er blant annet hule eiker og styvingstrær. Styving er høsting av grener og løv til bruk som vinterfôr. Selv om det i dag ikke er behov for dette fôret lengre, ser man et stort mangfold av sopp, lav og mose på gamle styvingstrær[173]. På bakgrunn av dette kan man søke støtte til skjøtsel av styvingstrær gjennom tilskuddsordningen spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)[174].

Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber kontinuerlig med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealene i kommunen. En plan som skal belyse årsaker til gjengroing av kulturlandskapet i Asker, samt tiltak for å forhindre dette, er under utarbeidelse. Planen skal legges frem i utvalg for samfunnstjenester i november 2022.

I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe (*Vanellus vanellus*), og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. I samarbeid med Birdlife avd. Asker og Bærum, startet avd. for Natur, miljø og landbruk opp et prosjekt våren 2022 for å merke vipereir på jorder med aktiv jordbruksdrift. Av andre arter som finnes i jordbrukslandskapet i Asker som er i sterk nedgang, er sanglerke og gulspurv.

7.1.1. AVRENNING FRA JORDBRUKET

Avrenning fra jordbruket bidrar til økt næringsstofftilførsel, algeoppblomstring og tilslamming av vann og vassdrag (se også kap. 6). I Asker er diffus avrenning fra fulldyrket mark den største påvirkningskilden fra jordbruket. Avdeling for Natur, miljø og landbruk har sammen med Norsk landbruksrådgivning (NLR) og kommunens virksomhet Vann og vannmiljø startet opp prosjektet *«Miljørådgivning i utvalgte områder med sårbare vannforekomster»*. Hovedmålet med prosjektet er å bedre vannkvaliteten i utvalgte vannforekomster. Prosjektet informerer om konkrete miljøtiltak på gården, klimakalkulatoreren og legger opp til økt samarbeid om lokale utfordringer.

7.1.2. VIRKEMIDLER

Det er ulike tilskuddsordninger som kan være med på å ta vare på det biologiske mangfoldet i jordbruket.

Asker kommune har en egen tiltaksstrategi for den nasjonale tilskuddsordningen **spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)**[175]. Dette er en tilskuddsordning med formål om å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, samt redusere forurensing fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Det finnes tilskuddsordninger for å ta vare på og skjøtte biologisk verdifulle arealer i jordbrukets kulturlandskap, og for å ivareta truede arter i jordbrukslandskapet.

[173] Nordén, B., Jordal, J.B. & Evju, M. Can large unmanaged trees replace ancient pollarded trees as habitats for lichenized fungi, non-lichenized fungi and bryophytes?. Biodivers Conserv 27, 1095–1114 (2018). https://doi.org/10.1007/s10531-017-1482-x

[174] Asker kommune, 2020. Lokal tiltaksstrategi for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) Asker kommune, 2020 - 2024. Tilgjengelig fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/natur-kultur.-idrett-og-fritid/jordskogoglandbruk/smil-tiltaksstrategi-2020-2024_asker-kommune.pdf (lest 23.03.2021).

[175] Asker kommune, 2020. Lokal tiltaksstrategi for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) Asker kommune, 2020 - 2024. Tilgjengelig fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/natur-kultur.-idrett-og-fritid/jordskogoglandbruk/smil-tiltaksstrategi-2020-2024_asker-kommune.pdf (lest 23.03.2021).

Regionalt miljøtilskudd (RMP)[176] skal stimulere gårdbrukere til å gjøre tiltak for å begrense forurensning og fremme kulturlandskapsverdier. Flere av tiltakene er også positive for å bevare/øke naturmangfoldet. Dette er for eksempel beiting- og slått av verdifulle jordbrukslandskap, skjøtsel av gårdsdammer og biologisk verdifulle arealer, slått av slåttemyr/slåttemark, skjøtsel av styvingstrær og anleggelse av soner for pollinerende insekter. Dessverre har Asker kommune foreløpig ingen arealer som går under definisjonen av «verdifulle jordbrukslandskap».

I **produksjonstilskuddet** inngår det flere tilskuddsordninger for foretak med husdyr- og/eller planteproduksjon [177] . Man kan få areal- og kulturlandskapstilskudd for jordbruksarealer, dette på vilkår om at produksjonen ikke forringer kulturlandskapskvaliteter, og at man har etablert vegetasjonssoner mot vassdrag. Dersom man har økologiske arealer kan man få ytterligere tilskudd, noe som er positivt for pollinerende insekter da disse arealene ikke skal sprøytes med plantevernmidler.

Ved saksbehandling av tilskuddsordningene skal det vurderes om vilkårene for tilskudd er oppfylt. Dette kan for eksempel være vegetasjonssoner mot vassdrag og/eller inngrep i kulturlandskapet. Dersom det er blitt foretatt noe som er i strid med vilkårene kan søknaden avslås eller tilskuddet avkortes.

[176] Lovdata (2020). Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2020-06-12-1197 (lest 31.03.2021).
[177] Lovdata (2015). Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-12-19-1817 (lest 31.03.2021).

Hule eiker ved Tveiter. Foto: Merete Wiken Dees

8. POLLINERENDE INSEKTER

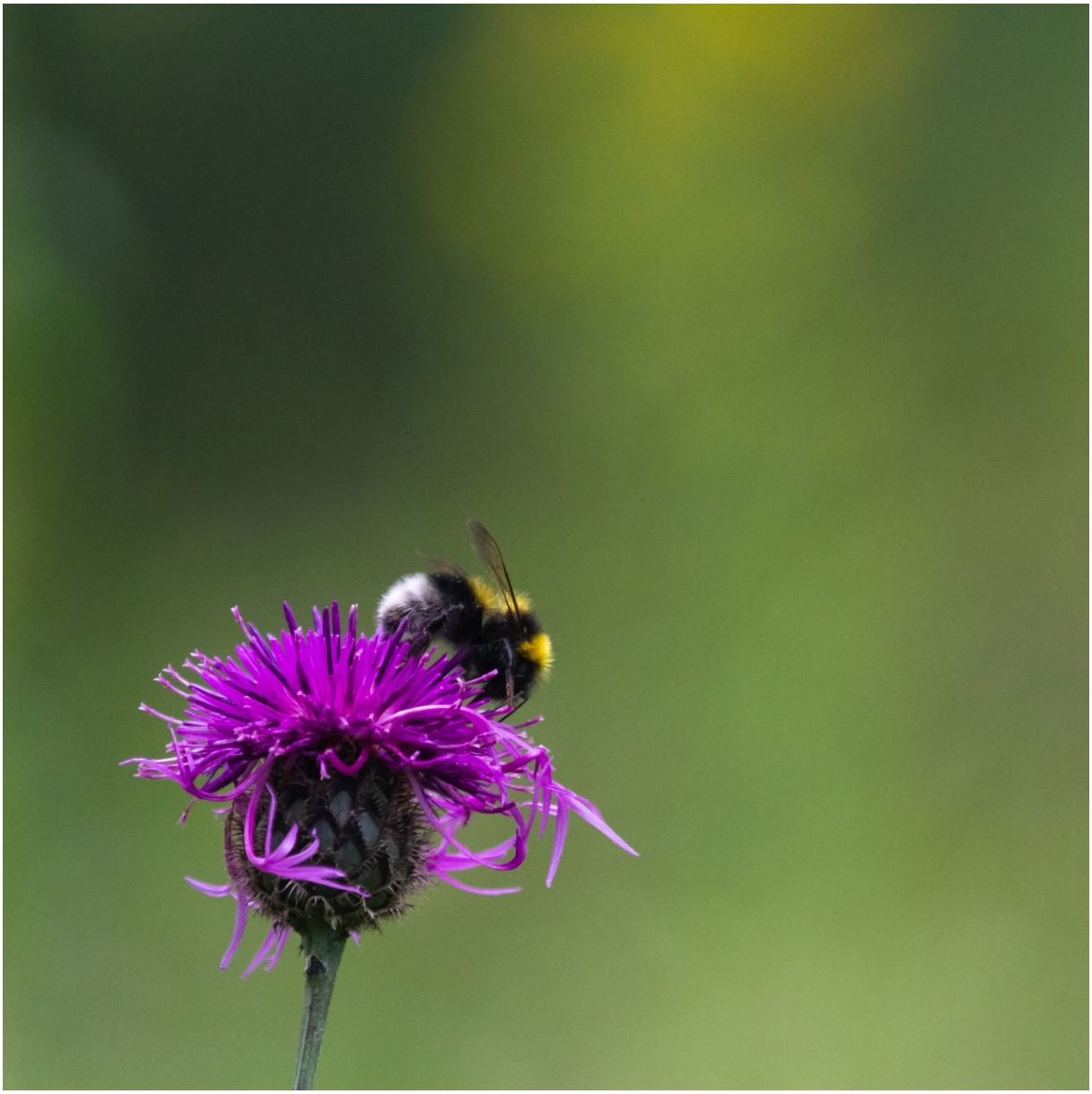

Humle. Foto: Merete Wiken Dees

Vi trenger humlene

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Mer enn 75% av matplantene våre må pollineres av insekter (eks. frukt, bær, kaffe og kakao). 80 % av nytte- og villplantene er avhengig av det samme[178]. Det er da et paradoks at mens produksjonen i jordbruket har økt kraftig siden 1970-tallet, så er det nedgang i mangfoldet av pollinerende insekter[179].

De viktigste pollinatorene

Selv om det oftest er bier, inkludert humler, villbier og tambier, som pollinerer våre matplanter, omfatter de pollinerende insektene langt flere artsgrupper[180]. For eksempel har dagsommerfugler, tussmørkesvermere, biller, maur og fluer også en viktig oppgave med å pollinere blomster[181]. Humler og bier regnes allikevel som våre viktigste pollinatorer.

Hva truer pollinatorene?

Blant pollinerende insekter er det en høy andel *truede arter* og særlig blant bier og humler. Hele 17 % av villbiene og humlene er *truet* og nesten 31 % er på Rødlista[182]. Det har vært få endringer i rødlistekategori blant humler og bier, men mange av de øvrige pollinatorene har fått endret kategori. I Norge er det per i dag registrert 210 bie- og humlearter, og med unntak av fire arter er alle rødlistevurdert.

Som mange andre insekter er flere pollinerende arter på Rødlista fordi de finnes innenfor et begrenset område. I tillegg har flesteparten en pågående nedgang i arealet eller i kvaliteten på leveområdene. Mange av artene har også fragmenterte populasjoner. Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom utbygging, oppdyrking og drenering (grøfting), skogsdrift og opphør av drift som slått og beite viktige negative påvirkningsfaktorer for pollinatorer. Andre faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmende arter truer også bestandene av pollinerende insekter[183].

Pollinatorstrategi og tiltaksplan for ville pollinerende insekter

Regjerningen la i 2018 frem en nasjonal pollinatorstrategi[184] med hovedmål om å *sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter for å opprettholde pollinering i matproduksjon og naturlige økosystemer.* I august 2021 ble *Tiltaksplan for ville*

---

[178] NIBIO. Endringer I jordbrukslandskapet skaper trøbbel for humler og bier. Hentet 29.10.21. https://forskning.no/insekter-kulturlandskap-landbruk/endringer-i-jordbruket-skaper-trobbel-for-humler-og-bier/1808741

[179] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

[180] Regjeringen (2021). Tiltaksplan for ville pollinerende insekter. https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf

[181] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista. Nedlastet 14.12.2021.

[182] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista. Nedlastet 14.12.2021.

[183] Totland Ø, Hovstad KA, Ødegaard F, Åström J (2013) Kunnskapsstatus for insektpollinering i Norge - betydningen av det komplekse samspillet mellom planter og insekter. Artsdatabanken, Norge

[184] Norsk pollinatorstrategi. https://www.regjeringen.no/contentassets/3e16b8410e704d54af40bcb3e687fb4e/nasjonal-strategi-for-villbier.pdf

pollinerende insekter 2021-2028 [185]lansert av Klima- og miljødepartementet. Tiltaksplanen er en oppfølging av den nasjonale pollinatorstrategien og skal bidra til å nå strategiens mål om å sikre levedyktige bestander av humler, sommerfugler, villbier og andre ville pollinerende insekter.

Asker er viktig for villbiene

I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. For to av disse, kløverhumle og slåttehumle, er det utarbeidet forslag til en nasjonal handlingsplan. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

I forbindelse med omtale av temaplan for naturmangfold i den foreslåtte planstrategien for Asker, har statsforvalteren sendt et brev til Asker kommune med oppfordring til å innarbeide strategier for pollinerende insekter.

Honningbier

En kan kanskje tenke seg at honningbier vil være løsningen på nedgang i de ville pollinatorbestandene. Interessen for birøkt har økt kraftig, både i Norge og i Europa[186], og også i Asker. Antall foretak som søker produksjonstilskudd til bifolk i Asker har doblet seg fra 2017 til 2020[187]. I tillegg kommer de som har honningbier på hobbybasis. Pollinatorer er viktige for jordbruket, men senere studier har vist at honningbier kan utkonkurrere ville pollinatorer som villbier og humler, i tillegg til at smittetrykket kan øke[188]. Det er derfor viktig at næringstilgangen vurderes før det settes ut bikuber. Asker kommune har et prinsipp om at det ikke skal settes ut bikuber på kommunalt areal nærmere enn 1 km fra områder som er viktige for ville pollinatorer (f.eks. blomsterenger).

Pollinatorvennlige hager

Nedbygging av naturlige leveområder til mange arter fører til at den menneskeskapte naturen i hager og parker har blitt viktigere for våre pollinerende insekter. For pollinatorer på leting etter mat, vil en nyklipt plen være svært næringsfattig. Mange av hageplantene våre finnes ikke opprinnelig i Norge, og dermed er det ikke nødvendigvis slik at de kan tilby våre insekter næring eller egnet livsmiljø.

Enkle tiltak i hagen har stor betydning for de lokale bestandene av insekter og alle som forvalter et areal kan gjøre noe for å bedre forholdene for humler, bier og andre insekter. Med enkle grep kan man tilrettelegge for truede arter i hager, på balkonger og i parker, både ved å være bevisst når det gjelder plenklipping og beplantning, men også ved utsetting av insektshotell eller humlekasser.

Insektboliger som død ved og gamle hule trær er mangelvare mange steder, spesielt i sentrumsnære strøk. Mangel på eggleggingsplasser for insekter er en av flere årsaker til at det har blitt færre insekter. Ved å sette opp insektshotell hjelper vi insektene lokalt og bidrar

---

[185] Regjeringen (2021). Tiltaksplan for ville pollinerende insekter. https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf

[186] Norbi (u. år), Norges birøkterlags policy vedrørende forholdet mellom honningbier og ville pollinerende insekter. Tilgjengelig fra: norges-birokterlags-policy-for-honningbier-vs-ville-insekter.pdf (lest 22.02.2021).

[187] Landbruksdirektoratet (2017 og 2020), Antallsstatistikk PT-900 2017 og 2020. Tilgjengelig fra: https://www.landbruksdirektoratet.no/filserver/statistikkgrafikk/pt-900_del2_2017_kommuner.html og https://www.landbruksdirektoratet.no/filserver/statistikkgrafikk/pt-900_del2_2020_kommuner.html (lest 22.02.2021).

[188] Herbertsson, L., Lindström, S., Rundlöf, M., Bommarco, R. og Smith, H. (2016). Competition between managed honeybees and wild bumblebees depends on landscape context, Basic and Applied Ecology, Volume 17, Issue 7.

til at våre ville bier har et sted å legge egg og hvor larvene kan utvikle seg. Humler lager kolonier og vil derfor ikke benytte seg av insektshotell. De trenger humlekasser.

Kantslått

Det er viktig at veikantene tilrettelegges for pollinerende insekter og mye kan gjøres ved et tilpasset slåtteregime med tanke på redskap, metode, slåttehøyde og slåttetidspunkt[189]:

- Det bør slås til sen dato og under værforhold eller tid på døgnet hvor humlene ikke er på blomstene.
- Det bør slås rundt ¼ meter over bakken for å spare blomster som rødkløver og for å unngå at bol oppå bakken skades.
- Det som slås bør fjernes for å unngå gjødslingseffekt som favoriserer nitrogenkrevende planter på bekostning av flere viktige planter for humlene. Frøspredning er bra for stedegne arter, men bør unngås for fremmede arter.
- De som skjøtter veikantene må kjenne til både insektenes næringsplanter og fremmede arter.

Humle på hageplante. Foto: Merete Wiken Dees

[189] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2018.Våre sårbare humler. 23 sider.

9. NATURMANGFOLD I SKOG

Edelløvskog. Foto: Merete Wiken Dees

Skogen er at av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. I våre mest produktive skogøkosystemer er hele 2/3 av karbonet lagret som organisk materiale i jordsmonnet[190]. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. I tillegg gir skogen oss viktige råstoffer og arbeidsplasser gjennom skogbruket. Menneskelig aktivitet kan skape raske endringer og føre til at artsmangfoldet og karbonlagringskapasiteten reduseres.

Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[191] og derfor er det ikke overraskende at flest *truede arter* finnes der. Norsk rødliste for arter 2021 viser at 48 % av de *truete artene* lever i skog[192]. Som følge av at flere arter er vurdert, har antall *truete* og *nær truete* arter i skog økt fra 2015 til 2021. Andelen av *truete arter* som lever i skog er likevel ikke endret siden 2015 da mange arter har endret kategori. Økt kartlegging har ført til mange nye funn av rødlistearter, men det også er funnet at mange populasjoner er større enn tidligere antatt.

Det er flest truede skogsarter innen gruppene sopper (387 arter), biller (232 arter), lav (167 arter) og tovinger (137 arter)[193]. Dette er artsgrupper som vi generelt finner mange arter av i skog. Mange av artene er spesialister, gjerne knyttet til unike livsmiljøer som f.eks. læger (liggende dødved), gadd (stående død ved) av ulike treslag og dimensjoner, grove eller hule edellauvtrær. Noen av livsmiljøene i skog er sterkt konsentrert til bestemte skogtyper, især skog med liten grad av inngrep, samt edellauvskog. Selv om edellauvskog bare utgjør 1 % av det produktive skogarealet i Norge, har denne skogtypen et høyt antall *truete arter* (Figur 25).

Alm og ask har hatt en betydelig bestandsnedgang på grunn av sykdom og er nå vurdert som truet[194]. Dette vil også påvirke arter som er knyttet til disse treslagene negativt.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren. I dag drives skogbruket i hovedsak etter bestandsskogbrukets modell med åpne hogstformer. Flere gamle trær og mer død ved, mer skogvern og økte miljøhensyn i skogbruket gjennom dagens miljøsertifiseringssystemer kan gi bedre betingelser for truede arter og naturtyper[195].

For skog som vokser i tettstedsnære områder i lavlandet og langs viktige veier kan nedbygging, utbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

---

[190] Gunnar Austrheim, Vegard Martinsen, Anders Kolstad og Jan Mulder. Økt karbonlagring i jord kan bidra til å løse klima- og naturkrise. Https://Forskersonen.No/Jord-Og-Skog-Klima-Kronikk/Okt-Karbonlagring-I-Jord-Kan-Bidra-Til-A-Lose-Klima--Og-Naturkrise/1366598

[191] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

[192] Artsdatabanken (2021). Status for truete arter i skog. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/statusfortruaarteriskog Nedlastet 14.12.2021.

[193] Artsdatabanken (2021). Status for truete arter i skog. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/statusfortruaarteriskog Nedlastet 14.12.2021.

[194] Henriksen S og Hilmo O (2015) Status for truga artar i skog. Norsk raudliste for artar 2015. Artsdatabanken http://www.artsdatabanken.no/Rodliste/StatusSkog. Nedlastet 10.05.2021.

[195] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

Figur 25. Rik edelløvskog. Foto: Merete Wiken Dees

Naturindeks for Norge 2020[196] er en omfattende kvantitativ sammenstilling av data og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene sammenliknet med en referansetilstand[197]. For naturlige økosystemer som skog, defineres referansetilstanden som et økosystem som er lite påvirket av menneskelig aktivitet. Naturindeks for skog kommer dårligst ut, men utviklingen har siden 2000-tallet vært svakt positiv. Nøkkelindikatorer som er negativt påvirket av skogbruk, som eldre lauvsuksesjon, gamle trær og død ved, bidrar relativt sterkt til det lave nivået.

Den svakt positive trenden i Naturindeks for skog vil sannsynligvis fortsette en periode fremover siden nøkkelindikatorer som død ved og gamle trær er i økning og endringer i skoglandskapet skjer langsomt. I tråd med nasjonale målsettinger om økt bruk av skog i fornybarsamfunnet, er skogavvirkingen for salg økende[198]. Samtidig er arealer med naturskog fra det gamle avvirkningsregimet i sterk nedgang[199]. Disse forholdene kan på sikt gjøre at Naturindeksen for skog får en lavere verdi[200].

---

[196] *Naturindeks for Norge 2020* er den mest omfattende kvantitative sammenstillingen av data om det biologiske mangfoldet i Norge og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene for utvalgte artsgrupper og tema. Naturindeks for Norge 2020 viser en betydelig variasjon mellom økosystemer med hensyn til det biologiske mangfoldet, og at tilstanden for norske økosystemer i 2020 er til dels betydelig lavere enn referansetilstanden. https://www.naturindeks.no/About

[197] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.

[198] Bunkholt, A., Horn, L., Moen, K., Nilsen, P. & Aalde, H. 2015. SKOG22. Nasjonal strategi for skogog trenæringen. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. Oslo. 48 s

[199] Storaunet, K.O. & Rolstad J. 2020. Naturskog i Norge. En arealberegning basert på bestandsalder i Landsskogtakseringens takstomdrev fra 1990 til 2016. NIBIO Rapport 6(44). 38 s.

[200] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.

Det finnes en rekke tiltak som kan iverksettes for å ivareta biologisk mangfold i skogen, bl.a.: økt bruk av lukket hogst; økt skogvern; "stedstilpasset skogbruk" (foryngelse av lokale treslag prioriteres); unngå hogst i hekketiden og hogst av naturskog; og unngå hogst i bratt terreng, gjødsling og tettere planting.

Å sikre god økologisk tilstand i skogen er nødvendig for å ta vare på det biologiske mangfoldet, sikre naturgoder og ivareta skogen som et viktig verktøy mot klimaendringene.

PEFC og FSC

Det er to sertifiseringsordninger for skog i Norge, Norsk PEFC skogstandard (Programme for the Endorsement of Forest Certification) og FSC (Forest Stewardship Council)[201]. Praktisk talt alle skogeiendommer følger PEFC skogstandard, kun et fåtall er dobbeltsertifisert gjennom både PEFC og FSC.

Norsk PEFC Skogstandard inneholder 27 kravpunkter knyttet til hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen[202]. I tillegg kommer norske retningslinjer og presiseringer som forklarer og utdyper enkelte krav og forhold. Standarden er delt inn i tre hovedtemaer: *forvalteransvar og planlegging*, *hogst og skogbrukstiltak*, og *særskilte miljøverdier*. Kravpunktene knyttet til ansvar og planlegging har fokus på den langsiktige forvaltningen av skogeiendommen med bl.a. krav om oppdatert skogbruksplan. Kravpunkter knyttet til hogst og skogbrukstiltak omhandler bl.a. hogstformer, avfall og forurensing, livsløpstrær og døde trær, terrengtransport, treslag, gjødsling og plantevernmidler. *Særskilte miljøverdier* inneholder kravpunkter om bl.a. nøkkelbiotoper, hensyn til rovfugler og ugler, hensyn til tiurleik, myr og sumpskog. Nylig ble det vedtatt en retningslinje om å unngå skogsdrift i perioden mai-juli i skog av spesiell betydning for fuglelivet, som eldre, sjiktet løvtredominert skog[203].

FSC er et av de dominerende internasjonale skogsertifiseringssystemene, basert på et samarbeid mellom aktører fra sektorene næring, sosial og naturmiljø[204]. Det har i noen år pågått arbeid for å utarbeide en nasjonal FSC-standard for norsk skogbruk. Den viktigste forskjellen mellom FSC og PEFC er at det på alle FSC-sertifiserte eiendommer skal det utarbeides en forvaltningsplan med kartfesting av arealer avsatt til biologisk mangfold, i tillegg til nøkkelbiotopene. Areal avsatt til ikke-hogst, prioritert for biologisk mangfold, skal minimum utgjøre 10 prosent av eiendommens areal. Dessuten er det regelmessig revisjon av skogbruksplaner og skogdriften med feltbefaring.

Miljøregistrering i skog (MiS)

Miljøregistrering i skog (MiS) har vært en del av skogbruksplanleggingen siden 2001. Kartleggingen gir skogeier informasjon om arealer som er særlig viktige å ta vare på, og MiS utgjør i dag en viktig del av miljøsertifiseringen i skog. I 2017 ble NiN (Natur i Norge) integrert som en del av metodikken i MiS. Dette innebærer at beskrivelsen av livsmiljøene skal skje i henhold til NiN sitt system. For øvrig er MiS-metodikken den samme, og MiS skal fremdeles være skogbrukets verktøy for å kartlegge og forvalte livsmiljøer. Nøkkelbiotoper skal kartfestes på eiendommer større enn 100 dekar produktiv skog. Skogeier skal ha dokumentasjon på utvalgte nøkkelbiotoper gjennom skogbruksplan (en

[201] Tomter, S. M. og Dalen, L. S. (red) (2018) Bærekraftig skogbruk i Norge. Norsk institutt for bioøkonomi.
[202] Norsk PEFC Skogstandard. https://www.pefc.no/vare-standarder/norsk-pefc-skogstandard
[203] Retningslinjer knyttet til hogst i fuglenes hekkesesong. https://cdn.pefc.org/pefc.no/media/2021-02/5f6ee198-e8c7-43a9-a53c-29435a994fcd/878470e3-e235-52b6-972a-b80a3439643c.pdf
[204] FSC Norge. https://no.fsc.org/hva-er-fsc

ressursoversikt/næringsplan med behandlingsforslag) eller i en miljøoversikt. MiS-kartleggingen fornyes samtidig med fornyelse av skogbruksplanen hvert 10. år.

Miljøhensyn i skogbruket

Føringer for hvordan skogbruket skal drives ligger i sertifiseringsordningen PEFC norsk skogstandard [205], bærekraftforskriften [206], skogbruksloven [207], naturmangfoldloven [208], markaloven [209] og markaforskriften [210] (for de deler av skogarealet som er innenfor Markagrensa) i tillegg til flere natur- og artsdatabaser. Spesielt i skogstandarden er det formulert krav rundt hensyn til naturmangfold.

Ved planlegging av hogst skal eksterne kilder for miljøinformasjon være sjekket. Ved foryngelseshogst skal det settes igjen minst 1 tre/dekar som livsløpstre. Dvs. trær av stedegne sorter som spares for å bidra til at det finnes gamle og grove trær spredt i skogen. Livsløpstrærne bidrar også til at det blir grove døde trær, stående og liggende, i skogen.

Skogvern baseres på frivillig vern. Frivillig vern av skog vil si at skogeier tilbyr vernemyndighetene(staten) skog som fredes i reservat etter § 37 i Naturmangfoldloven. Det er trærne, vegetasjonen og alt dyreliv unntatt jaktbart vilt, fiske og høsting av bær og sopp som vernes.

Tilskuddsordningene *gjødsling av skog som klimatiltak* [211] *og tettere skogplanting som klimatiltak*[212] vil kunne ha negativ påvirkning på biologisk mangfold. Tett plantet skog med lite undervegetasjon vil ha et lavere biologisk mangfold og også være mindre robust i møte med tørkesommere.

Hogstformer

Det skilles mellom åpne og lukkede hogster, avhengig av hvor mange trær som står igjen[213].

Åpen hogst deles inn i flatehogst og frøtrestillingshogst.

Flatehogst innebærer at alle trærne hogges på et areal som er større enn 2 dekar. Dette er den normale hogstformen ved sluttavvirkning i gran og det er vanlig at arealet plantes til med 150-250 planter/daa i etterkant av hogsten.

---

[205] PEFC Norge. 2015. Norsk PEFC Skogstandard. PEFC N 02 (https://docplayer.me/20668243-Pefc-n-02-norsk-pefc-skogstandard.html)
[206] Lovdata.no. Forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om berekraftig skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-07-593)
[207] Lovdata.no Lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-27-31)
[208] Lovdata.no Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100)
[209] Lovdata.no Lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-05-35)
[210] Lovdata.no. Forskrift 2. april 1993 nr. 268 om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka), Røyken, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Asker, Bærum, Oslo, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Ski og Oppegård kommuner, Akershus, Buskerud og Oppland. (https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1993-04-02-268)
[211] Landbruksdirektoratet. Tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/ordninger-for-skogbruk/tilskudd-til-gjodsling-av-skog-som-klimatiltak
[212] Landbruksdirektoratet. Tilskudd til *tettere skogplanting som klimatiltak. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/ordninger-for-skogbruk/tilskudd-til-tettere-skogplanting-som-klimatiltak*
[213] Skogskjøtsel, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/skogskjotsel

Frøtrestillingshogst innebærer at man setter igjen opptil 15 frøtrær per dekar som skal forsyne det nyhogde arealet med frø for foryngelse. Dette er vanligst ved sluttavvirkning i furu. Frøtrærne fjernes når foryngelsen har blitt 0,5 meter høy og tilfredsstillende tett.

Lukkede hogstformer som skjermstillingshogst, selektiv hogst, blendingshogst og gruppehogst er lite brukt i dagens skogbruk. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker[214].

9.1. SKOGEN I ASKER

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[215]. Av dette er 231 600 daa produktiv skog. Fordeling på treslag er 49% gran, 30% furu og 20% løvskog. Skogreservater utgjør i underkant av 15 000 dekar (Tabell 11, Figur 26).

Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og i Asker finner vi 8 av disse: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[216, 217].

Tabell 11. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

Naturreservat	Areal (daa)
Blåfjell	1933
Furuåsen og Hagahogget	1842
Geitmyråsen	1101
Gråøya	731
Haraldsfjellet	999
Løkenesskogen	262
Nordre Skaugumsåsen	1266
Sandungåsen	2625
Skaugumsåsen og Åstad	693
Solfjellåsene	297
Tofteskogen	2978
Totalt	**14727**

[214] Hva vil skje med vedboende sopparter i framtidens skog? Jenni Nordén, NINA. Seminar om skogbruk, artsmangfold og karbon 02.06.2021.
[215] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[216] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7
[217] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

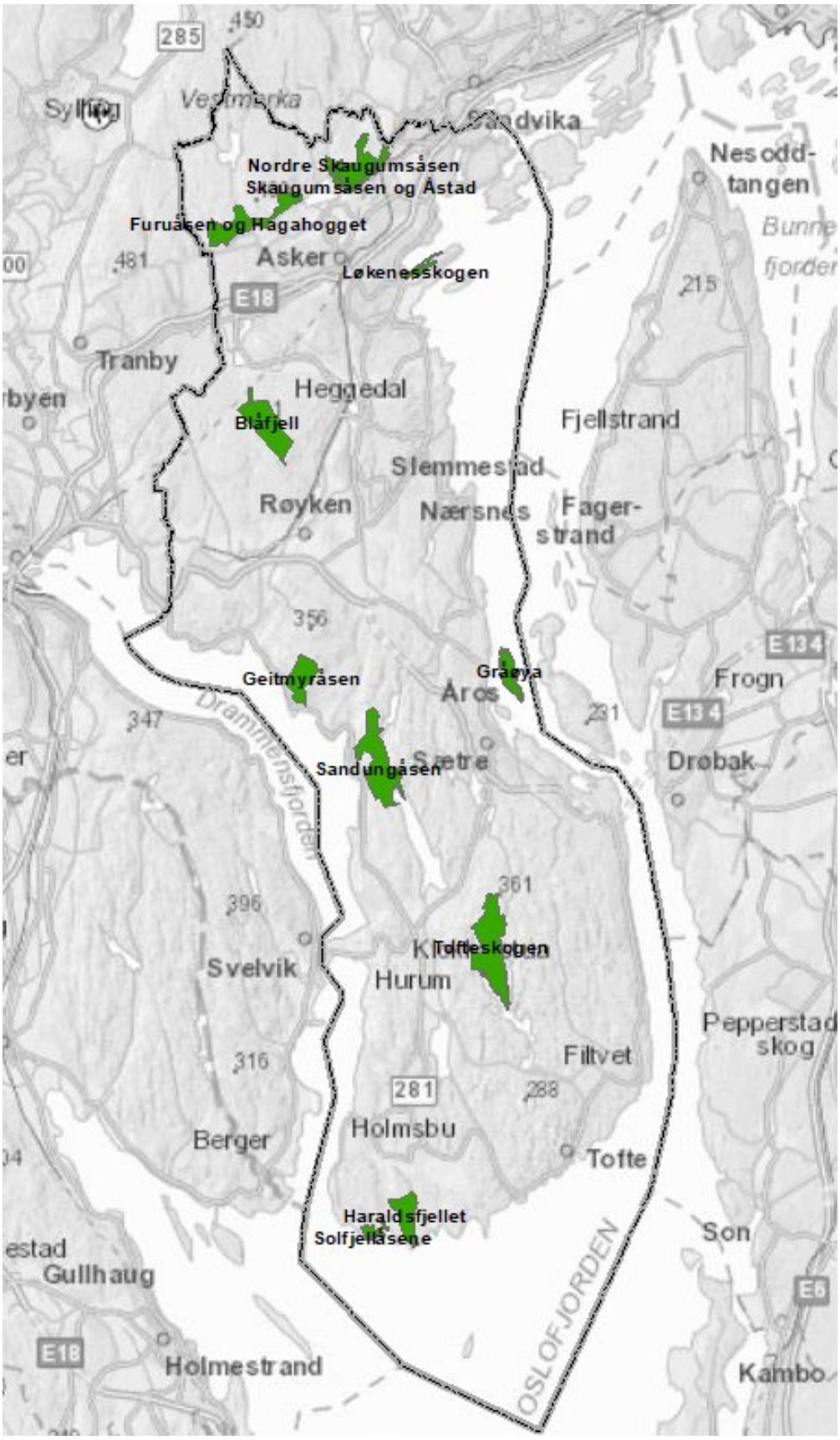

Figur 26. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

9.1.1. KOMMUNESKOGEN

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav omkring 15 000 er produktiv skog. 17,5 % (3332 dekar) av kommuneskogen er vernet. Kommuneskogen drives aktivt med hogst, planting og ungskogpleie. Foryngelseshogsten gjennomføres stort sett som flatehogst. Andre hogstformer, som lukket hogst og småflatehogst (2-5 dekar), gjennomføres der skogen er egnet for dette. På furumark brukes noe frøtrestillingshogst der det settes igjen et visst antall trær for å sikre selvfrøing.

Kommuneskogen drives med tanke på at skogen er en viktig ressurs både økonomisk, biologisk, i rekreasjonsøyemed og i klimasammenheng. Kommunens skogforvaltning legger vekt på å ivareta naturmangfoldet gjennom aktivt skogvern, bevaring av biologisk viktige områder og varierte hogstformer. I tillegg er ivaretagelse av kantsoner langs vann og vassdrag, myrområder og mellom hogstområder viktige momenter i skogbruket.

Kommuneskog ved Solli. Foto: Merete Wiken Dees

10. LOKALT VIKTIG NATURMANGFOLD

Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar hensynet til naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver i slike saker. Dette gjelder både vitenskapelig kunnskap og erfaringsbasert lokal økologisk kunnskap. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Medlemmer fra disse foreningene bidrar med en stor andel av registreringer av arter i databasen *Artsobservasjoner*[218]. Dette gjelder alt fra bl.a. fugler og flaggermus til planter, insekter, sopp og lav. Mange bruker mye av fritiden sin på å studere artsmangfoldet i kommunen og innrapportere observasjonene sine. Dataene er av høy kvalitet, ofte fotodokumentert og svært relevante og viktige for forvaltningen. På landsbasis er innsatsen av frivillige verdt flere ti-talls millioner kroner årlig når det gjelder rapportering av artsfunn [219].

Miljødirektoratet oppfordrer i sin *Veileder til kommunedelplaner for naturmangfold* å kartlegge lokalt viktig naturmangfold[220]. Naturområder og forekomster kan ha en verdi lokalt selv om de ikke fyller kriteriene for nasjonal eller regional interesse. I forbindelse med temaplanarbeidet har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Kommunen mottok åtte innspill og felles for alle innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at hundremeterskoger bevares og at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verd*

Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, og Oslofjorden ble også trukket frem som viktige områder i Asker.

10.1. INNSPILL TIL KUNNSKAPSGRUNNLAGET FRA LAG OG FORENINGER I ASKER.

10.1.1. ASKER ELVEFORUM

Våtmarkene, vassdragene og deres kantsoner gjennomsyrer hele Asker og er verdifulle naturlokaliteter og viktig for økosystemtjenester. De lange blågrønne strukturene som binder sammen «hundremeterskoger» og gir ferdselsveier for fugler, insekter, amfibier, dyr etc. fra sjø til marka er vel det viktigste vi har? Naturlig vegetasjon med og uten rødlistede arter har stor verdi og er beskyttet av lover og regler. Innenfor tema vassdrag er det likevel noe som skiller seg ekstra ut. Ett eksempel er meandrerende elver, elver med elvemusling og «urskog» bekkedaler i nærmiljøet. Gytestrekninger for sjøørret kan også nevnes spesielt.

[218] Artsobservasjoner, Artsdatabanken. https://www.artsobservasjoner.no/
[219] «Grasrotforskerne», NRK. Sitat fra Artsdatabanken. https://tv.nrk.no/program/DVNA20000117
[220] Kommunedelplaner for naturmangfold, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 26.02.2021. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/kartlegge-lokalt-viktig-naturmangfold/

10.1.2. DNT ASKER TURLAG

DNT Asker turlag har kommet med innspill på naturområder som er viktige turmål. Asker Turlag vil fremheve betydningen av å opprettholde et nettverk av stier gjennom hundremetersskogene for å sikre gode turmuligheter i nærmiljøet.

- Vardåsen
- Rundløyper
- Guiplatået – vi anbefaler at det etableres landskapsvernområde på Guiplatået, inkludert områdene nedover mot fjorden til Østenstad/Vollen/Arnestad/Bjerkås. Dette er et unikt område av en viss størrelse, med verneinteresser på linje med Semsvannsområdet og Konglungen.
- Markaområdene i omegn til Heggedal, Slemmestad, Midtbygda og Spikkestad
    - Flere områder med utbyggingspress
- Utvidelse av naturreservater på Hurumhalvøya
    - Asker kommune bør være pådrivere for videre utvidelse av de relativt store naturreservatene i Røyken/Hurum (Geitmyråsen, Haraldsfjell, Tofteskogen og Sandungåsen reservater). Spesielt de to siste utpeker seg som villmark.
- Eksempler på viktige småskoger i Asker Nord:
    - Bekkedalen ned til Dæladammen (Bårdsruddammen)
    - Skogsteig mellom Leangveien og Båstadveien
    - Bleikerhaugen
    - Området mellom Ridderkleiva/Vabråten/Åbyfaret

10.1.3. FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I BUSKERUD

Forum for Natur og Friluftsliv i Buskerud har på vegne av DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Oslofjordens friluftsråd, Naturvernforbundet i Buskerud, NOF avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark sammenfattet et innspill til kunnskapsgrunnlaget. FNF Buskerud jobber med arealer for natur- og friluftsliv i gamle Buskerud fylke, har derfor kun gitt innspill på naturmangfold i gamle Røyken og Hurum kommuner (Asker syd).

- Artsobservasjoner i Asker syd
    - Medlemmer fra Buskerud Botaniske forening og Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud er aktive når det gjelder å registrere funn av arter i Artsobservasjoner.no. I Asker syd er det registrert en rekke truede og nært truede arter.
    - I Asker syd er det registrert hele 64 truede fuglearter (status per 12.05.21).
    - Hurummarka er også kjent for sin flotte barlind og vintereik, som sammen med ask og alm, er sårbare tresorter i området.
- Naturkartlegging
    - Vi ønsker at alle naturområder i Asker syd kartlegges, spesielt der naturen er under press fra utbygging eller arealendring.

        - Vi ønsker at kommunen kartlegger alle vannområdene i kommunen, og registrerer truede og nær truede arter i og nært vassdrag.
    - Naturreservater i Asker syd
        - Gamle Røyken og Hurum består av flere naturreservater som er populære tur- og rekreasjonsområder.
    - Vannområder
        - Det er viktig at en intakt kantsone opprettholdes langs alle vassdrag i Asker.
    - Naturområder i tettsteder og boligområder
        - Nærturområdene er de viktigste turområdene for folk flest, og man bør hindre at disse områdene bygges ned.
        - Strandsonen må bevares for allmennheten.
        - Kommunen bør kartlegge og bevare turområdene til barnehager og skoler.
        - Vi vil også anbefale kommunen å lese de to turbøkene «*Hele halvøya. De beste turene i Asker, Røyken og Hurum*» av Bjørn Heidenstrøm og «*Barnas turfavoritter på Hurumhalvøya*» av Kaja Høgås for å få informasjon om hvilke naturområder som er de mest populære i befolkningen.
    - Arealregnskap
        - Kommunen oppfordres til å føre arealregnskap

10.1.4. NAKUHEL

<u>Eplehagen på Blakstad</u>

De siste ca. 20 årene har har NaKuHel hatt skjøtsel av eplehagen. NaKuHel drivhus og hagegruppe har gjort en formidabel innsats med å holde hagen på frivillig basis. Det innebærer rydding, beskjæring og høsting av epler. Eplene høstes og presses til eplemost, for deretter selges i Smia kafé på NaKuHel-senteret. Hele prosessen fra epletre til eplejuice har en stor verdi for mange, både frivillige, gjester og kunder. Det står også bikuber i hagen, som er satt ut av NaKuHel og Asker birøkterlag. I år skal det også plantes andre typer frukttrær, som plommetre. Hagen har en viktig funksjonsverdi for pollinerende insekter, fugler og andre arter. NaKuHel Asker kommer til å fortsette med skjøtsel av eplehagen. Det er av stor verdi for NaKuHel at hagen bevares og at den fortsetter å være til nytte og glede for mange.

<u>Semsvannet</u>

NaKuHel Asker og NaKuHel Hagegruppen har i 25 år utført omfattende frivillig arbeid knyttet til vern gjennom bruk og formidling av natur- og kulturverdier i Semsvannsområdet. I det følgende skal vi gi et kortfattet innspill på:

1. NaKuHel hage og drivhus, 100 meter skog med sanseløype, biene på Sem
2. Hagen rundt NaKuHel friluftsbarnehage på Tangen
3. Skjøtsel av Semsvannet landskapsområde og hagen bak Bryggerhuset ved Tveiter Gård

Norsk landbruk har lange tradisjoner på Sem, med Sem landbruksskole, Statens småbrukslærerskole og Norges landbrukshøgskole. Asker kommune kjøpte Øvre Sem i 2013 og NaKuHel Asker har i dag en langtids leieavtale med kommunen. Vi samarbeider bredt med offentlige, private og frivillige aktører for å bidra til vern gjennom bruk, og formidling av natur- og kulturverdier i Semsvannsområdet.

1. **Hage og drivhus:** I NaKuHel hage og drivhus jobber frivillige og ansatte med skjøtsel av hager med frukttrær og bærbusker, kultivering i drivhuset og produksjon av frukt, grønt, urter og blomster, samt formidling til barn og besøkende.
   Biene på Sem: Området på Sem har lang tradisjon for biavl i vår region. Gjennom samarbeid med Asker Birøkterlag, frivilligheten og lokale ildsjeler, har NaKuHel de siste årene videreført denne tradisjonen gjennom lokal produksjon og foredling av honning. NaKuHel formidler bienes verden til skoler, barnehager, familier og andre på besøk i Semsvannsområdet.
   100-meter skog med sanseløype: I 100-meterskogen bak NaKuHel senteret har NaKuHel etablert en sanseløype, som er utviklet for å skape et bevisst fokus på naturen med ulike poster hvor deltakerne får utfordret sine sanser, gjennom lukt, syn, balanse, smak og berøring.
2. **NaKuHel friluftsbarnehage** holder til på Tangen, som er en gammel husmannsplass, med røtter tilbake til 1700 tallet. Barnehagen tilbringer store deler av sommerhalvåret her og har stor glede av hagen og frukttrær som ble plantet på 30-tallet. De har en stor grønnsakshage og er ansvarlige for såing, pleiing og høsting.
3. **Skjøtsel av Semsvannet landskapsvernområde**, samt hagen knyttet til Tveiter gård med Bryggerhuset, utføres av NaKuHels drift- og vedlikeholdsgruppe på oppdrag av Asker kommune. Dette innebærer helårs drift og vedlikehold av kommunens friområder rundt Semsvannet, gapahuken på Flåbekk og gapahuken ved Gupu (Loetoppen), fjerning av uønsket vegetasjon og klipping av gress og rydding rundt Tveiter gård.

Det er en viktig oppgave for offentlige og frivillige krefter å holde kulturlandskapet rundt Semsvannet åpent også i årene fremover, i tråd med landskapsvernet. NaKuHel ønsker å bidra til at området ikke forringes og slites ned, men brukes og vedlikeholdes med respekt, varsomhet og kjærlighet.

10.1.5. NATURVERNFORBUNDET I ASKER OG NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM

Generelt om kartlegging og karleggingsbehov

- Det bør gjennomføres ei omfattende biologisk kartlegging i hele kommunen, i hvert fall i de områdene av kommuneplanen som blir avsatt til framtidig bebyggelse, slik at man er sikker på at beslutninger blir tatt på et riktig grunnlag.
- Det er nødvendig med en helhetlig kartlegging og analyse av naturverdier (viktige biotoper etc) og økosystemer lokalt i Asker for å ha et sikkert grunnlag til å ta beslutninger i forbindelse med planlegging, byggesaker og skjøtsel. Vi ser stadig at

utbygger sier «*Det var ingen naturregistreringer, så vi regnet med at det ikke var noen naturverdier*»

- Nye Asker består nå av mange kulturlandskap med landbruk, spredt bolig- og hyttebebyggelse og mye varmekjær lauvskog. Dette, sammen med kystsonen, er landskapstrekk vi mener Asker har et ansvar for å ta vare på. Vi frykter ukontrollert nedbygging og urbanisering av disse områdene. Hvis man vil ta vare på disse områdene, må de kartlegges og beskyttes i kommuneplanen.
- Naturvernforbundet er spesielt bekymret for en bit for bit nedbygging av det lille som er igjen av den opprinnelige naturen i byggesonen. Dette er tidligere åkerkanter og åkerøyer, slåttemarker, hagemark og kantvegetasjon i bekkedragene. Asker har en del kalk i grunnen, og grunnlendt kalkmark, kalkrygger og strandvegetasjonen er under sterkt press. Fragmentering er også et problem, og bevaring av grønne korridorer er svært viktig.
- Naturvernforbundet ønsker en beskrivelse av plan og prosess for kartleggings- og analysearbeidet fram mot et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag (noe som neppe kan gjøres en gang, men må gjentas og suppleres kontinuerlig).
- Naturvernforbundet mener at nødvendig fagkompetanse (anerkjente fagmiljøer/institusjoner) bør engasjeres for å sikre et tilstrekkelig solid kunnskapsgrunnlag for videre samfunns- og arealplanlegging som ivaretar biologisk mangfold/bærekraftsmål.
- Naturvernforbundet kan bidra med lokal kompetanse i et samarbeid med de fagmiljøer som engasjeres. Kan eksempelvis bistå i ytterligere feltarbeid, faglige vurdering og vil kunne øke egen kompetanse som en nyttig samarbeidspartner for kommunen i framtiden.
- Vi mener det må etableres en Markagrense som omfatter skogområder og naturarealer som ikke skal bebygges. Dette bør gjøres slik at den blir en del av markaloven, men kan også gjøres administrativt av kommunen. Dette vil dempe utbygningspresset, fremme friluftslivsinteresser og gi større muligheter til at viktige biotoper ikke blir hugget.
- Asker kommune må beskrive hvordan man vil bruke innspillene som nå samles inn, kvalitetssikre og supplere datagrunnlaget og komme fram til en helhetlig oversikt og analyse som kan gi nødvendig kunnskapsgrunnlag for bærekraftig forvaltning, jfr. punktene over.

10.1.6. NATURVERNFORBUNDET I ASKER: LOKALT VIKTIGE NATUROMRÅDER

- Sterkere vern av området Holmen – Syverstad
    - Et mye brukt område med store naturkvaliteter. Utsatt for slitasje.
- Kartlegging av kalkrygger
    - Kalkrygger med forskjellig typer original vegetasjon er typisk for den gamle delen av Asker. Dessverre er mange av disse nedbygget, truet av nedbygging eller tilplantet med gran.
- Torstadåsen, Nesbru videregående
    - Kalkrik grunnlendt mark med rik flora.
- Areal øst for Torstad gård
    - Et lite areal med skogkant og eng under gjengroing, men med stor forekomst av blåveis, marianøkleblom, lerkespore, violer og andre planter. Kan trenge skjøtsel i form av å fjerne oppslag av busker.

- Kirkerudhøydene v/ Slemmestad
    - Dette er svært botanisk rikt, bl.a. med den rødlistede, unike orkideen flueblomst. Hele Kirkerudhøyden bør få en beskyttelse, gjerne en forvaltningsplan som også omfatter arealene mellom verneområdene og bebyggelsen. Det er kort avstand til bebyggelse med de farer det medfører med tråkk og hageutkast med svartelisteplanter og gal hogst.
- Gammel dam ved barnehagen i Hvalstadveien
    - Dammen kunne vært skjøttet litt slik at forholdene for salamander blir ivaretatt. Vi har tidligere forslått til kommunen at bekken over jordet bør åpnes.
- Områdene rundt Haugbo og Hønsveien
    - Detter er et større sammenhengende naturområde med kratt, skog, store trær og åker med åkerholmer. Her er helheten viktig og forbindelsene til Askerelva og mot Vakås må ikke ødelegges. Området blir dessverre truet av små og store utbygginger på mange kanter.
- Borgen, Drengsrudvann, Drengsrudjordet, Hagaløkka skole, Drengsrudbekken
    - Natur- og jordbruksområder på Borgen er under usedvanlig sterkt press. Utbyggingstempoet er høyt, og det mangler en helhetlig plan for ivaretakelse av naturmangfold, landskap, kulturminner, jordbruksområder og sammenhengende grøntdrag.
- Fusdal, Bleiker, Båstad, Leangen
    - 100-meterskog, Skogen på Båstadmyra. Merket DNT-tursti som brukes av mange folk i alle aldre. Skogen må bevares som friareal.
    - Bjørkeskog i Leangveien 43 a og b. Planlagt blokkbebyggelse.
    - Funksjonsområde for arter. Arealer som forsvinner hvert år pga. utbygging og hogst på privat eiendom. Spesielt har strekningen fra Olleveien og langs DNT Asker sin blåmerkede tursti mellom Bondibråten og Bleikerhaugen mistet mange trær de siste 15 årene til boliger og mye privat hagehogst i skråningen. De trærne som står igjen her trengs å beholdes for å opprettholde en trasè som dyr og fugler lever i mellom det større naturområdet i nærheten. Ønsker fokus på den fremtidige balansen mellom bygging/hogst og prioritert bevaring av nevnte naturområder for å opprettholde funksjonsområdene for artene.
- Hogstadvannet og Hukenbekken
- Bårsrudmarka, Auke, Klemmetsrudveien og Åroelva
    - Området Bårsrudmarka/Auke/Klemmetsrudveien/Åroselva er et område som bør vernes mot fremtidige utbygginger, først og fremst av hensyn til biologisk mangfold, men også for rekreasjonsformål.
- Bårsrudvannet, Morberg, Gui – Østenstaddammen

10.1.7. NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM: LOKALT VIKTIGE NATUROMRÅDER

Vi har konsentrert oss om to temaer: 1) Rovfuglobservasjoner 2) En oversikt over større, viktige naturområder, som bla. inneholder en del opplysninger om friluftsliv, biologisk mangfold og andre tema som det ble ønska innspill om.

Viktige naturområder

Nedenfor er en oversikt over større, viktige sammenhengende naturområder på Hurumlandet. Mindre naturområder er ikke tatt med her, men er selvfølgelig ikke av den grunn mindre viktige. Vi har gitt en karakteristikk av dagens bruk, viktige biologiske verdier, og viktige friluftslivsverdier.

1. Bømarka: Bømarka er et viktig friluftsområde for folk på Slemmestad og i Bødalen. Den freda Oldtidsveien går gjennom området. Berggrunnen er kalkrik, og det forekommer mange rødlista, kalkkrevende arter. Her er registrert nasjonalt viktig kalklindeskog. Området er mye brukt av skolene på Slemmestad.

2. Aukemarka-Bårsrudmarka: Det nærmeste friluftsområdet for folk i Bødalen, på Nærsnes og i Båtstø.. Svært mye brukt av skolene i Bødalen og på Nærsnes. Bårsrudtjernet er et viktig turmål. Området inneholder også mange kulturminner fra isdriftas tid i Røyken.

3. Årosmarka-Hurummarka nord: Et stort, sammenhengende skogområde, mellom Follestad i nord og Kirkebygda i sør. Det er særlig mye brukt av folk fra Åros, Sætre og Klokkarstua og skolene her. Her ligger ei rekke av Hurumlandets største innsjøer: Sandungen, Mørkvann, Bjørvann, Setervann og Svartvann, som alle er viktige fiskevann. Området inneholder noe av den eldste gammelskogen på Hurumlandet, og bortsett fra et lite område ved Follestad i nord er området i stor grad uberørt av tekniske inngrep. Naturreservat i den vestlige delen.

4. Herstadhei-Villingstadåsen: Området er nærmeste friluftsområde for folk i Hyggen og Midtbygda og skolene her. Området har mye gammelskog, et naturreservat, og en bygdeborg fra jernalderen.

5. Kjekstadmarka: Dette skogområdet er svært mye brukt av folk fra både Røyken, Lier og Asker, og har et stort skiløypenett om vinteren.

6. Hurummarka øst: Denne sentrale delen av Hurummarka strekker seg fra Kongsdelen i nord til Røskestadvannet i sør. Kun enkelte veistrekninger atskiller denne delen av marka fra Tofteskogen, Ranvikskogen og Graverskogen-Dustadskogen. Det blir dermed det største sammenhengende utmarks- og friluftsområdet på Hurumlandet. Her finnes noe av den eldste gammelskogen på halvøya. Tofteskogen naturreservat ligger sentralt i området. Det samme gjør turmålet Stikkvannshytta. Røskestadvann, Langvann og Rødvann er svært gode fiskevann. Oldtidsveien Sandsstien går gjennom den nordlige delen av området. Særlig viktig er det å opprettholde forbindelsene mellom de sentrale delene av marka og utløperne mot øst og sør ubebygd, dvs. ned mot Storsand, Eltorn, Huseby, Filtvet og Tofte. Disse er viktige viltkorridorer, og atkomstveier for turfolk.

7. Filtvet-Ramsvik: Dette friluftsområdet ligger inneklemt mellom hyttefelt ved fjorden og bebyggelse langs veien mellom Tofte og Filtvet. Det er svært viktig som ett av få større, sammenhengende, bebyggelsesnære friluftsområder mellom Tofte og Filtvet. Det strekker seg fra fjorden og oppover mot marka i innlandet, og har flere viktige viltkorridorer. Et av de viktigste «nærturterrengene» i søndre Hurum for de store byggefeltene mellom Tofte og Filtvet.

8. Tofteskogen: Et stort, sammenhengende skogområde nord og vest for Tofte, som er så godt som uberørt av tekniske inngrep. Kun Oredalen avfallsdeponi helt i vest og en

skogsbilveg forstyrrer naturopplevelsen. Området er flittig brukt av skolene på Tofte, og har flere merka turløyper. De høye fjelltoppene Tofteåsen, Barlindåsen, Raumyrfjell, Vardåsen, Skogfjell og Delåsen er populære turmål, og det samme er Striglevann og Barlindvann. Rødbysætra er også et mye brukt turmål. Området innholder mye gammelskog, og har vært vurdert som naturreservat av fylkesmannen. Dette ble ikke noe av pga. manglende ressurser, men området er fortsatt særdeles viktig for det biologiske mangfoldet i søndre Hurum.

9. Ranvikskogen: Ligger mellom vestsida av Sagenedalen og Oslofjorden vest til Ertsvika og er et av de aller mest brukte friluftsområdene på Hurumlandet, med Sandbukta-Østnestangen naturreservat og Ersvika som de kanskje mest besøkte turmålene. Økt ferdsel fører til slitasje på naturen her, og er et økende problem. Området inneholder eksepsjonelt mange varmekrevende og sjeldne arter. Det har også ei naturlig sonering mellom kyst og innland, som er uhyre sjelden i Oslofjordsområdet. I motsetning til så godt som alle andre områder på Hurumlandet, er det her nemlig ingen vei eller bebyggelse mellom sjøen og jordbrukslandskapet i innlandet. Området har også en særlig stor tetthet av forhistoriske kulturminner, fra gravrøyser, gravhauger og steinlegginger til steinalderboplasser. I tillegg kommer Tronstad og Ranviks historie som adelige storgårder, og setegård for familien Huitfeldt, som blant annet dreiv skipsbygging i Ersvika. Området er under press av hyttebygging, og det finnes knapt et område i kommunen som det, både fra et friluftsperspektiv og et naturmangfoldsperspektiv, vil være viktigere å opprettholde som ubebygd.

10. Graverskogen-Dustadskogen: Denne delen av Hurummarka henger for så vidt sammen med Tofteskogen, men er atskilt fra denne av Sageneelva, og ligger sør for Rødbyvannet. Den er et mye brukt turområde av folk på Kana, særlig Kana barnehage.

11. Folkestad-Knatvoll: Området strekker seg fra Folkestad skole, forbi Ranvik lille og nedover mot Knatvoll. Det er et viktig nærturområde for Folkestad skole og barnehage, og folk på Kana. Det har også en viktig funksjon som viltkorridor, og forbindelseslinje mellom sjøen ved Knatvoll og Ersvika og innlandet.

12. Haraldsfjell: Den søndre delen av fjellet er naturreservat, og kommunen bør arbeide for å også verne den nordre delen. Fjellet er et mye brukt turmål i søndre Hurum, med flott utsikt over fjorden. Mange sjeldne arter og høyt biologisk mangfold.

13. Holtnesskogen-Skjøttelviksskogen: Området strekker seg fra Skyttelvik i sør til Holtnesdalen i nord. Området inneholder særlig mange varmekrevende arter og edelløvsskog, og har to naturreservater, som begge bør utvides. Det er et uhyre populært turområde for både huringer og tilreisende. Området er sårbart for slitasje og økt ferdsel. Området er under sterkt press fra hyttebygging, og evt. ny vei mellom Holmsbu og Rødtangen.

14. Jørnsåsen-Jarensskogen: Området strekker seg fra Holmsbu sentrum sørover mot Jaren-gårdene. Det er det viktigste nærturområdet for folk i Holmsbu, og det eneste større, sammenhengende området her som ikke er bebygd. Holmsbu idrettsbane ligger sør i området, og området har mange kulturminner, blant annet den gamle husmannsplassen Kleiva, og gravfelt fra vikingtida på Jaren. Jarensskogen og Holtnesskogen er «Holmsbumalernes» skog, og mange av motivene deres her henta herfra. Området er under sterkt utbyggingspress.

15. Knivsfjell: Knivsfjellet er det største friluftsområdet på vestsida av Hurum, og strekker seg fra Knivsvik i sør til Bogen i nord. Det er særlig mye brukt av folk fra Holmsbu, Kana, Klokkarstua og Verket, men også tilreisende fra andre steder. Fjellet har mange utsiktspunkter som er populære turmål. Her finnes også Hurumlandets største gravrøys fra bronsealderen. Huringens idrettsanlegg og lysløype ligger nord i området. Knivsfjellet har mye gammelskog, og høyt biologisk mangfold. Den nordre delen av området er utsatt for utbygging, og det er viktig at ikke bebyggelsen gradvis og bit-for-bit får lov til å spise seg inn over nordenden av fjellet, eller liene nedover mot fjorden.

16. Selvikodden-Klokkarstuåsen: Dette området er et særlig viktig nærturområde for folk på Klokkarstua og Verket. Det kunne for så vidt også inkludere den nordlige delen av Verketshalvøya, hvor kyststien går nedenfor Svelviksands sandtak. Dramstadbukta og Klokkarstuåsen er viktige turmål. Oldtidsveien Sandsstien går gjennom området, og ved Potetløkka finnes det et ødegårdsanlegg fra jernalderen med hustufter, rydningsrøyser, hulveier og gravhauger, som har særlig stor opplevelsesverdi.

10.1.8. INNSPILL FRA ENKELTMEDLEM I NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM

Det er viktig at Asker kommune har en samlet oversikt over alle naturverdiene i kommunen. Vi har lagt inn mange registreringer av rødlistearter i Artsobservasjoner fra skogen ved Torvbråten, Auke og Bårsrudmarka.

Aukemarka og Bårsrudmarka er artsrike områder med observasjoner av bl.a. fiolgubbe, nattfiol, flekkmarihånd, barlind, grønnspett, rugde, myrsnipe, svartspett, kattugle, perleugle, hønsehauk, spurvehauk, salamander. Skogområdene ved Torvbråten, i Aukemarka og Bårdsrudmarka er også populære friluftsområder.

10.1.9. BIRDLIFE NORGE AVD. BUSKERUD OG BIRDLIFE NORGE ASKER OG BÆRUM LOKALLAG

Birdlife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening), Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning (Figur 27).

Som vedlegg til rapporten er liste fra Svein Dale, professor ved Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning ved NMBU, der han lister opp 120 lokaliteter, som alle er å anse som fuglelokaliteter. Dette for å vise flere eksempler på viktige lokaliteter i kommunen. Forfatterne bak rapporten presiserer at materiale ikke er en uttømmende oversikt over viktige fugleområder i Asker kommune, men et utvalg basert på deres erfaringer som fugleinteresserte.

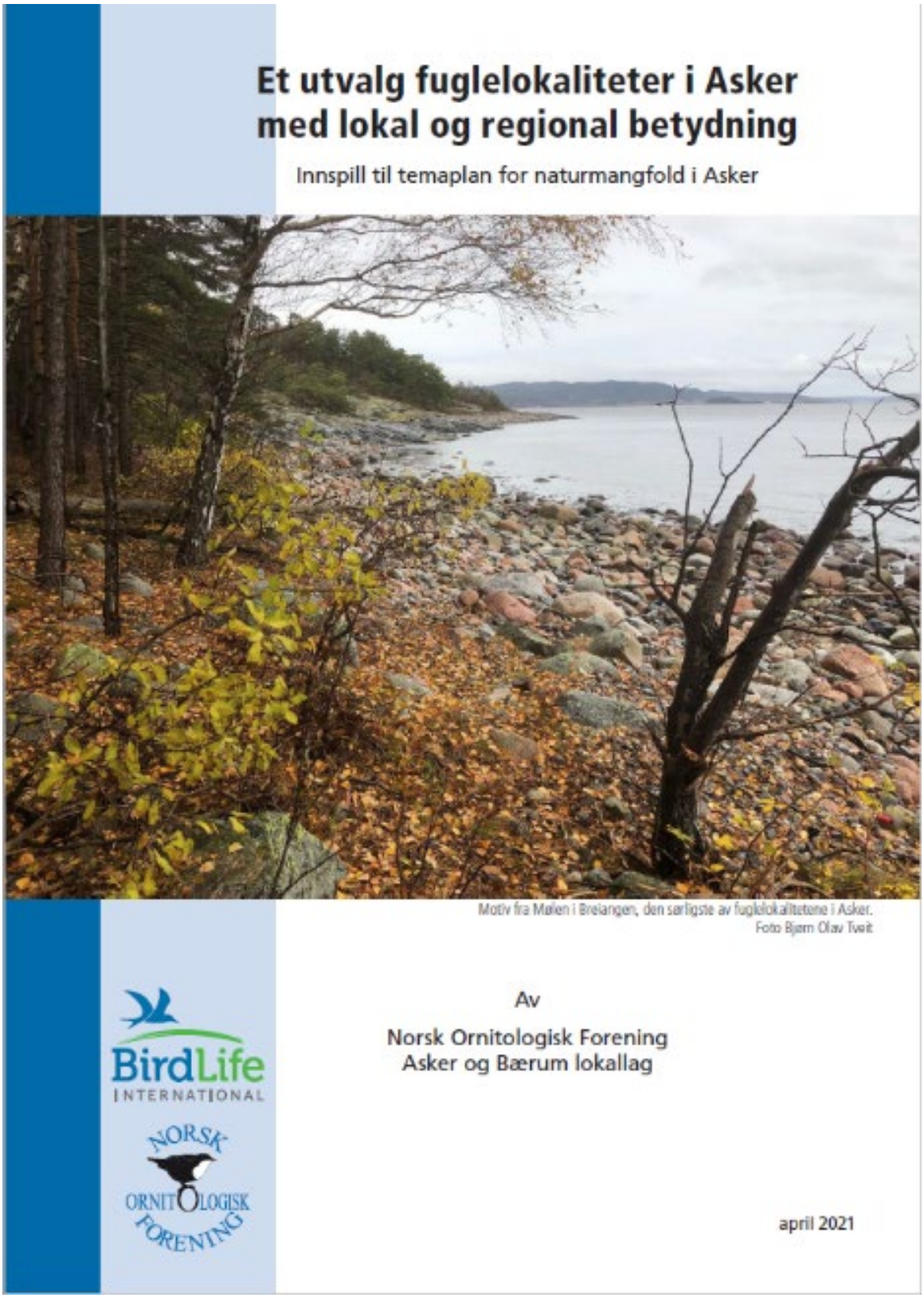

Figur 27. Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning.

10.1.10. OSLOFJORDENS FRILUFTSRÅD

Oslofjordens Friluftsråd ber kommunen om å ha fokus på følgende:

- *Fokus på kartlegging av marine områder*
  - Marine områder er erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Data om tidligere kartlagte ålegrasenger er av eldre dato. Asker kommune bør derfor ha fokus på kartlegging av marine områder i årene framover.
- *Stillehavsøsters*
  - Stillehavsøstersen har også etablert seg flere plasser i Asker de siste årene. OF vil i 2021 bistå kommunen med å kartlegge utbredelse av stillehavsøsters i Asker, samt gjennomføre plukkedugnader.
- Randsoner rundt verneområder
  - OF nevner viktigheten av at kommunen som har ansvar for arealplanleggingen gjennom plan- og bygningsloven er en viktig part når det gjelder planlegging, forvaltning og bruk av randsoner rundt verneområder.
- *Pollinerende insekter*
  - Blomsterenger i bynære områder
  - Riktig skjøtsel
- *Urbane marine leveområder*
  - Viktigheten av å unngå større og flate elementer langs den urbane sjøfronten da marine organismer bokstavelig talt sliter med å få fotfeste. Med ru overflater etableres det fort marint liv. Dette er informasjon som kan være nyttig med tanke på framtidig arealplanlegging i kystnære områder i Asker.
  - Tilrettelegging med «hummer- og krabbehotell»
- *Bevaring av viktige naturverdier i friområdene*
- *Lokale ressurser*
  - Mange lokale naturvern- og friluftslivorganisasjoner i kommunen med mye kunnskap om biologisk mangfold. Bredt samarbeid og involveringsarbeid med disse er derfor viktig.
- *Implementering av regjeringens Helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden*
  - Kommunen bør fokusere på følgende tiltak fra planen:
    - Tiltak 13: Restaurering og skjøtsel av elvekanter og kantsoner
    - Tiltak 24: Fraråde etablering av kunstige sandstrender og unngå andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder
    - Tiltak 25: Sikre viktige naturforekomster også i sjø i kommunal arealplanlegging
    - Tiltak 26: Styrke arbeidet med fjerning av fremmede arter som for eksempel stillehavsøsters og mink
    - Tiltak 28: Gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater og eventuelt gjøre endringer
    - Tiltak 32: Prioritere restaurering av naturverdier i vann
    - Tiltak 33: Gjennomføre problemkartlegging i alle nåværende og tidligere gytebekker for sjøørret og vurdere koordinerte tiltak basert på kartleggingen
    - Tiltak 34: Utvikle veileder og plan for restaureringstiltak av utvalgt marin natur med mål om mer restaurering i kommunen

11. NATUR I AREALPLANLEGGINGEN

Arealendringer. Foto: Merete Wiken Dees

Arealforvaltning er konfliktfylt. Arealer er en ikke-fornybar ressurs hvor en type bruk vil skje på bekostning av annet bruk. I tillegg er arealforvaltningen sektorisert og fragmentert med tanke på at den involverer mange lovverk, flere myndigheter og mange ulike interesser.

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven, og nettopp derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og disse enkeltbeslutningene former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt.

Riksrevisjonen gjennomførte for noen år siden en undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, Dokument nr. 3:11 (2006–2007) [221]. Undersøkelsen oppsummerte med at *arealforvaltningen ikke bidrar til å ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, dyrket mark og kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer slik Stortinget har forutsatt.* En omfattende evaluering av norsk arealplanlegging etter plan- og

[221] Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge. Dokument nr. 3:11 (2006–2007). https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2006-2007/dok_3_11_2006_2007.pdf

bygningsloven («EVAPLAN»), konkluderte i 2018 med det samme[222,223]. EVAPLAN viste at naturhensyn ofte taper for utbyggings- og næringsutviklingshensyn i dagens planpraksis i kommunene og pekte på fem hovedårsaker[224]: 1) natur har et svakt rettsvern; 2) det er uklare grenser for lokalt selvstyre i arealplanlegging; 3) det er svake kontrollmekanismer i arealplanprosesser; 4) manglende verktøy for vurdering av sumvirkninger av arealutvikling; og 5) mangel på kapasitet og kompetanse i kommunene.

En fersk rapport, laget på oppdrag fra KS, *Bærekraftig arealbruk innen rammen for kommunalt selvstyre*[225], oppsummerer hovedutfordringer i kommunesektoren når det gjelder bærekraftig arealforvaltning. I tillegg foreslår rapporten nye eller forsterkede tiltak og virkemidler som kan bidra til en mer bærekraftig arealbruk. Tiltakene er sortert i tre kategorier: 1) tiltak for bedre kunnskap og kompetanse; 2) økonomiske virkemidler; og 3) juridiske virkemidler.

Tiltak for bedre kunnskap

1. Økt klima- og naturkompetanse i kommunene
2. Samling, strukturering og kvalitetsheving av miljøinformasjon
3. Helhetlig naturkartlegging
4. Nye verktøy for å vurdere klima- og naturpåvirkning
5. Målbare kriterier for arealpolitikk

Økonomiske virkemidler

6. Naturavgift
7. Grønn kommunenøkkel – endring av inntektssystemet for kommunene
8. Gebyrfinansiering av naturbasert klimaberedskap – overvannsgebyrer
9. «Arealbanker» med potensial for naturrestaurering
10. Insentivordninger for grunneiere, tiltakshavere, utviklere og aktører i planprosessene

Juridiske virkemidler

11. Styrke klima- og naturhensyn i plan- og bygningsloven
12. Krav om oppdaterte plandata
13. Bryte bånd mellom utreder og utbygger
14. Økt satsing på regional planlegging
15. Klargjøre de rettslige rammene for dispensasjoner

[222] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008 - En lov for vår tid? Oslo, Universitetsforlaget.
[223] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008: Fungerer loven etter intensjonene?.Oslo, Universitetsforlaget.
[224] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[225] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.

11.1. AREALREGNSKAP STYRKER BESLUTNINGSGRUNNLAGET

Et arealregnskap er et verktøy som kan tydeliggjøre for kommunene hvor store arealer som settes av til utbygging i årene fremover. Forvaltningsloven §17 sier at en sak skal være så godt opplyst som mulig. Slik det er i dag vet ikke administrasjon og politikere konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Et arealregnskap vil kunne skape bevissthet om hvor mye dyrket mark, eller hvor store naturområder som blir borte og dermed styrke kunnskapsgrunnlaget slik at det tas gode og informerte beslutninger. Dersom arealregnskapet sammenstilles med befolkningsprognoser kan det bidra til at kommunene kan gjøre en kritisk gjennomgang av sine arealreserver[226].

Et arealregnskap bør inneholde følgende[227]:

- status for hver enkelt naturtype i kommunen, inkludert naturtyper som er blitt mer eller mindre borte; gjenværende omfang og økologisk kvalitet, positiv/negativ trend.
- vurdering av hvilke naturtyper det ikke skal være rom for mer utbygging av eller andre arealendringer. Eksempler på slike naturtyper kan være gammel naturskog, myr og annen våtmark, artsrikt kulturlandskap, kystområder og «bymark».
- oversikt over hvor det er behov for restaurering/kompensering for å bevare biologisk mangfold og opprettholde økologisk funksjon.
- oversikt over hvor det er behov for ytterligere kartlegging.

Viken Fylkeskommune er i gang med å utvikle et arealregnskap (Fylkestingsvedtak 12.12. 2019 (sak 16/19 og 12/19)). I den forbindelse kartfestes viktige arealverdier og mulige arealkonflikter, inkludert dyrket og dyrkbar mark, viktige områder for biologisk mangfold, viktige områder for friluftsliv og områder omfattet av markaloven, og viktige områder for vilttrekk. På sikt vil det også komme krav om at kommunene skal ta i bruk arealregnskap som et aktivt redskap i arealforvaltningen og videre rapportere på dette. Asker er deltaker i et pilotprosjekt om arealregnskap i regi av Viken Fylkeskommune.

11.2. AREALNØYTRALITET

For å stanse tap av naturmangfold, må arealnøytralitet være et mål for kommunens arealpolitikk. Arealnøytralitet er et relativt nytt begrep i naturforvaltningen og ble introdusert av Sabima i 2013[228]. Det innebærer at vi må kompensere for arealbruk som medfører naturtap og gjenbruke og fortette allerede degraderte og/eller utbygde områder, fremfor å bygge ned mer natur. Utbygde arealer er tapte leveområder for mange av artene som eksisterte der og det kan være tilnærmet umulig å gjenskape ødelagt natur som bl.a. naturskog og slåtteenger.

På lik linje med målet om å bli karbonnøytral, må arealnøytralitet være et mål.

I 2019 vedtok lokalpolitikerne i Flakstad at kommunen skulle være arealnøytral. Siden har bl.a. både Ås og Nesodden kommuner fattet vedtak om å utrede arealnøytralitet. Nordre

[226] Rambøll. 2020. Kartlegging av praksis rundt bruk av arealregnskap i kommuneplan.
[227] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/. Hentet 31.08.2021.
[228] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/

Follo er den kommunen som har kommet lengst, med fastsettelse av arealnøytralitet i kommuneplanen.

11.3. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

Et nasjonalt forvaltningsmål innen naturmangfoldområdet er å opprettholde mangfoldet av arter og naturtyper og en god tilstand i økosystemene[229]. Vern av natur og ivaretakelse av områder med truet natur er virkemidler i dette arbeidet. Konsekvenser for naturmangfoldet må utredes i forbindelse med utarbeidelsen av arealplaner. I store deler av kommunen er kunnskapsgrunnlaget ikke godt nok til at man kan legge eksisterende kunnskap til grunn for nye planer. Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunene et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Alternativt må føre-var-prinsippet vektlegges tungt og utbygging unngås. Kommunen må legge vekt på nødvendigheten av å ha oppdatert kunnskap om arter og naturområder som verktøy i arealforvaltningen fremover.

11.4. ARTER OG NATURTYPER I AREALPLANLEGGING

Miljødirektoratet har utarbeidet veiledere for hvordan kommunene skal ta hensyn til arter og naturtyper i arealplanleggingen[230, 231].

Det er viktig at kommunen tar hensyn til nasjonale mål om å ivareta det mest verdifulle naturmangfoldet. Virkemidlene i plan- og bygningsloven kan brukes til å ta vare på viktige naturtyper og de økologiske funksjonsområdene til alle relevante arter. Arter av nasjonal forvaltningsinteresse er spesielt sentrale her. I tillegg er det utvalgte naturtyper, truede naturtyper og kartlagte naturtyper med verdi A som er mest relevant for arealplaner.

Naturtyper er relevant i arealplaner

For å ivareta artsmangfoldet, variasjonsbredden og de økologiske sammenhengene i norsk natur, er naturtyper sentrale. Mange arealplaner berører områder med verdifulle naturtyper. Kommuner og tiltakshavere bør tilpasse planene slik at man unngår å bygge ned viktige lokaliteter.

Arter er relevant i arealplanleggingen

I plansammenheng ivaretas ofte artsmangfoldet gjennom naturområder som er leveområder for arter. I forvaltningen er fokuset som oftest på økosystemer fremfor de enkelte komponentene i naturen. Det er flere grunner til at arter også kan være relevante i en arealplan[232]:

[229] Meld. St. 14 (2015–2016), Natur for livet — Norsk handlingsplan for naturmangfold. Hentet 11.05.2021 https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20152016/id2468099/sec2?q=nydyrking
[230] Arter i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 11.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/arter-i-arealplanlegging/
[231] Naturtyper i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/naturtyper-i-arealplanlegging/
[232] Arter i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 11.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/arter-i-arealplanlegging/

- Det er relevant å vite noe om artene som finnes i et område når kommunen skal vurdere verdien av området
- Noen ganger er de viktigste naturkvalitetene ved en lokalitet knyttet til den funksjonen den har for én art eller et fåtall arter. Et eksempel er en salamanderdam.
- Enkelte planer berører leveområder for en eller flere arter som det er særlig viktig å ta hensyn til, for eksempel arter som er kritisk truet (CR).

Eksempler på økologiske funksjonsområder som kan være relevante temaer i en arealplan er overvintringsområde på land for amfibier, gyteområde i et vassdrag, trekkrute for hjortevilt og spillplasser for storfugl.

For å ta vare på arter og deres økologiske funksjonsområder i arealplanleggingen, kan man bruke virkemidler som arealformål, hensynssoner, bestemmelser og retningslinjer. Det er viktig å angi tydelig hvilke føringer som gjelder på de ulike arealene. I tillegg må det legges enda større vekt på rekkefølgebestemmelser i arealplanleggingen som følger hierarkiet unngå, avbøte, restaurere, kompensere.

Hvis kommunen setter av sammenhengende naturområder i sin arealplanlegging, bidrar det til å sikre viktige miljøkvaliteter, som:

- tilstrekkelig store leveområder for arter som har et stort arealbehov
- økologiske korridorer som er viktig for forflytning og klimatilpasning
- tilgang til større, sammenhengende friluftsområder for befolkningen

11.5. KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Arealformål

De aktuelle arealformålene for å ta vare på naturtyper og funksjonsområder for arter:

- landbruks-, natur- og friluftsformål og reindrift (LNFR)
- grønnstruktur
- bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

Se plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 3, 5 og 6.

LNFR-formålet brukes for å ivareta landbruks, natur og friluftsinteresser og benyttes oftest utenfor tettbebygde områder. Det setter i utgangspunktet strenge begrensninger på hvilke tiltak som kan gjennomføres.

Arealformålet *Grønnstruktur*, underformål *naturområder*, er et egnet arealformål for å bevare naturmangfold innenfor grønnstrukturen i og i tilknytning til byer og tettsteder. Det er ikke tillatt med varige inngrep i områder som er regulert til grønnstruktur.

Arealformålet *Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone*, med underformål *naturområde*, kan brukes dersom naturtypelokaliteten ligger i eller ved sjø eller vassdrag.

Hensynssoner

Ifølge plan- og bygningsloven § 11-8 bokstav c, kan det være aktuelt å sette av artenes leveområder eller viktige naturtyper som hensynssone for å bevare naturmiljø. Retningslinjene kan omhandle både skjøtsel og bevaring.

Planbestemmelser

Kommunen kan, uavhengig av arealformål, vedta generelle bestemmelser for bevaring av naturmiljø. Se plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6.

11.6. REGULERINGSPLANER

Reguleringsplaner skal være i tråd med føringer om arealbruken gitt i kommuneplanen. Kommunen kan velge andre virkemidler i en reguleringsplan enn det som er brukt i kommuneplanens arealdel. For reguleringsplaner har man flere virkemidler og mulige kombinasjoner.

Arealformål

På reguleringsplannivå er det de samme arealformålene som er aktuelle som for kommuneplan.

Innenfor LNFR kan kommunen bruke underformål naturvern, se plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 5. Her må man være oppmerksom på at det kan påløpe erstatning. Se plan- og bygningsloven § 15-3 første ledd.

Arealformålet Grønnstruktur med underformål naturområder kan benyttes for å ivareta naturmangfold, etter plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 3. Da vil hensynet til plante- og dyrelivet og opplevelser av dette være førende for hva som kan gjøres innen området.

Det er også mulig å regulere sjøarealer med tilhørende strandsone som naturområder med egne planbestemmelser, ifølge plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 6.

Planbestemmelser

Kommunen kan knytte planbestemmelser både til arealformål og hensynssoner. Bestemmelsene kan rettes inn mot å sikre naturtyper og annen verdifull natur etter plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 6.

Kommunen kan fastsette bestemmelser som krever at tiltakshaver bekoster nærmere undersøkelser av miljøforhold før en reguleringsplan gjennomføres, jamfør plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 12. Det er viktig å ha god, oppdatert og nøyaktig kunnskap om naturtypelokalitetene for å planlegge arealbruk og anleggsarbeid.

Hensynssoner

I reguleringsplaner er det mulig å fastsette juridisk bindende planbestemmelser også til hensynssoner. Se plan- og bygningsloven § 12-6. Bestemmelser som knyttes til hensynssoner kan ikke stride mot det underliggende arealformålet. Eksempel på retningslinje til hensynssone: *«I hensynssonen bør gamle trær få stå eller bli liggende som død ved. Det bør legges til rette for en skjøtsel som kan fremme overlevelsen av gamle trær»*.

Krav i planprogram

Kommunen stiller krav om hva som skal være med i planprogrammet. Når det er viktig å få frem virkninger av planen på naturmangfoldet, bør planprogrammet også fokusere på enkeltarter i tillegg til naturtyper. Eksempler på krav til utredninger i planprogrammet:

- Det skal utarbeides en oversikt over kjente forekomster av arter av nasjonal forvaltningsinteresse i planområdet.
- Informasjon fra offentlige databaser skal suppleres med ny kartlegging.
- Planen skal beskrive mulige virkninger på forekomster av for eksempel en art, og hvilke tilpasninger som gjøres i planen for å beskytte forekomsten.
- Det skal utarbeides en oversikt over verdifulle naturtyper i planområdet, inkludert utvalgte naturtyper og rødlistede naturtyper.
- Det skal vurderes hvordan ny arealbruk innen planområdet kan påvirke naturtyper.
- Det skal gis en status over kartlagte naturtyper i planområdet, og en vurdering av om det er behov for ny naturtypekartlegging som en del av planarbeidet. Behovet for feltarbeid skal vurderes.
- Alle vurderinger skal synliggjøres i planbeskrivelsen.

11.7. KONSEKVENSUTREDNINGER FOR KLIMA OG MILJØ

Når arealer skal brukes til nye formål, må det vurderes hvilke konsekvenser planen eller tiltaket kan få for klima og miljø. Noen planer og tiltak skal alltid ha konsekvensutredning, mens andre planer og tiltak bare skal ha konsekvensutredning etter en nærmere vurdering. Dette fremgår av forskrift om konsekvensutredninger[233]. Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder til bruk ved konsekvensutredninger med en metode for å beregne virkninger av planer og tiltak på klima og miljø[234]. Veilederen angir metoder for å kartlegge klima- og miljøtema, sette verdier og vurdere påvirkning og konsekvens.

11.8. TILTAKSHIERARKIET

Det er viktig at utbyggingstiltak er velbegrunnede og gjennomtenkte, og at alle relevante og realistiske tiltak for å forebygge negative virkninger for miljø og samfunn er nøye vurdert. Ved

[233] Lovdata. Forskrift om konsekvensutredninger. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854
[234] Miljødirektoratet. Veileder M-1941. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/

arealbruksendringer er det en rekke tiltak som skal gjennomføres for å unngå og redusere negative konsekvenser på natur og miljø (Figur 28)[235]:

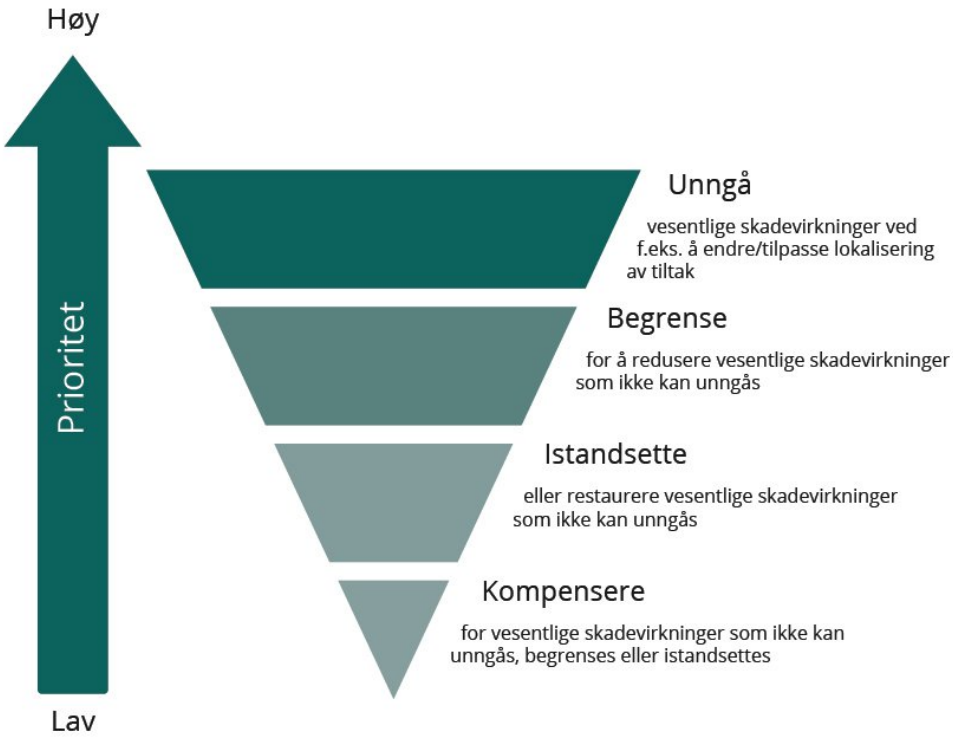

Figur 28. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratet

Det har høyest prioritet å unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet.

Kompensasjon skal bare vurderes dersom det fremdeles gjenstår vesentlige negative virkninger etter at tiltak for å unngå, begrense eller istandsette er vurdert. Kompensasjon er altså siste utvei.

Tiltakshierarkiet skal følges og vurderingene som er gjort knyttet til det enkelte trinnet skal beskrives i konsekvensutredningen.

Det er viktig at ikke muligheten for kompensasjon fører til misbruk ved at trinnene i tiltakshierarkiet hoppes over. Dette kan føre til løsninger som er dårlige for naturen fordi det finnes mulighet for kompenserende tiltak.

[235] Miljødirektoratet. Tiltakshierarkiet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/ny-finne-gode-miljolosninger/forebygge-skadevirkninger-for-miljo-og-samfunn/

12. NATUR OG KLIMA

Myr. Foto: Merete Wiken Dees

En intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene. Intakt natur med stort artsmangfold er mye mer robust i møte med klimaendringer enn en forringet og artsfattig natur. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne som fører til både klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Rapporter fra FNs klimapanel og Naturpanelet beskriver en rekke endringer i naturmiljøet over hele verden som skyldes klimaendringer. Rapportene er tydelige på at klimaendringer allerede påvirker naturmangfoldet og er en økende trussel. Endringer i blant annet temperatur og nedbør forandrer levekårene for arter, og kan påvirke hvordan økosystemene fungerer[236]. Mange arter er på vei til å miste egnede leveområder.

12.1. KLIMAENDRINGER I ASKER

Klimaet er i endring, også i Asker kommune. Selv om vi lykkes i å kutte klimagassutslippene, vil vi oppleve endringer både i temperatur og nedbør i tiden framover. Ifølge en NRK-sak fra november 2020 vil gjennomsnittstemperaturen i Asker i år 2100 være 2,6 grader varmere enn i dag og sommeren vil vare nesten en måned lengre[237]. Saken tar utgangspunkt i et scenario der klimagassutslippene blir middels store. I et slikt scenario har verden klart store utslippskutt, men verdens klimapolitikk er fortsatt ikke helt perfekt. Det er dette scenarioet flertallet av klimaforskerne tror vi havner i.

Asker får også rundt 7 prosent mer nedbør mot slutten av århundret og både flere og kraftigere episoder med styrtregn enn hva vi har i dag. I tillegg har forskerne beregnet at havnivået i Asker vil stige med rundt 5 cm mot slutten av århundret. Myndighetene mener imidlertid at vi for sikkerhets skyld må ta høyde for en stigning på rundt 50 cm. Vi må også forberede oss på at hendelser med stormflo vil skje langt oftere. En stormflo med en midlertidig havnivåstigning på rundt 170 cm skjer i dag bare én gang ca. hvert 200 år. Myndighetene mener at vi må ruste oss for at dette rundt århundreskiftet kan treffe Asker minst hvert femte år.

Det blir færre snødager og lavere snødybde i lavlandet. Snøen smelter tidligere og i år 2100 vil våren komme allerede rundt 25. februar. Dette er nesten en måned tidligere enn i et gjennomsnittlig år i dag.

12.2. HVORDAN PÅVIRKER KLIMAENDRINGENE NATURMANGFOLDET OG HVORDAN KAN VI REDUSERE DE NEGATIVE EFFEKTENE?

Når klimaet endrer seg, vil også naturen påvirkes. Mens noen arter vil trives bedre og øker i utbredelse, vil andre påvirkes negativt. Noen arter kan også dø helt ut[238]. Dyr og planter som er tilpasset en lengre vinter, vil få utfordringer. Og når forholdene i Norge blir gunstige for mer varmekrevende arter, vil nye arter komme sørfra. Dette kan være alt fra fugler og

[236] Miljøstatus. Klimaendringer og naturmangfold. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/konsekvenser-av-globale-klimaendringer/klimaendringer-og-naturmangfold/
[237] NRK. 2020. Sjekk klimaendringene i din kommune. https://www.nrk.no/klima/kommune/3025
[238] Miljødirektoratet. 2018. Oppdatering av kunnskap om konsekvenser av klimaendringer i Norge. Report 2018:14. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1209/m1209.pdf,

eksotiske fiskearter til argentinamaur og flått. Flere av disse kan utkonkurrere norske arter, i tillegg til at de kan være skadelige for helse og økonomi.

«Naturindeksen», som er en metode for å måle tilstanden til det biologiske mangfoldet, opererer med fem hovedgrupper av påvirkningsfaktorer, der klima er en av disse[239]. Denne viser at klimaendringer er den viktigste påvirkningsfaktoren for marine systemer, men spiller en noe mindre rolle for terrestriske systemer. Her er arealbruksendringer den største påvirkningsfaktoren.

Økt temperatur bidrar til økt fotosyntese og primærproduksjon og et raskere næringstoffkretsløp. En økt vekstsesong og en økning av CO_2-konsentrasjon i atmosfæren vil også forsterke planteveksten. Endringer i vekstsesong pga. oppvarming og endringer i snødekke gir økte vekstmuligheter, mens tap av snødekke og flere fryse-tine sykluser gjør vegetasjon mer sårbar og mindre herdet, forårsaker skader på blomster og skudd og fører til isbrann.

Kunnskapsnivået på hvordan klima påvirker insekter er lavt, både globalt og i Norge[240]. Det er likevel enighet om at klimaendringer bidrar til at enkelte insektarter er på tilbakegang og andre er på framgang. Generelt sett er det arter som knyttes til vanlige naturtyper og som ikke har spesialisert seg i stor grad som kan tilpasse seg klimaendringene best. Utfordringer kan oppstå ved at aktivitetsperioden til insekter og planter blir dårligere synkronisert, såkalt «økologisk mismatch». Planter og dyr reagerer ulikt på temperatur og lys. Noen vokser når det er varmt mens andre vokser når det er lange, lyse dager.

Indirekte klimapåvirkninger, som økt avrenning og tap av mineraler, vil også påvirke naturmangfoldet[241]. Økt nedbør kan føre til utvasking og avrenning av forurensning og miljøgifter fra deponier og forurenset grunn, landbruket og by- og industriområder[242, 243, 244].

Det viktigste vi kan gjøre for å unngå negative effekter av klimaendringene på naturmangfoldet er å redusere klimagassutslippene. Men det er likevel lite sannsynlig at vi klarer å stoppe klimaendringene helt. Da er det viktig at vi gjør det vi kan for at naturen i Asker skal være så robust som mulig mot klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er å ivareta klimautsatte arter og naturtyper, planlegge for endringer i naturen, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning. I tillegg er det viktig å legge til rette for at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon ved å sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon.

Strandnære naturtyper og slått- og beiteområder i kulturlandskapet er eksempler på naturtyper der klimaendringer forventes å få relativ stor påvirkning. Kommunen bør rette

---

[239] Jakobsson, S. & Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020 – Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1800/naturindeksfornorge2020_m1800.pdf
[240] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[241] Molau, U. 2010. Long-term impacts of observed and induced climate change on tussock tundra near its southern limit in northern Sweden. Plant Ecology Diversity 3, 29-34.
[242] Göransson, G. et al. 2012. Mass transport of contaminated soil released into surface water by landslides (Göta River, SW Sweden). Hydrol. Earth Syst. Sci. 16, 1879-1893.
[243] Spencer, K. & O´Shea, F. T. 2014. The hidden threat of historical landfills on eroding and low-lying coasts.
[244] Carlsson, P. et al. 2016. Influence of climate change on transport, levels and effects of contaminants in northern areas – Part 2eds. Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Oslo, 52.

innsatsen mot de naturtypene eller naturområdene som er prioritert, enten gjennom nasjonale føringer eller kommunens egne prioriteringer.

Under kommer en oversikt over hvordan forskjellige typer natur i Asker blir påvirket av klimaendringene og hva vi bør gjøre for å dempe de negative effektene. Miljødirektoratets veileder for klimatilpasning av naturmiljø gir en nærmere beskrivelse av hvordan kommunen kan få tiltak for klimatilpasning av naturen inn i sine plandokumenter[245].

Kyst og hav

Havnivåstigning, stormflo og bølgepåvirkning kan føre til at havstrandarealet med det biologiske mangfoldet som lever der reduseres. Større områder berørt av stormflo vil påvirke erosjon og gi påleiring av sedimenter langs kysten. Mens stein-, grus- og sandstrender blir lite påvirket, kan ålegrasenger i fjæresona påvirkes negativt. Driftvoller (tangvoller i øvre del av fjæresonen) av tang og tare vil trolig reduseres i omfang og flytte seg oppover i fjæresona. Der hvor stranden ikke kan utvide seg bakover, vil arealet reduseres.

En økning i temperatur vil føre til at arter som normalt hører hjemme sør for våre farvann kommer inn og blir en del av vår natur[246]. Et eksempel er hvordan stillehavsøsters nå er i ferd etablere seg mange steder langs kysten vår.

Når arealet reduseres, vil også havstrendenes funksjon som vannoppsamler og renser av næringssalter og miljøgifter bli redusert. Samtidig vil nedbørsøkning føre til økt tilførsel av ferskvann, økt avrenning av næringsstoffer, eutrofiering og utvasking av masser, noe som vil forringe naturmangfoldet langs kysten ytterligere[247].

Kunnskapsnivået er generelt lavere for havets bunn enn havoverflaten ettersom dette er mindre tilgjengelige områder. Oppvarming av havene og havforsuring blir sett på som to av de største truslene mot marint biomangfold[5]. Et varmere hav kan f.eks. føre til at arter som sei, hyse, torsk og reker forsvinner fra våre farvann og i framtiden kan varmekjære fiskearter som sardin og ansjos ta over for disse. Fisk og andre artsgrupper vil også utvide sine leveområder nordover.

Havforsuring er en nedgang i pH-verdi forårsaket av et økt opptak av CO_2 fra atmosfæren. Dette kan ha store konsekvenser for marine arter og økosystemer[248]. Da kaldt vann kan ta opp mer CO_2 enn varmt vann, kan havforsuring være en enda større utfordring for norske havområder og havdyp enn andre områder. De samlede effektene på økosystemet er usikre, men vi vet at havforsuring påvirker metningsgraden av kalsiumkarbonat i havet, noe som gjør det vanskeligere for skalldyr å danne skall.

Det er viktig å ivareta spredningsmuligheter for naturtyper i fjæresonen, det vil si å holde sonen fri for bygg og infrastruktur. Etablering av nye flomvoller bør hindres, og eldre flomvoller fjernes. I tillegg kan man ved behov tilpasse regelverket for høsting av sårbare arter.

Bekker og elveløp

Klimaendringene kan både føre til flere tørkeperioder og flere perioder med mye nedbør. Uttørking av bekker og små elver utgjør en fare for endring i artenes reproduksjon og

[245] Miljødirektoratet. Veileder, Klimatilpasning av naturmiljø. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/naturmiljo/klimatilpasning-av-naturmiljo/naturmiljo/
[246] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[247] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[248] Aall, C., et al. 2015. Havforsuring og sjømatnæringen på Vestlandet: Kunnskapsstatus og handlingsrom. Vestlandsforskingsnotat nr. 2/2015.

overlevelse og dermed naturtypens artssammensetning. Økt nedbør vil føre til høyere og raskere vanngjennomstrømming, økt erosjon og økt tilførsel av partikler og næringssalter til vassdragene. Dette kan gjøre det vanskeligere for arter som ørret og harr å finne egnede gyteområder. Endringer i flomaktivitet – både for smeltevannsflommer og regnflommer – og i tidspunkt for når flommene kommer gjennom året, vil påvirke forholdene for alt som lever i elva. For eksempel kan flom rett etter laksens gyting gi økt dødelighet for egg og yngel.

Havnivåstigning og stormflo kan føre til oppstuving av vannmasser et stykke oppover i vassdragene. En kombinasjon av oppstuving og flom kan dermed gi større konsekvenser i sjønære deler av vassdraget fordi vannstanden i utgangspunktet står høyere enn tidligere.

Økte temperaturer kan påvirke laksefisk og andre kaldtvannsarter negativt. Harr og røye er særlig utsatt. Laksefisk kan også bli mer utsatt for sykdom, som furunkulose, ved høyere vanntemperaturer, og vi kan få flere varmekjære arter i vassdragene.

Mindre isdekke om vinteren gir høyere energibruk, stress og dødelighet hos laksefisk, mens hyppigere isgang kan føre til skader på kantvegetasjon.

Et viktig tiltak for å begrense de negative konsekvensene av klimaendringene på bekker og elveløp er å sikre en god og bred sone med kantvegetasjon. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere vannhastighet ved flom, redusere skred- og erosjonsfaren og redusere avrenning av næringsstoffer og forurensning fra områdene langs vassdraget. I tillegg kan kantvegetasjon være spredningskorridorer for arter som trues av endrede leveforhold.

Innsjøer

Økt nedbør kan føre til mer utvasking av humus, mens ved ekstremnedbør kan man få en fortynningseffekt som gir mindre humus i vannet.

Økte temperaturer, lenger vekstsesong og tørke kan føre til synkende oksygenkonsentrasjon i dypvannet, og økt risiko for oppblomstring av giftige blågrønnalger. Det kan gi lenger vekstperiode, økt vekst av begroingsalger og raskere gjengroing av innsjøer. Høyere temperaturer og økt fordampning kan gi økt fare for tørke, noe som kan være kritisk for små dammer som kan ha en svært spesialisert og rik artssammensetning.

Kortere periode med isdekke gir økt sirkulasjonsperiode i innsjøer. Dette motvirker effektene av økt stratifisering på grunn av temperaturøkning[249].

Som for bekker og elveløp er et viktig tiltak for å begrense negative konsekvenser av klimaendringene å opprettholde brede vegetasjonssoner langs innsjøbredden. Dette vil blant annet redusere tilførselen av næringsstoffer. Generelt bør det etableres vegetasjon i stedet for åpent jorddekke langs vann og vassdrag for å redusere erosjon. Tiltak for å redusere avrenning fra landbruket, avløp og overvann er også viktig. Naturlig flomdemping gjennom å bevare og restaurere naturlig fordrøyning av vann som myrer, våtmarker, flomløp og flomsletter vil bidra til å ta vare på kvalitetene til naturtypen.

Det er også viktig å hindre spredning av fremmede arter til innsjøene våre.

[249] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.

Myr

Økte temperaturer og lengre vekstsesong kan gi økning av buskvekster på næringsfattige nedbørsmyrer. Dette kan redusere artsmangfoldet på myra. Flere tørkeperioder vil bidra til dette.

Økt nedbør kan redusere myras evne til å akkumulere vann fordi den er vannmettet. Økning i vannmettet areal gjør at mer torv brytes ned uten tilgang på oksygen. Dette gir økt lagring av klimagasser.

Med et klima i endring blir det viktig å bevare og restaurere myrene våre. Dette er også et godt virkemiddel for å øke bufferkapasiteten og få jevnere vannføring nedstrøms.

Flommark

Større flommer og mer vannføring kan øke utbredelsen til flommarker og fosseenger[250]. Arter som har spesialisert seg på sand og grus på flommarker og elveører er utsatt når vannføringen blir større. Framover blir det viktig å opprettholde flomarealets størrelse ved å unngå inngrep og tiltak som reduserer arealet. Flommark er viktig for å akkumulere flomvann og redusere flom nedstrøms.

Skog

Lengre vekstsesong og høyere CO_2-konsentrasjon i atmosfæren vil gi raskere vekst og større primærproduksjon. Men klimaendringene vil også gi større skader med flere stormer, tørke, skogbrann og økt fare for frostskader med temperatursvingninger rundt frysepunktet. Skogen kan også bli mer utsatt for sykdommer og skadedyr, blant annet ved introduksjon av nye skadegjørere tilpasset et varmere klima. Redusert skoghelse kan påvirke naturmangfold og økt tørkestress vil begrense vekst. Økte temperaturer kan over tid påvirke treslagssammensetning. I lavrike barskoger på Østlandet vil karplanter og moser ta over på bekostning av lav.

I Asker vil skogen, som får en mye lengre vekstsesong, bli tettere og bre seg utover, samtidig som den blir mer utsatt for trevelt, knekking og insektsangrep.

For å beholde robuste skogøkosystemer i et klima i endring må den eksisterende skogen ivaretas. Kommunale planer bør legge til rette for å forvalte skogarealene med tanke på å bevare naturmangfold, opprettholde skogens evne til opptak og lagring av karbon og bidra til økt samfunnssikkerhet. Forvaltning kan bestå i vern mot inngrep, aktiv skjøtsel (f.eks. tiltak for å bevare edellauvtrær som alm og ask) eller tilpasning av driftsformer i skogbruket.

Kulturlandskapet

Endringer i kulturlandskapet skyldes i hovedsak gjengroing som følge av opphørt eller redusert skjøtsel, men også nedbygging og oppdyrking. Økte temperaturer vil føre til lenger vekstsesong, varmere forhold under vekstsesongen og dermed ytterligere gjengroing, både med stedegne og fremmede arter[251]. Spesielt fremmede arter i urbane økosystemer kan få økt spredning med mildere klima.

Også økt nedbør kan føre til en raskere gjengroing. Vegetasjonen som tåler fuktighet best, vil øke i omfang og vil føre til redusert naturmangfold og kulturlandskapet vil bli mer utsatt for erosjon i episoder med mye nedbør.

[250] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[251] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.

Endringer i vekstsesongen kan også gi konsekvenser blant annet for pollinering da insektenes aktivitetsperiode og plantenes blomstring vil kunne skje til forskjellig tidspunkt.

Flere dager med veksling mellom frost og mildvær om vinteren kan føre til tidligere blomstring og knoppsprett. Plantene kan få flere skader som følge av frost etter at de har startet sin vegetering.

For å motvirke klimaendringenes påvirkning på kulturlandskapet kan kommunen stimulere til skjøtsel (slått, beiting, styving m.m.) i skjøtselsbetinga naturtyper og vurdere om eventuelle inngrep kan plasseres slik at man ikke ødelegger forekomsten eller reduserer dens økologiske tilstand.

12.3. NATURBASERTE LØSNINGER FOR KLIMATILPASNING

Å ta vare på naturen har en verdi for å hjelpe oss mennesker til å tilpasse oss klimaendringene. Det er derfor viktig å sikre relevante naturområder for å møte utfordringer som flom, skred, overvann, avrenning mm[252]. I tillegg spiller naturen selv en svært viktig rolle i det globale klimagassregnskapet. Karbonlagring i naturen regnes som et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren[253]. Motsatt kan ødeleggelse eller endring av natur føre til store utslipp.

Nedenfor har vi beskrevet naturbaserte løsninger for de vanligste effektene av klimaendringene flom og overvann, havnivåstigning og stormflo, skred, erosjon og forurensende avrenning, temperaturøkning, tørke, vind og havforsuring.

Flom og overvann

Skog, elver og vegetasjon kan bidra til å redusere flom og potensielle flomskader fordi vann bremses og jorda stabiliseres. Flommarkene er viktige for å redusere flommer og stabilisere underlaget. Økosystemene langs elvebredder og elvekanter er viktige som vern mot flomødeleggelse og erosjon av elvebredder. Menneskelige inngrep i naturen, som hogst, etablering av skogs- og traktorveier og nedbygging av våtmarker kan påvirke de naturlige dreneringsveiene og dermed naturens flomdempende evne i enkelte områder. Slike inngrep kan skape nye flomveier og utsette nye områder for flom. Naturlige skogsområder og annen urørt natur får derimot sjelden skader under flom[254].

Våtmarker er naturlige fordrøyningsområder. Myr har evnen til å magasinere tilført regnvann og regulere avrenning. Elvesletter reduserer og forsinker flom. I likhet med bevaring, vil restaurering av våtmark være et tiltak for å hindre flomskader. Effekten av restaureringstiltak vil ifølge plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020)[255] kunne være større i sidevassdrag og bekker enn i større elver, ettersom man starter langt oppe i nedbørfeltet med å begrense vannstrømmen. Ulike flommarkstyper, som er viktige i en flomdempingssammenheng, kan også være potensielle områder å restaurere. Re-meandrering som elverestaureringstiltak kan også virke flomdempende.

[252] Magnussen, K. et al. 2017. Naturbaserte løsninger for klimatilpasning. Menon-Publikasjon nr. 61/2017. M-830/2017

[253] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.

[254] Hopland, A., Traae, E., & Myrabø, S. 2016. Eksempel på dreneringstiltak i små nedbørsfelt – Naturfareprosjektet Delprosjekt 5 Flom og vann på avveie. NVE, Rapport nr. 26-2016.

[255] Miljødirektoratet, 2016. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020). Med mål om reduserte klimagassutslipp, tilpasning til klimaendringene og bedret økologisk tilstand. Rapport M-644/2016.

Naturbaserte løsninger som bidrar til å redusere utfordringene med overvann går ut på å øke arealet av permeable flater og fordrøye (forsinke) vannet. Eksempler på naturbaserte overvannsløsninger er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag, regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Det er viktig å bevare åpne vann og vassdrag og gjenåpne lukkede bekker og elver der det er mulig.

Havnivå og stormflo

Naturbaserte løsninger, som restaurering og bevaring av kystnær skog, havstrandvegetasjon, sanddyner, driftvoller og naturtyper på havbunnen nedenfor fjæresonen, kan gi naturlig beskyttelse mot havnivåstigning og stormflo. Dette skjer ved at denne naturen er et naturlig forsvar av kystsonen mot oversvømmelse og erosjon som skapes av bølger, stormer og økt havnivå[256]. Vegetasjon i fjæra binder og stabiliserer sedimenter, reduserer bølgeenergien og stabiliserer kystlinjen. Naturen kan også fungere som en fysisk beskyttelse[257].

Skred

Naturbaserte løsninger som skal virke forbyggende mot skred må virke stabiliserende på grunnen, det vil si jordsmonnet eller snøen. De naturbaserte løsningene mot skred kan også fungere som fysisk barriere dersom skredet først inntreffer og bidra til å redusere skadene av skredet. Slike løsninger kan være bevaring av vegetasjon, bevaring og bærekraftig forvaltning av skog i bratt terreng, vernskog mot skred og bærekraftig skogbruk for klimatilpasning.

Skogens egenskaper, type rot og seigheten til røttene, har betydning for hvor effektiv skogen er både som beskyttelse og ved å forebygge skred. Ettersom løvskog har røtter som går lenger ned i jordsmonnet, vil disse trolig ha en større bindende effekt på jordsmonnet enn bartrær[258]. Som følge av dette kan ivaretakelse av løvskog være spesielt viktig i rasutsatte områder.

Erosjon og forurensende avrenning

Økte nedbørsmengder vil føre til økt erosjon og avrenning, noe som fører til økt forurensing, spesielt fra jordbruksområder. Bevaring av kantsoner langs vassdrag er effektivt for å hindre avrenning til vassdragene. Andre seminaturlige tiltak kan være grasdekte vannveier og fangdammer.

Temperaturøkning

For å unngå skadevirkninger av økt temperatur, vil de naturbaserte løsningene omfatte tiltak som kjøler ned lufttemperaturen lokalt. Å dekke større arealer med vegetasjon er et slikt tiltak, da vegetasjon har en større evne til å kjøle ned lufta rundt seg ved at den absorberer varme når vannet i vegetasjonen fordamper. Trær vil også kunne redusere lufttemperaturen ved at de lager skygge.

Tørke

Naturbaserte løsninger som skal forhindre tørke bør ha egenskaper som øker grunnvannsstanden og vannmengden i vassdrag. Tiltak som bevaring og bærekraftig forvaltning av skog vil også være aktuelle tiltak mot tørke. Diversitet i skogen påvirker jordas

[256] EEA, 2015. Exploring nature-based solutions - The role of green infrastructure in mitigating the impacts of weather- and climate change-related natural hazards. Copenhagen: EEA technical report No. 12/2015
[257] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.
[258] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

egenskaper, hvor fort nedbøren infiltreres, og regulering av tilgjengelig vann og transport (vannveier). Det har vist seg at skogrydding kan føre til redusert vannføring i tørkesesongen og dermed forsterke tørkeproblemer. Ved planting bør det benyttes tørketolerante arter, men fremmede arter må unngås.

Vind

Trær og annen vegetasjon kan sies å være en naturbasert løsning for tilpasning til endrede vindforhold da disse kan virke skjermende på tilgrensende områder ved å utgjøre en fysisk barriere. Planting av trær (leplanting) ved bygg eller i åpne områder - for eksempel ved dyrket mark - er derfor et aktuelt tiltak for vinddemping i utsatte områder. Det bør imidlertid benyttes lokale arter.

Havforsuring

Enkelte økosystemer på havbunnen, som tang, tareskoger og ålegrasenger har svært god evne til å binde opp store mengder CO_2. Bevaring og restauring av disse økosystemene kan derfor være et mulig tiltak mot havforsuring[259]. Et annet generelt tiltak er å redusere avrenning fra land til havet for å redusere forurensningen. Tiltak som reduserer avrenning fra land kan derfor bidra til å styrke havets økosystemer og gjøre dem mer motstandsdyktige mot havforsuring.

[259] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

13. FORURENSNING (MILJØGIFTER, KJEMIKALIER OG MIKROPLAST)

Forurensning regnes som en trussel mot naturmangfoldet, og kan påvirke individer, populasjoner og økosystemer. Forurensning er tilførsel av faste stoffer, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, lys og bestemte typer stråling og påvirkning av temperaturen.

For Asker kan det antas at flere former for forurensninger kan være problematisk for naturmangfoldet. Med mange innbyggere og høyt aktivitetsnivå vil faren for forurensning være større.

Mikroplast

Mikroplast (plastpartikler mindre enn 5 mm) på avveie i naturen kan være en trussel mot naturmangfoldet. Hvert år er det et stort tilsig av mikroplast til naturen. Plast er en stor utfordring fordi plastens nedbrytningstid er svært lang, og mikroplast kan raskt spres med vind, vann, bekker og havstrømmer. Mikroplastutslipp er vanskeligere å rydde opp enn større plast, og selv om problemet kan være lokalt er sannsynligheten stor for at det raskt kan spre seg.

De antatt største norske landbaserte kildene til mikroplast i naturen er fra biltrafikk (slitasje på bildekk og vei) og fra kunstgressbaner. Mikroplast i naturen kan også komme fra utslipp fra syntetiske tekstiler, fra forvitring og slitasje av produkter og fra avfallsbehandling. Totalt antas det at norske landbaserte mikroplastutslipp står for 19 000 tonn[260].

Mikroplast kan inneholde miljøgifter som enten er tilsatt i plasten, eller som har bundet seg til overflaten av plasten. Disse plastpartiklene spises av små organismer, og miljøgifter og plastbiter hoper seg dermed opp i næringskjeden. Både plasten og miljøgiftene kan skape problemer for dyr når de forveksler plasten med mat. Plasten kan gi indre skader, fordøyelsesproblemer og falsk metthetsfølelse når dyr spiser den, og miljøgiftene kan gi skader og problemer med å få avkom.

Marin forsøpling og forurensning

Marin forsøpling er et stort og økende problem som kan få store konsekvenser for det marine miljøet. Marin forsøpling er definert som *alt fast materiale fra menneskelig aktivitet som noen har kastet eller som på annen måte har havnet i det marine miljøet.* Mesteparten av plastavfallet i norske farvann stammer fra fiskeri- og havbruksnæringen, men også fra forbrukere. En god del kommer også fra Europa med kyststrømmen. I Indre Oslofjord er situasjonen imidlertid en litt annen. Her stammer det meste av avfallet fra land, fra forbruksavfall som har blitt kastet eller mistet i sjøen eller blåst ut fra land. Mye av avfallet i sjøen har også blitt skylt ut med elvevannet. Lokale tiltak på land mot marin forsøpling vil derfor kunne ha stor effekt i Indre Oslofjord. I Asker er det flere aktører som rydder marin forsøpling både over og under vann.

Marin forsøpling er også et globalt problem som krever internasjonale løsninger, men mye kan gjøres lokalt her i Norge. Alle enkeltpersoner og samfunnssektorer har i utgangspunktet et ansvar for å forhindre forsøpling og utslipp av plastavfall. Både kommunen, fylkesmannen,

[260] Norske landbaserte kilder til mikroplast. Prosjektrapport fra Mepex for Miljødirektoratet, 2020

Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har viktige roller for å hindre marin forsøpling.

Tilstanden i Oslofjorden er alvorlig når det kommer til økologisk og kjemisk miljøtilstand. Situasjonen for hele økosystemet er alvorlig, blant annet på grunn av miljøutfordringene. Det er påvist tilbakegang i torskebestanden, tareskog og ålegrasenger, og miljøgifter fører til at man ikke bør spise fisk og skalldyr fra deler av fjorden[261]. Ved undersøkelser av forurensning på sjøbunnen i indre Oslofjord ble det funnet flere miljøgifter. Den forurensningen det er funnet mest av er PAH-forbindelser[262]. De største kildene til PAH til miljøet er industri, vedfyring og veitrafikk. Utslippene har altså en klar sammenheng med det høye aktivitetsnivået i områdene rundt indre Oslofjord. Utslipp fra veitrafikk er trolig en viktig årsak til funn av høye PAH-forbindelser. Det er også funnet høye konsentrasjoner som stammer fra bunnstoff under båter, spesielt i nærheten av småbåthavner[263]. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden påpeker at tiltak må iverksettes nå, for å unngå uopprettelige skader.

Forurenset grunn

Forurenset grunn er jord eller berggrunn der konsentrasjonen av helse- eller miljøfarlige stoffer er høyere enn fastsatte normverdier. Grunnen forurenses når miljøgifter slippes ut eller graves ned. Kildene til forurenset grunn er ofte gamle utslipp, for eksempel fra industri, bensinstasjoner, næringsvirksomhet eller gamle avfallsfyllinger. Inngrep eller utbygginger på områder med forurenset grunn kan medføre til at uønskede stoffer lekker ut til naturen og forurenser miljøet. Forurenset grunn kan gi giftvirkninger på naturen og skape problemer for planter og dyr. Stoffene kan spre seg til nærliggende arealer, vann og vassdrag.

Nedgravde olje- og parafintanker kan også være en kilde til forurenset grunn. Det finnes over 2000 nedgravde oljetanker i Asker i dag, og mange av disse er i ferd med å gå ut på dato. Når gjennomsnittlig levealder på rundt 30 år overskrides, øker risikoen for oljelekkasje. Fra 1. januar 2020 ble det forbudt å bruke fossil olje og parafin til oppvarming av boliger og andre bygninger, noe som i praksis fører til at de fleste gjenværende nedgravde oljetankene vil gå ut av bruk og må fjernes.

[261] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, Klima- og miljødepartementet
[262] Polysykliske aromatiske hydrokarboner, PAH, er en stor gruppe organiske forbindelser som dannes ved ufullstendig forbrenning av organisk materiale.
[263] Hvor forurenset er sjøbunnen i Indre Oslofjord? Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord

Plastfiber. Foto: Kaia Wøien Nicolaisen.

14. RESTAURERING AV NATUR

Restaurering av myr. Foto: Merete Wiken Dees

Store landarealer er degradert og til dels ødelagt verden over på grunn av menneskelig aktivitet[264]. Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er skadet av menneskelige inngrep, og at det ikke er nok å bare bevare natur med god tilstand.

Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[265] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Restaurering av forringede arealer og ødelagte økosystemer blir med dette satt på kartet som tiltak for å bekjempe klimakrisen, styrke matvaresikkerhet, vannforsyning og naturmangfold.

Innen konsekvensutredning i arealplanlegging er også restaurering et viktig tema. Det må allikevel ikke bli slik at krav om kompenserende tiltak (restaurering) senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og tillate større inngrep enn det en ellers ville ha gjort. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som utbygges.

14.1. MYR OG VÅTMARK

Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. I 2016 utarbeidet Miljødirektoratet, i samarbeid med Landbruksdirektoratet, en femårig plan for restaurering av våtmark i Norge[266]. Planen ble oppdatert i 2020 og gjelder frem til 2025[267]. For å nå bærekraftsmål nr. 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. I 2022 vedtok Asker kommune at myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[268]. I tillegg jobber Asker kommune med et KLIMASATS-prosjekt som går ut på å kartlegge alle myrområder i Asker kommune (offentlig og privat eide) og myrområder med et restaureringspotensial.

Det er flere våtmarksarealer i Asker på kommunal grunn som har et restaureringspotensial:

Tveitermåsan[269]

Tveitermåsan (Figur 29) er en dypmyr i Vestmarka som ble hardt grøftet for mer enn 50 år siden da det ble drevet uttak av torv på myra. Noen av sidegrøftene til hovedgrøfta har grodd mye igjen, men fortsatt har disse grøftene en drenerende effekt på våtmarkssystemet. På grunn av den omfattede grøftingen på vestsiden av myra er vegetasjonen i ferd med å endre

[264] Miljødirektoratet. Restaurering av natur. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/restaurering-av-natur/
[265] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/
[266] Miljødirektoratet. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020). https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M644/M644.pdf
[267] Miljødirektoratet. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025). https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2QC364EPMFHDFAIEQVSTLB3UZRM
[268] HUST sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true
[269] Blindheim, T. 2020. Naturverdier for lokalitet Semsmåsan-Tveitermåsan, registrert ifm prosjekt fuktskog 2019. NaRIN faktaark, Biofokus.

seg en del og skogen er på fremmarsj. Rundt Tveietermåsan står det spredte furutrær som er 60 cm grove og er 200 år gamle.

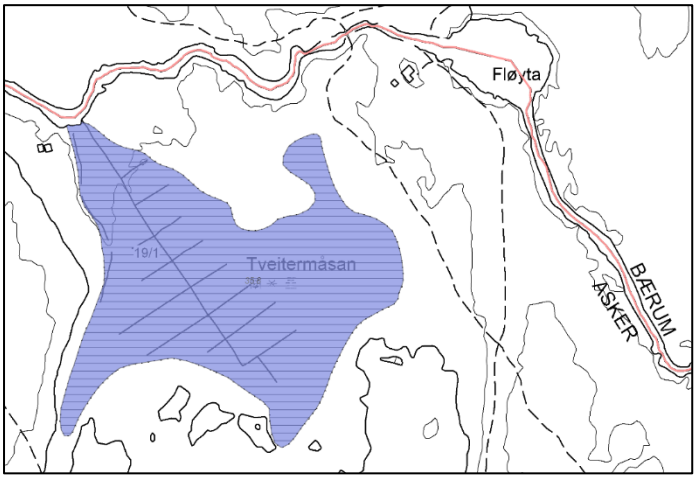

Figur 29. Tveitermåsan. Kilde: Gårdskart, NIBIO

Breimosen

Det er et myrkompleks på kommunal grunn ved Bjørnåsen i Asker sør som er egnet for restaurering. I hovedsak gjelder det myra Breimosen (Figur 30), vest for Storsand. Breimosen er et gammelt torvuttak og myrene rundt er ekstensivt grøftet for skogbruk. Grøftenettverket strekker seg nordover til Elgemyra, og både østover og vestover. Myrene drenerer ut i flere bekker.

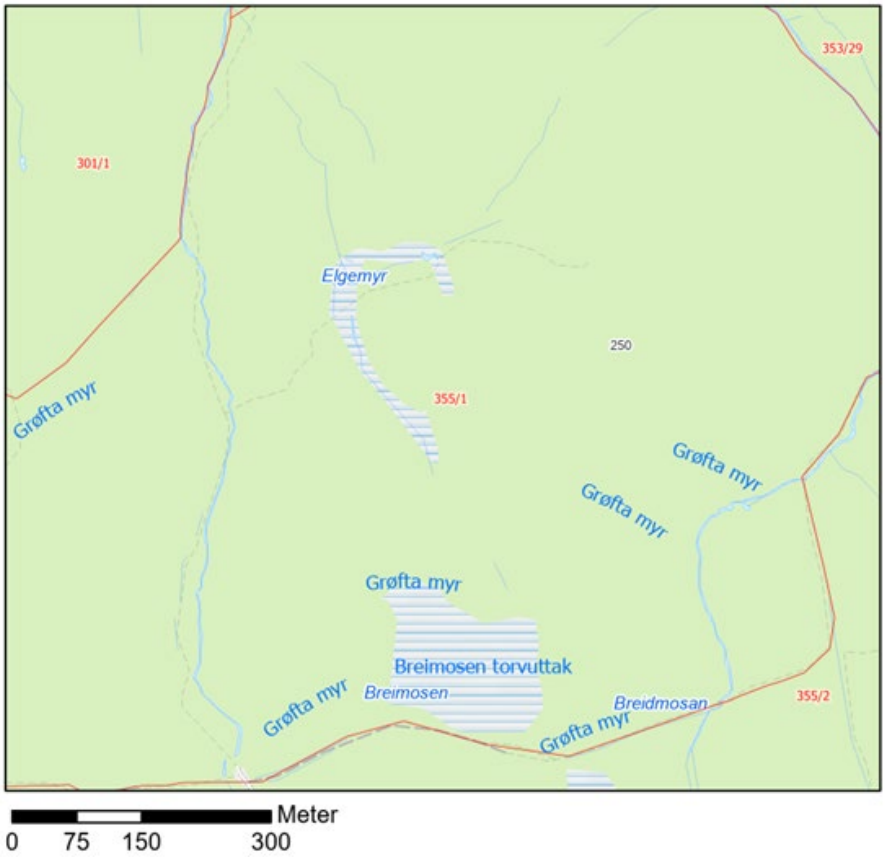

Figur 30. Breimosen. Flere av de grøftete myrene er ikke tegnet inn som myr i kartene. Kilde: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Verkensmåsan i Blåfjell naturreservat

Verkensmåsan (Figur 31), eid av Oslo kommune skal restaureres i 2022.

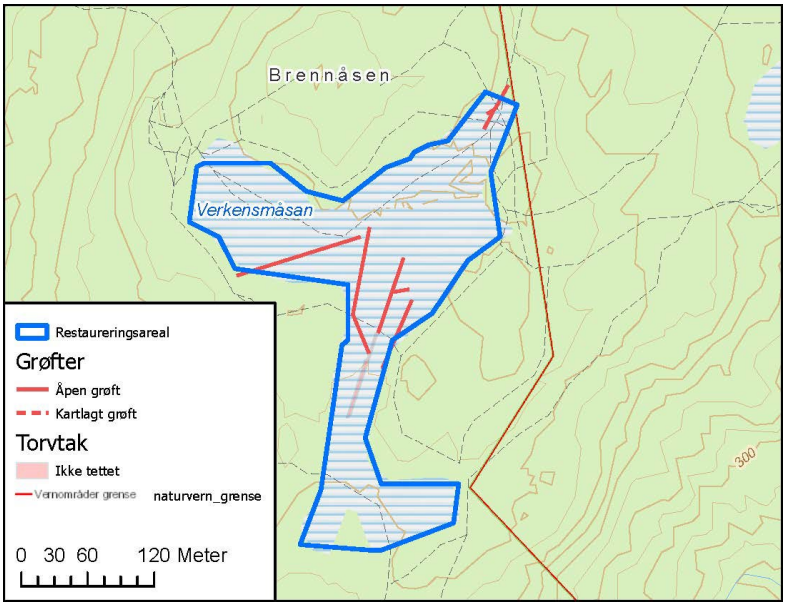

Figur 31. Verkensmåsan i Blåfjell naturreservat. Kilde: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

14.2. KANTSONER OG VASSDRAG

Naturtypen elvevannmasser, elver og bekker, står oppført som nær truet på Norsk Rødliste for naturtyper (2018)[270]. Inngrep i vassdrag og kantsoner opp gjennom årene har ført til at det mange steder er vanskelig å finne urørte vassdrag. Vassdragene i Asker er i hovedsak påvirket av urbanisering, veibygging, avløpsvann og landbruk. De mindre bekkene har de siste 150-årene vært utsatt for ødeleggelse, gjennom grøfting, bekkelukking, bakkeplanering, kanaliseringer og forbygninger[271, 272]. Mange av disse elvene og bekkene har et stort restaureringspotensial slik at de kan få tilbake sin funksjon som flomdemper og levested for plante- og dyrearter spesielt tilpasset disse naturtypene. Åpning av bekker, utvidelse av kulverter og biotopforbedrende tiltak i kulverter er viktig for å øke forholdene for livet i vann.

14.3. MARINE MILJØER

Ålegrasenger på bløtbunn eller tareskoger på hardbunn er aktuelle naturtyper å restaurere i marine miljøer.

[270] Dervo, B., Mjelde, M., Schartau, A. K. og Uglem, I. (alfabetisk) (2018). Elvevannmasser, Ferskvann. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet 17.12.2021. https://artsdatabanken.no/RLN2018/33

[271] *Forbygninger bygges ved elve- eller strandbredder for å hindre utgraving eller erosjon på grunn av vannstrømninger eller bølgeslag. Beskyttelsen bygges av betongmur, steinplastring eller lignende. Forbygning* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 17.12.2021 fra https://snl.no/forbygning

[272] Sabima. Vassdragsrestaurering. Hentet 17.12.2021. https://www.sabima.no/vassdragsrestaurering/

Måling av grøftedybde i tidligere grøftet myr. Foto: Merete Wiken Dees

15. NATUR OG MENNESKE

Foto: Merete Wiken Dees

15.1. NATUR OG FOLKEHELSE

Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Generelt har den positiv effekt på helsen vår og en befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og mulighet for flere år i produktivt arbeid[273]. Dette vil igjen ha en positiv påvirkning på samfunnsøkonomi og samfunnet for øvrig[274]. Å verne om naturen er derfor helt nødvendig for å ivareta livet slik vi kjenner det i dag, i tillegg til at det også gir betydelige velferdsgevinster til både individ og samfunn i et bærekraftig perspektiv.

[273] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

[274] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

Naturen som livsgrunnlag

Naturmangfold, helsefremmende arbeid og folkehelse berører de fleste samfunnsområder, og føre-var tilnærmingen er et bærende prinsipp i disse disiplinene; i planlegging av både miljø- og folkehelsetiltak skal vi være føre-var for å redusere risiko for helseskade og tap av naturmangfold. Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Befolkningens helse og livskvalitet er i stor grad påvirket av bakenforliggende faktorer, hvor ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat, og et trygt sted å bo er grunnleggende faktorer for å kunne leve et godt og anstendig liv. Dagens klimakrise, tap av naturmangfold, og endringer av økosystemer påvirker helsen vår fordi den utfordrer, og har potensialet til å opphøre, disse grunnleggende livsfaktorene[275]. Om så bare én av disse grunnleggende livsfaktorene skulle opphøre, slik som rent vann, vil det ha en svært negativ effekt på folkehelsen.

Naturens helsefremmende verdi

I tillegg til å være grunnlaget for alt liv på jorda har også naturen og naturmangfoldet en helsefremmende verdi, med stor betydning for fysisk aktivitet, trivsel og livskvalitet.

Inaktivitet er en av de ti store folkehelseutfordringene i Norge[276]. For inaktive vil selv en beskjeden økning i daglig aktivitetsnivå gi en betydelig helsegevinst i form av redusert sykdomsrisiko, bedre livskvalitet og økt funksjonsdyktighet i eldre år[277]. Fysisk aktive innbyggere er derfor et godt forebyggende folkehelsetiltak. Naturen spiller en viktig rolle som en arena for både tilfeldig lek, organisert aktivitet og egenorganisert aktivitet, der terskelen for utstyr og deltakelse er lav og hvor fokuset på konkurranse og prestasjon ofte er fraværende[278]. Dette tilrettelegger for bred inkludering av folk i alle aldre.

Mangfoldet i naturen er viktig for flere friluftsaktiviteter slik som jakt, fiske, høsting, sanking og båtliv. Samtidig kan friluftsliv også tilby en relativ lav grad av tilrettelegging hvor ferdsel i naturen da setter krav til egen kompetanse og vurderingsevne som bidrar til en følelse av mestring og personlig utvikling[279].

I tillegg til å gå tur i naturen for å få trim og bli i bedre fysisk form, går også nordmenn på tur for å oppleve naturens stillhet og fred, være ute i frisk luft, og oppleve landskapet og stemninger i naturen[280]. Naturen har nemlig en nytelses- og opplevelsesverdi i seg selv. Forskning viser at opphold i naturen, i rolig tempo og å sitte i ro, også kan gi god helseeffekt og livstilfredshet[281]. En dansk studie har vist at de som bor mindre enn 300 meter fra grønne områder er mer fysisk aktive, slankere, mindre stresset, har færre smerter, har færre psykiske problemer og fungerer bedre sosialt, enn de som bor mer enn en kilometer fra et

---

[275] World Health Organization (c2021): https://www.who.int/health-topics/climate-change#tab=tab_1
[276] Helsedirektoratet (2018), Folkehelse og bærekraftig samfunnsutvikling: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/folkehelse-og-baerekraftig-samfunnsutvikling/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf/_/attachment/inline/3bee41d0-0b38-4957-913e-bedad965e37a:a89f2b8d35a30992c90f2f4c4f872d2ffdd0abaa/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf
[277] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[278] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[279] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[280] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[281] Forskning.no (2020): https://forskning.no/forebyggende-helse-hogskulen-i-volda-partner/a-sitte-i-ro-i-skogen-kan-vaere-like-bra-for-helsa-som-a-lope-opp-en-fjelltopp/1755213?fbclid=IwAR1wxhD_J3BVp9kltf68celbxLkSXoGVLYnfLgQLjklr_dS8l3dX2gArFUU

grønt område[282]. I boligområder med god tilgang på grønne arealer opplever også færre ensomhet og mangel på sosial støtte[283]. I 2021 ble det publisert en studie i det anerkjente tidsskriftet the Lancet som anslår at mangel på nær tilgang til grønne arealer i europeiske byer kan føre til unødvendige dødsfall[284]. Studiet viste at om lag 43.000 mennesker dør som følge av mangel på nær tilgang til grønne arealer hvert eneste år i Europa. Undersøkelsen viser at også i Norge kunne menneskeliv vært spart dersom vi hadde flere grønne lunger i de største byene våre (Figur 32).

Figur 32. Faksimile fra NRK 13.10.2021

I folkehelsearbeidet er det et mål om å redusere sosial ulikhet og utenforskap. Naturen er en viktig bidragsyter i dette arbeidet da den i stor grad er en inkluderende og likeverdig møteplass hvor alle, uansett alder, kan finne en aktivitet som passer for dem. Hver for seg har både fysisk aktivitet og naturopplevelser en betydelig helsemessig verdi, og samhandlingen mellom disse gir friluftsliv og dens mangfold en unik positiv påvirkning på den enkeltes fysiske og psykiske helse.[285]

[282] Toftager, M m.fl. (2011) Distance to Green Space and Physical Activity. Journal of Physical Activity and Health, 2011, 8, 741 -749 © 2011 Human Kinetics, Inc.
[283] Maas m.fl. (2009) Morbidity is related to a green living environment https://jech.bmj.com/content/63/12/967
[284] Barboza, Evelise Pereira et al. Green space and mortality in European cities: a health impact assessment study. The Lancet Planetary Health, Volume 5, Issue 10, e718 - e730. https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(21)00229-1/fulltext

[285] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.

15.2. NATUR SOM UTVIKLINGSRESSURS FOR BARN OG UNGE

En rekke undersøkelser fra forskjellige land har vist at lek, ferdsel og opphold i natur har meget stor verdi for barn og unges utvikling. Naturen er jo ingen tilrettelagt lekeplass, men i stedet en arena hvor bare fantasien setter grenser for lek og utfoldelse. Naturmangfoldet gir liv til denne leken. De positive effektene som er påvist omfatter blant annet opplevelse av tilhørighet og personlig identitet, bedret konsentrasjonsevne, bedret refleksjonsevne og positive effekter på sosial samhandling, og utvikling av følelser og fantasi.[286] Parallelt stimulerer også naturen til fysisk aktivitet og lek som også bidrar positivt til utvikling av motoriske ferdigheter.[287] Naturen rommer ikke instrukser for handling, men gir et mangfold av muligheter.

Som følge av økende urbanisering og sentralisering vokser mange barn i dag opp uten større naturområder i sin umiddelbare nærhet. Norsk forskning viser at barn som bor med grøntområder innenfor 800 meter fra hjemmet er mer aktive både sosialt og fysisk.[288] Barn som bor nærme grøntområder, skoleområder, lekeplasser og idrettsanlegg deltar mer i ulike typer aktiviteter og leker mer med venner og jevnaldrende. Sammenliknet med barn i barnehager med ensformige uterom har barn i friluftsbarnehager bedre motorikk, koordinasjon og mindre konflikter med andre barn.[289] Sett i det perspektiv er det viktig å bevare grønne lunger i og ved boligområder. Grøntområder i byer som har et biologisk mangfold kan bidrar til å øke opplevelsesverdien. Det biologiske mangfoldet i slike områder vil være viktig både for barnas opplevelser og for deres kunnskap om natur og tilknytning til den. For eksempel er det ofte nettopp slike områder skoleklasser søker til i undervisningssammenheng. Verdien av å sikre barn gode oppvekstsvilkår kommer for øvrig til uttrykk i plan- og bygningslovens formålsparagraf, opplæringsloven, og folkehelseloven.[290]

15.2.1. NATUR I BARNEHAGER OG SKOLER I ASKER

Bærekraftig utvikling i skolen/barnehagen handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold er en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling.

Utdanning for bærekraftig utvikling er utdanningssektorens respons og oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling. Dette innebærer både driften av virksomhetene og det pedagogiske arbeidet med barn og unge. Bærekraftig utvikling, respekt for naturen og miljøbevissthet er en del av verdigrunnlaget i Rammeplan for barnehagen og overordnet del av læreplan for skolen.

---

[286] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[287] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[288] Nordbø, E.C. m.fl (2018). Neighborhood green spaces and facilities are related to activity participation among 8-year olds. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports.
[289] P. Grahn, K. Thoren, NMBU (2002) Barn, unge og livskvalitet, ISSN 0800-1669
[290] Norges offentlige utredninger (2004) Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven): https://www.regjeringen.no/contentassets/149bde12e1e24fe983663d38ec6d41e0/no/pdfs/nou20042004 0028000dddpdfs.pdf

Erfaringsbasert og utforskende læring legger et godt grunnlag for å utvikle barn og unges handlingskompetanse. Gjennom samarbeid med andre tjenesteområder og aktører vil barn og unge få økt kompetanse om klima og miljø, og mulighet til å bidra til en mer bærekraftig utvikling lokalt, nasjonalt og globalt.

Barnehagen/skolen står overfor flere utfordringer i arbeidet utdanning for bærekraftig utvikling. For å både sikre relevans for barna i barnehagen og elevene i skolen, må opplæringen og det pedagogiske arbeidet i skolen og barnehagen sees i sammenheng med Asker kommunes mål for å bevare naturmangfoldet. Barn og unges rett til medvirkning er et viktig prinsipp i arbeidet med bærekraftig utvikling. Det er avgjørende at undervisning for bærekraftig utvikling bidrar til fremtidshåp med reelle handlingsalternativ og mulighet til å bidra.

Foto: Merete Wiken Dees

Alle barnehager og skoler i Asker skal styrke fokuset på bærekraftig utvikling i sine planer[291]. Læring knyttet til naturmangfold kan inngå i en rekke fagområder og fag og gir et godt utgangspunkt for erfaringsbasert læring. Kompetanseplan for oppvekst inkluderer flere relevante tilbud for lærere i barnehagen og skolen. Eksempler på dette er nettverk om Matvinn, skolehager og grønne klasserom og kurs som f.eks. *Levende vassdrag* og *Livet i fjæra*. Felles for tilbudene i kompetanseplanen er fokuset på å gi barn og unge muligheten til å bidra til mer bærekraftige løsninger i eget lokalsamfunn.

I tillegg skal alle barnehager og skoler gradvis sertifiseres med Grønt flagg[292]. Grønt flagg bidrar til en systematikk i arbeidet med miljø og bærekraftig i den enkelte barnehage og skole.

Det finnes en rekke gode ressurser barnehagene og skolene kan ta i bruk i arbeidet med naturmangfold. Eksempler på dette finnes blant annet på etablerte ressurser som miljolare.no og naturfag.no.

15.3. ENDRINGSBLINDHET

Vi vet at økosystemene gradvis svekkes over hele verden og at opp mot en million plante- og dyrearter står i fare for å dø ut. Allikevel sliter vi med å snu denne utviklingen. Vi legger ikke nødvendigvis merke til de gradvise endringene som skjer i naturen. Vi mennesker husker naturen fra vår egen tid og blir lurt til å tro at det er standarden for hvor mangfoldig den kan være. Referansepunktet vil skifte fra generasjon til generasjon. Hver generasjon vil bruke bildene de husket som barn som en standard for hva som er normalt. Det blir den nye målestokken og grensene for hva vi forstår med at *vill natur* forskyves. Dette kalles for *shifting baseline syndrome* eller *endringsblindhet*.

Et eksempel er mengden døde trær i skogen[293]. En tredjedel av alle arter i skogen lever i og av døde trær. Siden 1920 har mengden død ved blitt tredoblet, men samtidig er dagens mengde av dødt trevirke bare en femtedel av hva den var før menneskene begynte å påvirke skogen.

Endringsblindhet handler ikke om at vi skal rygge flere hundre år tilbake i tid. Bevissthet rundt endringsblindhet handler om at vi må ha riktig referansepunkt når vi gjør opp status for naturen og hvor naturens tålegrense ligger.

Naturhistorie på timeplanen, flere grøntområder i byene og mer bruk av fritiden vår i naturen kan være med på å motvirke innskrenkede referansepunkter.

[291] Asker kommune. Handlingsprogram 2021-2024. s. 93.
[292] Asker kommune. Temaplan *Handling mot klimaendringene 2021-2033.* s 24.
[293] Thygeson, A. S., Endringsblindhet. https://blogg.forskning.no/insektokologene/endringsblindhet/1319194

16. KOMMUNENS ROLLE

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn.

Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike avdelingene. I det følgende har flere virksomheter og avdelinger i kommunen gitt en oppsummering av hva de gjør for å ivareta naturmangfoldet og hvilke utfordringer og forbedringsområder de har. Kapittelet er delt opp i kommunal saksbehandling og forvaltning, drift og skjøtsel.

16.1. KOMMUNAL SAKSBEHANDLING

Kommunene har gjennom plan- og bygningsloven hovedansvaret for å disponere arealene i Norge. Dette er en viktig og sentral rolle i arbeidet med å ivareta naturmangfoldet.

16.1.1. NATURMANGFOLD I *SAMFUNNSUTVIKLING*

Det er flere avdelinger innenfor Samfunnsutvikling som har ansvar og oppgaver som omfatter eller berører naturmangfold: Kommuneplan, reguleringsplan, byggesak inkludert tilsyn og ulovlighetsoppfølging, oppmåling, delesak og seksjonering, analyse og geodata, juridiske og administrative tjenester.

Alle kommunale planer skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Viktige forutsetninger for å få til gode planprosesser er et godt kunnskapsgrunnlag, god dokumentasjon og åpenhet i planprosesser som leder fram til vedtak.

Kommunen har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet. Kommunene har også en viktig rolle i å sikre kvaliteten på private planforslag som legges ut til offentlig ettersyn.

Planavdelingen har ikke en egen rutine kun for naturmangfold, men naturmangfold er innarbeidet i planrutinene. Temaet er alltid med i samrådsmøter og oppstartsmøter. Forslagsstiller skal alltid svare ut NML §§8-12 i planforslaget sitt og plan skal alltid skrive om naturmangfold i saksfremlegget. Det kreves naturkartlegging i områder som ikke tidligere er kartlagte. Dersom det gjøres registrering av biologisk mangfold i et planområde, blir det et diskusjonstema videre om hensynssoner og reguleringsbestemmelser, som skal ivareta naturverdiene.

Statsforvalteren har et særlig ansvar for å følge opp at kommunen har ivaretatt naturmangfoldet, og når planen legges ut til offentlig ettersyn kan Statsforvalteren komme med merknader.

I reguleringsvedtakene som legges frem for politisk behandling skal planens forhold til naturmangfoldloven alltid omtales.

Det er også praksis for sjekk og ivaretakelse av naturmangfold i byggesaker. Tiltaket skal alltid vurderes opp mot §§ 8-12. Det bygger på naturmangfoldloven (nml.) § 7, hvor det framgår at alle vedtak skal bygge på prinsippene i nml. §§ 8–12, og at det skal fremgå av beslutningen/vedtaket hva som er gjort for å ivareta disse prinsippene. Dette gjelder spesielt

i saker hvor det søkes om dispensasjon. I saker som oversendes Statsforvalteren for uttalelse, blir dette også sjekket ut av Statsforvalteren.

I byggesaker benyttes kart (naturbase og artskart) for å gjøre søk etter prioriterte arter, rødlistede arter eller utvalgte naturtyper, som kan være i konflikt med det omsøkte tiltaket. Er det behov for mer informasjon ber kommunen om at tiltakshaver kommer med en redegjørelse, eller dokumentasjon fra fagkyndig biolog.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Det er noen utfordringer i saksbehandling av naturmangfold i dag. Én utfordring er manglende naturkartlegging. Det er ikke foretatt naturkartlegging i forbindelse med eksisterende byggeområder i eldre kommuneplaner (for de tre respektive tidligere kommunene Asker, Hurum og Røyken) og det blir heller ikke foretatt naturkartlegging av nye byggeområder før de legges ut i forslag til ny kommuneplan. Det er vanskelig å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages viktig biologisk mangfold. I tillegg kan lokaldemokratisk vilje og/eller utbyggingspress fra grunneiere og utbygger gjøre det vanskelig å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold.

En annen utfordring er at det i liten grad vurderes behov for sammenheng i områder med viktig biologisk mangfold (spredningskorridorer). Slitasje på viktig natur som ligger i eller nær utbyggingsområder samt i områder med mye ferdsel kan også være et problem. Hvor mye slitasje som tåles, bør vurderes i naturkartleggingen og skjøtselsanbefalinger bør også fremkomme.

Det er behov for gode rutiner og en økt forståelse og kompetanse på naturmangfold både internt blant ledelse, planleggere og byggesaksbehandlere, blant politikere og utbyggere.

Dette kan vi oppnå for eksempel gjennom å:

- utarbeide en opplæringsplan for nyansatte, og deltagelse på interne og eksterne kurs. Temaer kan blant annet være å øke forståelsen for behov for buffersoner, naturens toleranse for slitasje og behovet for sammenhengende naturområder.
- utarbeide gode maler og rutiner for både plansaker og byggesaker, blant annet rundt vurderinger etter naturmangfoldloven og kontroll av situasjonskart og situasjonsplaner
- tilgjengeliggjøre all informasjon om natur og naturtyper i Askerkart.
- utarbeide informasjon til ansvarlig søker/utbygger (informasjon på nett og inn i rutiner, blant annet for oppstartsmøter)
- utarbeide konkrete og tydelige reguleringsbestemmelser. (Det er blant annet behov for å oppdatere standard reguleringsbestemmelser i kommunens planpakke).
- sørge for at skjøtselsplaner er konkrete og tydelige, og lagres på ett sted slik at de er lette å finne
- utarbeide arealregnskap

16.1.2. FAGANSVARET FOR NATURMANGFOLD LIGGER I *MILJØ OG SAMFERDSEL*

Selv om tjenesteområde Samfunnstjenester hovedsakelig jobber med forvaltning og drift, ligger også fagansvaret for miljø, klima og natur her. Det betyr at tjenesteområdet har en viktig rolle også i saksbehandlingen av saker som innebærer en påvirkning på naturen. Hovedansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk i

virksomheten Miljø og Samferdsel, men også virksomheten Vann og Vannmiljø har en rolle i å ivareta naturmangfold i den kommunale saksbehandlingen.

Avdeling for Natur, miljø og landbruk i virksomhet for Miljø og samferdsel har fagansvar for naturmangfold i kommunen. Avdelingen har 0,5 årsverk med oppgaver dedikert til naturmangfold. Det budsjetteres årlig mellom 100-130 000 kr til naturmangfold. I tillegg mottar avdelingen i underkant av 100 000 kr årlig i støtte fra Miljødirektoratet og Statsforvalteren til bekjempelse av fremmede arter, samt skjøtsel av truede arter og naturtyper.

I saksbehandlingen gjør avdelingen i tillegg vurderinger av de miljørettslige prinsippene der dette er en aktuell problemstilling. Dette gjelder bl.a. jordlovsaker, skoglovsaker, konsesjonssaker, motorisert ferdsel i utmark, viltloven, saker etter havne- og farvannsloven og plan- og byggesaker som berører natur.

Ved forberedelse av saker som skal opp til politisk behandling i Utvalg for Samfunnstjenester har avdelingen ansvar for å belyse forhold som kan påvirke naturmangfoldet i den enkelte sak.

Avdelingen gir i dag veiledning til andre avdelinger og private tiltakshavere om naturmangfoldloven, skjøtsel og tiltak for å ivareta naturtyper, sjeldne arter, prioriterte arter, utvalgte naturtyper, rødlistede arter og fremmede, uønskete arter. Det er i dag begrenset hvor mye kapasitet kommunen har til slikt informasjonsarbeid, og mye av veiledningen går på å henvise til annen informasjon.

Samrådsmøtene som *Samfunnsutvikling* holder, er en arena for utveksling og bruk av naturkunnskap.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig. Det har vært et høyt fokus på blant annet klimaarbeidet i kommunen, mens arbeidet med naturmangfold har kommet litt i bakgrunnen. Naturkrisa og klimakrisa er to sider av samme sak og må løses samlet. Det er derfor viktig at det settes av tilstrekkelig med ressurser til å håndtere begge to.

16.1.3. NATURMANGFOLD I *VANN OG VANNMILJØ (VOV)*

VOV har et ansvar for at hensynet til livet i vann ivaretas i arealplaner og i andre politiske saker som kan ha en påvirkning på vannkvalitet. Representanter fra VOV deltar derfor ofte i samfunnsutvikling sine samrådsmøter for å sørge for at hensynet til vannmiljø blir ivaretatt i planene.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Dessverre ser vi ofte at vannmiljø (vannforskriften og vannressursloven) ikke er godt nok ivaretatt og noen ganger helt glemt i arbeidet med arealplaner. Det er derfor viktig at kommunen jobber mer på tvers, slik at alle virksomheter får en bedre forståelse av hva dette arbeidet innebærer.

16.2. FORVALTNING, DRIFT OG SKJØTSEL

Ansvaret for forvaltnings-, drifts- og skjøtselsoppgaver ligger til ulike virksomheter innenfor tjenesteområdet Samfunnstjenester. Selv om det kun er avdeling for Natur, miljø og landbruk, som har som en av sine kjerneaktiviteter å ivareta naturmangfoldet, må flere av de andre virksomhetene og avdelingene innenfor samfunnstjenester også ta naturhensyn i sin daglige drift. Dette er beskrevet under. Det er Asker drift som utfører mange av kommunens driftsoppgaver på oppdrag fra ulike avdelinger. Avdelingen utfører bla flere skjøtseloppgaver på kommunale områder. Asker drift er en utføreravdeling og ansvar for ivaretagelse av naturmangfoldet ligger hos avdelingene som bestiller oppdragene.

16.2.1. MILJØ OG SAMFERDSEL

Avdeling for Natur, miljø og landbruk har ansvar for forvaltning og drift av kommunens eiendommer. Mesteparten av skjøtsel på egen eiendom (gressklipping, beskjæring mm.) berører ikke verdifullt naturmangfold i stor grad, men skjøtsel kan også være nødvendig for å ivareta naturmangfoldet i mange tilfeller. Eksempler på slik skjøtsel er tynning av skog, hindre gjengroing av kulturlandskap, slått av blomsterenger og fjerning av uønskede planter. Noe skjøtsel på kommunal grunn utføres også gjennom frivillige krefter som bla Naturvernforbundet, idrettslag, velforeninger og andre organisasjoner.

Luking av fremmede arter i slåttengen på Hvalstrand. Foto: Merete Wiken Dees

Egne midler brukes hovedsakelig til skjøtsel av askekallene, til å bekjempe fremmede uønskete arter og til skjøtsel av viktige naturtyper i kommunale friområder. De gamle slåttemarkene eller kalktørrengene, som har et stort naturmangfold knyttet til seg, på Kojatangen, Hvalstrand, Kuodden og Elnestangen er eksempler på friområder der kommunen prioriterer å rydde kratt og drive slått.

Avd. for Natur, miljø og landbruk, ved skogbruksrådgiver, har også ansvaret for driften av kommuneskogen. Innenfor Markagrensa er det meldeplikt på hogst og skogbrukssjefen behandler hogstmeldinger, utfører befaringer og lager vedtak om hogst. I privateid skog utenfor Markagrensa kontrollerer kommunen en viss andel hvert år. I tillegg behandler kommunen søknader om tilskudd, bygging av skogsbilveier og bruk av skogfondmidler, både innenfor og utenfor Markagrensa. Skogbruksansvarlig er rådgiver for skogeiere innen skogbruksrelaterte spørsmål.

Avd. for Natur, miljø og landbruk har også ansvaret for viltforvaltningen i kommunen. Kommunen er et viltorgan og en del av den offentlige viltforvaltningen. I viltforvaltningen er det følgende organer: departementet, Miljødirektoratet, statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunen. Det som setter rammene for forvaltningen, er lov om forvalting av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov om jakt og fangst av vilt (viltloven). Formålsbestemmelsen i viltloven, «Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares», danner sammen med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven (§ 4 – 14) en solid basis og rettesnor for forvaltningen.

I tillegg til de to nevnte lover, brukes også disse forskriftene under arbeidet og når vedtak skal fattes:

- Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst
- Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark
- Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort
- Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene

Kommunen er ansvarlig for de offentlige verdiene knyttet til hjortevilt, som jakt og friluftsliv, naturmangfold, påkjørsler og andre skader. I praksis betyr dette at kommunen etter de lover og forskrifter som omhandler viltforvaltning blant annet skal utarbeide målsettinger for forvaltning av hjorteviltet, arbeide for å sikre bærekraftige hjorteviltbestander, fastsette minsteareal for jakt på hjortevilt, tildele fellingstillatelser på rådyr, elg og hjort, godkjenne vald, bestandsplaner og bestandsplanområder, arrangere jegerprøveeksamen, samarbeide med grunneiere om organisering av utmarka, behandle søknader om skadefelling, ivareta jaktrettshavernes rettigheter, administrere kommunalt viltfond, stå for kommunale ettersøk, fallviltgrupper og skadefellingslag, ta vare på innlevert fallvilt, ta CWD prøver av hjortevilt og rapportere fallvilt og fellingsresultat til hjorteviltregisteret og SSB. Kommunen, ved viltforvaltningen, gjør altså mange oppgaver som påvirker naturmangfoldet, både på kort og lang sikt. De fleste frister og rapporteringer er knyttet til høstbart vilt, men den viktigste langsiktige samfunnsoppgaven er å ivareta viltets leveområder, trekkruter og dermed også naturmangfoldet i disse.

De kommunale veiene forvaltes av avdeling for samferdsel. Naturmangfold påvirkes på flere måter i dette arbeidet:

- **Kantslått.** Ved kantslått klippes det 1 meter inn i grøften av hensyn til trafikksikkerhet. Kantslått påbegynnes fra rundt 20.juni. Det tar så mange uker å slå langs alle veiene i kommunen, at det av praktiske grunner ikke lar seg gjøre å vente til alt blomstrer av. Rundt skoler og mye brukte skoleveier slås det to ganger, samt ved resten av veinettet der det vokser mye. Det brukes ikke sprøytemidler i tettsteder og langs veier.

- **Salting.** I Asker sør (gamle Røyken og Hurum) saltes hovedveiene der det går buss, men salting skal fases ut til fordel for fastsand og det er derfor færre steder som saltes for hvert år. Asker nord (gamle Asker) saltes ikke.

Samferdsel gjennomfører også prosjekter og tiltak som er positive for naturmangfoldet. Det legges blant annet til rette for pollinatorer og det er etablert bievennlig blomstereng i rabatten ved Alfheim i Asker sentrum. Denne ble etablert våren 2020 og skal videreføres i 2021. Våren 2021 ble det satt opp insektshotell og humlekasser i Asker sentrum, Sætre og Spikkestad.

I tillegg skal det innføres smartbelysning på alle nyanlegg for å redusere lysforurensing (økologiske effekter av kunstig belysning). Alle nye veilysarmaturer skal ha innebygget nattsenking og gulhvit fargetemperatur (3000K) for alle nye veilys. Gulhvitt lys oppleves som mindre kunstig og har ikke samme påvirkning på naturmangfoldet som LED lys som har mer blåtoner i seg.

Utfordringer og forbedringspunkter

Den største utfordringen når det gjelder naturmangfold i miljø og samferdsel er mangelen på ressurser til å kunne drive skjøtsel av naturtyper. Vi må ofte belage oss på statlige tilskuddsmidler. Kommunen søker årlig om tilskudd til skjøtsel fra nasjonale tilskuddsordninger. Mengden tilskuddsmidler er begrenset og varierende, og gjør arbeidet med skjøtsel lite forutsigbart.

Når det gjelder håndtering av vegetasjon langs veier kan rutinene videreutvikles for å ivareta naturmangfoldet bedre. Et eksempel er å kartlegge veikantene og innføre rutiner for senere kantklipp i spesielt næringsfattige og blomsterrike områder. I dag gjøres det heller ikke vurderinger med tanke på spredning av fremmede arter i forbindelse med kantslått.

Fjerning av rynkerose ved Verksøya naturreservat. Foto: Merete Wiken Dees

16.2.2. VANN OG VANNMILJØ

Virksomhet «Vann og vannmiljø» i Asker kommune har som oppgave å forvalte og utvikle vann- og avløpsinfrastrukturen på en slik måte at innbyggere får rent vann i springen og at avløpsnettet fungerer som det skal, uten utslipp til naturen. Ved å få kontroll over overløpsutslipp og sørge for et tett ledningsnett, bidrar virksomheten til bedre vannkvalitet i vannforekomstene, noe som også bedrer levevilkår for organismer i vann. Mange naturverdier er knyttet til vannforekomstene, både i ferskvann og i saltvann og kommunene er en viktig sektormyndighet i vannforvaltningen. Den regionale vannforvaltningsplanen ligger til grunn for kommunens arbeid.

VOV har et ansvar for å hensynta naturmangfoldet ved gravearbeid i forbindelse med kommunale vann- og avløpsledninger. Asker har etter hvert fått gode erfaringer med no-dig-rehabilitering. Det er en effektiv og skånsom måte å rehabilitere rørene på, men den viktigste gevinsten for naturmiljø er nettopp at vi unngår mye graving – og dermed sparer eksisterende vegetasjon og trær.

Utfordringer og forbedringspotensiale

Det er varierende kunnskap om naturmangfold i Vann og vannmiljø. For å heve kunnskapsnivået, kan det være aktuelt med følgende:

- Øke forståelse på naturmangfold generelt og viktighet av buffersoner langs vassdrag.
- Bli kjent med og ta i bruk rutinene som er utarbeidet for miljøgjennomgang for små anleggsprosjekter.
- Sikre at flytting av masser ikke fører til spredning av miljøgifter og fremmede arter.

16.2.3. PROSJEKT OG UTVIKLING

Prosjekt og utvikling (PRU) er Asker kommunes prosjektenhet, og gjennomfører alle kommunens større bygg- og anleggsprosjekter. Bygge- og anleggsprosjekter kan påvirke naturmangfoldet negativt på flere måter. Den største påvirkningen er den gradvise bit for bit nedbyggingen av natur, som ofte skjer når vi bygger nye bygg, anlegg og infrastruktur (som bruer, vei og vann og avløp). I tillegg kan forurensning og avrenning fra byggeplass påvirke både naturmangfoldet og vannkvalitet i nærliggende bekker osv. PRU sine bygge- og anleggsprosjekter legger også beslag på mye ressurser og fører til flytting av store mengder masser. For å sikre at dette ikke påvirker naturmangfoldet negativt er det blant annet viktig å sikre at flytting av masser ikke fører til spredning av miljøgifter og fremmede arter, velge torvfri jord og velge kortreiste masser og naturstein samt miljøsertifiserte byggematerialer, som ikke bidrar til avskoging eller annen naturødeleggelse. Det er blant annet totalforbud mot tropisk tømmer.

Naturmangfold i prosjektstyringen

I alle av virksomhetens prosjekter er prosjektleder ansvarlig for

- at krav til miljøstyring oppfylles, ref. ISO 14001
- å følge aktuelle lover og forskrifter
- å oppfylle miljøkrav fra oppdragsgiver som beskrevet i oppdragsavtale eller styringsdokument.

Et prosjekt kan deles i tre faser: tidligfase, prosjekteringsfase og gjennomføringsfase. I alle disse fasene står hensyn til naturmangfold og miljø sentralt.

Tidligfase

Tidligfasen defineres som perioden fra et behov oppstår fram til ferdig forprosjekt og en eventuell beslutning om startbevilgning for gjennomføring av byggeprosjektet. Det er viktig at miljøaspektene identifiseres så tidlig som mulig i prosjektet. Natur må være en viktig premiss allerede før man begynner med mulighetsstudier. Hensyn til naturmangfold kan påvirke både lokaliserings- og tomtevalg og konsept for energi og materialer, og må derfor vurderes tidligst mulig, før lokalisering eller trasé velges og selve prosjekteringen begynner.

Det er i den tidlige fasen de viktigste valgene gjøres, og hvor naturverdier lettest kan bevares eller sikres. Det er på dette stadiet at vi enkelt kan finne alternativer (lokaliseringer/traseer), dersom det er viktige naturverdier som blir berørt av prosjektet.

I forprosjekt og videre i detaljprosjekteringsfasene i byggeprosjektene utarbeider prosjektleder en miljøoppfølgingsplan og fastsetter miljømål og miljøkrav til prosjekterende eller totalentreprenør. Dette er et krav i alle byggeprosjekter større enn 250 m^2. I anleggsprosjektene bør det også utarbeides en miljøplan dersom prosjektene er store og/eller miljøgjennomgangen viser at det er mange og omfattende miljøaspekter som må følges opp. (Dersom det er et lite prosjekt uten miljøplan kan miljøkrav skrives direkte inn i kapittelet om miljø i konkurransegrunnlaget.)

Miljøplanen skal omfatte vurderinger rundt naturmangfold, som for eksempel:

- Er det registrert viktige arealer eller elementer for biologisk mangfold i anleggsområdet? Skal det eventuelt stilles krav om sikring av vegetasjon eller biologisk mangfold i byggefasen?
- Er det registrert, eller er det mistanke om fremmede arter i anleggsområdet? Skal det stilles krav om sikring mot uønsket spredning i byggefasen? Behov for krav om revegetering kun med stedegne planter og trær?
- Ligger anleggsområdet i, eller i tilknytning til hensynssoner eller LNF-områder?
- Er det tilstrekkelig avstand til vassdrag/bekker?

Prosjekteringsfasen

I prosjekteringsfasen skal miljømål og miljøkrav innarbeides i konkurransegrunnlaget til entreprenør. Biologisk mangfold, og særlig kantvegetasjonen langs vassdrag, skal sikres mot inngrep og forstyrrelser, både i bygge– og driftsfasen, for eksempel ved å unngå å spre fremmede arter og ved å unngå anleggsaktivitet i hensynssoner, LNF-områder, våtmarker og ferskvannsystemer. Tiltak kan for eksempel være å sikre vernede trær, sette restriksjoner på arbeidet for ikke å påvirke fugler i hekketiden, eller fisk i gytetiden, unngå unødige sår i naturen ved å sette begrensninger på hvor anleggskjøretøy kan kjøre eller byggematerialer kan lagres, unngå bruk av masser som er forurenset med fremmede arter eller tiltak for å minimere utslippsrisiko til vassdrag og ivaretakelse av kantvegetasjon.

Gjennomføringsfasen

I gjennomføringsfasen gjennomfører entreprenør miljøtiltak i henhold til miljøoppfølgingsplanen (MOP) eller miljøplan (anlegg). Miljøtiltak med innvirkning på

naturmangfold kan dreie seg om materialvalg, håndtering av masser med fremmede plantearter, unngå inngrep i eller nær vassdrag osv.

Virkemidler

Viktige ressurser under styring av prosjektene er beskrivelsene av miljøprosessene som skal følges i alle prosjekter. Det er utarbeidet rutiner for håndtering av flere problemstillinger innen naturhensyn i prosjektene, for eksempel for håndtering av masser med fremmede plantearter.

I tillegg kan forbildeprogrammer og miljøsertifisering benyttes for å sikre bærekraftige leveransekjeder samt ivaretakelse av naturhensyn i prosjektene. Dette gjelder først og fremst for bygg, men også for område- og byutvikling.

Asker kommune er partner i FutureBuilt-programmet, som er et innovasjonsprogram og utstillingsvindu for de mest ambisiøse aktørene i byggenæringen. Fra 2010 til 2020 var fokuset på klimavennlige bygg, men i 2021 utviklet FutureBuilt nye kriterier som dekker et bredt spekter av temaer, inkludert naturmangfold. Kriteriene for naturmangfold inkluderer blant annet krav til naturkartlegginger, bekjempelse av fremmede arter, byggets fotavtrykk og plassering, «ombruk» av trær, planter og jord, sikring av verdifulle leveområder, bruk av stedegne planter og riktig skjøtsel.

Det er også benyttet miljøsertifisering i flere nye bygg i kommunen. Sommeren 2019 ble Sydskogen skole det første skolebygget i Norge som er sertifisert etter Svanemerkets miljøkrav. Torvbråten skole, stod ferdig i januar 2021 og er også svanemerket.

Hurum Helsehus er BREEAM Excellence sertifisert og stod ferdig høsten 2021. Her har prosjektet hatt høye ambisjoner på økologi. Sentralt for prosjektet har vært å bevare en del av stedegen vegetasjon og heve tomtens økologi blant annet med vannspeil og anleggelse av blomstereng med NIBIOs frøblanding og rødlistearter.

BREEAM setter strengere krav til natur og økologi, enn kravene som stilles i norsk lovverk. Dette er krav til valg av tomt, ivaretakelse av verdifullt naturmangfold og forbedring av tomtens økologi og langvarig forvaltning. Svanemerket stiller foreløpig ikke tilsvarende krav til natur og økologi, men deres krav til materialvalg er viktige for å unngå naturødeleggelser ved uttak av ressurser.

Utfordringer og forbedringspotensiale

Naturhensyn i tidligfase

Selv om Asker kommune har ambisiøse mål for miljø og hensynet til naturmangfold står høyt på agendaen i PRU, er det et forbedringspotensial. Overordnet bør natur og biologisk mangfold være en sentral føring før det gjøres valg om lokalisering eller trasé. Dette bør vurderes i nært samarbeid med samfunnsutvikling. Dernest bør den første tidligfase-miljøgjennomgangen legge langt sterkere vekt på økologi og naturmangfold. I dag skjer naturmangfoldkartlegginger ofte ikke før rett i forkant av utarbeidelse av kontraktgrunnlag og det vil da være mer ressurs- og kostnadskrevende å gjøre endringer i prosjektet. Det bør derfor bli rutine å kontakte Asker kommunes naturmangfoldansvarlige så tidlig som mulig i prosjektet og en befaring av tomtealternativ bør gjennomføres sammen med en ressurs med biologikompetanse.

Hensynet til vassdragsnatur og kantvegetasjon må også tidlig inn i prosjektet. Det bør bli strengere krav til inngrep og aktivitet langs vassdrag, både for å bevare mer av den opprinnelige kantvegetasjonen og for å sikre og skjerme vassdrag og viltkorridorer under og

etter anleggsfase. Prosedyrene for ivaretakelse av den sårbare/viktige kantvegetasjonen bør oppdateres.

Det bør også stilles krav om restaurering av og kontroll av riggplasser i god tid etter at området er forlatt (fremmede arter ser vi først i årene etterpå).

Et viktig punkt er at fokuset på arealeffektivitet og sambruk bør bli sterkere. De mest miljøvennlige byggene er de som ikke bygges.

Materialvalg

Særlig under materialvalg, er det stort rom for å utvide miljøkravene. Det bør innføres tydeligere prosedyre og retningslinjer for dokumentasjon av sporbare leveransekjeder for særlig naturstein og trevirke. Det er viktig å følge opp og kontrollere leveransekjedene. Når det gjelder f.eks. trevirke er det ikke nok å bare stille krav om miljøsertifisering, men innkjøper må også se på leveransekjedene og kunne dokumentere at det vi får levert er avvirket og produsert i tråd med våre natur, miljø og bærekraftskrav.

En åpenbar mangel i dagens system er at det ikke er forbud mot innkjøp av torv til prosjektene. Det er som regel mål om massebalanse, men som vekstlag trengs det ofte et topplag. Dette kjøper entreprenøren inn uten at det stilles konkrete miljøkrav til anskaffelsen. Asker kommune har krav til at massene skal være garantert fri for fremmede arter, men den slags dokumentasjon er ofte vanskelig å oppdrive.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/07146-1

Saksbehandler
Christine Nesse

Behandles av	**Møtedato**
Ungdomsrådet	25.05.2023
Utvalg for oppvekst	30.05.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunedirektøren legger med dette frem tilstandsrapporten for grunnskolen i Asker kommune 2022.

Hensikten med den årlige tilstandsrapporteringen er at skoleeier kjenner kvaliteten i opplæringen og kan ha dette som utgangspunkt for drøfting og planlegging av videre utvikling.

Tilstandsrapporten viser i hovedsak analyser av resultater på kommunenivå. Der det er relevant, er det gjort sammenligninger med Bærum og Drammen kommune, og med resultater på nasjonalt nivå. Alle skolene har utarbeidet sin lokale tilstandsrapport som er analysert og drøftet i lederdialog. Lokal tilstandsrapport for hver av de 40 skolene er vedlagt saken.

Temaene som omhandles i tilstandsrapporten er blant annet lærertetthet, tilpasset opplæring og spesialundervisning, særskilt språkopplæring, læringsmiljø, læringsresultater og gjennomføring av videregående opplæring. I tillegg beskrives tiltak for å styre og følge opp skolens arbeid.

Tilstandsrapporten viser at elevene i askerskolen har faglige resultater som ligger jevnt over det nasjonale gjennomsnittet. Lærernormen for lærertetthet er ivaretatt. Andel lærertimer som går til spesialundervisning er høyere enn nasjonalt nivå. Andelen som gjennomfører og består videregående ligger stabilt over nasjonalt nivå.

Kommunedirektøren mener at tilstandsrapporten viser god utvikling, og synes det er særlig positivt å se at resultatene knyttet til læringsmiljø er forbedret. Tilstandsrapporten viser at de ansatte i askerskolen jobber godt, og at elevens trivsel og utvikling har vært ivaretatt også i pandemiperioden.

Tilstandsrapporten viser likevel at det fortsatt er områder som må forbedres og utvikles. Det er en rekke støttesystemer og pågående prosjekter som skal bidra til å opprettholde og øke kvalitet og kompetanse i alle ledd i askerskolen. Kommunedirektøren mener dette på sikt vil føre til at askerskolen vil utvikle seg ytterligere og bidra til at alle elevene opplever en trygg og meningsfull skolehverdag.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Det følger av opplæringsloven § 13-3 e at kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen og ha et system for å følge opp resultatene.

Det er tidligere vedtatt en innretning for tilstandsrapporteringen og hvordan dialogen med elever, foreldre og ansatte skal gjennomføres. Den enkelte skole analyserer sine resultater og drøfter dem i personalet, FAU, SU og i elevråd. Resultatene er også utgangspunkt for den årlige lederdialogen mellom kommunalsjef og skolens ledergruppe. Her vurderes ofte skolens resultater opp mot kommunalt nivå. Skolene har imidlertid ulike forutsetninger, for eksempel når det gjelder sosioøkonomiske faktorer. Den viktigste analysen er derfor rundt skolens egne resultater over tid. Mer om den enkelte skole kan leses i vedlegg 2, Lokale tilstandsrapporter for grunnskolene i Asker 2022.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Saken er særlig relevant for sosial og økonomisk bærekraft. Sosial bærekraft fordi god utdanning forutsetter tydelige og kvalitetssikrede rammer for opplæringen for barn og unge. At undervisningen er variert, tilpasset og foregår i trygge læringsmiljø fremmer elevens fysiske og psykiske helse, og øker sannsynligheten for et aktivt liv hvor man deltar i samfunn og arbeidsliv. At unge mennesker fullfører videregående opplæring har stor økonomisk betydning, både for det enkelte individet og for samfunnet.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering

Etter kommunesammenslåingen 1.1.2020 omfatter askerskolen 40 skoler: 27 barneskoler med SFO, 12 ungdomsskoler og den alternative skolen. Det har vært betydelig forskjell mellom de tre tidligere kommunene med tanke på skoleeierfunksjonen og hvilken støtte som var tilgjengelig for skolene i deres faglige utvikling og i saksbehandling. Fra høsten 2019 har skolene hatt felles skoleledermøter og inngått i samme skolefaglige satsinger.

Innføringen av ny læreplan har siden da hatt høy prioritet. Dette har gitt skolelederne god anledning til å utveksle erfaringer, drøfte ledelsesgrep og analysere egne skolers ståsted. I denne satsingen har askerskolen hatt et tett samarbeid med flere ressurssentre og aktører innen høyere utdanning, blant annet Universitetet i Oslo og Høgskolen i Innlandet. I tillegg har pedagogiske veiledere på Senter for innovasjon og læring (Seil) bistått både i fellessamlinger og mot enkeltskoler. Siden 2020 har rådgivere og skolene utarbeidet en rekke rutiner, standarder og veiledere som skal bidra til å sikre felles praksis, helhet og god kvalitet i askerskolen.

Tilstandsrapporten viser at grunnskolene i Asker gjennomgående har god kvalitet. Det er positiv utvikling på mange områder, noe som kan antyde at skolene jobber godt med oppdrag lokalt og at det gis god støtte fra skoleeier. Det er stadig stort potensiale i å lære på tvers av skoler. Læring mellom skolene har høyt fokus i samlinger og nettverk. Det blir også tydelig gjennom de lokale tilstandsrapportene at større systematikk lokalt vil kunne heve resultatene ytterligere. Ved at skolene lærer og utveksler erfaring mellom trinn og utvikler felles fremgangsmåter, vil dette kunne bidra til en positiv utvikling.

Andelen elever som mottar spesialundervisning fortsetter å gå ned. Dette er en ønsket utvikling ettersom inkludering i det ordinære tilbudet overveiende gir bedre læringseffekt enn ulike segregerte tiltak. Det er særlig andel elever med mindre vedtak som nå ser ut til å få sine tilpasninger i det ordinære tilbudet. Samtidig opplever skolene i Asker kommune at flere elever trenger reguleringsstøtte enn tidligere. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

Det er en økning i antall elever som får særskilt språkopplæring og et tilbud i velkomstklasser. Bakgrunnen er økt bosetting i kommunen, både som følge av krigen i Ukraina og økt arbeidsinnvandring. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord.

Det er en økning i andel elever som rapporterer å bli mobbet i Asker kommune. Dette er tilsvarende den utviklingen vi ser nasjonalt. Det jobbes aktivt med gode systemer og rutiner for oppfølging på alle skoler, og alle skolene har etablert egne innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Tilbakemelding fra foreldre i foreldreundersøkelsen er jevnt over gode, men de rapporterer blant annet mindre tilfredshet på spørsmål om overganger. Særlig overgangen fra barnehage til barneskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (Bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Resultatene på nasjonale prøver viser jevnt over en positiv utvikling på alle trinn i askerskolen. Det er fortsatt store variasjoner skolene imellom og dette er blant annet tema i lederdialog og vises i de lokale tilstandsrapportene.

Askerskolen har hatt en stor økning i grunnskolepoeng de siste tre årene. Dette er en mulig effekt av manglende skriftlig og muntlig eksamen siden 2019.

Profesjonsfelleskapet mellom rektorene har utviklet seg på en god måte gjennom månedlige ledersamlinger, rektornettverk og deltakelse i prosjektgrupper og ressursgrupper. Rektorene utveksler erfaringer og er til støtte for hverandre i krevende situasjoner. Rektorene deltar på omgang i en strategigruppe som fungerer som en rådgivende sparringspartner for kommunalsjef i spørsmål som gjelder utvikling og drift av askerskolen.

Askerskolens systematikk i resultatanalyse, lederdialog og tilstandsrapportering har også bidratt til å utvikle fellesskapet mellom skolene og til kvalitetsheving for askerskolen som helhet. Sammen med barnehageområdet og tjenestene i programområde barn, familie og inkludering er det positiv utvikling mot å se helheten i oppvekst felles. En sentral satsing som har bidratt til denne helhetstenkningen er Kompetanseløftet som er nærmere omtalt over.

Kommunedirektøren vurderer at alle skolene i kommunen inngår i et nytt og sterkt skolefellesskap og har et svært godt utgangspunkt for videre utvikling og til å gi best mulig tjenester til barna, ungdommene og familiene i Asker kommune.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Tilstandsrapport for grunnskole Asker kommune 2022
Vedlegg 2 - Lokale tilstandsrapporter 2022
Vedlegg 3 - Tillegg til tilstandsrapport - skoledata

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/07146

Saksbehandler
Christine Nesse

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 18/23

Behandling

Terje Larsen, kommunalsjef skole innledet til saken og svarte på spørsmål.

Brage Skarstein fremmet 2 nye kulepunkter i punkt 1:

- *sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning*
- *Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år.*

Innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt med Skarsteins forslag til endring i 2 punkter.

Vedtak

Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering med følgende endring:

- sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning

- Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak	Saksbehandler
23/07146	Christine Nesse

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 30.05.2023 sak 23/23

Behandling

Kommunalsjef Skole Terje Larsen presenterte saken og svarte på spørsmål.
Rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen var også til stede og svarte på spørsmål.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak	Saksbehandler
23/07146	Christine Nesse

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	46/23

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 46/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

Asker kommune

Tilstandsrapport for grunnskole Asker kommune 2022

Asker kommune

Innhold

Innledning....3
Fakta om kommunen....3
Lærertetthet....4
Tilpasset opplæring og spesialundervisning....5
Ufrivillig fravær....8
Spesialavdelinger....9
Alternativ opplæringsarena....9
Velkomstklasser og særskilt språkopplæring....9
SFO....11
Elevundersøkelsen....12
Læringskultur og vurdering for læring....12
Faglig utfordring, mestring og støtte fra lærer....15
Trivsel og motivasjon....18
Mobbing....21
Foreldreundersøkelsen....23
Nasjonale prøver....24
Nasjonale prøver barneskolen....27
Elevenes progresjon fra 5. til 8. trinn....30
Nasjonale prøver ungdomsskole....32
Elevenes progresjon fra 8. til 9. trinn....37
Grunnskolepoeng....39
Gjennomføring videregående skole....40
Kvalitetshevende tiltak på skoleeiernivå....41
Kvalitetssystemet, askerskolen.no....41
Forvaltning og analyse....41
Personvern....41
Lederdialog og system for virksomhetsstyring....41
Statlige tilskuddsordninger og partnerskap med universiteter og høyskoler....42
Veiledning og årlig kompetanseplan....42
Innføring av læreplan for kunnskapsløftet 2020 (LK20) i askerskolen....42
Skoleledernettverk og læring mellom skolene....43
PPT og flerfaglig team ved den alternative skolen....43
Aktive lokalsamfunn og samarbeid med frivillige....43

Oppsummering og utviklingsområder for askerskolen 43
Kilder 45

Innledning

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeier og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Det følger av opplæringsloven at det årlig skal legges fram en tilstandsrapport og at denne skal drøftes i kommunestyret.

Tilstandsrapporten inngår i kvalitetsvurderingssystemet. Kvalitetsvurdering er å sammenstille informasjon og data som grunnlag for å drøfte kvaliteten på opplæringen internt på en skole eller i en kommune, og for å drøfte kvaliteten i større deler av eller i hele utdanningssektoren.

Personvern

Tall som lastes inn, kan for små enheter inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagte opplysninger. Tilsvarende kan også gjelde for lokale indikatorer. Disse opplysningene må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven.

Resultater i tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten for grunnskolen i Asker kommune inneholder resultater for den enkelte skole og resultater på kommunenivå. Som et hovedprinsipp har denne tilstandsrapporten analyser av resultater på kommunenivå. Der det er relevant, er det gjort sammenligninger med Bærum og Drammen kommuner, ASSS kommunene (samarbeid mellom de 12 største kommunene i landet), Viken fylke og nasjonalt nivå. Analysen vil peke på utviklingsområder ved grunnskoledriften for Asker kommune som skoleeier.

Alle skolene har utarbeidet sin lokale tilstandsrapport. Asker kommunes system for virksomhetsstyring og lederdialog gir anledning til å drøfte lokale resultater med hver enkelt skole, og analysen får frem utviklingsområder lokalt. Dette er oppsummert i hver skoles lokale tilstandsrapport. De 40 rapportene finnes i vedlegg 2. Lokale utviklingstiltak legger rektor inn i skolens virksomhetsplan.

Fakta om kommunen

Tallene er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) innsamlingen 1. oktober 2022

- Elever i grunnskolen: 11 877 elever
- Ansatte: 1152 lærere og 282 assistenter (og annet personale i elevrettet arbeid) i skolen
- Elever i spesialavdelinger: 107 elever
- Elever i et velkomstklassetilbud: 147 elever
- Elever i alternativ skole: 30 elever
- Elever på alternativ opplæringsarena en eller flere dager i uken: 52

SFO:

- Elever i SFO: 3393 elever
    - Av disse; antall med 100 % plass: 1801 elever
- Ansatte: 279 ansatte

Lærertetthet

Lærertetthet viser hvor mange elever det er per lærer på en gitt skole. Lærernormen fastsetter at det skal være 15 elever pr. lærer på 1.- 4.trinn og 20 elever pr. lærer på 5.-7. trinn og 8. -10. trinn. Ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt norskopplæring regnes ikke med. En analyse av lærertettheten i Asker kommune må derfor ses i sammenheng med kapitlene om spesialundervisning og særskilt norskopplæring.

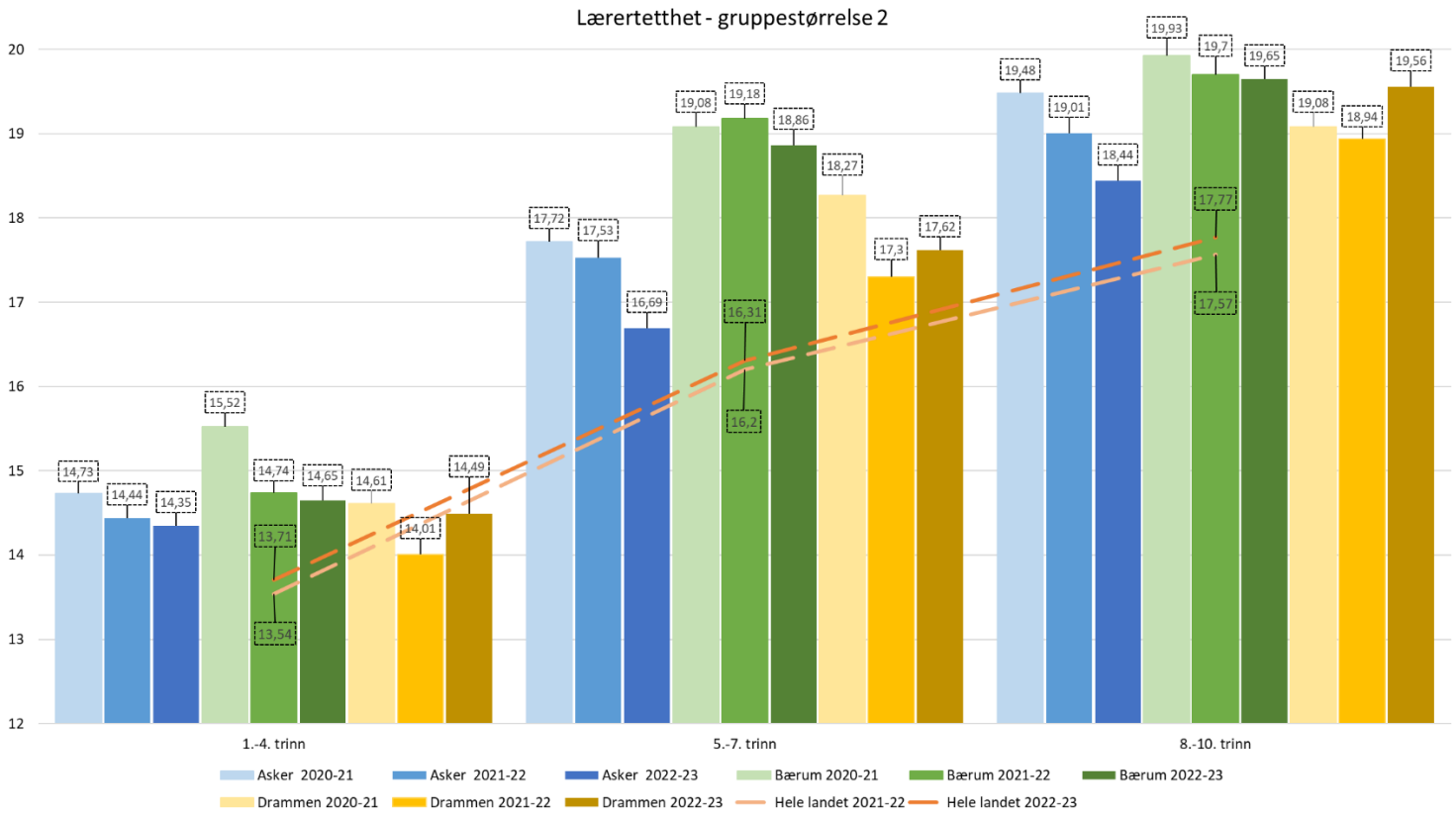

Figur 1

Asker har på alle hovedtrinnene fått en høyere tetthet av lærere, uten at antallet årsverk har endret seg mye. En forklaring på økningen i lærertetthet er at andelene elever med vedtak om spesialundervisning har gått ned og dermed går timer som før gikk til spesialundervisning nå til ordinær undervisning.

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

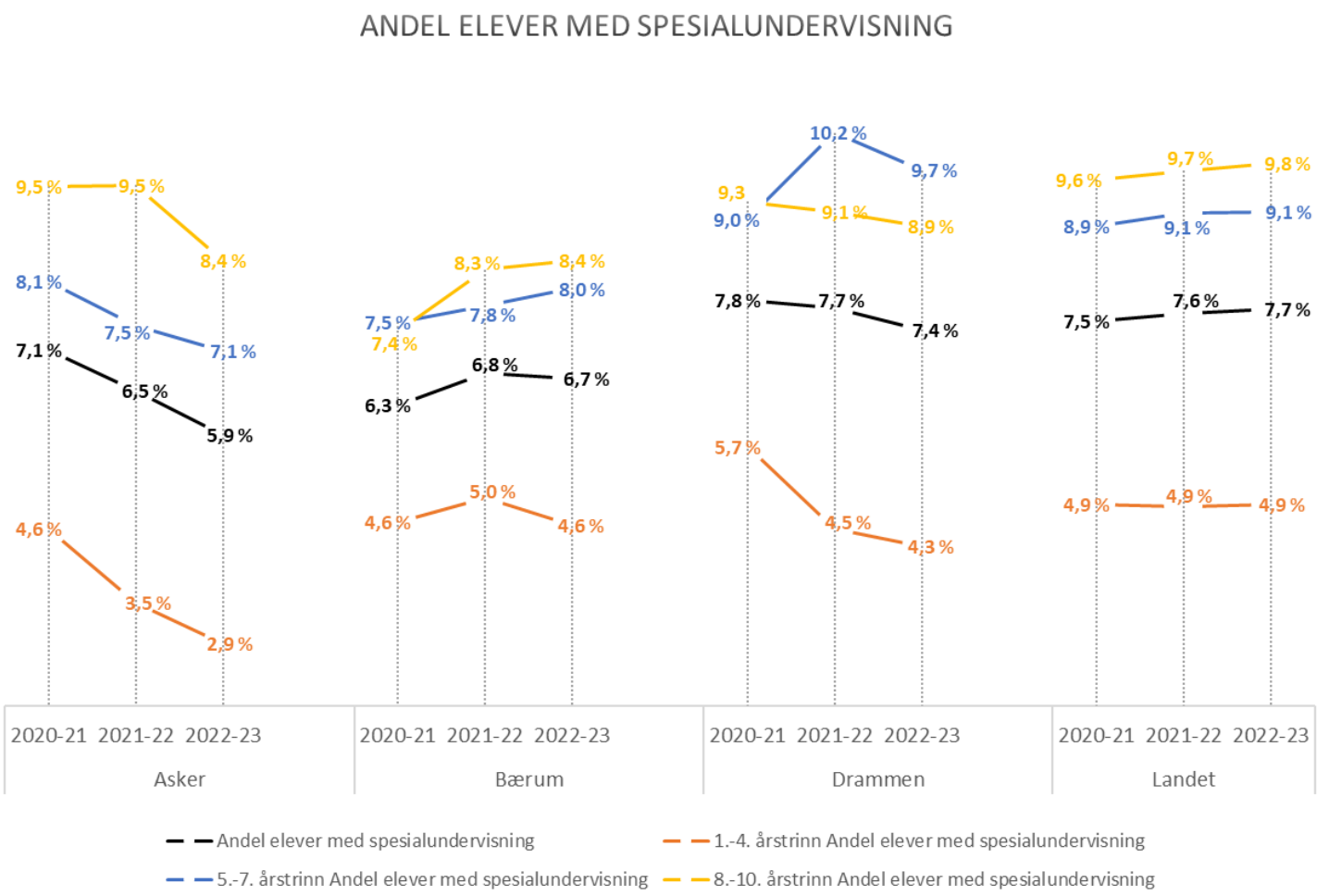

Figur 2

I Asker ser man en nedgang i omfanget av spesialundervisning både på barnetrinnet og på ungdomstrinnet. På ungdomstrinnet er det en tendens til at vedtakene går noe ned oppover i trinnene, men forklaringen kan også være at kull med høy andel er ferdig med grunnskolen.

Tidlig og riktig innsats kan forebygge negativ utvikling og har som mål å redusere hjelpebehovet på sikt. At det er lavere andel elever med spesialundervisning i småskolen kan indikere at vi skaper mestring og motivasjon for flere elever ved å sette søkelys på intensivopplæring, tidlig innsats og opplæring som inkludere større del av elevgruppen.

Asker kommune

Andel lærertimer til spesialundervisning

Navn	År	Lærertimer til spes.underv. 1.-4. trinn	Lærertimer til spes.underv. 5.-7. trinn	Lærertimer til spes.underv. 8.-10. trinn
Asker	2020-21	13,29	18,15	23,18
Asker	2021-22	10,48	17,31	21,08
Asker	2022-23	9,18	17,38	19,91
Hele landet	2020-21	13,1	20,45	20,78
Hele landet	2021-22	13,35	20,64	20,85
Hele landet	2022-23	13,75	20,53	21,26

Figur 3

Andel lærertimer til spesialundervisning går ned totalt sett, og fordelingen på trinn viser at timene på mellomtrinnet har en mindre nedgang enn de andre hovedtrinnene.

Andel fordelt på størrelse av vedtak om spesialundervining

Navn	År	Andel 1-75 timer med undervisnings-personale	Andel 76-190 timer med undervisnings-personale	Andel 191-270 timer med undervisnings-personale	Andel 271 timer eller mer med undervisnings-personale	Andel med 1-75 timer med assistent	Andel med 76-190 timer med assistent	Andel med 191-270 timer med assistent	Andel med 271 timer eller mer med assistent
Asker	2020-21	2,3	41,8	17,3	36,9	4,5	11,1	4,7	24,1
Asker	2021-22	5,8	39,0	17,8	37,0	0,9	12,8	4,8	17,9
Asker	2022-23	0,3	29,7	23,5	45,2	0,6	8,3	7,2	20,3
Hele landet	2020-21	4,1	42,5	17,5	32,3	1,3	7,9	4,9	32,5
Hele landet	2021-22	3,5	41,0	17,9	33,7	1,2	7,3	4,7	32,9
Hele landet	2022-23	3,3	40,4	17,3	45,2	1,1	7,2	4,6	32,9

Figur 4

Den tydeligste utviklingen når det gjelder størrelsen på vedtak om spesialundervisning er at andelen av de små vedtakene går ned, samtidig som det er en økning i de som gir flest timer. Dette tyder på at elever med få timer nå i større grad får et tilbud i den ordinære undervisningen. Det er også en nedgang i vedtak med assistent, men vedtak med lærer forholder seg stabilt totalt sett.

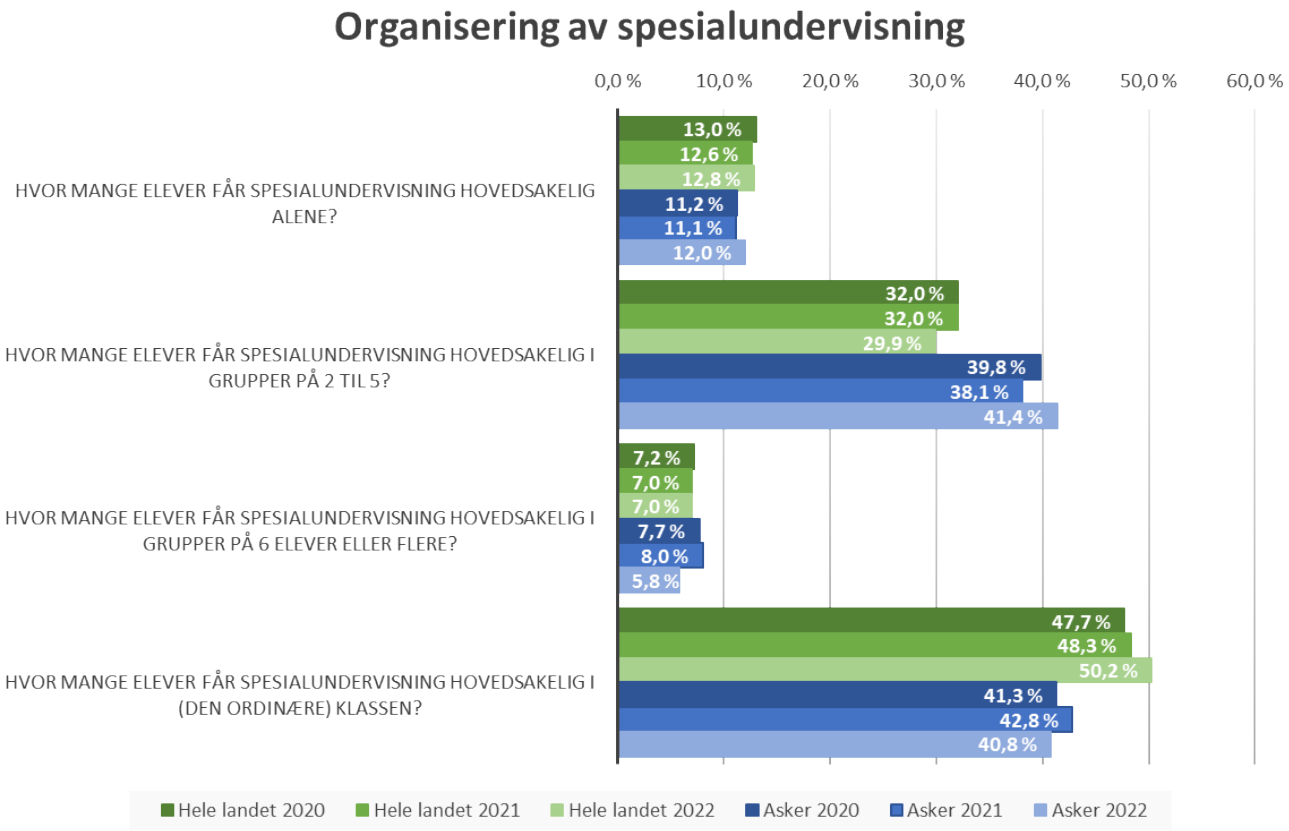

Figur 5

Oversiktene viser at omfanget av spesialundervisning i askerskolen stadig går nedover. Dette er i tråd med målet om at flere av elevene skal få et godt og tilpasset tilbud i den ordinære opplæringen. Gjennom den statlige satsingen Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis, arbeider både barnehager og skoler i Asker med at det allmennpedagogiske tilbudet skal ivareta de aller fleste. Eksempler på tiltak, er bruk av konkreter i matematikkopplæringen, bruk av visuelle hjelpemidler i begrepsopplæringen og strategier som særlig er viktige for elever med lese- og skrivevansker. I tillegg søker lærere å lage åpne eller rike læringsaktiviteter som i seg selv åpner for læring på høyt nivå, men som ikke ekskluderer elever som har blitt hengende noe bak. Alle skoler har begynt arbeidet mot å utvikle dette universelle tilbudet. Dette kommer frem i de lokale tilstandsrapportene.

En annen årsak til at andelen spesialundervisning går ned, er at PPT ofte ikke anbefaler spesialundervisning til elever som trenger reguleringsstøtte. Skolene i Asker opplever at flere elever strever med å regulere egen adferd enn tidligere. Dette er aller mest utbredt på barneskolene og omfatter adferdsuttrykk som kan være skremmende for medelever og som er krevende for de ansatte å møte. I alvorlige saker innebærer dette også vold mot medelever og ansatte. Det er viktig for askerskolen å se disse adferdsuttrykkene som språk. Gjennomgående viser elever gjennom slike uttrykk, frustrasjon eller at de er i situasjoner der de opplever lite mestring. Både tilbaketrekking og utagering kan også være uttrykk for at barnet står i situasjoner som de selv opplever som truende og skremmende.

Skolene ønsker å møte elevene med forståelse og dialog, men har også ansvar for å skjerme medelever. Utbredte tiltak er derfor å styrke voksentettheten i klasserommene slik at eksempelvis en

barne- og ungdomsarbeider kan være ressurs for hele klassen, men også hjelpe enkeltelever til å regulere egen adferd. I alvorligere saker innebærer dette skjerming og tiltak der enkeltelever får et tilbud av en dedikert ansatt. Disse tiltakene er både personalkrevende og går på tvers av målet om at de fleste elever får et godt tilbud i de ordinære læringsaktivitetene. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Ufrivillig fravær

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Siden vinteren 2022 har skolene rapportert månedlig hvor mange elever som har mer enn 10 % fravær, hvor mange av disse elevene de er bekymret for, og antall elever som har et svært høyt og vedvarende fravær fra opplæringen.

Det er viktig å poengtere at elevene selv ikke er årsaken til fraværet, eller at det å være hjemme er noe de ønsker. Begrepet ufrivillig fravær brukes derfor om det som tidligere har vært omtalt som skolevegring og bekymringsfullt fravær.

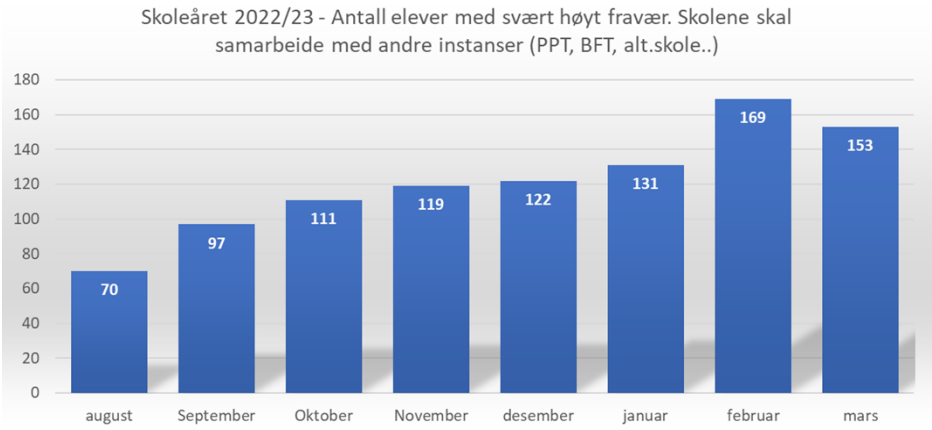

Figur 6

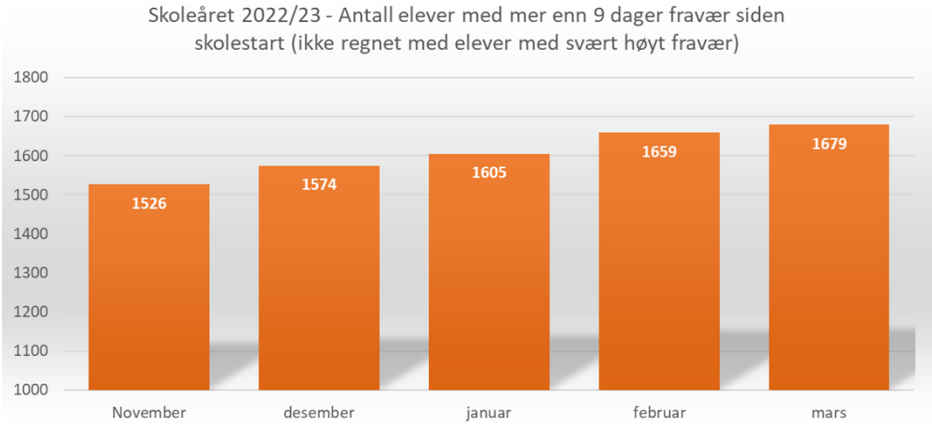

Figur 7

Statistikken viser at en betydelig andel av elevene har fravær i gjennomsnitt mer enn én dag hver annen uke. Når skolene ofte ikke er bekymret for dette, er det fordi de har god dialog med foreldre

om årsakene til fraværet. Med tanke på hva elevene mister med ikke å delta i opplæringen, og deres fremtidige tilstedeværelse i arbeidslivet, er det allikevel bekymringsfullt at mange elever har så høyt fravær. Dette er en av grunnene til at skoleeier har bedt skolene rapportere på fravær og ha dialog med foreldre for å øke nærværet. Et trygt og godt læringsmiljø og tiltak for å øke trivsel og motivasjon hos elevene er sentrale virkemidler for å holde fraværet så lavt som mulig.

Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

I de sakene der fraværet blir svært høyt, involveres ofte en egen systemveileder for fravær inn i arbeidet. Systemveileder kan veilede skolene i komplekse enkeltsaker og bidra i dialogen med foreldre og andre hjelpeinstanser. Mange foreldre til barn som ikke får til å komme på skolen, er svært fortvilet og kan oppleve at dette preger familien og tilværelsen i stor grad. Det er viktig å anerkjenne foreldrene som de viktigste deltakerne i *laget til barnet* og å sørge for at de opplever skolen og andre hjelpere som partnere. Foreldre og skolene trenger ofte hjelp til selv å anerkjenne små positive endringer. Det er langt bedre å delta noe, enn ikke i det hele tatt, selv om målet alltid er jevn og høy tilstedeværelse.

Spesialavdelinger

Spesialavdelingene i Asker kommune gir et tilrettelagt undervisningstilbud til barn med særskilte behov. Spesialavdelinger finnes på fire barneskoler og én ungdomsskole i Asker kommune. I tillegg til plasser på egne skoler, kjøpte kommunen i 2022 10 plasser, fordelt på Haug skole i Bærum og Frydenhaug skole i Drammen. Totalt gis det et tilbud til 107 elever i spesialavdeling per oktober 2022. Med utgangspunkt i antall søknader og henvendelser om behov for et opplæringstilbud i spesialavdeling arbeides det for en økt kapasitet ved enkelte eksisterende spesialavdelinger, samt et nytt tilbud på en skole.

Alternativ opplæringsarena

«En alternativ opplæringsarena karakteriseres av at en eller flere elever mottar sin opplæring på et annet sted enn skolens område.» (Kunnskapsdepartetmentet, 2020, s. 2).

I tillegg til Asker kommunes egne alternative opplæringsarenaer har kommunen rammeavtale med seks leverandører for alternativ opplæringsarena.

Det er utarbeidet rutiner for hvordan skolene går frem dersom det gjøres vurderinger som tilsier at en elev vil ha god nytte av et tilbud på en alternativ opplæringsarena. Blant annet skal PPT alltid være involvert i slike vurderinger, og det skal legges vekt på elevens beste og deres ønsker/innspill.

Velkomstklasser og særskilt språkopplæring

Per 1. oktober 2022 var det 147 elever i et velkomstklassetilbud. Dette tallet varierer fra uke til uke ettersom nye flyktninger kommer til, og elever flytter over til sine nærskoler.

Velkomstklasse er et særskilt språkopplæringstilbud hvor hovedmålet er utvikling av språklig selvtillit og trygghet. Opplæringen skal fremme norskspråklig utvikling, slik at elevene blir i stand til å følge ordinær opplæring i norsk og andre fag på norsk ved nærskolen. Elevene kan gå i velkomstklasse i inntil 2 år. Foreldrene og eleven velger selv om eleven skal gå i velkomstklasse, eller om eleven skal begynne i sin ordinære klasse på nærskolen.

Velkomstklassene i Asker kommune er organisert på 8 skoler; 5 barneskoler og 3 ungdomsskoler. To av tilbudene ble opprettet våren 2022 som et ekstraordinært tilbud til flyktninger fra Ukraina.

I tillegg til økt andel flyktninger fra Ukraina, er det også en økt andel flyktninger fra andre land, samt en økning i andel arbeidsinnvandring. Dette kan skyldes pandemiens slutt. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord. Det er derfor nødvendig å se på hvordan en kan organisere og best utnytte den ressursen velkomstklassene er for nyankomne elever.

De lokale tilstandsrapportene (vedlegg 2) for skoler med velkomstklasser forteller mer om hvordan organiseringen er hos dem.

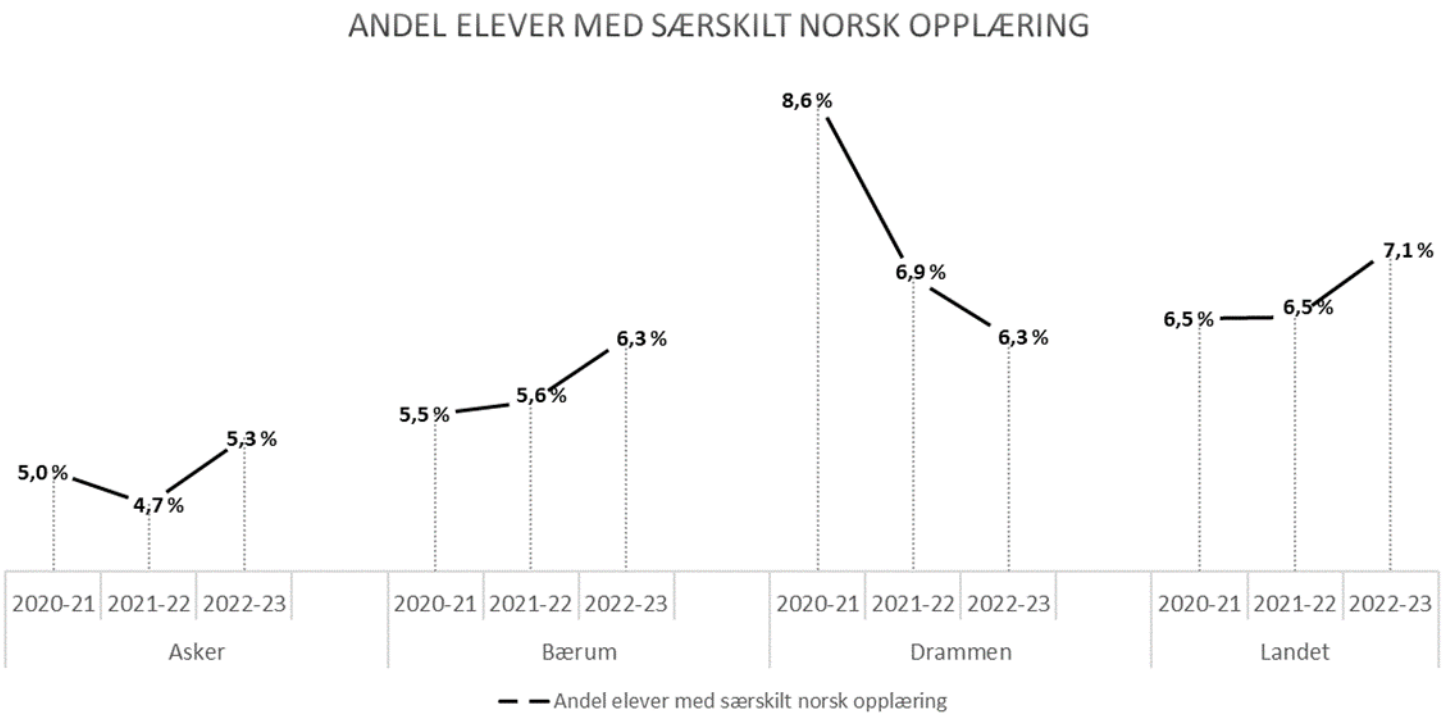

Figur 8

Elever i grunnskolen som har et annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæring i skolen. Elever som har rett til særskilt norskopplæring, kan også ha rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring. Asker kommune tilbyr morsmål- og/eller tospråklig fagopplæring ut fra elevenes behov, og så lenge det finnes kvalifiserte lærere.

Tabellen viser andel elever med vedtak om særskilt norskopplæring i kommunen. Opplæringen gis i stor grad av en egen lærer, enten alene, i små grupper eller til dels i det ordinære klasserommet. På lik linje med spesialundervisning sikter kommunen etter å gi en inkluderende opplæring som i stor grad møter alle elever i det ordinære klasserommet. Arbeidet med en inkluderende praksis og en tydeligere organisering av særskilt norskopplæring er i en begynnende fase.

Asker kommune

SFO

Alle barneskoler i Asker har et SFO-tilbud. De lokale tilstandsrapportene viser hvordan barnetallet er i hver SFO-enhet og hvordan skolens SFO arbeider for å gi et godt tilbud til flest mulig av barna på 1. til 4. trinn.

Rammeplan for SFO gir nasjonale føringer til innholdet i SFO. Verdigrunnlaget til SFO knytter arbeidet i SFO nært til barnehage og grunnskole. Rammeplanen har i tillegg følgende satsingsområder: lek, kultur, fysisk aktivitet og bevegelsesglede, mat og måltidsglede. Arbeidet med SFO i Asker kommune har i flere år hatt tilsvarende satsingsområder, og rammeplanen vurderes som godt implementert.

SFO-lederne har et eget nettverk som ledes av en rådgiver og kommunalsjef for grunnskole. Det tilbys kompetanseheving for SFO ledere og ansatte innenfor satsningsområdene i rammeplanen. SFO og skole sees i sammenheng, særlig er dette viktig i arbeidet med barnas leke- og læringsmiljø og i å skape trygge og gode overganger barnehage, SFO og skole.

Foreldreundersøkelsen viser at foreldre er nokså tilfredse med SFO-tilbudet og særlig opplever de at barna har et trygt og godt miljø og trives, og at det er et godt samarbeid med personalet. De er mindre fornøyde med det samlede aktivitetstilbudet som gis på SFO (se figur 20), men de lokale tilstandsrapportene viser også store lokale variasjoner.

Tilbakemeldinger fra SFO-ledere indikerer at en årsak til at de eldste elevene slutter kan henge sammen med at de har lengre skoledager, men har en lik pris på SFO tilbudet, og at dette oppleves som dyrt. Vi vet at noen av barna som slutter på SFO oppsøker andre tilbud fra for eksempel frivillige organisasjoner, mens andre barn går hjem. Vi tror det vil være positivt at flest mulig barn deltar i SFO eller tilsvarende tilbud lengst mulig, da slike arenaer er viktige for utvikling, læring og tilhørighet.

Det er en gjennomgående økning i antall elever som benytter SFO i Asker, så vel som i landet ellers. Nasjonalt ble det i 2022 innført 12 timer gratis SFO til 1. trinns elever, samt at det i Asker ble flere som kvalifiserte til gratisplass da inntektstaket for dette økte. En annen årsak til økning i elevtall kan også være pandemiens slutt, og mindre bruk av hjemmekontor for foreldre.

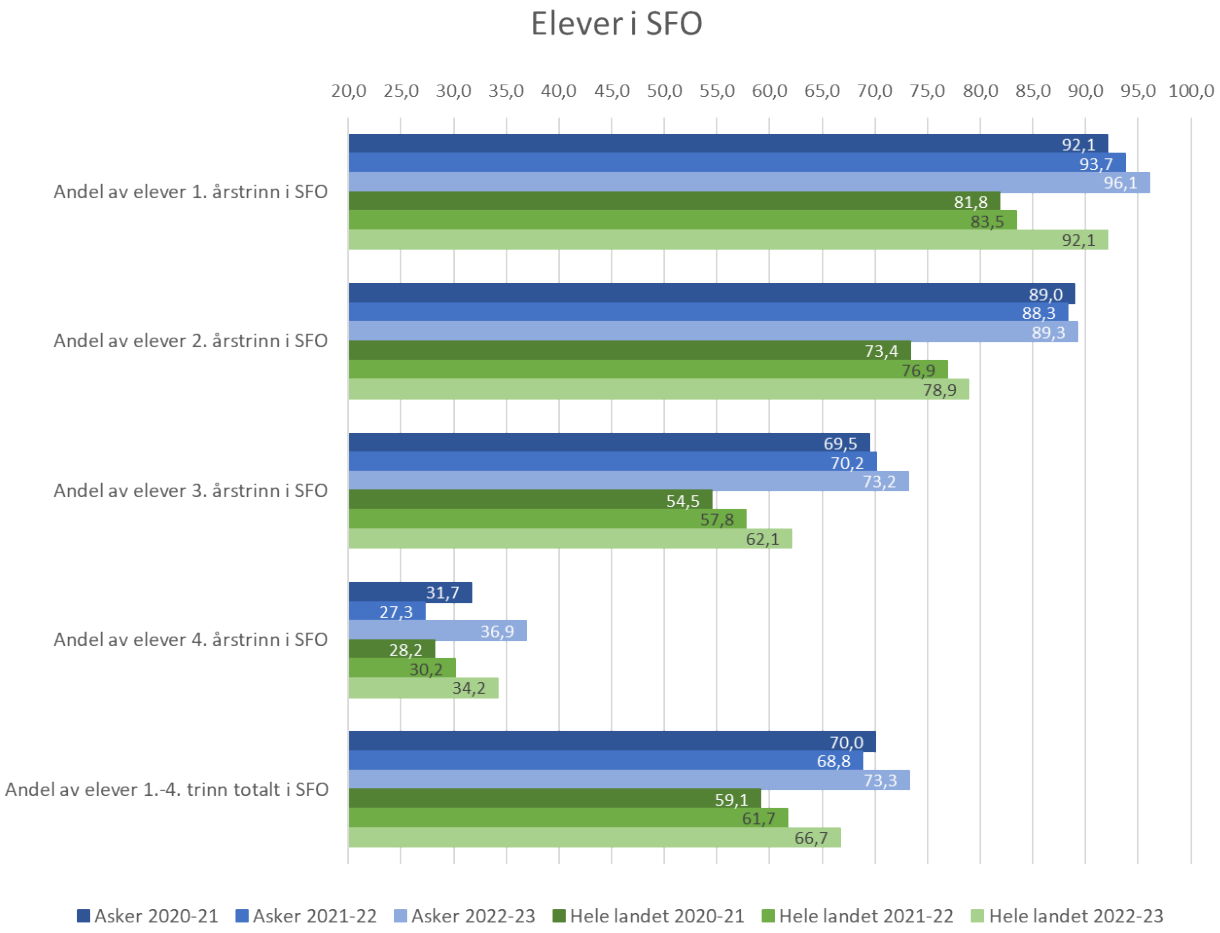

Figur 9

Elevundersøkelsen

Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn. I Asker svarer alle elever fra 5. til 10. trinn på undersøkelsen.

I 2022 har det vært vanskelig å hente ut resultater og videre med å bearbeide resultatene på kommunenivå. Dette skyldes at Utdanningsdirektoratet har endret publiseringen av resultatene.

I det følgende vil resultater fra 7. trinn og 10. trinn legges frem ettersom dette er de tallene som kan sammenlignes nasjonalt og med andre kommuner. Hver skoles lokale tilstandsrapport viser resultater for alle elevene som har gjennomført.

Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntaket er andel mobbet som er i prosent.

Hver indeks i diagrammene under, utgjør et utvalg av spørsmål innenfor et tema. I årets tilstandsrapport har vi valgt ut enkelte indekser av særlig interesse. Indekser som ikke omtales her finnes i vedlegg 3 til tilstandsrapporten. I vedlegget ligger en forklaring av indeksene.

Læringskultur og vurdering for læring

Disse to indikatorene viser samlet sett hvordan eleven opplever læringen i klasserommet, i hvilken grad de vet hva de skal lære og hvordan de opplever at læreren inkluderer og gir tilbakemeldinger

som elevene forstår. Flere av disse inngår i den løpende underveisvurderingen som skjer i skolene; vurdering for læring.

God underveisvurdering som involverer eleven, gir økt evne til selvregulering, økt motivasjon og generelt økt forutsetning for læring. Vurdering for læring er derfor et vedvarende fokusområde i askerskolen.

Årets resultater når det gjelder læringskultur og vurdering for læring viser at askerskolen går noe tilbake på spørsmålene om læringskultur. Den samme utviklingen ses igjen i våre sammenligningskommuner og i landet for øvrig.

På indikatoren vurdering for læring har landet og våre sammenligningskommuner gått noe tilbake på 7. trinn, mens resultatene i Asker er like som i fjor både på 7. og 10. trinn. Både på 7. og 10. trinn i Asker er det spørsmål om opplevd grad av *å bli involvert i vurdering* og *å få bestemme hva som skal vurderes* som trekker ned i Asker. Elevene opplever samtidig i stor grad *at lærerne gir gode forklaringer* og *tydeliggjøringer av mål*.

På spørsmål under læringskultur opplever både 7. og 10. trinn i Asker i stor grad at det er *lov å gjøre feil fordi man kan lære av det*. For 7. trinn skåres det lavest på spørsmål om *arbeidsro i timene*, mens det for 10. trinn er lavest skår på spørsmål om *viktigheten av å lære* og *å jobbe godt på skolen*.

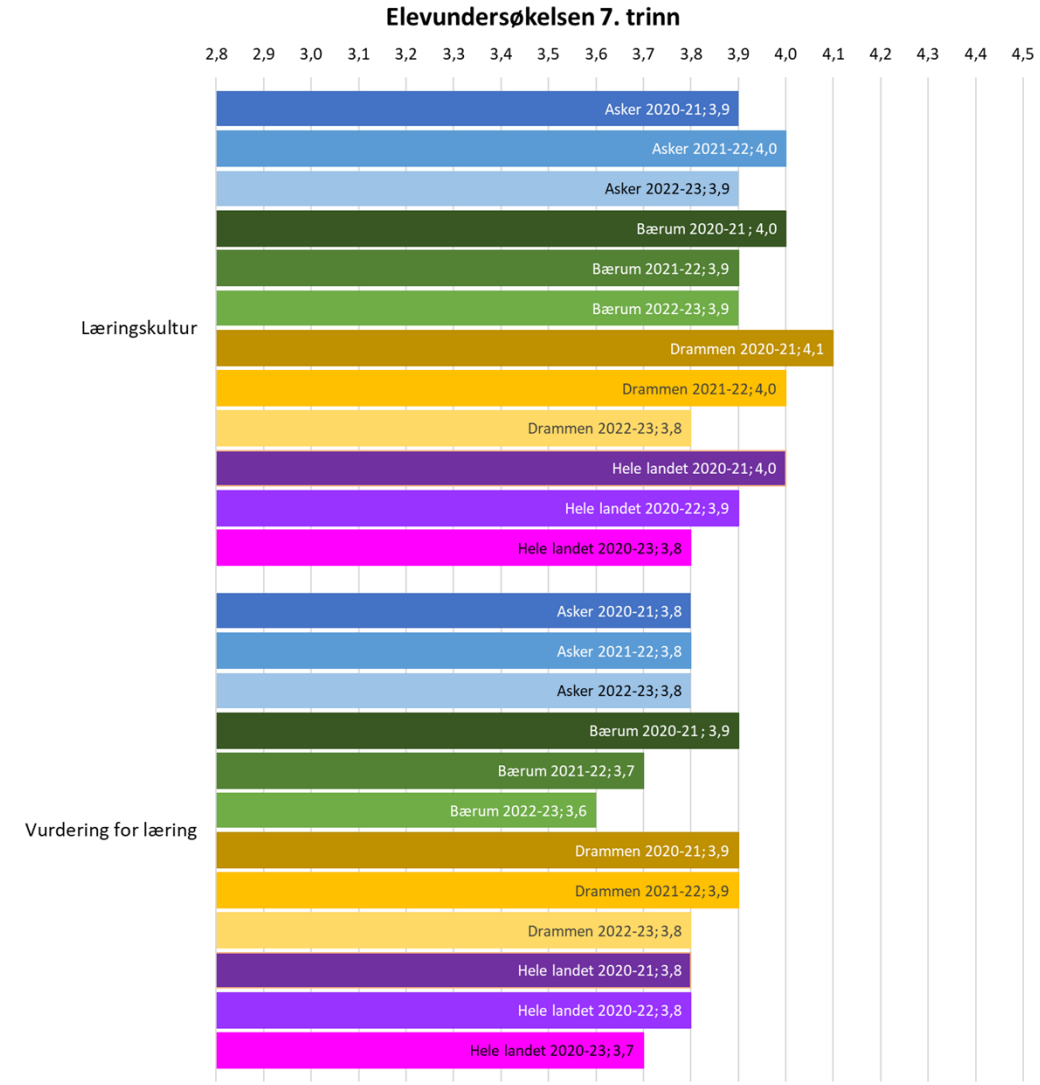
Elevundersøkelsen 7. trinn
2,8 2,9 3,0 3,1 3,2 3,3 3,4 3,5 3,6 3,7 3,8 3,9 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,5
Læringskultur
Asker 2020-21; 3,9
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 3,9
Bærum 2020-21 ; 4,0
Bærum 2021-22; 3,9
Bærum 2022-23; 3,9
Drammen 2020-21; 4,1
Drammen 2021-22; 4,0
Drammen 2022-23; 3,8
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 3,9
Hele landet 2020-23; 3,8
Vurdering for læring
Asker 2020-21; 3,8
Asker 2021-22; 3,8
Asker 2022-23; 3,8
Bærum 2020-21 ; 3,9
Bærum 2021-22; 3,7
Bærum 2022-23; 3,6
Drammen 2020-21; 3,9
Drammen 2021-22; 3,9
Drammen 2022-23; 3,8
Hele landet 2020-21; 3,8
Hele landet 2020-22; 3,8
Hele landet 2020-23; 3,7

Figur 10

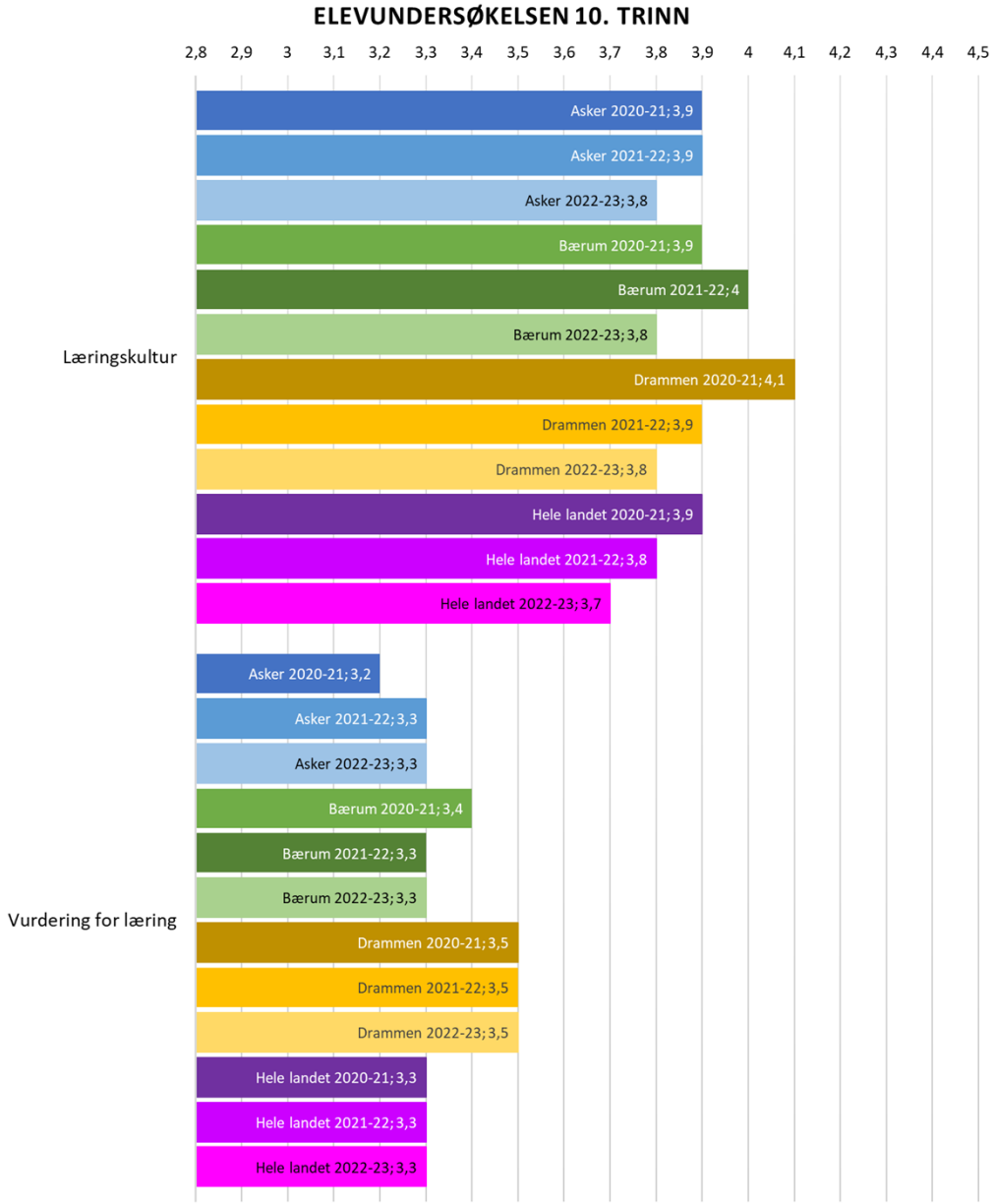

Figur 11

Faglig utfordring, mestring og støtte fra lærer

Når vi kombinerer svarene i Elevundersøkelsen på indeksene faglig utfordring og støtte fra lærerne, vises et bilde av hvordan tilpasning oppleves i praksis av elevene. Hver elev skal oppleve at opplæringen er tilpasset deres nivå og forutsetninger. I elevundersøkelsen svarer elevene på om det faglige nivået gir dem nok utfordringer, om de mestrer oppgaver de får og om de forstår når lærer gjennomgår nytt fagstoff.

Elevene skal helst oppleve høy faglig utfordring i kombinasjon med god støtte fra lærer. På skoleeiernivå er tiltakene for å oppnå dette nært knyttet til arbeidet med ny læreplan. Her legges det vekt på elevaktive arbeidsformer der eleven styrer egen læringsprosess i lengre læringsforløp, men med lærer som aktiv leder av prosessen.

Både på 7. og 10. trinn viser resultatene stabile tall for elevenes opplevelse av faglige utfordringer, men tilsvarende viser tallene at elevene opplever noe mindre støtte fra lærerne enn fjorårets elever. Når vi ser på elevenes opplevde mestring i skolen, ligger tallene for Asker på nivå med landet for 10. trinn og noe over for 7. trinn. Sammenlignet med Bærum og Drammen ligger elevenes opplevde mestring noe under deres nivå.

På spørsmål under kategorien mestring opplever elever både på 7. og 10. trinn i stor grad mestring i *å gjøre lekser på egenhånd*. Det som i mindre grad oppleves er at *elevene forstår det læreren gjennomgår og forklarer*.

Når det kommer til spørsmål om støtte fra lærer, opplever elever på 7. trinn i stor grad at *læreren har tro på dem* og at de *får god hjelp til å forstå det de skal lære*. Dette nyanserer muligens bilde for svarene under spørsmål om mestring. Elevene opplever kanskje i mindre grad at de forstår det som blir forklart, men 7. trinns elevene opplever samtidig at de får god støtte fra læreren til å kunne forstå det som skal læres.

På 10. trinn visere resultatene at elevene i stor grad opplever at *læreren behandler dem med respekt* og *at de har tro på eleven.*

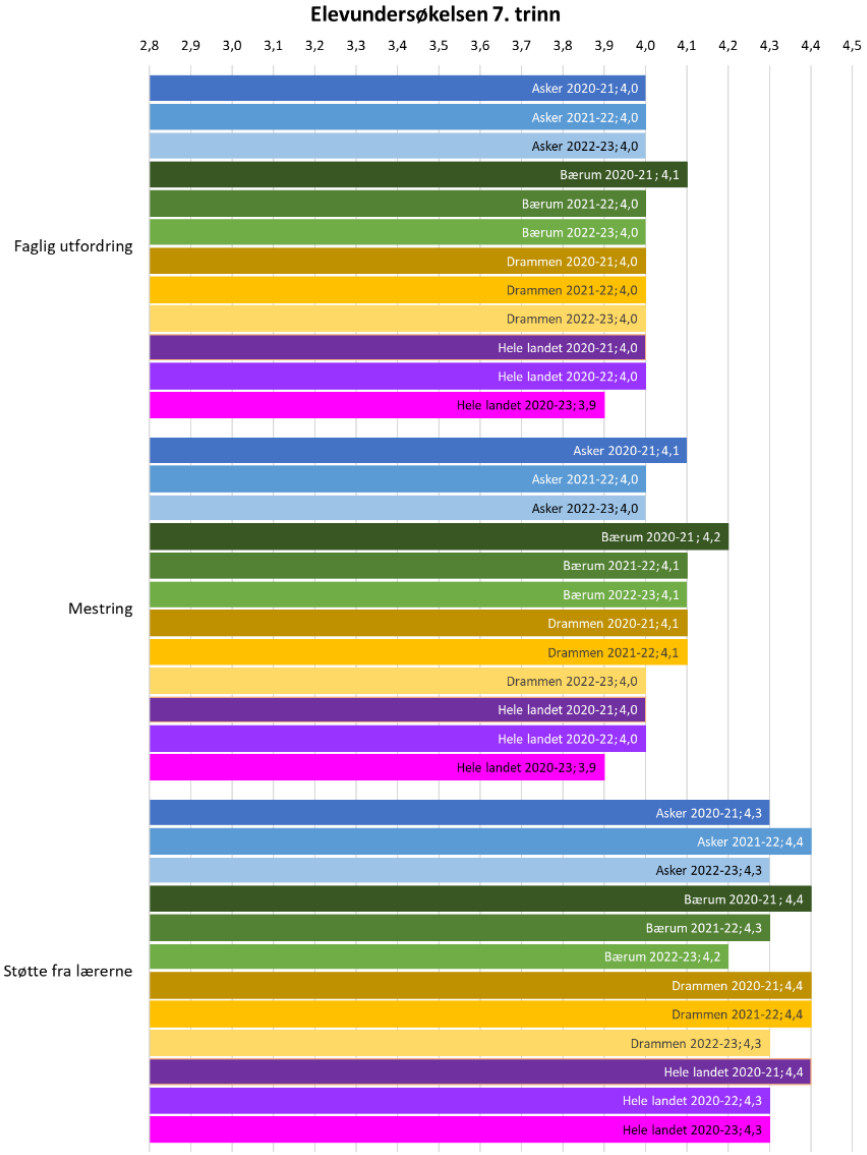
Elevundersøkelsen 7. trinn
2,8 2,9 3,0 3,1 3,2 3,3 3,4 3,5 3,6 3,7 3,8 3,9 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,5
Faglig utfordring
Asker 2020-21; 4,0
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 4,0
Bærum 2020-21; 4,1
Bærum 2021-22; 4,0
Bærum 2022-23; 4,0
Drammen 2020-21; 4,0
Drammen 2021-22; 4,0
Drammen 2022-23; 4,0
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 4,0
Hele landet 2020-23; 3,9
Mestring
Asker 2020-21; 4,1
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 4,0
Bærum 2020-21; 4,2
Bærum 2021-22; 4,1
Bærum 2022-23; 4,1
Drammen 2020-21; 4,1
Drammen 2021-22; 4,1
Drammen 2022-23; 4,0
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 4,0
Hele landet 2020-23; 3,9
Støtte fra lærerne
Asker 2020-21; 4,3
Asker 2021-22; 4,4
Asker 2022-23; 4,3
Bærum 2020-21; 4,4
Bærum 2021-22; 4,3
Bærum 2022-23; 4,2
Drammen 2020-21; 4,4
Drammen 2021-22; 4,4
Drammen 2022-23; 4,3
Hele landet 2020-21; 4,4
Hele landet 2020-22; 4,3
Hele landet 2020-23; 4,3

Figur 12

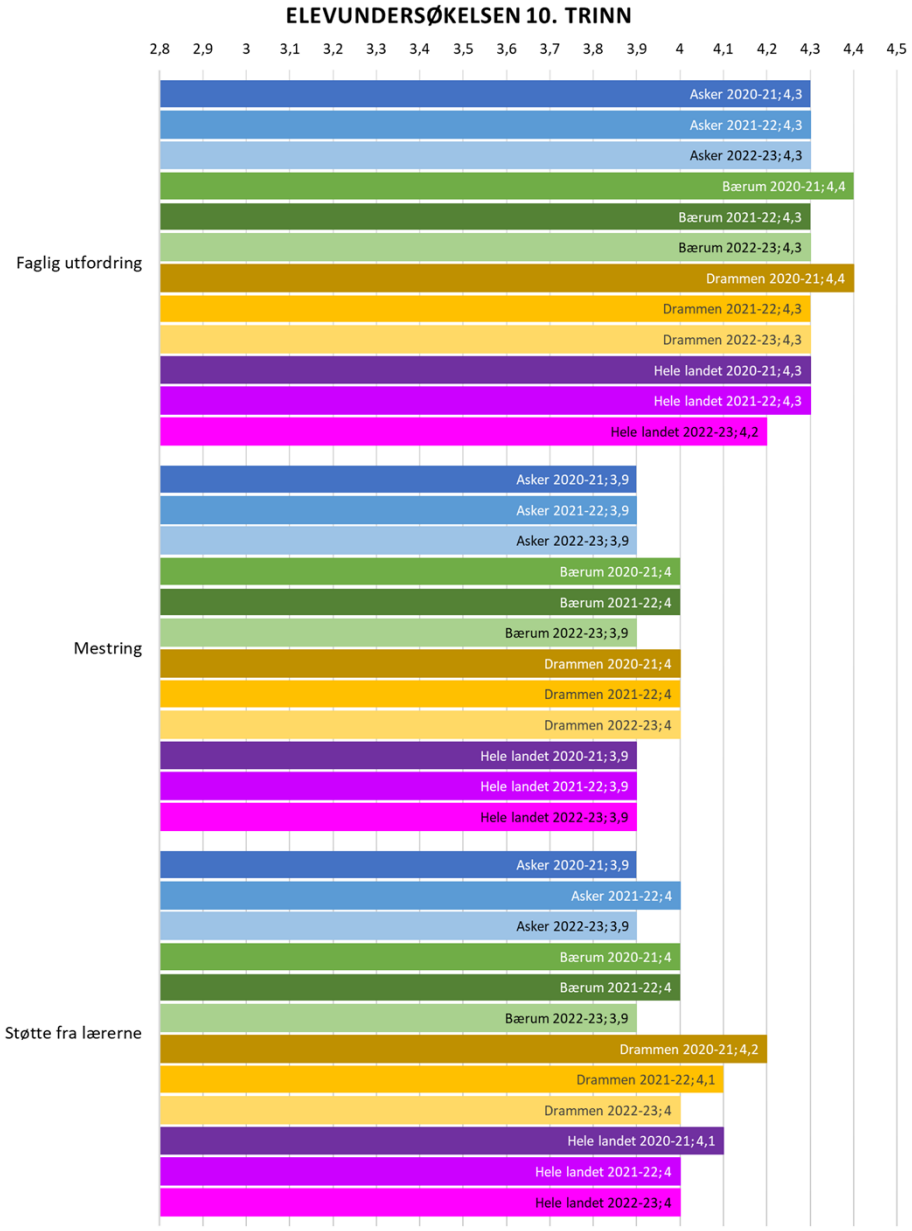

Figur 13

Trivsel og motivasjon

Elever som er motivert og som trives, vil ha gode forutsetninger for læring. Oversikten under viser utviklingen på disse indikatorene.

For 7. trinn ser det ut til at en stor andel av elevenes trives godt, men at motivasjonen har gått noe ned sammenlignet med fjorårets resultater. Den samme utviklingen på motivasjon ses både i landet og i våre sammenligningskommuner. På 10. trinn er motivasjonen på nivå med tidligere år, og resultatene viser jevnt over en relativt lav motivasjon også i våre sammenligningskommuner og i landet.

På spørsmål knyttet til motivasjon viser resultatene både på 7. og 10. trinn at det er spørsmål om motivasjon knyttet til *skolearbeid* som skåres lavest, samtidig som det på begge trinn er høyest skår

på spørsmål om *interesse for å lære på skolen*. Dette kan tyde på at elevene har motivasjon for å lære, men at læringsformen og oppgavetyper kanskje ikke treffer på best mulig måte.

Elever som hverken trives eller er motivert er en gruppe i risiko som skolene må kjenne til og ha tiltak rundt. Arbeid med motivasjon er også en sentral del av endringene i nytt læreplanverk. En økt bruk av aktive læringsformer, åpne og utforskende oppgaver og større vekt på tverrfaglighet og sammenheng i opplæringen er noen elementer som er ment å bidra til økt motivasjon hos elevene.

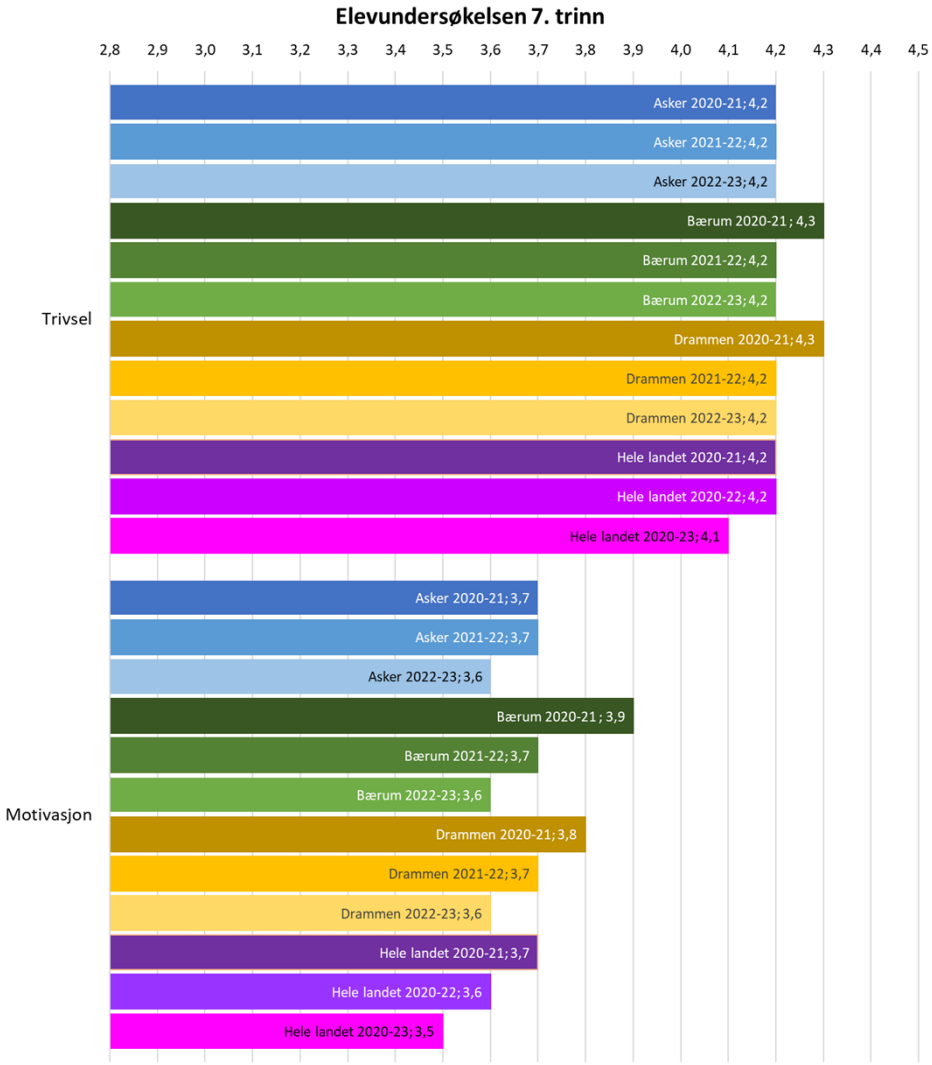

Figur 14

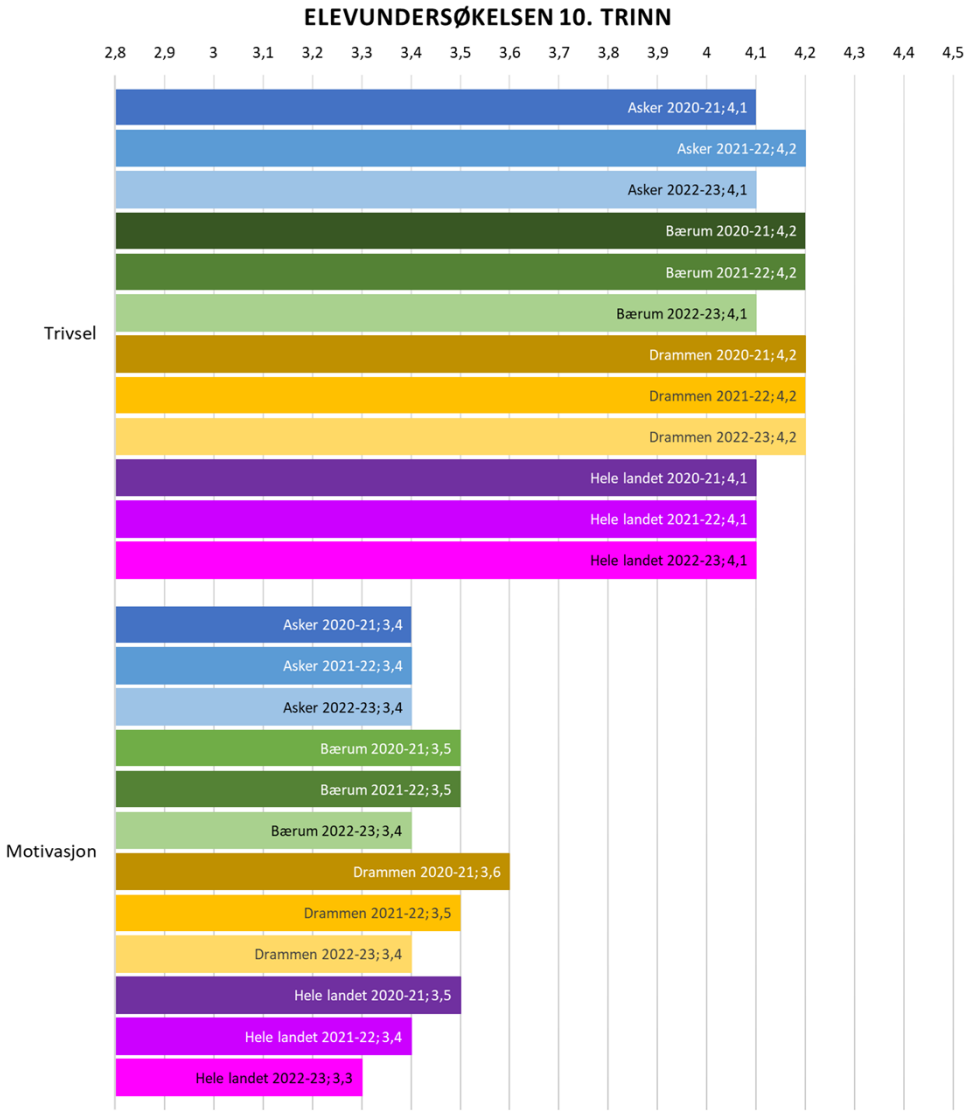
ELEVUNDERSØKELSEN 10. TRINN
2,8
2,9
3
3,1
3,2
3,3
3,4
3,5
3,6
3,7
3,8
3,9
4
4,1
4,2
4,3
4,4
4,5
Trivsel
Asker 2020-21;4,1
Asker 2021-22;4,2
Asker 2022-23;4,1
Bærum 2020-21;4,2
Bærum 2021-22;4,2
Bærum 2022-23;4,1
Drammen 2020-21;4,2
Drammen 2021-22;4,2
Drammen 2022-23;4,2
Hele landet 2020-21;4,1
Hele landet 2021-22;4,1
Hele landet 2022-23;4,1
Motivasjon
Asker 2020-21;3,4
Asker 2021-22;3,4
Asker 2022-23;3,4
Bærum 2020-21;3,5
Bærum 2021-22;3,5
Bærum 2022-23;3,4
Drammen 2020-21;3,6
Drammen 2021-22;3,5
Drammen 2022-23;3,4
Hele landet 2020-21;3,5
Hele landet 2021-22;3,4
Hele landet 2022-23;3,3

Figur 15

Mobbing

Tabellene under viser andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere.

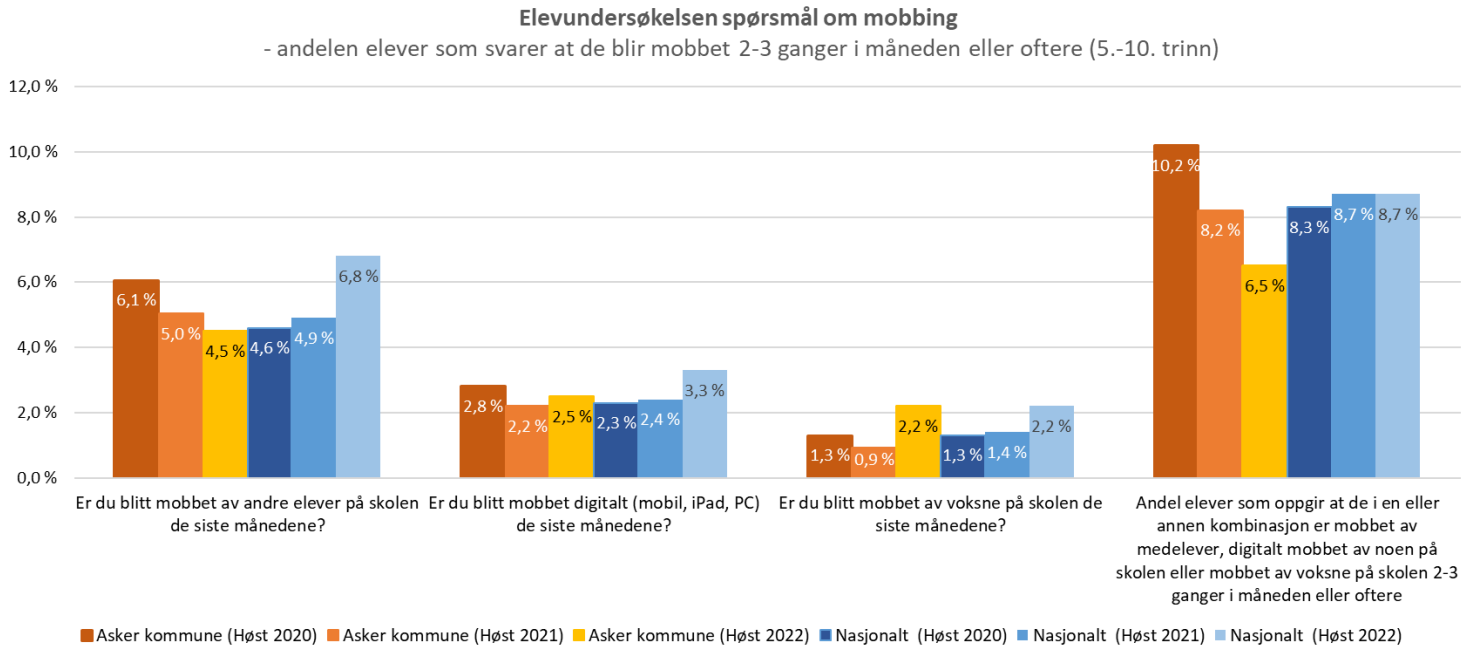

Figur 16

Figur 16 viser en samlet oversikt over resultatene fra alle elever fra 5.-10. trinn i Asker og på nasjonalt nivå. For Asker er det gledelig å se at tallet på elever som opplever å bli mobbet av medelever fortsetter å synke. Samtidig ser vi en liten økning i andel elever som opplever digital mobbing, samt en betydelig økning av andel elever som opplever å bli mobbet fra en voksen på skolen. Dette er et område som det jobbes kontinuerlig med og en arbeider for å sikre gode systemer for å melde fra om opplevd mobbing og gode rutiner for å følge opp slike meldinger.

Figur 17 viser hvordan tallene fordeler seg på de ulike trinnene fra 5.-10. trinn i Asker kommune, og viser den samme tendensen som vi ser nasjonalt.

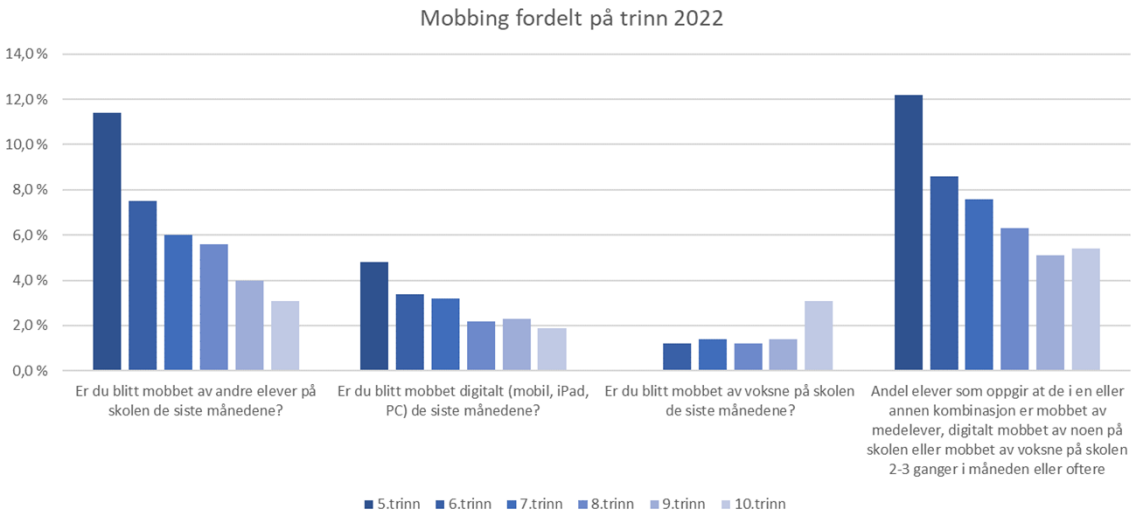

Figur 17

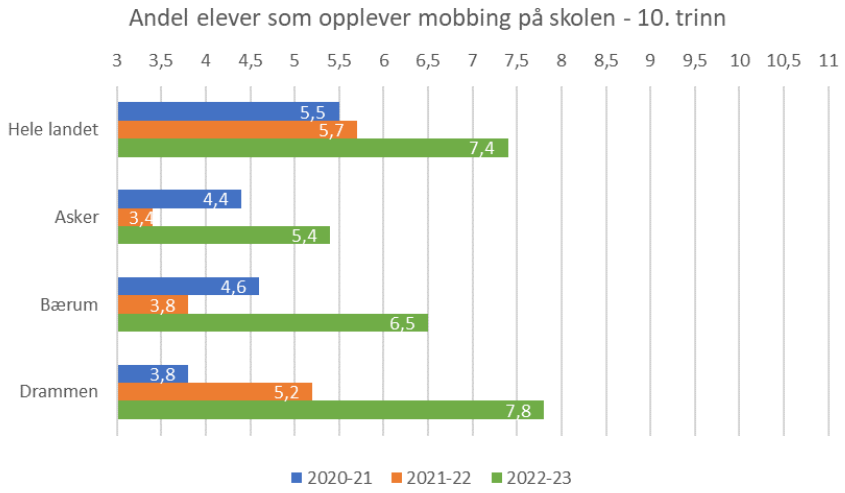

Figur 18

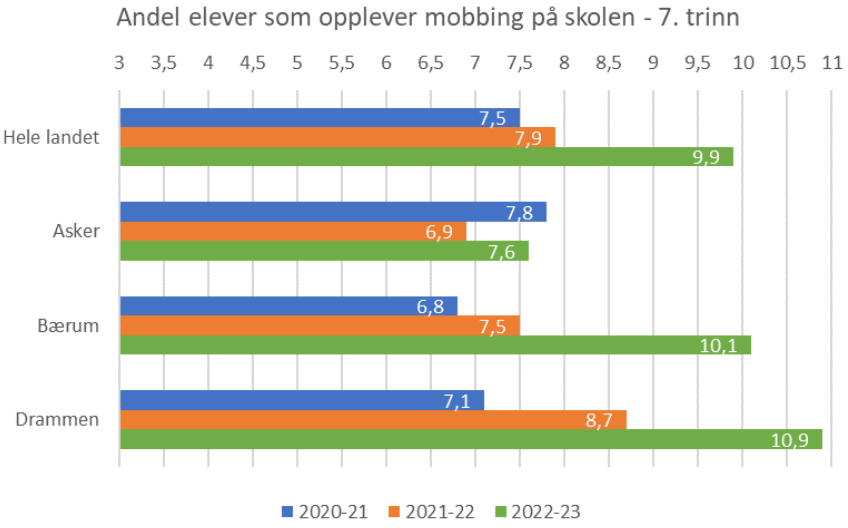

Figur 19

Om vi ser på tallene for 7. og 10. trinn isolert (figur 18+19) ser vi at det er en betydelig økning i andel elever som opplever mobbing både i Asker, våre sammenligningskommuner og i landet ellers.

Askerskolen har nulltoleranse for mobbing. Hver skole har en lokal handlingsplan eller rutine for arbeidet. Denne skal personalet evaluere årlig og nye medarbeidere får opplæring. Skoleeier har fortsatt arbeidet med læringsmiljø. Alle skolene har i løpet av 2022 innført skolens innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Undersøkelsen *Klassetrivsel* er innført for alle elever fra 3. trinn og oppover og gjennomføres to ganger pr. år. Det er en ikke-anonym undersøkelse som kartlegger læringsmiljøet i den enkelte gruppe. Den lokale analysen av resultatene gir godt grunnlag for å håndtere utfordringer i læringsmiljøet og er tema i lederdialog. Resultatene publiseres ikke ettersom de er personsensitive.

I lederdialog med den enkelte skole er arbeidet med læringsmiljø og mobbing et viktig tema. Skolene redegjør for sitt arbeid med resultatene i elevundersøkelsen, Klassetrivsel-undersøkelsen og for aktivitetsplaner de har hatt inneværende skoleår. Det er en utfordring på skolene at ikke alle elever

som opplever mobbing ønsker å si fra om det. Skolene rapporterer at rutinene for hvordan de voksne skal følge med, er godt kjent. De ansatte observerer, har samtaler med elevene og analyserer Klassetrivsel-undersøkelsen. Slik finner skolene elever som selv ikke ønsker å si fra. Det kan allikevel hende at elever som ikke sier fra selv, ikke får bistand fra skolen.

Foreldreundersøkelsen

Asker utarbeidet og gjennomførte sin egen lokale foreldreundersøkelse høsten 2022. Skoler og foreldre (FAU) medvirket til utvalg av indekser og spørsmål i den nye undersøkelsen. Asker kommune valgte å gå over til en lokal undersøkelse da UDIR ikke har revidert sin undersøkelse på flere år. I tillegg har det vært begrenset mulighet til å sammenligne med andre kommuner, da flere andre også har gått over til egne lokale undersøkelser. Ved å utarbeide våre egne spørsmål sikrer vi at vi dekker de behov kommunen har i å undersøke foreldrenes opplevelse av askerskolen, og lokale satsningsområder.

Foreldre på 2., 4., 6., 8. og 9. trinn mottok undersøkelsen i november-desember 2022, og ble gjennomført av 47%.

Skala 1-5. Høy verdi betyr positiv utvikling.

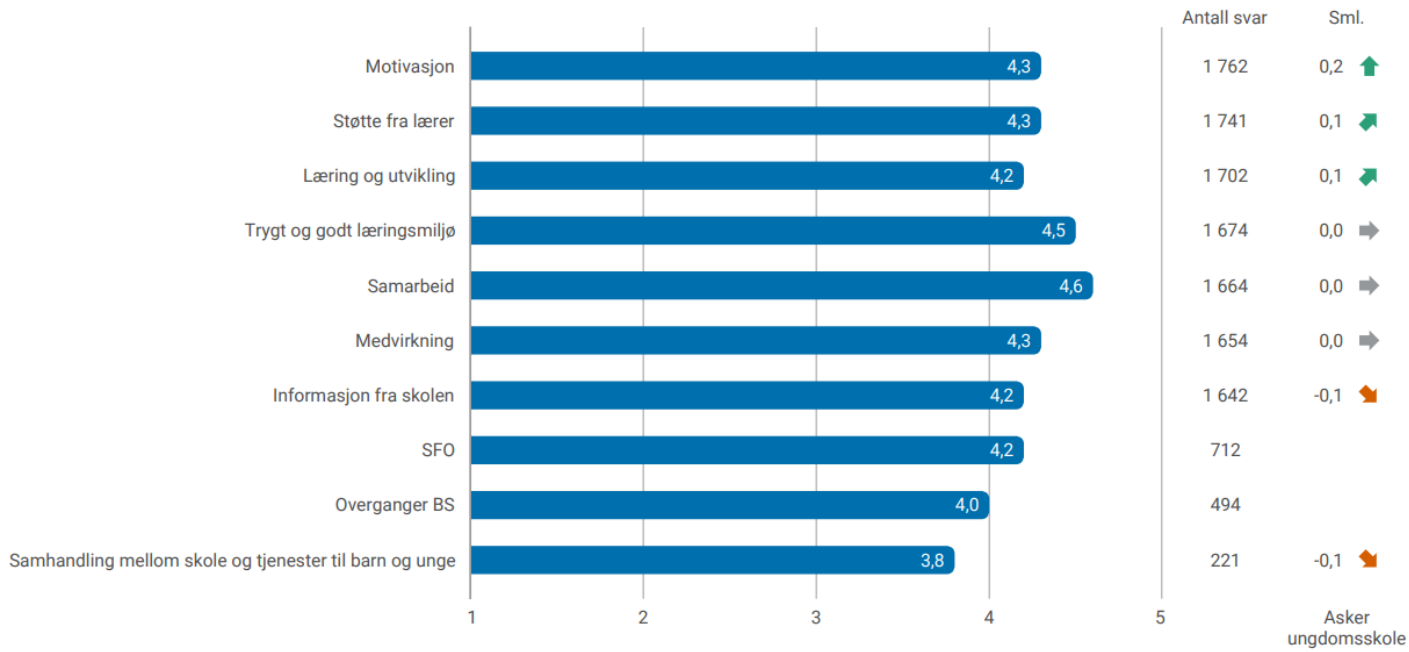

Figur 20

Indekser ungdomsskole

Figur filtrert på "Ungdomsskole"

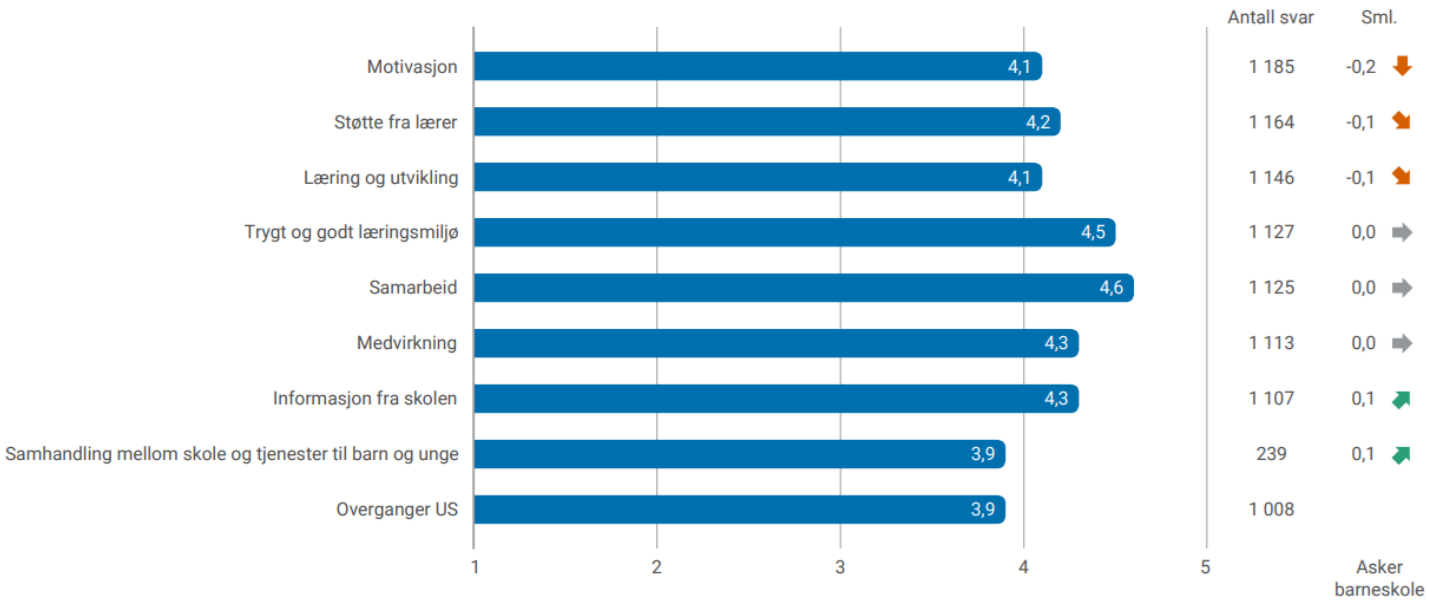

Figur 21

De to oversiktene viser resultatene fordelt på barneskole og ungdomsskolen. Læring og utvikling er en indeks med en noe lavere skår enn de andre for hele askerskolen. Det er særlig spørsmål om *lærerne stimulerer evne til kritisk tenkning, hensiktsmessig bruk av teknologi* og *spørsmål om læreren stimulerer til læringslyst og nysgjerrighet.*

Overganger er også en indeks med noe lavere skår; her er foreldrene minst fornøyd med overgangen mellom barnehage og skole, men mer fornøyd med overgangen mellom barneskole og ungdomsskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Foreldre på 9. trinn opplever det som vanskelig å svare på spørsmål om *deres barn opplever å ha fått god nok yrkesveiledning.*

På ungdomstrinnet skårer foreldrene lavest på motivasjon, og det er spørsmål om *foreldrenes opplevelse av om deres barn liker skolearbeidet* som trekker ned.

Både foreldre på barnetrinnene og på ungdomstrinnene skårer høyt på trygt og godt læringsmiljø og på samarbeid med skolen.

Indeksen samhandling gikk til et mindre utvalg av foreldre som mottar tjenester fra flere rundt sitt barn. 20% av de som har svart opplever ikke at det er god nok samhandling mellom tjenester til barnet og skolen.

Nasjonale prøver

På 5. og 8. trinn blir prøveresultater omregnet til en skala der det nasjonale gjennomsnittet blir satt til 50. På 8. og 9. trinn gjennomfører de samme nasjonale prøvene i lesing og regning og det nasjonale gjennomsnittet blir derfor høyere enn 50 på 9. trinn. I tilstandsrapporten har vi valgt å presentere andelen elever på de høyeste mestringsnivåene. Dette for å tydeligere kunne vise til

utviklingen fra år til år, siden dette kommer dårlig frem ved bruk av det nasjonale gjennomsnittstallet på 50.

Høsten 2022 ble nasjonale prøver gjennomført i nytt system og etter nye læreplaner, noe som får konsekvenser for måling av utvikling over tid. Det nasjonale gjennomsnittet viser likevel at det ikke er en betydelig endring i fordeling på mestringsnivåene nasjonalt.

Asker er en del av ASSS kommunene, som er et samarbeid mellom de 12 største kommunene i landet. Vi har derfor valgt å ta med dette utvalget i sammenligningen her.

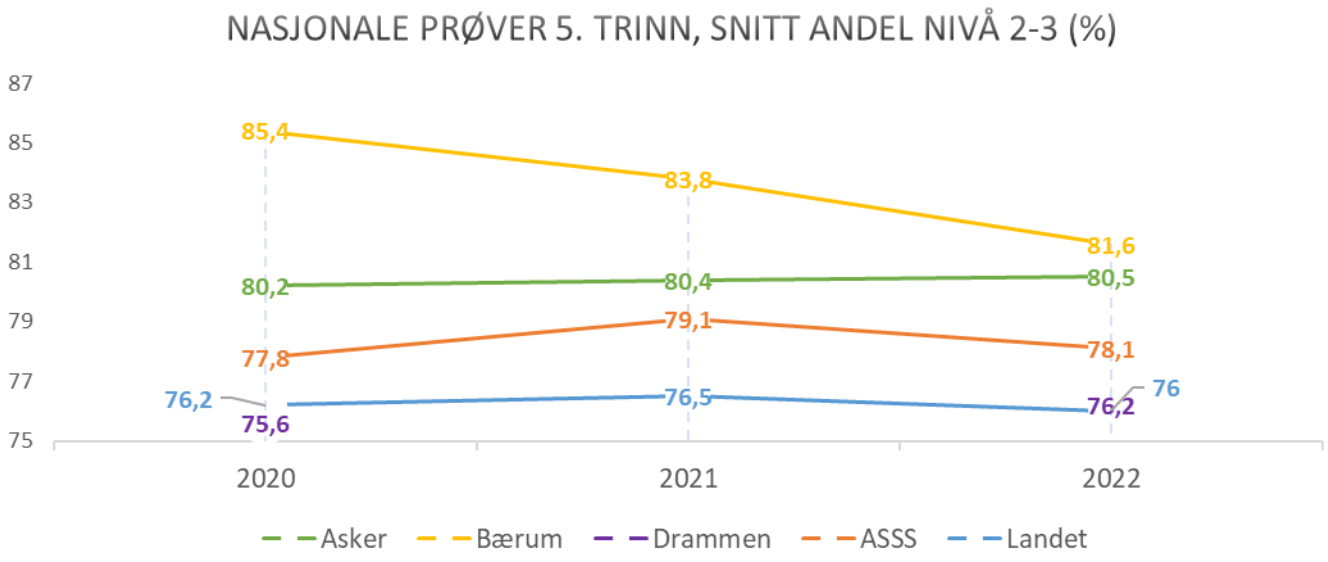

Figur 22

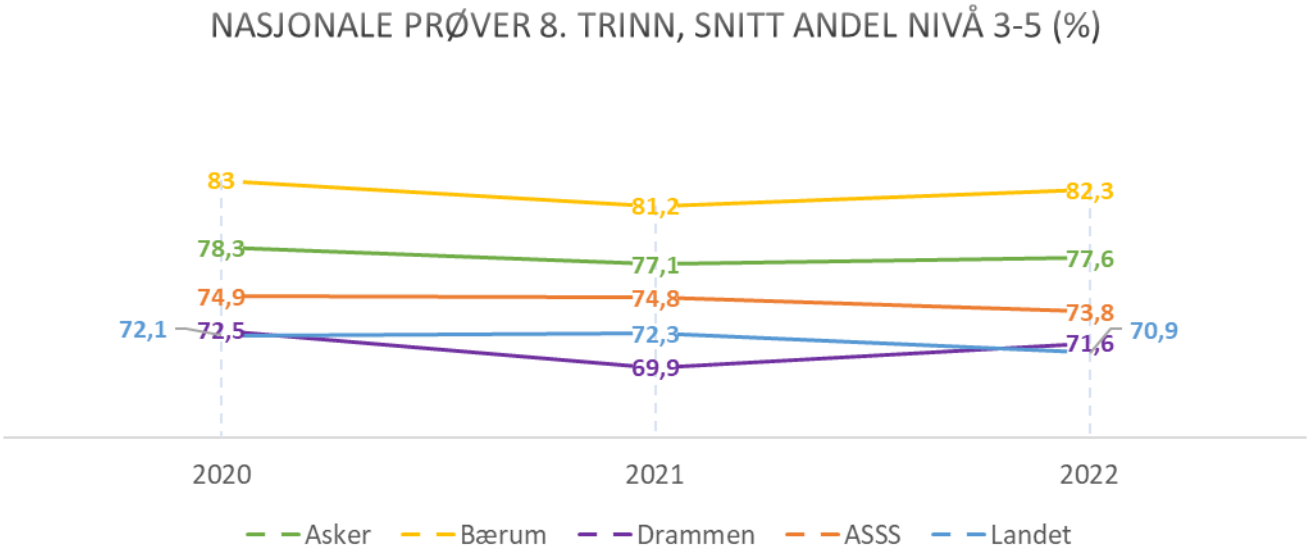

Figur 23

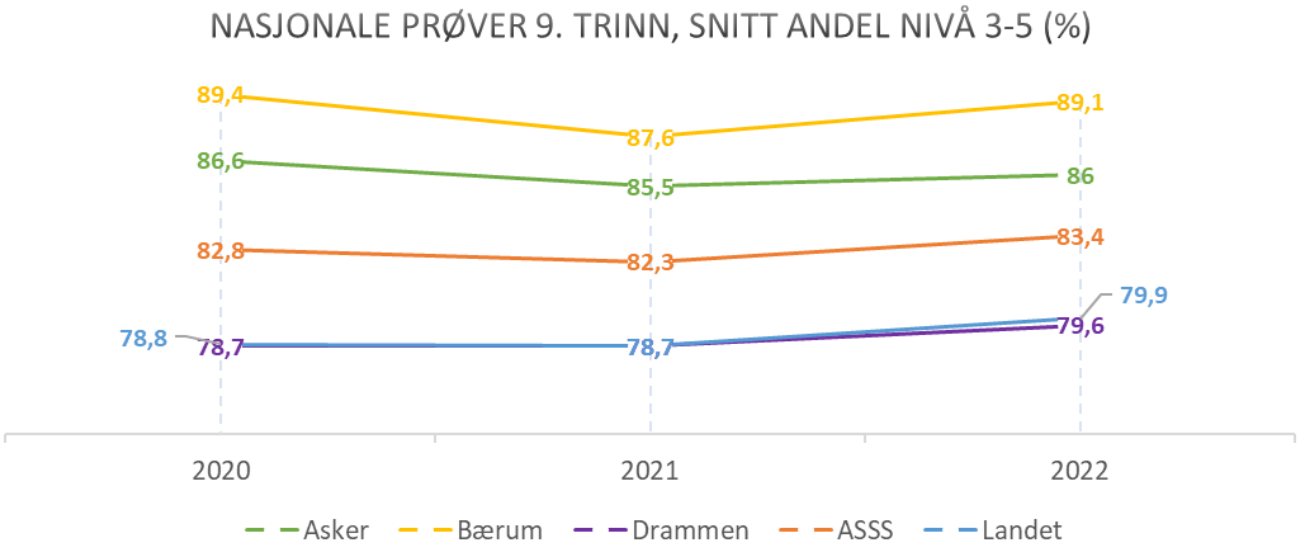

Figur 24

Grafene viser hvor mange av elevene i Asker som ligger på de to eller tre øverste mestringsnivåene, og viser de elevene som har ferdigheter som er mest i samsvar med kompetansemålene i læreplanen. Over er alle de tre prøvene sett samlet, og her har elevene i Asker en moderat økning i ferdigheter de tre siste årene på 5. trinn. Sammenlignet med de andre gruppene som er vist, er Asker den eneste som har en bedring i resultater år for år. På 8. og 9. trinn varierer resultatene mer fra år til år i likhet med de gruppene vi sammenligner oss med. Asker ligger litt under Bærum, men over de andre gruppene i sammenligningen.

Resultatene for Bærum 2022 kan ha blitt påvirket av lærestreiken denne høsten.

Det er sosioøkonomiske ulikheter mellom skolene i Asker og mellom de tre sammenligningskommunene. Slike faktorer spiller inn på elevenes forutsetninger for læring. Dette er en del av forklaringen på at Bærum ligger noe over Asker i skoleresultater og at Drammen ligger noe under.

Nasjonale prøver barneskolen

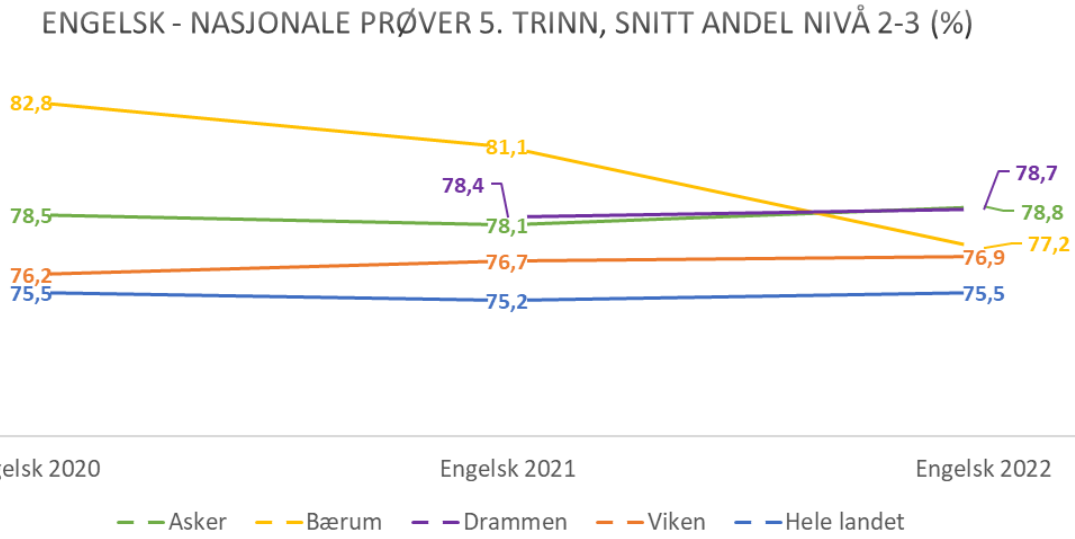

Figur 25

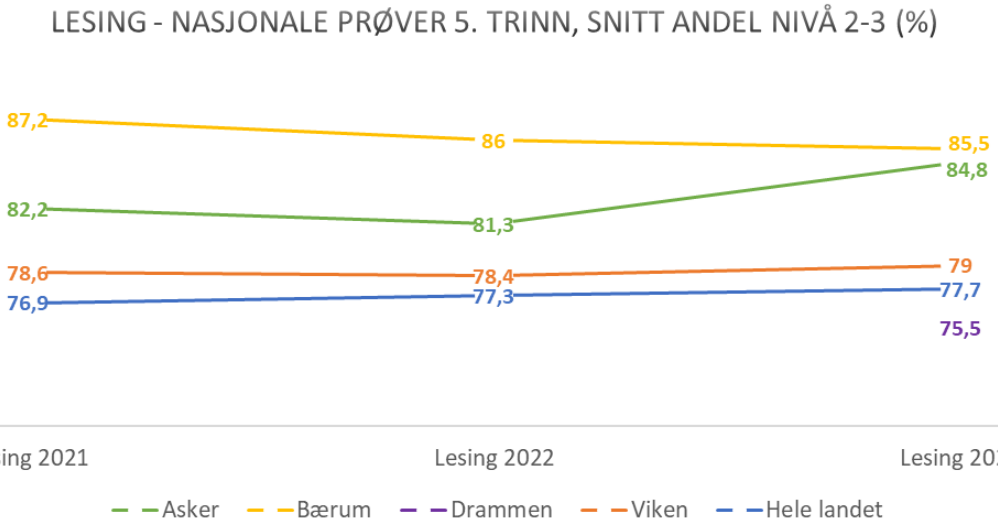

Figur 26

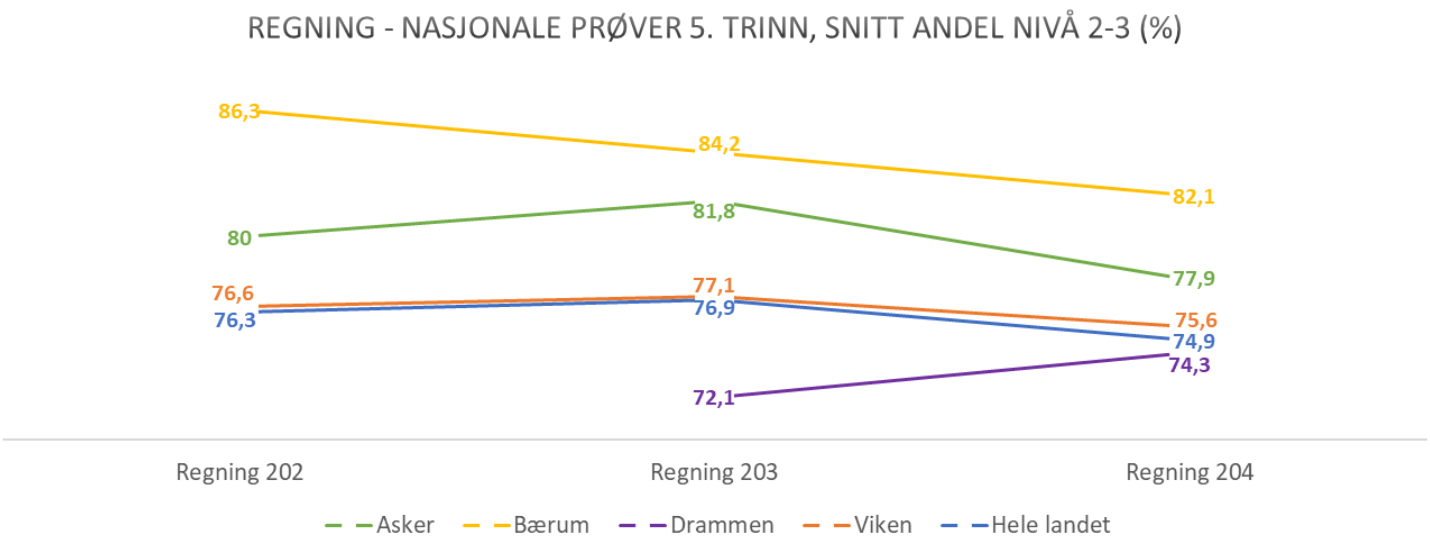

Figur 27

Prøvene for de ulike ferdighetene viser at Asker sine elever på 5. trinn har en fin utvikling i engelsk og lesing, mens ferdighetene i regning varierer mer mellom årskullene. På nasjonale prøver i engelsk viser elevene i Asker nå ferdigheter over alle de vi her sammenligner oss med. Vi ser at lesing også har en god utvikling, og vi ligger i år nesten på nivå med Bærum kommune. Regning følger sammen mønster som landet og Viken.

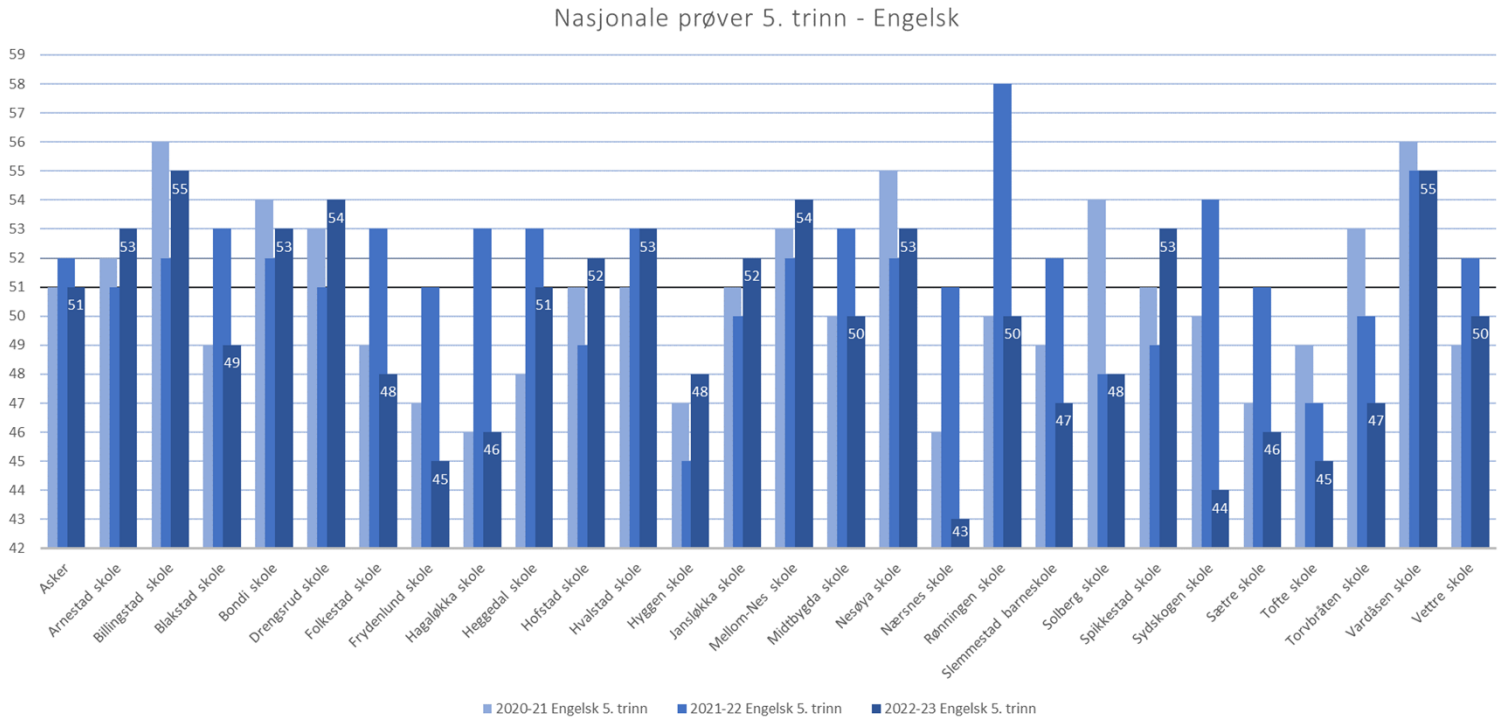

Figur 28

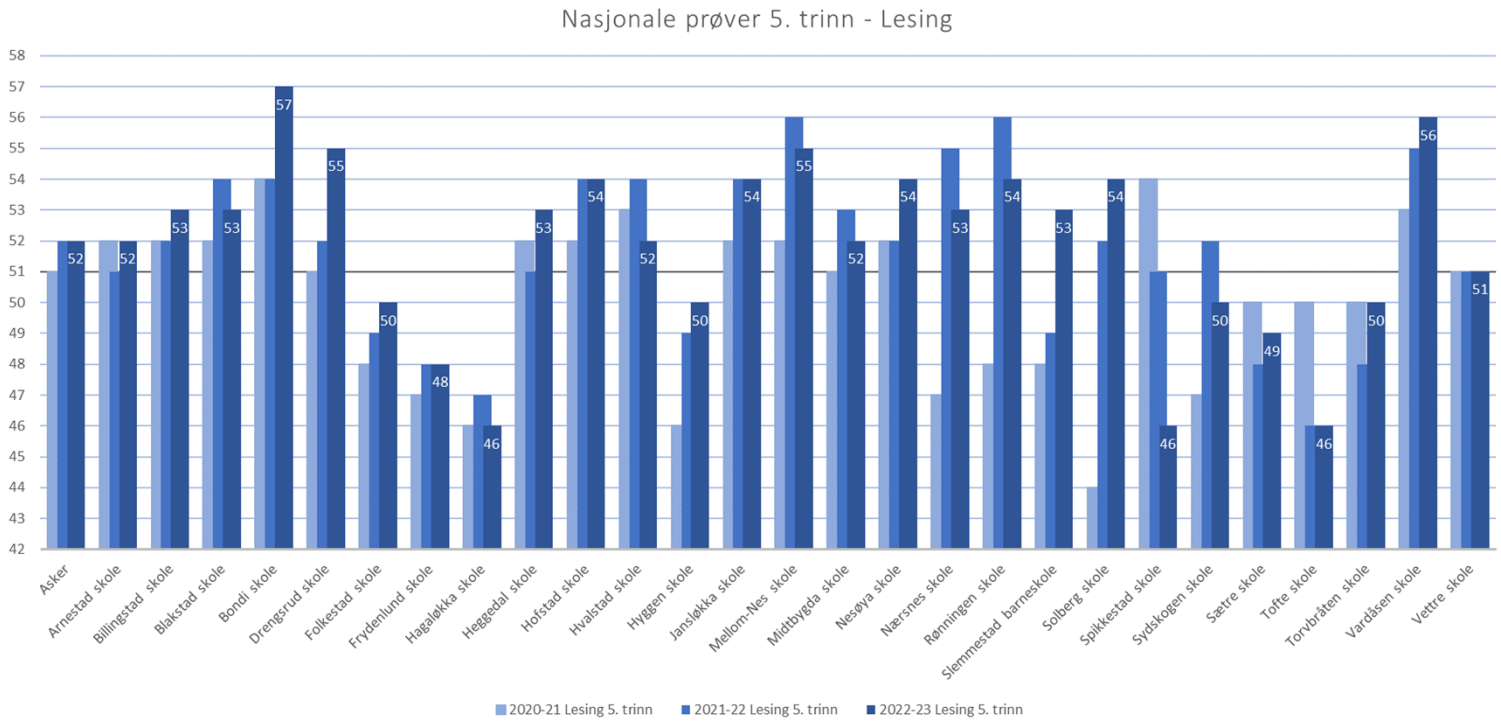

Figur 29

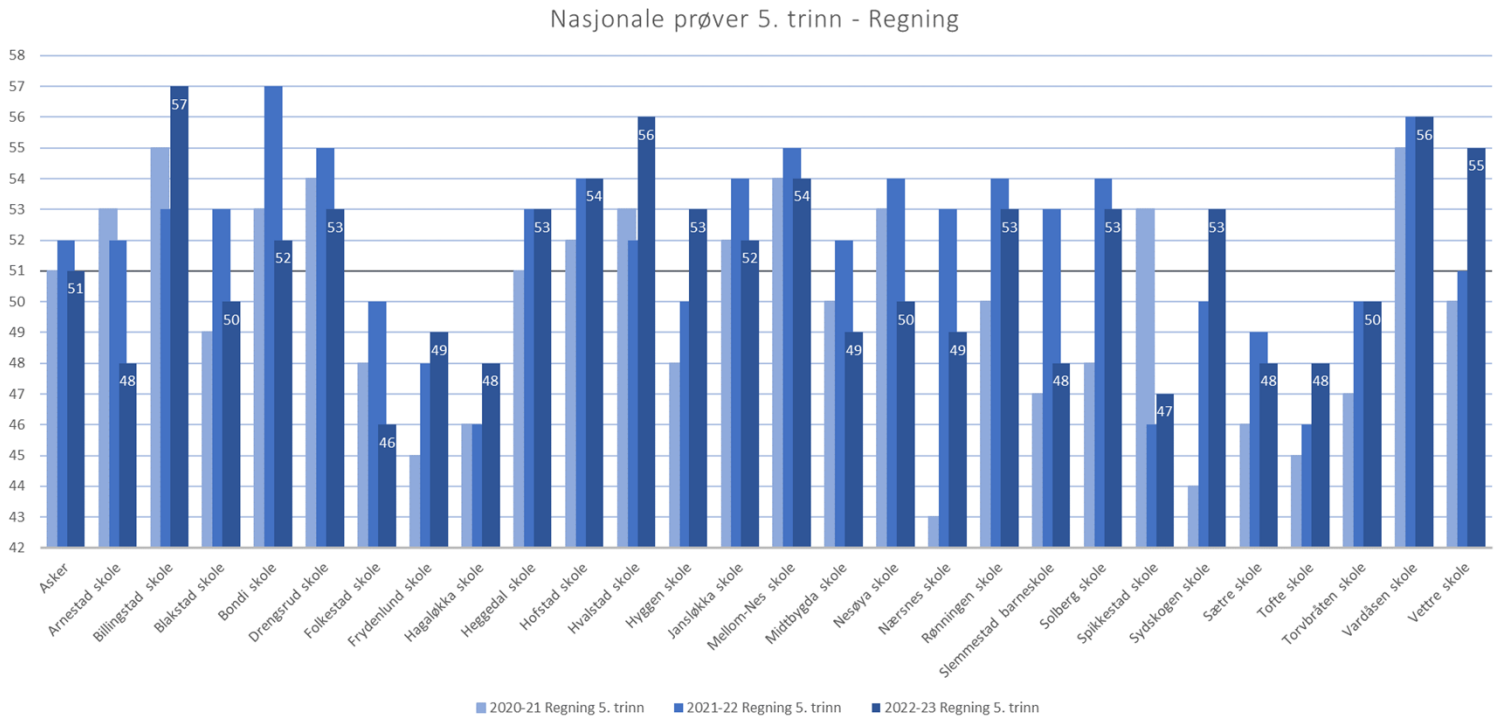

Figur 30

Resultatene der skolene er sammenlignet med hverandre viser at det er en stor variasjon mellom de ulike skolene. Dette gjelder både på 5. trinn og på de to prøvene på ungdomstrinnet. Dette er blant annet et utslag av at elevene vokser opp i områder med ulike sosioøkonomiske forutsetninger.

Skolen skal møte slike forskjeller og treffe elevene der de er, samtidig som de signaliserer forventninger både til elever og til hjemmene.

I de lokale tilstandsrapportene vil man se at skoleresultatene varierer en del fra år til år på den enkelte skole. På de små skolene kan variasjoner i elevgruppen få store utslag. Variasjonen i resultater fra et år til et annet på en skole kan også antyde at skolen i for liten grad har systematikk i opplæringen og at det blir mye avhengig av lærerne på det aktuelle trinnet. Dette er gjenstand for analyse i lederdialog og bakgrunn for tiltak i skolenes virksomhetsplaner.

Elevenes progresjon fra 5. til 8. trinn

Diagrammene som følger, viser resultater på nasjonale prøver for de samme elevene på 5. trinn og på 8. trinn. Resultatene på 8. trinn er sortert på hvilken barneskole eleven gikk på. Dette gir en indikasjon på hva skolene har tilført de siste tre årene, det vil si fra 5. til 7. trinn.

En elev eller en gruppe som har indekstall på 50 på 5. trinn og 50 på 8. trinn, har samme progresjon i læringen som det nasjonale gjennomsnittet. Der de to linjene i diagrammene sammenfaller for skolene, er dette tilfellet. Hvis linjen på 8. trinn ligger over linjen på 5. trinn, har barneskolen tilført elevene mer enn nasjonalt gjennomsnitt. Dette er markert med grønt. Hvis elevene i gjennomsnitt skårer lavere på 8. trinn enn på 5. trinn, har de ikke hatt samme progresjon som gjennomsnittet av landets elever. Dette er markert med lyserødt.

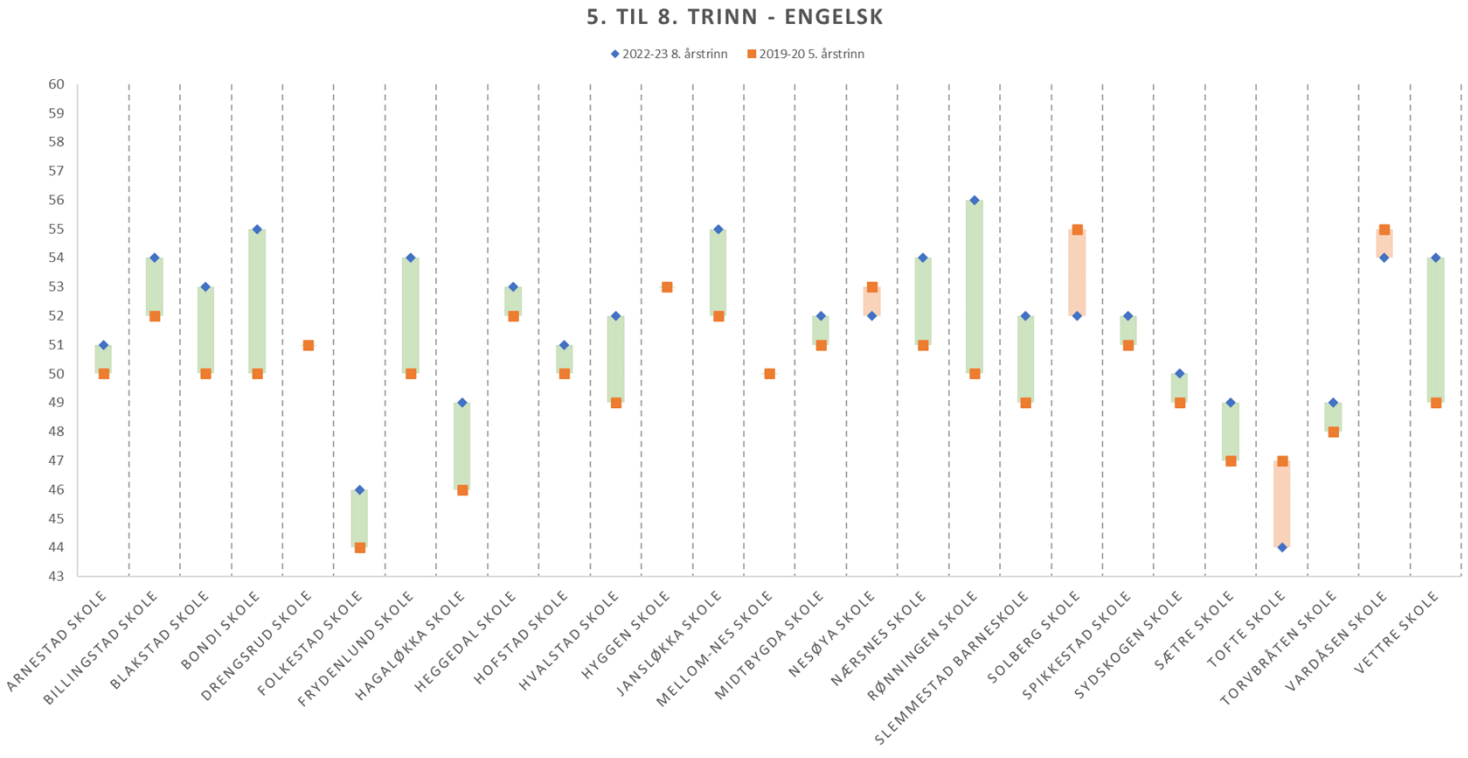

Figur 31

Figur 32

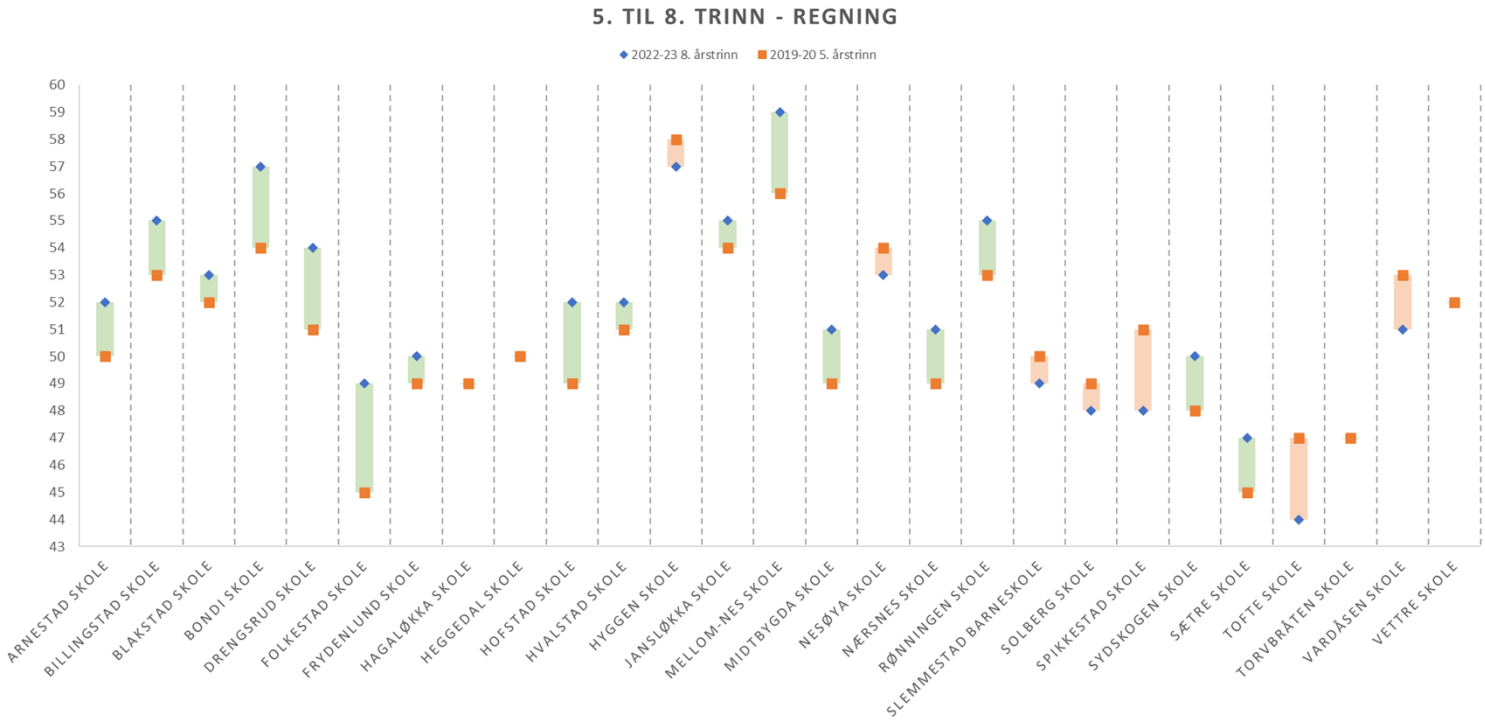

Figur 33

Oversiktene viser at det er noe ulik progresjon på de ulike skolene. I stor grad tilfører skolene en høyere progresjon for sine elever enn forventet i alle tre fag. Det er noe lavere progresjon i lesing, men likevel et bilde som viser en positiv fremgang for mange elever. Dette er en utvikling fra fjorårets resultater der det var en større andel av skolene som tilførte mindre enn forventet når det

gjaldt lesing. De lokale tilstandsrapportene tar for seg hvordan dette bildet ser ut på den enkelte skole og skolens analyse av resultatet.

Nasjonale prøver ungdomsskole

8. trinn

Nasjonale prøver på 8. trinn viser resultatene av barneskolens innsats.

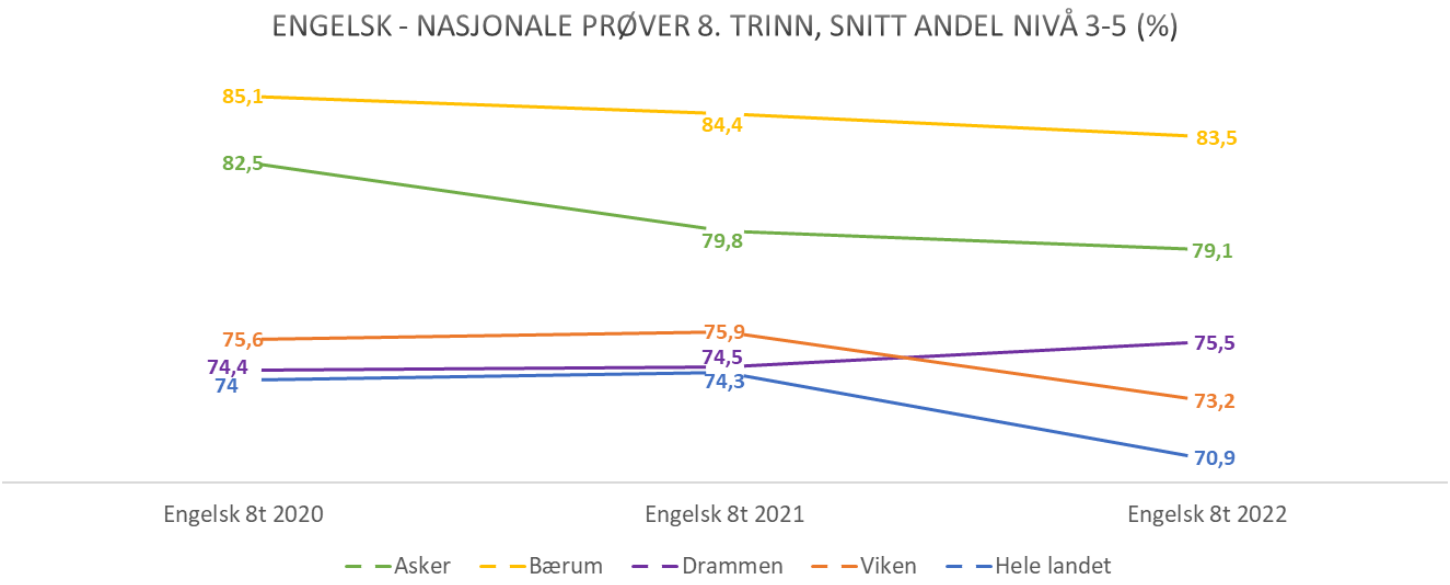

Figur 34

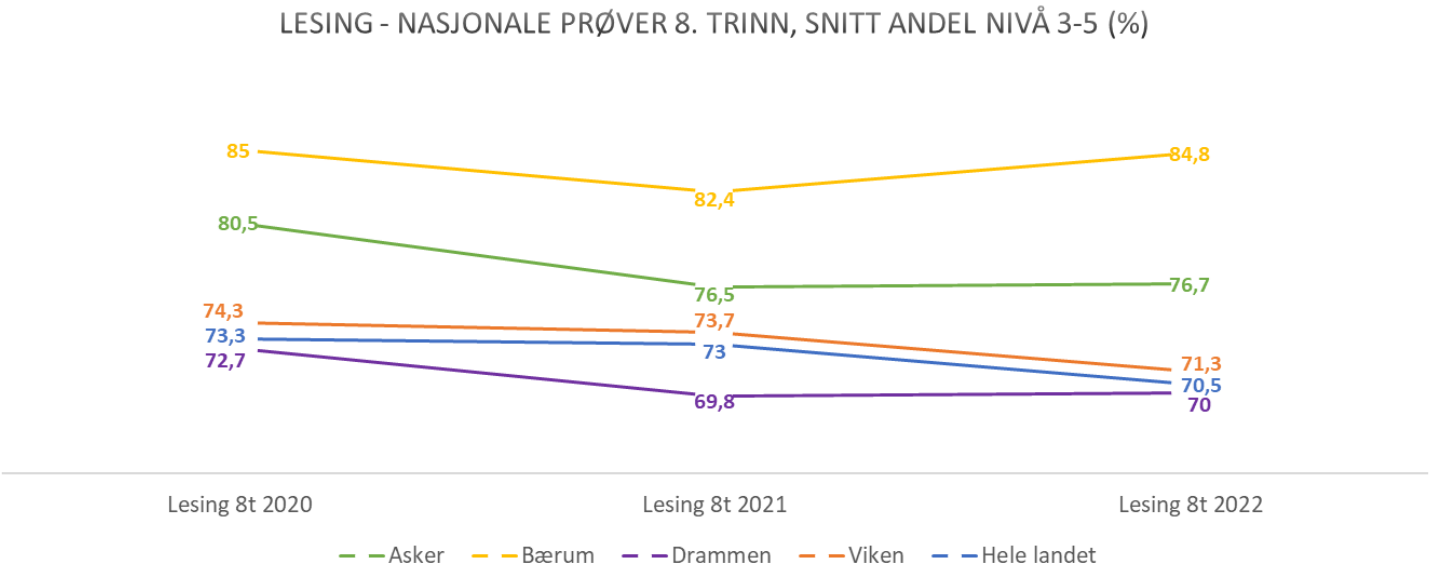

Figur 35

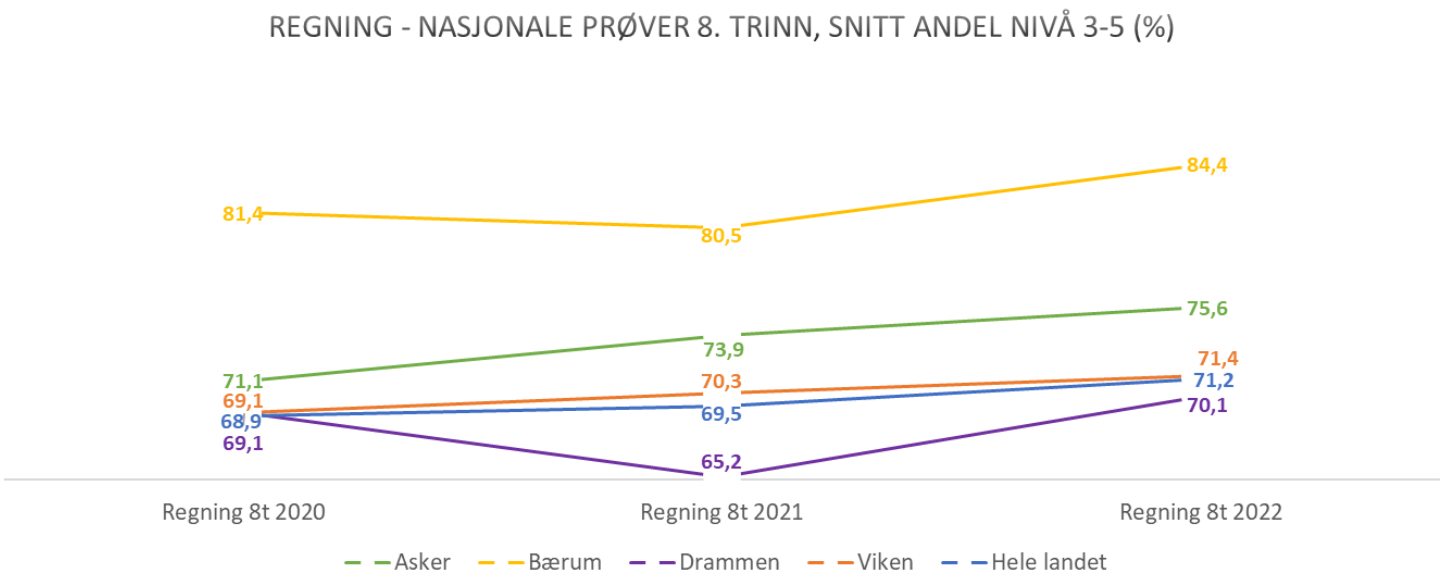

Figur 36

Resultatene på 8. trinn viser større variasjon mellom fagene. I engelsk er det en nedgang i andel elever på de tre høyeste mestringsnivåene de siste tre årene. På lesing er det lite endring fra i fjor da andelen elever på disse mestringsnivåene gikk ned 4%. Resultatene på regning viser en motsatt utvikling, og det er en høyere andel elever på de tre høyeste mestringsnivåene fra 2020-2022. (4,5%).

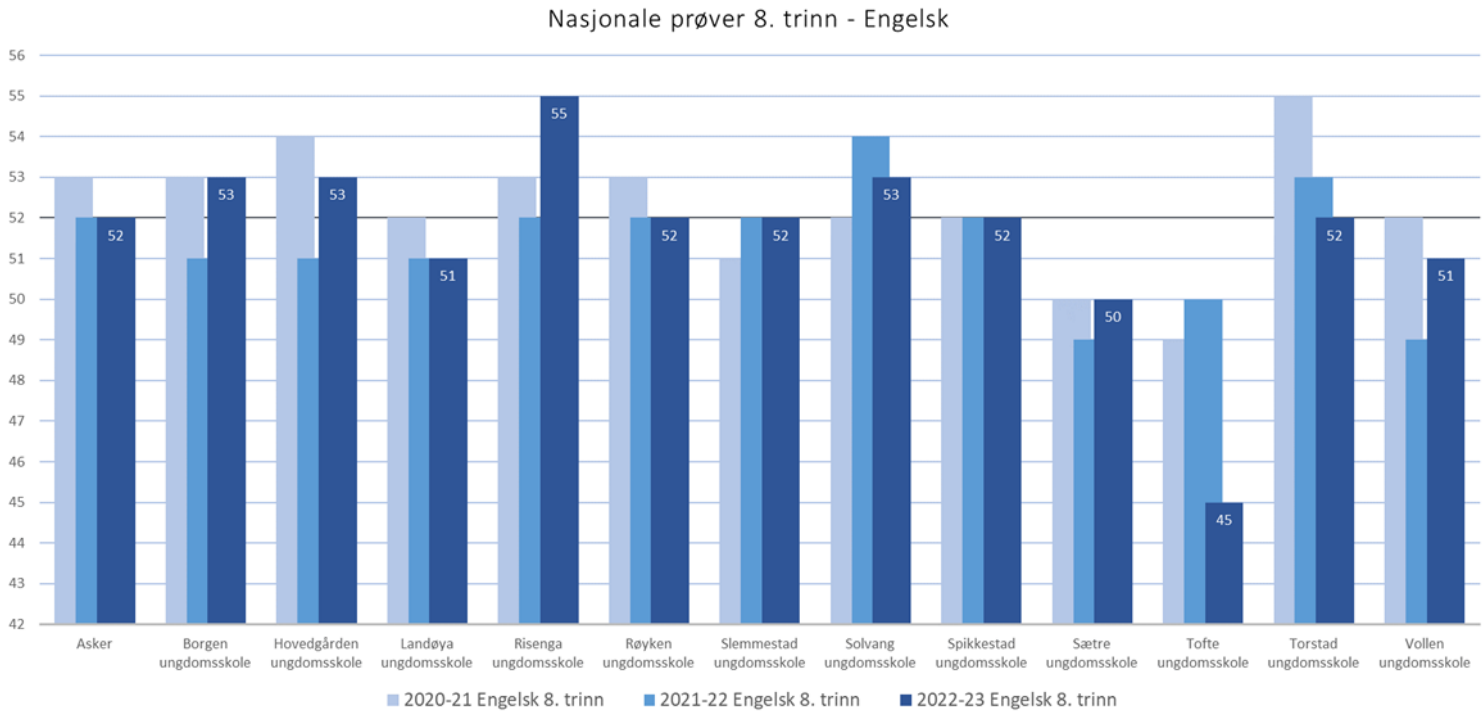

Figur 37

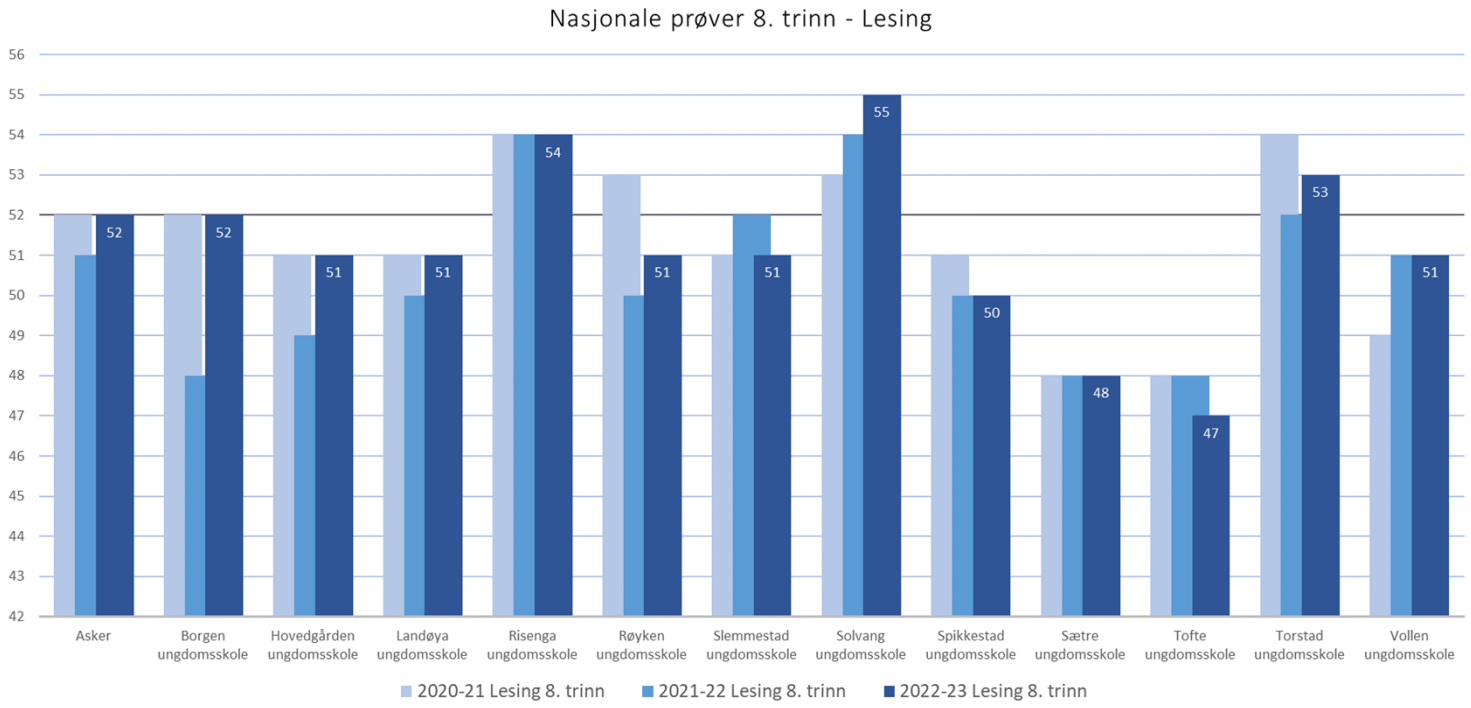

Figur 38

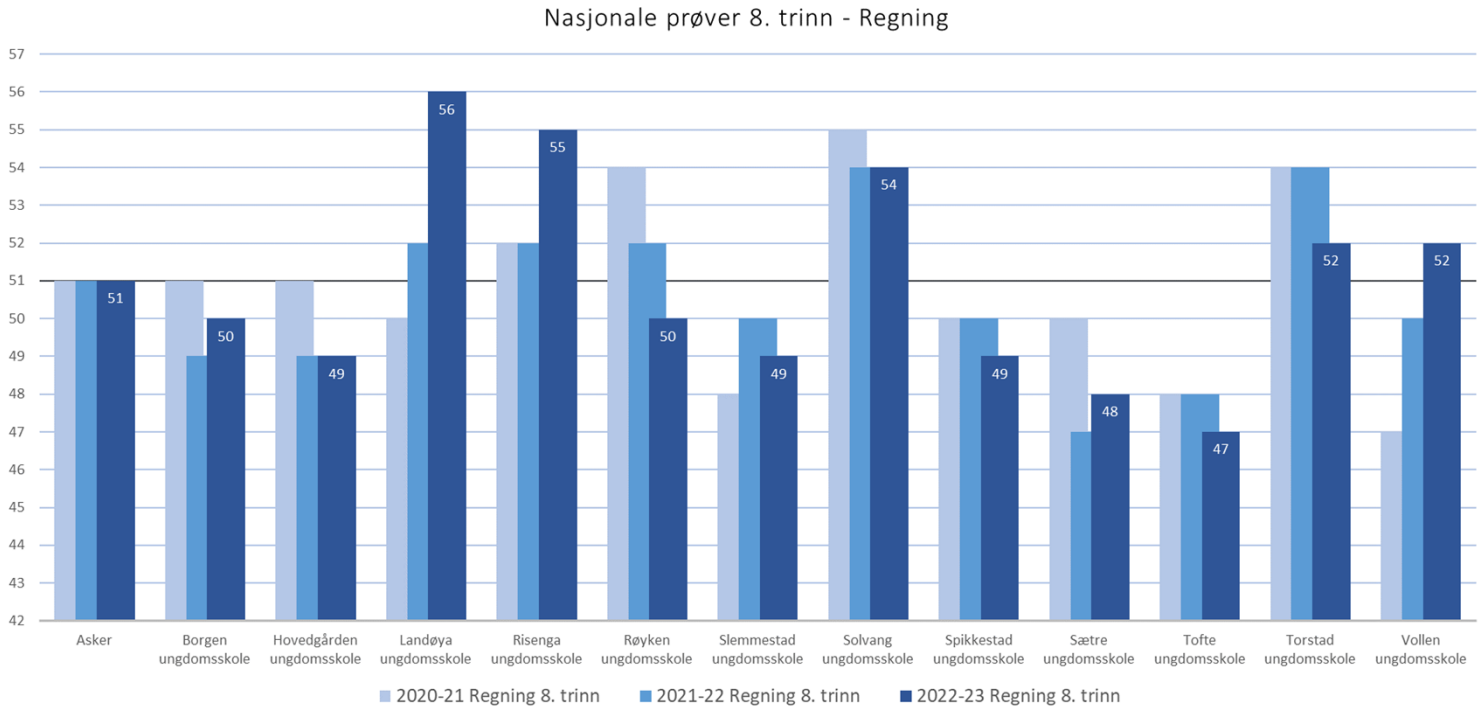

Figur 39

Resultatene der skolene er sammenlignet med hverandre viser at det er en stor variasjon mellom de ulike skolene. Som beskrevet gjelder dette både på 5. trinn og på de to prøvene på ungdomstrinnet og er blant annet et utslag av elevenes ulike sosioøkonomiske forutsetninger. Dette er gjenstand for analyse i lederdialog og bakgrunn for tiltak i skolenes virksomhetsplan.

9. trinn

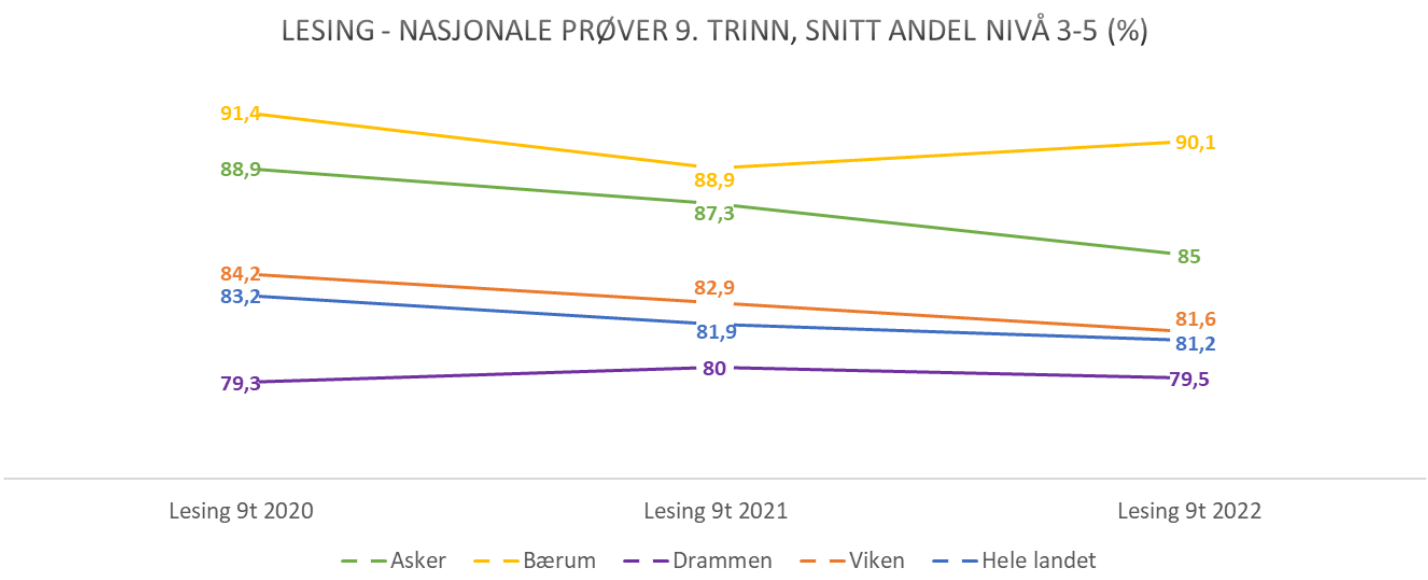

Figur 40

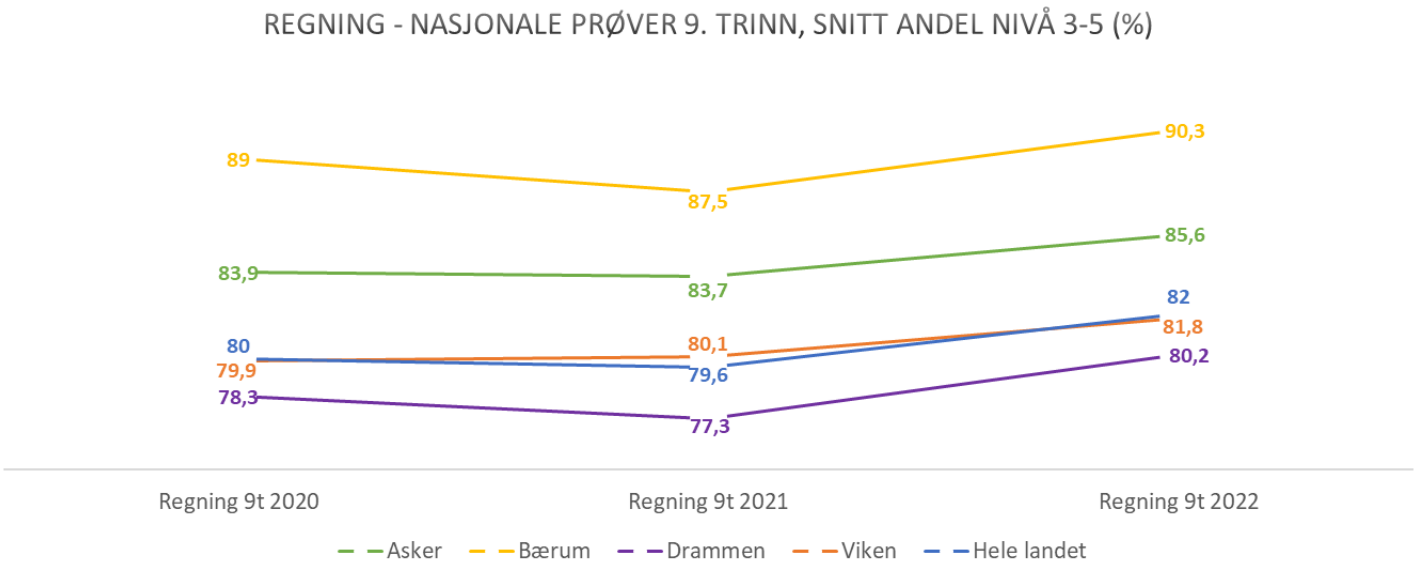

Figur 41

På 9. trinn ser det ut til å være en lignende tendens som på 8. trinn, med en fallende andel elever på de høyeste mestringsnivåene i lesing og en økende andel elever på de høyeste mestringsnivåene i regning. Generelt ligger askerelevene godt over det nasjonale snitt på 9. trinn.

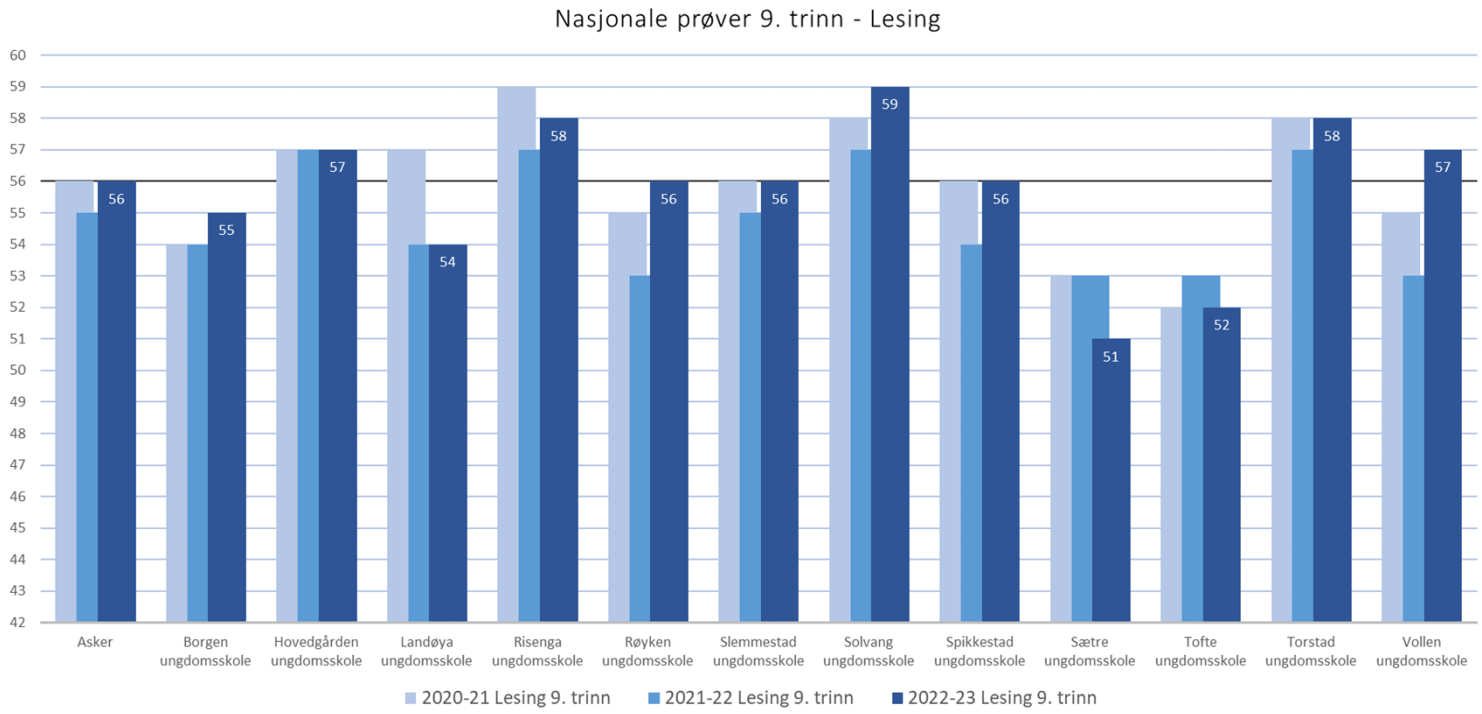

Figur 42

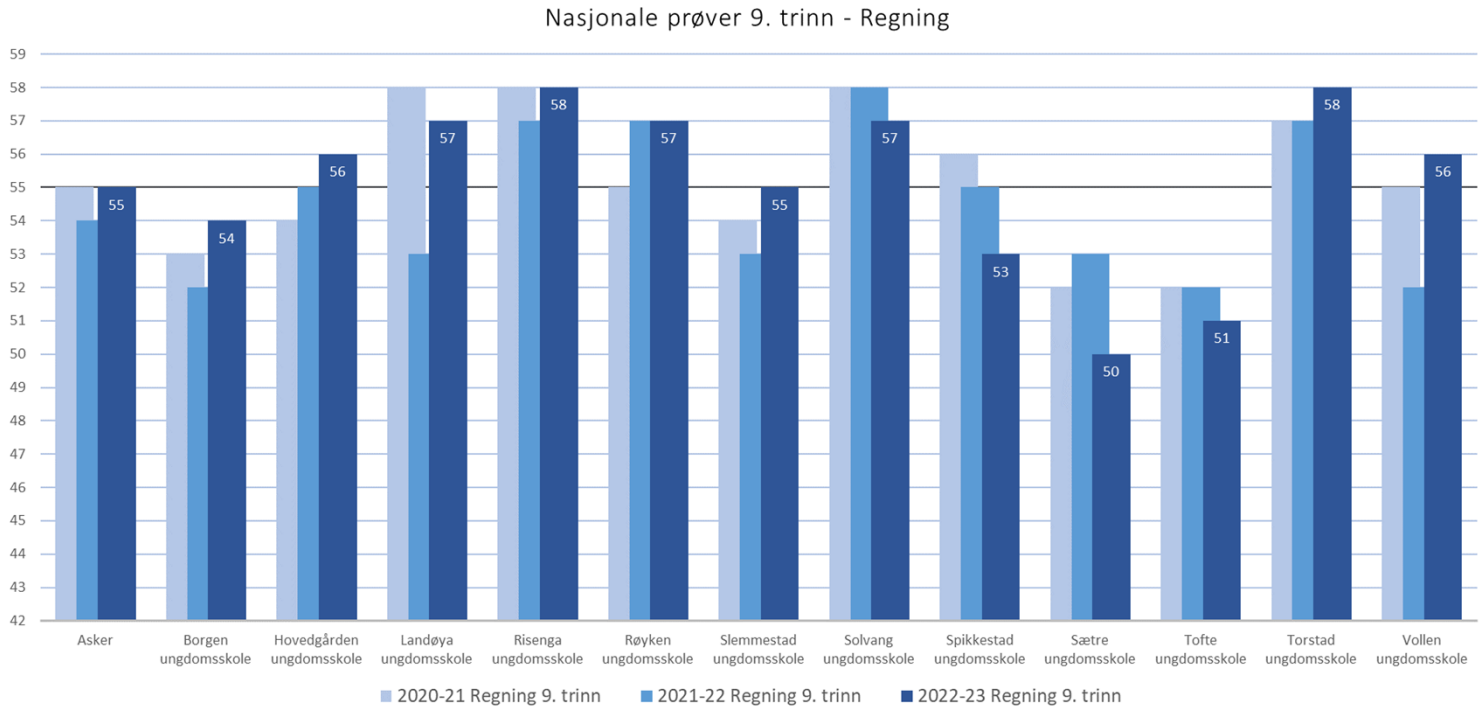

Figur 43

Elevenes progresjon fra 8. til 9. trinn

Elevene gjennomfører samme prøve på 8. trinn og 9. trinn hvert år. Prøvene varierer noe fra år til år, men det nasjonale gjennomsnittet av skalapoeng på 8. trinn er alltid 50, slik skal prøvene være kalibrert mot hverandre. Elever har normalt en progresjon fra 8. til 9. trinn på 3 eller 4 skalapoeng. I år viser nasjonale tall en progresjon på 4 skalapoeng på både lese- og regneprøven, dvs. at nasjonalt gjennomsnitt på de to prøvene er 54 skalapoeng på 9. trinn.

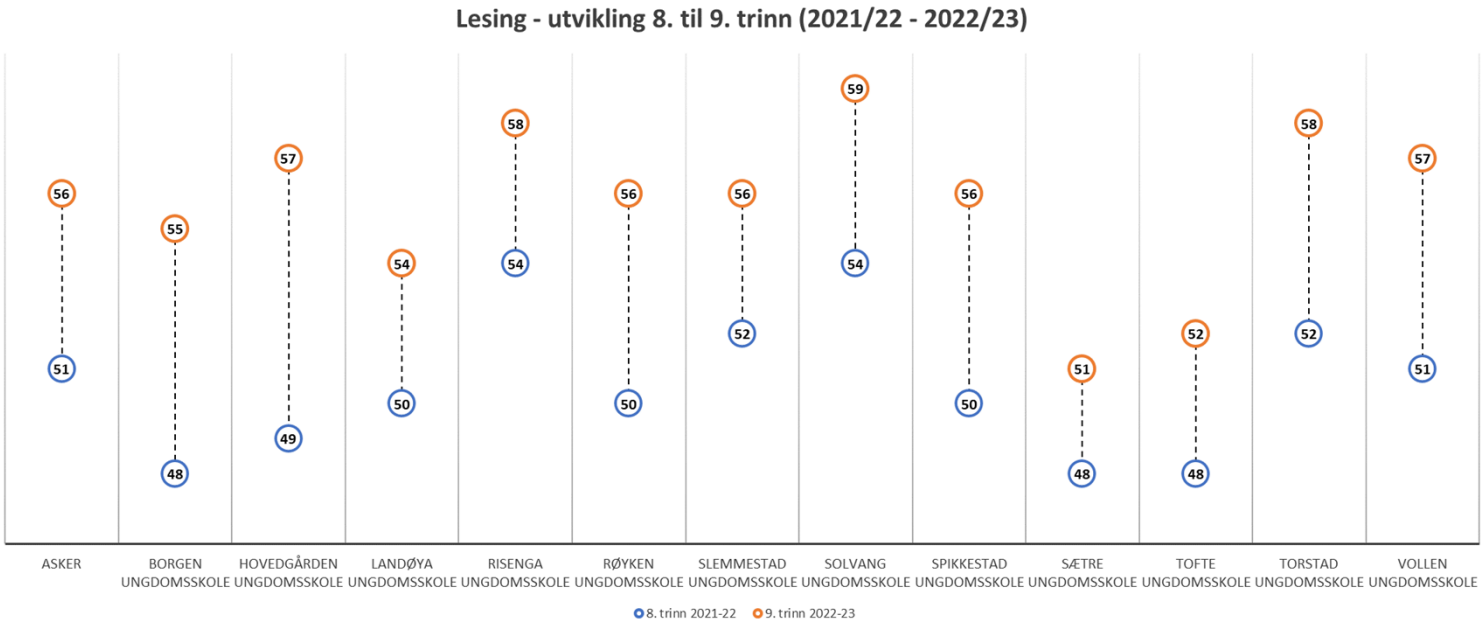

Figur 44

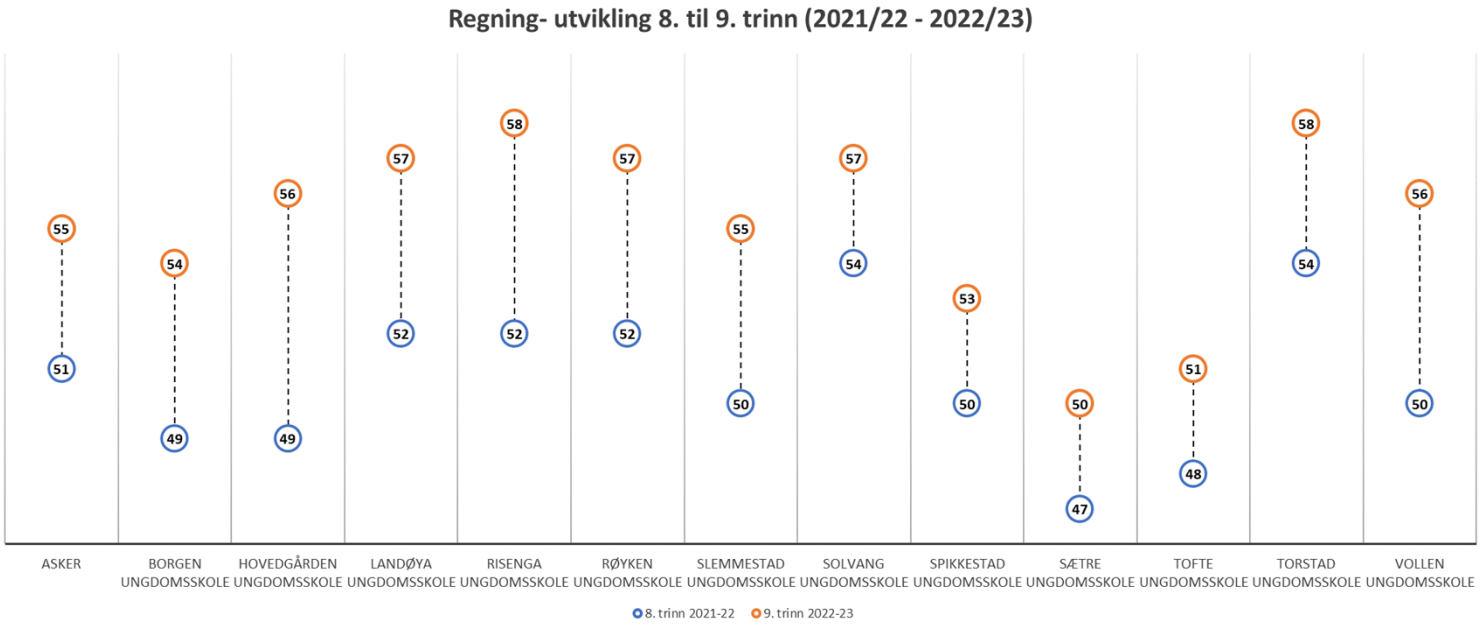

Figur 45

Diagrammene over viser hvordan elevenes progresjon har vært fra 8. til 9. trinn på nasjonal prøve i lesing og regning. Nesten alle ungdomsskolene i Asker tilfører forventet eller mer enn forventet utvikling til sine elever. Det er likevel noen variasjoner mellom skolene med hensyn til hvor mye den enkelte skole tilfører og hvilket nivå elevene skårer på. Det å tilføre mer er også en større oppgave når nivået allerede er høyt. Se de lokale tilstandsrapportene for hver enkelt skoles analyse av sine resultater.

Systematikk i opplæringen kan bidra til å heve resultatene og å redusere variasjon fra år til år.

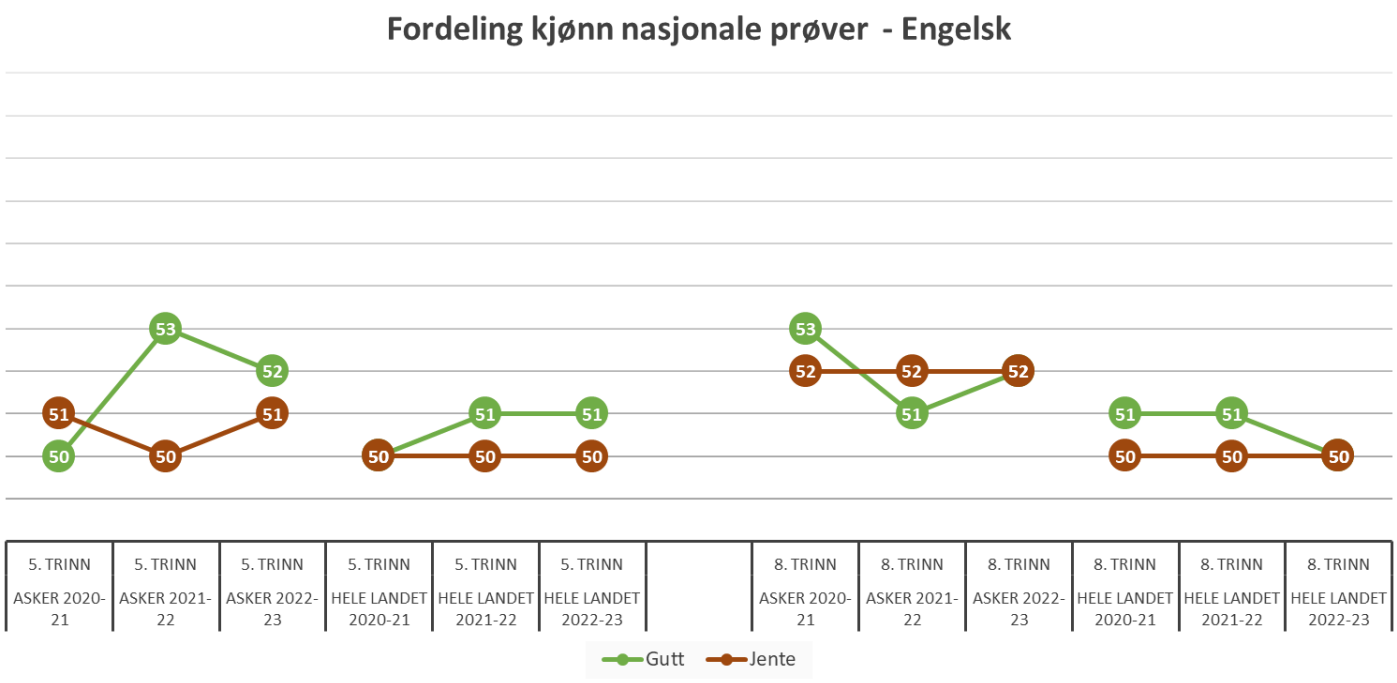

Figur 46

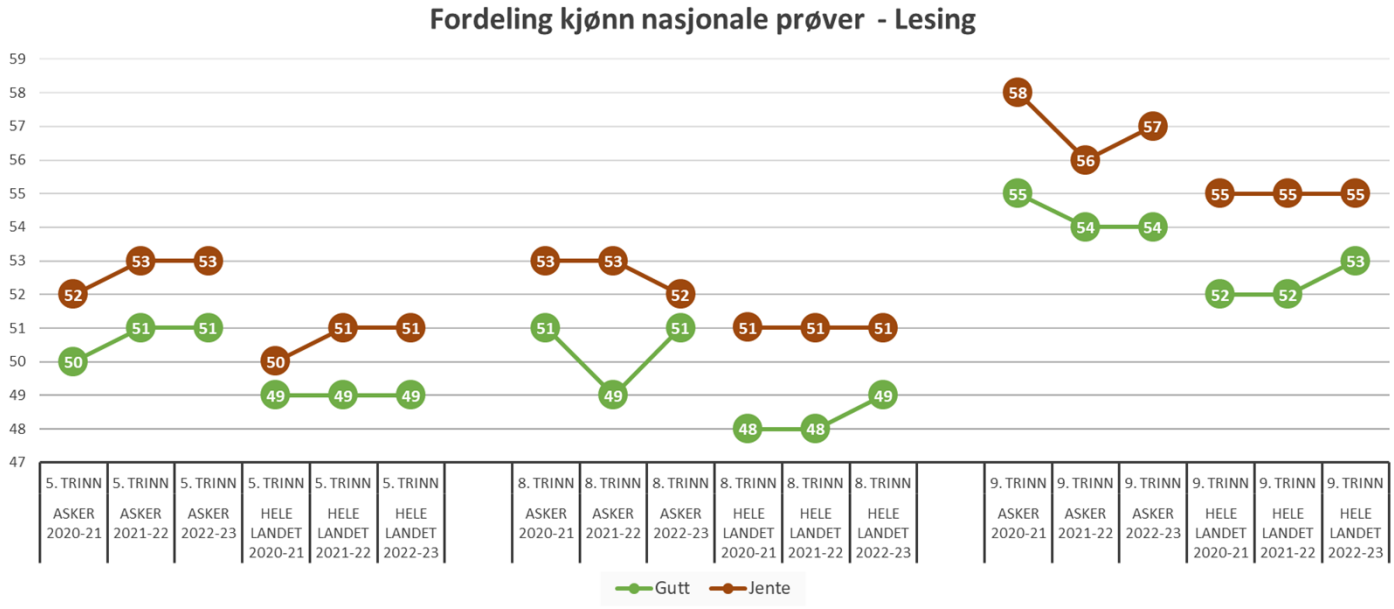

Figur 47

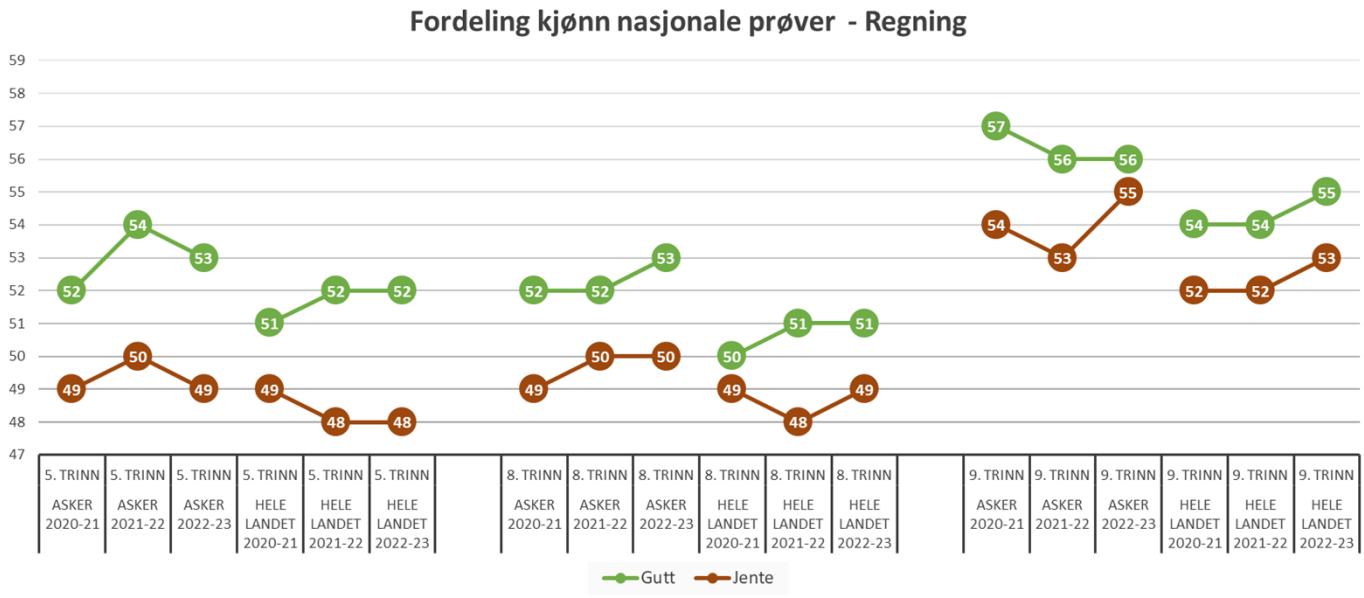

Figur 48

Resultater på de nasjonale prøvene registreres på kjønn. I diagrammene over vises jenter resultater i rødt og gutters resultater i grønt for de tre siste årene. Det er samme trinn og dermed ulike elevgrupper de tre årene som er tatt frem.

I lesing har jentene høyere resultater enn guttene. Dette er en trend både nasjonalt og i Asker som har vedvart over tid. Når det gjelder regning er bildet omvendt. Guttene gjør det i gjennomsnitt bedre enn jenter på nasjonale prøver i regning. I engelsk er bildet mer sammensatt, og jenter og gutter har i gjennomsnitt likere resultater.

Askerskolen har som mål å engasjere og motivere alle og at opplæringen skal oppleves som relevant. Resultatene fordelt på kjønn viser at det ikke er et kjønn som taper i skolesammenheng, men at skolene kan ha et utviklingspotensial når det gjelder å treffe alle elever best mulig.

Grunnskolepoeng

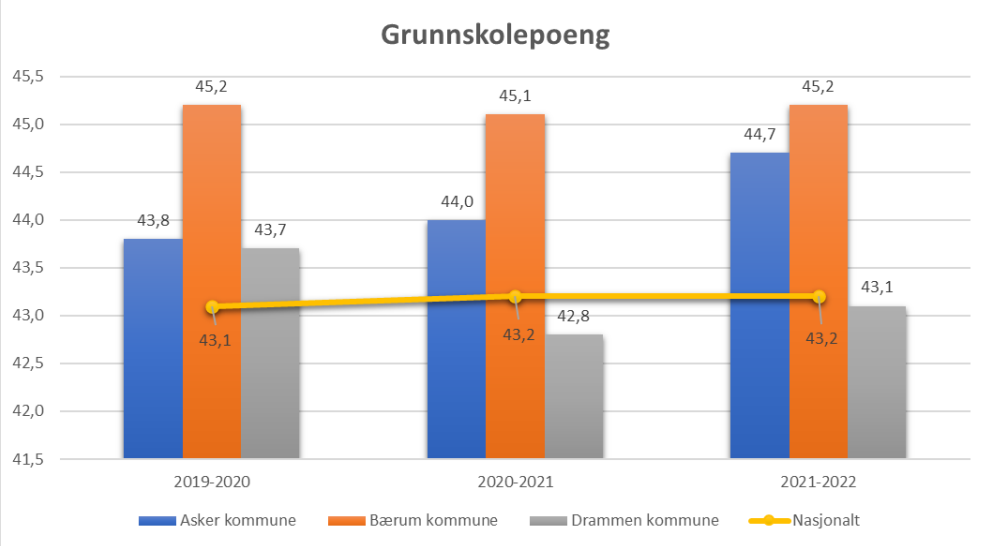

Figur 49

Grunnskolepoeng er gjennomsnittet av elevenes standpunktkarakterer ganget med 10. Det er den enkelte faglærer som vurderer standpunktkarakter ut fra måloppnåelse i forhold til læreplanens kompetansemål. Det finnes ingen nasjonal standard for dette vurderingsarbeidet utover målene i læreplanen og bestemmelsene i forskrift til opplæringsloven som regulerer hvordan sluttvurderingen av elevenes kompetanse skal gjennomføres. Den enkelte elev eller elevens foreldre kan klage på vurderingen, men Statsforvalteren, som er klageinstans, tar ikke stilling til faglærers og rektors faglige skjønn, kun til saksbehandlingen, altså hvordan karakteren er satt.

De tre siste året er det ikke gjennomført eksamen verken skriftlig eller muntlig på grunn av pandemien. En sammenligning mellom standpunktkarakterer i eksamensfagene og eksamenskarakterene gir normalt en mulighet for å vurdere om nivået på standpunktkarakterer er for lavt eller for høyt. Dette har altså ikke vært mulig for fjorårets avgangselever i grunnskolen. Selv om de to størrelsene ikke påvirker hverandre direkte, vet lærere som setter standpunktkarakter at det ikke vil være mulighet til å sammenligne med eksamensresultat. Dette kan ha gitt en effekt med noe høyere standpunktvurderinger.

Askers resultater ligger over Drammen og bak Bærum. Sett opp mot det nasjonale snittet som er forholdsvis stabilt øker Askers grunnskolepoeng jevnt over de siste tre årene.

Gjennomføring videregående skole

Forskningsstudier og rapporter viser at elever som ikke fullfører og består videregående opplæring er overrepresentert i gruppen unge som verken er i utdanning, arbeid eller har kontakt med ulike sosiale tjenester. Dette er en stor utfordring som hele oppvekstfeltet sammen arbeider for å møte. Å fullføre og bestå videregående opplæring gir langt høyere mulighet for senere livsmestring og det å kunne delta og bidra i samfunnet. Andelen elever og lærlinger som fullfører og består innen fem år etter at de begynte i videregående opplæring, følges derfor nøye av stat, fylke og kommune. Folkehelseinstituttet utarbeider analysegrunnlag som gjør det mulig å sammenligne kommuner, fylker og nasjonalt gjennomsnitt på manglende gjennomføring eller frafall fra videregående opplæring.

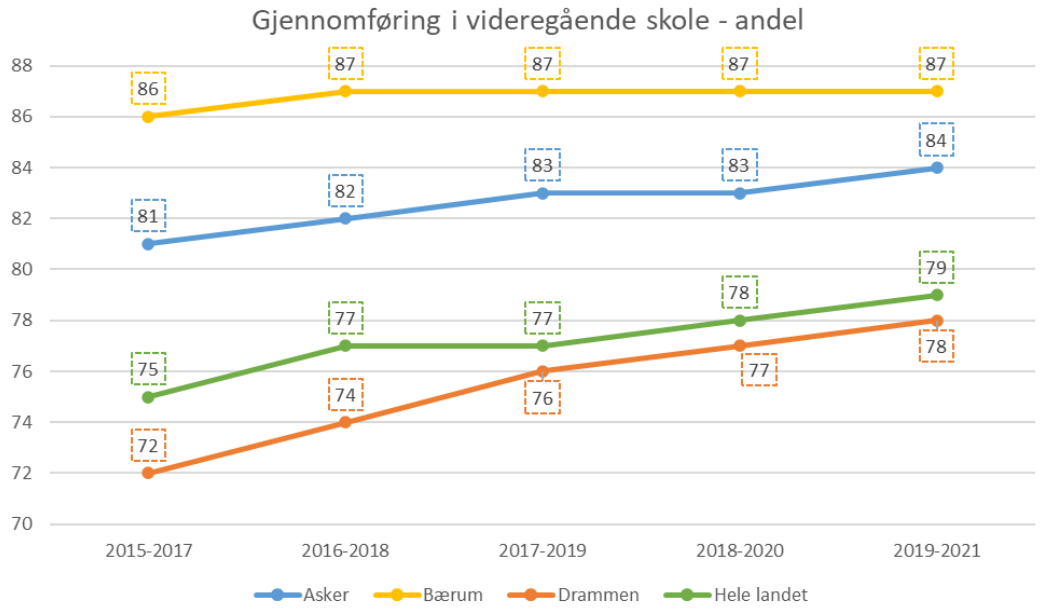

Figur 50

Diagrammet viser at en økende andel elever fullfører videregående skole på nasjonalt nivå. Andelen av askerelever som gjennomfører og består videregående opplæring, ligger over andelen i Drammen og nasjonalt nivå og noe under Bærum. Gjennomføringen siste år er også økt noe fra året før.

Den enkelte ungdomsskole samarbeider godt med de videregående skolene, særlig rundt enkeltelever. Noen elever omfattes av særskilt inntak og følges tett i overgangen. Veiledningssenteret i Asker og Bærum, som har PPT og oppfølgingstjeneste for elever i videregående, har en særlig satsing på å følge noen elever i det ordinære inntaket, tett i overgangen. Ungdomsskolene har dialog med elever og foreldre og finner gruppen på skolen som de tenker kan være i risiko for ikke å gjennomføre. Disse elevene har Veiledningssenteret jevnlig kontakt med og følger godt opp ved oppstart i videregående. Resultatene fra satsingen er svært gode.

Kvalitetshevende tiltak på skoleeiernivå

Kvalitetssystemet, askerskolen.no

Virksomhetene i Asker kommune følger det samme årshjulet for virksomhetsstyring. Virksomhetsstyringen er innrettet for å iverksette målene i handlingsprogrammet som omfatter blant annet kommunedirektørens oppdrag til virksomhetene, risiko og sårbarhetsanalyse, lederdialog med resultatanalyse, system med virksomhetsplaner og rapportering. Til støtte i dette arbeidet har virksomheten et felles kvalitetssystem der alle rutiner er samlet. I året før og i perioden etter vi ble ny kommune, er disse systemene gradvis implementert og fylt med stadig mer innhold.

Skolene har støtte til drift og utvikling også på nettstedet askerskolen.no. Her finnes det mer undervisningsrettede hjelpeverktøy, samt den årlige kompetanseplanen for oppvekst som inneholder kurs, nettverk og veiledning innenfor kommunens og askerskolens satsingsområder.

Forvaltning og analyse

Avdeling Kvalitet og forvaltning har rådgivere og konsulenter med skolefaglig kompetanse og oppgaver. Avdelingen bistår skolene i deres daglige skoledrift og forvaltningspraksis og leverer kvalitetsanalyser til administrativ skoleeier. Avdelingen bistår skolene i deres lokale kvalitetsanalyse og tilstandsrapportering.

Personvern

Asker kommune jobber systematisk med å ivareta sin rolle som behandlingsansvarlig for de datasystemer som skolene bruker. Arbeidet består i stor grad av å vurdere og godkjenne gjennom risikovurderinger og vurdering av personvernkonsekvenser før eventuell databehandleravtale utarbeides.

Arbeidet foregår på tvers i organisasjonen, der både brukere, personvernombud, sikkerhetspersonell og arbeidstakerorganisasjoner deltar. Målet fremover er i større grad å involvere elever gjennom elevrådene.

I tillegg arbeider Asker kommune med kompetansepakker til skolenes arbeid med personvern.

Lederdialog og system for virksomhetsstyring

Skolene analyserer resultater gjennom skoleåret i samarbeid med elever, foreldre i SU og FAU og de ansatte. Analysen oppsummeres årlig i skolens tilstandsrapport som drøftes i lederdialog mellom skolens ledelse og kommunalsjef for grunnskole. Dette er den viktigste delen av skoleeiers internkontroll med skolene. I lederdialogen blir skoleledelsen og kommunalsjef enige om tiltak for å utvikle skolen videre. Tiltakene legges inn i skolens virksomhetsplan.

Statlige tilskuddsordninger og partnerskap med universiteter og høyskoler

Kunnskapsdepartementet har innrettet ordninger der kommunene kan melde behov for midler for å inngå partnerskap med universitets- og høyskolemiljøer (UH). Oppvekstområdet i Asker har inngått slike avtaler for barnehager (REKOM), skoler (DEKOM) og i kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Midlene som er rettet spesielt mot skolene, finansierer flere partnerskap og kompetansehevingstiltak med UH-miljøer og nasjonale sentre. I samarbeid med ledere, rådgivere, veiledere og lærere i kommunen utvikler de og gjennomfører kompetansehevingstiltak på skoler og på tvers av skoler.

Samarbeid og partnerskap med nasjonale sentre for skoleutvikling innenfor områdene naturfag, læringsmiljø, lesing/skriving, matematikk og programmering muliggjør praksisorienterte nettverkssamlinger på tvers av skoler for lærere. Nettverkene deler og utvikler praksis knyttet til nytt læreplanverk.

Kommunens utviklingsprosjekt *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis* skal være en støtte til og bidragsyter i arbeidet for en inkluderende praksis i barnehager og skoler. PPT spiller en viktig rolle i prosjektet i tillegg til at vi samarbeider med eksterne høyskole- og universitetsmiljøer. Prosjektet er opptatt av å se til god praksis og bruke kompetanse som allerede finnes i kommunen, men lar oss samtidig utfordre og inspirere av de eksterne samarbeidspartnerne. Laget til barnet vil være en viktig satsning fremover, særlig i arbeidet med atferd som utfordrer, og det vil jobbes videre med å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i skolene.

Veiledning og årlig kompetanseplan

Asker kommune har flere pedagogiske rådgiverstillinger ved Senter for innovasjon og læring (SEIL) med kompetanse på askerskolens satsingsområder. For tiden omfatter dette kompetanse innenfor bærekraft, nærmiljøutvikling, læringsmiljø, begynneropplæring, lesing/skriving, matematikk, programmering, digital læring, fagfornyelsen og SFO. Rådgiverne bistår skoler i deres lokale skoleutvikling og kan veilede enkeltlærere, team og hele personal innenfor sine spesialfelt. Rådgiverne står også for det løpende samarbeidet med UH-miljøene.

De pedagogiske rådgiverne utarbeider en årlig kompetanseplan. Kompetanseplanen har kompetansehevingstilbud som skal svare til skolenes behov og skoleeiers satsingsområder. Tilbudene gjennomføres av UH-miljøene eller de pedagogiske rådgiverne. Etter drøfting med kommunalsjef velger skolene læringsløyper, kurs og nettverk de ønsker å prioritere for skoleåret. Lærere fra ulike skoler møtes i faglige nettverk på tvers av skoler. I nettverkene deler de erfaringer, får faglig påfyll og forplikter seg til utprøving av undervisningsopplegg og deling av kompetanse med kollegaer frem til nytt nettverksmøte. Lenke til årlig kompetanseplan for skoleåret 2022-2023

Innføring av læreplan for kunnskapsløftet 2020 (LK20) i askerskolen

Gjennom DEKOM samarbeid gis det tett oppfølging av skoleledernettverk med vekt på kompetanseheving for innføring av læreplanverket LK20. Innføringen av nytt læreplanverk har vært sentralt i DEKOM-samarbeidet siden 2019. Skoleledersamlingene har vært organisert som lærende nettverk med mellomarbeid med lærerpersonalet på egen skole, erfaringsdeling og læreplanforståelse knyttet til utvalgte temaer knyttet til LK20. Alle skolene har analysert sitt ståsted rundt arbeidet med innføringen av nytt læreplanverk. Dette finnes i de lokale tilstandsrapportene.

Skoleledernettverk og læring mellom skolene

Rektorene møtes jevnlig til samarbeid og kompetanseheving. To ganger pr. semester deltar også avdelingslederne fra skolene. Samlingene legger til rette for læring mellom skolene gjennom deling av praksishistorier.

Rektorene og avdelingslederne møtes også regelmessig i mindre nettverk. Noen ganger møtes de rundt oppdrag fra kommunalsjef for grunnskole, ellers for å dele erfaring om den løpende skoledriften og om utviklingsoppgaver. Nettverkene er viktige arenaer for læring mellom skolene.

PPT og flerfaglig team ved den alternative skolen

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er sakkyndig instans for vurdering av spesialundervisning og de skal bidra til kompetanseheving i skolene. PPT har organisert sine rådgivere slik at hver skole har sine kontaktpersoner. PP-rådgiverne observerer undervisning og veileder lærere og drøfter enkeltsaker. Det er en utfordring for PPT å ha kapasitet til arbeid med både sakkyndighet og veiledning av skoler. Satsingen på kompetanseløftet skal bidra til å frigjøre veiledningstid for PP-rådgiverne.

Den alternative skole har et team med faglige ressurser som kan bistå og veilede skolene i arbeidet med å gi et godt tilbud til enkeltelever. Teamet har særlig kompetanse innenfor adferdsfeltet. Målet med innsatsen til både PPT og Flerfaglig team er å overføre kompetanse til lærerne på den enkelte skole slik at skolen selv kan videreføre tiltakene og utvikle sitt tilbud.

Aktive lokalsamfunn og samarbeid med frivillige

Aktive Lokalsamfunn er å samarbeide til det beste for barn og unge for å skape nærmiljøer hvor skolene og lokale aktører legger til rette for aktiviteter og sosialt fellesskap i skoletiden og/eller på fritiden. Hensikten er å skape inkluderende lokalsamfunn, tilhørighet og øke aktivitetsnivået hos barn og unge.

I Aktive Lokalsamfunn samarbeides det om; felles aktivitetsledere som engasjeres både i og etter skoletid, åpen hall, livredning og sjøaktiviteter, fair play turneringer, utdanning av unge ledere (Aktiv 365), aktivitetsdager, back to school m.m. De ulike samarbeidsmodellene er spredt utover i hele Asker. Det er 36 skoler og 33 idrettslag som har hatt/har et samarbeid. Tjenesteområdet oppvekst har satt av midler, totalt 1.3 millioner fra egen ramme for å styrke og utvikle dette samarbeidet. Idretten har satt av tilsvarende beløp fra sine midler (LAM midler). I tillegg støttes konseptet fra stiftelser, næringsliv og andre.

Det er blitt arrangert flere samskapte workshoper mellom skoler og idrettslag for å utvikle modeller lokalt. Idretten har sammen med oppvekst arrangert en felles Aktive Lokalsamfunn fagdag for skolene, idrettslagene og andre relevante aktører for å øke forståelsen av konseptet, gi inspirasjon og erfaringsdele med hverandre.

Oppsummering og utviklingsområder for askerskolen

Etter kommunesammenslåingen 1.1.2020 omfattet askerskolen 40 skoler: 27 barneskoler med SFO, 12 ungdomsskoler og den alternative skolen. På forhånd var det betydelig forskjell mellom de tre tidligere kommunene med tanke på skoleeierfunksjonen og hvilken støtte som var tilgjengelig for skolene i deres faglige utvikling og i saksbehandling. Fra høsten 2019 har skolene hatt felles skoleledermøter og inngått i samme skolefaglige satsinger.

Innføringen av ny læreplan har siden da hatt høy prioritet. Dette har gitt skolelederne god anledning til å utveksle erfaringer, drøfte ledelsesgrep og analysere egne skolers ståsted. I denne satsingen har askerskolen hatt et tett samarbeid med flere ressurssentre og aktører innen høyere utdanning, blant annet Universitetet i Oslo og Høgskolen i Innlandet. I tillegg har pedagogiske veiledere på Senter for innovasjon og læring (Seil) bistått både i fellessamlinger og mot enkeltskoler. Siden 2020 har rådgivere og skolene utarbeidet en rekke rutiner, standarder og veiledere som skal bidra til å sikre felles praksis, helhet og god kvalitet i askerskolen.

Resultatene og analysen over viser at grunnskolene i Asker gjennomgående har god kvalitet. Det er positiv utvikling på mange områder, noe som kan antyde at skolene jobber godt med oppdrag lokalt og at det gis god støtte fra skoleeier. Det er stadig stort potensiale i å lære på tvers av skoler. Læring mellom skolene har høyt fokus i samlinger og nettverk. Det blir også tydelig gjennom de lokale tilstandsrapportene at større systematikk lokalt vil kunne heve resultatene ytterligere. Ved at skolene lærer og utveksler erfaring mellom trinn og utvikler felles fremgangsmåter, vil dette kunne bidra til en positiv utvikling.

Andelen elever som mottar spesialundervisning fortsetter å gå ned, dette er en ønsket utvikling ettersom inkludering i det ordinære tilbudet overveiende gir bedre læringseffekt enn ulike segregerte tiltak. Det er særlig andel elever med mindre vedtak som nå ser ut til å få sine tilpasninger i det ordinære tilbudet. Samtidig opplever skolene i Asker kommune at flere elever trenger reguleringsstøtte enn tidligere. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

Det er en økning i antall elever som får særskilt språkopplæring og et tilbud i velkomstklasser. Bakgrunnen er økt bosetting i kommunen, både som følge av krigen i Ukraina og økt arbeidsinnvandring. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord.

Det er en økning i andel elever som rapporterer å bli mobbet i Asker kommune. Dette er tilsvarende den utviklingen vi ser nasjonalt. Det jobbes aktivt med gode systemer og rutiner for oppfølging på alle skoler, og alle skolene har etablert egne innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Tilbakemelding fra foreldre i foreldreundersøkelsen er jevnt over gode, men de rapporterer blant annet mindre tilfredshet på spørsmål om overganger. Særlig overgangen fra barnehage til barneskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (Bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Resultatene på nasjonale prøver viser jevnt over en positiv utvikling på alle trinn i askerskolen. Det er fortsatt store variasjoner skolene imellom og dette er blant annet tema i lederdialog og vises i de lokale tilstandsrapportene.

Askerskolen har hatt en stor økning i grunnskolepoeng de siste tre årene, en mulig effekt av manglende skriftlig og muntlig eksamen siden 2019.

Profesjonsfelleskapet mellom rektorene har utviklet seg på en god måte gjennom månedlige ledersamlinger, rektornettverk og deltakelse i prosjektgrupper og ressursgrupper. Rektorene utveksler erfaringer og er til støtte for hverandre i krevende situasjoner. Rektorene deltar på omgang i en strategigruppe som fungerer som en rådgivende sparringspartner for kommunalsjef i spørsmål som gjelder utvikling og drift av askerskolen.

Askerskolens systematikk i resultatanalyse, lederdialog og tilstandsrapportering har også bidratt til å utvikle fellesskapet mellom skolene og til kvalitetsheving for askerskolen som helhet. Sammen med barnehageområdet og tjenestene i programområde barn, familie og inkludering er det positiv utvikling mot å se helheten i oppvekst felles. En sentral satsing som har bidratt til denne helhetstenkningen er Kompetanseløftet som er nærmere omtalt over.

Kommunedirektøren vurderer at alle skolene i kommunen inngår i et nytt og sterkt skolefellesskap og har et svært godt utgangspunkt for videre utvikling og til å gi best mulig tjenester til barna, ungdommene og familiene i Asker kommune.

Kilder

Analysebrettet (UDIR)

Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

KOSTRA - SSB

Kommunehelsa statistikkbank

Kunnskapsdepartementet. (2020). Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen. (Rundskriv Udir-3 2010). Hentet fra https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Innhold-i-opplaringen/Udir-3-2010-Bruk-av-alternative-opplaringsarenaer-i-grunnskolen/

Opplæringsloven. (1998). Lov om grunnskolen og den videregåande opplæringa (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61

Utdanningsdirektoratet – udir.no

https://viken.no/aktuelt/arkivnyheter/ny-forskningsrapport-om-gjennomforing-i-videregaende-opplaring.62854.aspx

Asker kommune

Lokal tilstandsrapport Arnestad skole

2022

Skolens visjon/verdier: “ Vi gjør hverandre bedre”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	454
Lærere:	42
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	12,8 i udir sin kalkulator
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,5 i udir sin kalkulator
Barn i SFO:	174
Ansatte SFO:	13

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året? Trygt og godt lekemiljø.
  Vi får gjennomført aktiviteten som er knyttet opp til satsingsområdene
  i rammeplanen: - Idrett / friluft og Kultur SFO

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? Medvirkning på 4. trinn er viktig. Egne aktiviteter og avtaler med de eleven som går der.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Idrett / friluft og Kultur SFO er planlagt gjennomført fast på alle baser i løpet av uken.
  Kvalitet på tilbudet avhenger av bemanning.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  PALS og Dembra, med tett oppfølging og veiledning

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  Vi ønsker å videreutvikle foreldresamarbeidet. Få en VI kultur på alle arenaer.

Spesialavdelingen - RUBUS

Fakta	Antall
Elever:	12 (16 fra høst 23)
Ansatte:	13 (5 pedagoger, 4 miljøveiledere, 3 fagarbeidere. 1 assistent (som tar fagbrev).

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?**
  Godt arbeidsmiljø. Stabilt personale. Lavt sykefravær.
  Fast ettermiddagsmøte 1 gang per måned for hele personalet.

  Faglig: Arbeidet som er gjort med ASK og kommunikasjon. Gruppetimer, særlig stolt av gruppetimen med lesing og skriving. Andre gode gruppetimer: Naturfag, forskergruppe, kunst og håndverk, mat og helse, sosial kompetanse, vennegrupper, gruppetimer med elever fra klassen/trinnet, dans og bevegelse og dans og drama.

- **Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?**
  Det skjer mye spennende i SPA ledergruppen, og i nytt nettverk med PPT Christine Spillet og avdelingsleder i skolehelsetjenesten Kristin Sveaas. Fokus på felles overordnede rammer og faglig utvikling og samarbeid med alle instanser rundt elevene, med fokus på barnet og familien.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  Tid til å lese sakkyndige vurderinger og samarbeide i team fra planleggingsdager på høsten.
  Møter i team hver 14. dag + daglige beskjeder og ad hoc opplæring og veiledning.

- **Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?**
  (Eks:ASK/kommunikasjon, Atferdsanalyse, forebygging/håndtering av utagerende atferd)
  Behov for kompetanseheving mtp autismespekterforstyrrelser og læring, samt forebygging og håndtering av atferd.

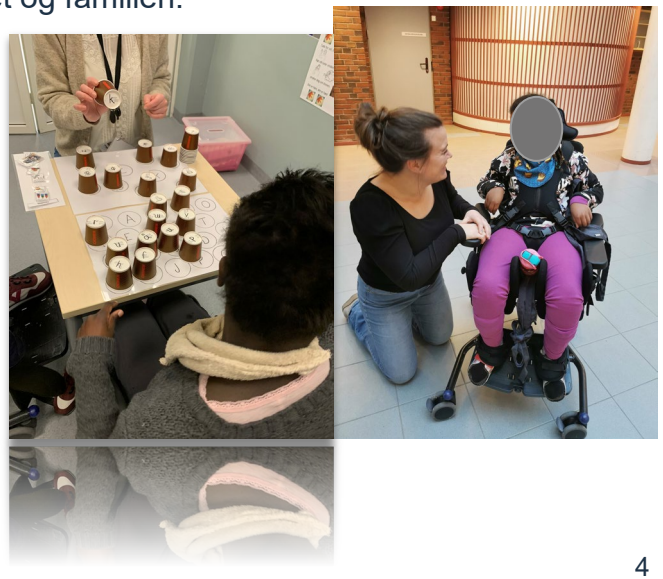

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Gode resultater på trivsel, både på elev- og foreldreundersøkelsen
  - Gode ansettelser - vi har dyktige ansatte
  - **Dembra**/holde fokus på PALS

"Dette året har Pu-tidene vært veldig aktuelle."
" Enig."

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

LK- 20
Ønske om kompetanseutvikling i personalet og skolens behov
Motivere til videreutdanning

Erfaringsdeling
Planlegge PU-tid
Teamtid
Drøfte pedagogisk praksis

KURS/nettverk/ videreutdanning
Prioritere å sende på kurs- færre grupper neste skoleår.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Sykemeldt helsesykepleier over lengre tid. Mangler 0,5 stilling. Tett og god dialog med PPT. Lang ventetid inn i BFT. Alt for høy terskel for å komme inn hos BUP.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker egen site aktivt, lenker til SIMPLI. Malene i P360 er tidkrevende og lite brukervennlige. Tverrfaglig samarbeidsmøte. Taushetsplikten til barnevernet kan hindre godt samarbeid. Samtykke til utveksling av informasjon bør ligger i standard prosedyre, særlig når skolen melder bekymring.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Dette får vi til godt. Vi ønsker å ha færre satsingsområder til neste år. Tett dialog med SEIL. Nettverk for spesialavdelingene er nå i gang, og det er viktig for utviklingen på RUBUS. SFO har løftet fokuset på PALS, og vil fortsette å jobbe med dette.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Dembra har gjennomført undersøkelser både i personalet og for elevene. Høyt fokus på språkbruk. Bruker TL i friminutt. Felles turer og samlinger med hele skolen. Stor utfordring med sosiale medier i arbeidet med inkludering. Mer inkludering mellom elever på RUBUS og trinnene.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett dialog med FAU. Jobber med aktive lokalsamfunn: GUI og nærmiljøsentralen. I tillegg deltar vi i en pilot med korpset og kulturskolen med skolekorps på 3. trinn.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ledelsen er tett på og tidlig inne når utfordringer oppstår. Personalet tar tidlig kontakt med ledelsen også. Vi vil jobbe med felles teammaler til høsten.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Her har vi et utviklingspotensiale. Har samarbeid med Oslofjordmuseet og vil ha mer fokus på læring ute.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer barn/unge, forstår ikke, og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A
- Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft- noen opplever å ikke ha dratt på kurs gr. fravær. Flere ønsker å få videreutdanning.
- SFO har få barn på 3. og 4. trinn

Skolens ROS-analyse

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Høyt prioritert på PU-tid i høst og skolen følger læringsløypen "Underveisvurdering med digitale verktøy"
Overordnet del (verdier og prinsipper)	PALS og Dembra, gode, faglige diskusjoner med PPT mtp elever med spesialundervisning i forhold til fokus på livsmestring
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Kontinuerlig jobbing mot utvikling. Krever fokus, spesielt med tanke på grunnleggende ferdigheter. Her kan vi få til bedre systematikk i arbeid med grunnleggende ferdigheter, spesielt innenfor regning.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Godt i gang på noen team. Nye team overtar fra fjorårets team. Utvikling og kompetanseheving i fellesskap. Planen videre er å sette noen felles perioder på hele skolen.
Dybdelæring	Har ikke vært hovedfokus hos oss til nå.
Elevaktive arbeidsformer	Samarbeid med Oslofjordmuseet - bidratt til Fjordfortellinger, elevbedrift SPA, kompetanseheving i personalet (MAM)
Underveisvurdering	Læringsløype, prioritert på PU-tid
Elevmedvirkning	Velfungerende elevråd. Elevenes stemme må komme bedre frem. Utviklingsområde i ledernettverket (spesialundervisning). Vurderer om vi for eksempel skal måle motivasjon for læring fremover.

ARNESTAD SKOLE
ANSVAR OMSORG RESPEKT

Vollen historielag

HJEM AKTIVITETER FORENINGSSAKER HISTORIE

dembra

Asker kommune

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,49%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	1,98%
•Andel i gruppe:	4,19%
•Andel hovedsakelig alene:	1,32%
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Inkludering i klasserom
- Tolærer med flere læringsstier, men med samme «mål».

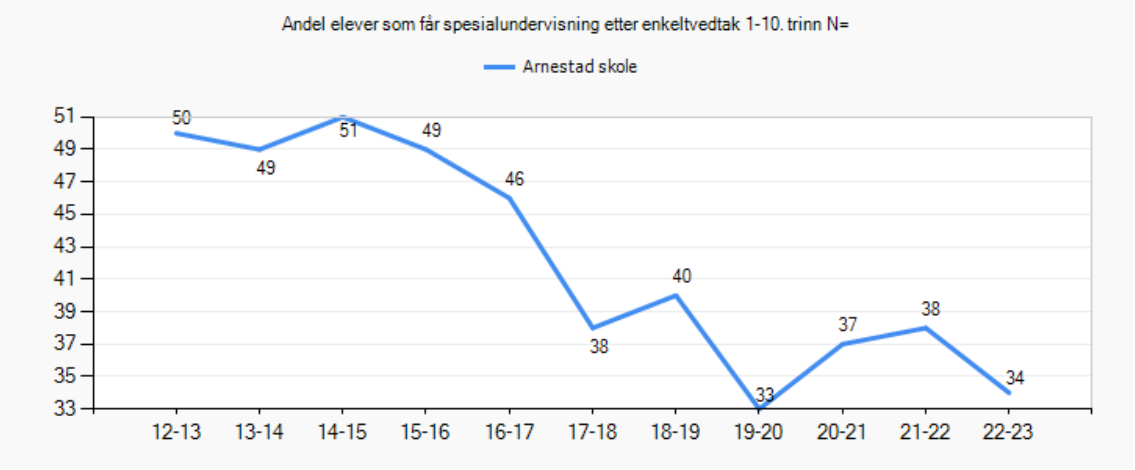

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4-5 år Behov for bedre kartleggingsmateriell for å vurdere behovet.

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Kartleggingsverktøy Udir/conexus engage.
- SOL

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja. Opplever den som nyttig. Må implementeres i større grad i hele personalet.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- I varierende grad. Tiltakene krever ressurser, og ved stort fravær går ressursene inn mot enkeltelever bort i behovet for vikar. Komplekse saker. Får gjort noe, avhengig av samarbeid med andre instanser. Ønsker BFT tettere inn i saker med bekymringsfullt fravær. Mandat til veiledning på hjemmebane. Lang ventetid i BFT

Inkluderende praksiser

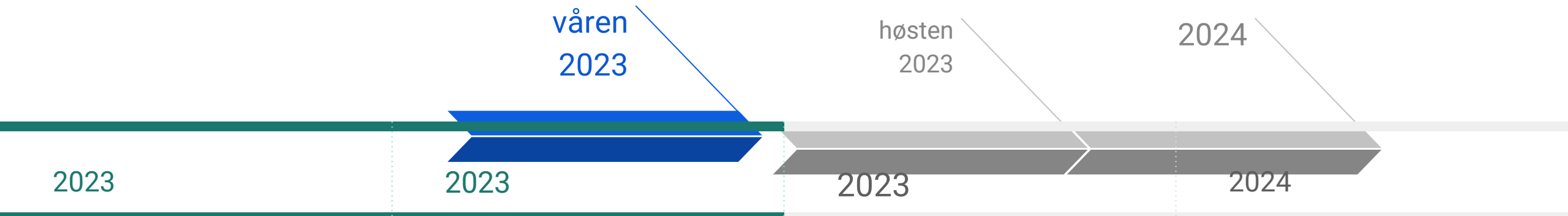

Evaluere organisering av spesialundervisningen

Ledelsen leser Thomas Nordahl- drøfter i nettverk- undersøke skoler som organiserer seg annerledes

Nettverk undersøker mulighet til å delta i pilot om organisering av skoledagen.

foredrag/workshop med Bergkastet eller andre på tvers av skolene?

Videreutvikle tolærersystem- hvordan aktivere to-lærer enda mer samtidig som vi jobber med didaktikk

undersøke mulighet til skolebesøk

Timeplanlegging i tråd med evalueringer og skolebesøk

nedsette en arbeidsgruppe i personalet og eventuelt i nettverket

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Positiv utvikling fra 5.-8.trinn på nasjonale prøver
  - Statlig kartleggingsprøve lesing 3.trinn: språkforståelse og tekstlesing
  - Overgang barnehage-skole

Hatt fokus på gode foreldremøter og tett og god dialog hjem-skole.
Godt samarbeid med FAU. Støttende FAU.
Skolen løfter PALS arbeidet ved at vi nå også er en DEMBRA skole.

Satt SIM-PALS- DEMBRA opp mot hverandre.
Fleksibilitet og godt samarbeid mellom ledelse og personalet.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Nasjonale prøver 5.trinn
  - Elevmedvirkning og demokrati
  - Motivasjon 5.trinn 6.trinn 7.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Tett og god dialog med foresatte med respekt (anerkjenne foreldre som viktig ressurs i barnas liv)
- Få inn barnets stemme, spesielt for elevene med spesialundervisning og ufrivillig skolefravær.
- Struktur i teammøter/heve profesjonsfellesskapet/maler til teamtid, gjelder også på SPA/SFO, kompetanseutviklingsgrupper
- Bedre resultater på statlige kartleggingsprøver/nasjonale prøver
- Færre utviklingsområder- lage en langsiktig plan 5 år fram i tid.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

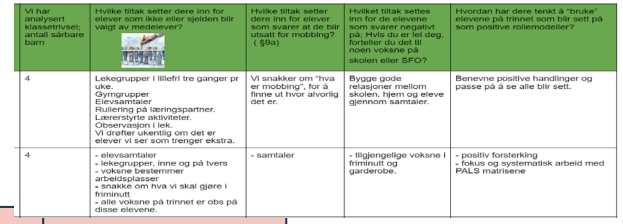

Vi har analysert klassetrivsel; antall sårbare barn	Hvilke tiltak setter dere inn for elever som ikke eller sjelden blir valgt av medelever?	Hvilke tiltak setter dere inn for elever som svarer at de blir utsatt for mobbing? (§9a)	Hvilket tiltak settes inn for de elevene som svarer negativt på; Hvis du er lei deg, forteller du det til noen voksne på skolen eller SFO?	Hvordan har dere tenkt å "bruke" elevene på trinnet som blir sett på som positive rolemodeller?
4	Lekegrupper i lillefri tre ganger pr uke. Gymgrupper. Elevsamtaler Rullering på læringspartner. Lærerstyrte aktiviteter. Observasjon i lek. Vi drøfter ukentlig om det er elever vi ser som trenger ekstra.	Vi snakker om "hva er mobbing", for å finne ut hvor alvorlig det er.	Bygge gode relasjoner mellom skolen, hjem og eleve gjennom samtaler.	Benevne positive handlinger og passe på å se alle blir sett.
4	- elevsamtaler - lekegrupper, inne og på tvers - voksne bestemmer arbeidsplasser - snakke om hva vi skal gjøre i friminutt - alle voksne på trinnet er obs på disse elevene.	- samtaler	- tilgjengelige voksne i friminutt og garderobe.	- positiv forsterking - fokus og systematisk arbeid med PALS matrisene

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Bruk av klassetrivsel:
Gjennomgås på teamene i tråd med veileder til oppfølging. Utsatte/sårbare elever blir fulgt opp med elevsamtaler. Tiltak ut fra funn i undersøkelsene. Aktiv bruk av miljølærer

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Vi har en nettressurs kalt Veiviseren som brukes aktivt av de ansatte. Her finnes lenker til prosessrutiner i SIMPLI. Det gjør det enklere å fokusere på de viktigste rutinene for pedagoger og andre.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Tett og god dialog med ansatte. Gjennomgang på ROS-analysen. Sårbart ved bruk av vikarer, spesielt på RUBUS.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Utarbeidelse av tiltaksplanen på bakgrunn av resultatene. Se bilde (forstørres ved behov).

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Støtte inn i PALS og samarbeidet med Dembra. Stort fokus på læringsmiljø på skolen.

Elevundersøkelsen - 7.trinn

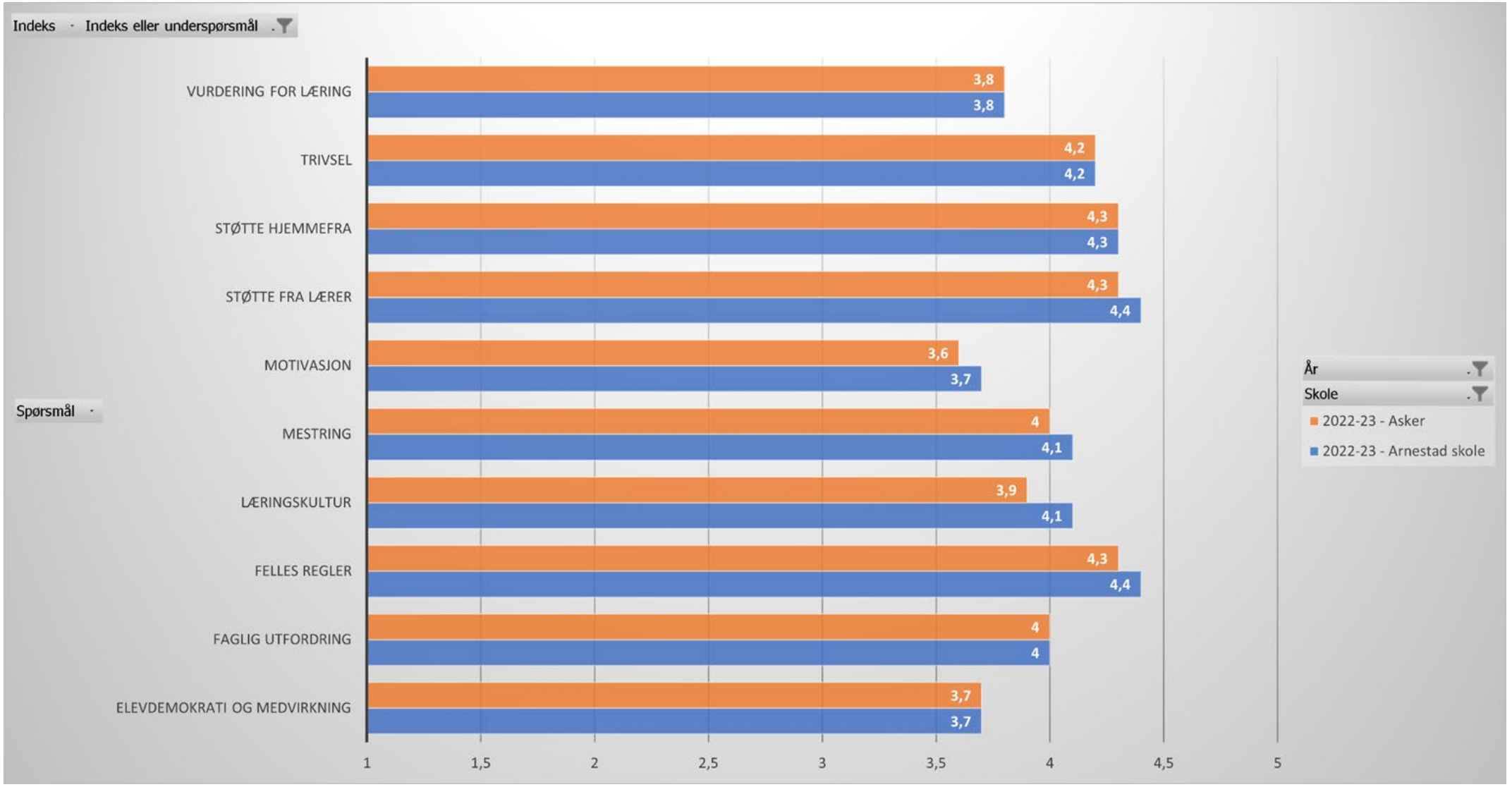

Elevundersøkelsen - 6.trinn

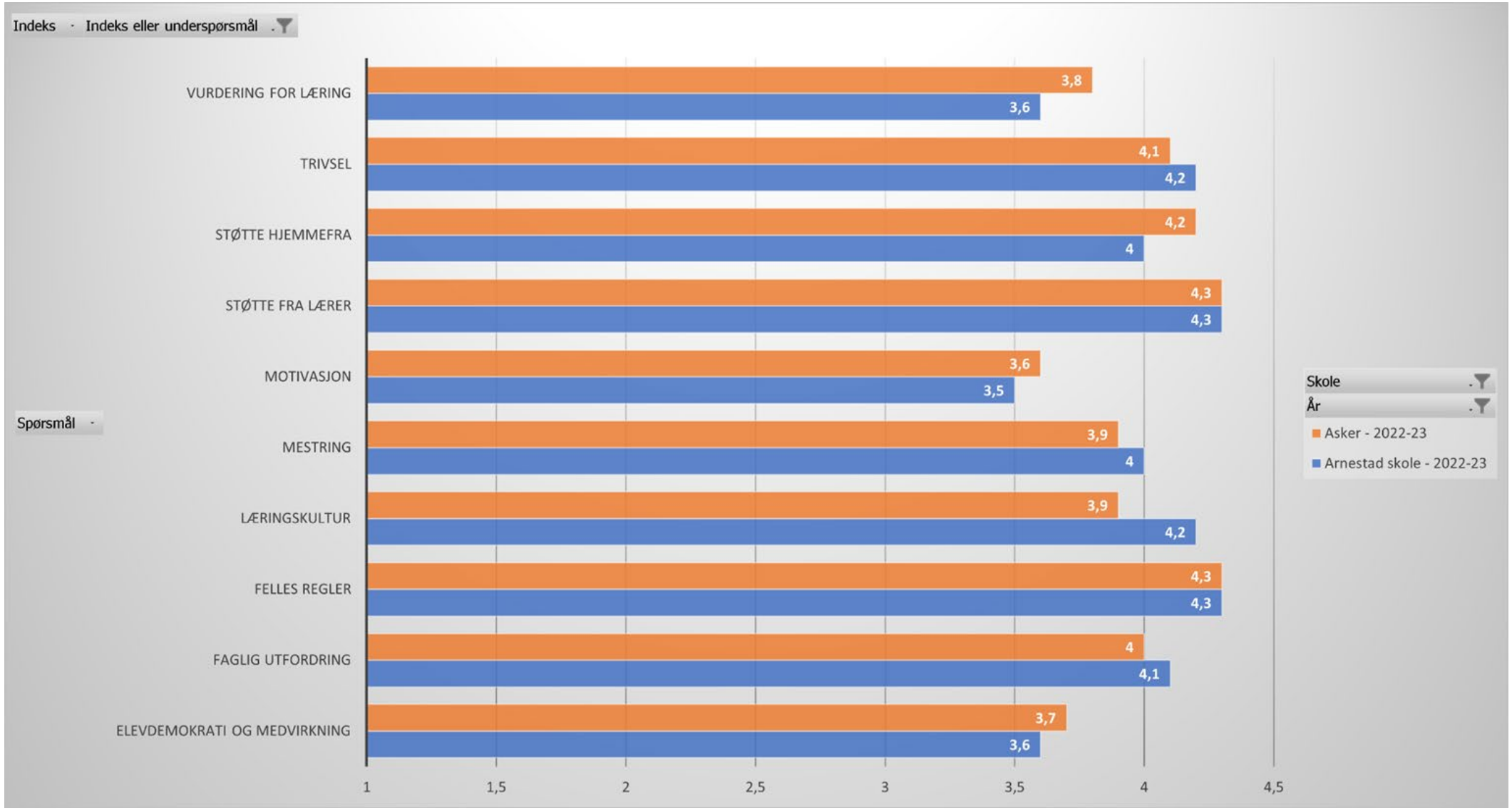

Elevundersøkelsen - 5.trinn

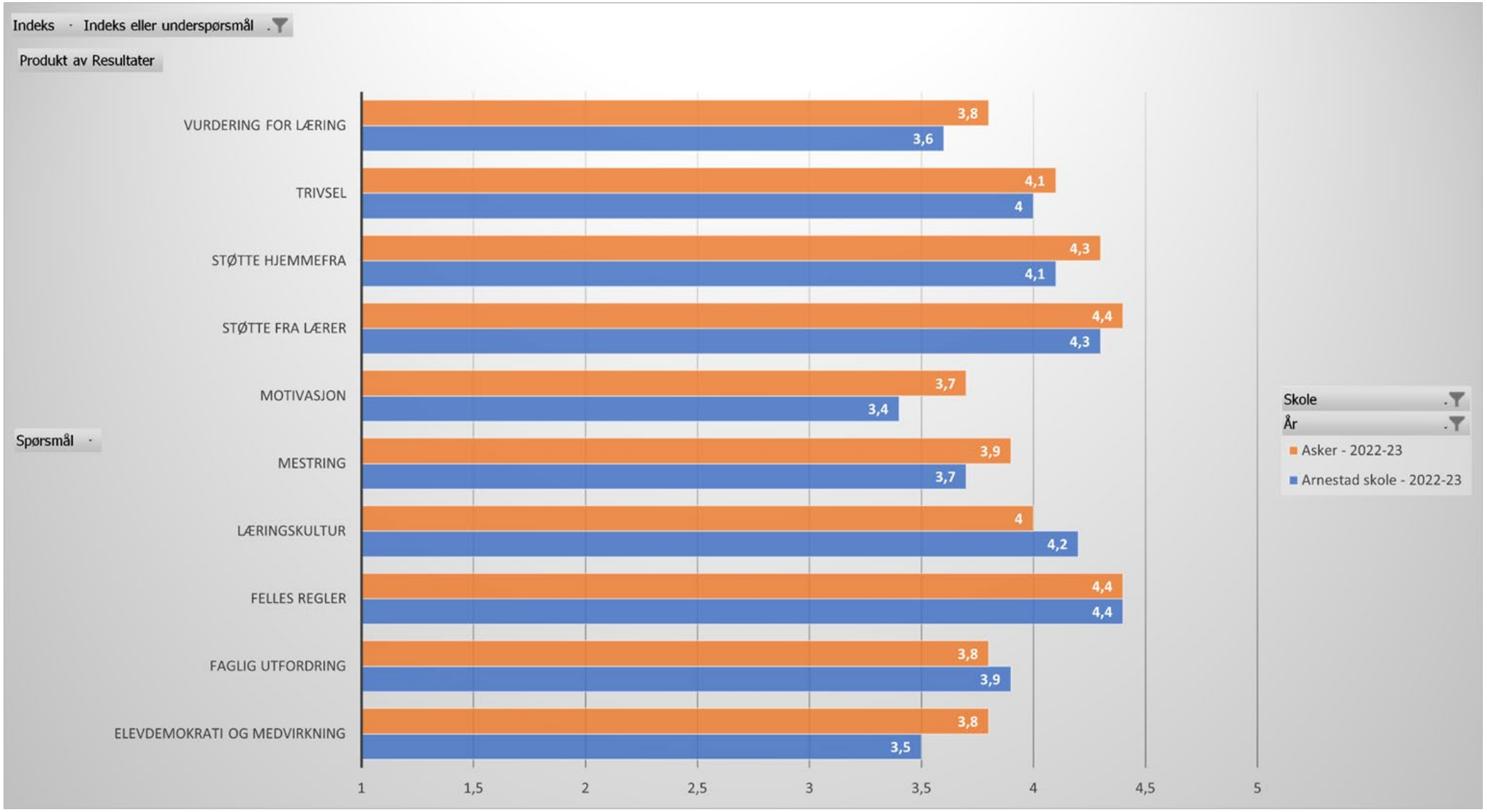

Foreldreundersøkelsen

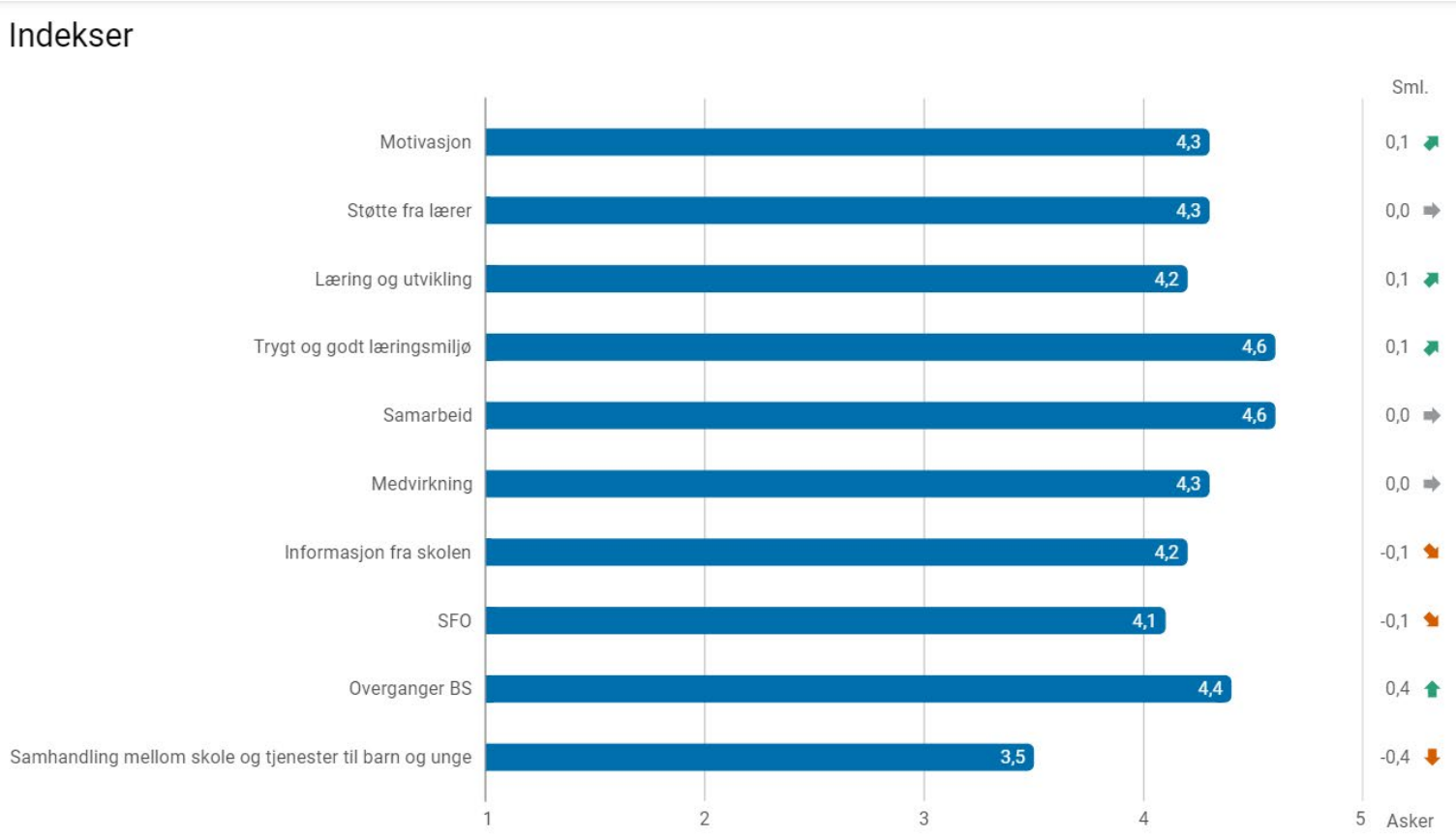

Foreldre er fornøyd, barna er ikke like fornøyd.

- God dialog, og tett på barnehagene i sonen. Tidlig ute med informasjon.
- Samarbeid med andre: Sykemeldt helsesykepleier. Tett dialog med PPT.

Tidlig innsats - analyse

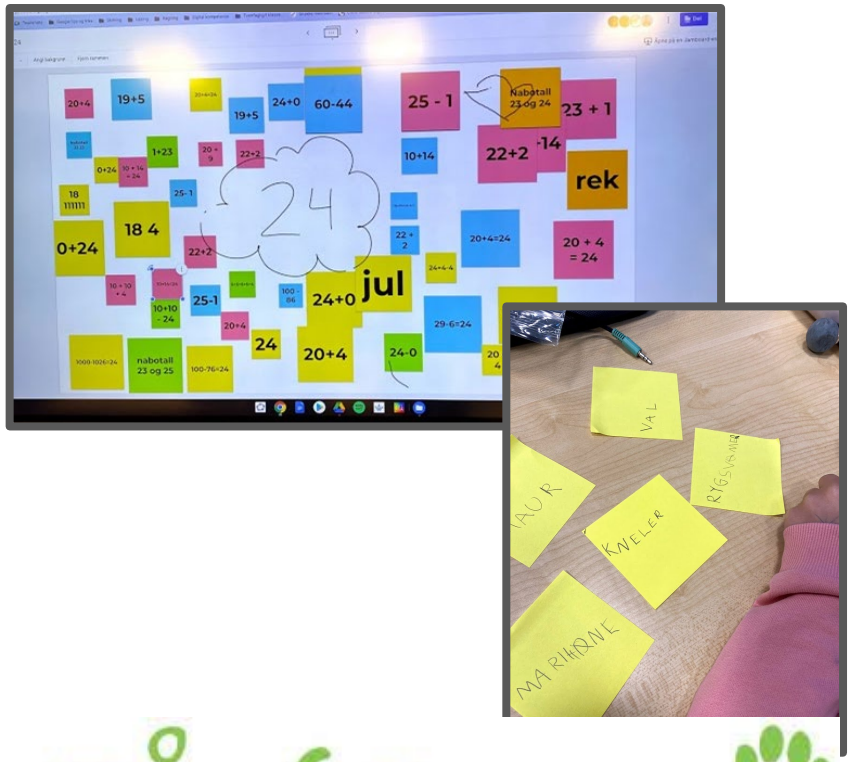

NORM- fordelt på trinnene
1 lærer i regning (1-4)
1 lærer i lesing (1-4)
- åpner opp for undervisning i mindre grupper og intensive tiltak ved behov, f.eks lesekurs.

Høyt fravær, og kabal har gjort det utfordrende i år "lappeteppe". NORM-ressursene går til vikarbehov ved fravær for å få skolehverdagen til å gå opp.
Elever med store behov på 1.- 3.trinn, både med og uten vedtak om spesialundervisning

I forhold til kartleggingsprøver: Savner breddekartlegging (nivå 2-3 nasjonale prøver).
- Sette inn riktige tiltak for å heve potensielle elever fra nivå 1 til 2 og 2 til 3
- Standard for tall-, og regneutvikling (spesielt mtp begynneropplæring)

Effekt:
God effekt når alle er på jobb
Kompetanse hos den enkelte er avgjørende
Skolen er i vurderingsprosess rundt å knytte ressurs opp mot fag eller trinn

PÅ SPORET

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Resultatene for 5. trinn 2022-23 viser at elevene gjør det ganske stabilt i norsk og engelsk som sist skoleår. Matematikk har gått ned de siste to årene.
- Samlet sett er resultatene under gjennomsnittet for Asker.

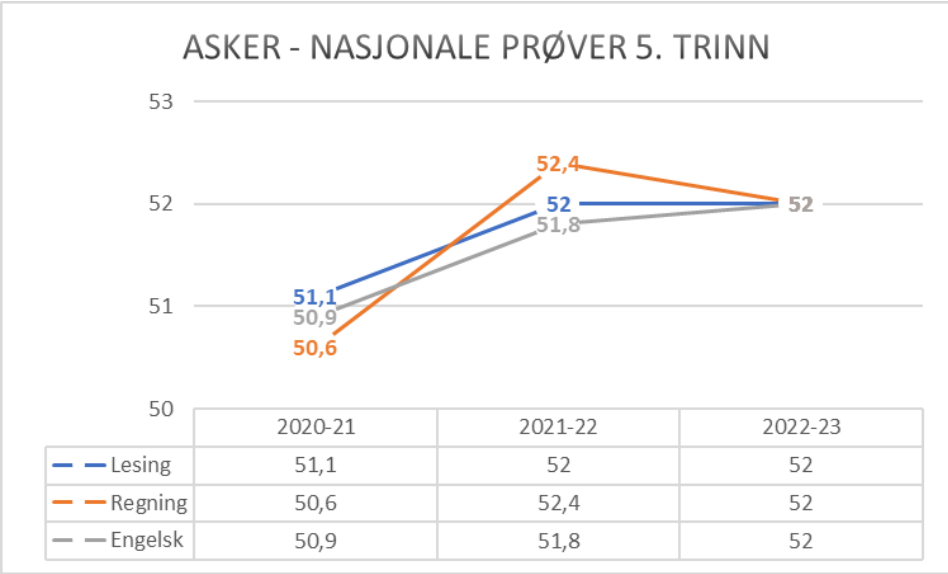

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

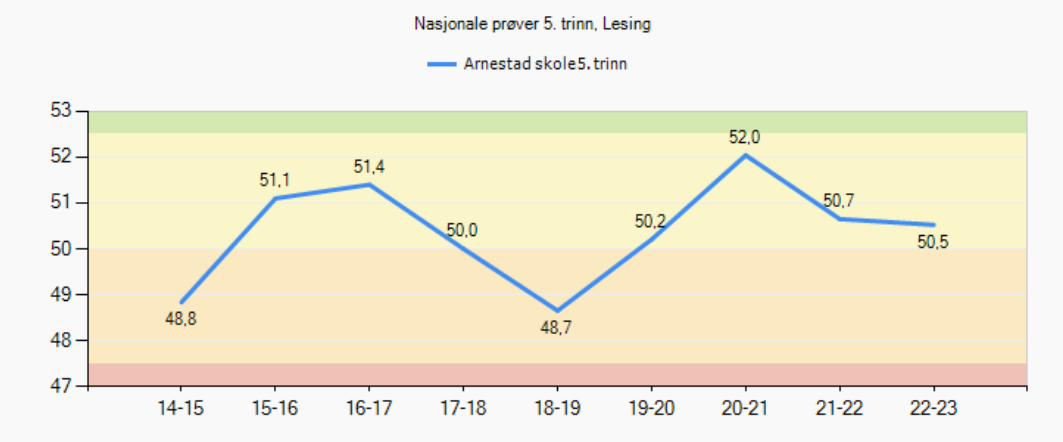

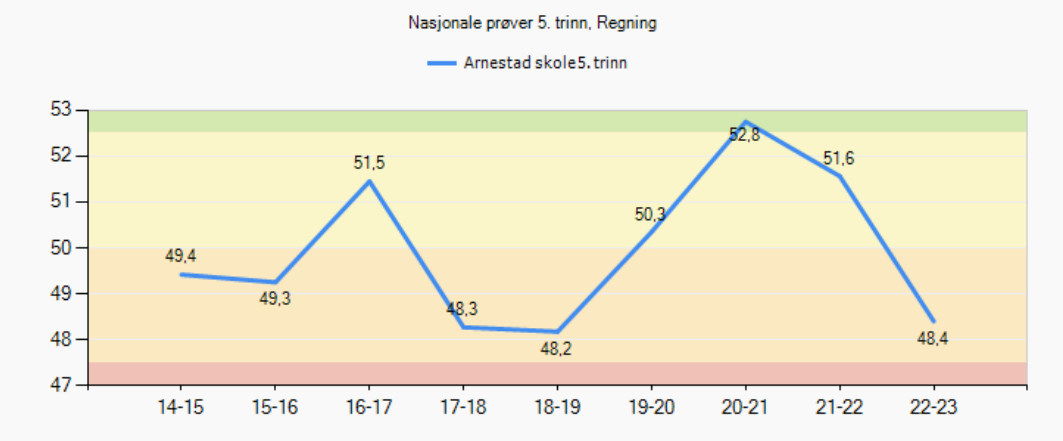

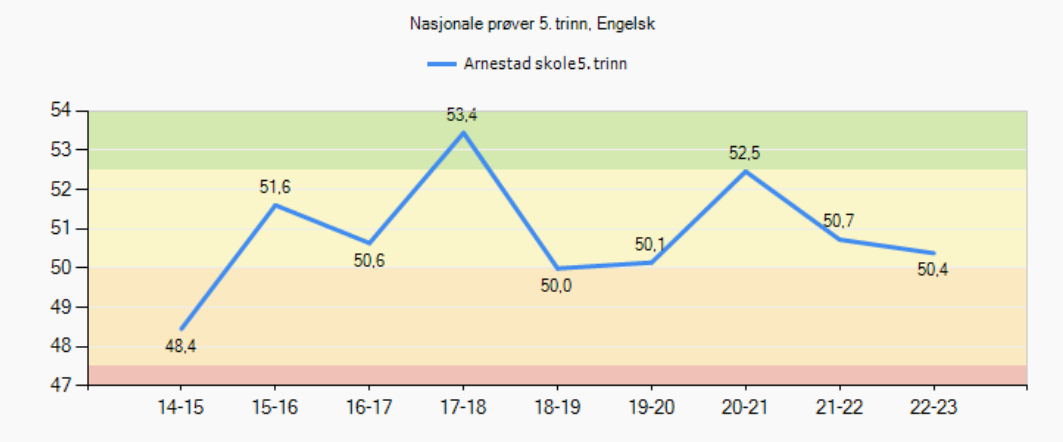

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- God progresjon i arbeid fra 5.-7 trinn i lesing og spesielt og matematikk og engelsk fra sist skoleår. Elevene opprettholder god utvikling i sin læring i fagene.
- Ligger over snittet for Asker i matematikk skoleåret 2022/23, og rett under i lesing og engelsk.

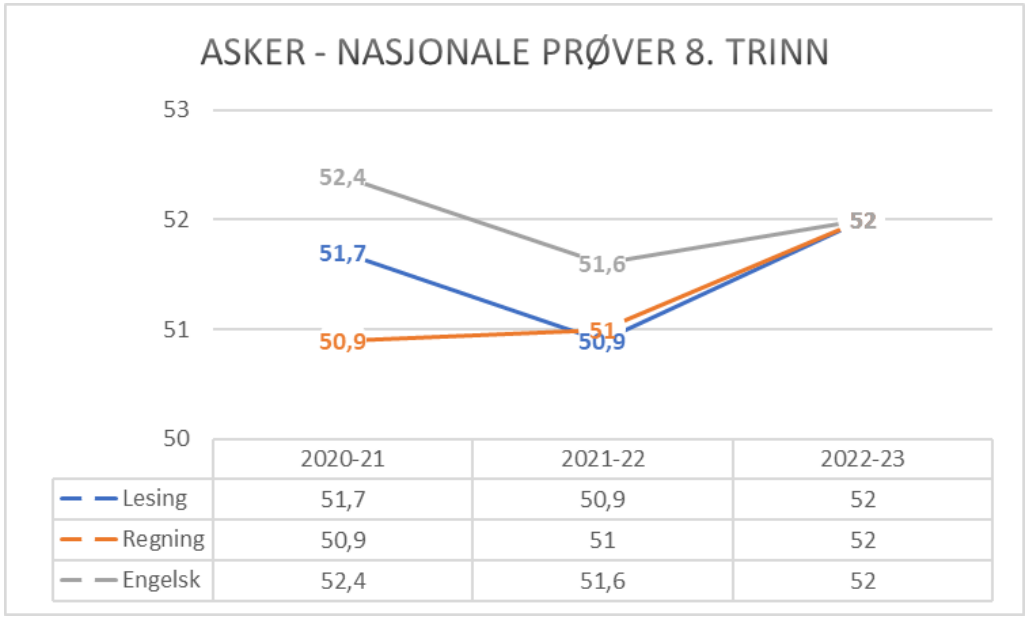

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

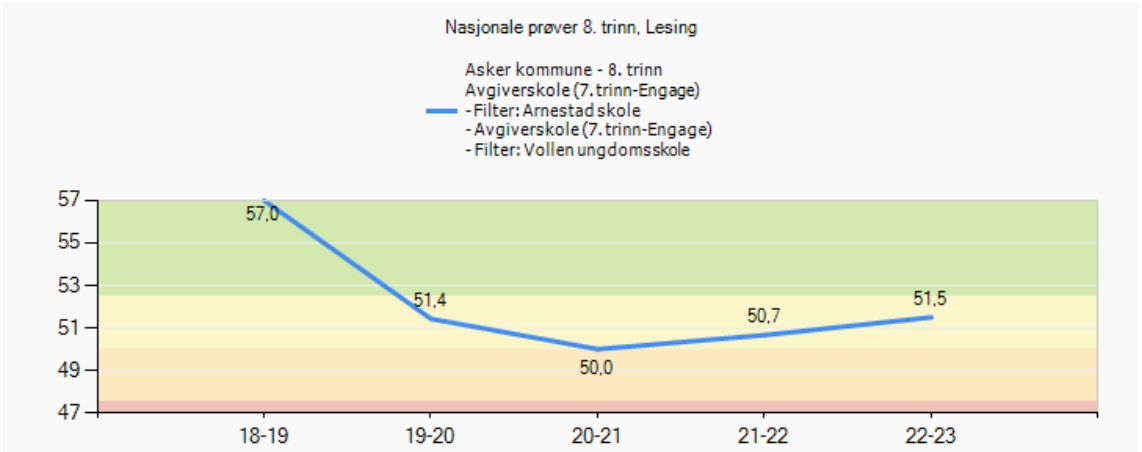

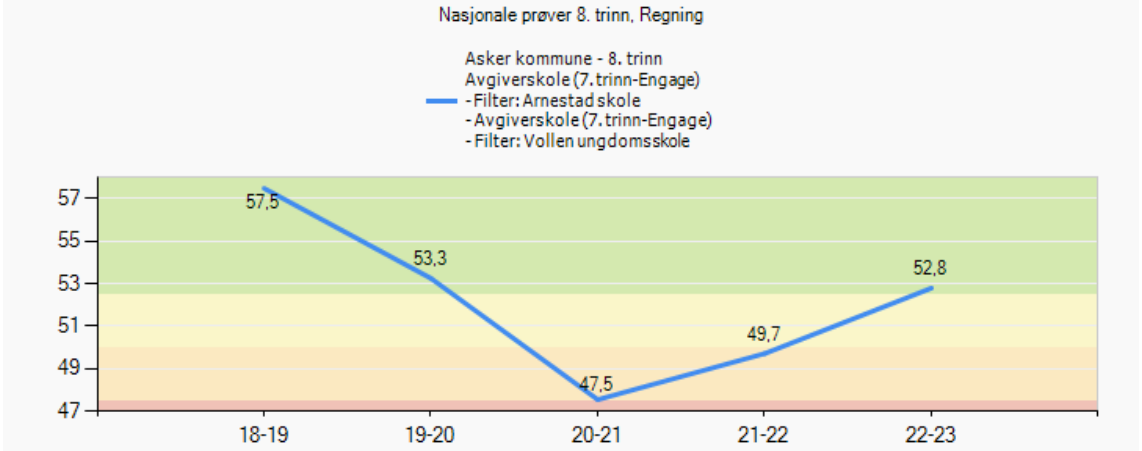

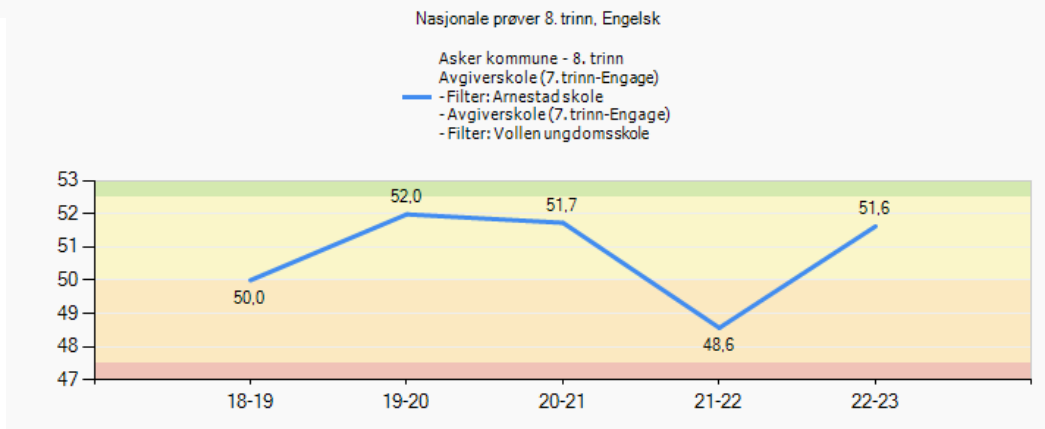

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Samtale med alle foresatte og elever etter
  NP. Egne tilpasninger for elever som kommer i prøveklasse 1.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Ønsker å få til et samarbeid med Vollen Ungdomsskole.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,74 (snittet = 1,00)

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Ut fra indeksen skulle Arnestad skole ligget over snittet for Asker kommune både for 5. og 8. trinn.

- **Begynneropplæringen**
- Fortsette med På Sporet.
- Øke kompetansen på begynneropplæringen.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
- Vi må jobbe med elevmedvirkning og ta ansvar for sin egen læring. Erfaringsdeling og dele gode ideer.
- Nivådelt undervisning og nivådelte lekser.
- Godt og tett samar

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Billingstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier: Raus, nær, modig, skapende

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	301
Lærere:	22
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19
Barn i SFO:	150
Ansatte SFO:	12

Asker kommune

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - 18 barn på 4. trinn - 41 %

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Ulike aktiviteter innenfor rammeplanen
  - Eget tilbud for 4. trinn

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Kultur og idrettsaktiviteter er skolen i større grad i tråd med rammeplanen enn på andre områder
  - Krevende pga svært ustabil bemanning

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - PALS
  - Aktivitetslederkurs

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - “Matjungel”
  - Samkjøre informasjon med skolen for å nå ut- ukeplan

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Profesjonsfaglig fellesskap- i positiv utvikling.
  - Naturlig sammenheng skole-SFO
  - Opprettholdelse av daglig drift

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Forankring gjennom prosesser i personalet (plangruppe, medbestemmelse)
    Seminar i august 2022: 1. Knytte nye relasjoner. 2. Knytte sterkere relasjoner. 3. Være mer bevisst på å stille undersøkende og kritiske spørsmål i profesjonsfellesskapet
    Arbeid med kjennetegn for lærende fellesskap: *Kollektivt ansvar, delte verdier og visjoner, samarbeid, spørrende og refleksiv holdning til egen og andres praksis, individuell læring og læring i grupper kobles sammen*
  - Avdelingsleder skole og SFO

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgangen til ungdomsskolen er videreutviklet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Veiledninger for ansatte i de mest aktuelle systemene de ansatte skal jobbe i. (vi tilpasser og legger til rette)
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Læreplanforståelsen er hevet. Ledelsen er tilstedeværende gjennom team- og klasseromsbesøk
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Regelmessig arbeid med livsmestring i fellestid.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktive lokallag
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Systematisk resultatoppfølging og etterspørring av utvikling.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Noe fokus, bl.a. reduksjon av kopiering

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?
  - Læringsmiljø: Ansatte i skole og SFO forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten.
  - Inkluderende praksis: Laget til barnet (“Virksomheten anerkjenner ikke og bruker ikke foresatte som den viktigste ressursen i barns og unges liv”)
  - Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Drøftet i elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles forpliktende plan oppdateres av plangruppa og ressursperson.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Fokus fra overordnet del er trukket inn i periodeplanleggeren.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Basisfagene ligger inne
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Forventninger er formulert i "Tipsplakaten" Fokus for periodene varierer.
Dybdelæring	Tipsplakat
Elevaktive arbeidsformer	Tipsplakat
Underveisvurdering	Tipsplakat
Elevmedvirkning	Integrert begrep i undervisningen hos noen

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	1,66%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- PPT inn i skolen!
- Legge til rette for spesialundervisning og tilpasset opplæring i klasserommet der det er mulig,
- Åpne oppgaver, spørsmålsstillinger, tilpasninger, stasjoner?
-

Asker kommune

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*
- Ja
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Tiltakene generelt fungerer greit.

Asker kommune

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

    - Tilpasset opplæring
    - Holdningsendring i hele personalet også ledergruppen.

(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Nasjonale prøver i lesing og regning, spesielt på nivå tre
  - Kartleggingsprøver
  - Foreldreundersøkelsen: Støtte fra lærer, trygt og godt læringsmiljø
  - I elevundersøkelsen ser vi noe positiv utvikling på fokusområdet faglig utfordring. 6. og 7. trinn liten økning fra i fjor, 5. trinn er lavt

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Elevundersøkelsen: Mobbing, Læringskultur og motivasjon
  - Foreldreundersøkelsen: Overgang barnehage- skole
  - Engelsk:

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  - Tiltak forankret i personalet ligger skoleutviklingsplan.
  - Trygt og inkluderende læringsmiljø: Læringskultur
  - Tilpasset opplæring: Fellesskapende undervisning
  - Engelsk:

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Asker kommune

	Billingstad skole		
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	*	*	20,5
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	*	*	*
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	*	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	*	*	*

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Kunne vært mer kjent.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Varsle til nærmeste leder.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - I forkant av utviklingssamtaler- gjennomgås i teambesøk.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - Vi strever med å utnytte dette som en egen ressurs. Henger sammen med arbeidet i andre fora som for eksempel PALS, ressursteam

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

7. trinn

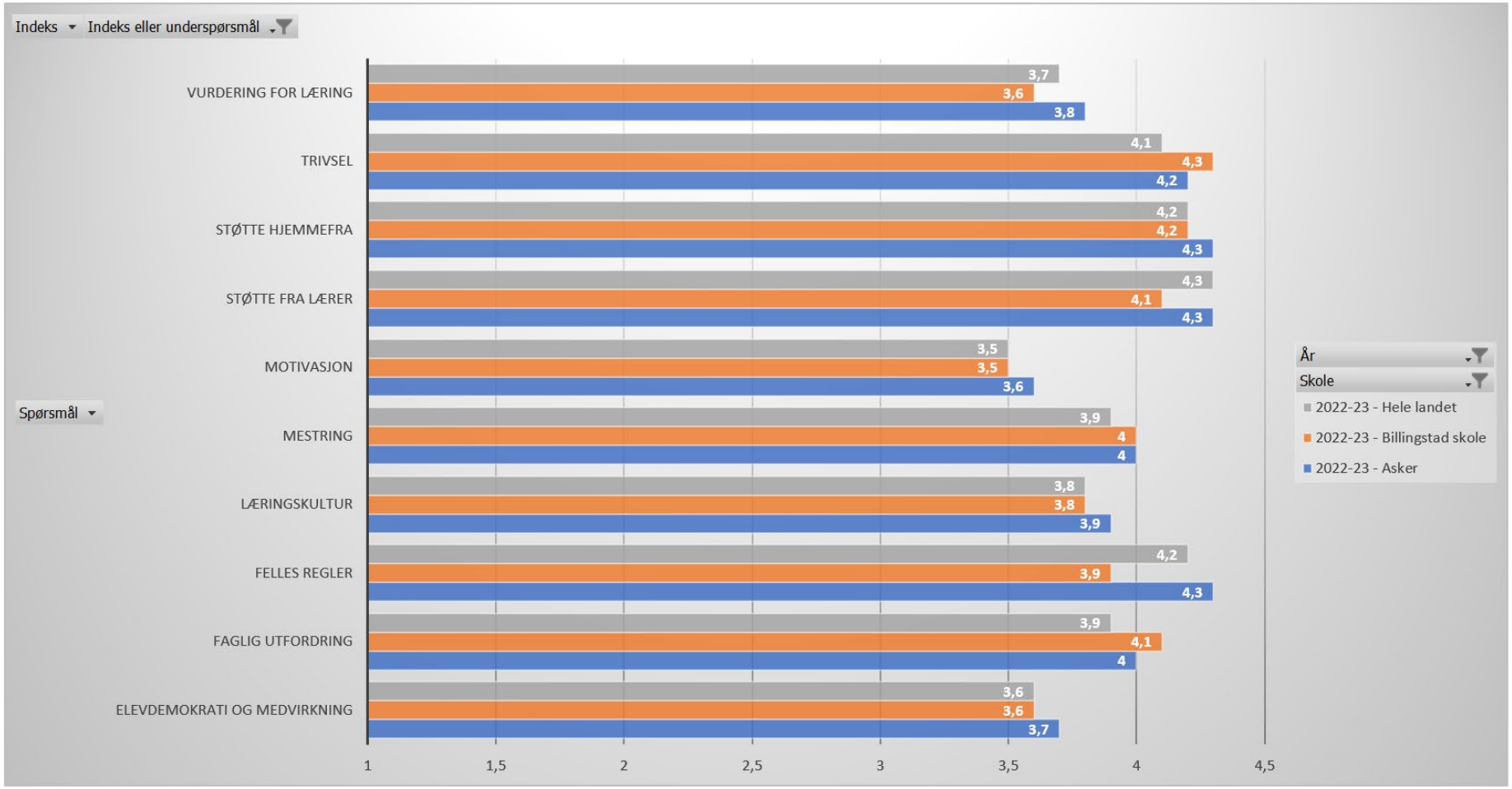

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

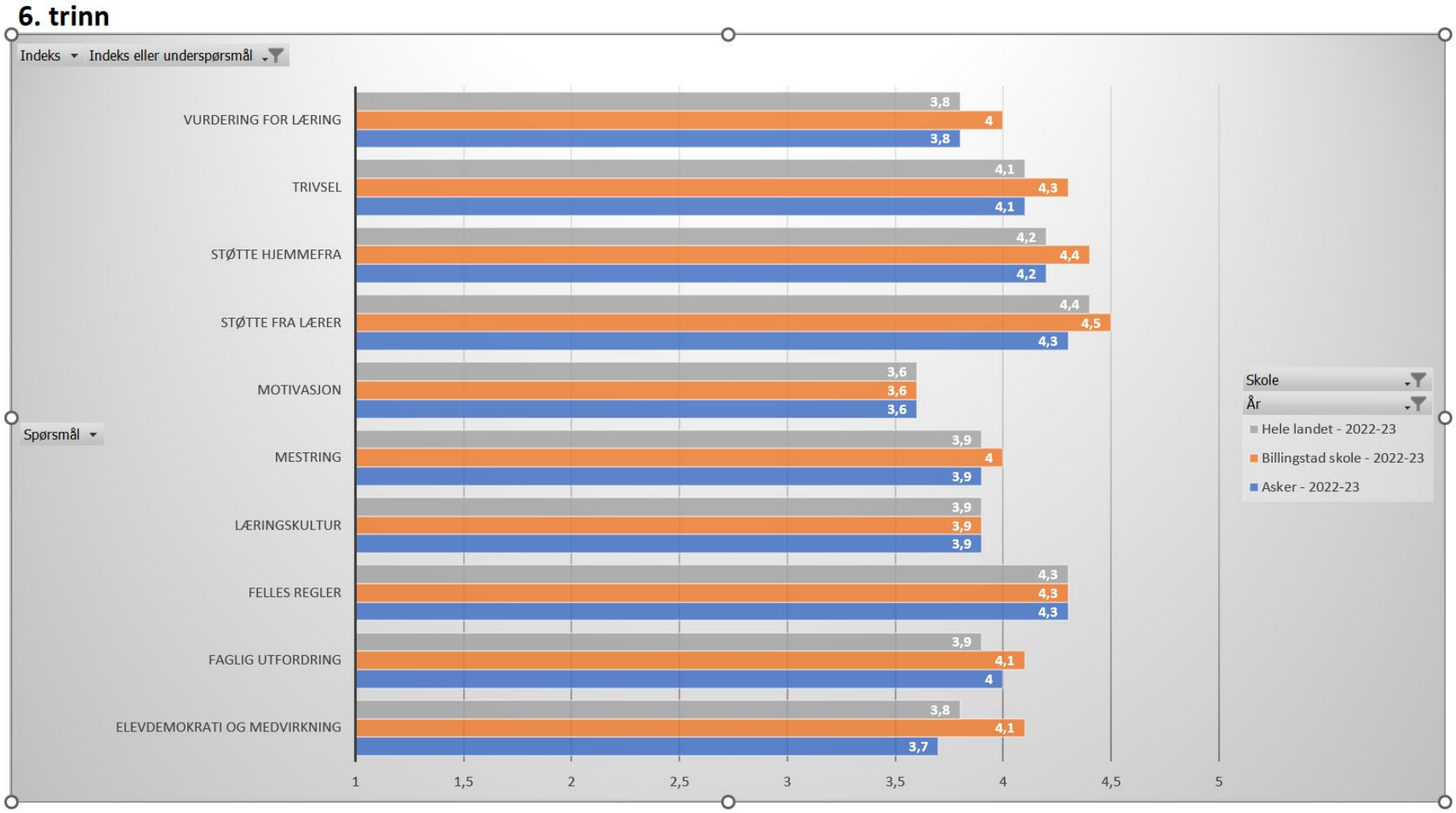

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

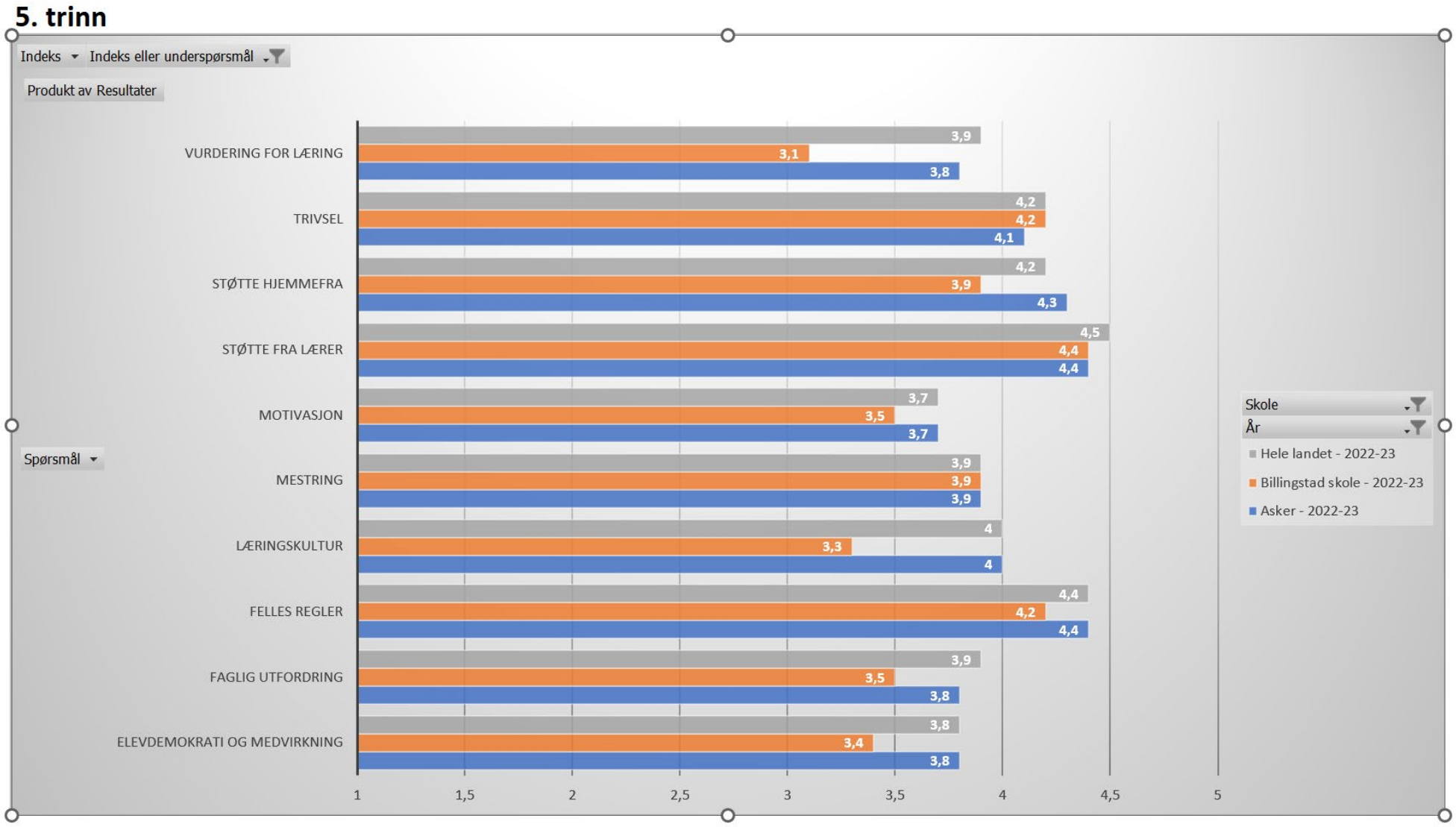

Foreldreundersøkelsen

Indekser

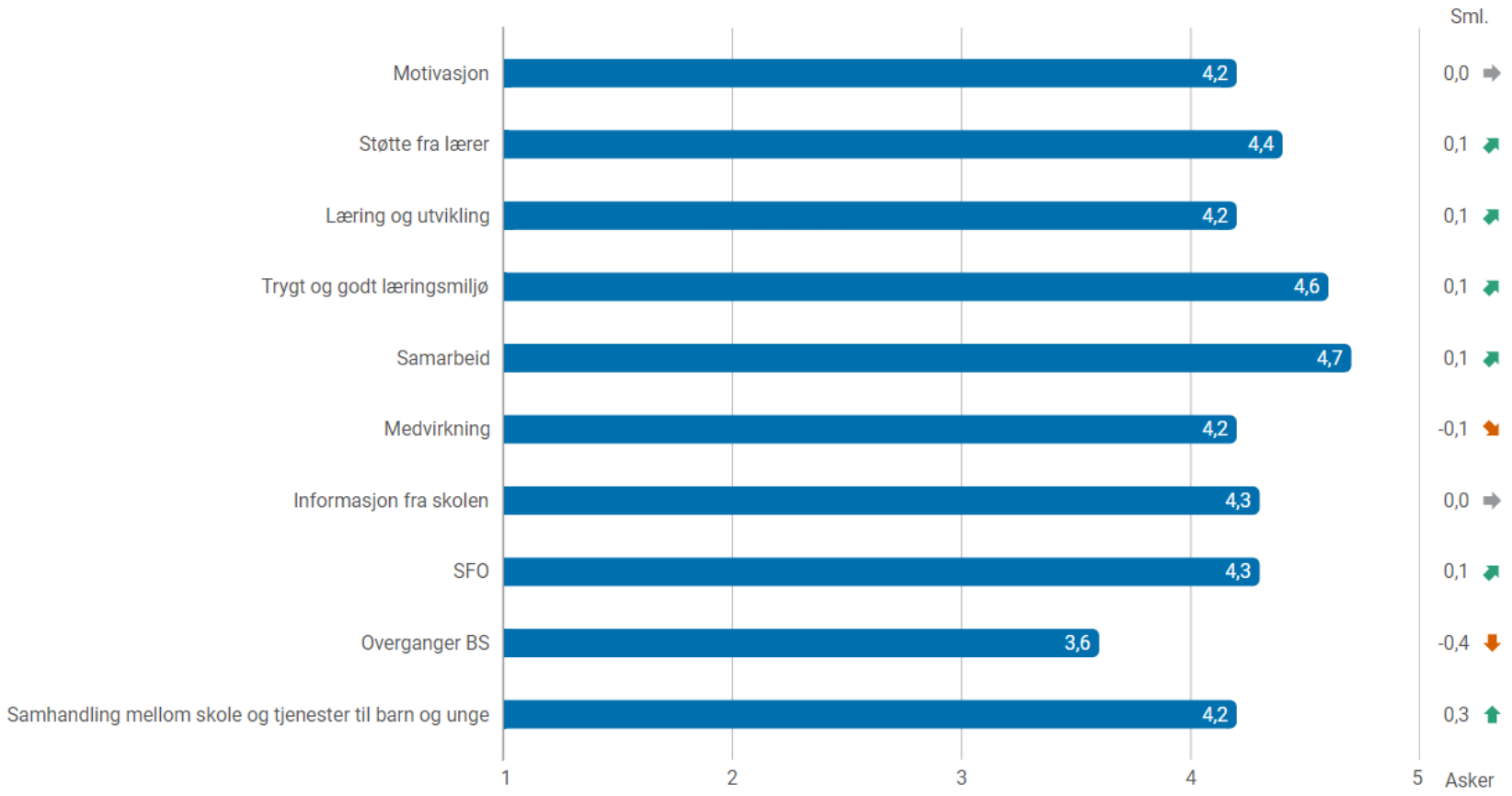

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  Lærere er tett på- samarbeid med foresatte
  Resultater etterspørres
  På sporet

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  Viktig- kan fange opp elever som trenger tilpasninger.
  Individuelt-

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Lesing: Har hatt fokus på lesing i utviklingsarbeidet.
- Regning: Kultur for regning
- Engelsk: Varierende

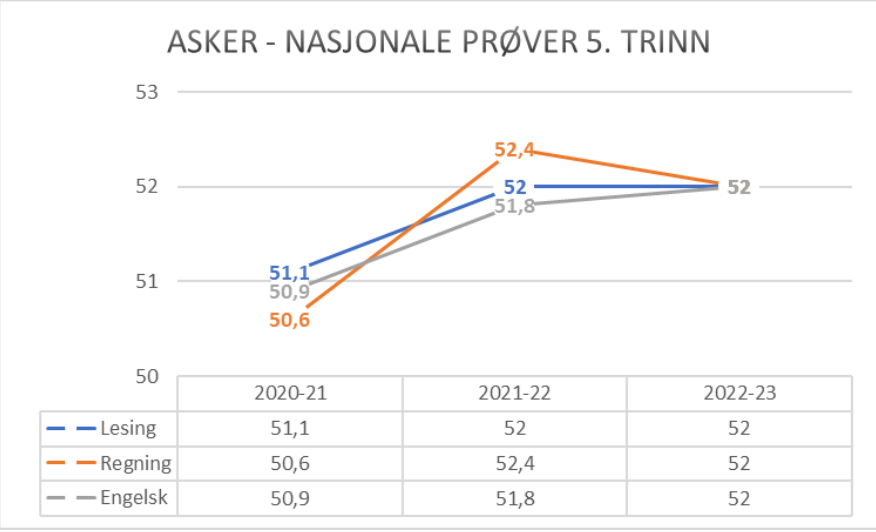

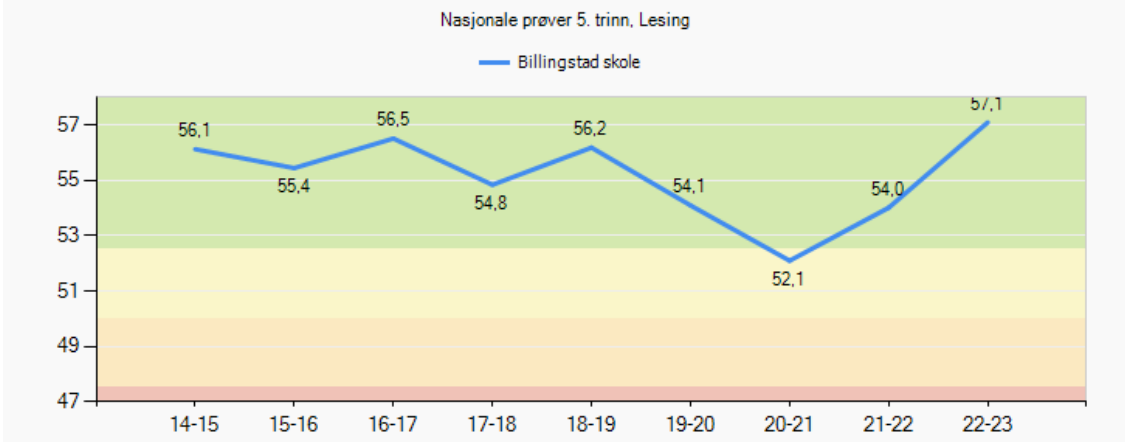

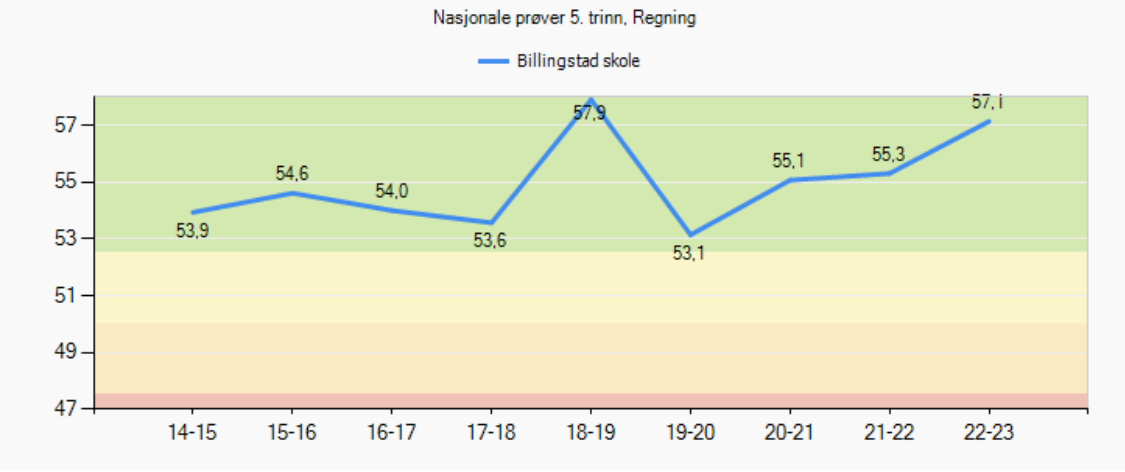

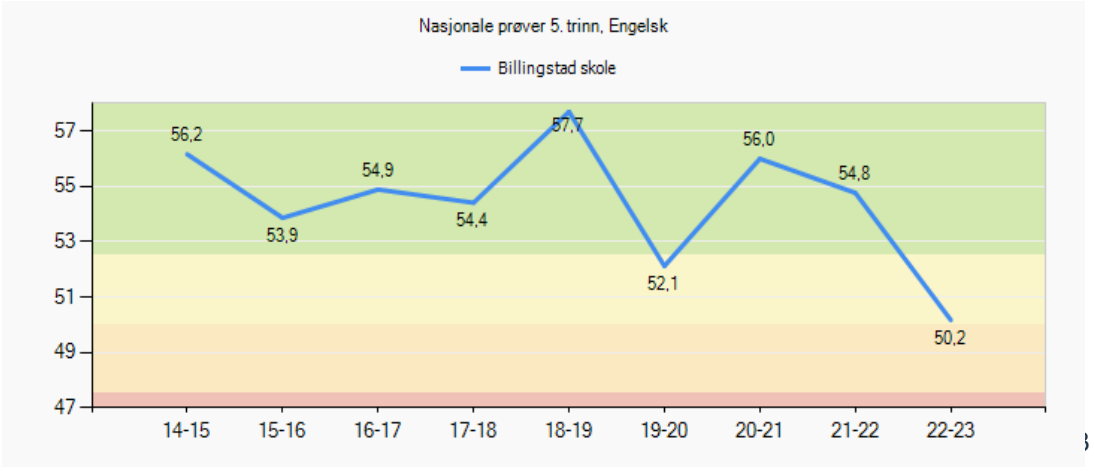

Asker kommune

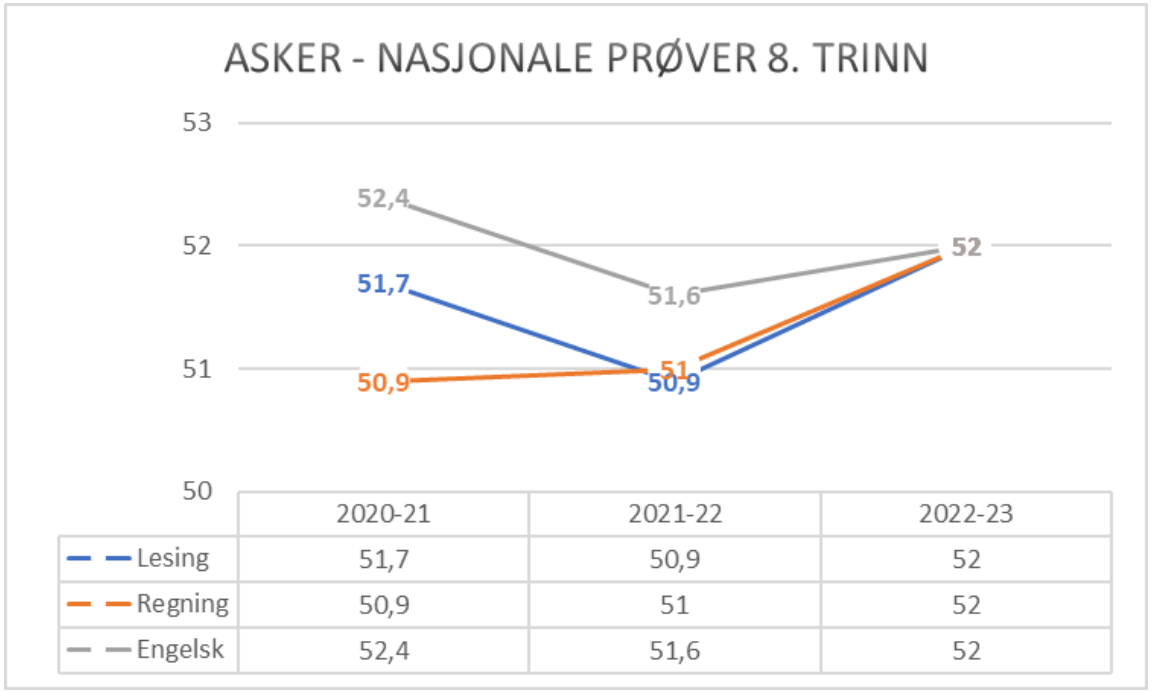

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

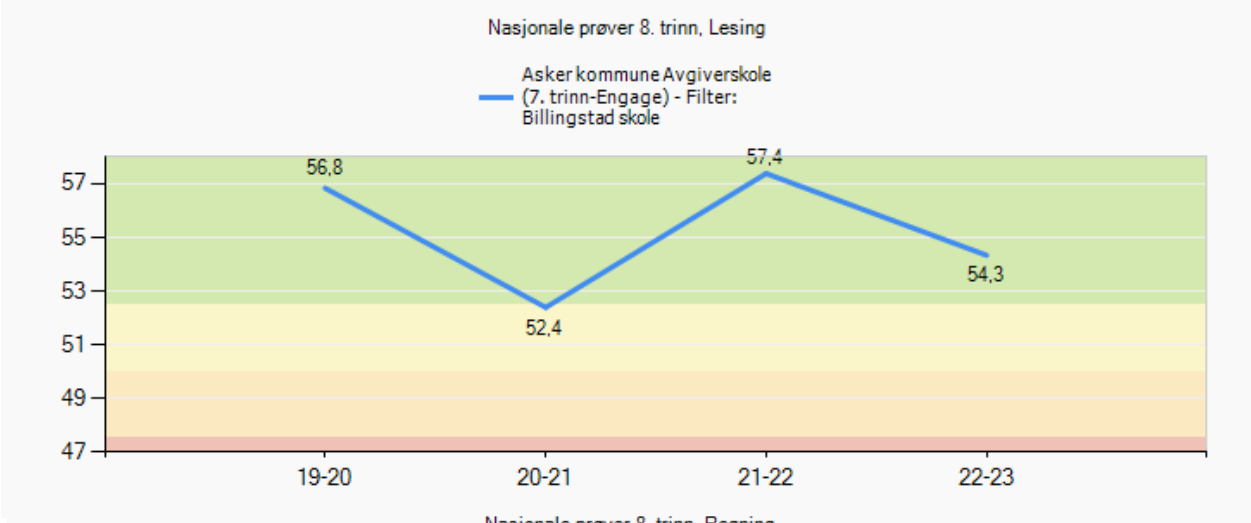

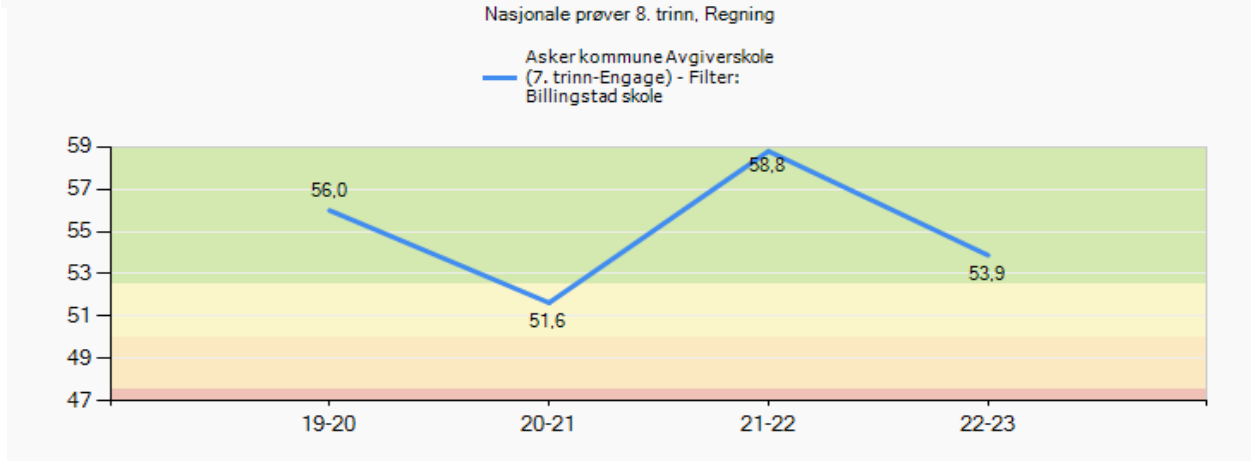

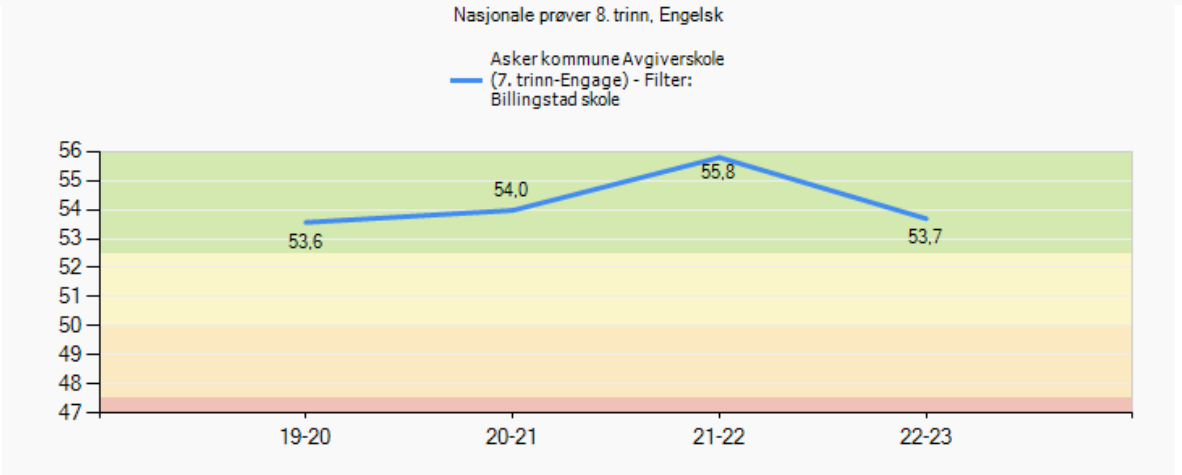

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Utviklingssamtaler, analyse i personalet, presenteres i SU,

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Litt tilfeldig

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Skolebidragsindikator som hjelp til å analysere tallene.
  Tilpasset opplæring- nivå 1/nivå 3

Asker kommune

Asker kommune

Blakstad skole- lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon:

Lærelyst for livet

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	350
Lærere:	30
Lærer pr elev 1. - 4. trinn (gruppestørrelse 2):	13
Lærer pr elev 5. - 7. trinn (gruppestørrelse 2):	17,4
Barn i SFO:	155
Ansatte SFO:	15

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  Beholde og øke antall barn på 3. og 4. trinn. Bedre samarbeid basene imellom (etter pandemien har dette vært en prioritering)

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  God informasjonsflyt til foresatte, barns medvirkning spesielt på 4. trinn, kompetanseheving av ansatte

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Vi jobber kontinuerlig med rammeplanen. Vil trekke frem idrett og friluft, dette er en satsning på alle baser. Her har vi kompetansen.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Kompetansepakken fra Udir: Trygt og godt miljø i SFO. 3 ansatte har meldt seg på studiet: Kvalitet i SFO. Avdelingsleder SFO har gjennomført kurset Folkehelse og livsmestring

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  Kommunikasjon, deling, medvirkning,

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	11
Ansatte:	11

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

  Barnas individuelle utvikling, trygghet, gode rammer og gode relasjoner voksne/barn. Bruke personalets ressurser + samarbeid internt og med eksterne aktører. Tilpasser metoder og arbeidsmengde til barnas behov. Varierte og aktive dager. Ønsker videreutvikling med flere gruppesammensetninger.

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

  Alle har tilhørighet til skolen og sin klasse. 1.trinn inn til SPA i små grupper for å bli kjent. God kontakt med enkelte kontaktlærere om informasjon og samarbeid der elever er mye i klassen. Vurderer at SPA lager spillgrupper for å gå ut til enkelte i ordinærskolen. Uteskole/Ferie SFO.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

  Gode overføringer fra bhg/skole. Veldig tett på, så å si alle jobber med alle og blir godt kjent. Går grundig gjennom info ved nye elever, møter for deling av info

- Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

  BUA, Miljøveiledere egne oppgaver, ASK, SUA (seksjon utviklingshemming og autisme),Utfordrende atferd. MTO, Bra ledernettverk, bra å få en fagansvarlig (PPT Christine Spillet) inn for felles faglig utvikling på avdelingene, samt skolehelsetjenesten ved Kristin Sveaas, der man også skal se på samarbeid og utvikling ved overordnede rammer rundt eleven og familien

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Skolehagen er etablert
  - Konstruktivt og godt samarbeid med PPT
  - Vi har rekruttert gode lærere som positive tilskudd til personalgruppen

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Skolehage: Aktive og engasjerte lærere som har et stort handlingsrom
- PPT: Svært bra rådgiver som er genuint interessert i skolehverdagen og et personale som er interessert i å ta imot gode råd og veiledning
- Rekruttering: Skolen har opparbeidet seg et godt rykte og er en attraktiv arbeidsplass

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Skolen samarbeider godt med hjelpetjenestene i hverdagen, dermed gjør vi det vi kan for at foresatte skal oppleve en sammenheng. Fokus på gode overganger og samarbeid med barnehager og ungdomsskoler.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker systemene som kreves og tilrettelegger for lærere, slik at bruken blir hensiktsmessig.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen deltar på kompetanseutvikling via Seil og Udir. Aktivt personale som alle deltar i en ressursgruppe. Vi har et positivt og aktivt profesjonsfelleskap som preges av deling og støtte.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Mestring og tilhørighet er fokus på alle arenaer, både hos de ansatte og i arbeidet med elevene våre. Naturskolen og uteskolen er viktige faktorer som bidrar positivt til arbeid med livsmestring og folkehelse.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Involvering i skolens drift. Foresatte støtter positivt inn i læringsmiljøet. (Trafikkvakter, lysvandring, jubileumsfeiring og andre oppgaver i sosial læreplan) Gratis utlån av rom og gymsal til grupper i nærmiljøet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi arbeider hele tiden for “lav terskel” for å ta kontakt på alle arenaer. Foresatte oppfordres på foreldremøtet, ledelsen har alltid åpen dør og forsøker å være deltagende og tett på elevene.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehage, åpen kveld med plantesalg - miljøråd - uteskole med bruk av naturens ressurser og ivaretakelse av naturressursene våre. (Strandrydding, Rusken, rydding av stillehavsøsters mm)

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Risikoer som pekte seg ut i skolens ROS-analyse:

- Mange barn trenger tilpasninger i skolehverdagen. Vi har behov for å videreutvikle våre systemer slik at elever kan være sammen til tross for store tilpasningsbehov. Vi må videreutvikle skolens kompetanse på tilpasning for elever med spesielle behov i større grupper.

- Etter forrige ROS- analyse har skolen hatt fokus på å strukturere undervisningen i særskilt norsk, dette er fortsatt et utviklingsområde. Vi har et økende antall flerspråklige elever.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har brukt god tid på dette- satt av tid på planleggingsdager og utviklingstid- alle følger samme årshjul med felles temaer.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er tydeliggjort i felles periodeplan. Noe innhold blir styrt inn i Blakstadtimen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette tydeliggjøres i trinnets periodeplaner.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har fortsatt et utviklingspotensiale, men får det til i noen temaer og i noen fag.
Dybdelæring	Uteskolen gir en unik mulighet til å kunne fordype seg ekstra.
Elevaktive arbeidsformer	Mellomtrinnet har noen faste aktiviteter, mer i noen fag enn andre. Får til mye i naturfag og samfunnsfag på mellomtrinnet.
Underveisvurdering	Elever på barnetrinnet synes det er vanskelig å beskrive hvordan de får en underveisvurdering, men de opplever å få god hjelp til å komme videre i fag og emner når de lurer på noe. Alle bruker læringspartner og har forskjellige former for egenvurderingsmetoder.
Elevmedvirkning	Elevene på mellomtrinnet opplever større muligheter til å påvirke enn på småskoletrinnet. Elevråd, miljøråd, mais, kulturverter.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,5%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	2,6%
•Andel i gruppe:	3,4%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Vi jobber tett sammen med PPT rundt organisering av spesialundervisning på flere trinn. Vi har henvist klasser/trinn med utfordringer til systemveiledning, og rådgiver observerer og veileder. Alle lærere på trinnet, evt. fagarbeidere og ledelsen er med på veiledningene. Vår største utfordring på mange trinn har vært å utnytte ressurser på en god måte for alle, og dette arbeides det med.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 t/u
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	6 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Det kan ha vært noe tilfeldig hva slags undervisning som er gitt og hvordan trinnene har løst dette, men det jobbes med en struktur i særskilt språkopplæring. Vi har en annen elevmasse nå enn for noen år tilbake, og har nok flere elever som mangler grunnleggende begreper og ikke har foresatte som mestrer norsk.

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Vi følger rutinen.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?
- Det er vanskelig å finne løsninger i disse sakene, for alle saker er ulike. Noen tiltak kan fungere i en sak, men være helt feil i en annen. Vi opplever ofte at skolen blir stående alene, selv om det er mange ulike instanser inne i arbeidet.
-

Inkluderende praksiser

Skolens utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet:

- Mer lek- har startet med dette på 1. og 2. trinn
- Åpne oppgaver- skolen er med i pilotprosjekt
- God og tydelig klasseledelse, systemsaker på to trinn inneværende år
- Tettere veiledning i sosiale situasjoner- styrte lekegrupper

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positiv utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Gode resultater på elevundersøkelsen 6. og 7. trinn
  - Gode resultater på foreldreundersøkelsen
  - Gode resultater på tidlig innsatsarbeidet- kartlegging 3. trinn.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt:

- Nasjonale prøver 5. trinn
- Elevundersøkelse 5. trinn

Tiltak inn på trinnet:

- nye klasser
- systemsak PPT
- enkeltelever
- lesekurs
- tiltak rundt organisering

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Blakstad skoles utviklingstiltak for 2023:

- Bedre utnyttelse av ressursene våre.
- Fokus på inkluderende undervisning.
- Fortsatt implementering av LK20.

Periodeplan Blakstad skole 22/23
"Lærelyst for livet"
Logistikkplan

Periodeplan med felles tema skal sikre at overordna plan integreres i fagene og blir en del av hvordan vi tenker og planlegger. I tillegg bidrar felles tema til aktiviteter som knytter skolen sammen. Felles opplevelser bidrar til fellesskap, tilhørighet og bygger opp under "VI-følelsen" vår.

Uke	Periode	Fra overordna del	Aktuelle aktiviteter	Aktuelle ressurser
33-34	Velkommen tilbake	Leve, lære og mestre sammen Fokus på et godt og inkluderende læringsmiljø.	Bygge trygge relasjoner Hemmelig venn, Klassetrivsel.no, "trivseltre" , SIM-presentasjon Aktiviteter med vennskapstrinn Vardåsentur	Smart Mobbeforebygging i PALS Blakstad Timen Link til livet https://trivselsleder.no/trivselsboka Pals: Felles forventninger https://www.reddbarna.no/skole/
35-39	Vi er et demokrati- her bestemmer vi	Demokrati og medborgerskap		https://www.elevkanalen.no/open/Faq/1973 https://www.minstemme.no/oppgaver/laer_om_demokrati_i_skolen https://www.reddbarna.no/skole/
41-46	"Psykt" glad Uke 42: Alle trinn skal ha fokus på nettvett/digital sikkerhet	Folkehelse og livsmestring	Å gjøre noen glad, gjør en selv glad! Uke 41 Markere: Verdensdagen for psykisk helse. 10. okt uke 42: FN dagen og TV-aksjonen, 23. okt Leger uten grenser https://blimed.no/ 43-44: Leselystkampanje **Uke 45-46:** "Bli med uke" Fokus på vennskap alle trinn, dans på fredag i uke 45.	NRK - Kort fortalt NRK - Psykisk helse Link Livsmestring i norske klasserom https://brukhue.no/ https://www.dubestemmer.no/ https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/digital-mobbing/

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Rutinene er kjent for alle. De gjennomgås og det jobbes med konkrete caser.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Alle saker skal varsles til rektor, ledelsen kaller inn og deltar på møter.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Gjennomføres to ganger i året i samsvar med rutine. Utviklingstid brukes til å gå gjennom resultatene og sette inn evt. tiltak.. Brukes proaktivt i forhold til hvordan arbeide videre med det sosiale miljøet og relasjoner.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Temaet består av helsesykepleier og ledelsen. Faste møter en gang i uka. Blakstadtimens innhold er mer styrt, lærerne er kurset i “smart oppvekst” og alle skal bruke materiellet som utgangspunkt i det forebyggende arbeidet.

Elevundersøkelsen - 7. trinn

7. trinn

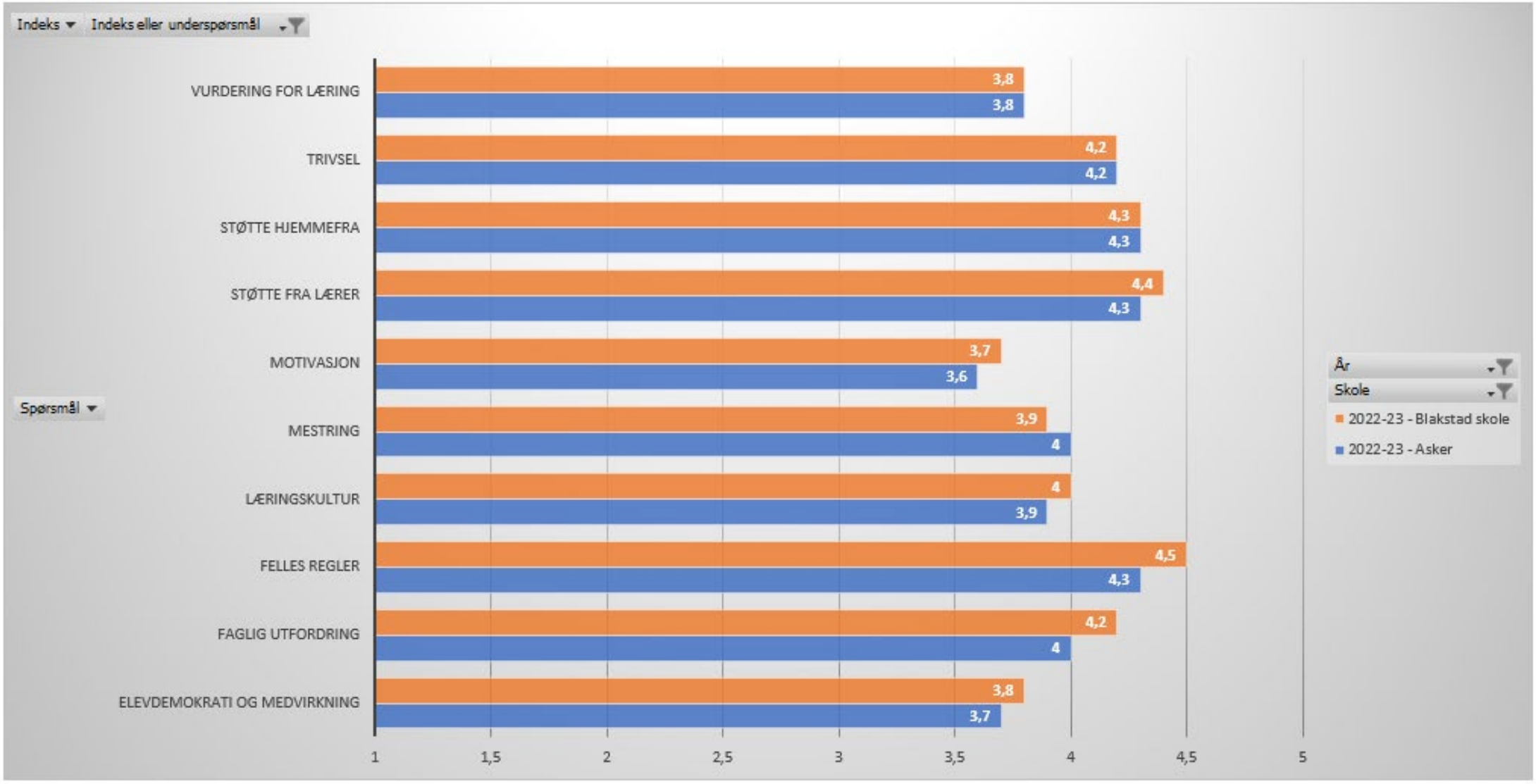

Elevundersøkelsen 6. trinn

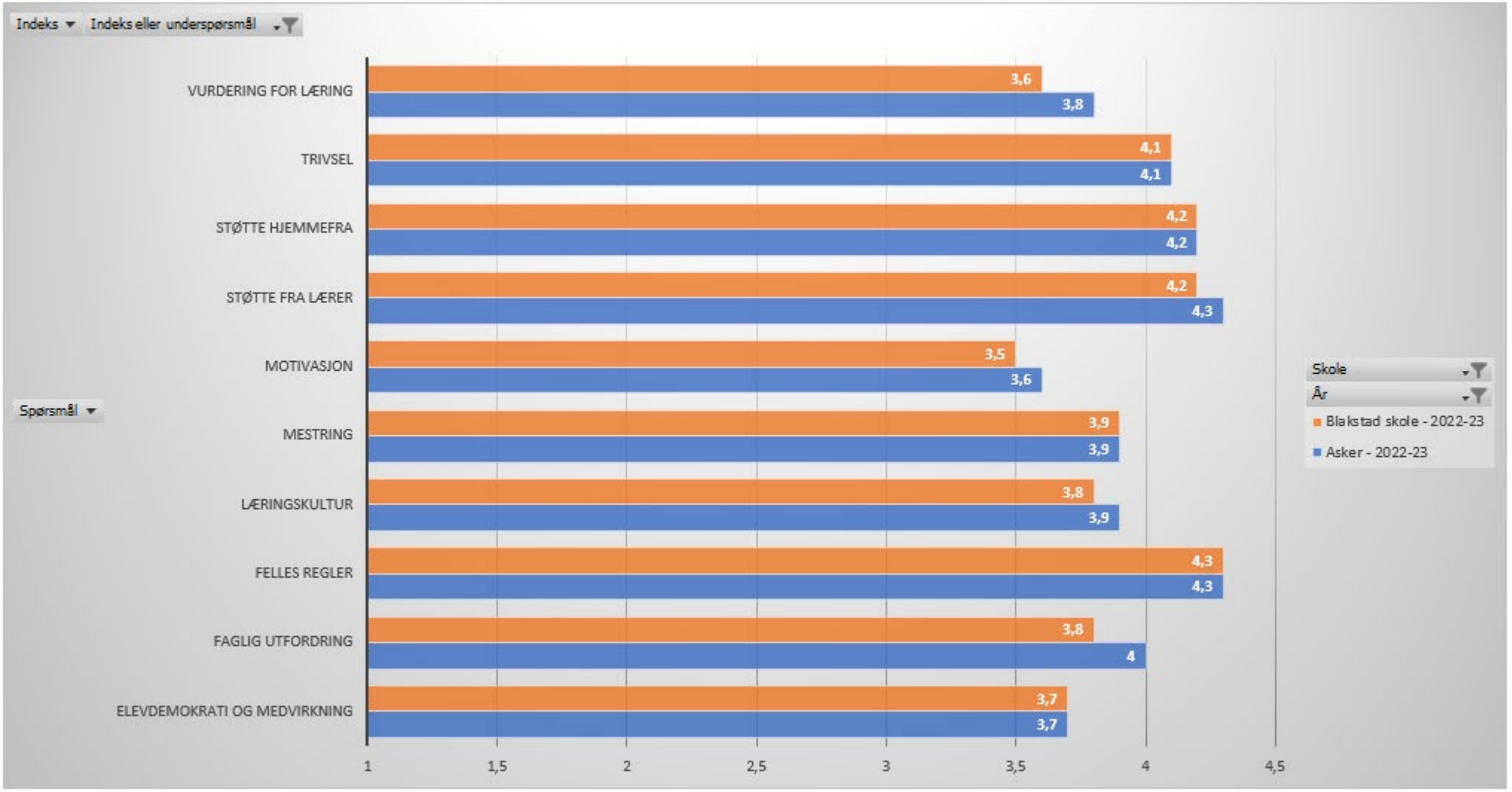

Elevundersøkelsen 5. trinn

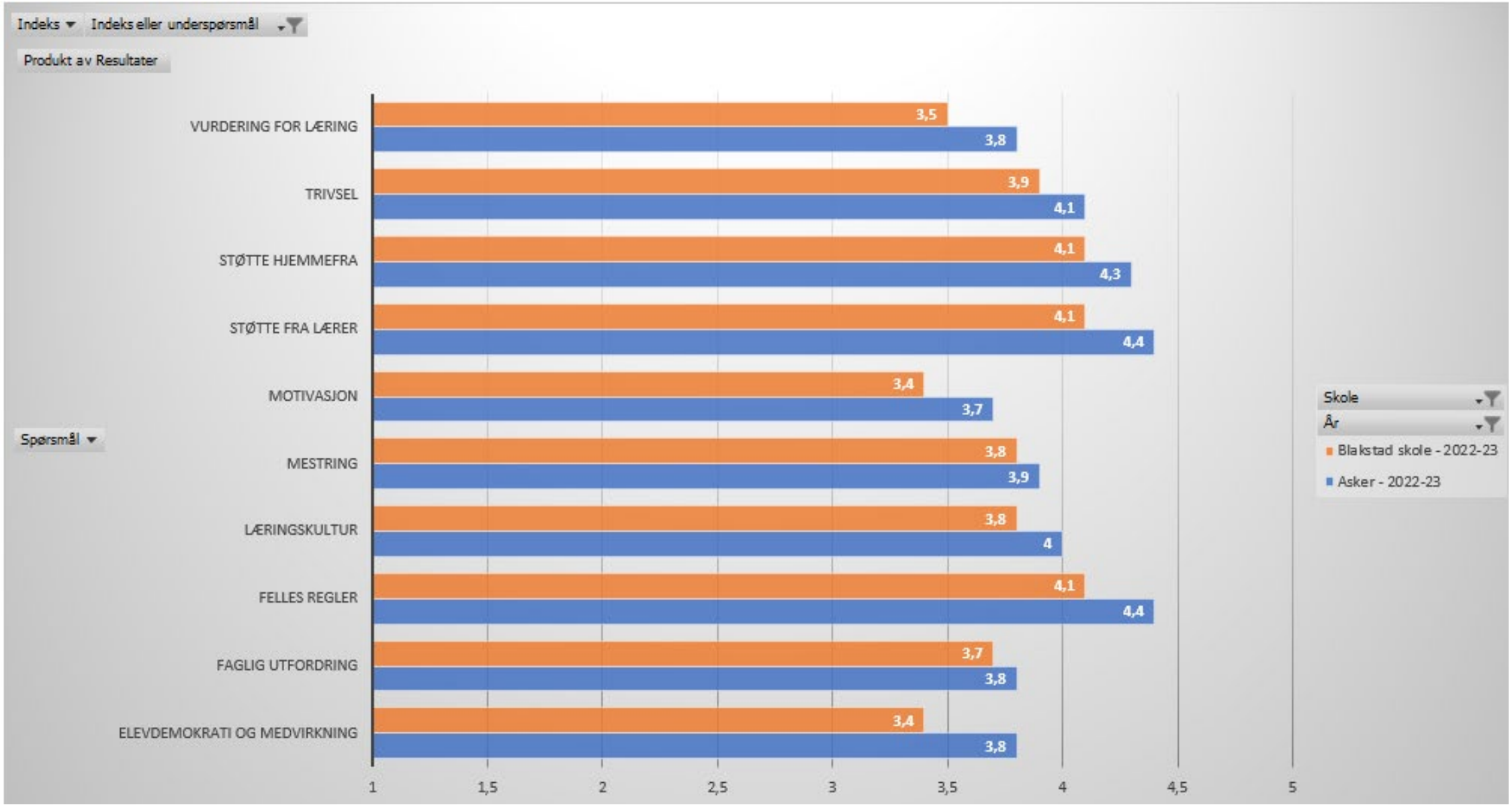

Foreldreundersøkelsen

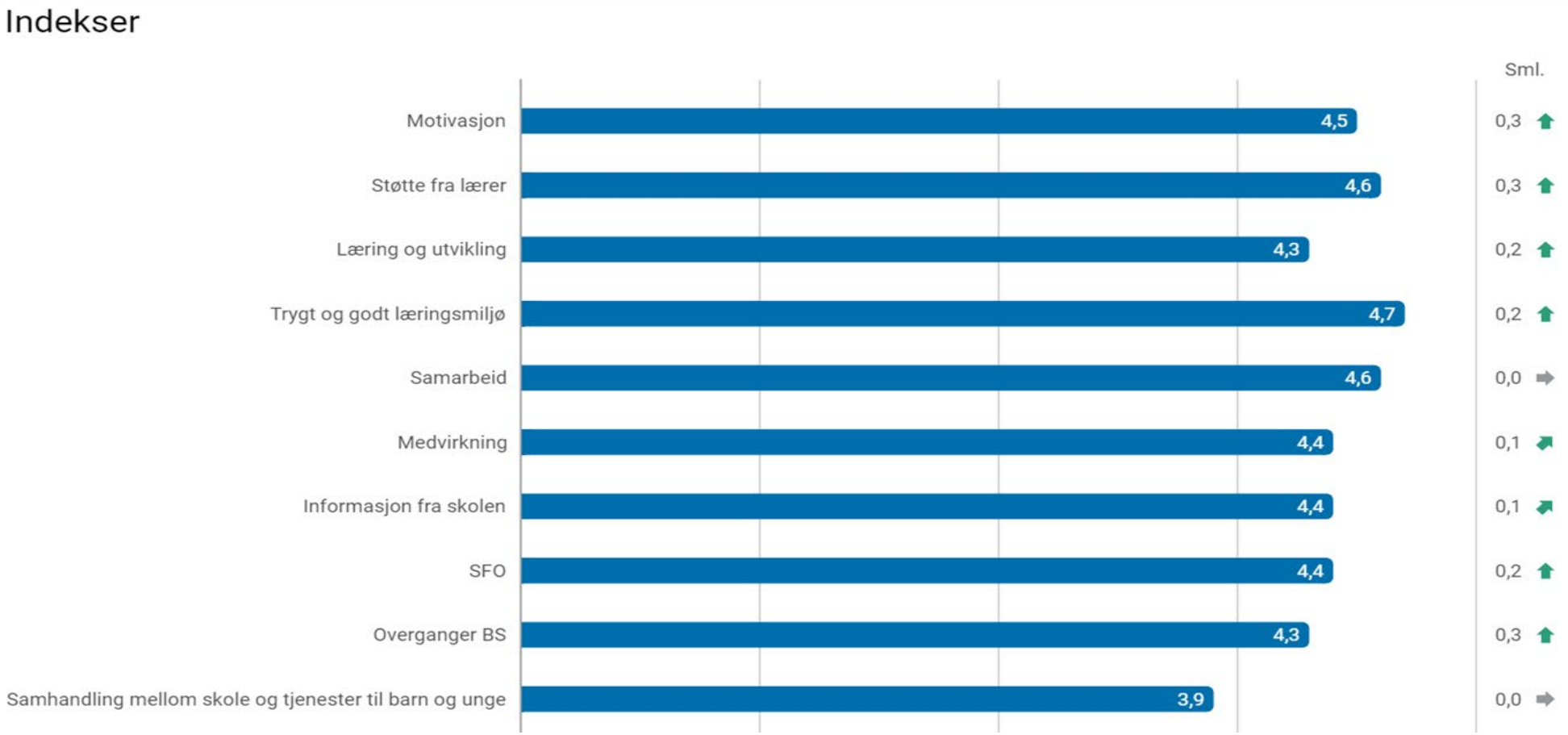

Vi har et godt samarbeid med foresatte, foreldreundersøkelsen gjenspeiler dette. Høy score på motivasjon og støtte fra lærere samsvarer med resultatene fra elevundersøkelsen.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

  Tidlig innsats-lærer med hele stillingen fordelt på 1. og 2. trinn. Skolen har “På sporet”-gruppene på 1. trinn, og kjører også et lignende opplegg på 2. trinn. På 3. og 4. trinn setter lærerne på trinnet inn tiltak.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

  Resultatene på 3. trinns kartlegging samsvarer i stor grad med det vi vet om elevgruppen. 8 av elevene er blitt fulgt opp gjennom “På sporet”, og vi ser nå at de kun er i oppfølgingsområdet innenfor ett eller to områder.
  Det er ingen store overraskelser verken på prøven i lesing eller regning.
  Vi ser også at flere av elevene som endte under bekymringsgrensen på 3. trinn er løftet fra 3. til 5. trinn.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- 5. trinn skåret lavt på alle de nasjonale prøvene i år. Resultatene er ikke overraskende, med tanke på at det er et trinn hvor det har vært store utfordringer rundt atferd, og også mange elever som strever faglig.

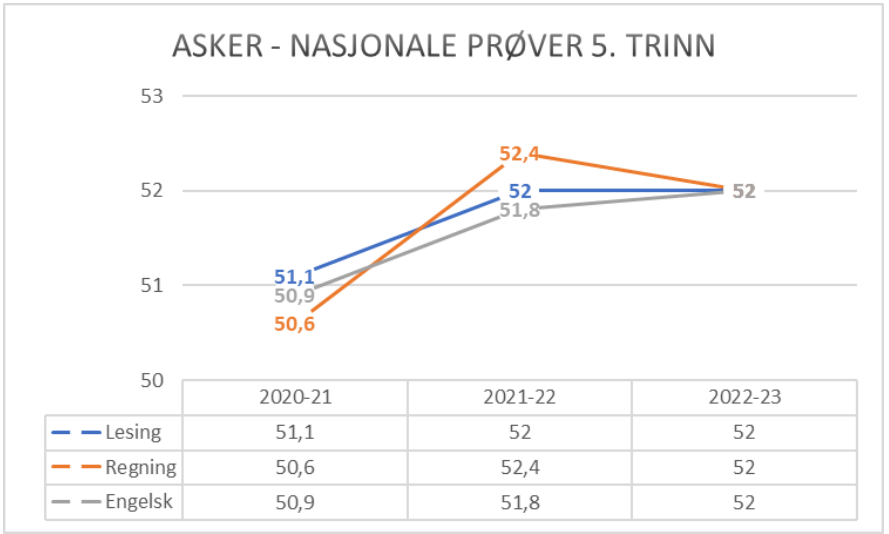

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

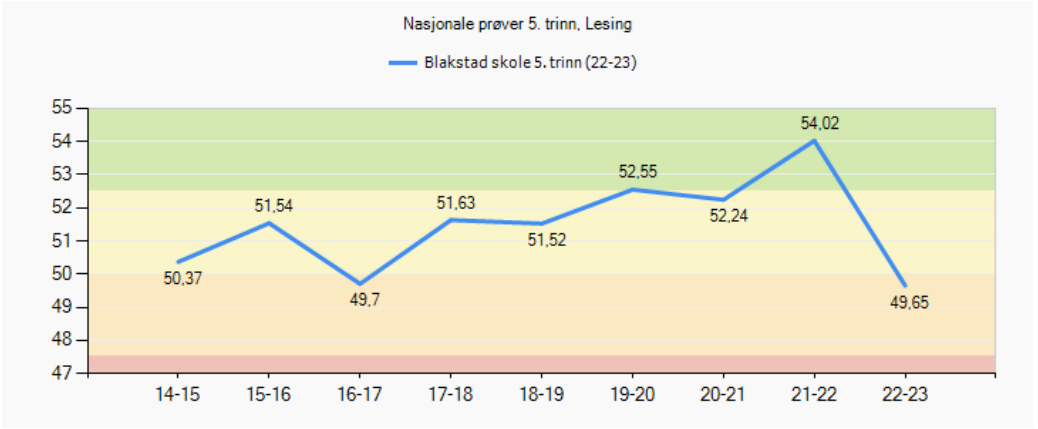

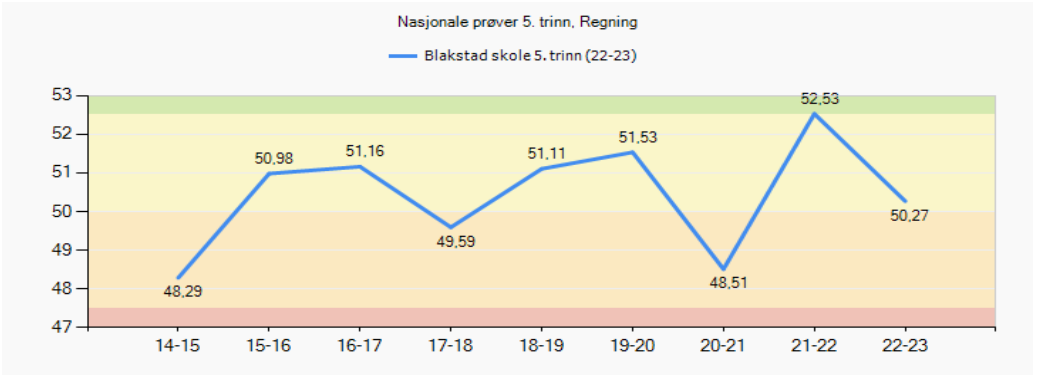

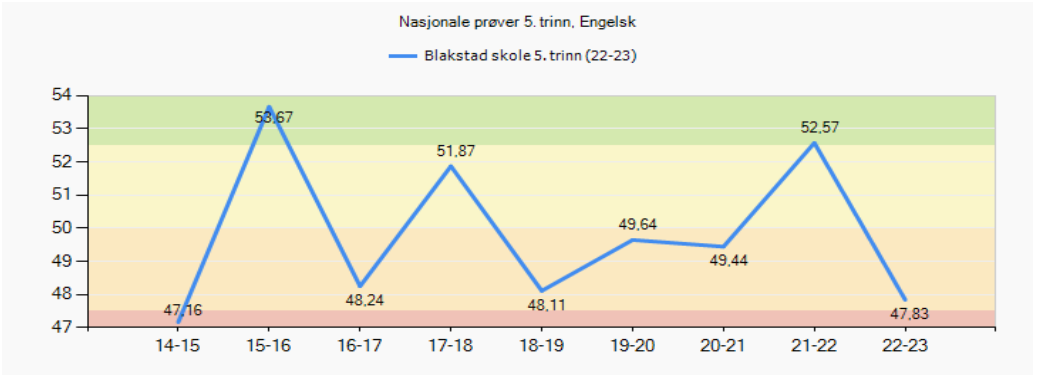

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Elevene vi gir fra oss gjør det jevnt godt på nasjonale prøver 8. trinn. Dette gjelder i alle fag. Vi opplever at elevene løfter seg på mellomtrinnet.

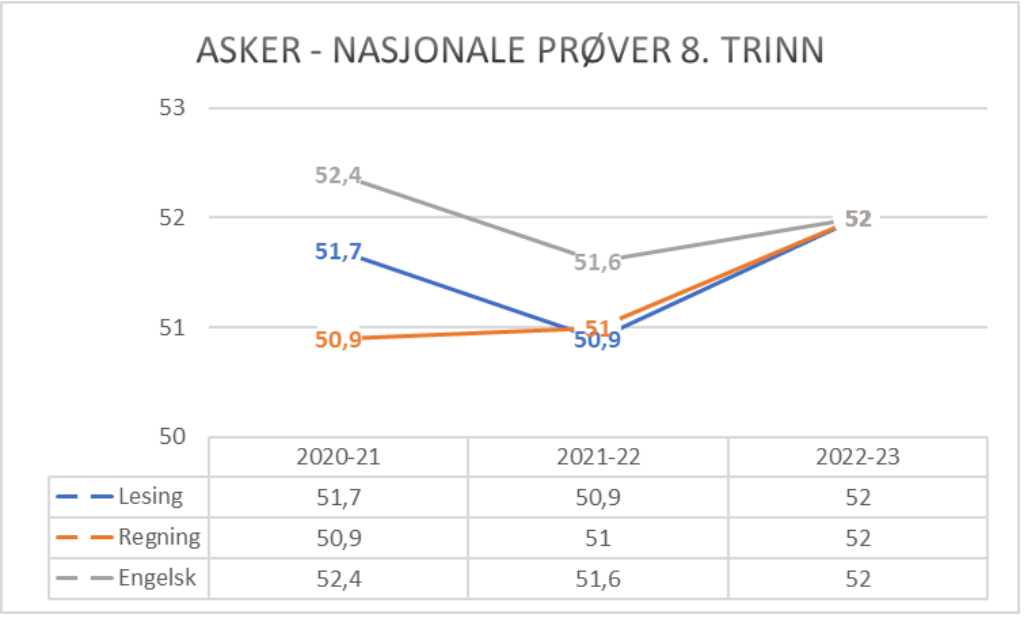

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

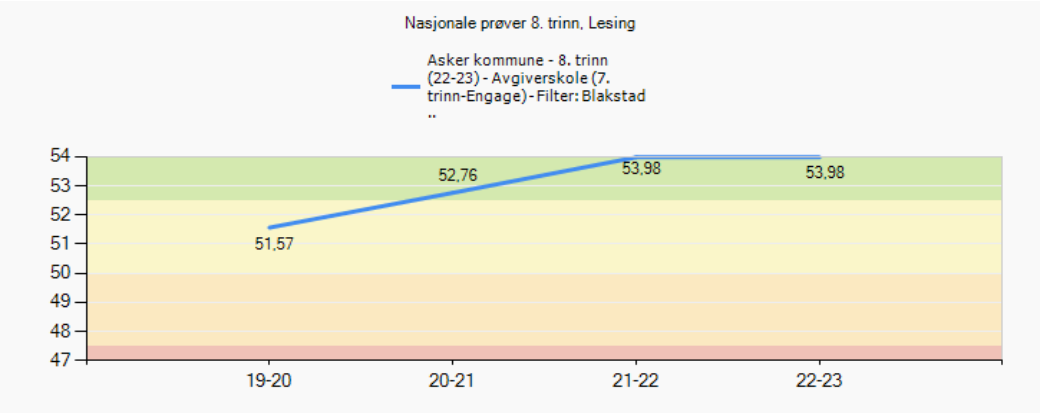

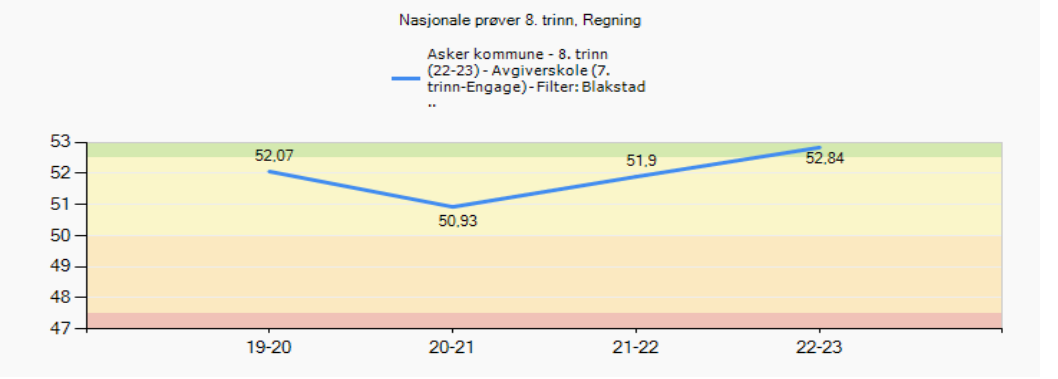

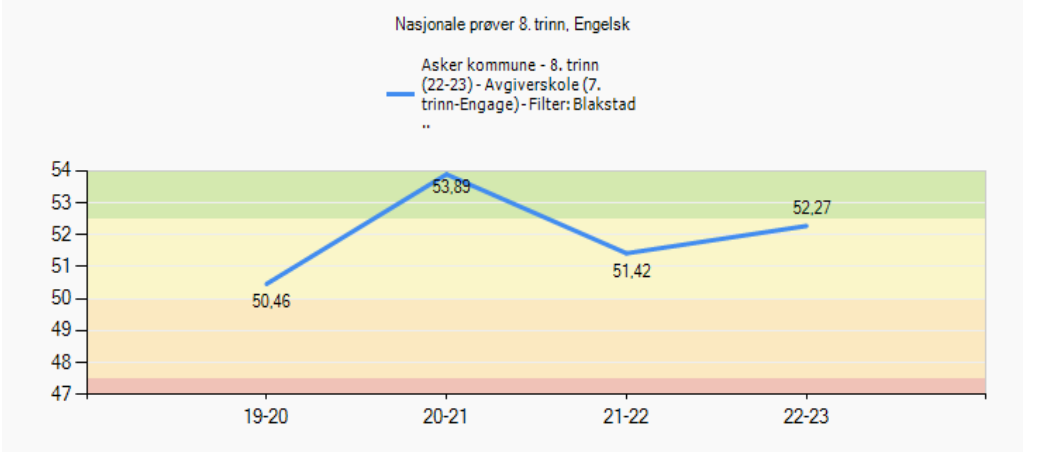

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Vi informerer om resultatene og har hatt workshop i personalet. Elevene som scorer dårlig har vi tiltak rundt og vi har satt inn ytterligere tiltak. PPT har en systemsak på trinnet, slik at vi skal bli enda bedre rundt tilrettelegging for alle, på et trinn med svært sprikende resultater.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Dette har vært varierende. Utfordrende for oss som sender elever til tre forskjellige skoler som har forskjellige rutiner.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,89

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Skolebidraget 20/21 var 1,5

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Vi vil fortsette på det sporet vi er på nå. Resultatene på 3. trinn er gode og vi håper at vi vil se jevnere bedre resultater på nasjonale prøver over tid.
  Mer læring gjennom lek og elevaktive arbeidsformer.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Vi vil øremerke lesekurstimer og ha fokus på tilpasset opplæring i samarbeid med PPT. Fokus på at alle har et ansvar for å utnytte ressursene best mulig. Løfte vurdering for læring og elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Bondi skole

Vinter 2023

"Bondi skole er et godt sted å være og et godt sted å lære."

Raus-Nær-Modig-Skapende

Bondi skole 8.2.23

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	439 (413 + VK 26)
Lærere:	39
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,1
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,6
Barn i SFO:	178
Ansatte SFO:	14

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

- Justert økonomien ifht barnetall og ansatte; Mer samarbeid mellom baser, miljøgrupper for barn med ulike behov, mer gruppedeling, prosesser med de ansatte/tillitsvalgt om organisering
- Varierte aktiviteter med fokus på lek; *Kultur - idrettslek - IFSFO - Lek - Barns medvirkning*

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Varierte planlagte aktiviteter med god struktur og organisering.
- God informasjon og kommunikasjon med foreldre.
- Gode rutiner på alle områder.
- Barns medvirkning er sterkt på 3. og 4. trinn i fht valg av aktivitet og lek

I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Prioritet nr. 1 på Bondi SFO: Trygt og godt lekemiljø
- Opplevd integrering - miljøgruppe
- Lek som gir utvikling - lekegrupper, veiledning etc.
- Kulturaktiviteter - en dag i uka
- Idrettslek / Idretts-og friluftsSFO - 2 dager i uka.
- Egne planer for alle områdene.

Hvilken kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- PALS
- Matjungelen
- Mer tid til planlegging på egen base

Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Planleggingstid for assistenter / lærere
- Bedre informasjon om enkeltbarn på planleggingsdager
- Samarbeid med FAU om SFO-drift

Asker kommune

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	26-29
Ansatte:	1 lærer - 80% 1 lærer - 100% 1 lærer - 20% 1 ass. 100% 1 ass - 40% 1 ass - 10%

Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?

- Mottak av mange elever, flere enn tidligere år
- Tidlig foreldremøte i oppstart, god informasjon med tolker tilstede
- Godt faglig samarbeid mellom lærerne i VK
- Godt foreldresamarbeid
- Viktig å opprettholde nettverkene for velkomstklasser og nettverk for SPO

Asker kommune

Velkomstklasse

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov, ønsker og utvikling?

- Lærerne er tett på og får god kontakt med hver enkelt elev
- Det legges til rette på mange nivåer faglig og sosialt
- Det er et tett samarbeid med foreldre ved behov for ekstra oppfølging
- I enkelte tilfeller blir det brukt tolk i elevsamtaler

Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og nærskolen?

- Utvikle bedre rutiner for besøksuker
- Digitalt møte for lærere som mottar elever fra VK i forkant av besøksuker med forventningsavklaringer
- Kommunikasjon på e-post før, under og etter besøksuker
- Forbedre rutiner/praksis for overføring; dokumentasjon/pedagogisk overføringsrapport, faste tider for overføring.

Asker kommune

Velkomstklasse

SPESIALTRANSPORT/SKOLESKYSS

- Utfordringer med levering/henting, kommunen får ikke tjenesten det betales for.
- Elever i VK må automatisk få innvilget transport 1.-3. trinn
- Skolen må være den som avgjør dette og ikke overprøves av Ruter
- Dagens ordning; vi skriver søknad og innvilger selv

IMDI-midler

- Gis til elever etter gitte kriterier
- Brukes til to elever per i dag
- Søkes fra bosettingsdato i ett år, kan også søke for flere år om gangen

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Stabil ledelse

- Oppjustering av digitale enheter til lærerne og lærebøker i basisfagene på mellomtrinnet

- Skolen har knyttet PALS-arbeid sammen med §9a og læreplanens arbeid med sosial kompetanse i fagene.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

Godt samarbeid innad i ledelsen - med høy trivsel og trygghet

Vi gjør hverandre gode.

Justerer planer og rutiner

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi bruker felles rutiner i Asker kommune. Vi bruker TFI aktivt. På foreldreundersøkelsen ligger skolen over snittet i Asker kommune med 0,3 på spørsmål om samhandling mellom tjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger rutiner i Simpli. Innhente kompetanse fra ulike etater i Asker kommune.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kartlegging av kompetanse i personalet gjennom Obisoft. Omrokkering og naturlig nedbemanning. Høyt sykefravær gjør at kurs ved Seil ikke blir prioritert.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Aktivt arbeid med PALS. Felles aktivitet på skolen inne/ute. Inkluderende fellesskap i forbindelse med Fagfornyelsen. Aktiv i skolen med MAIS elever.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Utleie av gymsalen på onsdager for foreldre og barn ved skolen. Samarbeid med Risenga bo- og omsorgssenter. Vi er tilstede med møter i Risengasonen ifbm utbyggingen i sone. Godt samarbeid med FAU og SU. Nye ledere er på plass.FAU har faste oppdrag gjennom året på ulike trinn Godt fungerende elevråd som deltar i SU/SMU. Ønsker å jobber mer for å få til flere aktiviteter gjennom Aktive lokalsamfunn. Prøver å få til etter skoletilbud i Leikvollhallen (arbeidet er i startgropa).
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Fleksible ansatte som rokkeres om ved behov. Ledelse er tett på og skal involveres tidlig. Lengre sykefravær er utfordrende og hyppig fravær gjør at drift står i fokus.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Unngå bruk av papp og plast der det er mulig (ved arrangementer-elever tar med eget utstyr). Bruktmarked i regi av FAU. Kildesortering i klasserommet - plast, papir, matrester og restavfall Restemat på SFO hver fredag. Bidrar med å holde skolen og området rundt fri for søppel.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- **Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**
  - Sette av tid til implementering på team/periodeplaner etter eksterne kurs iht fagfornyelsen.
  - Problemløsningsmodellen/PALS (alternativ til kollegaveiledning)
  - Tilrettelegging for elever med dysleksi
  - Tilrettelegging for elever med konsentrasjon- og oppmerksomhetsvansker/ ADHD og regulering av emosjonell regulering

- **Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
  - Følge kommunens oppfølgingsplan for nyansatte og nyutdannede, men ser at vi mister lærere til andre yrkesgrupper.
  - Økning av lærere som ikke ønsker å være kontaktlærere pga stor arbeidsbelastning.
  - Lage gode arbeidstidsavtaler/tid for kontaktlærer, slik at vi har lærere som ønsker den funksjonen i skolen.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har delt inn skoleåret i 6 perioder Periodeplan Bondi skole 2022/2023
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbet med tidligere
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Lærerne har fått egen bok i Kunnskapsløftet 2020.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Alle trinn (4.-7.) har hatt prosjekter på tvers av to eller flere fag denne høsten, noe elevene oppfatter som positivt.
Dybdelæring	I de tverrfaglige prosjektene har det blitt jobbet mer i dybden over lenger tid.
Elevaktive arbeidsformer	Elevrådet gir uttrykk for at det er lite elevaktive læringsformer, og at de gjerne vil ha mer av dette. Dette samsvarer med tilbakemeldingen fra Elevundersøkelsen.
Underveisvurdering	Ligger inn i periodeplanen hvordan lærerne vektlegger dette i de ulike emner.
Elevmedvirkning	Eleven opplever noe medvirkning, men vil gjerne være med å påvirke mer. Der de har fått lov til å påvirke er de fornøyde med det. De tverrfaglige prosjektene medførte ulik grad av medbestemmelse blant elevene, selv om ikke elevene gir uttrykk for dette i Elevundersøkelsen. Vi må bevisstgjøre elevene i hvilke situasjoner de er med på å påvirke ved å bruke begrepet "medvirkning"

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,12%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe/klasse	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Organisering i grupper på tvers av trinn avhengig av fagvansker
- Organisering av supplerende arena på skolen for neste skoleår
- Organisering av alternativ arena i friminutt (gymsal, bibliotek)
- Organisering av sp.ped.team/tidlig innsats team og riktig bruk av ressurser
- Ser at skolen over år går ned i spesialundervisning og over på tilpasset opplæring

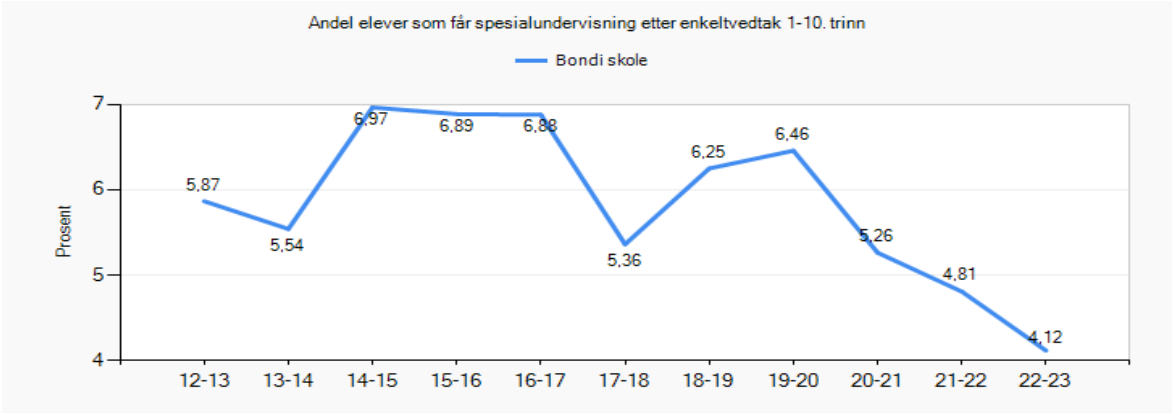

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2-3 år Behov for bedre kartleggingsmateriell for å vurdere behovet.

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Her bør det samordnes hvordan timene som blir gitt kan utnyttes til det beste for elevene på tvers av trinn.
  Styrke ressursen til de elevene som trenger det mest, andre elever dekkes gjennom tilpasset undervisning.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen bruker tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*.
- Vi opplever at vi kunne hatt enda flere elever med ufrivillig skolefravær hvis vi ikke hadde vært så tett på som vi er nå, både med samarbeid med foreldre og tilrettelegging i hverdagen.
- Hvordan skolen vurderer at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer:
  - ressurskrevende
  - få eksterne hjelpeinstanser tilgjengelig - skolen har 1,5 dag pr. uke med helsesykepleier.
  - gode tiltak når Marianne Ennals er inne på elever i kolonne B
-

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Se på organiseringen for å få mest mulig ut av ressursene (trinn/fag/lærere)
- Når vi lager undervisningsopplegg - tenke åpne spørsmål (inkludering i fellesskapet)
- Gode praksiser, eks:
  - Juleverksted der vi har ulike poster for hele skolen og alle har ulike aktiviteter (også lek, gymsal,ute) - alle kan inkluderes i våre aktiviteter- elevene bestemmer selv
  - Oppstart etter ferier: en leketime organisert i klassen og en leketime ute samme dag.(forsøk dette halvåret)
  - Felles aktivitetsdager

Noen unntak ift barn som trenger/ønsker alenetid.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - Lysbilde 34: Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng
  - Lysbilde 30: Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 36: Nasjonale prøver 8. trinn (avgiverskole) Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**

  - Lysbilde 26: Elevundersøkelsen 5.-7. trinn Mobbing
  - Lysbilde 30: Foreldreundersøkelsen (overgang barnehage/ skole)

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Etablere plangruppe på skolen- for å sikre lærernes stemme
- Implementere SIM i Pals-team
- Ressursutnyttelse av undervisningen på skolen
- Samarbeid med Risenga bo- og omsorgstilbud
- Etter skoletid-tilbud
- Felles samarbeidstid lærer - fagarbeider/assistent

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Rutiner og forventninger ble gjennomgått oppstart nytt skoleår, samt foreldremøte og har hatt ombudet for barn og unge/læringsmiljø temaet inne i fellestid.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Ansatte kjenner til plikten til å varsle nærmeste leder. Hver uke blir det informert/referert om i ledermøte.
- **Hvordan bruker dere Klassetrivsel undersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Lærerne jobber trinnvis med resultatene og klassevis. Melder fra til nærmeste leder hvis tiltak må settes i gang. Tekniske utfordringer på ny versjon av Klassetrivsel.
- **I hviken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Det er ikke implementert godt nok i rutinene, slik det er nå er det ledelsen som er SIM-teamet. PALS-teamet bør sees som en helhet for dette arbeidet.

Elevundersøkelsen 5.-7. trinn Mobbing

	2022-23					
	Hele landet					
	Viken					
	Asker					
	Alle skoler			Bondi skole		
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	12,2	8,6	7,6	*	21,3	*
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	11,4	7,5	6,0	*	20,0	*
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	*	1,2	1,4	*	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	4,8	3,4	3,2	*	*	*

6. trinn har høy andel av elever som opplever mobbing. Dette samsvarer ikke helt med Klassetrivsel eller enesamtaler med elevene på dette trinnet som ble tatt i oktober/november.

Tiltak umiddelbart:
Ny klassetrivsel og elevsamtale med kontaktlærer.

Elevundersøkelsen - 7. trinn

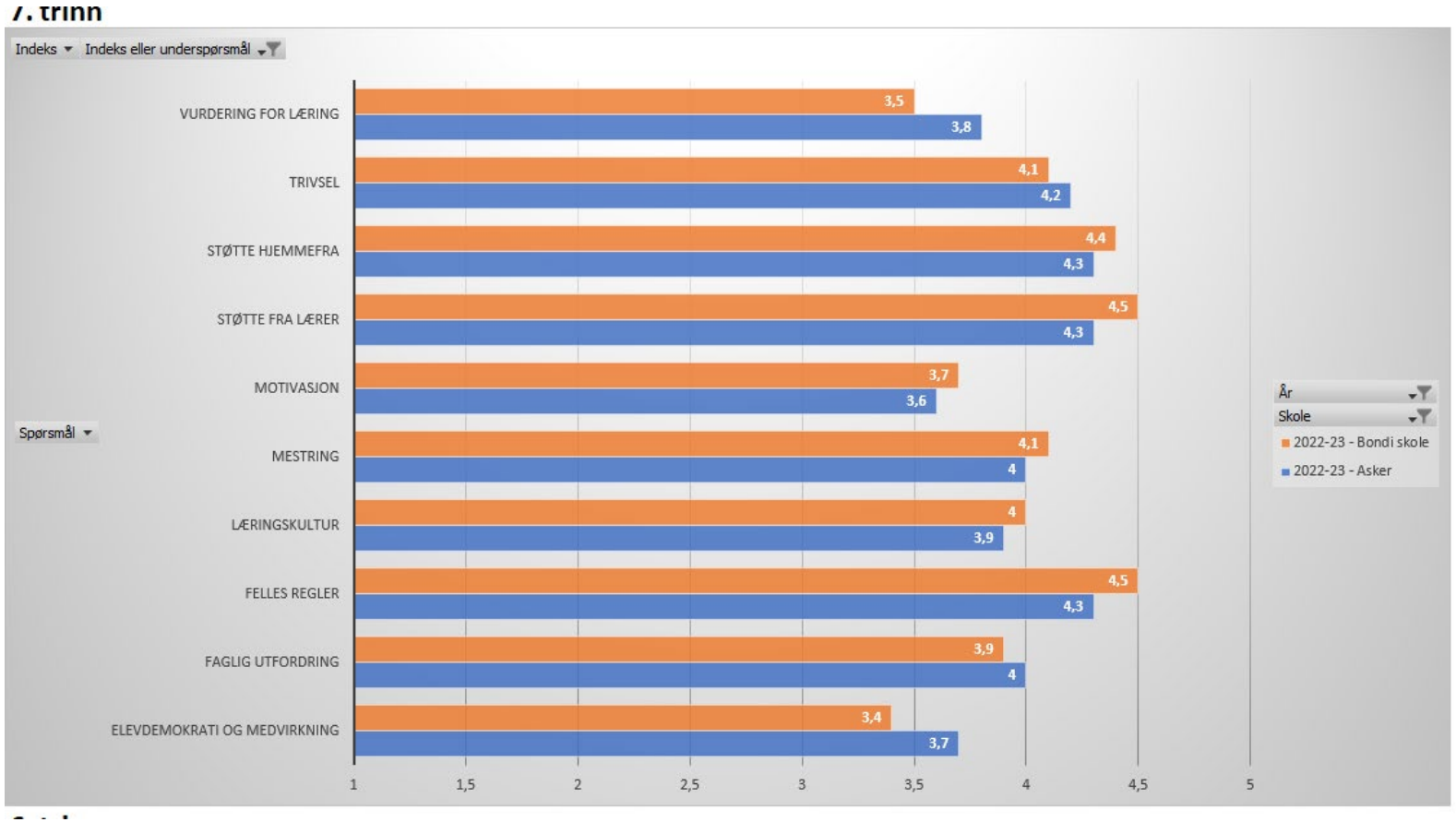

Vurdering for læring, trivsel, faglig utfordringer og elevdemokrati og medvirkning ligger under askersnittet. Ellers ligger trinnet over snittet.

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Elevundersøkelsen 6. trinn

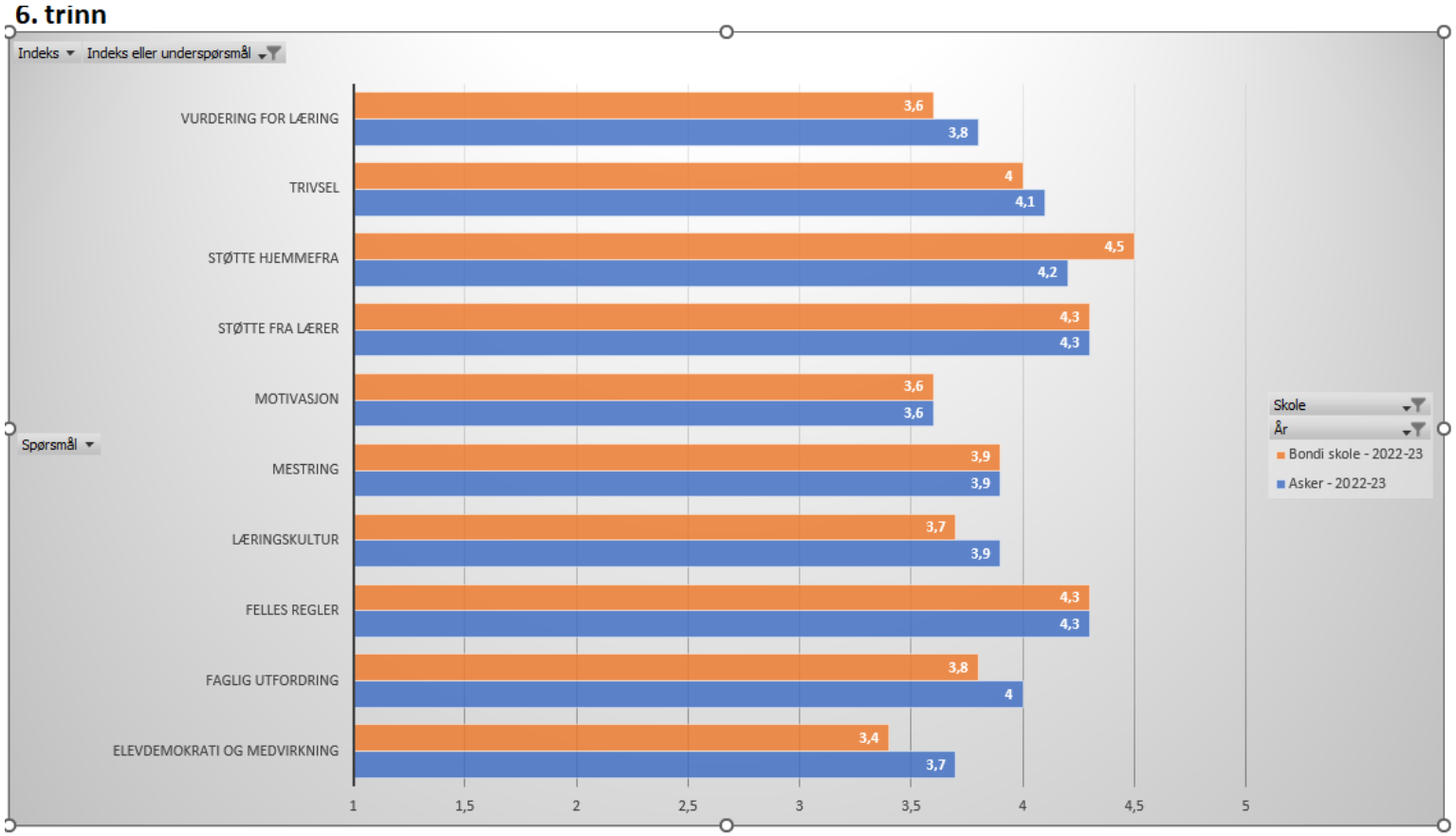

Trivsel, læringskultur og faglig utfordringer ligger under askersnittet. Dette samsvarer med utfordring bildet som lærerne jobber med. Læringsmiljøteamet i Asker kommune jobber tett med lærerne. “Elevdemokrati og medvirkning” ligger lavt noe som også påvirker valg av metoder på trinnet. Vi er fornøyd med “Støtte fra lærer” og ”Støtte fra hjemmet”, i tillegg er det viktig på trinnet med felles regler. Vi fortsetter arbeidet med trinnet/klassene. Den ene klassen har hatt vikar mye av halvåret.

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Elevundersøkelsen 5. trinn

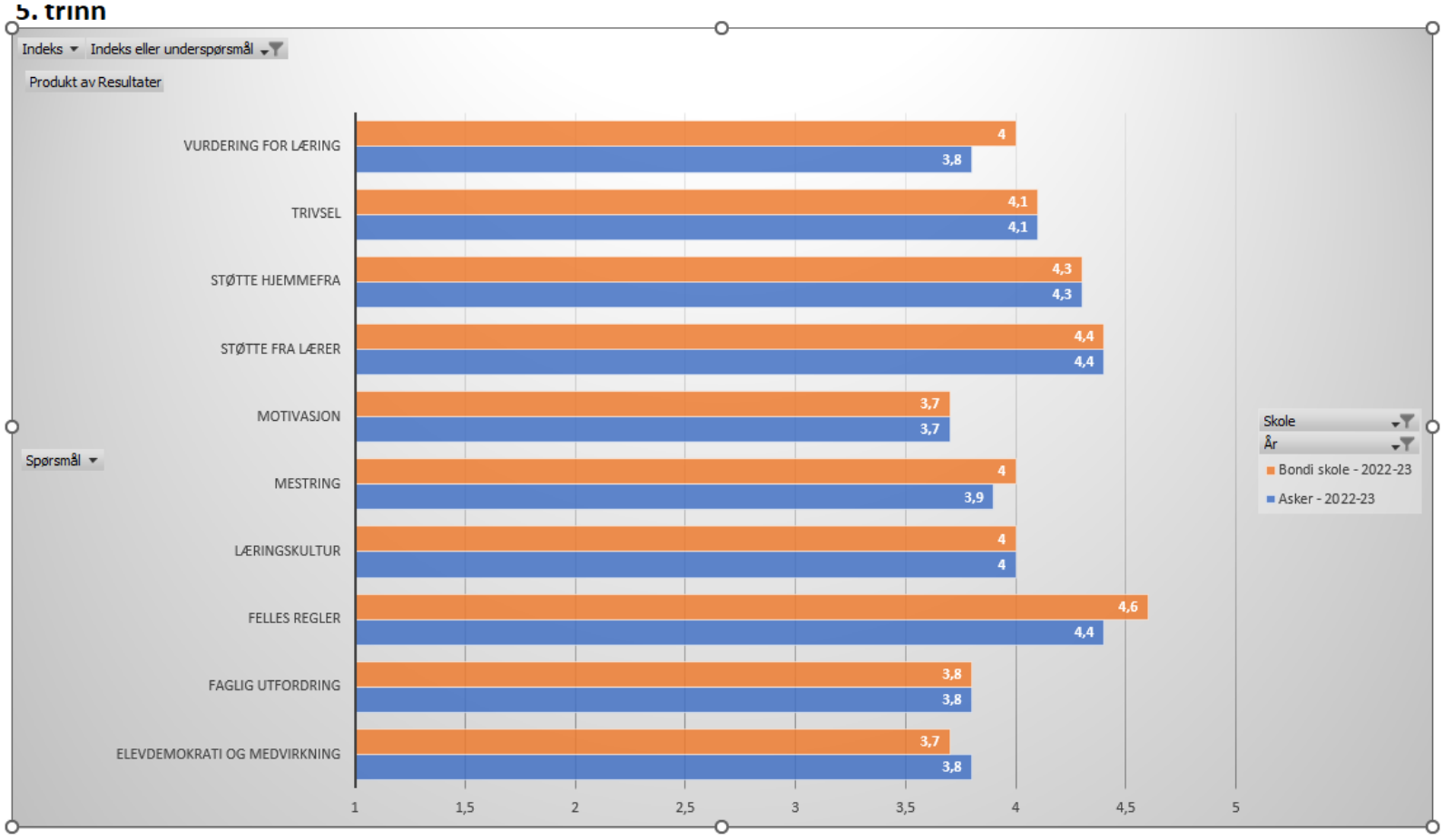

Elevundersøkelsen 5. trinn:
Vi ligger på samme snitt eller over på alle punkter med unntak av elevdemokrati og elevmedvirkning

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Foreldreundersøkelsen

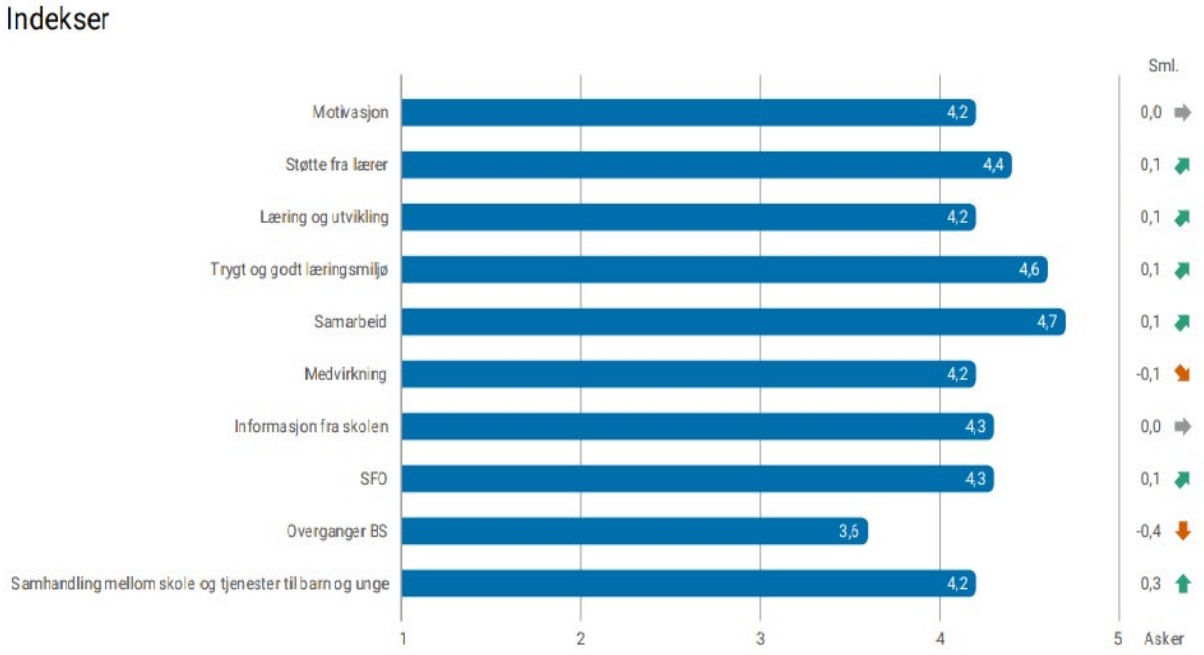

- 42 prosent svar fra foresatte 2.,4. og 6. trinn.
- Godt resultat - samhandling mellom skole og tjenester til barn og unge er vi svært fornøyd med. Overgangen barnehage og skole er et satsningsområde i kommunen som vi tar del i. Skolen ligger over Asker snittet på 6 områder. Dette er vi godt fornøyd med og at foreldrene sees på som stor ressurs for våre elever. Samsvar i elevundersøkelsen på Støtte fra hjemmet.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**
  - Nivådifferensierte oppgaver i lesing/skriving/regning
  - På sporet- kurs på 1. trinn
  - Mestringsgrupper /kurs i regning, lesing og skriving i perioder
  - Tolærer/ressurslærer på trinnet

- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**
  - God effekt.
  - På grunn av høyt fravær har ressursen i perioder vært redusert. Vi har tenkt helhet for klassen fremfor tidlig innsats.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Resultatene for 5. trinn 2022-23 viser at resultatene er best i engelsk. Resultatene er noe lavere i lesing og skriving sammenlignet med tidligere år på Bondi, men fortsatt høyere enn gjennomsnittet for Asker.

i

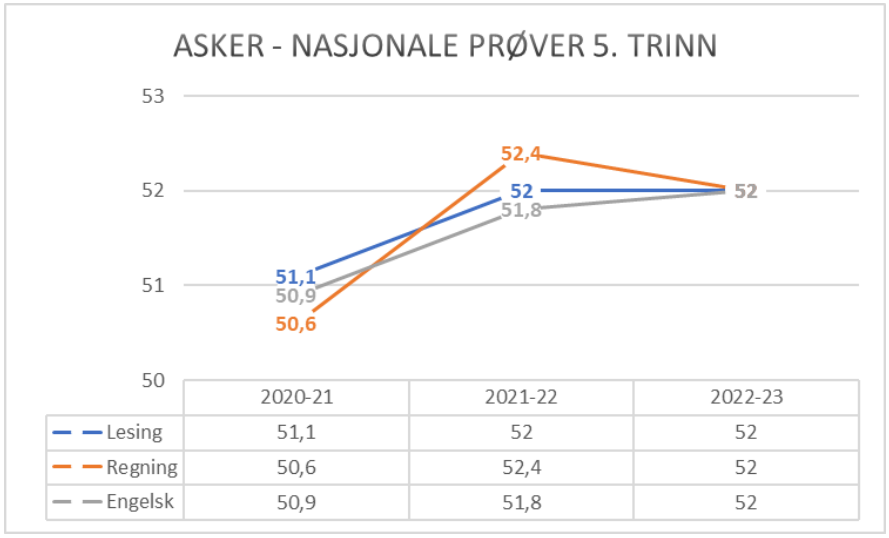

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

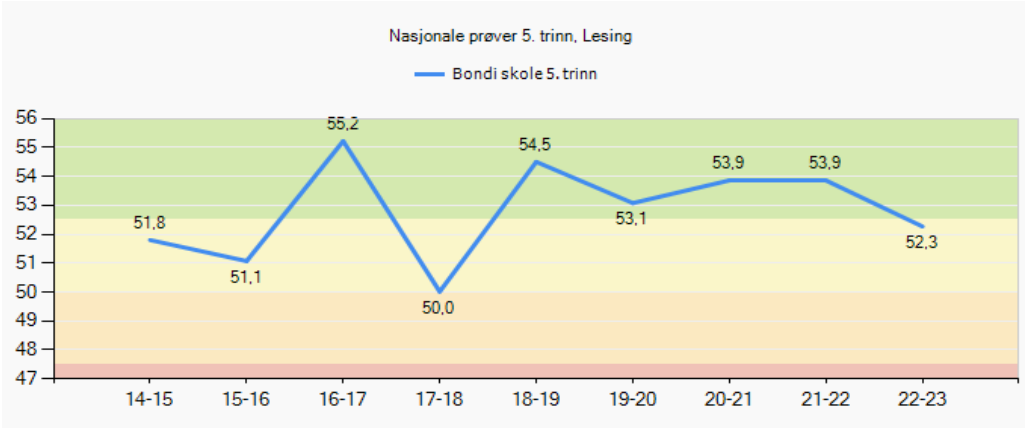

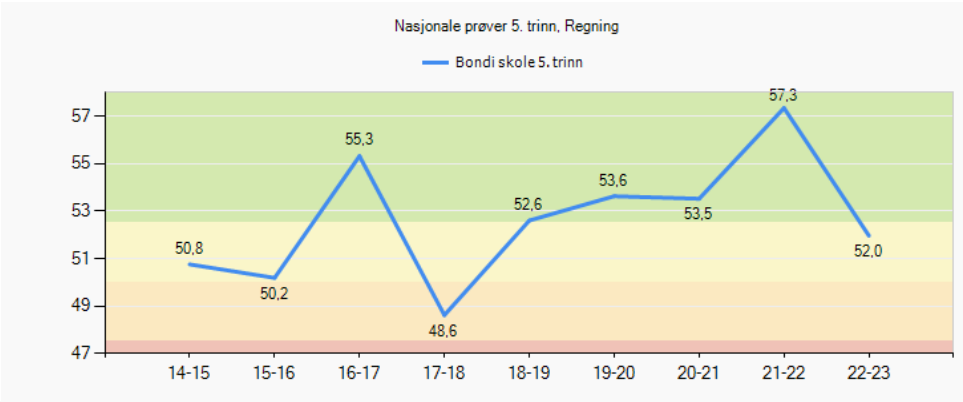

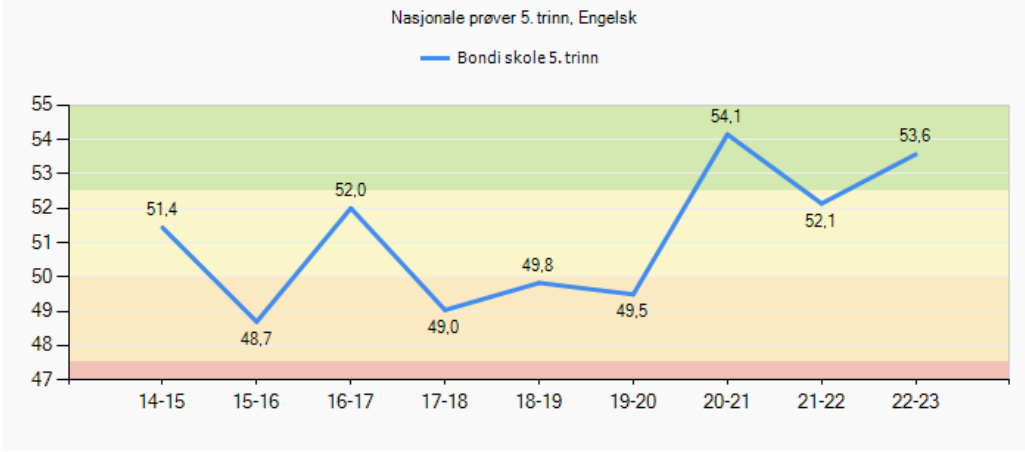

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- God progresjon i arbeid fra 5.-7 trinn. Elevene opprettholder god utvikling i sin læring.

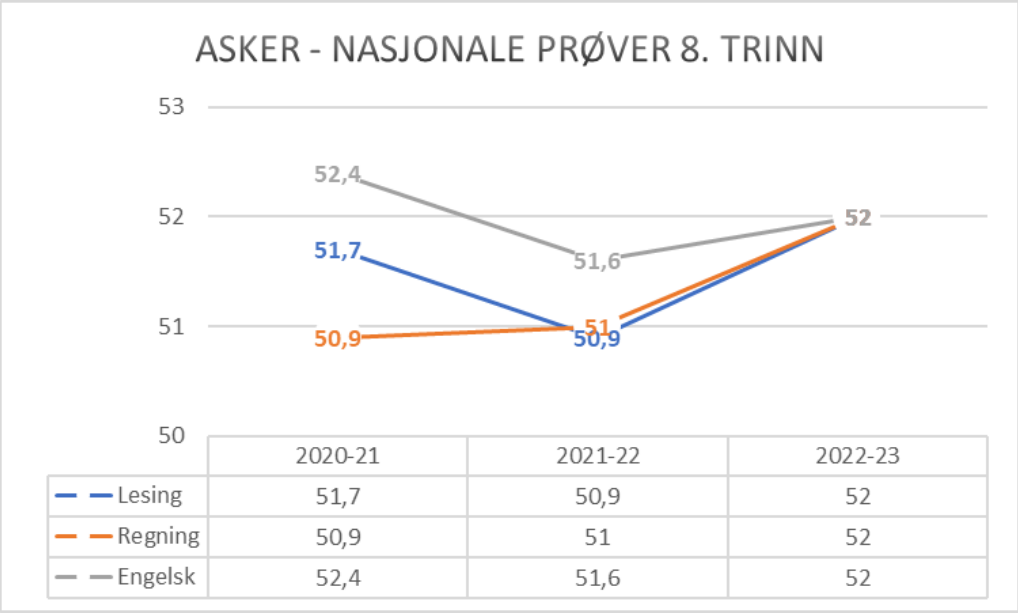

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

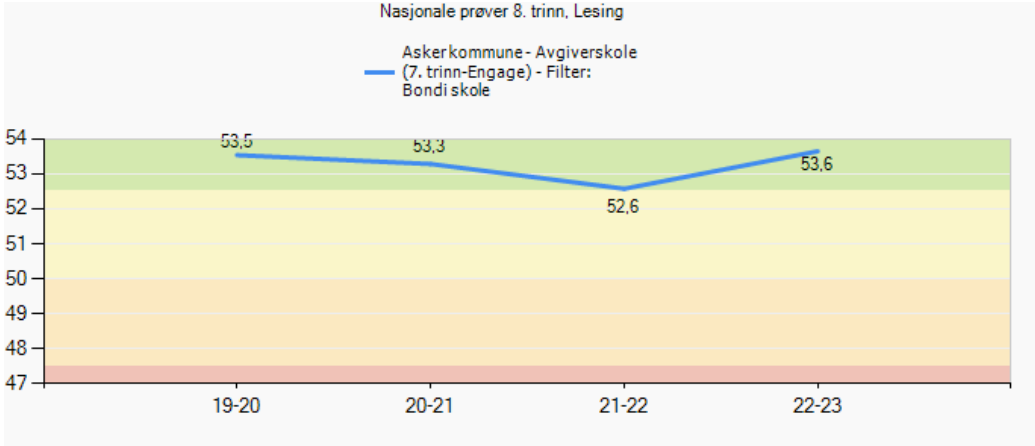

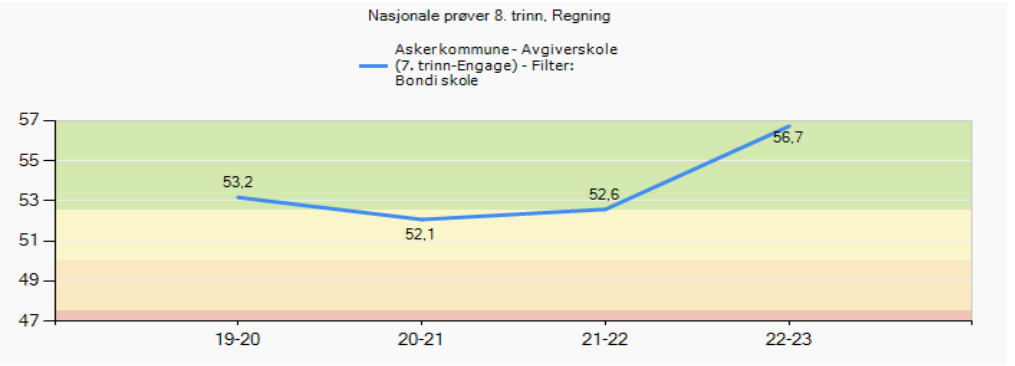

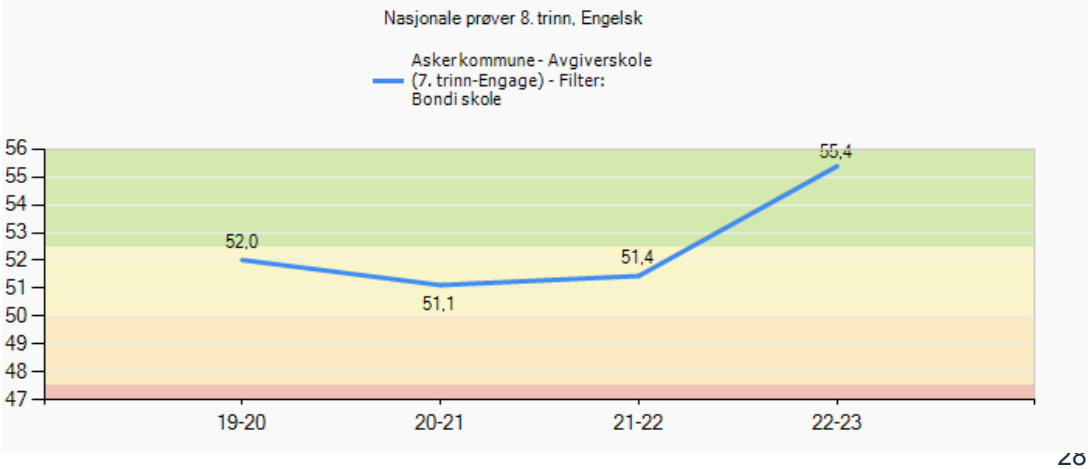

Asker kommune

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Lærerne gjør jeg kjent med NP og hva som forventes i 8. trinn. Ingen samarbeid i sonen dette halvåret.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,84

- Ja, Bondi skole sine resultater ligger over gjennomsnittet for Askerskolen

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Felles plan med lik gjennomføring. Erfaringsdeling.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  Vi må jobbe med elevmedvirkning og ta ansvar for sin egen læring. Erfaringsdeling og dele gode ideer er viktig for å spre god praksis.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Borgen skole

vinter 2023

Borgen er best:)

“Askers beste ungdomsskole”

Gratulerer
Borgen
Vi er BEST!

Please,
be normal
Nope

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	307
Lærere:	34
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,7

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	25
Ansatte:	3,8

- ❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
- Skape et trygt og godt læringsmiljø og samhold. Dette tar tid da det er mange elever inn og ut. Det er et godt læringstrykk i år. Nye lærere inn og skape et nytt team.

- ❖ Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
- Kontaktlærer som er erfaren og har hovedansvaret for klassen. Hun er god til å kommunisere med teamet. Det foregår kontinuerlig kartlegging.

- ❖ Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
- Dette er satsingsområde i Asker kommune. Utfordringsbildet er komplekst og elevene er så vidt forskjellige. Det er også veldig ulikt hvordan nærskolene legger til rette når det får elever inn fra VKK. Hospitering er viktig.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Godt og trygt læringsmiljø
  - Periodeplanlegging er vårt store satsningsområde
  - Stor fremgang på nasjonale prøver i lesing fra 8. til 9. trinn

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Vi sier noe om dette i resultatanalysen

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har et godt skole-hjem samarbeid og har god oversikt over hvor elever og foreldre kan be om hjelp og støtte i kommunen. Vi har jevnlige samarbeidsmøter i komplekse elevsaker.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi opplever at Simpli er vanskelig tilgjengelig, men forholder oss til kommunens rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	En kontinuerlig prosess,som ivaretas gjennom planleggingsdager og PU-tid. Studenter gir oss mange nye ideer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har hatt mye fokus på inkluderende praksis og lærerne rapporterer at dette er vi gode på. Det serveres frukt til elevene. VIK UNG..
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi jobber for å samarbeide med nærmiljøet og har et samarbeid med Asker fotball og DNT.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Her er vi veldig gode, vi venter ikke lenge før vi tar kontakt med hjemmene og hjelpeapparatet.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi har fokus på dette i Mat og helse, kantinen og når vi planlegger arrangementer i personalet.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

- Informasjonssikkerhet= sannsynlighet 4
- Overgang fra VKK til vanlig klasse = sannsynlighet 4
- Virksomhetenes utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene= sannsynlighet 2-3
- Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft= sannsynlighet 3-4

Kommentarer:

- Lærerne ønsker seg kurs

Status læreplanpraksis LK20

- Tanker fra lærerne

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Elevene har startet opp med fagfornyelsen her og periodeplanlegging.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Har jobbet med overordnet del i starten av arbeidet med LK20. Hadde drypp forrige skoleår. Er med i periodeplanleggingen. Kommet langt.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Arbeid i fagseksjoner hører mer til treårsløpet man jobbet med før periodeplanleggingen. Ulike behov for arbeid med læreplan i fagseksjoner på tvers av trinn. Hvis periodeplanleggingen er lagt så er det enklere å se hvilken kompetanse man skal jobbe med i fagene på de ulike trinnene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Lærerne opplever at de jobber veldig tverrfaglig. Jobber med periodeplan på trinnmøter og i trinnsamarbeid. Bevissthet rundt flerfaglig samarbeid. Jobber fortsatt med prosjekter. Prøver ut og evaluerer prosjektetene. Økt bevissthet.
Dybdelæring	Mye større bevissthet. Styringsfag i de ulike periodene som det brukes mer tid på. Jobber med samme tema, strategier og ferdigheter i ulike fag. Ulikt på trinn hvor mange fag som jobber inn i periodene.
Elevaktive arbeidsformer	Lite plenumsundervisning hvor læreren presenterer. Avhengig av klassen. Variasjon i metode og vurderingssituasjoner. Uklar definisjon av begrepet. Krever tilpasning for elever som trenger tydelige rammer. Nivådelte oppgaver i store prosjekter for elevene.
Underveisvurdering	Ulik praksis mtp karakterdemping. Brukt mye tid på tilbakemelding. Lite spørsmål etter terminkarakterer. Bevissthet rundt begrepet underveisvurdering. Gi selve framovermeldingen halvveis i prosessen og så kort tilbakemelding på endelig produkt. Plukker ut noen vurderingsområder. Ferskvare i de praktiske fagene. Faglighet vist i timene er med på helhetsvurderingen.
Elevmedvirkning	Elevrådet viktig organ. Balanse. Medelevvurdering, egenvurdering. Kan utvikle oss. Må tilpasse til klassene. Små drypp

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	12%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*

- ❖ Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Kompetanseutvikling og systematisering av undervisningen
- Skape en forståelse av at spesialundervisning er annerledes enn TPO
- Organiseringen og utnyttelse av ressursene kan også videreutvikles

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	3 t/uka
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Økt bevissthet hos personalet etter arbeid på utviklingstid.
  - Kontinuerlig forbedringspotensial - alle lærere er SNO-lærere og undervisningen må tilpasses elevenes behov. Store variasjoner i elevgruppen.
  - Begrepsbanker i samunnsfag, KRLE og naturfag hjelper på elevenes utbytte av undervisningen.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Skolen tenker at det er for lite og for sen hjelp i kommunen. Det er som om skolen blir stående alene i disse sakene. Det er lange ventetider hos BFT og BUP for eks.

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi har en tradisjon for å inkludere alle våre elever uansett faglig ståsted, kjønn, etnisitet osv. Når det gjelder spesialundervisning mener vi at elevene våre får bedre opplæring når de er i en slags mestringsgruppe. Vi må hele tiden jobbe med organiseringen slik at det ikke blir stigmatiserende for elevene.

- SNO: Økt bevissthet rundt elevenes bakgrunn og bruk av konkreter, bilder, tilpasninger, begrepsbanker osv.

- Fravær: Vi er gode til å lage opptrappingsplaner for elever som er mye borte, dette har vi god systematikk på. Men noen elever har aldri vært i et klasserom og andre strever vi med å få tilbake til klasserommet. Dette krever samarbeid med andre instanser. Vi kjenner på at hovedansvaret for oppfølging blir lagt på skolen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse positivt

- Elevundersøkelsen: svært gode resultater på alle parametre (igjen)
- Nasjonale prøver: framgang fra 8-9. trinn lesing og regning
- Foreldreundersøkelsen; to parametre spesielt
- Sosioøkonomiske faktorer- gjør at vi er spesielt fornøvde

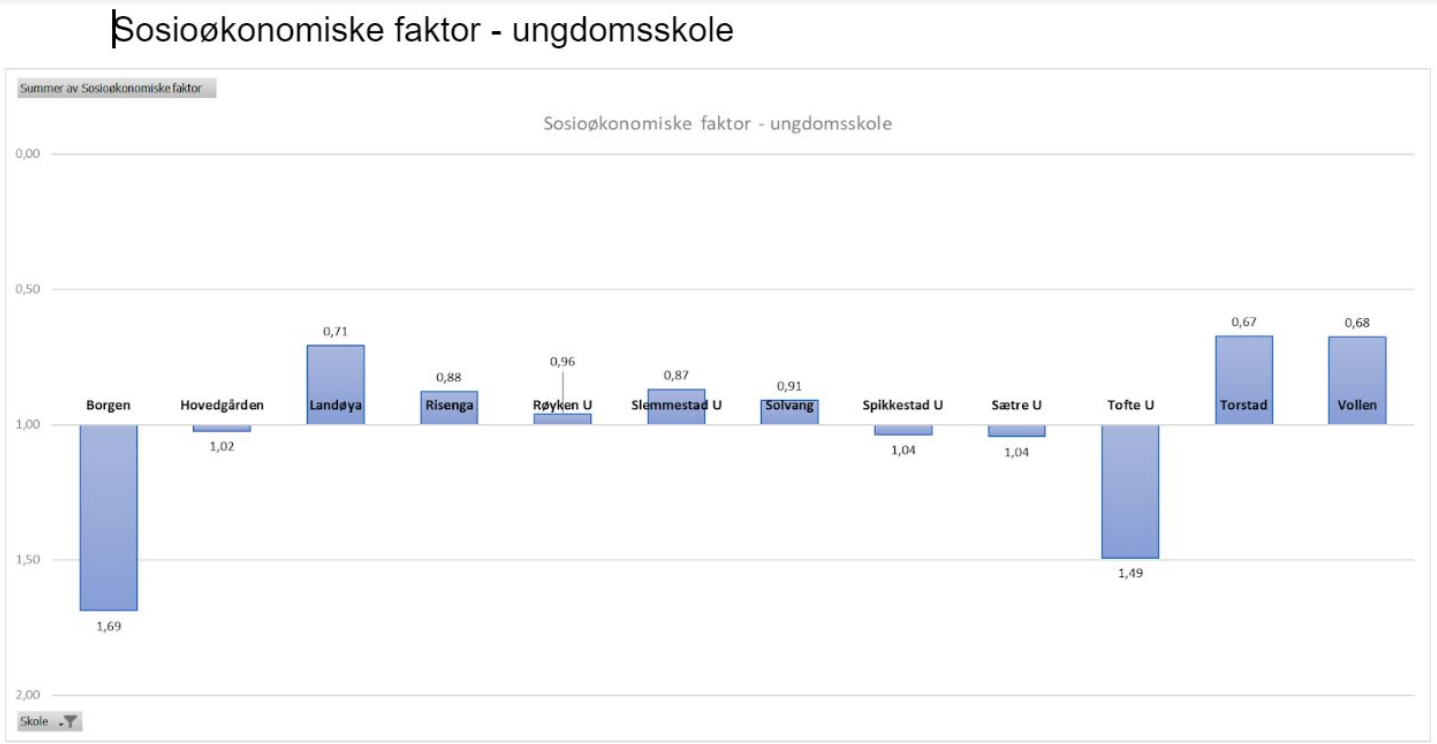

Skolens oppsummering av resultatanalysen- del 2

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Elevundersøkelsen: 8 trinn, tre parametre vi må jobbe med- spesielt trivsel

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Trygt og godt læringsmiljø
- Profesjonsfelleskap
- Periodeplanlegging: med ulike vurderingsformer
- Utvikle en plan for oppfølging av faglige resultater
- Elevaktive arbeidsformer
- TPO/spes/ SNO
- Underveisvurdering
- Elevmedvirkning
- Velkomstklassen

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  I høy grad, vært tema på utviklingstid og trinntid.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Vi har påminnelser om det jevnlig, men tenker at vi har få aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Brukes i sammenheng med utviklingssamtaler og elevsamtaler. Synes ikke det gir så godt bilde.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  I liten grad - bør jobbes mer systematisk med det. Men vi tenker at vi løser elevsaker fortløpende, mer enn behov for SIM

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10. trinn

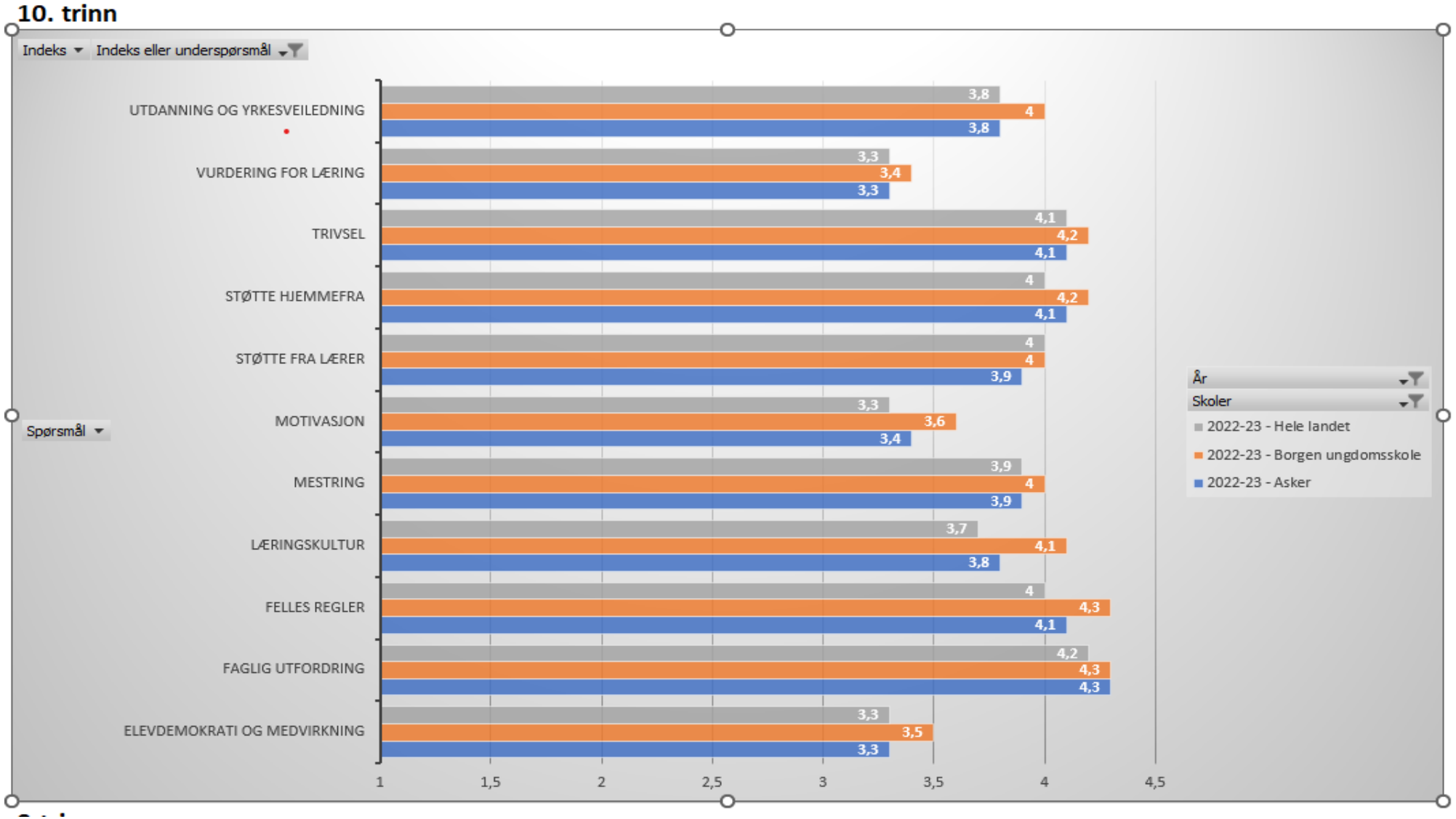

Asker kommune

Elevundersøkelsen 9. trinn

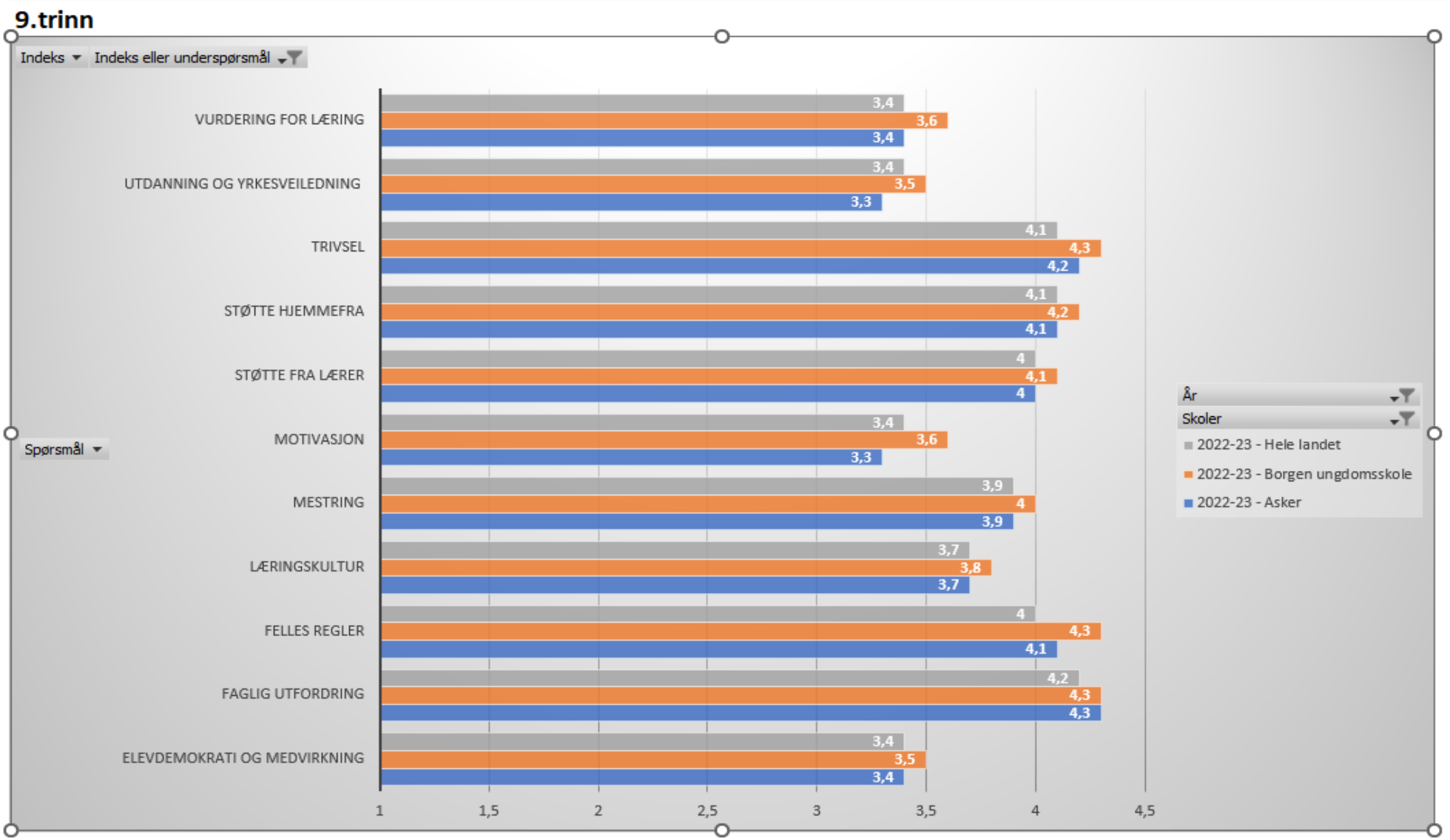

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8. trinn

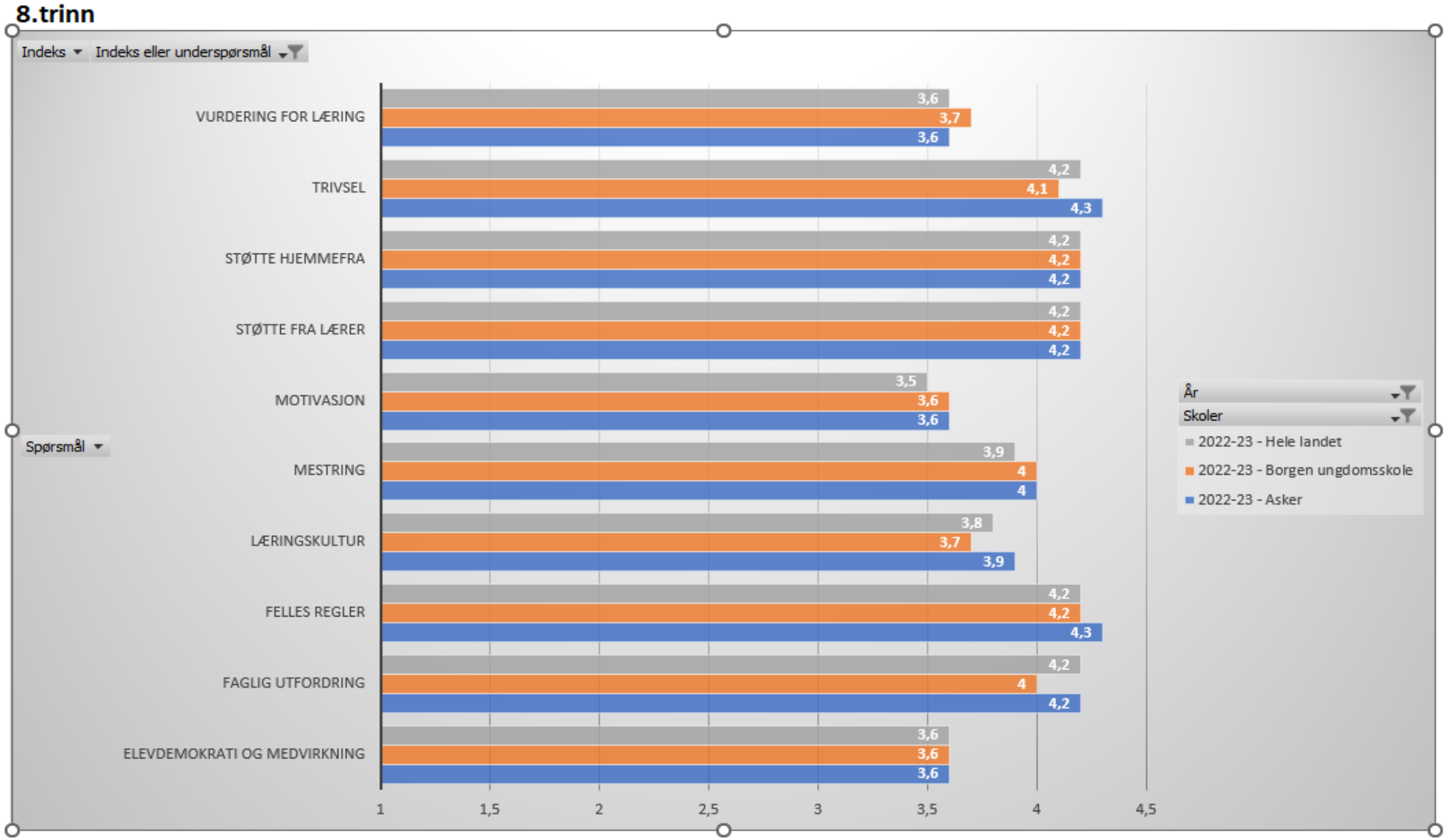

Foreldreundersøkelsen

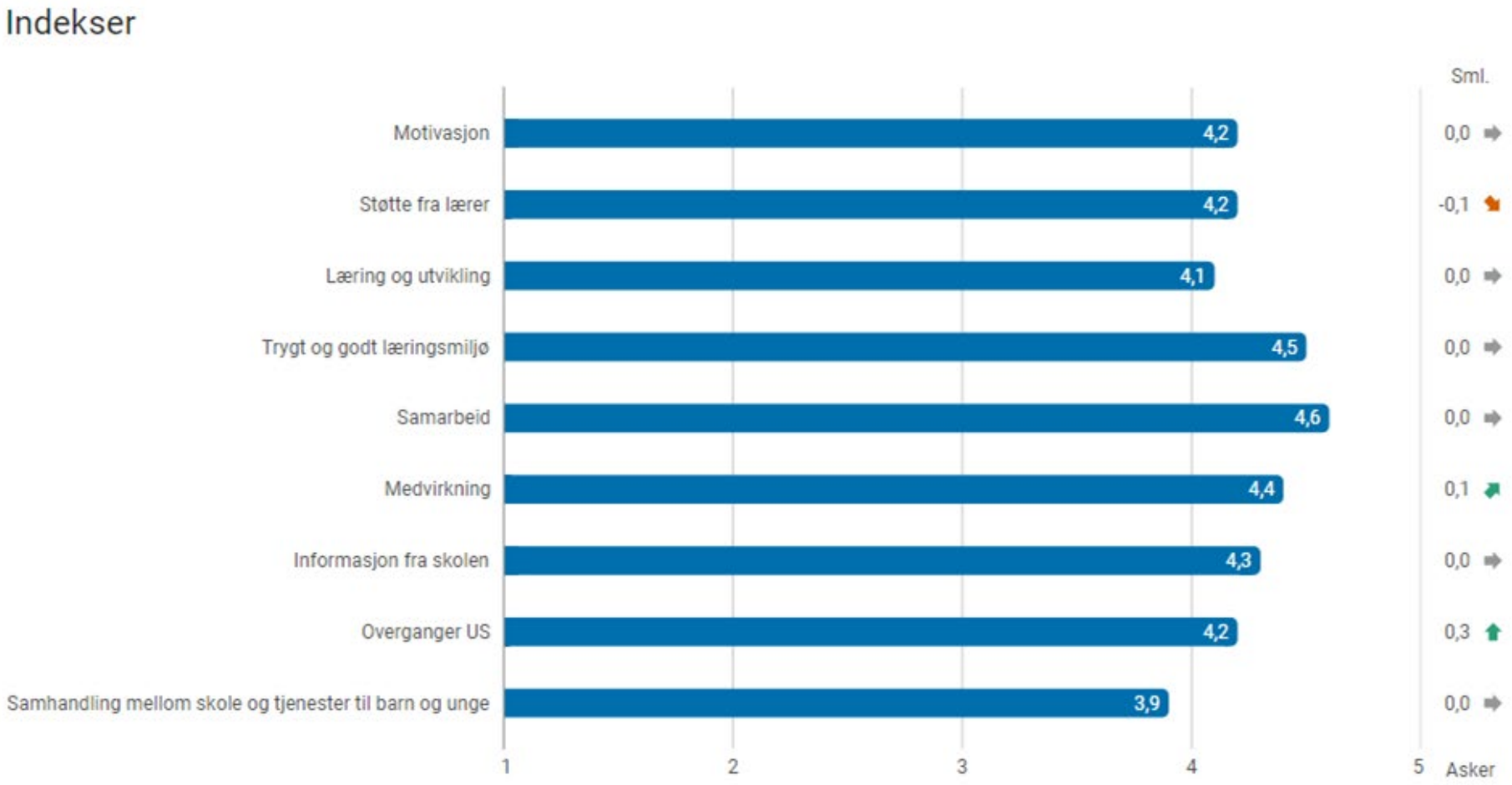

-0,1 Støtte fra lærer

Jeg opplever at lærerne har forventninger til mitt barns utvikling ut fra barnets forutsetninger

0,1 Medvirkning

Foreldremøtene er relevante og nyttige, FAU

0,3 Overgang US

Godt samarbeid mellom barneskolen og ungdomsskolen da mitt barn skulle begynne på ungdomsskolen

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

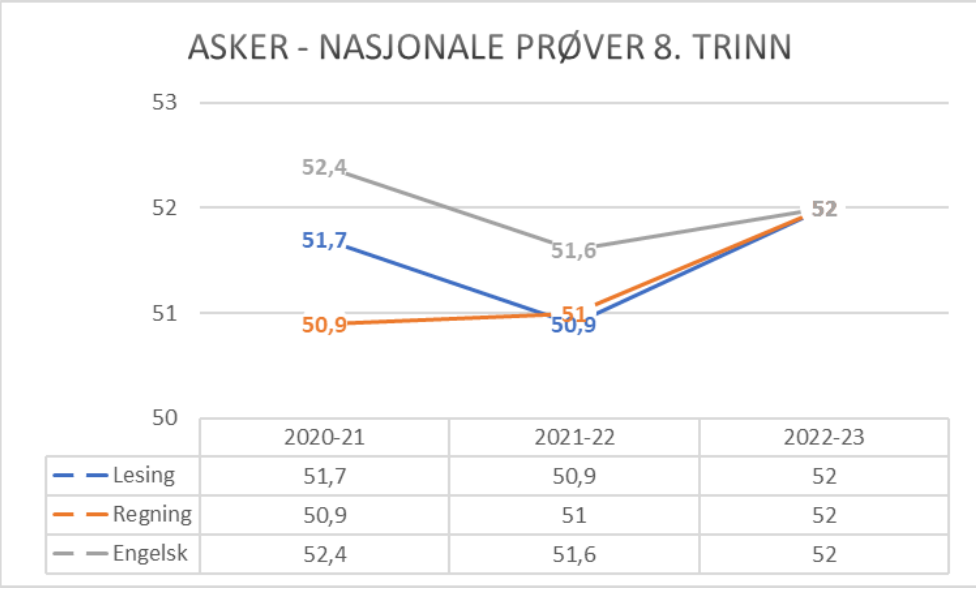

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

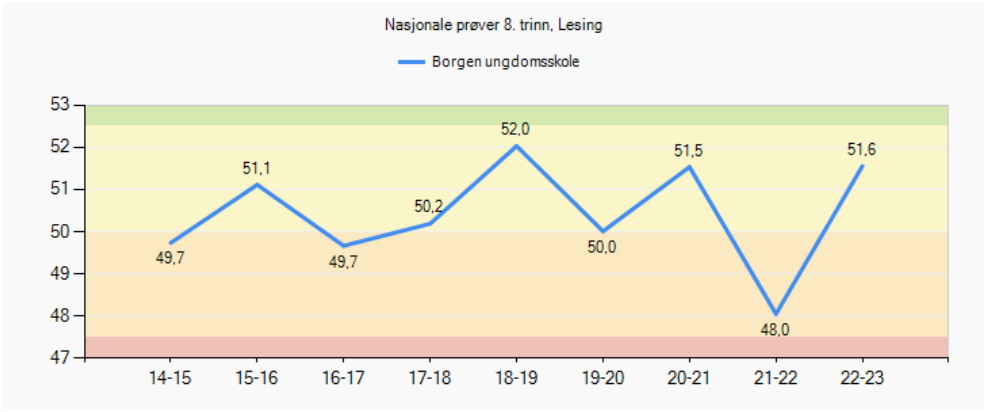

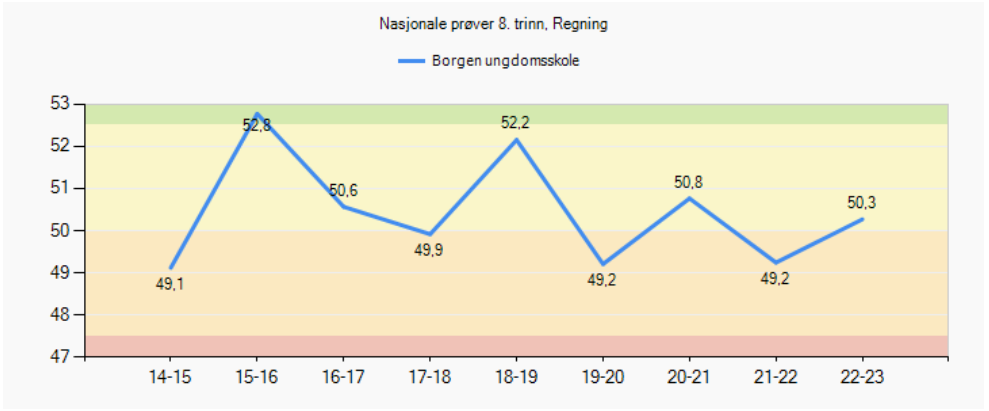

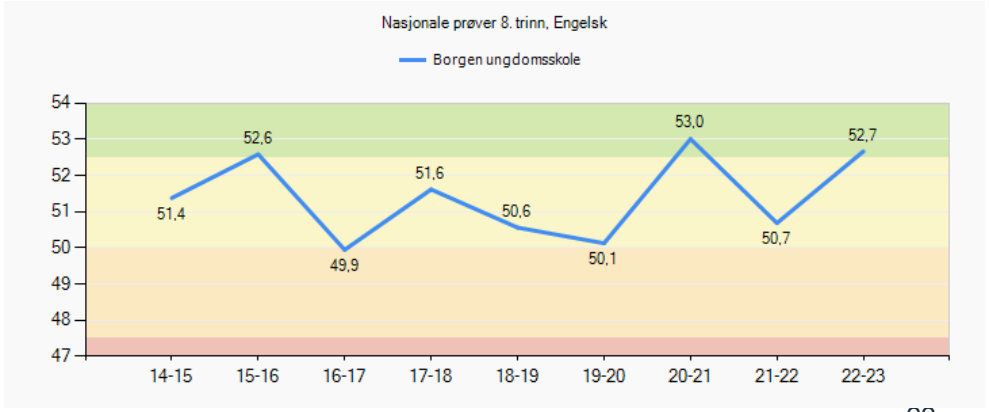

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

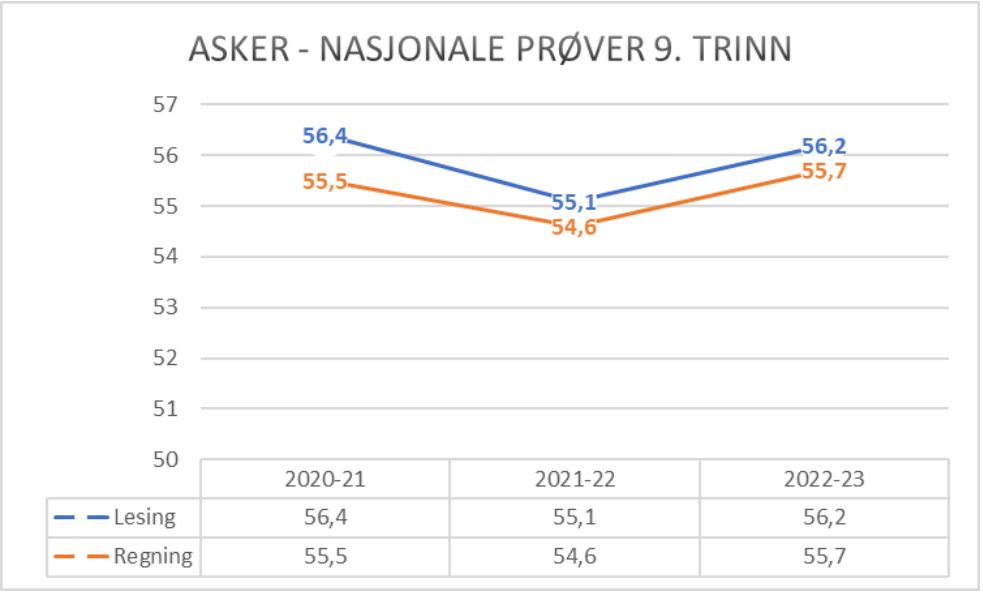

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

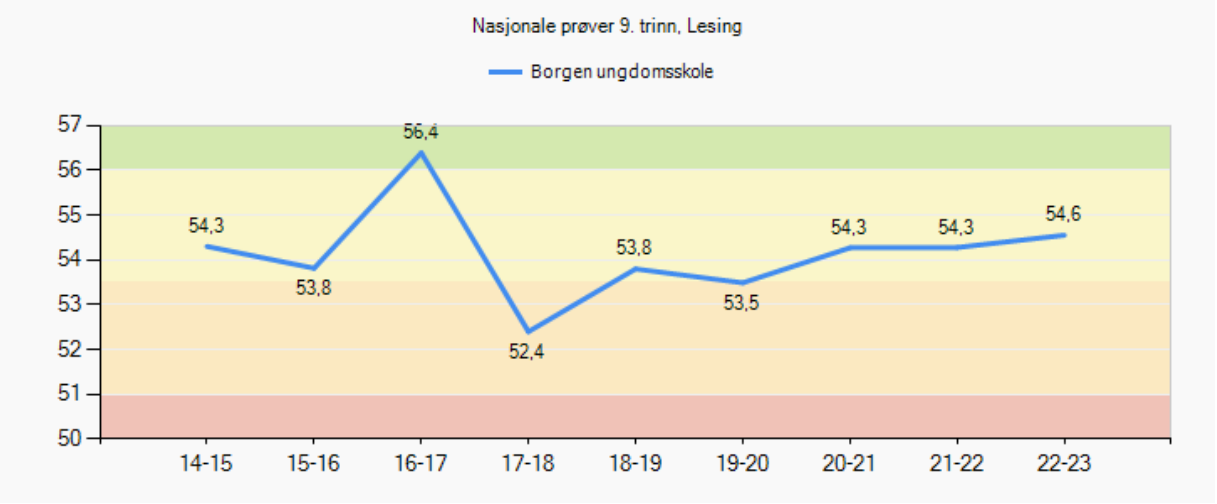

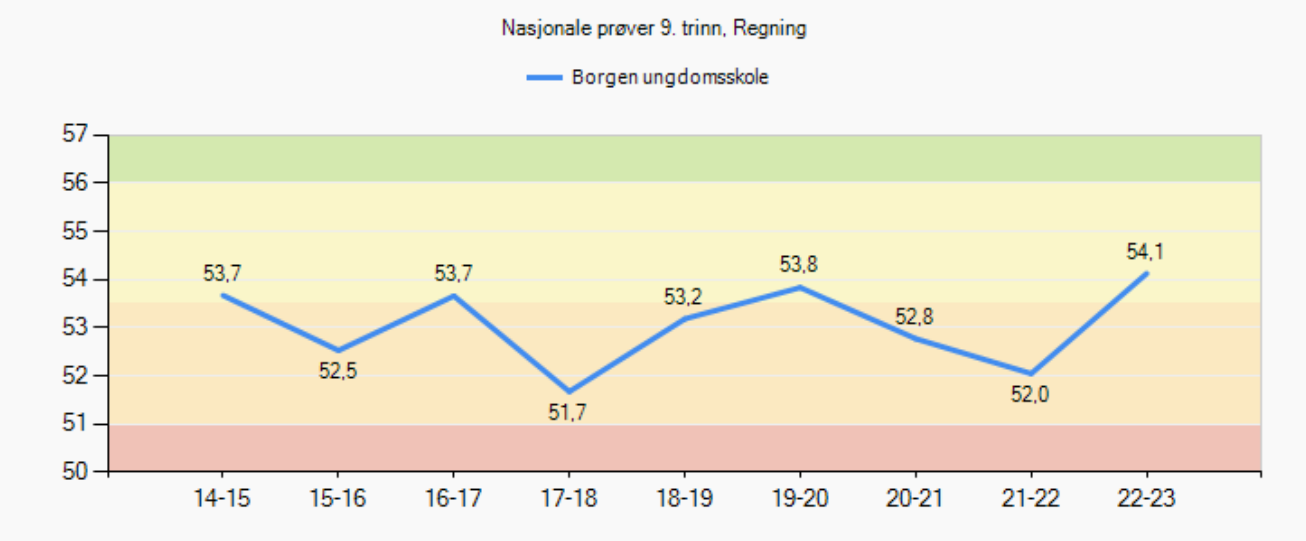

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Borgen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	3,0	3,79	5,38	4,45	2,6	4,52
Borgen ungdomsskole (21-22)_2	Endring i skalapoeng lesing	6,7	4,13	3,34	2,76	0,67	3,3
Borgen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	10,15	6,08	5,9	4,73	1,0	5,8
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  God utvikling. Over gjennomsnittet for Asker.

- Hva kan være årsaker?

  Mengdetrening. Fokus på lesestrategier. Nivådelte lesegrupper i 8.klasse i en periode. Analyse av resultater fra NP og Kartleggeren som grunnlag for tilpasset undervisning.

- Hva vil dere prioritere fremover?

  Mengdetrening, fokus på lesestrategier på tvers av fag, jobbe systematisk, følge opp enkeltelever videre.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Borgen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	3,0	3,14	2,68	3,59	2,25	2,95
Borgen ungdomsskole (21-22)_2	Endring i skalapoeng regning	3,13	0,52	3,74	2,06	0,38	2,02
Borgen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	5,71	4,44	4,58	4,0	0,69	3,88
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Under gjennomsnittet i Asker. Positiv utvikling sammenlignet med tidligere år.
- Hva kan være årsaker?

  Motivasjon, relasjon, TPO og spes.ped.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Gode arbeidsvaner og mer kontinuitet.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- ❖ Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Ansatte bruker resultatene aktivt på trinn
- FAU har fått gjennomgått resultatene
- Elevråd - ikke gjort, usikker på hensikten

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- ❖ Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- Vi tenker at vi scorer godt når man ser på sosioøkonomisk indeks. Vi ligger nederst i Asker kommune og allikevel har vi ok resultater på nasjonale prøver og svært godt på elev og foreldreundersøkelsene. Det er vi stolt av.

- ❖ Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - ➢ Standpunkt/eksamen?
  - ➢ VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Borgen ungdomsskole (19-20)_1	Borgen ungdomsskole (20-21)_2	Borgen ungdomsskole (21-22)	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	40,9	42,09	41,31	44,68

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker

  Vi ønsker å jobbe hardt for å heve grunnskolepoeng for våre elever.

  Grunnskolepoengene samsvarer med ca 12 % spesialundervisning og skolens sosioøkonomiske status.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Borgen ungdomsskole (16-17)	Borgen ungdomsskole (17-18)	Borgen ungdomsskole (18-19)	Borgen ungdomsskole (19-20)	Borgen ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	83,6	84,1	84,1	87,1	83,3	89,2
fullført og bestått Vg2	75,0	78,8	83,2	84,1	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	68,1	74,3	63,7	0,0	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

  Vi ser at tallene har holdt seg forholdsvis stabile over tid på Vg1. Ser samtidig at tallene er positive når det gjennomføring vg 2.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

  Grunnleggende ferdigheter og TPO. Vi jobber hardt for å inkludere alle elever og forebygge fravær.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Den alternative skolen

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Lyst på livet - lyst på læring

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	63
Lærere:	24
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	1-2,5 elev

Kort beskrivelse av virksomheten vår

Den alternative skolen

Vi er fem avdelinger. Tre avdelinger med mulighet for fulltidsplass og en ren deltidsarena. I tillegg har vi en avdeling som er et ambulerende veiledningsteam.

Den alternative skole er et frivillig tilbud til elever i 8.-10. klasse på heltid og deltid/tiltak for alle elever i Askerskolen. 8. trinns elever har kun mulighet for deltid, med en dag i uken på annen arena enn nærskolen, mens til 9. og 10. trinn åpnes det for mer tid på annen arena hvis det er behov for det og i samsvar med PPT sin anbefaling. To av avdelingene tilbyr fulltid med fire dager på alternativ arena og en dag på nærskolen. Samarbeidet med nærskolen er avgjørende for at dette blir en god løsning hvor elever opplever mestring på begge arenaene og holder forbindelsen med nærmiljøet. Elevene bør i hovedsak profittere på undervisning i liten gruppe og stor praktisk tilnærming i fagene. De fire avdelingene har ulike arenaer for læring. Vi har stor tro på at elever lærer når de er i sitt rette element. Vi utvikler derfor våre avdelinger i retning av ulike læringsløp.

I arbeidet med Askerskolens fokus på tidlig innsats, er det opprettet barneskolegrupper/mestringsdag med total kapasitet på 16 elever. Dette tiltaket søkes av rektor på elevens nærskolen og evalueres etter 5 mnd. Skolen sender med en voksen fra skolen som kjenner eleven godt og jobber med eleven gjennom skoleuken slik at vi sikrer at det gode arbeidet og erfaringen eleven gjør på annen arena overføres til resten av skoleuken. Målet er tilbakeføring når eleven er klar for det. Nærskolen kan også søke om veiledning fra Flerfaglig team til elever som benytter eller søker mestringsdag.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Folkehelse og livsmestring - vårt arbeid med dette (Styrkebasert læring). Vi ser at mange ledere søker støtte og får det.
  - Læringsløypene pågår -vi evaluerer og gjør små endringer til neste år. Kurs og nettverk skaper engasjement.
  - Bruk av Workshopper har eksplodert,lett tilgjengelig for skoler som søker bistand, god effekt og gode tilbakemeldinger
  - Aktive lokalsamfunn - det gir våre elever en mulighet de ikke hadde fått ellers

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Jobbet systematisk over tid, deler av utviklingsarbeidet gjøres avdelingsvis, slik at alle får det tilpasset til der de er.

  Ledelsen følger opp avdelingene

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vårt samarbeid med nærskolen utvikles stadig
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi jobber hver dag med dette, digitale systemer som Vigilo og 360 er ikke bare gode og utfordrer stadig.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Dette jobber vi med systematisk, hver avdeling har sin plan og sine mål(diamanter) som vi setter av tid til.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Laget rundt eleven er sentrale og i utvikling, vi ser at dette har en positiv effekt og bidrar til å styrke foresatte i sin rolle.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Nærhet til elevene gir oss rom for å avdekke utfordringer tidlig.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehagen - drivhusprosjekt - vedlikehold og gjenbruk

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Utageringer jobber vi med tiltak rundt

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	**Hva er skolens ståsted i arbeidet?**
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette gjør vi ikke
Overordnet del (verdier og prinsipper) Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer Dybdelæring Elevaktive arbeidsformer Underveisvurdering Elevmedvirkning	1.1Menneskeverdet, 1.6Demokrati og medvirkning - vi har tid, gir rom for dialoger og gode relasjoner som er gode verktøy 1.2Identitet og kulturelt mangfold - i små grupper som hos oss må de forholde seg til hverandre på en god måte og her får de coaching underveis. 1.3Kritisk tenkning og etisk bevissthet- arbeidet med SMART er et godt brukt verktøy, tiden og ressursene vi har gir oss rom for tett oppfølging. Vår daglige dose med nyheter skaper gode dialoger. 1.4Skaperglede, engasjement og utforskertrang - mestringsarenaene våre gir gode rom for dette. 1.5Respekt for naturen og miljøbevissthet - vi jobber systematisk med dette med i vårt arbeid som skjer på turer, har bærekraft på timeplanen for bevisstgjøring av dette. Vår daglige dose med nyheter skaper gode dialoger.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi foretar et uttrekk kompetansemålene og jobber etter LK 20

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Vi opplever at det i mange alvorlige fraværssaker blir bevegelse på vår skole. Mestring og små arenaer, tett oppfølging av voksne, hyppige møter i laget rundt og godt samarbeid med hjelpeapparatet er viktige faktorer

Den alternative skolen’ rådgiverrolle: samspill med PPT, Seil og skoleeier

Hvordan bidrar Den alternative skolen til systemarbeidet rundt fravær?

Vi har hatt en ressurs inneværende skoleår i to dager som har bidratt med Marianne Ennals sitt arbeid på individnivå.

Prosjektgruppe med PPT,Flerfaglig team,rektor - Samarbeid med Asker kommune og Catosenteret i et systematisk arbeid for å få elever med et alvorlig fravær tilbake til skolen.

Deltagelse i PPTs samarbeid med Stat ped .- ufrivillig skolefravær

Deltagelse i prosjektgruppa Kompetanseløftet spesialped - ruste Askerskolen og barnehagene til å møte målene i temaplanen.

Hvordan bidrar Den alternative skolen til systemarbeidet med reguleringstøtte?

Kurs og nettverk samt læringsløyper - Styrkebasert tilnærming

Utover dette jobber Flerfaglig team mye på individnivå.

I hvilken grad bidrar Den alternative skolen til å samordne tilbud til elever/skolene innenfor læringsmiljø?

Startet opp et samarbeid med PPT og Læringsmiljøteamet før Covid - Sammen for barna.

Hvordan kan samarbeidet med PPT, læringsmiljøteam og skoleeier utvikles?

Informasjonsflyt slik at alle er orientert om hva som skjer av utvikling av de universelle tiltakene.

Ta opp tråden i samarbeidet og utvikle en god oversikt og forståelse av ulike tiltak til ulike saker.

Den alternative skolen’ rådgiverrolle - samspill med nærskolene

Hvordan bidrar Den alternative skolen til å styrke det universelle tilbudet på nærskolene?

- Læringsløyper, kurs og nettverk
- Workshopper med Flerfaglig team
- En voksen som følger elever i barneskolegrupper - for å se eleven i mestringssituasjoner og overføre disse til de 4 andre skoledagene for eleven. I tillegg kompetanseheves de som følger til å kunne starte opp og drive supplerende arenaer på egen skolen
- Kontaktlærer på nærskolen deltar i utviklingssamtaler hver 6. uke for elever som har en dag på nærskolen, for å skape helhet i uken for eleven og for å jobbe systematisk mot utenforskap
- Lederstøtte ved forespørsler

Hva er viktige utviklingsområder for Den alternative skolen for å lykkes bedre i dette arbeidet?

- Sikre at nærskolen deltar i utviklingssamtaler - og alltid invitere

Hvordan arbeider Den alternative skolen for å sikre godt samarbeid med nærskolen rundt enkeltelever?

Invitere til laget rundt elevene og sikre at kontaktlærer på nærskolen deltar i utviklingssamtalene for å sammen skape helhet i elevens uker.

Hvordan kan samspillet med nærskolene utvikles for å sikre den enkelte elev helhetlig tilbud?

- ha kontakt utover hver 6. uke ved behov

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Styrke lagene rundt elevene.
- Anerkjenne og bruke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv.
- Utvikle vårt bidrag til universelle tiltak for trygt og godt læringsmiljø
- Bidra videre i utviklingen av kompetansen i kommunen i arbeidet mot alvorlig skolefravær
- Bidra til større sammenheng i tjenestene ved å utvikle samarbeide med nærskolen, både barneskole og ungdomsskole

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	**Antall**
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen i stor grad.
- Varslingsplikten ivaretas - det er tette bånd.
- Klassetrivsel har vi benyttet på en avdeling der de opplevde usikkerhet etter oppstart.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Det er en ressurs vi i har, Flerfaglig team er vårt team i SIM.

Elevundersøkelsen

- Positivt resultat, elevene opplever mer medvirkning enn foresatte. Uklart hvor besvarelsen av mestring ligger. Faglig utfordring er det ulikt blikk på fra lærer og elev.

- Vi har ikke hatt SU dette skoleåret, ulike årsaker til det.

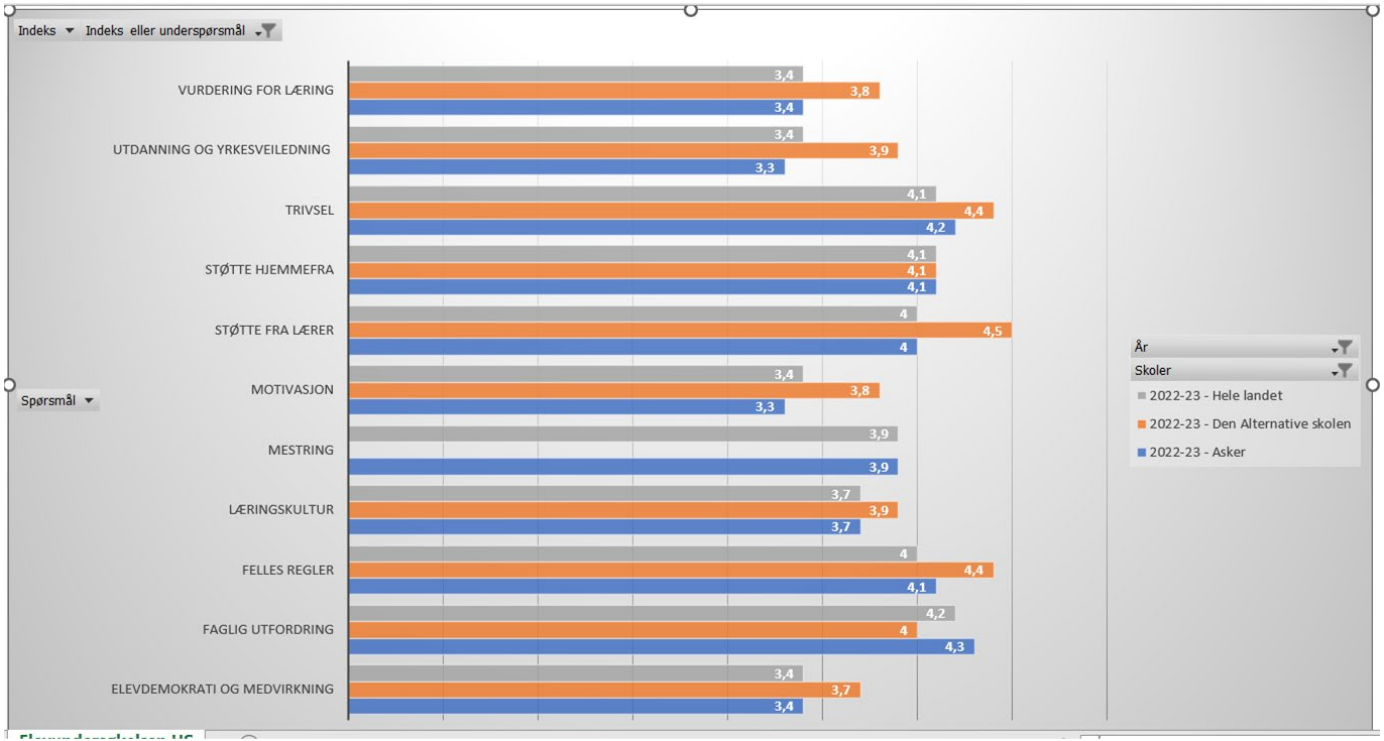

Foreldreundersøkelsen

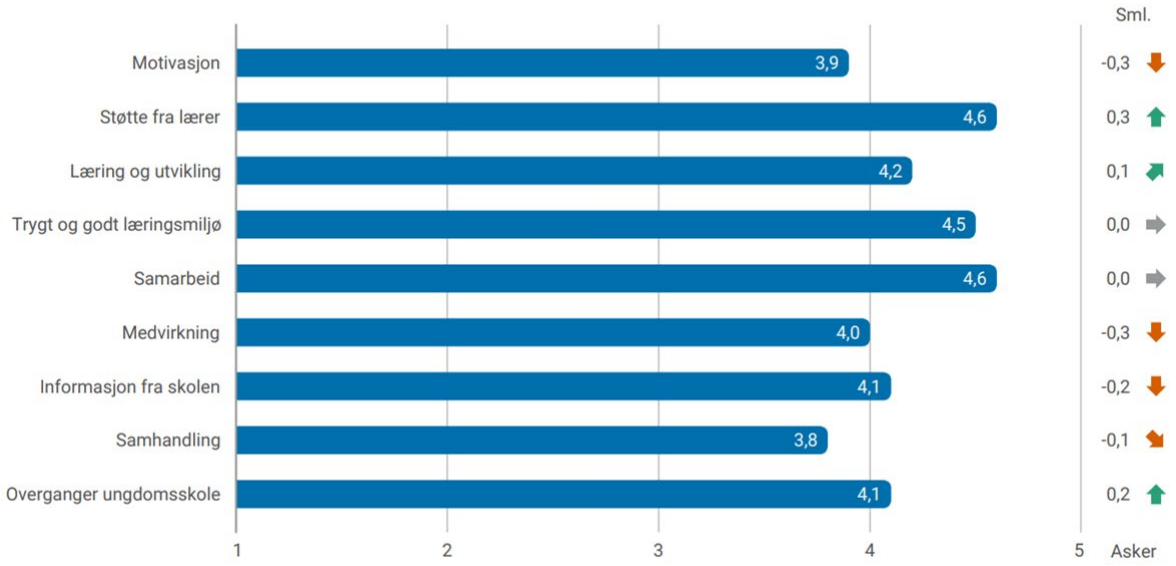

- Positivt at foreldre opplever støtte fra lærer. Litt pussig at vi skårer lavere på medvirkning, informasjon og samhandling. 13 av 30 har svart.

Nasjonale prøver regning 9. trinn

Skolens resultater

Elevenes mestringsnivå i prosent

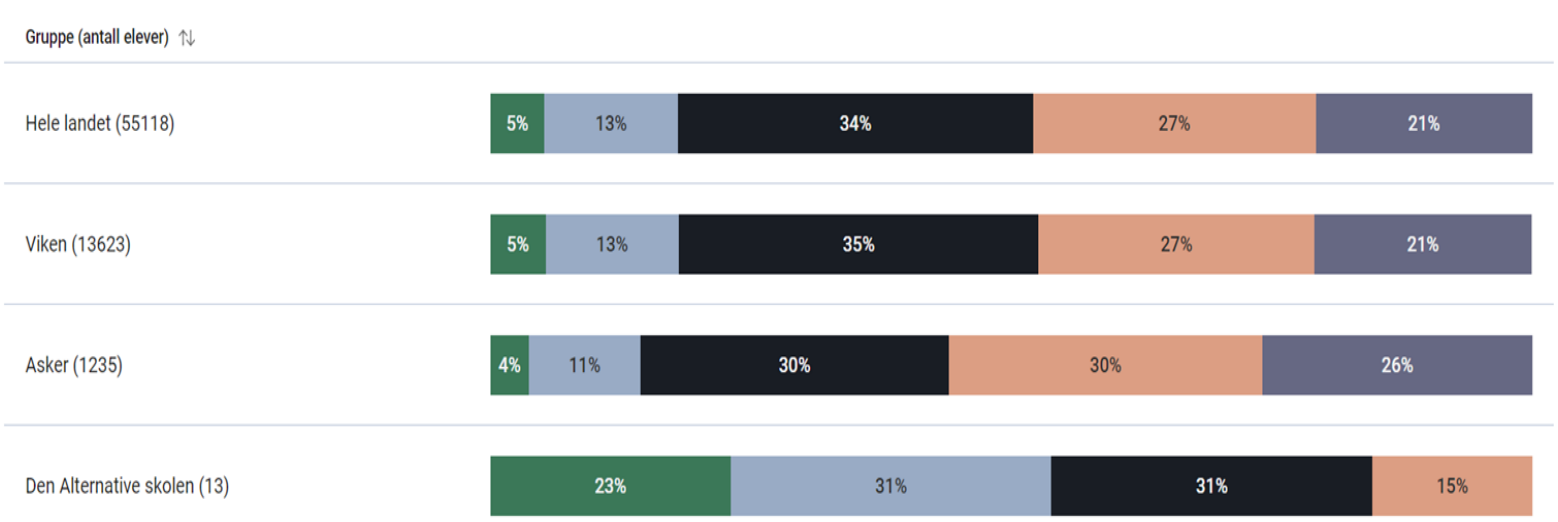

Nasjonale prøver 2022 - lesing 9. trinn

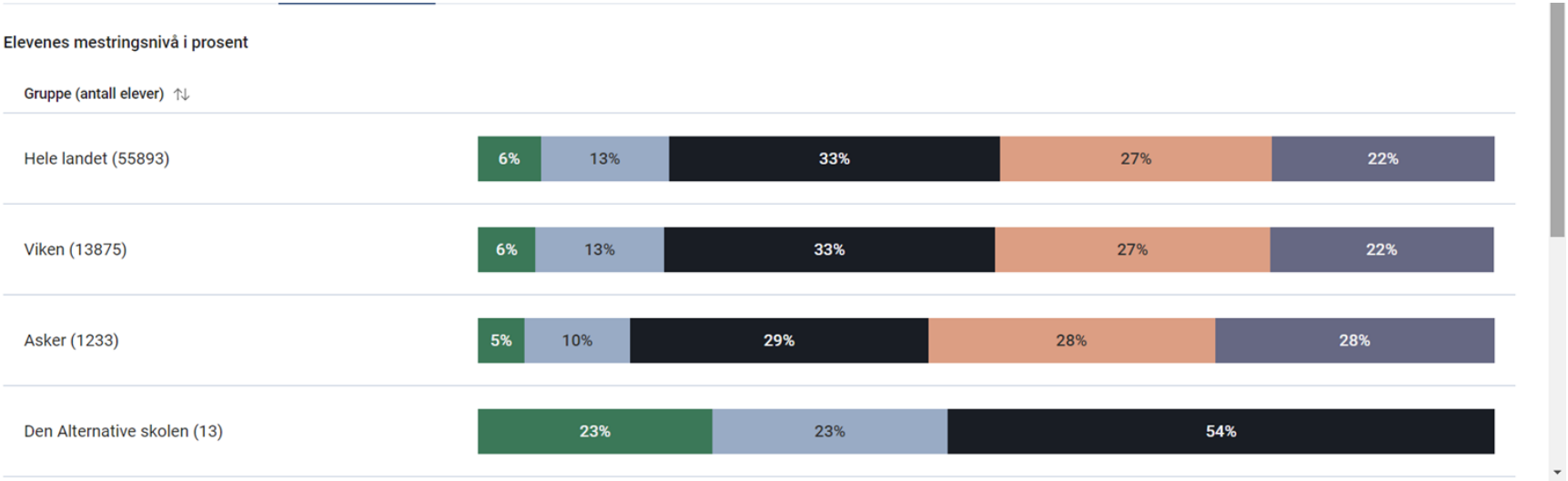

Asker kommune

Asker kommune

Lokal tilstandsrapport 2022
Drengsrud skole

Vår visjon er å være en inkluderende skole med blikk for den enkelte

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	359
Lærere:	29
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,2
Barn i SFO:	176
Ansatte SFO:	14

Bilde fra skolen

Asker kommune

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

- Et godt samhold i personalet. De ansatte er positive, løsningsorienterte og støtter hverandre.

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Fokus på en trygg og god SFO hverdag for elevene, spesielt på 1.trinn. Mange likhetstrekk med barnehagehverdagen. Vi bygger videre på det barnegruppen er opptatt av (f.eks butikklek på 1.trinn).
- Spennende aktiviteter på 2.trinn for å holde oppe gnisten for å gå på SFO lenger
- Varierte aktiviteter på hvert trinn
  - Idrettslek i gymsalen for alle
  - Kunst/kultur for alle basene
  - Tur høst/vår for alle
  - Drengsrud kafe for 2.trinn
  - Dyrking på høst og vår for 2.trinn
  - Parkour for 3.trinn
  - 4.trinnsklubb

I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- I stor grad. Vi vil i tiden fremover jobbe med å finne en “rød” tråd i tilbudet vårt som vi kan bli ekstra gode på (eks. matjungelen)

Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Ansatte har deltatt på aktivitetslederkurs i idrett og friluft, vært med på “grønne klasserom”, deltatt på PALS samt folkehelse og livsmestring. Info fra kurs deles med de øvrige ansatte påfølgende personalmøte.
- Personalmøter brukes også jevnlig på å styrke kompetansen hos personalet.

Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Bedre informasjonsflyt mellom SFO/foreldre.
- Vi kan bli bedre på å synliggjøre hva vi holder på med.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Fokus på aktiv læring gjennom Røre, aktivitetsledere, villmarksgruppe (mestringsdag), sjakkturnering og aktive lokalsamfunn.
  - Drengsrud cafe på SFO- barnas prosjekt (barna forbereder maten, dekker bord, presenterer mat og serverer). Aktiviteten bidrar til matglede, inkluderende og samlende aktivitet.
  - Elevenes skårer godt i lesing og regning på 3. trinn og på Nasjonale prøver for 5. og 8. trinn

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - De ansatte er aktive og deltar i skoleutvikling gjennom ressursgrupper.
  - En skolekultur som har krav og forventning til elevenes innsats.
  - Ansatte som er engasjerte, løfter frem barna og er støttende i aktiviteten

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Arbeid i sonen med hvordan vi kan få til trygge og gode overgangsrutiner mellom bhg og barneskole/ barneskole og ungdomsskole. (bygge bro). Tett samarbeid med PPT i ressursteam.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Arbeide i personalet med å implementere nye rutiner, standarder og administrative systemer i personalet. P360 og Vigilo er utfordrende.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	En skolekultur hvor personalet tar ansvar for skolens utvikling sammen. Jobbe i ressursgrupper. Fokus på teamene, teamavtale ved oppstart av skoleåret. Vi må bruke mer tid og gå dypere inn i de ulike utviklingsområdene.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Fokus på fysisk aktiv læring gjennom RØRE-prosjektet. Prosjektet skal fremme et systematisk helsefremmende arbeid, livsmestring og folkehelse. Arbeid med Drengsrud aktivitet- og læringspark, elevaktive arbeidsformer og mestringsdag.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med FAU og aktive lokalsamfunn. Legge til rette for mangfold og inkludering slik at alle kan delta, får erfaring i å samarbeide med andre, opplever å bli anerkjent og akseptert og får læringsutbytte faglig og sosialt.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Fokus på rutinene i bekymringsfullt fravær. Tidlig innsats, løfte de som ikke har ønsket progresjon. (På Sporet og timer satt av til styrking på trinnene). Vi sertifiserer to på Logos.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Elevene skal utvikle kompetanse om miljø og bærekraft gjennom arbeid med temaer som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Skolen har et særskilt fokus på dette i perioden "Jorda vår" gjennom tverrfaglig tema. Gå/sykle til skolen-aksjon, Rusken, Åpen kveld med fokus på gjenbruk og redesign.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

Skolen må få til en bedre inkludering av elever som utfordrer oss innenfor de rammene vi disponerer.

- gjennom bedre inkludering i undervisningen
- elevaktive læringsformer
- læring gjennom lek
- økt elevmedvirkning

Skolen må ha en tydelig plan for tidlig innsats

- planer for oppfølging etter kartleggingsprøver
- sette av egen ressurs på 2.-4. trinn (hyppig bruk av 3-deling i dag)

Skolen må sette inn tiltak slik at de ansatte opplever økt mestring og mestringstro

- i møte med elever som utfordrer oss
- i profesjonsutviklingen

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har et årshjul vi har laget i fellesskap. Lærerne legger sine periodeplaner. Her må vi lande på felles mal.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Året er delt inn i seks perioder hvor hver periode har et felles overordna tema knyttet til overordna del i læreplanen. I tillegg bidrar felles tema til aktiviteter som knytter skolen sammen. Felles opplevelser bidrar til fellesskap, tilhørighet og bygger opp under VI-følelsen vi ønsker.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Mest fokus på kompetansemålene, kan bli bedre på å fokusere på kjerneelementene. Noen perioder får vi det til bedre enn i andre perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi prøver å få til dette gjennom årshjulet og periodeplanleggingen.
Dybdelæring	Vi har en felles forståelse for hva dette er, men må jobbe mer med dette.
Elevaktive arbeidsformer	Aktiv læring, tilrettelegging (villmarksgruppe, sjakkturnering), ekskursjoner, programmering (biler), animasjon, skidag.
Underveisvurdering	Bruk av læringspartner, egenvurdering
Elevmedvirkning	Aktivt elevråd, opptatt av elevens stemme i saker som angår dem.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,34%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervinings- tilbudet?**
  - Vi har flere og flere elever med store og sammensatte behov. Noen få av disse elevene klarer i liten grad å delta i fellesskapet. Vi kan bli bedre på elevaktive undervisningsformer som inkluderer alle.
  - Øke kompetanse for hvordan vi kan bli et bedre regulerende miljø for barn med reguleringsvansker og utfordrende atferd.
  - Videreutvikle skolens lokale mestringsdag.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5-6 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Vi må bli bedre på oppfølging av elever med særskilt norskopplæring. Opplæringen kan bli mer effektiv ved at vi setter inn mye ressurser tidlig og på den måten intensiverer innsatsen. Dette i stedet for å bruke mindre ressurser over mange år. En større del av opplæringen bør foregå i klassen og brukes til styrking i klassen i forhold til generelt språkarbeid og begrepstrening.

Ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Fasene gjennomgås i personalet hvert år. Disse ligger i Simpli, men vi har også lagt dem på Google disk. Dette opplever flere ansatte som nyttig. Månedlig rapportering sikrer også en større bevissthet rundt disse elevene.

Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

- Tiltakene virker på mange elever. Noen få saker er omfattende og krevende arbeid over lang tid. Vi har fått god hjelp av Marianne Ennals i et par saker.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Fokus på aktiviteter og opplevelser som gir fellesskap og tilhørighet (klassen og skolen som helhet)
- Videreutvikle mestringsdag/uteskole.
- Økt inkludering gjennom økt bruk av elevaktive arbeidsformer. Lav inngangsverdi og god tilpasning gjør at flere kan delta i klassefellesskapet.

Birds on a wire

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Gode resultater i lesing og regning på Nasjonale prøver på 5. trinn og 8. trinn.
    Gode resultater i lesing og regning på Nasjonale prøver
  - Tidlig innsats, gode resultater i lesing og regning på 3. trinn
  - Gjennomgående gode resultater på Elevundersøkelsen på 5. og 6. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Foreldreundersøkelsen på områdene overganger, informasjonsflyt på SFO og skole.
  - Lavere resultater enn forventet på Elevundersøkelsen på 7. trinn
  - Lavere resultater enn ønsket i engelsk på Nasjonale prøver

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Hva er deres utviklingstiltak for 2023?**
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  - **Bygge bro og bedre overganger**
    - Barnehage-skole, 4.til 5. trinn og fra 7. til 8. trinn)

  - **Trygt og godt miljø**
    - Styrkebasert tilnærming
    - Pals

  - **Elevmedvirkning**
    - Elevaktive arbeidsformer
    - Læring gjennom lek

  - **Tidlig innsats**
    - Plan for tidlig innsats og oppfølging av kartleggingsprøver 1.-4. trinn
    - Sette av en egen ressurs til tidlig innsats

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Gjennomgås i hele personalet ved oppstart. Ekstra gjennomgang etter tilsyn og presentasjon fra Sætre skole. Læringsmiljø står fast på agenda på trinnmøter. Varsling legges i p360.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Ansatte, elever og foreldre varsler og ledelsen og vi legger inn i p360

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Gjennomgang med lærerne på trinnene. Vi studerer sosiogram og svar. Har vi fanget opp alle? Tiltak settes inn på individ og gruppenivå.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Arena for drøfting av saker (fordele ansvar, undersøke og finne gode tiltak)

Asker kommune

7. trinn

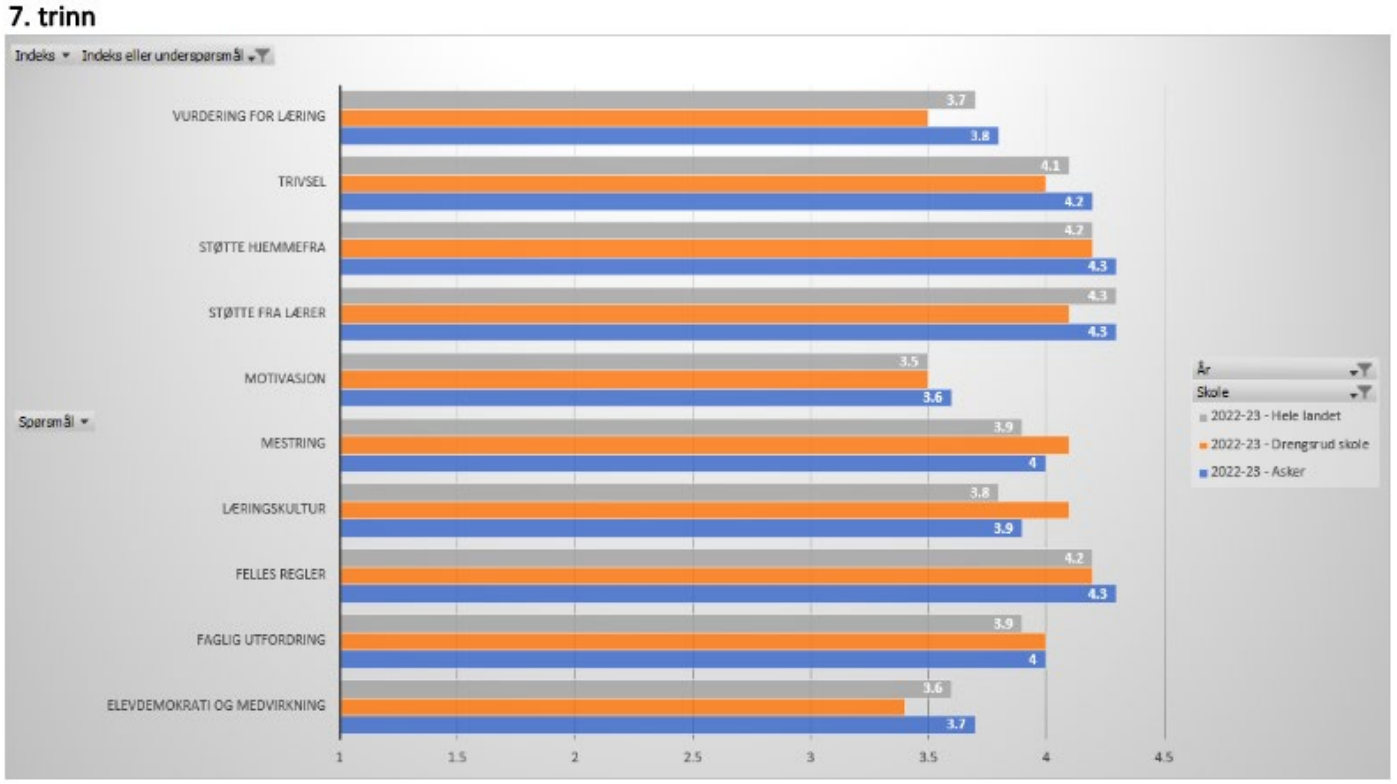

Resultatene varierer på dette trinnet.

Vi er fornøyde med at skåren på læringskultur, felles regler og mestring er så god.

Skåren på motivasjon og elevmedvirkning er lav.

Asker kommune

6. trinn

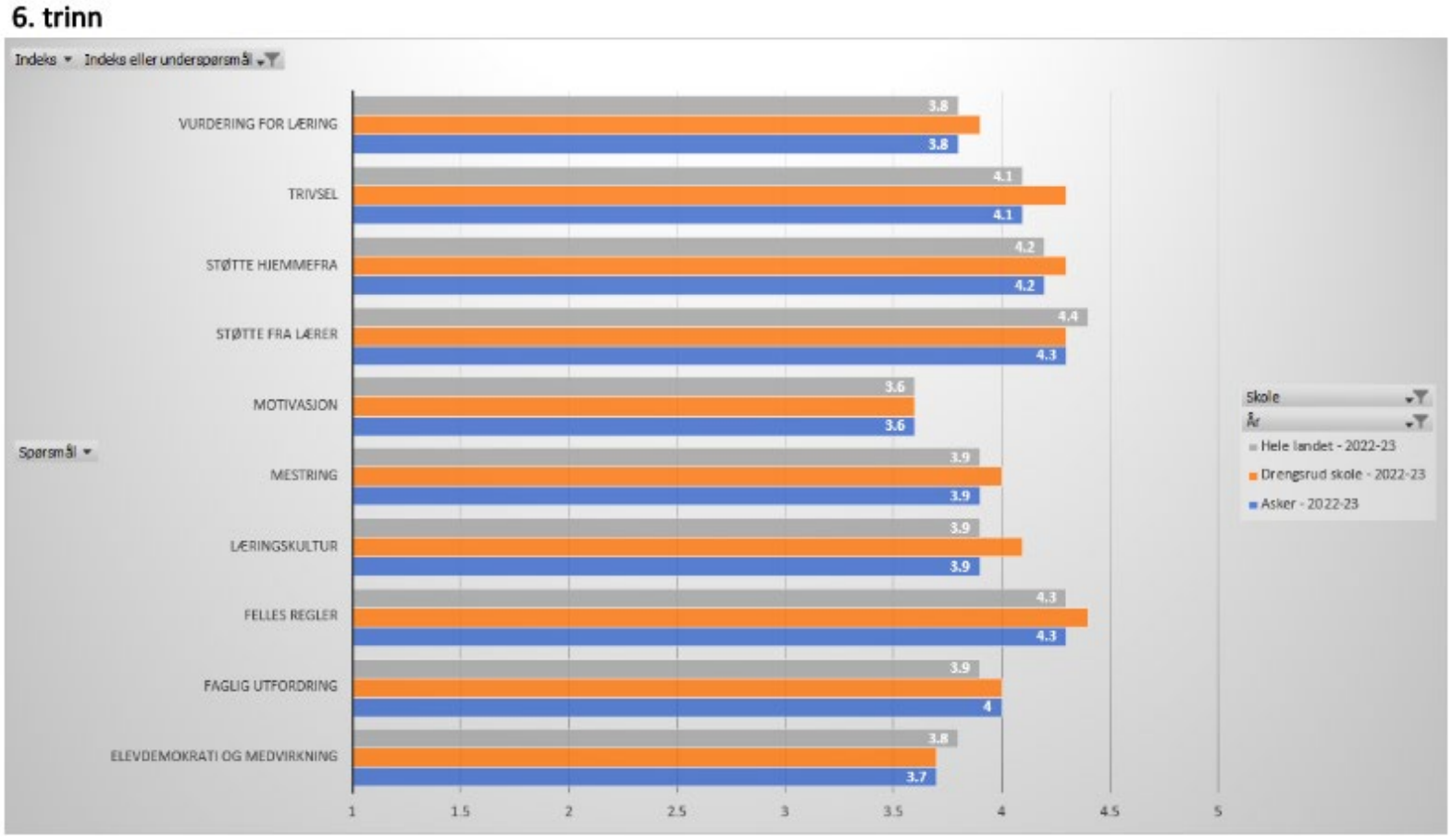

Resultatene er meget gode på alle indikatorene.

Vi er fornøyde med at trivsel og felles regler lærer er så god.

Skåren på motivasjon og elevmedvirkning
er lav, selv om de ligger på snittet i Asker.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

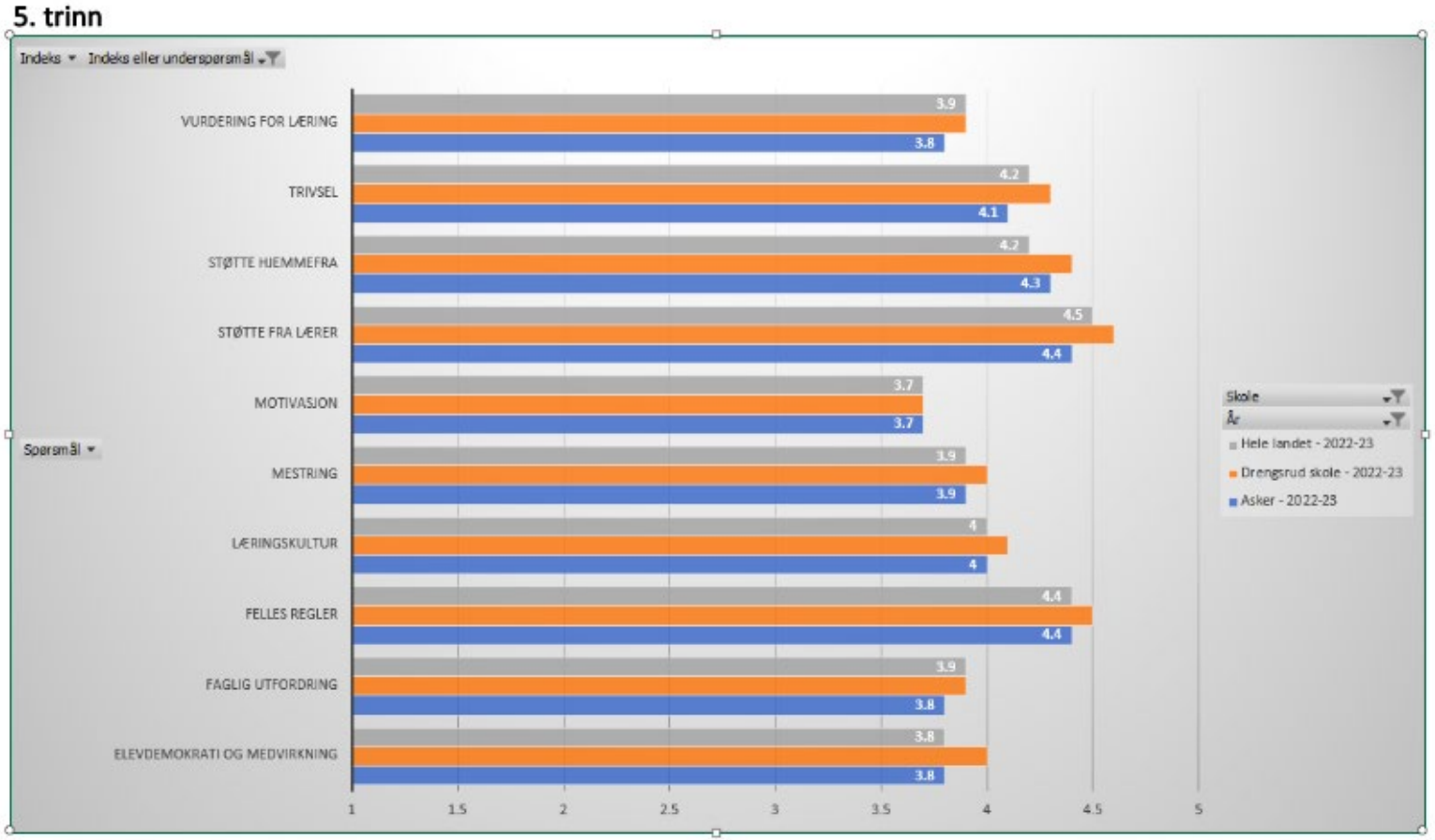

Resultatene er meget gode på alle indikatorene.

Vi er fornøyde med at trivsel, felles regler og støtte fra lærer er så god.

Skåren på motivasjon er lav, selv om den
ligger på snittet i Asker.

Foreldreundersøkelsen 2022

Indekser

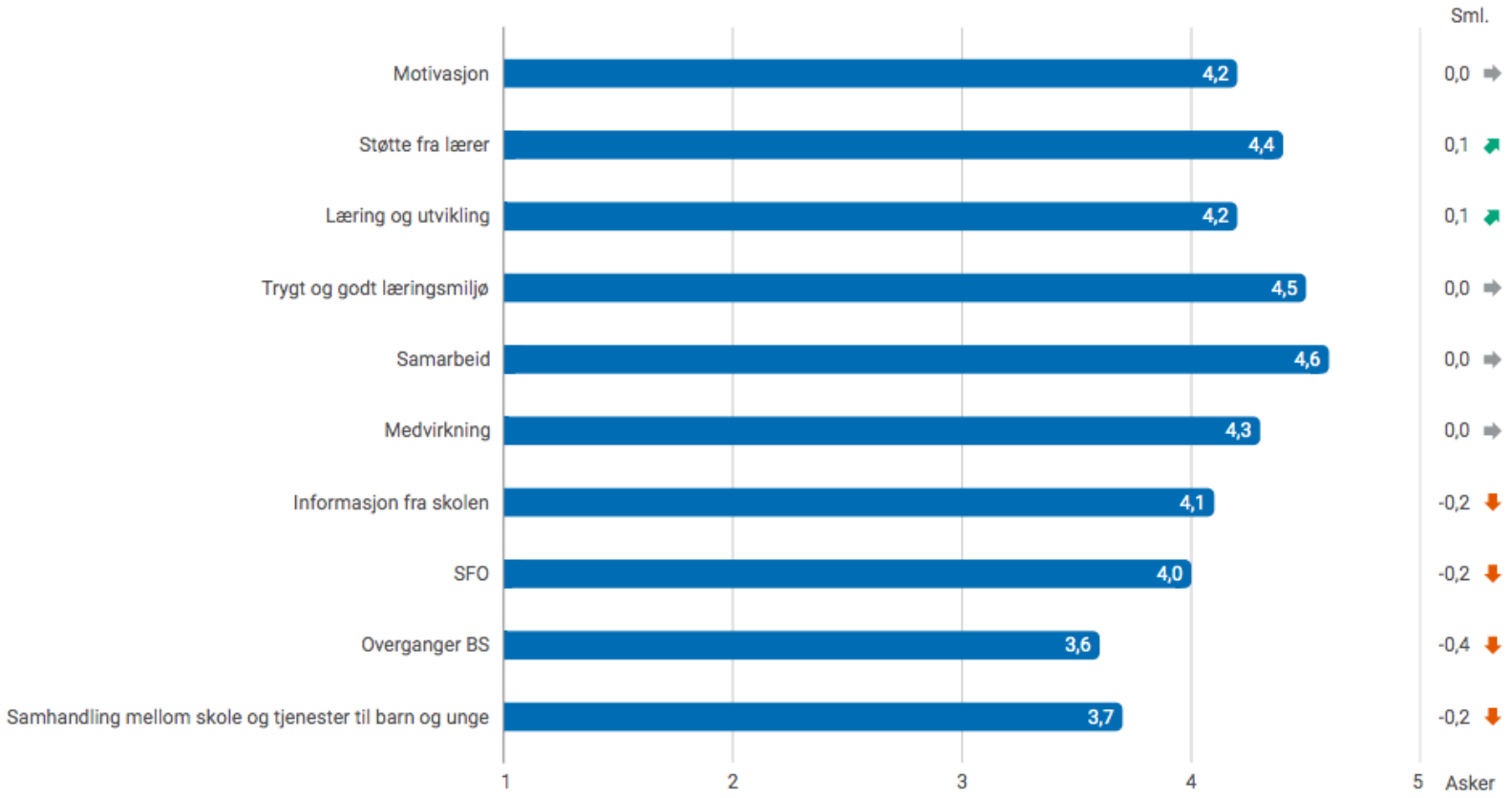

Lav deltakelse hvor 46 % av foreldre har svart. Ulike skår mellom trinnene.

Vi skårer godt på støtte fra lærer og område læring og utvikling.

Skåren på informasjon fra skolen er lav, særlig på spørsmålet “Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den faglige og sosiale utviklingen til barnet mitt” og “Det er lett å følge med i Vigilo”

Skåren på overganger er lav.

Tidlig innsats - analyse

❖ **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

- På Sporet på 1. trinn.
- 3-deling i basisfagene på 1.-4. trinn, slik at vi får mindre grupper.

❖ **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

- Resultatene er gode. Vi har nå flere elever på småskoletrinnet med spesielle behov som trenger 1:1 oppfølging store deler av dagen. Dette krever mye ressurser. Stort sykefravær på enkelte trinn medfører redusert tilbud til oppfølging av svake elever. Presset økonomi og krav til innsparing i tillegg.
- Mange elever har behov for å lære gjennom lek og aktivitet. Dette er et område for forbedring.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	26,3%	45,6%	28,1%	50,6
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	18,1%	53,0%	28,9%	52,0
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	9,3%	51,9%	38,9%	53,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,1%	49,4%	35,5%	52,2
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	8,9%	50,0%	41,1%	54,3
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	17,5%	47,5%	35,0%	52,4
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	16,4%	47,3%	36,4%	53,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	21,4%	47,5%	31,1%	51,5
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	10,7%	51,8%	37,5%	53,4
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,4%	43,1%	35,6%	51,8
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	18,5%	55,6%	25,9%	51,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,3%	48,9%	29,8%	51,4

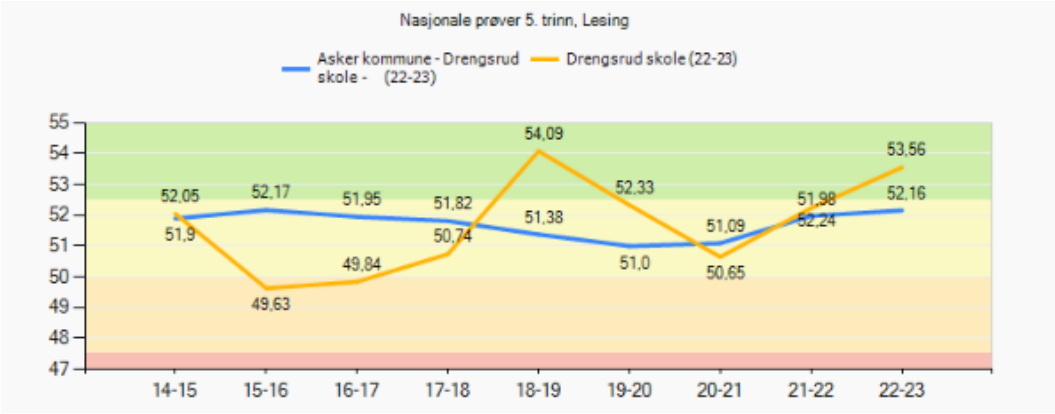

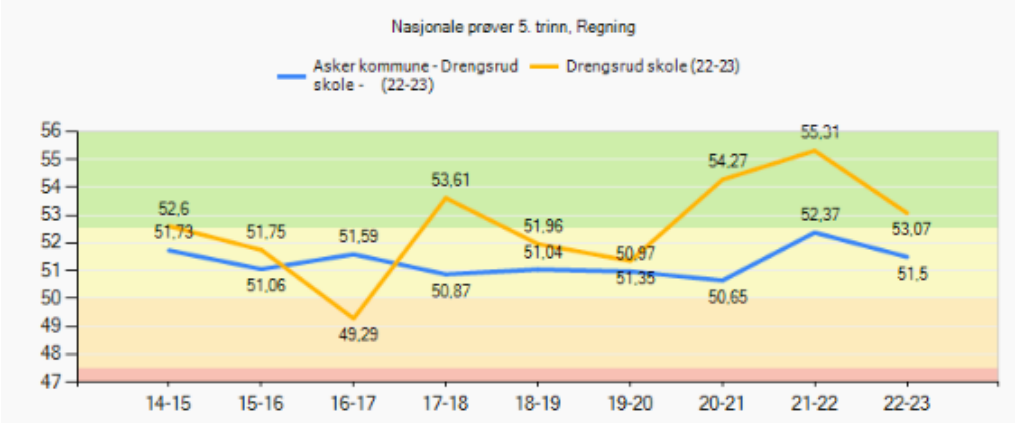

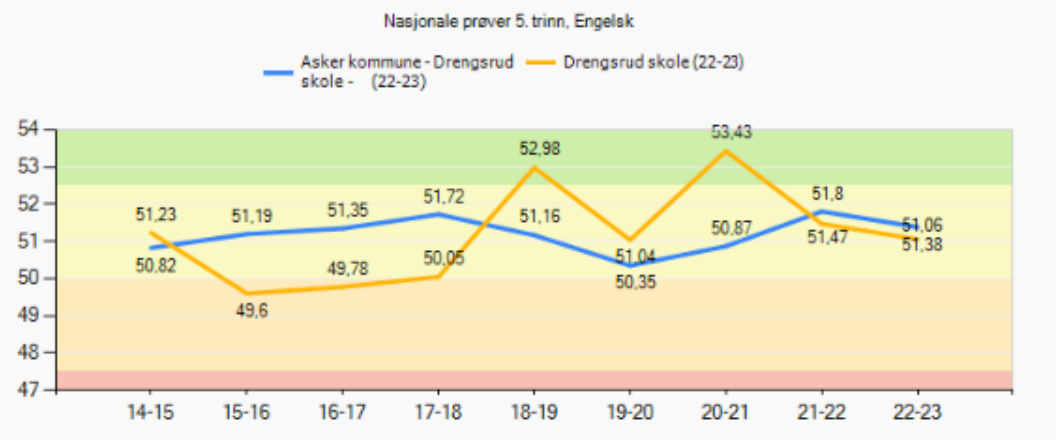

Vi har gode resultater på NP på 5. trinn i lesing og regning.

Vi er fornøyde med å ha få elever som er på nivå 1 i lesing og regning.

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Utvalg		Mestrings nivå 1	Mestrings nivå 2	Mestrings nivå 3	Mestrings nivå 4	Mestrings nivå 5	Snitt Poeng
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	4,2%	18,8%	33,3%	27,1%	16,7%	52,2
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	0,0%	19,1%	31,9%	27,7%	21,3%	53,8
(22-23) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	0,0%	14,6%	47,9%	22,9%	14,6%	53,0
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	6,3%	18,8%	25,0%	25,0%	25,0%	54,5
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	2,1%	14,9%	36,2%	31,9%	14,9%	54,2
(22-23) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	2,0%	14,3%	38,8%	36,7%	8,2%	53,6
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	6,5%	19,6%	32,6%	32,6%	8,7%	51,5
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	6,7%	13,3%	24,4%	31,1%	24,4%	53,6
(22-23) Drengsrud.	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,9%	19,6%	47,1%	21,6%	5,9%	50,6
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

- Vi har gode resultater på NP på 8. trinn i lesing og regning.

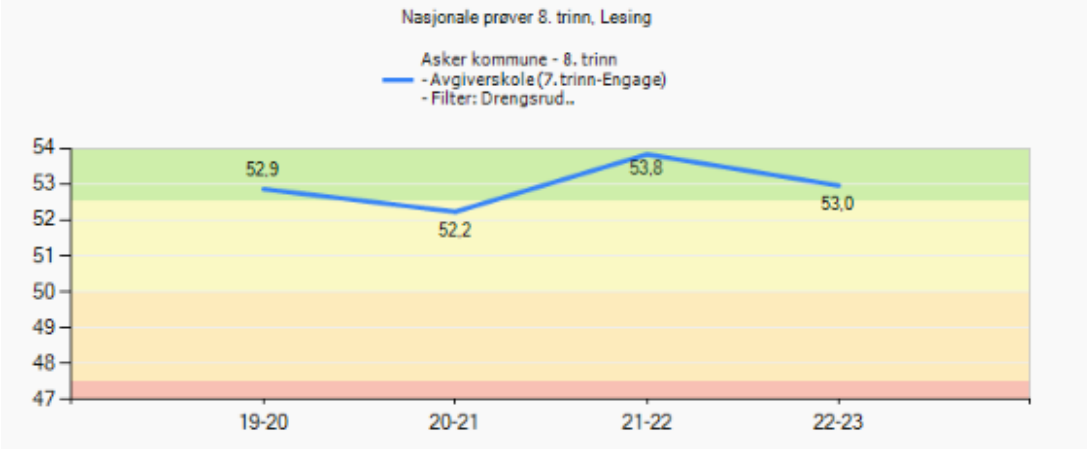

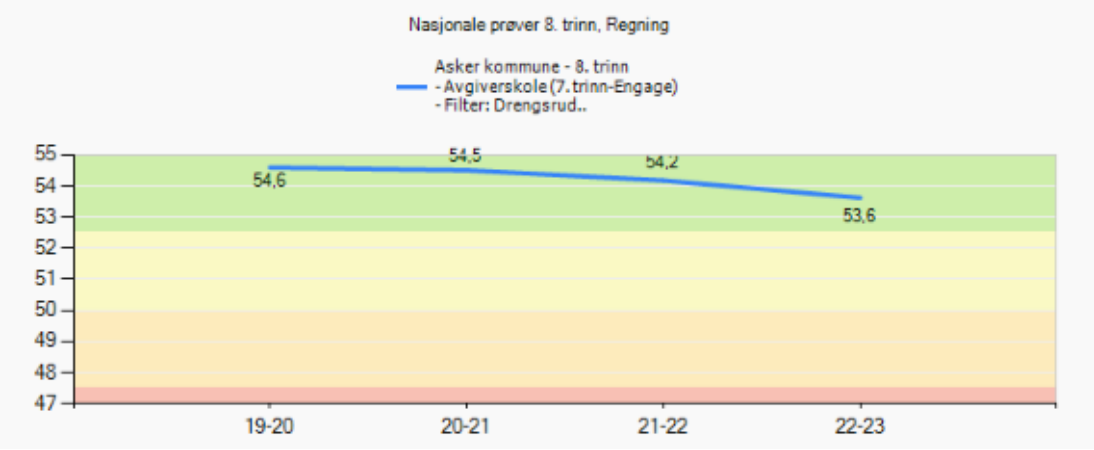

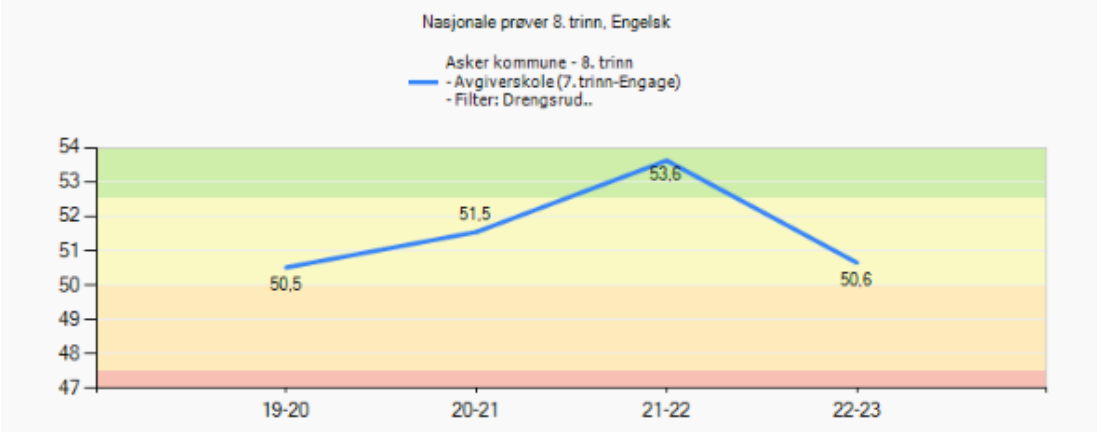

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene gjennomgås i klassene og på FAU /SU/SMU møter. Kontaktlærer har tilbakemelding om resultatet på utviklingssamtalen.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  I vårt årshjul har lagt inn et møte med lærerne på 7. trinn og lærerne på ungdomsskolen hvor blant annet dette er tema.

Skolens sosioøkonomiske indeks: (0,89)

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Ja, det synes vi.

Videre utvikling

Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- Mer læring gjennom lek og elevaktive læringsformer.
- Tydelig plan for tidlig innsats som sikrer oppfølging og kartleggingsprøver
- Egen ressurs til oppfølging av elever som skårer under bekymringsgrensen.
- Tidlig innsats følges opp av ledelsen hver måned på trinnmøter.

Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

- Mer læring gjennom elevaktive læringsformer.
- Fokus på elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Lokal Tilstandsrapport for Folkestad skole

vinter 2023

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	112
Lærere:	14
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,3
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	11,4
Barn i SFO:	25
Ansatte SFO:	5

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året? Nyopppussede lokaler ga inspirasjon til oppstarten.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? SFO har en representant i FAU, vi forteller om SFO i alle foreldremøter på småskolen, vi inviterer barnehagen til å bruke lokalene, slik at barna blir godt kjent før de starter på skolen. Bruker fornøyde foreldre som ambassadører, har en god dialog med foreldrene.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  I noe grad. Vi bruker mye fysiske aktiviteter ute og i hallen. Kultur er det mindre av, utenom de som benytter seg av kulturskolens tilbud.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte? 3 av assistentene tar fagbrev på privat initiativ. Den første gjennomførte fagprøven nå i mars. 2 assistenter tar også kurs i sosial-pedagogikk som de fikk tilbud om gjennom skolen. Vi er med i nettverk i Asker og i SFO-nettverket for hele landet.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? Vi har god dialog oss imellom. VI jobber alle også i skolen og det er fint å videreføre regler og rutiner til/fra SFO. Vi diskuterer sammen og finner løsninger vi blir fornøyd med. Vi har et godt forhold til foreldrene, tar oss alltid tid til å prate med de og fortelle hva vi har gjort.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Et bedre arbeidsmiljø. Alle har gitt positiv tilbakemelding i medarbeidersamtalene om det. Det er bedre samarbeid og gode diskusjoner, større forståelse,bedre trivsel og flere smil.

  - Fokus på elevenes leseutvikling. Resultatene våre viser at leseopplæringen ikke følges opp oppover i klassene. Dette skoleåret deltar vi i et prosjekt sammen med Tofte-skolene som Nina Dahl leder. Vi har i tillegg et eget klasselesekurs.

  - Læringamiljøet er blitt bedre.Lærerne samarbeider bedre. Elevene opplever felles regler fra alle lærerne på trinnene. Gir mer ro i arbeidssituasjoner.
- Hvorfor har dere lykkes med dette? Når det gjelder arbeidsmiljøet fikk vi ekstern hjelp fra BHT og veiledning fra kommunalsjef Terje og HR-sjef Trude. Gevinsten lå i å ta tilbakemeldingene fra arbeidet med 10 Faktor på alvor og tørre å ta diskusjonen. Åpnet for mer medvirkning, det ga positiv effekt.
- Arbeidet med lesing så vi var nødvendig, prosjektet forsterker fokuset på dette. Ser verdien av å samarbeide med lærere på samme trinn på andre skoler.
- Læringsmiljøet var preget av uro, vandring i klasserommet og forstyrrelser. Mye sykemeldinger, elever klaget på vondt i hodet. Grep som felles regler, tettere dialog med foresatte, belønningssystem har løst en del utfordringer.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Synliggjøre det tette samarbeidet med hjelpetjenestene gjennom TFI. Vise de god rutinene for overganger mellom barnehage - skole/SFO og fra barneskole til ungdomsskole.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker de felles rutinene og de digitale systemene Asker har. Vi har god samhandling med PPT og helsesykepleier.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi jobber med å utvikle profesjonsfelleskapet vårt gjennom tettere samarbeid mellom lærerne og økt medbestemmelse.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vårt inkluderende fellesskap skal være preget av trygghet og omsorg. Fadderordning og TL i 2-3 friminutt i uka.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sammen med lokalt idrettslag er det elevkveld 1 gang i måneden. Lokale foreninger bruker hallen om ettermiddagene, eller leier klasserom til kursvirksomhet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi samarbeider med hjelpeinstansene og setter inn tiltak.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi bruker nærområdet mye og vil ta vare på det. I skolen kildesorterer vi.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene. Her har lærerne satt 4 på sannsynlighet. Det blir ikke satt av nok tid til nye prosjekter. Det må planlegges når det skal evalueres av hvem, samt bli minnet på hva som skal skje.
- Barn i SFO opplever ikke et tilbud i tråd med rammeplanen. Her har de skåret 3. Årsaken er hektiske dager, begrensninger på grunn av buss.
- Ellers er det skåret 1-2 på de andre punktene. Lærerne og de ansatte i SFO jobbet godt sammen i prosessen.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har ingen felles periodeplan, utover skolens årshjul. Det ble jobbet en del med periodeplaner for et par år siden. Noen lærere bruker periodeplaner, andre årsplaner. En overordnet felles periodeplan må bli målet til neste år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Tydeliggjøres i skolenes årsplaner som lærerne utarbeider.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Planlegges trinnvis, legges i fellesdisk så alle har tilgang.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Livsmestring, inkludering og folkehelse
Dybdelæring	Det jobber lærerne med i ulike fag. Gjenspeiles i elevenes arbeidsplaner.
Elevaktive arbeidsformer	Det er blitt mer fokus på dette og elevene sier både i elevundersøkelsen og i klassetrivselsundersøkelsen at de ønsker mer medvirkning.
Underveisvurdering	Det er god kultur for underveisvurderinger, elevsamtaler og spontane tilbakemeldinger.
Elevmedvirkning	Der er vi så vidt i gang. Vi må jobbe mer med dette for at det skal bli en naturlig del av planleggingen av undervisningen.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	8,04%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	4,46%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
- Grupper med elever fra flere trinn.
- Utarbeide opplegg fra lærer som assistent kan trene med elvene på. Det må være opplegg som går over en periode.
- Utnytte 2-læreren bedre.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja, vi samarbeider med foresatte, Marianne Ennals, helsesykepleier og fysioterapeut.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Det fungerer greit. Vi har en del oppmerksomhet rundt de og prøver å finne tiltak som motiverer de til å være mer på skolen. Samarbeid med foresatte er viktig.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  Mer fokus på elevmedvirkning og elevenes stemme når det gjelder å tilrettelegge undervisningen. Ikke nivådeling. Styrke tidlig innsats og den intensive opplæringen.

  Vi trenger mer kompetanse rundt elever som utfordrer. Vi opplever av og til at vi kommer til kort. Selv om hjelpetjenestene kommer fort på banen, blir noen av de ansatte slitne av utfordringene og det ender med sykefravær.

  Ønsket er selvsagt flere hender og flere rom, men vi klarer å gi elevene et trygt og omsorgsfullt tilbud med de dyktige ansatte vi har. Vi har flinke lærere, flinke assistenter og vi samarbeider med foresatte. De fleste elevene og foreldrene er fornøyde med de ekstra tiltakene vi kan tilby.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Trivsel, læringskultur og mobbing
  - Elevundersøkelsen 7.trinn: støtte fra lærer, støtte hjemmefra og faglig utfordring
  - Foreldreundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Motivasjon 6.trinn
  - Lesing og regning for 5. trinn de tre siste åra
  - Resultatene fra de nasjonale prøvene 5.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Lesing - øke leseforståelsen og leseferdighetene. Klare å forstå og tolke ulike typer tekster. Det vil gi bedre mulighet til å forstå tekst både i lesing, regning og engelsk.

Læringsmiljøet jobber vi videre med. Vi vil øke elevenes motivasjon, ha mer elevmedvirkning, mer inkludering og elevenes stemme skal tydeligere frem.

Arbeidsmiljøet skal vi jobbe videre med. Medvirkning er også medansvar.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  Det er kjent og i bruk. Det var tema på planleggingsdag i august og repeterte i februar.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Det gis melding til kontaktlærer eller direkte til ledelsen av observasjoner.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  En god undersøkelse som vi gjennomfører i oktober og februar. Diskuterer funn og eventuelle tiltak i klasseteam.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Vi er i gruppe 2 og har hatt presentasjon av samlingene for personalet.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

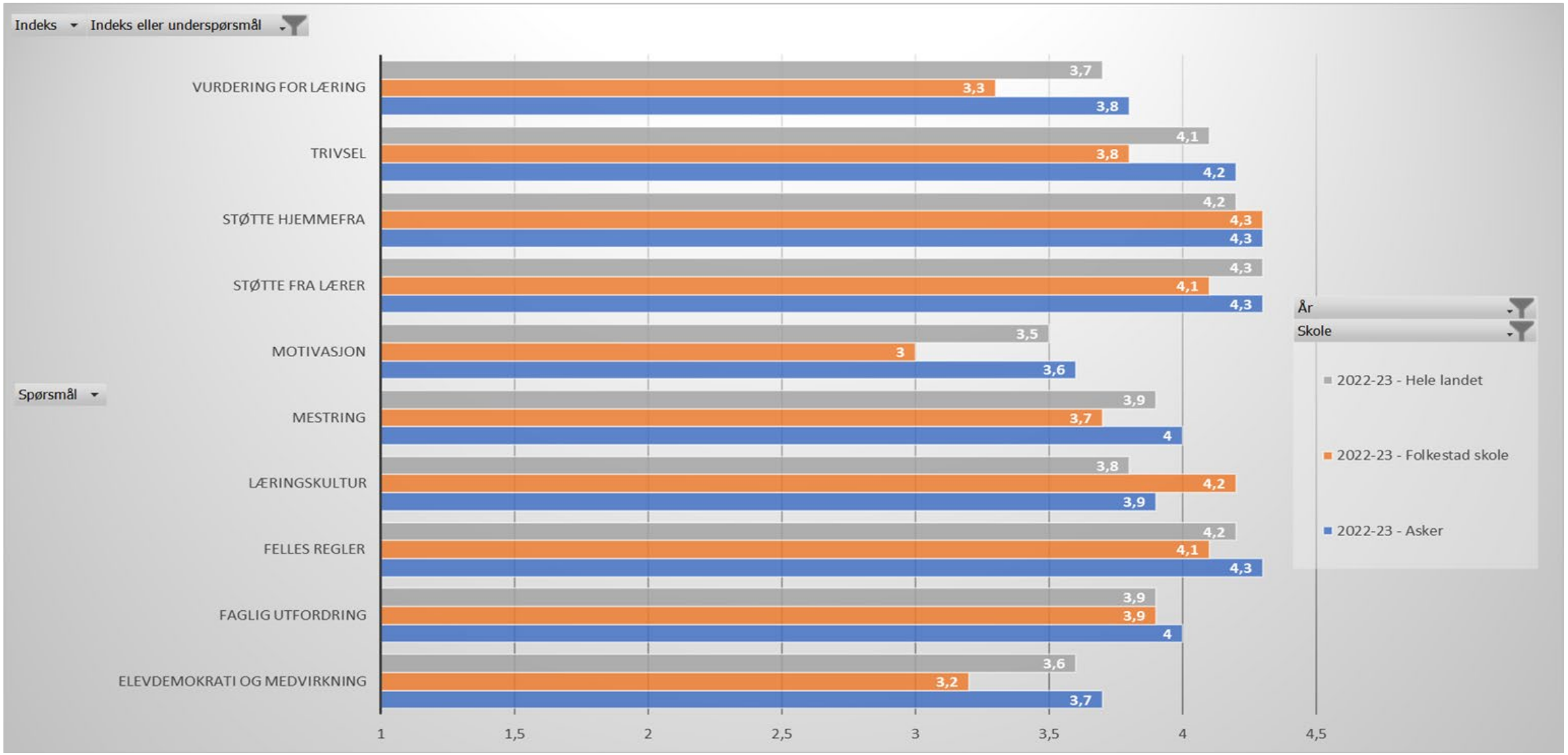

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6.trinn

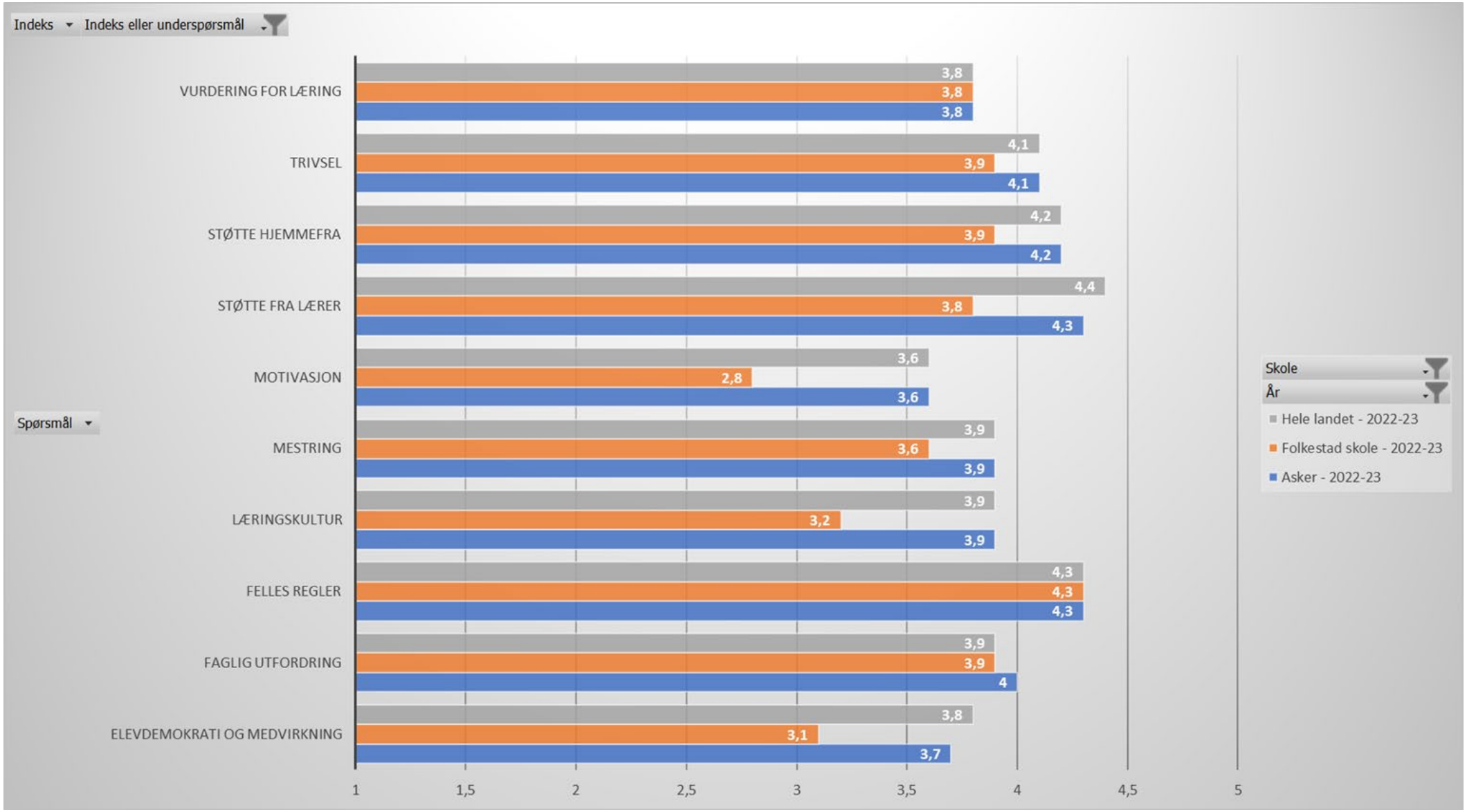

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5.trinn

5. trinn

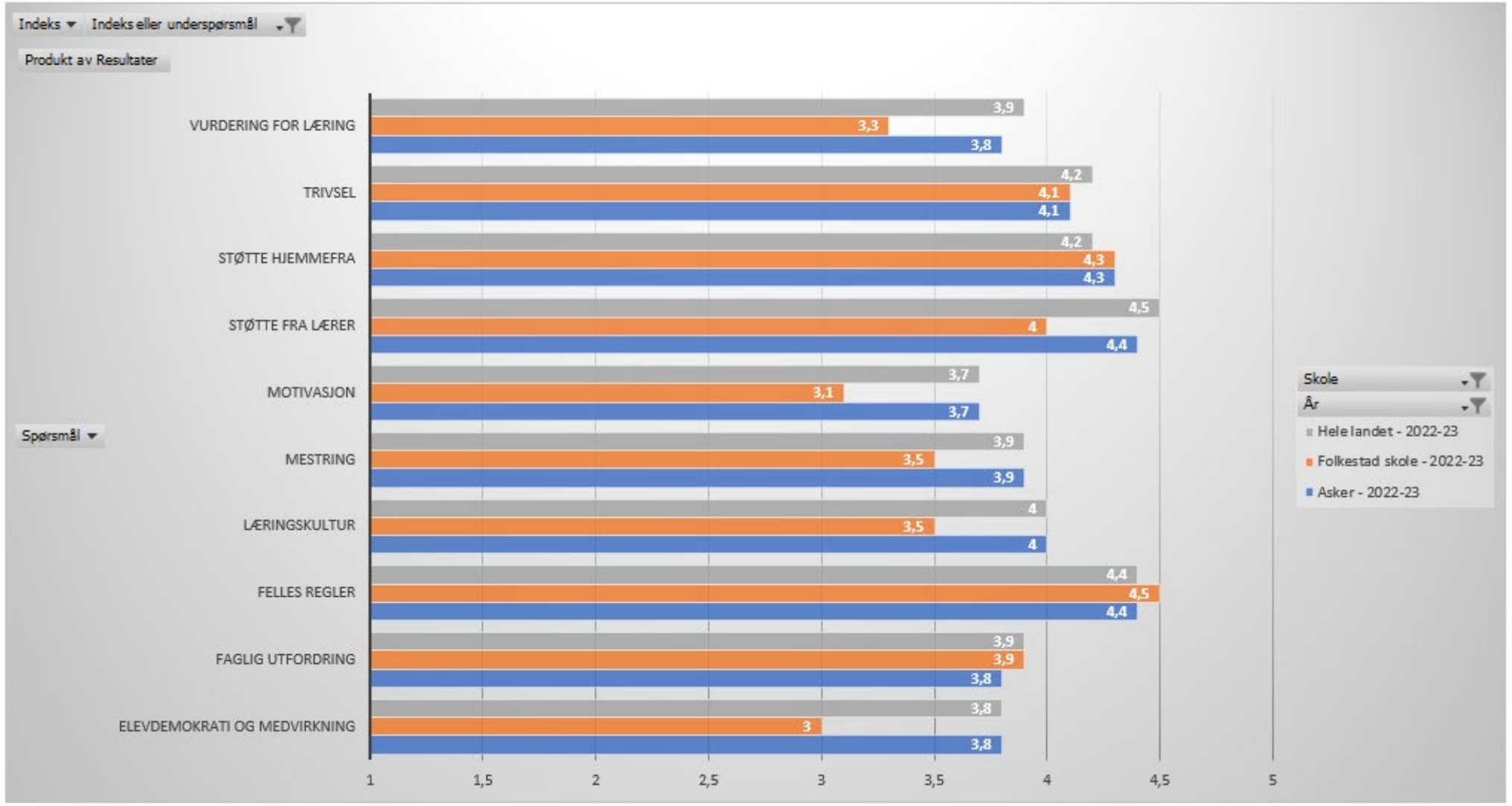

Asker kommune

Foreldreundersøkelsen

Indekser

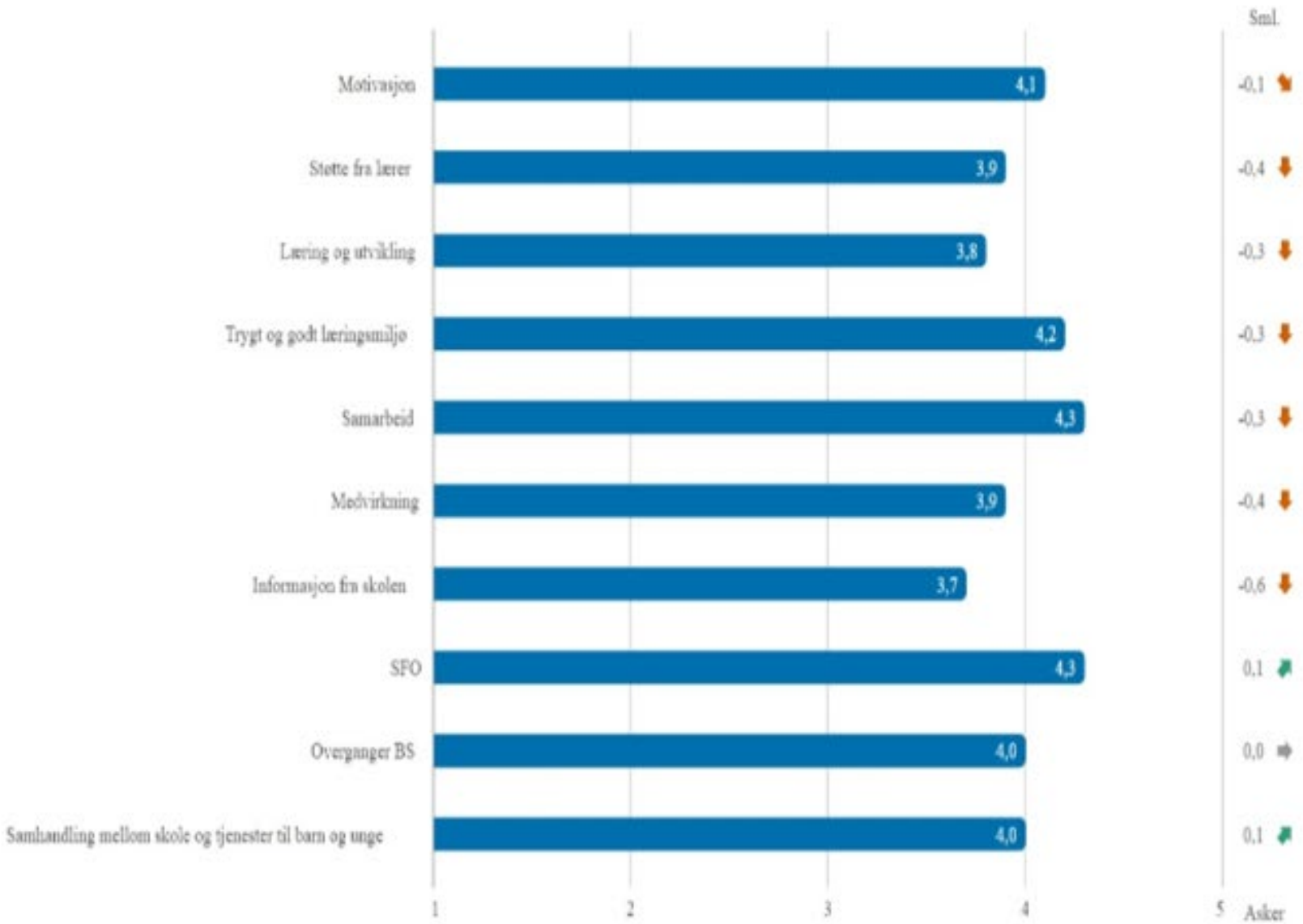

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
  Støtte fra lærer og samarbeid skiller seg ut. Trygt og godt læringsmiljø opplever foreldrene, det henger sammen med deres samarbeid med skolen og hjelpetjenestene.

  Elevenes svar på motivasjon er lavere, mens de skårer bedre på læring og utvikling.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi har prøvd ulike modeller. Fordelt på trinnene i småskolen, konsentrert på de laveste trinnene, ekstra støtte i flere klasser.

Ser at to-lærer i småskolen er en bra modell, der de som trenger det får oppfølgingen jevnlig.

I tillegg er intensivkurs over noen uker for elever som vi ser henger litt etter en god investering.

Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen
  Det er et nedslående resultat på alle tre prøvene.
  Leseferdighetene kan være en del av årsaken, likeså at det var få elever i fjor, stort kull i år med flere elever med utfordringer.
  Men vi må jobbe bedre og lære bedre.

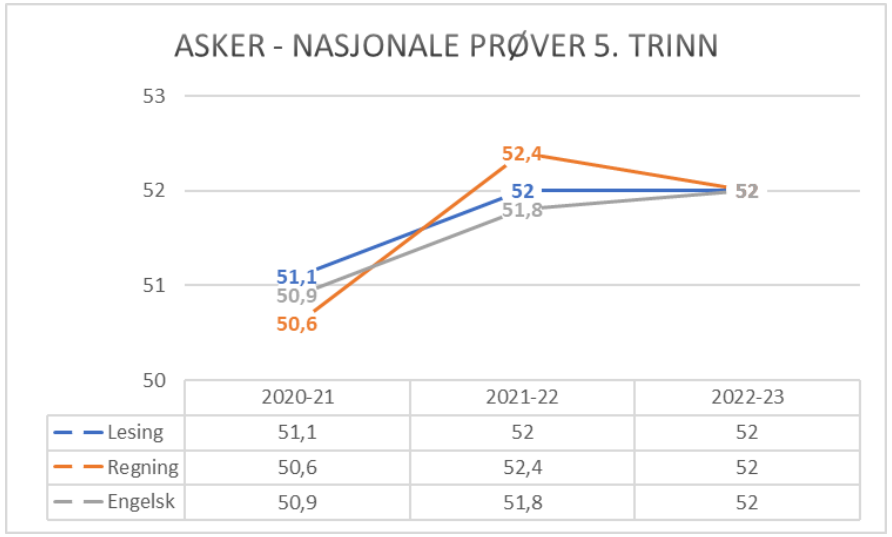

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

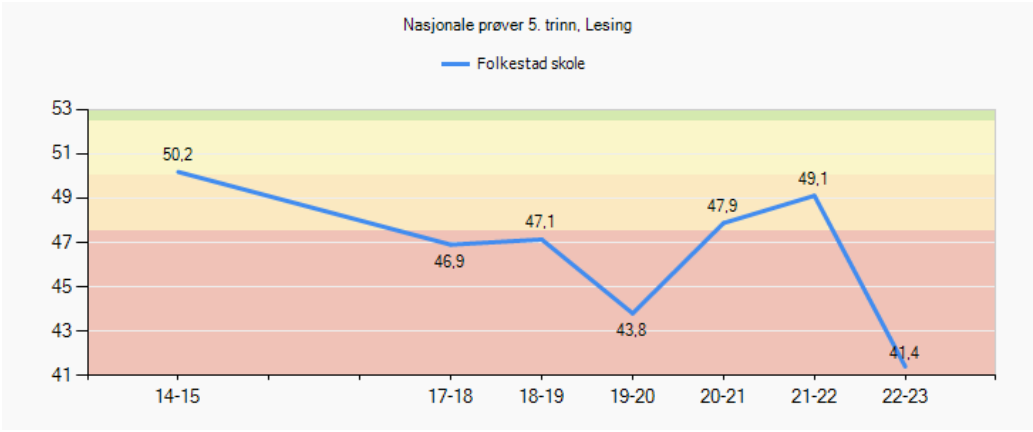

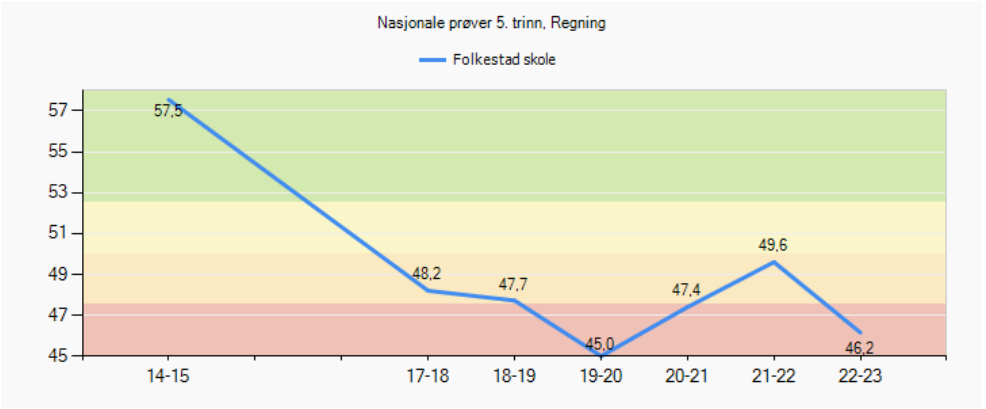

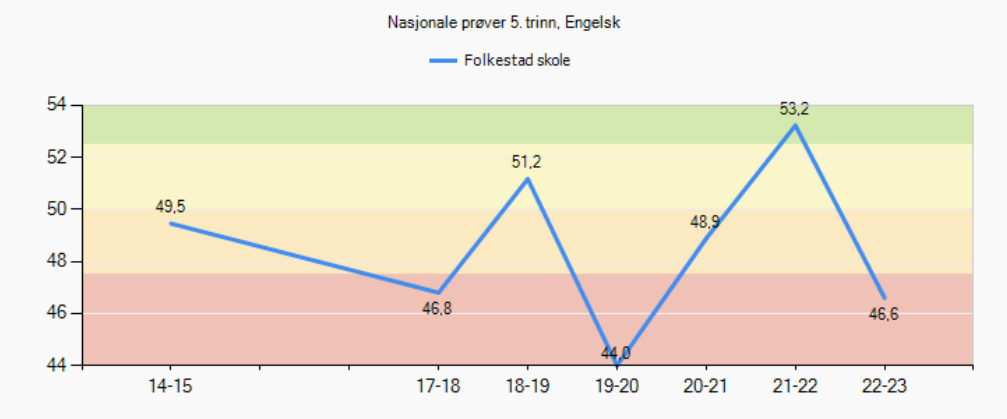

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

- Kommenter utviklingen

  Ser at det er engelsk som har dårligst resultat. Positivt at både lesing og regning har stigende kurve.

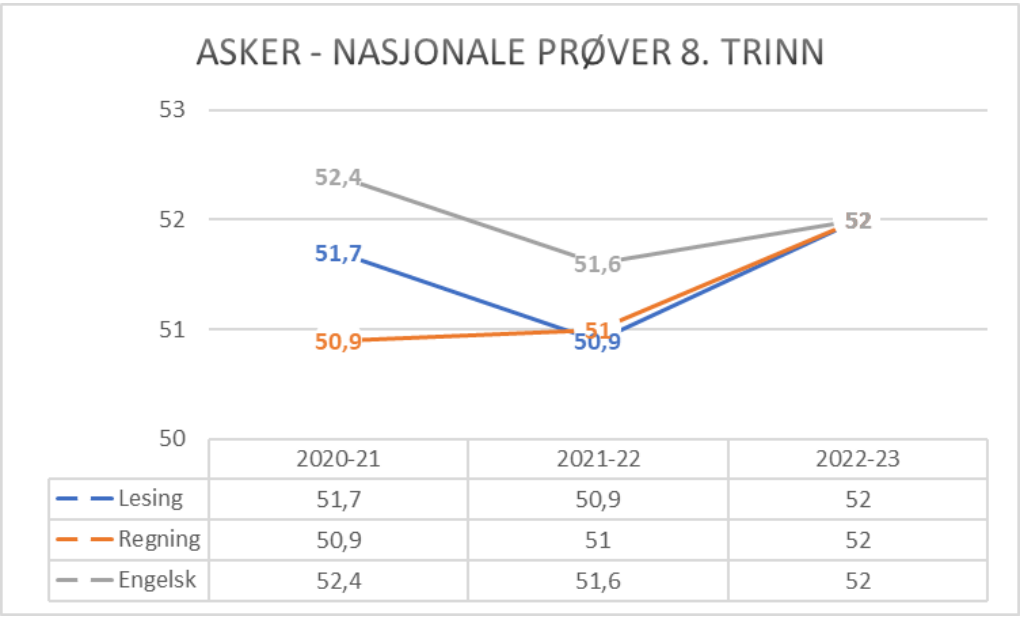

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

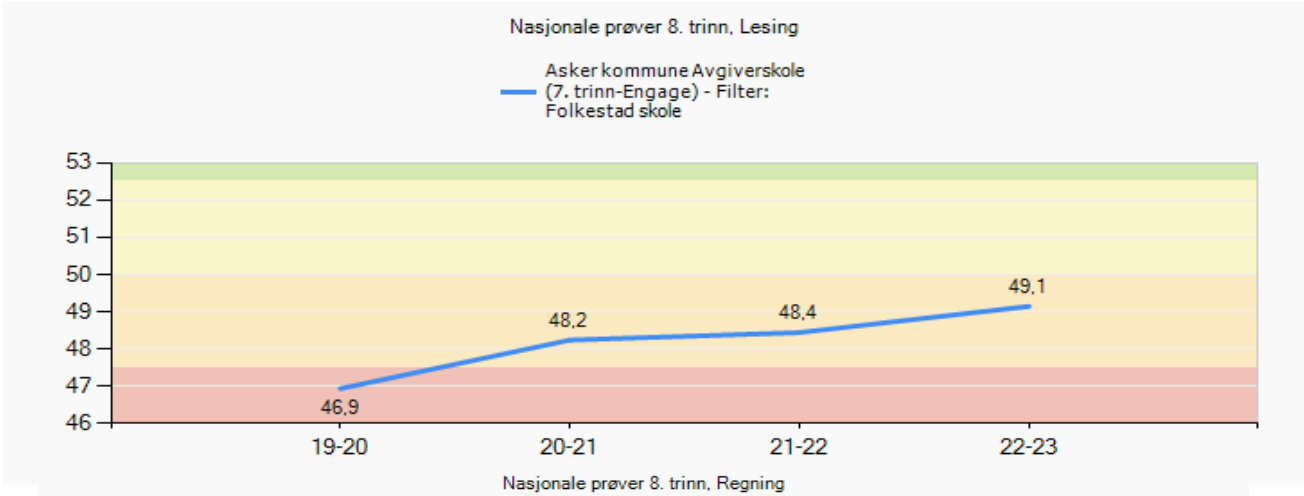

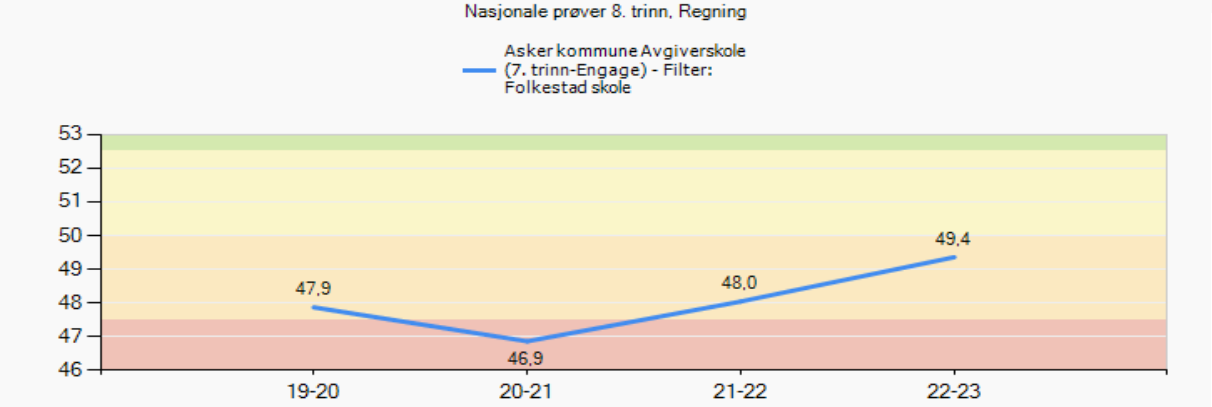

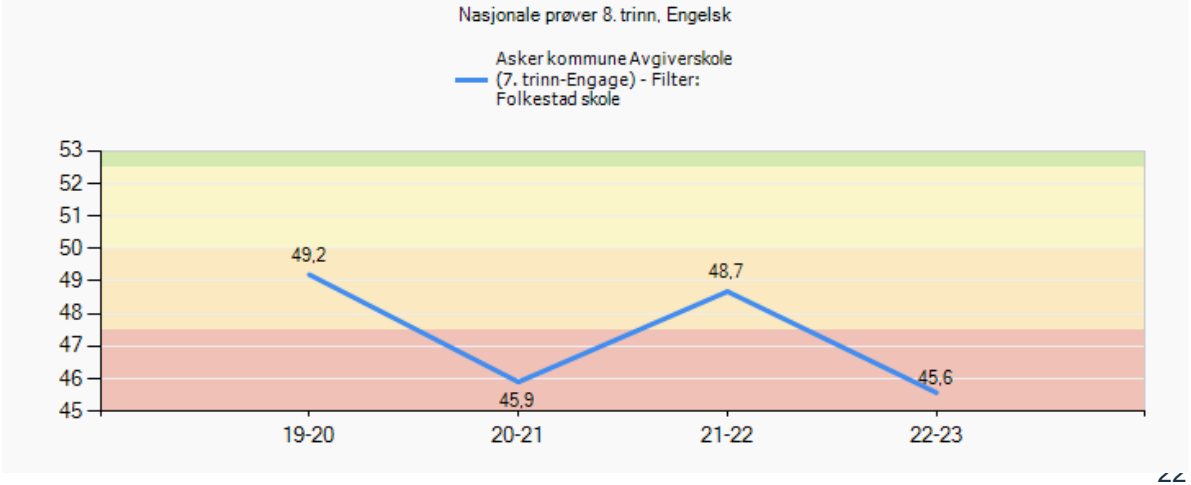

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? Det blir referert i utviklingssamtalen til hver enkelt elev. Det er tema i SU. Vanligvis også i FAU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP? Vi gikk gjennom resultatene sammen på nettverksmøte. Analyserte og diskuterte.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Tja, det er nok en sammenheng.Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Vi ser at vi må følge tettere opp både lesing og skriving etter innlæringen. Bruke SOL til kartlegging av leseutviklingen mer systematisk.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Vi kartlegger alle to ganger i året, men må bruke resultatene mer aktivt og tilrettelegge mer individuelt. Fokuset på lesing og skriving må fortsette. Kartleggingen i SOL viktig å følge opp også på mellomtrinnet.
  Samarbeid med u-skolen om hva de ønsker at vi har fokus på.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Frydenlund skole

vinter 2023

Skolens visjon:

Liv, lyst og læring

Skolens verdier:

Raus, modig, skapende og nær

VI har valgt verdiene våre ut fra Asker kommunes verdier

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	253
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14.9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	90
Ansatte SFO:	7

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- Ukeplan til foresatte, med god informasjon og oversikt over aktiviteter
- Matserveringen(4 dager med varmmat) lite matsvinn
- Kafeer
- Kunst, hobby aktiviteter
- Samarbeid med elever på 5. trinn som kommer hver onsdag på SFO “hjelp på SFO”

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

- Medbestemmelse; lytte til ønsker fra SFO barna, barna velger selv blant forskjellige faste aktiviteter.
- Legge ut bilder på Facebook

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Barna velger selv hvilke aktiviteter de vil gå på. Vi legger tilrette for Idrett/frilufts aktiviteter(fast utedag),Alltid tilbud om hobby hver dag, + større prosjekter innimellom. Matglede opplever barna når de får være kjøkkenhjelpere og forsyne seg selv og sitte med den de vil. De voksne møter barna med et smil og navn når de kommer og går fra SFO

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Vergekurs og smart kurs

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Synliggjøre hva vi gjør på SFO
- Være tilstede og synlige i levering/henting
- Samarbeid med FAU

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Mer samarbeid mellom baser
- Miljøgrupper for barn med ulike behov
- Mer gruppedeling
- Prosesser med de ansatte /tillitsvalgt om organisering

❖ Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Refleksjon og aktivitet i utviklingstid, medvirkning
- Ansatte som er engasjerte og vil løfte elevene. mange lærere med fagkompetanse i de grunnleggende fagene
- Tydelige forventninger fra ledelsen

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Styrke overganger med f.eks. Bygge bro, og samarbeid med Sætre barneskole og ungdomsskole om overgang. Aktivt lokalsamfunn, samarbeid med seilforeningen og senior i skolegården er i oppstart.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Felles forståelse av 9a og rutiner. Bedret bruk av P360 og Simply i personalet.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Viderføring av fagfornyelsen. Jobbe med psykologisk trygghet i personalet. Mer inkluderende praksis. Resultater fra ros: Systematisering av kartlegging, TPO, gode IOPer o.l.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Refleksjon over egen praksis og mer elevmedvirkning i møter. Elever i supplerende arena med elever på tvers av trinn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Mer aktiv bruk av skolens lokaler, med f.eks. utleie, mer trinnaktiviteter. Senior i skolegården og Frisko og aktiviteter for småskolen 1. gang pr. halvår
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gjennomgang av elevsaker og fravær i møter, drøfte med andre instanser tidlig. Lavterskel for foresatte å ta kontakt - åpen dør, kartlegging (kl.trivsel) Tett på elever og foresatte
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Matsvinn og gjenbruk. Lære elevene til å ta mer miljøbevisste valg. Gå til skolen-aksjon og rusken.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

Utviklingsarbeidet gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene

- Sette av tid til implementering av fagfornyelsen og periodeplanarbeid
- Inkludering innenfor rammene vi har
- Bedre plan for tidlig innsats og oppfølging av kartlegginger
- Se sammenhenger mellom utvikling og retning, eksempelvis', hva er nye metoder?
- Hvordan utnytte tiden teamene har og lage gode samarbeidsklima
- Dokumentere observasjoner og logger
- Bli bedre på systematiske tiltak og oppfølging, både på individ - og gruppenivå
- Bedre resultater og bevissthet rundt læring
- Opplevelse av for lite bemanning på SFO og mer utfordrende elevatferd; vi må tenke aktiviteter og organisering/nyttiggjøre med de ressursene vi her.

Ros-analyse

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

❖ Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi er på vei, tema i periodeplanene (6 perioder)er hentet fra overordnet del. Har startet arbeidet med å evaluere planene i pedagogisk utviklingstid. Laget et årshjul som alle følger
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi har delt året inn i 6 perioder hvor temaene er hentet fra overordnet del og felles tema skaper felles opplevelser og aktiviteter på skolen. Håper å en større VI-følelse på skolen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi jobber mot et større fokus på kjerneelementene, litt mindre på kompetansemålene. Vi får det sakte til, noen perioder bedre enn andre. ,
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi er på vei, jobber mot å se helhet og sammenheng i ulike fag gjennom periodeplanene og årshjulet vårt.
Dybdelæring	Vi jobber mot dette i periodeplanene og de ulike temaer, men vi har en vei å gå. Vi er enige i hva dybdelæring innebærer, men må det mer ut i praksis.
Elevaktive arbeidsformer	Vi er på vei mot mer aktive arbeidsformer, men ønsker å se det mer i praksis og ikke i teorien. Vi ønsker se mer aktive elever i hele læringsprosessen.Dette vil forhåpentligvis øke elevens motivasjon.
Underveisvurdering	Elevene opplever støtte fra lærerne og det er trivsel på skole. Vi har en vei å gå på vurdering for læring.
Elevmedvirkning	Vi har et aktivit elevråd, og elevene ønsker mer medvirkning.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5 %
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0

Utviklingspotensial i spesialundervisningen?

- Vi ønsker å utvikle en mer inkluderende og aktiv undervisningspraksis
- Øke kompetansen i personalet både på å analysere kartlegginger og spisse undervisningen etter elevenes behov.
- Jobbe systematisk og øke kompetansen på opplæring av grunnleggende ferdigheter og spesialundervisning.
- Øke kompetansen på hvordan skape et bedre miljø for elever som strever med regulering og har utfordrende atferd.
- Bevisst ansettelse av avdelingsleder med master i spes.ped

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Vi bruker kommunens rutiner i stor grad, men kan bli bedre til å følge opp elever man "ikke er så bekymret for" med høyt fravær tidligere.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Både og, den fungerer på noen og mindre bra på andre. Økt fravær til tross for oppfølging av foresatte, skole og PPT.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Utvikle en felles forståelse av skolen som et inkluderende felleskap hvor alle elever har tilgang til fellesskapet, samarbeider med andre, får læringsutbytte sosialt og faglig og opplever at de blir anerkjent og akseptert.
- Jobbe mot en kultur hvor elevmangfold verdsettes, og hvor den enkelte elevs rett til å være en del av et inkluderende felleskap preger måten vi tenker, snakker og handler på.
- Planlegge og gjennomføre inkluderende undervisning som gir alle elevene i klassen mulighet til å delta, oppleve mestring og utvikle seg.
- Øke den spesialpedagogiske kompetansen på skolen, særlig knyttet til grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring, utfordrende elevatferd og reguleringsvansker, samt sosiale samspillsvansker (eks. autisme)
- Fortsette å se innholdet i spesialundervisningen i sammenheng med det ordinære opplæringstilbudet

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet**.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Lysbilde 25. Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 29 Nasjonale prøver

Resultater der skolen ligger under forventet nivå

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.**

  Resultater og analyse ligger her:

  - Lysbilde 25. Foreldreundersøkelsen (overgang BHG-skole og foreldremøter)
  - Ros-analyse (sammenhenger i undervisningen)

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- ➢ Fagfornyelsen
- ➢ Periodeplaner
- ➢ Elevaktivitet og medvirkning
- ➢ TPO og inkluderende undervisning
- ➢ Begynneropplæringen og tidlig innsats
- ➢ Trygt og godt miljø

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene er godt kjent på skolen, men kan bli bedre i undersøkelsesfasen. Observere og dokumentere funn

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  God dialog internt og de som varsler blir tatt på alvor

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Vi tar den 2 ganger i året, variabelt hvordan etterarbeidet løses fra trinn til trinn

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  Vi er ikke kommet skikkelig i gang med Sim og evaluerer om vi har de rette personene i teamet. Kanskje vi skal ha helse og ledelsen, letter å finne tid og veilede.

  Elevundersøkelsen viser at det er lite mobbing på Frydenlund.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

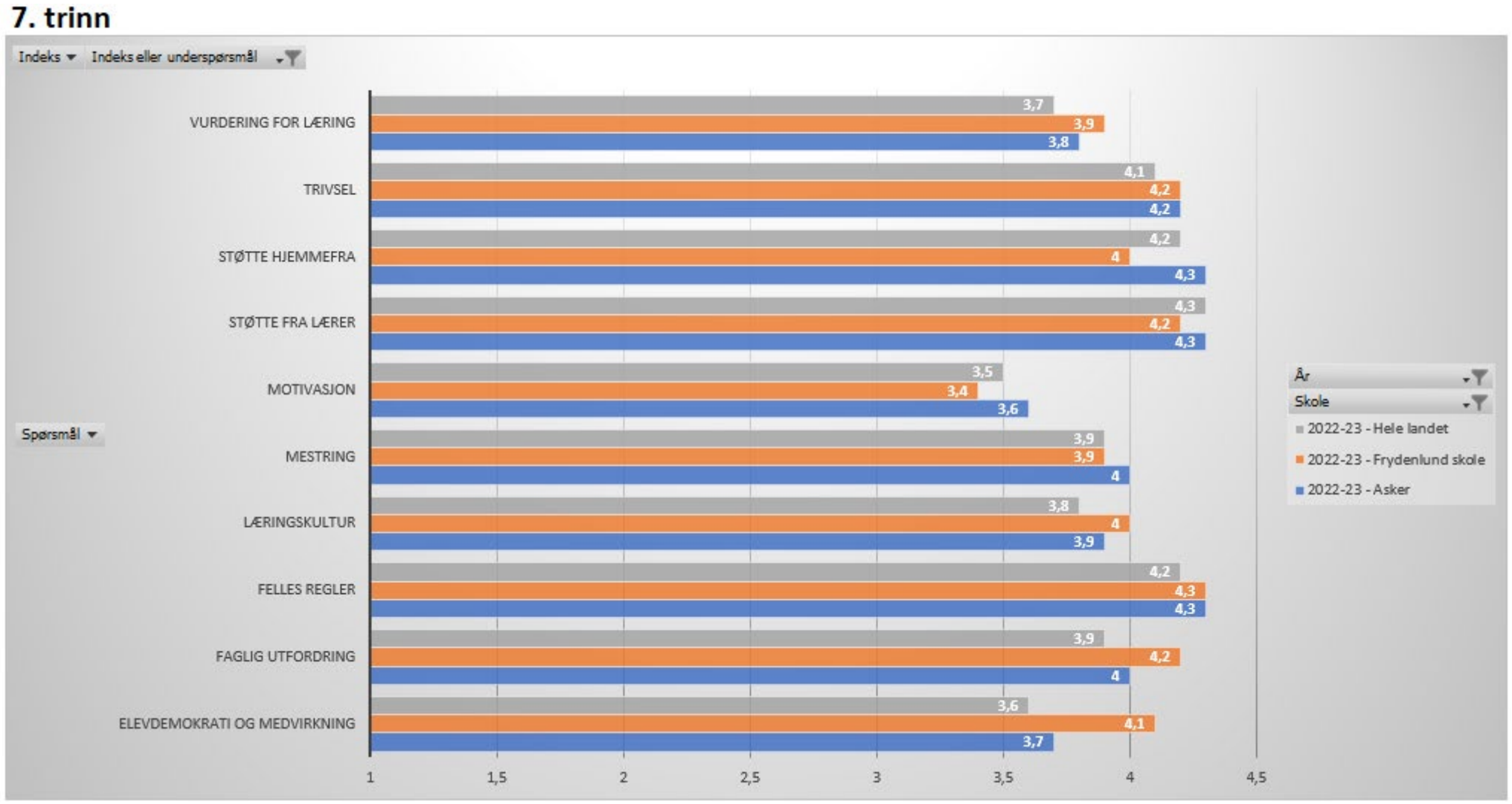

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

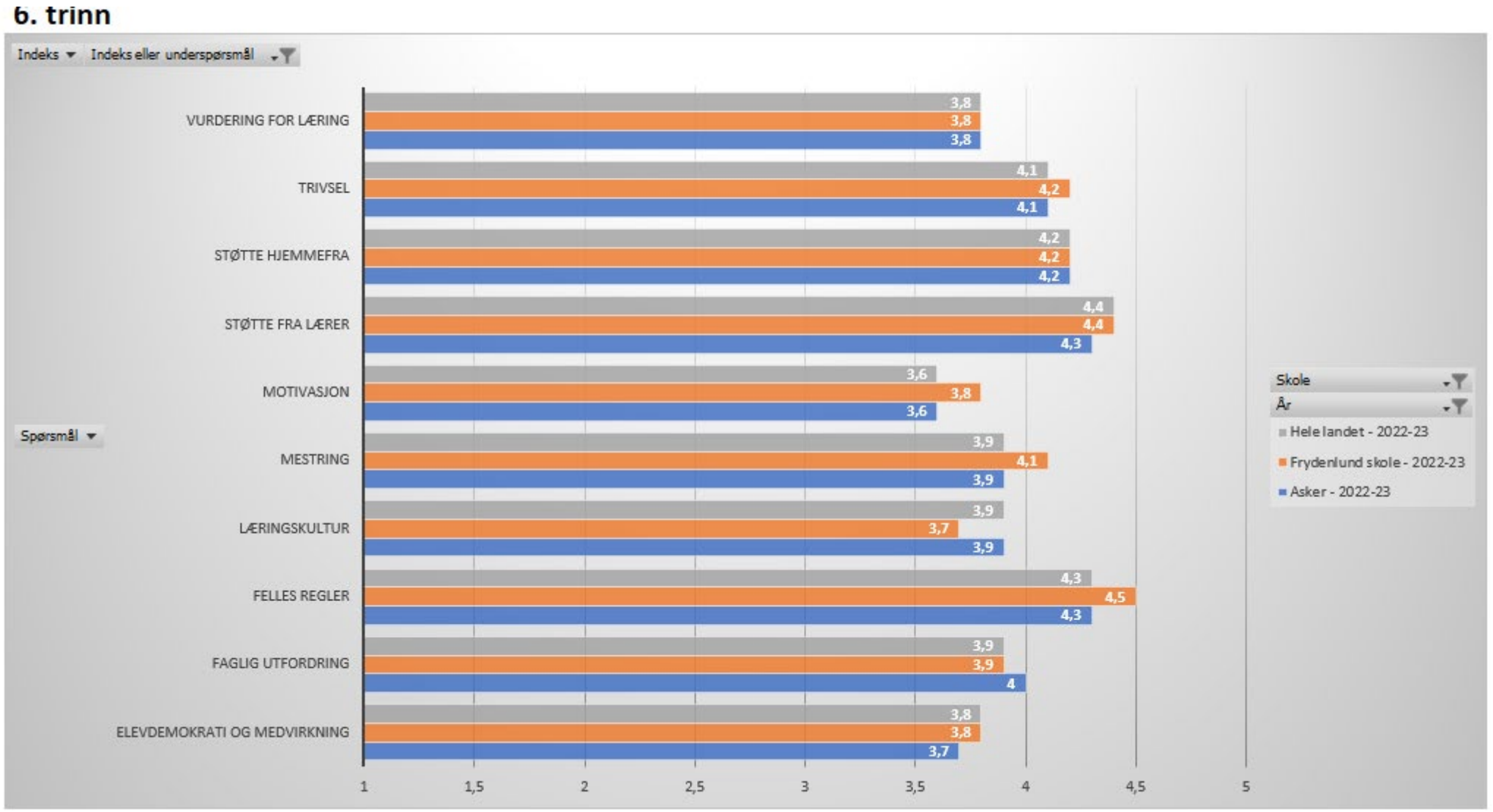

Elevundersøkelsen 5. trinn

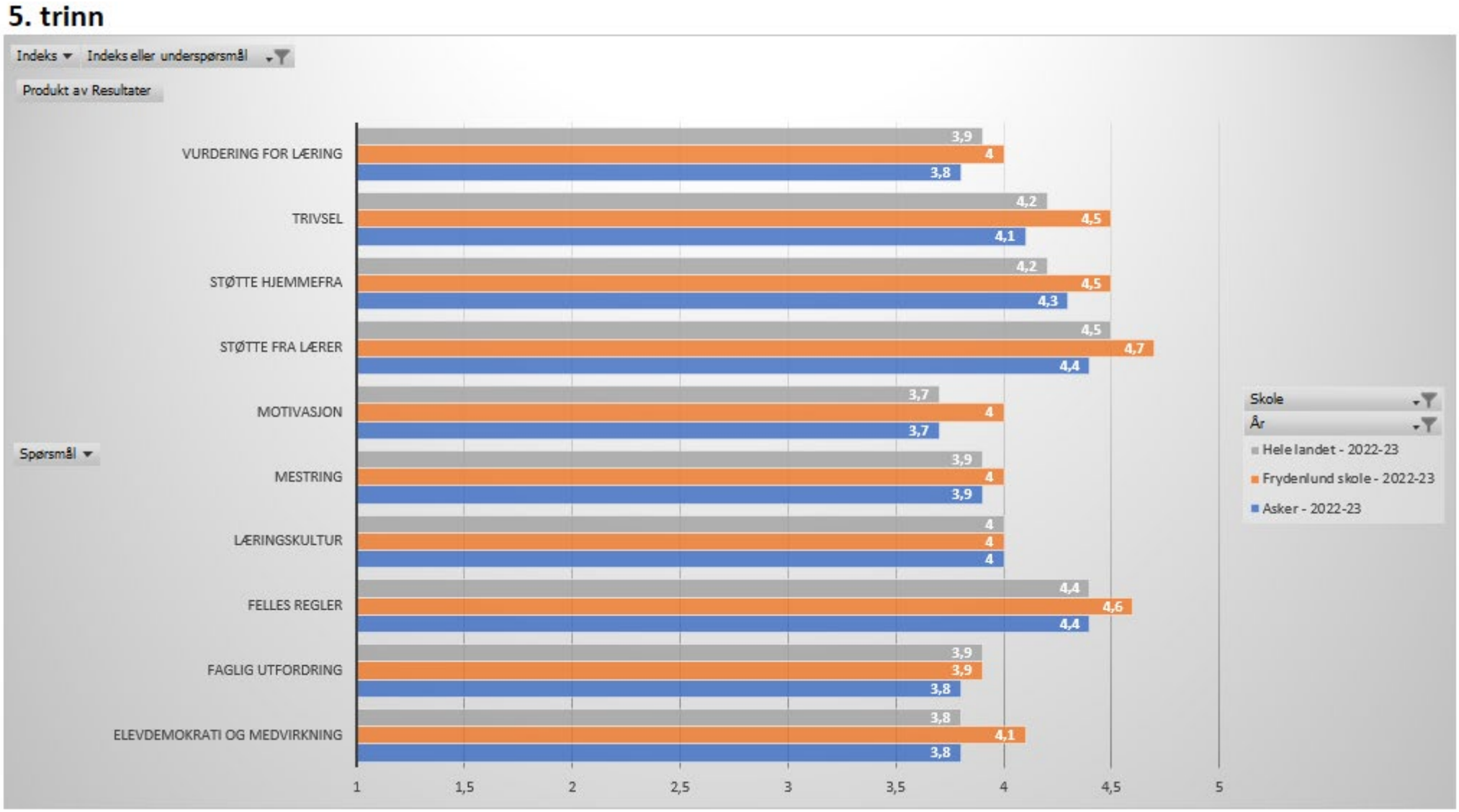

Foreldreundersøkelsen

Indekser

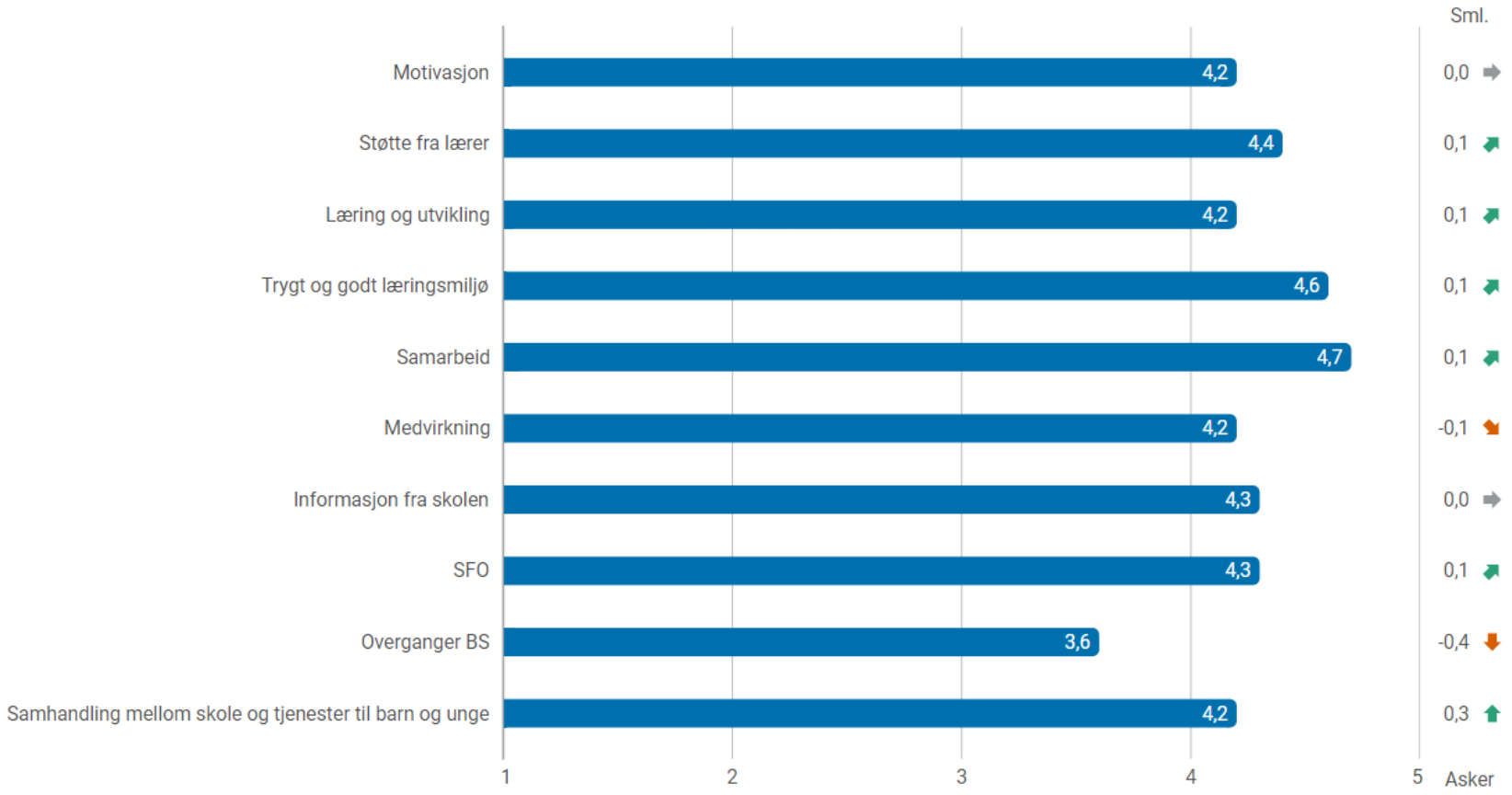

- I hovedsak er vi veldig godt fornøyd med resultatene.
- Stor økning i svarprosent svar fra foresatte 2.,4. og 6. trinn.
- Godt resultat - ligger litt over Asker Snittet på de fleste punktene.
- Overgangen barnehage og skole/Bygge bro vil forhåpentligvis sikre en enda bedre overgang.
- Utviklingsområder:
  - foreldremøter;skal være relevante og en plass for innspill og medvirkning.
  - Utslagene på læringsmiljøet og motivasjon er gjenkjennbare utifra elevgruppene

Tidlig innsats - analyse

❖ **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

- Vi følger "på sporet" for 1. trinn
- Deling i mindre grupper i basisfag
- Oppfølging av lesesvake elever i samarbeid med PPT i systematisk system, veiledning fra PPT annen hver uke

❖ **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

- God effekt synes på 1 og 2 trinn som har systematisk fulgt "På sporet"
- Litt tidlig å se effekt av de andre tiltakene
- Presset økonomi og sykefravær kan føre til redusert tilbud til svake elever

Årets resultater på kartlegginger på 3. trinn viser at vi har for mange elever under bekymringsgrensen, både i lesing og regning. Disse eleven har ikke fulgt "På sporet".
Det er satt inn lesekurs for grupper, og det håper vi å se effekten av over tid.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Veldig fornøyd med den positive utviklingen på alle tre fag. Dette tenker vi henger sammen med at det er et fint trinn og lærere med fagkompetanse i prøvefagene. Lærer som skaper trygghet og trivsel. Ref. elevundersøkelsen

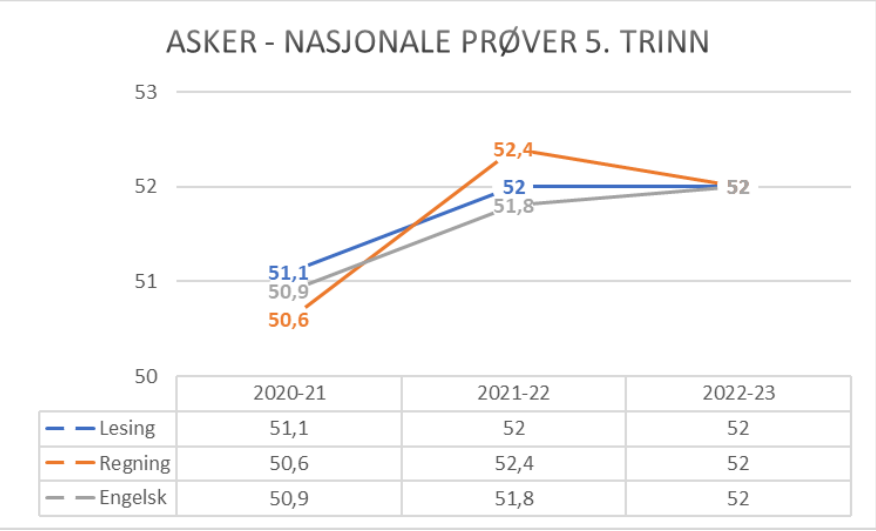

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

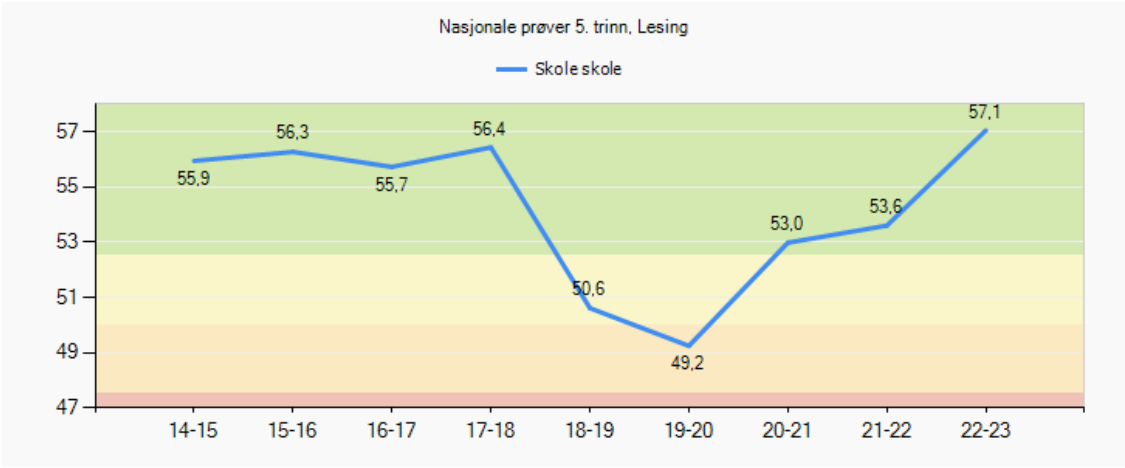

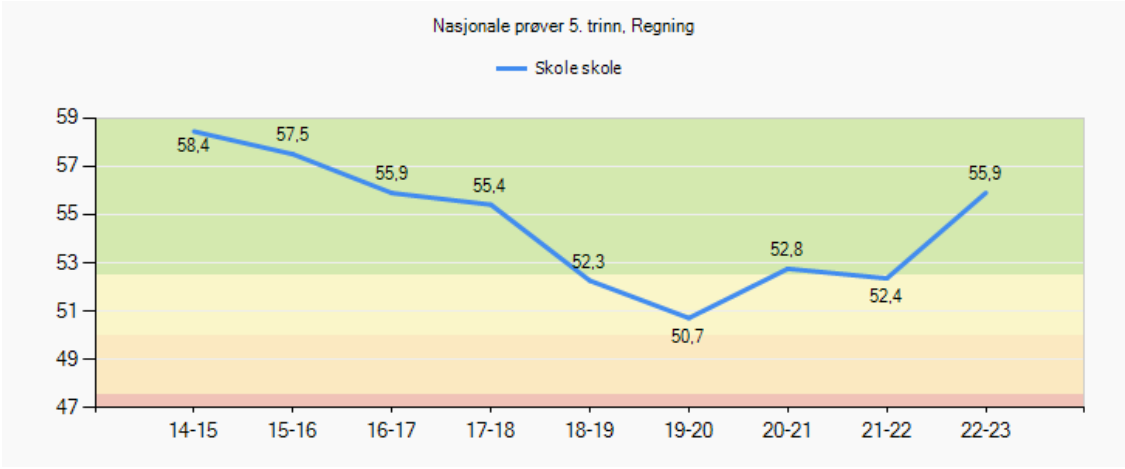

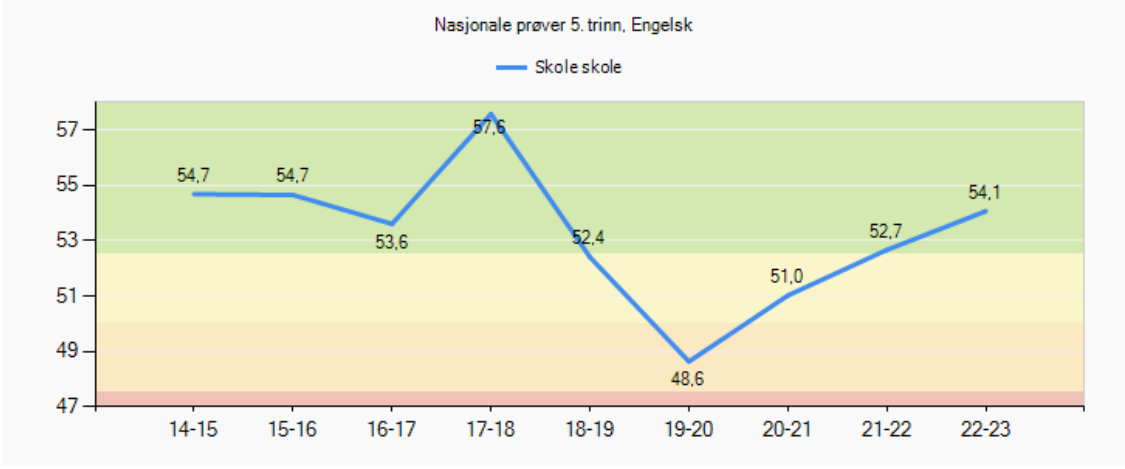

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Et trinn med utfordringer over år, og resultatene gjenspeiler dette.

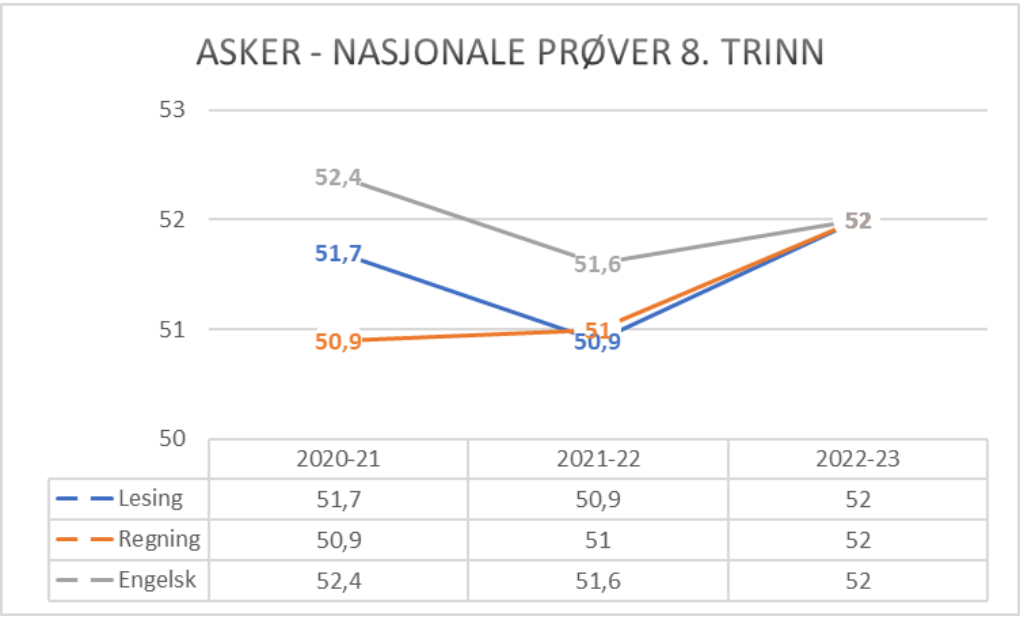

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

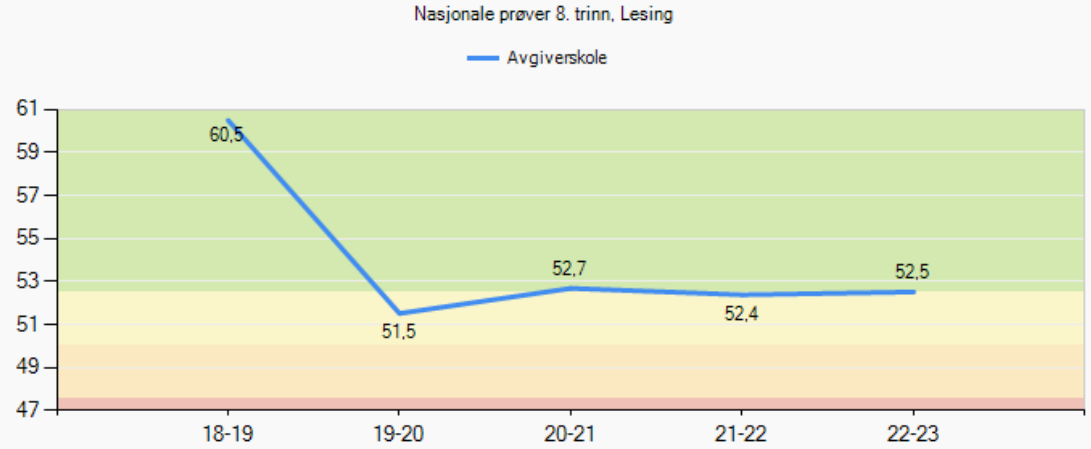

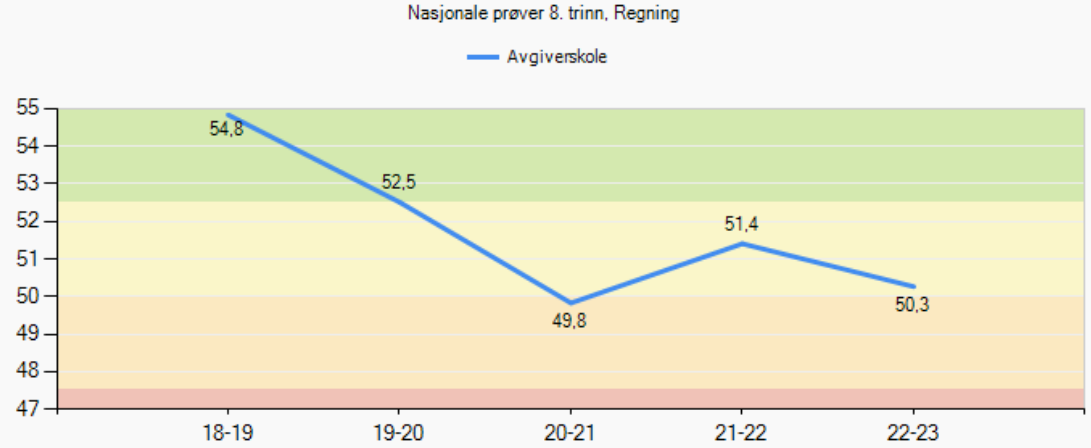

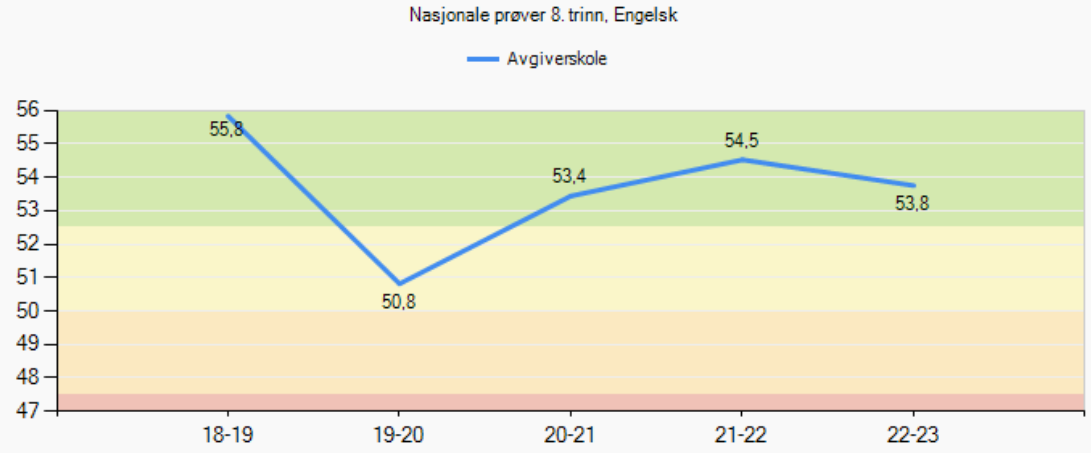

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

Informeres i FAU/SU, trinnforeldremøte og i personalet. Foresatte og elever får informasjon om individuelle resultater

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**

Dette har vi til nå ikke samarbeidet om.Håper på samarbeid fremover

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**

Mer systematisk satsing på “På sporet”, erfaringsdeling av tiltak etter kartlegginger og få mer aktive og inkluderende læringsformer. Enkelte elever følger et spesifikt leseopplegg fra PPT

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

Deler kartlegging og tiltak i personalet. Jobbe mer bevisst med den andre leseopplæringen, utnytte interne ressurser.

Asker kommune

Vi ønsker en "VI" skole hvor vi kan hjelpe hverandre og ser utvikling og fremgang på skolen, gjennom skolens motto:

LIV, LYST OG LÆRING

Takk for at dere lyttet 😀

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hagaløkka skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier: Læring som virker- mangfold som gleder

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	313
Lærere:	33
Lærer pr elev 1. - 4. trinn (gruppestørrelse 2):	13,7
Lærer pr elev 5. - 7. trinn (gruppestørrelse 2):	13,4
Barn i SFO:	108
Ansatte SFO:	14

Bilde fra skolen

SFO

❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

Felles aktiviteter for hele SFO. Det gjorde at vi fikk samlet SFO-personalet, utviklet profesjonsfellesskapet gjennom samarbeid, forberedelser, etterarbeid og refleksjon. Vi har hatt OL uke, talentiade, halloween, mini 17. mai og samenes nasjonaldag.

❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

Vi er aktive i markedsføringen av aktiviteter. Vi lager filmer og ukeplaner. Vi jobber aktivt med å holde oss oppdaterte og tilby aktiviteter som treffer barnas interesser.

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Alle barna tilbys kultur-, idrett- og friluftsliv-SFO. Etter pandemien har vi fortsatt med mye aktivitet utendørs. Vi er ofte på tur i nærmiljøet.
- Aktivitetsplaner §9A omfatter også SFO for elever fra 1.-4. trinn.
- Elevene får en variert og sunn meny med to varme måltider i uken. Vi jobber med å gjøre spisesituasjonen enda bedre med høytlesing og gode samtaler.
- Vi har har planer om et elevråd for SFO som skal hete “lilletinget” slik at elevene selv kan få medvirke til innholdet i SFO-tiden sin.

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

Ansatte har deltatt på kommunens aktivitetslederkurs i idrett- og friluftsliv. To ansatte studerer “ Spesialpedagogikk og flerkulturelt arbeid i skole, barnehage og SFO” deltid. I utviklingstiden på personalmøtene våre har vi hatt foredrag og refleksjoner rundt vold i nære relasjoner, beredskapsplan, Lek og lekemiljøet på SFO, relasjonssirkelen, kurs i gjenbruk og praksisrelaterte caser.

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

Vi har et godt samarbeid mellom skole og SFO. Ukeplaner deles. FAU har gitt verdifull tilbakemelding om praksis som har endret seg etter pandemien. Vi ønsker å jobbe aktivt mot en høyere svarprosent på foreldreundersøkelsen. Med 40% i år er vi redd for at flere familier ikke har klart å svare. Vi er tilgjengelige for foreldre i bringe- og hentesituasjonen.

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	34
Ansatte:	3

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?**
  Mange elever, men godt læringsmiljø. God organisering. God utnyttelse av ressursene. Godt samarbeid med morsmålslærer. Mange integreringstiltak som minileirskole til Vestlia, ishockeykamp, biblioteksbesøk m.m. Elevene arrangerte "julebord" med servering av norsk julemat der ledelsen var invitert.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  God relasjoner mellom lærere og elever. Dette skapes blant annet gjennom aktiviteter som hyppige turer og lærer som er tett på i skolehverdagen. Samarbeider godt med morsmålslærere. Bruker jevnlig kartlegging og vurdering ved Trondheimstest, M-prøver, diktater, lekser, lesing osv.

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  Samkjøre med Bondi om gode overgangsrutiner. Besøksukene er allerede samkjørte. Bistår hjemskolen med råd og veiledning.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Ferdigstilt og tatt i bruk didaktiske planer i norsk, engelsk og matematikk
  - Mer bruk av elevaktive arbeidsformer
  - Samarbeid med Dembra
- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**

  Lærerne har jobbet i grupper med å utarbeide systematikk i kartlegging, oppfølging og didaktikk på alle trinn. Synkende resultater gjorde at vi måtte se på hvordan vi jobbet med læring som virker.

  Vi har lenge hatt fokus på inkluderende opplæring fordi vi har en mangfoldig elevgruppe. Videre så vi på elevundersøkelsen at motivasjonen var synkende kombinert med svakere resultater på nasjonale prøver. Derfor ønsket vi å fokusere mer på elevaktive arbeidsformer. Skolen har deltatt i pilot Inkludering for alle, og det skal vi fortsette med, nå mellomtrinnet.

  Samarbeidet med HL-senteret gjennom Dembra er hjelp og støtte til å ivareta den siste delen av visjonen vår,- mangfold som gleder.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi jobber tett med ppt, barnehagene og skolene i sonen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle lærere bruker nå p360. Simpli oppleves fremdeles litt vanskelig. Vi mangler helsesykepleier.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har jobbet systematisk og ukentlig med å bygge kompetanse i profesjonsfellesskapet. I to-tre år har vi hatt fokus på å realisere inkluderende opplæring. Vi har også gitt opplæring til pedagogiske medarbeider og personalet på SFO.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Treningsrom for ansatte på skolen, turgrupper, gruppetrening i arbeidstiden. Systematisk arbeid for et godt psykososialt leke- og læringsmiljø samlet i et eget årshjul. Alle trinn bruker uteskole regelmessig. Skolen har stort utvalg av ski og skøyter til utlån som brukes flittig.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med innbyggertorget, Kulturhaven, DNT, Aktive lokalsamfunn, Røde kors, NAV.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	§ 9A-saker og fravær ligger som faste punkter i referatmal teamtid. Jevnlig kartlegging avdekker både faglige og sosiale utfordringer. Faste rutiner knyttet til drøfting med tverrfaglige tjenester.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønt flagg, miljøpatrulje, skolehage.

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Vi mangler helsesykepleier
- Informasjonssikkerhet. Lærerne har vært usikre på p360. Vi har kjørt workshop med Marie Y. Olafsen og Marianne Bjellvåg to ettermiddager. Likevel strever fremdeles mange med å bruke p360, men alle gjør det nå.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har satt av skoleutvikligstid til å arbeide med dette på trinn og på tvers av trinn. Trinnene har kommet litt ulikt dette arbeidet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Dette har vi jobbet mye med i tre år, og de overordnede verdiene gjennomsyrer virksomheten. Samarbeidet med Dembra skal hjelpe oss videre i dette. Eget årshjul for sosialt felleskap og kulturbyggende aktiviteter. PALS.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Lærerne arbeider etter nye læreplaner og kjerneelementer i alle fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Det jobbes tverrfaglig på alle trinn.
Dybdelæring	Lærerne rapporterer at de jobber mer i dybden med de ulike temaer enn de gjorde tidligere.
Elevaktive arbeidsformer	Dette har vi hatt stort fokus på, både på planleggingsdag i august og i skoleutviklingstid. Dette er en del av vår satsing på inkluderende opplæring som vi har holdt på med i mer enn to år. Alle trinn jobber med elevaktive arbeidsformer, noen mer enn andre.
Underveisvurdering	Vi har laget lokale didaktiske planer der også underveisvurdering er tydeliggjort. Lærerne rapporterer om at de vurderer elevene på flere forskjellige måter underveis. Elevundersøkelsen viser.,.....
Elevmedvirkning	Dette har vi jobbet med lenge, men her kan vi utvikle praksis mer. Elevundersøkelsen viser….

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,73 %
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	3,58 %
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?**
- Vi har gjennom flere år redusert andel elever med vedtak om spesialundervisning. Vi kompenserer dette ved å ha en allmennpedagogikk som skal treffe mer enn 80 % av elevene. Er dette bærekraftig med tanke på overgang neste skoleslag eller ved flytting?
-

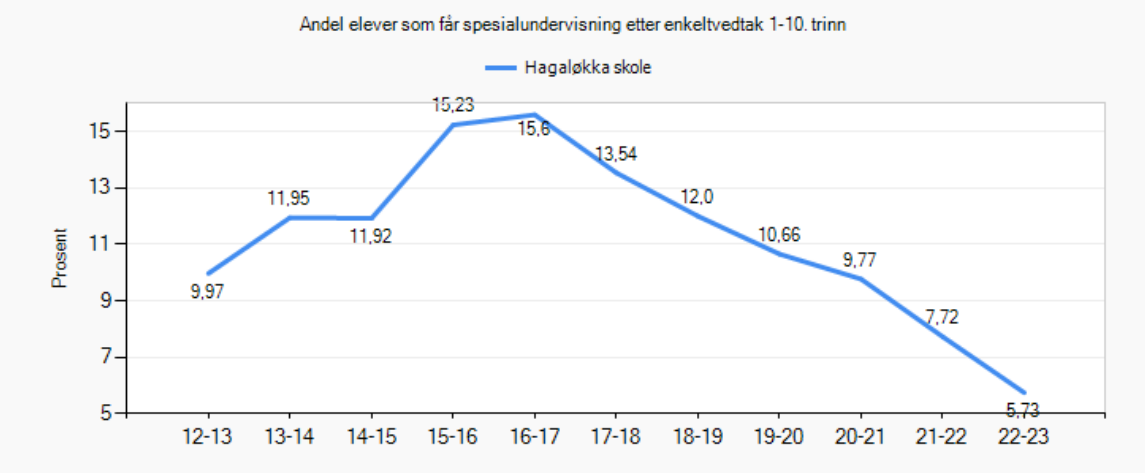

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Snitt 5 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Vi opplever at mange av våre elever kommer til skolen med svake norskferdigheter. Derfor jobber vi systematisk fra start med blant annet språkverksted, klasselesekurs og behovsgrupper. Dette er metoder som i særlig grad hjelper elever med vedtak om særskilt språkopplæring. Vi er opptatt av alltid å gi visuell støtte og jobbe med begreper i alle fag på alle trinn.

  Vi ser at flere av våre elever har behov for sno gjennom hele barneskolen. På mellomtrinn øker kompleksiteten i fagtekster. Målet vårt er at de skal gå ut av Hagaløkka skole med gode nok norskferdigheter til å klare videre skolegang.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**
- Ja
- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
- Vi overvåker elevenes fravær og er raske med å ta kontakt med foresatte og sette inn tiltak. Vi opplever at når vi tar tak tidlig, forhindrer vi at fraværet utvikler seg til skolevegring.
-

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Hagaløkka skole er en mangfoldig skole. Nettopp fordi vi har en slik elevgruppe, er vi svært opptatt av å jobbe inkluderende. Inkluderende opplæring er hovedoverskriften over alt vi gjør. Derfor søker vi også samarbeid med andre aktører som kan hjelpe oss i dette arbeidet.

- VI har et pågående samarbeid med Naturfagssenteret der vi er pilotskole i å prøve ut elevaktive arbeidsformer.
- Vi er nesten ferdige med å etablere skolehage i samarbeid med Økologisk Norge med midler fra Sparebankstiftelsen . Skolehagen med drivhuset skal brukes i opplæringen og på SFO.
- Vi er også i et samarbeid med Dembra (halvannet års prosjekt). Det er Holocaustsenteret som leder dette arbeidet, og det handler om å bygge demokratisk bevissthet, kritisk tenkning og antirasistiske holdninger hos elevene.
- Vi driver med supplerende opplæringsarenaer for elever som har behov for andre måter å lære på som et supplement til ordinær undervisning i klasserom. Det er alt fra opplæring i naturen, elevbedrift, matlagingsgruppe, verkstedarbeid og musikkproduksjon. Supplerende arenaer er alltid knyttet til elevenes eget trinn og organiseres av lærerne eller miljøterapeut på ett trinn.
- Vi har jobbet mye med fellesskapende didaktikk med elevaktive arbeidsformer, billige inngangsbilletter; en opplæring som skal inkludere alle elever.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater nasjonale prøver 5. trinn
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**
  - Elevundersøkelsen 5. trinn
  -

Utviklingstiltak 2023- til virksomhetsplan

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Alle lærere skal bruke P360 til sensitiv informasjon
- Helhetlig plan for hvordan skolehagen skal brukes i opplæringen på alle trinn samt SFO
- Alle trinn bruker elevaktive arbeidsformer
- Gjennomføre pilot med Naturfagssenteret
- Gjennomføre pilot knyttet til kartlegging særskilt språkopplæring

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutiner gjennomgås årlig.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Eget skjema som skal leveres rektor.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Analyseres på trinn og brukes aktivt i kartlegging av enkeltelevers trivsel og hele trinnets læringsmiljø.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  SIM og PALS er slått sammen og kalles Læringsmiljøteamet. Læringsmiljøteamet bistår med systematisk elevobservasjon og som en drøftingspartner for kontaktlærerne. Det er lærerne som skal håndtere mobbesakene. Læringsmiljøteamet er kun en støttefunksjon.

7. trinn sammenliknet med Asker

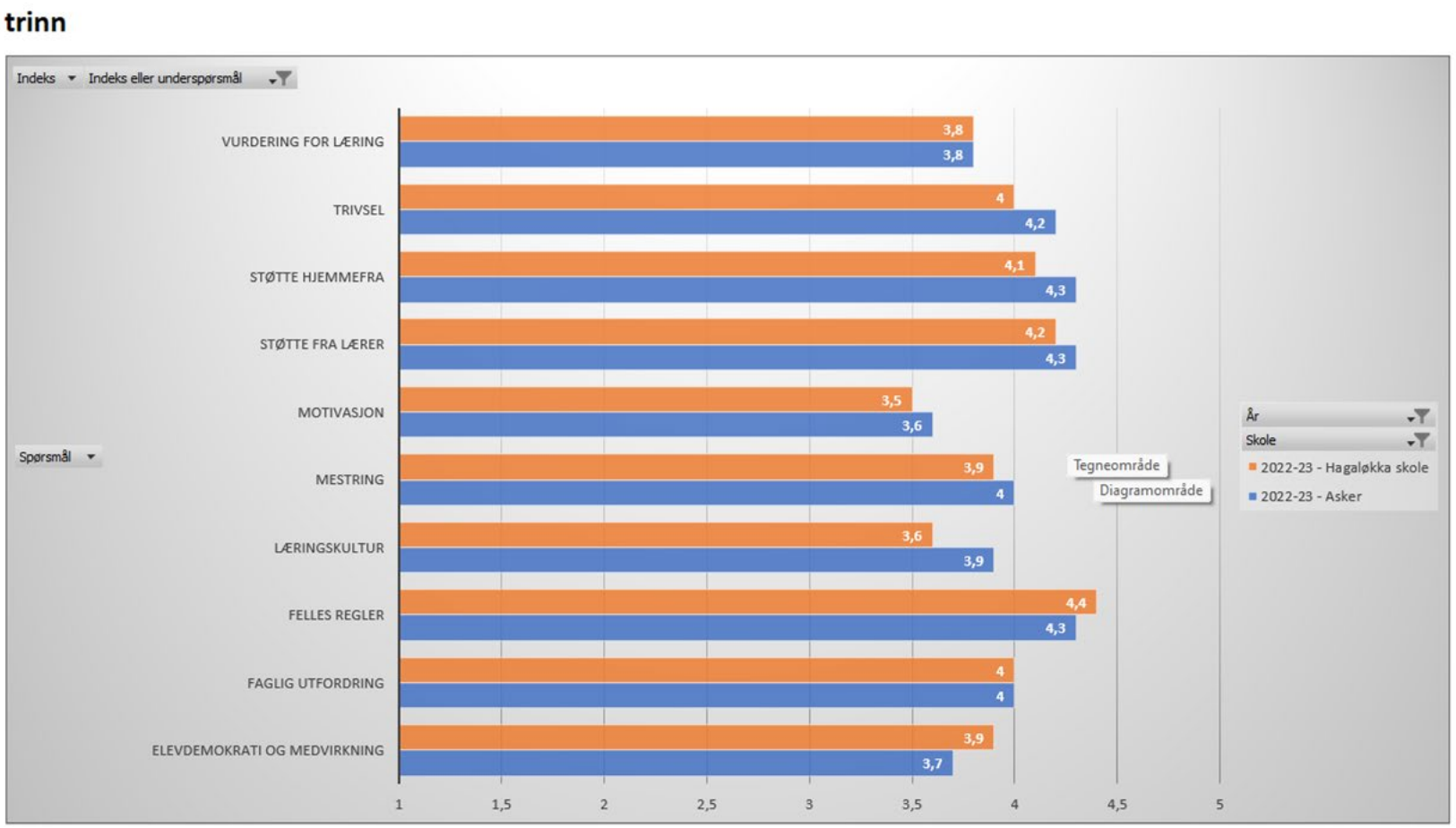

Vi ligger under askersnittet på mange indekser bortsett fra felles regler og elevmedvirkning.

Vi hadde trodd at vi skulle skåre høyere på flere indekser. Noen av elevene strever med å svare på og forstå spørsmålene i undersøkelsen.

Elevundersøkelsen 6. trinn

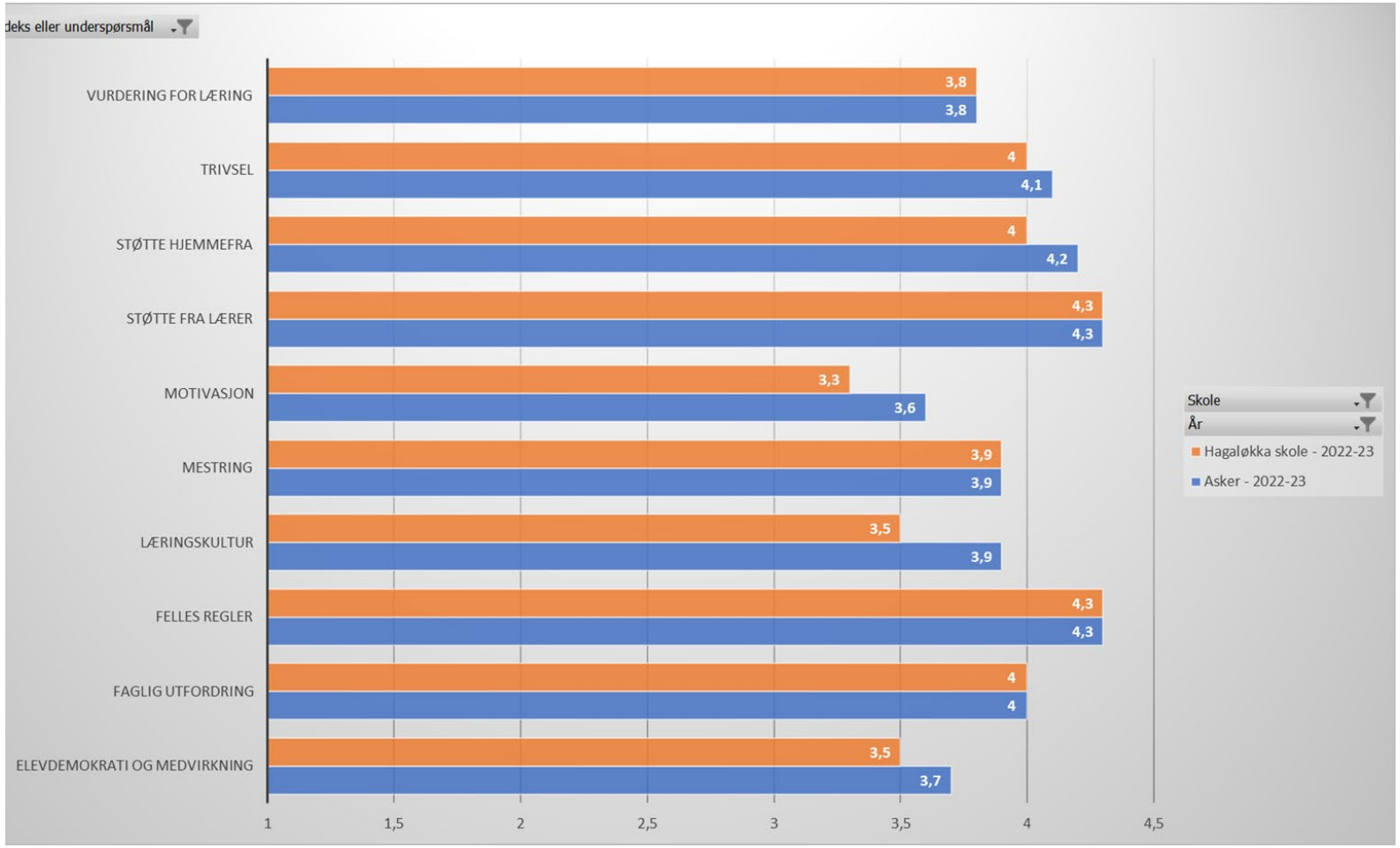

Ligger på eller litt under askersnittet.

Det er særlig motivasjon, læringskultur og medvirkning som lærerne ønsker å jobbe videre med på trinnet.

Vi ser at også 6. trinn rapporterer om mindre støtte hjemmefra enn snittet i asker.

Ingen utslag på mobbing.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

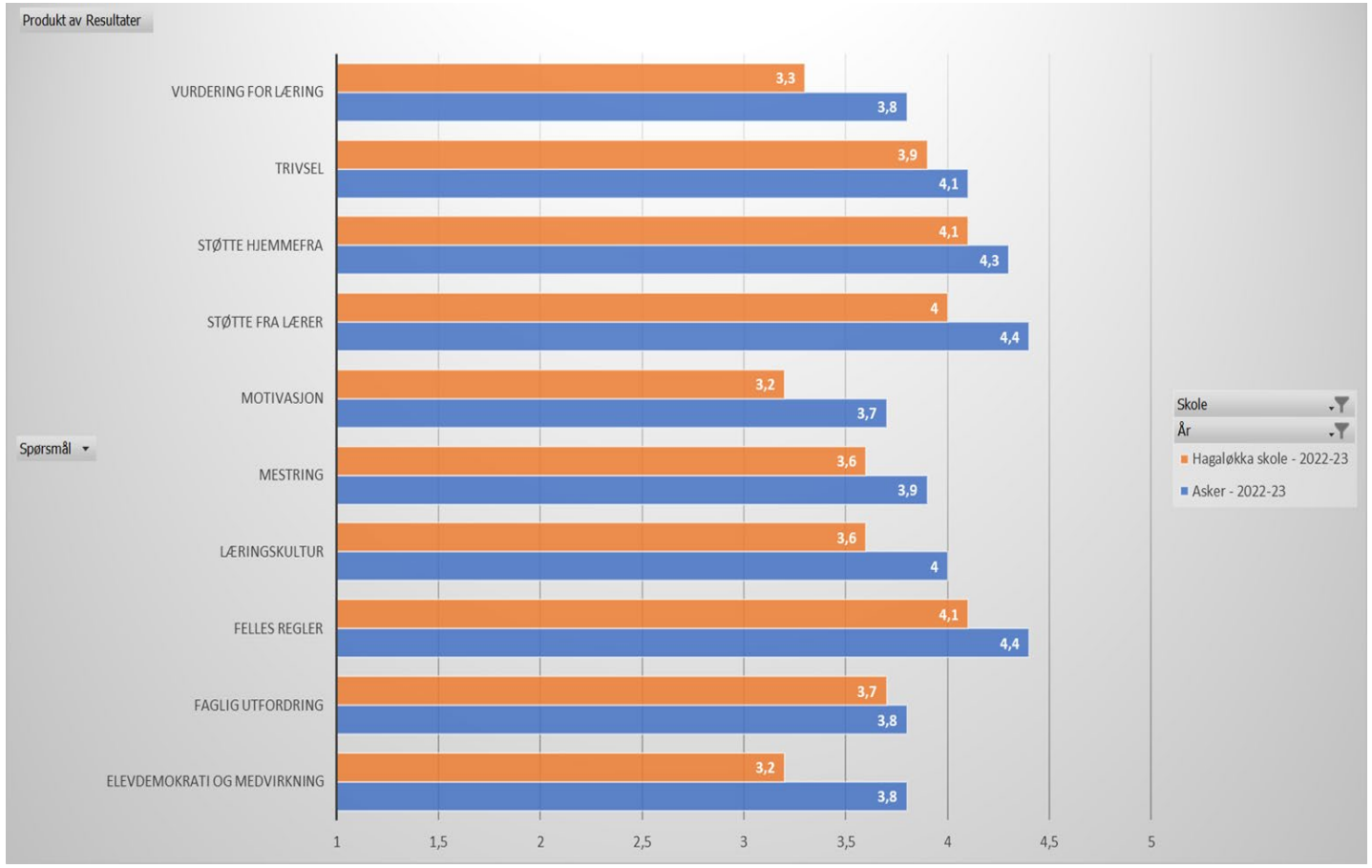

Jevnt over lave skår på 5. trinn. Mye omorganisering, nye lærere og tilflyttende elever gjorde læringsmiljøet utrygt og ustabilt høsten 22. Det har blitt gjort en rekke tiltak i vinter.

Noe overraskende med så høye mobbetall. Lærerne på trinnet har satt i gang ytterligere tiltak etter at tallet under ble kjent.

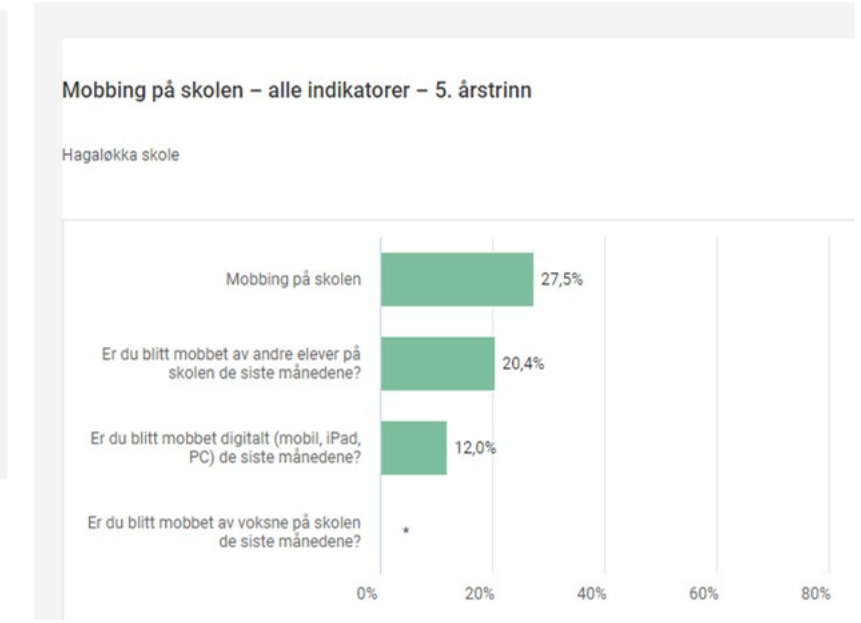

Foreldreundersøkelsen

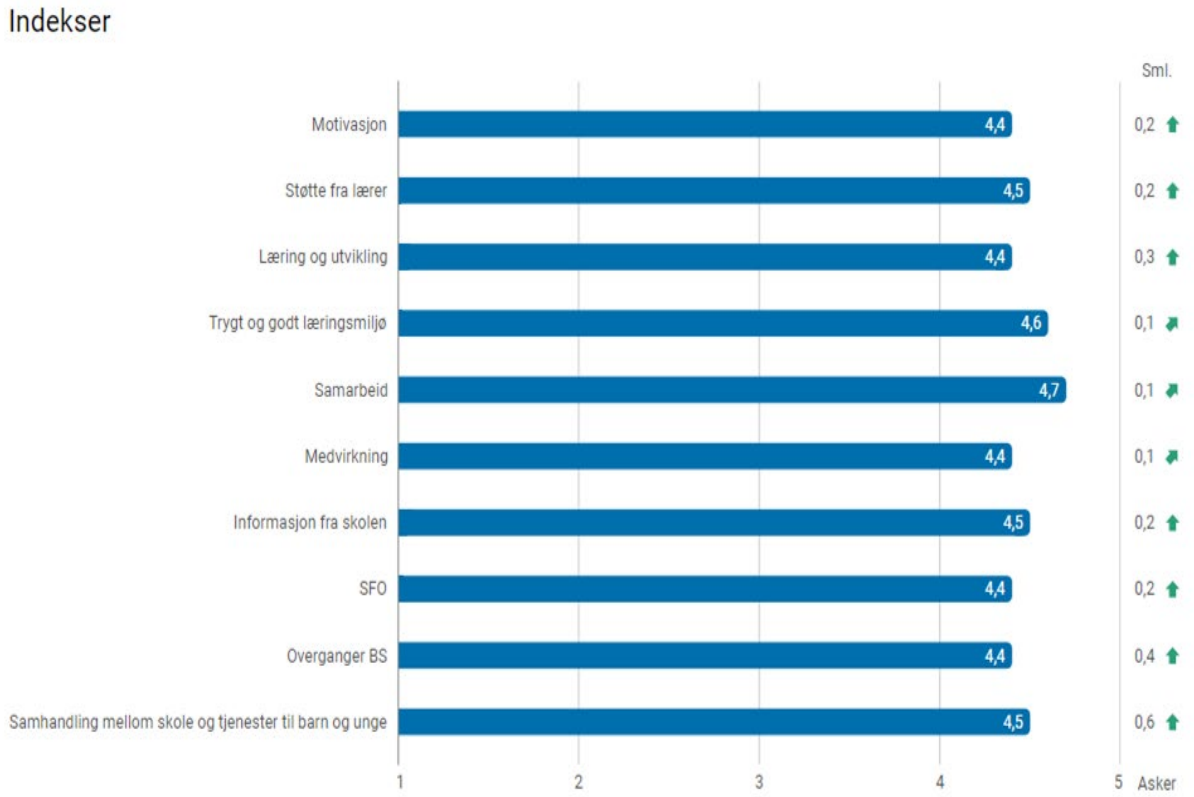

Vi er godt fornøyde med foreldrenes tilbakemelding. Vi ligger over snittet i Asker på alle indeksene.

Foreldre og foresatte er viktige samarbeidspartnere for oss.

Vi har i mange år hatt fokus på gode overganger fra barneskolen, og vi er litt overrasket over at dette ikke slår høyere ut.

Årets 2. trinn startet opp i pandemi, og fikk derfor ikke skoleklubb slik vi vanligvis tilbyr siste halvår før skolestart. Vi tror at dette kan ha vært utslagsgivende for foreldrenes skår.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

  Gode overføringsmøter med barnehagene
  Bruker TRAS -info og annen info
  Behovsgrupper knyttet til info som er gitt
  Kartlegging ved skolestart (skolestart fra Lesesenteret - august og oktober)
  Etablerer På Sporet-grupper for elever som ikke har progresjon
  Lese- og skriveveileders tid prioriteres på 1.og 2.trinn
  Intensiv opplæring, På Sporet, Relemo, Aski Raski
  Opplæring av pedagogiske medarbeidere
  NB! Passe på at de svakeste gis god nok kompetanse

- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

  Vi har god effekt, særlig på tekniske ferdigheter i lesing og regning.

  Mulig vi organiserer og tilpasser for godt innenfor §§1-4 og 1-3 slik at spesialundervisningsbehovet øker fra mellomtrinn?

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen:
  Første På Sporet-kullet.
  Vi løfter mer enn de sosioøkonomiske faktorene skulle tilsi.
  Systematisk arbeid over tid.

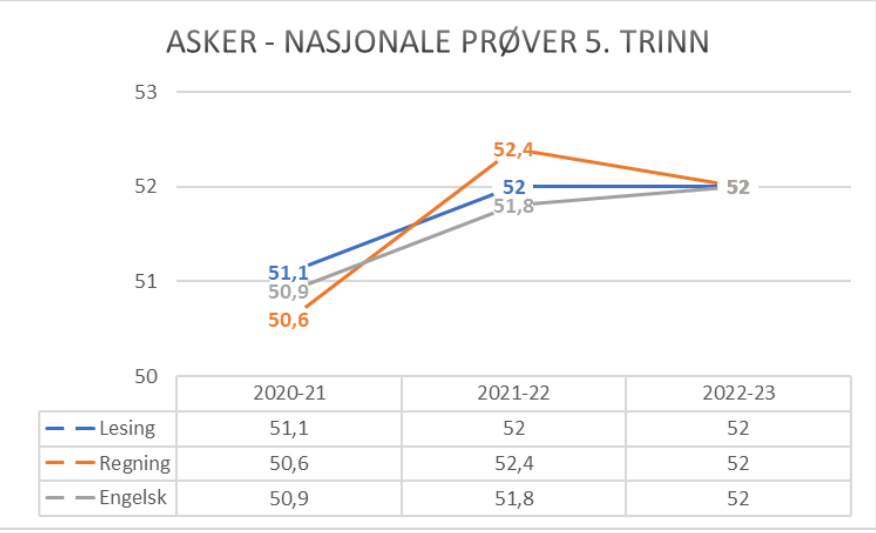

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

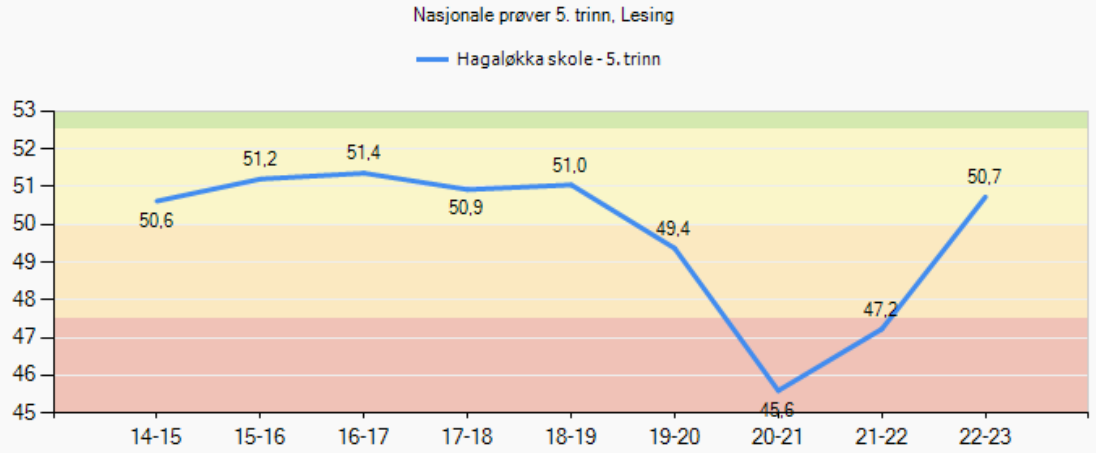

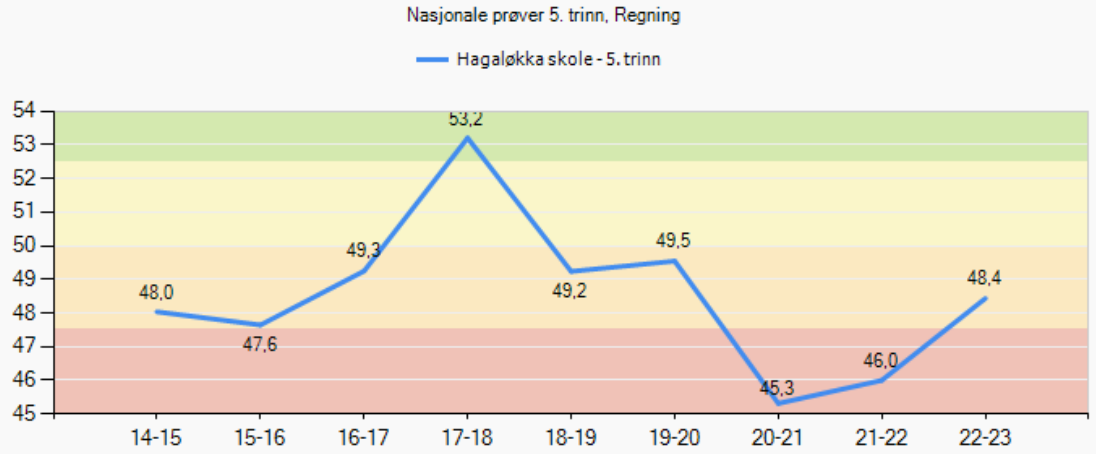

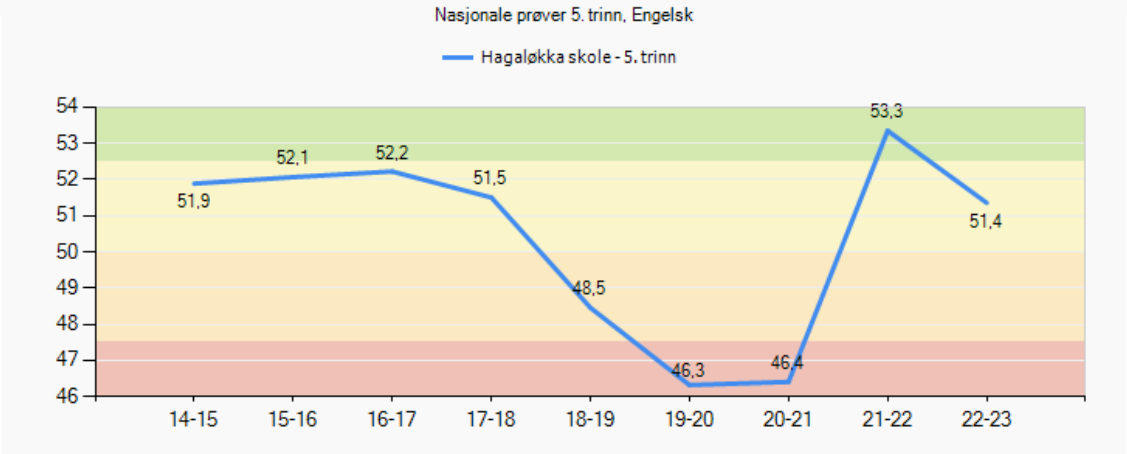

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen:

  Vi hadde ønsket å løfte elevene mer fra 5. til 8. trinn. Lesing ligger 0,5 skalapoeng opp, engelsk har gått opp 2,5 skalapoeng. Regning har gått ned 1,5 skalapoeng.

  Resultatet må også sees i lys av at trinnet har fått nye elever etter np 5. trinn fra velkomstklassen og tilflytting.

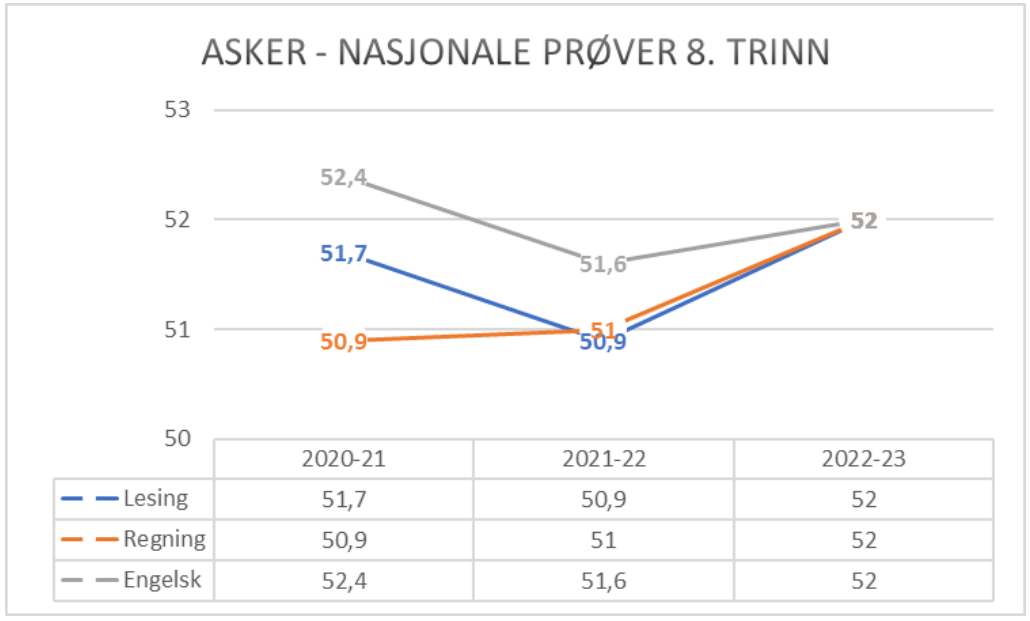

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

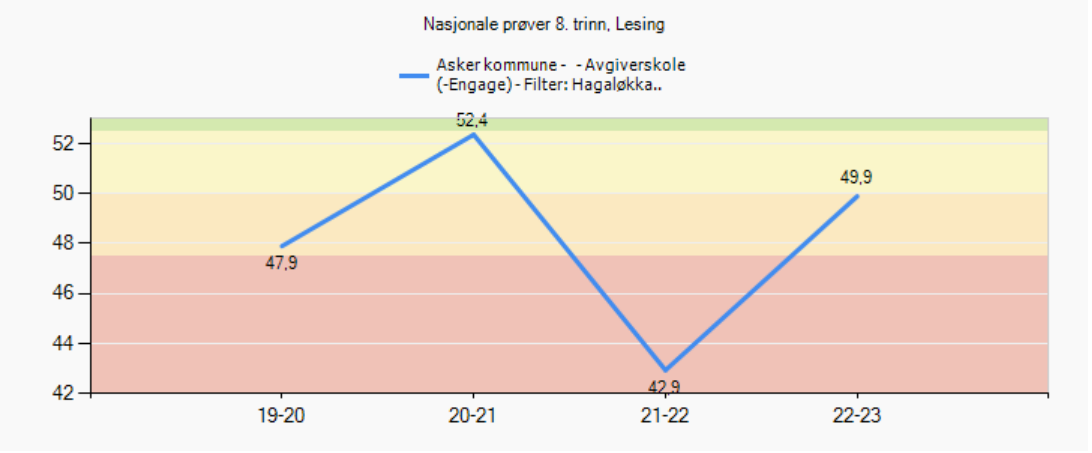

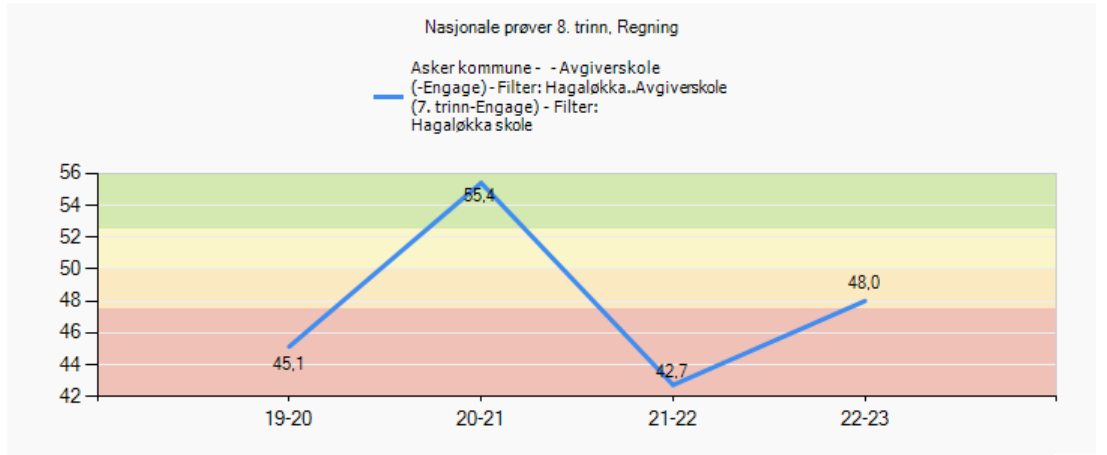

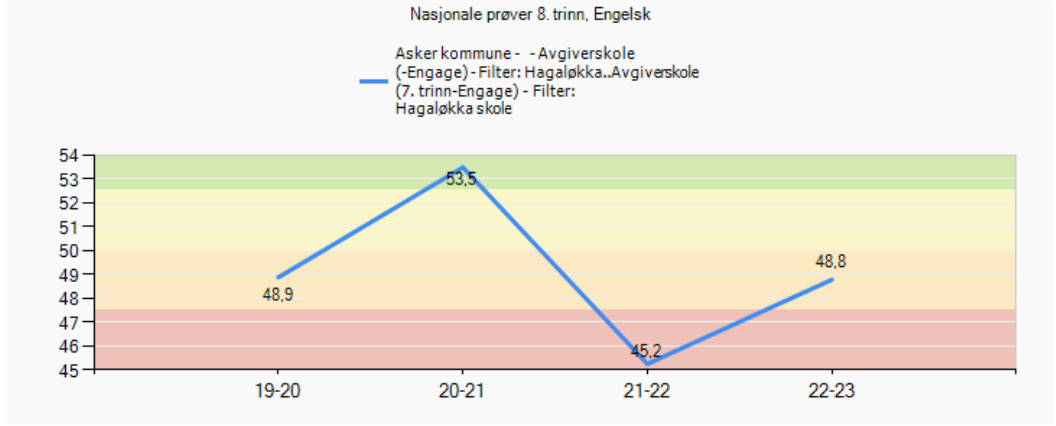

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** FAU, SU, tema i utviklings- og elevsamtale, drøfting i profesjonsfellesskapet

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?** Her ønsker vi å få til noe mer.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?** Vi skårer høyere på np 5. trinn enn sosioøkonomisk indeks skulle tilsi.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?** Vi har jobbet mye med metodikk i begynneropplæringen, og vi vil fortsette med det vi gjør nå og videreutvikle det. Lek som metode, På Sporet, språkverksted. Elevmedvirkning.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?** Fortsette med klasselesekurs. Videreutvikle sno-opplæringen. Tettere samarbeid med ungdomsskolen. Elevaktive arbeidsformer. Elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Heggedal skole

vinter 2023

Læring og vennskap hånd i hånd

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	Ca 490
Lærere:	38
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,8
Barn i SFO:	210
Ansatte SFO:	17

Bilde fra skolen

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  - En felles enighet om endring av organiseringen i SFO - aldersblanding og arbeid i team.
  - En god oppstart med barnehagene mtp bygge bro.
  - Flere gode aktivitetsrom + Heggehuset

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Gjennom aktiviteter og et godt miljø. Økt fokus på barns medbestemmelse.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
- Vi etterstreber å levere et tilbud i tråd med rammeplanen. Godt mattilbud, med mat aktiviteter
- Baking, idretts sfo, kulturaktiviteter/ kunst og håndverk, turer i lokalmiljø mm.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Jobber med å skape rom for plantid, refleksjon og utviklingstid i SFO.
- Oppfordrer til å finne kurs av interesse enten obisoft eller av privat karakter.
- Skole/ Sfo assistent, faglig oppfølging månedlig.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Informasjonsflyt om dagene på Sfo. “Hva har barnet gjort i dag på SFO” - infotavle.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Vi gjennomførte en utrolig fin markedsdag i forbindelse med TV-aksjonen.
  - Lederrekruttering
  - Generelt gode resultater på elevundersøkelser og fag resultater.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Gode rutiner og samarbeid.

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Dele informasjon på foreldremøter og personalmøter for å spre kunnskap om kommunale hjelpetjenester. Arbeid - iht plan
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	P360 - utvikle gode og riktige arbeidsformer. Arbeid - iht plan
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Arbeid - iht plan
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Foreldremøter
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gode rutiner med PPT og ressursteamet. Arbeid - iht plan
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønt flagg

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- **Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
- **Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene**
- **Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov**
- **Trafikksituasjonen rundt skolen**

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Skolen har utviklet periodeplaner på alle trinn, knyttet til seks perioder som året er delt inn i Før arbeidet fortsetter er det behov for evaluering
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Tverrfaglige temaer var utgangspunktet for utarbeidelse av periodeplanene
Dybdelæring	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Elevaktive arbeidsformer	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Underveisvurdering	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Elevmedvirkning	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner, fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,08%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	-
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Fokus på inkluderende undervisning i alle klasserommene
- Samarbeid kontaktlærere/ ressurslærere/ spes. ped- rød tråd i opplæringen
- Ledelsen koordinere r-team, spes. ped. lærere i større grad
- Alternative læringsarenaer, skaperverksted/ praktisk estetisk “dag” for hele skolen
-

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2-3 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Store forskjeller fra trinn til trinn
- Læreravhenging
- Brukes for å dekke opp

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja, tiltakene benyttes og avveies opp mot hverandre og i samråd med elev, foreldre, utenforstående hjelp, helsesykepleier, kontaktlærer, lærere på trinnet og skolens ledelse.
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- I varierende grad. Gjerne mer oppføling fra teamet bekymingsfullt fravær.
-

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Bygge bro-prosjektet; utvikle samarbeidet med barnehagene videre
- Begynneropplæring; videreutvikle teamsamarbeidet rundt begynneropplæringen
- Inkluderende undervisning; videreutvikle det pedagogiske miljøet/profesjonsutvikling
- Alternative læringsarenaer; videreutvikle Gnist og utvikle flere alternativer til sosiale og faglige aktiviteter på tvers av trinnene
- Deltagelse i MAM og Inkluderende undervisning i naturfag
- HINN samarbeid våren 2023
- SIM/SOS utvikle praksis med PPT

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Lysbilde 19: Elevundersøkelsen 7.trinn
  - Foreldreundersøkelsen
  - Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen SFO/2. trinn
  - Elevundersøkelsen, enkelte punkter; 5.trinn 6.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Organiseringen av spesialundervisning
- Inkluderende praksis i klasserommet
- Informasjon om eksterne samarb.part.
- Utvikle organiseringen av skoledagen, økende elevtall.
  - økende andel pedagoger, mindre fagarbeidere.
- Samarbeidsarenaer for pedagoger og fagarbeidere.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Tilfredsstillende. Utarbeide aktivitetsplaner må hele tiden jobbes med. Logg og dokumentasjonskravet arbeid med kontinuerlig.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Ansatte skal varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller. Gode rutiner.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Gjennomføres høst og vår, analyse arbeidet kan skolen utvikle.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - SIM har hatt varierende grad av fungering. Utviklingsmuligheter.

Elevundersøkelsen 7.trinn

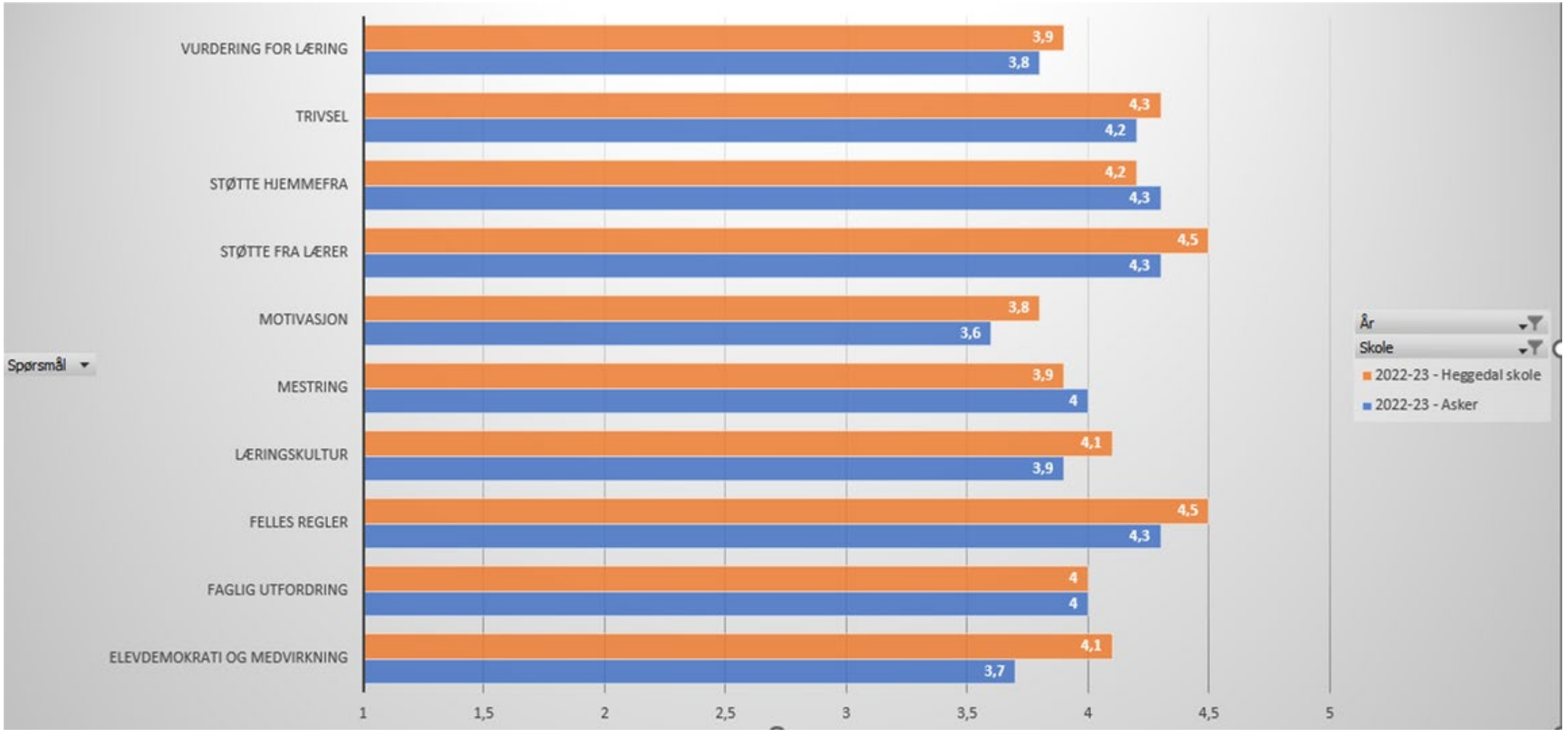

Elevundersøkelsen 6.trinn

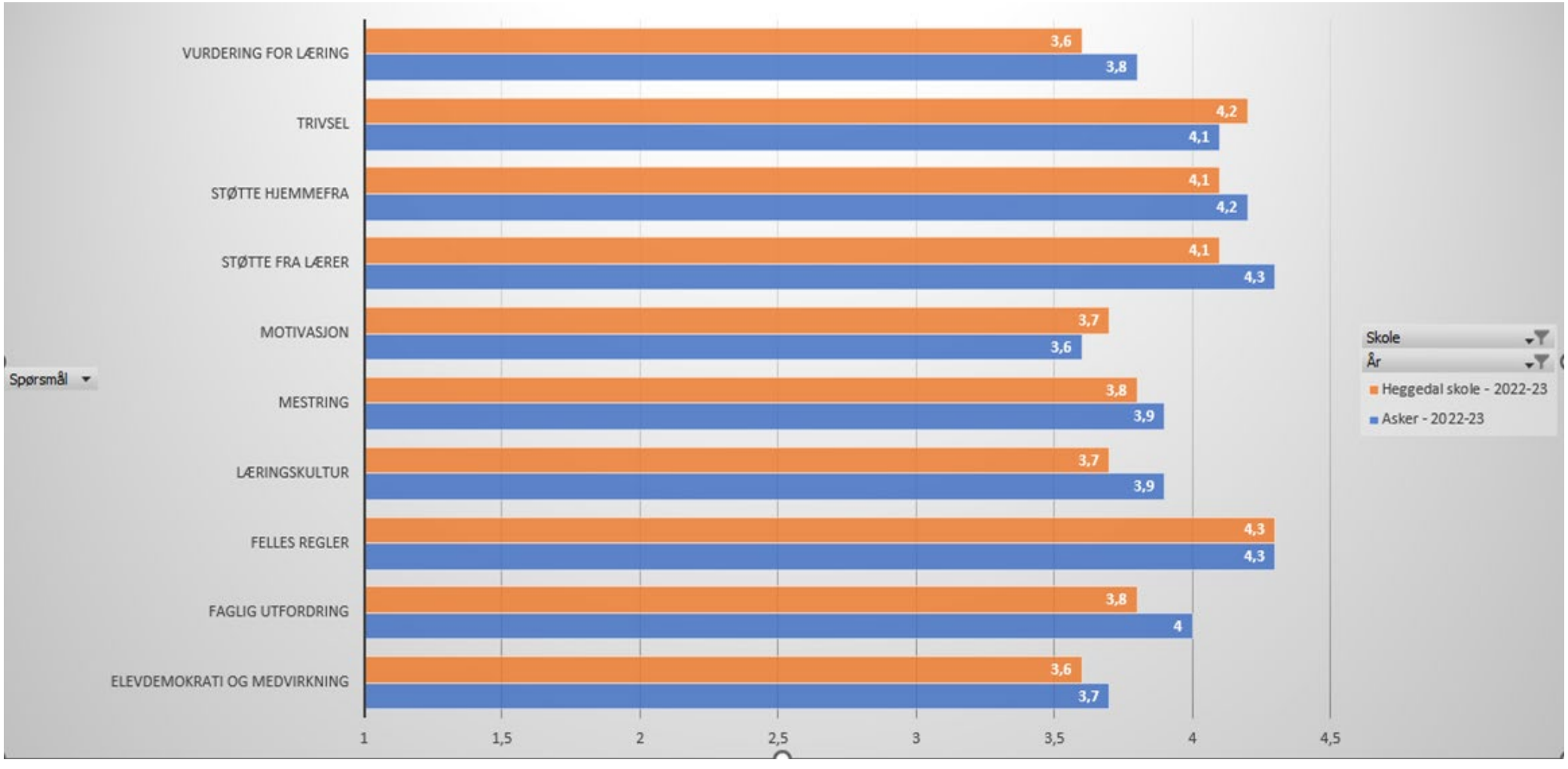

Elevundersøkelsen 5.trinn

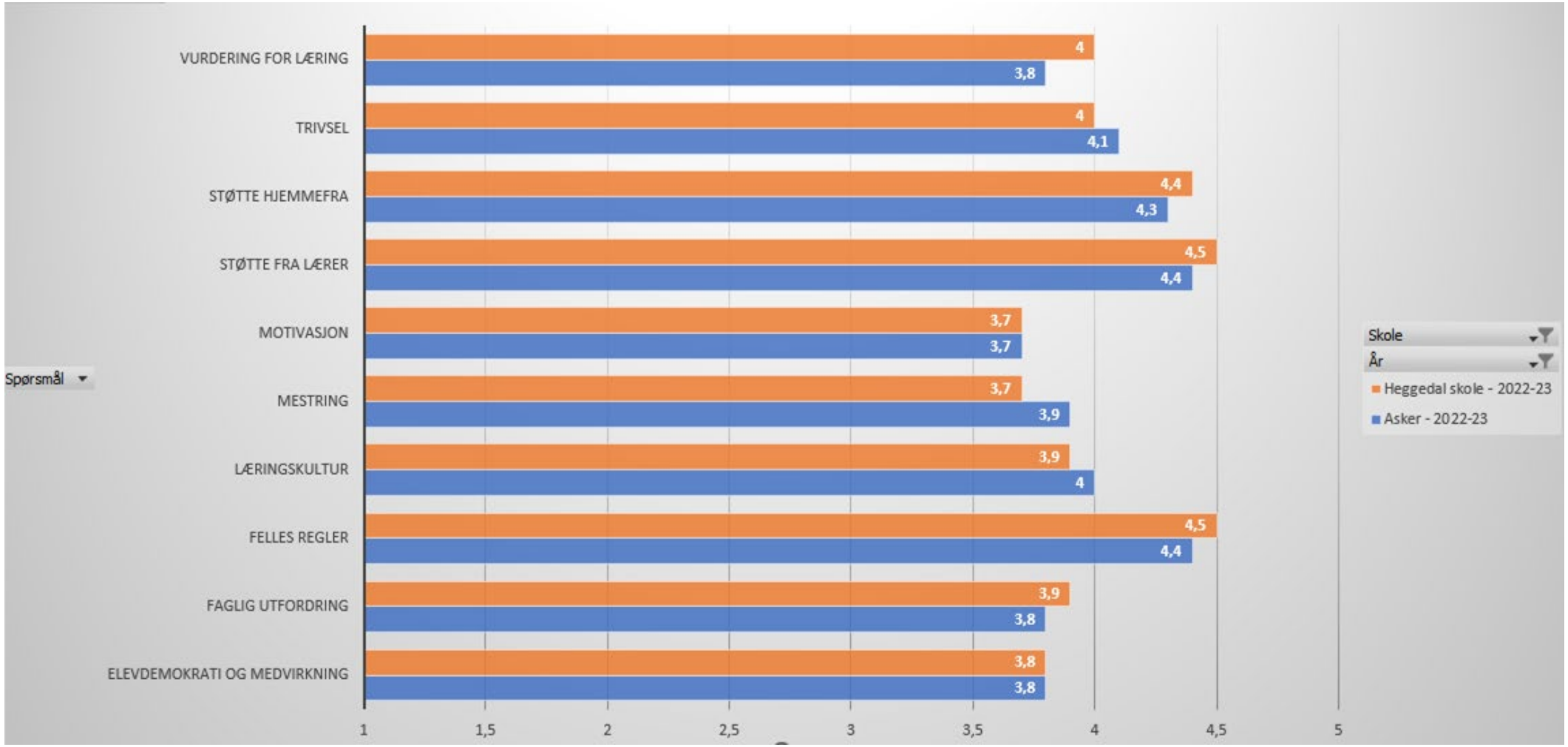

Foreldreundersøkelsen

Indekser

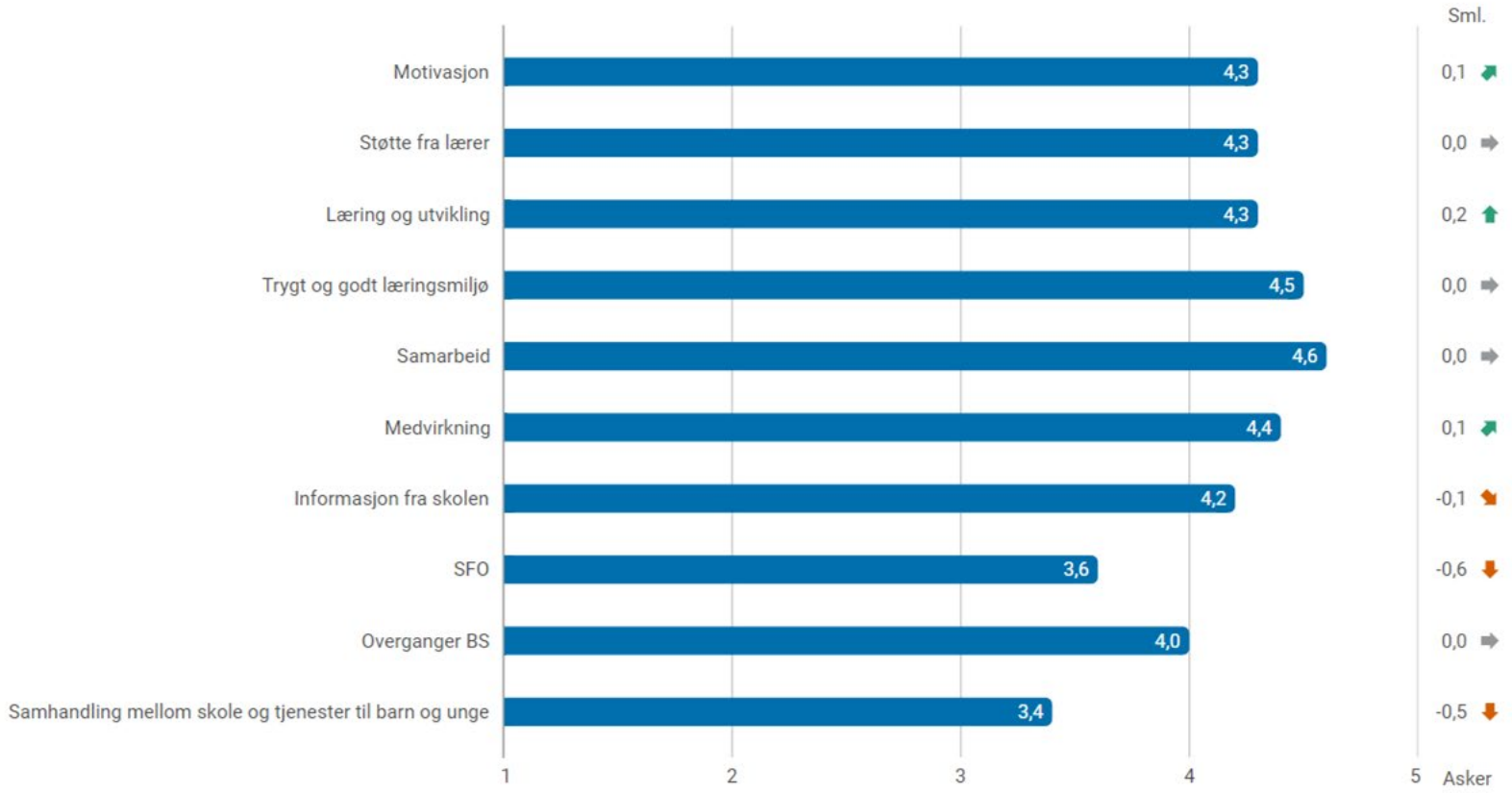

- Generelt fornøyd, gode resultater.

- Trygt og godt miljø, sammenheng med elevundersøkelsen.
- Utviklingspotensiale SFO.
- Mangel på helsesykepleier forrige skoleår.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Fornøyde med generelt gode resultater i år; over snitt i land og kommune, relativt stabile og stigende fra noen år tilbake

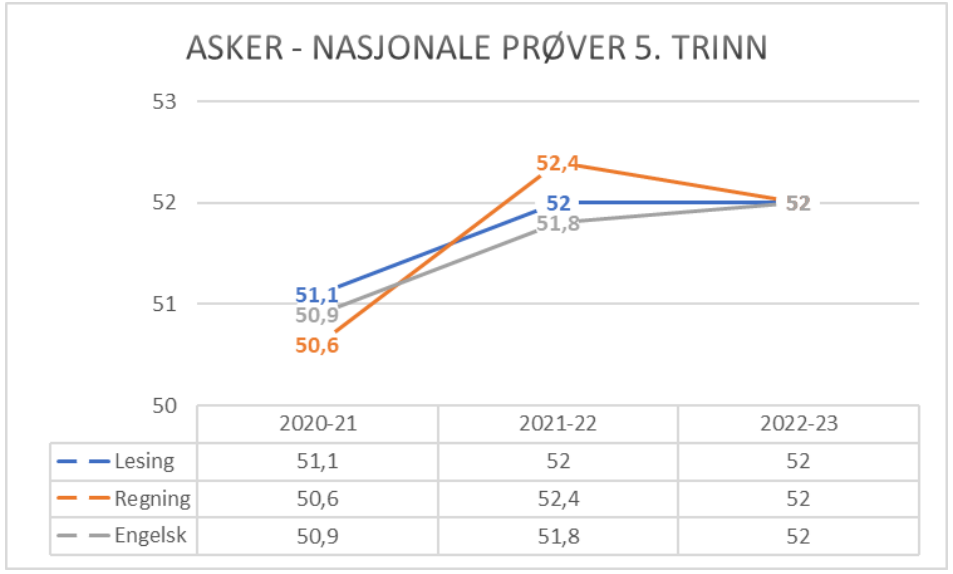

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

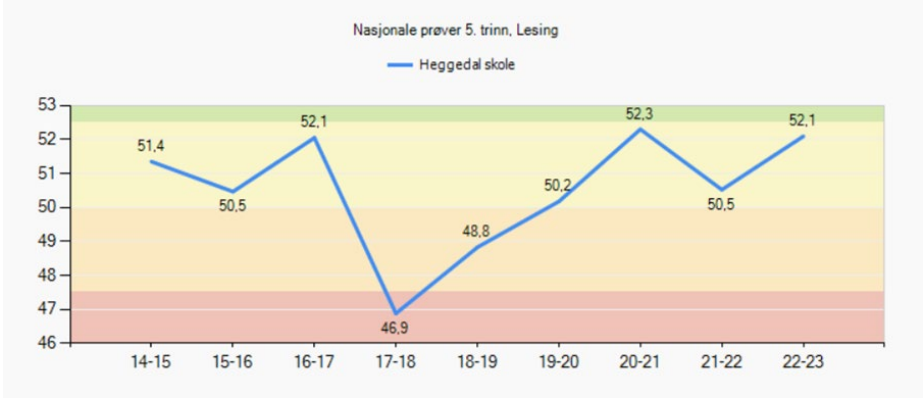

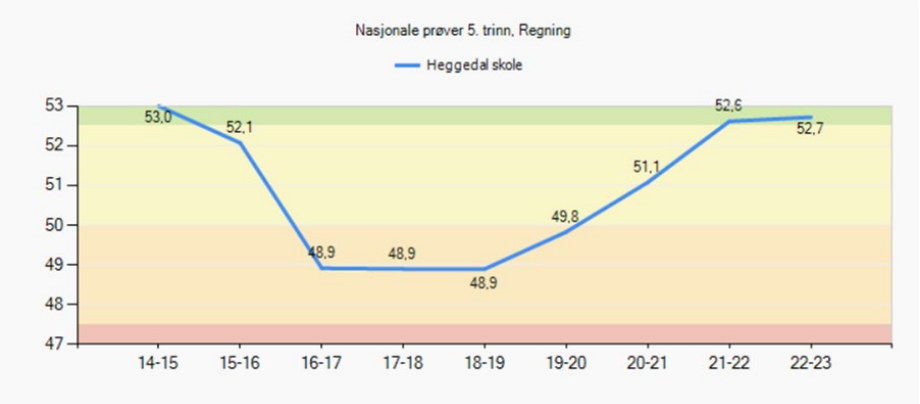

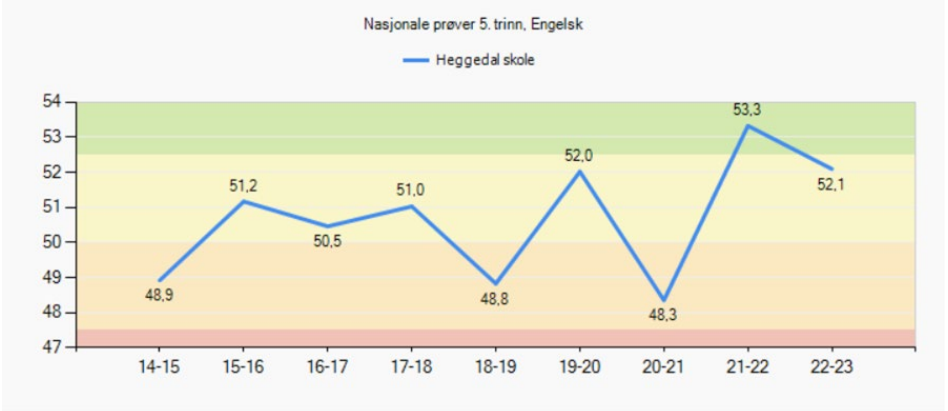

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Veldig fornøyde med engelsk, litt under der vi bør være på lesing og regning

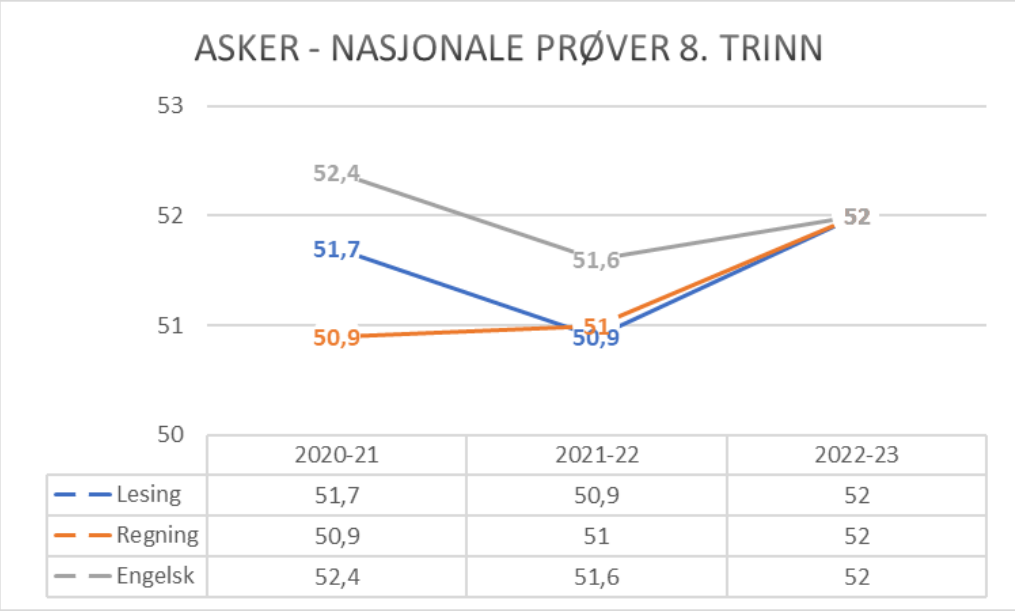

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

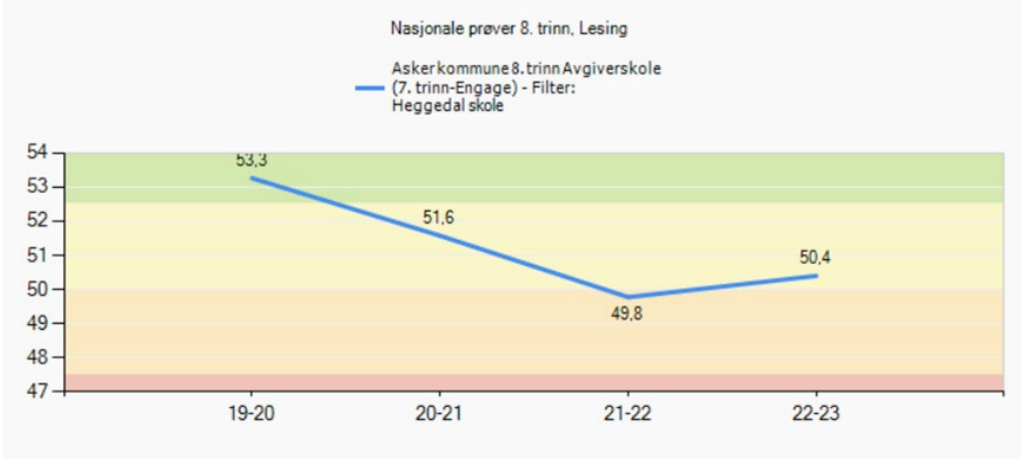

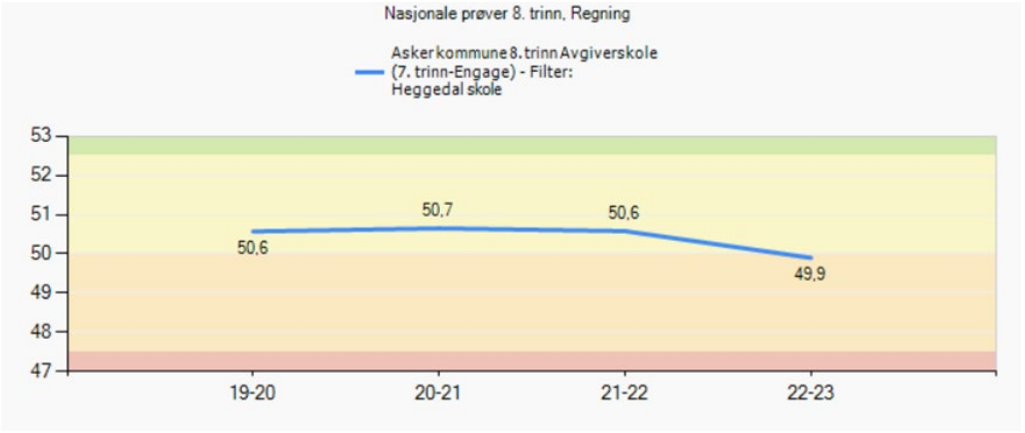

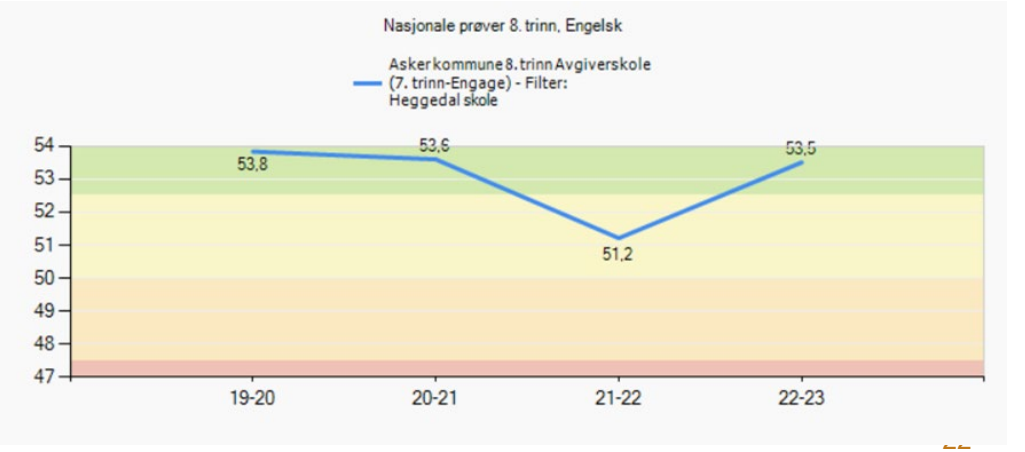

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid
I

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Samtale med foresatte og elever etter
  - NP. Vurdere egen tilpasning for elever som kommer i prøveklasse 1.
  - Resultater presenteres i FAU/SU
  - Planlagt resultatanalyse i utviklingstid våren 2023

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Ønsker å få til en samarbeid med ungdomsskole. Prosesser i gang.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,90 (snittet = 1,00)

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? OK

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Vi må først og fremst skape stabilitet for lærere som skal drive begynneropplæringen og intensivopplæringen.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Generelle arbeidet rundt undervisningspraksis/inkluderende undervisning ved skolen, mer elevmedvirkende retning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hofstad skole

vinter 2023

Trygghet, trivsel og læring

Fakta om Hofstad skole

Fakta	Antall
Elever:	344
Lærere:	23
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,1
Barn i SFO:	165
Ansatte SFO:	10 2 lærlinger 3 praksiselever

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
Vi har bidratt til en trygg og god overgang fra barnehage til skole. Vi har god dialog med foreldre i samarbeidet og tilbyr et variert tilbud tilpasset elevgruppen.
Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
Gi et variert tilbud, sikre barnets valg, forsøke å gjøre det attraktivt for 4 trinn.
I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
Vi har kultur, idrett,friluft som et ukentlig tilbud på alle basene, fast turdag tirsdager på alle basene slik at vi kan dra på tur sammen alle sammen. Tilbud om kultur SFO to dager i uken, med innslag av kreativitet og skaperglede, gårdsbesøk, teater(museum 4.trinn) Idretts SFO en dag i uken i gymsal, samt leker som skaper bevegelse og god lek hver dag,skøyter i holmenhallen for 2-4 trinn 5 uker denne vinteren. Vi serverer varm mat fire dager i uken, brødmat en dag, 4.trinn har matgrupper og vi har hjelpere på kjøkkenet, spiser inne.
Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
Styrkebasert opplæring, restart SFO dette året.Kompetanseheving i regi av kommunene er også en prioritet.
Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
Vi har et godt samarbeide om å tenke at barnet skal ha en helhetlig god hverdag gjennom hele dagen, aktiviteter som kan overføres fra skole til SFO, utvikle gode relasjoner, dele informasjon, trygge foreldre, gjennomføre samarbeidsmøter der fagarbeider er med, avsette tid til møter med skoleteamet og SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

- Vi har videreutviklet våre rutiner på viktige områder - og brukt tid på å implementere dette i fellesskapet vårt. Et av de viktige områdene for oss har vært kartleggingsplan, og systematikk omkring hvordan vi følger opp den faglige utviklingen til elevene og setter inn tiltak for å løfte dem som trenger det.

- Resultatene på Nasjonale prøver har ligget høyere de siste årene. Vi jobber strategisk med alle områdene av denne kartleggingen , fra det å trene elevene i sentrale ferdigheter som å lete etter svar i tekst, lese mellom linjene og å løse komplekse oppgaver med flere ledd.

- Vi har jobbet mye med læringsmiljø de to siste årene, både forebyggende og hatt lav terskel for å ha aktivitetsplaner. Opplever at vi har gode resultater når det gjelder å jobbe godt og langsiktig med aktivitetsplaner, god dialog med involverte aktører og vi ser at de fleste sakene får en løsning.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Forutsetningene for å lykkes - handler om fokus over tid og å sette av tid til å jobbe med fokusområdene på alle arenaer. Man må også tørre å ha tydelige mål og forventninger til hva vi skal oppnå sammen.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgangene fra barnehage til skole og barneskole til ungdomsskole er videreutviklet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Skolens IKT-team har jobbet aktivt gjennom hele året for å videreutvikle og veilede i bruken av P360.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Tydelige felles mål synliggjort i fokusmodell. Skolens egne ressursgrupper bidrar til å fellesøkter i en tydelig delingskultur (IKT-team, læringsmiljøteam)
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Lokalisering av teamrom slik at alle treffer og prater med kollegaer hver dag, tilrettelegging av samarbeid på tvers av trinnteam, ledelse som er tett på, tilgjengelige før og etter undervising for formell og uformell dialog.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Medvirkning for elever, men også for skolens ansatte. Aktive i valg av satsningsområder, utvikling av fellestid og systematisk evaluering av denne.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Kartleggingsplan og systematikk i oppfølging i etterkant av kartlegginger.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraft-fokus gjennom undervisning og prosjektarbeid

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Læringsmiljø: Alle ivaretar aktivitetsplikten på samme måte, meldinger kommer raskt frem. Handlingsplan er kjent og i aktiv bruk. Tett dialog med de ansatte og gode rutiner for å melde.

Økt skolebidrag fra Hofstad skole/støtte til elever under kritisk grense: Systematikk i oppfølging etter kartlegginger. Tredeling av store klasser, nivådelte kurs etter kartlegginger. Lesekurs og mer systematikk i oppfølging av lesing. Økt bruk av bibliotek.

Forsvarlig bemanning: Bemanne forsvarlig ut i fra elevenes behov i forbindelse med høyt langtidsfravær. Gi nødvendig støtte til lærere som står i krevende situasjoner. Øke kompetansen til Hofstad-laget.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Periodeplanlegging på trinnteam. Felles modell for planleggingen med "tips-lister" på sentrale områder fra LK20. Skolen skal fra høsten ha ny plan med fellesområder for hele skolen. Forberedelser til dette er startet sammen med personalet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er jobbet mye med og mange av prinsippene er implementert i læringsmiljøarbeidet.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Har fortsatt litt å gå på når det gjelder dette området.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Det er laget et temafag hos oss, kobling av fagene KRLE, samfunnsfag og naturfag. Det er laget tverrfaglige temaer for hele skoleni forbindelse med læringsmiljøarbeid.
Dybdelæring	Det ligger inne "tips-lister" i lærerteamenes periodeplaner.
Elevaktive arbeidsformer	Det ligger inne "tips-lister" i lærerteamenes periodeplaner.
Underveisvurdering	Det har vært jobbet med vurdering for læring, og det jobbes for tiden med å systematisere og gjøre noe felles omkring elevsamtaler/utviklingssamtaler.
Elevmedvirkning	Skolen har inneværende år jobbet med temaet - men vi har enda mer å gå på når det gjelder dialog med

Asker kommune

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,8%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	4,72%
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?**
- Det store potensialet når det gjelder ressursbesparelse er å undervise mer i grupper og tilpasset i klasserommet.
- Det er også spennende å se på bruken av fagarbeidere i kombinasjon med kontaktlærer/ressurslærer, hvordan disse kan spille hverandre gode.
- Vi ønsker også å utvikle oss på strategisk kursing på spesifikke områder, noe både elever med spesialpedagogisk tilbud og andre kan få glede av.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt: 1 time	1t
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3 år

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

- SNO i klassene - alle lærer sitt ansvar: Dette for å sette SNO mer i sammenheng med temaene klassene jobber med forøvrig.
- De fleste timene er lagt på trinnet. Kontaktlærere/faglærer har ansvar.

Vi har utviklingspotensiale når det gjelder å skrive elever med SNO ut av systemet og når det gjelder å sette SNO-prinsipper i system med tanke på hvordan det undervises i full klasse. Kontaktlærer skal kartlegge i Udir.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Skolen holder på å samle rutinebeskrivelser, tiltak og strukturer i et eget dokument for å bli enda mer systematiske på området. Vi jobber med å bruke modeller i arbeidet med fraværssaker som synliggjør utviklingen og sammenhengen i et og samme skjema.
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Vi opplever at i tilfeller der det er alvorlig ufrivillig skolefravær jobbes det strukturert og systematisk, men vi må bli gode på rutinene omkring gråsonetilfellene. Der holder vi på med å utvikle systematikk.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Skolen har potensiale til å få til mer innenfor tilpasset opplæring, spesielt med fokus på variasjon av metoder/undervisning, effektiv bruk av uteskole, systematisk bruk av fysisk aktiv læring. Planlegging ut i fra elevene i egen gruppe.

- Gi mulighet til delinger av våre store klasser i to grupper der vi har mulighet til det. Tilpasse til elevgruppene innenfor dette handlingsrommet.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - Resultater og analyse ligger her
  - Skolen har hatt positiv utvikling på området **"Nasjonale prøver"** de siste årene. Nå er vi endelig oppe med de beste skolene i Asker, der Hofstad skole bør ligge.
  - På **Foreldreundersøkelsen** strever vi fortsatt med svarprosenten, og vi ligger fortsatt litt under Askersnitt - men vi skårer over snitt når det gjelder å agere raskt og å bli møtt på en vennlig og hyggelig måte av skolens ledelse og personale.
  - På **Elevundersøkelsen** har vi strålende besvarelse på 6.trinn, som ligger over Askersnitt, også 5.trinn leverer bra her, mens 7.trinn trekker litt ned.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her (skal vi legge inn slide fra elevundersøkelsen også?)
  - **Foreldreundersøkelsen;** Skolen har ambisjoner om å skåre bedre på foreldreundersøkelsen og også om å øke svarprosenten ytterligere. Mange av besvarelsene ligger under Asker-snitt
  - På **Elevundersøkelsen** skårer skolen godt på 5. og 6.trinn, men samlet sett ligger vi fortsatt noe under på mange av områdene. Ambisjonen er å heve oss, spesielle fokusområder for oss er fortsatt læringsmiljø, læringskultur og motivasjon/medvirkning. Vi å ønsker å heve samlet resultat for Hofstad skole.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  Undervisningen på Hofstad preges av prinsippene i LK20
  Felles forståelse for elevmevirkning og elevaktive arbeidsformer, felles periodeplaner, plangruppe

  Elevene på Hofstad opplever tilpasset opplæring på sitt nivå
  Justere spes.ped.organisering, systematisk oppfølging av resultater, styrke lese- og skriveopplæringen.

  Elevene på Hofstad skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø
  Implementere/slå sammen Palsplan med ny periodeplan, dele mer av læringsmiljøarbeid systematisk på ukeplaner, fokus på godt tilsyn

  Resultatmål: Fortsatt gode resultater på Nasjonale prøver, forbedre og øke resultatene på Elevundersøkelsen og Nasjonale prøver. Øke nærvær, få lavere sykefravær.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Hofstad skole 22/23

Elevundersøkelsen 2022 – om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?** Rutinene er lagt inn i en handlingsplan mot mobbing som tas jevnlig frem i fellestiden. Det er også rutine for team med ledelsen med elevgjennomgang på trinn.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Det minnes på i aktuelle arenaer at både foresatte, ansatte og elevene selv må melde fra dersom man ikke har et trygt og godt skolemiljø. Lærere og ansatte kan også melde saker til SIM-team - som kan drøftes der.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?** Klassetrivsel tas i forkant av utviklingsamtaler, der man tar opp dialogen videre på aktuelle områder. Trinnteamene drøfter eventuelle justeringer - og klassene har egen ukentlig læringsmiljøtime.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Vi har ukentlige SIM-team med gjennomgang av elever som trenger ekstra bistand i forbindelse med læringsmiljø.

Elevundersøkelsen

- **Kommenter utviklingen:** Det er forskjeller fra trinn til trinn. 5.trinn gjør det forholdsvis godt, 6.trinn gjør det strålende og på 7.trinn har man noe lavere resultater enn man kunne ønska.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** Resultatene på hvert trinn tas opp på foreldremøtet, samlede resultater tas opp sammen med FAU og det diskuteres med Elevråd som tar med konkrete tanker og tips som drøftes i SU.

- **Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?** Vi har elevmedvirkning/motivasjon og aktive elevformer på agendaen i utviklingsarbeidet. Vi har refleksjon, økter med ulike metoder og delingsøkter på agendaen. Kommende tirsdag har vi resultatcafe

- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?** Fortsette fokuset inn mot felles periodeplanlegging, fortsatte “tips-lister” og deling.av god praksis. Det hadde vært spennende å forsøke kollegaveiledning/besøke hverandre.

- I **hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?** Det er en felles forståelse omkring begrepets omfang og betydning, men det er ulikt i hvor stor grad man mestrer å få det til i praksis, spesielt når det gjelder håndtering av elever med utagerende atferd.

Elevundersøkelsen 7. trinn

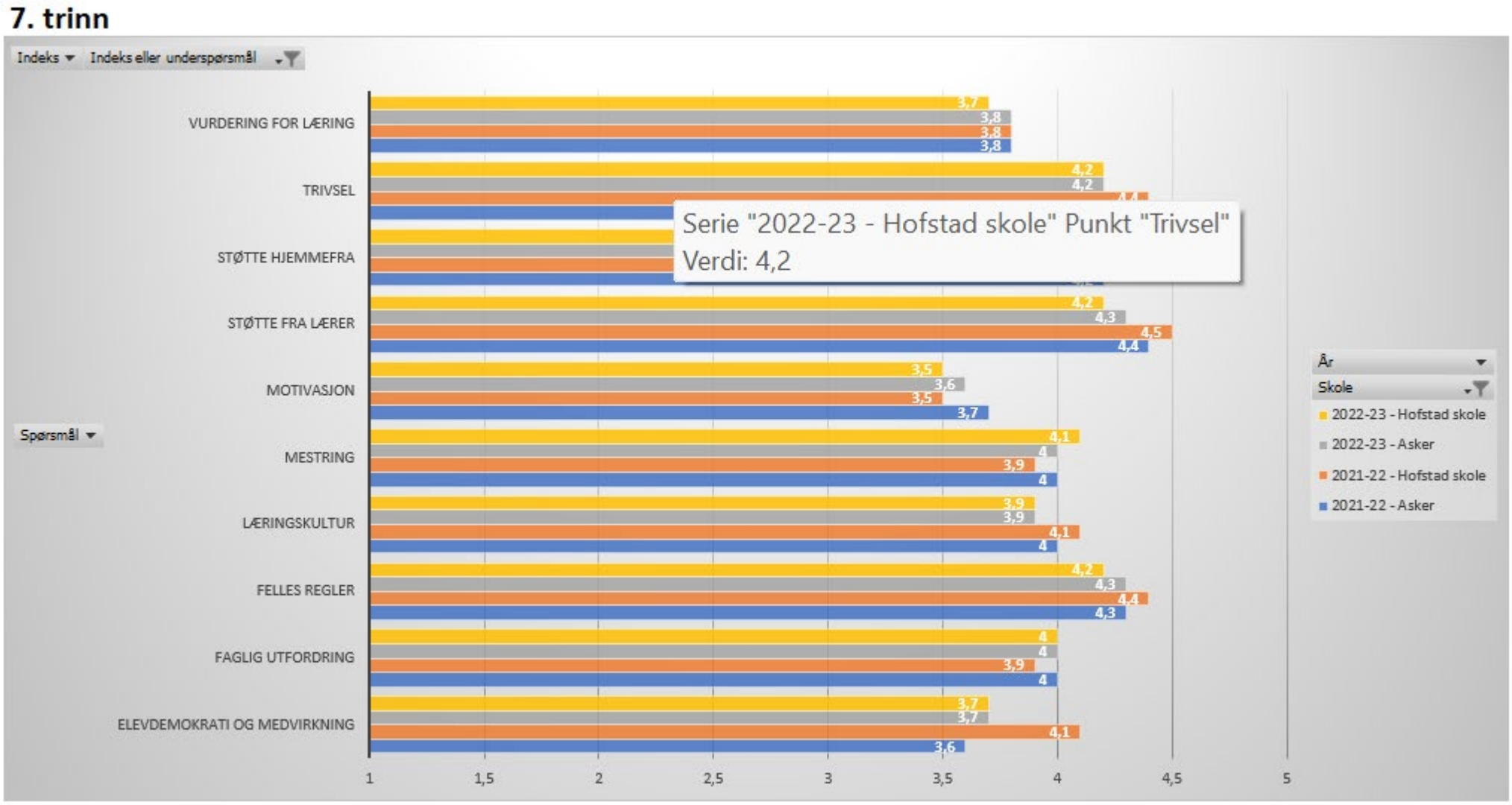

Elevundersøkelsen 6. trinn

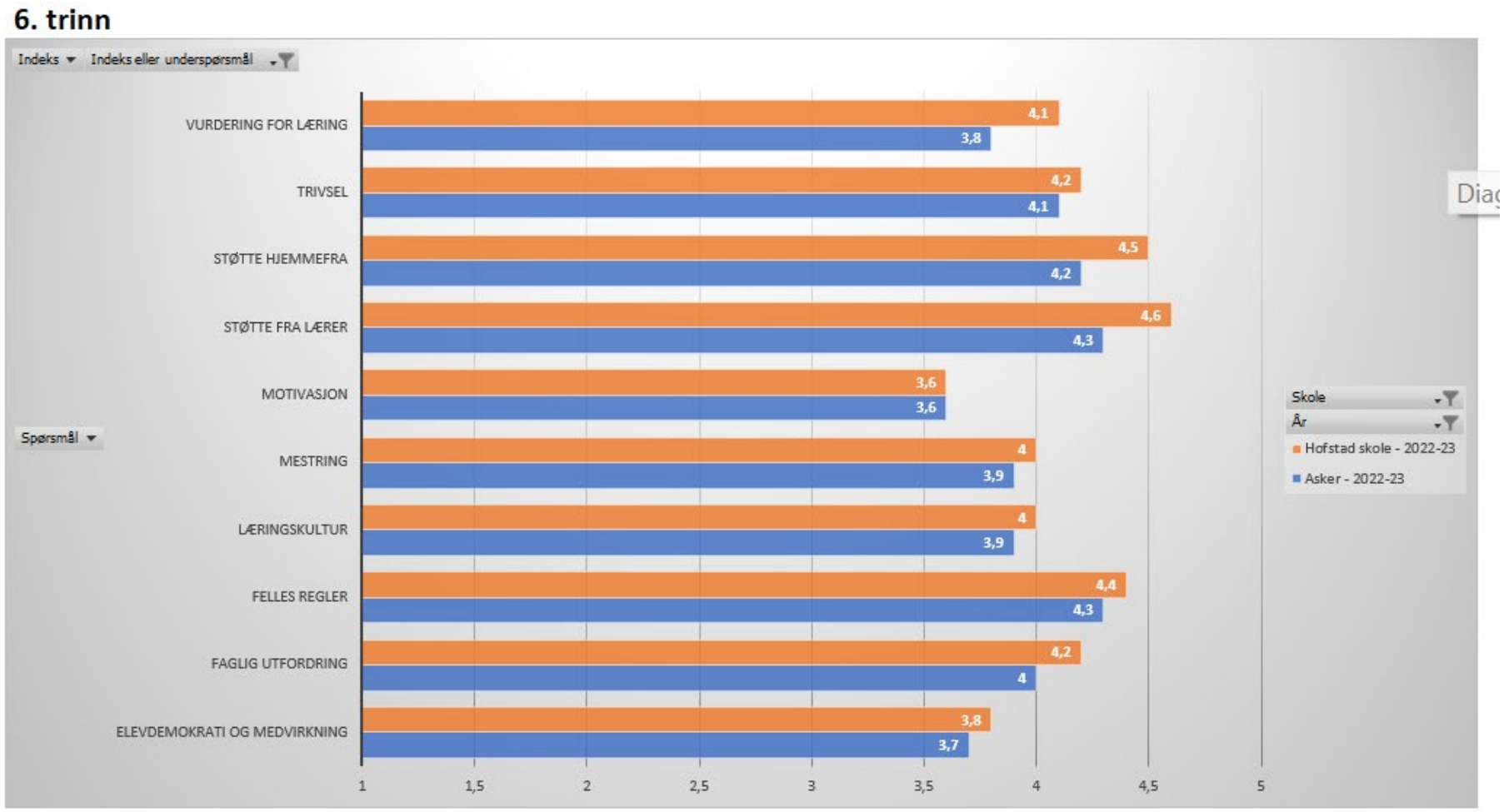

Elevundersøkelsen 5. trinn

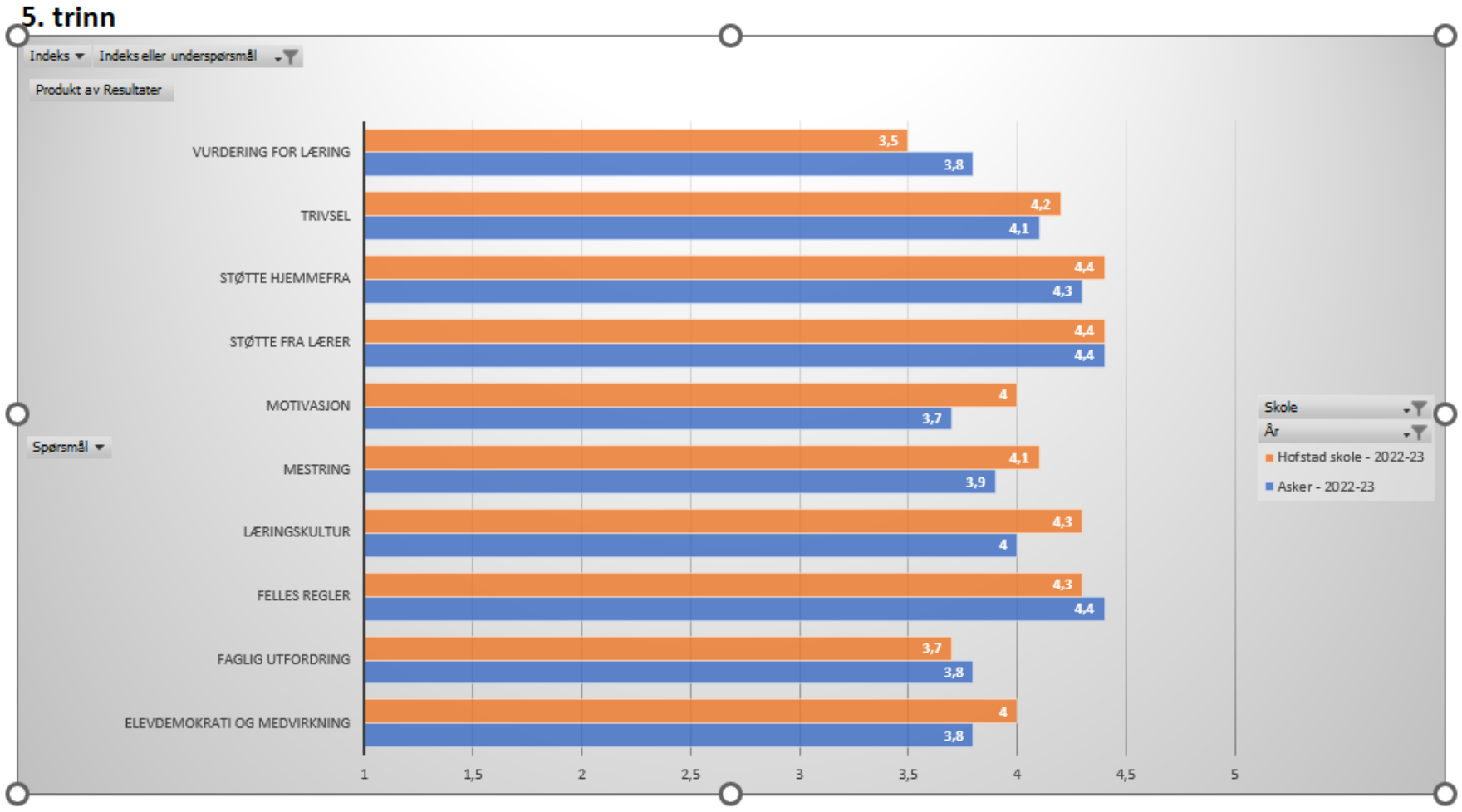

Foreldreundersøkelsen

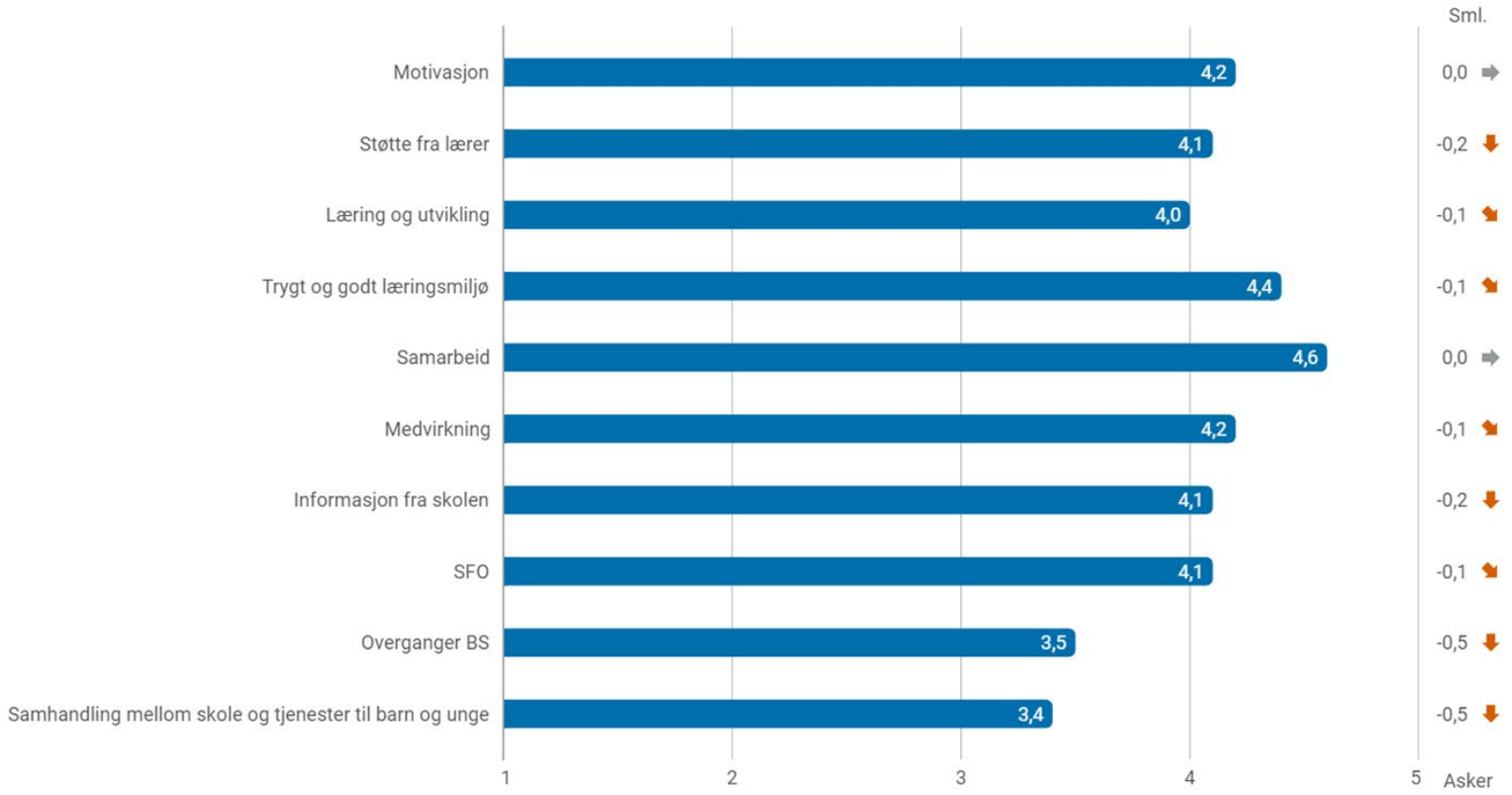

- **Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?**

-Fokus spesielt på at vi klarer å sette inn tiltak og hjelpe den enkelte elev videre.

- Både samhandling med andre samarbeidspartnere og overganger er noe våre foresatte trenger å se gode resultater av.

- Vi må også tørre å se på hva som er viktig med tanke på at man skal oppleve seg som sett/støttet av lærere.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen? Tidlig innsats
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Det er satt inn styrking som tolærer, flerdelte grupper. På 1.trinn har vi "På sporet", forsterket leseopplegg som går rett etter skoletid.

Oppover i klassene forsøker vi å sette inn tiltak i etterkant av kartlegginger. Her har vi økt potensiale til å få til mer nå som vi er blitt flere i ledelsen - som kan bidra på kursing.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

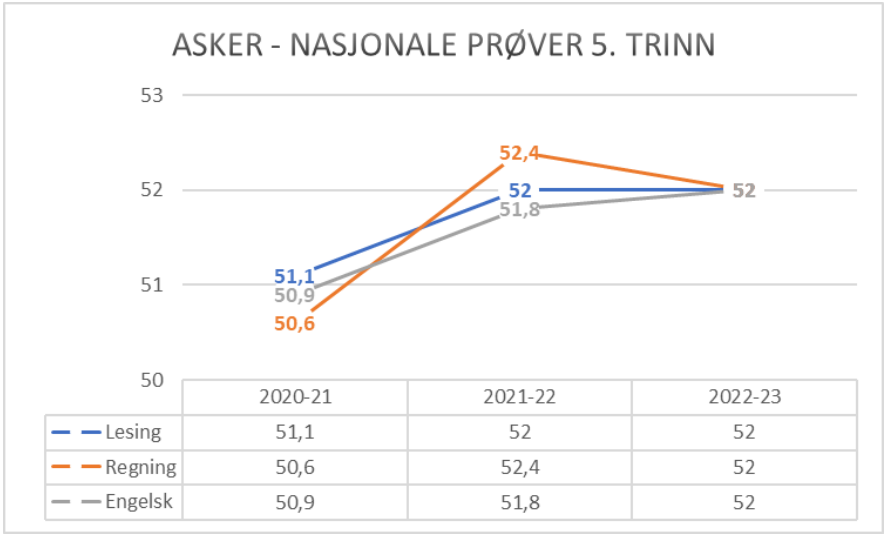

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

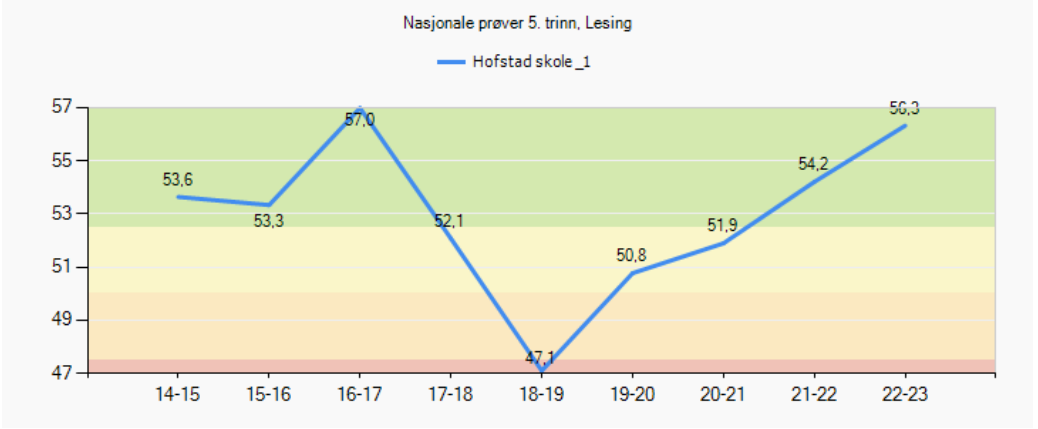

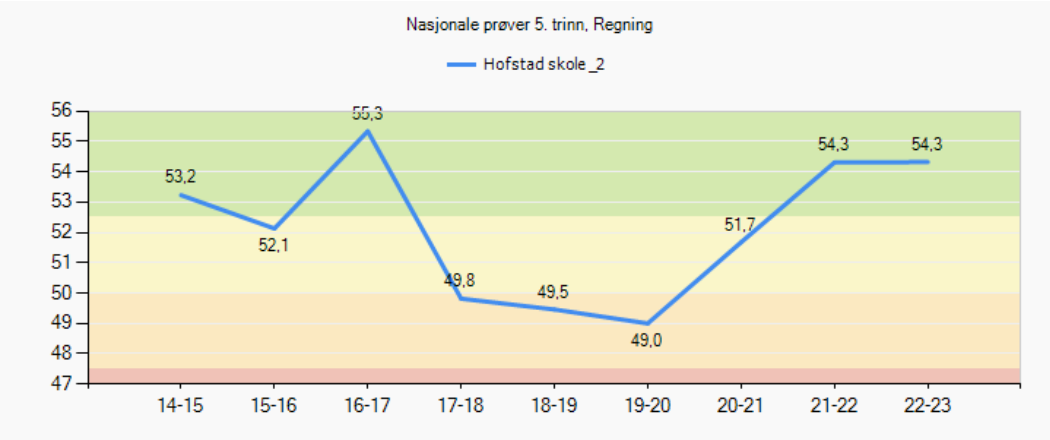

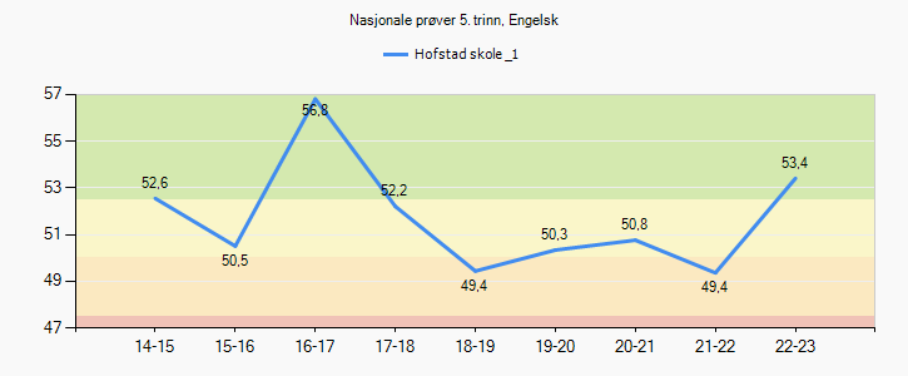

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** Gjennom foreldremøter, Elevråd, FAU og i SU

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?** Det er lagt inn på planen for sonemøter at vi skal ha dialog omkring temaet.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,8

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?** Det nærmer seg rett nivå når det gjelder nasjonale prøver

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?** Vi vil videreutvikle kursing i etterkant av kartlegginger

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?** Vi fortsetter å jobbe med målene i skolens utviklingsplan.på alle trinn. Vi fortsetter å jobbe med skolens systematiske plan for gjennomføring av nasjonale prøver.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hovedgården ungdomsskole, 24. januar 2023

Skolens visjon

En arena for mestring - kompetanse for morgendagen

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	230
Lærere:	23
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,5/20,2

Bild

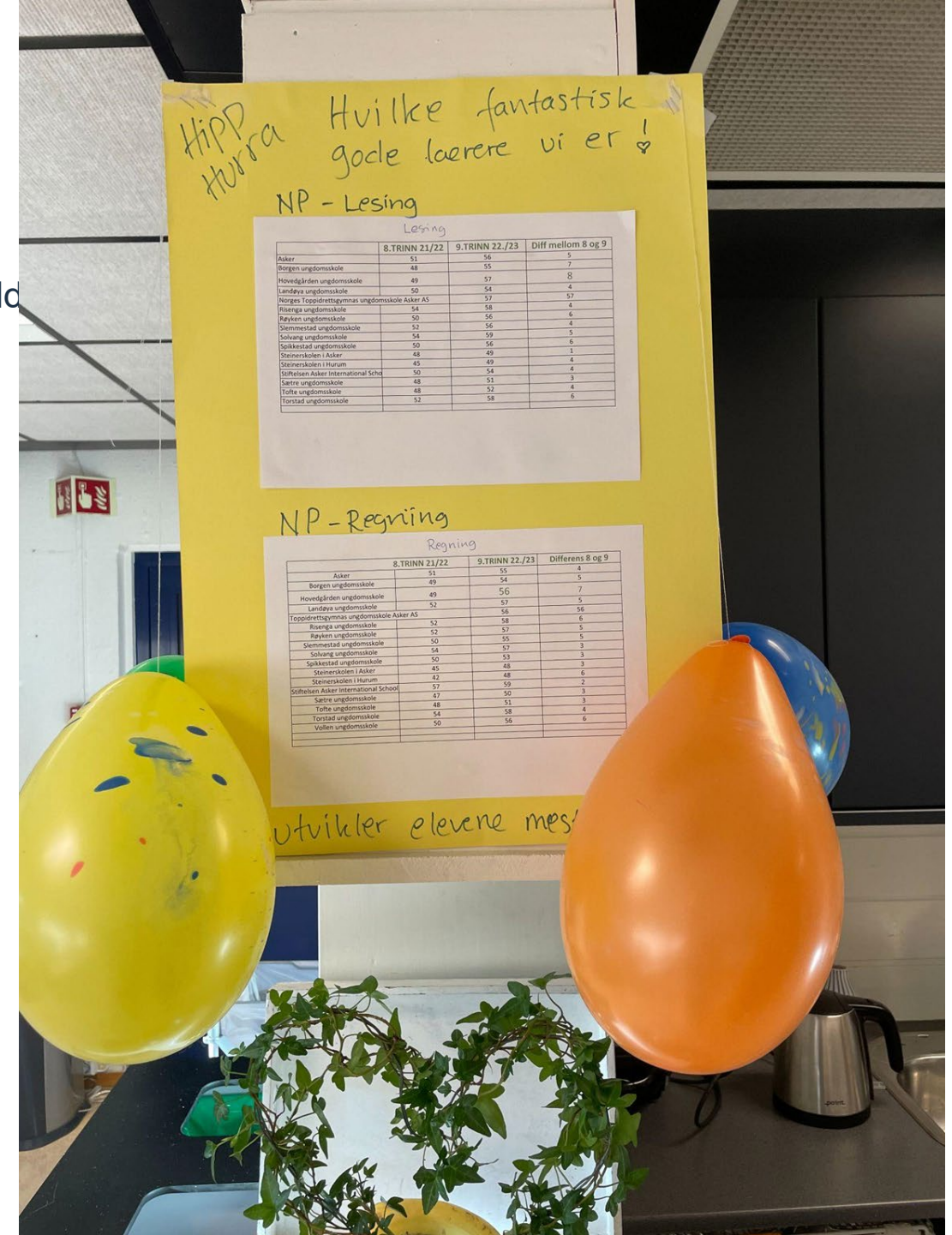

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Utvikling over tid (8.-9.trinn) NP- lesing og regning
- Godt arbeid i utviklingstid med læringsløype, Folkehelse og livsmestring, kompetansepakke Trygt og godt skolemiljø
- Elevmedvirkning i planer og i praksis

- Vi har arbeidet systematisk over tid med grunnleggende ferdighetene regning og lesing.Gode læringløyper fra kommunalt hold - gode utviklingstider med faglig påfyll og praktiske påvirkning av klasseromspraksis.
- God plan for utviklingstidene som har gitt oss retning og fokus.
- Sosiallærere på hvert trinn som kjenner elevene og er tett på

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Koordinering, samarbeid og samhandling med hjelpeapparatet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger standardene i SIMPLI Alle bruker P360
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kurs etter behovsanalyse: Læringsløype og kompetansepakke skaper gode utviklingstider
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Kantine, felles aktiviteter, læringspartner og samarbeidslæring, gode midttimeaktiviteter, turneringer, allmøter, sosilalærer +++
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Forkningsbaserte intensive lesekurs. Intensivt arbeid med grunnleggende ferdigheter på 8. trinn. Rektor sitter i styret i Innbyggertorget ++ Tett kontakt med historielaget som har oppdrag på skolen.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett på faglig og sosialt. Kartlegging og analysekompetanse-Sosiallærere og kontaktlærere.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Kompetansepakke i Folkehelse og livsmestring, fokus på dette i utviklingstid og undervisning.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Elever får ikke tilstrekkelig hjelp grunnet mangel på ressurser til tider
- Elever får ikke hjelp i tide - ventetid hos BUP og PPT prosjektstilling av psykolog
- IKT-
  - datasikkerhet,blant elevene
  - tungrodde administrative programmer spesielt p360- bruk og overføring av elevinfo
  - relevans av de programmer som kommunen tilbyr pedagogisk

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles gjennomgang og oppstart på plandager med oppfølging i begynnelsen av semesteret. Bruker skjema for Frihetsgrader for å sikre progresjon i elevmedvirkning.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Læringsløype i Folkehelse og livsmestring.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Implementeres i planleggingsverktøyet, elevene vet veien vi skal
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Gjennomgang av tverrfaglige tema før sommeren, med overføring mellom trinn.
Dybdelæring	Flere innfallsvinkler og metoder i undervisning, er i tema over lengre perioder enn tidligere.
Elevaktive arbeidsformer	Samarbeidslæring, gruppearbeid, prosjektarbeid - f. eks 9. trinnsprosjekt med foreldrekveld. Elevene får velge metode og tema for fordypningsområder.
Underveisvurdering	Kameratvurdering, prosessvurdering, egenvurdering
Elevmedvirkning	Fokusområde i utviklingstid, se tidligere omtaler, gode elevrådsmøter. Kort vei for elever til de voksne. Gode relasjoner.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,86%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	7,86%
• Andel i gruppe:	
• Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  Videreutvikle samhandling faglærer/spes.ped
  Hvordan jobbe spesialpedagogisk og allmenpedagogisk med elever som grenser til lettere PU og i stor grad strever med hukommelse og fokus.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år om gangen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  Godt!
  Elevene får mye skreddersydd hjelp i alle fag. Læreren følger opp på tvers av fag.
  Øver i forkant av f.eks mat og helse timer for å få mestringsfølelse i timene. Tilpasser stoff til prøver.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*

  Ja!

  Foreldre som en viktig samarbeidspartner. Tett samarbeid med PPT ved Marianne Ennals og lokal pp-rådgiver. Tett samarbeid med BFT.

  Vi har tett dialog med foreldre, men også direkte kontakt med elev via SMS. Lav terskel til å tilpasse og skreddersy ordninger som gjør at eleven kan være med å påvirke de tiltak som settes inn.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Varierende, får ikke til ønsket endring for alle

  Dette er avhengig av tett og godt samarbeid med foresatte

  Helsesykepleier har ofte en nøkkelrolle

  Eksterne hjelpeinstanser, som PPT, fastlege, BUP, BFT snakker ikke alltid så godt sammen, eleven og familien kan bli kasteball.

  Skolen blir koordinator for for noe som ofte er veldig stort og omfatter mange instanser.

  Tidkrevende og ressurskrevende

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- videreutvikle systematikk i tiltak som vi ser fungerer. f. eks bruk av GF timer på 8. trinn, kartlegging, kurs på leksehjelp +++
- sikre kvalitet i overføring mellom trinn
- Oppgaveutforming som gir rom for besvarelse på mange nivåer, undervisningsopplegg som aktiverer elevene, møte med oppgaver på ulike nivåer
- Assistenter som hjelper elevene til å mestre, jobbing i kantina

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- ❖ Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

- Nasjonale prøver
- Foreldreundersøkelsen
- Elevundersøkelsen viser at elever og lærere har gode relasjoner. Elevene er trygge på de voksne. Den viser også at de er trygge på hverandre, høy trivsel og lite mobbing.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

- Motivasjon for læring, se kommende lysbilder. Vi ligger ikke under Asker, men har høyere forventninger i forhold til hvordan vi jobber inn mot elevene.
- Vurdering for læring- når det gjelder å forklare hvorfor og hva som skal gjøres og elevmedvirkning. Bedre i år, men lavere enn forventet.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- ❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
- Folkehelse og livsmestring- læringsløype
- Bli gode på anerkjennende og styrkesamtaler
- Trygt og godt skolemiljø- kompetansepakke
- Elevmedvirkning som et motivasjonsfremmende tiltak - som et tillegg i hver periodeplan

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Dette gjør vi ved hvert skolestart og repeterer gjennom skoleåret. Trinnene har det på agendaen hver uke.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Lærerne er informert om viktigheten av å varlse, de kommer fortsatt ofte å sier ifra. Ledelsen ønsker at det gjøres skriftlig og vi gjør det ofte sammen.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  - Sosiogram mellom elever og mellom elev/lærer. Brukes i elevsamtaler og for å avdekke mobbing.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Tidligere gruppen for SIM er avviklet grunnet at deltakene har sluttet. Nå er det ledelsenssom utgjør SIM sammen

Elevundersøkelsen 8.trinn

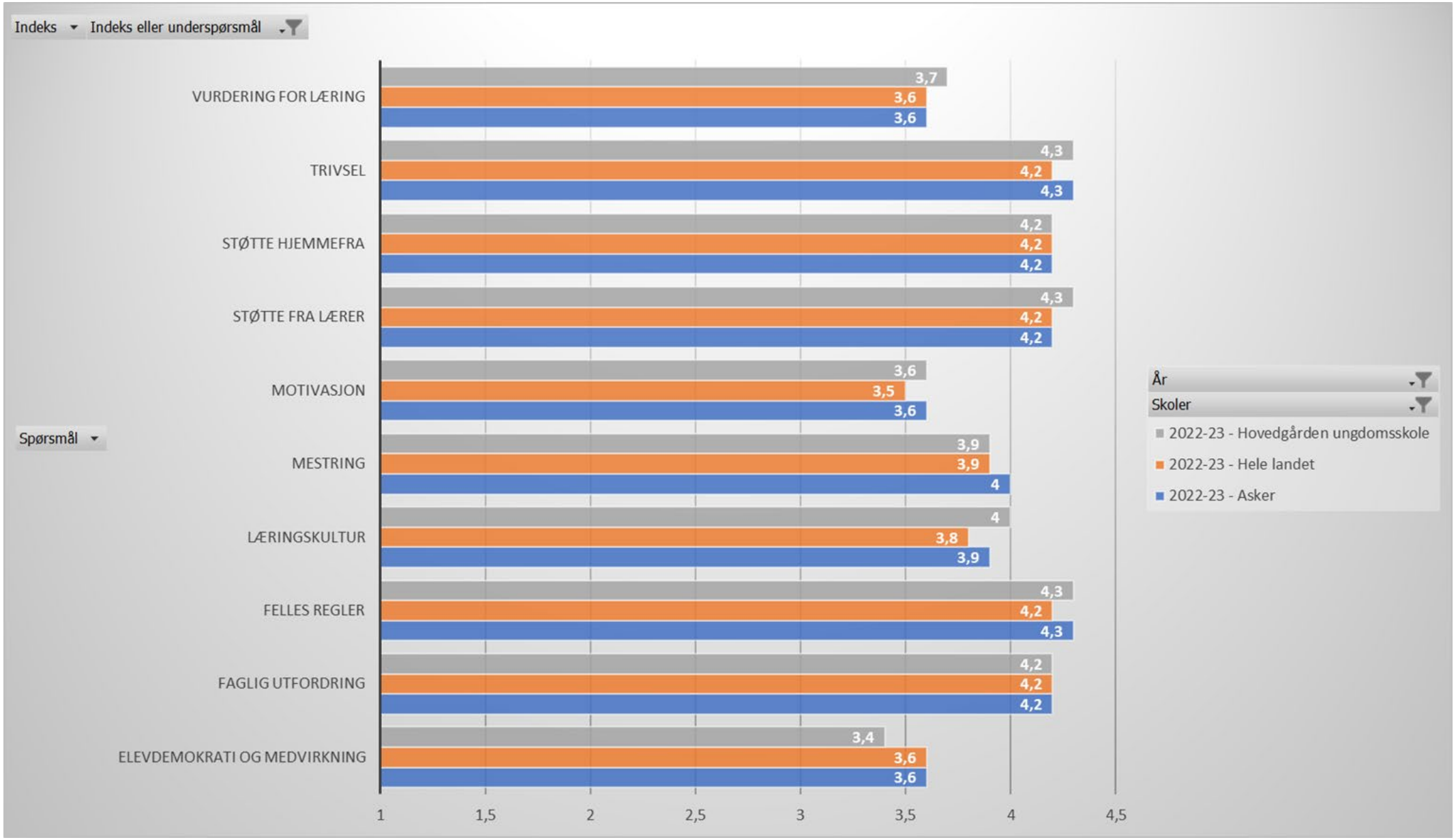

Elevundersøkelsen 9.trinn

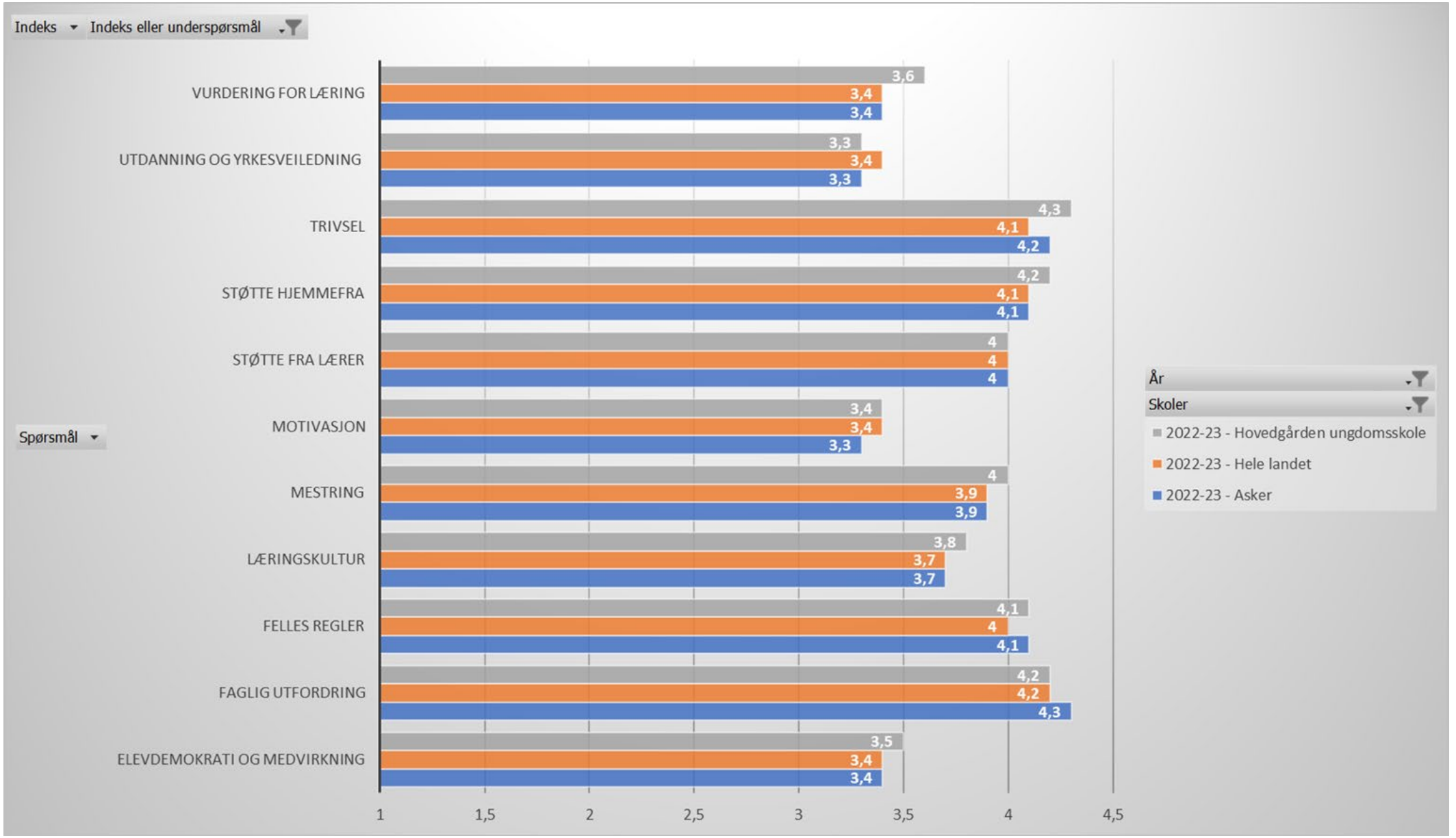

Elevundersøkelsen 10.trinn

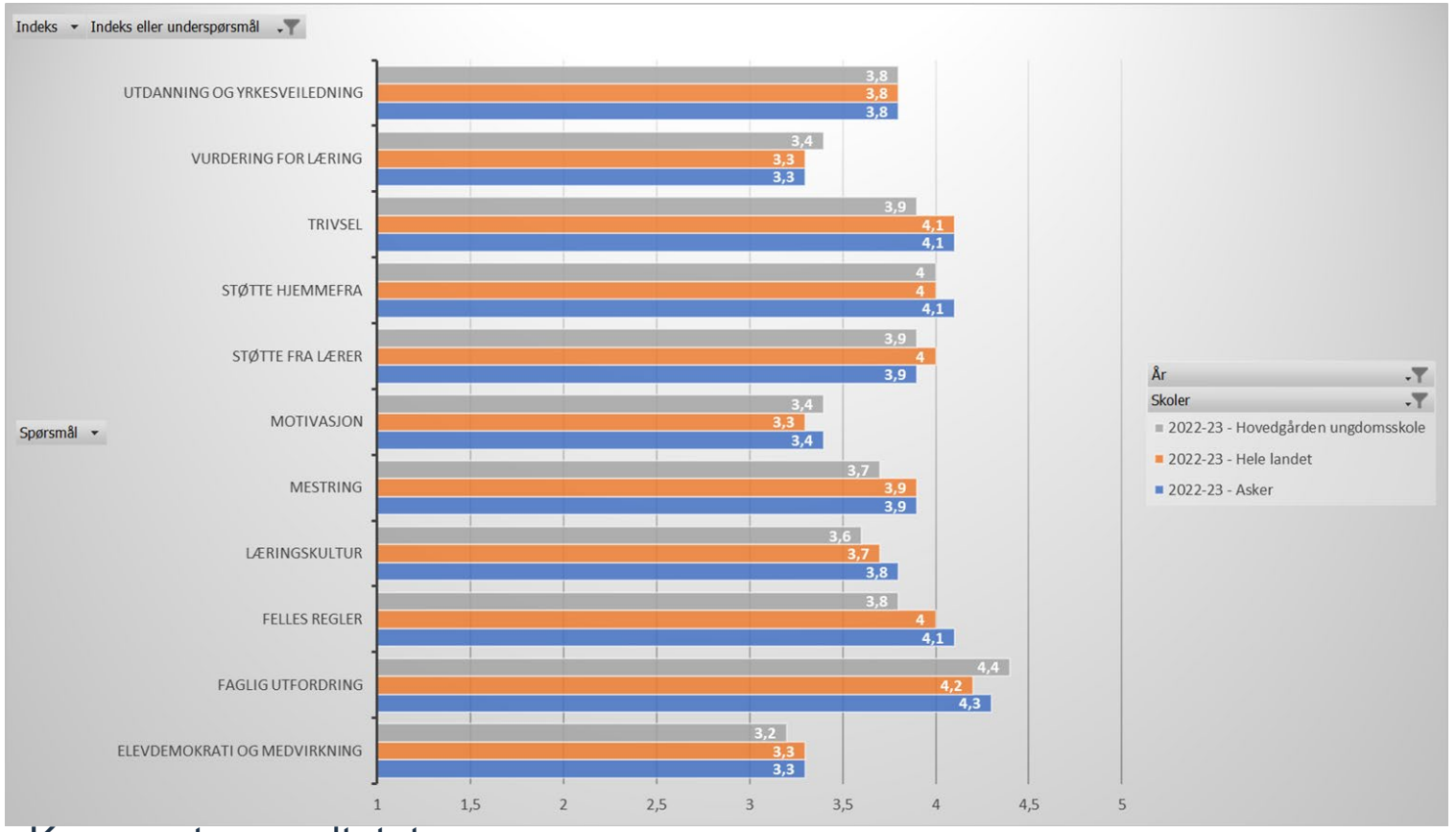

- Kommenter resultatet
- Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?
- Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?

Foreldreundersøkelsen

Indekser

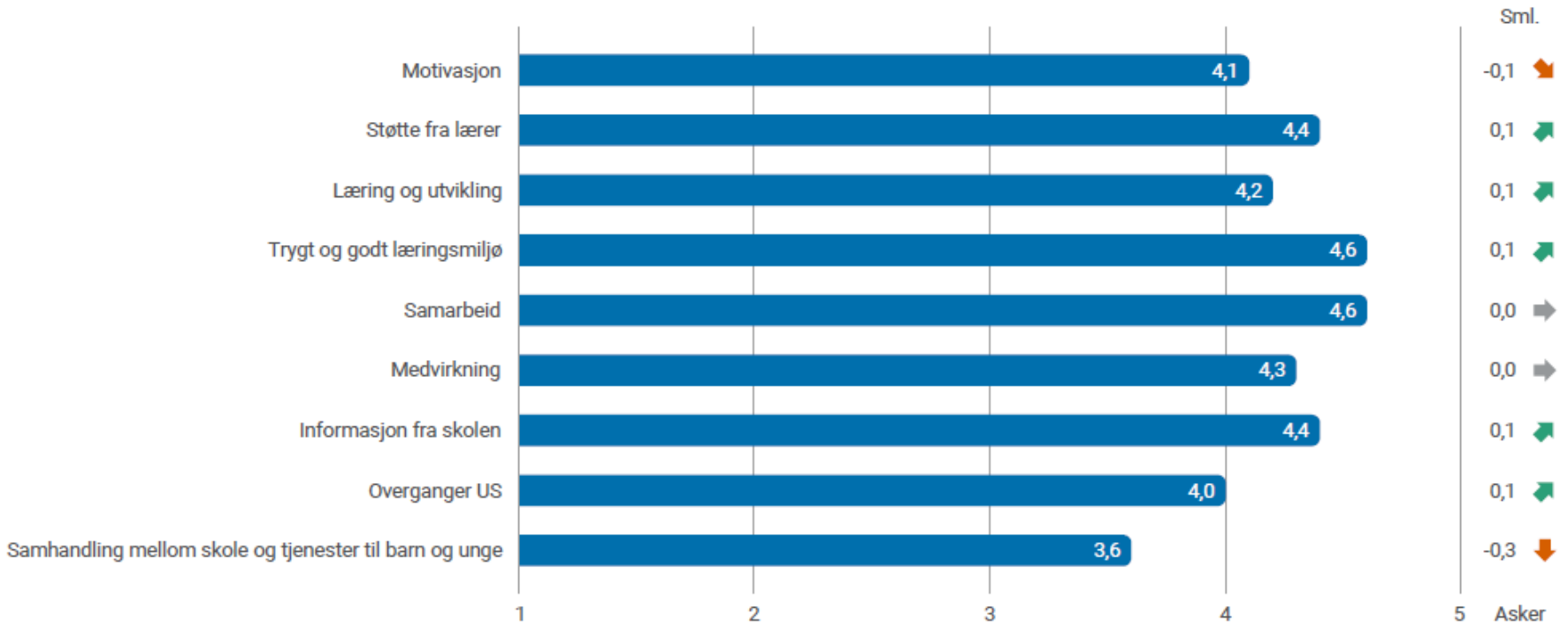

- Vi kjenner oss igjen i tallene. Tror foreldrene er litt mer motiverte på sine barns vegner.
- Både elever og foreldre føler de får god støtte av lærerne.
- Vi har hatt som mål å gi mer og bedre informasjon til foreldrene. Vi er stolte over at foreldrene scorer oss så høyt på samarbeid.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

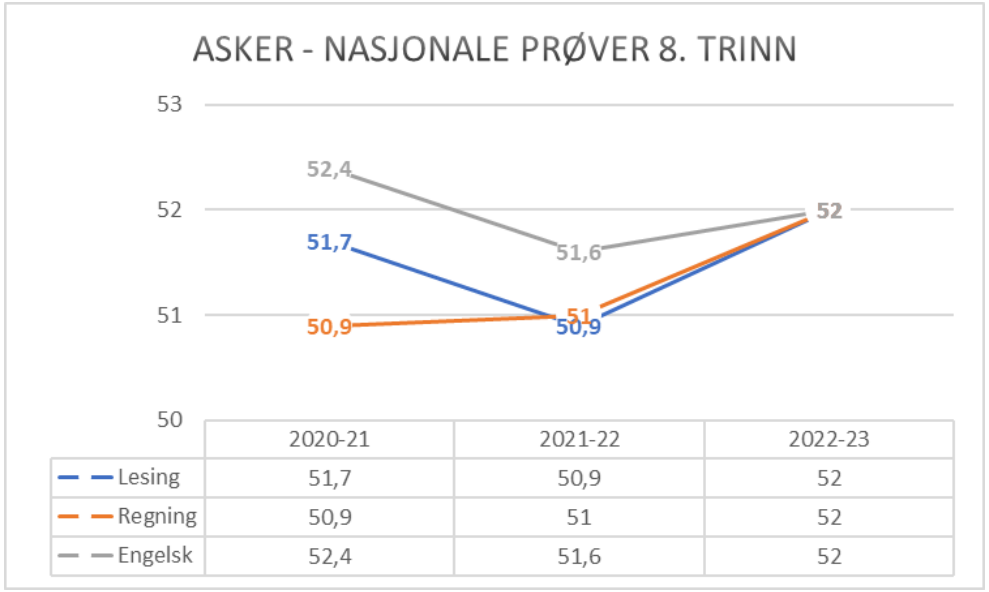

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

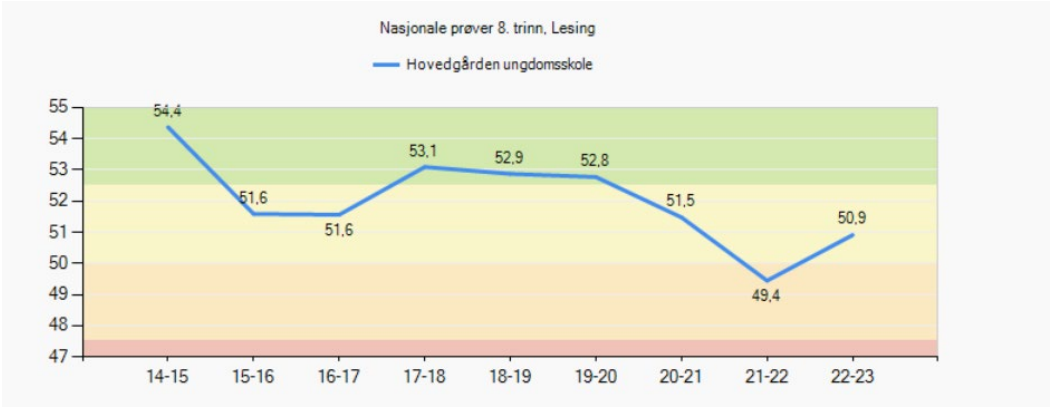

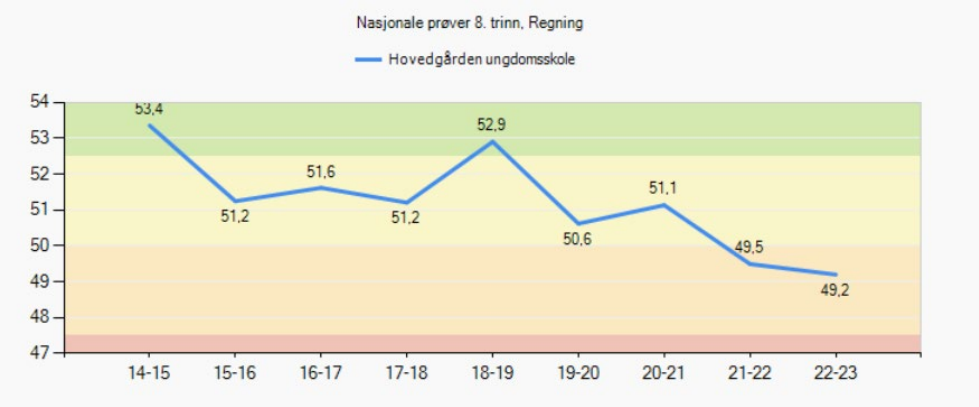

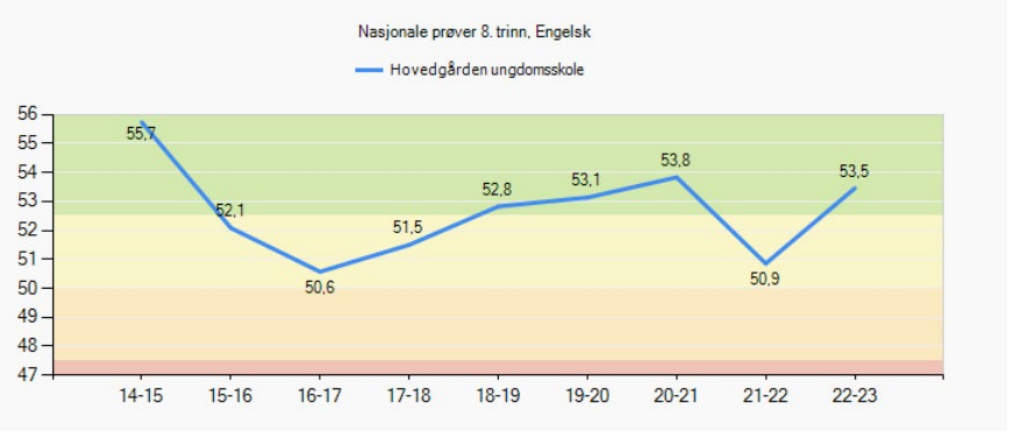

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

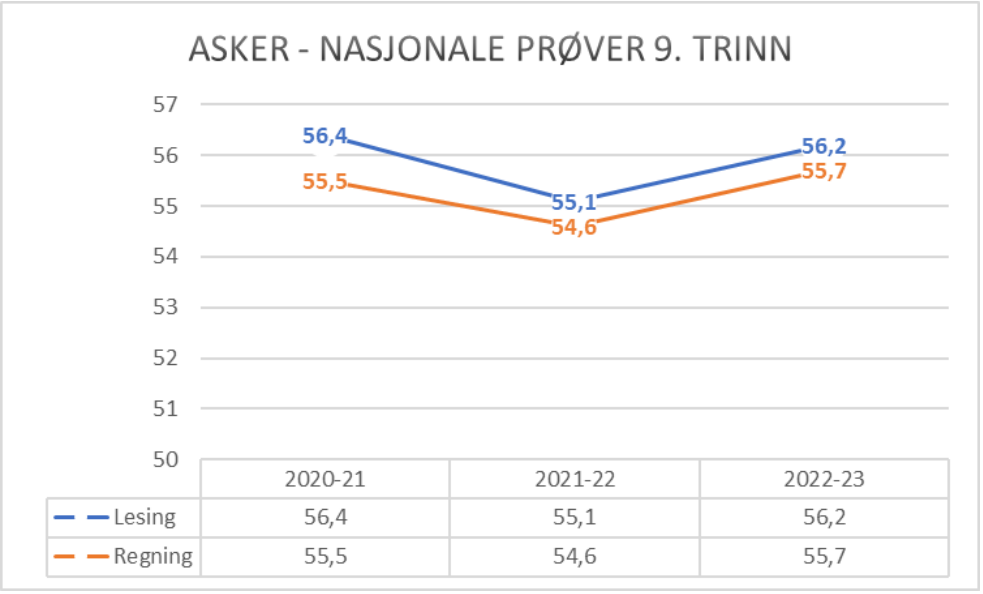

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

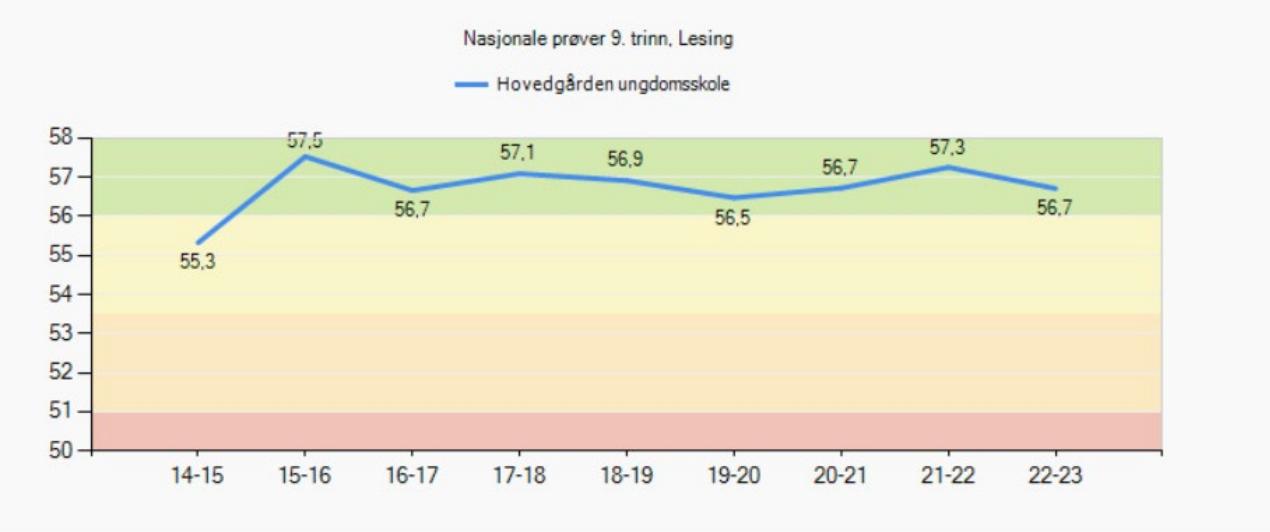

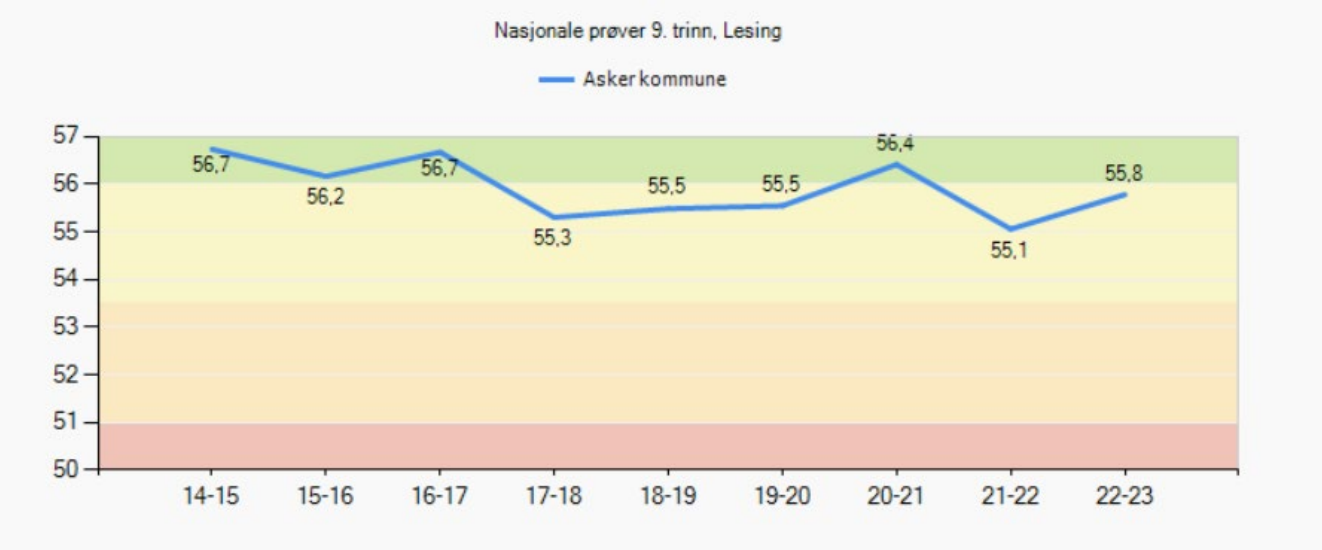

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	7,0	5,1	4,27	2,94	2,38	3,77
Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	10,0	4,67	6,72	4,18	-4,0	5,32
Hovedgården ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	8,8	9,29	8,24	5,05	2,67	7,5
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Vi har over forventet ekstremt gode resultater.
- Vi har jobbet langsiktig både på individ- og gruppenivå, lesing hver morgen, fungerende flott bibliotek med god leseveieldning, intensive lesekurser som har blitt prioritert, jobbet med lesestrategier i alle fag.
- Grunnleggende ferdigheter som time første halvår på 8.trinn. Samarbeid med barneskolene.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvikling over tid regning

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	8,0	3,71	3,07	2,71	2,13	3,2
Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	1,67	7,33	4,13	4,08	-0,75	3,98
Hovedgården ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,7	4,0	6,97	5,29	1,5	6,02
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Vi har jobbet på både individ- og gruppenivå. Lærerne har kartlagt både elevenes kompetanse og deres følelser og forventninger til regning/matematikk. Mange møter med matematikk og regning rundt om på skolen og med mange forskjellige metoder. Laget lystbetonet undervisning, gruppearbeid med problemløsning.

- Vi ønsker å dele det arbeidet som er gjort slik at lik god praksis blir til skolens praksis. Samarbeid med barneskolene.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Vi arbeider mye med resultatene i personalet og på trinn. Resultater presenteres i FAU og noe for elevene. Individuelle tiltak er fattet i samarbeid med foreldre.

Skolens sosioøkonomiske indeks: - 1,02

- Vi har som mål å kompensere for foreldrenes bakgrunn.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Noe økning
  - Statistikken viser at flere gjennomfører det siste året.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Hovedgården ungdomsskole (19-20)	Snitt Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Snitt Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,23	42,84	44,33	44,68

- Grunnskolepoengene har økt noe i det siste. Elevene har ikke hatt eksamen. Det samme gjelder Asker kommune. Det samme er trenden for hele landet.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Hovedgården ungdomsskole (15-16)	Hovedgården ungdomsskole (16-17)	Hovedgården ungdomsskole (17-18)	Hovedgården ungdomsskole (18-19)	Hovedgården ungdomsskole (19-20)	Asker kommune (17-18)
fullført og bestått Vg1	89,7	94,9	88,9	89,0	91,5	89,7
fullført og bestått Vg2	86,8	88,1	84,0	82,2	84,0	85,1
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	85,3	81,4	71,6	57,5	0,0	77,9

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  Det følger Asker sitt snitt.

- Rusta elevene med gode ferdigheter. God rådgivning slik at de velger utdanningsprogram etter forutsetning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hvalstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

RAUS - NÆR - MODIG - SKAPENDE

Lære mest mulig best mulig?

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	394
Lærere:	36
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	19
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	218, av dem har 142 elever 100% plass i tillegg til 100% plass for 10 elever i SPA
Ansatte SFO:	Skole SFO 11 SPA SFO 10

Asker kommune

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- Stabilt personale som tar stort ansvar og bruker sitt handlingsrom
- Stor grad av raushet og fleksibilitet. “Vi-sfo”
- Følger med på Yr og planlegger uteaktiviteter etter vær- og føre.
- Utnytter muligheter i nærmiljøet. Godt samarbeid med Holmen hockey, jobber aktivt for samarbeid med lokale aktører. Bruker i stor grad tog ved behov for transport. I vinter har vi hatt over 110 barn på Skiforeningens skiskole på Eid
- Foresatte følger opp- positive til at det skjer mye og gjør at vi har mange elever også på 4. trinn som går på SFO.
- Kultur-SFO kunst og håndverk- variasjon etter årstider og høytider.
- SFO`s julemarked - endelig etter korona! Barna jobber mye i forkant og en god arena for å møte foresatte. Pengene går til sykehusklovner.

Asker kommune

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

Hver dag skal ja best mulig tilbud. Ekstra spennende / varierende for 4.tr, selv om vi ikke har fått det til så bra i høst, men nå begynner gruppen å "sette seg".

Legger til rette for aktiviteter som utfordrer barna og gir mestringsopplevelse. Prøver å utnytte "barns effekt på barn". Det vil si at barn strekker seg gjerne og klarer mer / orker mer/ er mer motivert når de er sammen med andre barn. Feks tur over Skaugumsåsen, på ski gjennom Vestmarka, isbad på Holmen.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Asker kommune

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	10
Ansatte:	10 i SFO 3 pedagoger i 280% stilling

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?
  - felles rutiner og god struktur
  - stabilitet rundt flytting Sydskogen og tett samarbeid med avd.leder Sydskogen
  - ulike aktiviteter i SFO
  - elevene i SPA delta i større grad sammen med sine klasser og fellesarrangementer på skolen
  - ansettelser som fremmer fagkompetanse på spesialpedagogikk og utforskende læring, ute og inne

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?
  - pedagogene har tatt tilbake samarbeidet med trinnene
  - samarbeidet med Sydskogen er essensielt

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  - alle har lest IOP og mål og tiltak er hengt opp ved elevens arbeidsplasser
  - jobber i team og har ukentlige teammøter og basemøter med tydelig struktur med elevens behov og utvikling i sentrum
  - kurs med SUA (seksjon utviklingshemning og autisme, Blakstad sykehus) og øvrige samarbeidspartnere

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Fokus på VI skolen
- Tidlig arbeid med personalkabalen
- Stabilitet i ledergruppen og ny avdelingsleder Regnbuen som gjør at elevene på Regnbuen er mer i skolehverdagen

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Fellessamlinger/felles temaer, bevisst på hva vi tar tilbake etter pandemi
  - Engasjerende og kreative ansatte
  - Mer systematikk i miljøteamet og samarbeidet mellom skole - miljøteam
  - Gode kommunale støtteprosesser skaper ryddige prosesser
  - Organiserer tid til å drive ledelse på en noe annen måte enn tidligere år, tydeligere ansvarsfordeling, klare forventninger - er i prosess

Asker kommune

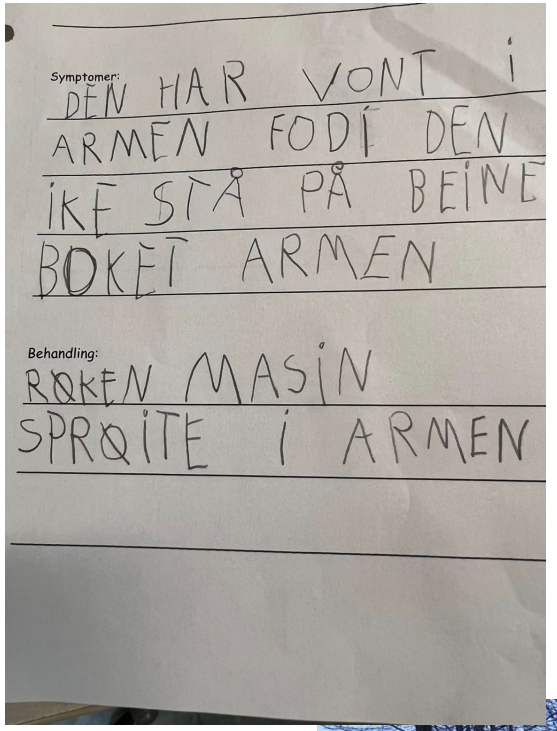

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	TFI, ansvarsgruppemøter, miljøteam m/helsesykepleier, bruker støttesystemene til kommunen. Gode overganger bhg- barnskole - ungdomsskole og samarbed med naboskoler.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	- gode felles maler og rutiner er til god hjelp - P360 godt implementert i pedagogisk personale - kvalitetsystemet SIMPLI må implementeres i større grad
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Hovedfokus på profesjonsfellesskapet hvordan tilpasse undervisningen for alle elever jmf. lærerplanen overordnet del, oppvekstreformen. Bevissthet rundt kompetanse vi trenger ved ansettelser. Ser på muligheter for omstrukturering av utviklingsarbeidet i tråd med flytting til midlertidige loklaer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Tydelig personalpolitikk som kjenner sitt handlingsrom og gjør sine arbeidsoppgaver. Kobler på HR ved behov..
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Inkludert i utbyggingsprosessen og overgang til midlertidige lokaler. Aktive lokalsamfunn både på Hvalstad og Holmen Aktivt arbeid med omdømmebygging, blant annet ved å skaper møteplasser på et lavterskelnivå
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Miljøteam er viktigste ressurs i dette arbeidet, stor grad av fleksibilitet for å møte elevene når og der de trenger det. Stort fokus på det sosiale, må også ha samme systematikk når det gjelder det faglige, tilpasset opplæring
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Prosjekt matvinn, grønne klasserom, sykler til utbygging Supplerende opplæringsarena - “fra jord til bord” Ledergruppen sikrer gode planer og bemanning slik at ansatte holder seg på jobb

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

  - Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene

  - Ansatte gjennomfører ikke undervisning og læringsaktiviteter i tråd med forventningene i læreplaner og forskning

  - Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer barn/unge, forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	På vei men ikke i mål, har hatt tid til å jobbe med dette på trinnivå. Ser behov for at dette blir gjort i større grad på tvers av trinn og at vi få laget gode årsplaner.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	I gang, med tanke på resultatene elevundersøkelsen og kommende satsingsområder i virksomhetsplanen blir dette fokus i virksomhetsplanen. Regnbuen har økt grad av hovedfokus på overordnet del.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Bruker årsplaner i "Skolen min", her må vi også jobbe mer på tvers av trinn slik at vi får en helhet i skolens arbeid.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Skolen har felles temaer i seks ukers perioder hvor vi i gitte uker har skoleomfattende teamauker som "psykisk helse" og "nettvett. Vi bør viderutvikle flere skoleomfattende temauker. Flere trinn har svært godt arbeid med tverrfaglige emner som Harry Potter, Egypt, samefolkets dag.
Dybdelæring	Fokus i virksomhetsplanen hvor vi videre skal jobbe med på rike og utvidede oppgaver for å inkludere alle elever.
Elevaktive arbeidsformer	Mye fokus på dette høsten 2022. Elevundersøkelsen viser at dette er noe eleven ønsker økt fokus på. Vi er RØRE skole og dermed er også elevaktiv undervisning viktig fokusområde.
Underveisvurdering	Jobbes kontinuerlig med å videreutvikle underveisvurdering blant annet ved hyppige og korte elevsamtaler. Bedre systematikk i år enn tidligere år, men trenger fortsatt å jobbe for likere struktur.
Elevmedvirkning	Har vært økt fokus inneværende år, ser økende grad av dette i undervisningen og skolehverdagen. eks. nettvettuke hvor 7. trinn initerte å ha undervisning for yngre trinn.

Elever med spesialundervisning

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,09%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	3,3%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	2,54%
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Ordinær skole:
  - tilrettelegge for spesialundervisning i klassen
  - hvordan skal laget rundt legge til rette for mestring for alle elever i alle skolens arenaer
  - kompetanseheving rundt tilpasset opplæring og spesialundervisning
  - IOP skal være et levende dokument
- Spesialavdelingen:
  - bli enda bedre på skreddersøm for å møte det enkelte barn
  - bredde i kompetansen

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Godt utbytte
  - Vi har få elever med dette på skolen.
  - Elevene har stort sett et år med SNO før det går over til mestringsgrupper på trinnene.

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - Ja, i samarbeid med Marianne Ennals i flere andre aktører i kommunen
  - noen barn redusert timeantall pr.dag
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - tilpassermed supplerende opplæringsarena for elevene, en elev på Syverstad gård samt gradivs tilstedeværelse i klassene
  - stor raushet i personalet for å prøve ut ulike tilpasninger
  - elevene med stort ufrivillig fravær, som følges tett opp med samarbeidsparter i kommunene, har økt tilstedeværelse på skolen pr.dags dato

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  - Skolen trenger å ha økt fokus på systematikken rundt tilpasset opplæring
  - Det er behov tydelige planer og ledelse, både for fellesarrangementer og som årsplaner, for å skape helhet i skolehverdagen.
  - Endre struktur på skolens utviklingsarbeid slik at det skaper større grad av medvirkning og utvikling.
  - Skolen har fått til et godt system med systematisk miljøteamarbeid hvor det jobbes elevrettet, på gruppenivå på skoleomfattende. Dette er i stor grad prosjektorientert arbeid. Mange barn får raskt og riktig hjelp som gjør at vi avslutter saker på lavest mulig nivå, men ser at dette må systematiseres i enda større grad slik at enda flere barn får den hjelpen de trenger.
  - For å kunne følge opp på rett måte må vi ha større grad av dokumentasjon.
  - For å holde seg innenfor økonomiske rammer og for å ha personalet for å kunne gjennomføre mestringsgrupper må vi ha gode prosesser rundt sammenslåing av klasser.
  - Jobbe for en trygg og forutsigbar overgang til midlertidige lokaler.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

  - Elevundersøkelsen viser at vi har et godt fokus på VI skolen med like reglere, støtte fra lærer, faglige utfordringer som fører til stor grad av mestring
  - Foreldreundersøkelsen viser at foresatte opplever at sine barn har stor grad av motivasjon og støtte fra lærer som skaper læring og utvikling
  - Nasjonale prøver viser til god svært gode resultater. Dette er også noe som er forventet ut fra våre sosioøkonomiske rammer, men som også viser til en systematisk begynneropplæring og at vi fanger opp elever som trenger ekstra tilpasninger og at vi setter inn riktige tiltak

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  Resultater og analyse ligger her

  - Elevundersøkelsen viser at vi må ha økt fokus på elevdemokrati og medvirkning, vurdering for læring, motivasjon. Mest overraskende at vi ligger lavere enn kommunens snitt på støtte hjemmefra.
  - Elevundersøkelsen viste til høye mobbetallene, spesielt på 7. trinn. Det var noe vi kjente til og som var igangsatt tiltak rundt før resultatene forelå. Øvirge resultater viser til høyere skår enn Asker kommune på indeksene, dette bør vi videreføre, men når vi går inn i tallene er det ting vi må ta tak i på trinnene.
  - Foreldreundersøkelsen viser til at det er behov for bedre og mer informasjon fra skolen, kommentarfeltet viser til at det spesielt omhandler prosessen rundt flytting til midlertidige lokaler og utbyggingen av skolen. Resultatene viser også at vi må ha økt fokus på 4. trinns SFO, samhandling mellom skole og tjenester til barn og unge slik at det har sammenheng med temaplanen
  - Nasjonale prøver har vi lokalt på skolen behov for en bedre systematikk i forkant og etterkant av prøvene slik at vi aktivt bruker dette til å videreutvikle oss som lærende organisasjon.

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  - Vårt hovedmål er å bygge bro til midlertidige lokaler både på Johan Drengsrudsvei og Sydskogen. Overgangen må oppleves trygg og forutsigbar for alle parter, elever, ansatte og foresatte.
  - Tross at vi er i to ulike lokaler blir det viktig å jobbe med VI kulturen og å finne felles arenaer for samarbeid.
  - For å få til dette har vi behov for å jobbe aktivt med profesjonsfellesskapet, endre og videreutvikle vårt arbeid med skoleutvikling for å skape større grad av medvirkning og utvikling.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Gjennomgås ved planleggingsdager hvert år samt ved behov. ROS analsysen viste behov for å gjennomgå dette på nytt.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Ansatte varsler rektor/avdelingsleder som videre kobler på miljøteam/SIM-team og øvrige aktuelle aktører.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Tas hver vår og høst, i forkant av utviklingssamtaler. Drøftes på teamtid og følges opp med elevrettede elle systemrettede tiltak. Miljøteamet kobles på dette arbeidet.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - Miljøteam/SIM team er den viktigste ressursen vår inn i dette arbeidet

Elevundersøkelsen - 7. trinn

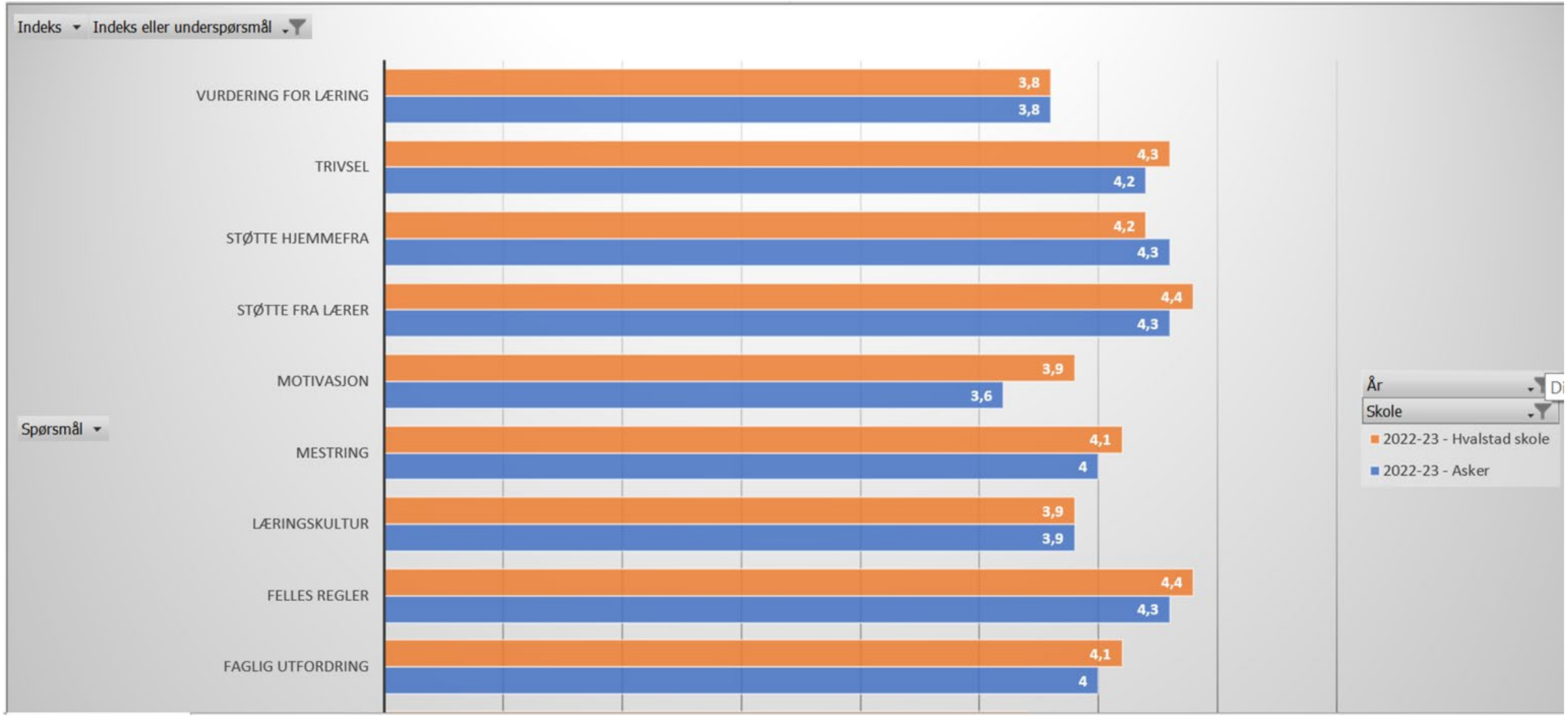

6. trinn

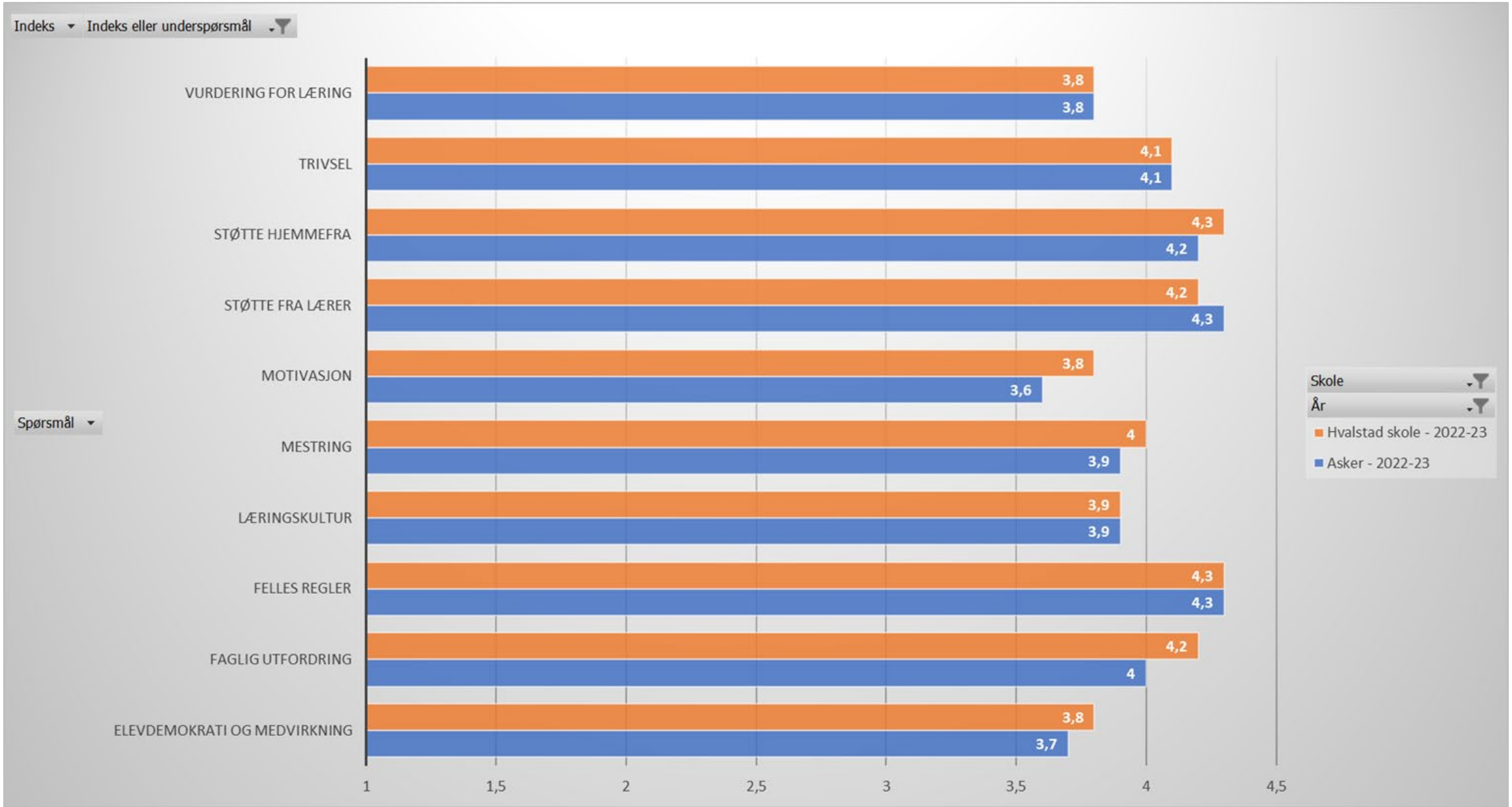
Indeks
Indeks eller underspørsmål
VURDERING FOR LÆRING
TRIVSEL
STØTTE HJEMMEFRA
STØTTE FRA LÆRER
MOTIVASJON
MESTRING
LÆRINGSKULTUR
FELLES REGLER
FAGLIG UTFORDRING
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
3,8
3,8
4,1
4,1
4,3
4,2
4,2
4,3
3,8
3,6
4
3,9
3,9
3,9
4,3
4,3
4,2
4
3,8
3,7
Spørsmål
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
Skole
År
Hvalstad skole - 2022-23
Asker - 2022-23

5. trinn

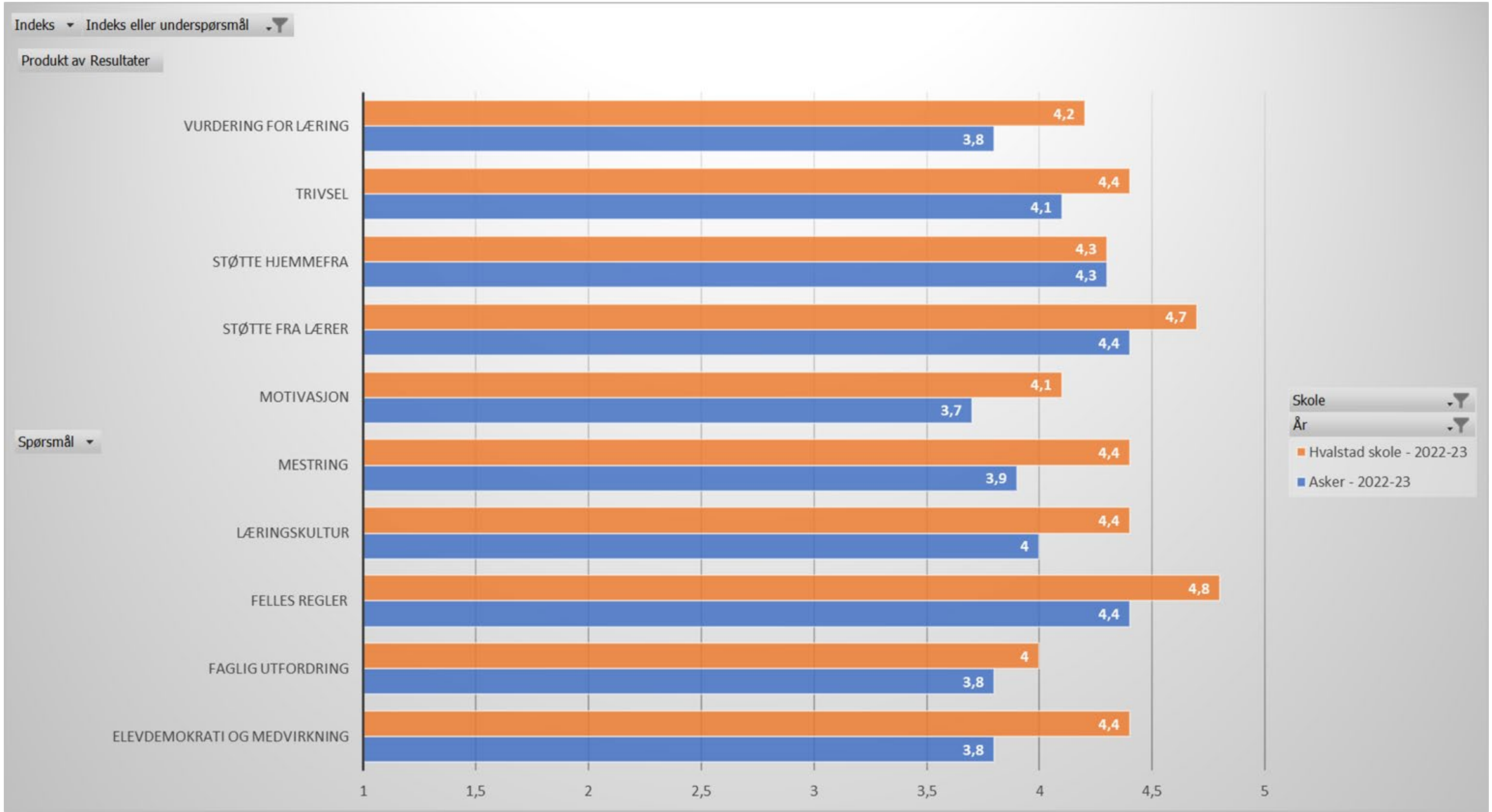
Indeks
Indeks eller underspørsmål
Produkt av Resultater
VURDERING FOR LÆRING
TRIVSEL
STØTTE HJEMMEFRA
STØTTE FRA LÆRER
MOTIVASJON
MESTRING
LÆRINGSKULTUR
FELLES REGLER
FAGLIG UTFORDRING
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
4,2
3,8
4,4
4,1
4,3
4,3
4,7
4,4
4,1
3,7
4,4
3,9
4,4
4
4,8
4,4
4
3,8
4,4
3,8
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
5
Spørsmål
Skole
År
Hvalstad skole - 2022-23
Asker - 2022-23

Foreldreundersøkelsen

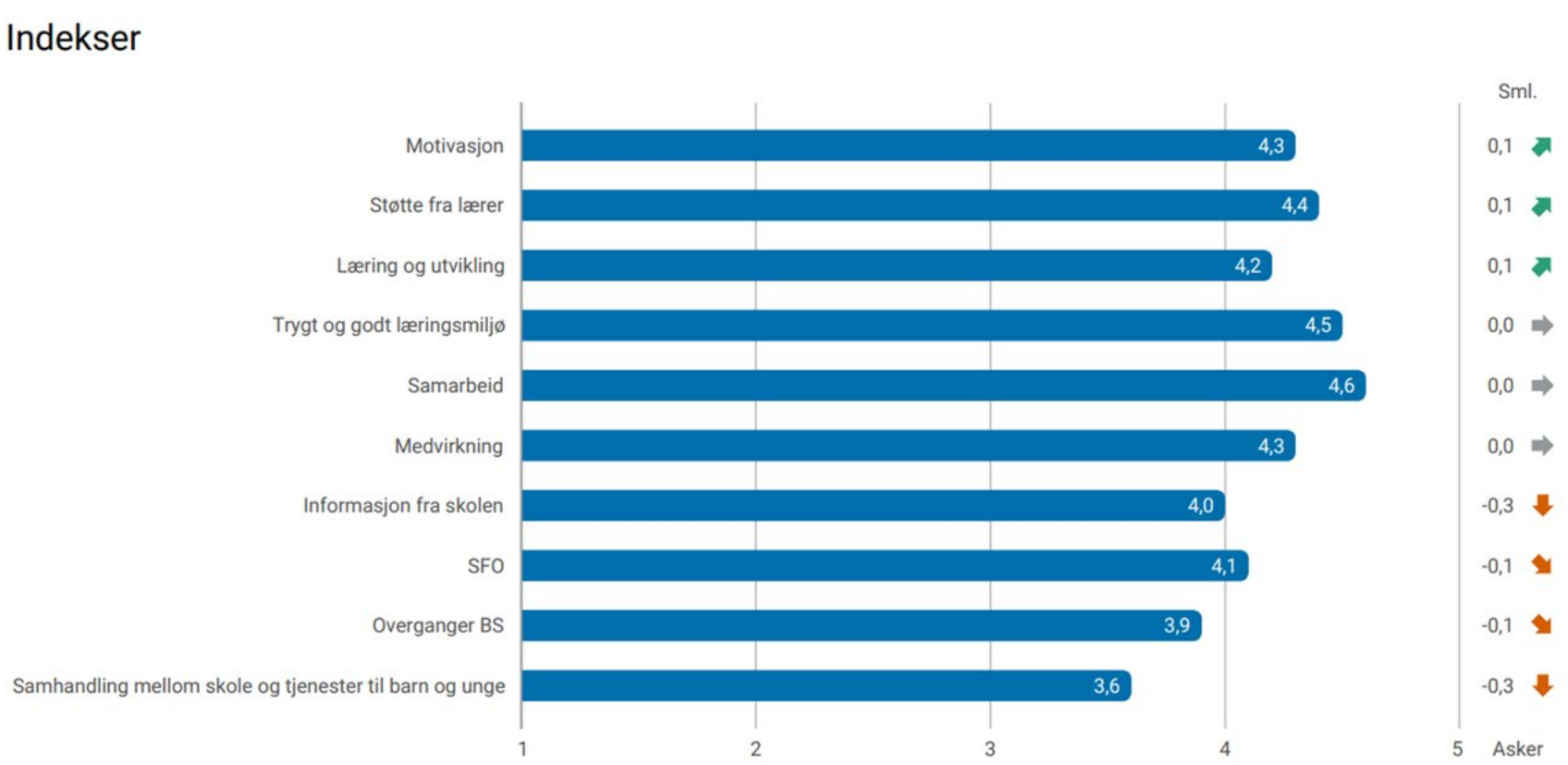

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - Lesekurs 2. trinn
  - Styrking i matematikktimer 2. trinn etter kartleggingsresultater
  - 3-delt 3. trinn med 2 timer styrking
  - 4. -7. trinn, trenger å utvikle en bedre og mer systematisk oppfølging og kursing av enkeltelever når kartleggingsresultatene tilseier at det trengs

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - På 2. trinn ser vi en økt mestring i matematikk og lesing (SOL).
  - 3. trinn har det siste året tatt i mot flere nye elever fra velkomstklassen og det påvirker kartleggingsresultater fra UDIR på kort sikt, dette er elever som øker sin kompetanse i løpet av skoleåret.
  - Storteam 1.-3. har vurdering at det er behov for å kjøpe inn nytt læreverk for å lettere kunne differensiere undervisningen på en effektiv måte.
  - Skolen ser at vi ikke har systematisk nok arbeid med å "oppdage" alle elever fra 1. -4. trinn som trenger ekstra oppfølging. Utfordringen er også å ha ressurser til å gjennomføre mestringsgrupper.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Skolen er godt fornøyd med resultatene, de er som forventet, ingen overraskelser, og i tråd med hvordan skolen har jobbet med fagene.
Elevene som allerede har tiltak er elevene som skårer lavest. elevene blir fulgt ved å bli inkludert i allerede eksisterende grupper.

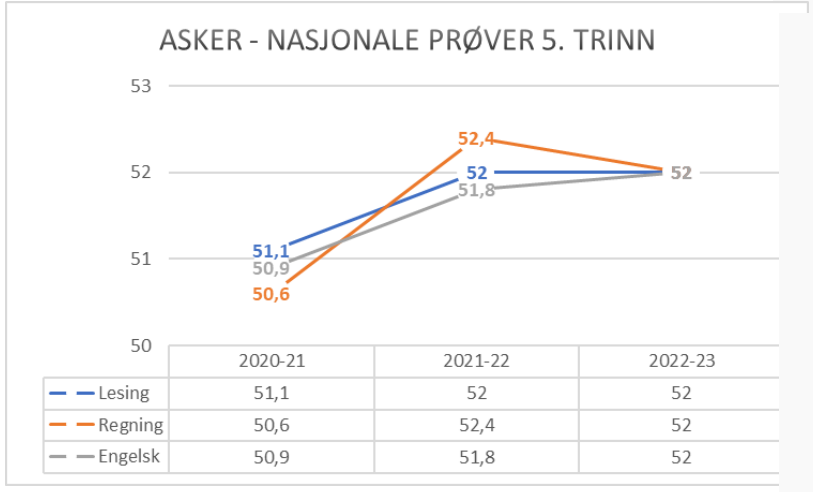

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

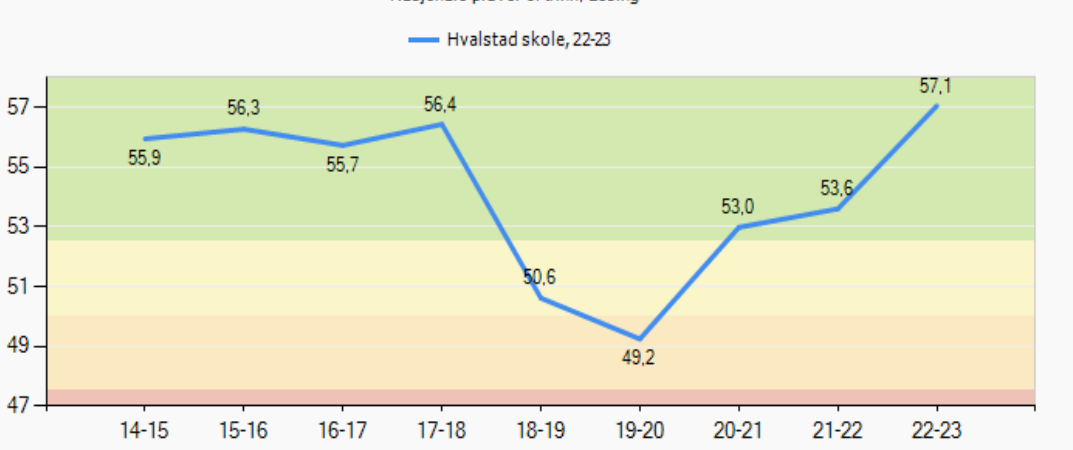

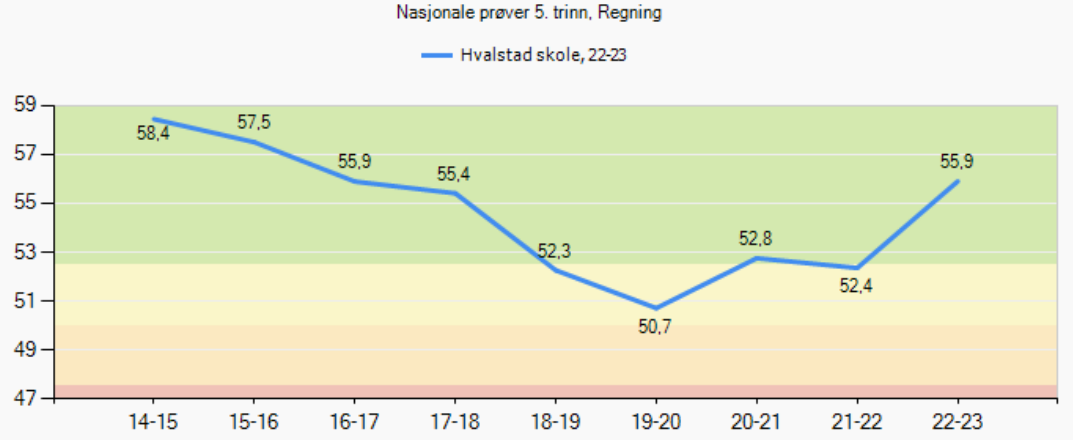

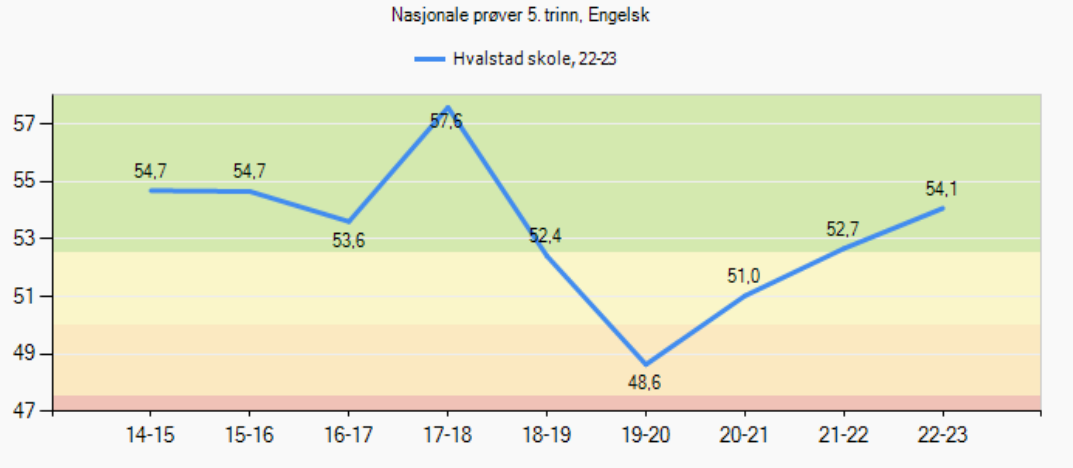

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen
- Skolen trenger tettere oppfølging av først og fremst regning og engelsk etter 5. trinn og ut 7. trinn.

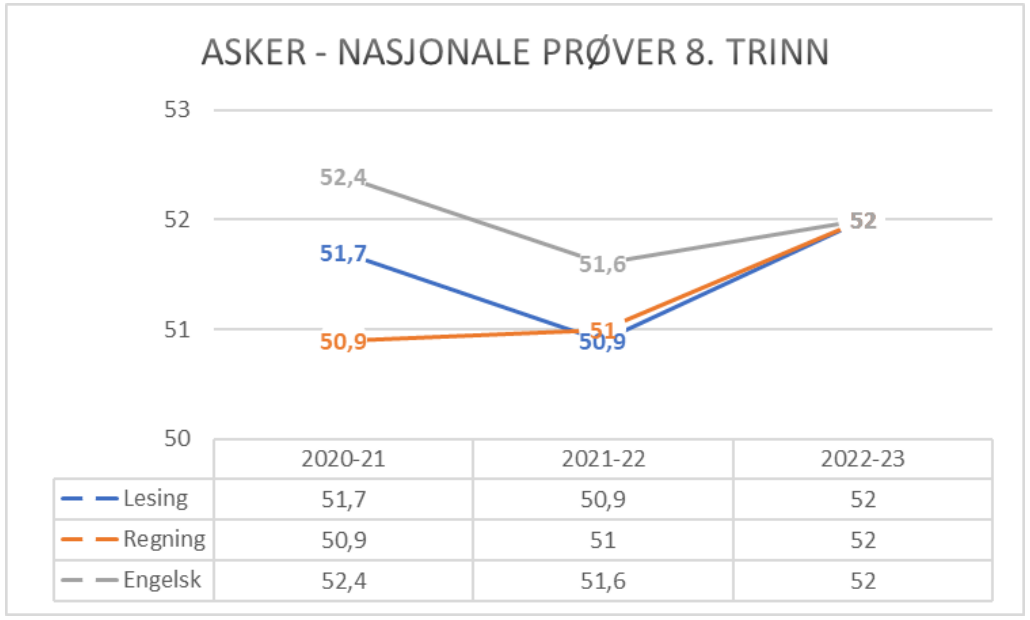

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

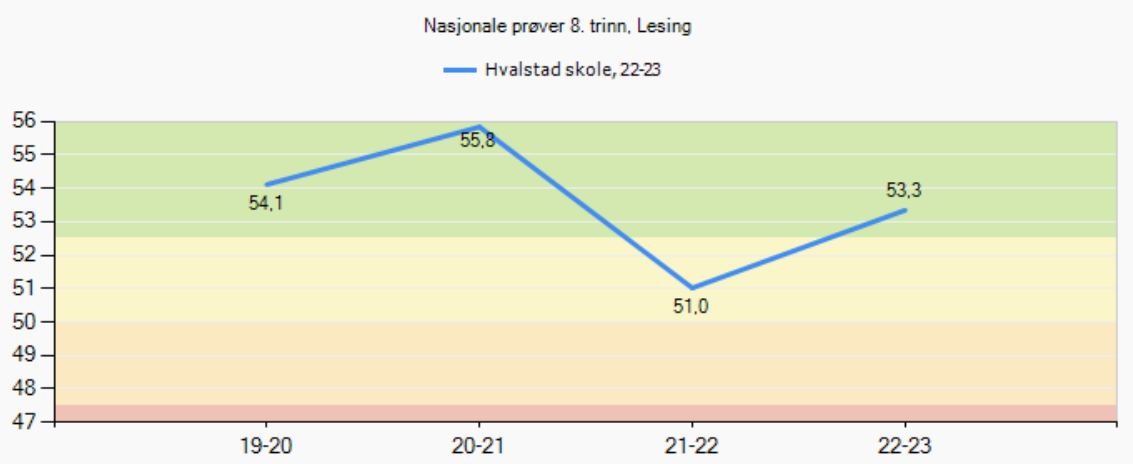

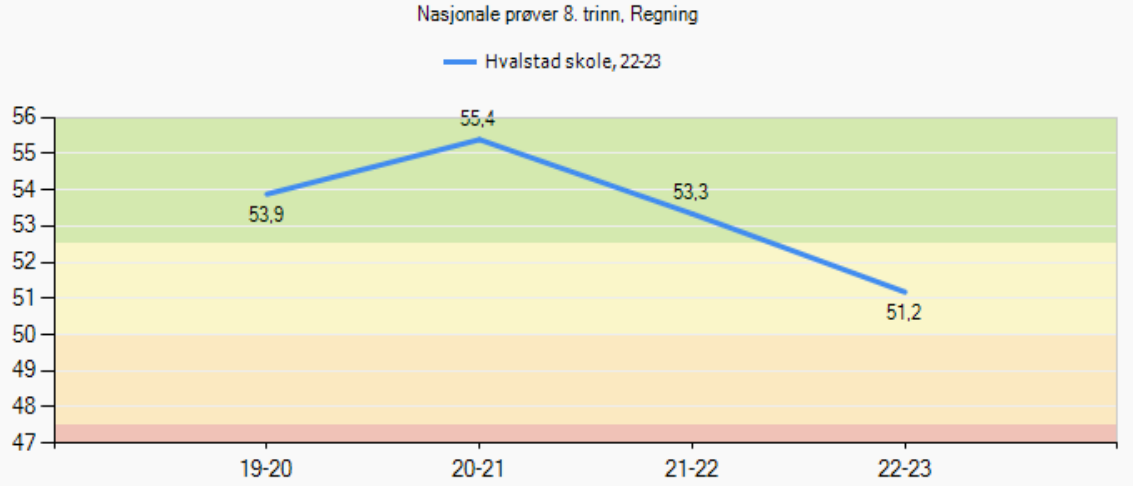

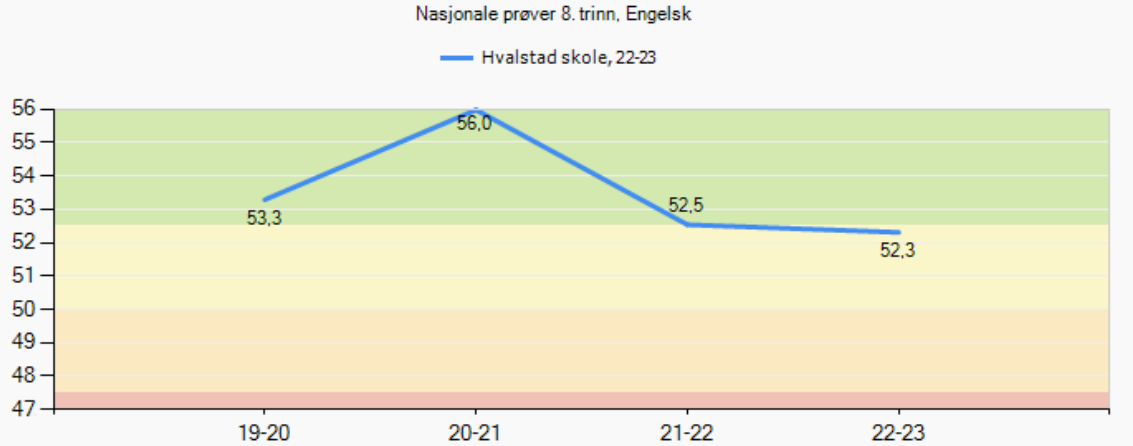

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Alle resultater og evt tiltak blir gjennomgått med elev og foresatte i utviklingssamtalen.
- Resultatene fra nasjonale kartlegginger blir gjennomgått og diskutert med ansatte i utviklingstiden. De ansatte får også tid til å gjennomføre prøvene slik at de vet hva dette handler om. Vi snakker om hva kunne vi gjort annerledes før 5. trinn og hvordan følger vi opp videre i 5. - 7. trinn.Vi ser også på resultatene for 8. trinn og bruker de til å analysere elevenes utvikling.
- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Sonesamarbeid på rektornivå

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- Ja, resultatene er som forventet etter områdets sosioøkonomiske indeks.

Videre utvikling

- God og systematisk elevoppfølging er avgjørende for å sikre at elevene får den nødvendige støtten og veiledningen de trenger for å utvikle seg faglig og sosialt.
- Alle elever, 1.-7. trinn, følges opp med systematiske kartlegginger. Ved å systematisk kartlegge elevenes faglige og sosiale utvikling bidrar det til at skolen kan identifisere områder hos elevene som trenger en tidlig eller ekstra innsats. Dette er også med på å sikre at de får den nødvendige støtten og veiledning de trenger for å utvikle seg faglig. I tillegg hjelper det skolen til å kunne tilpasse undervisningen best mulig etter elevenes behov. Med god oversikt over elevenes faglige utvikling blir det lettere å sette inn tiltak tidlig som skaper bedre læringssituasjoner for elever som trenger det.
- Skolen ønsker et tettere samarbeid med ungdomsskolen angående nasjonale prøver.

Asker kommune

Asker kommune

Hyggen skole- tilstandsrapport 2022

Selvstendighet • Innsats • Respekt • Samarbeid

HYGGEN SKOLE

Raus

Nær

Modig

Skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	124
Lærere:	10
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	18
Barn i SFO:	42
Ansatte SFO:	4

Asker kommune

SFO

❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

Vi er godt i gang med implementering av rammeplanen: Leken har en viktig plass og er prioritert. I tillegg har vi fokus på friluft, idrett, kultur og matglede. Vi er med i matjungelen. Her får barna utforske, leke og lære om mat som er bra for kroppen og kloden. Godt samarbeid med foresatte og høy brukertilfredshet.

❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- God informasjon til foresatte (særlig for skolestartere). Egen informasjonsbrosjyre deles ut hver høst.
- Tett samarbeid med foresatte
- Bruk av sosiale medier til "reklame"
- Vi forsøker å tilrettelegge for at flest mulig elever i 3. og 4.klasse skal benytte seg av SFO. Dette gjør vi ved å ha egne aktiviteter og tilbud til denne gruppen etter innspill fra elevene selv.

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Barn på Hyggen SFO får i stor grad et tilbud som er i tråd med rammeplanen.
- Vi har fokus på å skape gode og inkluderende lekemiljøer og har godt tilrettelagt uteområder og lokaler for dette
- Vi har kulturaktiviteter i form av kunst og håndverkgruppe, samt bruker eksterne aktører der det er mulig.
- Idretts-SFO med aktivitetsleder fra ROS, samt engasjement fra egne ansatte gjør at fysisk aktivitet og bevegelsesglede er godt ivaretatt.
- Den ansatte som lager mat på SFO tar med barn på matlagingen og legger til rette for en god ramme rundt måltidet.

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Vi er i oppstart med opplæring for matjungelen. Stort engasjement fra de ansatte her.
- SFO-leder har videreformidlet fra kurs fra læringsmiljøteamet om regler og rutiner.

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

Vi kan alltid være mer nysgjerrige på konstruktive tilbakemeldinger fra foresatte. Vurdere deltagelse på foreldremøter.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

1) Praktisk læring i undervisningen: fysisk aktiv læring, uteskole, grønne klasserom, programmering og supplerende læringsarena
2) Bedre systematikk og oppfølging av elever med manglende progresjon i leseutviklingen
3) Arbeidet med periodeplanene og implementeringen av læreplanen (LK20)

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- RØRE-prosjektet med en svært engasjert ambassadør
- Leseopplæringsplan: tidlig innsats og på sporet
- Utstyr, orden og opplæring i bruk av programmeringsutstyr og eget “røre-skap”
- Læringsvillige, utviklingsorienterte og engasjerte lærere
- Lærer med høy fagkompetanse innenfor programmering
- Avsatt tid i utviklingstid og felles fokus

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Har gitt informasjon om ulike støttetjenester og samarbeidspartnere i skolen og for foresatte(på foreldremøte i 1.klasse, på foreldrekontaktmøte, google-site). Har gode overgangsrutiner fra barnehage og til u-skole.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Kvalitetssystemet simpli er kjent og benyttes(mest av ledelsen). God samhandling med barnehagene i Hyggen. Ressursmøtene med PPT oppleves som gode. Samarbeid med andre tjenesteområder i enkeltsaker(bv, BUP, BFT).
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har ulike fokusområder i fellestid basert på behov og kommunale føringer. Har hatt faggrupper i norsk og engelsk. Bør følge opp dette videre samt legge til rette for flere faggrupper for å utvikle den neste og beste praksis.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Har blitt en RØRE-skole Fokus på elevstemmen og elevinvolvering (elevråd, i klassen, i enkeltsaker, SU/SMU)
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett samarbeid med FAU. Skolens lokaler er foreløpig ikke tatt i bruk på kveldstid. Har noe samarbeid med HIF(om verdier, forventninger og holdninger).
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ledelsen er tett på og skal involveres tidlig. Deltar fast på teammøter.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønne klasserom er en del av praksisen. Skal utvikles videre og lage plan. Vi har et utviklingspotensial mtp gjenbruk og redesign.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

1) Ansatte har ikke en helsefremmende praksis og skaper ikke et inkluderende fellesskap for elevene
   (risiko:3) Tiltak: mer kompetanse, praksisdeling, kollegaobservasjon/veiledning

1) Ansatte opplever ikke kollegaer som ressurs og kritisk venn(på tvers av team)
   (risiko:3) Tiltak: Tørre å være kritisk, stille spørsmål, kollegaobservasjon

1) Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene
   (risiko: 4) Tiltak: Opplæring og tydelighet på hvilke reglere som gjelder, utvikle bedre rutiner

1) SFO har få barn på 3. og 4.trinn
   (risiko: 3) Tiltak: Tilpasse tilbudet bedre til denne gruppa

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har fire perioder med felles tema som bestemmes i lærerkollegiet på våren. Mellom periodene har vi satt opp tid til andre temaer og fokusområder. Vi setter av tid i utviklingstid i forkant av hver periode. Følges deretter opp i team og individuelt.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Dette bakes inn i periodeplanene etter refleksjon i fellesskap og på team.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Kompetansemålene synliggjøres i periodeplanene. Mellom periodene jobbes det med emner, tema mm som ikke passer inn i felles periodeplan. Vi har ingen felles praksis og mal for synliggjøring av det som gjøres i- mellom felles perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Helhet og sammenheng synliggjøres i de fire periodene. De fire periodene har et overordnet tema som legger til rette for tverrfaglig jobbing. Lærerne bruker kompetansemål fra ulike fag og blir enige på team hvilke fag som skal inn i periodeplanen, og hvordan det skal jobbes med.
Dybdelæring	Det jobbes med samme tema i flere fag, og det er en progresjon fra år til år som gjør at vi legger til rette for at elevene lettere skal kunne “reflektere over egen læring og bruker det de har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre”.
Elevaktive arbeidsformer	Har hatt som tema i felles utviklingstid samt gitt bestillinger. Elevene forteller- at RØRE er veldig gøy. Elevene ønsker fysisk aktiv læring. Mye tid settes av til programmering.
Underveisvurdering	Er en del av lærernes praksis. Kamaratvurdering og presentasjon i gruppe er bra(to stjerner og et ønske). Ønsker tilbakemelding på (større)elevarbeider fordi elevene selv legger mye arbeid i det.
Elevmedvirkning	Elevene forteller at det å kunne påvirke gir mer motivasjon og bedre læring. Kan medvirke i valg innenfor et tema(eks:hva de skal skrive om el presentere) og nivå. Ønsker å medvirke mer(eks:hvem man skal jobbe med) og mengde og innhold på lekser.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	8,06%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	7,26%
• Andel hovedsakelig alene:	*

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Tilrettelegge og tilpasse for den enkelte i klasserommet
- Inkluderende praksiser: åpne og rike oppgaver, billige inngangsbilletter, stasjonsundervisning, fysisk aktiv læring, uteskole
- Utnytte ressursene riktig og på best mulig måte
- Supplerende arena: hvilket behov er det fra år til år og hvordan skal innholdet være?

Asker kommune

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen følger kommunens rutiner for oppfølging av bekymringsfullt fravær.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Vi har samarbeid med andre instanser(PPT, BUP, BFT) i saker som krever det og hvor utfordringene er omfattende og sammensatte. Som skole opplever vi dette som god og viktige støtte, også for de foresatte.

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Innenfor den pedagogiske praksisen i klasserommet: åpne og rike oppgaver, billige inngangsbilletter, stasjonsundervisning, fysisk aktiv læring/RØRE, uteskole(på mellomtrinnet), lek
- Bedre utnyttelse av skolens ressurser og kompetanse. Vurdere om vi skal bruke mer faglærere på tvers av klasser og trinn.
- Lære av hverandre gjennom kollegavandring og kollegaveiledning
- Oppfølging av kartlegginger: mer systematikk, sette inn tiltak tidlig nok og evaluere kontinuerlig

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Nasjonale prøver 5. klasse
  - Analyse av nasjonale prøver 2022

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen: Hyggen skole scoret noe svakere på enkelte områder enn snittet

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

1) Inkluderende praksiser
2) Oppfølging av kartleggingsresultater
3) Best mulig utnyttelse av skolens pedagogiske ressurs

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Alle er godt kjent med §9A og delpliktene.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Gjennom faste ukentlige møter hvor læringsmiljø er et tema. Kan bruke eget varslingsskjema. Informasjon direkte til skolens ledelse eller SIM-kontakt.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Den enkelte lærer følger opp klassens resultat. SIM-teamet og skolens ledelse følger opp resultatene og etterspør oppfølging og bidrar inn der det er nødvendig.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  SIM er en ressurs. Ukentlige møter. Kan være utfordrende å frigjøre SIM kontakt til observasjon og oppfølging samt til ukentlige møter.

Elevundersøkelsen 7. klasse

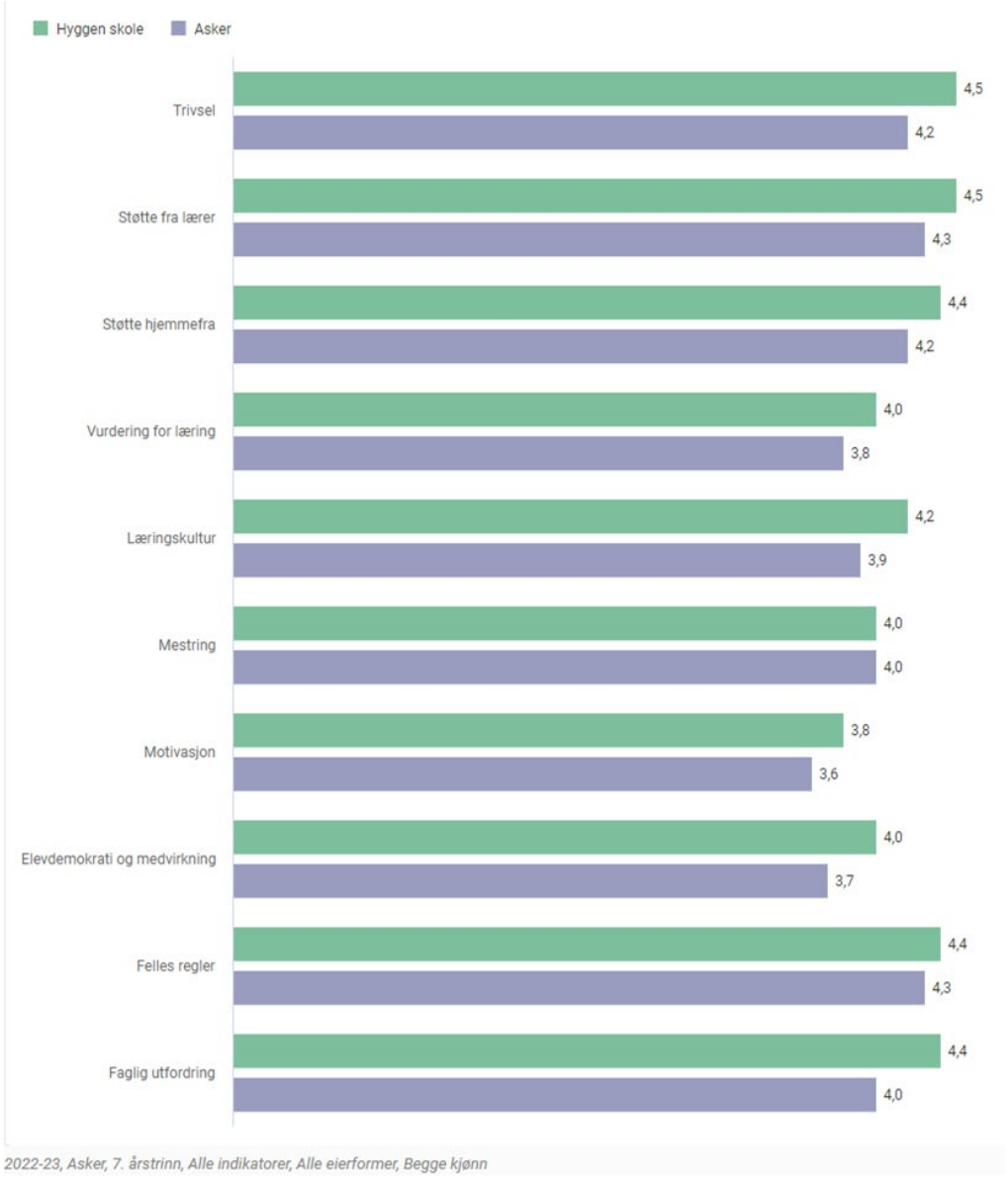

2022-23, Asker, 7. årstrinn, Alle indikatorer, Alle eierformer, Begge kjønn

Elevundersøkelsen 6. klasse

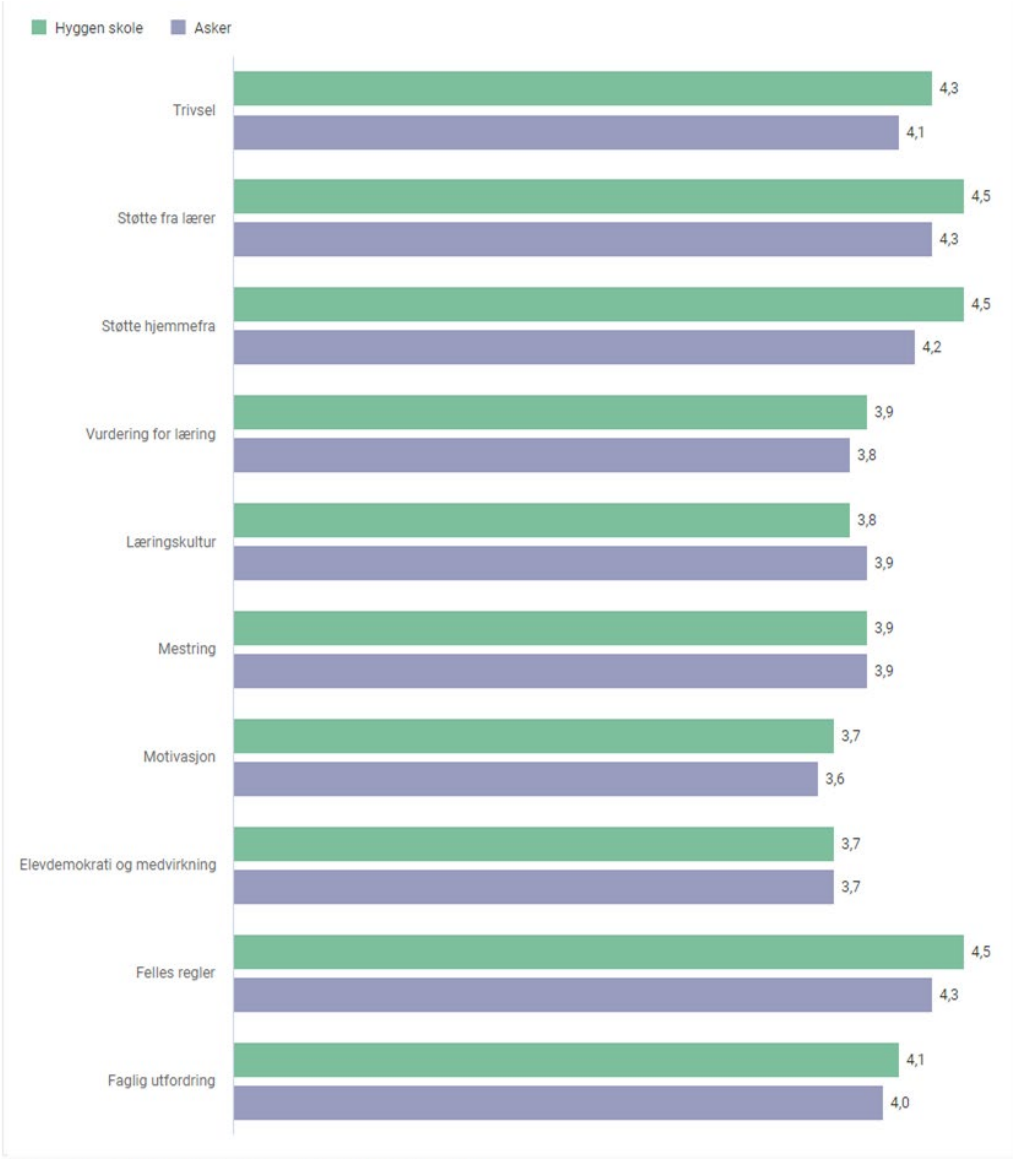

2022-23, Asker, 6. årstrinn, Alle indikatorer, Alle eierformer, Begge kjønn

Elevundersøkelsen 5. klasse

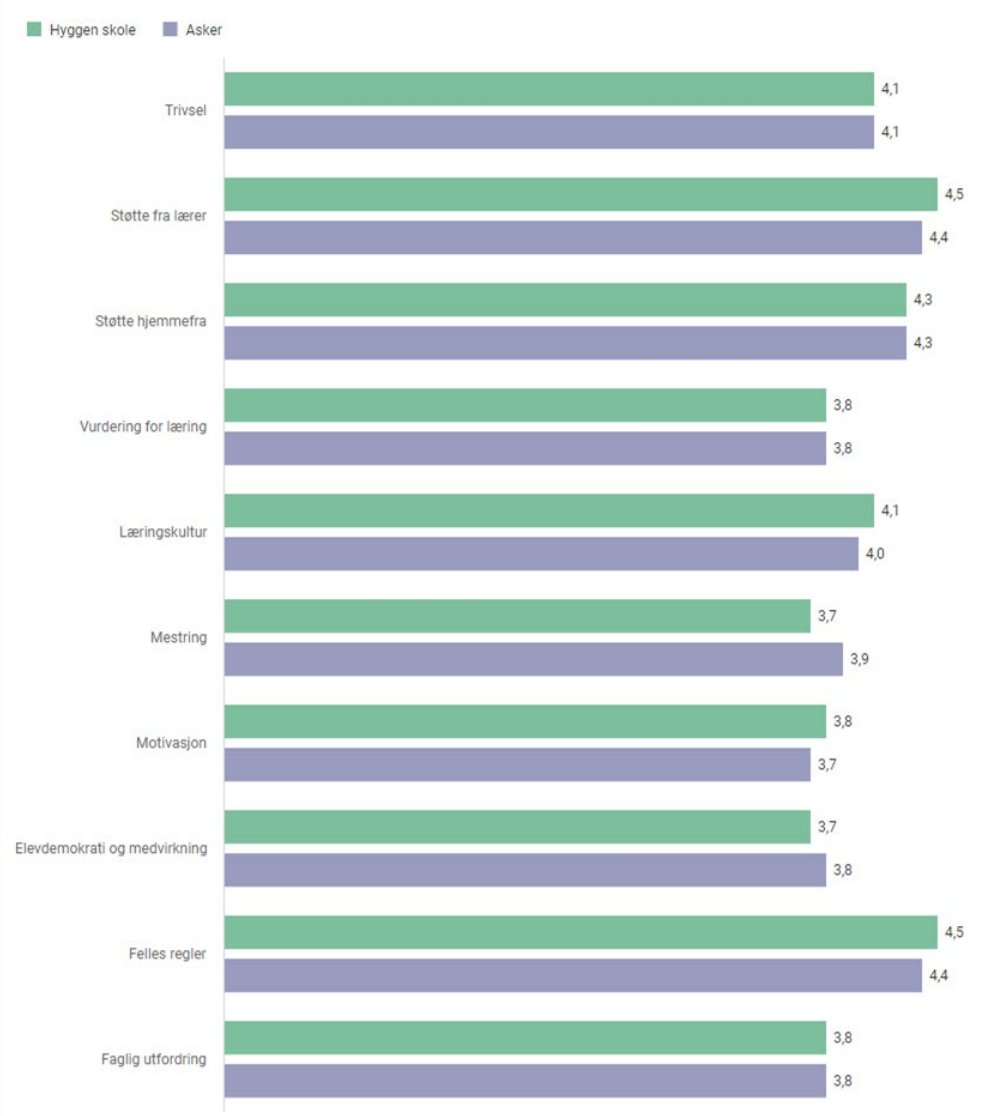

2022-23, Asker, 5. årstrinn, Alle indikatorer, Alle eierformer, Begge kjønn

Foreldreundersøkelsen

Indekser

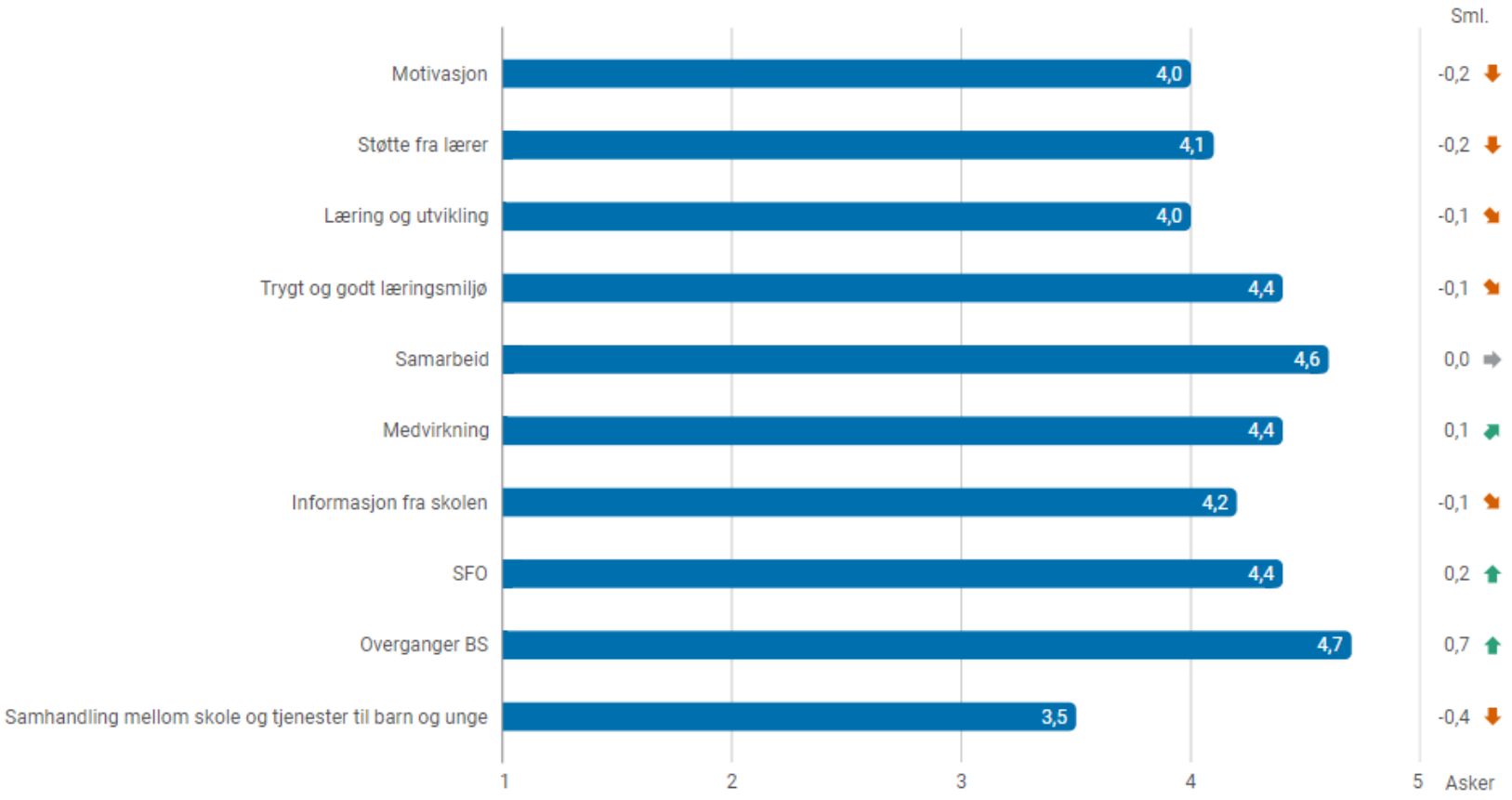

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Store forskjeller mellom klassene

Utv.område: Motivasjon(samsvarer med elevundersøkelsen), stimulere til læringslyst, oppfølging av læringsresultater og informasjon til foresatte om faglig og sosial utvikling. Foreldremøtene må oppleves relevante.

Interessant: Elevene opplever mer støtte fra lærerne enn det foresatte oppgir.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  Lærerne i småskolen er veldig bevisst tidlig innsats og er raske med å sette inn tiltak og være i dialog med foresatte, særlig i lesing.
  Tiltak/ressurser:
  På sporet brukes i 1.klasse
  Noe styrkingsressurs:
- To-lærer
- Pedagogisk medarbeider
  Utv.potensial: Samarbeid på tvers av klassene for bedre utnyttelse av den samlede ressursen.
  Oppfølging og tiltak rundt enkeltelever.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.- 4. trinn?
  Vi er nærmere en lik praksis nå. På sporet er et nyttig og godt verktøy. Har hatt et særlig fokus på leseutvikling.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

Få elever- gir store utslag i begge retninger.

Årets 5.klasse har vært prioritert mtp lærerressurser.

Samme kontaktlærer fra 1.klasse. God tilrettelegging på gjennomføringsdagene.

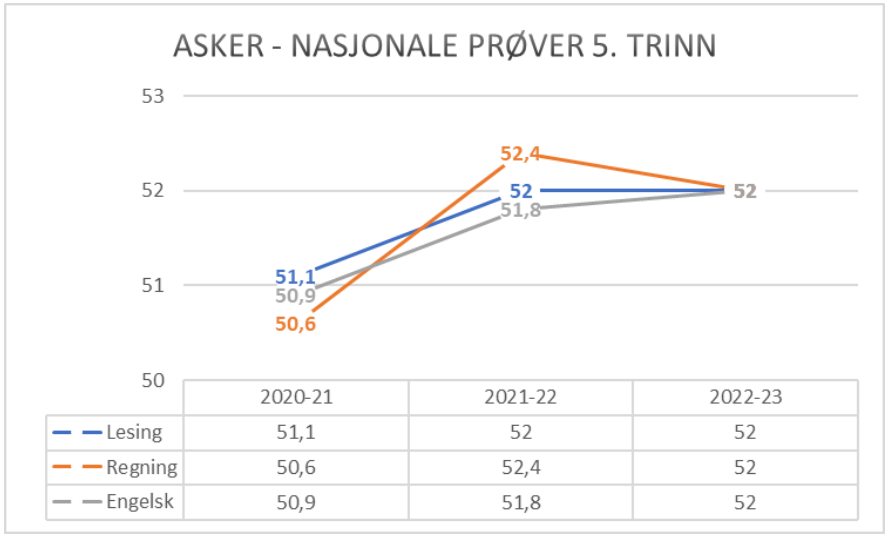

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

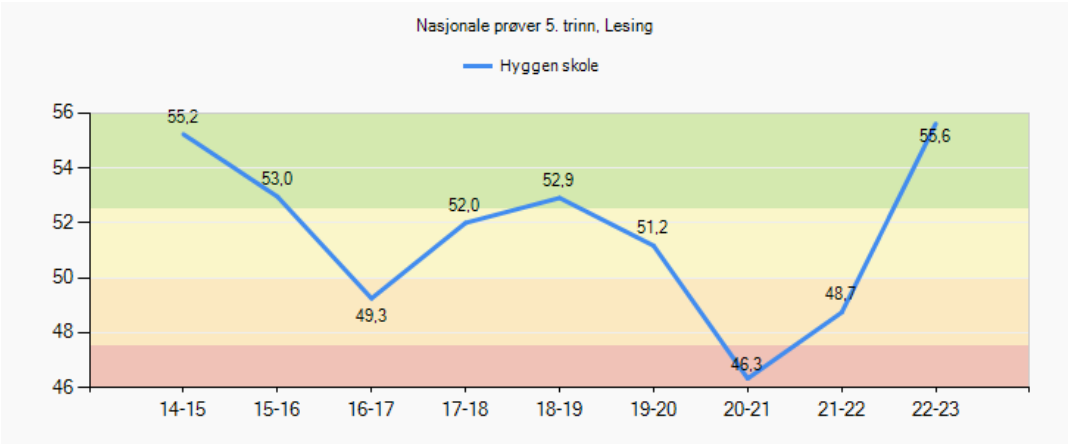

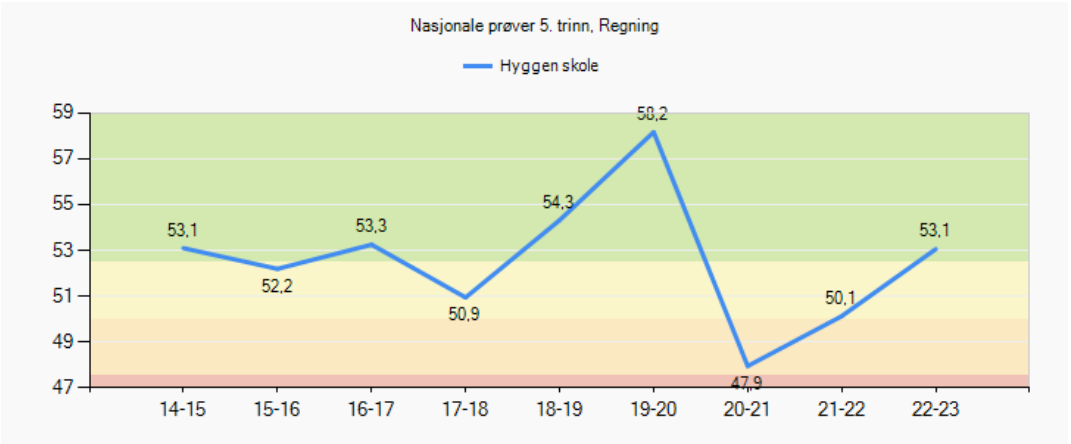

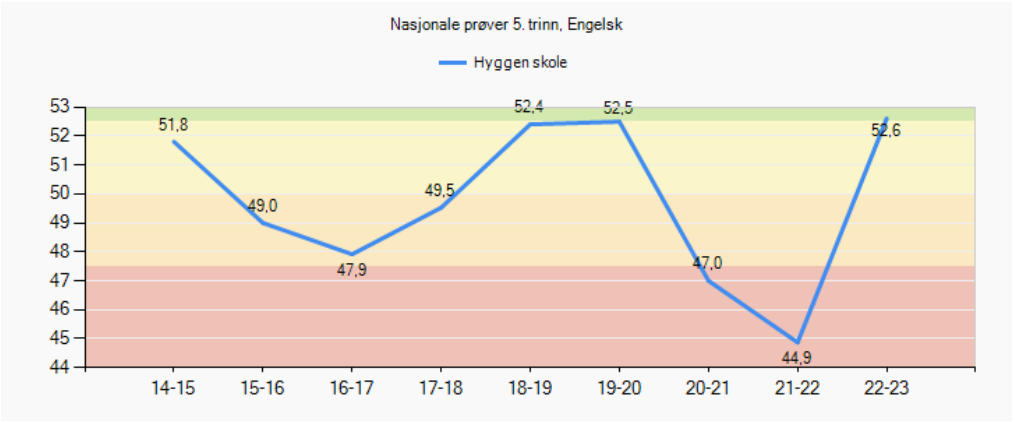

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

Kjenner igjen resultatene fra 5.klasse.

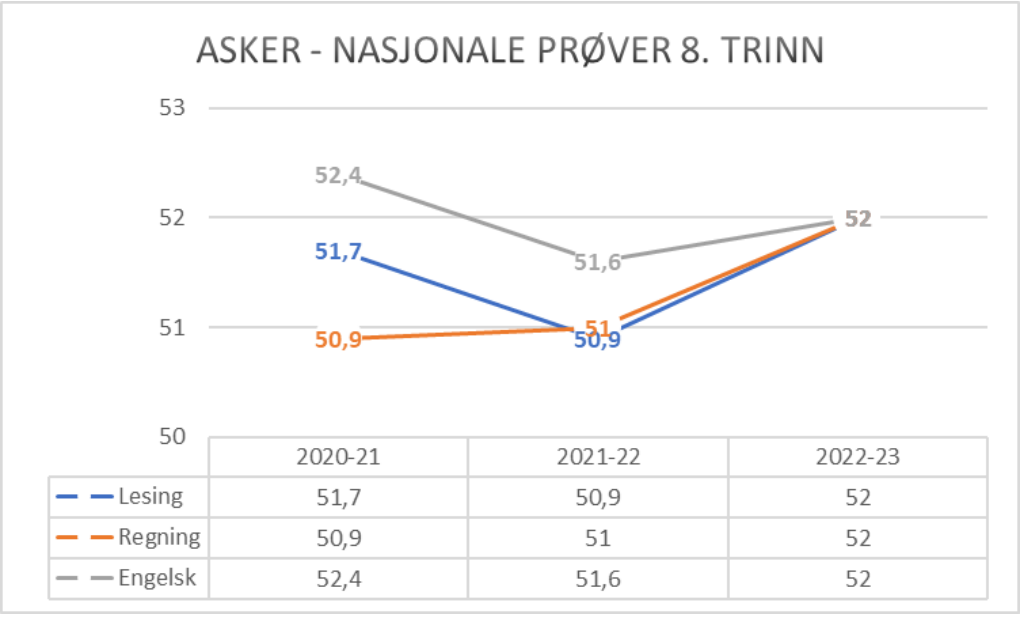

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

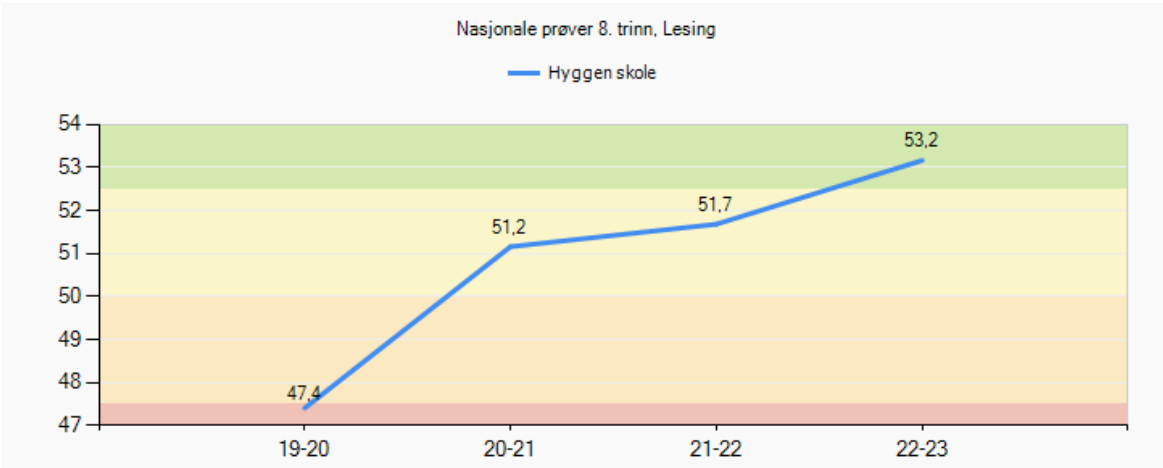

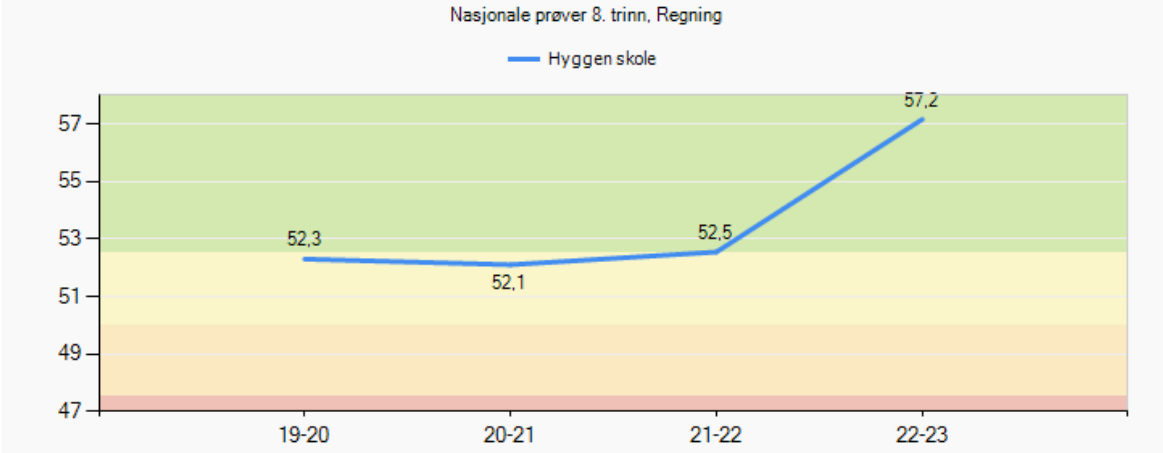

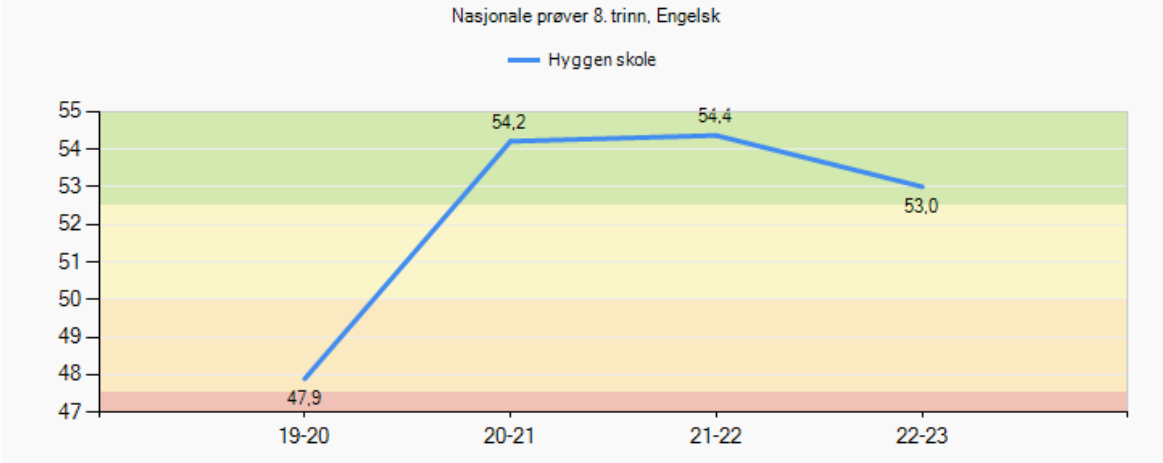

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Elever og foresatte i 5. klasse gjøres kjent med resultatene. Resultatene analyseres i felles utviklingstid. Er tema i SU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Er tema på sonesamarbeid

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  I år, ja. I fjor, nei. Resultatene kan variere mye fra år til år. Har sammenheng med at vi er en liten skole med få elever hvor hver elev utgjør en større prosentandel. Vi må også jevnlig evaluere for å oppnå neste og beste praksis.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

I samarbeid med lærerne:

- bedre inkluderende praksis
- bruke kartlegging som styringsverktøy
- bedre utnyttelse av lærerressursene

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

I samarbeid med lærerne:

- bedre inkluderende praksis
- bruke kartlegging som styringsverktøy
- videreutvikle fysisk aktiv læring og uteskole

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Jansløkka skole

vinter 2023

Jansløkka skole

- et enestående springbrett

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	387
Lærere:	32
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,5
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	188
Ansatte SFO:	15 (14)

Jansløkka skole er Askers eldste skole. Vi er stolte av historien vår, samtidig som vi er opptatt av å være en fremtidsrettet skole. Vi ligger vakkert til med nærhet til marka og sentrum.

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  God teamsammensetning som jobber godt sammen. Implementert PALS-arbeidet i SFO.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Har laget et eget opplegg for 4. klasse klubb som vi har kalt kompani Jansløkka. Barna har jobbet i team og laget leirplass og løst ulike oppgaver. Dette ble avsluttet av en kompanifest. Har hatt 30 - 40 4. klassinger på SFO påmeldt på tirsdager som har vært kompani dagen.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Vi har et unikt uteområde som gjør det enkelt å gjennomføre fysisk aktivitet og bevegelsesglede. Vi har trygge voksne som stiller opp og gir barna mulighet til å gå på skøyter og ski, ake og sykle. Vi benytter turmulighetene i nærområdet hele året.
  Vi har fredagsdisko i gymsalen eller utedisko om sommeren. Gymsalen benyttes til ulike aktiviteter. Samarbeider med Asker skiklubb og tilbyr ulik fysisk aktivitet gjennom hele året for 1.- 4. trinn gjennom Aktive Lokalsamfunn.
  Vi har definerte områder ute og inne som gir trygge barn i trygt miljø. Vi har mer å gå på når det kommer til mat og måltidsglede. Vi er en del av Matjungelen, og målet for neste skoleår er å sette dette i en plan og benytte opplegget som ligger der. Dette er enkelt å gjennomføre, men krever en dedikert voksen som er villig til å sette seg litt inn i det.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Vi har gjennomført personlighetsanalyse på alle ansatte på plandagen med oppfølging i høst, og har opplæring i PALS denne høsten.
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  Vi har forsøkt å ha større deltakelse på lærernes team dette skoleåret for basekoordinatorene. Dette oppleves nyttig, og vi ønsker å fortsette med dette arbeidet. Dette forutsetter at det er folk på jobb slik at de SFO-ansatte kan frigjøres for å delta.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - At vi i større grad får til den røde tråden fra Virksomhetsplanen og LK20 og ut i undervisningen, blant annet gjennom arbeidet som gjøres i profesjonsfellesskapet og ressursgrupper der vi nå utarbeider progresjonsplaner i kjernefagene, samt at periodeplanleggingen nå er satt mer i system
  - PALS er videreutviklet blant annet gjennom PALS-halvtime for alle hver uke
  - Vi har tilrettelagt for et bedre arbeidsmiljø gjennom seminar med JTI-analyse sammen med Sofie Stenseng, trukket dette konkret inn i teamavtaler og dratt i gang felles ansvar for sosiale arrangement.

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- Vi har satt av tid og ressurser til dette, og har hatt fokus på å få ting til å henge sammen.
- Miljøterapeut har fått ansvar for PALS-arbeidet og er et rivjern som er gull verdt for organisasjonen
- Vi opplever ikke at vi har lykkes med dette fordi det fortsatt er "mye som sitter i veggene", men vi har ikke tenkt å gi oss og samarbeider nå tett med alle parter (verneombud, tillitsvalgte) for å få til fremdrift. Vi har bedt om et møte med HR for å få bistand videre.

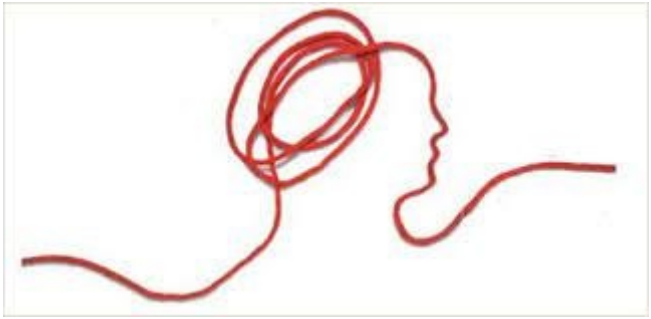

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi opplever at vi har gode rutiner internt på skolen, men det kan fortsatt være utfordrende å få til helheten på tvers av ulike samarbeidsinstanser.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi har jobbet godt med dette og opplever at vi har rutiner som er i tråd med forventningene til kommunen. Det er fortsatt rutiner som oppleves mangelfulle i Simpli, der vi må lage egne rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Her er videreutdanning viktig, samt ansettelse av nye medarbeidere med riktig kompetanse. Vi har skjermet tid på utviklingstiden for å jobbe målrettet med å utvikle profesjonsfellesskapet. Vi henter inn ekstern kompetanse fra SEIL/kommunen.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har miljøterapeuter og intern mestringsdag som fungerer svært godt, men har fortsatt en vei å gå i forhold til inkludering og tilrettelegging på generelt grunnlag.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi samarbeider tett med FAU, deltar i Aktive Lokalsamfunn sammen med sonen vår, samarbeider med NaKuHel (dette skal utvides fremover) og bruker skolen som en møtearena for lokalsamfunnet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har bl.a SIM-team som går inn i akutte situasjoner. Det er en stor utfordring at vi har et høyt fravær som påvirker hele organisasjonen.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi samarbeider med FAU og har fokus på dette med bærekraft i undervisningen vår

Skolens oppsummering av ROS-analysen

I ROS-analysen ser vi at følgende utpeker seg:

- Bygningsmassen er gammel og slitt, og det er en bekymring rundt det fysiske arbeidsmiljøet blant annet med tanke på luft og temperatur.
- Når vi får nyansatte opplever vi stadig at det er vanskelig å få dem inn i alle nødvendige systemer. Vi savner en “ferdig pakkeløsning” for de ulike yrkesgruppene der tilganger og kurs ligger klart.
- Ansatte opplever at rammevilkårene blir gradvis dårligere med tanke på ressurser og det oppleves som en risiko at vi ikke klarer å følge opp elever som trenger mer tilrettelegging.
- Kommunikasjon der beskjeder glipper, noe som skaper usikkerhet, er en risiko
- Høyt fravær blant de ansatte er en utfordring som påvirker både elever og ansatte i stor grad.
- Det er en risiko at vi får færre elever på SFO, spesielt blant de eldste barna, fordi prisen er svært høy for få timer på SFO. Vi opplever at tilbudet vi gir barna er bra, og har mange tanker om aktiviteter vi ønsker å gjennomføre. Men det er dyrt å delta. En bør snu gratismodellen, til å gjelde 3. og 4. klassinger.

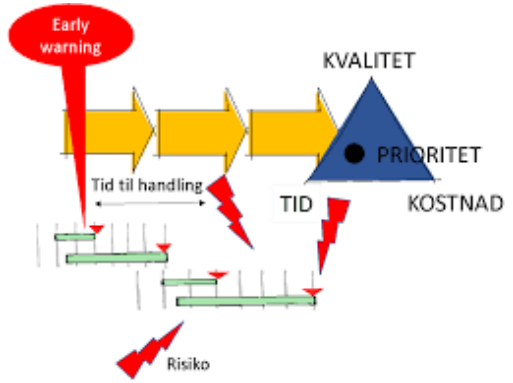

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette har vi gode rutiner på, vi har perioder på 6 uker av gangen der det er satt av tid hver 6.uke til dette arbeidet. Vi har fått god hjelp fra Arne Bergan mtp valg av planleggingsverktøy og hvordan utarbeide gode planer.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er med oss i alt arbeidet vi gjør, kanskje spesielt i forhold til arbeidet med PALS
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har fokus på de 3 kjernefagene dette året, og jobber i ressursgrupper med å lage gode planer som dekker kjerneelementene i fagene gjennom de 7 årene elevene er hos oss.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har overordnede tverrfaglige temaer for de ulike periodene som hele skolen jobber med. Vi er fortsatt på vei da dette er en litt ny måte å tenke på, trinnene jobber tverrfaglig, men vi trenger også å få til et tverrfaglig skolefellesskap.
Dybdelæring	Vi opplever at dette er noe vi har fokus på hele tiden, og det brukes flere metoder inn for å lære om ting - vi ser også dette på lekseutformingen.
Elevaktive arbeidsformer	Vi er på vei, dette er noe av det vi har jobbet med og jobber med. Det er fortsatt litt for mye behov for "kontroll" i klasserommet med for lange forelesningsøkter og monologer.
Underveisvurdering	Dokumenteres 2 ganger i året, vi ser at vi trenger å ha fokus på dette fremover. Det er for store forskjeller mellom lærerne her.
Elevmedvirkning	Vi er på vei. Formell elevmedvirkning er på plass, det er i undervisningssammenheng vi må våge å slippe taket litt.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,39%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0

- Vi har dyktige spesialpedagoger som samarbeider tett og som har ukentlige møter med avdelingsleder som har master i spesialpedagogikk. Vi opplever derfor at tilbudet er godt organisert av kompetente mennesker. Det handler om å treffe elevene der de er og jobbe over tid, og utfordringen er å få til dette under rammebetingelsene vi har. Det å favne større grupper elever der andre elever uten vedtak inkluderes er en av de tingene vi må jobbe med fremover. Styrk-, intensiv og spesialundervisning kan kanskje henge enda tettere sammen enn hva vi får til i dag.
- Miljøterapeutene våre jobber med grupper internt på skolen, dette er en del av spes.ped-undervisningen for flere av elevene og vi ser at dette er en undervisningsform som gir god effekt.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1,5
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Den særskilte språkundervisningen gir elevene en bedre forståelse av språket så de kan bruke det aktivt i kommunikasjon både muntlig og skriftlig. De lærer seg flere norske ord og begreper.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*
- Vi følger opp fravær med tett dialog med foresatte, men ser at det fortsatt er forskjeller mellom lærerne i forhold til denne kontakten og dette er noe vi jobber videre med både på individ- og systemnivå. Dersom fraværet er over 10 % gjennomføres rutinemessige samtaler med foresatte, lærer og ledelse for å sikre at nødvendige tiltak iverksettes.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Det er veldig varierende da det er ekstreme forskjeller i sakene.
  Noen tiltak fungerer godt for noen, men har liten effekt overfor andre.

Det viktigste vi gjør er å jobbe kontinuerlig med å skape trygge skoledager preget av mestring og motivasjon, og å jobbe forebyggende i forhold til elever som trenger spesiell tilrettelegging.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

❖ tilpasset undervisning
❖ elevmedvirkning
❖ elevaktive arbeidsformer

❖ Vi trenger å systematisere bruk av ressurser slik at det kommer sårbare barn til gode også ved høyt sykefravær.
❖ Vi trenger flere lærere som leser elevens behov og møter dem på dette med riktige tiltak

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  Videreutvikle progresjonsplaner i kjernefagene og periodeplanene slik at hele skolen har en felles oppfatning av å jobbe i samme periode.

  Jobbe for at hele skolen har en felles oppfatning av PALS slik at elevene møter forutsigbare voksne i alle situasjoner på skolen. Fortsette å forvente at alle klasser har en PALS-halvtime på timeplanen hver uke.

  Være godt forberedt og ha planer klare i god tid. Kommunisere dette på en slik måte at ansatte kjenner til forventninger og arbeidsoppgaver uten at de føler seg truet av disse.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Vi jobber aktivt med læringsmiljø og PALS, både i ressursgrupper og felles utviklingstid på skole og SFO.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Vi opplever at varslingsplikten er godt kjent og følges opp av personalet.

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Vi analyserer resultatene og går gjennom disse i utviklingstid, og følger dette opp på team. Også tema på SIM.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? SIM er en god ressurs, men vi opplever at det er uforutsigbart i forhold til helsesykepleier som vi anser som en viktig brikke i dette arbeidet og at det er svært krevende å få avsatt tid til observasjoner mm.

Elevundersøkelsen 7. trinn

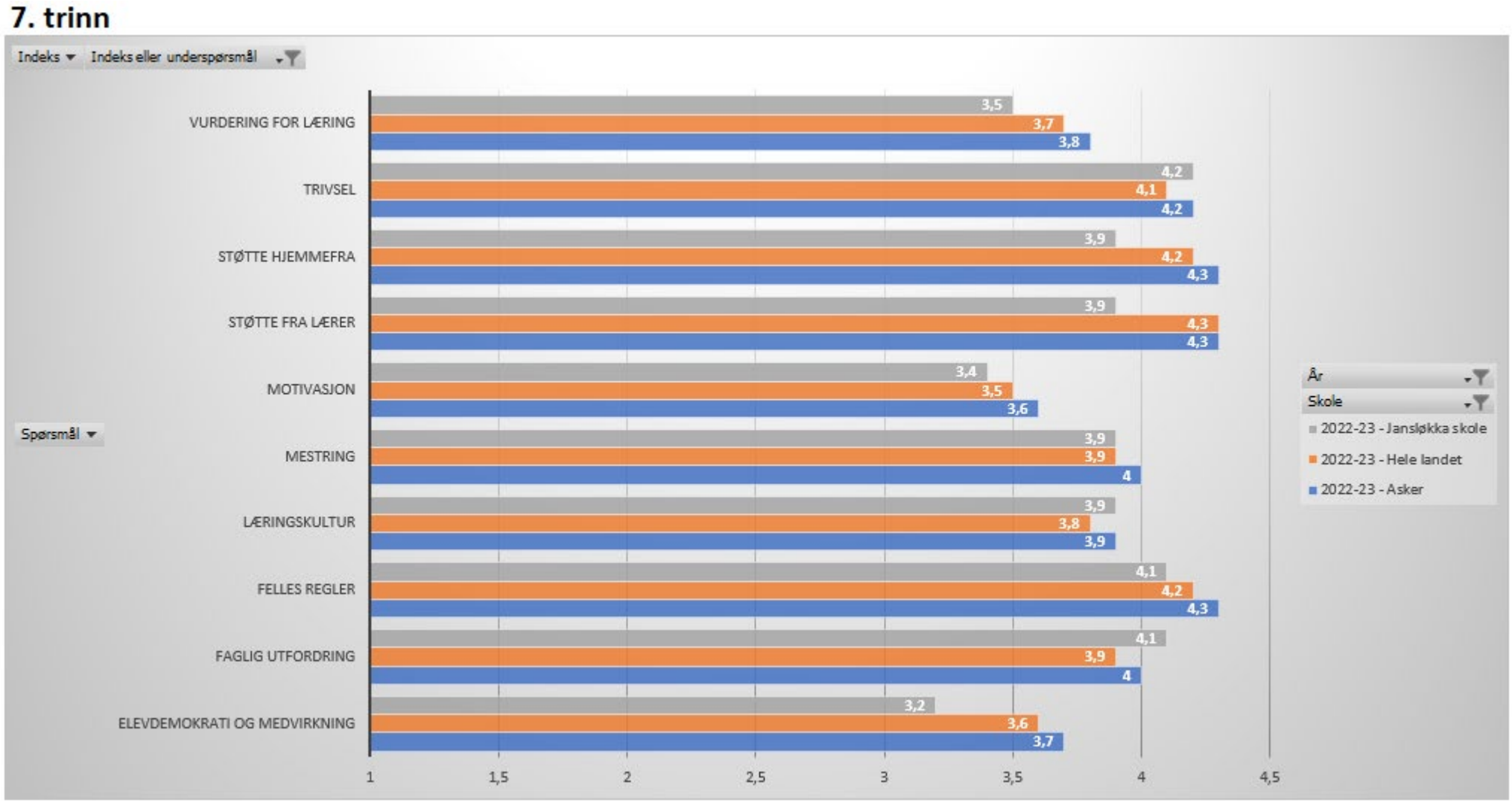

Elevundersøkelsen 6. trinn

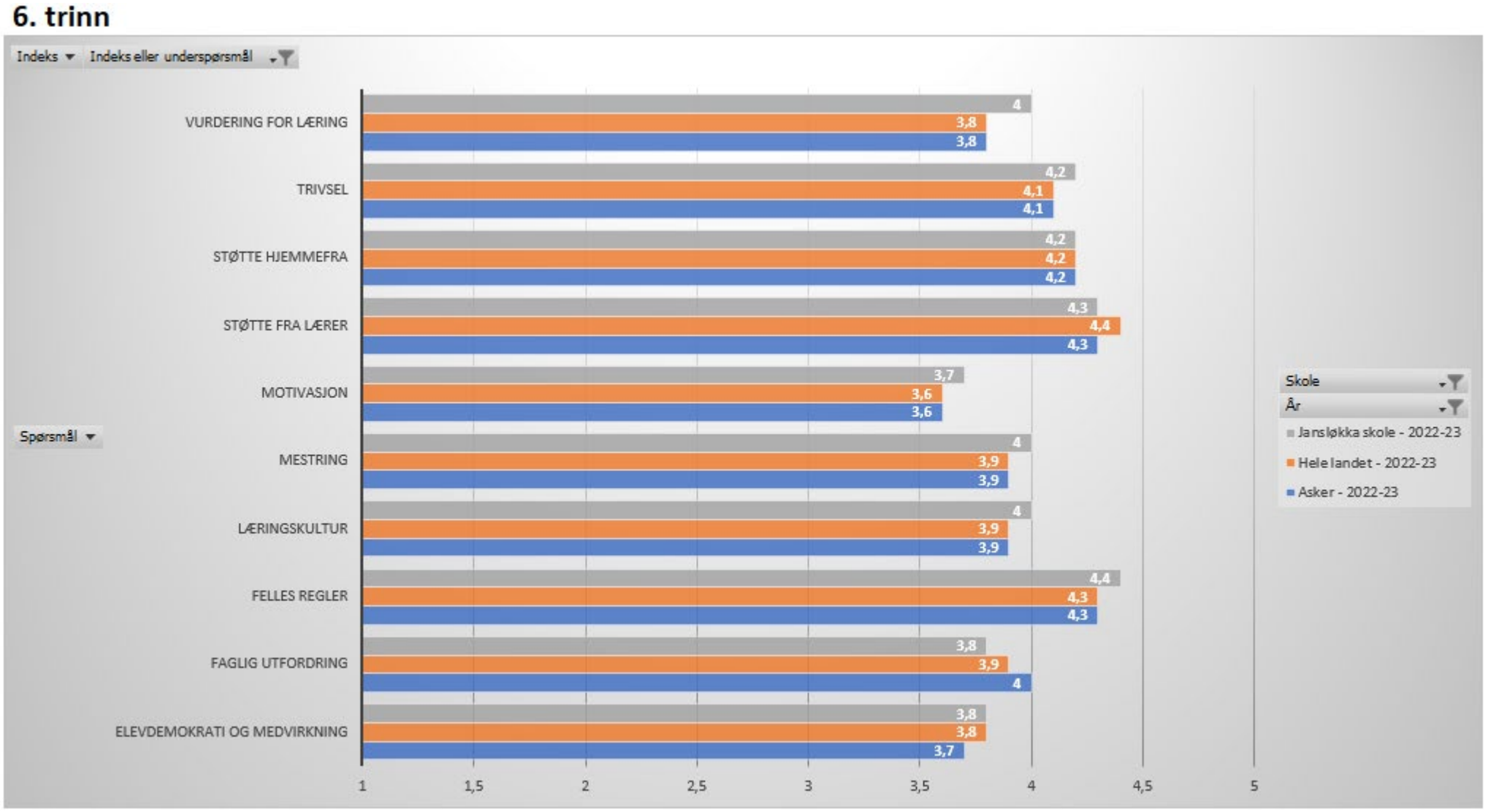

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

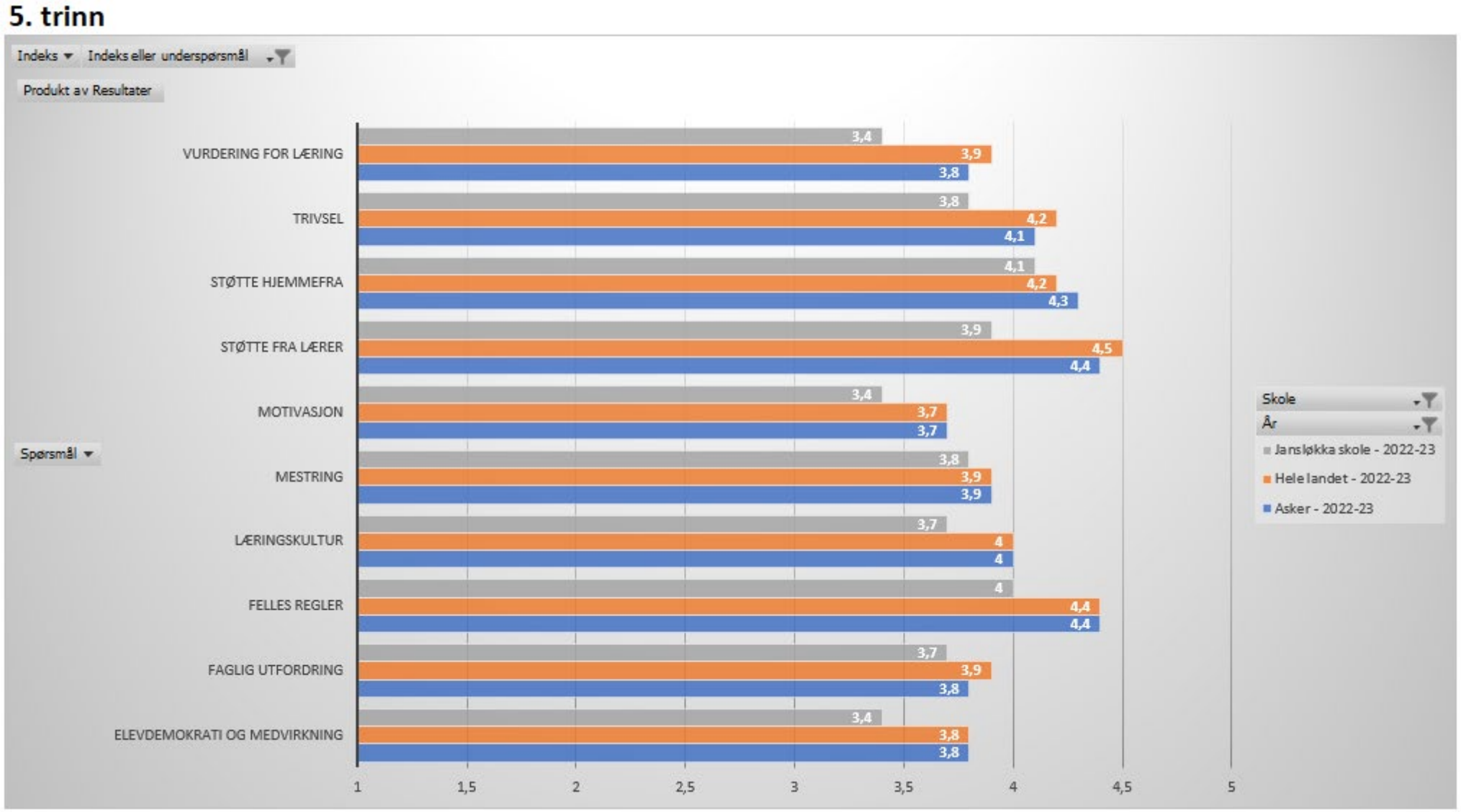

Foreldreundersøkelsen

Indekser

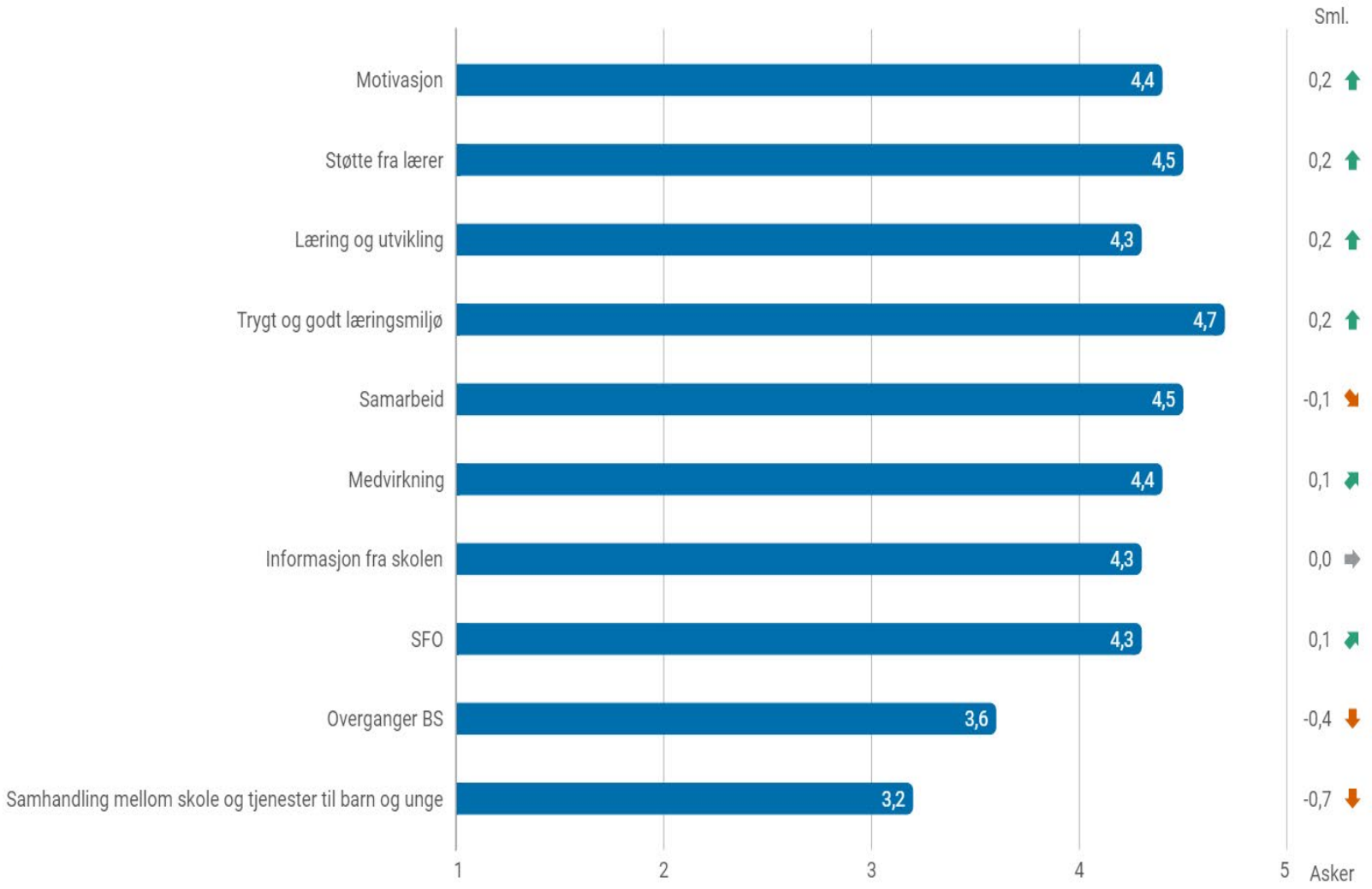

- Vi har stabile resultater over tid, men ser at sonesamarbeid med barnehagene må bli bedre - dette er løftet frem flere ganger. Vi opplever at vi får informasjon fra barnehagene altfor sent, og det har skapt utfordringer i forhold til klassesammensetning - og kommunikasjon med foresatte. Vi heier på å bygge bro!
- Veldig fint å se at det er gode resultater i forhold til trygt og godt læringsmiljø.
- Vi har trygge skolestartere og opplever at vi får til en god overgang mellom barnehage og skole.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Tidlig innsats er organisert gjennom styrk på det enkelte trinn. Vi opplever at det har vært sårbart dette skoleåret fordi vi har hatt et svært høyt antall fraværende, og da har vi måtte prioritere lærere ut i klasserommene.

Effekten av tidlig innsats er god når vi klarer å jobbe med dette systematisk.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi trenger fortsatt å få opp resultatene for engelsk, her forventer vi mer. Vi jobber med å lage helhetlige planer for faget dette året, og med å få opp den generelle kompetansen på skolen. Det er i dette faget vi har færrest med utdannelsen som kreves fremover.

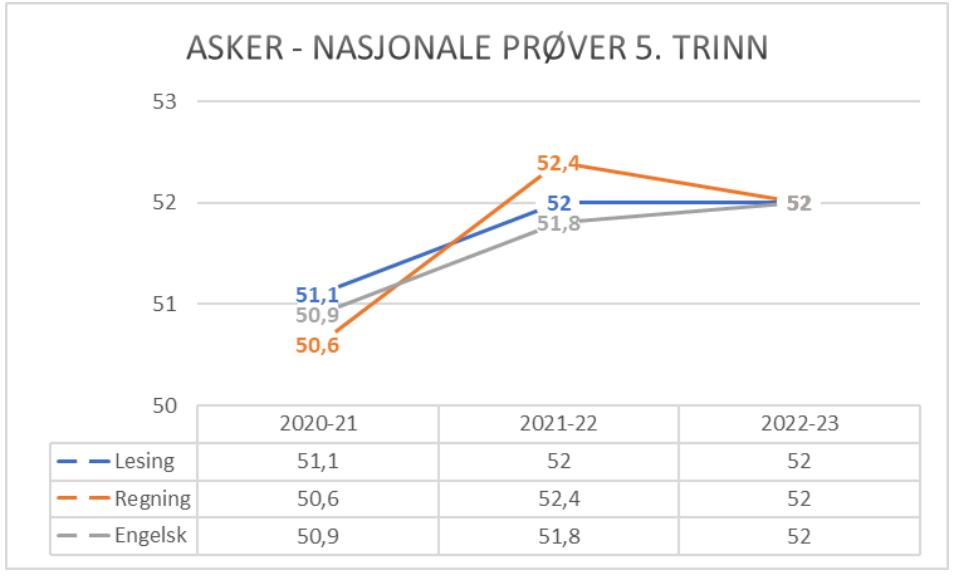

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

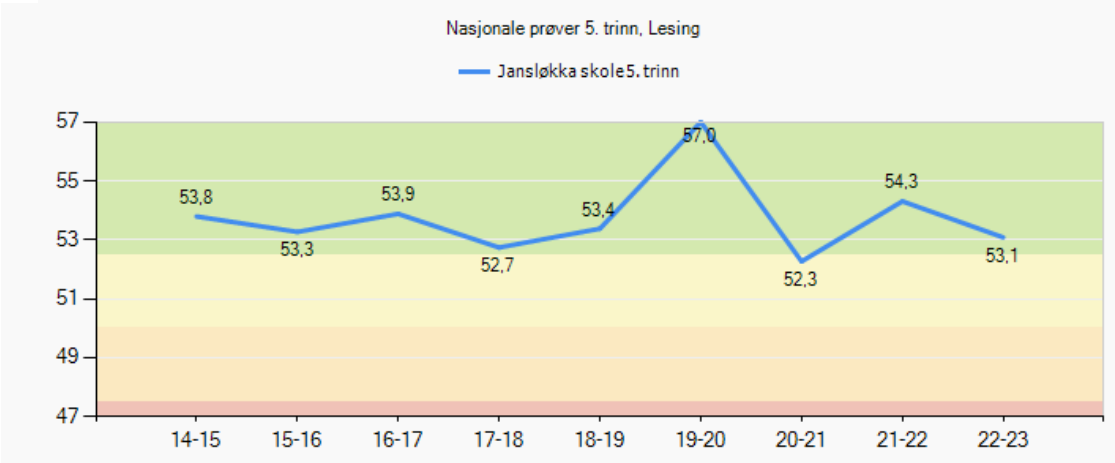

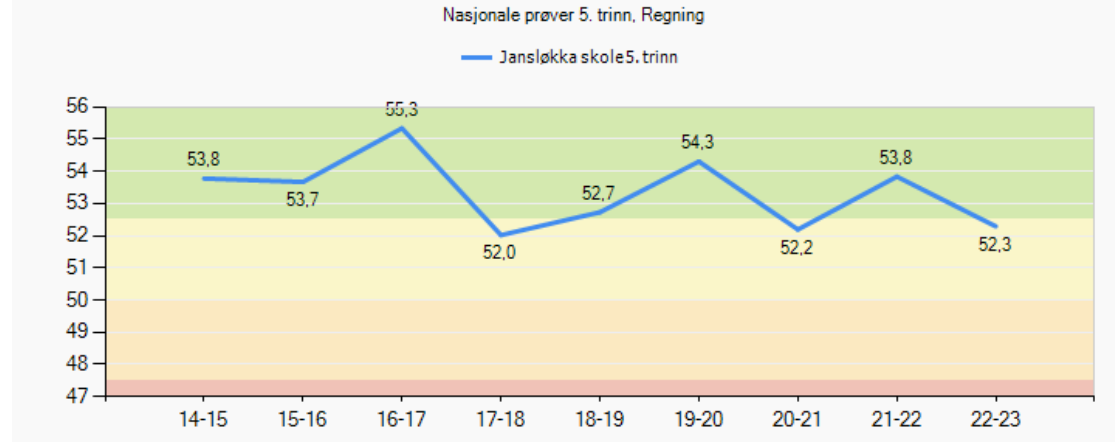

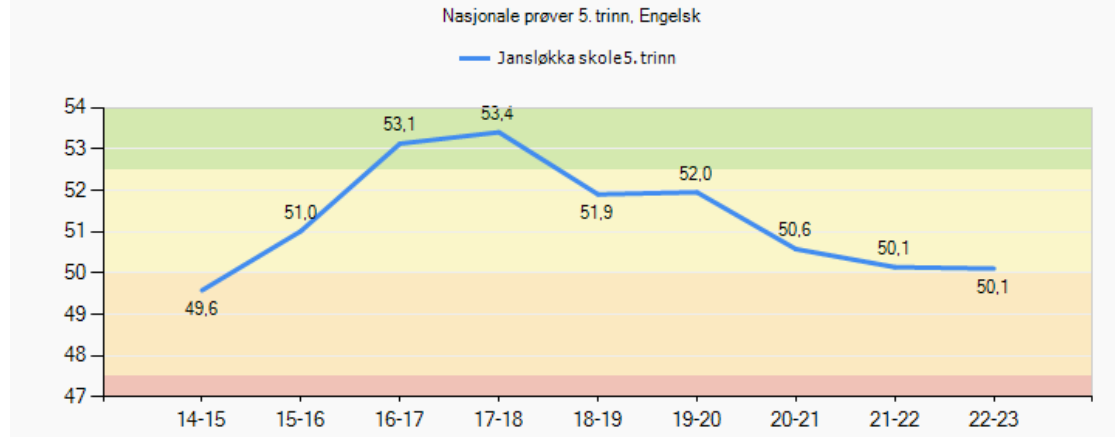

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Som avgiverskole er vi fornøyd med hvordan elevene våre presterer, vi har gode resultater.

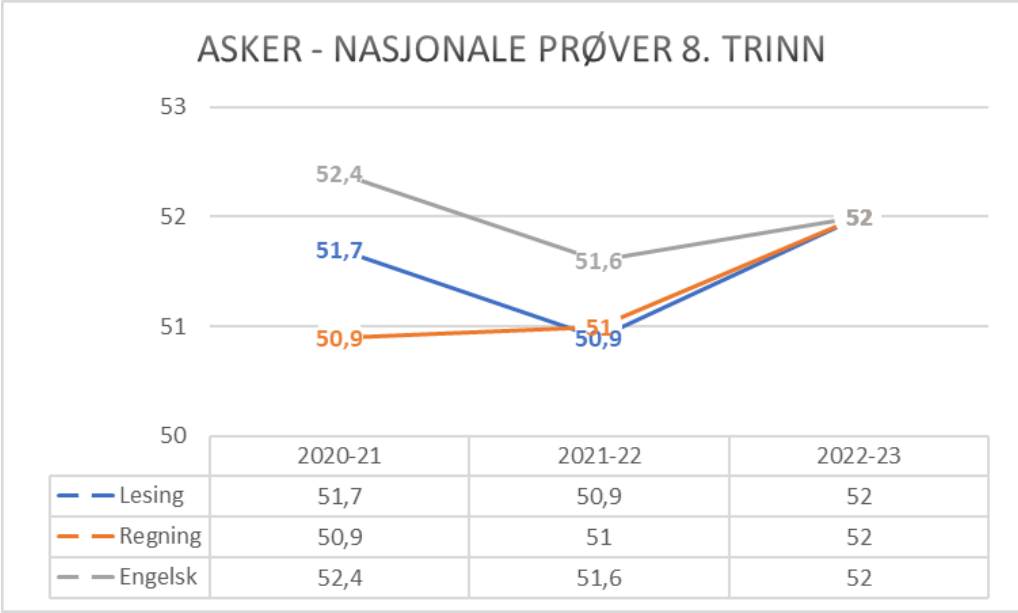

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

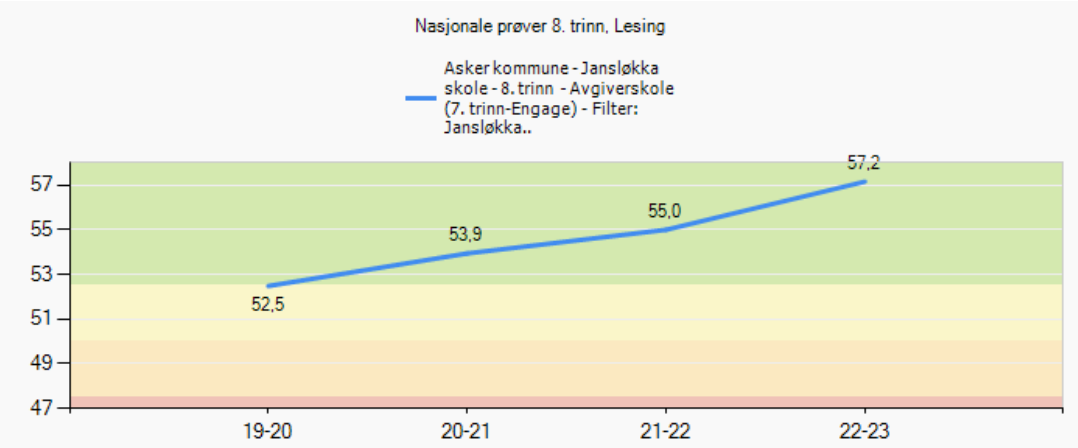

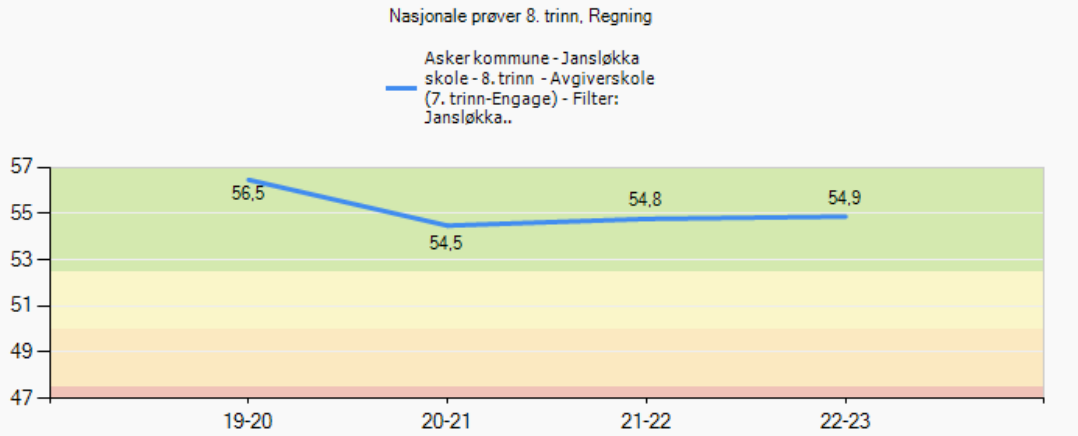

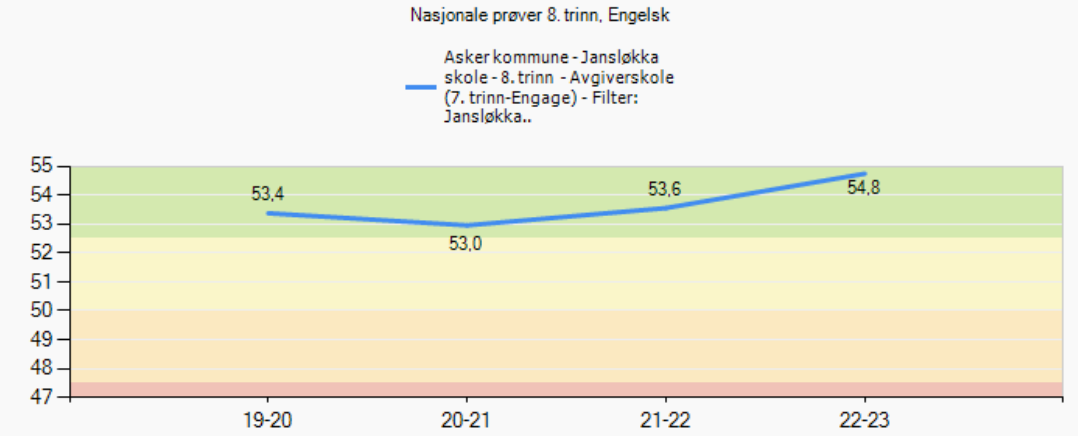

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resultatene analyseres og gjennomgås på team, med personalet og i FAU. Team følger opp individuelle resultater på utviklingssamtaler, og ute i klassene.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Vi har foreløpig ikke samarbeidet med andre skoler om dette utover at vi har snakket sammen om resultatene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Utfra vår kunnskap om skolens sosioøkonomiske indeks samsvarer resultatene fint, elevene gjør det bra og det har vi også en klar forventning om at de skal fortsette med det!

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Vi må først og fremst skape stabilitet for lærere som skal drive begynneropplæringen og intensivopplæringen. Kompetansen vi trenger finnes på huset.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Dette henger sammen med det generelle arbeidet rundt undervisningspraksis ved skolen, og er en del av satsningen på fagfornyelsen - ressursgruppenes arbeid er et ledd i å utvikle opplæring i en mer elevmedvirkende retning. Fokus bort fra lærerstyrte aktiviteter.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Landøya skole

Skolens verdier:

INNOVASJON

FELLESSKAP

LÆRINGSGLEDE

LANDØYA SKOLE

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	348
Lærere:	32
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederd

Videreutviklet supplerende læringsarena. Utvidet tilbud, fase inn elever på 8.trinn og ut ved jul 10.trinn

Prosjektskole - samarbeid med Økologisk Norge

Forestilling og Landøyasamlinger. Skaper fellesskap og tilhøringhet

Landøya 50 år

Hvorfor har vi lykkes med dette? Godt arbeidsmiljø og profesjonsfellesskap.

LANDØYA SKOLE

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	*Det er fremdeles behov for mer samarbeid med tjenester som PPT, BUP o.l. Tydeligere ansvarsfordeling mellom PPT og kontaktlærere.*
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	*Vi er i gang, men vi trenger bedre systemer for informasjonsflyt mellom ulike instanser. Det må gjøres sentralt..Det er en forbedring rundt samarbeidet med PPT, det funker svært godt med å ha et møtepunkt med PPT hver 14 dag. Det har i år kanskje blitt litt for mange planer rundt individuelle tilretteleggingerog rapportering. Dette har gått utover den tilpassede opplæringen. 360 er svært tidkrevende,.*
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	*U-tidene organiseres godt og er varierte. Mye tid går naturlig til nødvendig drift og organisering, og det blir derfor mindre tid til utvikling.*
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	*Utvikle innskoleringen videre. Kanskje stadig litt ulik oppfatning av hva innskoling egentlig skal innebære?To kontaktlærere per klasse har vært en stor fordel. Vi må bli flinkere til å inkludere nytilflyttede elever og elever som "melder seg ut".Vi bruker biblioteket mer i timene, særlig norsk. Vi lager en plan for hvordan biblioteket kan brukes mer i flere fag nå. UNG kultur har vært på besøk, men kanskje de kan komme litt oftere?Få møter på studieverksted og morgentrening i forhold til ressursene som brukes. Kan disse ressursene brukes mer rettet inn mot tiltak i skoletiden?*
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	*Dette er vi godt i gang med*
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	*Kontaktlærere er raske til å ta i bruk aktivitetsplanen og involvere elev og foresatte. Gode systemer og god bevissthet for å følge opp bekymringsfullt fravær. Likevel vanskelig i praksis.Vi må bruke mer tid til å planlegge bruk av tolærertimer og samarbeid med supplerende læringsarena.*
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	*Vi er godt i rute, men må jobbe mer med å nedskalere antallet kopier og utskrifter som følge av digitaliseringen*

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene

- Google ivaretar ikke personvernet godt nok. Må jobbe med elevenes nettvett.
- Vi har mange datasteder, dette skaper høy risiko for at ting kan bli lagt feil og sensitiv infirmasjon kommer på avveie. I tillegg tar det mye tid å følge opp alle stedene. I det vi har lært et system får vi et nytt system å lære, en stor tidstyv.

Ansatte har ikke en helsefremmende praksis og skaper ikke et inkluderende fellesskap for elevene

- Noe varierende sannsynlighet ut ifra de forskjellige beskrivelsene. Ansatte forsøker å ha en helsefremmende praksis, men det vil være elever som faller utenfor. Ofte det ikke er skolerelaterte ting heller

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? Elevrådet er i prosess med å drøfte ståsted for læreplanpraksis, og vil etterhvert komme med sine forslag til innspill. .

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Jobbet mye vår 2022 og høst 2022. Satt av egen tid for planlegging.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Godt gjennomarbeid. Starter før alle andre (2017) i forbindelse med flytting til ny skole. Skolens verdier er tuftet på verdiene i overordnet del. Tverrfaglige tema som f.eks kafeen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette er på plass. Det er utarbeidet læreplaner, inkludert kjerneelementer i alle fag. Egne øker i utviklingstid knyttet opp til kjerneelementer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Godt i gang. Har mange ulike varianter av tverrfaglige prosjekter. Kafé Landøya Uke sex
Dybdelæring	Har jobbet mye med temaet i fellestid. Det er fortsatt behov for fokus på området.
Elevaktive arbeidsformer	Har jobbet mye med temaet i fellestid. Det er fortsatt behov for fokus på området.
Underveisvurdering	Påbegynt. Er fokusområde p.d.d Det er fortsatt behov for fokus på området.
Elevmedvirkning	Påbegynt. Er fokusområde p.d.d Det er fortsatt behov for fokus på området.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5.75%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	5,75%
• Andel i gruppe:	
• Andel hovedsakelig alene:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Enda bedre bruk av to-lærersystemet
  - Videreutvikle supplerende læringsarena

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1-2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

De fleste elevene hos oss snakker relativt godt norsk, men strever med begrepsforståelsen i teoretiske fag. Vi har et lavt antall elever med særskilt språkopplæring, og det kan oppleves krevende å innarbeide gode nok rutiner for opplæringen. Elevene trenger jevnlig drypp at begrepstrening i alle fag og denne tilrettelegges best gjennom to-lærerressurs og elevens tilstedeværelse i timene.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - ja, i tilpasset grad. Vi jobber med bedre systematikk for oppfølging av denne elevgruppen. Vi kan bli enda bedre på identifisering og kontakt og avdekke problematisk fravær- samt involvere foresatte tidligere.
    - Få økt bevissthet i personalet
    - Bedre system på fraværsregistrering
    - Lettere tilgang til rutinene
    - Kontaktlærer - bevisstgjøre rollen

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Stor variasjon fra elev til elev.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

  - Identifisere årsak til utfordringer i enda større grad. Fokus på kontaktlærerrollen og rutiner.
  - Videreutvikle to-lærersystem.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - https://docs.google.com/presentation/d/1w4XP2aBNa3IL_1I2uN2R38gb8LxPQbTHwotc6aKCNvs/edit#slide=id.p27

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -
  - https://docs.google.com/presentation/d/1w4XP2aBNa3IL_1I2uN2R38gb8LxPQbTHwotc6aKCNvs/edit#slide=id.p27

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

https://docs.google.com/document/d/1b_jYkdzxJB39ZXfV4dN4q3sMe7O2xsEq/edit?usp=share_link&ouid=109468979563787615868&rtpof=true&sd=true

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Godt kjent

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Etter gjeldende regelverk.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Sosiallærerne gjennomfører. Resutaltene drøftes på trinn og det utarbeides tiltak.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Stor ressurs. Brukes aktivt på alle trinn.

Elevundersøkelsen 10.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

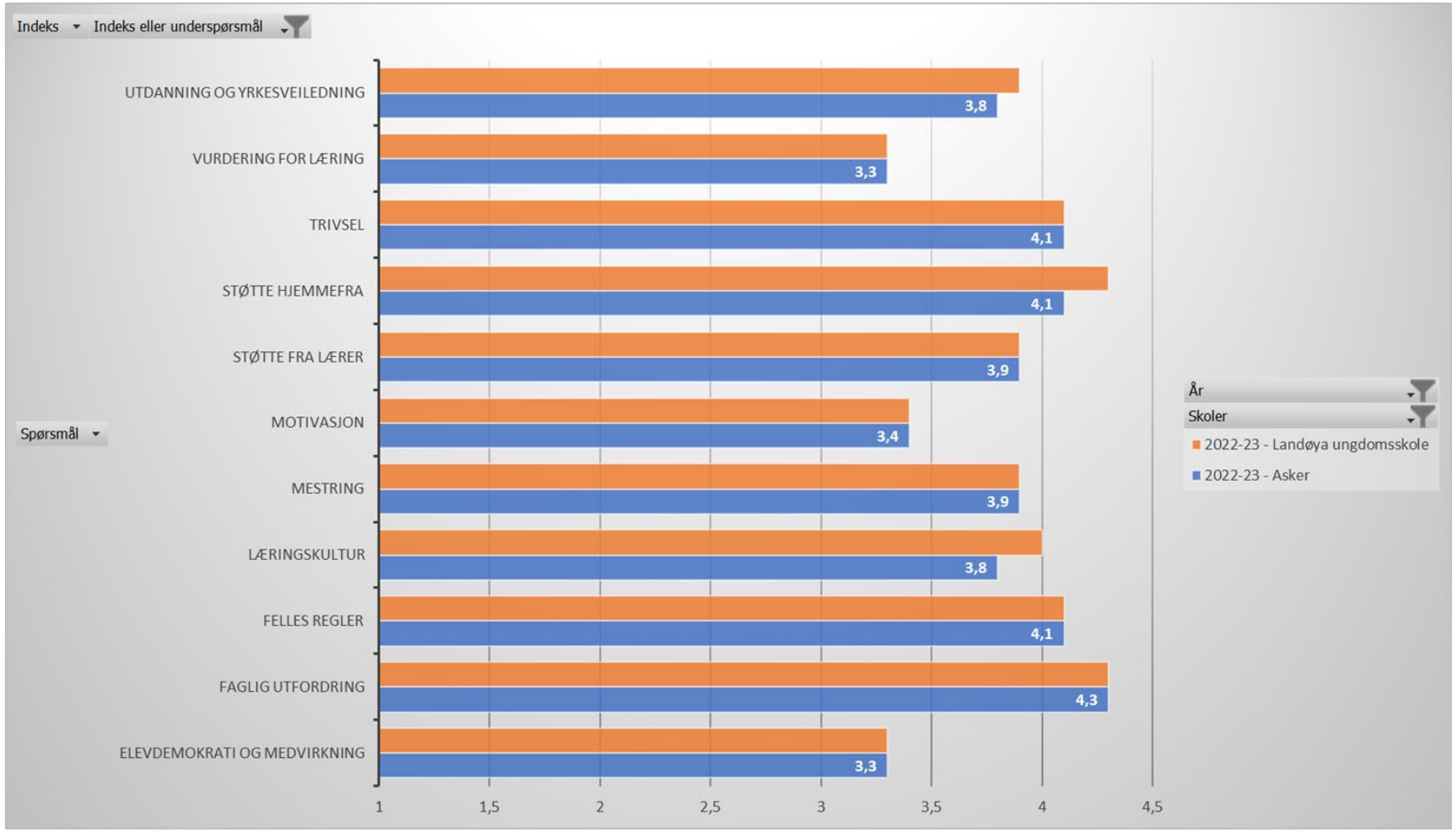

Elevundersøkelsen 9.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

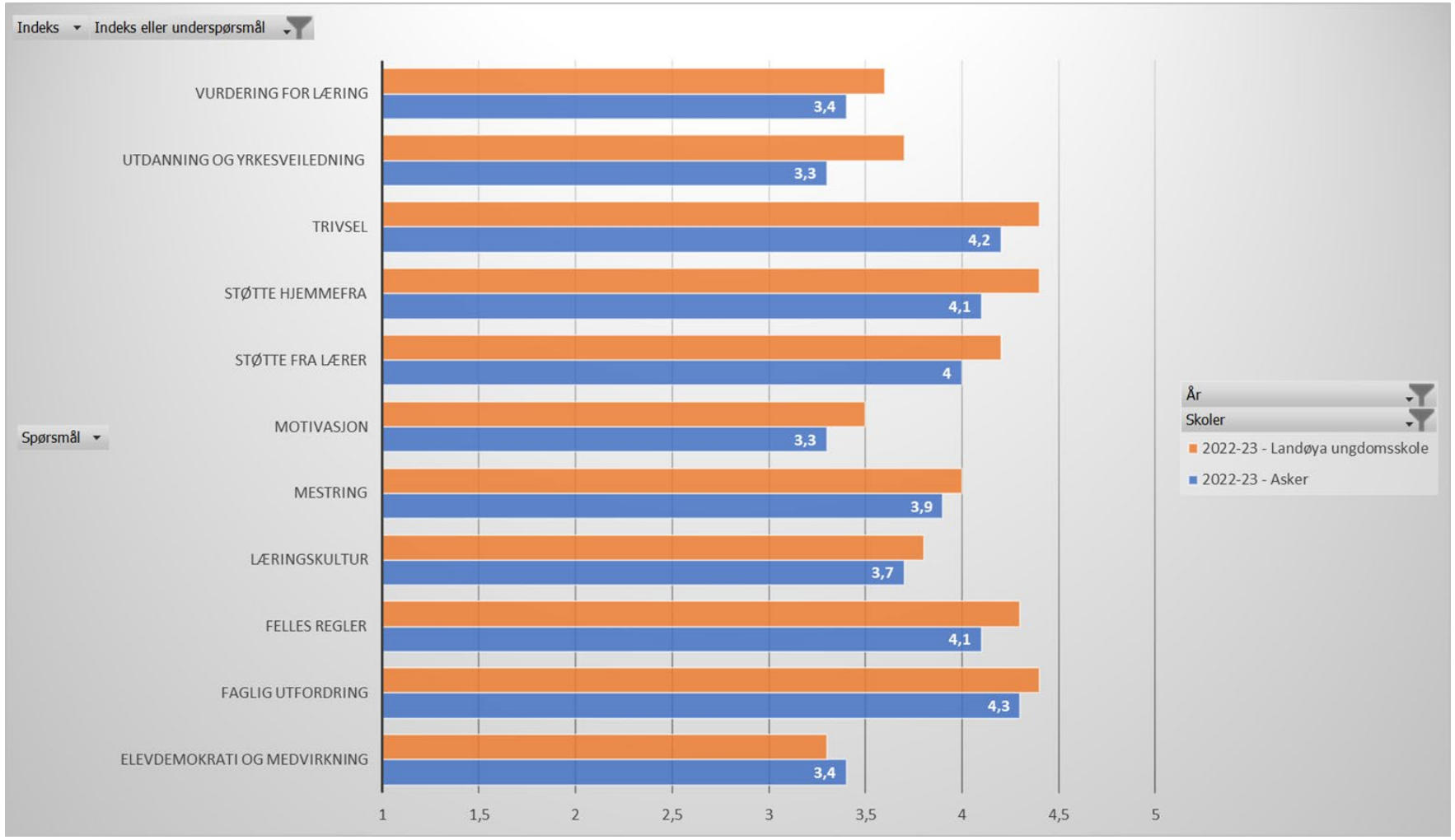

Elevundersøkelsen 8.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

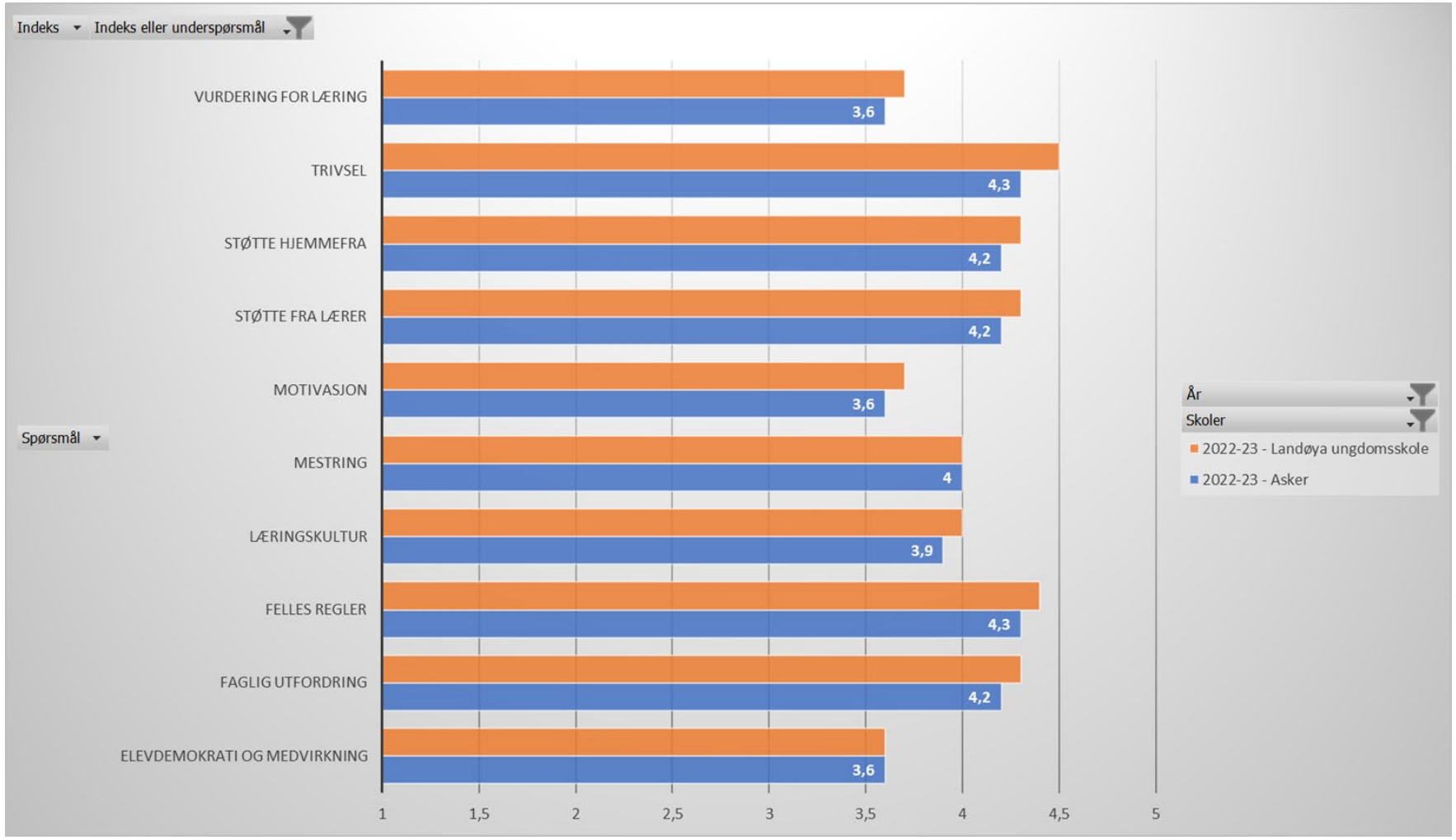

Foreldreundersøkelsen

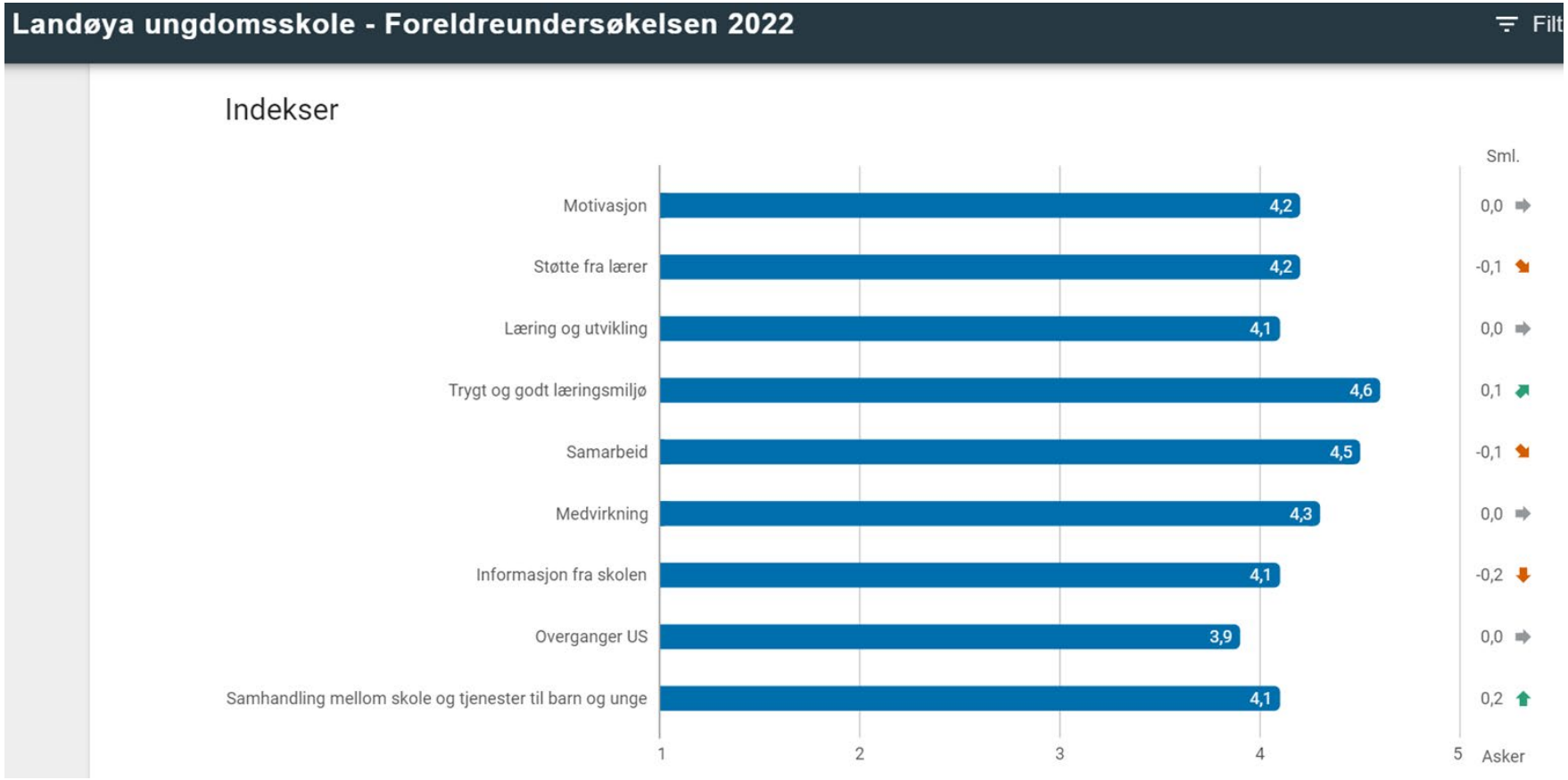

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Overraskende svake resultater på 8.trinn. I følge FAU kommer undersøkelsen for tidlig til at foresatte kan uttale seg om skolen.

Ser en positiv endring i svarene hos 9.trinn. Mer kjent med skolen? Tryggere?

Det gjennomføres prosess rundt resultatene i FAU, personalet og på foreldremøtene.

Asker kommune

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

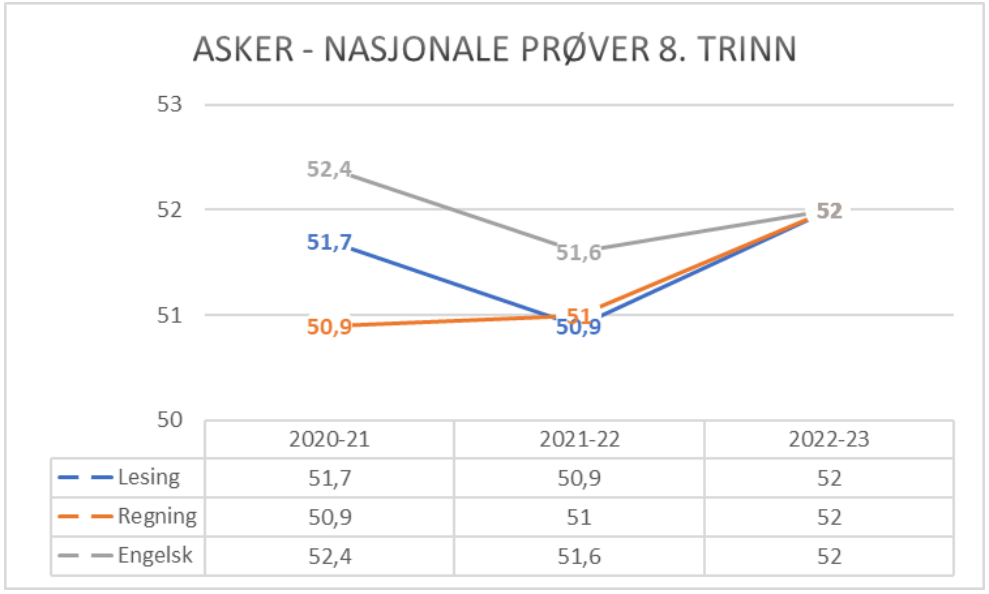

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

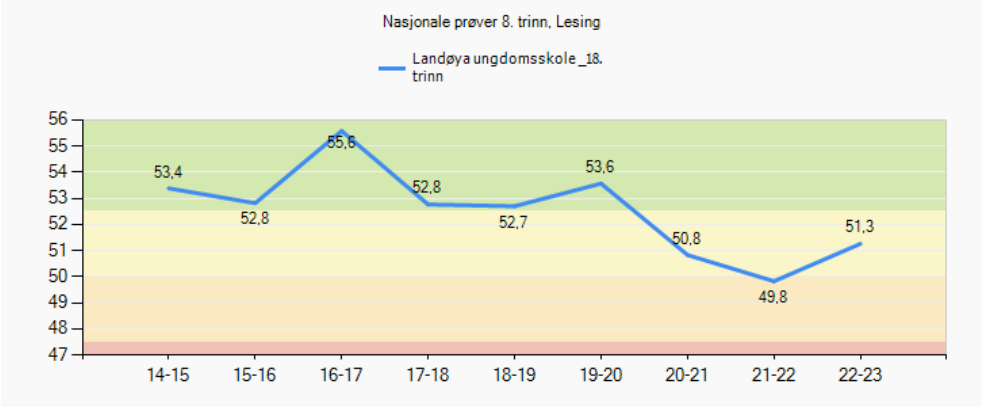

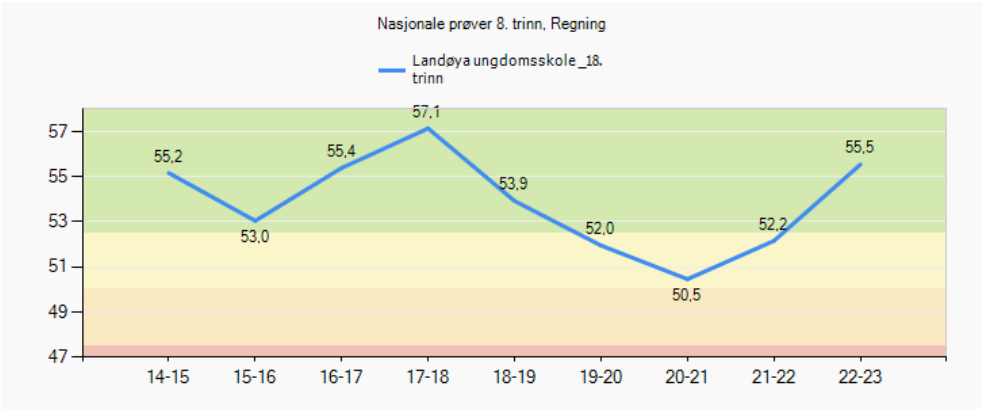

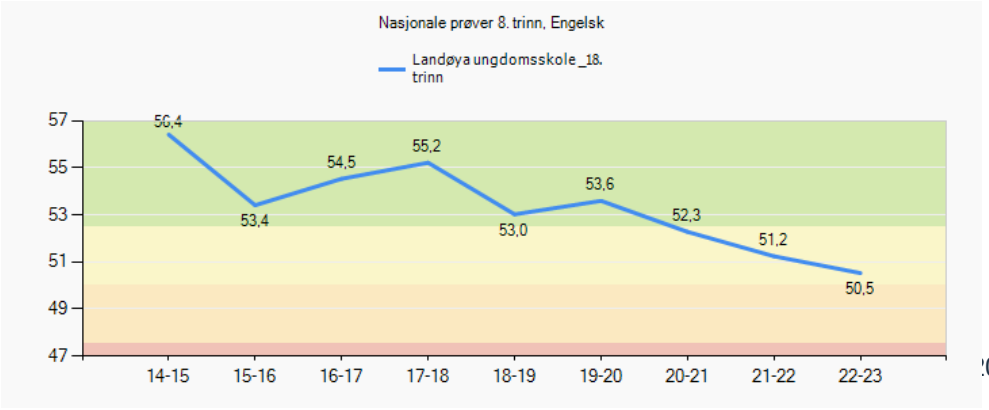

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

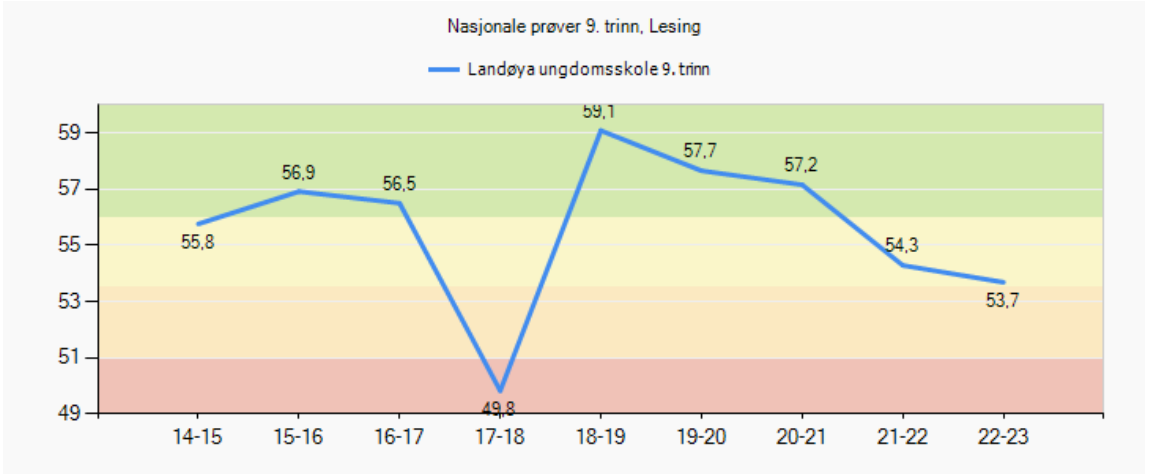

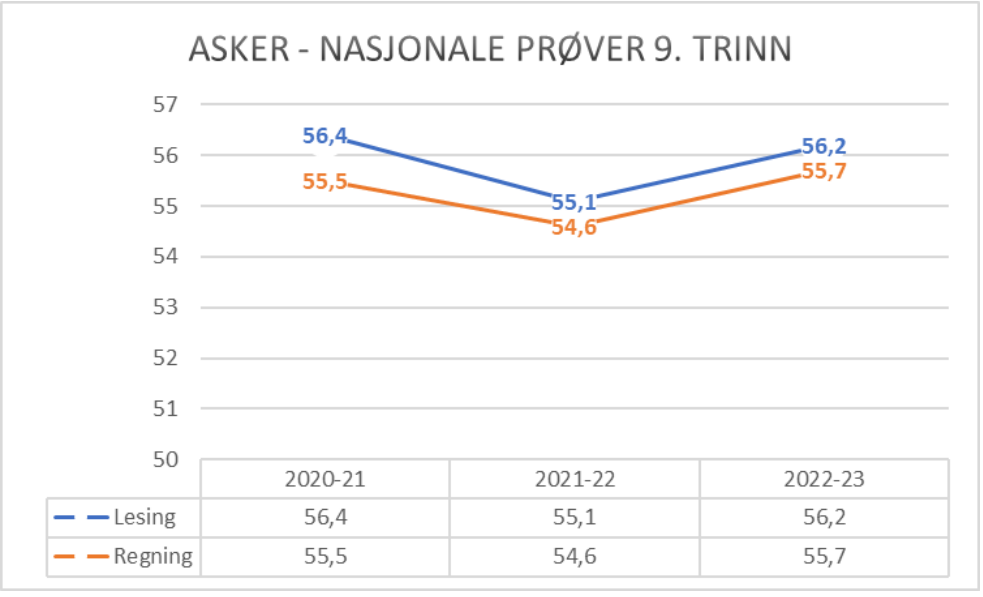

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

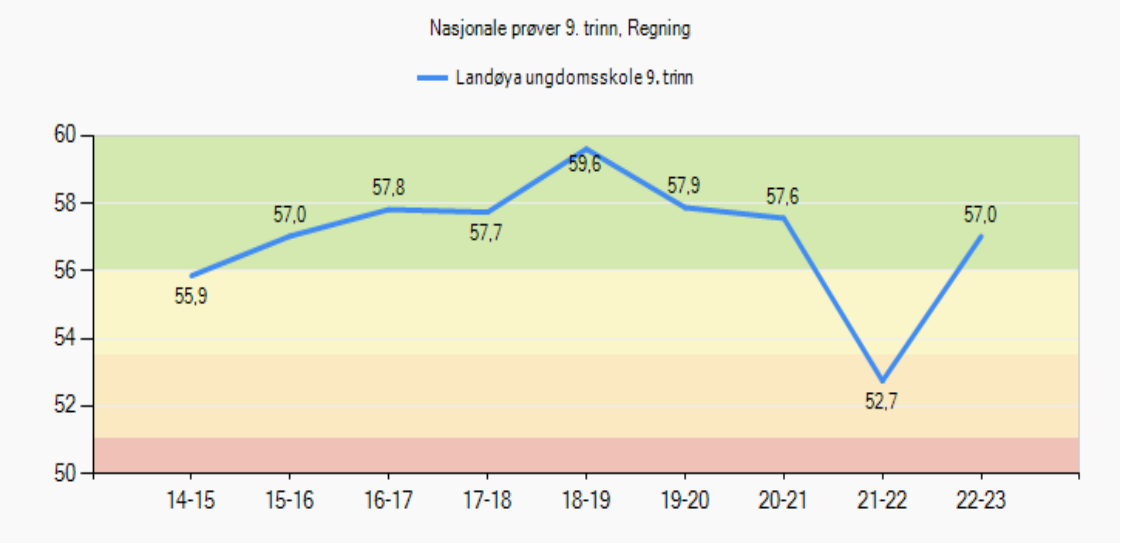

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Landøya ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	10,64	3,91	3,68	1,56	0,6	3,8
Landøya ungdomsskole 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	5,54	3,89	3,67	3,47	0,36	3,55
Landøya ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	5,5	7,43	4,55	3,14	-1,55	3,56
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,38	5,86	5,32	4,6	1,75	5,15

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Greier fortsatt å løfte de svakeste elevene. Større løft i år enn tidligere to år. Det er ingen grunn til at Landøya skole ikke skal kunne løfte elevene i like stor grad som resten av Asker.
- Hva kan være årsaker?
  - Dette er et kull med lave resultater på 8.trinn (49.8) De hadde en overgang til ungdomsskolen som var preget av pandemien. Det positive løftet som er gjort, mener vi er et resultat av jevnlig lesing, arbeid med begrepsforståelse og læringsstrategier.
- Hva vil dere prioritere fremover?
  - Bruk av pedagogisk organisering for å i enda større grad følge opp de elevene som fortsatt ligger i prøveklasse 1 og 2.
  - Videreutvikle biblioteket og bruke dette i pedagogisk sammenheng i større grad enn nå.
  - Opplæring av norsklærere i å gjennomføre lesekurs v/PPT

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Landøya ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,4	4,63	5,84	4,57	1,31	4,74
Landøya ungdomsskole 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng regning	5,29	3,12	2,45	0,29	3,27	2,28
Landøya ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	6,75	9,19	5,93	2,81	3,29	5,23
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,93	4,49	5,2	4,16	1,79	4,6

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Vi er svært fornøyde med resultatene sett opp mot gjennomsnittet for Asker.

- Hva kan være årsaker?
  - Et trinn som i utgangspunktet var sterk i regning, men som har løftet seg enda mer. Det har vært jobbet systematisk og variert

- Hva vil dere prioritere fremover?
  - Pedagogisk bruk av ressursene. Nivådele, slå sammen to klasser og omorganisere bruken av to-lærer for å kunne jobbe mer detaljert etter nivåbehov. Gjøre det attraktivt å være sterk i matematikk, f.eks gjennom Abel-konkurransen. Tettere oppfølging av de svakeste elevene.
  - Tett samarbeid med barneskolene, da disse også presterer gode resultater.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Trinnene har analysert resultatene og forevist ledelsen plan for videre arbeid.
  - Ved bekymring for resultatene er foresatte og elev involvert gjennom samtaler og drøfting av veien videre.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Ja, i stor grad, men med noen variasjoner.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Asker kommune (21-22)	Snitt Landøya ungdomsskole (21-22)_2	Snitt Landøya ungdomsskole - (20-21)	Snitt Landøya ungdomsskole - (19-20)
Grunnskolepoengsum	44,68	47,02	45,52	46,09

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Skolen fortsetter å ha gode resultater ved avslutning av 10.trinn. Sett i sammenheng med øvrige resultater for skolen, mener vi dette viser et riktig bilde av elevenes kompetanse.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Asker kommune (18-19)	Landøya ungdomsskole - (20-21)	Landøya ungdomsskole - (19-20)	Landøya ungdomsskole (18-19)	Landøya ungdomsskole (17-18)	Landøya ungdomsskole (16-17)
fullført og bestått Vg1	89,2	90,9	93,3	96,3	89,8	93,6
fullført og bestått Vg2	84,4	0,0	85,8	94,5	80,7	87,3
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	70,5	0,0	0,0	93,6	83,0	89,1

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  - Utviklingen er som forventet.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  - Vi jobber mye med regler og rutiner, bl.a forsentkomming og frister osv.
  - Gir elevene et godt faglig grunnlag for å kunne jobbe videre på VGS.

Asker kommune

Asker kommune

Mellom-Nes skole
Lokal tilstandsrapport

april 2023

Skolens visjon/verdier:

Lærelyst, raushet, mestring

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	406
Lærere: personer	35
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,4
Barn i SFO:	209
Ansatte SFO:	15

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

  Vi jobber med å heve ansattes interne kompetanse og heve kvalitet i aktivitetstilbudet. Inkludering er nå et naturlig begrep ved planlegging og i praktisk innhold. Våre ansatte er også mer ansvarlige i planlegging av aktiviteter og ferie-SFO.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

  Vi har fokus på aktiviteter som treffer gutter. De eldste barna på 4. trinn har tilbud om egne aktiviteter.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**

  Vi arbeider med trygt og godt lekemiljø, inkludering, bærekraft og lek som gir utvikling. Fokus framover er mat og måltidsglede gjennom god tid, struktur og sunne måltider.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

  “Trygt og godt miljø på SFO” (udir) som er en læringsløype for SFO.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

  Overganger skole til SFO og i løpet av SFO tiden mellom aktiviteter. Bygge Bro med overgang fra barnehage til SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Inkluderende praksis på skole og SFO
  - Trygt og godt skolemiljø og aktivitetsplaner mot mobbing
  - Grønne klasserom og skolehage i startfasen

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Ansvarliggjøring av medarbeidere
  - Avsatt tid til temaer og utviklingsarbeid
  - Læringsløype på skole og SFO samme tema

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP fra 2022	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgang barnehage-skole er fokusområde gjennom Bygge Bro og i hele skolesonen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Gode rutiner ved aktivitetsplaner og bekymringsfullt fravær. Vigilo og P360 har mye tekniske utfordringer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Læringsløype trygt og godt skolemiljø, bygger intern kompetanse blant personalet til å takle høyfrekvente utfordringer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi-minutt og MAIS-elever, grønne klasserom og skolehage. Skal forsterke fokus på elevmedvirkning framover.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktivitetsuke med Holmen idrettspark, samarbeid med Holmen Ishockey, samarbeid med Mellom-Nes Vel om skøytebane.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Lav terskel for etablering av aktivitetsplaner knyttet opp til § 9A i opplæringsloven, tett på ufrivillig skolefravær.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fokus på kildesortering, reduksjon av kopiering, gjenbruk og bærekraft, gå-grupper. Skolehage og grønne klasserom.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- “Helhetlige tjenester”:
  - Opplever PPT og helsesykepleier som lite tilgjengelig i skoledagen. Det kan være vanskelig å navigere i skolens støttefunksjoner og kommunens hjelpeapparat.
- “Beholde viktig arbeidskraft”:
  - SFO - flere slutter pga for små stillinger. Vanskelig å rekruttere personale.
- “SFO”:
  - Medbestemmelse for elevene, vi må i større grad prioritere aktiviteter som fenger gutta og de største barna.
- “Skolebidrag”:
  - Engelskresultatene på nasjonale prøver 5. trinn og 8. trinn er svakere enn forventet.
- “Elevmedvirkning, medansvar”:
  - Barna må medvirke i egen skoledag i større grad
- “Overganger”:
  - Overganger i det daglige, overgang skole-SFO. Bygge bro-prosjektet prioriteres.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Deling av periodeplaner på to og to trinn i felles teamsamtaler har vært et godt grep, skolen er i god rute.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Skolens verdiord og arbeid med overordnet del har gjennomsyret planene i flere år. Inkludering har vært fokusord i år.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Skolen jobber med begrepene bærekraftig utvikling og livsmestring gjennom en egen Vi-time hver uke.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Elevrådet mener at skolen bli bedre på dette området, og lærerne er enige. Skolen legger opp til tverrfaglige temaer og prosjekter i større grad framover.
Dybdelæring	Elevrådet gir eksempler på arbeid over tid og prosjekter over lengre perioder som gir tid og rom til fordypning. Lærerne vurderer at dette er et begrep som jevnlig må holdes varmt og levende i personalet.
Elevaktive arbeidsformer	Elevrådet forteller at skolen har for lite vekt på elevaktive arbeidsformer. Skolen har hatt fokus på dette i flere år, men styrker bevisstheten om viktigheten av elevaktivitet framover.
Underveisvurdering	Elevrådet liker" kameratvurdering" - får gode tips til å utvikle en tekst. Skolen jobber videre med temaet.
Elevmedvirkning	Elevene er med på å utforme undervisningsopplegg f.eks i kroppsøving. Elevrådet melder at dette er et tema vi må ha fokus på framover. Lærerne og SFO-ansatte ønsker økt arbeid med elevmedvirkning i personalet.

Asker kommune

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	1,52%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	1,52%
•Andel i gruppe:	0
•Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Fra timetenking til **universell utforming** i klassen
  - Intensive kurs med spesialpedagog på tvers av trinn
  - Bygger intern kompetanse
  - Lese-skrivevansker
  - Samarbeid med PPT
-

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1-2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Vi arbeider med å styrke lærernes forståelse og kompetanse innen dette feltet.
  - Vi er opptatt av tilhørighet slik at elevene utvikler språket gjennom deltagelse i ulike arenaer.
  - Tildelingen brukes som tolærer i klassene - universell utforming

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - Ja, avdelingsledere i samtale med hvert trinn der verktøyene i Simpli er til god hjelp.
  - Tidkrevende rutine
  - Inkonsekvent å følge rutinen samtidig som vi gir permisjoner til ferier
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Ledelsen er tett på, tiltakene på skolen fungerer bra, flere suksesshistorier.
  - Men hvem tar seg av tiltak i heimen? Uklart terreng når det er foreldre som trenger hjelp. Vanskelig å få oversikt over hjelpeapparatet i slike saker, kan bli mange kokker.
  - Økende antall elever som strever

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Elevmedvirkning
- Ufrivillig skolefravær og spesialundervisningspraksis
- Samarbeid med PPT om sakkyndige vurderinger innenfor inkluderende praksis i klasserommet

Dette gjør vi så langt:

- Inkluderende praksiser som tema på medarbeidersamtalene i vår 2023
- Universell utforming av undervisningspraksis, tiltak og aktiviteter
- Oppstart av timer, billige inngangsbilletter til aktiviteter.
- Kompenserende tiltak til enkelte barn
- Utforskerdag som supplerende læringsarena
- Aktiviteter og opplegg og arrangementer på skole og SFO som inkluderer alle

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Aktivitetsplaner
  - Nasjonale prøver regning, 5. trinn og 8. trinn
  - Elevundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Nasjonale prøver Engelsk 5. og 8.trinn
  - Foreldreundersøkelsen om Vigilo

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

Engelsk

- Engelsk begynneropplæring 1.-4. trinn
- Videreutdanning engelsk begynneropplæring prioriteres

Elevmedvirkning

- elevens stemme og medbestemmelse

Tilpasset opplæring

- universell utforming av tilrettelegging for elever
- intensive kurs
- Intern kompetanseheving innen særskilte temaer som lese- og skrivekurs og dysleksi

Trygt og godt skolemiljø

- Læringsløype trygt og godt skolemiljø
- Aktiviteter på SFO - aktiviteter for gutter og de eldste barna
- Bygge bro - fokus på overganger i skoledagen

Elevaktive arbeidsformer

- Grønne klasserom og skolehage
- Programmering
- Internasjonalt samarbeid - Jobbskygging via Erasmus+

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Brukes i teamsamtaler ved opprettelse av hver aktivitetsplan, v/avdelingslederne.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Varsel til en i ledelsen, varsel lagres i P360, aktivitetsplan opprettes umiddelbart.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Forberedelse i team/fellestid, før utviklingssamtaler, skal følges opp umiddelbart. Avdelingsledere overvåker og analyserer resultatene sammen med teamene.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - I mindre grad i år enn tidligere. SIM var en katalysator og fin kursrekke. Nå har SIM-gruppen lite å gjøre - jobben må gjøres på trinn og team med støtte fra ledelsen.

Elevundersøkelsen 7. trinn

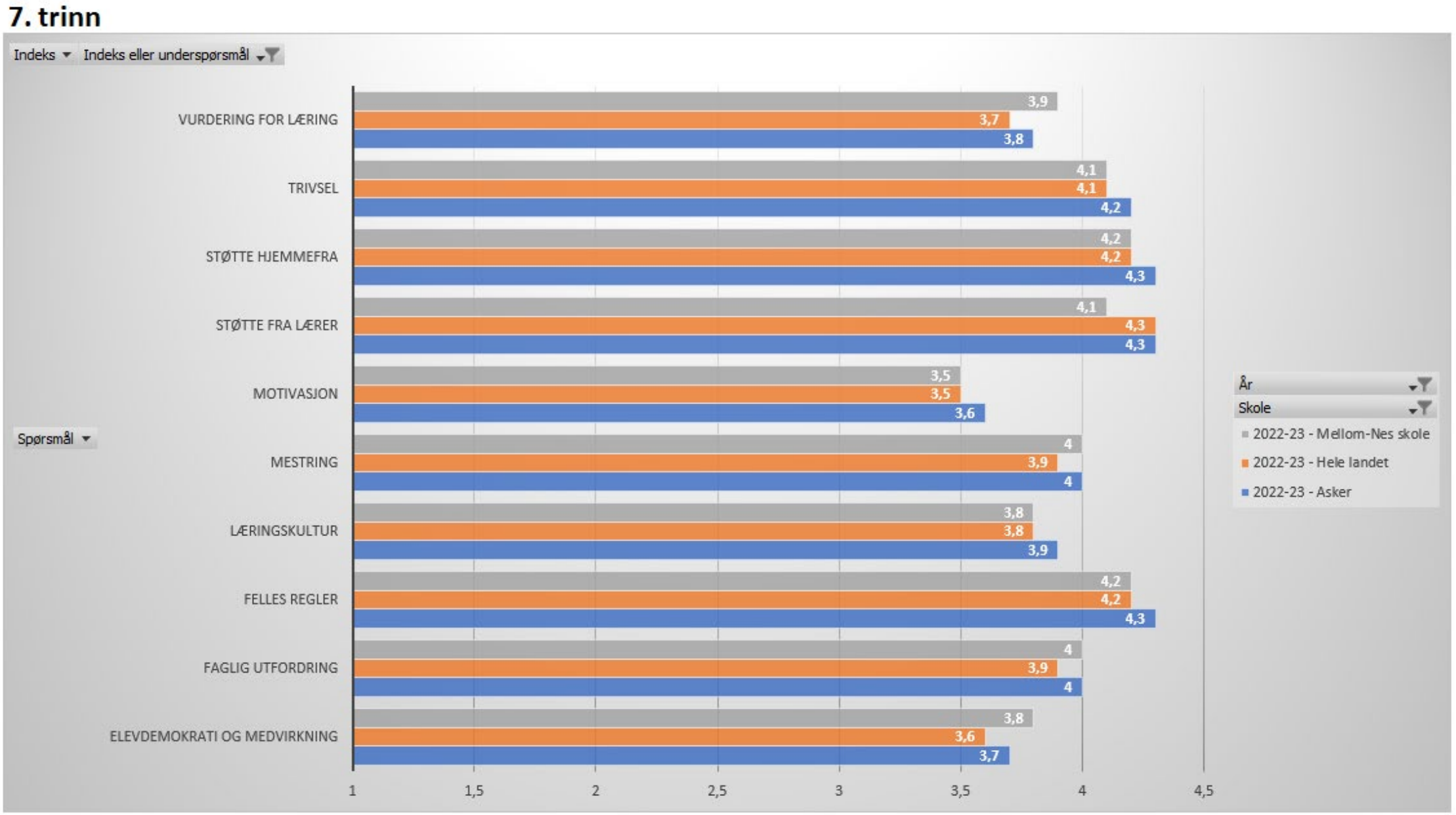

Elevundersøkelsen 6. trinn

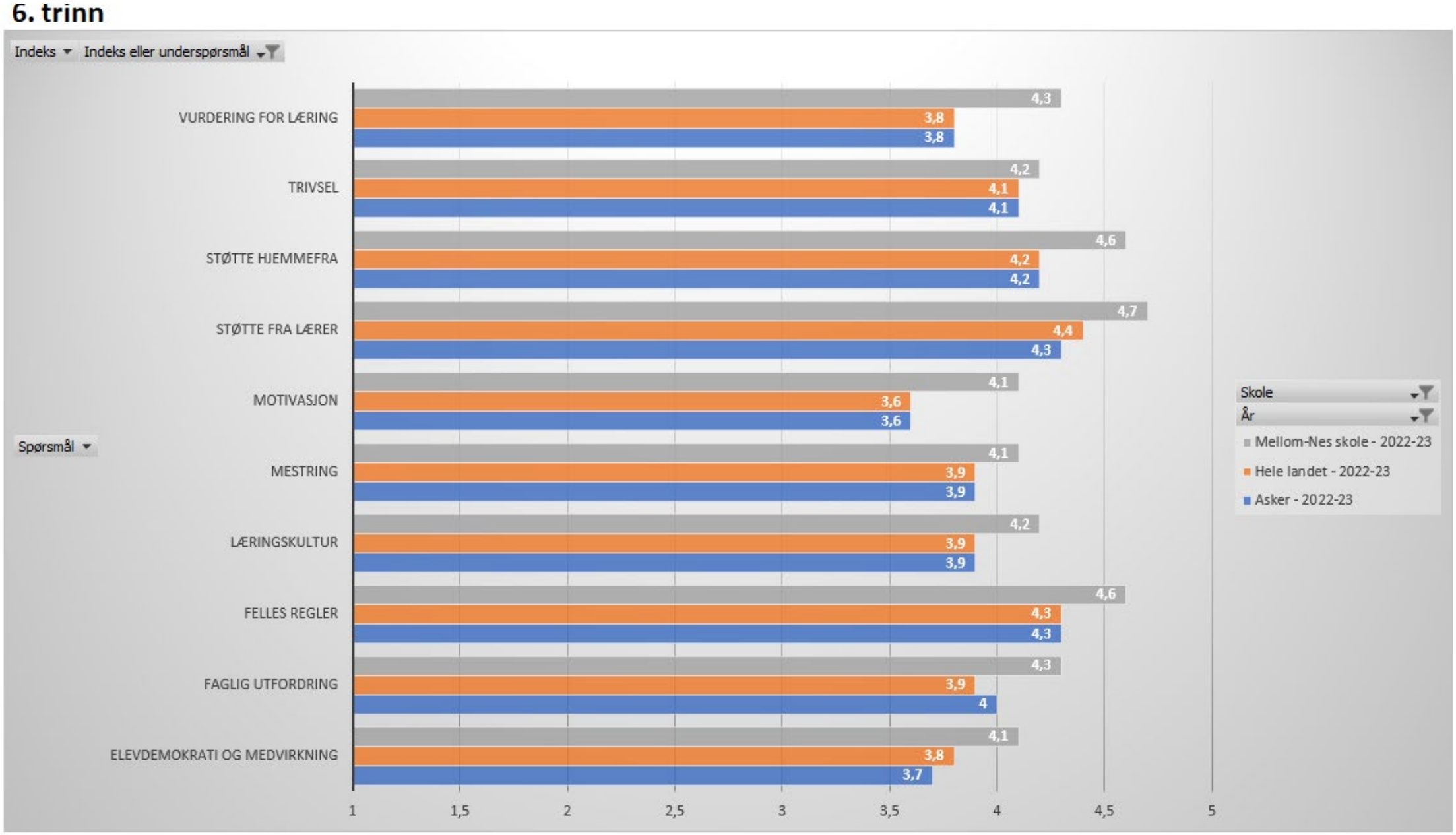

Elevundersøkelsen 5. trinn

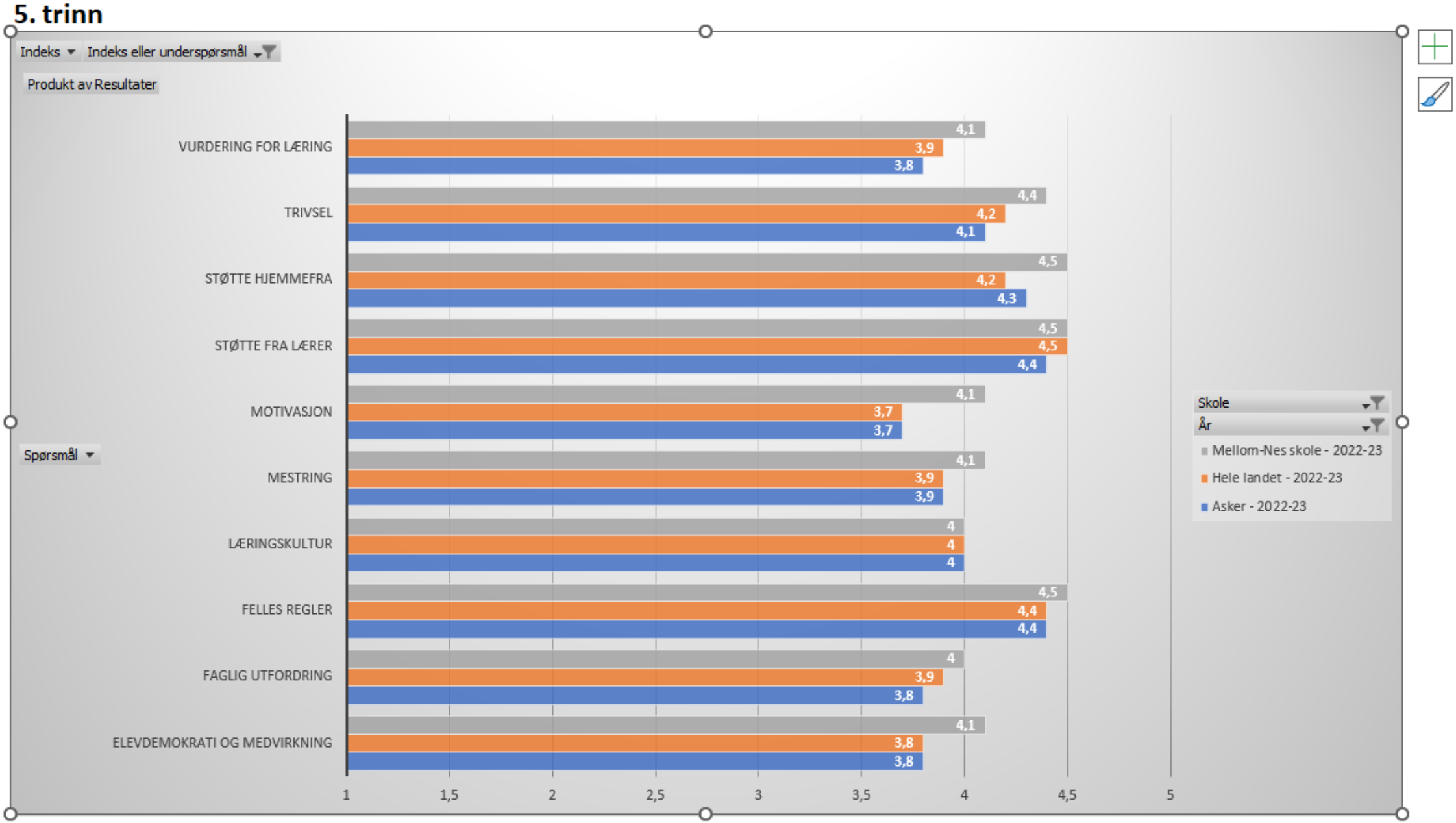

Foreldreundersøkelsen

Indekser

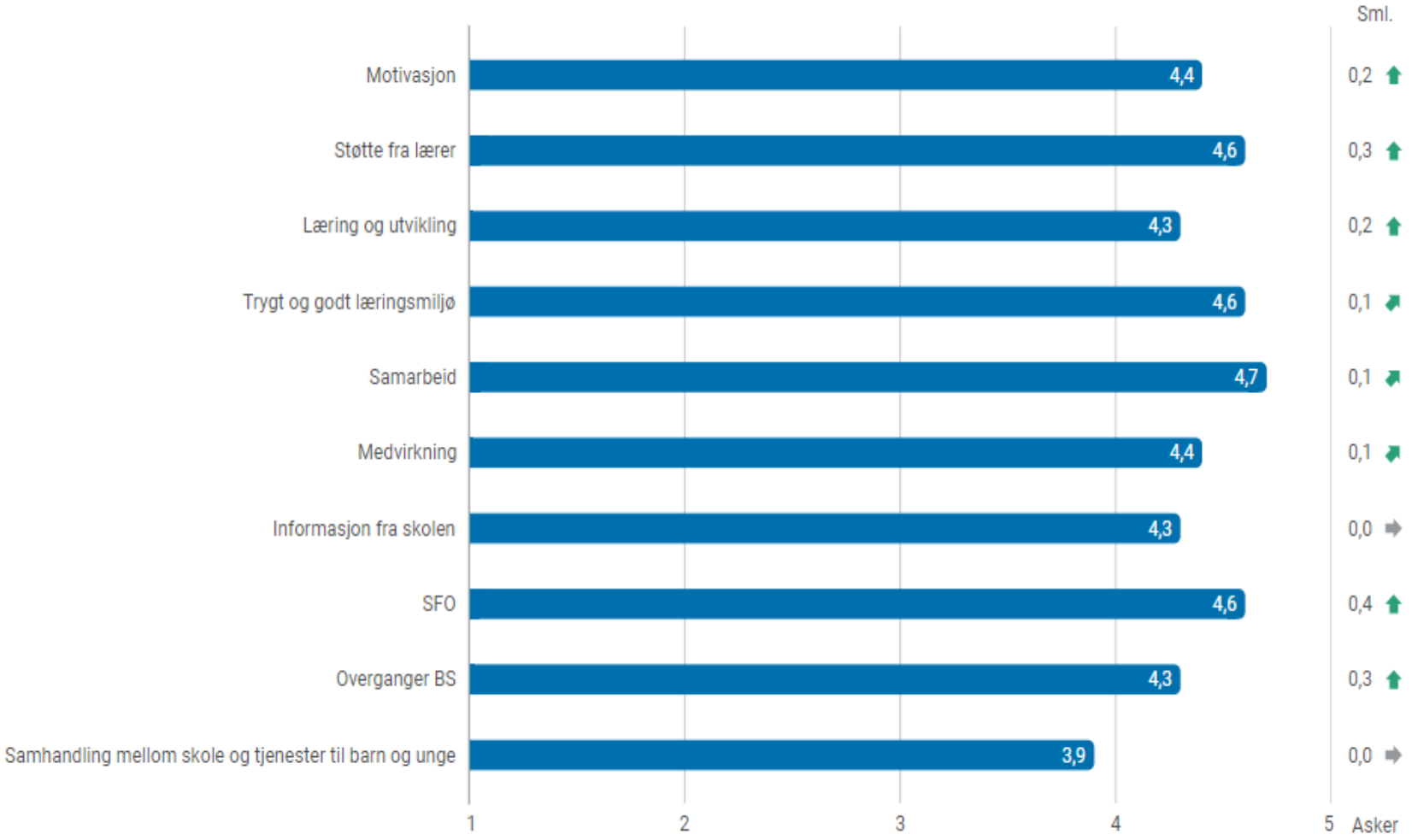

- Gode resultater over eller likt som Asker
- Vigilo er foreldrene mindre fornøyd med
- Analysert i FAU og SU
- Foreldremøter der resultatene er presentert og drøftet
- SFO har gode tilbakemeldinger

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - På hvert trinn - har lagt inn ressursene slik at trinnet kan organisere best mulig
  - Intensive kurs på hvert trinn
  - Fra 4. trinn har en spes.ped.lærer tilbud om egne kurs i lesing, regning og læringsstrategier

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Lavere effekt enn forventet på enkelte områder
  - Vurderer en annen organisering og plan for dette framover og må styrke kompetansen blant eget personale.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

- Lesing - her må vi følge med, men har elever som leser godt.
- Regning - jevnt høyt nivå
- Engelsk - nedadgående trend, vi så tendenser i fjor, så her må vi sette inn tiltak nå. Fagutvikling og lærebøker.

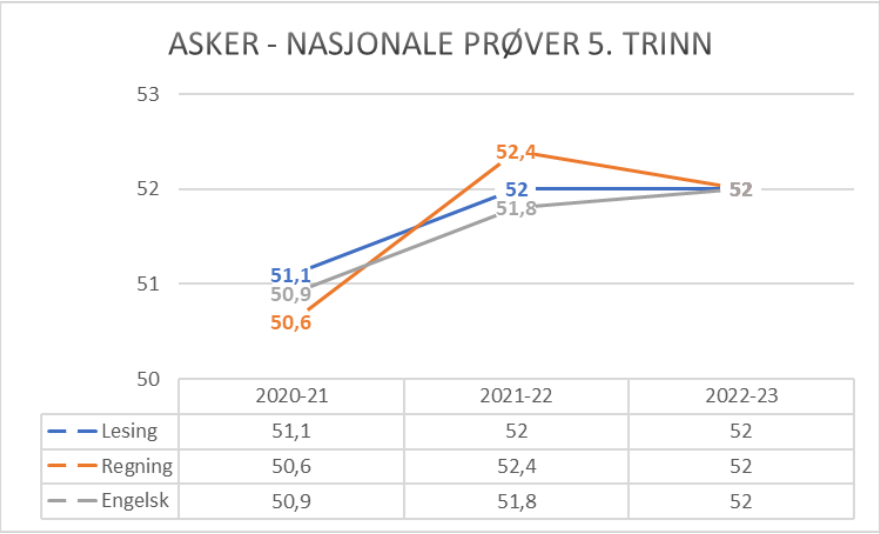

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

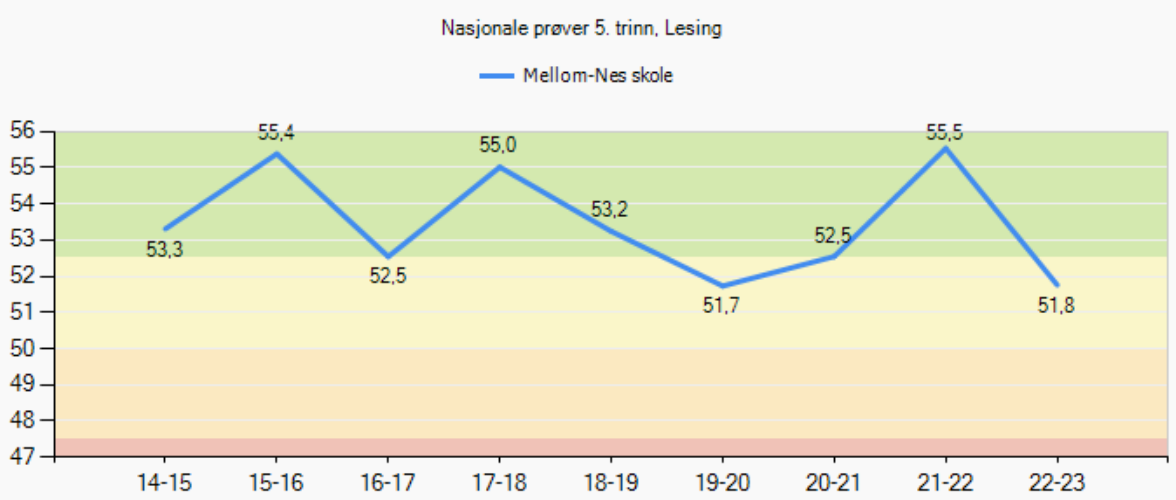

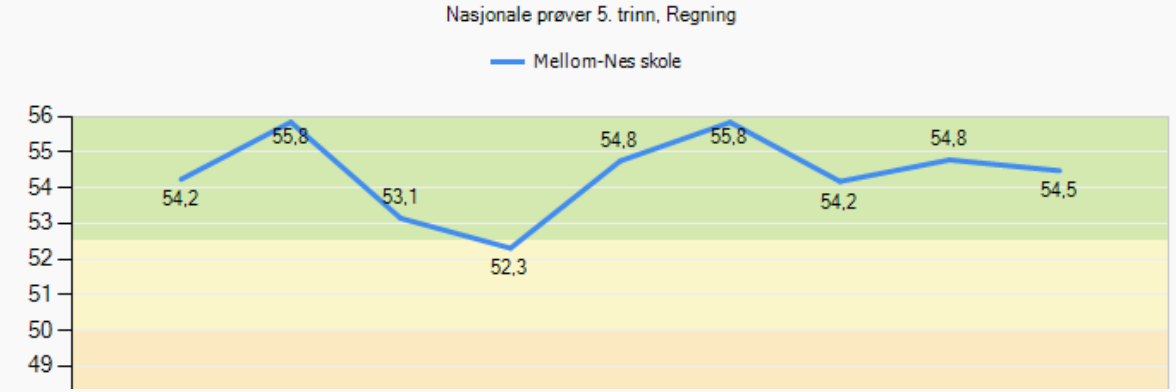

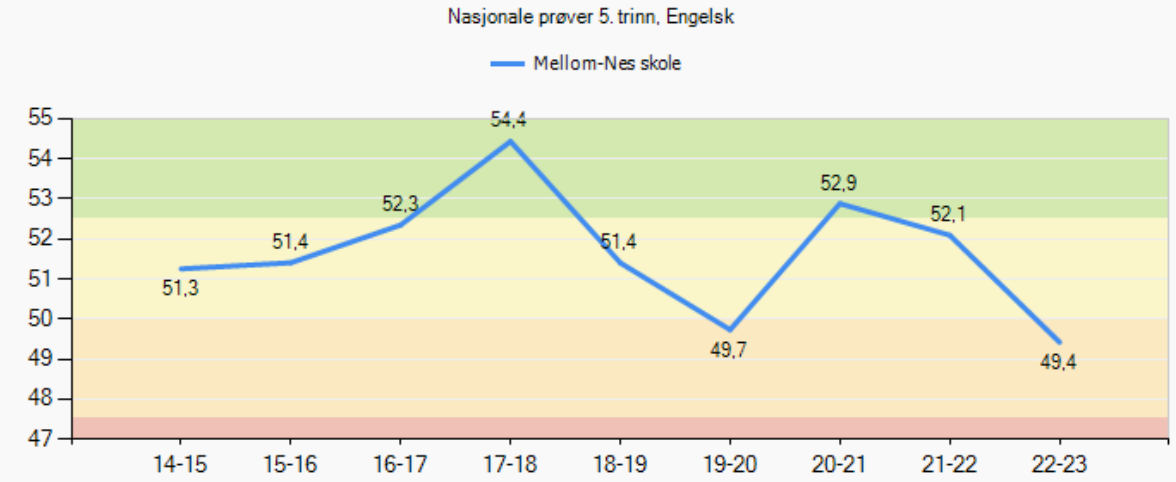

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Lesing på mellomtrinnet - jevnt bra
- Regning - svært godt resultat
- Engelsk - Her må vi følge med. Så tendenser i fjor, nå må vi sette inn tiltak! Samarbeider med ungdomsskolen og går til innkjøp av nye lærebøker.

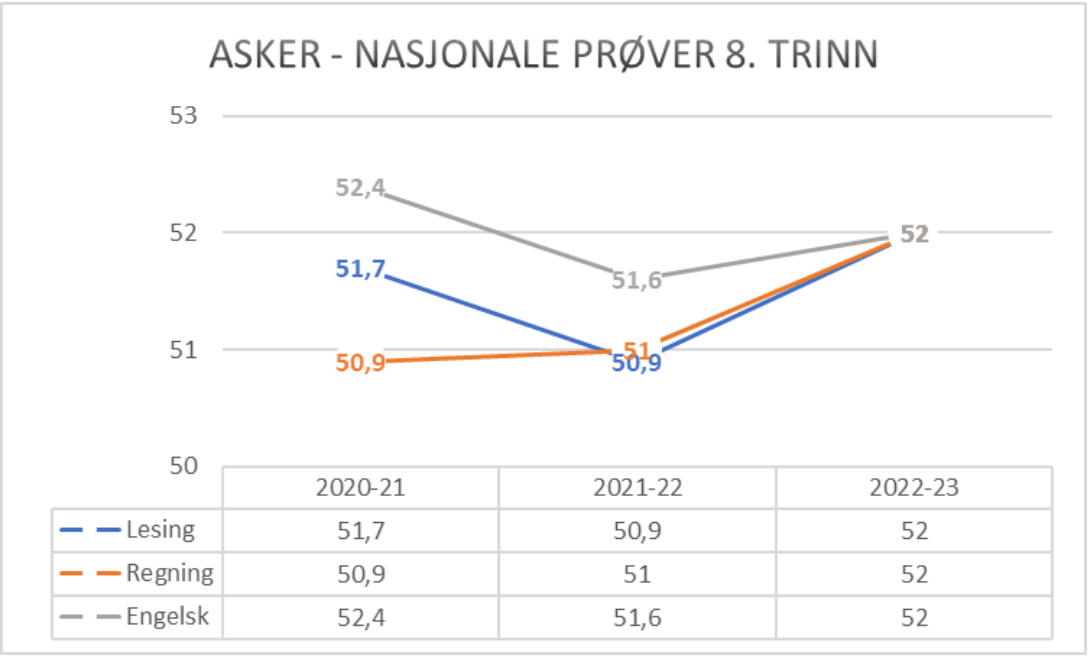

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

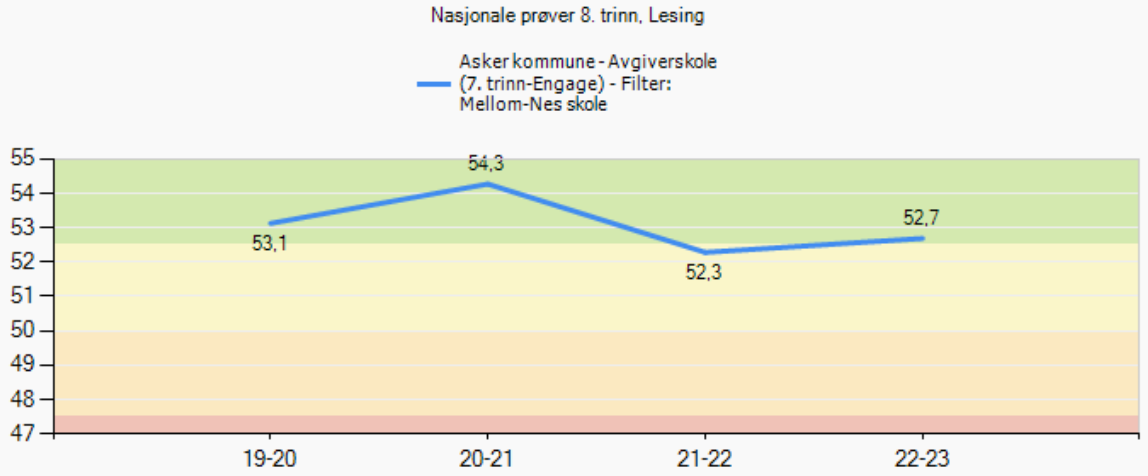

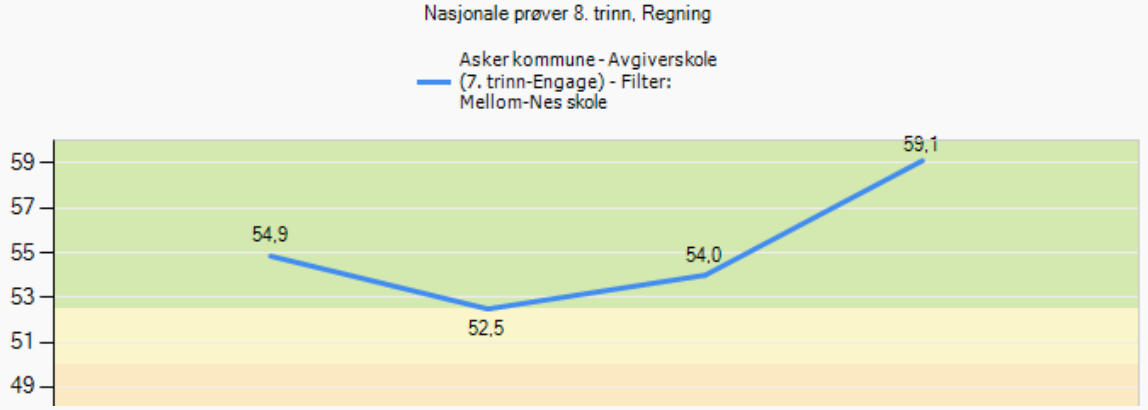

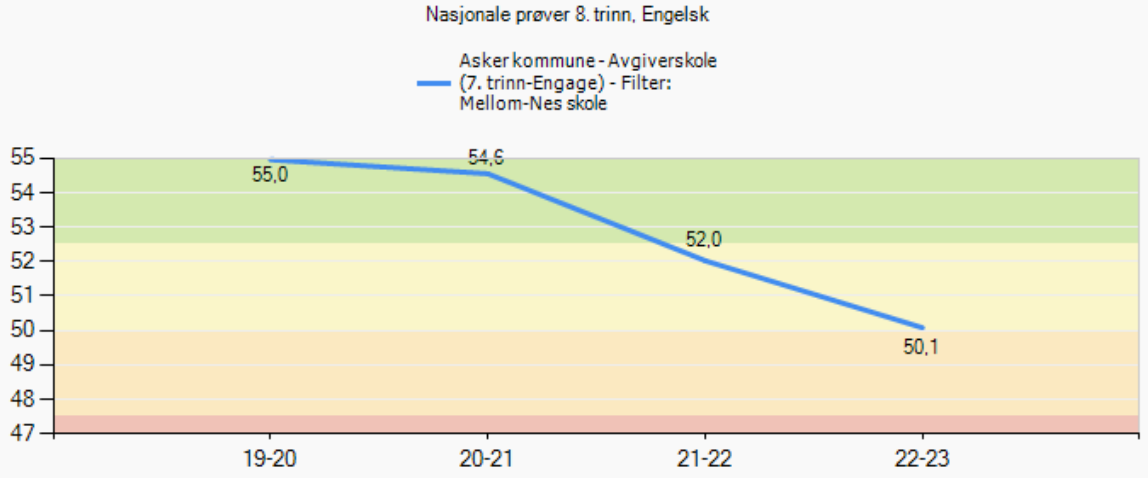

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

SU, elevråd, foreldremøter, resultatkarusell og egne fagmøter i personalet

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

Sonemøte på ledernivå, fagutveksling mellom skolene gjennom lærerbesøk og foredrag.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

Samsvar med tanke på regning og lesing, men det er ingen grunn til at engelsk skal være så svakt.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

Videreutdanning av engelsklærere innen begynneropplæring prioriteres
Kurs og fagmøter for engelsklærere
Intensive lesekurs må kvalitetssikres og settes i system

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

Kvalitet i engelskundervisningen må sikres
Fagmøter og samarbeid for engelsklærere
Lesing må holdes varmt

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Midtbygda skole vinter 2023

Skolens visjon:

"Ingen utenfor"

Midtbygda skoles ansatte skal ha en åpen og inkluderende holdning til hver enkelt elev.

Vi arbeider for et godt læringsmiljø for alle våre elever.

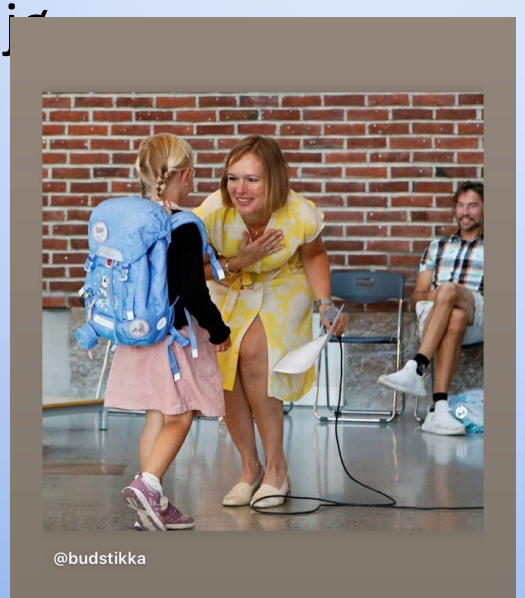

Fakta om Midtbygda skole

Fakta	Antall
Elever:	476
Lærere:	44
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	12,4
Barn i SFO:	146
Ansatte SFO:	14

SFO

- Hva vil dere trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Tiltak for å beholde de eldste
  - Friluftsgruppe i samarbeid med 2.trinn

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/ bruker SFO-tilbudet?
  - Gjør SFO attraktivt, være et godt og hyggelig sted å være
  - Være en arena for lek og mestring

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Har ukentlig idrettslek og kulturaktiviteter på alle trinn (hallen, bibliotek, uteområdet)
  3./4. fast friluftsgruppe som 2. inviteres på.
  God mat og stor matglede. 3./4. trinn har sameuke ifm samenes nasjonaldag og selvvalgt uke.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  Fire ansatte har i år fullført aktivitetslederkurs. Videre er vi med i kompetansepakken “Trygt og godt skolemiljø”.
  Fire ansatte har tatt kurs “Barn med utfordrende atferd” på fritiden.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - SFO har info på lekseplan for 1.-3.trinn. Tema, spesielle aktiviteter, legges inn
  - Fortsette med trinnmøter gjennom hele året skole/SFO
  - Jevnlige møter med FAU om SFO, laget egen spørreundersøkelse om SFO som sendes ut årlig
  - SFO følge opp temaplan på skolen der det er hensiktsmessig

Velkomstklassen

Fakta	Antall
Elever:	19
Ansatte:	1,8

- Hva vil dere trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
  Vi fikk mange flere elever og som følge av det fikk Velkomstklassen en kontaktlærer til.
  Nå blir gruppen delt opp i to: 5.-7. og 1.-4. trinn.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  Kartlegging, skriftlig og muntlig gjennom hele skoleåret. I tillegg er vi i fortløpende dialog med foreldre.
  Utviklingssamtaler og målet er å ha 4 til 6 foreldremøter hvert skoleår.

- Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
  Vi fortsetter som før:
  Nærskolen får beskjed når en ny elev kommer til Velkomstklassen.
  Etter skolestart får nærskolene oversikt hvilke elever tilhører nærskolen.
  Etter jul får skolene en oppdatering av hvem som er fortsatt på listen og eventuelle nye elever som har kommet. Rundt påske tar kontaktlæreren kontakt med nærskolens rektor og avdelingsledere for å “diskutere” de elevene som trenger ekstra ressurser i neste skoleåret, og eventuelt tilbud om et ekstra skoleår.
  Kontaktlæreren planlegger i samarbeid med de nye kontaktlæreren en besøksdag og en hospiteringsuke.
  I hospiteringsuken finner den formelle overføringen sted.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- VI-skole, det profesjonelle læringsfellesskapet og godt medarbeiderskap
  - helhetlig skolehverdag for elever og ansatte, SFO, Velkomstklassen
  - Jobbet med dette kontinuerlig i alle felles arenaer, planleggingsdager, personalmøter
- Inkludering, trygt og godt læringsmiljø
  - Deltar på Trygt og godt skolemiljø læringsløype i regi av Udir, setter av mye tid til dette i fellestid, samlet fokus på felles regler og skolens elevstandard
- Elevaktive undervisningsformer
  - satt av tid til dette i fellestid, fulgt opp i et felles prosjekt for hele skolen: “Bærekraftig utvikling”

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Tett samarbeid med barnehager, RUSK helsesykepleier og PPT. Vi bruker TFI-møter hyppig, og opplever disse som en godt lavterskeltilbud.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi jobber med opplæring i 360. Simpli oppleves vanskelig å bruke.. Vi har jevnlig gjennomgang av rutiner i utviklingstid. Utfordring: Vi har ikke fylt opp helsesykepleierressurs på skolen vår.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Fokus på det profesjonelle læringsfellesskapet i utviklingstid og på personalmøter. Fokus på inkluderende praksiser og Trygt og godt skolemiljø.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Sosialt årshjul for alle trinn - “Midtbygdatimen”, uteskole på alle trinn., fokus på skolens elev- og lærerstandard gjennom hele skoleåret fokus på det profesjonelle læringsfellesskapet og godt medarbeiderskap
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med ROS, “Aktive lokalsamfunn”, Elevaktive arbeidsformer, elevmedvirkning og vurdering for læring, Inkluderende praksiser, MAIS- Aktivitetsledere i friminutt, Trivselspatruljen, Hundehuset (2 hundepedagoger ansatt)
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett samarbeid med PPT og eget spespedteam, Dysleksi-vennlig skole med egen plan og tiltak, §9A-saker, bekymringsfullt fravær - fast på trinnmøter, Faglige og sosiale kartlegginger følges opp
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraftig utvikling, felles tema for hele skolen, Grønne klasserom Økt fokus på bærekraft i K&H, Startet prosess “Grønt flagg”

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Tidlig innsats	Virksomheten oppdager ikke og intervenerer ikke tidlig når utfordringer oppstår	Manglende sosial utvikling, vennskap og sosialt miljø Manglende faglig utvikling Ufrivillig fravær Barnets/ungdommens har sviktende relasjon til ansatte eller omvendt Ansatte vurderer ikke forhold i hjemmet og barns/ungdommers relasjon til foreldre Ansatte vurderer at de ikke har ansvar for utfordringen og drøfter ikke med leder/ressursperson	Tiltak: Styrkingstimer må skjermes i større grad. De forsvinner fort til vikartimer, og hvis det er mye fravær i personalet, forsvinner styrkingstimene. Kompetanseheving når det gjelder barn med utfordrende atferd Vi må få hele helseykepleierressursen på plass.
Sammenheng i tjenestene	Virksomheten sørger ikke for at overgangene i barnas liv er trygge og gode	Ansatte undervurderer betydningen av interne overganger og bytte av ressurspersoner Manglende kjennskap til og samarbeid med andre virksomheter Vurderer ikke barnets beste og forutsetninger for inkludering i overgangene Innhenter ikke barnets og foreldrenes synspunkt og opplevelser"	Tiltak: Gode rutiner mellom lærere ved lærerbytte og mellom virksomheter i overgangene barnehage/skole barneskole/ungdomsskole. Viktig med informasjonsflyt mellom de ulike tjenestene

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Her er vi godt i gang, har benyttet oss av veiledning og workshop med Arne Bergan. Vi har periodeplaner på alle trinn, flere har prøvd seg på Udirs planleggingsverktøy. Vi må ende opp i en felles mal.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Denne har vi jobbet mye med tidligere, og utgjør en viktig del av periodeplanene.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har etablert faggrupper som ser på sammenheng og helhet i fagene fra 1. til 7.trinn. De har tatt for seg kjerneelementene i fagene og skal jobbe videre med dette.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Alle elevene sier de har jobbet med tverrfaglige temaer, noen mer enn andre.
Dybdelæring	Dette har alle trinnene jobbet med. Elevene har merket noe forskjell, de har merket mest at vi jobber lenge med hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	Har hatt fokus på dette i fellestid. Mange av elevene opplever at de har elevaktive arbeidsformer, flere sier at de kunne tenke seg å ha mer prosjektarbeid.
Underveisvurdering	Varierende fra lærer til lærer hvor mye underveisvurdering de får. Noen sier det er mye, for eksempel tilbakemeldinger på lekser og arbeid de gjør på skolen. Mange sier de får tilbakemeldinger ofte i timene fra læreren. Alle får tilbakemeldinger på utviklingssamtalen.
Elevmedvirkning	Fokus på elevmedvirkning i fellestid. Alle har om det på utviklingssamtalene. Mange opplever at lærerne spør dem om hva de ønsker å lære om og hvordan de trives med å lære. Har hatt fokus på metode organisering og presentasjon.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
  Inkluderende praksiser - løftes jevnlig ut fra de erfaringer vi har gjennom samarbeid med UiO.

- Vi ser mulighet å utvikle alternative læringsarenaer, dvs trivselspatruljen, samarbeid med ROS og hundehuset.
- Utfordring er å skape forståelse og pedagogisk vilje til å jobbe aktivt med TPO i klasserommet.
- Spes.ped teamet bidrar aktivt ved å komme med mange eksempler på TPO og veilede team.
- Uteskole er en god arena for inkludering av spes.ped.elever.
- Organisering - hvordan kombinere elever på ulike trinn for å utnytte ressursen bedre?

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Gjennomsnitt 3 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Ved gjennomført systematisk undervisning ser vi gode resultater. Det er av stor betydning om eleven er positiv og har motivasjon for opplæringen. Opplæringen evalueres kontinuerlig med SNO-lærer.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Skolen forholder seg til de tiltakene som er beskrevet i rutinen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  De elevene som blir fulgt opp av andre instanser (BUP/BFT) får god oppfølging og de klarer å komme på skolen igjen.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
- Skolen deltok i et forskningsprosjekt "Inkluderende praksiser" i samarbeid med Institutt for spesialpedagogikk UiO 2019-2022, som resulterte i:
  - Et aktivt spespedteam
  - Visualisering, et satsingsområde for hele skolen
  - Utvikling av skolen som lærende organisasjon
  - Bevisstgjøring av "inkluderende praksiser" for hele personalet

- Felles opplæring i traumesensitiv omsorg, barn med utfordrende atferd

- Trivselspatruljen, supplerende opplæringsarena

- Hundehuset (2 hundepedagoger på skolen)

- Aktive lokalsamfunn

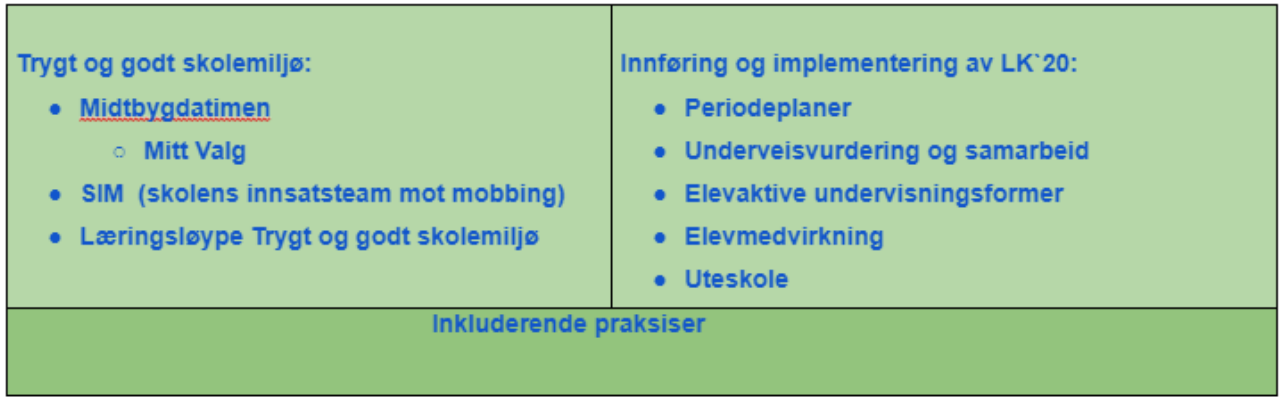

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Foreldreundersøkelsen. Informasjon, samarbeid, foreldremøter
  - Høyere enn forventet på engelsk nasjonal prøve 5.trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  Resultater og analyse ligger her

  - Nasjonale prøver lesing og regning, her ligger vi litt under forventet resultat.

  - Trygt og godt skolemiljø, 6.trinn - her har det blitt bedre allerede, da det ble iverksatt tiltak med en gang resultatene på Elevundersøkelsen var ute.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Systematisk oppfølging av kartleggingsresultater
- SFO - jobbe kontinuerlig med å ha et godt tilbud og gi god informasjon til foreldre
- Samhandling - få alle tjenester til å virke sammen for elevens beste, og få riktig kompetanse inn i skolen, f.eks i forhold til traumesensitiv omsorg
- Aktive lokalsamfunn - krever riktige personer og nok tilskudd
- Lederteamutvikling
- Fortsette å jobbe for et godt medarbeiderskap og et profesjonelt læringsfellesskap

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Læringsmiljø - mobbing

	Alle skoler				Alle skoler				Midtbygda skole	
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	10. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	10. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	12,5	10,9	9,9	7,4	12,2	8,6	7,6	5,4	8,8	12,5
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	11,4	9,5	8,3	5,5	11,4	7,5	6,0	3,1	8,0	12,7
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	0,9	1,2	1,5	3,0	*	1,2	1,4	3,1	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	4,7	4,1	3,8	3,0	4,8	3,4	3,2	1,9	*	*

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  De er godt kjent av alle, vi har egen folder med rutiner når det gjelder §9A: Plan for innsats mot mobbing

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Alle vet at ledelsen skal involveres fra starten. Dato og varsler noteres i eget skjema.

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Denne brukes aktivt på aktuelel trinn, men det må følges opp av ledelsen.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Vi er så stolte over SIM-gruppen vår. Faste møter annenhver uke, de er en ressurs når det gjelder undersøkelse av saker, observasjoner og forslag til tiltak på aktivitetsplan,

Elevundersøkelsen 7.trinn

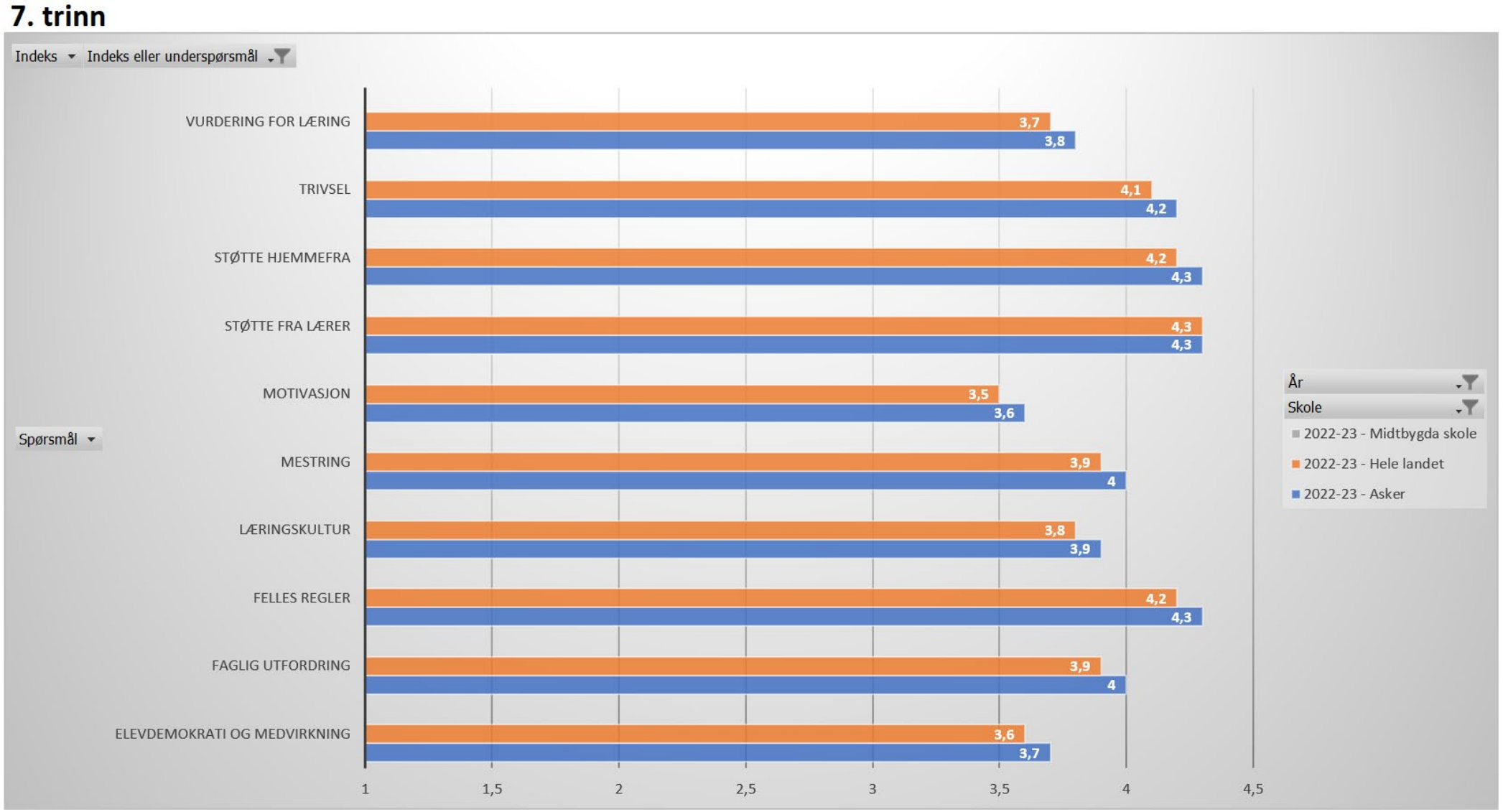

Elevundersøkelsen 6.trinn

Mange utfordringer knyttet til mobbing på nett og opplevelse av tilhørighet i fellesskapet. Lærerne har satt inn flere tiltak knyttet til nettvett og en tryggere skolehverdag. Tiltak satt inn etter forrige klassetrivsel, nå er det bedre resultater. Foreldregruppen har vært tett knyttet på tiltakene, godt skole/hjem-samarbeid.

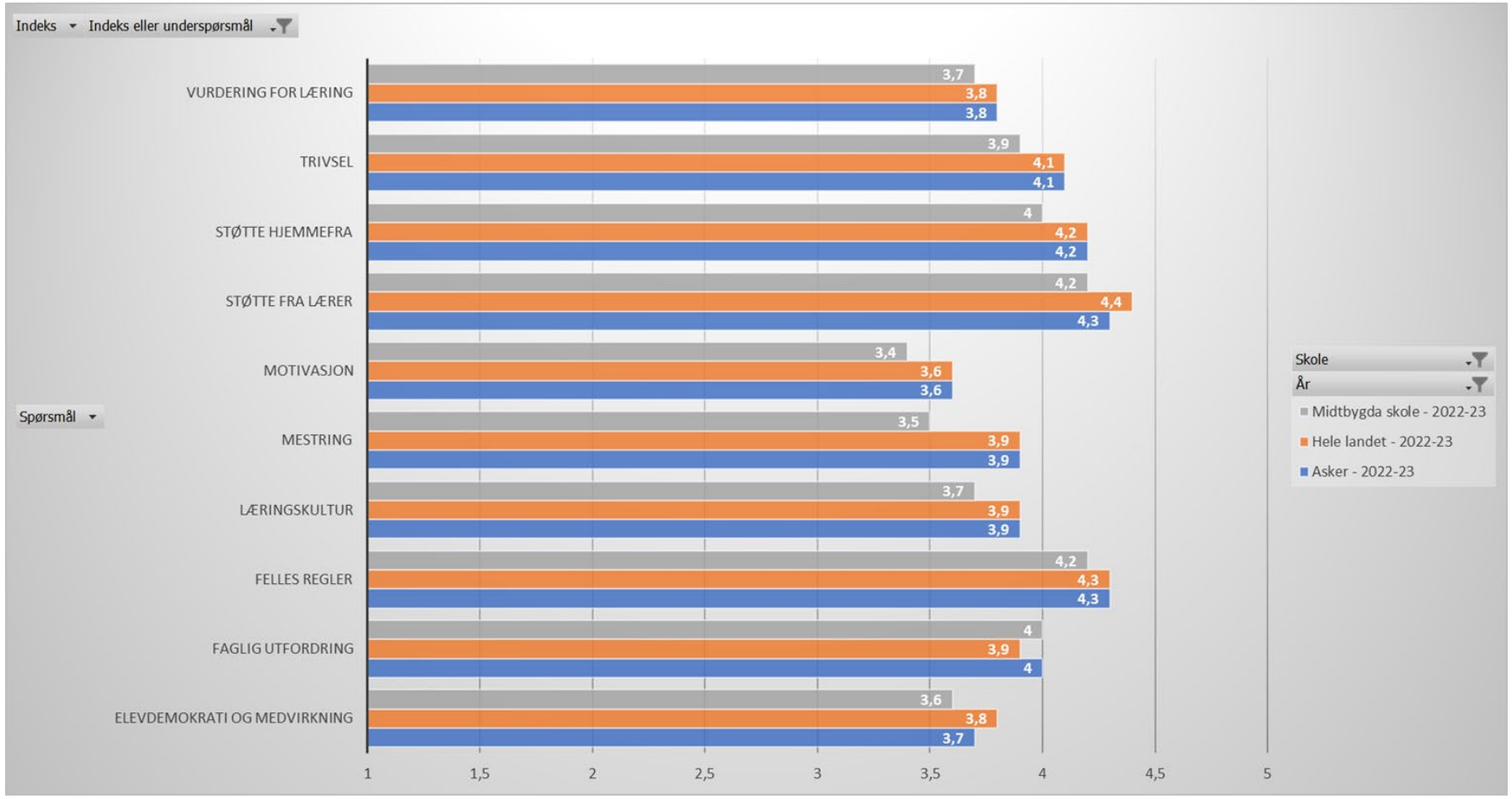

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5.trinn

Flere elever som utfordrer på trinnet, men lærerne jobber godt for å sikre et trygt og godt skolemiljø.
Har fått mer faglig fokus, men her har vi mer å gå på. Gode på elevmedvirkning.

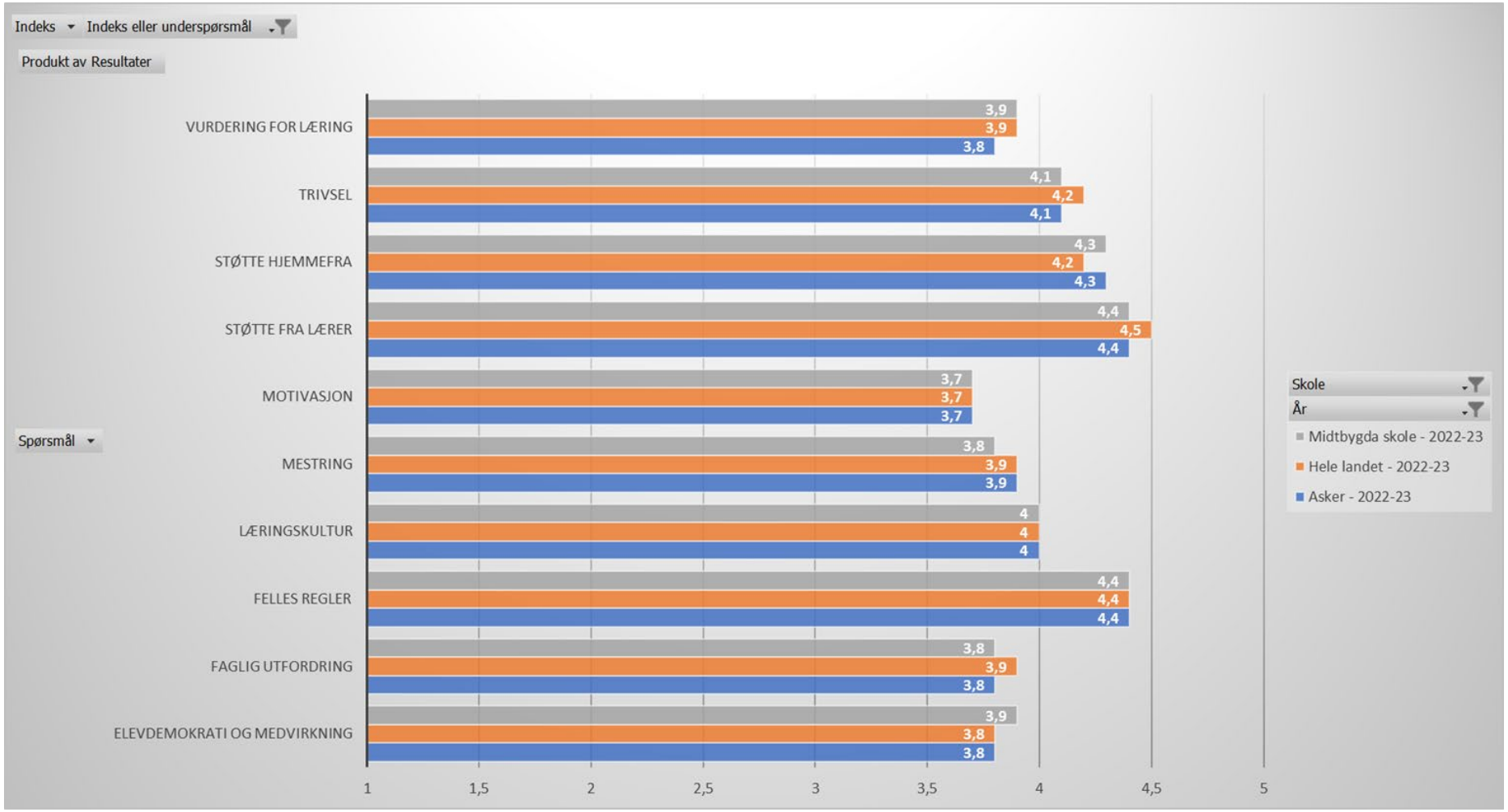

Foreldreundersøkelsen

Indekser

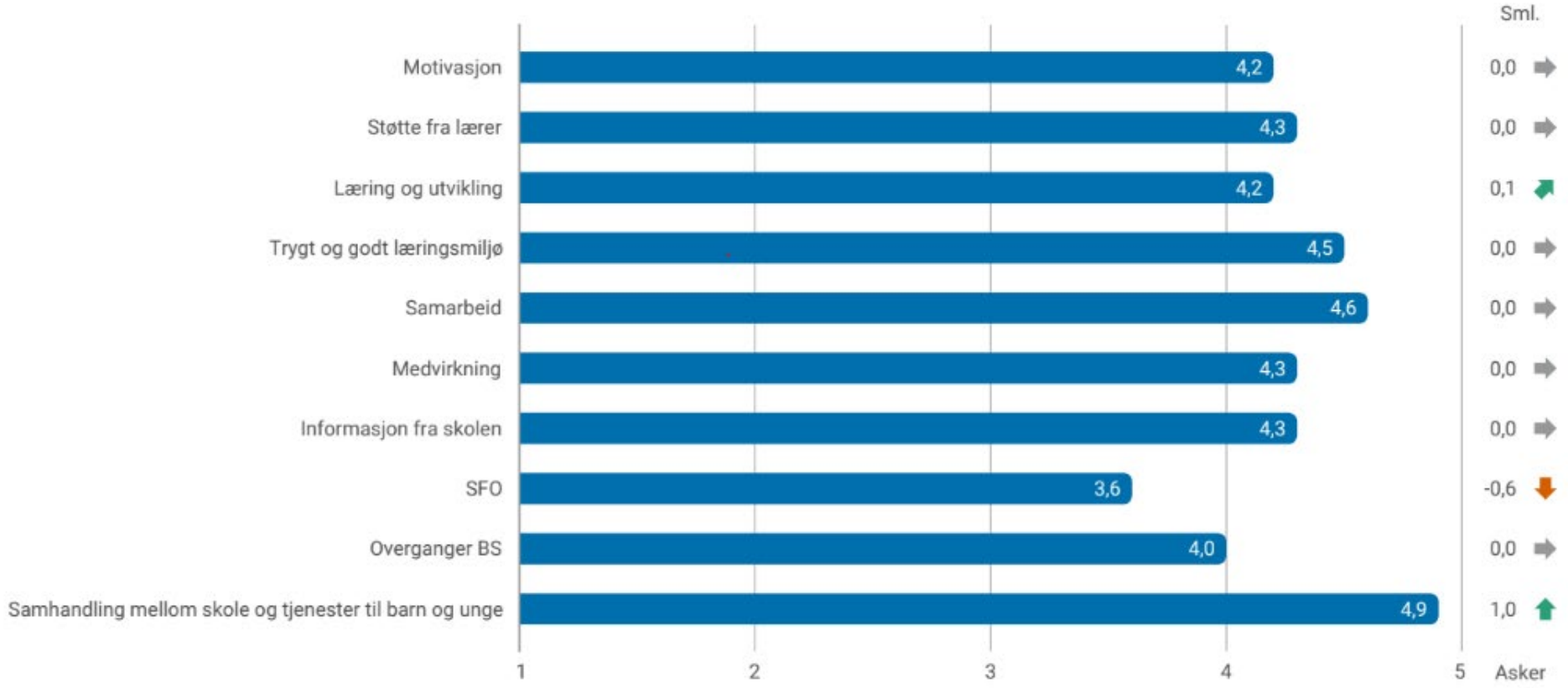

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Asker kommune

❖ Resultater fra foreldreundersøkelsen

Positive områder:

- Samhandling mellom ulike tjenester - samarbeidsmøter med PPT og TFI-møter
- Læring og utvikling - vi ønsker å utvikle oss til det beste for elevenes læring

Utviklingsområder:

- SFO - har lavere resultater enn vi har som målsetting
- Trygt og godt læringsmiljø - resultatene var som Askersnittet, men vi ønsker fortsatt fokus på dette da det alltid vil være behov på dette området

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - 1. - 4. trinn jobber alle med leseopplæring. Noen har også fått til dette i matematikk og engelsk. På Sporet følges på 1.-3. trinn. Etter kartleggingsprøver gjøres det en vurdering på hvert enkelt trinn om hvordan disse gruppene skal organiseres for å få best mulig utbytte for elevene.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Noen trinn får dette godt til, og har utnyttet ressursene optimalt. Andre trinn har mye fravær og dette går sterkt utover tidlig innsats.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Lesing:
  Har gått noe ned fra i fjor.
- Regning:
  Har gått litt ned når det gjelder resultater. Det var mye tekst på selve prøven. Elevene er nok ikke så motivert for matematikk. Hvordan oppnå motiverte elever?
- Engelsk:
  Her ser vi en positiv utvikling, her har man gått mer bort fra bøker. Elevene er mer motivert for engelsk.

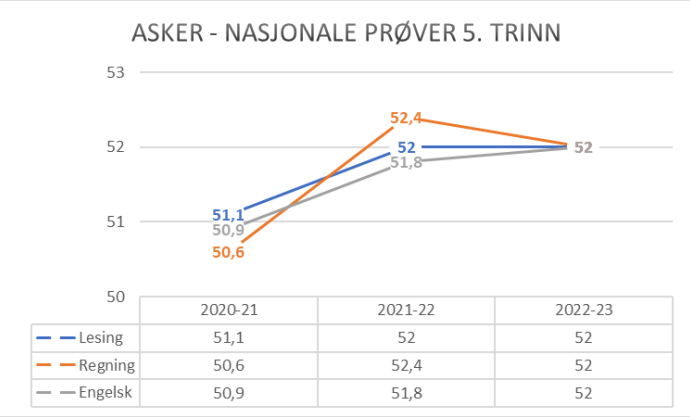

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

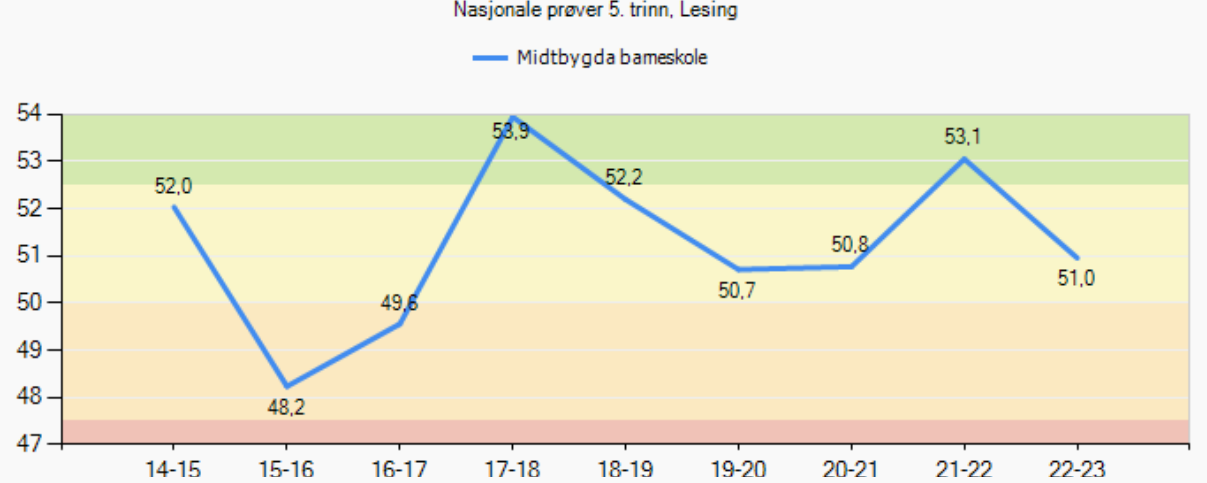

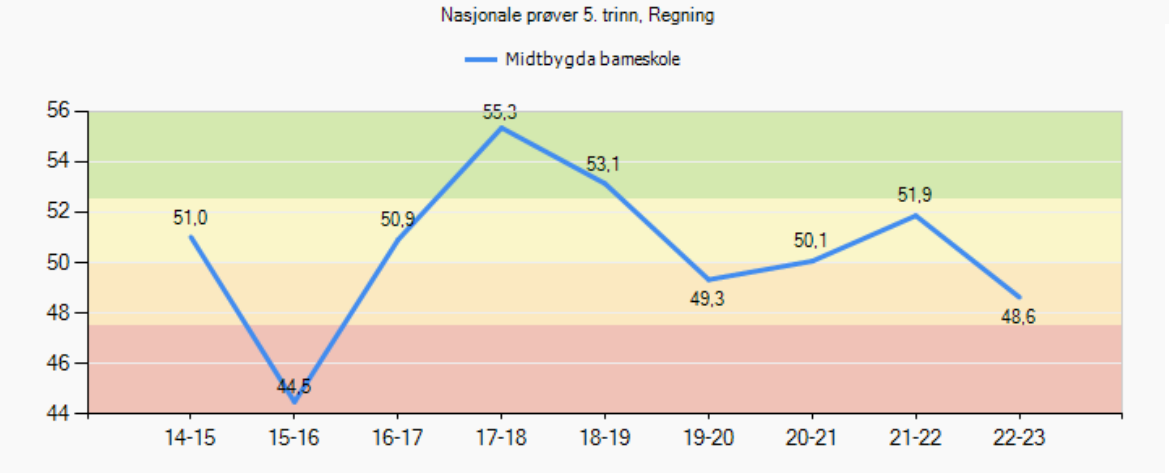

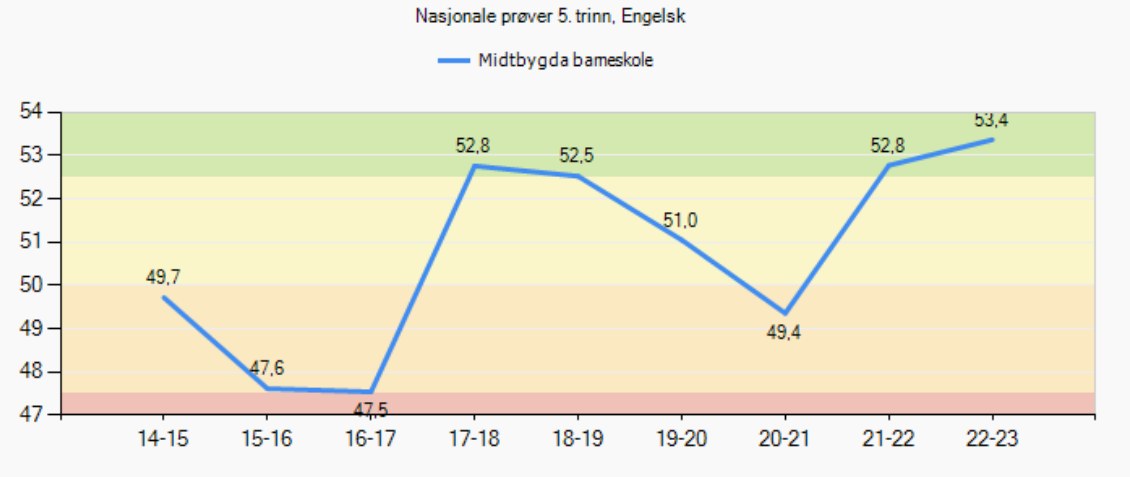

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Har gått opp på engelsk, svakere i lesing og regning.
Dette samsvarer med resultatene på 5.trinn.

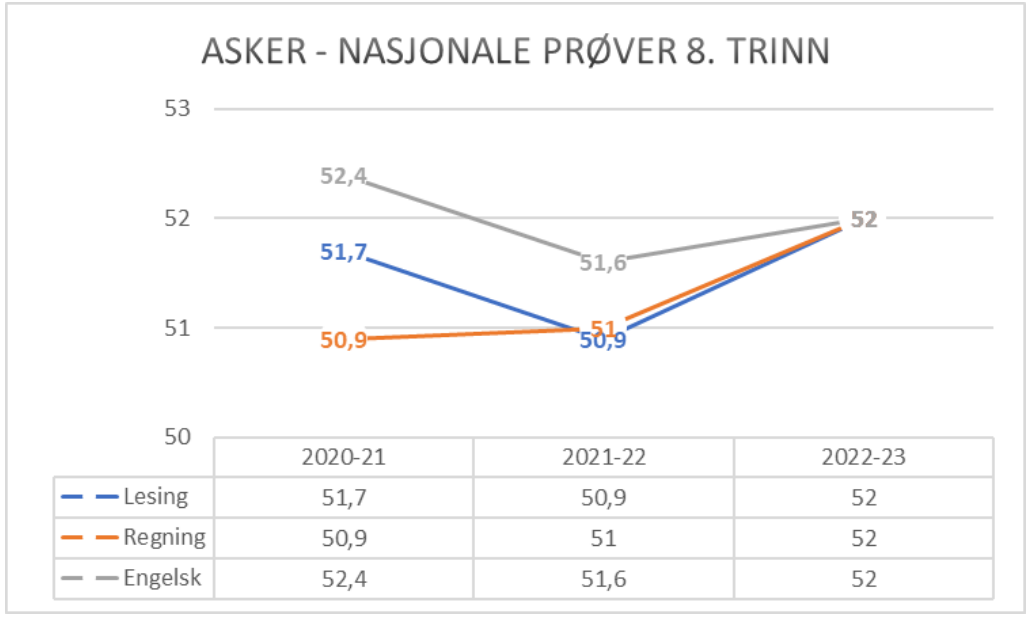

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

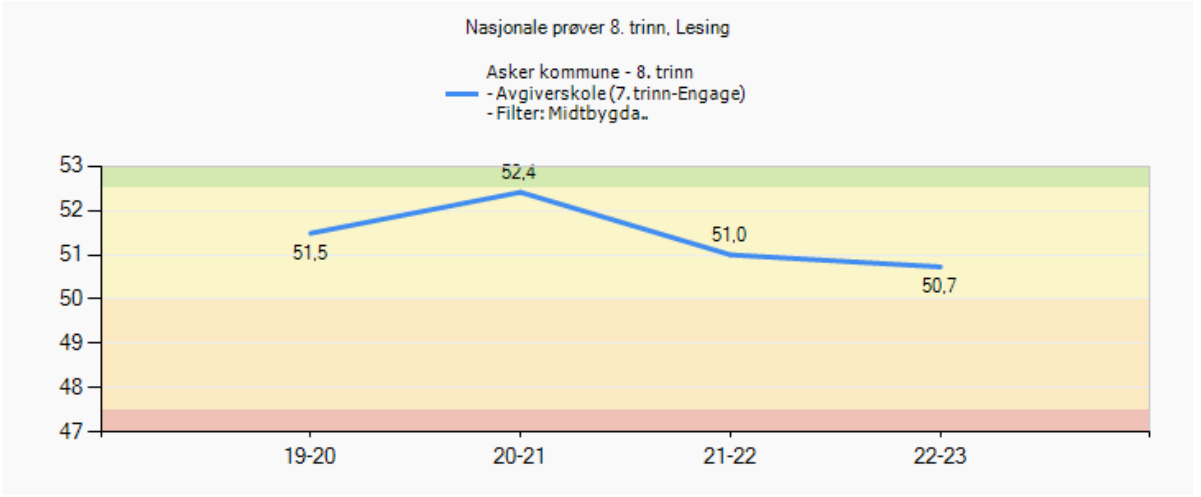

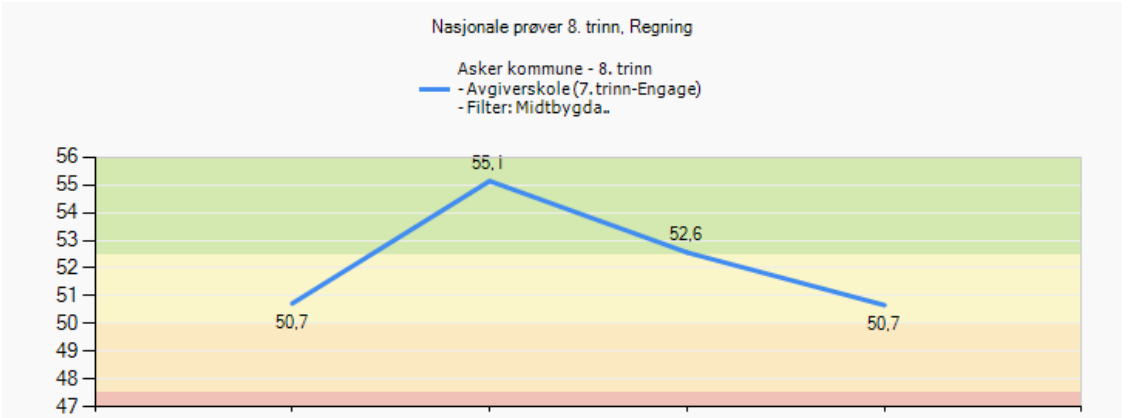

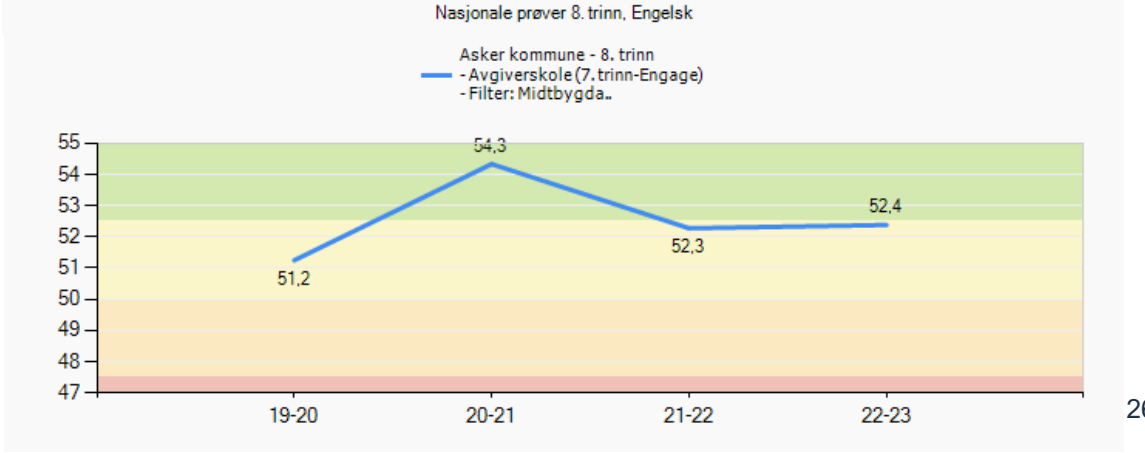

Nasjonale prøver 2022 - analyse

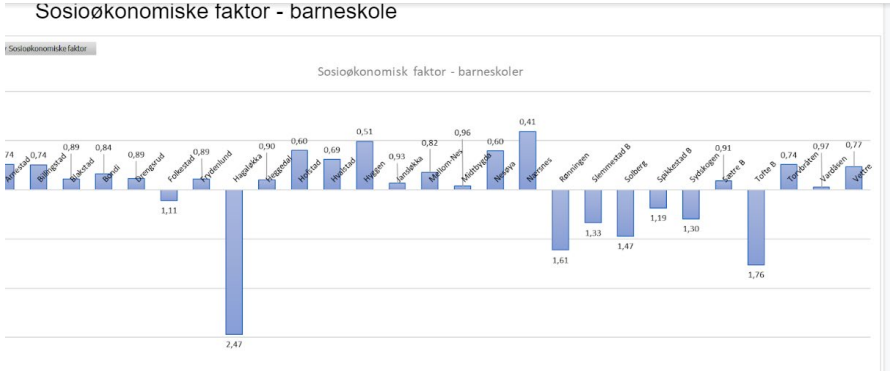

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Elevrådet, SU, utviklingssamtaler

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Samarbeid med Røyken Ungdomsskole satt i gang, personalet møtes på tvers minst 2 ganger i året.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Skolens sosioøkonomiske indeks er 0.96. Vi kunne skåret noe høyere i regning.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Fokus på de grunnleggende ferdighetene
  Følge Asker kommunes leseplan
  Fortsette å bruke På Sporet
  Mer systematisk oppfølging av resultater

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Fokus på “den andre lese-og skriveopplæringen”
  Mer systematisk oppfølging av resultater

Asker kommune

Asker
kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Nesøya skole

vinter 2023

Med hjerte for deg

TEAM NESØYA med ❤ for deg!

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	412
Årsverk lærere:	26,5
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,1
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	20
Barn i SFO:	154
Årsverk SFO:	6,4

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Gjennomføring av temauker
  - Turdager
  - Jobbet systematisk med rammeplanen - har gitt synlig resultater
- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Tilbudet er tilpasset til elevenes interesser
  - “Markedsføring”, informasjon og dialog på foreldremøter
- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - I stor grad (Kultur - SFO, IFSFO, Matjungel, fokus på lek, det fysiske rommet)
- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Rammeplanen
- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Skole/SFO: Teamtid med lærerne, informasjon og overganger, det sosiale fellesskapet, “på lag for elevene”
  - SFO/foreldre: Fokus på gode relasjoner og hvordan vi møter foresatte profesjonelt i ulike situasjoner

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Utviklingsområder fra forrige lederdialog:
  - • Videre arbeid med implementering av LK20 • Trygt og godt skolemiljø - SIM • Utvikling av arbeidsmiljøet og profesjonsfellesskapet • Tilpasset opplæring og systematisk resultatoppfølging
- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - SIM - systematikk og oppfølging
  - Underveis i utvikling av resultatoppfølging
  - Kompetanseheving for lærerne

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Utviklet en god plan for overgang barnehage - skole og overgang barneskole - ungdomsskole, aktive lokalsamf.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi har utviklet en bedre systematikk knyttet til håndtering av læringsmiljøsaker (SIM). Samarbeidet med PPT og skolehelsetjenesten er videreutviklet, P360
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Alle pedagoger er deltakere i Asker kommunes kompetanseplan.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Samarbeid med PPT om inkluderende undervisning. Skolehage, aktivitetstilbud for de eldste elevene, uteskole 1. trinn
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med NIL, FAU, Lions om “Fun Friday”.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Rask intervenering ved ufrivillig skolefravær, lav terskel for å opprette aktivitetsplaner, § 9A.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Kildesortering, skolehage, grønne klasserom

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS-analyse?

- Profesjonsfellesskap

  Utvikle profesjonsfellesskap og profesjonelle læringsfelleskap
  Felles praksiser
  Kompetanseutvikling
  Erfaringsdeling
  Øke kvaliteten på ordinær undervisning
  Målsetting om høy kvalitet på utviklingsarbeid basert på kompetansebehov i personalet. At personalet er involvert i utformingen av innhold.

- Læreplan

  Fokus på inkluderende undervisning i samarbeid med PPT.

- Skolebidrag

  Øke bevissthet rundt kartlegginger av elevenes faglige nivå i personalet.
  Kompetanseheving i *hele* personalet i år.
  Fokus på tidlig innsats.
  Involvere foresatte i større grad.
  Sikre god, ordinær undervisning.

- SFO - få barn på 3. og 4. trinn

  Høy risiko pga. høye kostnader og stor konkurranse med lokale organisasjoner.
  Utfordrende for foresatte å navigere blandt alle tilgjengelige tilbud.
  Tilpassede aktiviteter.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Underveis. Det er utviklet en struktur for hvordan periodeplaner skal se ut.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Elevene trives veldig godt, føler seg inkludert og del av fellesskapet.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Elevene vet hva de skal lære, men lærerne kan bevisstgjøres på å synliggjøre dette for elevene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Flere temabaserte arbeidsperioder og nye sammensetninger av grupper på trinn
Dybdelæring	Sikres gjennom temaer i hver periode på periodeplanene.
Elevaktive arbeidsformer	Flere temabaserte arbeidsperioder og nye sammensetninger av grupper på trinn
Underveisvurdering	Elevene savner flere tilbakemeldinger og framovermeldinger, ref. Elevundersøkelsen.
Elevmedvirkning	Elevene ønsker seg mer elevmedvirkning.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,44
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,19
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Utvikling av inkluderende undervisning og tilpasset opplæring

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	7
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).
  - Praksis knyttet til spesialundervisning
  - Tilpasset opplæring
  - Elevmedvirkning

- Underveis:
  - Kompetanseheving i personalet i samarbeid med PPT.
  - Samarbeid med PPT om elever med behov for å trene på sosiale ferdigheter.
  - Organisering av FO - forsterket undervisning

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Nasjonale prøver 8. trinn
  - Elevundersøkelsen 7. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalyse (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

(Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

- Nasjonale prøver 5. trinn
- Mobbing 5. trinn

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Elevundersøkelsen

7. trinn

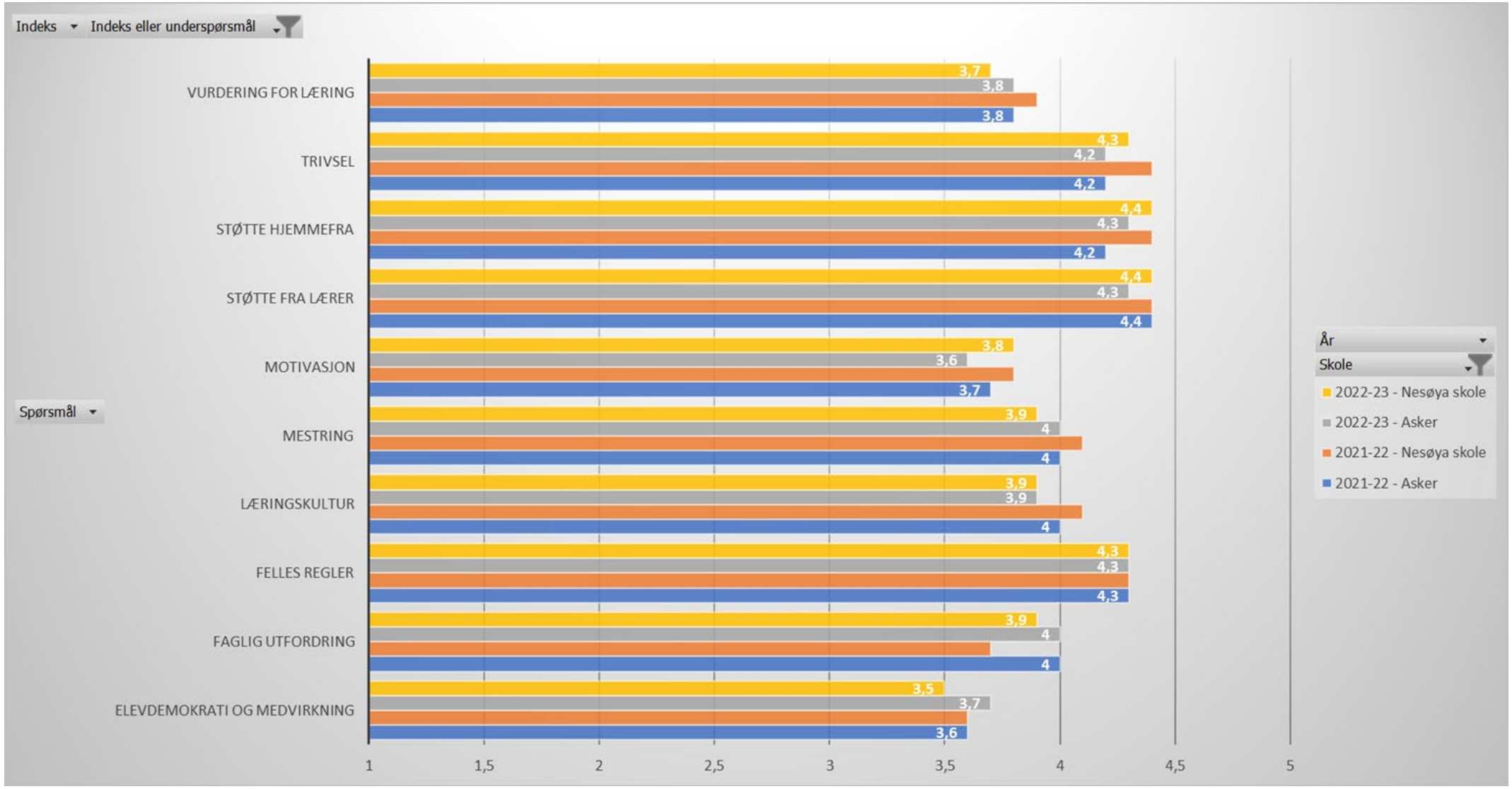

Elevundersøkelsen

6. trinn

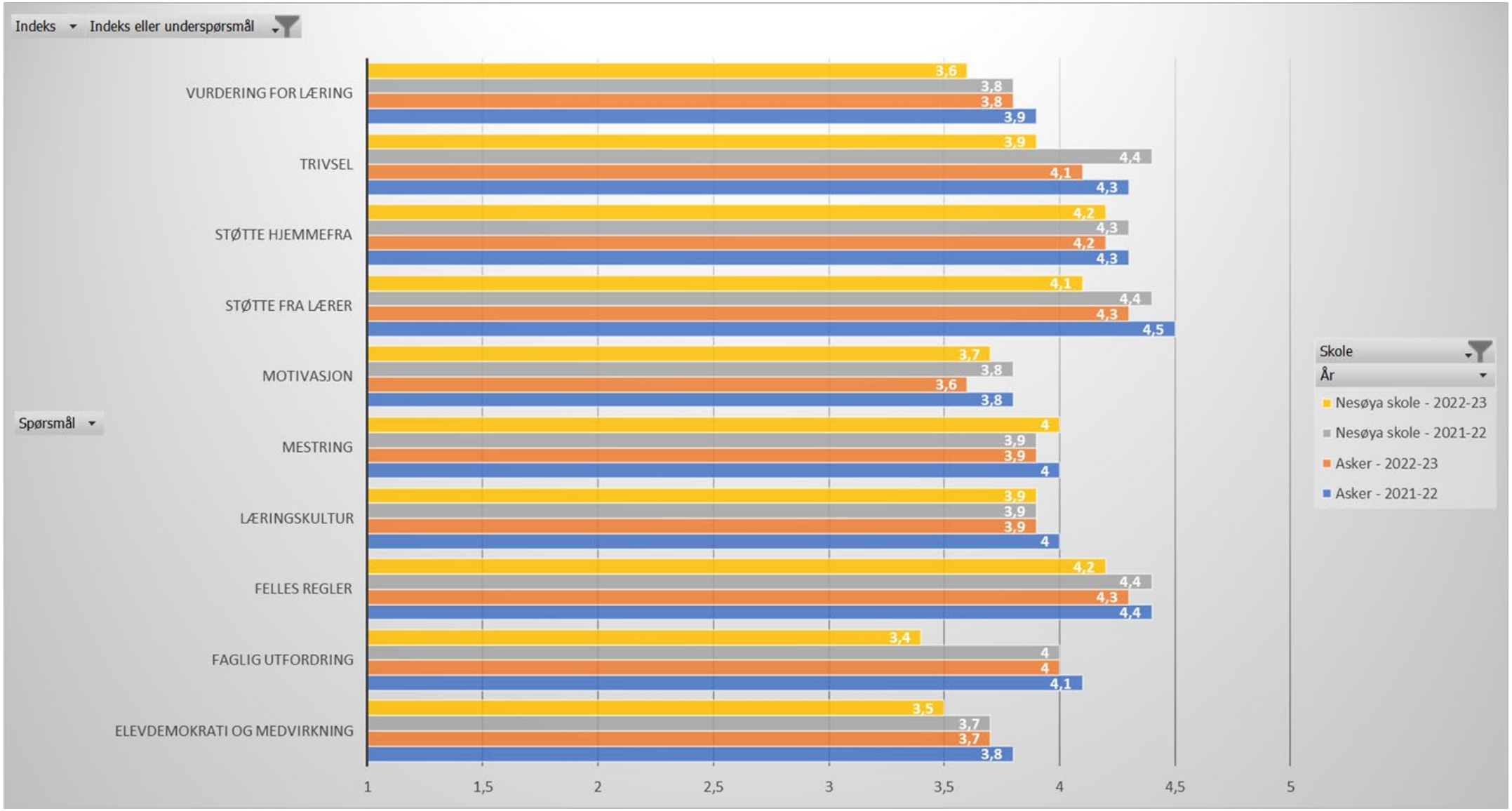

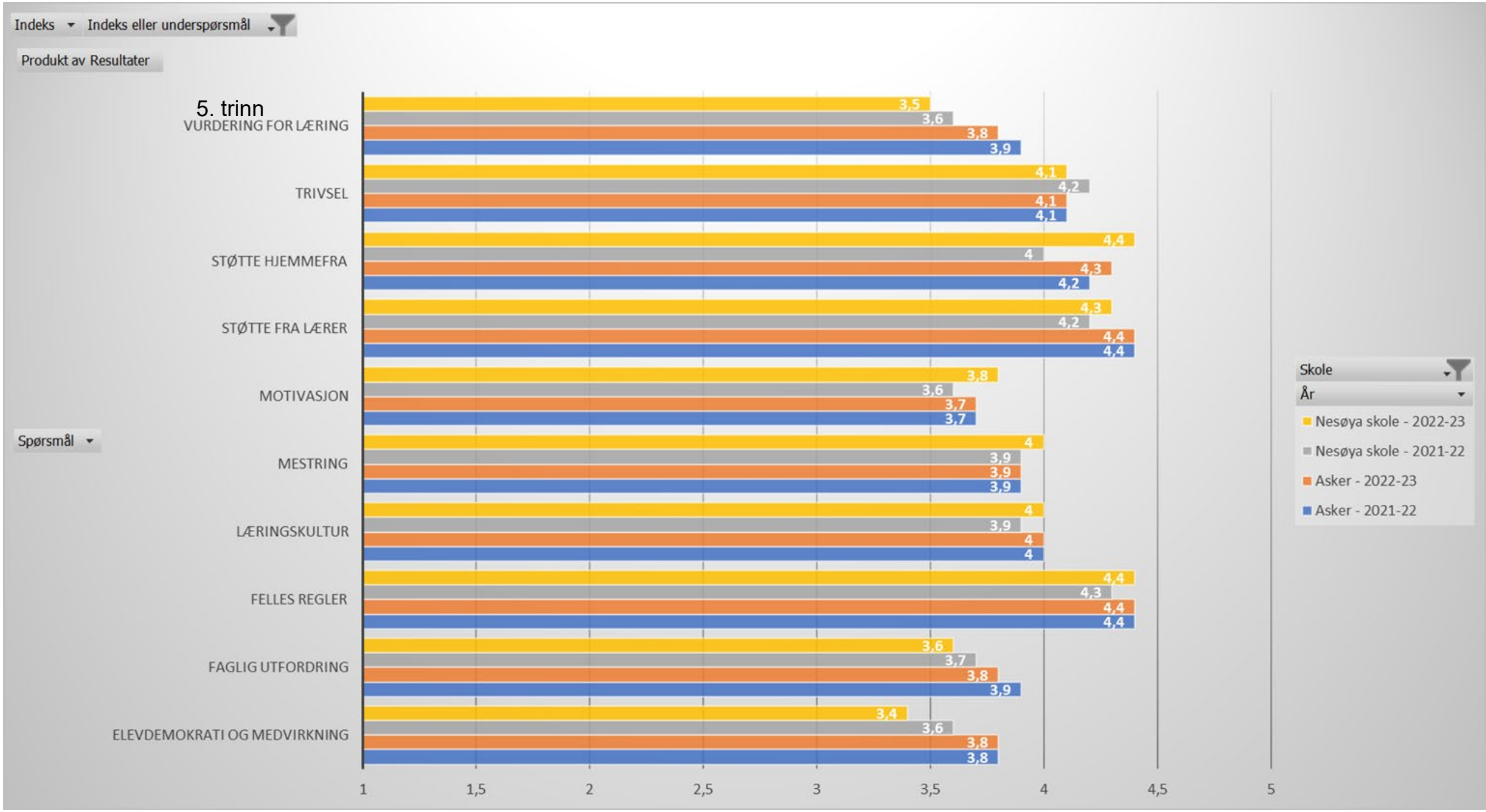
Indeks
Indeks eller underspørsmål
Produkt av Resultater
5. trinn
VURDERING FOR LÆRING
3,5
3,6
3,8
3,9
TRIVSEL
4,1
4,2
4,1
4,1
STØTTE HJEMMEFRA
4,4
4
4,3
4,2
STØTTE FRA LÆRER
4,3
4,2
4,4
4,4
MOTIVASJON
3,8
3,6
3,7
3,7
MESTRING
4
3,9
3,9
3,9
LÆRINGSKULTUR
4
3,9
4
4
FELLES REGLER
4,4
4,3
4,4
4,4
FAGLIG UTFORDRING
3,6
3,7
3,8
3,9
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
3,4
3,6
3,8
3,8
Spørsmål
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
5
Skole
År
Nesøya skole - 2022-23
Nesøya skole - 2021-22
Asker - 2022-23
Asker - 2021-22

Foreldreundersøkelsen

Indekser

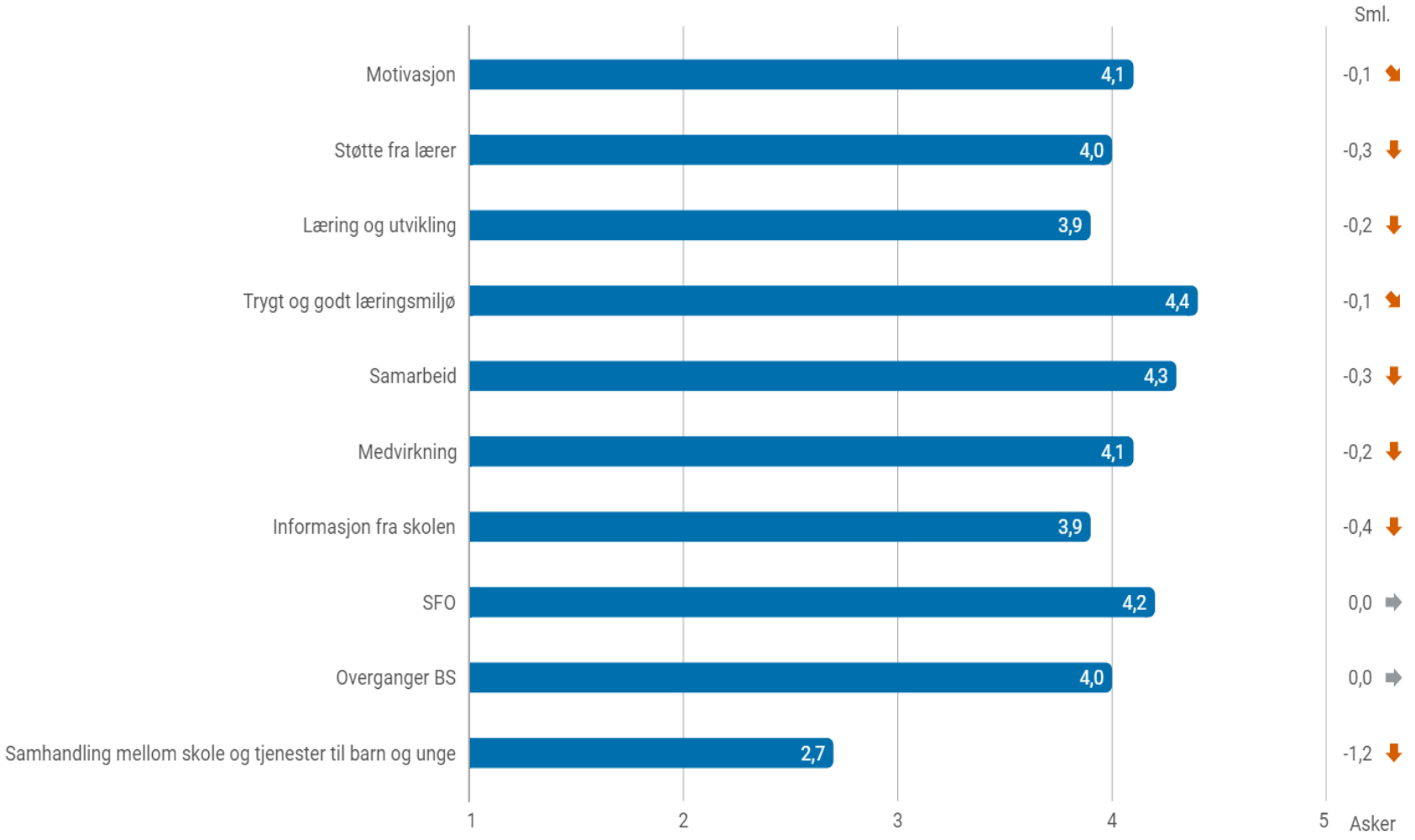

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- SurveyXact (asker.kommune.no)

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

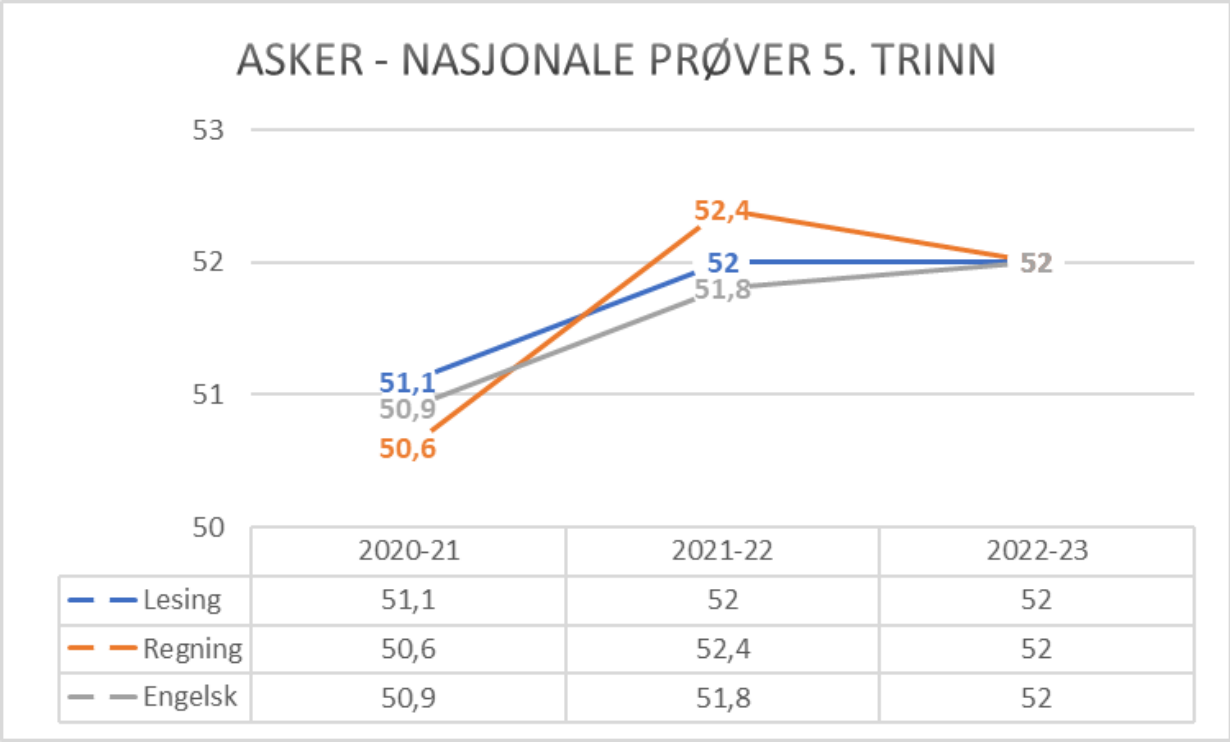

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

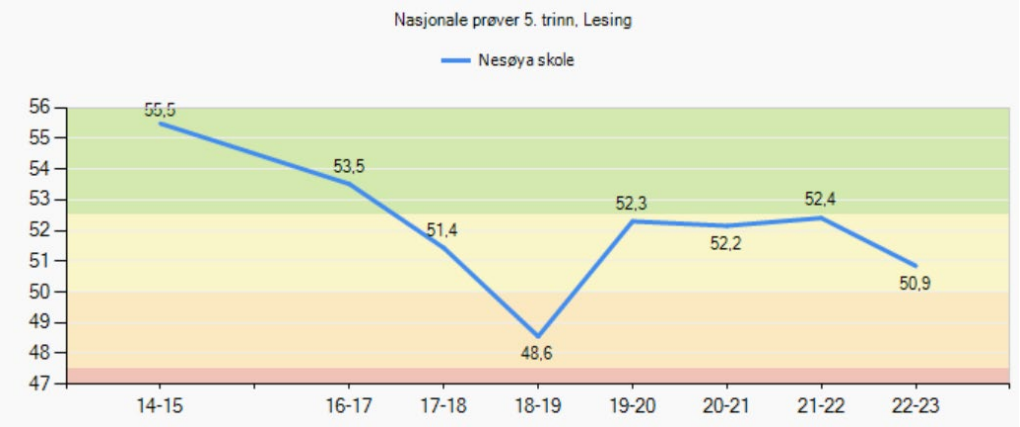

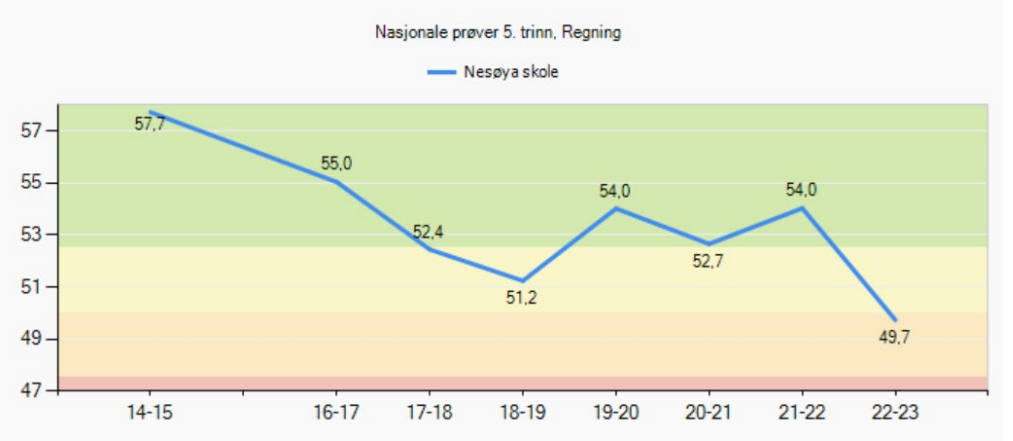

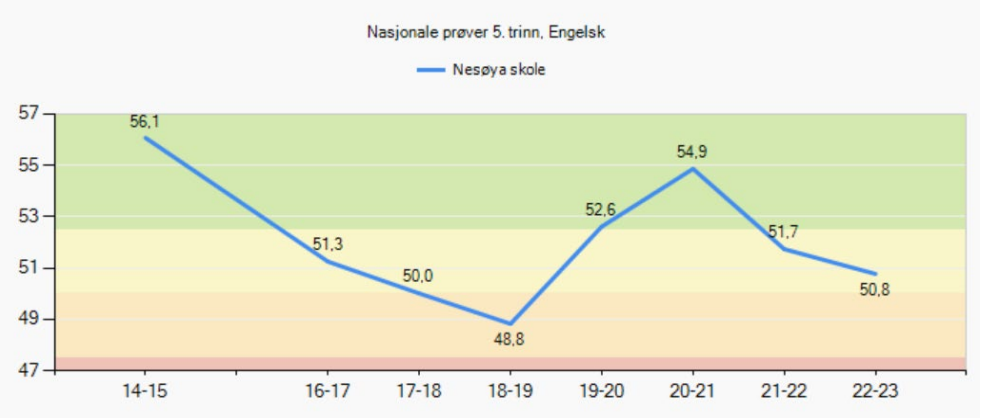

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

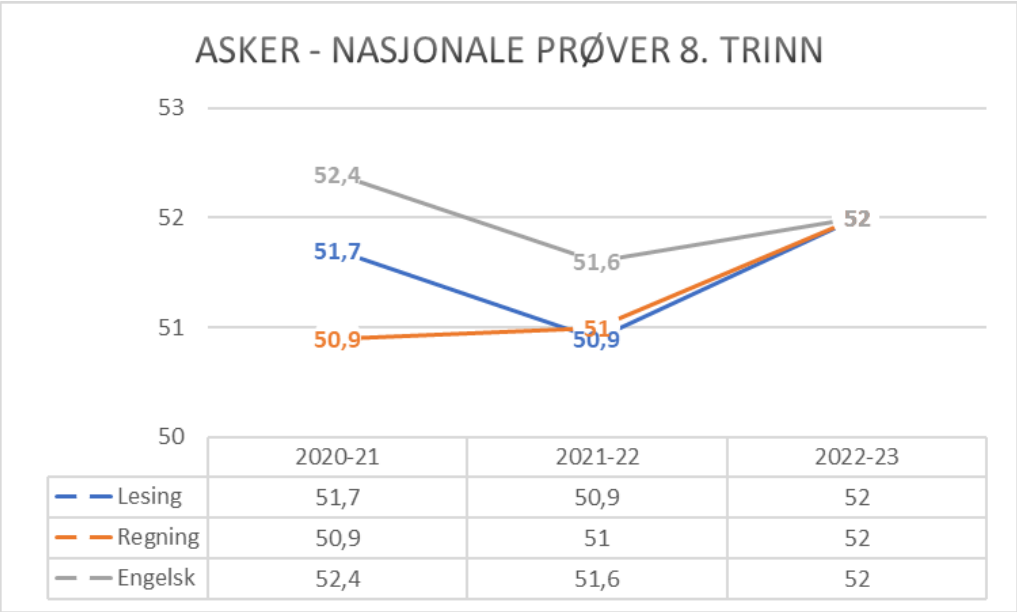

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

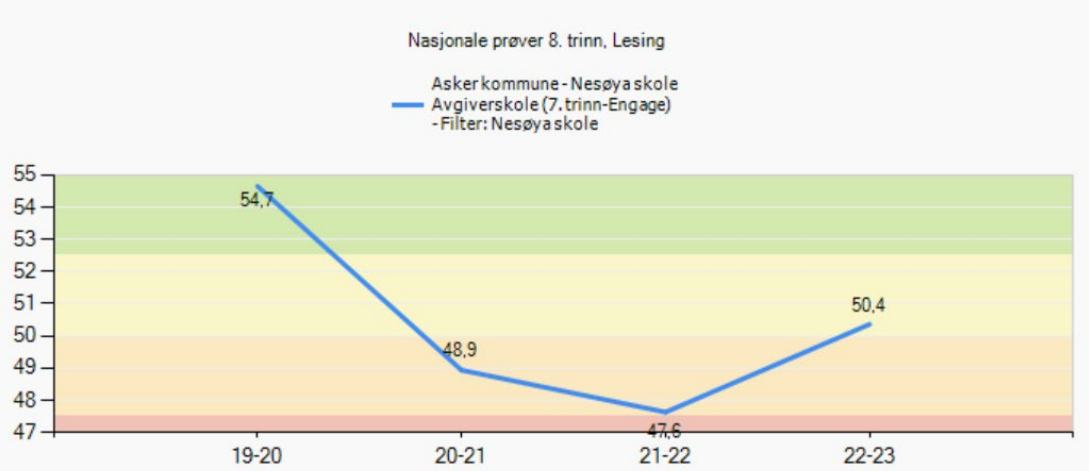

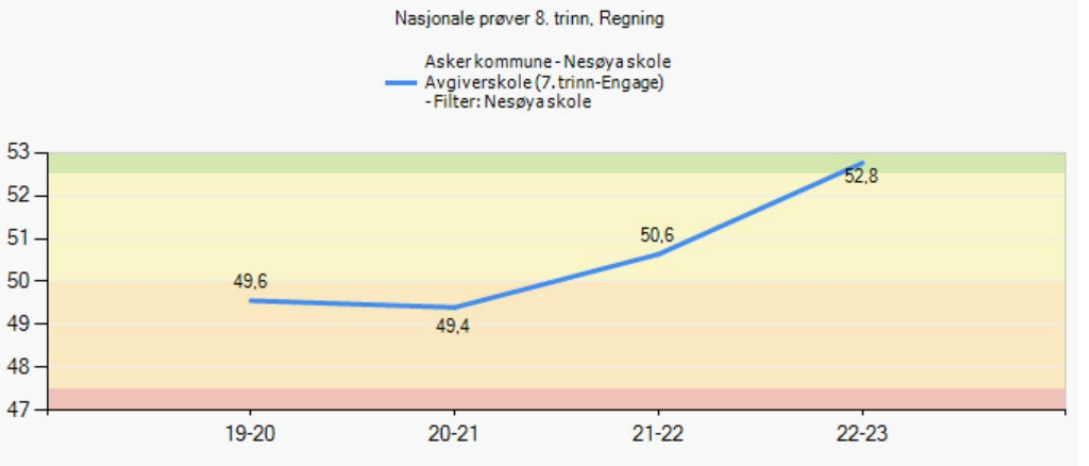

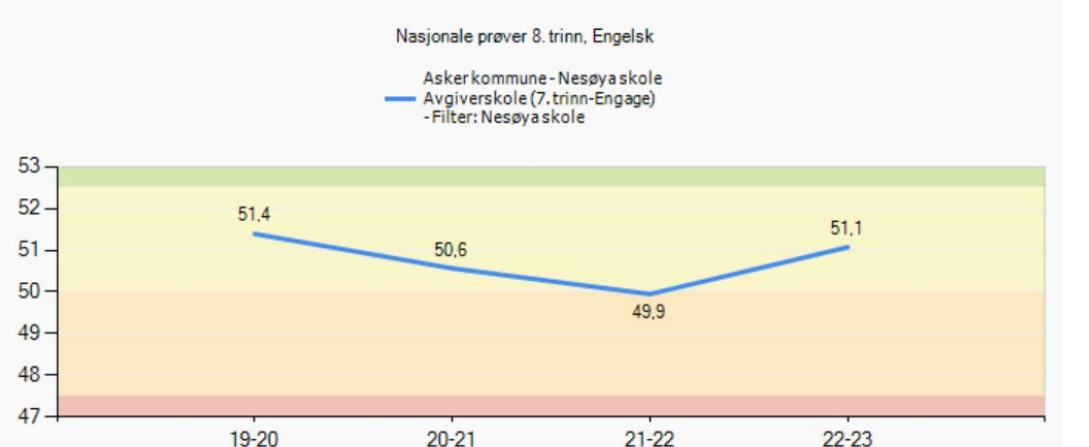

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Gjennomgang med elevene på klassenivå, analyse i personalet, gjennomgang i SU
- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Fast post i sonesamarbeid

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Nei

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  - Mer lekbasert læring og inkluderende praksis
  - Tett på i oppfølging av elever som ikke har forventet progresjon.
- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  - Fokus på inkluderende og tilpasset undervisning
  - Fokus på vurdering for læring

Asker kommune

Asker kommune

Nærsnes skole - Lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon/verdier:

Alle elever skal trives og kunne utvikle sitt læringspotensiale

Raus - nær -modig - skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	200
Lærere:	17
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,8
Barn i SFO:	88
Ansatte SFO:	8

SFO

❖**Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- gode overgangsrutiner barnehage - SFO
- Gode tilpasninger i oppstarten for barn med meldte bekymringer. God dialog med foresatte for å sikre en trygg oppstart.
- Oppstart nytt SFO år: Fokus på å trygge barna, gi dem gode opplevelser på SFO i oppstarten. Trygge og gode voksne.
- God gjennomføringsprosent på planlagte aktiviteter jfr. rammeplanen.

❖**Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

- Aktivitetene på SFO legges på læringsplanene til 1. – 4.trinn.
- Egne ,spissede aktiviteter for barna på 3. – 4.trinn – «selge dette inn til foreldrene» – fremsnakke tilbudet
- Avdelingsleder er med på foreldremøter på 1. – 4. trinn etter behov.

❖**I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**

Tilrettelegge for god lek. Inne-området er delt inn i ulike aktivitetsområder/lekeområder. Mye kreativ lek- samhandling gjennom lek.
Mye fysisk aktivitet gjennom lek i et variert uteområde - bruk av gymsalen. Planlagte turer hver uke til forskjellige steder i vårt flotte nærområde (til stranden, til gapahuken o.a.)
Temabaserte samlingsstunder (følger skolens temaplan).
Praktiske opplegg som matlaging, kunst og håndverk - opplegg følger årstid og temaer.
Frilek under tilsyn - Det jobbes med å utvikle barnas sosiale kompetanse. Tiltak fra skolen følges opp på SFO.
Egen kjøkken med spiseplass til 50 barn gir god måltidsglede og egne SFO lokaler der barna leker godt inne.

Asker kommune

SFO

❖**Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

Ingen på kurs nå gjennom SEIL.

Bruker den kompetansen de ansatte har fått gjennom kursing tidligere. Vi har en stabil, fast stab som har jobbet lenge på Nærsnes SFO. De ansatte planlegger og gjennomfører daglige aktiviteter og opplegg. Noe felles skolering sammen med lærerne opp mot elever med diagnoser, læringsutfordringer.

❖**Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Fortsette det gode arbeidet vi gjør gjennom «bygge bro opplegget». Vi er tett på barnehagen gjennom våren og inviterer barna inn på besøk gjennom våren for de som ønsker dette.

Er tilbudssiden. Vi kan bli enda bedre på informasjon ut til foresatte om våre planlagte opplegg.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Følgende områder er vi gode på :

➢Spes.ped. arbeidet – godt foreldresamarbeid med foresatte til elever med enkeltvedtak.
➢ NP- gjennomført med bedre resultater enn forventet på årets 5.trinn.
➢ Vi er stolt av arbeidet vi gjør med overgangen fra barnehage til skole/SFO.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

Spes.ped.: Vi har gode evalueringer underveis- justerer kursen underveis, utnytter ressursene våre bedre – prioritert ansatte med spes.ped.kompetanse.1 ½ stilling kvalifisert spes.ped.lærere, som også veileder de andre pedagogene. Vi har et godt spes.ped.team og et svært godt samarbeid med PPT.

Nasjonale prøver: Lærerne har jobbet godt med å forberede elevene på oppgavetypene og formen på de nasjonale prøvene.

Overgang barnehage/ skole/ SFO:Vi ser at det å være tett på skolestarterne gjennom møter med barnehagene, inviterer barn og ansatte inn i skolen, til å bruke gymsalen, leseopplegg for skolestarterne, besøksopplegg rundt enkeltelever, felles turer med fadderne, nye kontaktlærere besøker skolestarterne i barnehagene , besøksdag. Vi er på tilbudssiden overfor barnehagen, foreldre og barn. Foreldremøter med nye 1.trinnsforeldre.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informerer på foreldremøtene hver høst om våre samarbeidspartnere - PPT, BFT, skolehelsetjenesten, TFI. Spesielt overfor nye 1.trinnsforeldre er det viktig at denne informasjonen gis på en god og informativ måte.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ved oppstart av nytt skoleår gjennomgås de viktigste rutinene og standardene og hvor disse er å finne. Vi bruker Google disc og Simpli. Kursing av ansatte etter behov i P360, Simpli og de andre digitale systemene skolen bruker.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen jobber med å skape en god fellesskapskultur, der samarbeid, erfaringsdeling og en god delingskultur verdsettes. Lærerne har vært med på å bestemme hvilke utviklingsområder vi skal jobbe med over tid. Lærerne sendes på kurs til SEIL. Kodekurs har hatt fokus. Skolens har alltid noen lærer på etterutdanning. Skolen er opptatt av at lærere skal undervise i det de fagene de er kvalifisert til.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har fokus på inkluderende praksis i alle timer i alle klasser. For enkelt elever med behov, organiserer vi alternative læringsarenaer tilpasset eleven (kjøkkenopplegg, “hjelpelærer” på 1.trinn, uteopplegg/skolehagen). Uteskole fast en dag i uka for 1.-2.trinn. Periodevis for 3.-4.trinn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sammen med FAU og foreldrene ved skolen, jobber vi for at skoleområdet skal være et sted å kunne møtes på ettermiddager/kvelder. Grillhytta/uteområdet brukes mye til bursdagsfeiringer. FAU er aktive med å søke om midler til å ruste opp uteområdene i samarbeid med skolen. Fellesdugnader hver vår og høst.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ved større hendelser/utfordringer setter vi alltid inn tiltak ut fra gjeldende rutiner.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fortsette å utvikle skolehagen vår. Etterleve kravene i det å være miljøfyrtårn. Gjenbruk har fokus på

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Lokale planer og læreplanarbeid bidrar ikke til å realisere alle målsetningene med LK20.
- Voksne på skolen som møter elevene, forstår ikke og utfører ikke meldeplikten og aktivitetsplikten godt nok jfr. § 9a- §9a-4.
- Ansatte opplever ikke kolleger som en kritisk venn.
- Skolen setter ikke inn tiltak som virker for elever som ligger under kritisk grense eller ikke har god nok progresjon i fag.
- Foreldre til elever med omfattende behov har ikke tillit til skolen.
- Skolens enkeltvedtak om SNO er ikke tilpasset elevens individuelle og konkrete behov.

De ansatte utformet gode tiltak for å redusere sannsynligheten og dermed også konsekvensene. Gode drøftinger på dette.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	6 ukers periodeplaner lages på trinnene i fagene.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Inkluderes i planene. Den overordnede delen gjennomgås med lærerne jevnlig. Livsmestring har vi som egne timer. Lærerne bruker undervisningsopplegget "link til livet" i livsmestringstimene.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er en liten skole uten fagseksjoner. Drøftinger rundt fag- og kjerneelementer skjer i teamtiden. Ved planlegging i fagene tas det utgangspunkt i læreplanen der kjerneelementene er skissert.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	1.-4. trinn har delt inn skoleåret i 6, med et hovedtema for hver bolk. Temaet skal tas inn i alle fag. Tverrfaglige prosjekter på mellomtrinnet gjennomføres 1 - 2 ganger pr. år.
Dybdelæring	Felles begrepsforståelse. Vi har jobbet med dybdelæring gjennom kompetansepakken til udir.
Elevaktive arbeidsformer	Vi har stort fokus på dette. Vi utvikler oss sammen i fellestiden og i teamtiden, og ved erfaringsdeling. Vi er opptatt av stor variasjon i undervisningsmetoder - og at elevene skal være aktive inn i egen læring.
Underveisvurdering	Lærerne gir elevene gode tilbakemeldinger på aktivitet og prestasjoner. Vi er opptatt av å gi elevene gode mestringsopplevelser. Vi ser likevel at vi jevnlig må ta opp dette temaet, fordi systematikken i underveisvurderingen ikke er like god hos alle lærerne.
Elevmedvirkning	Vi har fokus på elevmedvirkning, men må utvikler oss videre. Mellomtrinnet har prosjektopplegg som gir elevene store muligheter til selvvalg.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,5%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Skolen har mange elever med diagnoser og ulike lærevansker. Vi mener selv vi organiserer spesialundervisningen på en god måte, med grupper av elever i økter med spesialpedagog/pedagog i ulike fag.
- Vi kan bruke mer skjevdeling i timer der klasser har to lærere.
- Delingstimer i gym, K&H kan gi rom for spes.ped. timer.
- Lage elevgrupper på tvers av trinn - også på mellomtrinnet.
- Stort fokus på å tette “hull” på 1. -4. trinn - unngå videre henvisning på mellomtrinnet??

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Pr. i dag har ikke Nærsnes skole noen elever som har særskilt språkopplæring.
De få elevene som er tospråklige får tilrettelegging gjennom tilpasset opplæring (TPO).

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Skolen bruker rutinen for bekymringsfullt fravær.
  Vi er raske til å innkalle til møte med foresatte når vi er bekymret for at fraværet har andre årsaker enn langvarig sykdom. Ofte er disse møtene nok til at barnet kommer på skolen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Gode og spissede tiltak bruker å fungere når det er drøftet med foresatte og andre instanser.
  I noen vanskelig saker, trenger vi noen ganger mer veiledning.
  De vanskelig sakene er krevende å stå i - og ressurskrevende.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Fokus på varierte undervisningsmetoder. Vi ønsker å bli bedre på undervisningsmetoder der læring gjennom lek og samhandling har fokus.
- Styrkingsgrupper fordelt på fag (trinnvis på mellomtrinnet , elever fra flere trinn på småtrinnene) jevnlig i korte perioder. Fokus på grunnleggende ferdigheter.
- Mye bruk av stasjonsundervisning der oppleggene på stasjonene har ulike vanskelighetsnivåer og variasjon i innlæringsmetoder.
- Forsøk med skolehundopplegg - skolehundene er med i undervisningen på noen trinn.
- Utvikling av uteskoleopplegg- også for mellomtrinnet - Lærerne har hatt kurs i uteskolepedagogikk i samarbeid med Oslofjorden friluftsråd.
- Skolehagen - faste oppgaver til enkeltelever/grupper gjennom sesongen. Alle klasser får tildelt sine oppgaver. Læring gjennom aktivitet og arbeid i skolehagen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her
  - Gode resultater på foreldreundersøkelsen når det gjelder overgangen barnehage -skole/SFO.
  - Gode resultater på NP - 8.trinn for våre tidligere elever. Viser at lærerne på mellomtrinnet er flinke til å løfte elevene- tilpasse undervisning slik at elevene øker den grunnleggende kompetanse i matematikk, lesing og engelsk. Elevene lærer gode læringsstrategier - godt fagtrykk fagtrykk på mellomtrinnet.
  - Vi er raskt på med tiltak når elever henge etter i lesing- jfr. kartlegginger på 3. trinn og resultatene på NP.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her

  - Vi er fortsatt ikke fornøyd med resultatene i elevundersøkelsen angående motivasjon for læring.
  - Kartleggingsprøvene for 3.trinn. Vi må jobbe enda mer systematisk med de grunnleggende ferdighetene i matematikk på småtrinnene.
  - Foreldrene har gitt oss for liten score på spørsmålene rundt informasjon fra skolen til hjemmet. Dette må vi ta tak i.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle samarbeidet skole- hjem. - styrke lærernes samhandling med foresatte når det gjelder formidling av elevens faglige og sosiale utvikling, og når det gjelder å utvikle trygge og gode læringsmiljøet. Foreldrene må være mer delaktig i dette oppdraget. I samarbeid med foreldrene må vi sammen ha større fokus på at elevene har det trygt og godt og utvikler sin sosiale kompetanse sammen med andre barn. Foreldremøtenes innhold må utvikles- ulike temaer, drøftinger må settes i system.

- Fortsette å jobbe godt med lese- og skriveopplæringen på småtrinnene. Fortsette å jobbe med å kartlegge elever som henger etter faglig, og sette inn riktige tiltak for å tette hullene. Vi må utvikle bedre samhandling mellom lærerne på småtrinnene og mellomtrinnet når det gjelder de grunnleggende ferdighetene i basisfagene.

- Utvikle lærernes bevissthet i bruken av digitale læringsressurser som undervisningsmetode.

- Vi ønsker å utvikle alternative læringsarenaer gjennom skolehundprosjektet - (avhengig av ressurser).

- Videreutvikle opplegget Aktive lokalsamfunn i samarbeid med Røyken Seilforening og Frydenlund skole.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene rundt § 9a og retten til et trygt og godt læringsmiljø er godt kjent i personalet. Gjennomgås i starten av nytt skoleår. SIM gruppa jobber godt med varslingssakene som er kommet , og vi drøfter jevnlig utsatte barn.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Alle varsling skal sendes skriftlig til leder. Alle varslinger tas det tak i. Dialog med barnet, foresatte og lærerne. SIM gruppa drøfter og gjennomfører observasjoner. Vi dokumenterer alt skriftlig logg, referater o.a. Ikke alle saker ender i en aktivitetsplan.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Klassetrivsel brukes som et analyseverktøy for lærerne. Gir grunnlag for tiltak på klassenivå, eller at tiltak også settes inn på individnivå i form av en aktivitetsplan. Livsmestringsfaget gir muligheter for gode undervisningsopplegg i klassene der målsettingen er å gi elevene forståelse og metoder for å ta riktige valg for seg selv og i samspillet med medelevene.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  SIM - gruppa er en viktig ressurs i læringsmiljøarbeidet. Drøfter og setter i verk observasjoner, drøftinger med involverte og er en pådriver

Elevundersøkelsen

Asker kommune

- **Kommenter utviklingen:**
  Svarene varierer fra 5.-7.trinn. 6.trinn har best resultater. En liten klasse, mens 5. og 7.trinn er store klasser på 29 elever. Høy grad av trivsel i alle klassene. Lav motivasjon og mestring på 5.og 7.trinn.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene for den enkelte klasse tas opp med elevene i den aktuelle klassen. Lærerne drøfter resultatene. I tillegg legges resultatene frem i FAU og i SU.

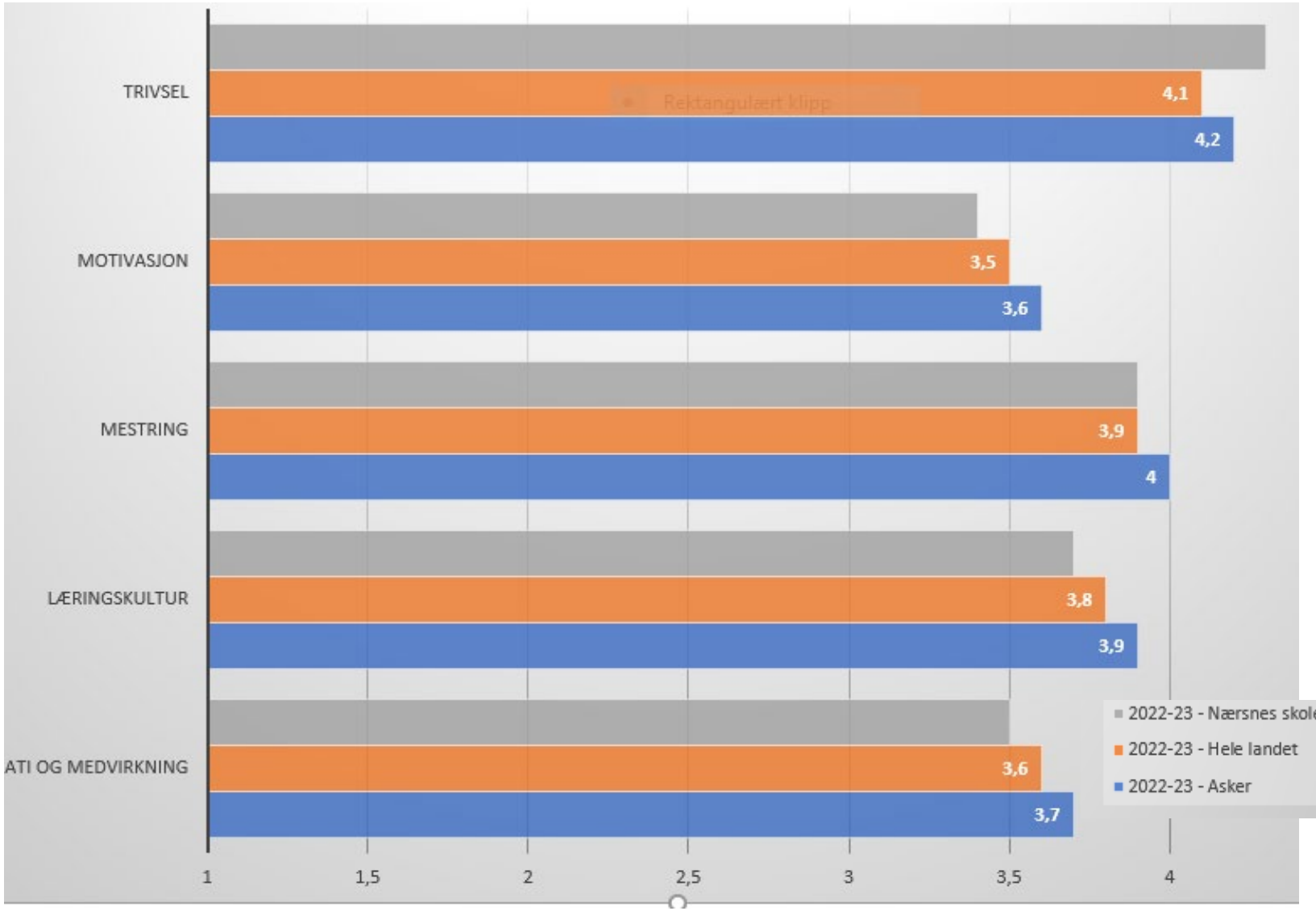

Elevundersøkelsen - om trivsel og motivasjon over år

7. trinn

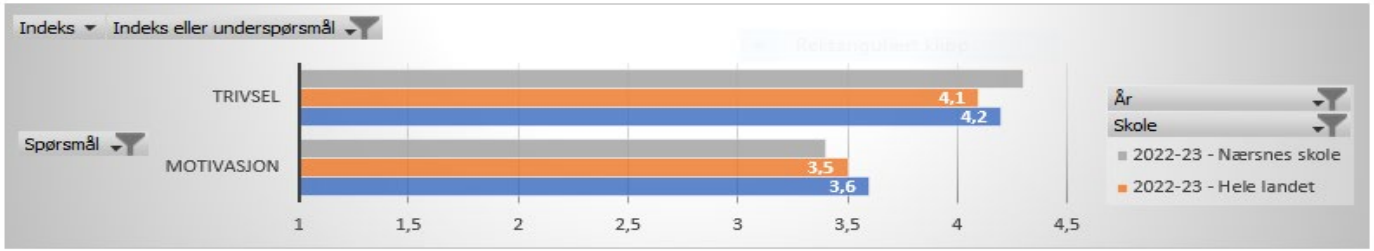

6. trinn

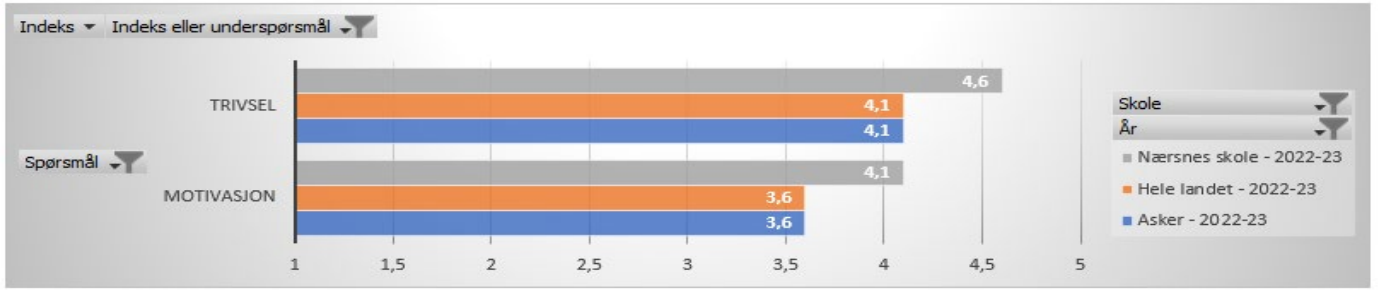

5. trinn

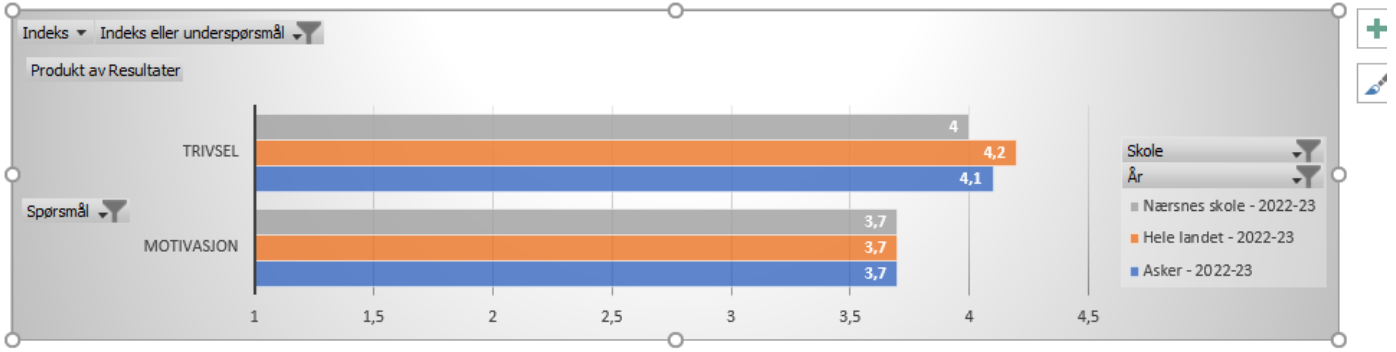

Elevundersøkelsen 2022 - om trivsel og motivasjon

- **Kommenter resultatet**

  - Vi ser god trivsel i klassene. Litt lavere på 5.trinn og 7.trinn. Motivasjonen for å læring er for lav. Vi ser en lavere motivasjon for å lære på 5.og 7.trinn. Disse to klassene er store klasser med en flere elever med faglige utfordringer. Faglige utfordringer kan påvirke motivasjonen.

- **Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?**

  - Utvikle sammen gode og varierte undervisningsmetoder.
  - Bedre elevmedvirkning i undervisningsoppleggene.
  - Tydelige forventninger til elevene og gode tilbakemeldinger
  - Gode tilpasninger for elever med læringsutfordringer

- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?**

  - Gode drøftinger i utviklingstiden på hvordan lærerne kan bli bedre.
  - Jobbe med læringsmiljøet. Ha fokus på sammenhengen mellom et trygt og godt læringsmiljø og motivasjon for å mestre.

Elevundersøkelsen 2022 - om tilpasset opplæring

7. trinn

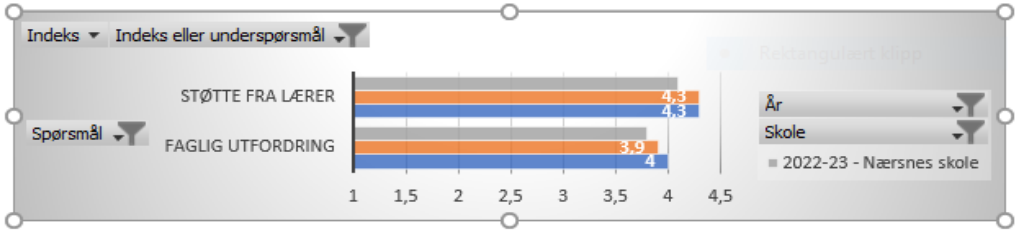

6. trinn

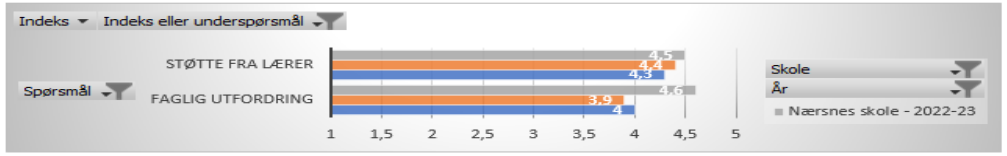

5. trinn

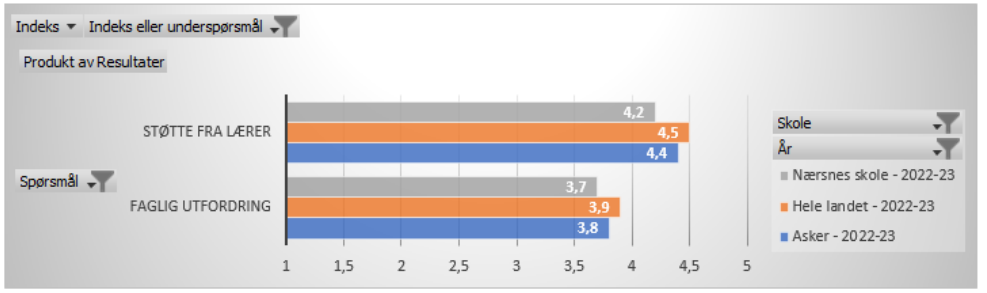

- **Kommenter resultatet**
  De fleste elevene gir tilbakemelding på at de opplever støtte fra lærerne gjennom læringsprosessen. 7.trinn og 5.trinn mener at de faglige utfordringene ikke er gode nok. Dette er to store klasser der vi ser at enkeltelever kan "forsvinne" litt. Det blir viktig fremover at undervisningsopplegg er mer tilpasset den enkelte og at lærerne må være tettere på elevene i læringssituasjonen.
- **I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?**
  Temaet drøftes jevnlig. Lærerne vet hva som ligger i begrepet tilpasset opplæring, men i planleggingen kan det hos noen glippe.
- **I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?**
  Mange lærere er flinke til å utforme og variere i undervisningsopplegg. Rike oppgaver er god tilpasning, men utfordringen er å få alle opp på samme nivå.
- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?**
  Gjennom tydelige forventinger om at dette er viktig. Gjennom drøftinger i teamtid og gjennom god erfaringsdeling.

Foreldreundersøkelsen

Indekser

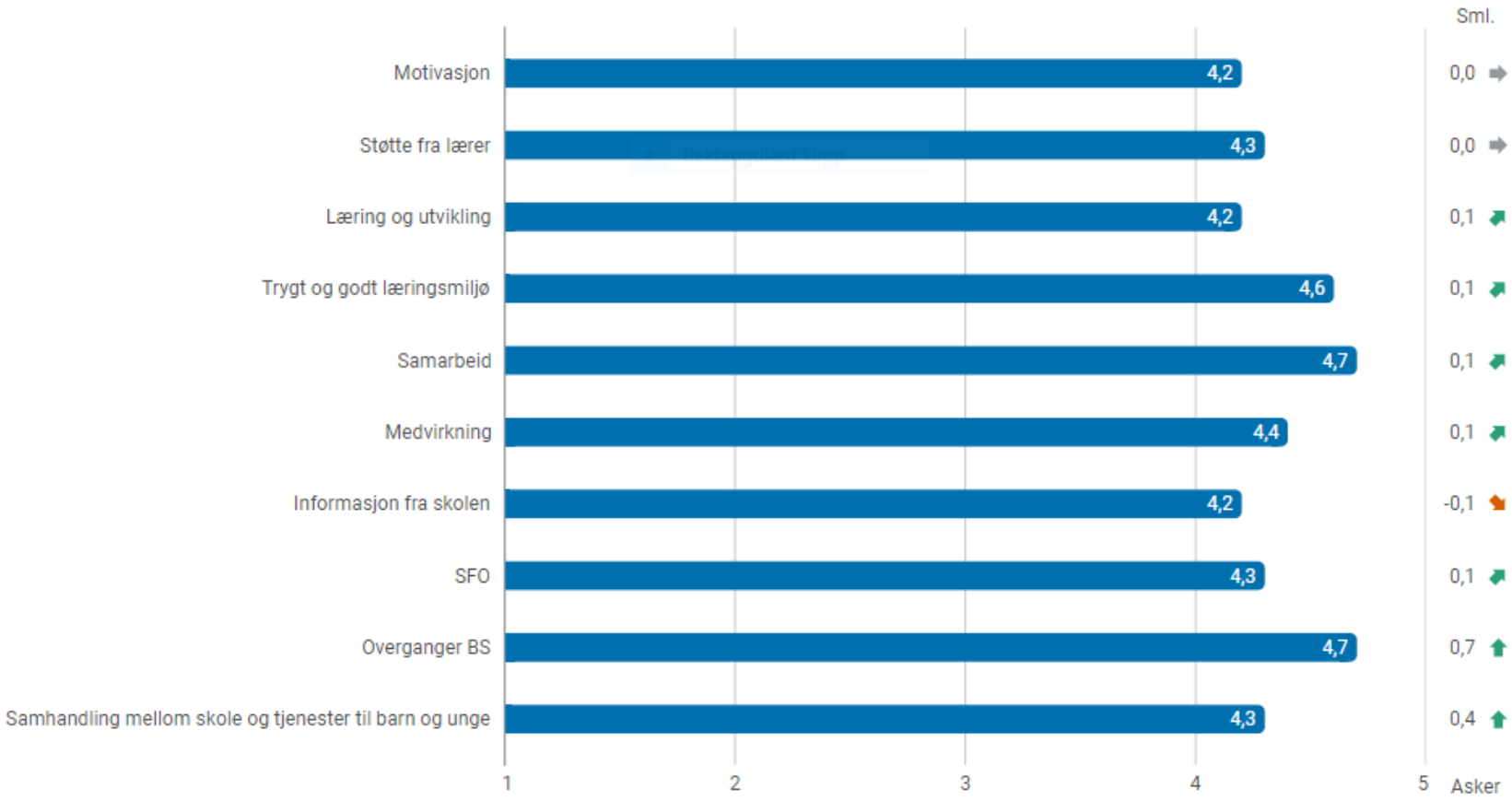

- Vi er fornøyd med resultatene fra foreldreundersøkelsen 2022. Vi er spesielt fornøyd med at foreldrene mener at barna deres har det trygt og godt på Nærsnes skole, og at skolen samarbeidet godt med foresatte. Vi ser at 2. trinn scorer dårlig på informasjon fra skolen. Trinnet har hatt en del skifte av lærere . I slike situasjoner ser vi at informasjonen ut må bli enda tydeligere og mer spesifikk. Vi scorer godt på overgangen barnehage/ skole. Vi fortjener den gode tilbakemeldingen, fordi dette er et område vi har fokus på.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Kartleggingsprøver som fanger opp elever tidlig.
- Differensiert og variert undervisning.
- Stasjonsundervisning gir mulighet for at lærer kan jobbe ekstra med svake elever.
- Spesialpedagogen gjennomfører lese og mattekurs for elever under kritisk grense. Spissede opplegg, små drypp over tid med små grupper. Elever på tvers av trinn ut fra hvor " hullene" er.
- Spesialpedagogen veileder lærere i tilpasninger.
- Jevnlige team-møter med avdelingsleder og spesialpedagogen.
- Vi bruker "på sporet" - opplegget

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi er svært fornøyd med resultatene for årets 5.trinn.
  Det har frem mot de NP vært jobbet mye med å forberede elevene på oppgavetypene og prøveformen. Spesielt lesing og leseforståelsen har det blitt jobbet mye med.
- De siste tre årene har resultatene variert noe. Det er vanskelig å sammenligne enkeltklasser. Nærsnes skole ha få elever på hvert trinn.

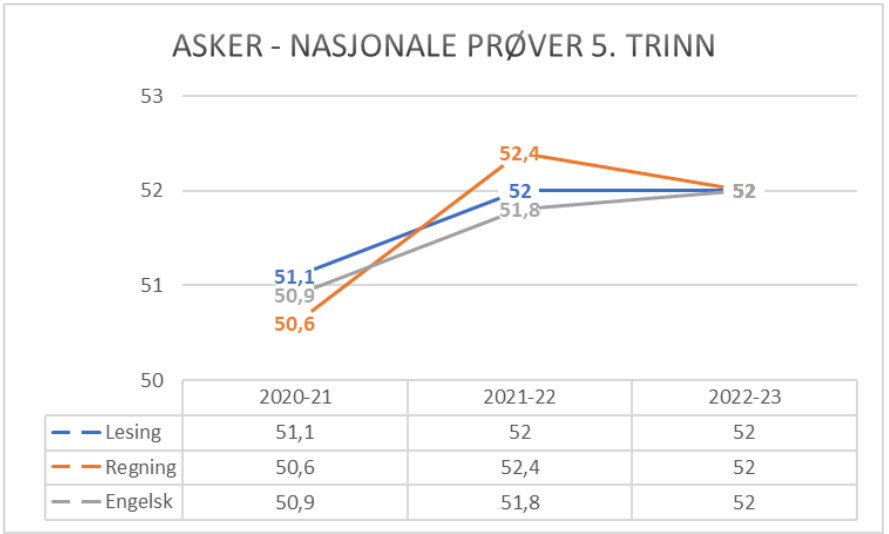

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

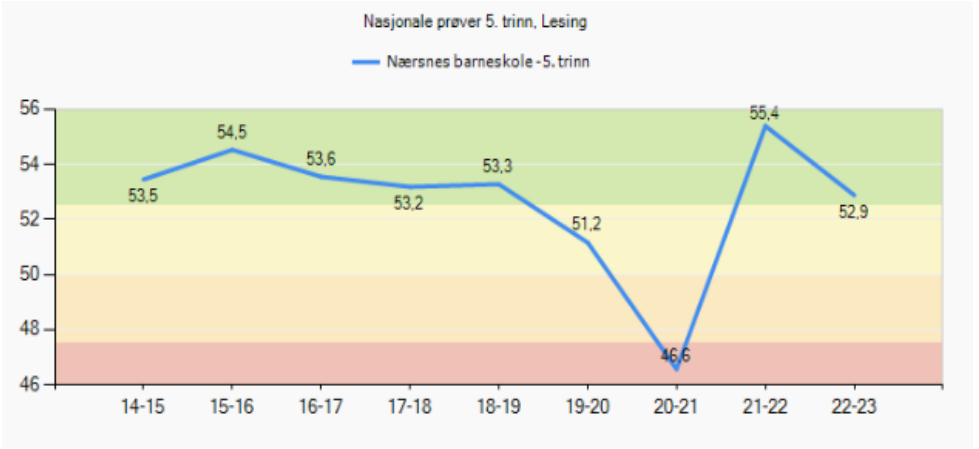

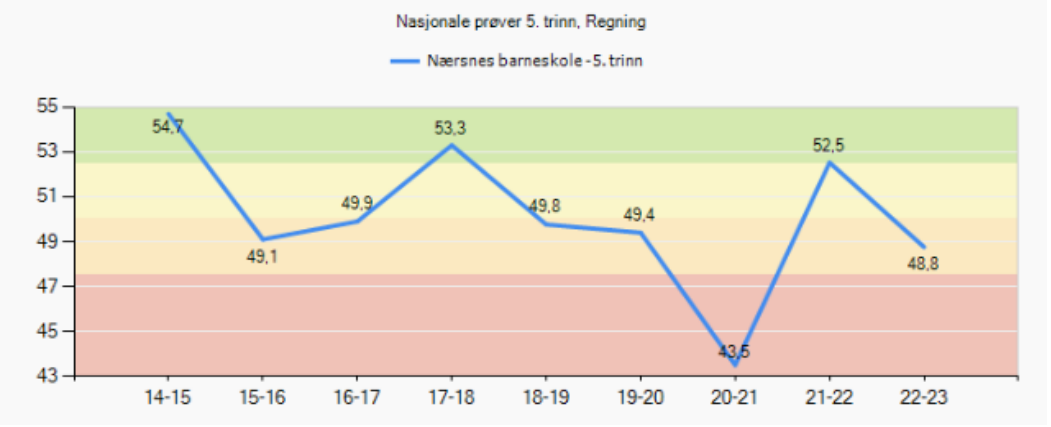

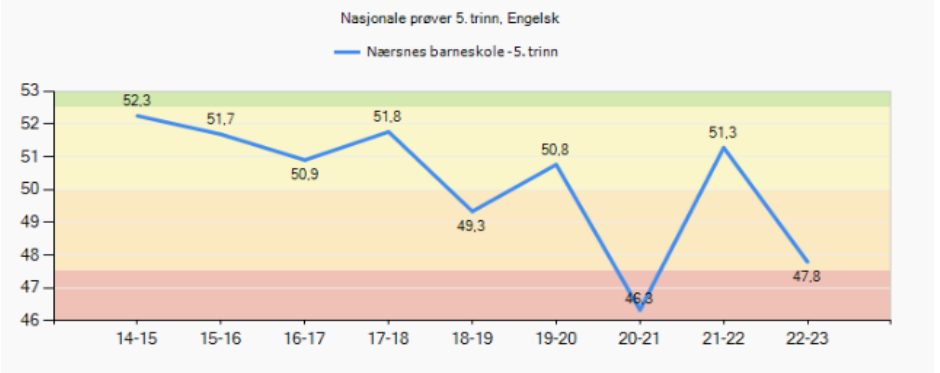

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Snittpoengene for våre 8.trinnselever viser oss at det arbeidet som gjøres på 5.-7.trinn med å styrke grunnleggende ferdigheter , øke leseferdighetene, fokus på å styrke elevenes lese- og læringsstrategier gir på sikt gode læringsresultater.
- Vi har et godt fagtrykk på 5.- 6. og 7.trinn og dyktige lærere som gir elevene tro på at de kan mestre.
- God styrking av elever med læringsutfordringer.

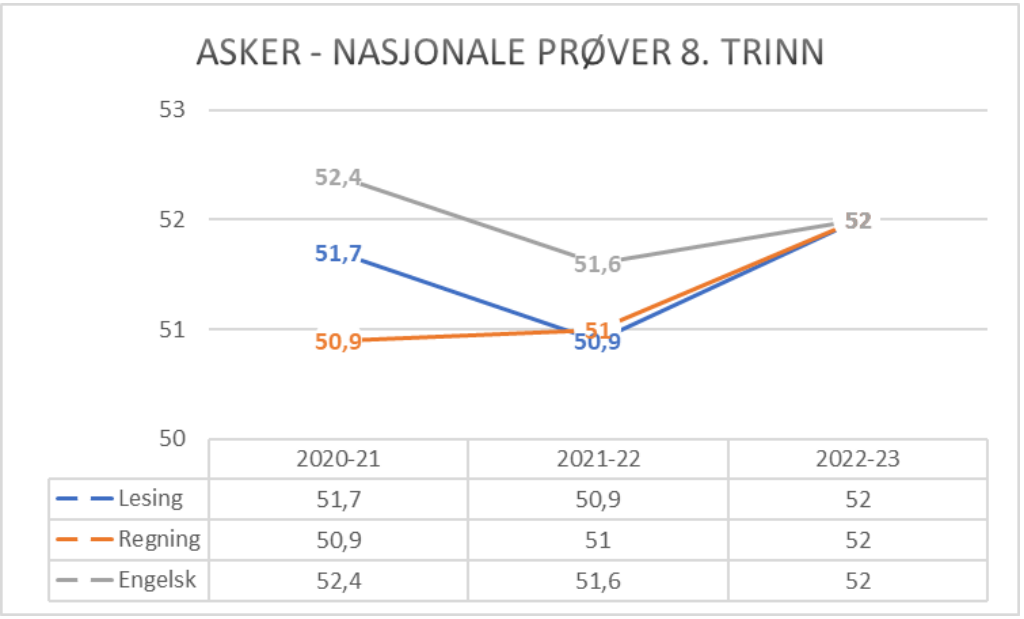

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

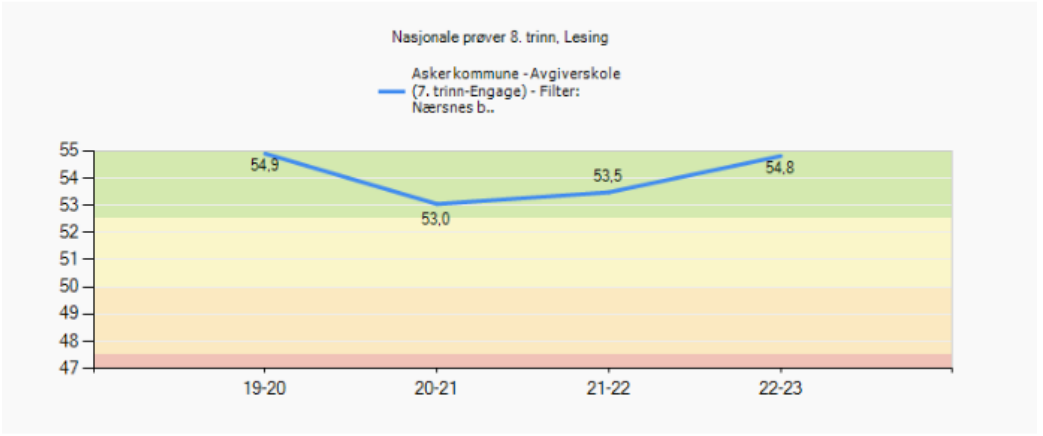

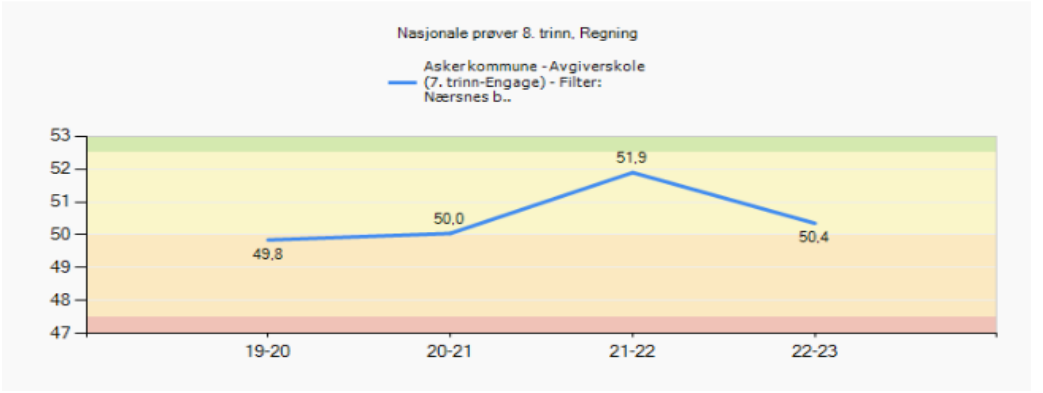

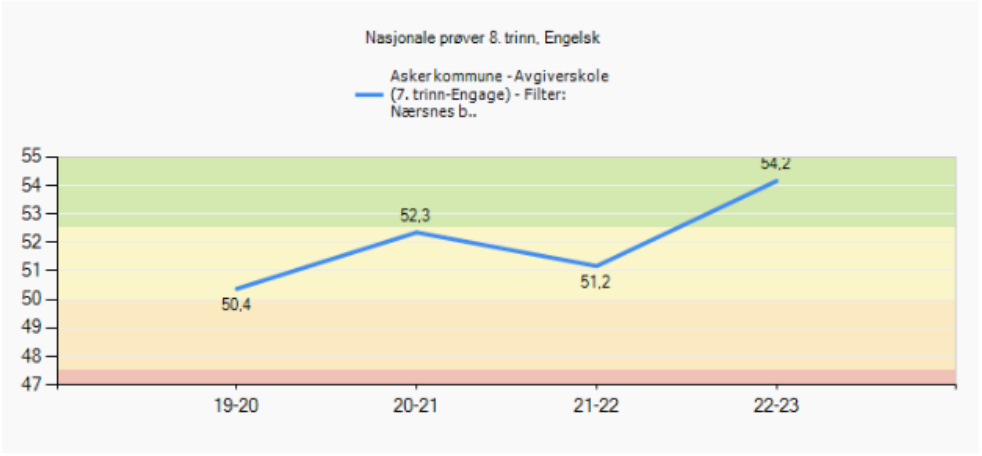

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

- Ansatte evaluerer resultatene og ser disse opp mot hvordan det jobbes faglig i klassen. Lærerne på trinnet har fokus på områdene elevene har scoret dårlig. Tiltak settes inn på enkeltelever.
- Foresatte informeres om resultatene opp mot hvilke områder eleven må jobbe mer med. Vi er forsiktige til å offentliggjøre resultatene. Vi har fokus på å formidler hvordan vi sammen kan løfte eleven. Dette gjøres på utviklingssamtalene.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**

  Vi har ikke noe samarbeid med ungdomsskolen om resultatene på NP

Skolens sosioøkonomiske 0,41

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**

  Skolen presterer godt på lesing. De andre fagene varierer litt i resultat fra år til år. Skolen har mange barn med ulike læringsutfordringer. Mange av skolens foresatte er pendlere og kan ikke følge opp sine barn slik som indeksen mener de skal.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**

  Skolen har gode planer og rutiner for begynneropplæringen. Fokuset vårt vil være å følge opp enkeltlærere tettere slik at vi kvalitetssikrer begynneropplæringen.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

  Alltid ha kvalifiserte lærer til å undervise i faget.
  Kursing og god erfaringsdeling.
  Lærerne må bli enda flinkere til å utvikler gode kreative undervisningsopplegg som det er lett å lage tilpasninger ut fra.
  Viktig å gi alle elevene gode mestringsopplevelser.
  Vi må få elevene på mellomtrinnet til å øke sin motivasjon for læring.

Asker kommune

Asker kommune

Risenga ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2023

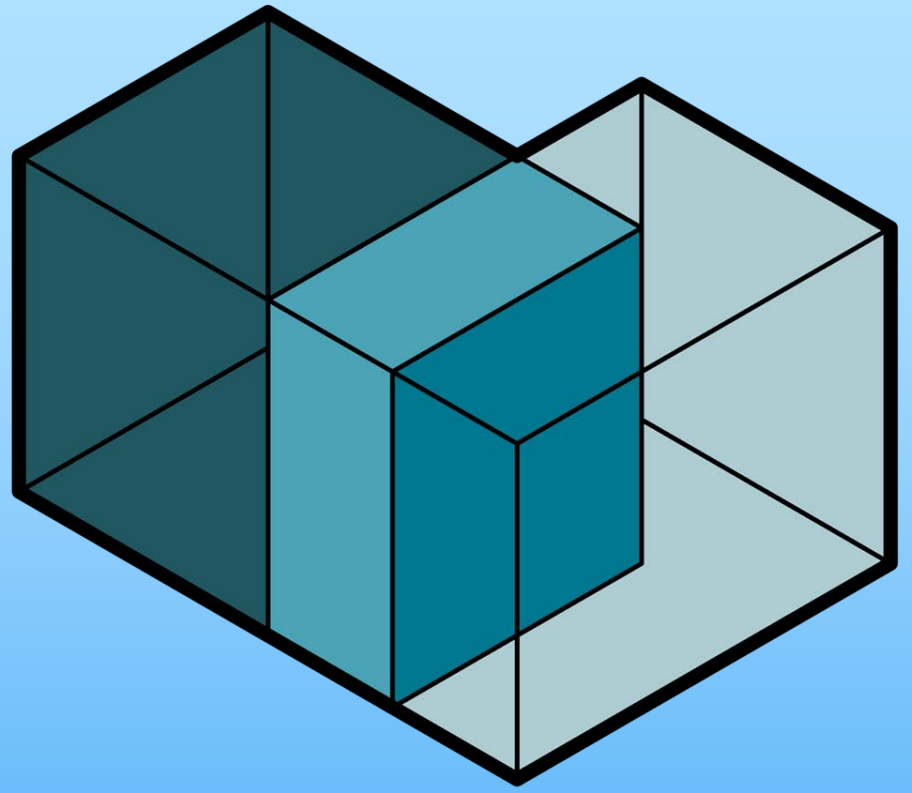

Skolens visjon:

På Risenga skal elevene få utfordringer tilpasset evner og muligheter.

De skal oppleve å nå mål, både faglig og sosialt.

Vi er opptatt av å se den enkelte elev

RISENGA ungdomsskole

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	394
Lærere:	42
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,1

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Trygt og godt læringsmiljø - godt arbeid og gode prosesser
  - Videreføring på skolen etter samarbeid med SEIL i fjor
  - Turer på alle trinn, Risengasamlinger, Juleavslutning, Desembernatt
- Biblioteket
  - "gjenåpnet", stor aktivitet, møteplass, på tvers av trinn
- Ny organisering av spes.ped 8.trinn, pilot
  - to klasser med vedtak, parallellagt skriftlige fag, faste spes.ped.lærere - gruppeundervisning
- NP - utvikling fra 8. - 9. trinn
  - lesing - 5 skalapoeng, regning 6 - skalapoeng

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Jobbet systematisk med TGL, involvert hele personalet, styrt og gjennomført av skoleutviklingsgruppa Elevtjeneste og sosiallærer viktig i dette arbeidet
  - Ny bibliotekar, ommøblering, aktiviteter i storefri, positiv stemning
  - Godt samarbeid med barneskolene og overgangen, skal evalueres
  - Systematisk arbeid med og analyser av resultater, SOLing av elever på nivå 1 og 2 - tiltak

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Godt samarbeid med eksterne instanser. Viktig med kontinuitet og stabilitet, som vi har nå. Informasjon på foreldremøter om kommunale hjelpetjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Behov for mer opplæring i P360 og Simpli slik at det blir funksjonelle og effektive verktøy i hverdagen. Gjennomført workshops. Nye krav. Informasjon om rutiner linkes til prosesser i Simpli.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Utvikler profesjonsfellesskapet med bakgrunn i Overordnet del og nye læreplaner - kollektivt ansvar, felles verdier, samarbeid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevene får oppleve mestring gjennom varierte og tilpassede aktiviteter og oppgaver - varierte undervisningstimer(?), turer, desembernatt, risengadag, risengasamling, kantine, aktiviteter i storefri m.m.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sambruk av skolens lokaler, fast og utleie. Uteområde brukes. Lite utvikling i “aktive lokalsamfunn” - samarbeid om aktiviteter og samhandling på tvers for våre felles barn og ungdommer
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett oppfølging i hverdagen. alle kjenner rutiner og tjenestevei for varsling - kontaktlærer, elevtjenesten, SIM, eksterne. Lang ventetid.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	"Matvinn" på 9. trinn i m&h-opplæringen Etablert en mer miljøvennlig kantine

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Barn/unge som får spesialundervisning opplever ikke å høre til fellesskapet
  - Vanskelig balansegang mellom å tilby spesialundervisning og oppfylle elevens behov for å føle seg inkludert i fellesskapet i klassen
- Barn/unge (og ansatte) har manglende digital dømmekraft
- Ansatte har manglende ferdigheter i systemene de bruker og sensitiv informasjon lagres feil
  - Google disk / P360

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Udirs mal. Planlegging fungerer i fagsamarbeid på trinn. Dokumenteres / publiseres på nettside for foreldre og elever - fungerer ikke, drøftet i personalet, tas bort inntil videre.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbes kontinuerlig med - læringsløype TGL, videreføres i år
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fokus i periodeplanleggingen, synlig i undervisningen(?)
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobber en del med dette, mål om noen faste temaer på hvert trinn, har fortsatt en vei å gå. Ønsker prosjekter som treffer tv.f.temaer, overordnet del og fellesskap
Dybdelæring	Mer fokus, ligger til rette i LK20, mer tid på færre tema.
Elevaktive arbeidsformer	Ulikt i de forskjellige klasser/fag, avh av lærer. Har nok en vei å gå her
Underveisvurdering	Stort utviklingspotensiale, jf. elevundersøkelsen - blir et satsingsområde
Elevmedvirkning	Stort utviklingspotensiale, jf. elevundersøkelsen - blir et satsingsområde

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,87%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	5,84%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
- kursing i spesialpedagogiske undervisningsmetoder
- kartlegging i matematikk og engelsk utover nasjonale prøver
- skille mellom SNO og spesialundervisning for elever med fremmedspråklig bakgrunn

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2-3

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- IOP og pedagogisk rapport, evaluering underveis i skoleåret
- Udirs kartlegging for grunnleggende norsk
- karakter i norsk skriftlig
- begrepsforståelse i andre fag

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja (delvis)
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Vanskelig å komme i posisjon i en del saker, elever uten motivasjon eller ønske, samarbeid med foreldre
  - Ressurskrevende og tar mye tid og kapasitet

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Videreutvikle samarbeid og delingskultur
- Mer felles praksis - regler og rutiner (på god vei)
- Sammen om oppfølging av elever med spesialundervisning.
- Utvikle “skole i skolen”, tilpasset tilbud for elever som faller utenfor
- Riktig og bedre ressursbruk, kompetanse på rett plass

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Utvikling regning fra 8. til 9. trinn
  - NP på 8. og 9. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Elevundersøkelsen

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Skolemiljø
  - Trygt og godt læringsmiljø
- Etter Elevundersøkelsen
  - Vurdering for læring, underveisvurdering
  - Elevmedvirkning
- Profesjonsfellesskap
  - Videreutvikle samarbeid og delingskultur
  - Mer felles praksis - regler, rutiner, standarder og digitale systemer

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Gjennomgang med personalet på starten av skoleåret. Påminnelser underveis. På agenda for trinnmøte - videre i elevtjenesten

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Personalet tett på, varsler ledelsen/elevtjenesten, videre i SIM, ev. aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Setter inn spesifikke tiltak per klasse, generelle tiltak på trinn, og følger opp enkeltelever

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Det meste tas gjennom elevtjenesten, følges ev opp i SIM

Elevundersøkelsen 10. trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

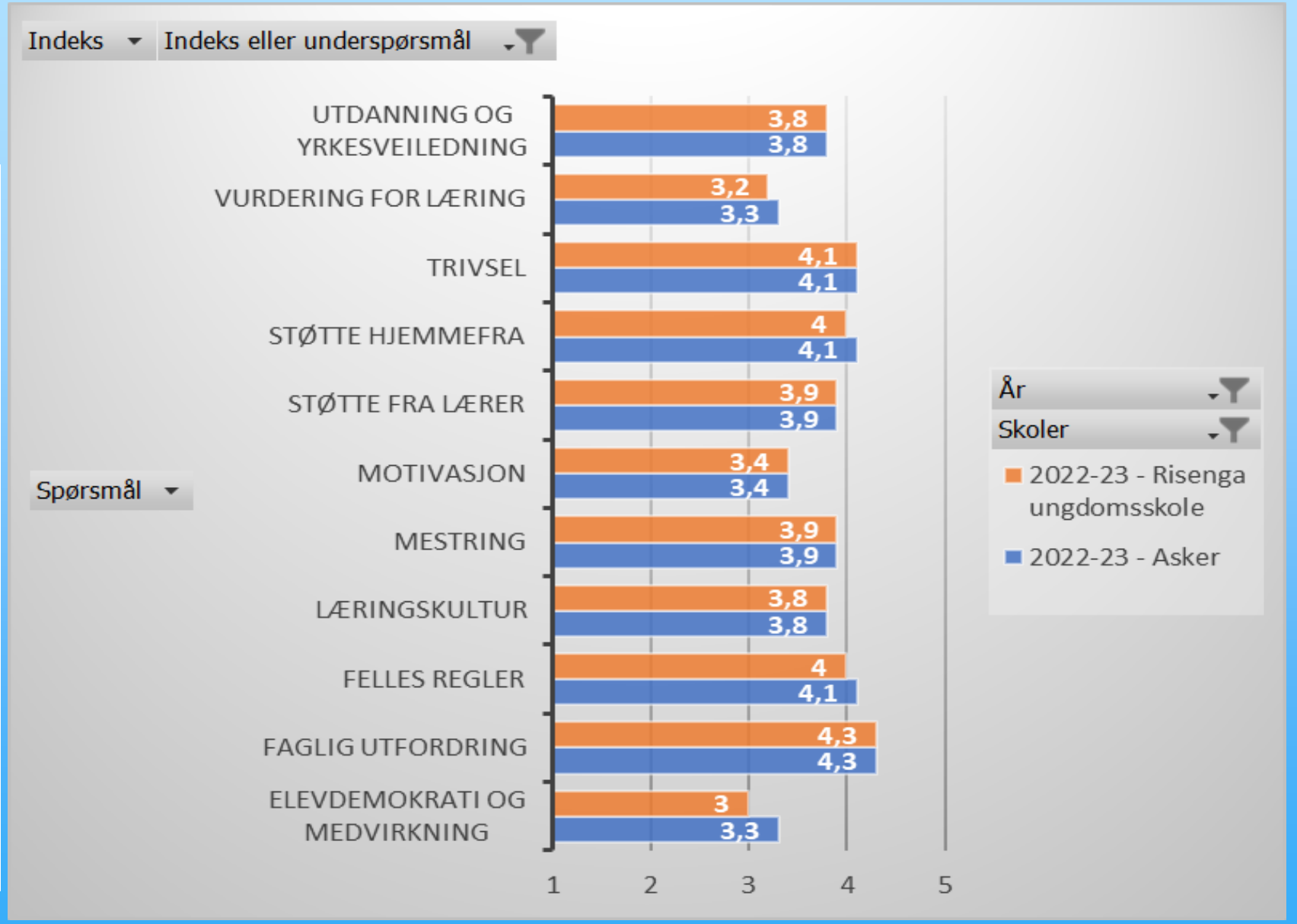

Elevundersøkelsen 9. trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

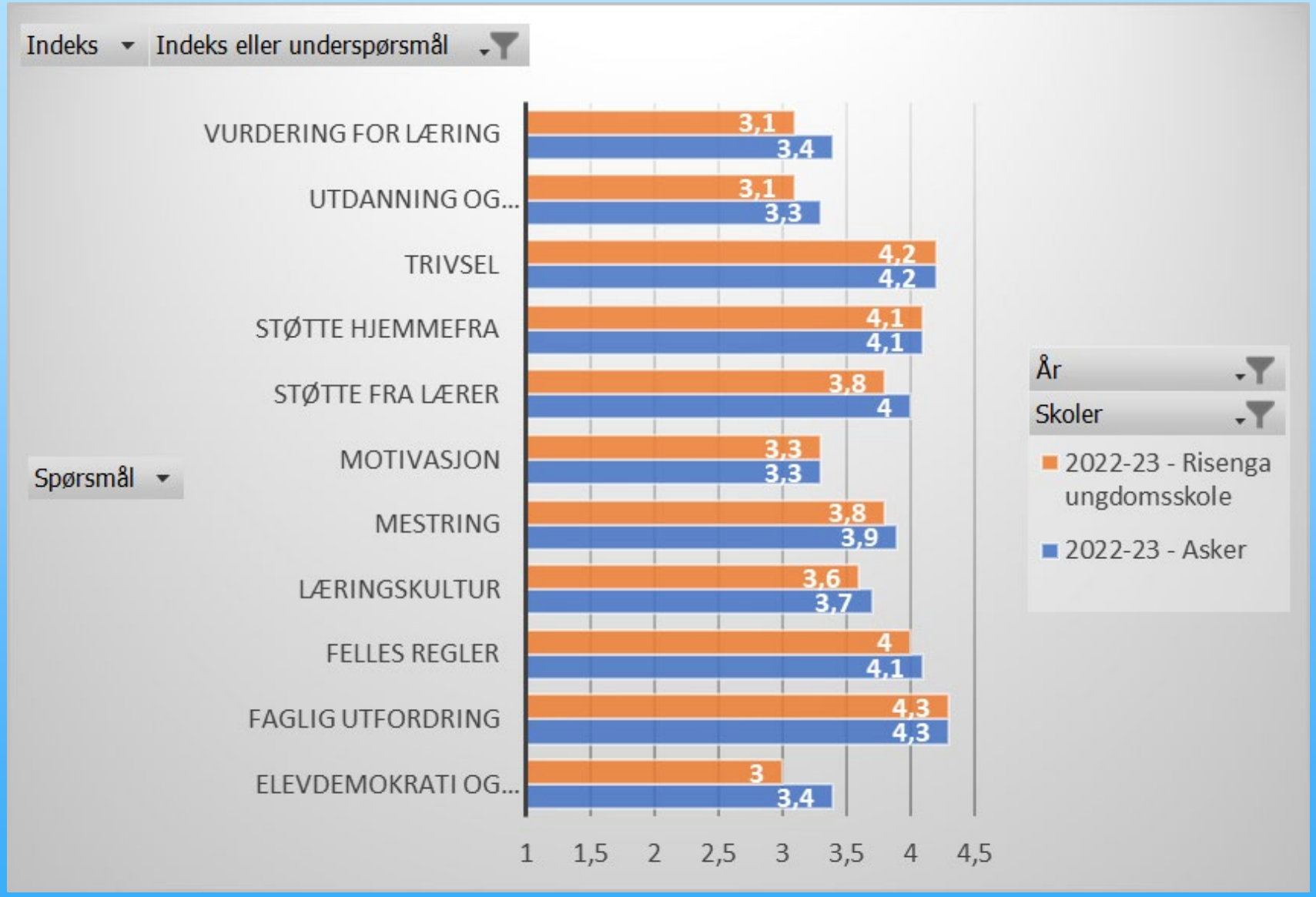

Elevundersøkelsen 8.trinn

- Kommenter utviklingen

Mye gjennomsnittlig på de fleste indekser, ingen som skiller seg ut i positiv retning.
Svake resultater på vfl og elevmedvirkning

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Gjennomgang i elevråd, FAU, SU
Prosess i personale

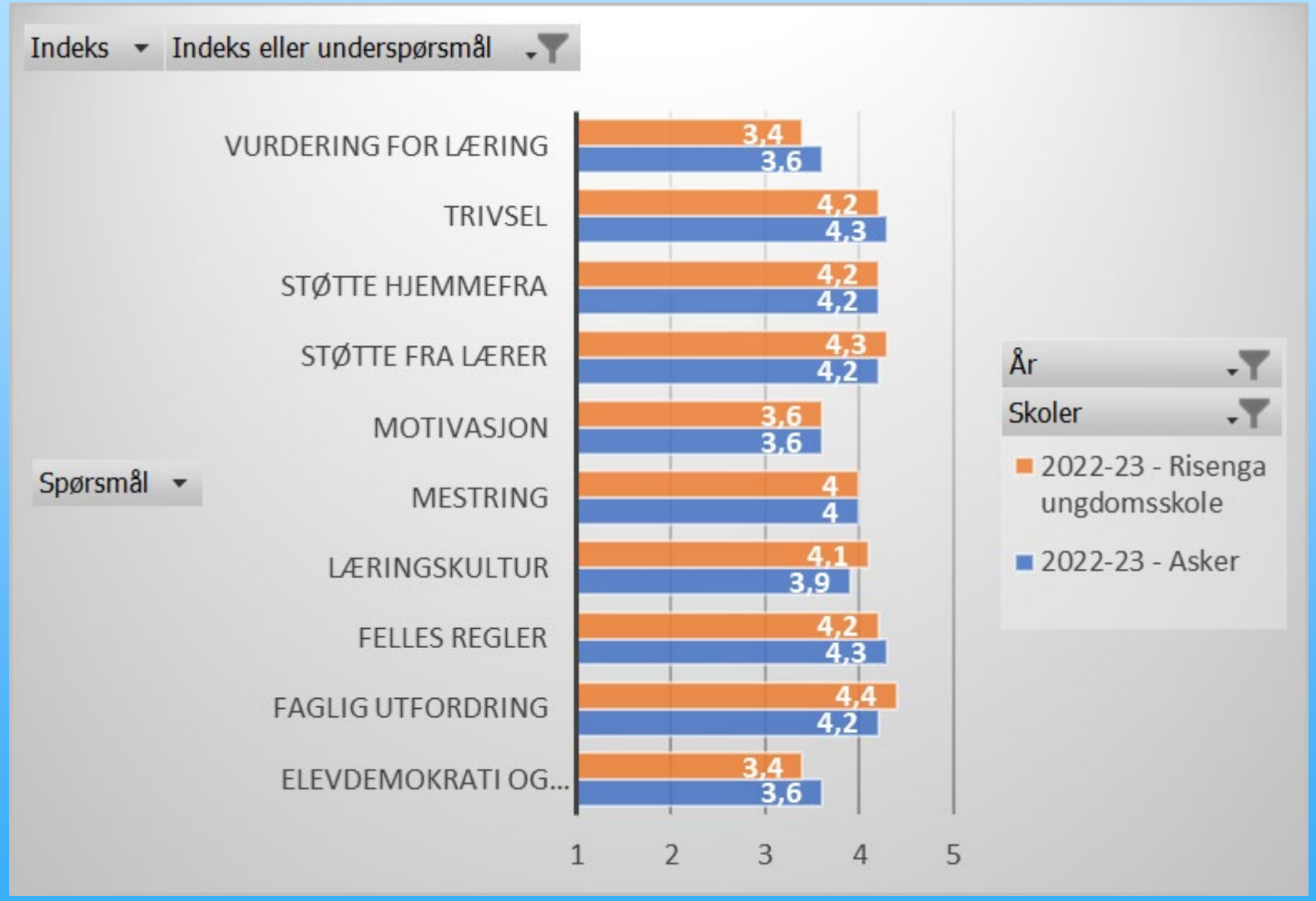

Foreldreundersøkelsen

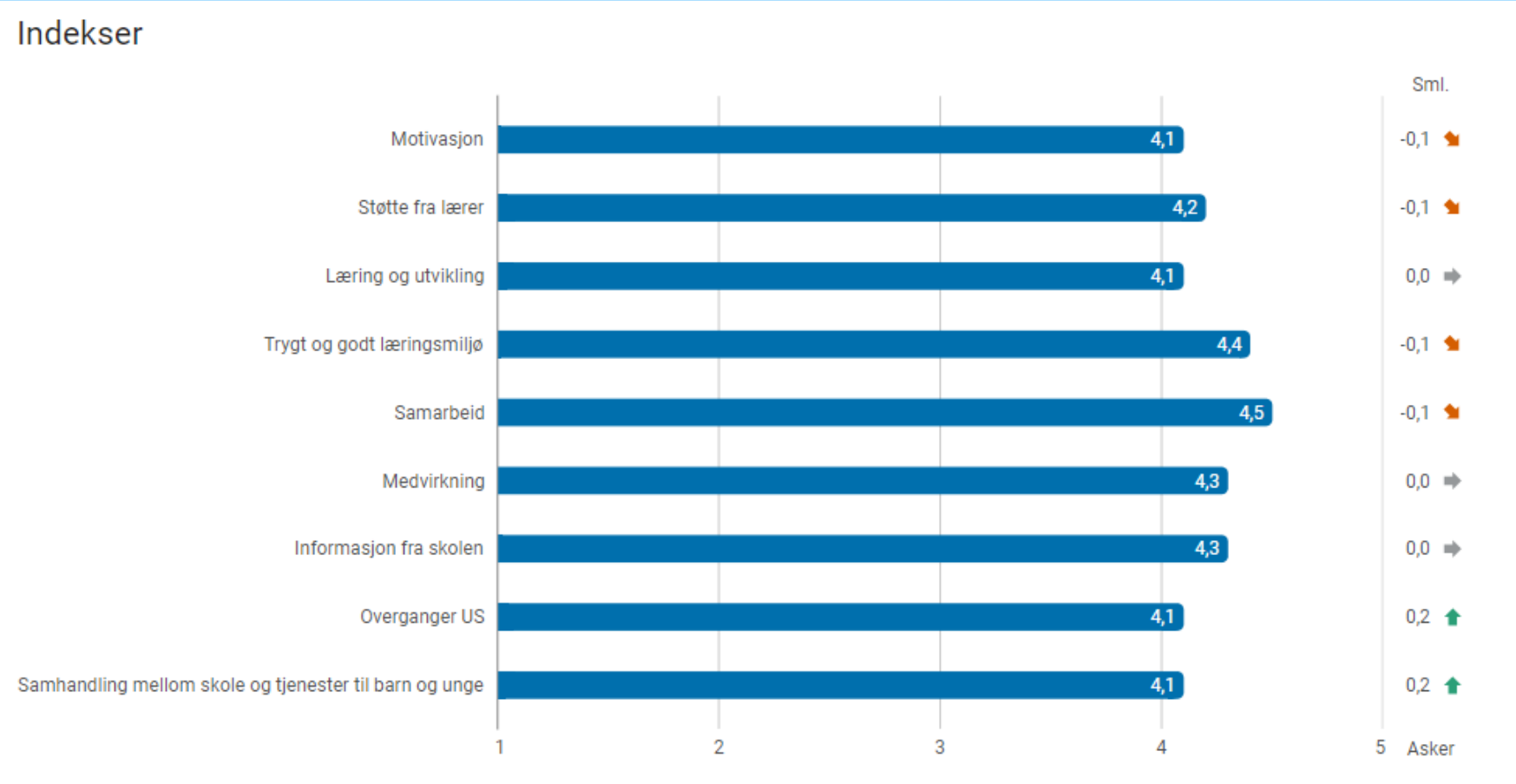

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Positivt med overganger og samhandling.

Litt under på motivasjon

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

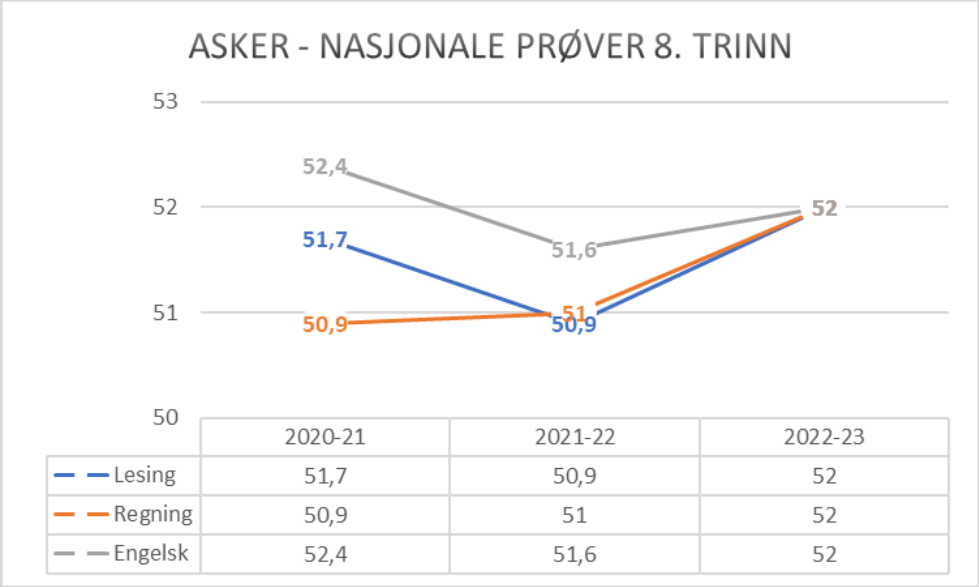

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

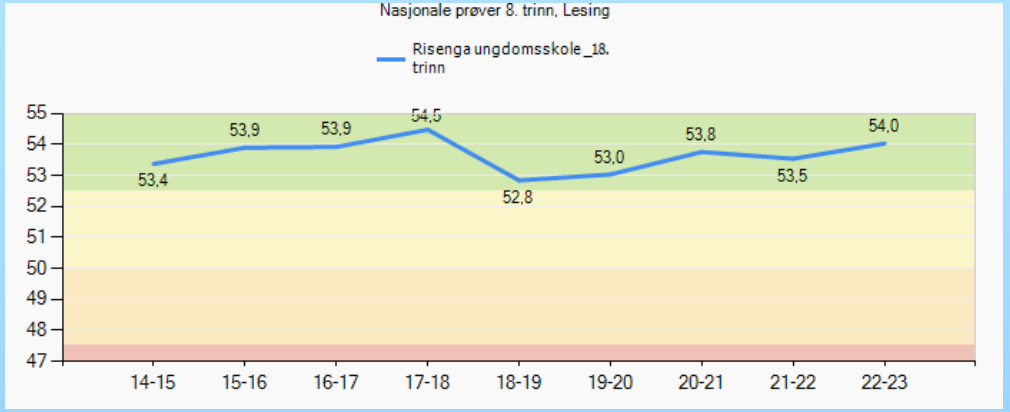

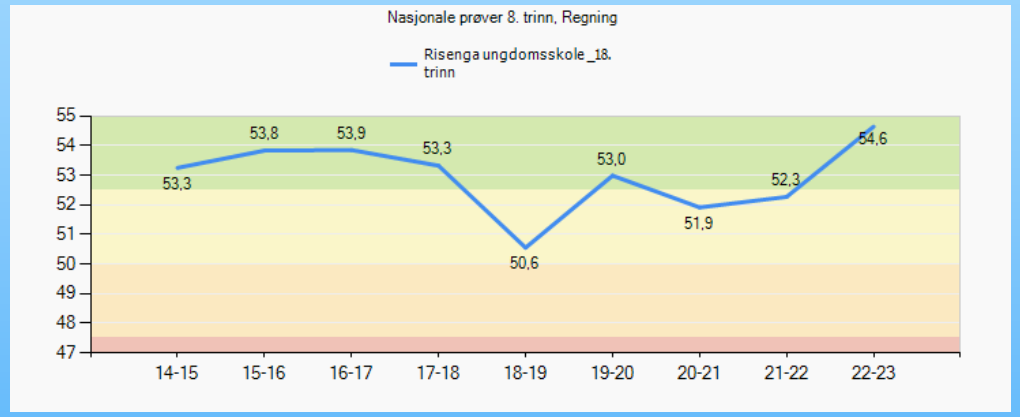

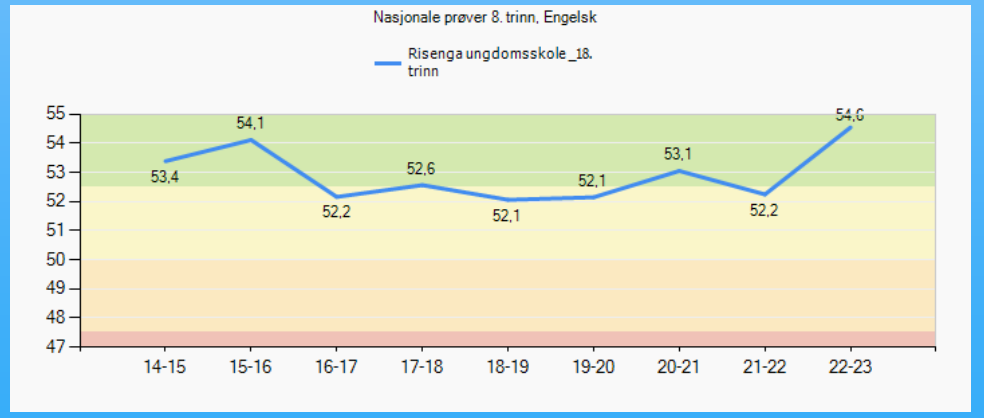

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

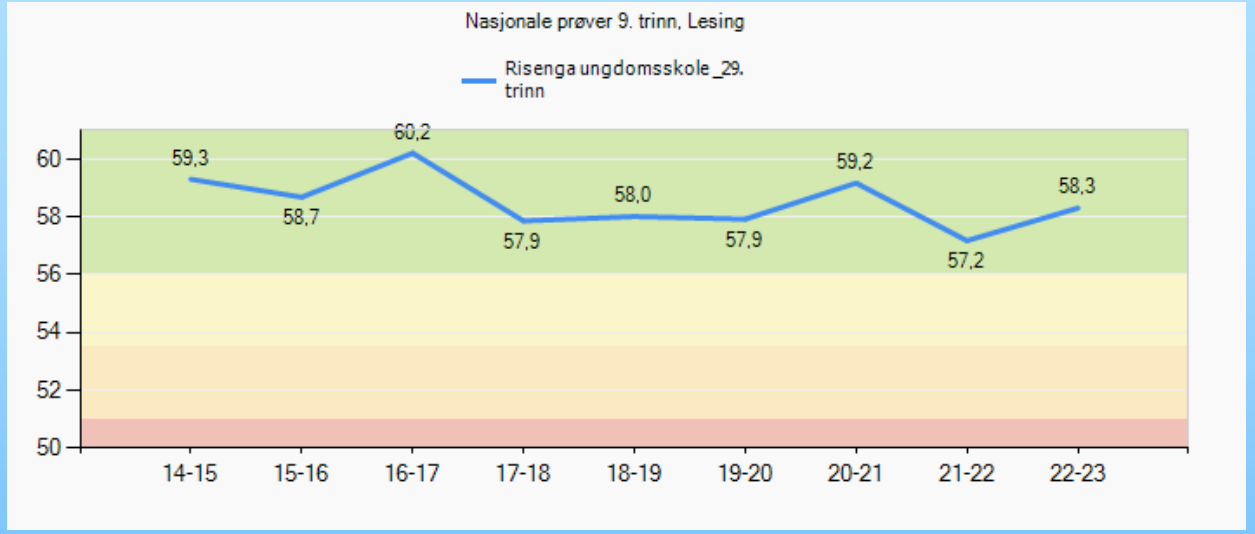

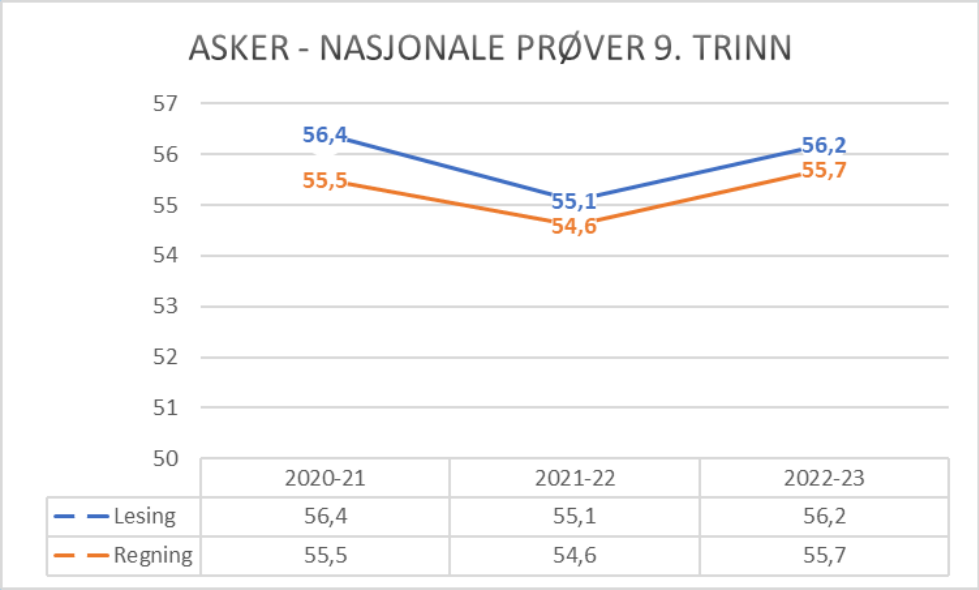

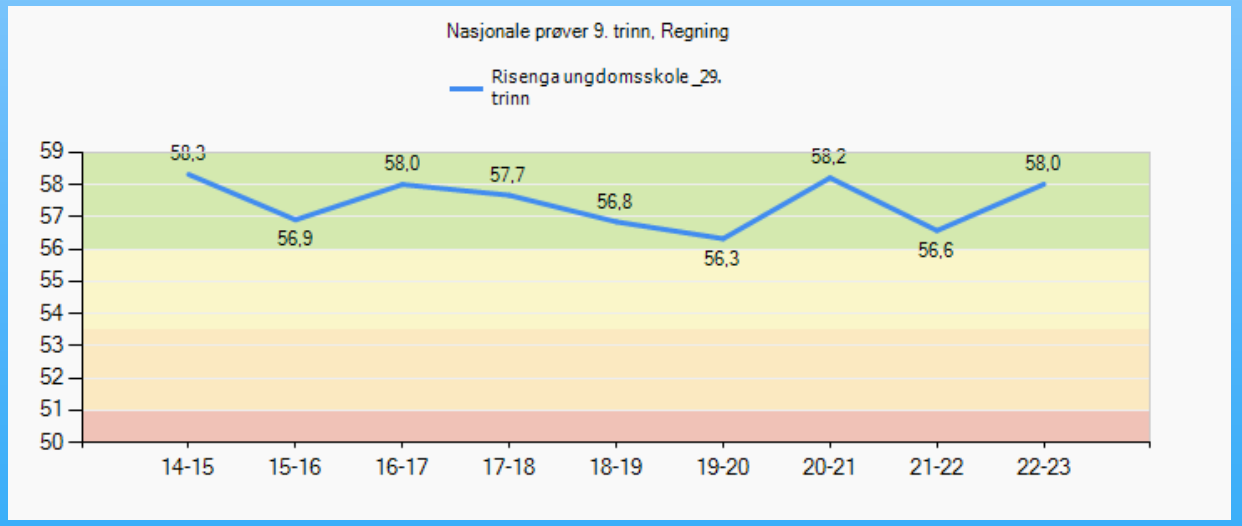

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Risenga ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,67	7,9	8,17	4,92	1,67	6,21
Risenga ungdomsskole _2 (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	9,0	5,31	5,24	2,27	-0,43	3,55
Risenga ungdomsskole _1 (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	13,2	7,75	6,05	3,76	2,54	5,08
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Ligger på snitt siste år, etter en dipp i fjor
- Hva kan være årsaker?
  - fokus på lesetrening og lesing av ulike typer tekster. Fokus på lesing i alle fag. SOLing av elever under kritisk grense
- Hva vil dere prioritere fremover?
  - erfaringsdeling, systematisk gjennomgang av resultater og iverksetting av tiltak

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Risenga ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	4,83	9,82	5,49	4,55	3,06	5,23
Risenga ungdomsskole _2 (21-22)	Endring i skalapoeng regning	6,0	4,76	6,03	4,44	1,89	4,67
Risenga ungdomsskole _1 (22-23)	Endring i skalapoeng regning	11,75	7,81	5,66	5,76	3,32	5,81
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Meget positivt resultat, godt over snitt

- Hva kan være årsaker?
  - prioritering av ressurser til matematikk - støttelærer/delingstimer

- Hva vil dere prioritere fremover?
  - evaluering av årets organisering - ikke deling, men støttelærer, tilbake til begge deler?

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Resultater drøftes i personalet, elevråd, FAU og SU
  - Tiltak iverksettes

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  - 0,88 over snitt
  - Risenga ligger godt over askersnitt i alle resultater fra NP 8. og 9. tr

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?
    - resultatene samsvarer

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoengsum

Grunnskolepoeng regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter multipliseres gjennomsnittet med 10. Årets tall vil være tilgjengelig i løsningen juli/august.

Indikatorer	Snitt Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (19-20)	Snitt Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (20-21)_1	Snitt Kopi av Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (21-22)_2	Snitt Asker kommune 10. trinn (21-22)
Grunnskolepoengsum	44,39	44,7	46,31	44,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - betydelig økning siste år
  - mer over snitt enn forrige år

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Risenga ungdomsskole _1 (16-17)	Risenga ungdomsskole _1 (17-18)_1	Kopi av Risenga ungdomsskole _1 (18-19)_2	Risenga ungdomsskole _1 (19-20)_1	Risenga ungdomsskole _1 (20-21)_2	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	96,2	93,4	91,6	94,5	85,7	89,2
fullført og bestått Vg2	90,2	89,8	89,1	82,8	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	91,0	90,5	81,5	2,3	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  - Synkende tendens? Men godt over askersnitt

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  - Gjennomgående og intensivt fokus på 10.trinn med en gjennomgående plan for karriereveiledning

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport for Rønningen skole

vinter 2022

Skolens verdier:

Raus - nær - modig - skapende

“Alle barn og voksne skal oppleve gleden av å lykkes med noe hver dag”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	177
Lærere:	16
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,8
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,5
Barn i SFO:	77
Ansatte SFO:	7

Bilde fra skolen

Asker kommune

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  Fleksibilitet, utnytte muligheter til aktiviteter i større eller mindre grupper (post korona)
  Supplerende læringsarena, lager mat i SFO.
  Mye fysisk aktivitet og fri lek. Selvbestemmelse i valg av lek og aktivitet.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Være aktive og tilstede for barn og foresatte. Fornøyde barn som ønsker å være på SFO. Imøtekommende og hjelpsomme i møte med foresatte.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  - høyt fokus på trygt og godt lekemiljø, dette handler også om inkludering- en skole med mangfold - foreldreundersøkelsen.
  - ansattes kunnskap og styrker, formingsaktiviteter, markering av høytider med hennamaling etc. Fysisk aktivitet i gymsal og ute - aktive ansatte/samarbeidspartnere, samarbeid med turistforeningen- litt på vent. Supplerende læringsarena- mat og måltidsglede

  (eks. trygt og godt lekemiljø, opplevd inkludering, lek som gir utvikling, kulturaktiviteter/kulturSFO, fysisk aktivitet og bevegelsesglede/idretts- og friluftsSFO, mat og måltidsglede)

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?** Aktivitetsplikten- bevisstgjøring og rutiner. Mestringstro- selvstendiggjøring, ansvar for egne aktiviteter.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?** Videreutvikle periodens ord og periodens lek til å bli en del av SFO. Felles plan-ettermiddag/kveld med felles fokus. MAIS elever med aktiviteter i SFO. Fleksibilitet i overganger, bistå hverandre for at aktiviteter kan gjennomføres uten tidspress (gratis kjernetid-alle barn går over i SFO).

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Ting vi er fornøyd med:

- Psykologisk trygghet i personalet og et sterkt profesjonsfelleskap
- Kollektivt kunnskapsarbeid, jfr diamant
- God dialog og tett oppfølging av elever og foreldre
- Gode overgangsrutiner
- Fortsatt god trend på nasjonale prøver på 5. og 8. trinn

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Framsnakker hverandre og bevissthet rundt å møte personalet der de er
- Forankre prosesser (informerte beslutninger)
- Bruke tid og være tilstede for og med foreldre slik at de opplever seg ivaretatt
- Tett samarbeid med barnehagene, skoleklubb og foreldreskole og tidlig dialog rundt overføring til ungdomsskolen
- Faggrupper som pådrivere for faglig felles utvikling

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	**Samarbeider FAU/SU/SMU/Skolen:** ● Etter uro på uteområdene har FAU på oppfordring fra skolen igangsatt ravneordning der foreldre er godt synlige i området rundt skolen 6 ettermiddager/kvelder i perioden fra påske til høstferien. ● Samarbeider om fellesarrangementer (17. mai, kulturkafè). **Aktive lokalsamfunn:** ● Samarbeid med Asker Aliens og Asker fotball. **Bygge bro:** ● Følger standard for overgang barnehage/skole-SFO: Samarbeidsmøter med barnehagene i sonen, skoleklubb der barnehagene er med, besøksordninger, besøksdag, fadderopplegg, foreldreskole **Foreldreskole:** ● Ulike temaer. En kveld med dramatisering av TFI-møte, og gjennomføring av en light-variant av “Tuning in to kids”. **Andre ting:** ● “Besteforeldre” i skolegården: ● To pensjonister hver fredag i storefri ● Tett samarbeid med PPT og helsesykpleier ● Mais-elever kan søke om å jobbe i SFO ● Supplerende arena - matgruppe som lager mat og serverer i SFO

Asker kommune

Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	• Personalet har fått opplæring og vært med på interne workshops både i Simpli og i P360. Lærerne legger inn utviklingssamtaler og logger. Synes fremdeles det er utfordrende • Standard for bekymringsfullt fravær: hatt gjennomgang i personalet og brukes aktivt ifb fraværsrapportering
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	• Har et sterkt profesjonsfellesskap både på skolen og i SFO. Aktive faggrupper med faggruppeleder som deltar i nettverk og er godt oppdatert innen sine områder. Inspirerende utviklingstider med mye engasjement og utprøving.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	• Lek og fellesskapsbygging på trinnet og skolen som helhet • Uteskole perioder av året • Inkluderende undervisning • Felles temauker • Periodens ord, lek og sang • Organisering av 1. trinn • Allmøter • Felles kulturarrangementer og tradisjoner • Utvidet storefri med MAIS og besteforeldre i skolegården
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	• Velfungerende FAU og SU. Stor grad av tillit. • Foreldredrevne arrangementer: 17. mai, Kulturkafè, ravneordning dugnad, foreldrehjelp på juleverksted, • Knytte foreldre tett til skolen: Tiltak for godt oppmøte på foreldremøtene(lodd, barnevakt)
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	• Velfungerende TFI, Gråsone - og SIM-møter (Helsesykepleier og PPT er knyttet tett til skolen) • Flytende ressurs- spes.ped. veileder • Kartlegging av voksnes relasjoner til enkelt-barn
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	• Grønt flagg - Grønt klasserom - stort engasjement rundt Bokhashi(jordforbedring og dyrking) • Utvikling av “skolehage”

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Virksomheten anerkjenner ikke og bruker ikke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv

- Viktig å legge mye energi i god dialog.
- Unngå å svare skriftlig om krevende ting - bruk tid og ta heller en telefon.
- Være bevisst egen kommunikasjon og egne sårbarheter i møte med foresatte
- Innkalle til møter med oppfølging i etterkant
- Velge hva som MÅ informeres om daglig, og hva man løser på skolen.
- Gi barn opplevelse av at vi verdsetter foreldrene deres, særlig der det kan være et litt trøblete samarbeid
- Personalet må informere tydelig om grunnlag for beslutninger og vise respekt for ulike innspill
- Være tilgjengelig og oppmerksomme for foresattes behov for dialog og trygghet
- Personalet tar ansvar for reparerende samtaler der samarbeidet har blitt utfordrende

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	• Skoleåret delt inn i 6 perioder. Allmøter. Periodens ord - periodens sang- periodens lek • Periodeplaner tilgjengelig for alle. Udirs planleggingsverktøy først - deretter fritt.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	• Verdier og prinsipper i overordnet del er godt synlig i hver periode. Livsmestringsgruppa gir bl.a tips og konkrete øvelser for hvordan man kan jobbe målrettet med elevene både på individ og gruppenivå.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	• Læreplaner brukes aktivt i planleggingen av periodene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	• Periodens ord og tema gir retning, men også muligheter for å legge opp til temabasert undervisning. Vi er "på vei" i forhold til mer tverrfaglighet.
Dybdelæring	• Lærerne er opptatt av hvordan den nye læreplanen har gitt nye muligheter i forhold til å være lengre i hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	• Fokus på at det er elevene som skal være aktive; både i læringssamtaler (par/plenum) og i skriftlig arbeid. Litt vekk fra tradisjonell tavleundervisning (men har noe å gå på her).
Underveisvurdering	• Den umiddelbare, muntlige tilb.mld får mest plass, men det prioriteres også grundige halvårsvurderinger med hovedvekt på basisfagene. Skriftlig dokumentasjon i 360.
Elevmedvirkning	• Økt bevissthet i personalet ift å trekke elevene inn der det er naturlig. Vi har tatt i bruk matrisen som synliggjør graden av elevmedvirkningen i periodeplanleggingen

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,98%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	1,14%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

- Omvendt undervisning: Utvikle større kompetanse for bruk av youtube og andre digitale plattformer både i innlæringsprosessen og når elevene skal produsere for i større grad nå frem til elever som strever med stor uro, er umotiverte og synes skole er kjedelig.
- Bruke noe av flytende pott i perioder til timer der elever med behov på tvers av trinn får trening i å bruke Into words slik at det blir et lett tilgjengelig verktøy i hverdagen.
- Utfordring: Krevende å ha egne/dedikerte spesialpedagoger/miljøterapeuter fordi vi er en liten skole og avhengig av å ha et team med min to pedagoger på hvert trinn og at de dekker inn spes.ped. Nytt utviklingsområde neste skoleår.
- God erfaring med supplerende arenaer!

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3-7 år

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Vi jobber systematisk med begreper, og går gjennom fagstoff i forkant av timer. Vi har mange elever med annet morsmål, og vi opplever at elevene har godt utbytte av å få ekstra støtte og hjelp til å forstå det vi jobber med på skolen. Vi ønsker å bruke tospråklighet som ressurs: henger opp temaord på ulike språk, fortelle fra landet sitt, foreldre på besøk inn i skolen

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**
  Vi har gjort oss godt kjent med rutinen og har hatt fravær jevnlig oppe til drøfting. Vi har hatt god nytte av samarbeid med PPT v/Marianne Ennals og helsesykepleier en sak som var krevende tidlig i høst.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?**
  Har ikke hatt store utfordringer over tid med bekymringsfulle fravær. Lærerne følger tett opp, og har fravær som et eget punkt på utviklingssamtalene og dokumenterer at de har tatt det opp. Kanskje er bekymringsfullt fravær mindre fremtredende på en liten skole med svakere sosioøkonomisk faktor?

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Er godt i gang, og skal stadig jobbe videre:

- Åpne, rike oppgaver
- Variert undervisning
- Bruk av lek i undervisningen:
  - frilek som del av sosial læring og klargjøring for andre mer “skolske” aktiviteter
  - pedagogisk bruk av lek
- Arbeid med livsmestring - aksept for at man er den man er og at alle har mulighet til å utvikle seg
- Bruke lærernormen annerledes:Nedskalere todeling av klassen og prioritere periodevis arbeid i smågrupper?
- Elevaktive arbeidsformer
- Videreutvikling av de supplerende læringsarenaene(hvis lov)

- (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
- Resultater og analyse ligger her:

  5. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1ffe1f35f0c_0_
  8. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1c7f9017f65_1_82
  Foreldreundersøkelse: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.p26
  Elevundersøkelsene: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_0
  https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_16

  - **Nasjonale prøver:** Ut fra sosioøkonomisk indeks har vi de siste årene solide resultater på nasjonale prøver på 5. og 8. trinn
  - **Foreldreundersøkelse enkelt-trinn**: Gode tilbakemeldinger og over Askersnitt på 2. trinn. Foreldre gir gjennomgående god tilbakemelding om trygt og godt elevmiljø på alle tre trinn og opplever god dialog med skolen.
    Jevnt over meget gode tilbakemeldinger på SFO(litt lav svarprosent)
  - **Elevundersøkelsen:** På 2. og 7. trinn gir elevene uttrykk for at de trives, og vi får ikke utslag på mobbing blant elevene på noen av trinnene
  - **Medarbeiderundersøkelsen 2021/22**: personalet er engasjert, trives, opplever autonomi og høy grad av mestringsorientert ledelse

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

Resultater og analyse ligger her

5. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1ffe1f35f0c_0_
8. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1c7f9017f65_1_82
Foreldreundersøkelse: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.p26
Elevundersøkelsene: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_0
https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_16

- **Elevundersøkelsen:** Ett trinn med lavt skåre, nedgang fra i fjor og under Asker-snitt. Elevene viser mindre motivasjon for skolearbeid samtidig som de hadde høyest skåre på nasjonale prøver i Asker på 5. trinn. Sammensatt elevgruppe. Overvekt av faglig sterke elever, noen elever som trenger stor grad av tilrettelegging og få elever på midten. Det har vært jobbet med trinnet fra skolestart, satt inn ulike tiltak, hatt bevissthet rundt hvem som jobber på trinnett, satt inn ekstra ressurser og periodevis veiledning. Vi jobber med å finne de “riktige nøklene”.

- **Foreldreundersøkelsen** : Hadde forventet høyere score på foreldreundersøkelsen “Overgang barnehage-skole”. Fikk kun digitale foreldremøter i forkant av skolestart for 2. trinn, og gruppevis besøksdag, men opplever likevel gode tilbakemeldinger på gjennomført foreldreskoler på høsten.
  Tilbakemelding på motivasjon på ett trinn.
- **Tidlig innsats- antall elever over bekymringsgrensen i lesing og regning:** Flere elever over bekymringsgrensen enn Asker-snitt. Flere minoritetsspråklige barn, men en trygg og fin gruppe som har hatt stort fokus på lek og trygghetsskapende aktiviteter de første årene. Blir spennende å følge faglig utvikling fremover.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle innhold i spes.ped.undervisningen for barn som strever med regulering
  - ❖ Omvendt undervisning med bruk av digitale plattformer og mer på barnas arena
  - ❖ Flytende pott med gruppe på tvers av trinn som får trening i bruk av “Into words”
  - ❖ Bygge lekekompetanse

- Samarbeide med FAU om utvikling av skolegården
- Etablere “Tuning into kids” som et lokalt tilbud på Rønningen skole i samarbeid med helsesykepleier
- Videreutvikle skolehagen med produksjon av jord og dyrking av ulike vekster
- Motivasjon: Jobbe videre med elevmedvirkning på flere områder, foreldre som en viktig ressurs og jobbe enda mer i dybden med KI20, alternative opplæringsarenaer og mer elevaktiv undervisning
- Jobbe enda grundigere med systematikken rundt ferdigstilling av aktivitetsplaner

(Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

- Vi har brukt en planleggingsdag før skolestart med alle som jobber på skolen inkl driftsoperatør og vaskepersonalet og utviklingstid/sfo-møter for å gå gjennom rutinene i kvalitetssystemet for arbeid med trygt og godt skolemiljø. Vi har utarbeidet en egen varslingsrutine som er gjort kjent og tilgjengelig for alle ansatte https://docs.google.com/document/d/164D-H-Bad9L9wnYMIUm9A0taFycrwGJziEi3Z0DBwME/edit?usp=sharing

Hvordan ivaretas varslingsplikten?

- Varslingsplikten er gjort godt kjent og krever jevnlig fokus. Vi opplever at personalet i stor grad følger rutinen vi har laget.

Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

- Klassetrivsel gjennomføres halvårlig, og er gjenstand for analyse på trinn og på halvårlige “gråsonemøter”/”sim-møter” der vi blir enige om tiltak på både individ og klassenivå

I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

- Vi har ukentlige korte SIM-møter der vi går gjennom evt varslinger, går gjennom tiltak i aktivitetsplaner og inviterer inn personalet for å drøfte tiltak rundt enkeltelever

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

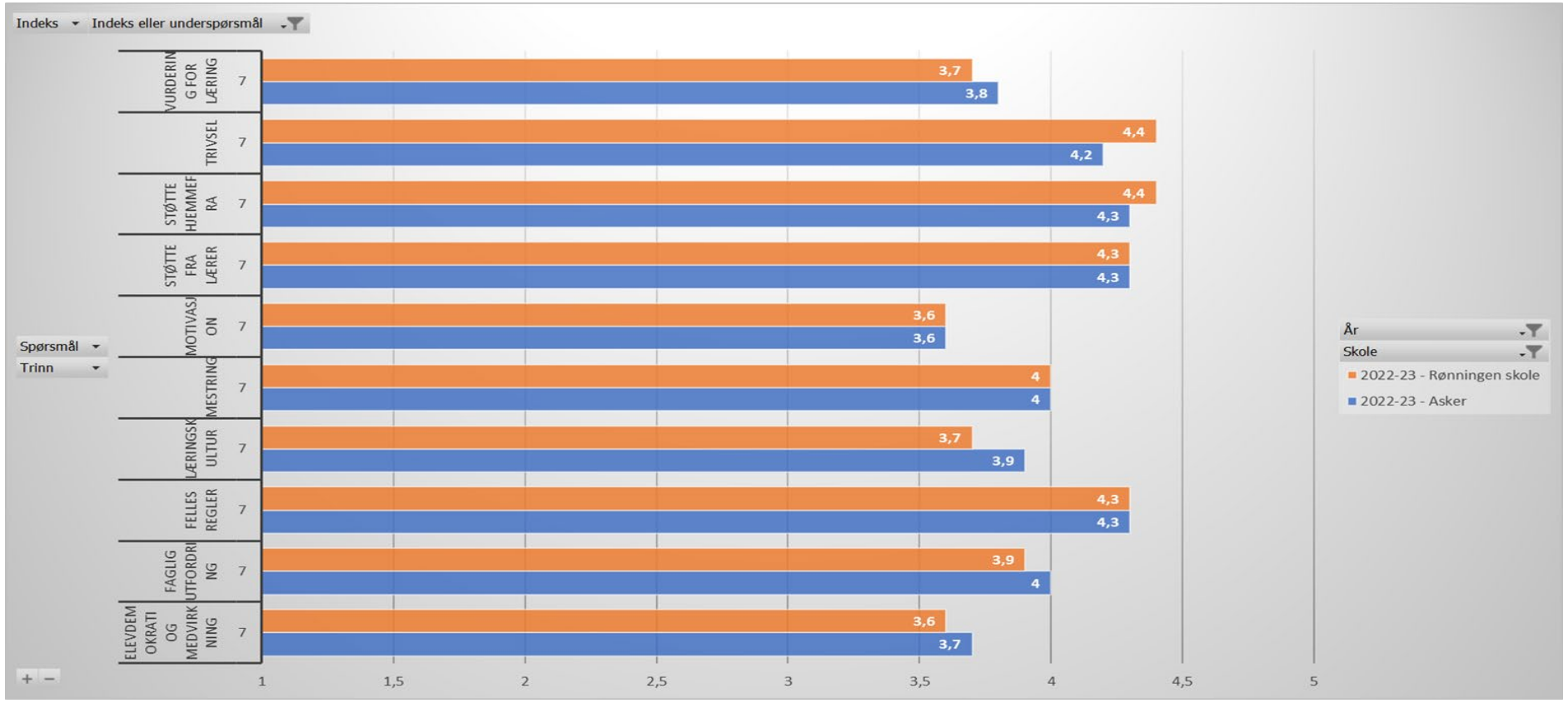

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

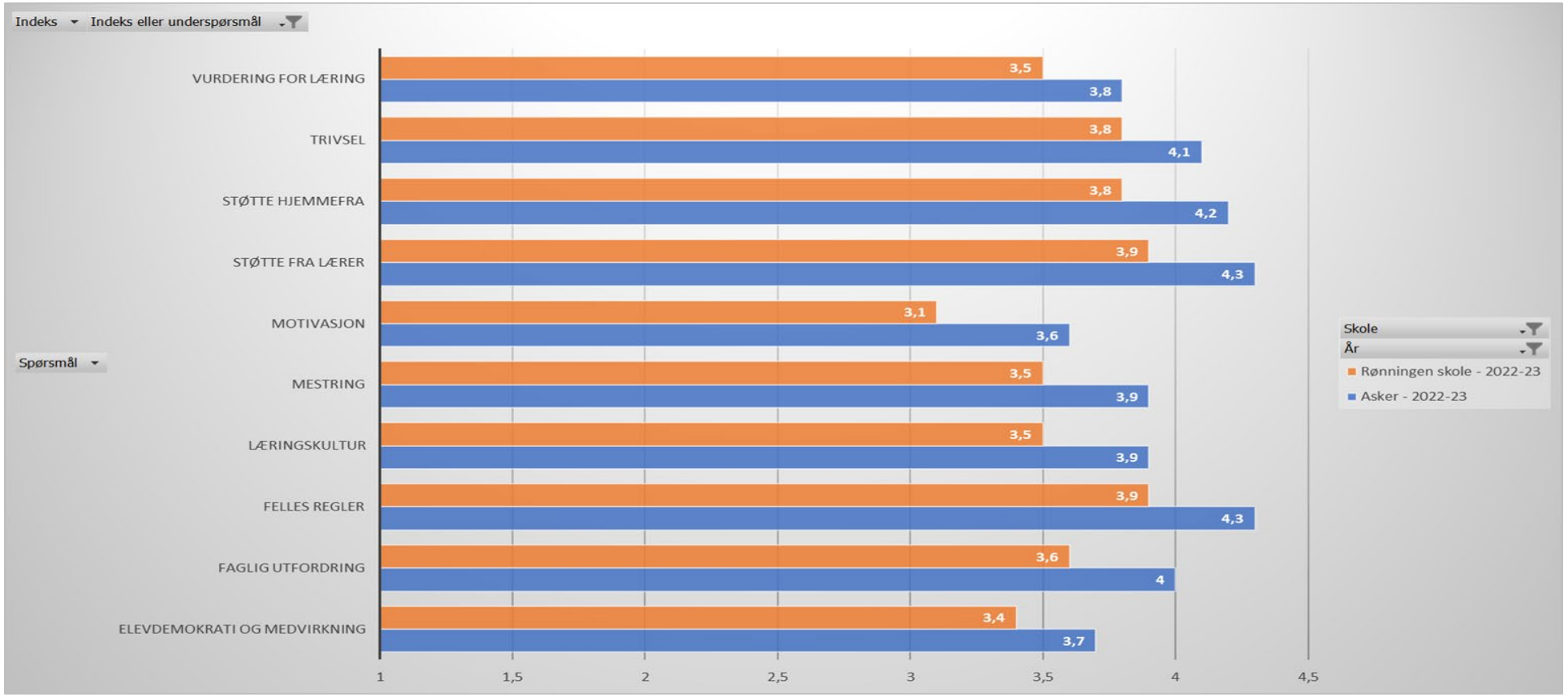

Asker kommune

Elwevundersøkelsen 5. trinn

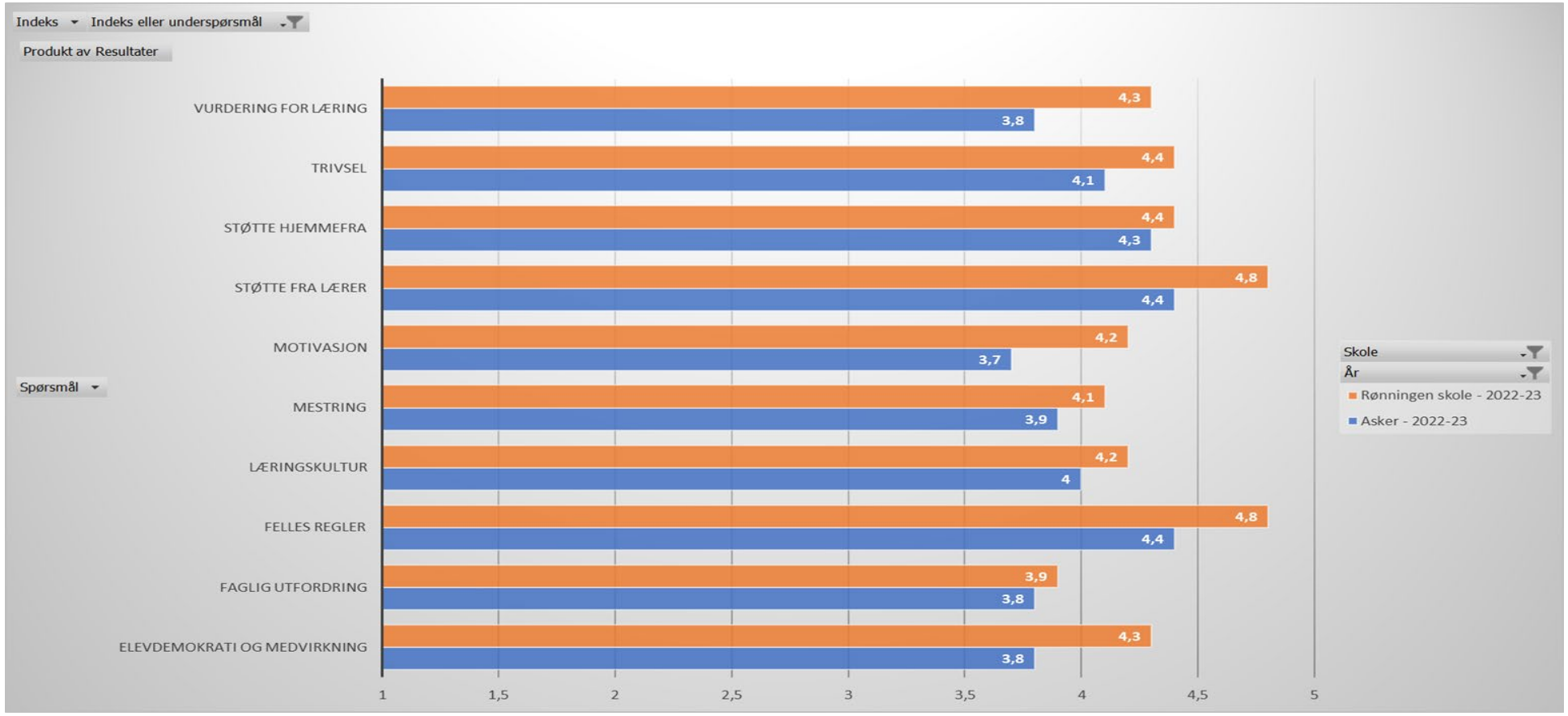

Læringsmiljø - mobbing - flere år og på trinn Rønningen

Mobbing stjernemerket på 5. , 6. og 7. trinn 2022-23!

Mobbing

	Rønningen skole 5. trinn (21-22)	Rønningen skole - 6. trinn (21-22)	Rønningen skole - 7. trinn (21-22)	Asker kommune - 5. trinn (21-22)	Asker kommune - 6. trinn (21-22)	Asker kommune - 7. trinn (21-22)
2.5 Mobbing blant elever	4,36	4,65	4,72	4,55	4,66	4,68
2.6 Digital mobbing	4,92	4,87	4,75	4,79	4,85	4,84
2.7 Mobbing fra voksne	4,75	4,96	4,92	4,95	4,96	4,95

Elevene svarer at de har elever å være sammen med og at de trives sammen med medelever. Foreldrene gir tilbakemelding på at elevene opplever å ha et trygt læringsmiljø.

Likevel vet vi at det er elever som i perioder strever, og at det oppstår konflikter og episoder vi tar tak i og lager aktivitetsplaner for, både rundt enkeltbarn og for hele klassen.

Det kan se ut som mobbetallene har gått nedover de tre siste årene.

Foreldreundersøkelsen

Indekser

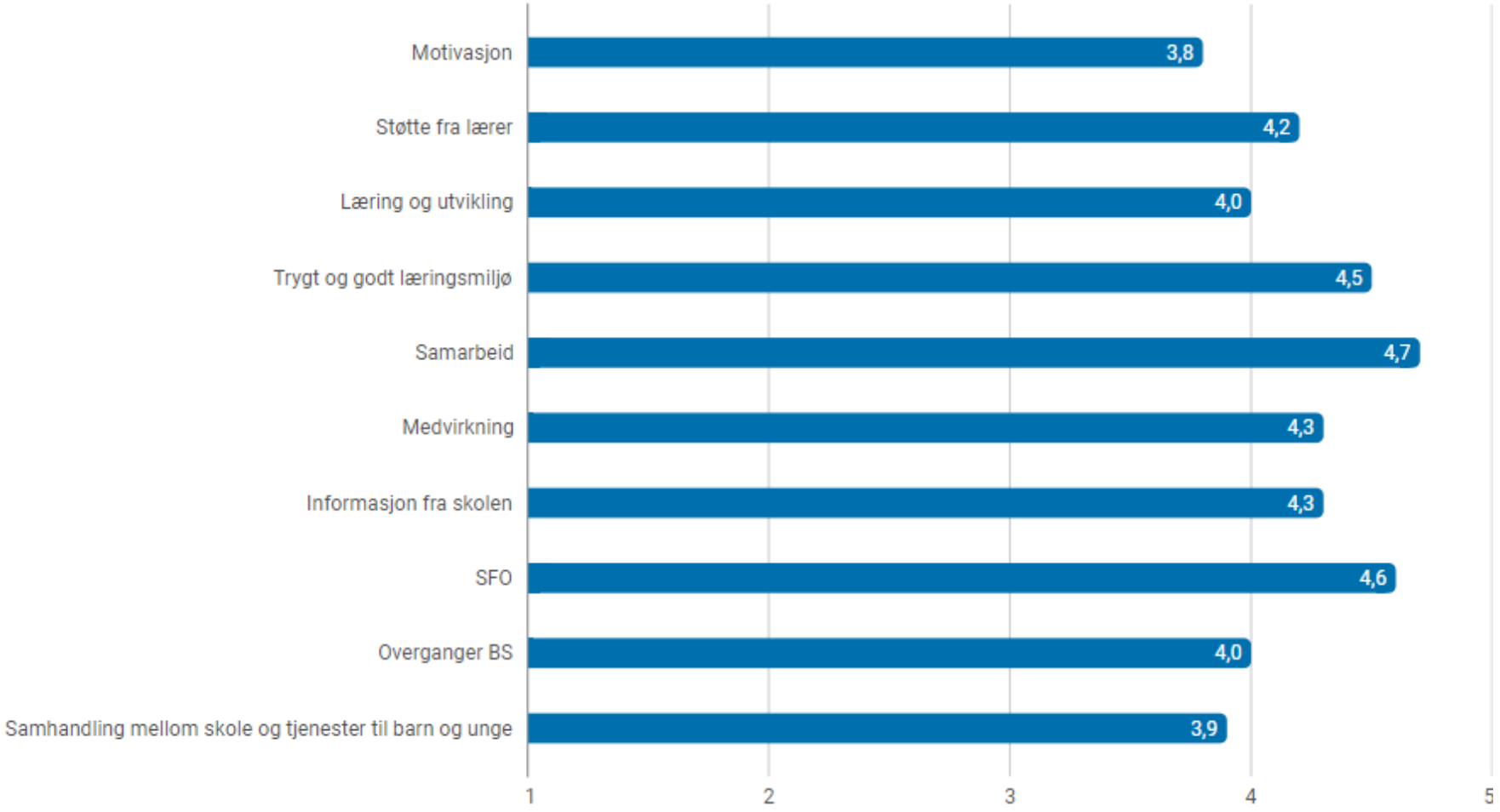

- Lav svarprosent sammenliknet med tidlig
- Ulikhet på svar mellom trinnene
- 2. trinn(28%) langt over Asker-snitt
- 6. trinn (58%) svakere resultater enn Asker-snitt.
- Svakere indekser enn fjorårets undersøkelse
- Nytt lærerteam på 6. trinn dette året.
- Tiltak: Lærere, ledelse og ppt inviterer til et møte med klassekontaktene på 6. trinn og vurderer et foreldremøte.
- På alle trinn: Trygt og godt læringsmiljø og godt samarbeid med skolen
- Foreldrene godt fornøyd med SFO-tilbudet

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Vi har fulgt "På sporet" i 4 år, og ser at dette er en strukturert måte å jobbe med tidlig innsats og intervenering. Vi følger elevenes utvikling, og bytter ut elever som har en god progresjon i løpet av året
- Spes.ped. veileder har 4 timer avsatt i en flytende pott og tar ut elever fra ulike trinn i grupper etter behov.
- Vi bruker Asker kommunes lokale lese og skriveplan aktivt
- Vi modellerer både lese-, skrive og regneopplæringen på foreldreskole høsten i 1. klasse

→Vi opplever at "på sporet" sammen med annerledes inndeling av skoledagen, stasjonsundervisning, behovsprøvde grupper og lekpreget tilnærming skaper motivasjon og mestring. Vi er spent på å følge elevgrupper som har hatt mer fokus på lek på kort og litt lengre sikt ift motivasjon, mestring og resultater på nasjonale prøver

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

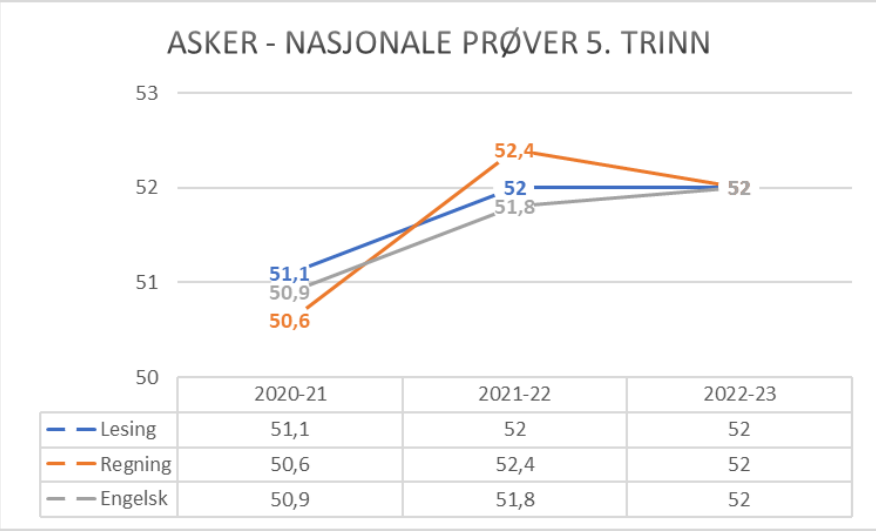

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

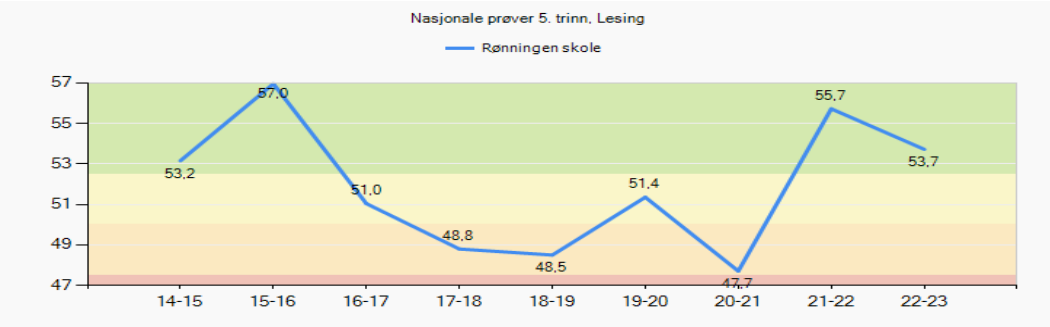

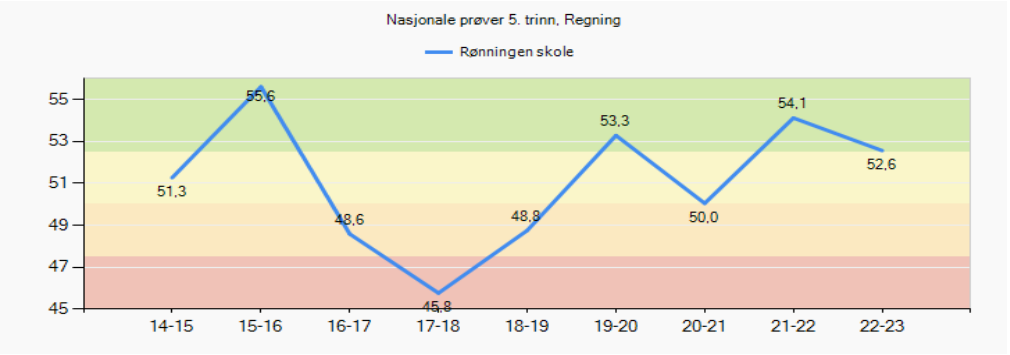

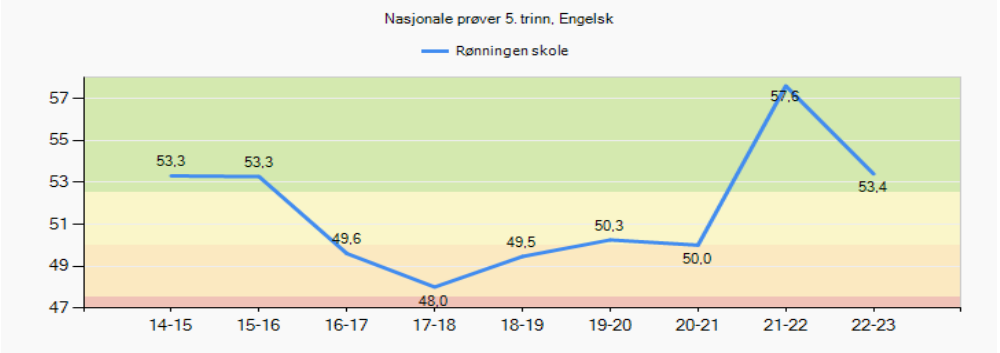

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

❖ Kommenter utviklingen

Følger en positiv trend både i engelsk og regning. Svakere leseresultater noen år, men bedre i år. Vi har jobbet systematisk med grunnleggende ferdigheter de siste årene, noe som trolig gjenspeiler en positiv trend. Vi ser også at sosioøkonomisk faktor i elevgruppen vår har bedret seg de siste årene. Det er viktig å poengtere at vi er en liten skole og få elever vil prosentvis gjøre stort utslag enten positiv eller negativt, noe som gjør at resultatene hos oss vil variere fra år til år.

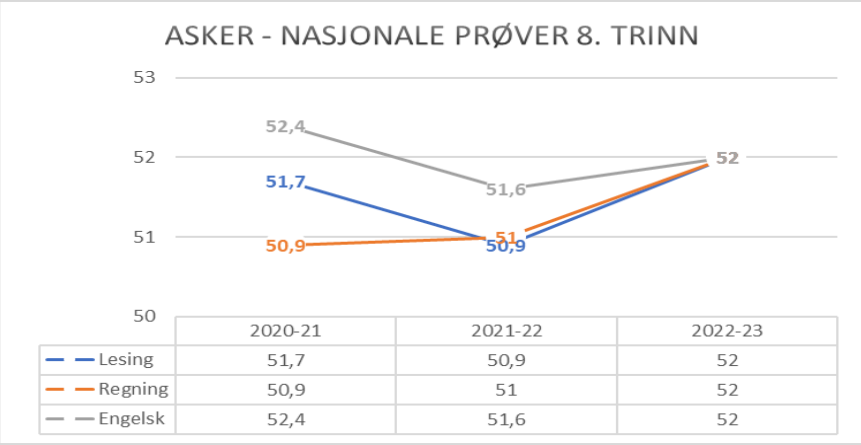

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

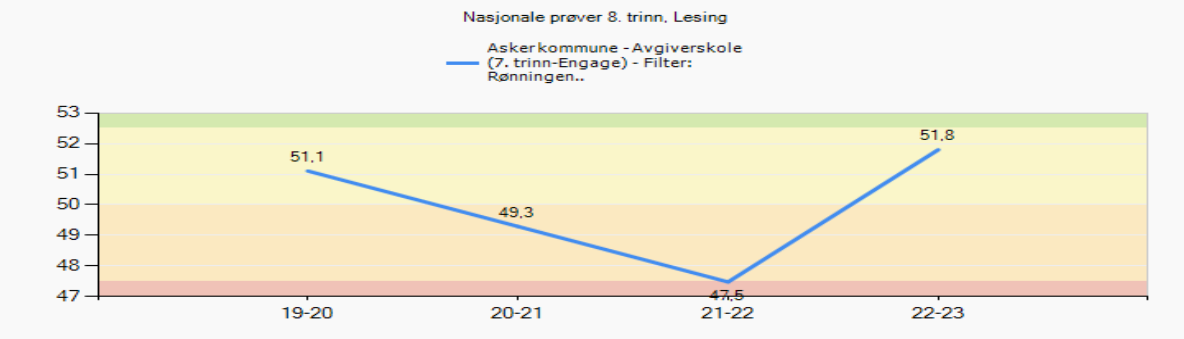

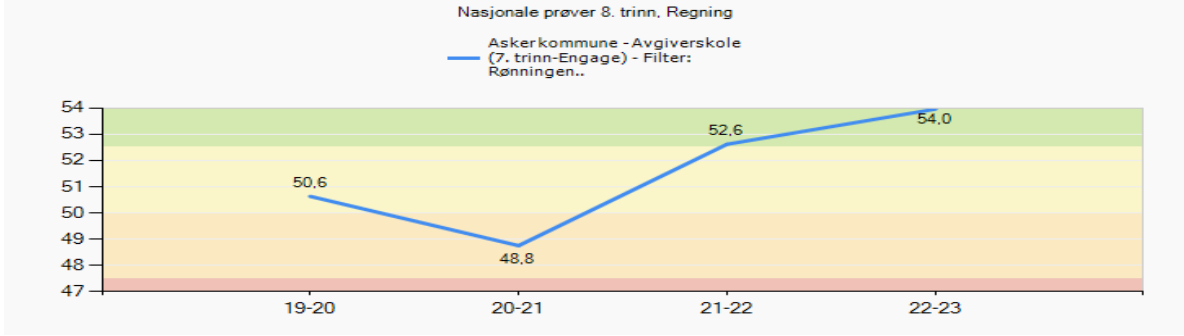

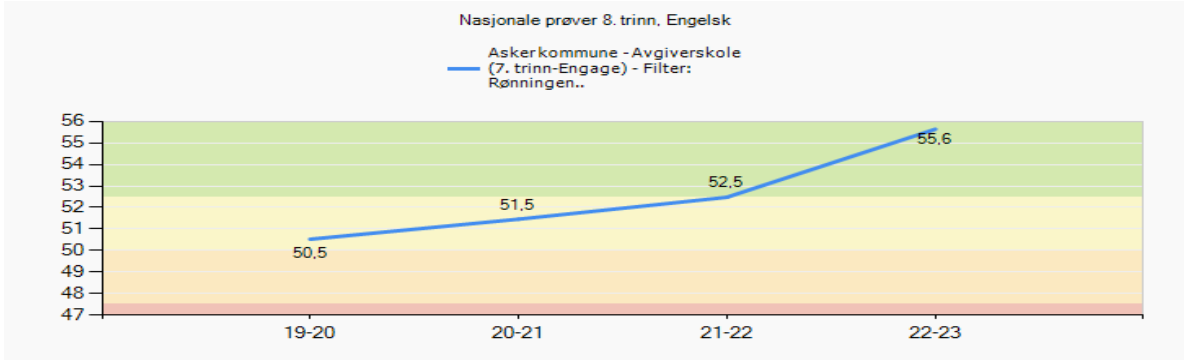

Progresjon i regning fra 5. - 8. trinn

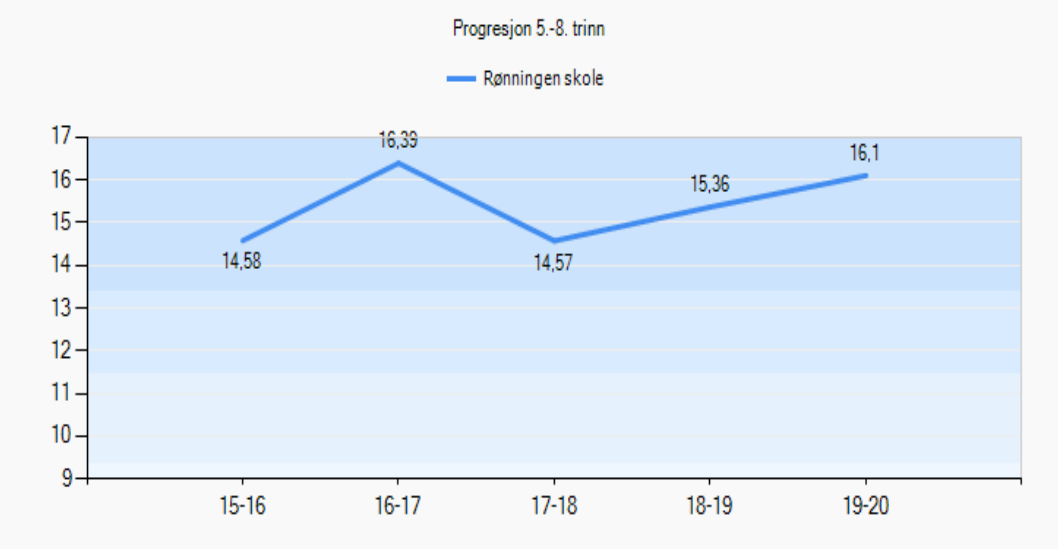

Grafen viser at vi har løftet elevene våre i regning fra 5. - 8. trinn.

- Egen faggruppe i realfag
- lærerspesialist
- Åpne, rike oppgaver
- arbeid med ulikje strategier
- matteuke/kurs

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Vi går gjennom resultatene i personalet, FAU og SU i begynnelsen av februar. Det blir sårbart å ta opp resultatene i elevråd iom at vi er en så liten skole med lite utvalg, men vi snakker generelt om nasjonale prøver, og klassene får "Rektors kringle" etter gjennomført og at det er viktig at alle gjør så godt de kan.

Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

- Rektorene har det som tema på sonemøte, og det er egne møter mellom kontaktlærere på fjorårets 7. trinn og ungdomsskolen. Dette har vi planer om å videreutvikle bl. a at lærerne på 7. trinn deltar i undervisning på ungdomsskolen for å se hva som forventes og hvordan de legger opp timene for å kunne forberede og trygge elevene mer i forkant.

Skolens sosioøkonomiske indeks: -1,62

Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

- Sosioøkonomisk indeks har i følge Conexus insight bedret seg noe de siste årene, men vi ligger fremdeles på -1,62, den barneskolen i kommunen med lavest sosioøkonomisk indeks bak Hagaløkka og Tofte. Det kan se ut som vi har en positiv trend på nasjonale prøver både på 5. og 7. trinn, noe som kan tyde på at utviklingsarbeidet vårt med faggrupper som pådrivere for systematikk og felles utvikling begynner å gi resultater. Samtidig vil resultatene variere fra år til år grunnet lite elevutvalg, men er fornøyd med at elevene våre de to siste årene har vist en positiv trend.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Fortsette med "På sporet", flytende pott, bruke lekestartere i enda større grad og jobbe videre med å skrive seg til lesing. Alle småskoletrinnslærere skal ha god kjennskap til Asker kommunes lese- og skriveplan for hvert trinn. Felles perioder med helhetslesingskurs på alle trinn.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  Jobbe strukturert og planmessig med de grunnleggende ferdighetene og jobbe videre med elevinvolvering, motivasjon generelt og motivasjon for lesing, aktiv bruk av biblioteket, temauker og flytende pott med periodevise kurs for grupper av elever.

Asker kommune

Sosiloøkonomisk indekse og foreldrendes utdanningsnivå

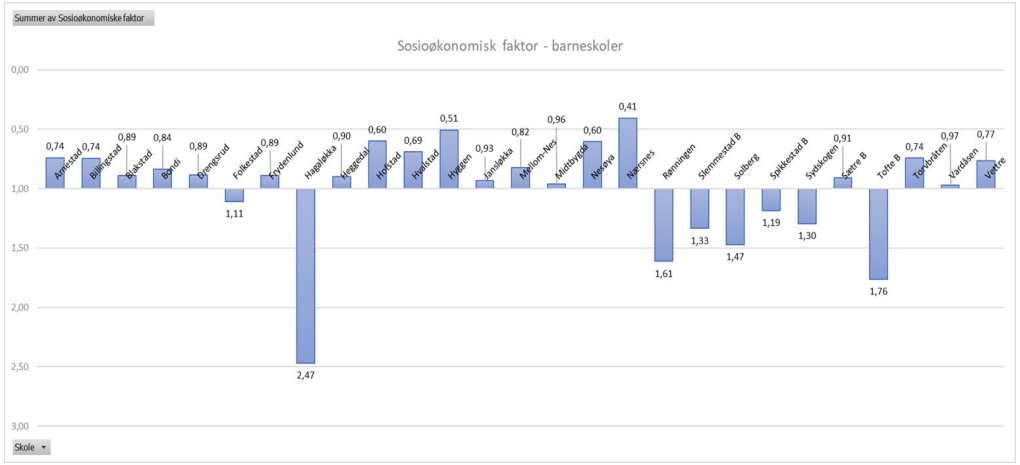

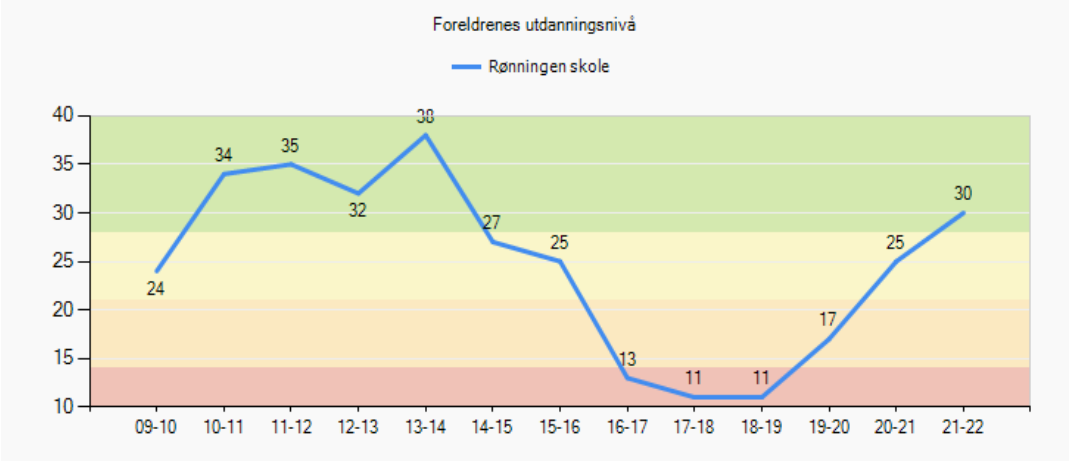

Asker kommune

Asker kommune

Røyken ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon/verdier:

Respekt
Utvikling
Samarbeid
Kompetanse

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	203
Lærere:	23
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	17.4

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til i 2022

- Vi har jobbet mye med å forbedre skolens læringsmiljø, og har fått flere felles aktiviteter på skolen. Dette året har vi ansatt en miljøarbeider som er tett på elevene, og blant annet omdisponert grupperom til aktivitetsrom. Elevene har mulighet til å delta på flere ulike aktiviteter i friminuttene, og det jobbes jevnlig med temaet læringsmiljø på ansattes utviklingstid. De siste månedene har vi jobbet med å skape felles holdning til regler, og ha en felles innsats for å unngå ufin språkbruk

- Skolen har nå to avdelingsledere, og får bedre utnyttet sosiallærer- og rådgiverfunksjon. Vi har mange elever som strever og trenger tilpasninger, og med flere i ledelsen og i friere roller har vi mulighet til å raskt møte elever og foresatte.

- Samarbeidet i Midtbygdasonen er videreutviklet, og fremover skal vi årlig ha utviklingstid sammen med Midtbygda skole for å skape helhet i overgangen barne- og ungdomsskole. Valgfaget Innsats for andre samarbeider med 7.trinn på Midtbygda.
  Som en del av samarbeidet i Midtbygdasonen har vi hatt aktivitetsleder fra ROS halvannen dag i uken, men grunnet strammere økonomi er det tvil dette kan videreføres.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har samarbeid med aktuelle hjelpetjenester, og forsøker å ha formøter slik at vi fremstår samsnakket. Tettere samarbeid med barneskolen, slik at skoletilbudet fremstår mer helhetlig og vi kan sikre gode overganger.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker systemene som kreves og tilrettelegger for lærere, slik at bruken blir hensiktsmessig. Ulempe at det brukes ulike systemer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Prioritert kollegaveiledning, og gitt alle lærere 30 minutter i uken til å gjøre dette. Dette opphører fra august 2023. Ansatte sendt på ulike kurs, for eksempel programmering
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Organiserte aktiviteter i friminutt, aktivitetsdager og forsøke å tilby det elever etterspør (strikking, rom til skolearbeid, bordtennis)
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med FAU og klassekontakter om aktiviteter og arrangementer, og tilbyr skolens lokaler til vel og aktiviteter på trinn- og klassenivå.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Samarbeid på tvers av tjenesteområder, god foreldrekontakt med rasker møter-
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fremtiden i våre hender har opplegge med mat og helse. Opplever Servicegrossisten som lite bærekraftig.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Ansatte opplever at de ikke behersker alle digitale systemer godt nok, og har behov for kurs som oppleves som relevante i hverdagen
- Analysen viser at samarbeidet med hjelpeinstanser ikke alltid fungerer like godt, og det gjelder spesielt saker om ufrivillig skolefravær
- Det er ønsket å bedre rutinene rundt overgangen mellom barne- og ungdomsskole.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Utvikling, men fortsatt mye å gå på
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Bra
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Forholder seg mer til læreplan enn kjerneelementer. Noen ansatte opplever det ikke som nyttig
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Mange lærere som ønsker å jobbe med dette
Dybdelæring	Har fortsatt en vei å gå her, for mange kan dette oppleves utrygt og uvant. De samme etterlyser lærebøker.
Elevaktive arbeidsformer	Stor utvikling
Underveisvurdering	Jevnt over god utvikling
Elevmedvirkning	Jevnt over god utvikling

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	*
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Mye av det fungerer godt, og vi bruker spesialpedagoger til dette arbeidet. De får stor frihet, utviklingspotensialet kan være å få flere fra gruppe til klasse.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3

Elevene får faglig utbytte, men det ville vært en fordel dersom det var flere elever med behov for SNO.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Ja, vi bruker i stor grad tiltak som beskrevet i rutinen. Skolen opplever ikke alltid at tiltak har en funksjon. Det blir mange møter, utprøving av tiltak, men dessverre ikke alltid ønsket effekt. Tidvis kan det være uenighet om veien videre mellom samarbeidende aktører. Vi opplever som skole at vi ender opp med å bli stående alene, selv om det ikke er intensjonen.

Inkluderende praksiser

Skolen samarbeider tettere enn tidligere med barneskolen, slik at skoletilbudet fremstår mer helhetlig og vi kan sikre gode overganger.

Vi har organiserte aktiviteter i friminutt, ulike aktivitetsdager og forsøker å tilby det elever etterspør (strikking, rom til skolearbeid, bordtennis). Videre samarbeider skolen med FAU og klassekontakter om aktiviteter og arrangementer, og tilbyr skolens lokaler til vel og aktiviteter på trinn- og klassenivå.

Skolen er godt i gang med metoder for å skape flere inkluderende læringsaktiviteter i klasserommene.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Lokale og sentral rutiner om læringsmiljø blir gjennomgått og gjort kjent til alle som jobber på skolen. Dette skjer både i forbindelse med oppstart av nytt skoleår, og underveis i løpet av året på både trinn- og utviklingstid. Prosess og rekkefølge skal være godt kjent i personalet.

Klassetrivselundersøkelsen blir gjennomgått både trinn- og utviklingstid, og blir brukt i forbindelse med utviklingssamtaler og for å kartlegge læringsmiljøet på skolen.

Skolen jobbet med en del av de samme temaene, og derfor har SIM kun blitt et supplement. Vi har regelmessige møter i sos.ped, og samler SIM-teamet der det er naturlig.

Elevundersøkelsen

Resultater blir tatt opp og drøftet med ansatte, elever og foresatte (FAU).
Det er en felles bestemmelse på hva vi skal satse på, og ønsket om felles regler har vært en gjenganger. Dette har vi jobbet med det siste året som ledd i arbeidet med skolens læringsmiljø.

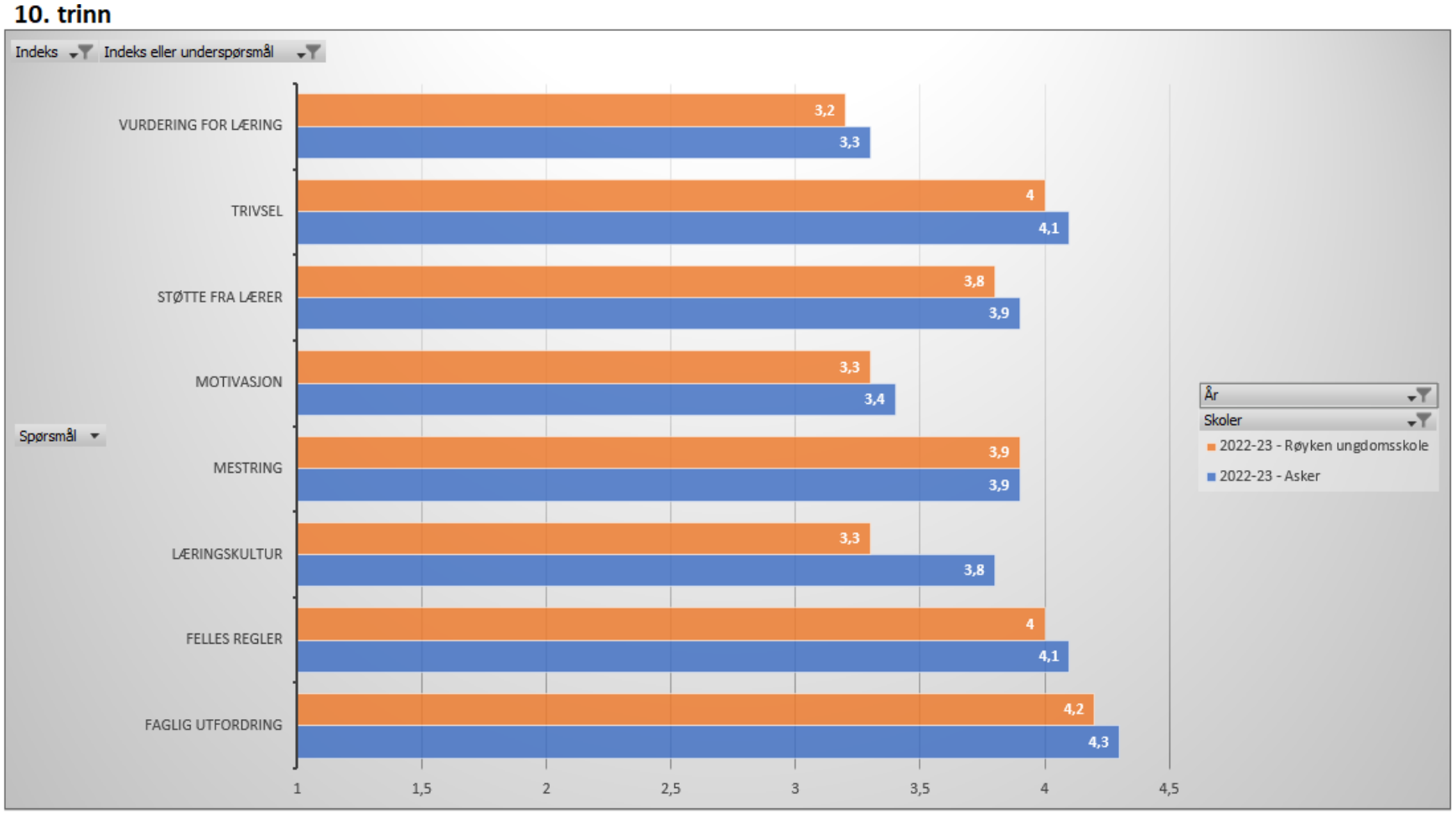

Elevundersøkelsen

9.trinn

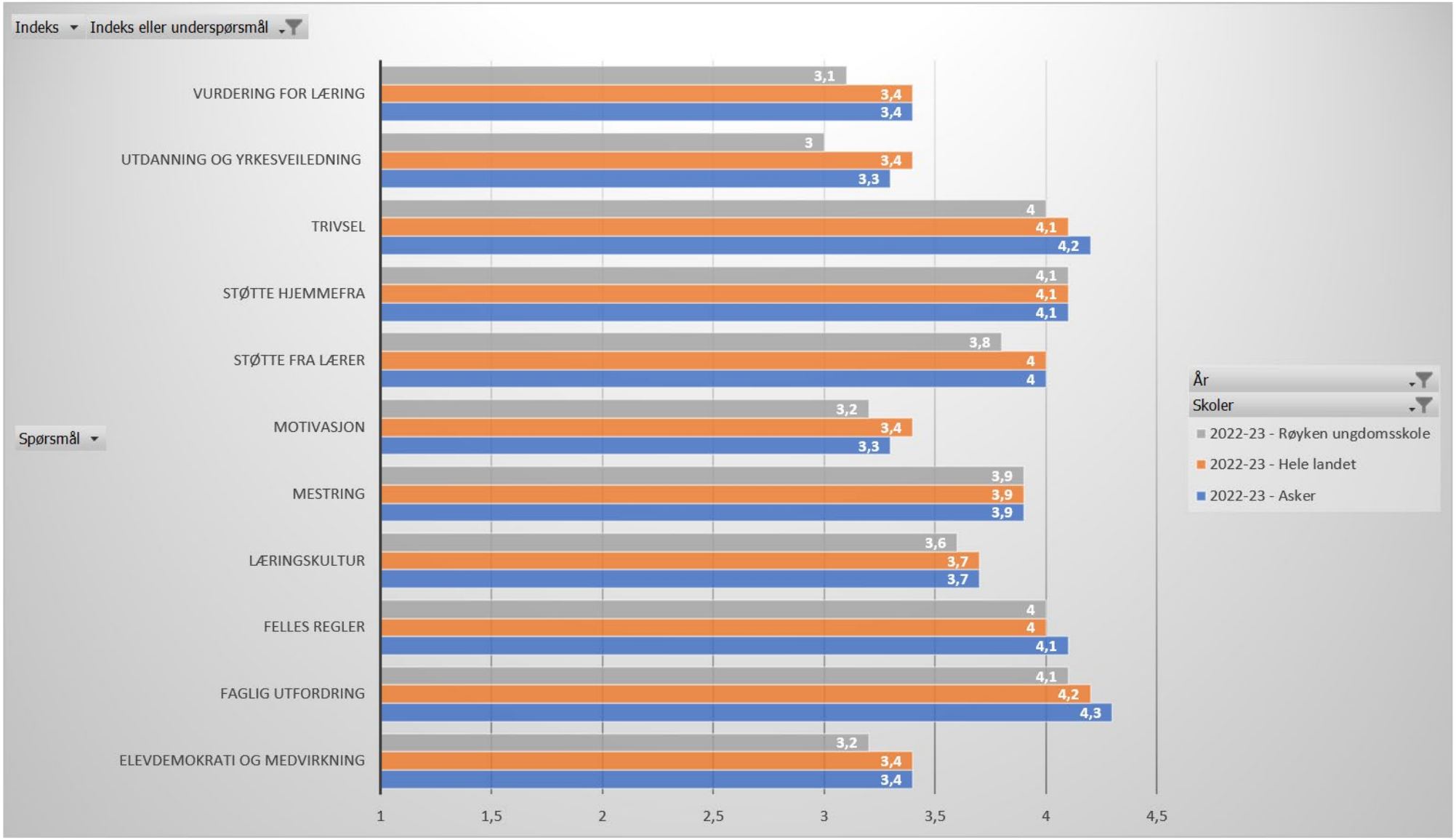

Elevundersøkelsen

8.trinn

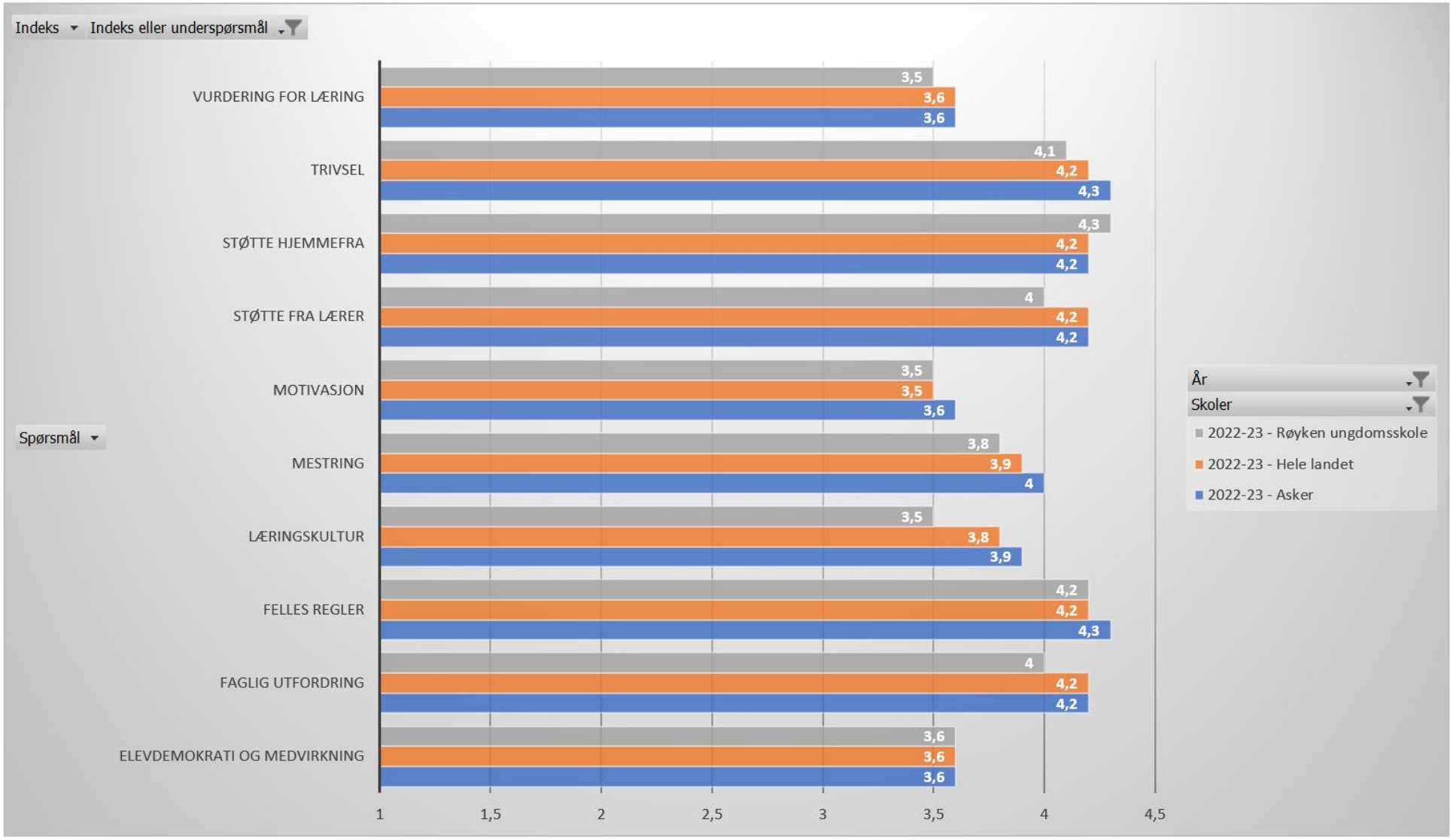

Foreldreundersøkelsen

Indekser

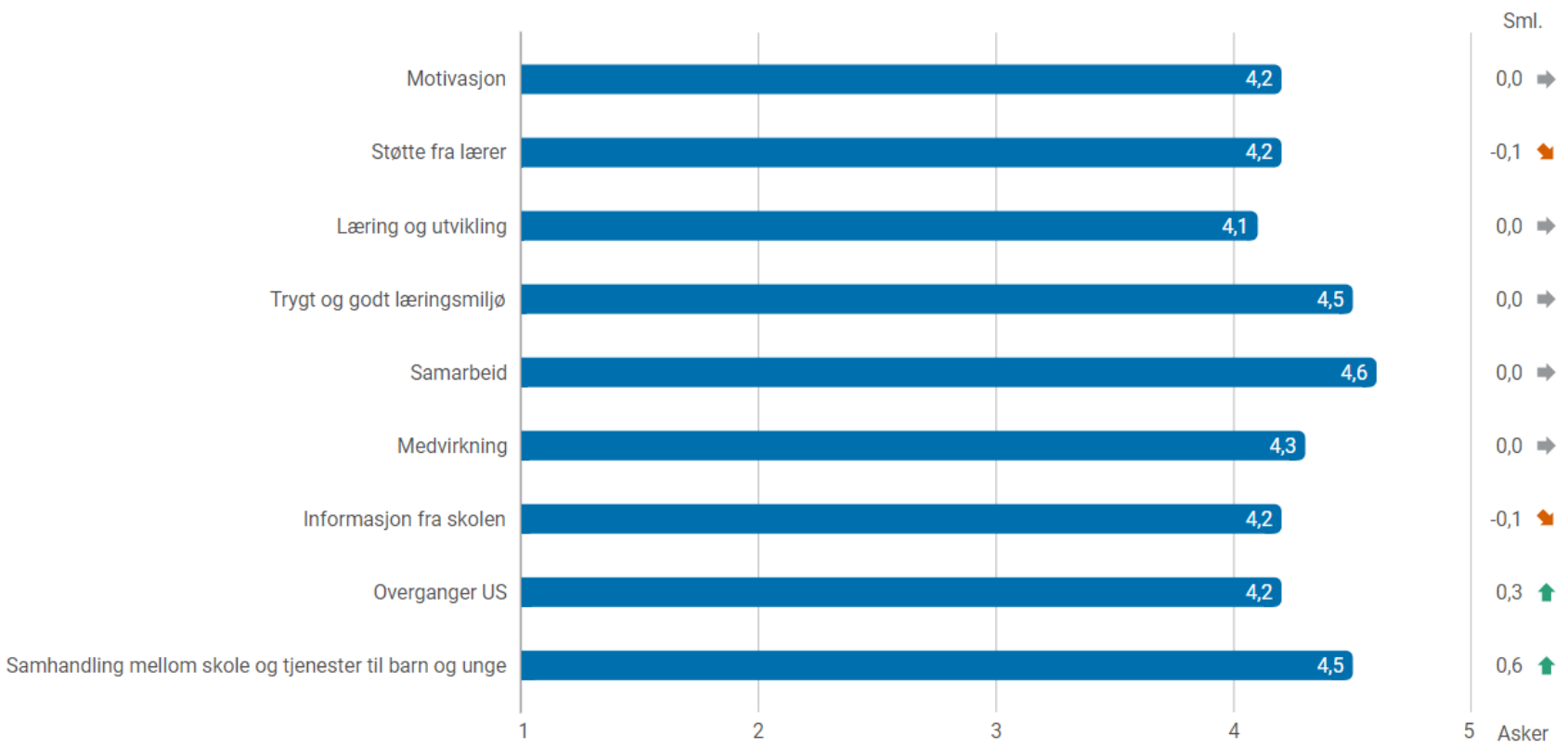

Vi har litt under snitt på scoren i den siste foreldreundersøkelsen, og en lav svarprosent (43%). Foresatte har vært fornøyd med overgangen mellom barne- og ungdomsskole, i tillegg til å støtte opp om skole og skolearbeid.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

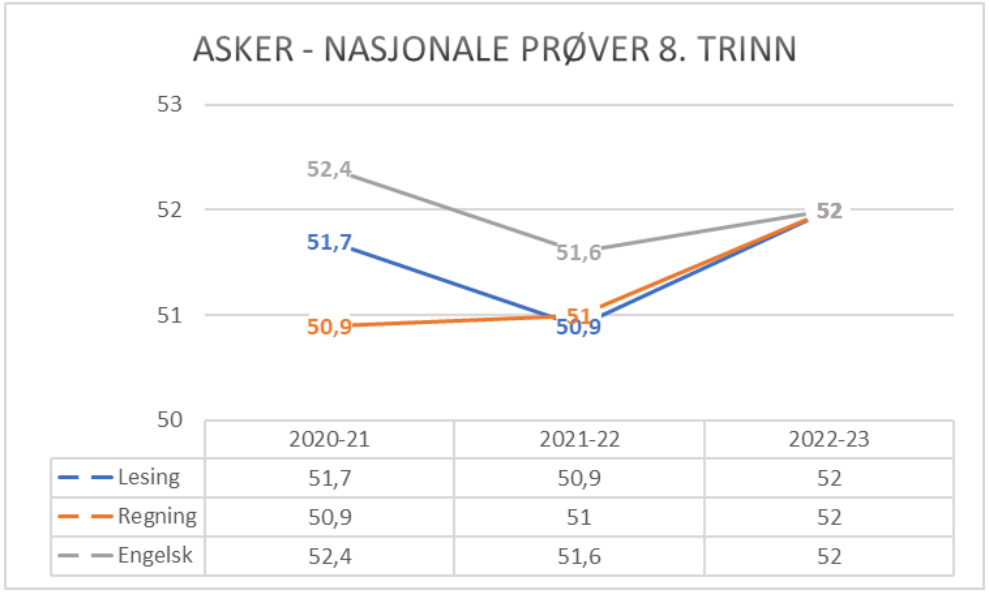

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

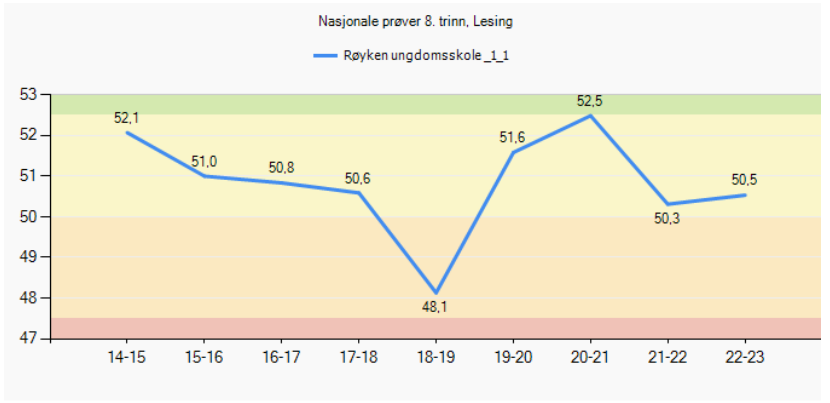

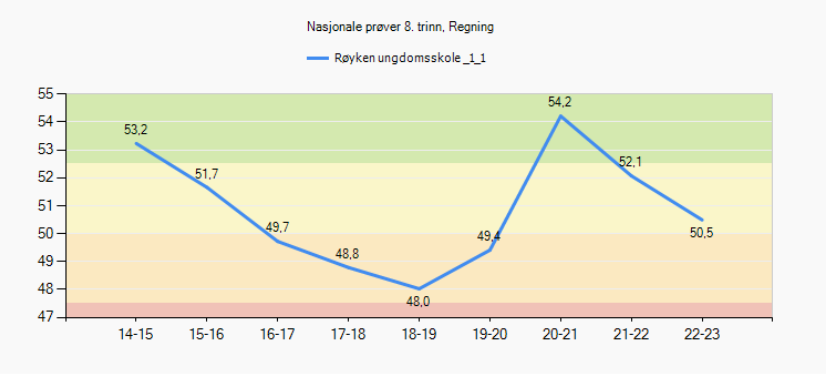

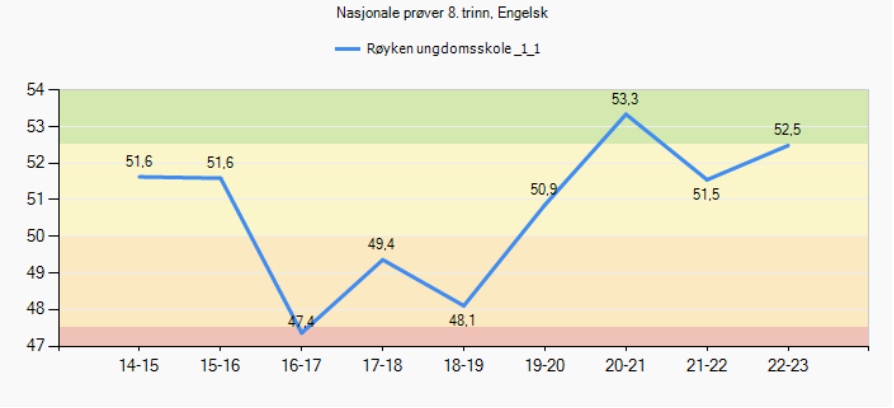

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

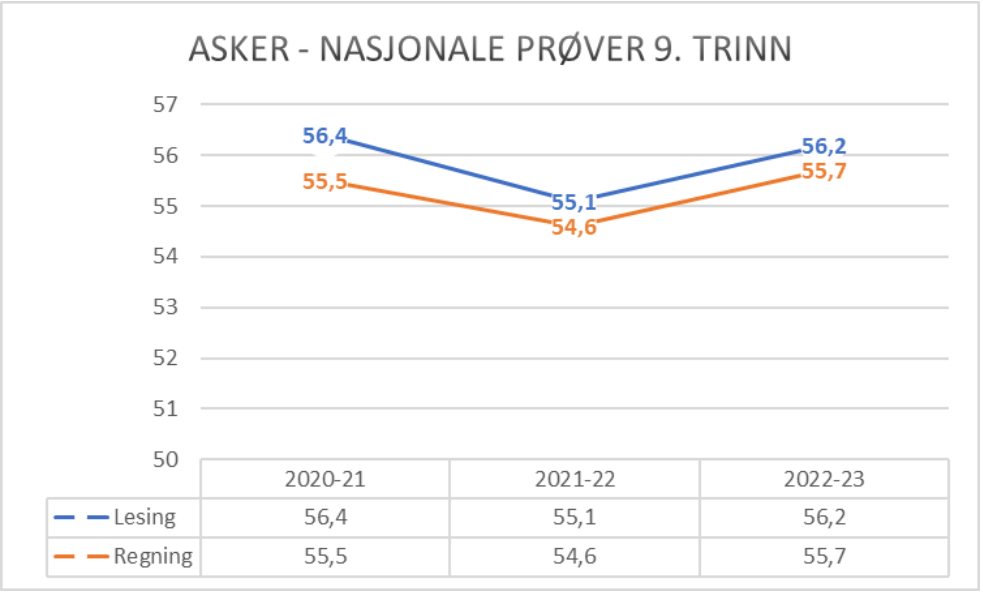

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

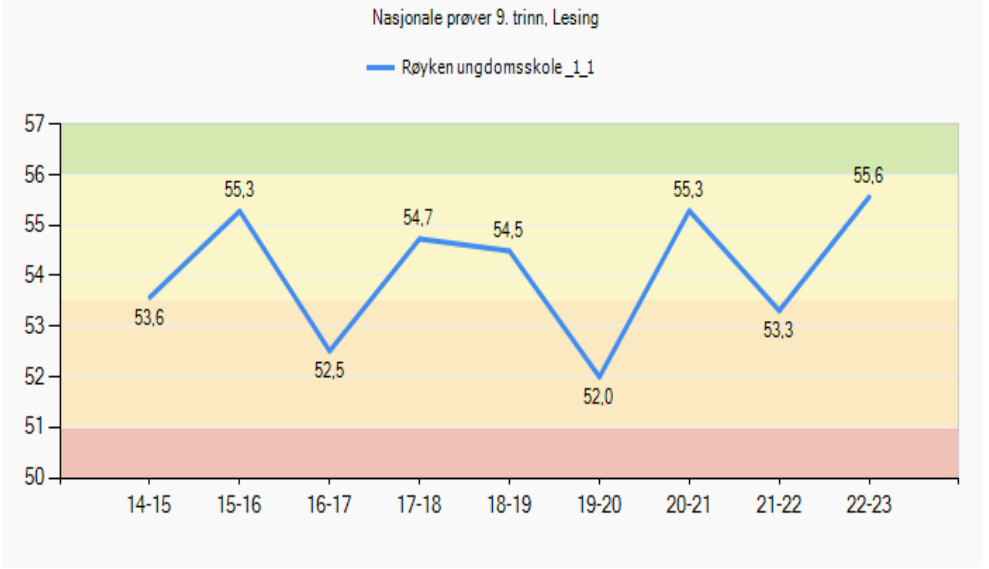

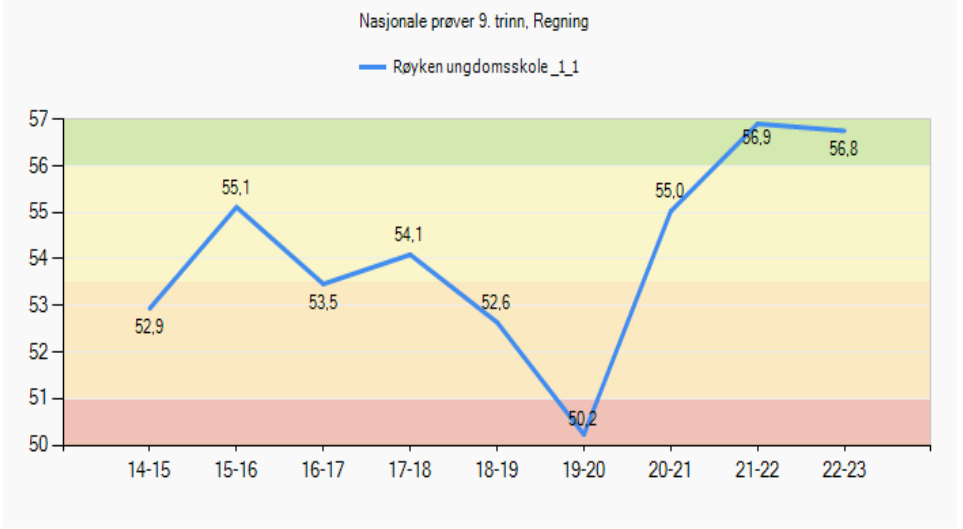

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Røyken ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	0,0	6,5	5,08	2,45	1,33	4,36
Røyken ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng lesing	31,0	2,71	0,83	0,6	-4,63	0,75
Røyken ungdomsskole (22-23)_2	Endring i skalapoeng lesing	25,0	8,85	4,16	1,89	5,25	4,85
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

Vi er totalt sett fornøyd med progresjonen, og er ikke overrasket over at det ble svakere skoleåret 21-22.

Skolen jobber mye med tilpasset opplæring, og har innarbeidet flere felles rutiner. Vi jobber mot mer tverrfaglighet, og at dette er et felles ansvar. Fremover jobber vi mot å utnytte ressurser til kurs i lesing og regning.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Røyken ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	10,0	7,25	2,78	4,75	3,6	4,04
Røyken ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng regning	18,0	1,5	2,09	1,43	1,22	1,95
Røyken ungdomsskole (22-23)_2	Endring i skalapoeng regning	0,0	6,14	5,06	4,45	0,4	4,63
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

Vi er totalt sett fornøyd med progresjonen, og er ikke overrasket over at det ble svakere skoleåret 21-22.

Skolen jobber mye med tilpasset opplæring, og har innarbeidet flere felles rutiner. Vi jobber mot mer tverrfaglighet, og at dette er et felles ansvar. Fremover jobber vi mot å utnytte ressurser til kurs i lesing og regning.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Resultatene viser at det stort sett er god progresjon fra 8. til 9. trinn, men at vi kan bruke ressurser på kurs i lesing og regning.

Vi gjennomgår resultatene med personalet, elever og foresatte, og har en ambisjon om å få flere felles rutiner på dette arbeidet.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Røyken ungdomsskole (19-20)_2	Snitt Røyken ungdomsskole _1 (20-21)	Snitt Røyken ungdomsskole (21-22)_2	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,76	42,5	44,19	44,66

Det blir veldig interessant å se utviklingen når vi får gjennomført både muntlig og skriftlig eksamen inneværende skoleår.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	% Røyken ungdomsskole (16-17)_1_1	% Røyken ungdomsskole (17-18)_1_2	% Røyken ungdomsskole (18-19)_2	% Røyken ungdomsskole (19-20)_1	% Røyken ungdomsskole (20-21)_2	% Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	95,6	86,7	90,9	89,6	87,1	89,3
fullført og bestått Vg2	90,0	82,7	85,7	81,8	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	92,2	76,0	67,5	2,6	0,0	70,6

Tallene er i stor grad som forventet. I området er det tradisjonelt mange som velger yrkesfaglig utdanning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Slemmestad barneskole

vinter 2023

Skolens verdier:

- Alle barna trives
- Alle barna utvikler sitt læringspotensiale
- Alle barna opplever å lykkes hver dag
- Ingen blir mobbet

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	249
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,9
Barn i SFO:	83
Ansatte SFO:	8

SFO

Det viktigste SFO har fått til dette året

- Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene opplever at personalet på SFO bidrar til et trygt og godt miljø for barna og at de har et godt samarbeid med SFO
- Samarbeid med lokalmiljøet(kirken) om teater- og musikkaktivitet
- Godt tilbud i ferie-SFO

Hvordan jobber vi for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Gjennomfører barnesamtaler og innhenter barnets stemme gjennom spørreundersøkelse hjem der barna, sammen med foreldrene, kommer med innspill om aktivitetsønsker på SFO
- Gjøre aktivitetene og innholdet i SFO- dagen enda mer synlig og kjent, ved bruk av blant annet skolens facebook side
- Delta i Matjungelen
- Samarbeide med skolen om skolehage (2023-24)
- Utarbeide en plan med et spisset tilbud til 3.4.klassingene

I hvilken grad får barn i SFO et tilbud som er i tråd med rammeplanen

Tilbudet er i stor grad i tråd med rammeplanen. Frilufts- SFO må i større grad inn som en del av aktivitetene

Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte

- Relasjonsbygging med barn - barnesamtaler
- Profesjonelt læringsfellesskap i hele personalet
- EC play
- MAIS ledere er to ansatte på SFO

Hva vi kan utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Bedre sammenhengen og overgangen mellom skole og SFO
- Gjennomføre et foreldremøte med tema: Hva skjer i løpet av SFO- dagen/ hvilke forventninger har foreldrene?

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Startet et systematisk arbeid med utvikling av et profesjonelt læringsfellesskap
- Startet et tett samarbeid med Oslo Met der vi er universitetsskole og praksisskole
- Utviklet en periodeplan i tråd med LK 20 som implementeres
- Fått gode resultater i lesing på nasjonale prøver

Hvorfor har vi lykkes med dette?

- Fokus og prioritering
- Ulike metoder i fellestid
- Tydeligere forventninger fra ledelsen
- Gode, utviklingsorienterte pedagoger og fagarbeidere

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informert på foreldremøter om ulike tjenester.En del kompetanse hos ansatte om hvilke tjenester kommunen kan tilby. Godt samarbeid med helsesykepleier og PPT.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Personalet bruker felles rutiner, standarder og digitale systemer.Vi samhandler med helsesykepleier, flerfaglig team, PPT og har jevnlige TFI møter.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har startet samarbeid med Oslo Met, et av områdene er utvikling av profesjonsfellesskapet. Plan for arbeidet med profesjonsfellesskapet. Vi har gjennomført en kartlegging over virksomhetens kompetanse-behov. Bevissthet på kompetansebehov ved rekruttering.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har etablert SIM og utarbeidet en plan for trygt og godt læringsmiljø, den er ikke implementert. Vi ønsker å utvikle skolens uteområde, veldig vanskelig å få midler. Vi ønsker en større bevissthet rundt "barnets stemme" og hva dette betyr for oss, både i skole og SFO. Startet opp med å utvikle barnesamtalene på SFO.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Jobber for å oppgradere skolens uteområde - dette arbeidet er forsinket da skolen har behov for støtte fra FAU/nærmiljøet. Vi har startet "Åpen hall"/ fun friday. Samarbeid med kirken i SFO-tid. FAU har startet samarbeid i regi av "hussjefen" på innbyggertorget for å starte opp en "etterskoleklubb".
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har leselærer som har lesekurs basert på resultatene fra kartlegginger. Ledelsen har etablert et system for oppfølging av sårbare elever både faglig og sosialt med jevnlige møter. Vi jobber med å utvikle profesjonelle og lærende team. Mål om å utarbeide skriftlige rutiner med tiltak for elever som ikke har tilfredsstillende faglig utvikling har vi ikke gjort.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi hadde mål om å sette i gang med et "miljøelevråd", dette har vi ikke fått iverksatt. Vi er i startfasen med skolehage. Et av temaene i felles periodeplanen er "respekt for naturen og miljøbevissthet".

Skolens oppsummering av ROS-analysen viser risikoer og behov for tiltak på følgende områder:

Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov :

- Etablere gode rutiner på skolen for kartlegging og evaluering
- Jobbe med inkludering i klasserommet for elevene
- Prioritere ressurser til opplæringen
- Etablere et team der flere underviser disse elevene
- Delta på nettverk

Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer Barn/unge, forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A:

- Øke kompetansen i delplikten “undersøkelsesfasen “
- Implementere SIM- teamet

Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene:

- Skolen har fokus på utvikling av et lærende profesjonsfellesskap, arbeidet videreføres

Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene:

- Fortsatt øke kunnskapen om personvern, regler, sensitiv informasjon hos personalet
- Sikre nødvendig teknisk kunnskap for at personvernet ivaretas

Barn i SFO opplever ikke et tilbud i tråd med rammeplanen/ SFO har få barn på 3. og 4. trinn

- Aktiviteter som fremmer inkludering og lek videreutvikles
- Frilufts- SFO innlemmes i de ukentlige planene
- Det utarbeides et aktivitetstilbud som er rettet mot barn på 3. og 4.trinn

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Skolens ståsted i arbeidet
Periodeplanlegging i fellesskap	På vei: Periodeplan med 6 temaer hentet fra overordnet del. Evaluering og planlegging før hver ny periode i fellestid.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	På vei: Temaene i periodeplanen er direkte knyttet til overordnet del(link)
Læreplaner i fag og kjerneelementer	På vei: Mange jobber etter læreplanen og har kjerneelementene med i sin planlegging.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	På god vei: Gjennom felles temaer i periodeplanene jobbes det med å skape helhet og sammenheng mellom ulike fag.
Dybdelæring	På vei: Dette sikres gjennom temaer i hver periode som skal skape rom for dybdelæring.
Elevaktive arbeidsformer	På god vei: Fokusområde dette skoleåret, koding har vært utviklingsområde i fellestid, skolehage er startet opp. I planleggingen og evalueringen før hver periode drøftes elevaktive arbeidsformer på storteam.
Underveisvurdering	Gjennomføres i stor grad i timene, er en del av lærernes praksis, utøves ulikt ut fra hvilket trinn elevene er på.
Elevmedvirkning	God bevissthet i planleggingen til lærerne

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,11%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	3,83%
• Andel hovedsakelig alene:	*

Utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet

- Inkluderende undervisning/ TPO
- Utvikle tilbudet om supplerende arena, ny organisering?
- Kompetanseutvikling i personalet

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)?	I snitt 1-2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring?	Ca. 4 år

Vår vurdering av elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen:
Vi er usikre på elevens utbytte av særskilt språkopplæring. Vi er enda ikke gode nok på evalueringsrapporter og mål.
Det er for lite samarbeid mellom kontaktlærer og SNO- lærer.
Det er ikke noe team som jobber med disse elevene, det fører til at opplæringen er “sårbar” hvis lærer blir syk.

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret:	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen bruker i noen grad tiltak som er beskrevet i rutinen for bekymringsfullt fravær, men vi jobber fortsatt for å implementere rutinen. Elevene blir ivaretatt og tett fulgt opp av kontaktlærerne.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Elevene er veldig ulike, sakene er kompliserte og tiltakene fungerer i varierende grad. Vi samarbeider med andre instanser som PPT, BFT, helsesykepleier og andre i de utfordrende sakene. Dette er god støtte for alle parter.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi ser at vi har et utviklingspotensiale rundt inkludering av flerspråklige elever, hvordan bruke deres flerspråklighet som en ressurs?
- Vi ønsker å etablere bedre systemer rundt vår SNO opplæring
- Inkludering og tilpasninger for alle elever i klasserommet- hvordan jobbe for at alle elever opplever dette?

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p30

- Nasjonale prøver i lesing 5.trinn
- Nasjonale prøver i engelsk 5.trinn
- Trygt og godt læringsmiljø, færre melder om mobbing
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.g20552c42c08_0_1

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under forventet.

- Nasjonale prøver i regning
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p30
- Kartlegging i lesing på 3.trinn
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p27

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Innføring av LK 20 med fokus på:

- Videreutvikle periodeplanene
- Lesing, SNO
- Elevaktive arbeidsformer(skolehage)

Profesjonsfellesskap (i samarbeid med Oslo Met)

- Praksisskole,universitetsskole,IPAR(samarbeidsprosjekt med mål om styrket veiledningskompetanse for praksislærer)
- Profesjonelle læringsfellesskap
- Utviklingstid som fører til praksisendring i klasserommet

Elevenes læringsmiljø

- Implementere SIM (skolens innsatsteam mot mobbing)
- Jobbe mer med delplikten i læringsmiljøsaker
- Kompetanseheving for bedre å møte elever som strever og utfordrer
- TPO/inkludering

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Personalet har stor grad av kompetanse på sentrale rutiner om læringsmiljø og jobber godt med disse sakene.
- Varslingsplikten ivaretas ved at rektor alltid informeres, enten skriftlig eller muntlig.
- Klassetrivsel brukes aktivt ved analyser på team. Det settes i verk tiltak og tas opp på teammøter med ledelsen. Klassetrivsel brukes også i undersøkelsesfasen i læringsmiljøsaker.
- SIM er fortsatt i implementeringsfasen og de har ikke blitt brukt aktivt i læringsmiljøsaker. Målet er å implementere SIM i 2023.

Elevundersøkelsen 7. trinn

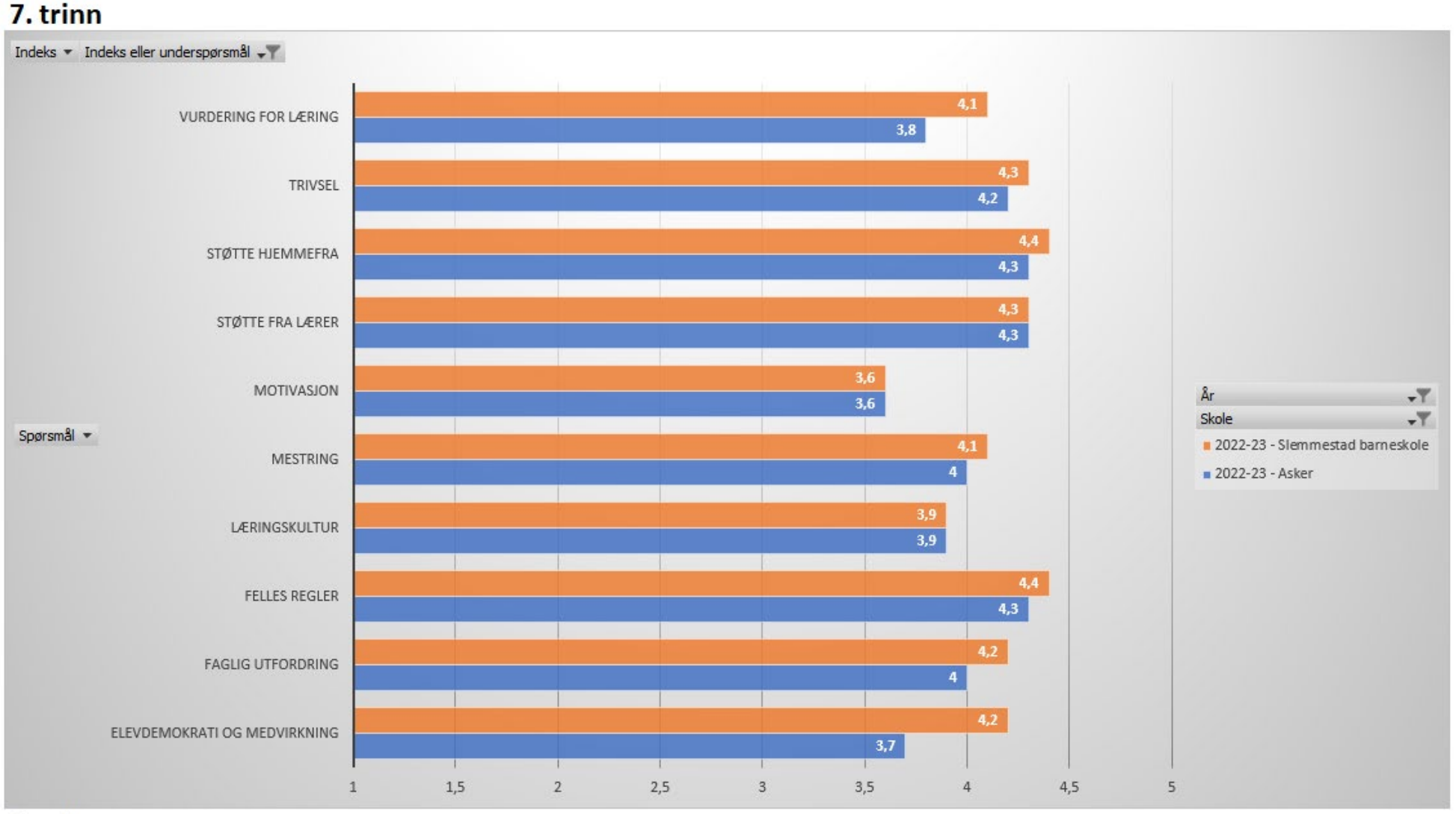

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

6. trinn

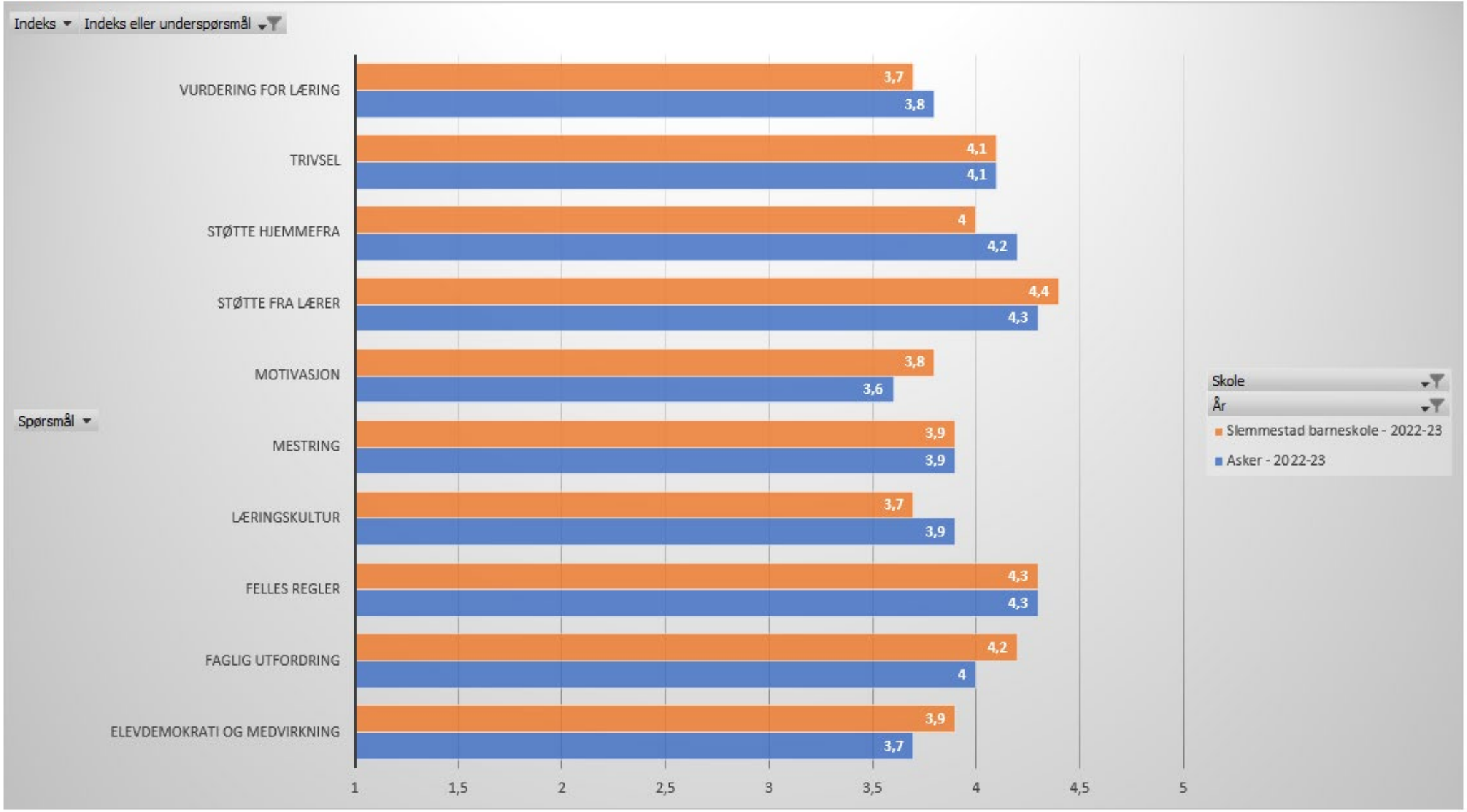

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

5. trinn

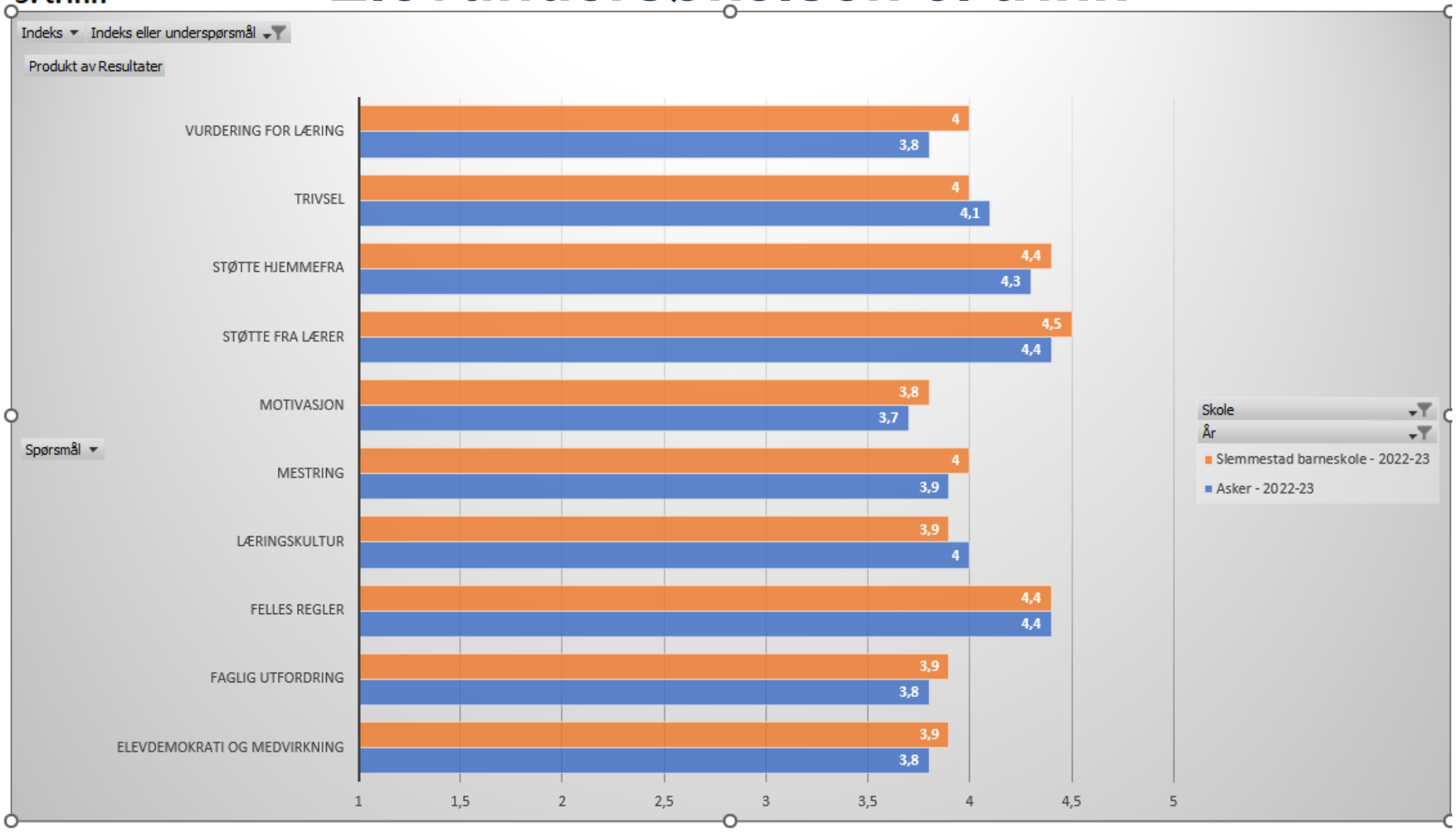

Foreldreundersøkelsen

Indekser

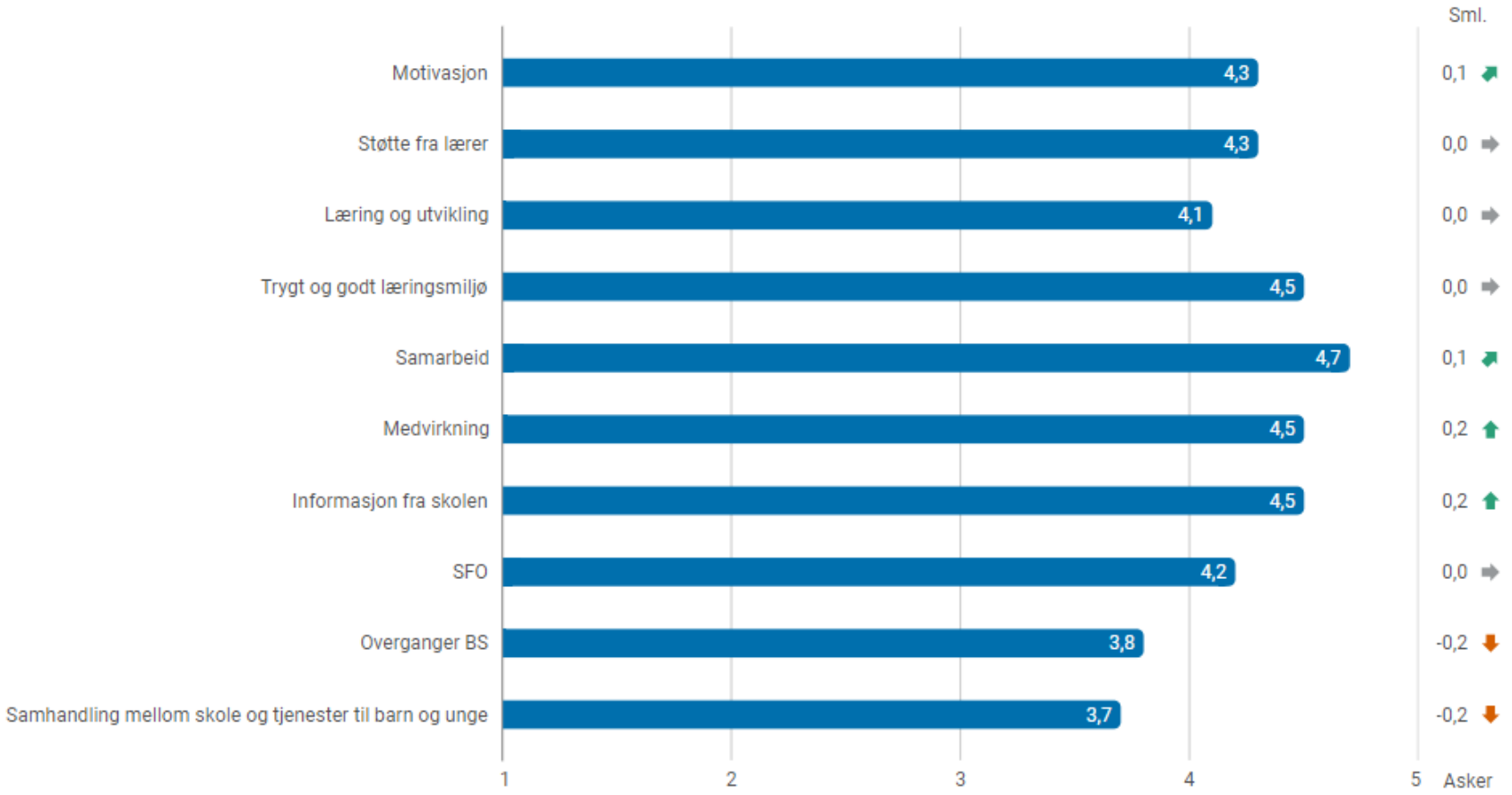

Undersøkelsen viser at foreldrene i stor grad er godt fornøyde.

- Foreldre opplever et godt og trygt læringsmiljø.
  Elevene har litt dårligere resultater på læringskultur (3,7-3,9) enn foreldrene.
- Gode resultater på samarbeid og støtte fra lærer.

Vi ønsker å jobbe med:

- Motivasjon gjennom elevaktive arbeidsmetoder: Foreldrene opplever mer motiverte barn enn elevene selv rapporterer om.
- Overganger BS- US
- Samhandling mellom skole og tjenester barn og unge, hva betyr dette for oss?

Tidlig innsats 1.- 4.(intensivopplæringen) på skolen

Vår organisering:

- På sporet- lesekurs: 1. og 2.trinn
- Lesekurs 3.-5.trinn i år
- To -lærer i noen timer i store klasser
- Satse mer på flerspråklig opplæring for de yngste
- Nettverk og kompetanseheving for lærere

Skolens vurdering av effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn:

- Lesekurs ved leselærer med god kompetanse ser ut til å ha hatt positiv effekt
- Vi ser gode resultater på nasjonale prøver i lesing de siste to årene
- Viktig med god pedagogtetthet for å kunne ivareta de som henger etter tidlig

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene

Lesing: Gode resultater
Regning:Svake resultater
Eng: Jevnt gode resultater.

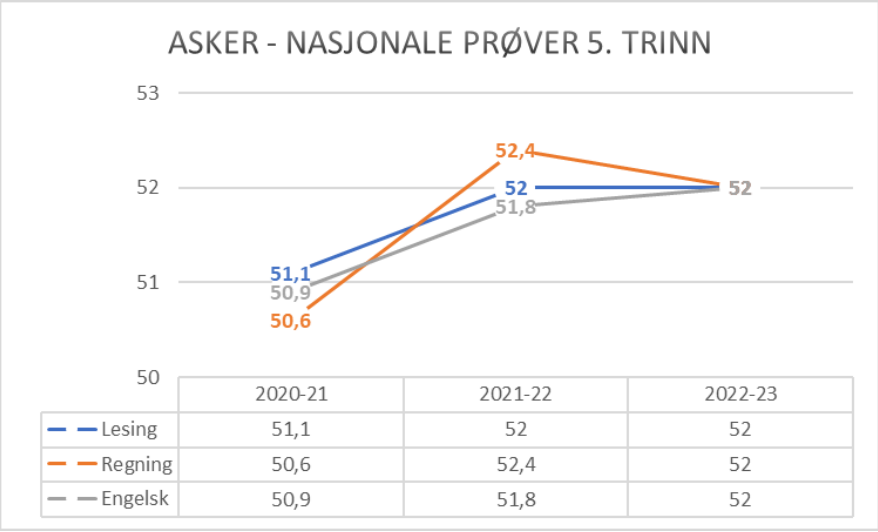

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

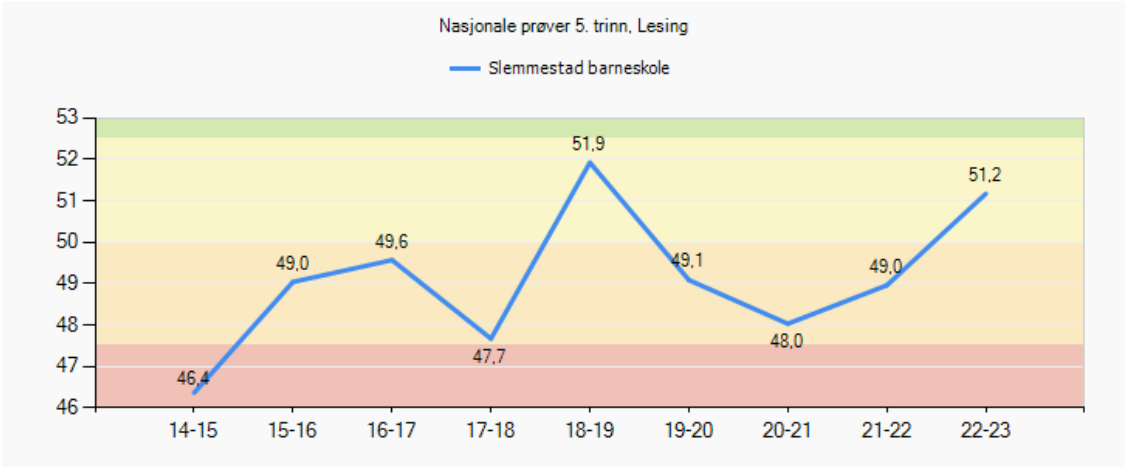

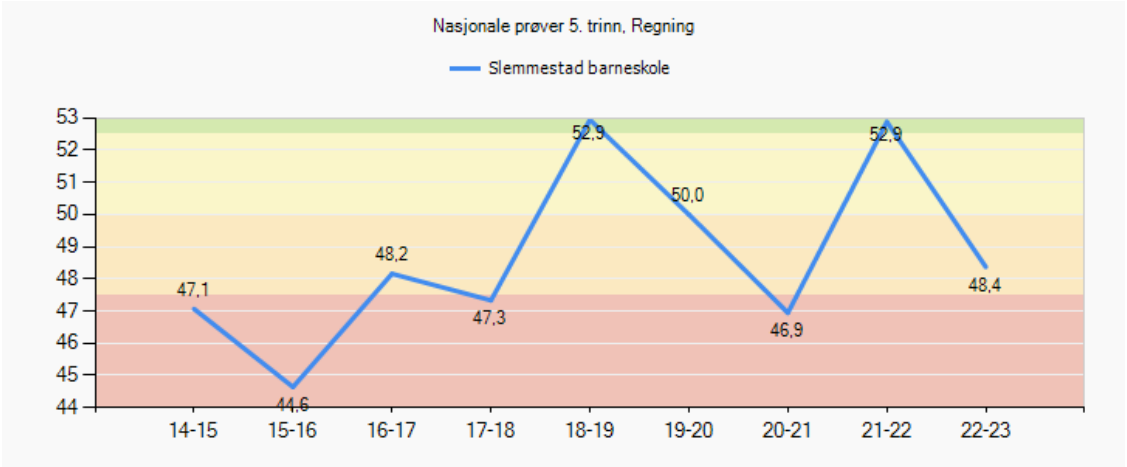

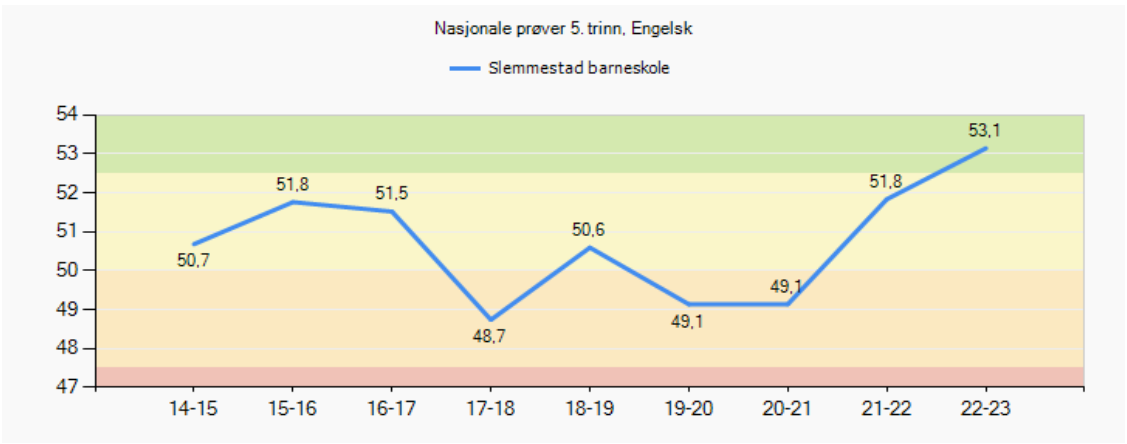

Nasjonale prøver 8. trinn

- Ikke positiv utvikling for lesing og regning
- Jevnere kurve og bedre resultater i engelsk

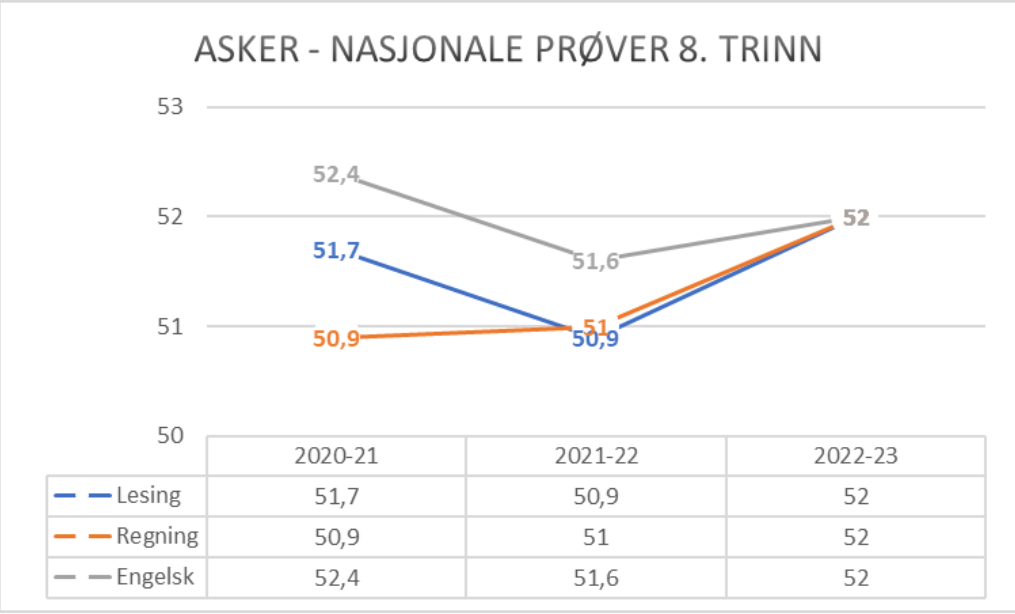

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

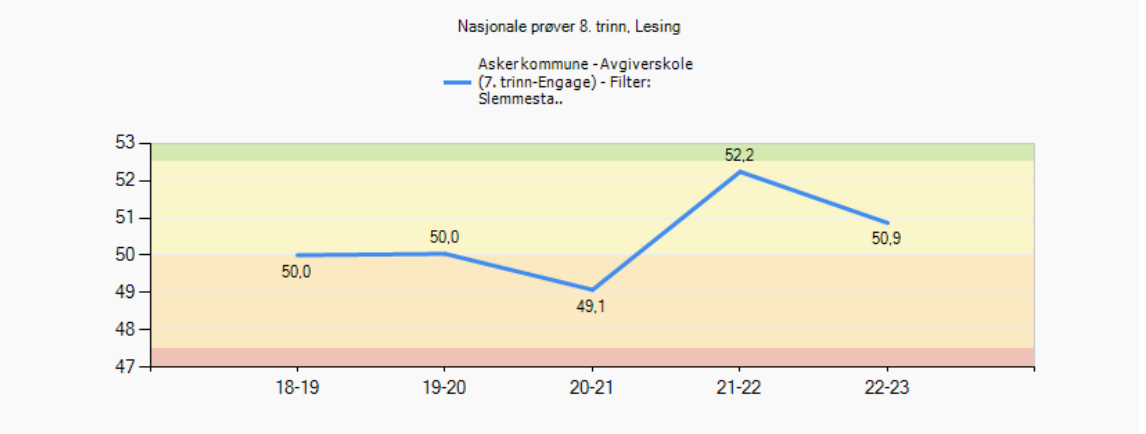

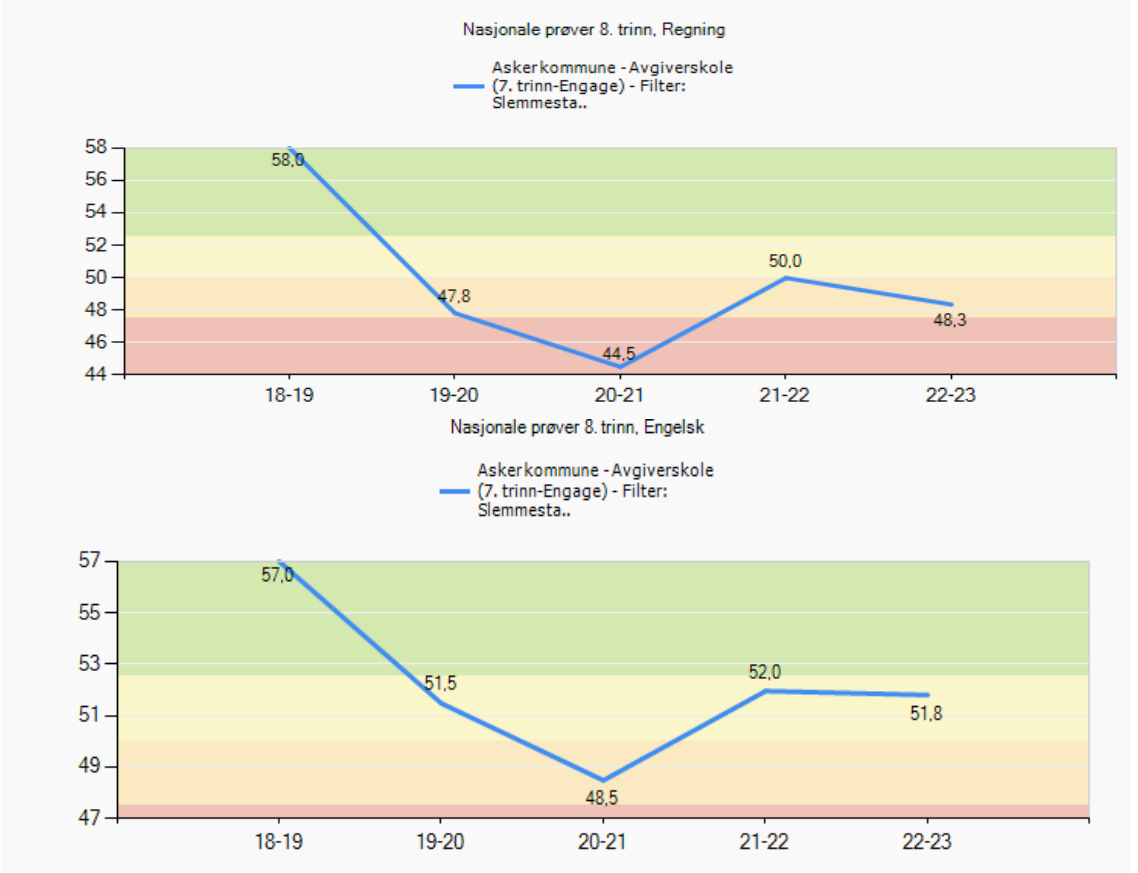

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Resultatene presentert i elevråd, SU, FAU.
- Trinnmøter med 5.trinn med analyse og jobbet frem tiltak
- Personalet: Resultatene lagt frem i personalet. Skal jobbe med resultatene i 3 fellestider vår 2023

- Ikke noe samarbeid etablert i ungdomsskolesonen

- Skolen har bra resultater sett ut fra sosiøkonomisk indeks, bortsett fra i regning.

Videre utvikling av skolens begynneropplæring:

- I tråd med LK 20
- Leselærer
- Jobbe med overgang til mellomtrinnet
- Satsing på SNO opplæring

Videre utvikling av skolens opplæringen på mellomtrinnet:

- I tråd med LK 20
- Etablere samarbeid med u.skolen
- Satsningsområdene, lesing og regning
- Leselærer
- Mattelærer?

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport Slemmestad Ungdomsskole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Et trygt sted å være - et godt sted å lære.

Utholdende - hjertevarm - engasjert- kompetent

Et trygt sted å være- et godt sted å lære.

Asker kommune

Samarbeid- mot felles mål

Læring- for fremtiden

Underveis- til nye mål

Stå-på-vilje - for å klare å nå målene

Kompetanse- for et godt liv

Vi jobber hardt hver dag for å være:

- en skole der alle er trygge,føler tilhørighet og trivsel.
- en skole som skaper engasjement og identitet.
- en skole som skaper utholdenhet i læring.
- en skole som har fokus på læringsglede og samarbeid.

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	367
Lærere:	40
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,8

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	8 (+2)
Ansatte:	3

Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?

- Møte elever/foresattes ulike behov. Møter dem på en god måte når vi opplever ulikheter i skolegang, forventninger til skole. Kulturelle forskjeller og flerspråklighet snakkes om på positiv måte slik at elev opplever styrket selvbilde. Foresatte møtes med respekt og anses som en viktig samarbeidspartner og ressurs for sine barn.
- Rask omstilling ved nye elever.
- Variert undervisning, bruk av nærmiljø, bruk av lab i naturfag, skolekjøkken i matte/mat og helse (og kulturformidling/samfunnsfag).
- Vi er gode på hospitering, viktig at elevene får delta i ordinære klasser/fag, både for å utvikle bedre norskferdigheter og fagkunnskap, samt viktig sosialt.
- Vi er gode på å få elever med på annerledesdager som skolefeiring, DKS og vinterball.
- Dyktige faglærere.
- + Maren er kjempeflink til å hjelpe elever tilhørende 10. trinn med å søke VGS.
- + At lærer (Marte) studerer andrespråkspedagogikk i år, viktig for å treffe elevgruppen.

Asker kommune

Velkomstklasse

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

- Gode relasjoner mellom elev-lærer, tett oppfølging og dialog. Lærere setter seg inn i elevenes situasjon.
- Jobber mye med hva elevene forstår av skolesystemet her, deres tanker om fremtiden, motivasjon.

Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?

- Bedre og mer tydelig rutine på forventning og ansvar for hvordan samarbeidet skal fungere.
- Mulighet for at elever hospiterer en fast(e) dag(er) i uken på sin nærskole. (Mest aktuelt i barneskolen, og for elever i 8. trinn som vi vet skal over i ordinær klasse på annen skole i løpet av ungdomsskolen)

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

- Medbestemmelse og gode prosesser
- Håndtere drift og sykefravær
- Elevråd med gode prosesser

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Ha og vise tillit.
- Lojale og meget oppegående avdelingsledere og administrasjon som finner løsninger
- Personaloppfølging

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informere om støttesystemer som finnes i kommunen til foresatte på foreldremøter og samarbeidsmøter + informasjon til de ansatte.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruke Simpli aktivt i utviklingstid når vi skal finne rutiner ol. Administrasjon benytte P360 og de støttesystemene vi har.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi kartlegger skolens samlede kompetanse innen vinterferien og prioriterer ut fra dette hvem skolen anbefaler og ta etter/videreutdanning. Vi ser dette også opp mot eventuelle rekruttering fra skolestart i august.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Gjennomgang av rutiner for et trygt og godt læringsmiljø på planleggingsdagene i august, samt ukentlig oppfølging i elevhalvtimer på teamene. Ny rutine for elevoppfølging Implementere SIM i elevoppfølgingssystemet. Skolen har Basen som supplerende opplæringsarena.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett samarbeid med LSU for å skape samarbeidsarenaer for ungdommene på skolen.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ny elevoppfølgingsrutine med elevhalvtimer på hvert team ukentlig gjør at vi fanger opp saker raskt.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Pryo-uka hvor elevene er utplassert på forskjellige arbeidsplasser og får kjenne på hvordan arbeidslivet fungerer. Skolen samarbeider med lokale bedrifter slik at elever med utfordringer kan være i arbeid en dag i uka. Skolen er sertifisert som miljøfyrtårn.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Rødt: Utagering på elever
- Rødt: Oppfølging av elever med ufrivillig skolefravær
- Gult: PLIVO

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? Elevene sier det er forskjellig fra lærer til lærer, men at de blir tatt med i større grad når det kommer til temavalg, arbeidsform/metodebruk og vurderingsform. MEN, de må minnes på og bli forklart om elevmedvirkning.

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi gjennomfører periodeplanlegging i de fleste fagene. Periodeplanene er forpliktende, men dynamiske.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi klarer å innlemme overordnet del i undervisningen i fagene, men vi kan snakke mer om hva vi gjør konkret.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi vinkler undervisningen etter kjerneelementene i fagene. Varierer litt fra fag til fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har noen tverrfaglige prosjekter som fungerer godt. Vi må øke det tverrfaglige arbeidet og bli bedre på dette feltet
Dybdelæring	Dette har vi fokus på i hvert fag, men dette henger sammen med tid og muligheter til å jobbe tverrfaglig.
Elevaktive arbeidsformer	Vi varierer undervisningen mye, men kan bli bedre. Selv om vi varierer og mener vi aktiviserer elevene ser vi at enkelte elever fortsatt opplever undervisning kjedelig.
Underveisvurdering	Vi tenker at vi er gode på underveisvurdering. Samtidig kan vi bli enda bedre til å tenke nytt og utprøve nye metoder for vurdering.
Elevmedvirkning	Vi har fokus på dette og ser at dette kommer mer og mer der elevene tar del i temavalg, arbeidsform/metodebruk og vurderingsformer

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,44%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

- Skolen er bedre på TPO
- Mindre spesialundervisning
- Benytte EO-timer enda bedre

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1.år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Undervisninger er god. Samtidig ser vi at elevene ofte sliter.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen følger rutinen i de fleste saken. Har et godt samarbeid med PPT og Marianne, samtidig er det saker vi ikke lykkes med.
- Vi opplever at vi lykkes med mange elever, samtidig er det noen vi ikke lykkes med i det hele tatt. Er de rett og slett for syke til å være på skolen. Dette utfordrer oss.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Jobber med VIP-makkerskap.
- Vi jobber godt med inkluderende praksis opp mot sårbare elever, men vi ser at noen elever fortsatt ikke er godt nok inkludert.
- Jobber godt med velkomstklassen
- Følger opp på ukentlige elevhalvtimer på hvert team.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Skolen klarer å flytte elever godt i regning. Side 23
  - Av de resultatene vi har på elevundersøkelsen skårer vi godt på trivsel og motivasjon
  - Vi har fremgang på foreldreundersøkelsen på motivasjon. Side 20

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Skolen har lavere utvikling på lesing enn forventet. side 24. Vi har satt inn tiltak med lesebestillinger i alle fag.
  - Vi ser at gjennomføring på VGS ligger godt under Askersnittet. Side 32.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Lesing i alle fag
- Elevoppfølgingsrutine
- Arbeidsmiljø og medbestemmelse

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Alle kjenner rutiner og aktivitetsplikt

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Gjennom ukentlige elevhalvtimer og beskjed direkte til rektor

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Gjennomfører minimum 2. ganger i året og analyserer resultater .

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Går inn i elevoppfølgingsrutine med elevhalvtime og inn på ressirsteam

Elevundersøkelsen 10. trinn

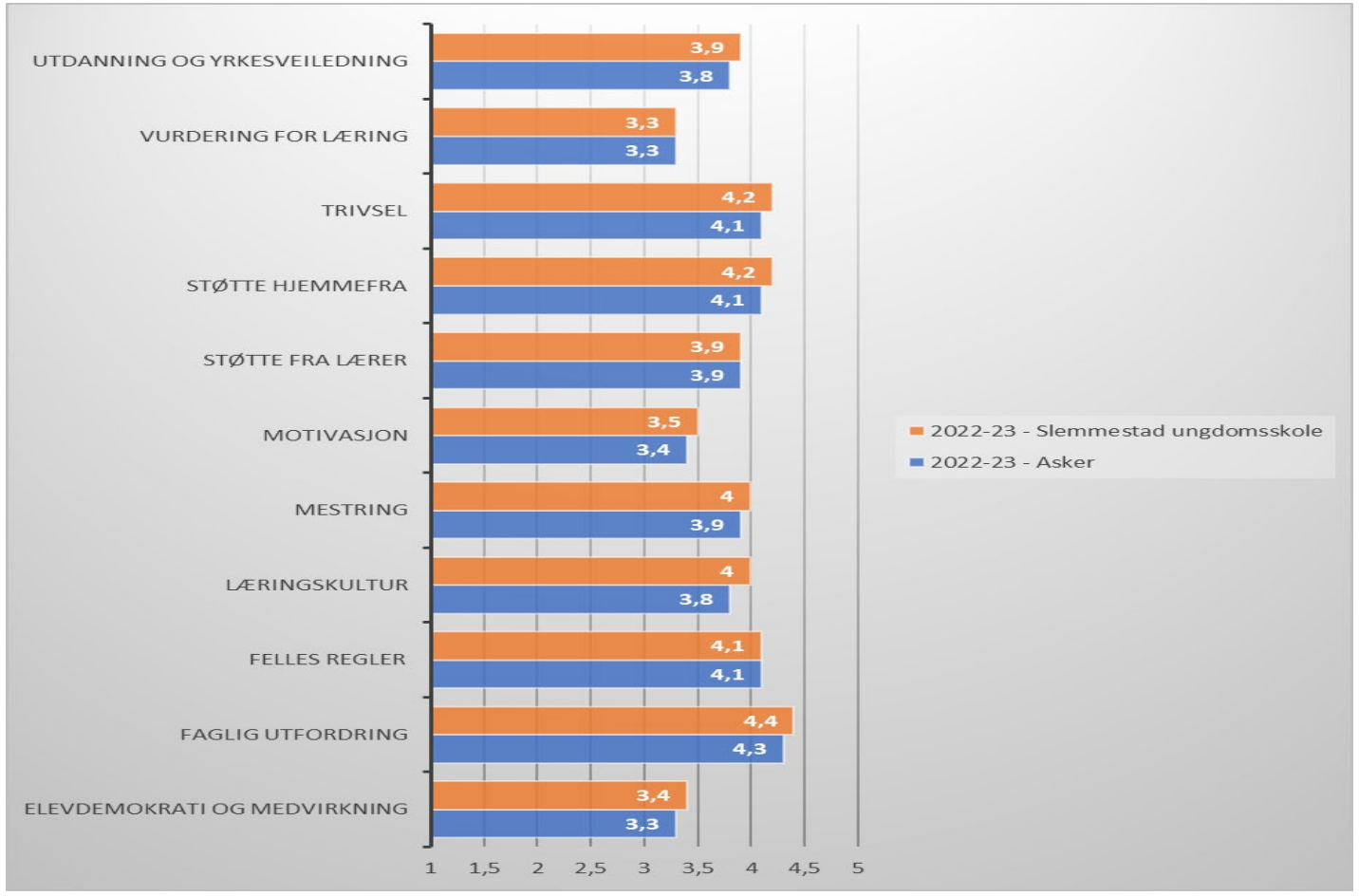

Elevundersøkelsen 9. trinn

Elevundersøkelsen 8. trinn

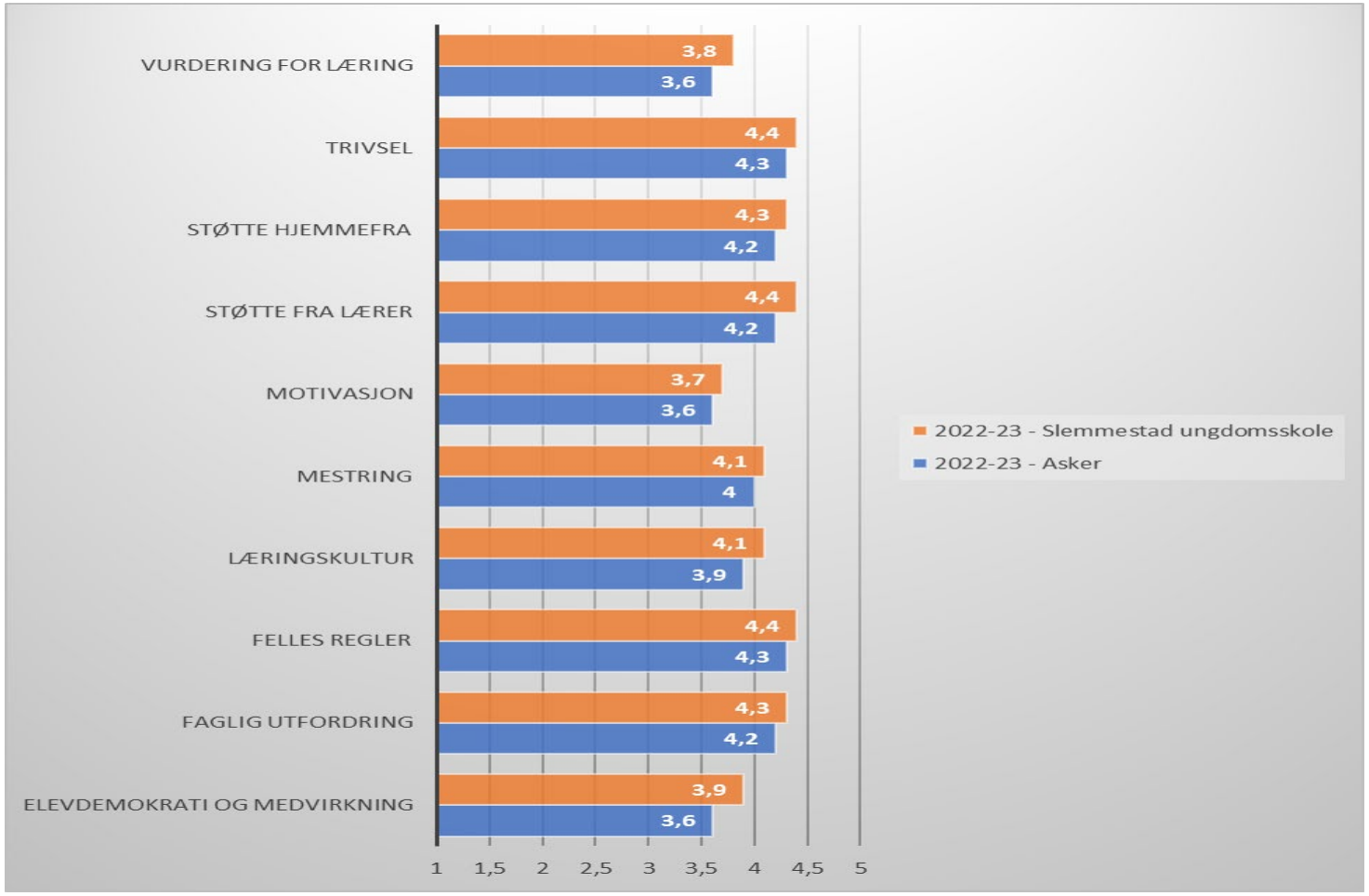

Foreldreundersøkelsen

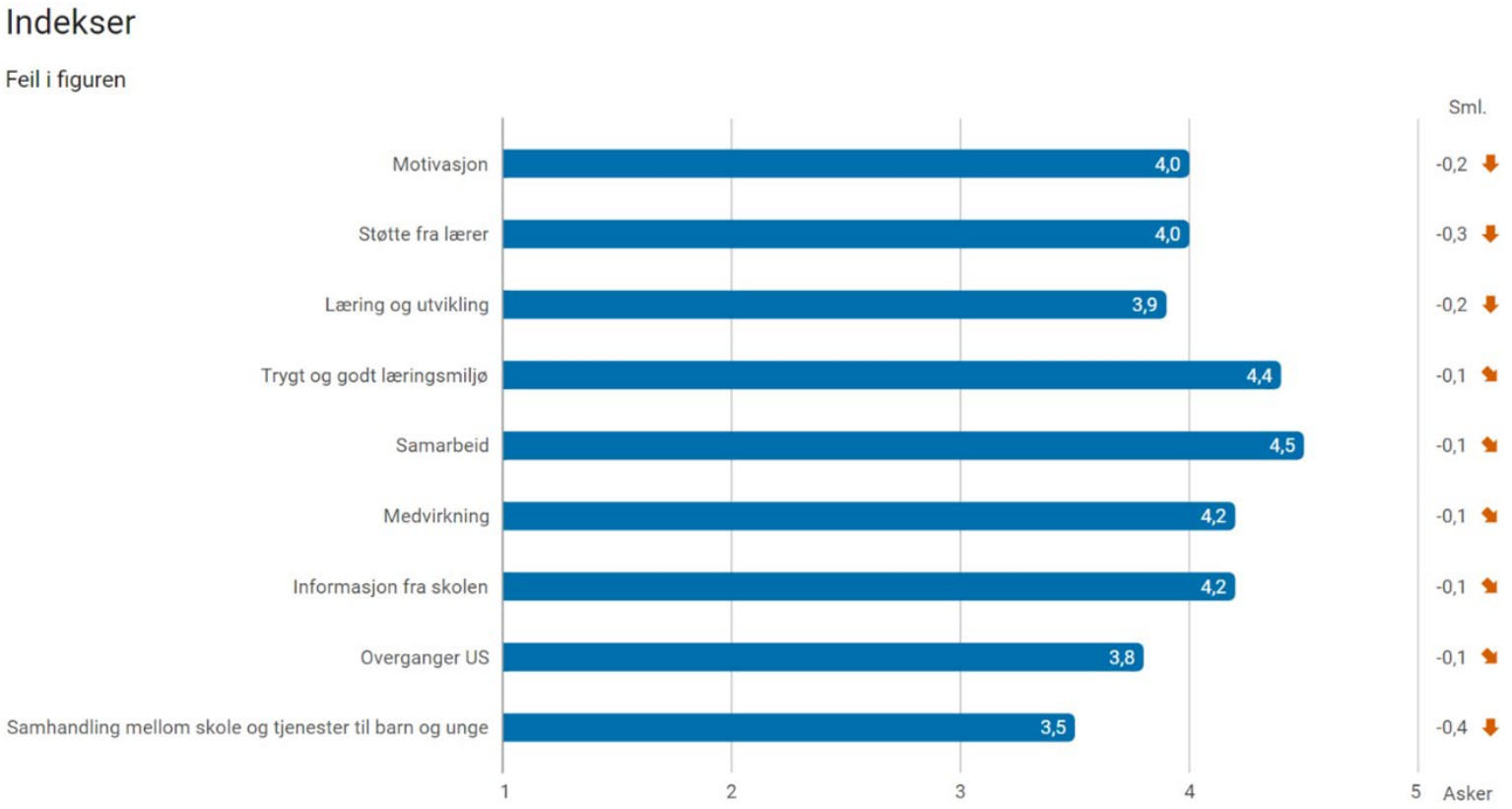

Skolen ligger under Askersnittet
Vi ser fremgang på noen felter som motivasjon og dette har vært et område vi har jobbet med.
Vi ser noe tilbakegang på andre områder.

Ser store forskjeller fra trinn til trinn

Asker kommune

8.trinn

Indekser

Figur filtrert på "8.trinn"

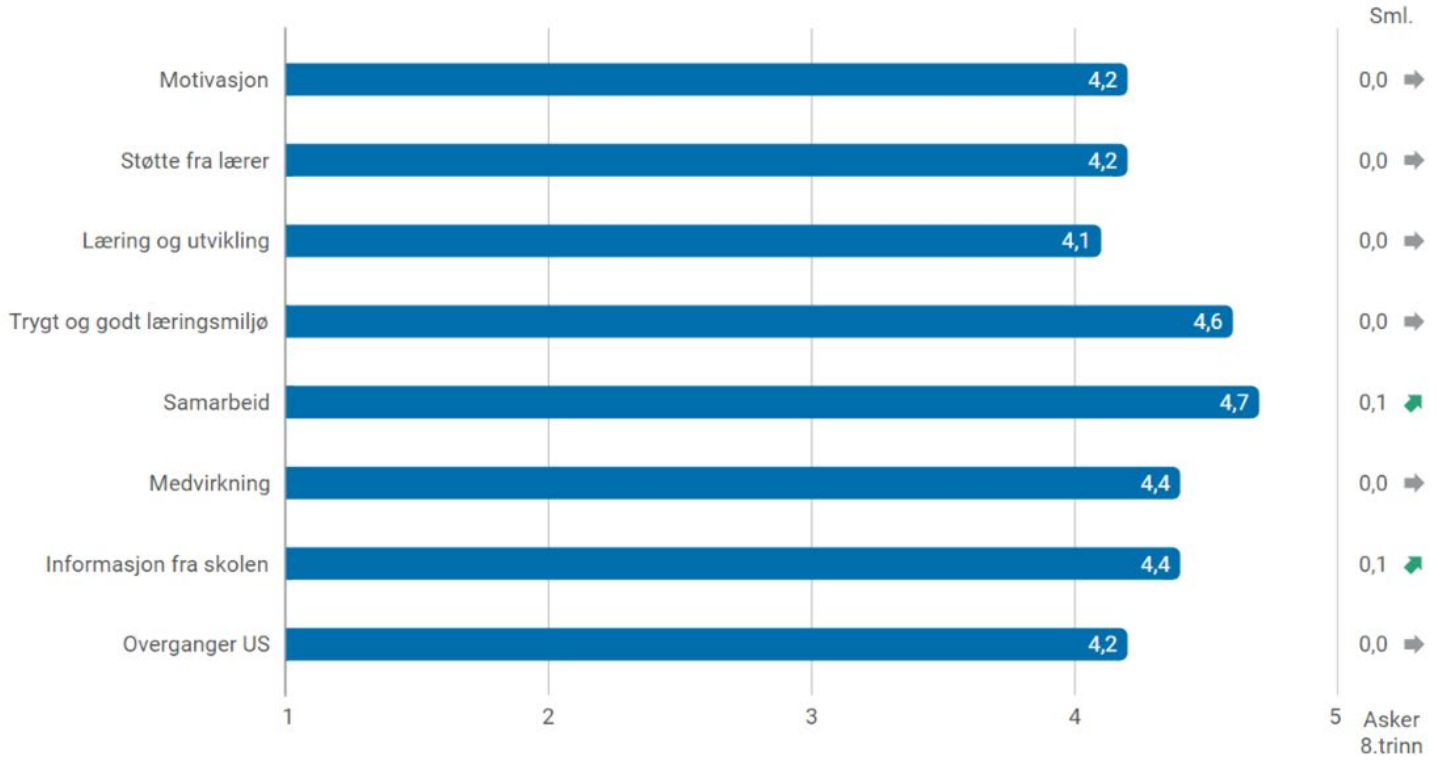

Asker kommune

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	7,0%	12,4%	45,0%	27,9%	7,8%	50,6
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	3,8%	13,3%	48,6%	20,0%	14,3%	51,9
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	8,2%	18,9%	35,2%	23,8%	13,9%	51,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	10,1%	28,7%	38,8%	17,1%	5,4%	47,5
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	9,4%	18,9%	35,8%	25,5%	10,4%	50,2
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	11,1%	15,2%	47,5%	19,2%	7,1%	49,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	8,7%	10,3%	50,8%	19,8%	10,3%	51,0
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	2,8%	12,1%	50,5%	25,2%	9,3%	52,0
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	16,0%	41,6%	28,0%	8,8%	51,8
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

Asker kommune

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	4,9%	6,5%	32,5%	26,0%	30,1%	56,2
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	2,5%	7,4%	40,5%	30,6%	19,0%	54,6
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	3,7%	8,3%	34,3%	26,9%	26,9%	55,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	4,1%	10,2%	29,3%	28,7%	27,7%	55,8
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	5,7%	16,3%	30,9%	25,2%	22,0%	53,6
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	4,9%	11,4%	37,4%	30,9%	15,4%	53,1
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	1,0%	15,2%	25,7%	35,2%	22,9%	54,9
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	3,5%	10,1%	30,4%	30,6%	25,4%	55,3

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Slemmestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	10,33	4,35	5,62	2,58	2,2	4,69
Slemmestad ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	7,82	6,16	4,69	5,45	2,0	5,34
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	4,13	4,29	3,8	4,45	2,58	3,93
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Gode resultater. Vi klarer å flytte mange elever i riktig retning
- Hva kan være årsaker?

  Godt arbeid med resultatene i fjor. Fant ut hva det måtte jobbes ekstra med.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Fortsatt arbeid med tekstoppgaver og problemløsning. Lesebestillinger.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Slemmestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,75	6,0	4,36	4,29	-0,93	3,98
Slemmestad ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	8,0	6,2	3,85	2,42	1,1	3,76
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,64	7,31	4,0	4,5	0,88	4,31
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Vi ønsker bedre resultater.
- Hva kan være årsaker?

  Vi er litt usikre men vi har ikke hatt oppe lesebestillinger i alle fag på en stund.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Hvert trinn har valgt ut 6-7 lesebestillinger som skal benyttes i alle fag på trinnet. Dette har vi sett god effekt av tidligere.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Ansatte jobber med resultatene både på enkeltelev og klassenivå, men også på trinn og skolenivå. Elever og foresatte får resultater og mål for videre arbeid i utviklingssamtalene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Skolens resultater på 8. trinn er noe under forventet resultat. Det er veldig delte soner vi får elever fra. Dette kan være en utfordring.

Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?

- Vi ser tallene samsvarer med skolens standpunktkarakterer. Blir fint å få en justering med eksamen dette skoleåret.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Slemmestad ungdomsskole (19-20)_1_1	Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1_2	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,11	42,36	43,8	44,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Vi beveger oss stadig fremover. Samtidig ser vi at vi ligger litt etter Askersnittet.

  Det har ikke vært eksamen i det siste og vi lurer på om dette vil jevne seg ut når vi får eksamen.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Slemmestad ungdomsskole (16-17)_1_1	Slemmestad ungdomsskole (17-18)_2	Slemmestad ungdomsskole (18-19)_1_2	Slemmestad ungdomsskole (19-20)_1	Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	91,2	92,7	89,7	89,1	82,8	89,2
fullført og bestått Vg2	85,0	82,7	84,9	81,8	1,7	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	86,4	70,0	63,5	1,5	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

  Her er vi litt usikre. Stusser over fullført og bestått 18-19 på 63,5, og 20-21 på 82,8

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

  Gjennomgående fokus på å ta riktig valg av VGS fra 8.trinn. Intensivt fokus på 10.trinn med en god plan for karriereveiledning, noe mange elever sier de er godt fornøyd med.

  Trend at noen melder flytting for å få andre nærskoler på VGS

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport Solberg skole 22/23

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

“Lyst til å lære og mot til å være. Sammen skaper vi et bærekraftig samfunn”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	97
Lærere:	10
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,8
Barn i SFO:	42
Ansatte SFO:	4

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Vi har et godt inkluderende felleskap for alle barn. Barna er trygge og glade.
  - Stor grad av stabilitet i ansattgruppa.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Ulike aktiviteter etter alder og interesse. Spesifikke aktiviteter som bare gjelder de eldste barna. SFO har også leksetid en gang pr.uke.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Vi har fokus på rammeplanen jevnlig i SFO-planlegging, så alle fagområder blir dekket ukentlig.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Det har vært lite relevante kurs inneværende år, så kompetanseheving har primært erfaringsdeling blandt våre ansatte på SFO.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Videreutvikle samarbeid rundt tema/periodeplaner mellom skole og SFO. Har kommet godt i gang.
  - Foreldre er i følge foreldreundersøkelsen veldig fornøyde med SFO-tilbudet. Vi vil opprettholde dette med fortsatt god dialog, varierte aktiviteter og trygge forutsigbare voksne.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

  - Elevenes resultater på Nasjonale prøver, elevundersøkelsen (spesielt 7.trinn) og foreldreundersøkelsen.
  - Ressursgruppene er aktivt med i skolens utviklingsarbeid.
  - Ledelse med klare utviklingsmål. Viser vei og engasjerer de ansatte til å bidra.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  - Åpen og tett dialog med foreldre på gruppe- og individnivå. De opplever at skolen har et trygt og godt skolemiljø. Foresatte blir møtt med respekt fra alle ansatte (laget rundt barnet).Lav terskel for å ta kontakt med foresatte.

  - Kurse, organisere, vise vei og gi ansvar.

  - Ledelse og ressursgruppeledere samarbeider tett.

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi sørger for at foresatte og personalet får oppdatert informasjon. Tett samarbeid i TFI, med helsesykepleier og ressursteam.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle ansatte bruker P360 for å sikre personvern. Skolen har sin egen sjekkliste for å sikre bruk av felles rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Sjekkliste. Jobbing i ressursgrupper og teamsamarbeid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevdeltagelse på møter vedr. dem selv. Mulighet til å uttale seg ved bekymringsmelding til b.v. Være med å utarbeide periodeplaner og utviklingssamtaler.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Videreutvikle samarbeidet med Asker modellflyklubb. Samarbeid FAU, grunneier og skole om oppsetting av gapahuk. Bygge kultur for et aktivt elevdemokrati.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Implementere plan for overgang b.h og skole (Bygge Bro). Lage gode overganger med nettverket i skolesonen slik at

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Individuell tilrettelegging i særskilt språkopplæring: for lite systematikk. Elevene har enkeltvedtak for lenge (fram til nå har kartleggingsprøvene til UDIR vært for dårlige.

- Laget rundt barnet: får ikke alle foreldrene på “banen”, til tross for tett samarbeid og dialog. Opplever at enkelte foresatte ikke klarer/ønsker å være mer tilstede i sine barns liv.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Lærerne samarbeider godt på tema.Har laget felles periodeplaner.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Følger periodeplanen som vi har utarbeidet i fellesskap, der er også overordnet del med.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Mest fokus på kompetansemålene, kan bli bedre på å fokusere på kjerneelementene.Noen perioder får vi det til bedre enn i andre perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Lærerne har fokus på å jobbe helhetlig med tverrfaglige temaer. Noen perioder fungerer det bedre enn i andre perioder.
Dybdelæring	Fokus på temaet i periodeplanene og i ukeplanene.
Elevaktive arbeidsformer	Stort fokus på det i skolehverdagen. Opptatt av at elevene blir vant til ulike arbeidsformer. Lærerne har fokus på dette på teammøter.
Underveisvurdering	Lærerne samtaler mye med elevene (småtrinnet) Mellomtrinnet bruker ved siden av samtaler også læringspartner og egenvurdering.
Elevmedvirkning	Veldig godt i gang, elevene får være med å påvirke og velge temaer og arbeidsform. (Usikker på om

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,1 %
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	4,1 %
•Andel i gruppe:	0
•Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Sørge for å opprettholde spesialundervisningstilbudet ved fravær hos personalet.
- Da vi er en liten skole klarer vi å gi elevene bedre tilpasset opplæring enn det en stor skole klarer. Dette kan medføre at elever med tilpasset opplæring trenger henvisning til PPT med tanke på sakkyndig vurdering på ungdomsskolen, men at vi klarer å gi dem god nok undervisning ved tilpasset opplæring.
- Har elever som har krav på spesialundervisning, men som ikke har fått en sakkyndig vurdering da saksbehandlingstiden hos PPT er fryktelig lang.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Effekten av særskilt språkopplæring er vanskelig å måle. Timene blir brukt til styrking i klassen i forhold til generelt språkarbeid og begrepstrening.
  - Kartleggingsverktøyet som har blitt brukt fram til nå, har ikke vært presise nok for våre elever. Skal måle norskferdigheter på alle som får språkopplæring.
  - Vi har store forventninger til den nye kartleggingsprøven

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Sjekkliste Solberg skole skoleåret 22/23.
- Tema på fellestid.
- Kontaklærerne følger opp egne klasser.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Tiltak har foreløpig ikke vært nødvendig, men vi vet hva vi skal gjøre dersom situasjonen oppstår.
- Læringsmiljøteamet har, sammen med ledelsen, stort fokus på temaet

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  - Liten skole, gjør det lettere å se elevene.
  - lærerne har stort fokus på elevene i friminutt og i timer.
  - Organisere undervisningen på tvers av trinn.
  - Stasjonsundervisning.
  - Intensiv opplæring i de fire regnearter og lesekurs. Elever fra 4.-7.trinn deltar. Oppstart uke 9.
  - Lesekurs for 3. og 4.trinn.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng
  - Foreldreundersøkels
  - lysbilde 23, Kartleggingsprøve 3.trinn lesing.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Vi kan alltids jobbe for at elevene skårer bedre på elevundersøkelsen og at de opplever at de har og vet hva det er, å ha reell elevmedvirkning.
  - Styrke tidlig innsats, fravær av tilfeldigheter.
  - Intensiv opplæring skal bidra til at vi løfter flere elever fra nivå 1. til 2. på kartleggingsprøver og nasjonale prøver.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Lesekurs tilpasset alle elever på Solberg skole.
- Intensiv opplæring i grunnleggende ferdigheter (resultater fra nasjonale prøver og Kartleggeren legges til grunn).
- Elevmedvirkning, elevene skal delta aktivt i periodeplanleggingen.
- Programmering.
- Videreutvikle ressursgruppene.
- Bygge Bro, sikre gode overganger.
- Implementere “Dialogmodellen” på skolen.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

❖ I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
- Tema i fellestid, skolens interne beredskapsplan
- Rektor skal først informeres, deretter har vi et møte med læringsmiljøgruppa der vi blir enige hva vi gjør videre.
- Foresatte blir umiddelbart kontaktet og informert om saken.

❖ Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- De ansatte er raske med å melde fra dersom de opplever at en elev ikke har det bra.

❖ Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- Rektor og kontaktlærerne har en gjennomgang av undersøkelsen etter at den er gjennomført. Da blir undersøkelsen analysert og vi blir enige om hva vi skal undersøke nærmere eller hvilke tiltak vi skal iverksette.

❖ I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
- Fungerer meget bra. De er raskt på og er gode “sparringpartnere” for ledelsen. De utarbeider også observasjonsskjemaer til de ansatte om hva som skal observeres og hvem som skal gjøre det.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

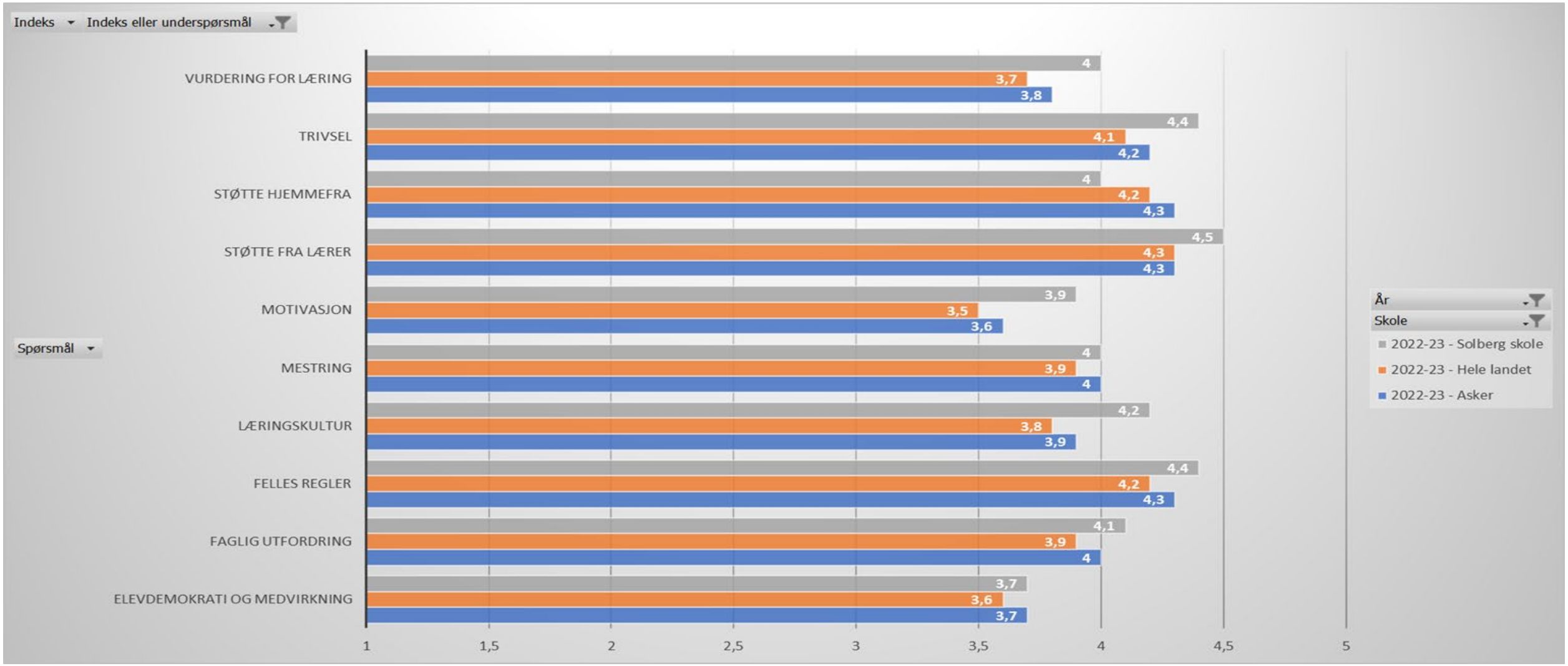

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

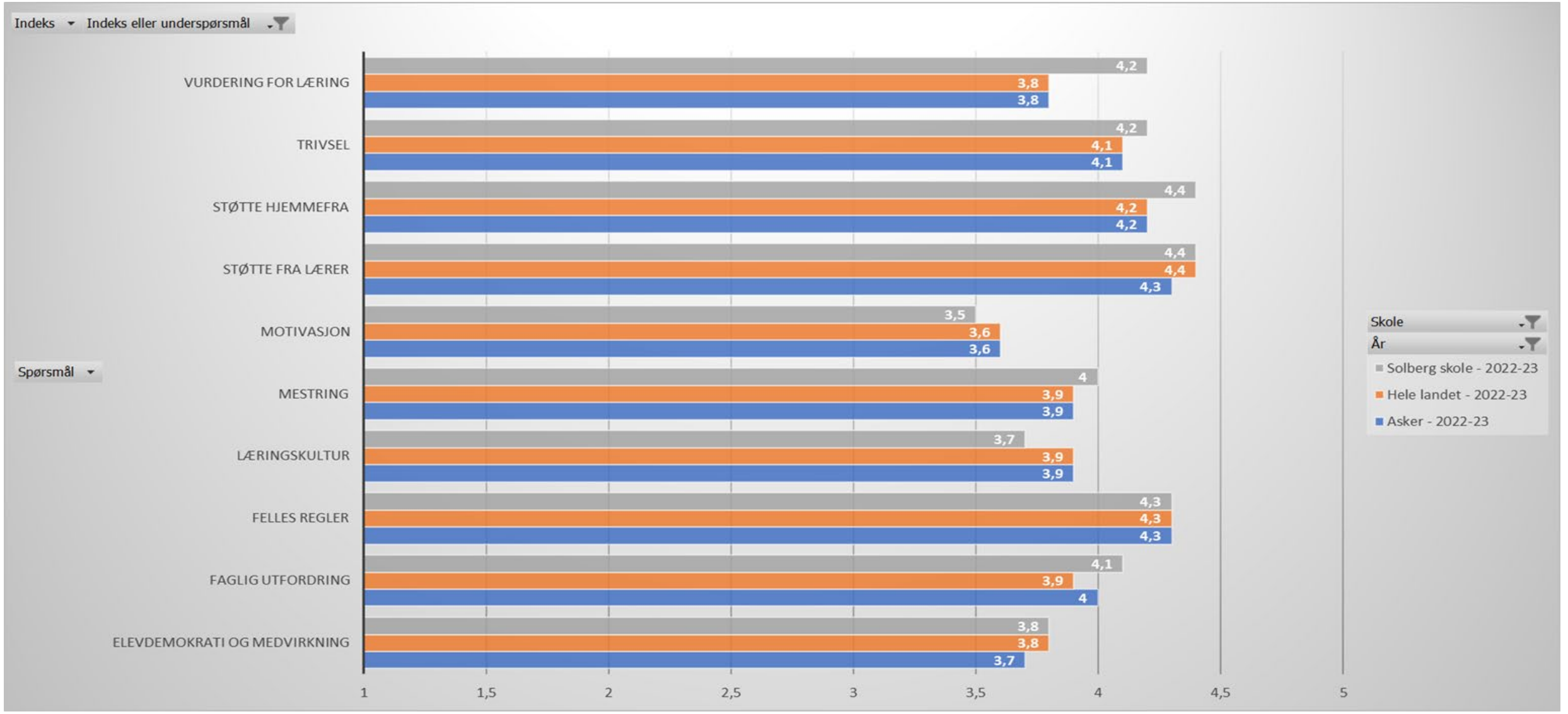

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

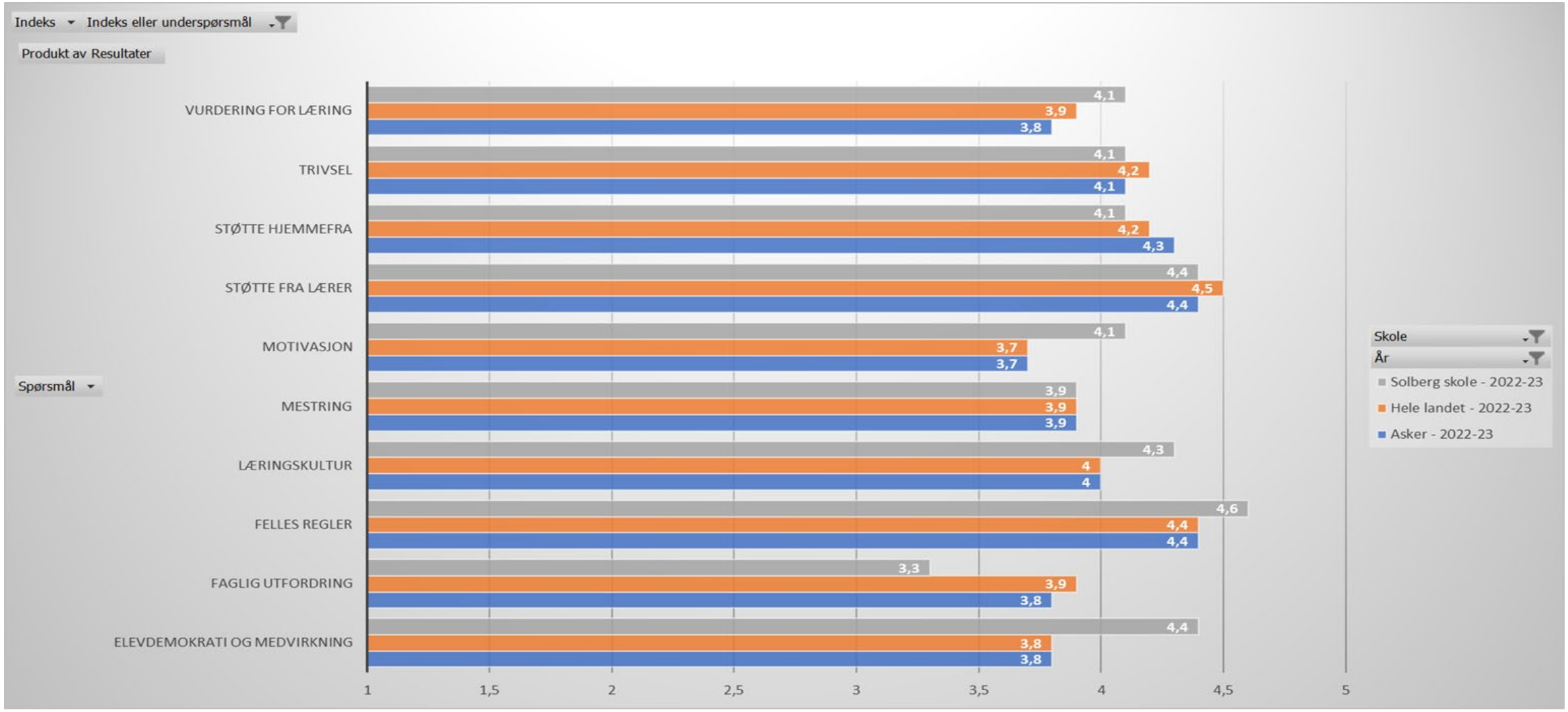

Foreldreundersøkelsen

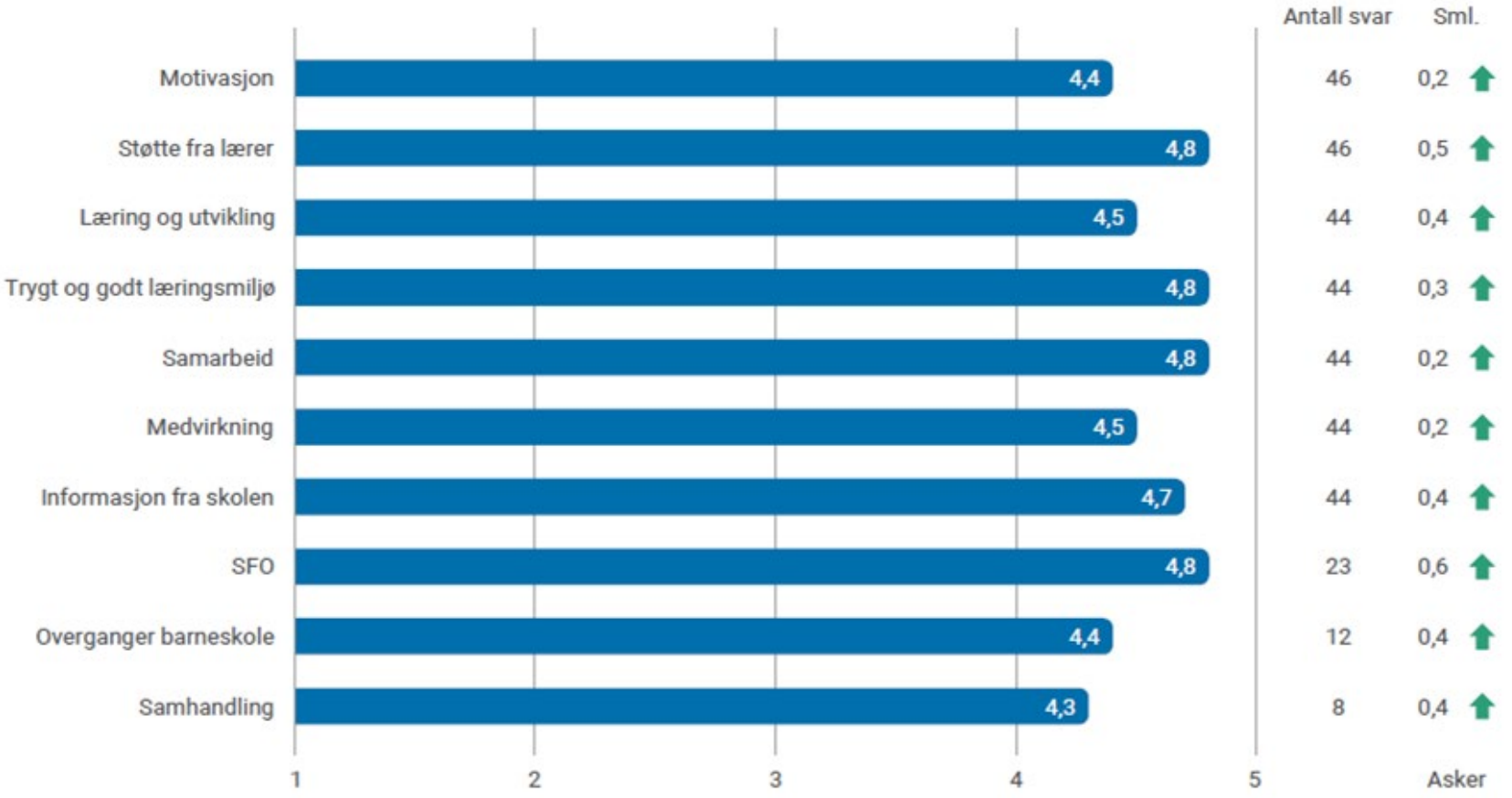

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- 50% av skolens foreldre svarte på foreldreundersøkelsen. Vi valgte å sende den til alle foresatte da vi har så lavt elevtall.
- Vi er meget fornøyd med resultatene, men ser også at skårene er aller best på de laveste trinnene. Det gjelder spesielt motivasjon og samhandling.

Tidlig innsats - analyse

- ❖ Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- ❖ Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Nedbemanning og høyt fravær dette skoleåret har medført at vi ikke har klart å ha samme fokus på tidlig innsats som tidligere.
- Resultatene på kartleggingsprøvene på 3.trinn viser at elevene våre skårer bedre enn snittet i Askerskolen.
- Skolen har gjennomført intensivt lesekurs på 2. og 3.trinn dette skoleåret.
- Våren -23 har vi intensivt lese- og regnekurs som strekker seg over 10 uker, med elever fra 4.-7. trinn. 20. min. per dag, alle dager i uka.
- Lesekurs for elevene på 1. -3. trinn.
- 1.trinn har styrking med" leselærer" 4.timer per uke.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	21,4%	42,9%	35,7%	51,5
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	0,0%	55,6%	44,4%	54,8
Asker kommune (21-22)_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	18,1%	53,0%	28,9%	52,0
Asker kommune (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,2%	48,5%	36,3%	52,2
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	7,1%	57,1%	35,7%	54,0
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	0,0%	77,8%	22,2%	52,8
Asker kommune (21-22)_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	17,5%	47,5%	35,0%	52,4
Asker kommune (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	22,1%	47,6%	30,3%	51,3
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	28,6%	50,0%	21,4%	48,2
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	11,1%	66,7%	22,2%	53,0
Asker kommune (21-	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,4%	43,1%	35,6%	51,8

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Solberg skole er på snittet til Asker kommune.

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

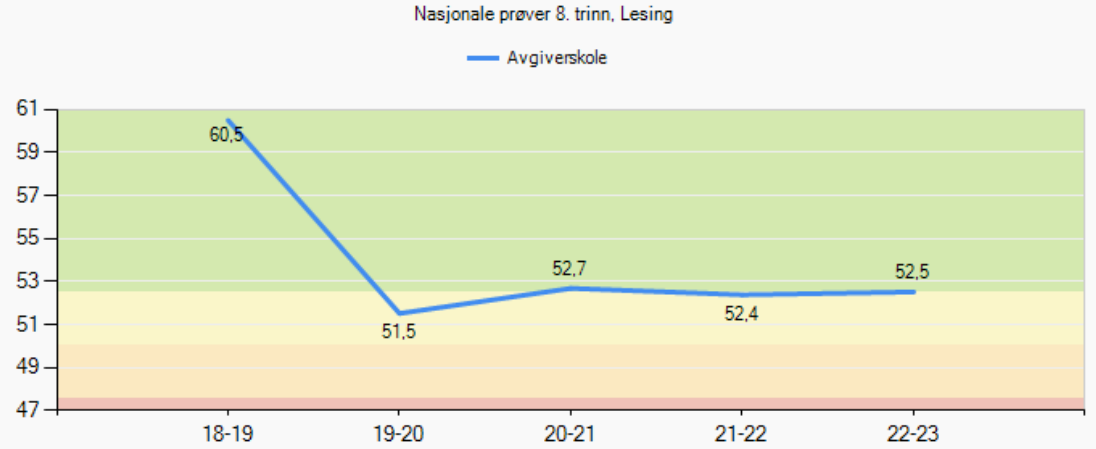

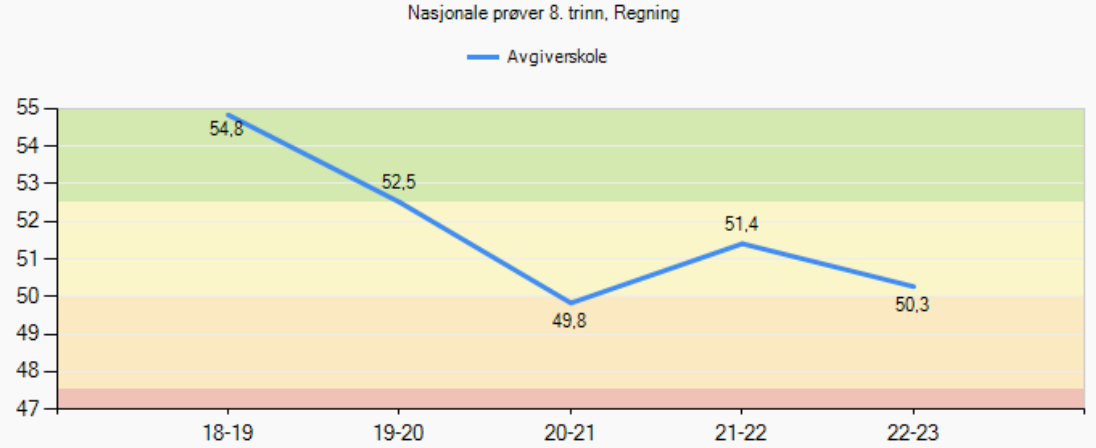

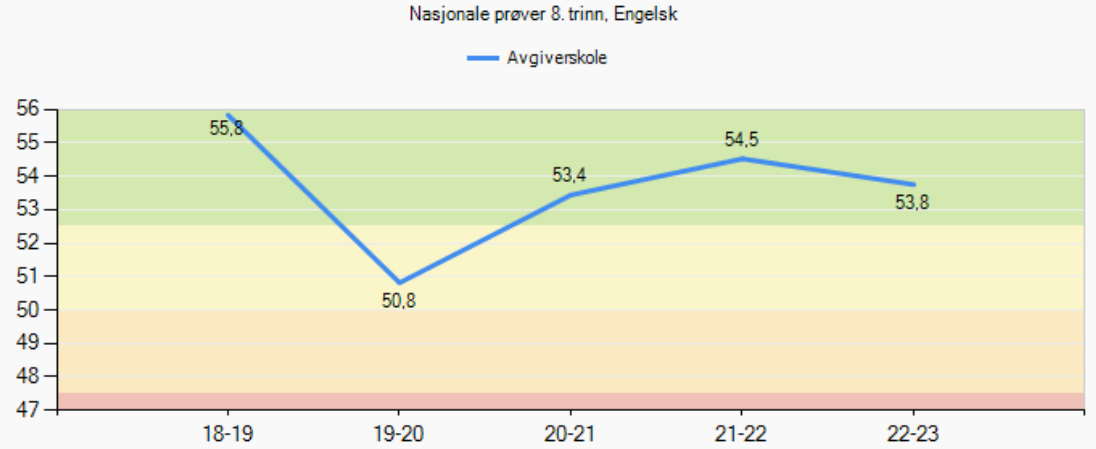

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid:
Lærene går igjennom resultatene med alle elevene.

- ❖ Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- nettverk er etablert i Heggedalsonen. Et av temaene vi vil fokusere på er NP. Ønsket er at vi får etablert et samarbeid mellom lærerne på ung.skolen og barneskolen med utgangspunkt i resultatene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- ❖ Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- ❖ Vi skårer høyt i forhold til skolens sosioøkonomiske indeks som er 1,47.

Videre utvikling

- ❖ Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
- Vi har igangsatt lesekurs for elever som har behov for det.
- alle lærere gjennomfører NP på 5.trinn (småtrinnet) og på 8.trinn (mellomtrinnet)
- Styrke Tidlig innsats.
- ❖ Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
- Mellomtrinnet har nå gjennomført Kartleggeren på alle elever. Ut fra de resultatene vi ser der, planlegger vi intensiv kursing i ulike temaer

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Solvang ungdomsskole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

En kunnskapsskole for alle.

Lederdialog 2022:
https://docs.google.com/presentation/d/1GsqxScXyu7Dgc1R49hKB2pRfgoQhnqh5xOyEES_qLjk/edit#slide=id.gdff665bec9_1_8

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	322
Lærere:	32
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,3

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Ivareta alle elever med ulike forutsetninger og behov.
- Høyt faglig trykk: Ekstra fornøyd med utviklingen fra 8.trinn til 9.trinn på NP
- Vi har fått til økt fagsamarbeid og økt fokus på profesjonsfellesskapet

❖ Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Dyktige kontaktlærere som bruker mye tid på enkeltelever. Maks. 18 elever pr. kontaktlærer.
- Høyt faglig trykk: Fokus på fagsamarbeid og samarbeid på team og trinn. Vi har flere timer i norsk, matte og engelsk enn departementets krav. Ekstra styrking i matematikk. Økt fokus på lesing i alle fag. Fysiske lærebøker i flere fag.
- Gjennomtenkt og tydelig plan for utviklingstiden. Mer styrt av ledelsen med konkrete oppgaver.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Samarbeider med barneskolene og idrettslag. Bygget brukes av idrettslag, korps og andre frivillige organisasjoner/grupper på kveldstid. Tett samarbeid med hjelpeinstanser utenfor skolen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker alle kommunens ulike systemer og sørger å oppdatere personalet på dette.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Samarbeid med Oslo Met: Tar imot studenter, oppfølging av programmeringskompetanse og oppfølging av balansen mellom sosialt miljø og læringsmiljø. Kompetanseheving i programmering gjennom Asker kommune.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevtjenesten følger opp elevenes psykiske helse, fokus på trivsel og inkludering både i klassene og blant personalet.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktivt FAU, tett kommunikasjon med hjemmene.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Har lærere som er veldig tett på elevene og griper raskt inn når utfordringer oppstår. Ledelsen involveres på et tidlig tidspunkt.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraft er en integrert del av skolens praksis. Alt fra Søppelsortering og annen drift.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**
- Elever uten vedtak om spesialundervisning får likevel oppfølging i mindre grupper
- Tiltak for elever med bekymringsfullt fravær har liten eller ingen effekt.
- Alvorlig hendelse som nødvendiggjør full evakuering (hendelse ved Varmestua)
- Opprettholde god økonomisk kontroll til tross for strammere rammer.
- At skolen ikke gir et inkluderende tilbud til alle elever: Elever som faller utenfor.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Elevrådet tas med. Vi har et aktivt elevråd.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Temaer for tverrfaglighet fra overordnet del.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Bevisstgjøring for elevene: Kompetansemål og ulike temaer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Flere tverrfaglige temaer og større prosjekter.
Dybdelæring	Arbeides med i profesjonsfellesskapet. Elevene merker dette i fagene: Mer tid til å gå i dybden. Lærerne setter av mer tid til hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	Her har det skjedd mye: Større variasjon og økt mulighet for å velge selv. For eksempel vurderingsform.
Underveisvurdering	Erfaringsdeling i personalet, alle må prøve ut nye vurderingsformer. Kompetansehevingskurs med UDIR om underveisvurdering og sluttvurdering.
Elevmedvirkning	Skårer lavt på dette på elevundersøkelsen. Vet elevene hva det innebærer? Lærerne tar elevene med på planleggingen av nye temaer.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,9%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	Varierer
• Andel i gruppe:	Varierer
• Andel hovedsakelig alene:	Varierer

- ❖ Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Ledelsen må i større grad involveres i hvordan klassene med tolærer organiserer undervisningen.
- Ønsker oss en spesialpedagog som kan veilede lærere og assistenter.
- IKT - oppfølging av digitale hjelpemidler.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	7
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen? Har ingen elever med dette i år. Tidligere har vi hatt god erfaring med dette. Har en elev som skulle hatt særskilt språkopplæring, men det finnes ikke portugisisk morsmålslærer i Asker kommune. Samarbeider med velkomstklassen på Borgen om tilbud til denne eleven.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*? JA

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Dette er komplekst og svært varierende saker.
Tiltak som har fungert: Tilpasset plan for nærvær på skolen. En elev fikk en periode digital hjemmeundervisning og eneundervisning med lærer utenfor skolen. Kom tilbake full tid etter noen uker.
En annen elev har oppmøte hver morgen kl.08.00 - 10.00 og sitter på eget rom.
Tiltakene evalueres hyppig, og vi har tett samarbeid med foresatte.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet? Tett oppfølging av sosiallærer. kontaktlærer og andre voksne. Tilpasset timeplan og opplæring. Fokus på det praktiske så langt det lar seg gjøre.

- Spesialundervisning: Fortsette organiseringen av spesialundervisningen som vi har i dag (med noe mer oppfølging fra ledelsen), fortsette med hyppige møter med foresatte og PPT (og andre hjelpeinstanser).
- Særskilt språkopplæring: Ønsker mer kompetanse på dette. Bruker norsklærere og assistenter.
- Bekymringsfullt fravær: Ønsker tettere oppfølging og hjelp fra kommunen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Lysbilde 24: Nasjonale prøver 8. trinn Oversikt skalapoeng
  - Lysbilde 25: Nasjonale prøver 9. trinn Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Lysbilde 16: Læringsmiljø - mobbing - flere år og på trinn
  - Lysbilde 18: Elevundersøkelsen

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)
- Ulike vurderingsformer og tverrfaglighet
- Fagsamarbeid
- Universitetsskole, samarbeid med Oslo Met (praksisskole)
- Økt kompetanse i programmering
- Læringsmiljø
- Sluttvurdering og ny eksamensform på 10. trinn

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentrale rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutiner gjennomgås jevnlig i utviklingstid. Alle på skolen er kjent med og bruker rutinene.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Varslingsplikten ivaretas på en god måte: Det er godt innarbeidet i personalet at det man ser varsler man videre og starter undersøkelsesfasen.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10.trinn

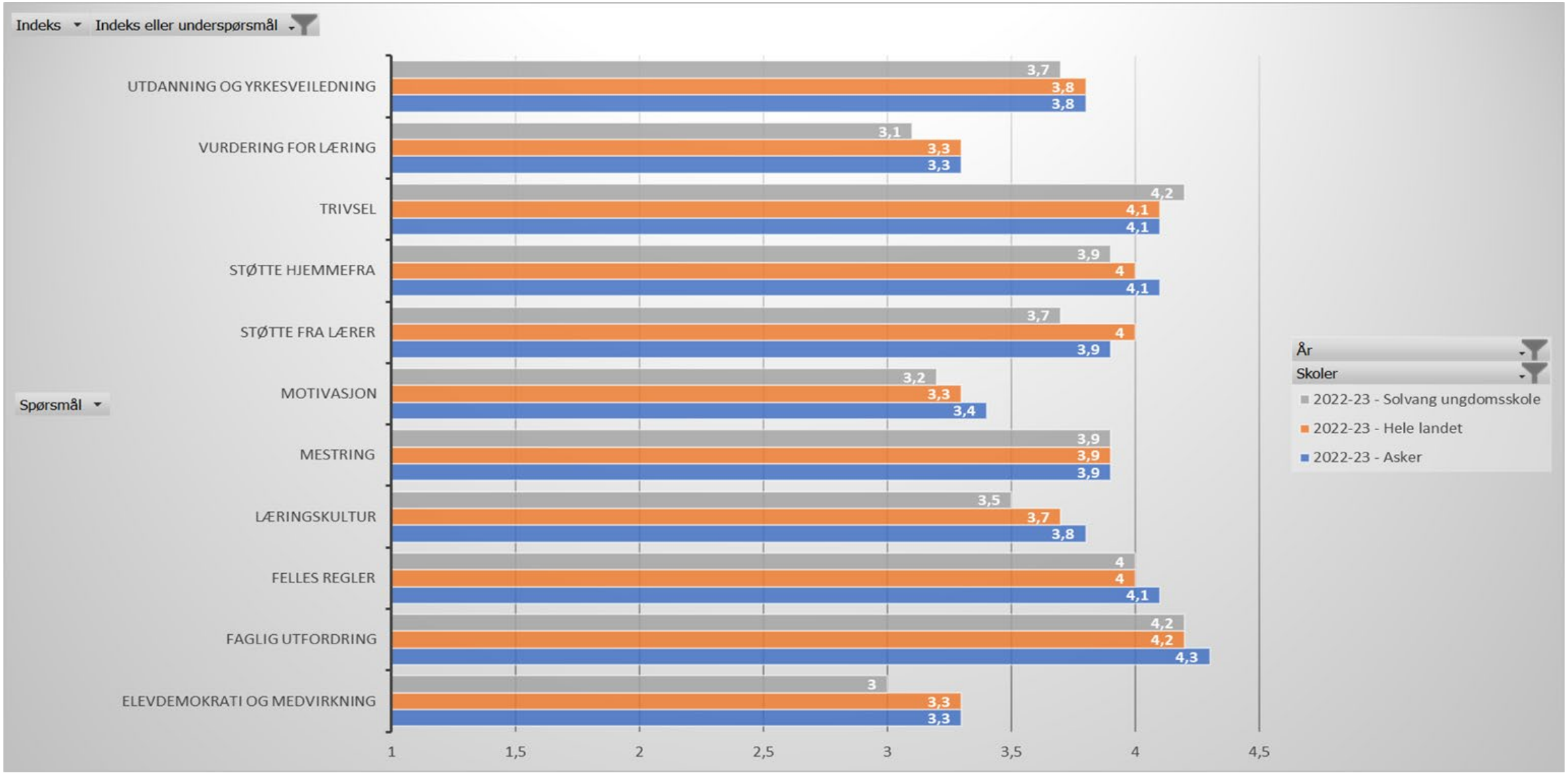

Asker kommune

Elevundersøkelsen 9.trinn

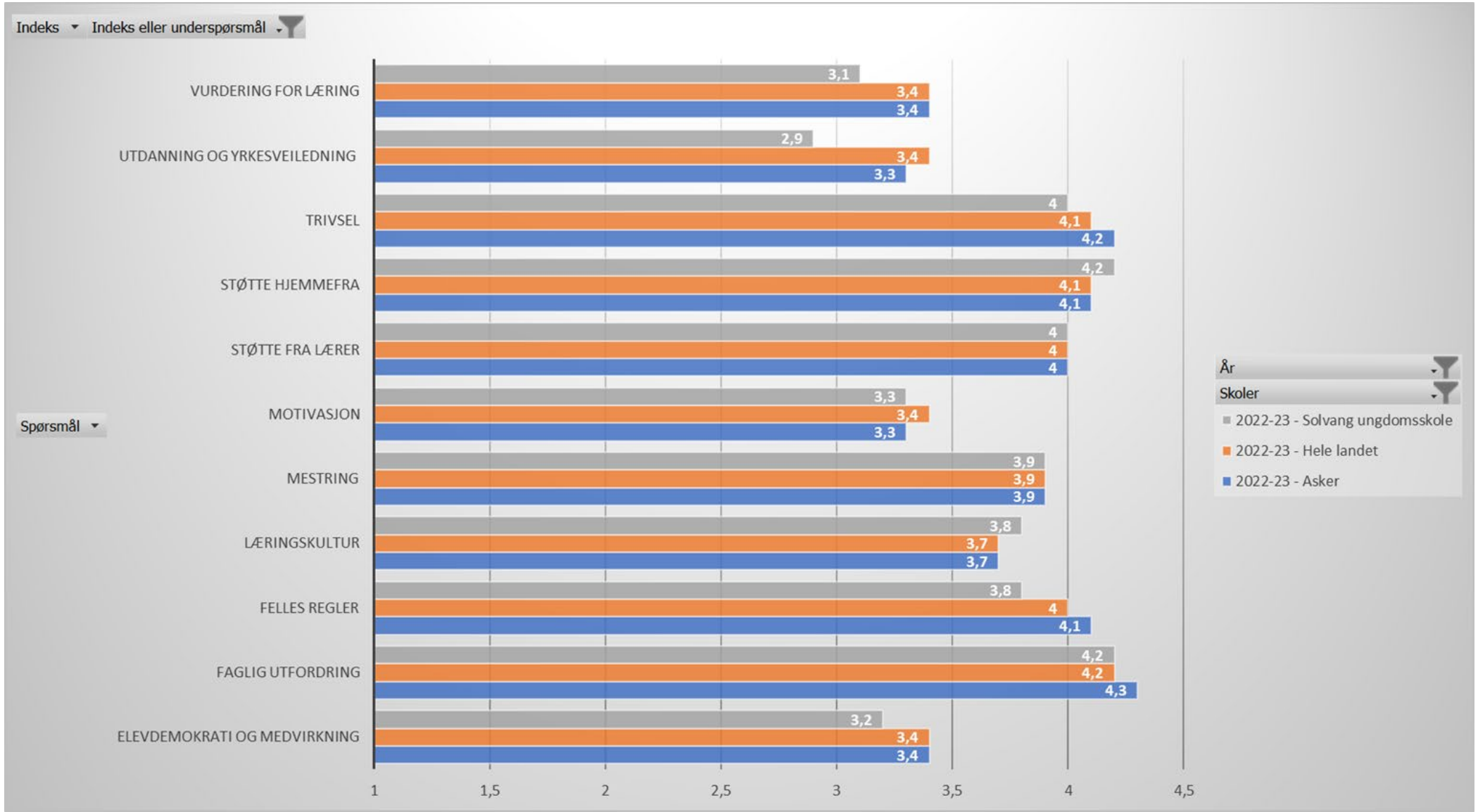

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8.trinn

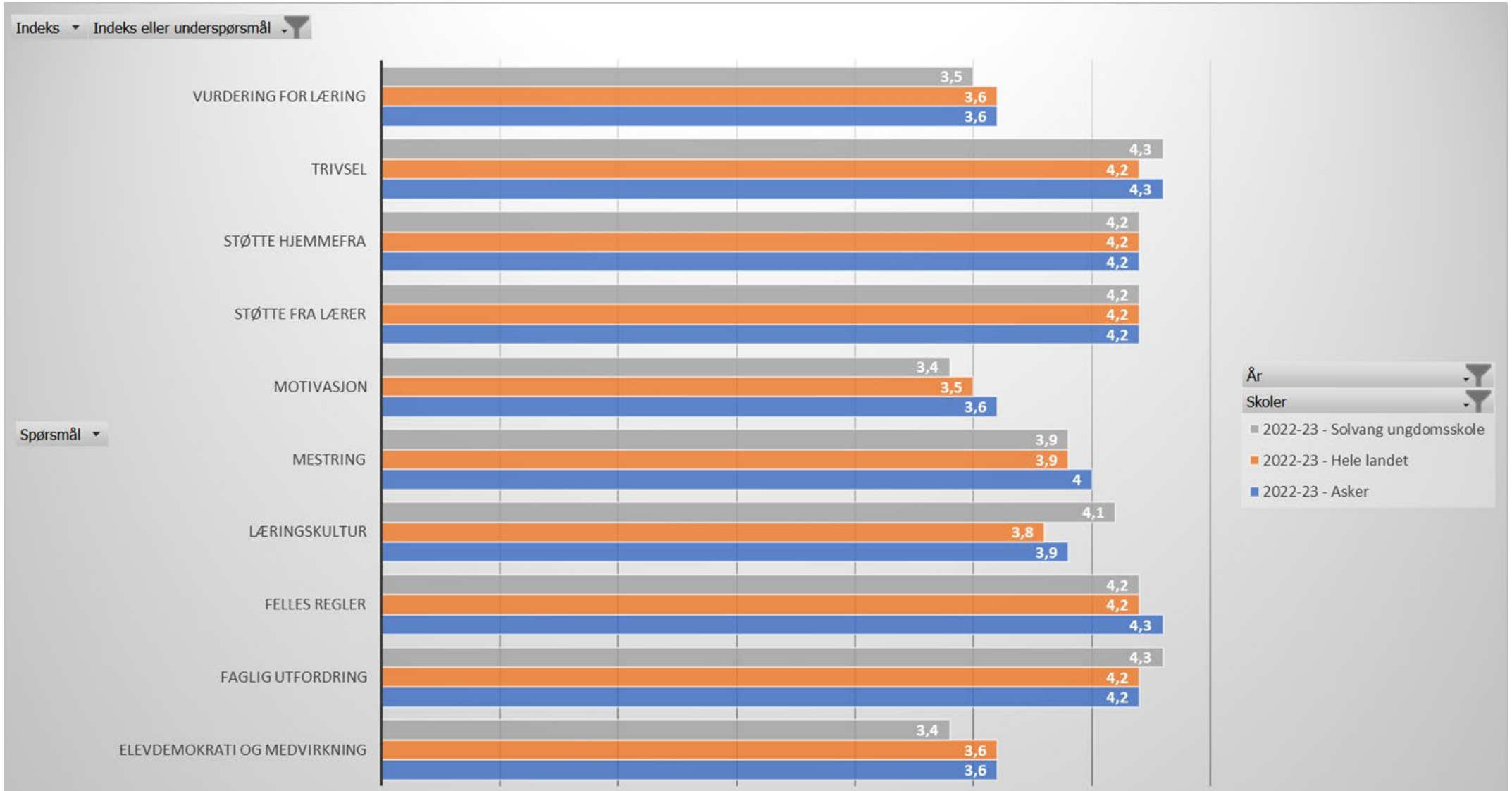

Foreldreundersøkelsen

Indekser

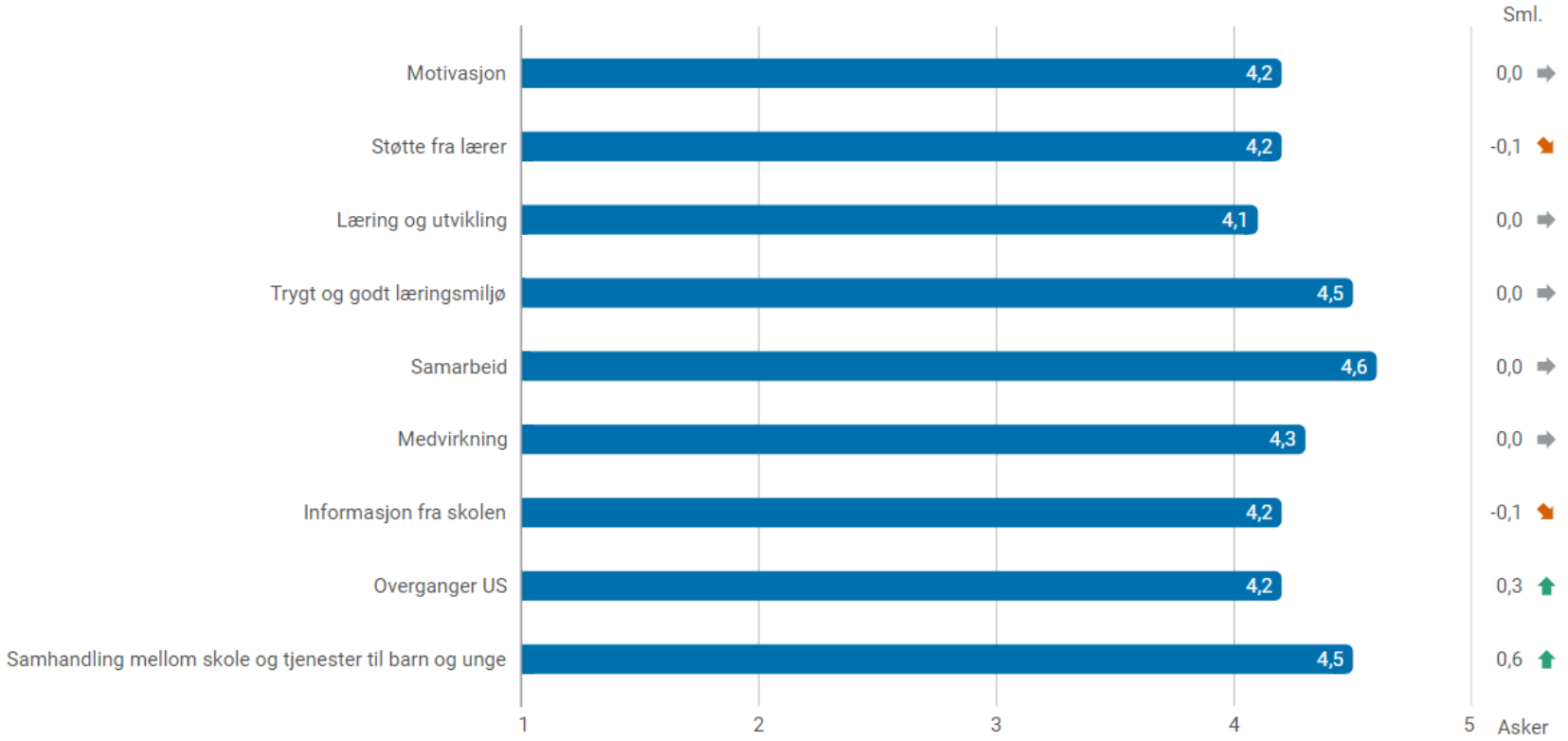

- Kommenter resultatet. Hva som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- 42% svarte.
- Gode resultater.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

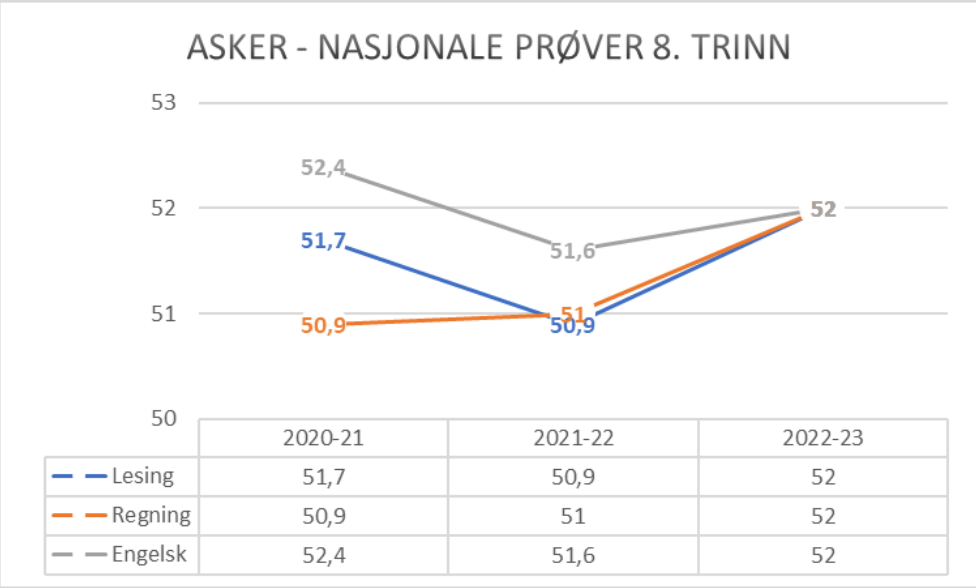

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

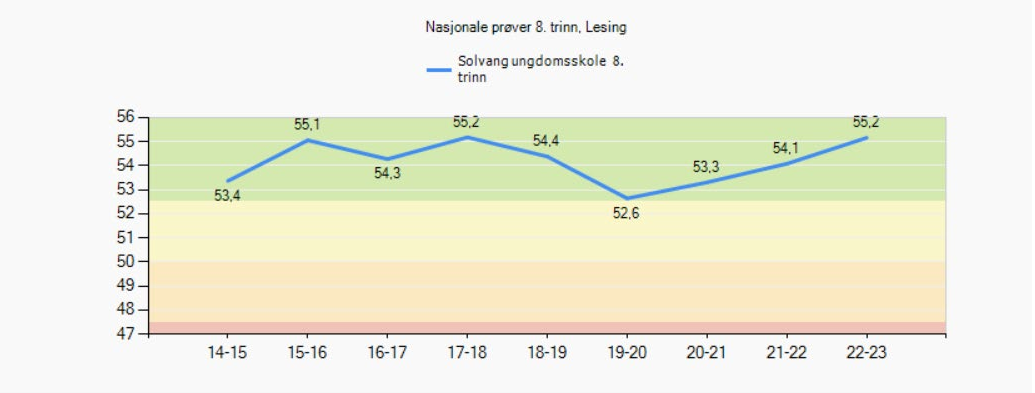

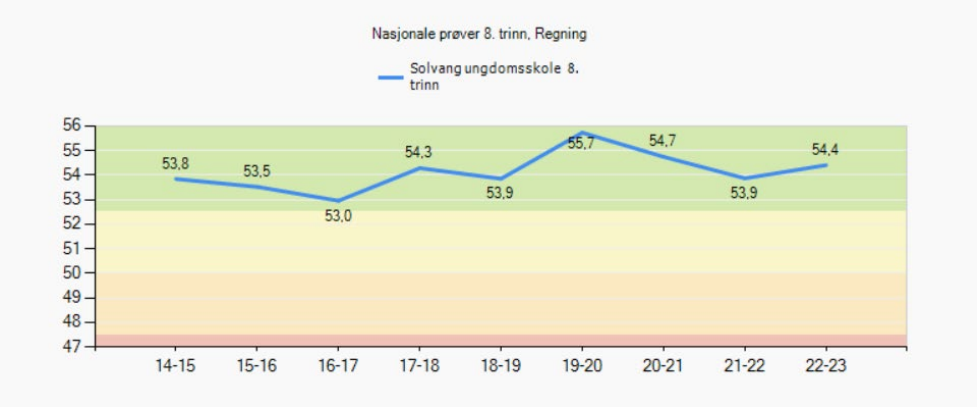

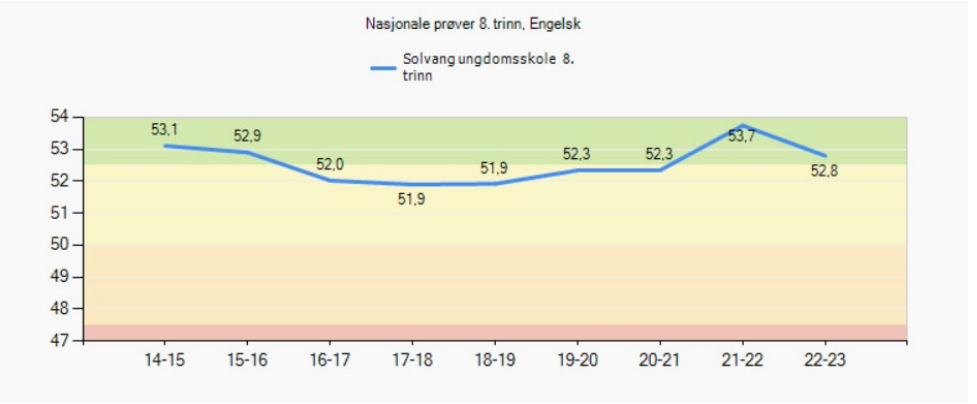

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

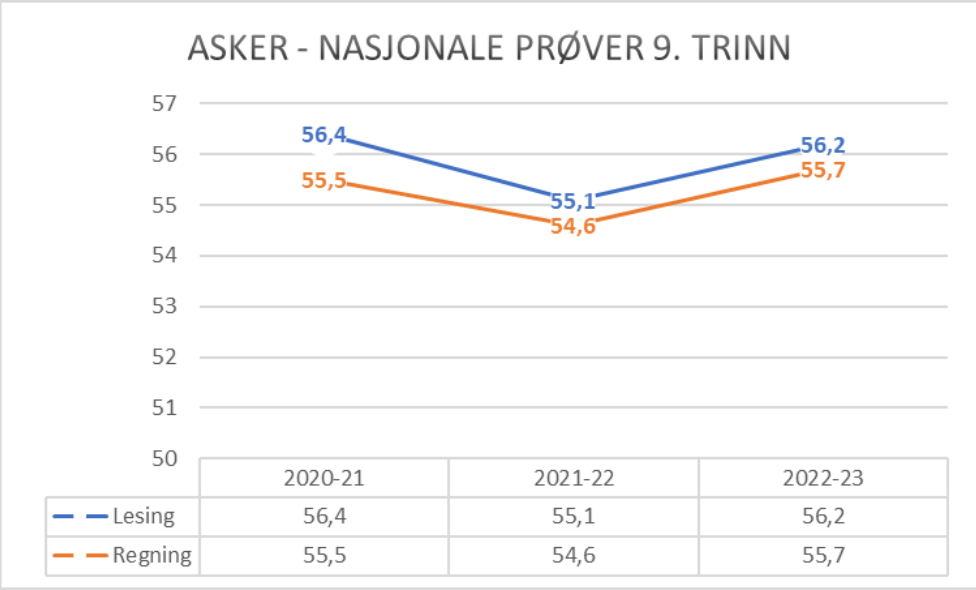

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

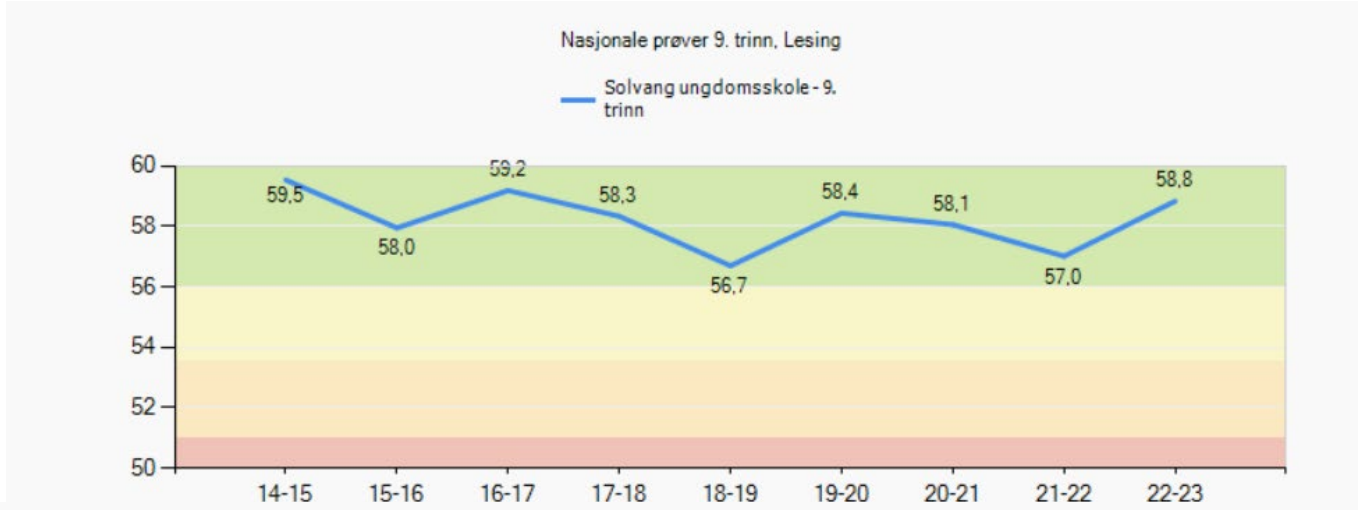

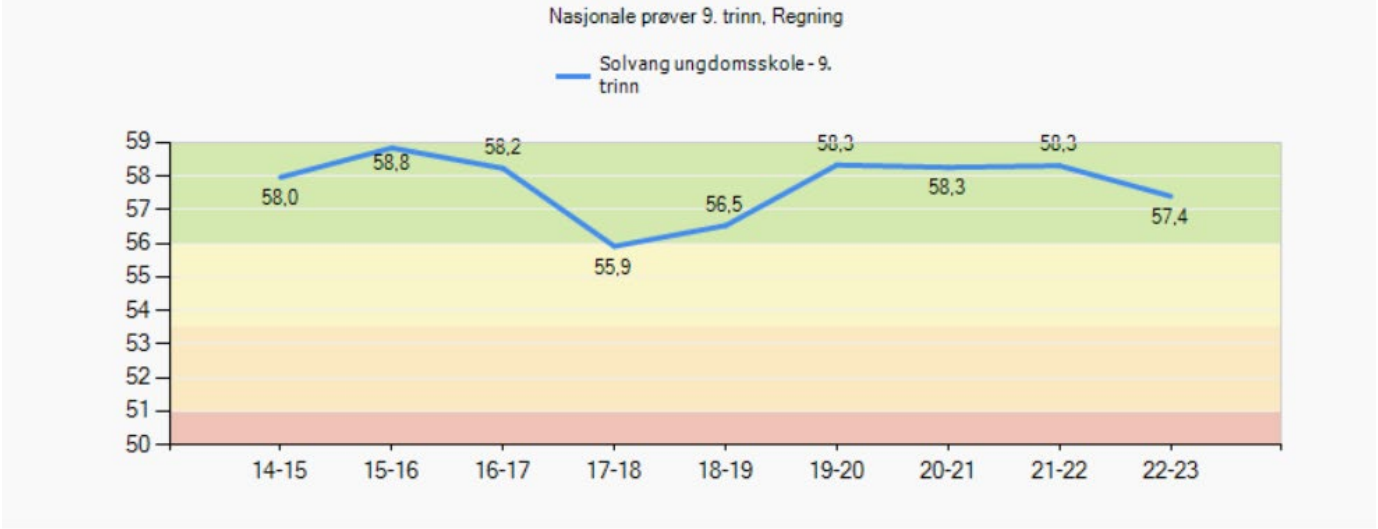

Nasjonale prøver 8.trinn (avgiverskole)

Drengsrud

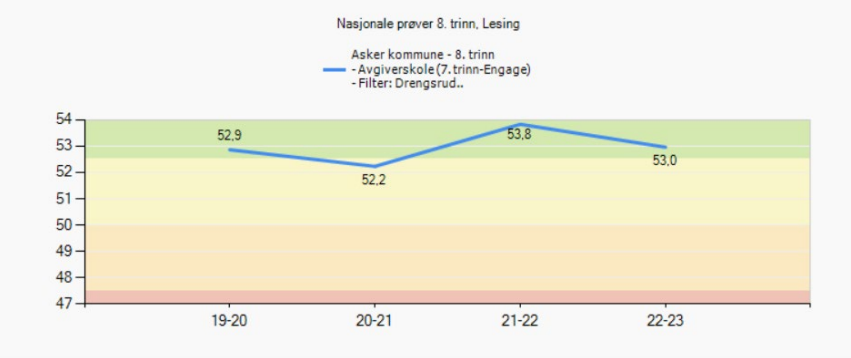

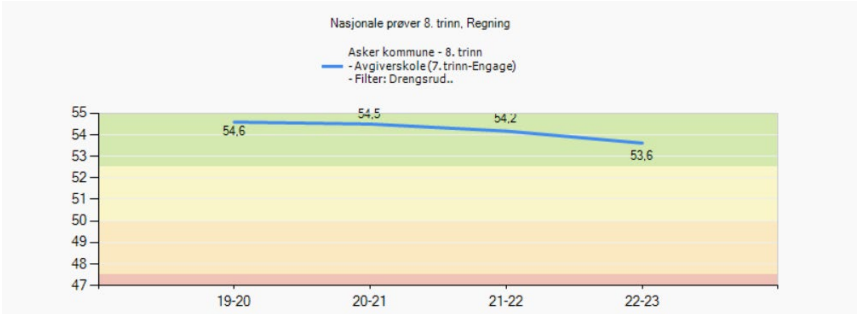

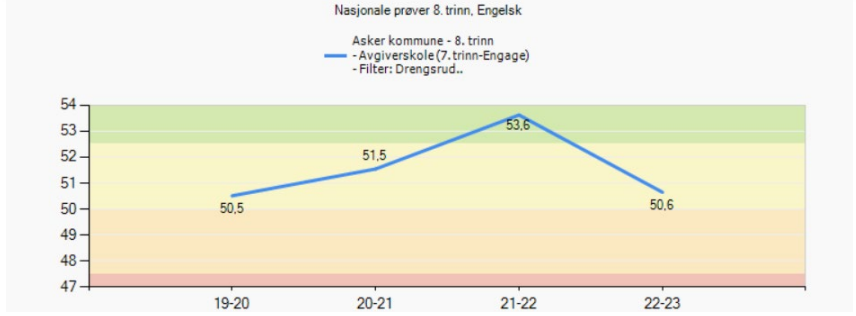

Jansløkka

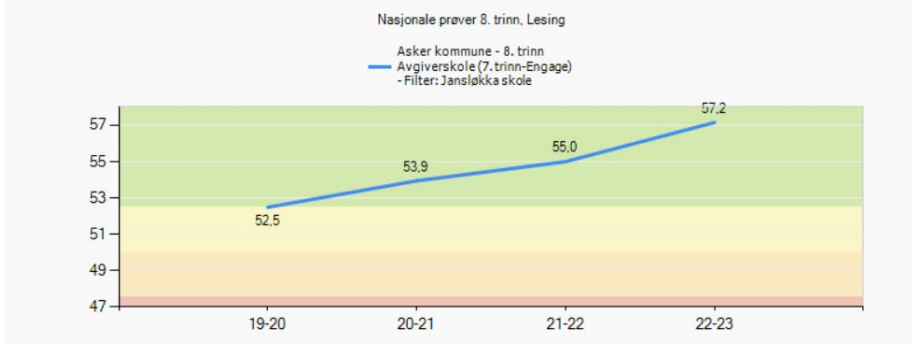

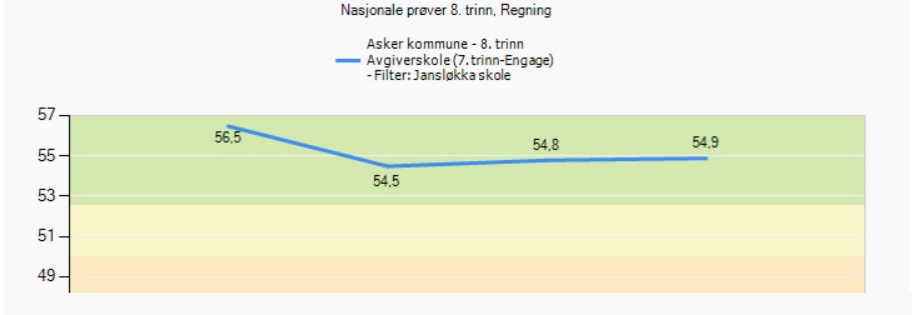

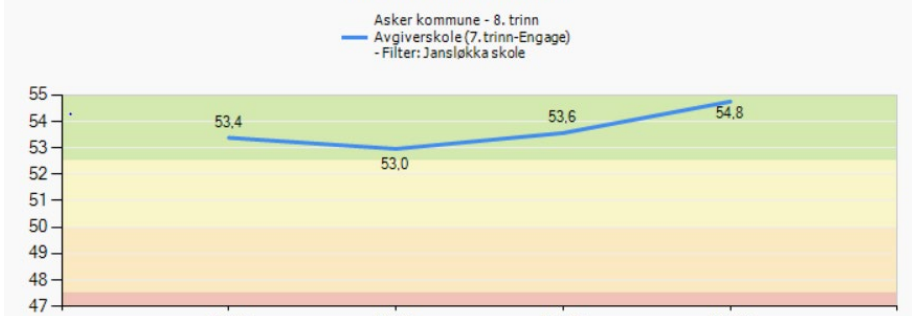

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Solvang ungdomsskole - (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	7,67	7,58	7,32	4,23	1,94	5,71
Solvang ungdomsskole - (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	4,5	4,46	4,53	4,13	0,84	3,72
Solvang ungdomsskole - (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	2,0	4,21	6,67	6,73	2,17	5,44
Asker kommune - (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Hva kan være årsaker? Økt fokus på lesing i alle fag. Ulike type tekster og lesemetoder.
- Hva vil dere prioritere fremover? Fortsette det vi har begynt på.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Solvang ungdomsskole - (20-21)	Endring i skalapoeng regning	8,5	2,92	4,22	2,17	0,04	2,58
Solvang ungdomsskole - (21-22)	Endring i skalapoeng regning	10,0	4,5	5,54	3,81	-0,12	3,52
Solvang ungdomsskole - (22-23)	Endring i skalapoeng regning	3,5	3,93	4,03	3,82	2,2	3,65
Asker kommune - (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  God utvikling de siste tre årene. Starter på høyt nivå.
- Hva kan være årsaker?

Starter på høyt nivå og det er dermed en utfordring å heves med 4 skalapoeng.

- Hva vil dere prioritere fremover?

Styrke personalet med flere lærere i matematikk og flere klasser med tolærer.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? elevråd, FAU, utviklingstid.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,91

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Nei. Presterer høyere enn forventet.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

	Solvang ungdomsskole (20-21)		Asker kommune (20-21)	
	Snitt	N=	Snitt	N=
Norsk	4,5	371	4,36	3 043
Matematikk	3,69	124	3,62	1 091
Engelsk	4,62	125	4,48	1 099
Naturfag	4,34	121	4,13	1 090

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Solvang ungdomsskole - (19-20)	Snitt Solvang ungdomsskole - (20-21)	Snitt Solvang ungdomsskole (21-22)	Snitt Asker kommune - (21-22)
Grunnskolepoengsum	45,26	44,94	45,86	44,68

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Ligger på et jevnt høyt nivå i forhold til askersnittet.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Solvang ungdomsskole - (16-17)	Solvang ungdomsskole - (17-18)	Solvang ungdomsskole (18-19)	Solvang ungdomsskole (19-20)	Solvang ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	93,3	90,1	89,6	93,0	87,4	89,2
fullført og bestått Vg2	93,3	90,1	83,5	78,1	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	87,8	82,2	72,2	0,0	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  (Er utvikling over år og mellom trinn som forventet?)

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen? Fokus på utdanningsvalgfaget og karriereveiledning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Spikkestad barneskole

Våren 2023

Raus

Nær

Modig

Skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	447
Lærere:	38
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,8
Barn i SFO:	162
Ansatte SFO:	15

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Mat og måltidsglede. Egen matansvarlig som lager mat fra “bunnen av”.hver tirsdag og torsdag.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Erfaringer viser at frafallet av barn er størst blant de eldste så vi legger til rette for/planlegger litt ekstra for de eldste; Bingo med premier, utflukter, oppgraderte menyer.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Dessverre har høyt fravær over en lengre periode medført at tilbudet ikke har gått helt i henhold til rammeplanen. Mat og måltidsglede skårer vi stort på men aktivitetstilbudet har variert. Uansett utfordringer med bemanningen virker det som at barna trives stort på SFO da enkelte barn ikke ønsker å dra hjem fra SFO. Foreldrene kommer tilbake og henter senere.

- Hvilken kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Alle ansatte har deltatt på førstehjelpskurs.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Skole/SFO samarbeidsmøter annenhver uke som fungerer. Samarbeid/tilbakemeldinger med foreldre har høyt fokus på SFO. Er med som et tema hvert avdelingsmøte på SFO. Stor tro på at dette tette samarbeidet vil gi effekt på tilfredsheten med SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Drift av skolehage og plukket ut som en av ti skoler i skolehageprosjektet til Økologisk Norge
  - Oppstart av Dembra-prosjekt og Dembra-gruppe på skolen
  - Bedre oversikt og påbegynt systematikk i arbeidet med tidlig innsats og spesialundervisning
  - Vi vil også nevne at vi klarte å prioritere innkjøp av nye lærebøker

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Dedikerte lærere som har et ønske om å drive skolehageprosjektet videre
  - Godt samarbeid og god planlegging med HL-senteret og involvering av personalet i utviklingstid
  - Opprettelse av spesialundervisningskoordinator og tettere samarbeid mellom ledelse og tidlig innsats-team

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har styrket samarbeidet med ungdomsskolen og skal styrke samarbeidet med barnehagene ytterligere for årets nye 1.klassinger.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ledelsen blir mer og mer kjent med Kvalitetssystemet, samtidig som vi forsøker å gjøre prosesser og rutiner kjent for medarbeidere, og at vi følger de samme rutinene. Vi trenger mer dialog med medarbeidere knyttet til forståelse rundt avvik og hvilke forbedringer vi kan gjøre.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har fokusert på tre hovedområder i utviklingstiden (læringsløyper, Dembra og skolehage) og har etablert egne grupper som har hovedansvaret for hvert utviklingsområde. Vi videreutvikler profesjonsfellesskapet steg for steg gjennom tett samarbeid innad på teamene med støtte av avdelingsledere, og ved å involvere og ansvarliggjøre plangruppa i utforming av utviklingstiden.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Videre drift av skolehage i ytterligere fem år og stort fokus på å inkludere alle elever i fellesaktiviteter, i eller utenfor klasserom.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Skolen med dens inne- og utearealer er en felles møteplass for mange barn og foreldre utenom skoletid. Vi har også etablert en egen nettside for elever og foresatte.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Jevnlige møter med lærere på team og lærere som jobber med tidlig innsats og særskilt norsk.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dyrking av egne grønnsaker til bruk i mat og helse og SFO og dialog med andre virksomheter og tjenester for gjenbruk.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

1) **Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**

- Et team sier følgende: Vi ønsker kompetanseheving i undervisningen som bygger på den nye fagfornyelsen. Vi ønsker flere faglige diskusjoner på tvers av trinnene, og utarbeiding av årsplaner. Vi ønsker å jobbe ut fra en klar visjon og klare mål; Hvor skal vi? Hvordan skal vi få til det? Vi trenger mer kompetanse og fordypning i den nye fagfornyelsen. Vi trenger tid til å snakke sammen i utviklingstiden, for å skape engasjement og tilhørighet .

1) **Virksomheten oppdager ikke og intervenerer ikke tidlig nok når utfordringer oppstår**

- Et team sier følgende: Vi opplever at virksomheten oppdager utfordringene, men at ikke alltid tiltakene kommer i gang tidsnok. Det er også en utfordring at vi ofte er få voksne på store grupper, og at det er begrenset hvor mange tiltak og tilpasninger man har mulighet til å iverksette. Det er ikke alltid lærer har kompetanse nok til å håndtere de ulike utfordringene elevene har heller. Vi opplever at ledelsen er forståelsesfull, men at det rett og slett ikke alltid er nok ressurser til å løse dette på en god nok måte. Vi ønsker oss mer kompetanse på hvordan man kan organisere undervisningen på best mulig måte, der man får utnyttet de ressursene man har. Hvordan kan man tilrettelegge slik at alle blir sett, hørt og møtt? Vi ønsker oss mer kompetanse på barn med spesielle behov, og hvordan man kan ivareta disse i klasserommet, og samtidig se resten.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Arbeidet med årsplaner og periodeplaner er påbegynt. Det er initiert i ledergruppa, deretter tatt opp i plangruppe og deretter i utviklingstid. Vi skal gjøre et godt stykke arbeid med planer på alle trinn, noe som har vært mangelvare i noen år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Gjennom våre satsningsområder dette skoleåret (digitale læringsløyper, skolehage og Dembra), arbeider vi i praksis med verdiene og prinsippene i overordnet del. Vi forsøker å gjøre verdiene *levende slik at de får betydning for hver enkelt elev i skolefellesskapet gjennom formidling av kunnskap og utvikling av holdninger og kompetanse.* Vi er bevisste både vårt *danningsoppdrag* og vårt *utdanningsoppdrag*.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er på det samme stedet som vi er i arbeidet med gode årsplaner og periodeplaner - vi er *not there - yet*.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	De aller fleste trinnene jobber med tverrfaglige prosjekter gjennom skoleåret der blant lesing, skriving, regning, sosial kompetanse, naturfag og de praktisk estetiske fagene involveres. Vår største utfordring er å få systematikk i dette arbeidet og synliggjort i planene.
Dybdelæring	Vi ønsker flere praksiseksempler fra teamene, og hvis vi ikke får til det, vil vi jobbe mer med dette i utviklingstiden.
Elevaktive arbeidsformer	Vi oppmuntrer kontinuerlig til deling av gode praksiseksempler og mange lærere har god undervisning der elevene er aktive i planlegging, gjennomføring og evaluering.
Underveisvurdering	Vi deltar i digitale læringsløyper om pedagogisk bruk av digitale verktøy og fokuset er på vurderingsarbeidet. Vi holder trykket oppe på vurdering for læring.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,55 %
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	2,66 %
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

  - Primært tilpasse og tilrettelegge undervisningen i klasserommene for å inkludere elevene med trinnet
  - Vurdere en annen organisering av supplerende arena som et *verksted for læring* og benytter medarbeidernes styrker og indre motivasjon til å bruke *det de er gode til.*
  - I enda større grad - ha dialog mellom lærere/team/ledelse der IOP evalueres hyppigere for
    - å vurdere om måten vi jobber på er god nok og
    - vurdere å *avkoble* eleven fra spesialundervisning for på denne måten å frigjøre og prioritere ressursene mer effektivt.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Dette er et tema som har modnet gjennom det siste året og som nå krever mer diskusjon og oppmerksomhet, både på vår skole, men sikkert mellom skolene også. VI har kompetente lærere som benytter Udirs kartleggingsverktøy, men resultatene gir ikke et entydig svar på om dette er elever som trenger særskilt norskopplæring, eller tidlig innsats-timer. Dette medfører at elevene får ekstra støtte i eller utenfor klasserommet, i mindre eller større grupper, men særskilt norsk vedtak skrives ikke for å opprettholde en fleksibilitet i benyttelse av ressursene som er tilgjengelig.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi må bli bedre på å anerkjenne elevenes styrker (og svakheter) og være *fleksible på å justere lista* slik at den ikke alltid ligger for høyt.
- Bedre utnyttelse av skolens pedagogiske ressurser. Den nye ledelsen har *gått seg til* i to år og er nå bedre rustet til å prioritere bedre.
- Bedre oppfølging av kartlegginger, tettere dialog med teamene om bekymringer, men ikke minst: dele gode praksisfortellinger med hverandre.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  - Lage, ta i bruk og evaluere kvalitativt gode årsplaner på alle trinn
  - Utnytte de pedagogiske ressursene vi har på en mer effektiv måte
  - Videreutvikle analysearbeidet av resultater på en bedre måte sammen med teamene

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Alle er godt kjent med §9A og delpliktene.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - På faste teammøter hver uke der læringsmiljø er et tema
  - Informasjon direkte til skolens ledelse
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Avdelingsleder følger opp trinnet der det er behov og planlegger videre tiltak inn mot sårbare elever
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - SIM-teamet skal etableres på nytt, etter at en lærer sluttet i fjor og en lærer ble kontaktlærer på 1.trinn.

Elevundersøkelsen 7.trinn

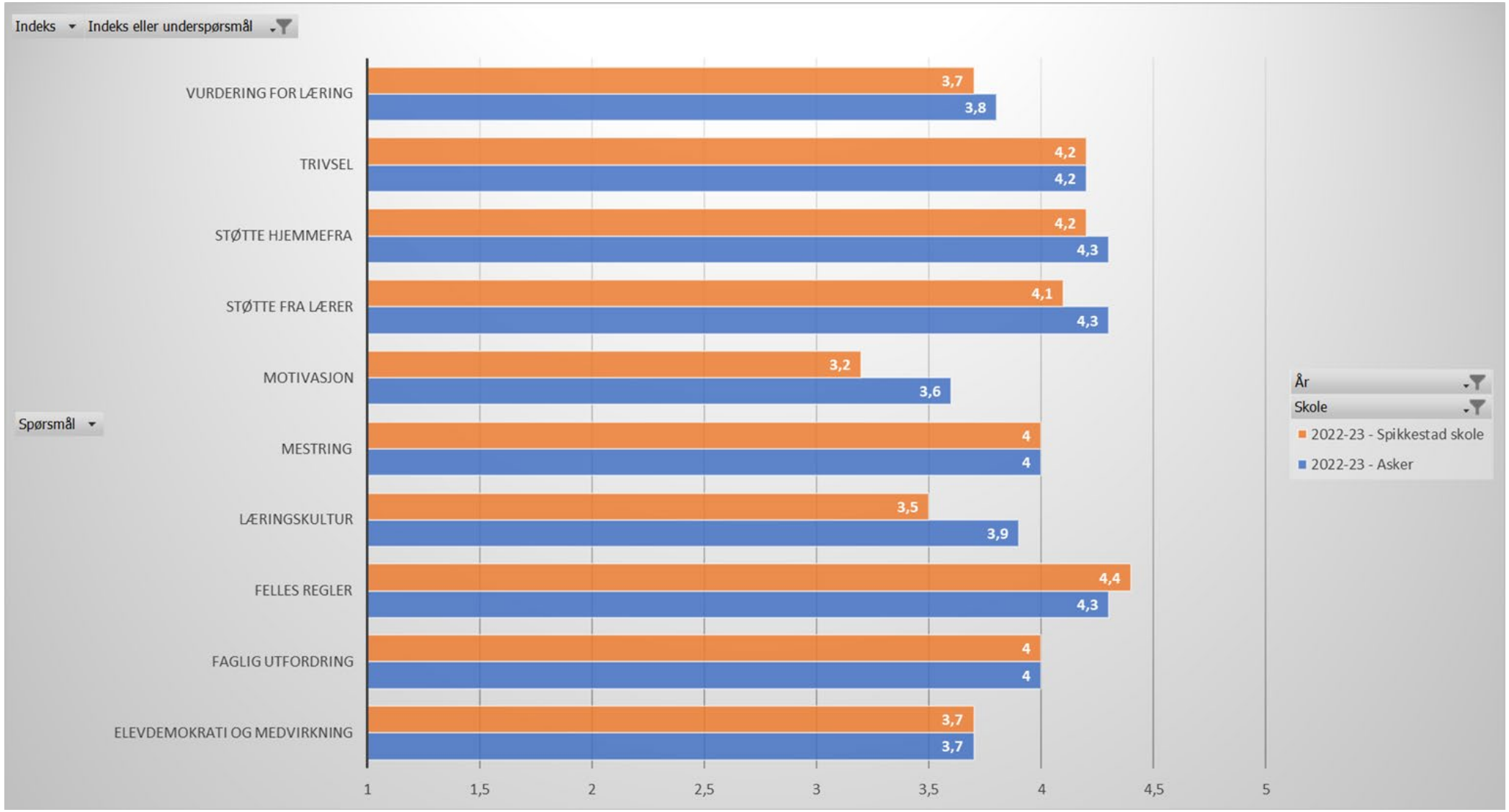

Elevundersøkelsen 6.trinn

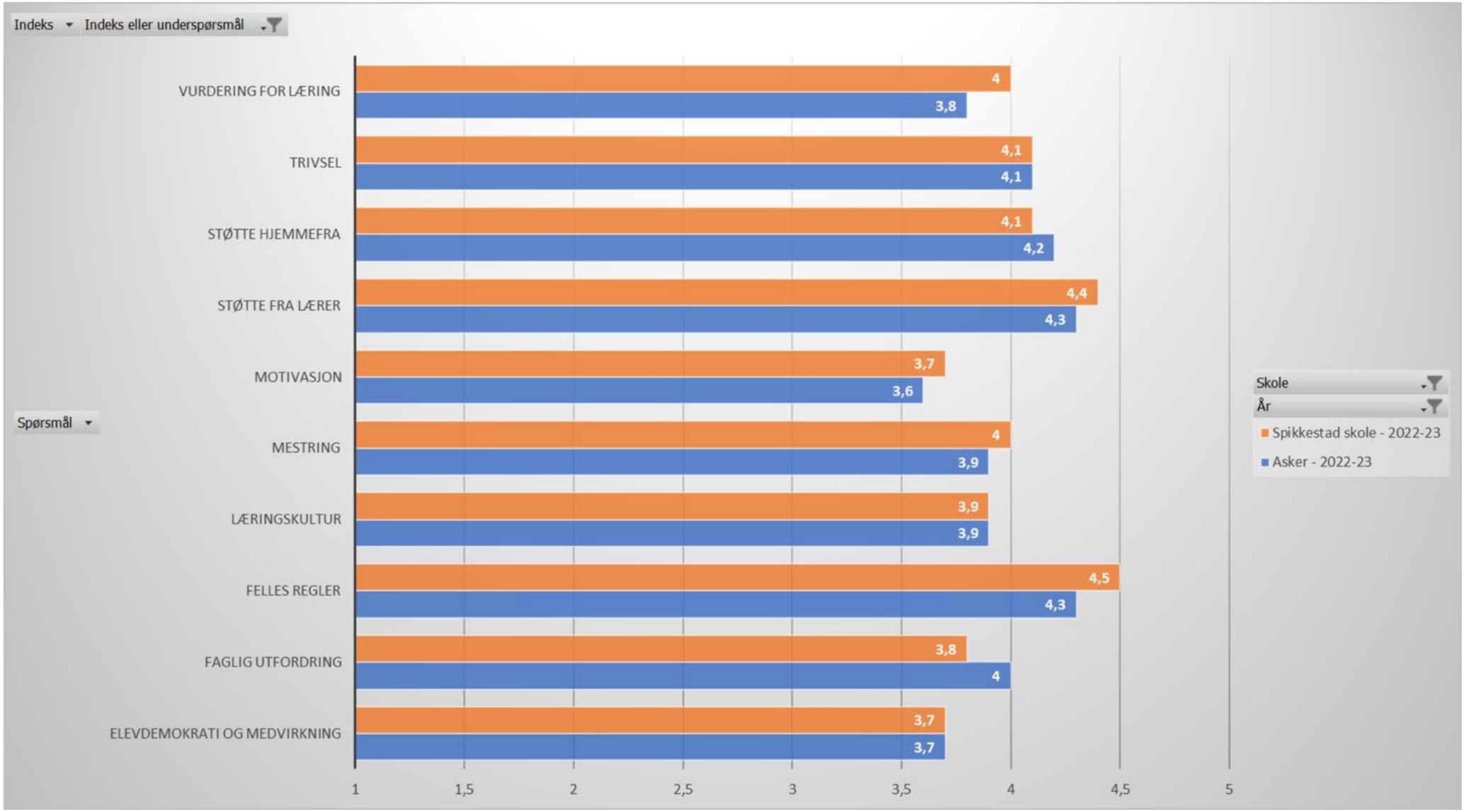

Elevundersøkelsen 5.trinn

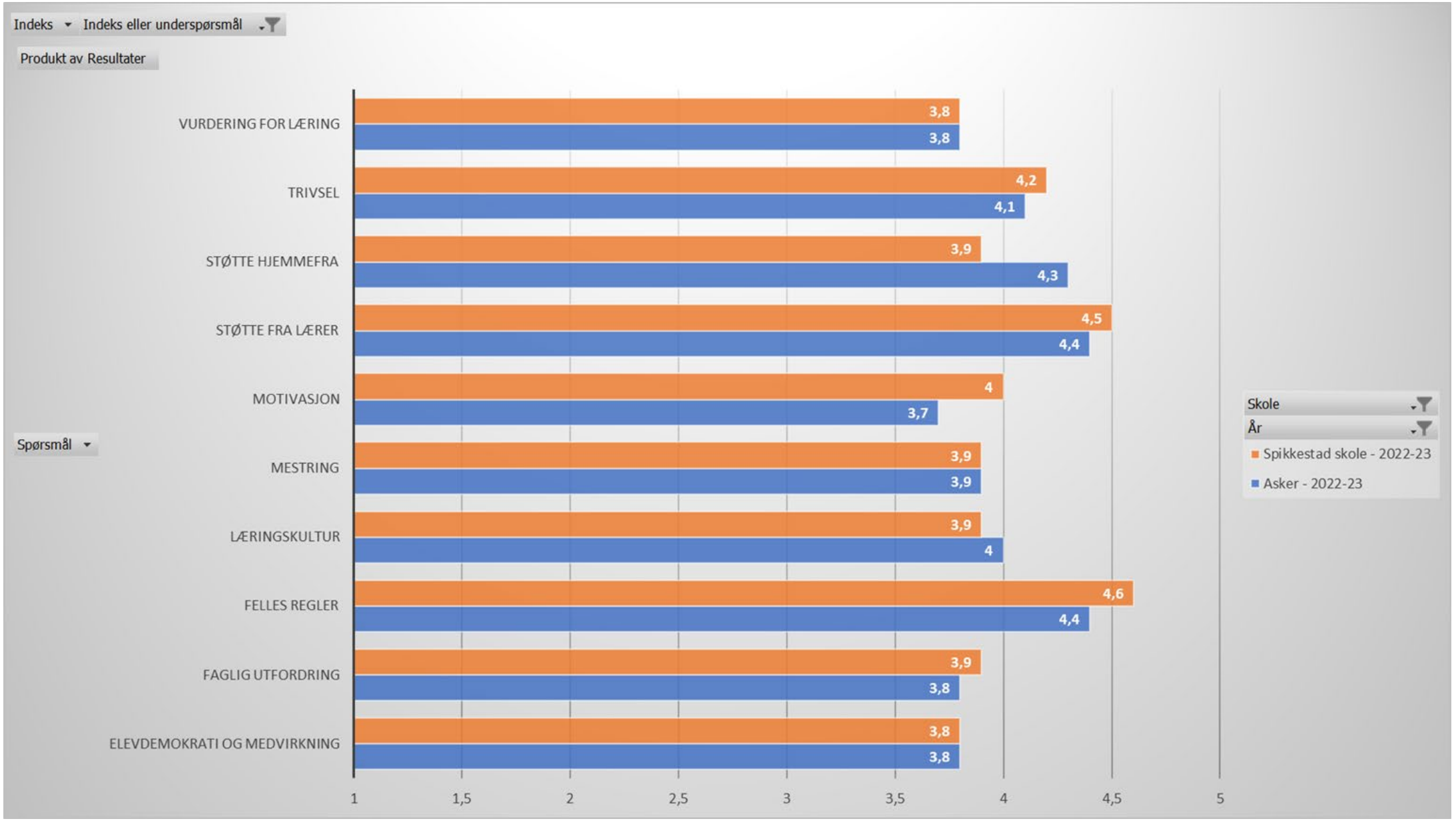

Asker kommune

Særlig gledelig - årets 6.trinn med økning på alle indekser

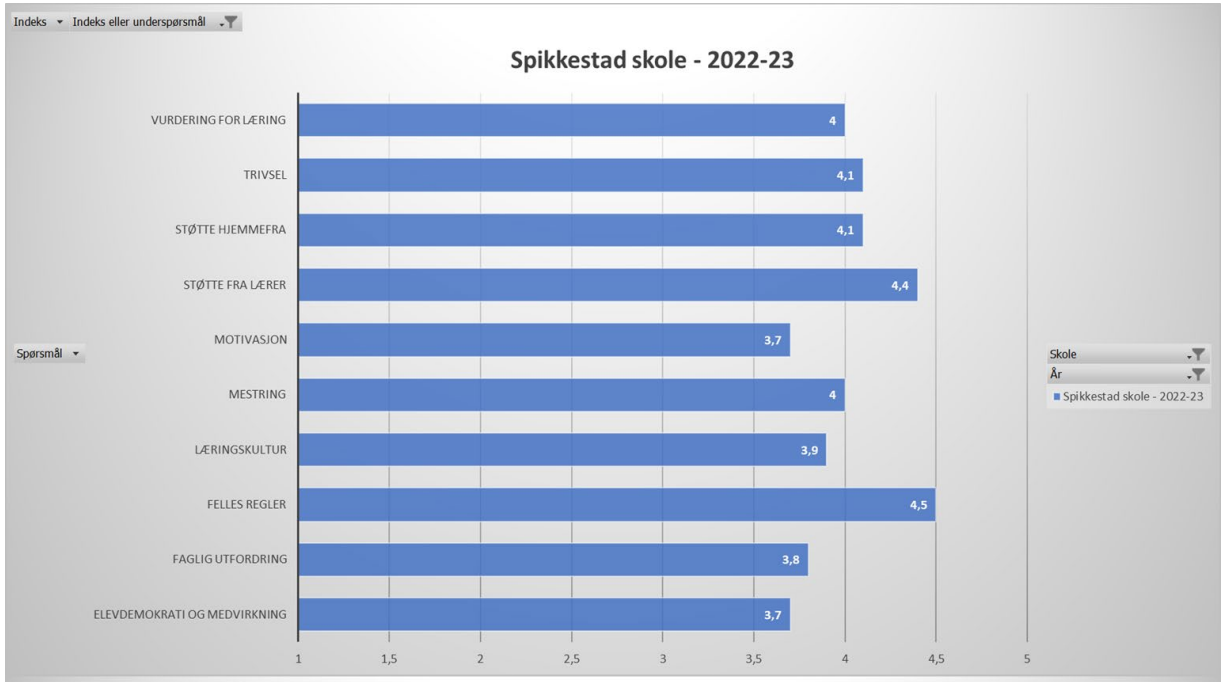

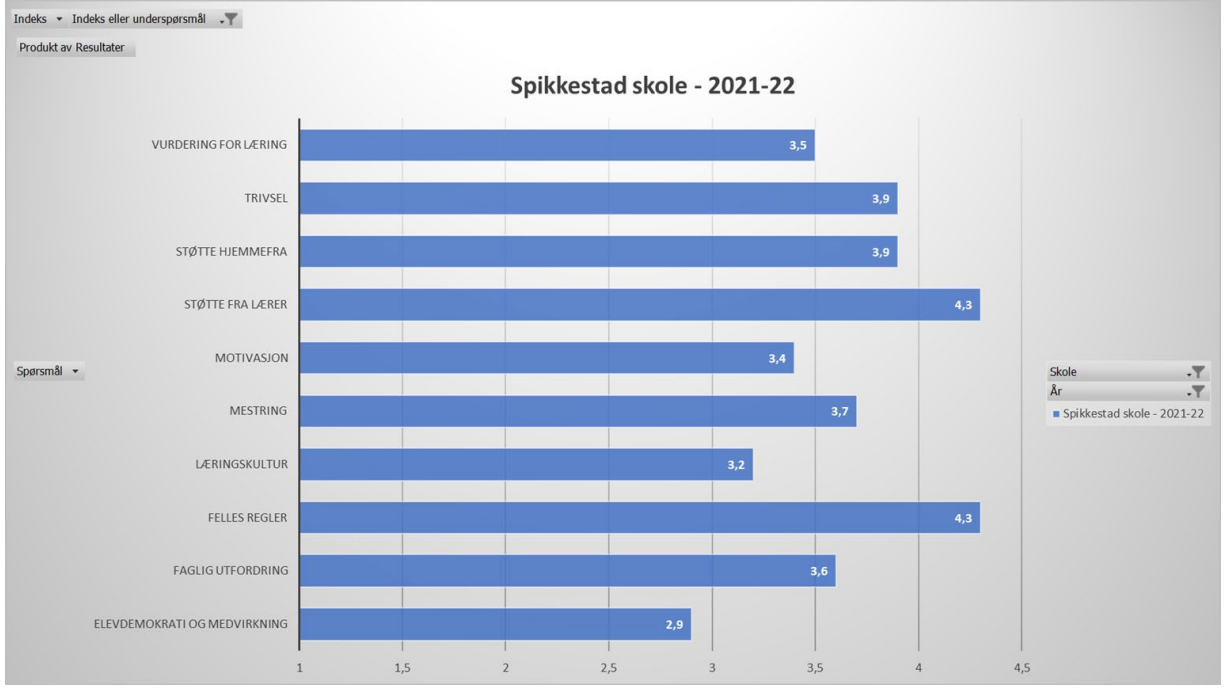

Asker kommune

Utvikling i resultater og involvering av elever, foresatte og medarbeidere

- Det store bildet - positive resultater på elevundersøkelsen
- Tendenser i sammenheng mellom manglende motivasjon og læringskultur på årets 7.trinn, men likevel akseptabelt
- Veldig positive resultater på 5. og 6.trinn
- Resultatene vises og kommenteres på elevrådsmøte i uke 11, neste FAU-møte i mars og på neste SU-møte i april/mai
- Vi vil bruke resultatene mer aktivt inn mot teamene og forsøke å finne eventuelle sammenhenger mellom læringsresultater og resultatene på elevundersøkelsen
- Resultatene har blitt kort presentert i utviklingstid i uke 9 og vi har blant annet sett på svar knyttet til arbeidsro. Lærerne har jobbet i grupper og svart på følgende spørsmål:
  - Hva regner du som arbeidsro?
  - Hva skal til for å få arbeidsro i ditt fag og i din klasse?
  - Diskuter i gruppa og bli enige om tre punkter som skaper arbeidsro

Foreldreundersøkelsen

Indekser

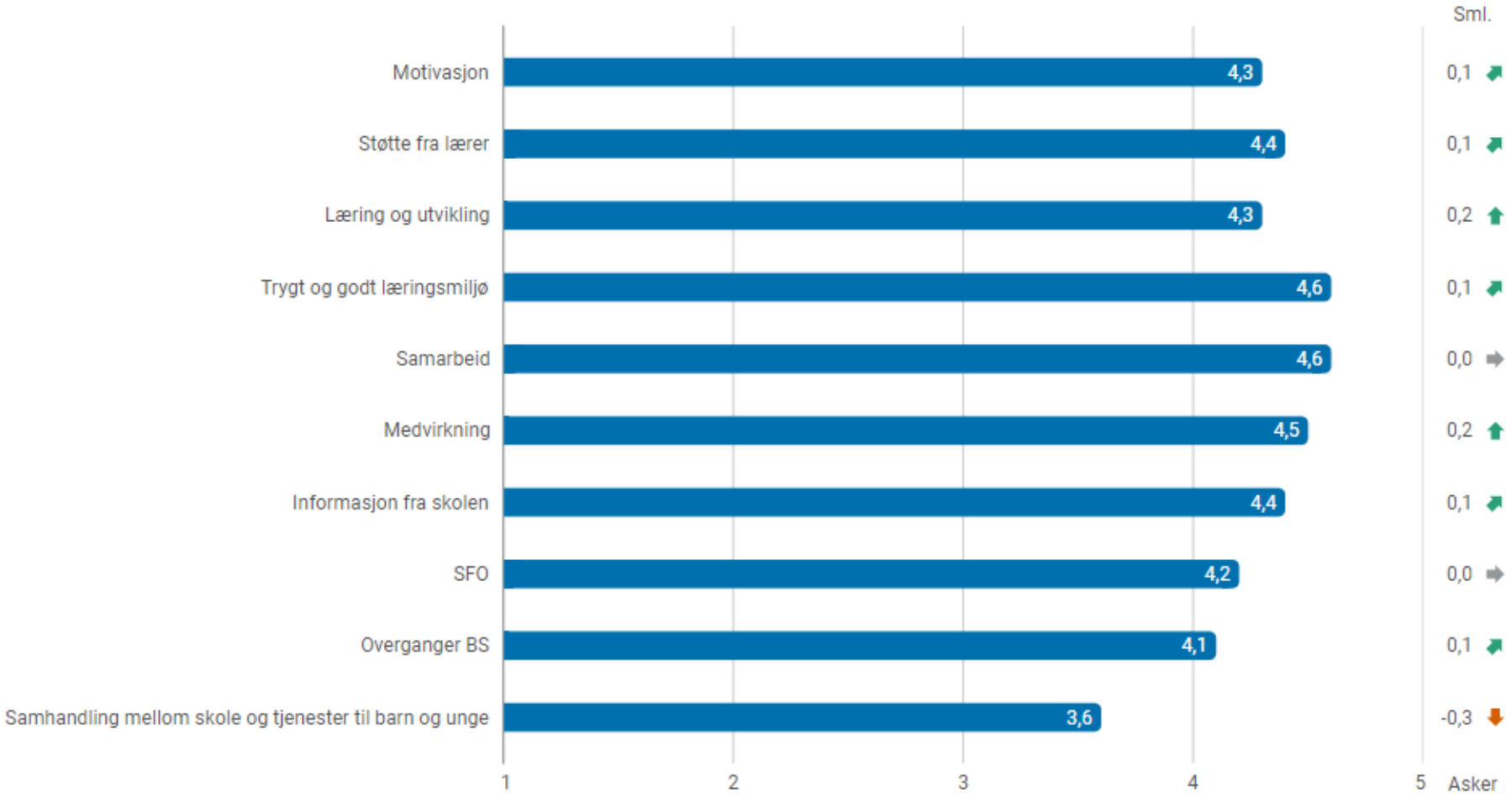

- Spikkestad barneskole ligger på eller litt over snittet sammenlignet med Asker. Det er spesielt gledelig å se at vi scorer bra på trygt og godt læringsmiljø, samarbeid, medvirkning og informasjon fra skolen.
- Vi skal studere tallene fra hvert trinn og grave mer i detaljene på trinnene som har svart.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - Vi har dedikerte lærere på småskoletrinnene. Alle årets 1.trinnslærere deltok på iMAL-kurs i fjor og benytter programmet aktivt i lese- og skriveopplæringen.
  - Vi skal systematisere begynneropplæringen i enda større grad da det er variasjon mellom klasser og trinn.
  - Vi har styrkingsressurser som benyttes primært på 1.-3.trinn, men har manglet litt på 4.trinn dette året.
  - Vi har en Logos-sertifisert lærer som bistår i kartlegging av dysleksi og som jobber spesifikt med dette ca. en dag i uken.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Vi mener at vi, med organiseringen påstartet dette skoleåret, skal klare å fange opp elever som står i risikosonen for å henge etter.

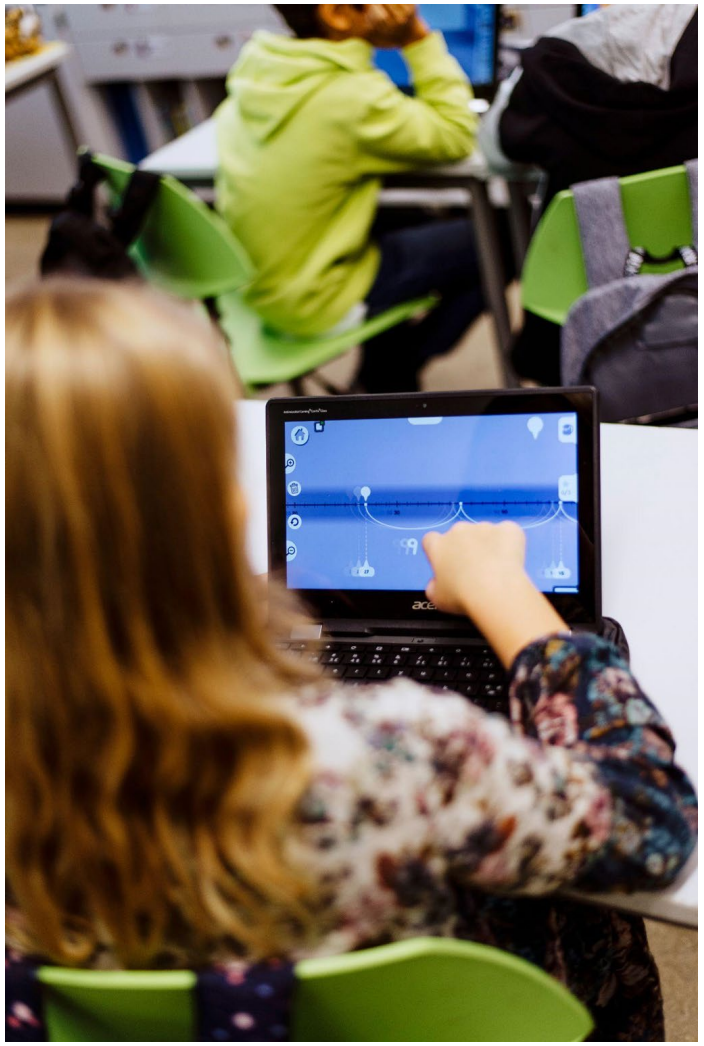

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Det positive først: resultatene er bedre i 2022 enn i 2023 - både engelsk og regning er opp, lesing identisk.
- Det åpenbare: vi har en jobb å gjøre med tanke på regning. Dette skal vi gjøre sammen med teamene.

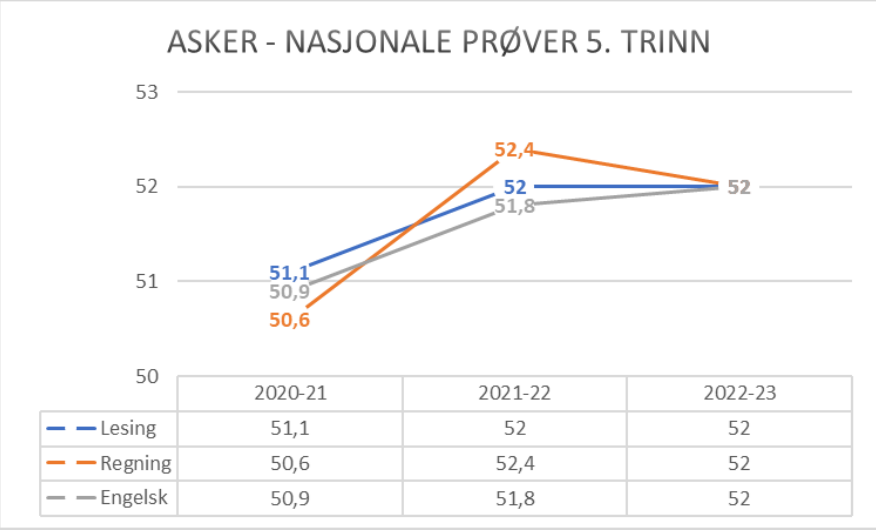

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

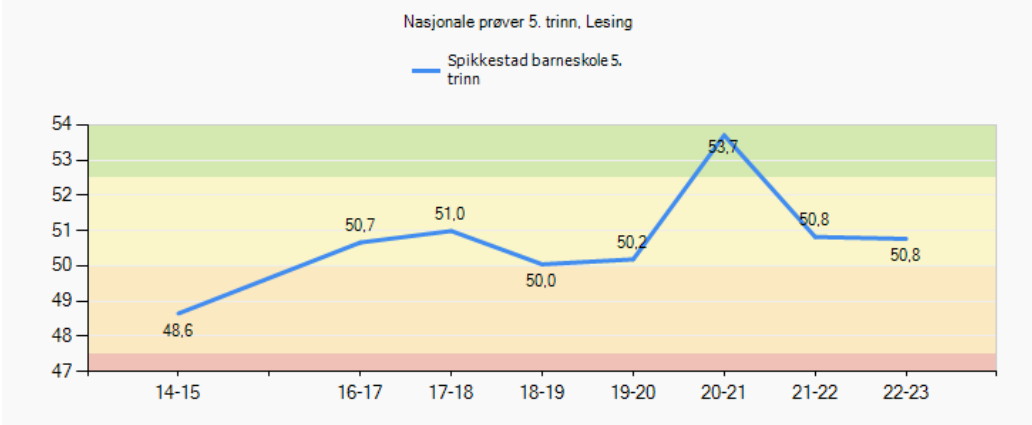

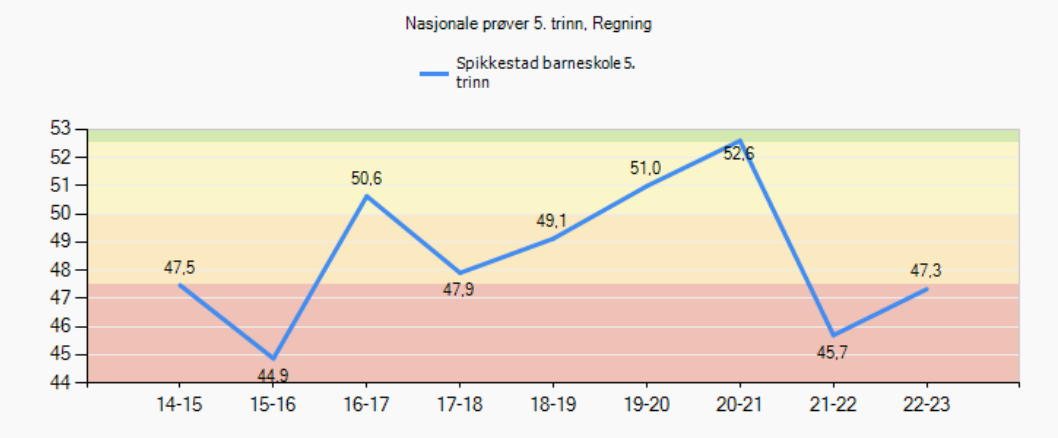

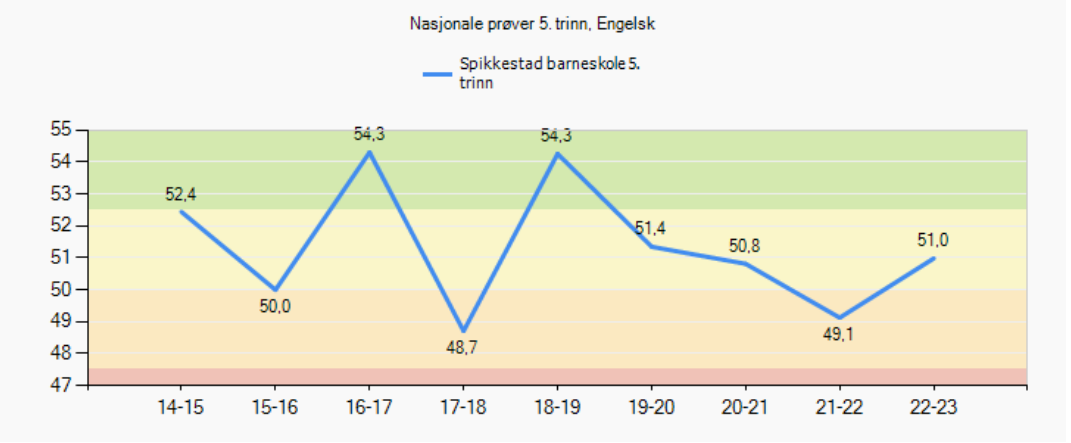

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Resultatene er marginalt bedre dette skoleåret, men tendensen i regning er klar - her skal vi gjøre en jobb og vi ønsker å gjøre dette i samarbeid med ungdomsskolen i en eller annen form.

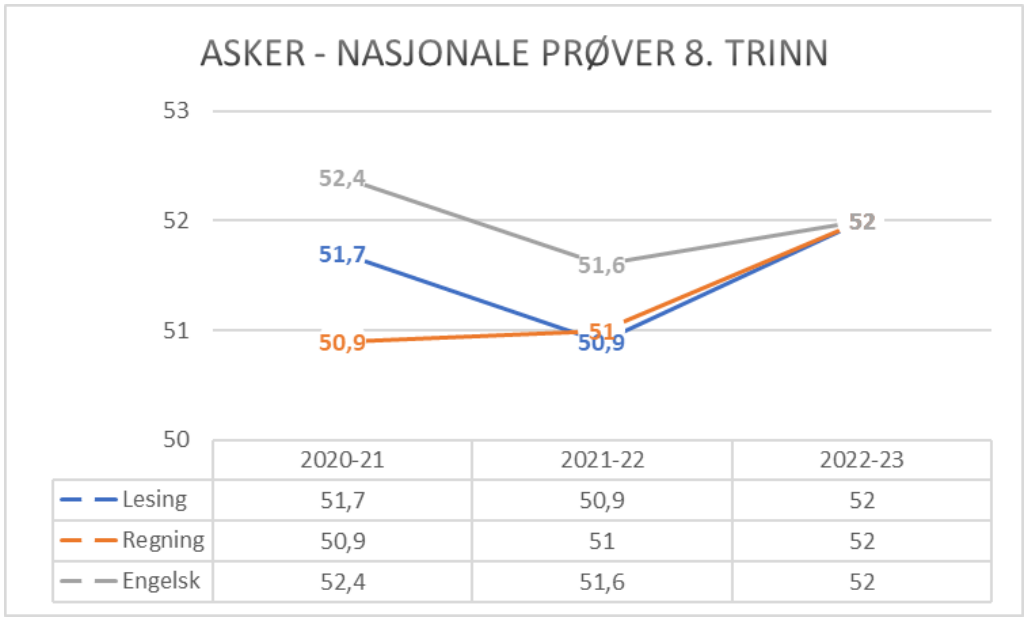

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

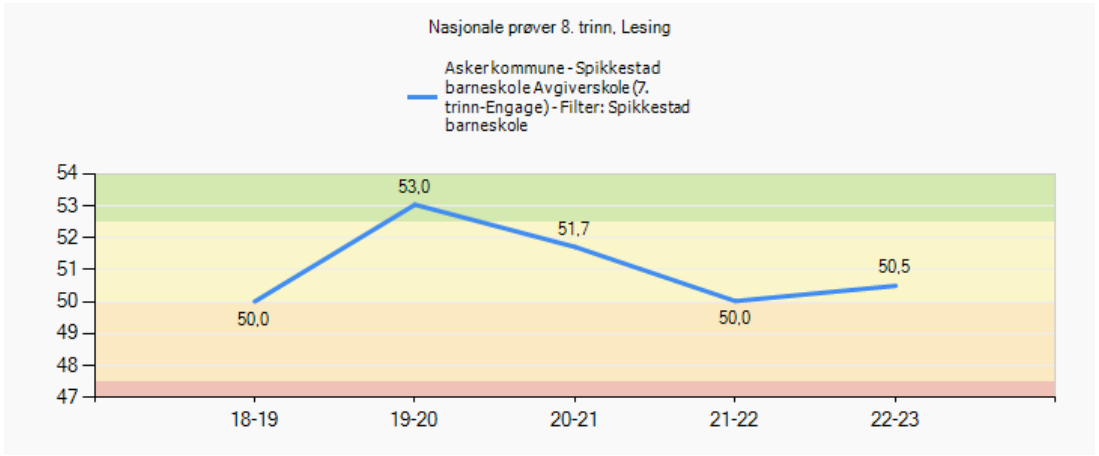

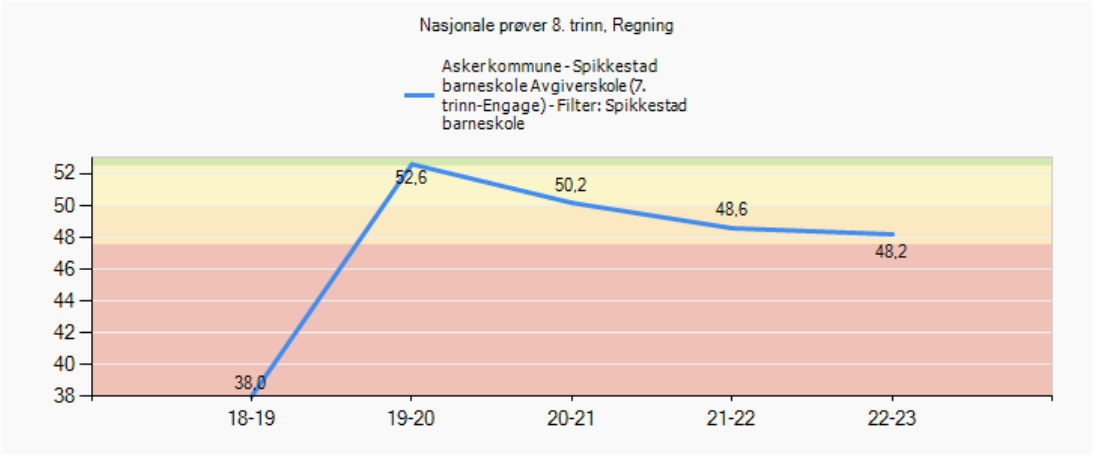

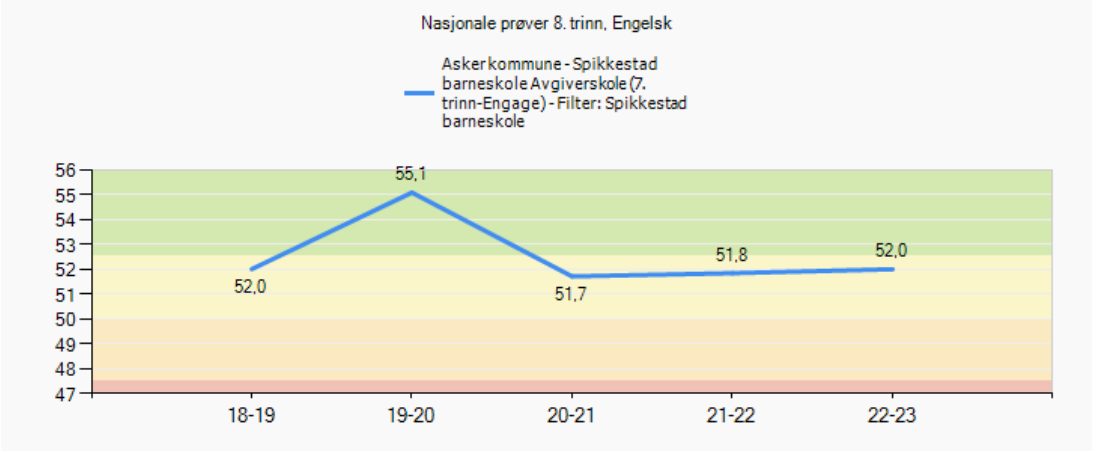

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Avdelingsleder følger opp medarbeidere på trinnet, ledergruppa følger opp personalet som helhet i utviklingstid. Foresatte involveres primært gjennom FAU og SU/SMU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Det diskuteres i sonesamarbeidet.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  - Ja, hvert fall med tanke på resultatene i lesing og engelsk, men resultatene i regning harmonerer ikke nødvendigvis.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  - Vi har en god begynneropplæring med kompetente lærere. Vi vil videreutvikle denne ved å sikre at opplæringen ikke varierer fra år til år gjennom tett oppfølging fra ledelsen til teamene og lærerne i tidlig innsats-teamet.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  - På mellomtrinnet skal vi bli bedre på resultatoppfølging og vi vil hente inspirasjon fra skoler som er gode på dette.

Asker kommune

Asker kommune

Spikkestad ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2023

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	280
Lærere:	31
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	20,0

Bilde fra skolen

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Mer systematisk elevoppfølging, f eks SIM, §9a, ufrivillig fravær, oppfølging hjem
  - Fremdeles tett på elevene, familiene og driften, både i partssamarbeid og internt
  - Inkluderende og godt organiserte aktivitetsdager

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
  Vi har gode rutiner for å holde i systemer og har brukt mer fellestid på å informere og dele rutiner som gjelder. Lærerne blir fulgt opp tett, og avdelingslederne bistår med å holde i krevende saker, sørge for at systemene etterleves og at planer utarbeides. Slik kan lærerne fokusere mest på læring og undervisning i klasserom. I sum har vi som skole mye erfaring og kompetanse, og er bevisst på hvordan vi bruker den best.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi bidrar så positivt vi kan. I sum har vi god oversikt og opplever god samhandling med våre kontaktpersoner i andre tjenester. Stadige utskiftninger gir strømbrudd og kortslutning som ikke er til brukernes beste. Overgangsrutiner er sentrale mellom enhetene.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bidrar positivt inn i dette, og blir stadig bedre på implementering og samhandling. TFI som møteform har vi varierende erfaringer med. Opplever at intensjonene kommer til kort hos andre tjenesteområder. P360 er et viktig forbedringspunkt.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Deltar i kompetanseløftet, men usikker på kapasitet og ressurstilgang for å bygge dette. Vil ta tid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Gode systemer på plass i form av drøftings- og møtestrukturer. Elevundersøkelsen vitner om god trivsel på skolen vår, og vi voksne opplever at det er rom for å være seg selv både som elev og voksen. .
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi liker godt å samarbeide bredt og er bevisste hvordan vi kan involvere bredt. Skolen lånes ut, og vi
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Følges godt opp og er en styrke
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dette målet er i gang, men her har vi mer å gå på

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

- For hyppige skifter av lærere og kontaktlærere skaper brudd i relasjoner
- Ufrivillig fravær, oppfølging av helse går utover kvaliteten på opplæringen
- Informasjon i overgangen fra 7. klasse til 8. klasse har noen ganger mangler som gir store følger
- Som kontaktlærer har man for få timer med egne kontaktelever

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	I god rute. Skolen bruker google nettsted som mal. Dette fungerer stort sett godt, men elevene opplever noe variasjon i bruk av dette blant lærerne
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbes jevnt med dette
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette har vi godt fokus på og er kanskje det området de ansatte har trykk og indre motivasjon
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobbes systematisk med dette, og er snart klare for neste steg i utviklingsstigen
Dybdelæring	Dette har vi lite fokus på, men enkelte lærere har dette naturlig på plass
Elevaktive arbeidsformer	Positive erfaringer med utprøving av ulike former her, blant annet elevstyrt utviklingssamtale, elevstyrte arbeidsformer
Underveisvurdering	Vi har jobbet mye med kompetansebegrepet og skal bruke en halv planleggingsdag på dette i våren.
Elevmedvirkning	Utviklingsområde, elevundersøkelsen viser

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,58%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	6,78%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	

❖ **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?**

Overordnede tiltak:

- Standarder i møte med elever og klassen som helhet.
- Analyse av sakkyndig vurdering for tilpasninger hvert skoleår - fellesnevnere.
- Differensierte lekser og arbeidsoppgaver.
- Kompetanse, systematisk arbeid og samstemte.
- Øye for detaljer.
- Tolærer vs tredeling.

Andre tiltak:

- Aktiv bruk av IOP - se verdien.
- Erfaring og delingskultur.
- Fleksibilitet i bruk av mestringsarena internt på skolen.
- Motivert og variert undervisning med større voksentetthet.
- Relevant undervisning.

Asker kommune

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	**Antall/gjennomsnitt**
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Varierer ut ifra elevens nivå: 2-3 år.

❖ **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

- IOP og evaluering underveis i skoleåret og pedagogisk rapport.
- Udirs kartlegging for grunnleggende norsk.
- Trondheimstesten.

Elever med ufrivillig skolefravær

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*? ***Ja***
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Rutinen bidrar til at vi har raskt fokus og kommer raskt i gang med oppfølgingen av elever som strever med ufrivillig skolefravær. Dette er alfa og omega for at vi skal komme i posisjon til å få etablert tiltak som fungerer og som gjør at elvene vipper mot økt tilstedeværelse fremfor økt fravær.
- Identifisering og kontakt:
  Det er dessverre ofte komplekse og ulike grunner til fravær. Foreldrenes evne til å jobbe hardt for at eleven møter opp er en annen viktig faktor. Dette krever mye av foreldrene, og kan for enkelte være mer enn det som er mulig.
- Kartlegging og tiltak:
  Fraværet bidrar til en "ond sirkel". Det er utfordrende å iverksette både kartlegginger og andre tiltak pga fravær hos eleven. Avtaler og nye innfallsvinkler må stadig reforhandles. Dette gjør at skolen ikke kommer i posisjon.Vi får til særdeles små skritt av gangen. Primæroppgaven til lærerne er undervisning i klasser, og oppfølging av enkeltelever er både tungt, ressurskrevende og tar mye av en lærers kapasitet innenfor arbeidshverdagen. Alle er enige om at dette er superviktig, men i sum er det mange viktige oppgaver i en skole- og arbeidshverdag.
- Behov for ytterligere tiltak:
  Skolen strever med ressursene og de ekstra hendene som kan bistå i disse sakene. I flerfaglige møter blir det for ofte skolen som også blir sittende med tiltakene fordi de andre er "til og fra i tilstedeværelse. Skolen ser at at kontakten med venner er viktig og noen ganger bygger bru. .
- Videre oppfølging: Vi fortsetter å prioritere dette arbeidet sammen med foreldrene :-)

Asker kommune

Inkluderende praksiser

❖ **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**
(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Felles standard og lik praksis.
- Samarbeid og delingskultur - plusshistorier fra praksis.
- Kontaktlærer mer involvert både ved ufrivillig skolefravær og oppfølging av kontaktelever med spesialundervisnig.
- Tørre å prøve noe nytt - tenke annerledes. Kreative løsninger for å møte elever som har utfordringer med “normalen”
- Økt praktisk fokus - veksling mellom teori og praktisk arbeid.
- Kollegaveiledning - observasjon.
- Mestringsarena for å øve på “skolekondis”
- Rett kompetanse til rett elevgruppe

Skolens oppsummering av resultatanalyse

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Utvikling i lesing fra 8. - 9. klasse. Implementert praksis
  - Skolebidragsindikator, en antatt positiv utvikling
  - Lave mobbetall, et skolemiljø preget av rom for alle

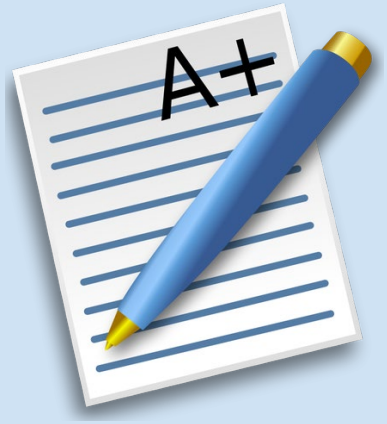

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Utvikling i regning fra 8. - 9. klasse. Praksis utfordres av sykdom og fravær som hindrer kontinuitet
  - Støtte fra lærerne
  - Elevmedvirkning

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

PROFESJONS-FELLESSKAP	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Samhold*	- Ressursgruppe - Erfaringsdeling - Kollegaveiledning - Fagsamarbeid - Tverrfaglighet
LESING	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Utvikling*	- Alle er leselærere - Koble på foreldrene i større grad, FAU - Bok og bibliotek prosjekt - Lesestrategier i fokus
INKLUDERING	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Mestring*	- Fellesnevnere i sakkyndige vurderinger som utgangspunkt - Lærere som et lag rundt eleven - Mestringsarenaer

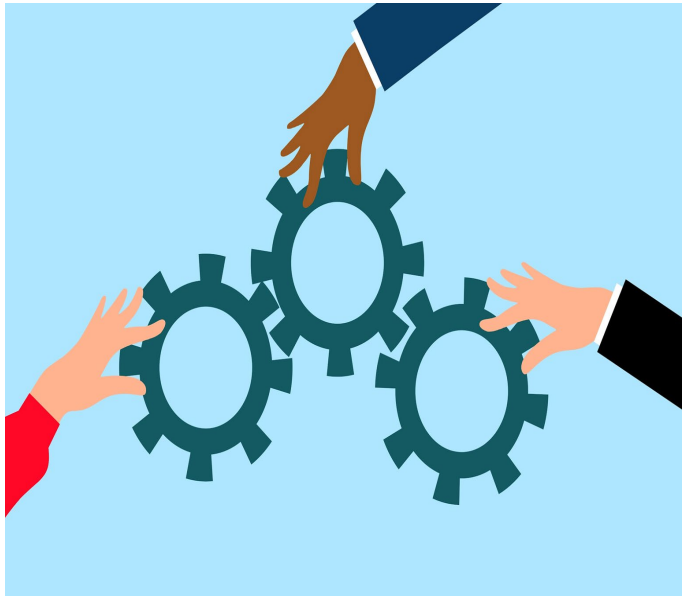

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Gått gjennom i personalet på starten av skoleåret. Påminnelser underveis. §9A- på trinnagendaen hver 4.uke

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Personalet raskt på- fyller ut krenkelsesmedlinger og oppretter, sammen med SIM-team, aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Setter inn spesifikke tiltak per klasse, generelle tiltak på trinn, og følger opp det enkeltelever svarer i samtaler med de.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Hele eller deler av SIM representert i oppfølging av §9A-saker, lærerne har mulighet til å melde inn saker til SIM-team. Fast sak på trinnmøteagenda.

Asker kommune

Elevundersøkelsen

Kommenter utviklingen (minus VFL)

- oppgang på faglig utfordring, trivsel og felles regler. Det er positivt.
- Nedgang på andre områder
- Knytte resultatene mer konkret opp mot utviklingsarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Prosess i elevråd
- Tas opp i FAU og SU
- Prosess i personale
- Tenke mer små drypp fremover, bruke resultatene enda mer aktivt

10. trinn

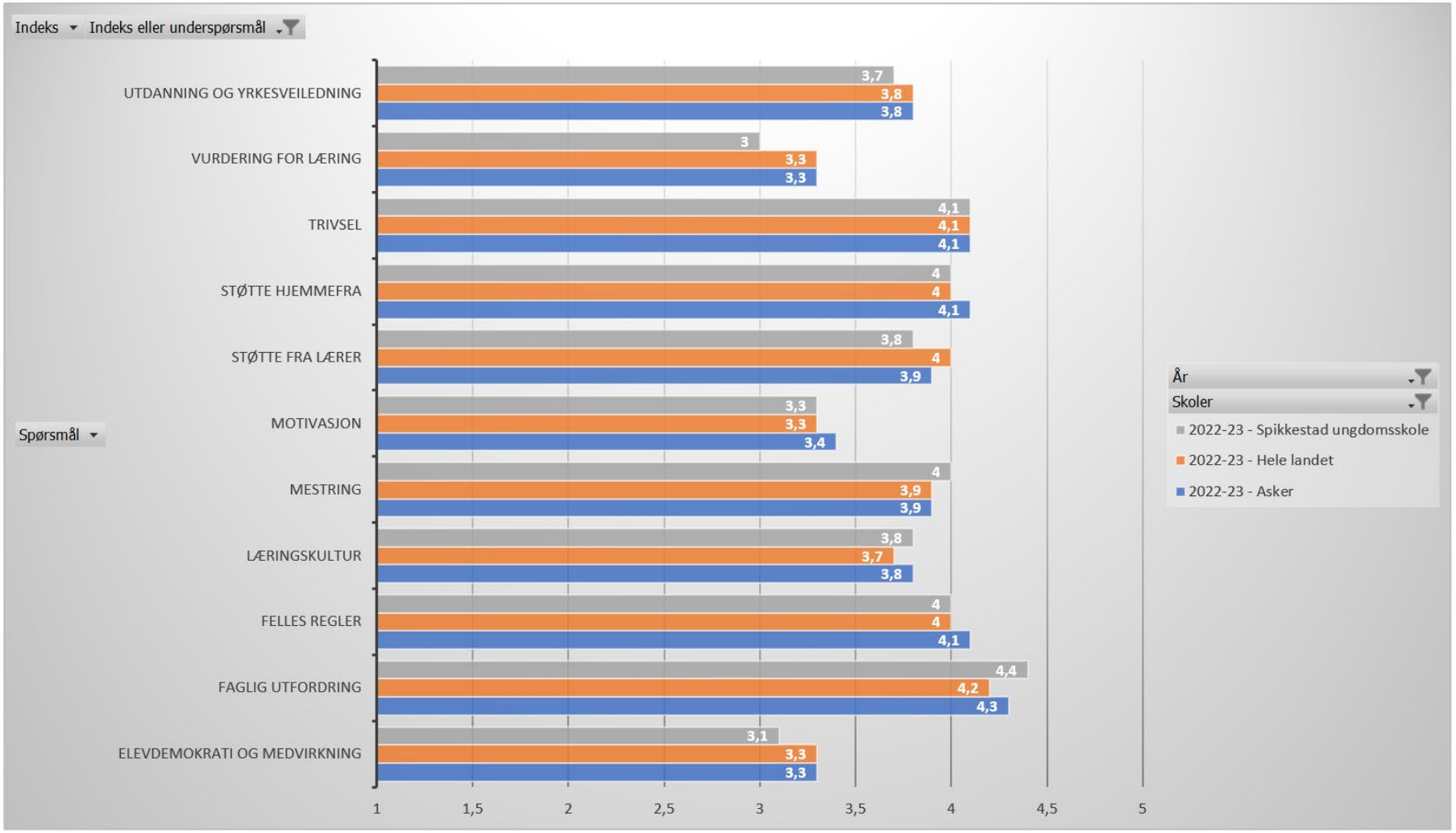

Asker kommune

Elevundersøkelsen

9.trinn

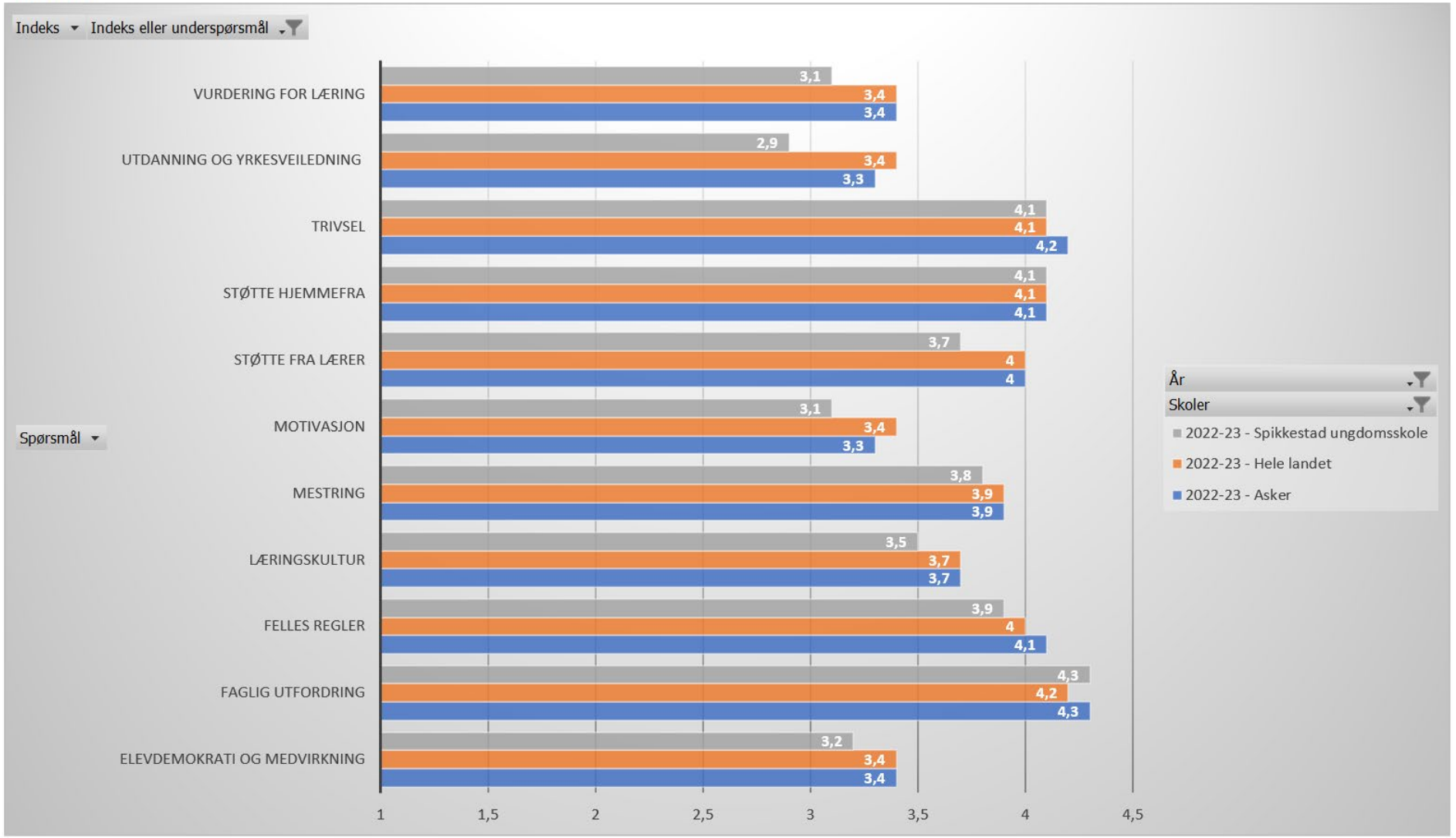

Asker kommune

Elevundersøkelsen

8.trinn

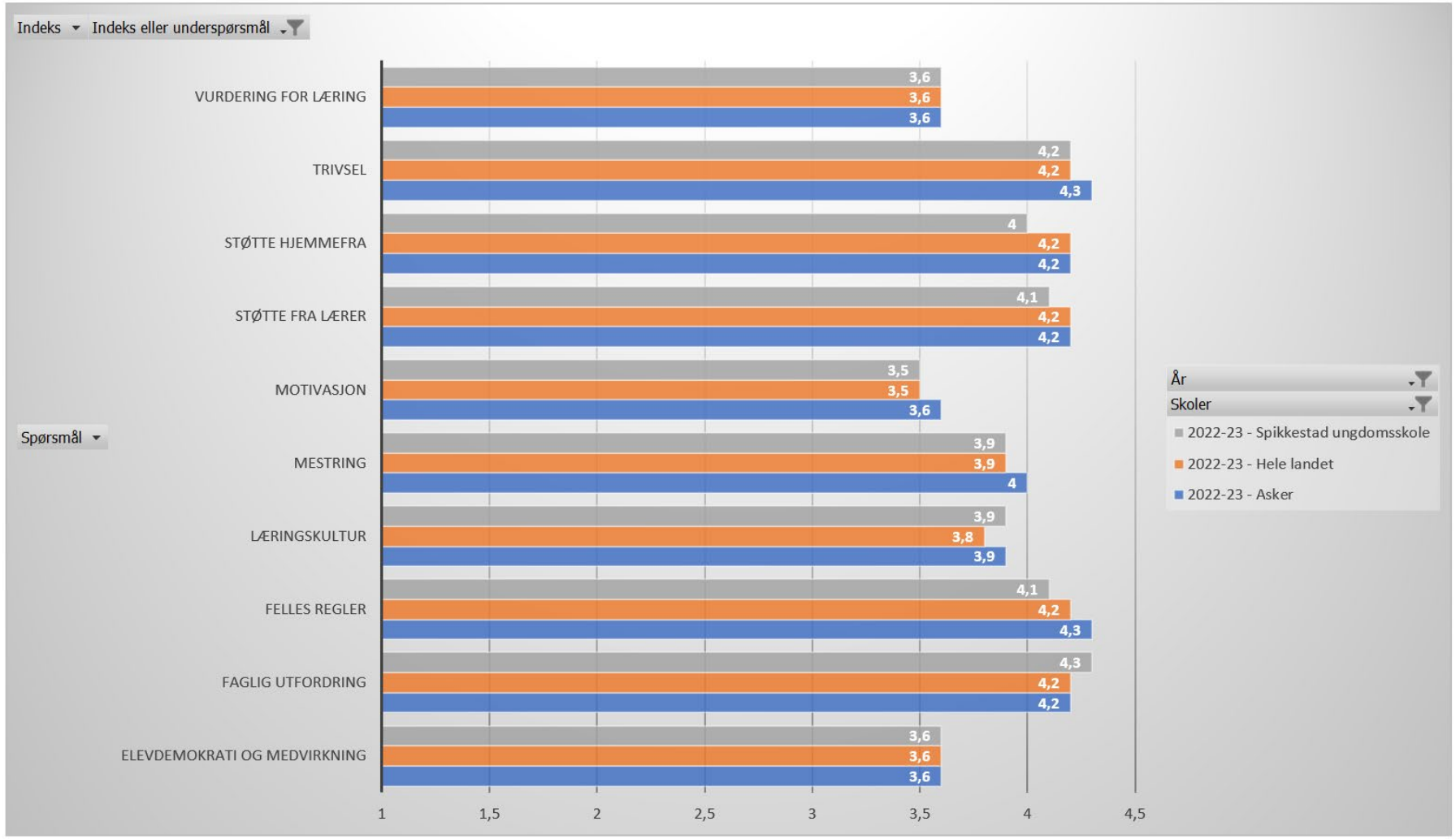

Asker kommune

Elevundersøkelsen - om trivsel og motivasjon

Kommenter resultatet:

Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet slik at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene? Vi har hatt eksplisitt fokus på elevaktive arbeidsmetoder og relevans det siste halvåret. Elevene skal ta aktiv del i undervisningen og de skal oppleve at opplæringen er relevant. Vi har hatt erfaringsdeling rundt dette i personalet både i fagsamarbeidstid og på fellestid

Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?

Elevene selv opplever at enkelte lærere er gode på motivasjon, mens andre lærere ikke er fullt så godt. Vi må løfte opp igjen fokuset på dette i profesjonsfellesskapet og få lærerne til å lære av hverandre. Det skjer mye positivt i klasserommene på Spikkestad ungdomsskole, så det å dele god praksis er verdifullt. Variert opplæring, elevmedvirkning og relevans er tre stikkord vi må jobbe mer med.

Asker kommune

Elevundersøkelsen - om tilpasset opplæring

Kommenter resultatet

I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?

Både elever og lærere opplever en varierende forståelse av dette, så her har vi et forbedringspotensiale når det kommer til å lande en felles forståelse.

I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?

Til tross for at vi har hatt fokus på elevaktive arbeidsformer det siste halvåret, opplever elevene at dette brukes i varierende grad. Det samme gjelder rike oppgaver.

Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?

Elevene rapporterer om at dette gjøres ulikt på de ulike trinnene, så en erfaringsdeling rundt hva enkelte lærere og trinn gjør bra når det kommer til dette, hadde vært nyttig for profesjonsfellesskapet. I tillegg må vi løfte opp dette med tilpasset opplæring, slik at forståelsen rundt dette kan bli mer lik på skolen.

Foreldreundersøkelsen

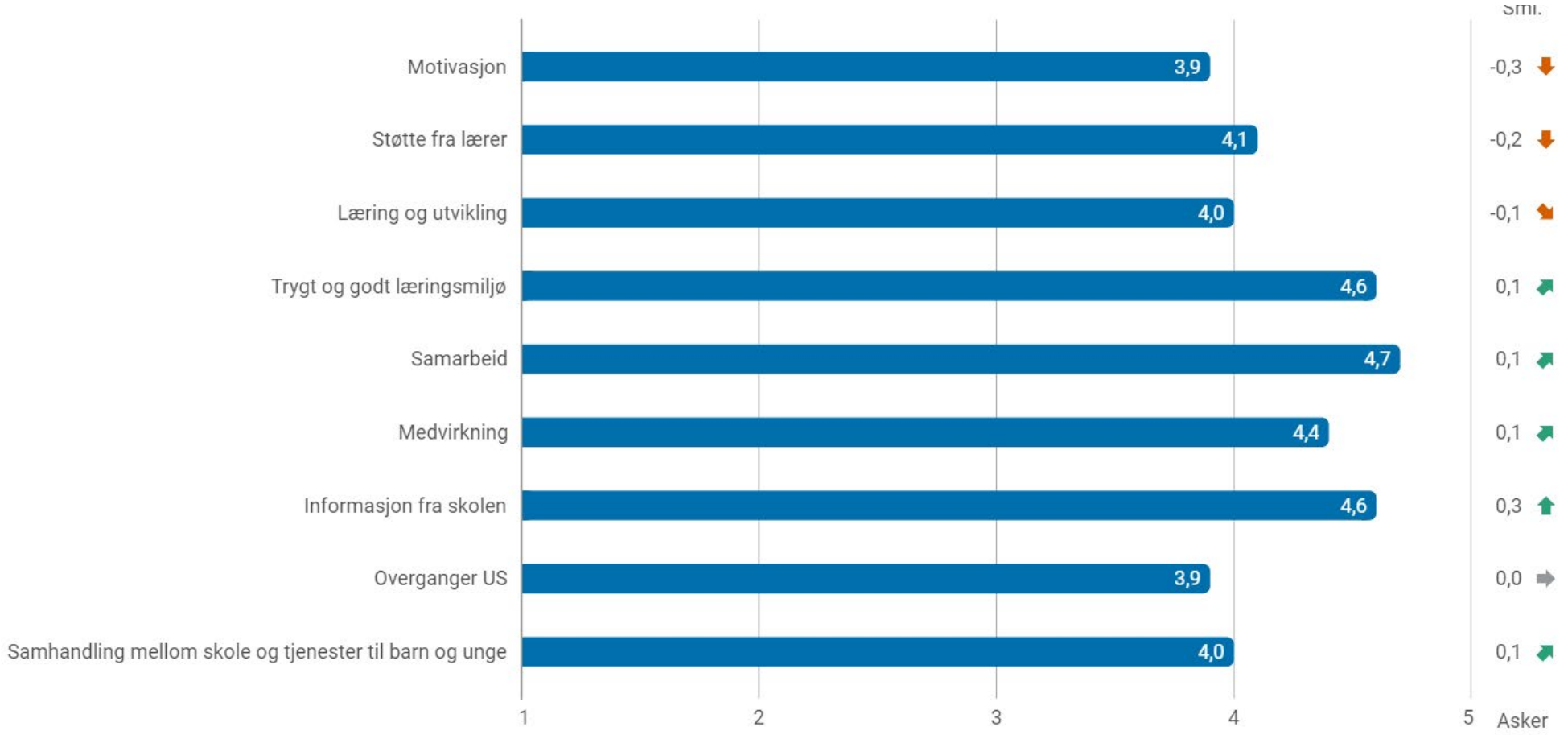

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen? Scorer godt på informasjon fra skolen og samarbeid- det er veldig positivt. Vi scorer ikke så godt på motivasjon og støtte fra lærer, noe vi også sannsynligvis vil se i elevundersøkelsen- så motivasjon blant elevene er noe vi jobber kontinuerlig med, Vi vil gjerne undersøke med FAU rundt hva som kunne være et forbedringspotensiale når det kommer til overgangen mellom barne- og ungdomsskole.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Stabile resultater i lesing og engelsk vi kan være fornøyde med. I regning går resultatene nedover. Nylig er sonesamarbeid med de to barneskolene gjenopptatt, og her vil grunnleggende ferdigheter og erfaringsdeling være naturlige temaer.

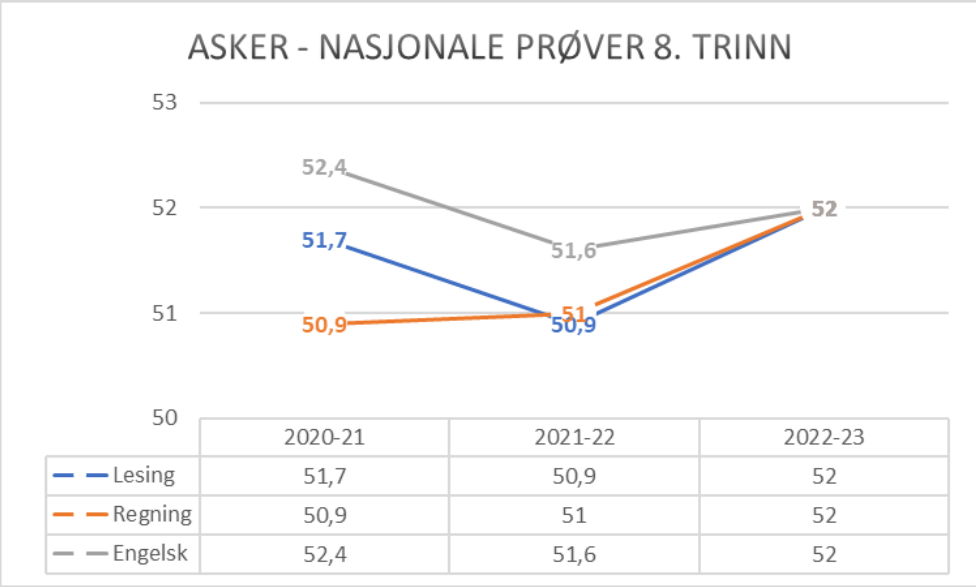

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

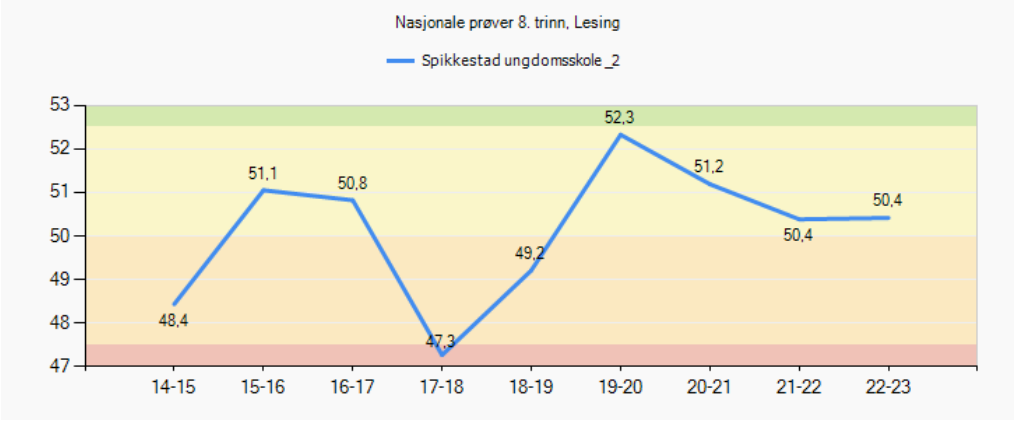

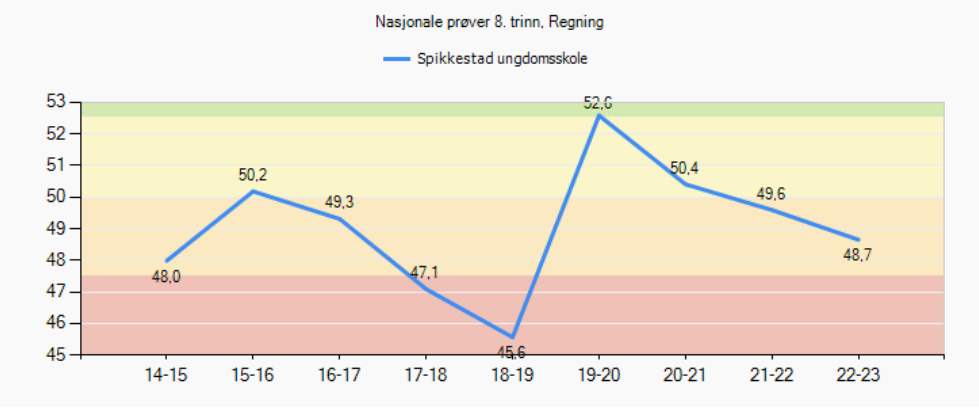

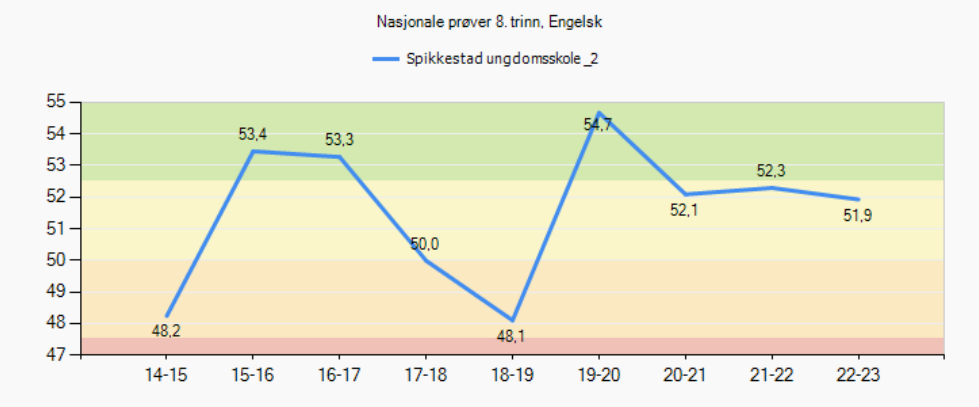

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år Gledelig med gode tall i lesing. Bruk av lesestrategier systematisk i fagene er et viktig grep. Elevene har respondert godt på å være i "fast skolestruktur" på ungdomsskolen, ref. corona I regning har vi hatt mindre fremgang enn ønskelig, så her er kurs og oppfølgingstiltak i gang.

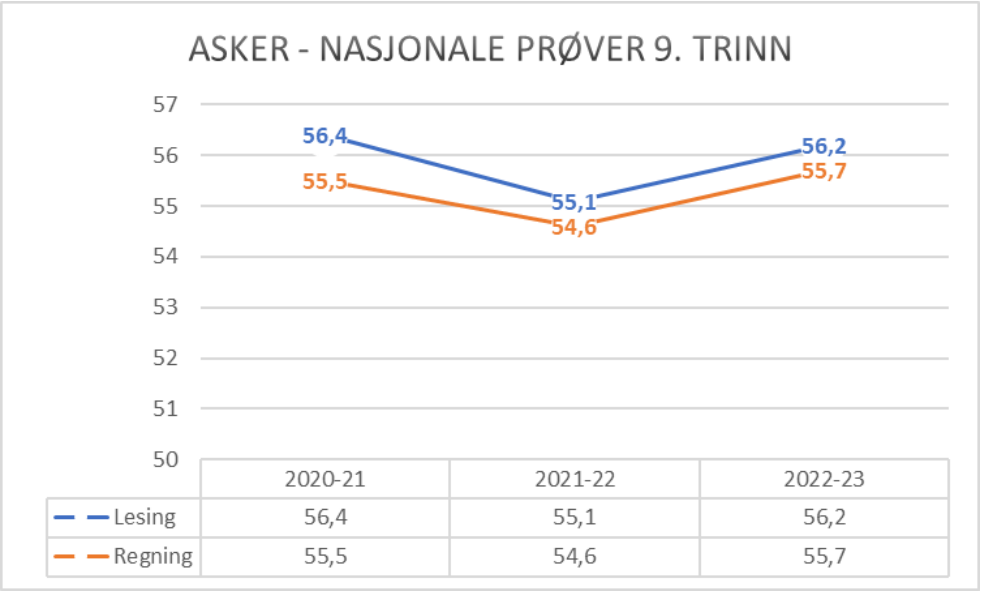

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

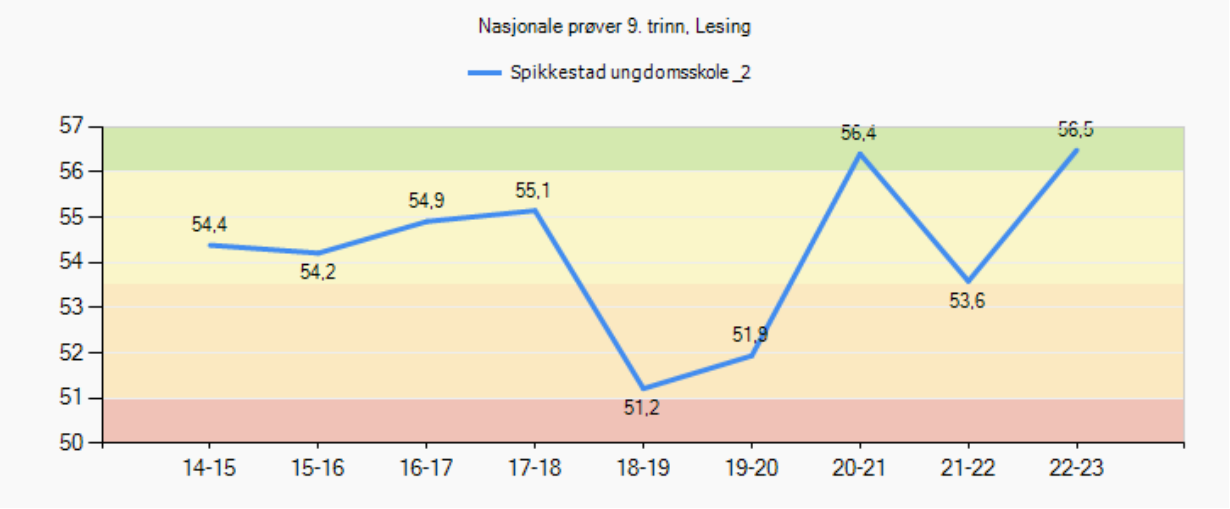

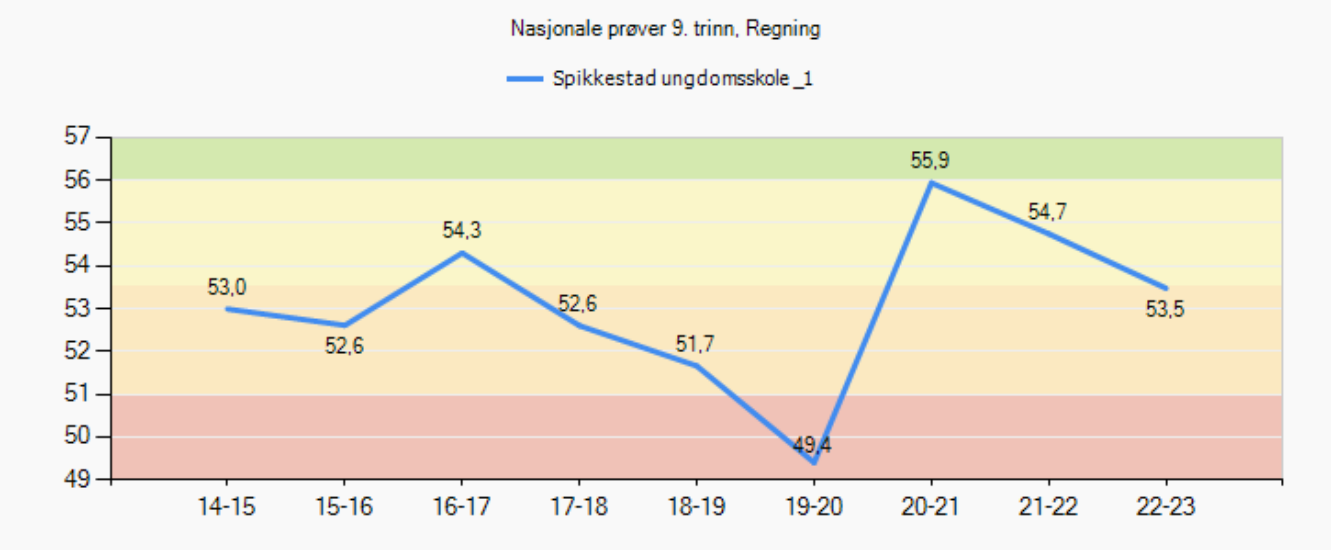

Nasionale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Spikkestad ungdomsskole (20-21)_2	Endring i skalapoeng lesing	6,25	2,78	4,52	4,0	2,57	3,88
Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng lesing	5,71	1,6	4,32	1,3	2,22	2,96
Spikkestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	16,57	7,2	5,43	6,04	1,44	6,3
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- ❖ Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Meget positiv utvikling der elevene har løftet seg mye i lesing. Det er gledelig å se.

- ❖ Hva kan være årsaker?
- Fagfokuserte lærere som prioriteter faglig fremgang. Mye fokus på lesetrening og lesing av ulike typer tekster. Fokus på lesing i alle fag

- ❖ Hva vil dere prioritere fremover?
- Få 9.trinnslærerne til å sette mer ord på hva de har gjort for å få til dette og dele med resten av kollegiet slik at vi kan styrke oss som profesjonsfellesskap.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Spikkestad ungdomsskole (20-21)_2	Endring i skalapoeng regning	5,67	3,4	3,53	1,4	2,33	3,01
Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng regning	8,0	3,68	4,63	5,86	-0,18	4,14
Spikkestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	6,75	4,42	4,31	3,5	1,17	4,05
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

❖ Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

- Fremgangen har vært mindre enn det den var i fjor og mindre enn det Asker kan vise til.

❖ Hva kan være årsaker?

- For lite gjennomgående fokus på regning i alle fag. For lite fokus på hverdagsmatematikk og problemløsningsoppgaver

❖ Hva vil dere prioritere fremover?

- Få til et mer gjennomgående fokus blant alle lærere på regning i alle fag. Iverksette systemer for elevoppfølging, slik at vi er tettere på og også kan motivere elevene ved å vise til utvikling.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resultater drøftes i kollegiet, elevråd, FAU og SU. Refleksjonene deles på tvers av de ulike foraene

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? 1.04 under snitt
- På regning så har vi mindre økning enn Asker, det samsvarer. Når det gjelder lesingen, øker resultatene mer enn det sosioøkonomisk indeks tilsier. I engelsk ligger vi på omtrent samme nivå som Asker, så vi øker der også mer enn det sosioøkonomisk indeks tilsier.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Jevn økning på begge felt, så slik sett henger resultatene sammen med standpunkt/eksamen og VG1.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Spikkestad ungdomsskole (19-20)	Spikkestad ungdomsskole (20-21)	Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,54	41,91	45,32	44,68

- Økning i grunnskolepoeng fra 41,91 til 45,32.
- Det var et sterkt kull som gikk ut i fjor, det vises også i NP fra 2019 og 2020. Når vi ser på inngangsverdiene på NP, så samsvarer de sterke tallene med at dette var et sterkt og velfungerende trinn allerede fra de kom i 8. klasse. Dette trinnet hadde 52,3 - 54,7 som prestasjoner i NP i 8.klasse.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%	%
	Spikkestad ungdomsskole (16-17)_1_2	Spikkestad ungdomsskole (17-18)_2	Spikkestad ungdomsskole (18-19)	Spikkestad ungdomsskole (19-20)	Spikkestad ungdomsskole (20-21)	Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1_1	Asker kommune (21-22)
fullført og bestått Vg1	86,1	90,7	91,5	88,9	84,3	0,0	0,0
fullført og bestått Vg2	81,9	85,3	78,0	72,8	0,0	0,0	0,0
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	87,5	73,3	69,5	0,0	0,0	0,0	0,0

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever? Den vurderes som god for våre elever, selv om den gikk noe ned i 20-21. Det samme gjelder fullførelse av vg2. Utviklingen pr. trinn er imidlertid som forventet og i tråd med forutsetningene for å stå i læring som elevene viste her hos oss.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen? Gjennomgående fokus på å ta riktig valg av VGS fra 8.trinn. Intensivt fokus på 10.trinn med en gjennomgående plan for karriereveiledning, noe mange elever rapporterer om at de er godt fornøyd med.

Asker kommune

Asker kommune

Sydskogen skole tilstandsrapport 2022

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

TYDELIGHET

RESPEKT

OMSORG

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	126
Lærere:	16
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	9,8
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,9
Barn i SFO:	45
Ansatte SFO:	5

Bild

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

- Måltidet - god og variert mat, prioritert bemanning, fokus på minst mulig matsvinn.
- kultur SFO - samarbeid med lokale aktører, Blås i skolen/ EC-play
- Idretts sfo - fokus på fysisk aktivitet både gjennom frilek og organiserte aktiviteter
- Lekens betydning på SFO, de ansattes rolle som observatører og igangsettere i leken.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

Fokus på variasjon i aktivitetene, gi rom for den frie leken, være tilstede for barna. Rollelek, kjøkkenkrok, utkledning, basesone, uteaktiviteter.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

Vi opplever at våre barn på SFO får et godt tilbud i tråd med rammeplanen. I år har vi blant annet hatt fokus på lekens betydning for barns utvikling.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte? Aktivitetsleder idrett og friluftsliv, nettverket mat og måltid på SFO, lekens betydning på SFO

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? I ennå større grad kommunisere ut til foreldre hva vi holder på med på SFO. Være i tett dialog med kontaktlærerne, god personalpolitikk som fører til godt samarbeid skole/sfo.

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	6
Ansatte:	7

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

Det å ha bygget opp en helt ny avdeling og sette sammen et team som støtter hverandre og bruker hverandres kompetanse og erfaring daglig. Skape trygge og forutsigbare overganger fra barnehage til skole. Vi har tilpasset metoder og arbeidsmengder underveis som vi ble kjent med elevene. Alle ansatte arbeider med alle elever.

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

Alle elevene på spesialavdeling har sin tilhørighet i skolen og deres klasse. Kontaktlærere på skolen og de på spesialavdelingen samarbeider tett for å inkludere og skape tilhørighet for elevene når de kommer på besøk fra SPA. Gjennom å invitere elever og lærere fra ordinære skolen inn til oss. Når elevene er klare for det så deltar vi i felles aktiviteter som ordinære skolen arrangerer. Vi deltar i skolens friminutter.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

De ansatte bruker mye tid på å bli kjent med elevene og gjennomgår info om hver enkelt elev før oppstart. Vi har gode rutiner for overføring av informasjon fra barnehage/skole og foresatte når vedtak om plass er sendt ut. De ansatte har ukentlige teammøter og pedagogmøter hvor de drøfter elevene og evaluerer ukentlig progresjonen til elevene. I tillegg har vi personalmøter hver 6 uke hvor vi jobber med kompetanseheving og gjennomgår elevene. Så har vi gjennom høsten hatt jevnlige møter der vi drøfter hver elev sin utvikling. Alle ansatte arbeider med alle elever. Det gjør at man bli kjent med alle elever.

- Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

De ansatte har god erfaring og kompetanse på ASK. Vi har mottatt veiledning fra PPT om atferdsanalyse og håndtering av utagerende atferd. Alle de som er ansatt har kompetanse på et, eller flere av områdene. Skulle selvfølgelig ønske mere kurs fra PPT ettersom vi får flere elever hvor sakene kan være ganske så komplekse. Opplever at ledernettverket i SPA er godt i gang med å utarbeide dette. Flere ansatte sendes på kurs i regi av HAB og Statped for å heve kompetansen.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Å bygge bro- det har gitt gode resultater gjennom tett samarbeid med foresatte og barnehagene. Elevene har blitt trygge både i skolen og på SFO. Fast besøksdag gjennom våren skaper trygghet og mer forutsigbarhet for elevene.
  - Trilobitten - bygget opp en ny avdeling med et team som støtter og veileder hverandre gjennom dagen. Det har vært tett samarbeid i overgangen over til spesialavdeling. Vi er stolte over hvordan samarbeidet mellom avdelingen og skole/SFO er.
  - Opplever vi har et godt skole hjem samarbeid. Vi tar foreldre og foresatte på alvor med kort responstid ved henvendelser.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

Vi mener at vi har fokus på godt samarbeid og fokus på relasjonskompetanse. Spesialavdelingen har ført til en styrking i fagkompetanse og mangfold. Samkjørt ledelse.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi hadde som tiltak å dele informasjon på foreldremøter og på personalmøter for å spre kunnskap om kommunale tjenester. Dette er ivaretatt og vi opplever å bruke kommunale hjelpetjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Dette er ivaretatt
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen har jobbet aktivt med læreplanen innenfor forskjellige områder og dette har vært med på å utvikle profesjonsfelleskapet.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Har supplerende læringsarena og fortsetter med det. Jobber med friminuttaktiviteter (TL), åpner opp for bruk av gymsal i og etter skoletid. FunFriday i regi av aktive lokalsamfunn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	FunFriday i regi av aktive lokalsamfunn.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Kort vei mellom ansatte og ledelse. Utfordringer og bekymringer meldes på et tidlig tidspunkt. Dette gjør oss bedre i stand til å intervenere tidlig.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolen har bærekraftsdagen hvor klassene har ulike temaer innenfor bærekraft og foresatte inviteres. Skolen har eget årshjul knyttet opp mot veksthuset. En ansvarlig ansatt har nedsatt undervisning for å koordinere dette.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?
  - Læringsmiljø; aktivitetsplikten §9a, tilsyn statsforvalteren avdekket mangler i forhold til dokumentasjon.
  - Individuell tilrettelegging; SNO
  - Personvern og informasjonssikkerhet; har hatt tilfeller av feilsending i P360. Rutiner har blitt endret for å forebygge dette.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Periodeplanlegging går litt opp og ned. Det er noen ganger vanskelig å bruke det som et godt arbeidsverktøy da man ofte kommer for kort eller for langt, og da blir det et arbeid. Vi opplever at vi kommer med utakt med planene. Blir ofte ikke prioritert. Men vi er veldig glade for at vi har hatt en periode med å "måtte" fordi da har man fått læreplanen mye mer under huden.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Her er vi godt med! Det er fokusområder som vi og elevene er opptatt av.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er absolutt innenfor områdene. Vi er enige om at kjerneelementene er det viktigste, men vi klarer ikke gjengi kjerneelementene ordrett. Vi føler vi dekker dem.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Her er vi gode! Bærekraftig utvikling, og folkehelse og livsmestring er virkelig noe vi tar oss tid til og som er aktuelt store deler av tiden. Vi føler oss også trygge på "Demokrati og medborgerskap". Føler at det er en del av vår hverdag med elevene.
Dybdelæring	Vi føler at vi tør å ta oss tid til å bli stående i et tema om vi føler at elevene trenger det, eller det er et tema hvor vi ønsker å dypdykke. Vi tør å sette av tid til å angripe et tema fra flere sider, og ta oss tid til å skape forståelse, nysgjerrighet og undring for et tema eller område.
Elevaktive arbeidsformer	Er noe vi fikser til en viss grad, men at vi føler at dette kan vi bli noe bedre på. Hatt en fin gjennomgang av Kagan.
Underveisvurdering	Hva er underveisvurdering, og hva er god nok underveisvurdering? Vi opplever at vi er flinke til å snakke med elevene om deres arbeid i vår hverdag sammen med dem. Noen ganger er det arbeid (skriftlig oppgave og muntlig presentasjoner) som leveres inn og blir evaluert, men først og fremst er det våre møter med elevene hver dag som dekker dette punktet. Er lurt å ha kriterier slik at vi kan være tydelige i kommunikasjonen med elevene, slik at de tydelig forstår hva som skal læres og hva som vurderes.
Elevmedvirkning	Vi må blir bedre på å bruke begrepet. Vanskelig å bruke ordet i hverdagen, og påpeke til elevene at dette er "elevmedvirkning". Her er nok forståelsen av begrepet med på å påvirke hvor mye elevene føler at de er med på å medvirke. Vi føler vi er ganske gode på å gi elevene valg innenfor våre rammer, men om dette i elevenes syn er medvirkning, kanskje ikke?

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,35%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	4,76%
Antall elever i spesialavdeling:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Ordinærskolen og spesialavdelingen kan bidra til å utvide kompetanse og kunnskap på tvers for å styrke tilbudet enda mer.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	4 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år om gangen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Morsmålsopplæring gis i tillegg

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja det gjør skolen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Skolen gjennomfører jevnlige evalueringsmøter med foresatte og PPT.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  Enda større fokus på tilpasset opplæring i klassene. Større grad av å utnytte de lærerressursene som finnes i form av styrking i klasser.
  Vi bruker barneveiledere i både skole og SFO. Dette gjør det enklere å følge opp det enkelte barn.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen
  - Elevundersøkelsen 6.trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Elevundersøkelsen 5.trinn
  - Elevundersøkelsen 7.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  - Elevundersøkelsen viser for lav score på motivasjon.
  - Jobbe med leseutholdenhet
  - Utvikling av SIM,knyttet opp mot §9a
  - Plangruppe

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Godt kjent.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Den ivaretas. Et stykke å gå i forhold til dokumentasjon. Ref: tilsyn.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Den opplever ledelsen at brukes aktivt, og flere klasser tar undersøkelsen mer enn to ganger i året (utvalgte temaer). Tiltak settes inn der det trengs.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Fungerer ikke optimalt. Det må i enda større grad inn i læringsmiljøarbeidet. Vi ønsker se på ny organisering.

Elevundersøkelsen 5.trinn

- Kommenter utviklingen

  Vi ligger under snittet for Askerskolen. Klassetrivsel i tidlig høst viste en del utfordringer ift klassemiljøet. Ustabilt grunnet sykdom blant lærere på trinnet.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

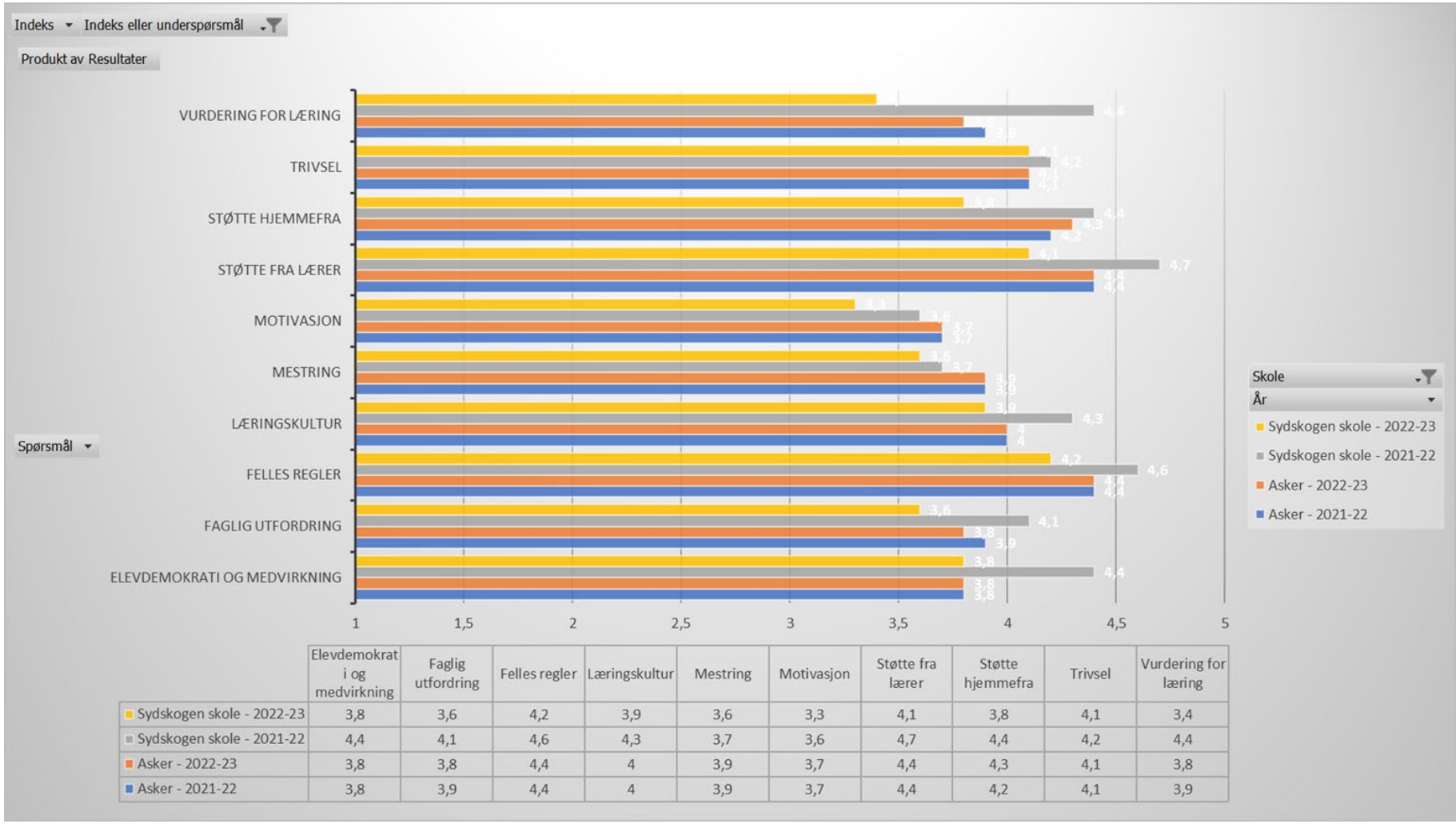

	Elevdemokrati og medvirkning	Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
Sydskogen skole - 2022-23	3,8	3,6	4,2	3,9	3,6	3,3	4,1	3,8	4,1	3,4
Sydskogen skole - 2021-22	4,4	4,1	4,6	4,3	3,7	3,6	4,7	4,4	4,2	4,4
Asker - 2022-23	3,8	3,8	4,4	4	3,9	3,7	4,4	4,3	4,1	3,8
Asker - 2021-22	3,8	3,9	4,4	4	3,9	3,7	4,4	4,2	4,1	3,9

Asker kommune

6.trinn

- Kommenter utviklingen

  Vi ligger litt over snittet for Asker kommune.

  Vi har jobbet mye med klassemiljøet og veiledning fra SEIL.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

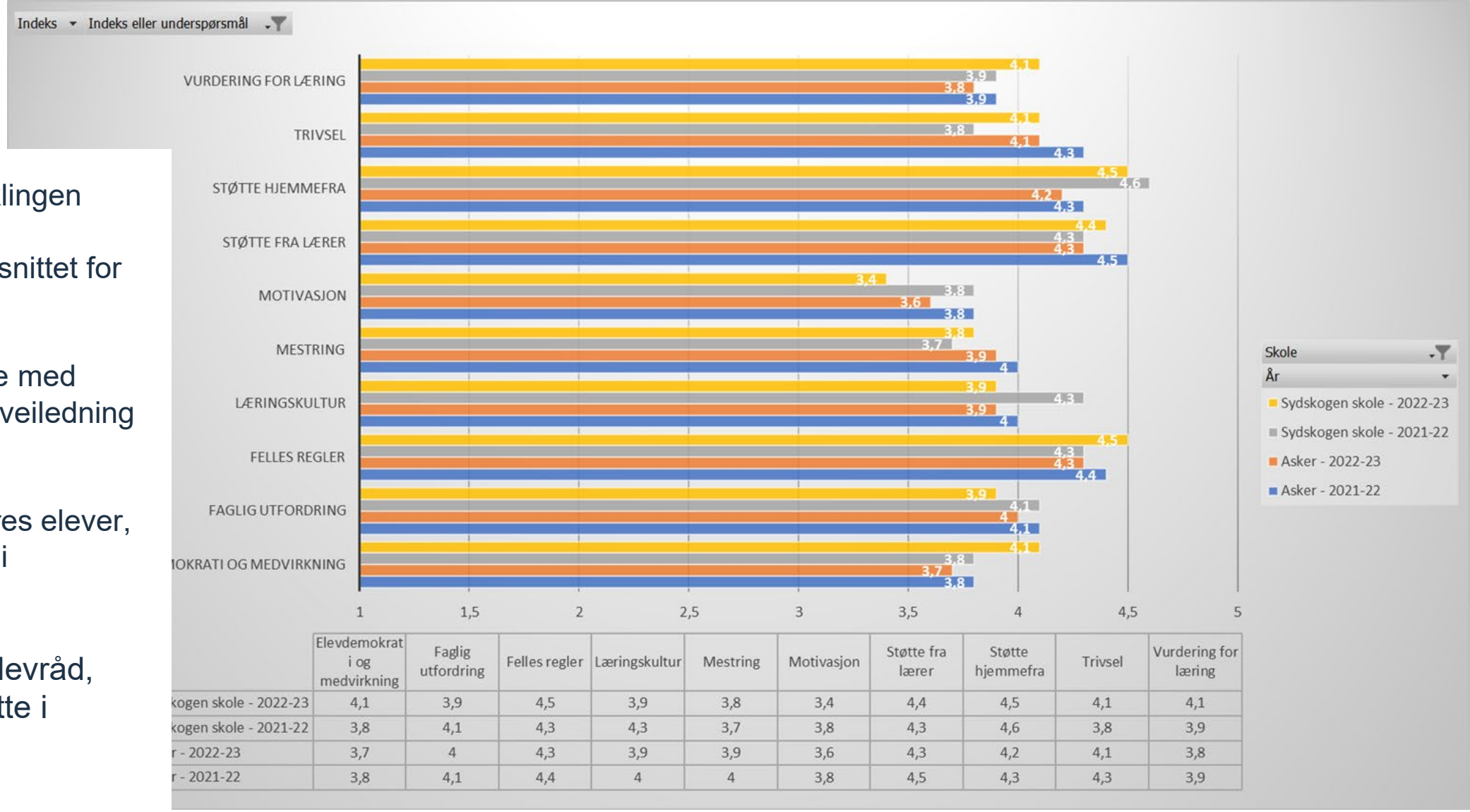

	Elevdemokrati og medvirkning	Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
kogen skole - 2022-23	4,1	3,9	4,5	3,9	3,8	3,4	4,4	4,5	4,1	4,1
kogen skole - 2021-22	3,8	4,1	4,3	4,3	3,7	3,8	4,3	4,6	3,8	3,9
r - 2022-23	3,7	4	4,3	3,9	3,9	3,6	4,3	4,2	4,1	3,8
r - 2021-22	3,8	4,1	4,4	4	4	3,8	4,5	4,3	4,3	3,9

7.trinn

- Kommenter utviklingen
  Vi ser en nedgang i:
  -læringskultur
  -motivasjon
  -støtte fra lærer og foreldre

  Vi ser en liten økning i:
  -trivsel
  - vurdering for læring
  Totalt sett har denne klassen hatt en god utvikling siden 5.klasse.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

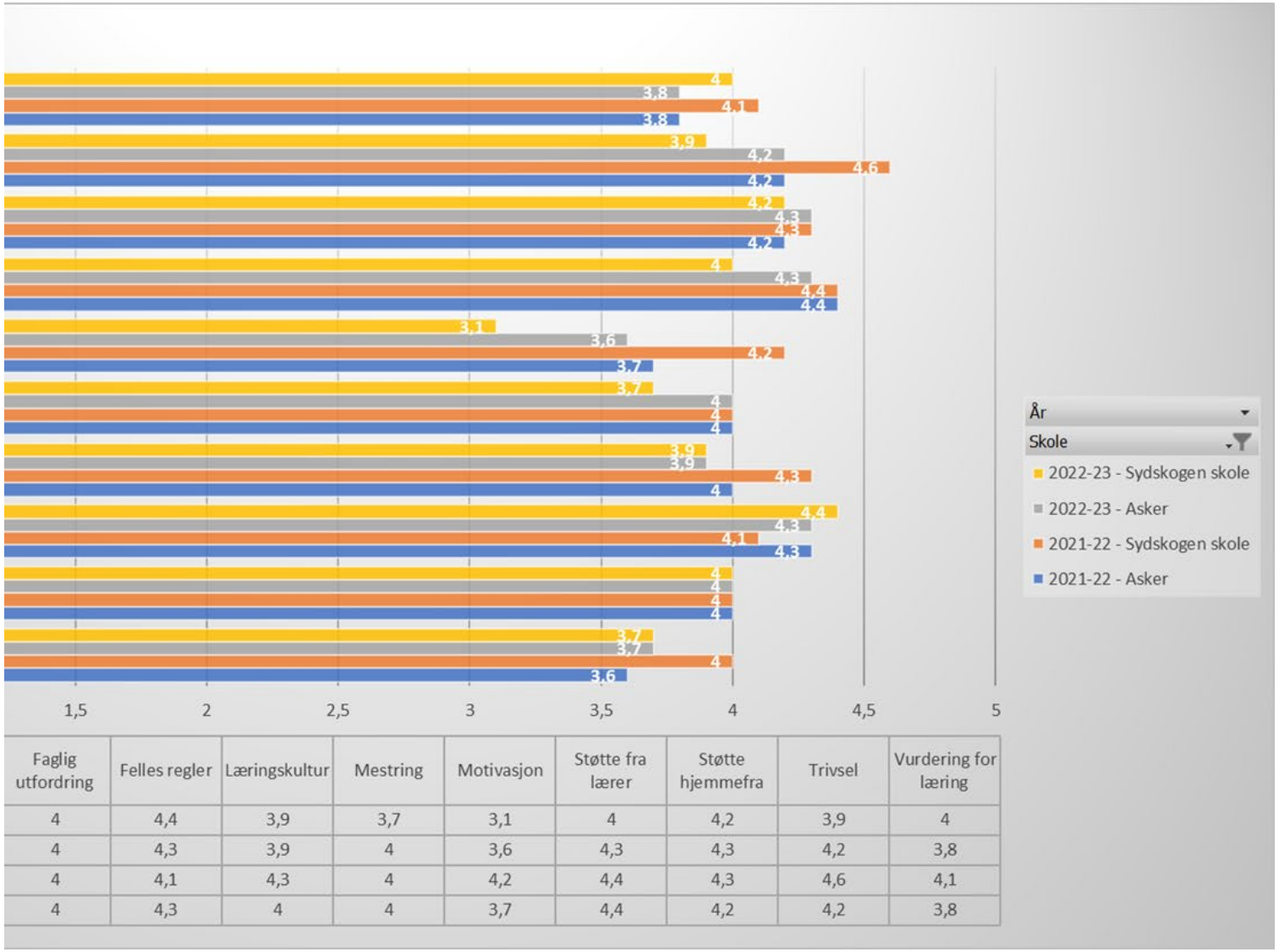

Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
4	4,4	3,9	3,7	3,1	4	4,2	3,9	4
4	4,3	3,9	4	3,6	4,3	4,3	4,2	3,8
4	4,1	4,3	4	4,2	4,4	4,3	4,6	4,1
4	4,3	4	4	3,7	4,4	4,2	4,2	3,8

Foreldreundersøkelsen

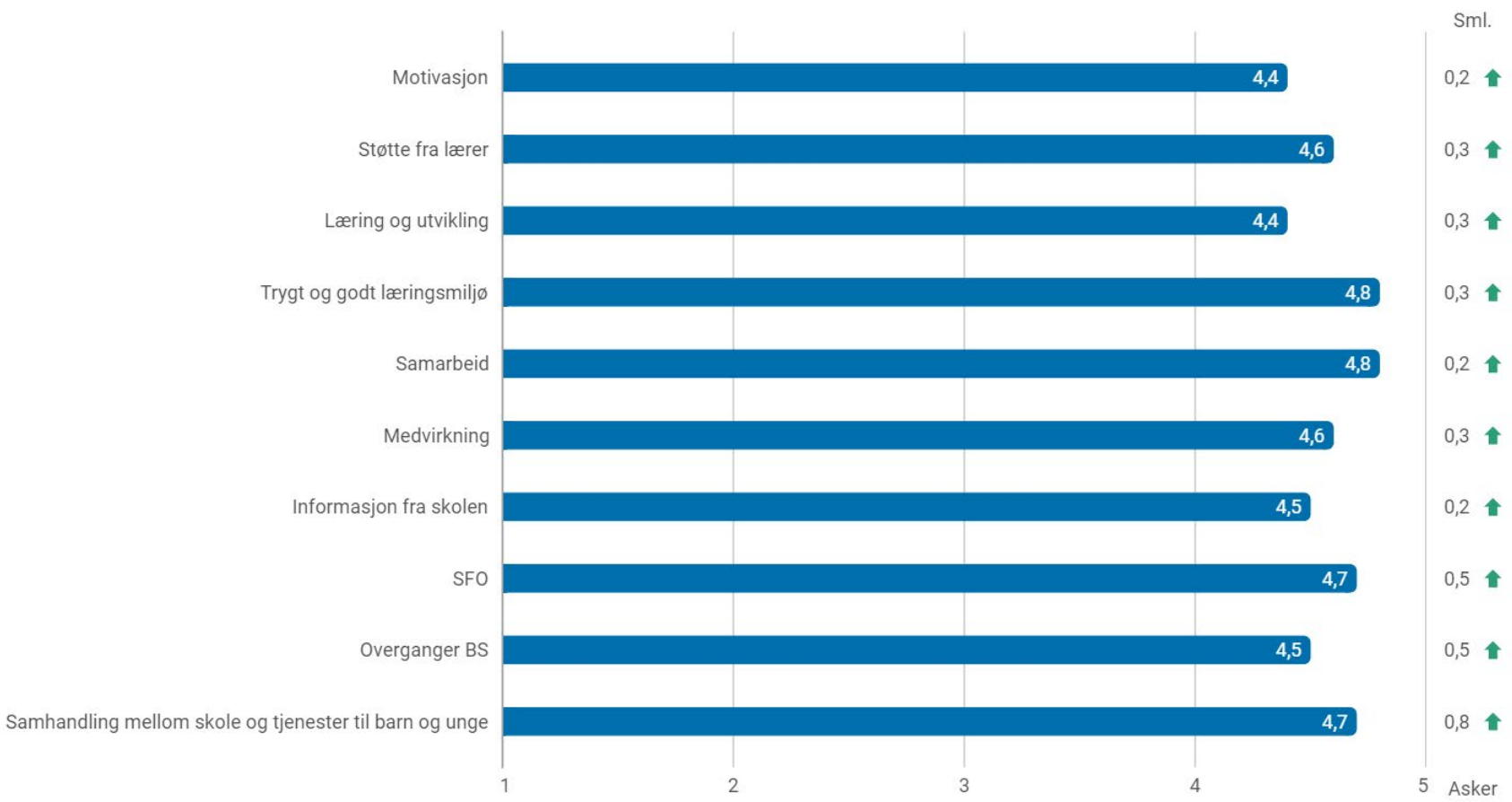

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
  Vi ligger over Askerskolen snittet i alle punktene, noe vi er godt fornøyd med.
  VI ser at det er større tilfredshet på 2. og 4. enn på 6. trinn.
  Det er ikke overraskende da vi har hatt noen utfordringer knyttet til klasse og læringsmiljø. Det skal dog sies at 6. trinn ligger på snittet totalt for Askerskolen.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

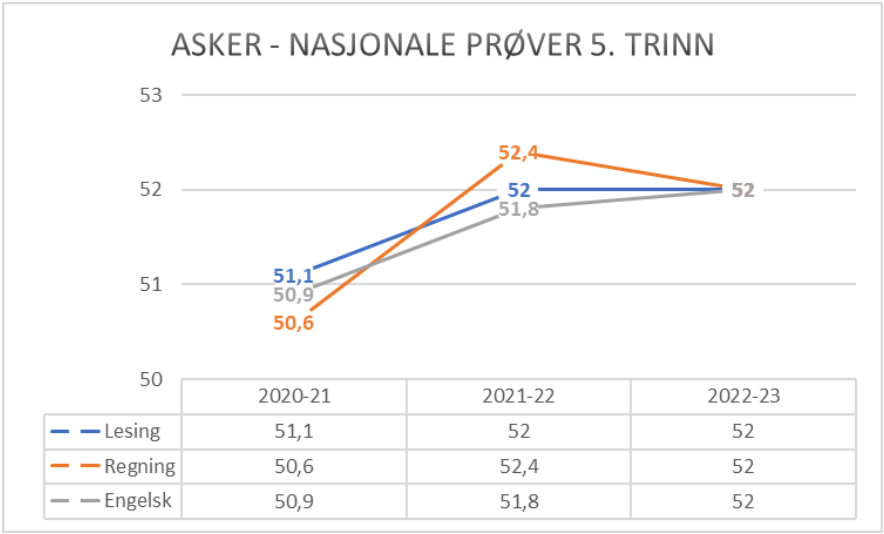

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen
  Vi er godt fornøyde med utviklingen i regning og engelsk. Vi ser en ikke fullt så god utvikling i lesing. Resultatene viser at vi har en stor andel på nivå 2. Evaluering i lærerkollegiet sier at mange elever sliter med å stå i lange komplekse tekster.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	20,0%	66,7%	13,3%	48,1
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	12,5%	62,5%	25,0%	52,4
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	35,0%	45,0%	20,0%	47,4
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	13,3%	53,3%	33,3%	53,3
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	5,9%	82,4%	11,8%	49,6
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	42,1%	47,4%	10,5%	43,9
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	13,3%	46,7%	40,0%	55,4
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	6,3%	56,3%	37,5%	53,9
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	33,3%	38,9%	27,8%	49,7

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Resultatene deles med FAU. Vi drøfter og analyserer resultatene i utviklingstid. Kontaktlærer gjennomgår resultatene med hver enkelt elev i utviklingssamtale.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Ingen samarbeid per dags dato.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Vi ligger over snittet for regning og engelsk, under snittet i lesing.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Fortsette å jobbe etter standarden for lese- og skriveopplæring. Kurse lærere på småtrinnet. Bruke skolens MAM-lærer i forhold til å jobbe med matematisk forståelse

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Jobbe med leseutholdenhet. Fortsette å bruke biblioteket aktivt. Prosjektgruppe for biblioteket er med på å legge føringer for dette.

Asker kommune

Asker kommune

Sætre skole - lokal tilstandsrapport 2022

vinter 2023

Trygg
+ Aktiv
+ Læring
+ Sammen
= Sætre skole

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	305
Lærere:	27
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,2
Barn i SFO:	96
Ansatte SFO:	9

SFO

- ❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
- Samsvar mellom det pedagogiske utviklingsarbeidet skole- SFO. SFO-ansatte involveres i større grad i satsingsområder som er relevante for SFO. Eks: Folkehelse og livsmestring.
- Kultur-SFO har fått innredet et eget rom.
- Økt fleksibilitet m.h.t. organisering av de ansatte

- ❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? Vi ønsker å utvikle et tilbud som gjør det attraktivt for 3. og 4. trinns barn å være på SFO så lenge som mulig. Det legges stor vekt på å gi barna et godt tilbud i skolens ferier.

- ❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Sætre SFO bestreber seg på å oppfylle rammeplanen innen de ulike områdene.

- ❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  -Implementering av rammeplanen
  - Folkehelse og livsmestring - SMART oppvekst
  - Trygt og godt miljø - rutiner og forventninger
  Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? Eget foreldremøte i regi av SFO. Innspill fra foreldrene. Lytte til hvilke forventninger og ønsker foreldrene har.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Felles aktiviteter for hele skolen og på tvers av trinn. Økt fellesskapsfølelse på skolen.
  - Gode resultater på elevundersøkelsen.
  - Standard for samarbeid og kommunikasjon skole - hjem

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
- Klare føringer fra ledelsen.
- Fokus på arbeid både med sosiale ferdigheter og fag. Planlegge 50 - 50. Inger Bergkastet. Periodeplan med dette som tema på høsten, holde det varmt gjennom hele året.
- Aktivisere og ansvarliggjøre foreldrene på alle trinn. Godt samarbeid med foreldrene

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Gode rutiner for overgang barnehage - skole og barneskole - ungdomsskole. Jevnlige TFI-møter.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Skolen følger Askers rutiner, standarder og benytter de digitale systemene som forventet. God samhandling med PPT.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen har utviklet et godt profesjonsfellesskap. Vi vil utvikle samtalene mellom lærerne til å bli mer analytiske.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Økt fokus på dette har ført tl et tryggere læringsmiljø og edre samhandling mellom elevene.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Skolen har et godt samarbeid med frivilligheten, særlig organisasjoner innen kultur, og Sætre innbyggertorg.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Har fått til en god organisering av intensiv og forsterket undervisning. Skolen agerer raskere i læringsmiljøsaker.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Samkjøring og ved innkjøp. Kildesortering.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Særskilt norskundervisning.
  Det er sårbart at det kun er en person på skolen som har kompetanse og tid til å gjennomføre og drifte dette. Vi mangler kompetente ansatte som kan gjennomføre kartlegging og testing i forkant av at et eventuelt enkeltvedtak fattes.
- Trygt og godt skolemiljø. At ikke alle ansatte og alle yrkesgrupper handler i tråd med det som er forventet og følger de gjeldende rutiner.
- Personvern .Ha nettvett og digital dømmekraft på agendaen regelmessig, både for ansatte og elevene. Snakke og dele erfaringer med hverandre innad og utad i team og trinn.
- SFO har få barn på 3. og 4. trinn

(På de andre punktene skriver de ansatte risikofaktor 1)

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Skolen har utarbeidet en felles overordnet periodeplan. Planen er å opprette en digital plattform for deling
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Er tydeliggjort i skolens felles periodeplan.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Utarbeides på trinn-nivå.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Folkehelse og livsmestring.
Dybdelæring	På vei. Aktualiseres gjennom hele skoleåret i arbeidet med skolens satsingsområder. Lærerne har god kjennskap til hva dybdelæring innebærer. Jobbe videre med at det blir en del av hele skolens praksis.
Elevaktive arbeidsformer	På vei. Aktualiseres gjennom hele skoleåret i arbeidet med skolens satsingsområder. Lærerne har god kjennskap til hva dybdelæring innebærer. Jobbe videre med at det blir en del av hele skolens praksis.
Underveisvurdering	Lærerne er flinkere til å ha jevnlige elevsamtaler. Lærerne på trinnet organiserer seg slik at det blir mulig å gjennomføre.
Elevmedvirkning	Bedre resultater på elevundersøkelsen enn tidligere, men vi har fremdeles en vei å gå. Variasjon.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,25%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	4,26%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	

- Organisere elevene på tvers av klassetrinn for å utnytte ressursene bedre.
- Elevene på de høyeste trinnene må involveres mer i planleggingen og gjennomføringen av spesialundervisningen
- Utvide tilbudet med alternative opplæringsarenaer for barneskoleelever.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1-2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elevene opplever at de får god støtte og økt grad av mestring. En lærer melder om god framgang for elevene.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Ja, og vi opplever at en samtale med foreldrene om elevenes fravær reduserer fraværet.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Skolen har god erfaring med samarbeidet med PPT. Vi har lært oss å være tålmodige i de vanskelige sakene.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Elevundersøkelsen 5. trinn

    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.g1dcdce40f01_3_15

  - Elevundersøkelsen 6. trinn
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.g1dcdce40f01_3_5

  - Elevundersøkelsen 7. trinnhttps://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p21

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Nasjonale prøver
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p30
  - Foreldreundersøkelsen
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p26

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Trygt og godt skolemiljø.
- Lesing, skriving, språkutvikling
- Programmering
- Skolehage
- Folkehelse og livsmestring
- Personvern
- Særskilt norskundervisning

- Profesjonsfellesskapet
- Elevaktive læringsformer
- Elevmedvirkning

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutinene er godt kjent for lærerne og for de ansatte i SFO.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten? Lærerne sender mail til rektor. Rektor sørger for å dokumentere i elevmappene. I tillegg muntlig varsel og drøfting.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø? Gjennomføres hver høst og vår. Er satt inn i årshjulet. Følges opp med elevsamtaler.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Jevnlige møter der vi går gjennom saker. Ønsker å organisere SIM på en annen måte neste skoleår. Lærere inn i SIM i tillegg til rektor og miljøterapeut.

Elevundersøkelsen 7. trinn

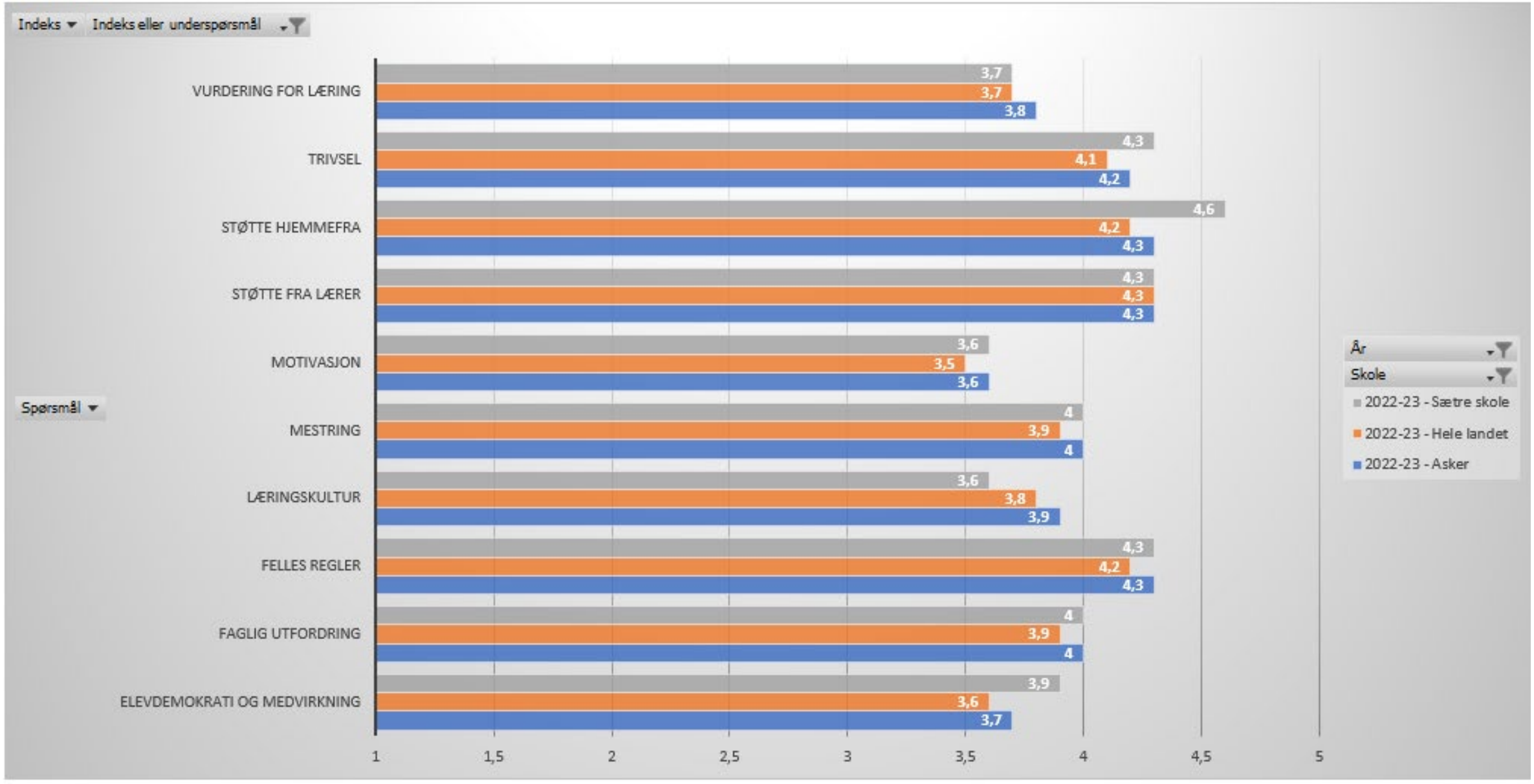

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

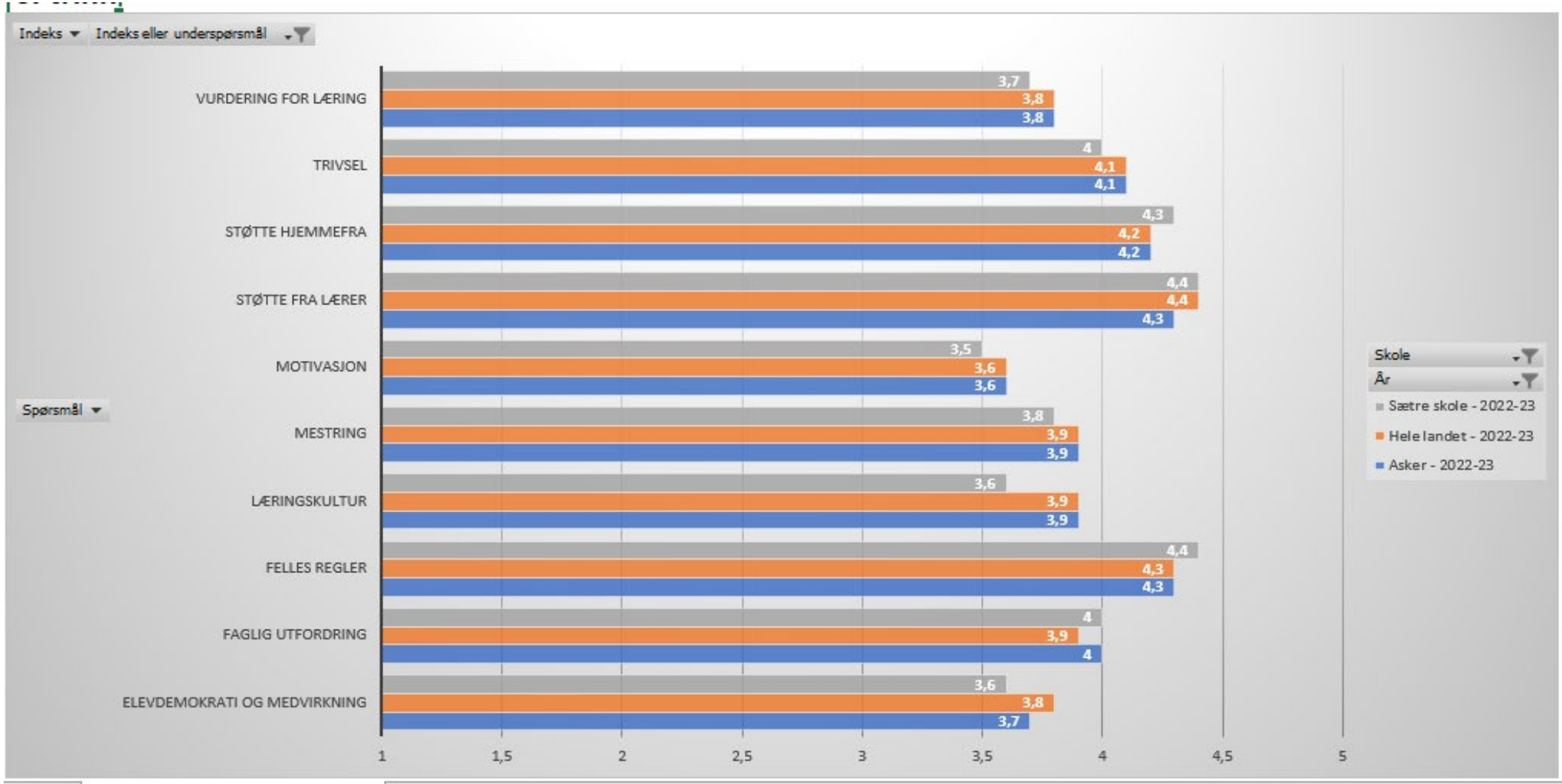

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

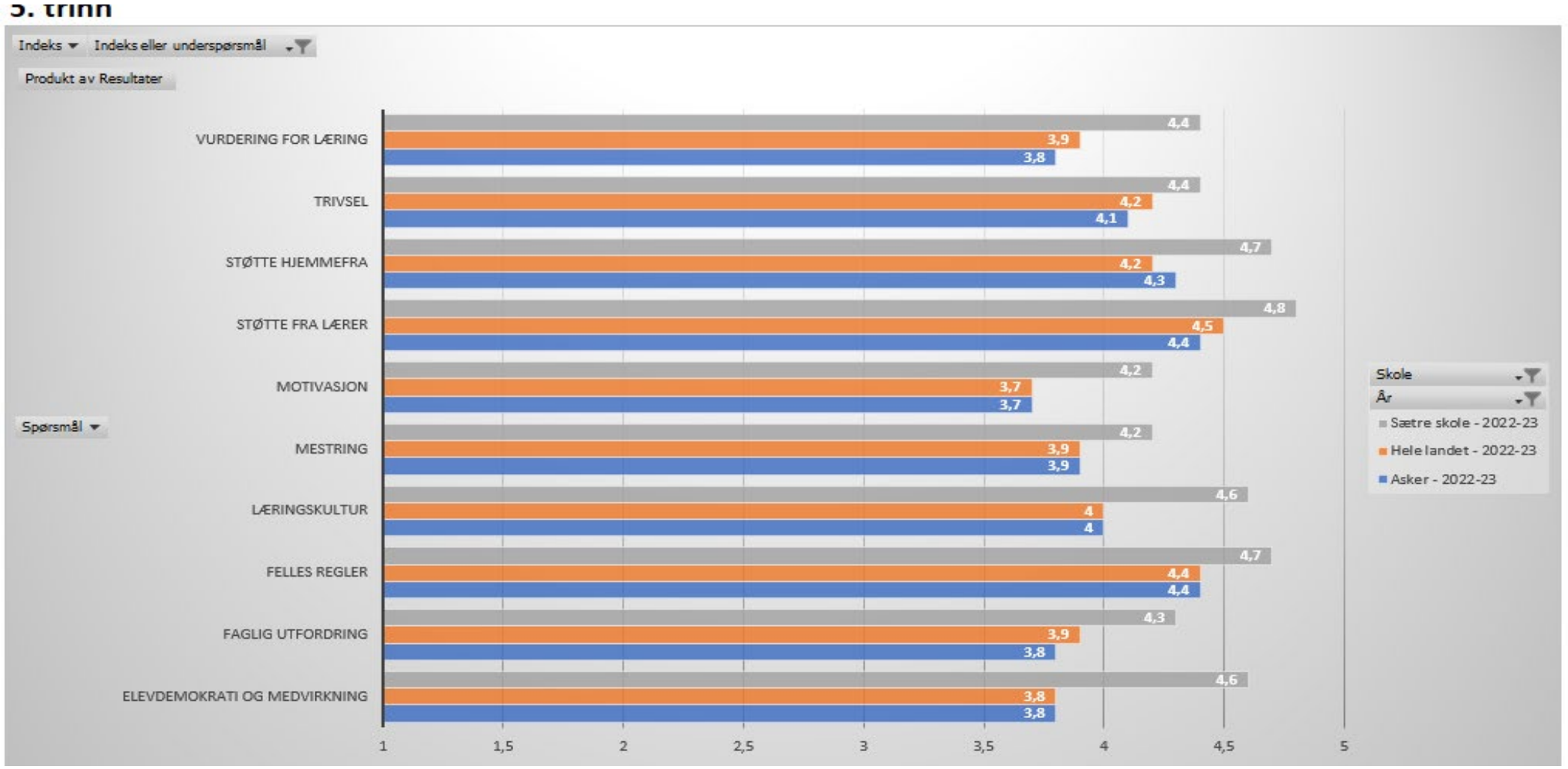

Foreldreundersøkelsen

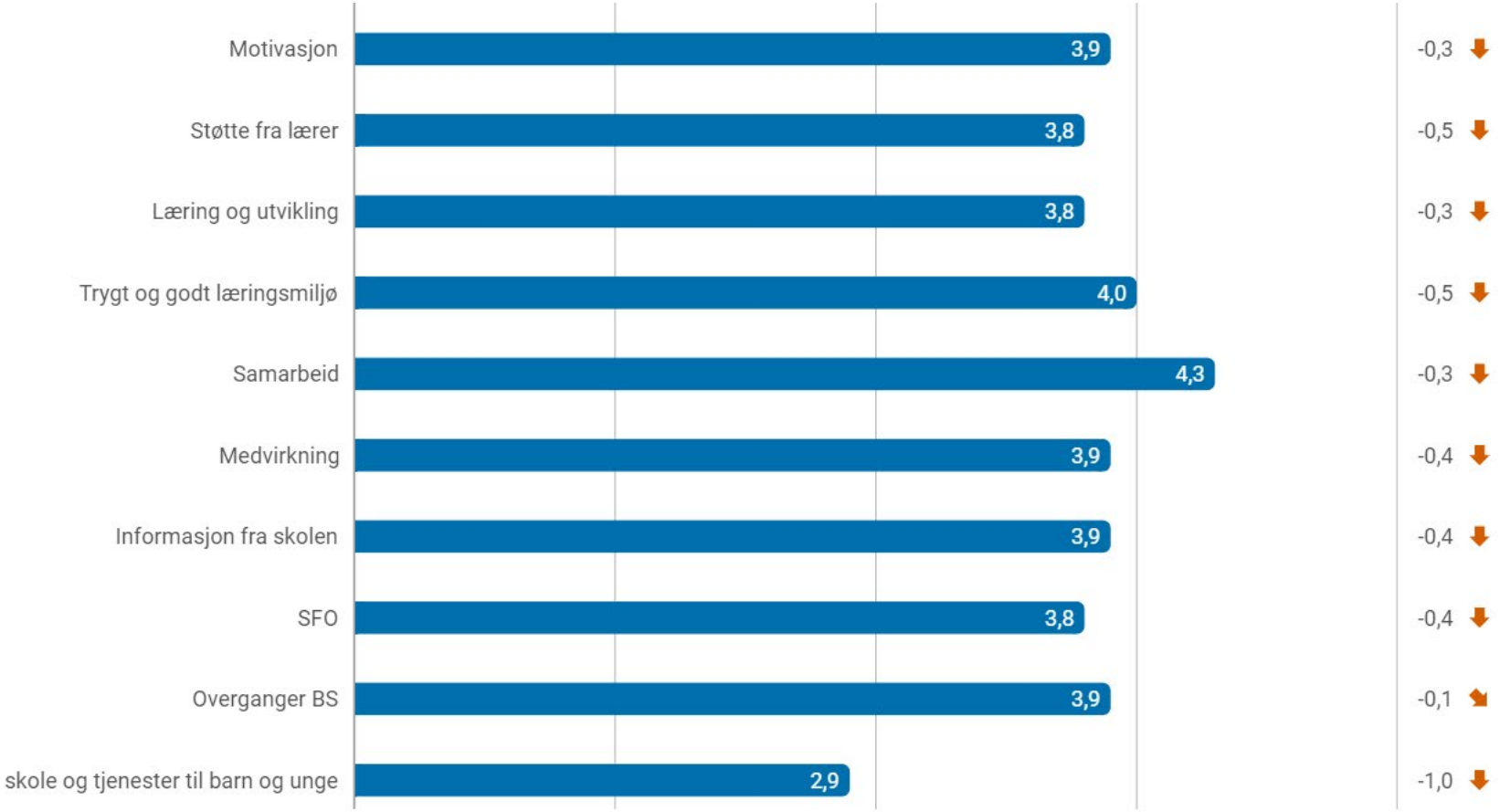

- Undersøkelsen viser at foreldrene på 2. trinn er fornøyde, mens foreldrene på 4. trinn og spesielt 6. trinn ikke er fornøyde med skolen.
  Skolen har gode resultater på elevundersøkelsen, over gjennomsnittet i Asker. Spesielt gode resultater på 5. trinn.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

1. trinn: Halvparten av elevene er flerspråklige - øst-europeiske.
En lærer ivaretar ukrainske elever, og en annen lærer hjelper de flerspråklige med lesing og skriving

.

2.- 4. trinn: En erfaren lærer i redusert stilling har ansvaret for intensivopplæringen og oppfølgingen av elevene.
Hun bistår med å innføre Aski Raski i klassene.

- Læreren er dedikert til oppgaven, og elevene får god oppfølging og opplever mestring. Elevene blir sett. De liker timene med denne læreren.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

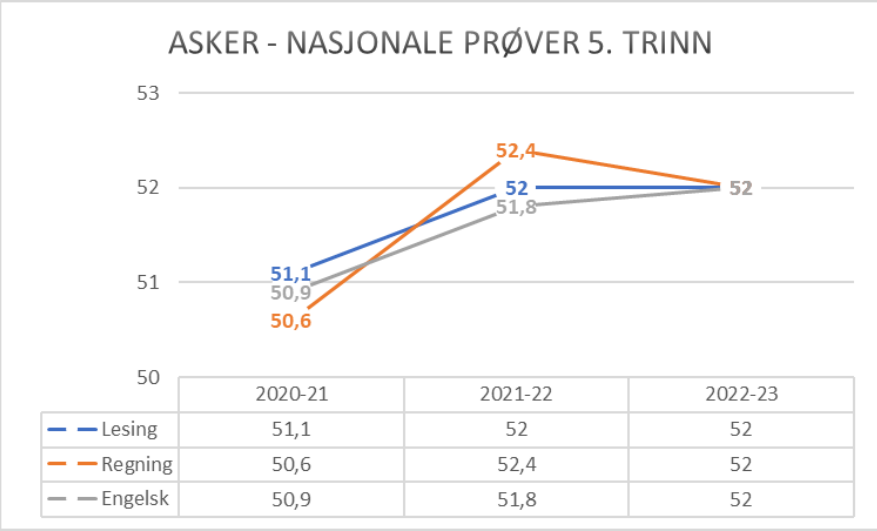

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

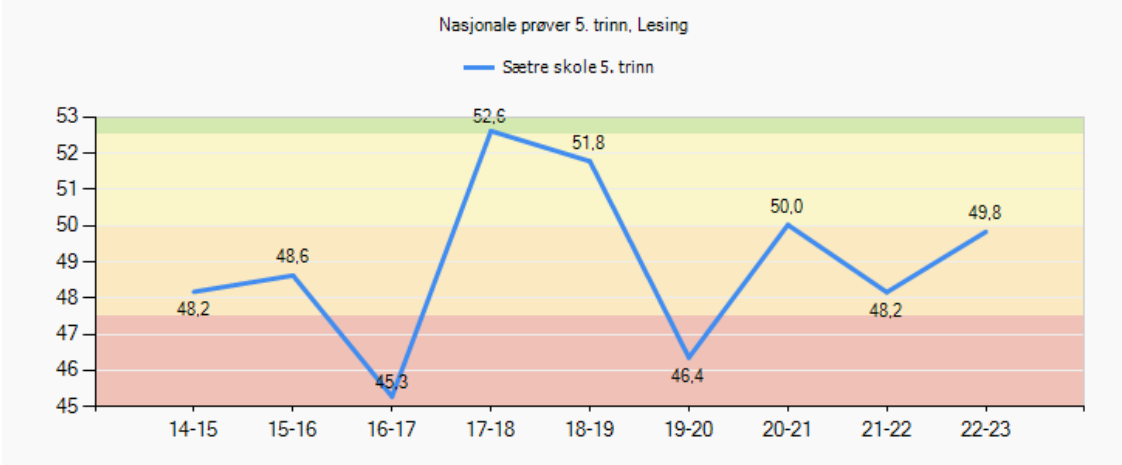

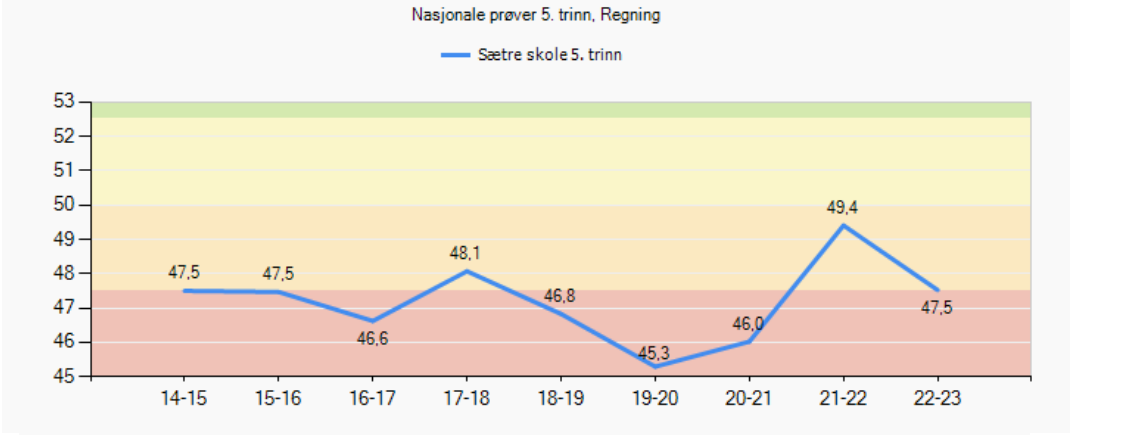

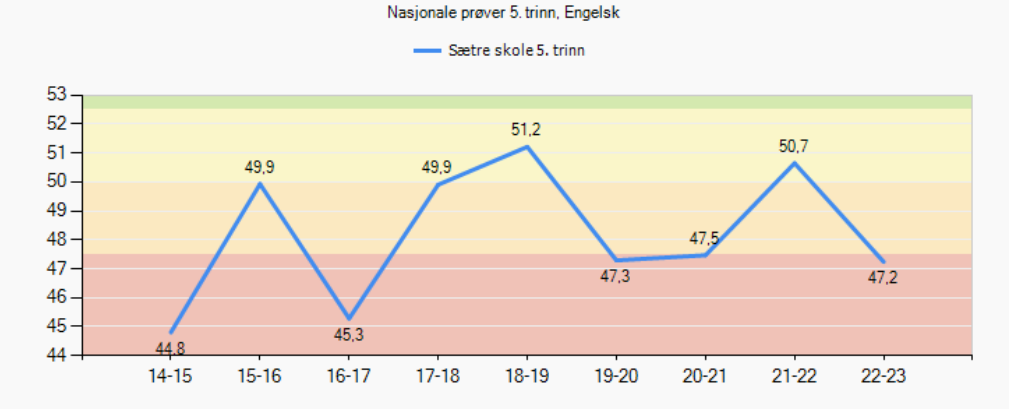

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

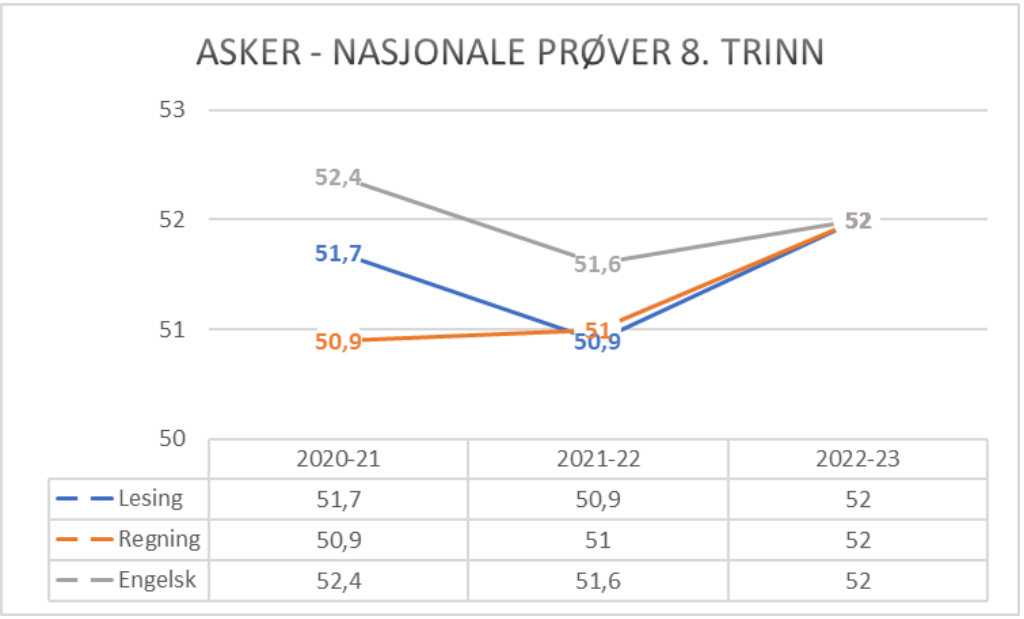

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

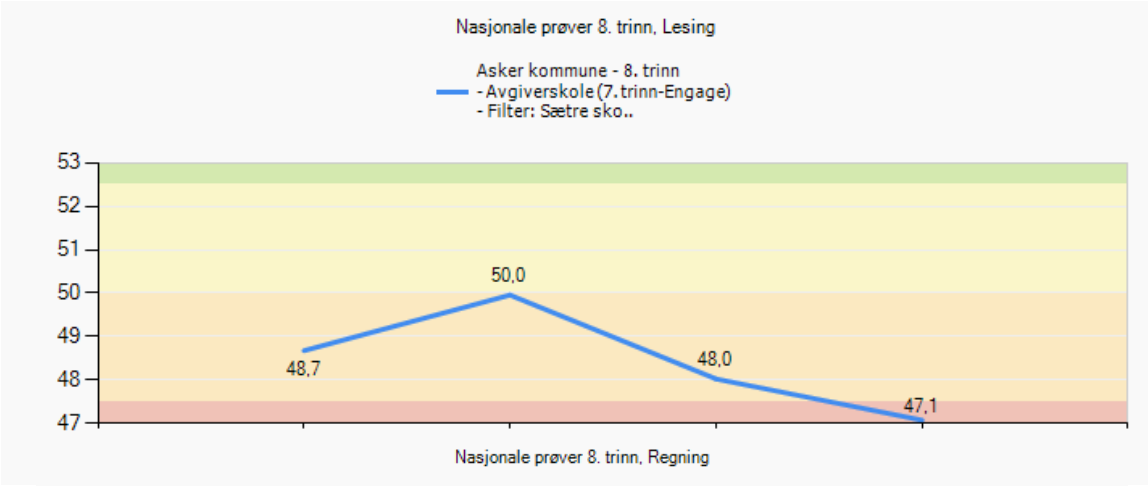

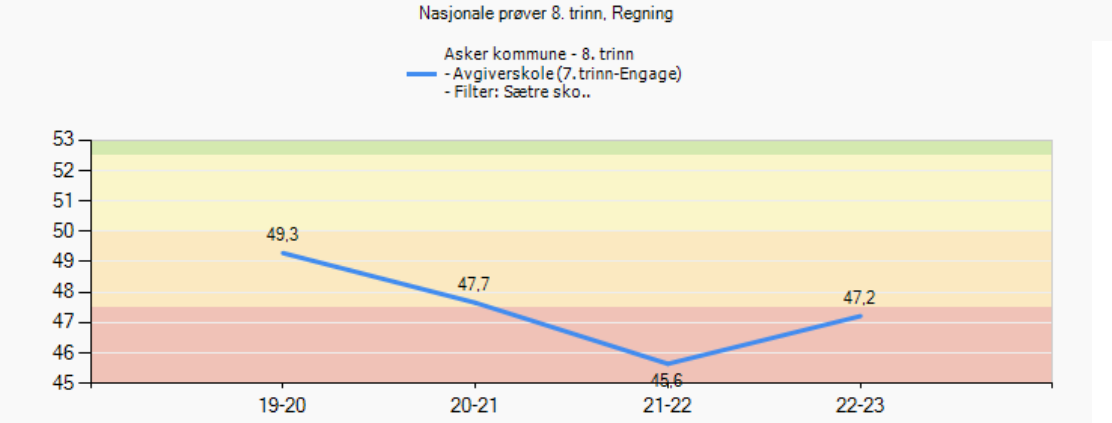

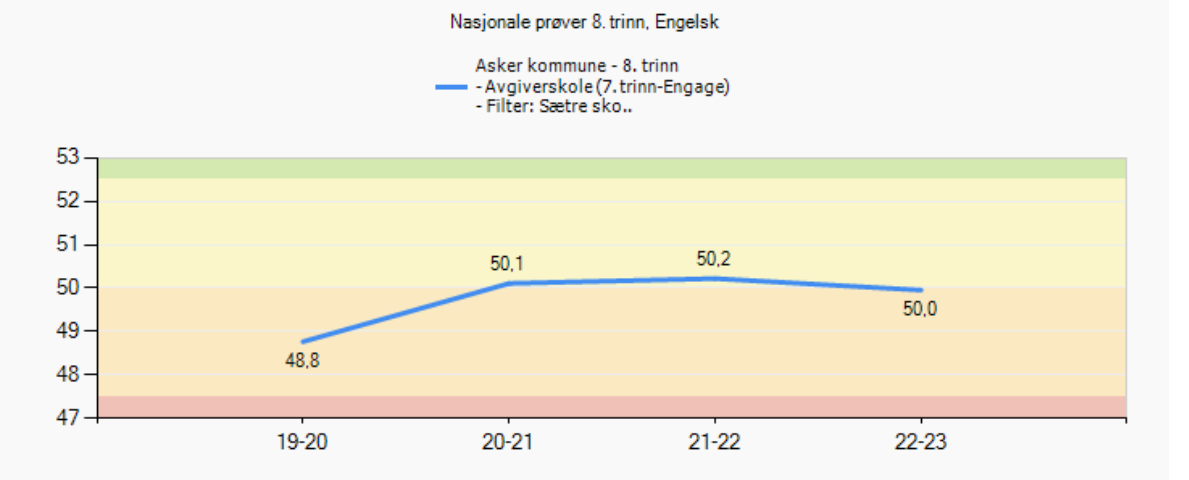

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? Resultatene presenteres i skolens rådsorganer og i lærerpersonalet. Resultatene analyseres sammen med lærerne på trinnet.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP? Barneskolen og ungdomsskolen har ikke opprettet noe samarbeid om resultatene på NP.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Implementering av Askerskolens standard for begynneropplæring. Faglig fokus i plan- og utviklingstiden for å heve kvaliteten på undervisningen.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Faglig fokus i plan- og utviklingstiden for å heve kvaliteten på undervisningen.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Sætre ungdomsskole

vinter 2023

Skolens verdier:

Mangfold

Fellesskap

Utvikling

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	210
Lærere:	21
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19.6

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Bygge organisasjon
- Læreplanforståelse
- Medarbeidersamtalen (Min utviklingsplan)

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - involvering
  - lærerne føler at dette er nyttig i egen skolehverdag
  - struktur

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Arbeid med interne rutiner og maler for at skolerutinene skal være like for alle klasser
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Felles årshjul for samarbeid med Sætre og Frydenlund i forhold til overgang barneskole/ungdomsskole. Samarbeidsavtale med PPT
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kartlegge kompetanse- prioritert programmering og spes.ped Arbeid i profesjonsfellesskapet med læreplanforståelse for å utnytte kapasiteten i organisasjonen
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Jobbet for et inkluderende klasse- og skolemiljø Relasjon elev/lærer
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Elevmedvirkning Utnytte at foresatte er en viktig ressurs for eleven
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Avdelingsleder: Skolefravær.Rektor: aktivitetsplaner
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Matsvinn. Gjenbruk. Bruktsalg til vinterballet

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Elevene har svakere resultater på nasjonale prøver, standpunkt og eksamen enn sosioøkonomiske faktorer skulle tilsi

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Mye godt samarbeid
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Må ofte repeteres, men lærerne har gode verdier/elevsyn
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fortsatt tenker mange kompetansemål før kjerneelementer
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Uke 6 Bærekraftuke Kulturuken på 8.trinn i samarbeid med kulturskolen, innbyggertorget, Sætre barneskole og klubben
Dybdelæring	Må jobbes mer med
Elevaktive arbeidsformer	Må bli bedre, men matematikk har hatt god fremgang
Underveisvurdering	Elevene savner vurderingskriterier hos enkelte lærere og fag, Vi må jobbe med halvårlige vurderinger med og uten karakter
Elevmedvirkning	Må bli bedre Her må vi jobbe med begrepet Agency- dette handler noe mer om elevmedvirkning og handler egentlig om at eleven skal være leder i eget liv

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,77%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

Mer systematisk arbeid og evaluering av undervisningen. Hva fungerer og hva skal vi gjøre mindre/slutte med? Sette inn de riktige tiltakene
Organisering og utnyttelse av ressurser
Finne utplassering for elever som har behov for det- vi opplever at de ikke ønsker alternativ opplæringsarena
Supplerende arena på skolen?

Bli flinkere til å "friskmelde" elever
Hvem skal ha spesialundervisning?

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Alle årene på ungdomsskolen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Gode resultater- vi bruker en lærer på disse elevene som er svært dedikert

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?

  -Marianne Ennals har gitt oss mye kunnskap og vært en viktig støttespiller.
  -Alle disse sakene er unike-viktig å se den enkelte elev og den enkelte familie.
  -Det er også viktig å jobbe med lærerne. Disse elevene må ikke bli glemt!
  -For å komme videre i disse sakene må alle muligheter prøves-tenke utenfor boksen-være kreativ. (raus, nær, modig, skapende

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  Tilpasset undervisning
  - inkludering i klasserommet
  - legge til rette for læring
  - bruke hjelpemidler
  - grunnleggende ferdigheter
  - studieteknikk
  - bruke data
  - bygge relasjon
  - sette inn tiltak tidlig

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her
  - Læringsmiljø
  - Tilpasset opplæring

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Resultater og analyse ligger her
  - Motivasjon
  - Vurdering for læring
  - Nasjonale prøver: vi løfter elevene fra 8. til 9.trinn, men vi klarer ikke å ta igjen gapet

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

Øke læringsutbyttet til elevene gjennom profesjonsutvikling

1. Organisering av organisasjonen Sætre ungdomsskole
2. Jobbe systematisk med data som grunnlag for å diskutere elevenes læringsutbytte
3. Sette inn tiltak tidlig
4. Tilpasset opplæring for alle

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  Godt kjent og tas i bruk. Alle lærerne deltok på SIM-samling i høst.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Alle skal varsle skriftlig/muntlig til Rektor
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  Egne rutiner som vi er veldig fornøyde med
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Forbedringspotensiale. Her må vi tenke nytt da kun ledelsen har vært medlemmer

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

10. trinn

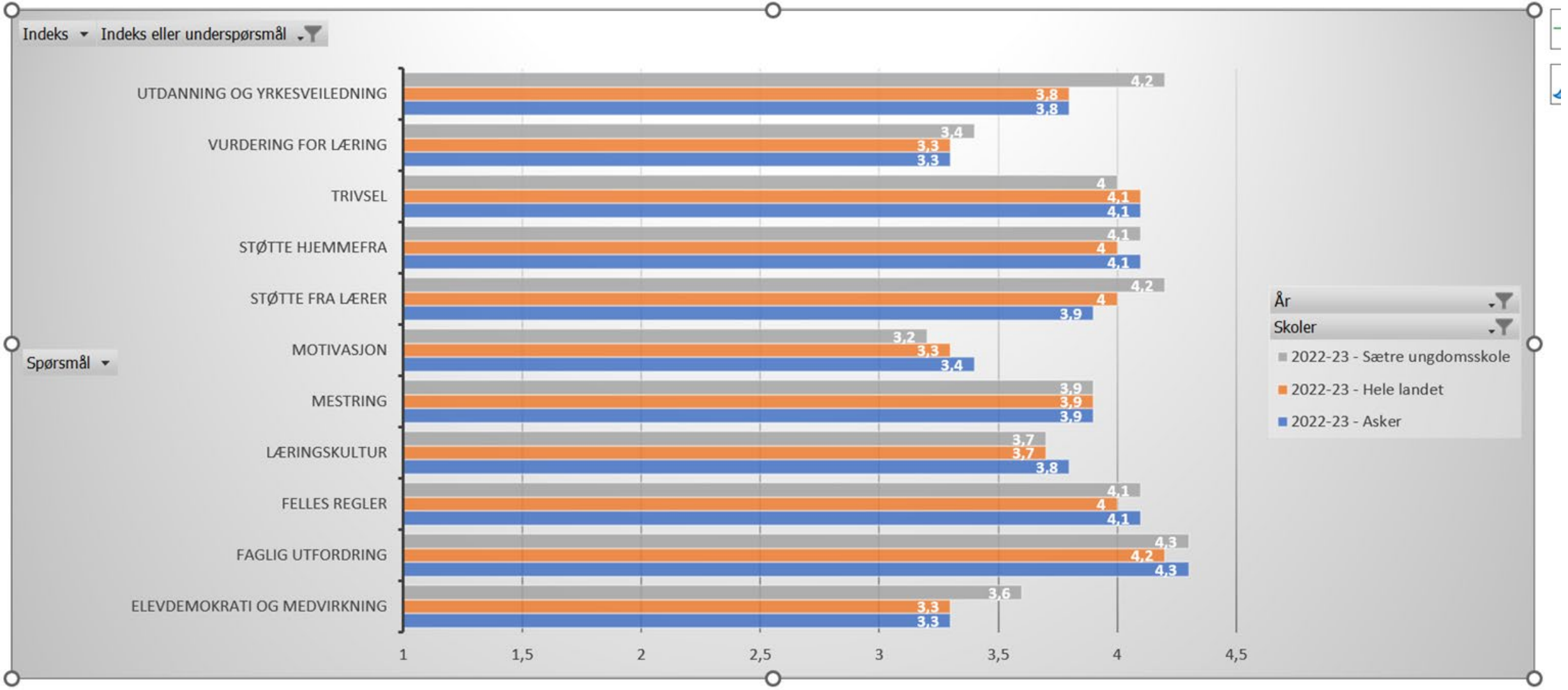

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

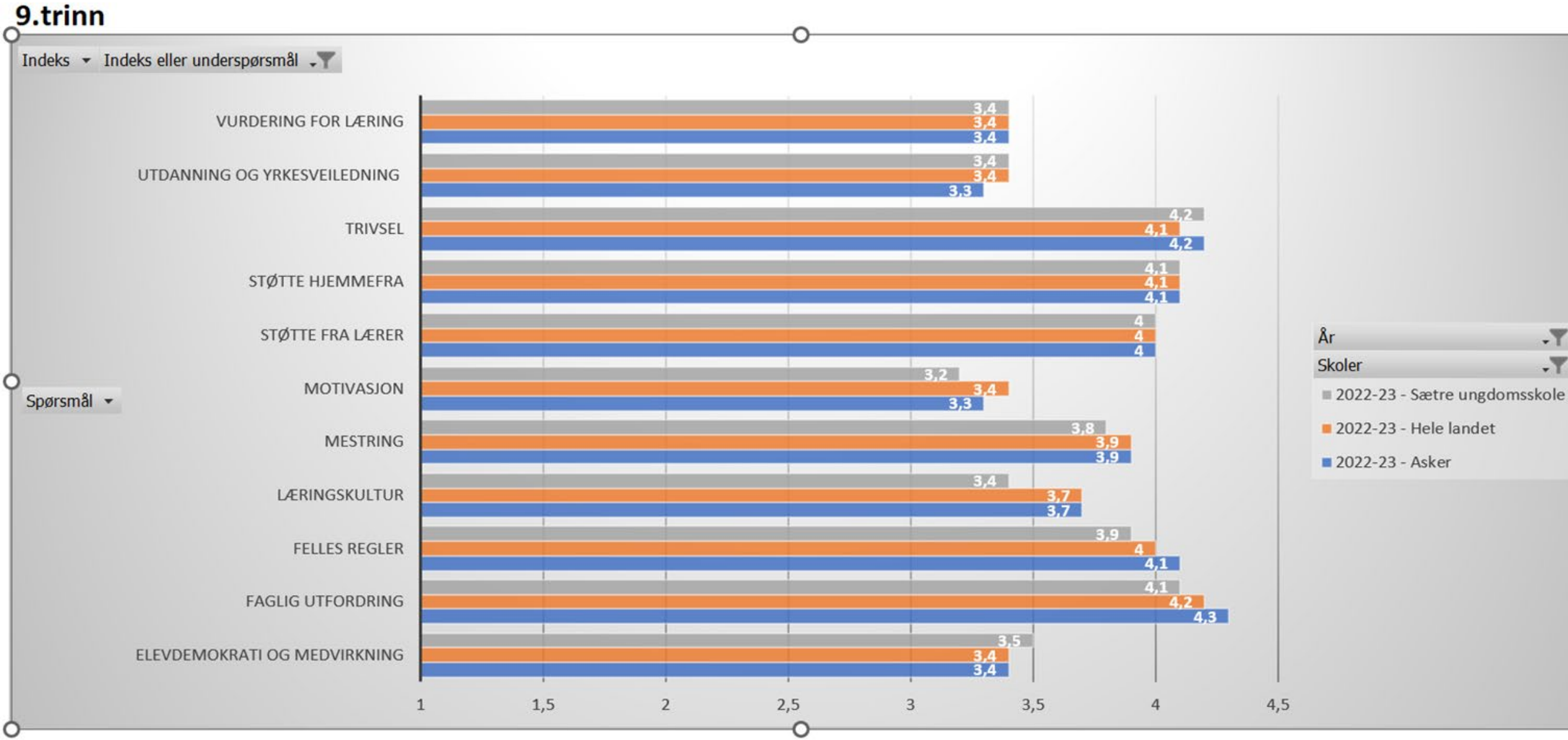

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

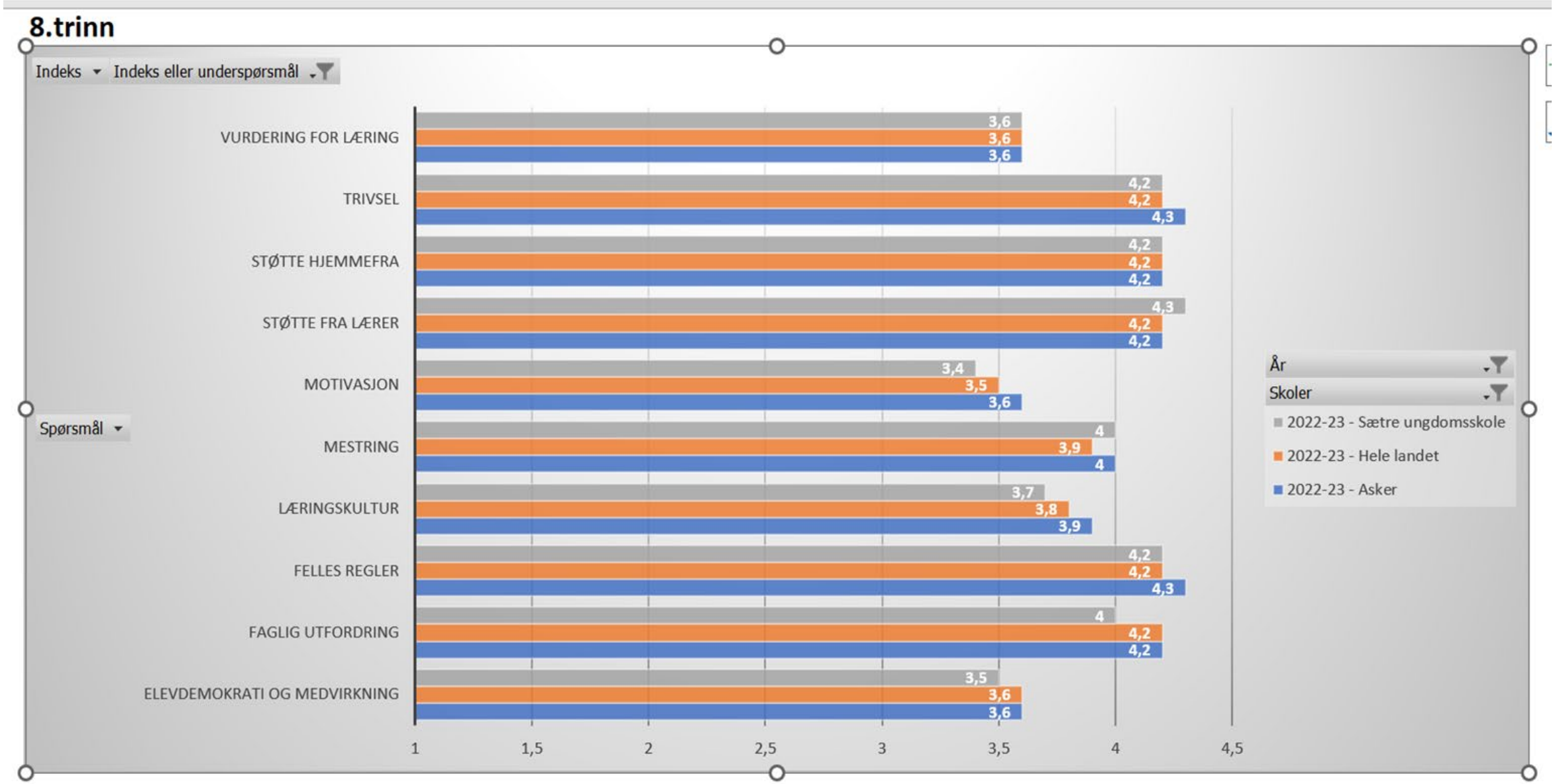

Foreldreundersøkelsen

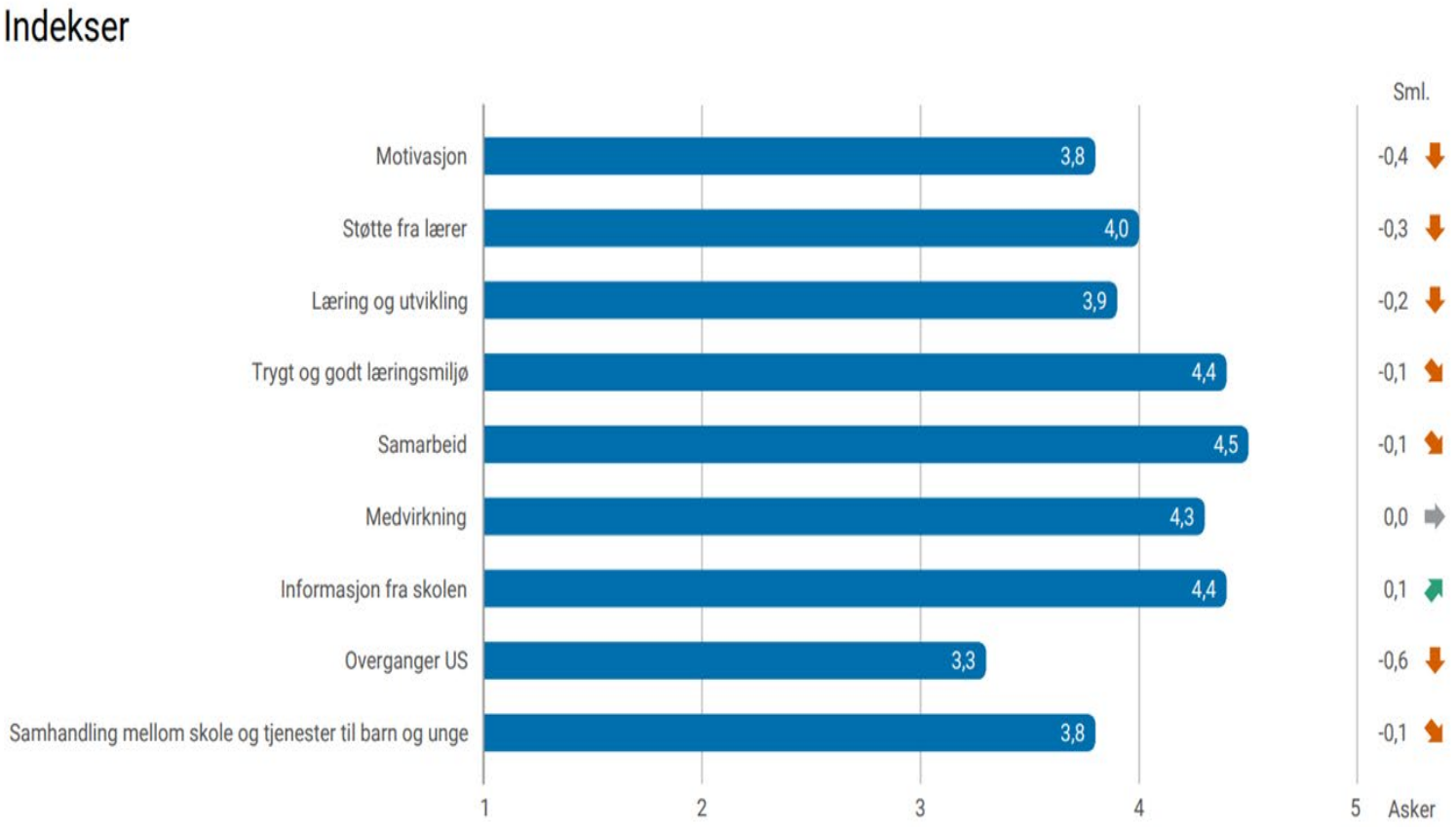

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

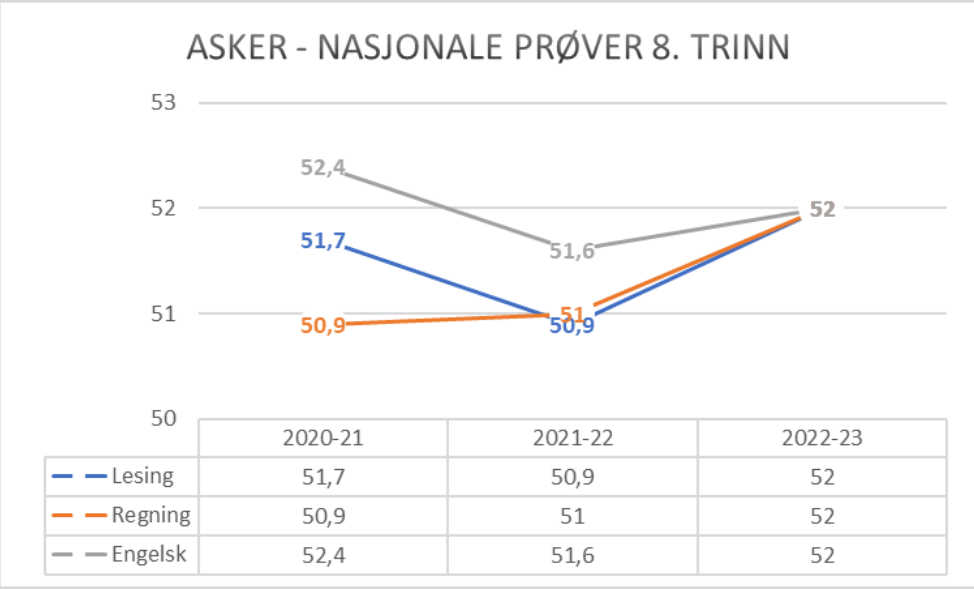

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

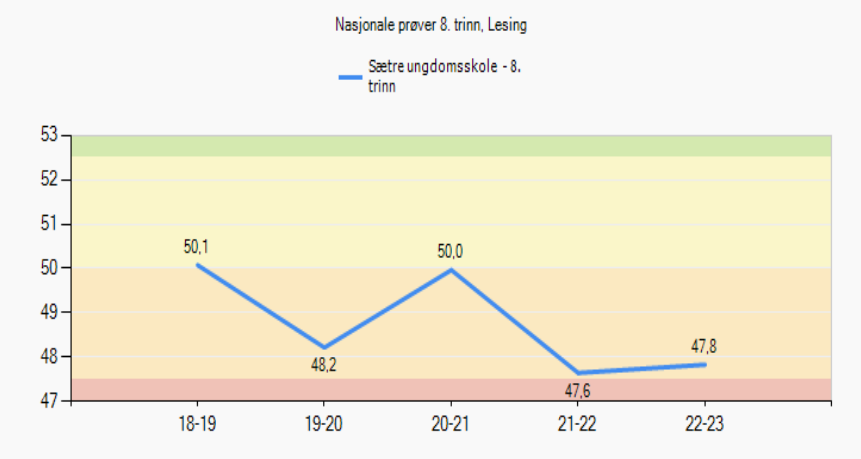

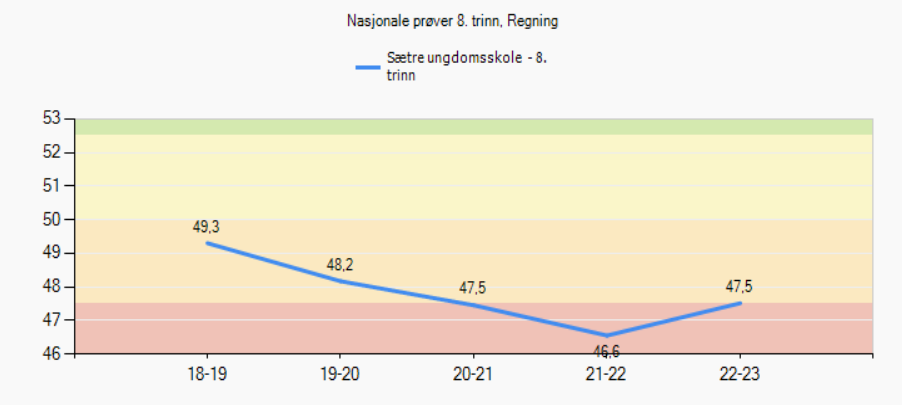

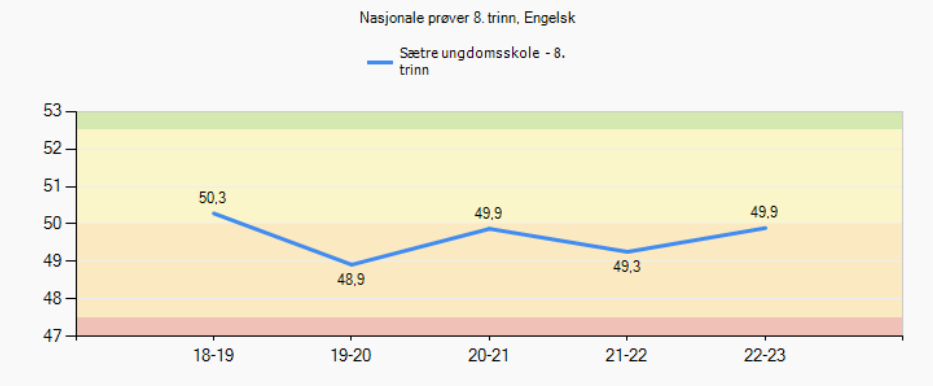

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

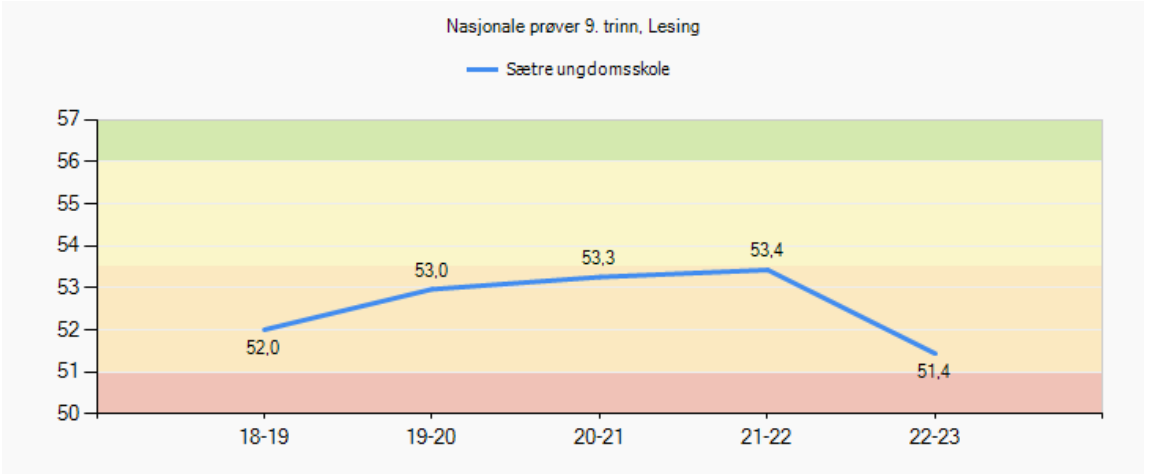

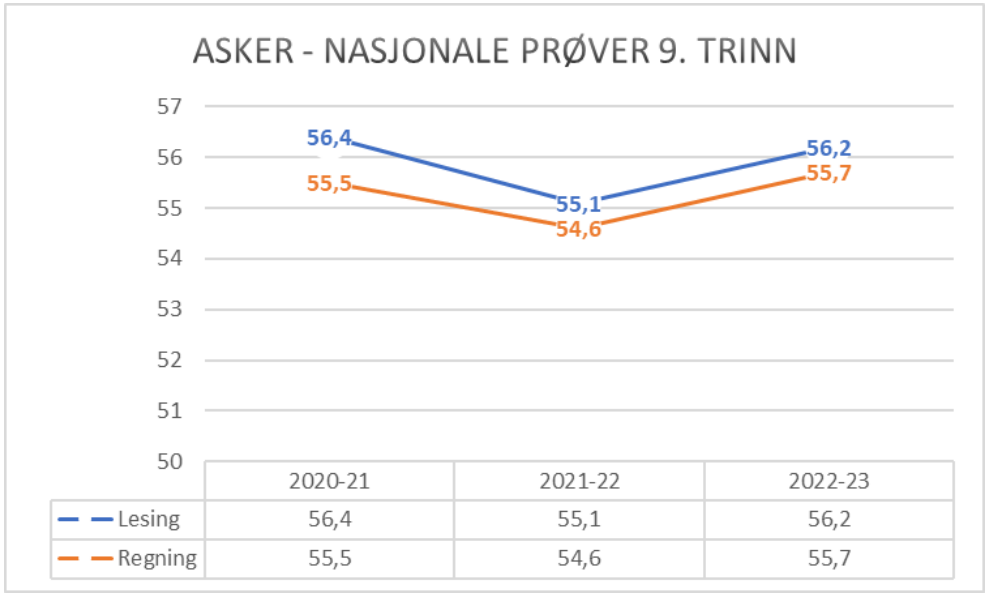

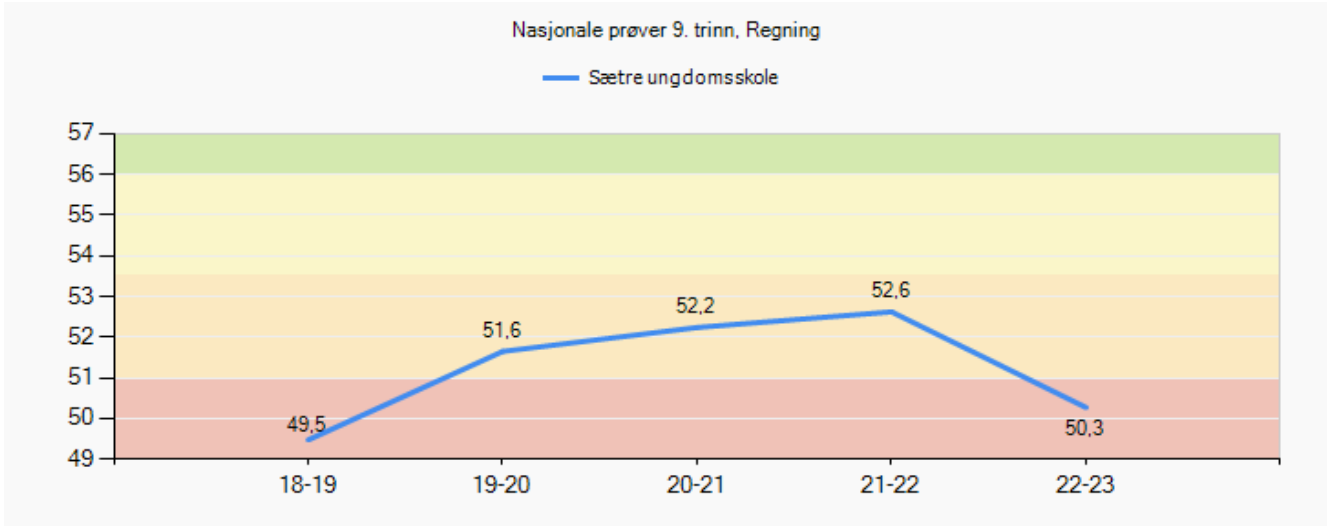

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,0	5,8	5,27	2,91	1,25	4,63
Sætre ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	6,0	2,86	3,0	2,36	-0,67	2,84
Sætre ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	4,91	3,7	4,22	2,81	7,0	3,99
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

Vi løfter elevene, men ikke nok til at vi klarer å utligne forskjellene

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	0,75	2,73	2,09	5,27	2,83	2,85
Sætre ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	-3,25	5,6	3,71	4,31	2,0	3,8
Sætre ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	4,38	3,17	4,93	3,08	4,0	4,0
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

Vi løfter elevene, men ikke nok til at vi klarer å utligne forskjellene.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Resultatene diskuteres i FAU, Elevrådet, SU/SMU og brukes i utviklingstid blant personalet- både i fellesskap og på trinn

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Resultatene burde vært noe bedre

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Sætre ungdomsskole (18-19)	Snitt Sætre ungdomsskole (19-20)	Snitt Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,04	41,47	44,79	44,66

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Sætre ungdomsskole (15-16)	Sætre ungdomsskole (16-17)	Sætre ungdomsskole (17-18)	Sætre ungdomsskole (18-19)_1	Sætre ungdomsskole (19-20)	Asker kommune (17-18)
fullført og bestått Vg1	89,1	92,7	89,6	91,5	83,9	90,1
fullført og bestått Vg2	96,4	92,7	86,6	78,0	72,6	85,3
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	85,5	80,0	83,6	72,9	1,6	80,9

Asker kommune

Asker kommune

Tofte barneskole - Lokal tilstandsrapport 2022

Din framtid - vårt mål

Respekt- Raushet-

Annerkjennelse-Humor

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	260
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Barn i SFO:	72
Ansatte SFO:	7

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
- Godt organiserte inneaktiviteter på trinn og Fun Friday - aldersbl. idrettog kultur
- Mat og måltidsglede - i samarbeid med skolens supplerende arena.
- Godt profesjonsfaglig samarbeid og god kompetanse i å se barns behov.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Bygger god bro i tett samarbeid med barnehagene.
- Varierte aktiviteter og egne "ekslusive" tilbud til de eldste.
- SoMe brukes aktivt for å fremsnakke tilbudet.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
- I stor grad - spesielt mtp mat og måltidsglede, lek og idrettsaktivitet.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Kurstilbud fra Asker kommune, vekt på felles kurs for skole og SFO (helhelt i tilbudet).
- Mat og bevegelsesglede - Høgskolen på Vestlandet (SFO-leder).
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Fagabeidere følger trinn fra skole til SFO
- Opprettholde framsnakk på SoMe og Vigilo
- Inviterer inn og er på tilbudssiden

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	9 (varierer)
Ansatte:	1 lærer, 0,8 ass

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomtklassen har fått til dette året?**
- Systematisk bruk av Udirs kartleggingsverktøy
- Tett samarbeid med vertsklasser

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
- Tett daglig dialog med elever og samarbeid med foresatte

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
- Vi har gode rutiner og gjør individuelle tilpasninger ved overføringer.

Mottaksklasse Ukraina

Fakta	Antall
Elever:	13 (varierer)
Ansatte:	2

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste mottaksklassen har fått til dette året?**
  - rask oppstart og trygg etablering i skolemiljøet
  - faglig differensiering
  - fadderordning innad i klassen

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  - oppstartssamtaler og tett samarbeid
  - med foreldre
  - jevnlige elevsamtaler
- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  - Tid for bosetting og bosettingskommune avgjør.
  - I Asker følges kommunens rutiner
  - Til andre kommuner overfører vi administrativt.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**

- Prosjekt “Lesing i alle fag” (samarbeid i ungdomsskolesonen)
- Forbedret resultater NP 5.trinn
- Godt profesjonsfaglig miljø
- Trygt og godt læringsmiljø

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- Samarbeid i nettverk SØR
- Opprettholder fokus på kjerneoppgaver
- Legger til rette for samarbeid og deling av praksis
- Henter kompetanse fra SEIL

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	God måloppnåelse. Askers rutine for lese- og skriveopplæring, underveisvurdering og særskilt norskopplæring er etablert.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	God måloppnåelse. Rutiner og standarder er implementert.Lærere bruker digitale systemer mer aktivt. Svært gode resultater fra Foreldreundersøkelsen mht samhandling mellom tjenesteområder.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	God måloppnåelse.Vi har brukt ressurslærere aktivt, fokuserer på kjerneoppgaver og henter kompetanse fra SEIL etter behov. Lærerne rapporterer om god delingskultur.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	God praksis mht rutiner for trygt læringsmiljø. Er i god utvikling i arbeid med å utvikle elevaktive læringsformer. Spesialundervisning er i stor grad flyttet inn i klasse. Planlegger samarbeid med DEMBRA fra høsten 2023 og har søkt plass i prosjektet “Læring i friluft” i regi av Oslofjordens friluftsråd.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	FAU er bedt om innspill til innhold/organisering av foreldremøter. Vi vurderer å bruke dialogmodell.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	God måloppnåelse. Vårt arbeid skal rettes med forebygging av utfordringer gjennom allmenne tiltak på systemnivå. Skolen har gode rutiner for å fange opp utfordringer og intervenerer når noe oppstår. Bruker ressursteam aktivt og følger opp trinn.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi sikrer god utdanning og driver økonomisk og sosialt bærekraftig men må øke fokus på miljøperspektiv mht forbruk og avfallshåndtering.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene:

- Videreutvikle undervisningspraksis i samsvar med LK20.

Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov:

- Sikre bedre kvalitet på særskilt norskopplæring i ordinær klasse og VKK.

Virksomheten sørger ikke for at overgangene i barnas liv er trygge og gode:

- Bedre rutiner for overføring til ungdomsskolen.
- Sikre informasjon ved lærerbytter internt.

Annet:

- Kvalitet på tilsyn/inspeksjon.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Etablert praksis - trinnvis eller flere trinn sammen. Gir økt sammenheng .
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Tatt inn i periodeplanlegging (perioder definert og navngitt etter verdier i OD)
Læreplaner i fag og kjerneelementer	God oversikt og forståelse. Brukes aktivt, men behov for metodeutvikling.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Tatt inn som element i periodeplaner - Ser utvikling i undervisningpraksis .
Dybdelæring	Økt fokus - Tid til kompetansemål Hva innebærer dette i praksis? Yngre elever.
Elevaktive arbeidsformer	Økt fokus på læring i praksis. Satser her- Læring i friluft.
Underveisvurdering	Endret tidspunkt for utviklingssamtale . Ser effekt på “frampek” - ikke sluttvurdering
Elevmedvirkning	Prosess i personal - ulike modeller. Økt medvirkning med alder. Ser positiv utvikling i Elevundersøkelsen.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,37%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	1,59%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?**

- Tematisk sterkere kobling til klassens periodeplan i IOP og i praksis.

- Opprettholde god dynamikk med undervisning i klasse og i liten gruppe etter elevenes behov. Kun 1:1 i enkelte økter fo særtrening for elever med omfattende behov.

- Kompetanseheving for personell i nyopprettet SPA fra aug-23.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	**Antall/gjennomsnitt** ***Pr. 1.2.23***
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	73 (46 lærer og 27 ass), fordelt mellom velkomst- og mottaksklassen.
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1,5 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
- Godt og variert utbytte mellom språklig, kulturell og relasjonell opplæring.
- Elevene er godt integrert i skolemiljøet.
- Sikre integrert fagopplæring for elever med særskilt språkopplæring.
- Kan forbedre norskopplæringen etter overgang til ordinær klasse.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**

- Ja., rutinen er kjent og i bruk. Foreløpig kun brukt på laveste innsatsnivå.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**

- Vi ser at samtaler foreldre hvor vi uttrykker bekymring og tilbyr støtte har god effekt. Vi følger også opp utvikling med støttende foreldresamtaler.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Utvikle allmennpedagogisk praksis - mer praktisk læring og elevaktivitet
- Styrke grunnbemanning - tidlig innsats
- Inkludere lek fra 1.-7. trinn
- Videreutvikle dagens kurstilbud
- Læring i friluft og mulig skolehage
- Trinnorganisering for økt fleksibliltet - startet, men må utvides
- GNO i ordinær klasse for 1. trinn (etablert).
- vertsklasse for SNO-elever - praktisk- estetiske fag
- Spesialundervisning i klasserommet

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  - Lysbilde 21: Elevundersøkelsen 7. trinn
  - Lysbilde 28: Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 32: Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
    - Lysbilde 21: Elevundersøkelsen 7. trinn
    - Lysbilde 33: Nasjonale prøver 8. trinn (avgiverskole) Oversikt skalapoeng

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Utviklingstiltak for 2023?**

Resultater på NP:

- Styrke grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk for 4. -7.trinn.
- Faglærere i norsk, matematikk og engelsk på mellomtrinn.
- Nettverksdeltakelse for faglærere på mellomtrinn og veiledning fra SEIL.
- Fagsamarbeid - mellomtrinn.

Resultater ROS:

- DEmbra - inkluderende læringsmiljø
- Fagintegrert grunnleggende norsk.
- Elevaktiv læring: Læring i friluft og Lek i læring.
- Bygge Bro
- Lesing i alle fag (avsluttes juni 23)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutiner er godt kjent og brukes aktivt

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Ansatte varsler skoleledelse ved bekymring.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Gjennomgås og følges opp av ledelsen i trinnmøter og lærerne igangsetter tiltak etter behov.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  I høy grad som innehavere av kompetanse i kartlegging, aktivitetsplaner og systematiske tiltak.

Elevundersøkelsen 7. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- vurdering for læring
- faglig utfordring
- elevmedvirkning

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- støtte fra lærer og foreldre
- læringskultur og felles regler

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

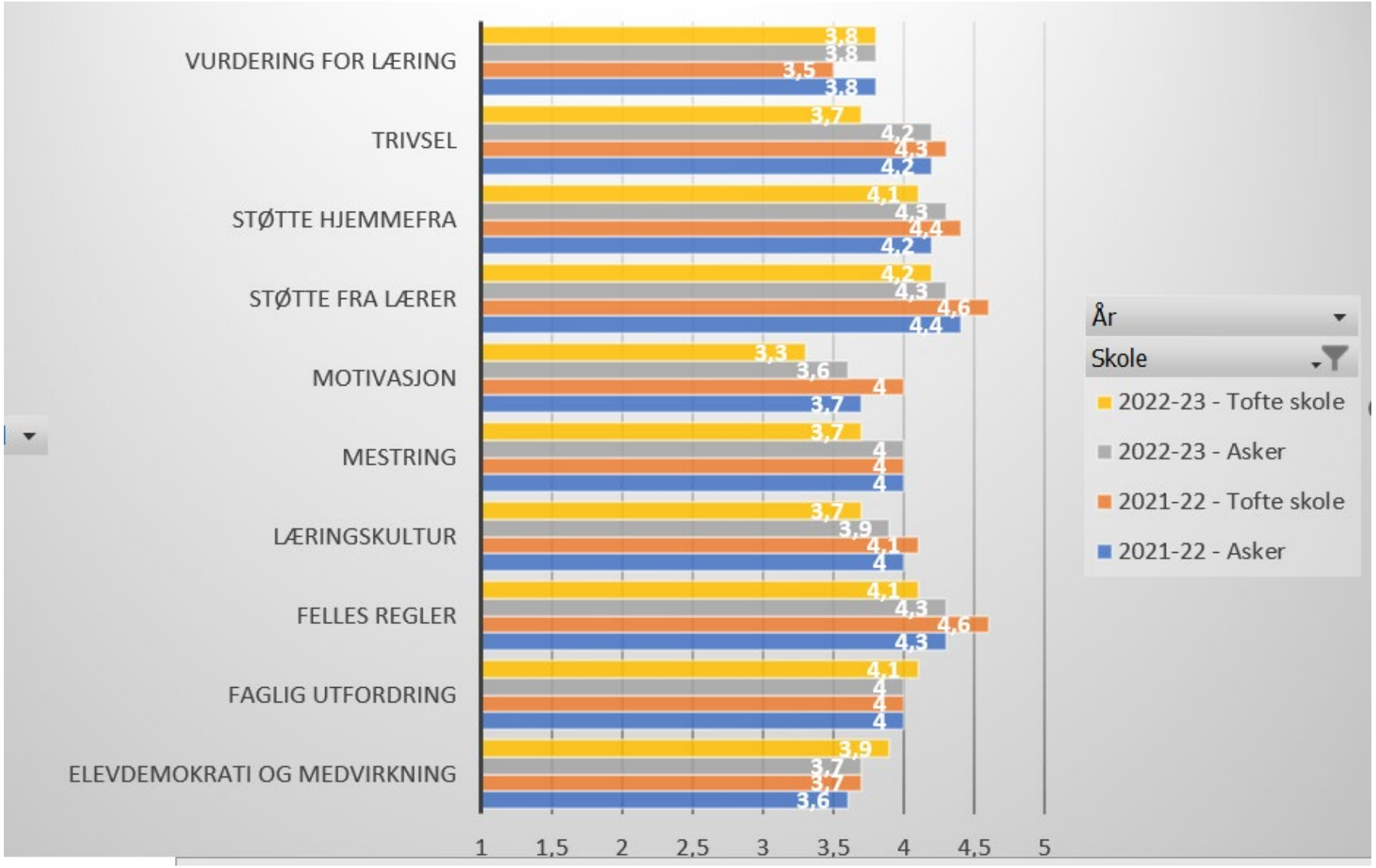

Elevundersøkelsen 6. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- mestring
- læringskultur

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- mindre støtte hjemmefra

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

Elevundersøkelsen 5. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- Felles regler

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- faglig utfordring og læringskultur

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

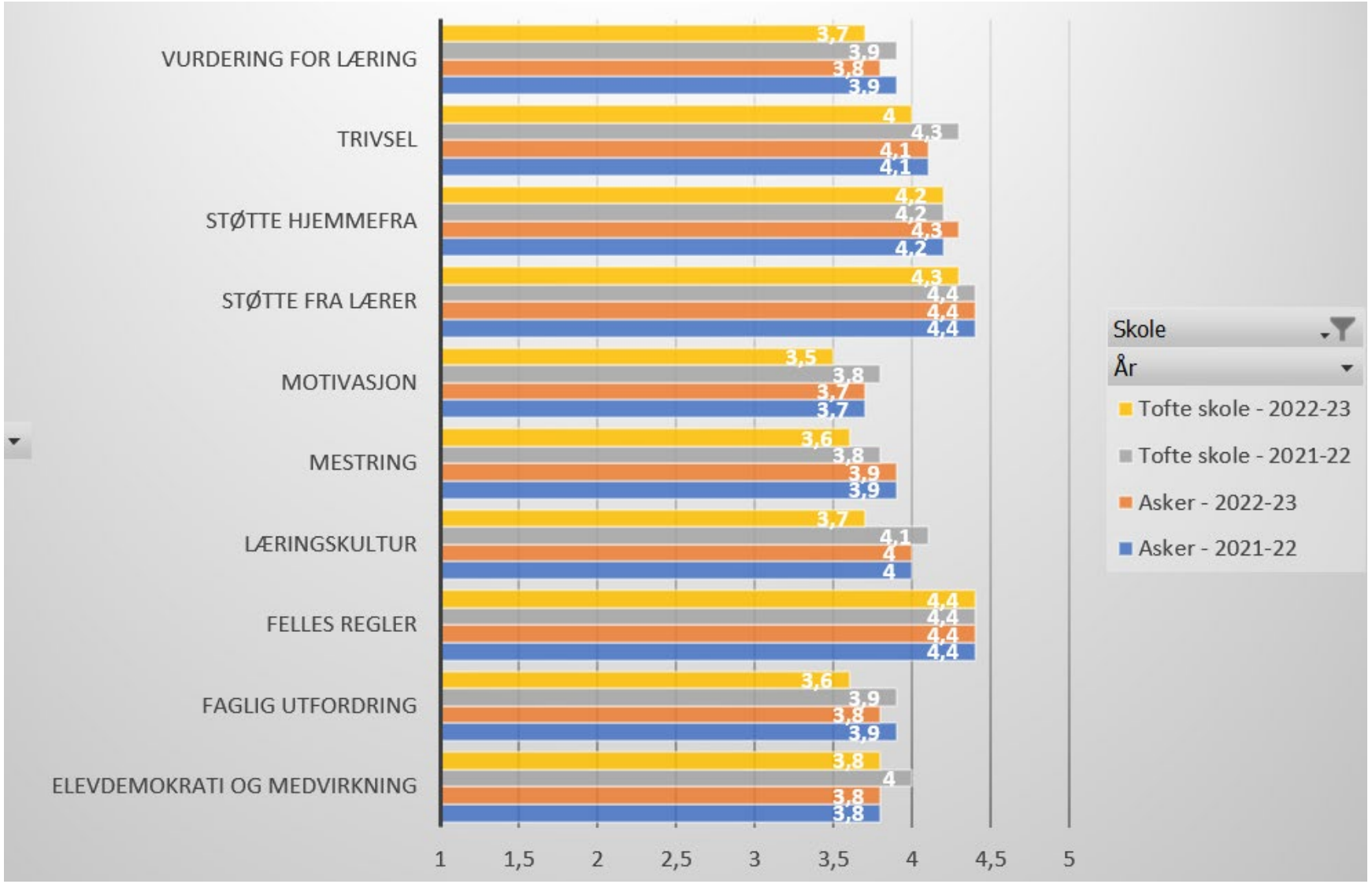

Foreldreundersøkelsen

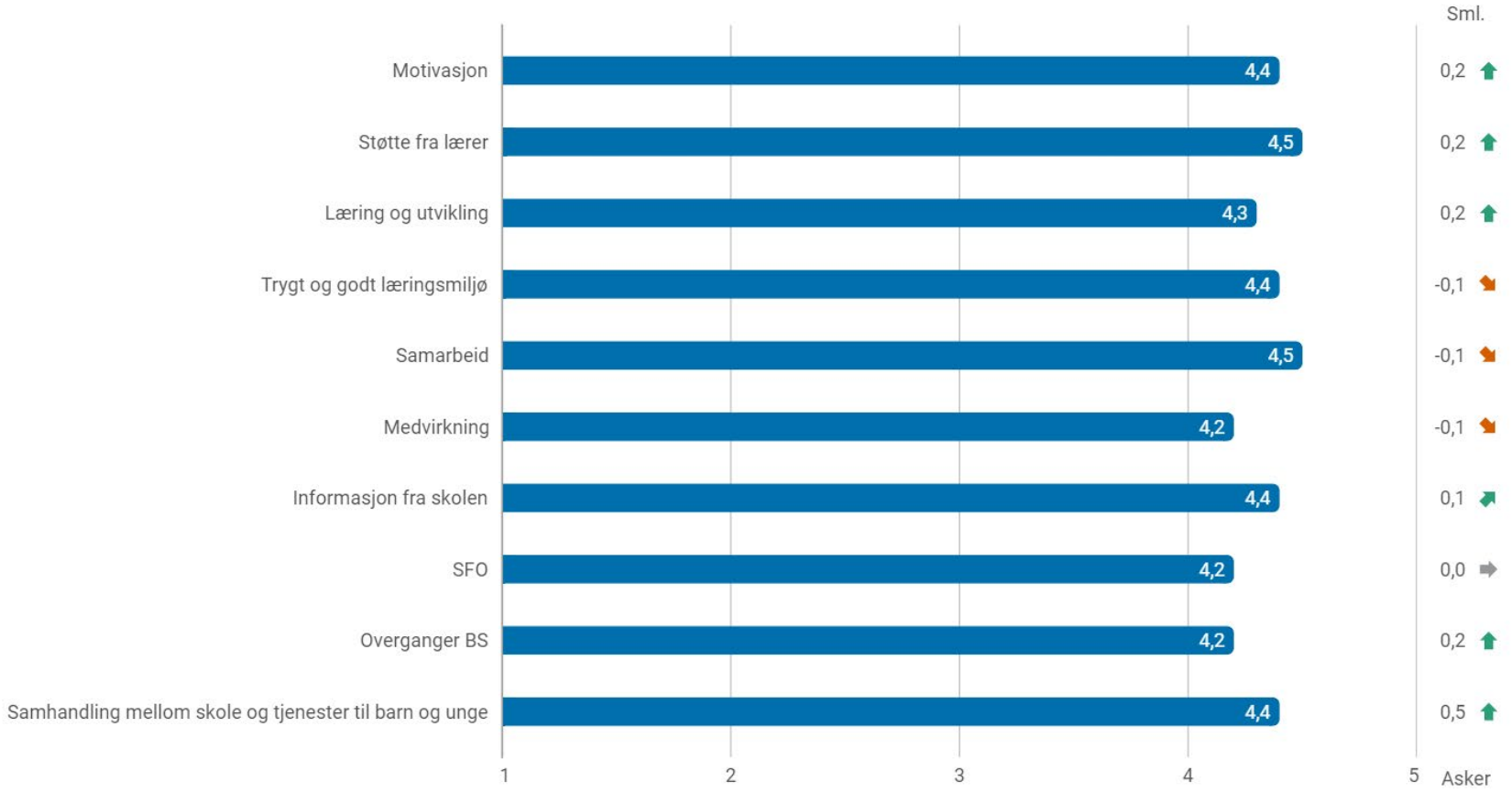

- Gjennomgående svært gode resultater. Foreldre vurderer motivasjon noe høyere enn det elevene rapporterer.
- Vi legger spesielt merke til godt resultat på samhandling og samarbeid og støtte.
- FAU er utfordret til å være tydeligere på banen mtp medvirking.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

Intensiv opplæring gis i tett samarbeid med faglærerne.
Faglærer "bestiller" tjeneste (hva eleven trenger å lære)
Intensivlærer særtrener systematisk med elevene i korte økter, og gir foreldrene veiledning slik at de kan følge opp trening hjemme.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi ser god effekt av å innrette intensiv opplæring på denne måten. Elevene får rask, systematisk og målrettet trening, mens de samtidig opplever god tilhørighet til klassen.
Vi ønsker å videreutvikle modellen til bruk på 5.-7.trinn.
Vi antar vår modell bidrar til å redusere behov for spesialundervisning.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi ser positiv utvikling i regning
- Varierende resultater i lesing og engelsk, men utvikling nærmer seg nasjonalt gjennomsnitt.
- Variasjon kan ha sammenheng med kompetanse.

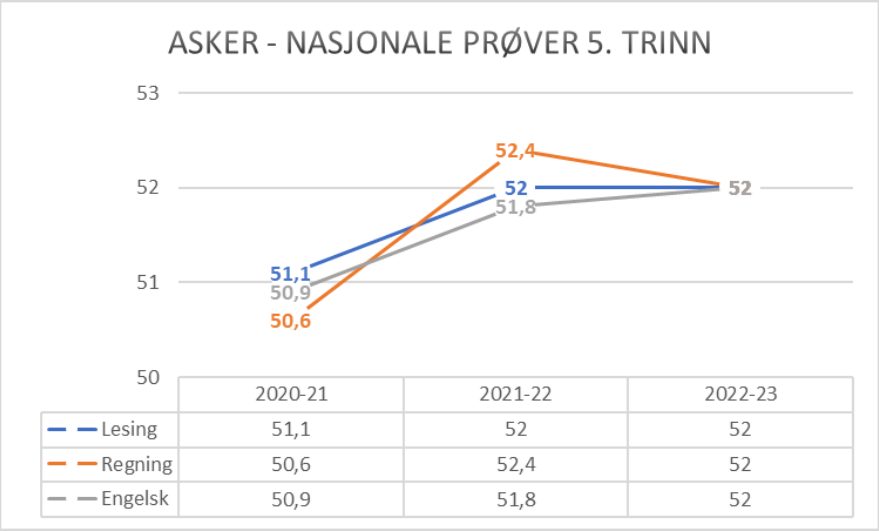

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

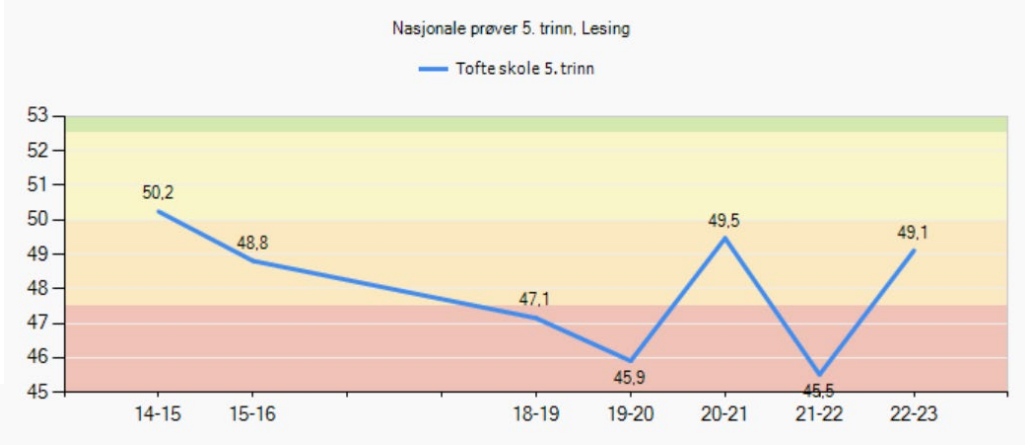

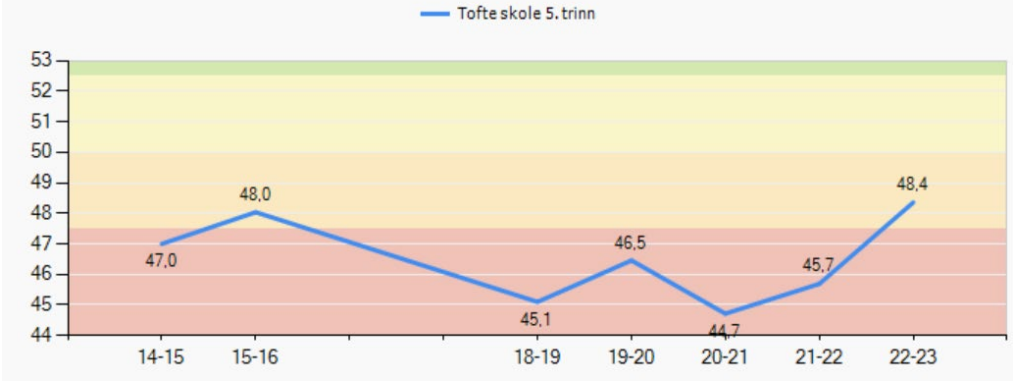

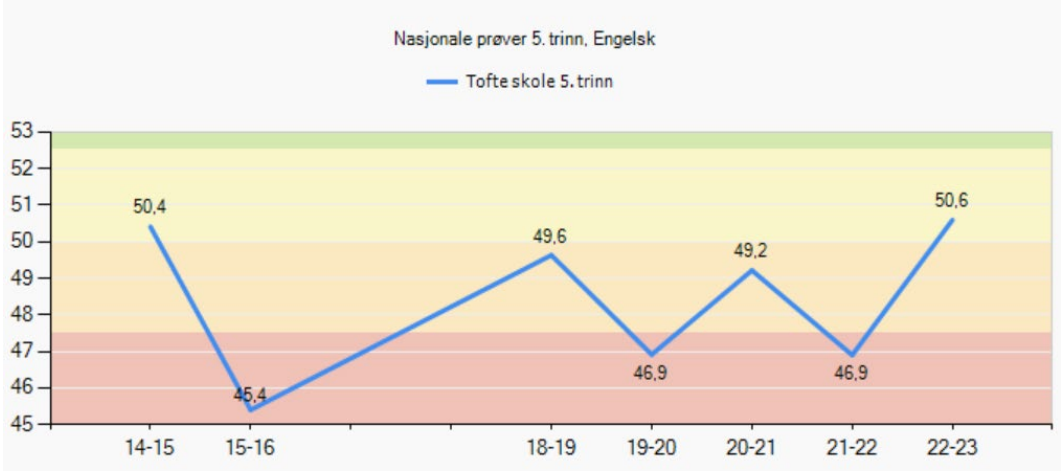

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

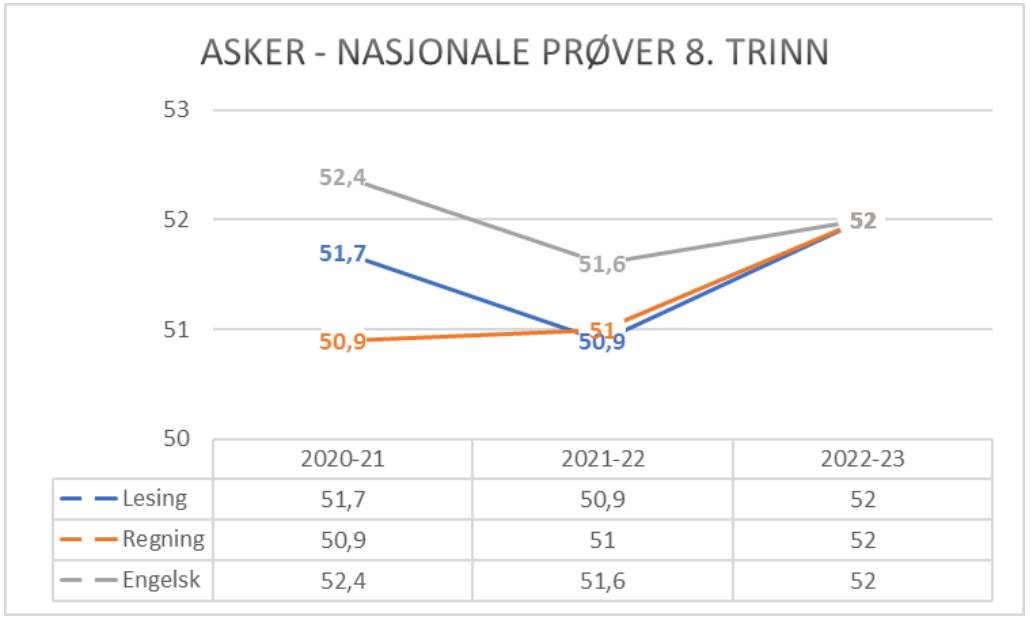

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

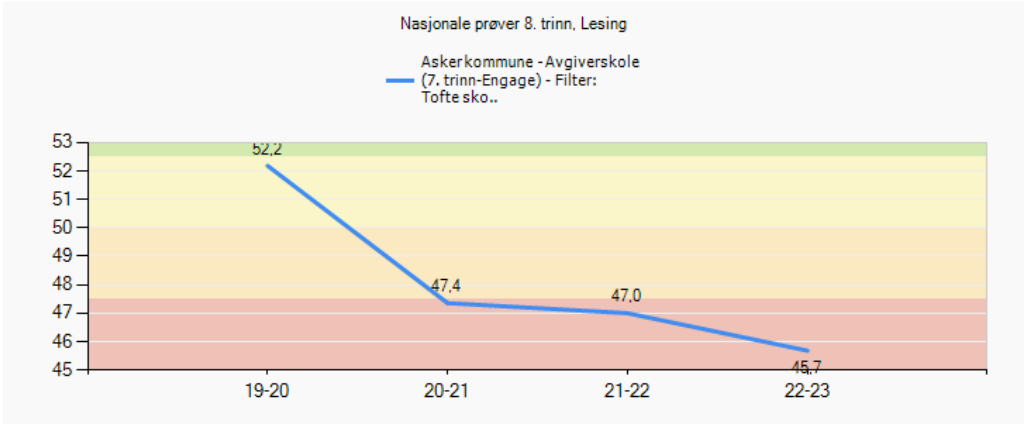

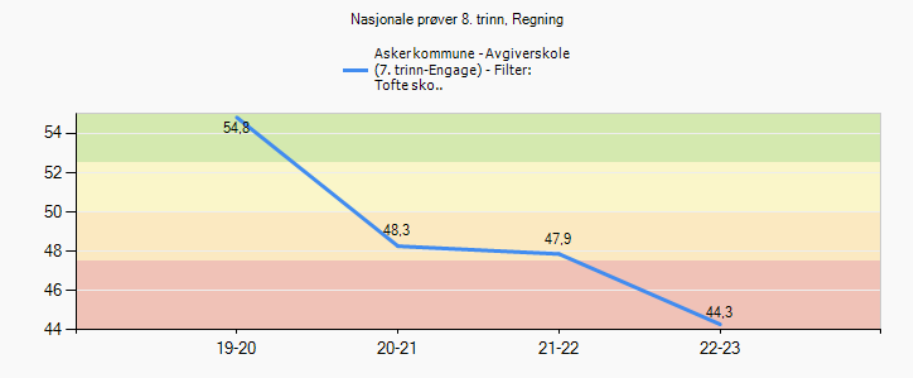

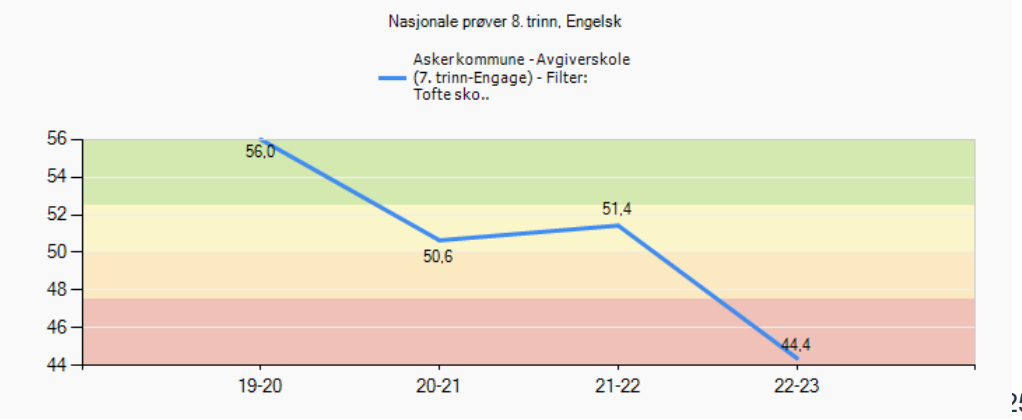

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- ❖ Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resutaltene presenteres og drøftes i personalmøter og med FAU.

- ❖ Resultatene gjennomgås og drøftes med skolene i ungdomsskolesonen. Årets prosjekt “Lesing i alle fag” er er direkte resultat av denne drøftingen.

Videre utvikling

- ❖ Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- tettere samarbeid team
- internt fagnettverk rettet mot grunnleggende ferdigheter

- ❖ Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

- faglærere
- nettverksdeltakelse
- fagrettet samarbeid i utviklingstid

Asker kommune

Asker kommune

Tofte ungdomsskole
Lokal tilstandsrapport

2022

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	145
Lærere:	19
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	15,6

Bilde fra skolen

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	5-12
Ansatte:	1,4

- Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
  Et stabilt tilbud på tross av stadig endringer i hvilke elever som går der
  Et tilbud som ivaretar elevenes behov for å lære norsk språk, norsk kultur, og samtidig følge sitt trinn i fag
  Elever som inkluderes av andre elever på skolen

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  Gjennom samtaler og kartlegginger

- Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
  I utgangspunktet er det Tofte Ungdomsskole som er nærskolen. Informasjon til andre skoler rundt om i landet gis ved flytting.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Leseprosjekt med bakgrunn i svake resultater på NP
  - Mer fysisk aktivitet i læringssituasjoner
  - Skolehage

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Godt samarbeid med barneskolene der elevenes læringsresultat ut fra kartlegginger er ett av temaene vi diskuterer
  - RØRE-ambassadører
  - Lærere med gode ideer som ser handlingsrom

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	89% av foreldrene svarer i foreldreundersøkelsen at de er enige i at det har vært god samhandling mellom tjenestene for sitt barn. 11% er verken enig eller uenig.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi følger så godt vi kan rutiner som er beskrevet i Simpli. Vi bruker Teams til digitale møter.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har systematisert fagsamarbeid på tvers av trinn og klasser, men får det ikke alltid til i praksis. Dette jobber vi med i profesjonsfellesskapet. Vi forsøker å følge overordnet kompetanseplan, men lager våre egne utforminger ut fra opplevd behov i personalet. Planen følges over tid
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Skolen har en god tradisjon på inkludering og verdsetting av mangfold. Noen elever trenger likevel litt ekstra for å hindre fravær. Elever får derfor tilpassede aktiviteter. Vi er en RØRE-skole som har fokus på fysisk aktivitet i vanlig undervisning, samt kosthold og søvn
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	I første omgang er det foresatte som inkluderes. Eks: Foreldremøter etter modell fra dialogmøte.no Tett kontakt med Tofte Fremad, Tofte lokalsamfunnsutvalg og innbyggertorget
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi opplever at det er stor vilje og evne til fleksibilitet blant ansatte. Ansatte tar ansvar for alle elever. Tiltak kommer raskt på plass alt etter hvor lang tid vi har på oss til analyse av situasjonen
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Sosial bærekraft: Hindre utenforskap - inkludering - mestring - fellesskap - livsmestring

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Vi bør bli bedre på å gi elever med behov for særskilt norskopplæring godt nok tilbud. Handler om kompetanse og ressurser
- Det tar tid å endre praksis ut fra hva profesjonsfellesskapet drøfter/lærer

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette gjøres i de fleste fag, og vi følger forslag fra Skolen (Cappelen Damm)
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi opplever at dette er ganske innebygget i planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og etterarbeid
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Her følger vi planer fra Cappelen Damm som tilpasses underveis
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har noen faste tverrfaglige temaer gjennom året som gjelder hele skolen. Ut over det er det noen felles tverrfaglige tema på trinnene
Dybdelæring	Mange lærere synes dette er vanskelig - og noen opplever at det er ekstra vanskelig når vi ikke har fysiske lærebøker. Planlegging for dybdelæring tar lengre tid fordi det innebærer utstrakt samarbeid på tvers av fag og trinn. På en liten skole må faglærere jobbe på flere/alle trinn - og det blir mange å samarbeid med for å få det til
Elevaktive arbeidsformer	Dette jobber vi med - særlig å gi elevene åpne oppgaver og stille spørsmål som får elever til å engasjere seg og reflektere uten at det finnes et fasitsvar. Lærerne er gode på å legge opp til dialog i undervisningen, men vi øver på såkalt “dialogisk undervisning” der eleven opplever å bidra til at forståelsen utvides.
Underveisvurdering	Elevundersøkelsen og samtale i elevråd viser at vi nok kan bli bedre på å gi elevene kunnskap om hva de kan gjøre for å bli bedre i faget. Lærerne gjør det nok, men ikke alle elever oppfatter at de får hjelp til dette. Vi har også dette som tema i Kvalitetsforum (nettverk med VGO)

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,9%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	4,83%
• Andel i gruppe:	2,07%
• Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet

- ★ Gjennomføre mer intensive kurs der det er formålstjenling
- ★ Tilrettelegging i klassen uten at det nødvendigvis trengs flere ressurser gjennom "universell undervisning"
  - forutsigbar organisering
  - tydelig klasseledelse
  - tilpasset opplæring
  - "rike" oppgaver
  - dialogbasert undervisning
  - tydeligere elevmedvirkning

Spesialundervisningen på vår skole er tema på kommende planleggingsdag

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	8
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Tre år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  Opplæringen for elever i velkomstklassen er utfordrende, da de fleste elevene er på skolen kun i noen uker før de flytter videre til ny bosetting. Så kommer nye elever til for noen uker. Det gjør opplæringen for mange ganske oppstykket.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  ja

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  De fungerer med tanke på tettere oppfølging av elev og foresatt - vi kommer tidligere inn før utfordringer låser seg helt. Men ikke alltid

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Vi må i større grad tenke "universell opplæring". Vi har planlagt å sette av tid store deler av planleggingsdagen etter påske til å gå igjennom anbefalinger fra sakkyndig vurderinger fra PPT for å lage oversikt over hva alle lærere kan gjøre i alle timer for alle elever. Det tror vi kan skape en bedre inkluderende praksis (i tillegg til dialogbasert undervisning).

Elevmedvirkning: Hvordan hjelper vi elevene til å få bevissthet rundt egen læring, hvordan blir de motivert for å lære/lærelyst, og hvordan gjør vi undervisningen relevant for elevens liv? Dette er spørsmål vi stiller oss for å gjøre undervisningen enda bedre for elevene og motvirke utenforskap.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Elevundersøkelsen 9. trinn
  - Elevundersøkelsen 8. trinn
  - Utvikling lesing
  - Foreldreundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  - Elevmiljøet 10. trinn
  - Elevundersøkelsen 10. trinn
  - Utvikling regning

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Utviklingstiltak for 2023

- Leseopplæringen i samarbeid med barneskolene (lesestrategier)
- Fysisk aktiv opplæring
- Elevmedvirkning (her har vi ikke valgt ut spesifikke områder ennå - men spesialundervisningen er et område vi ser behov for å gjøre noe med)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialoge)

Læringsmiljø - mobbing - 10. trinn

Resultatet er i overensstemmelse med hva vi har avdekket gjennom samtaler og andre undersøkelser, som f.eks klassetrivsel. Vi ser at vi har utfordring på ett trinn. Saker vi vet om blir det arbeidet godt med, og det er et arbeid på trinnet med ulike aktiviteter i friminutt, samtaler med enkeltelever og samtaler med foresatte.

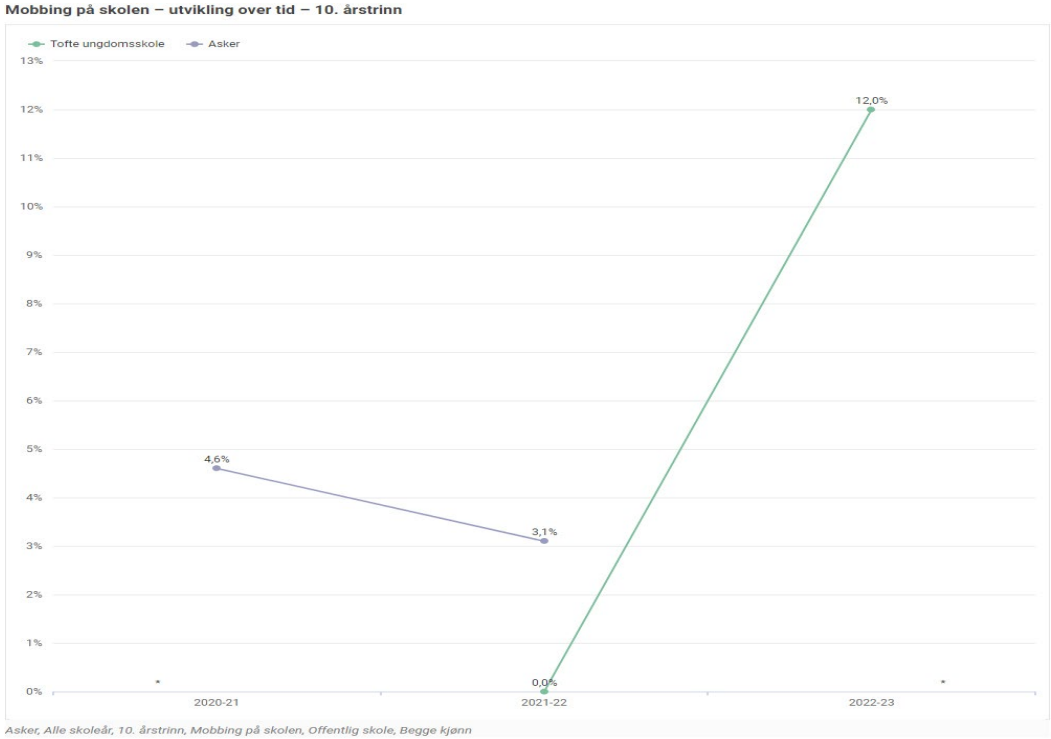

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Sentrale og lokale rutiner angående læringsmiljøet er godt kjent og brukes av alle ansatte
- Varslingsplikten ivaretas ved at mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt læringsmiljø varsles rektor.

  Dette skal fra i år gjøres skriftlig. Rektor varsler skoleeier ved alvorlige tilfeller, samt i saker der det er klage på en voksen.
- Klassetrivselsundersøkelsen brukes i første omgang på trinnet - sammenlignes med Elevundersøkelsen og elevsamtaler, samt observasjoner. Ved avvik, settes det igang tiltak på individ-, klasse- elelr systemnivå.

  Dersom rektor får varsel ang elev, sjekkes status i klassetrivsel for trinnet og for eleven, gjerne om det har endret seg over tid.
- Skolens innsatsteam mot mobbing, SIM, er en nyttig ressurs i læringsmiljøarbeidet. Der drøftes kjente saker, og alle nye saker tas inn der. Det er også med på å øke kompetansen blant ansatte. I SIM kan vi fordele ansvar for deler av aktivitetsplikten. SIM består av to lærere, sosiallærer og rektor, og har møter ca hver 3. uke eller oftere ved behov

Elevundersøkelsen 10. trinn

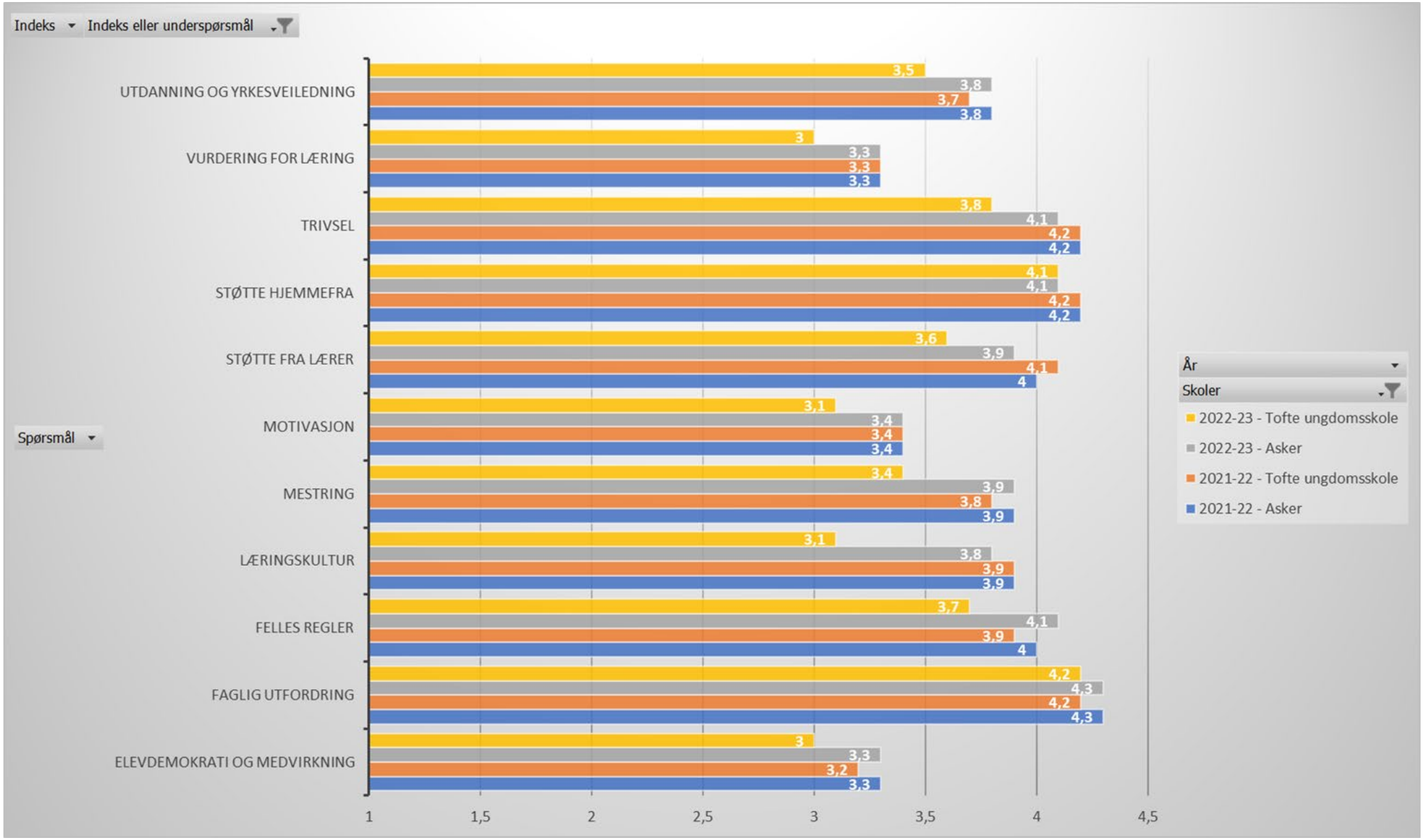

Elevundersøkelsen 9. trinn

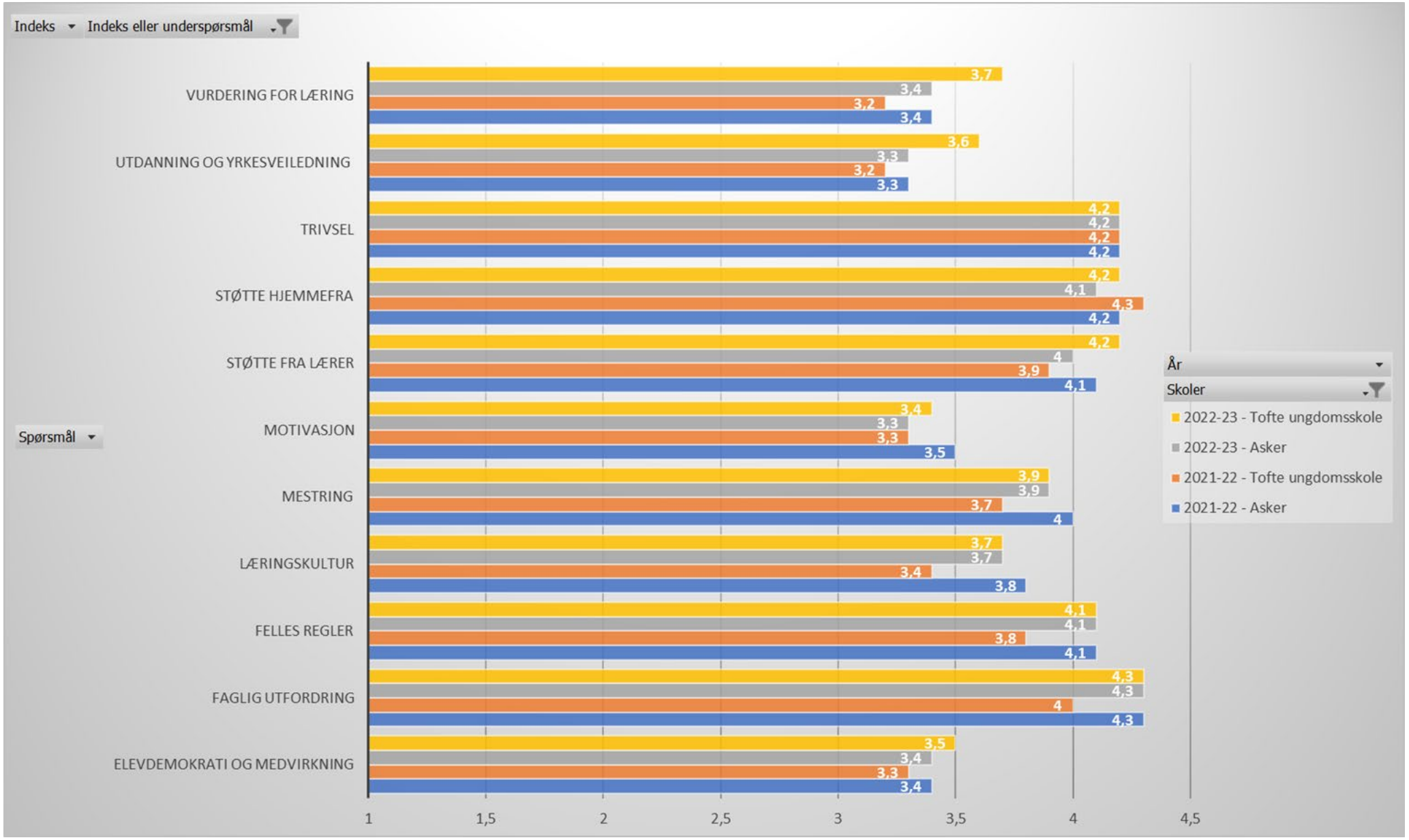

Elevundersøkelsen 8. trinn

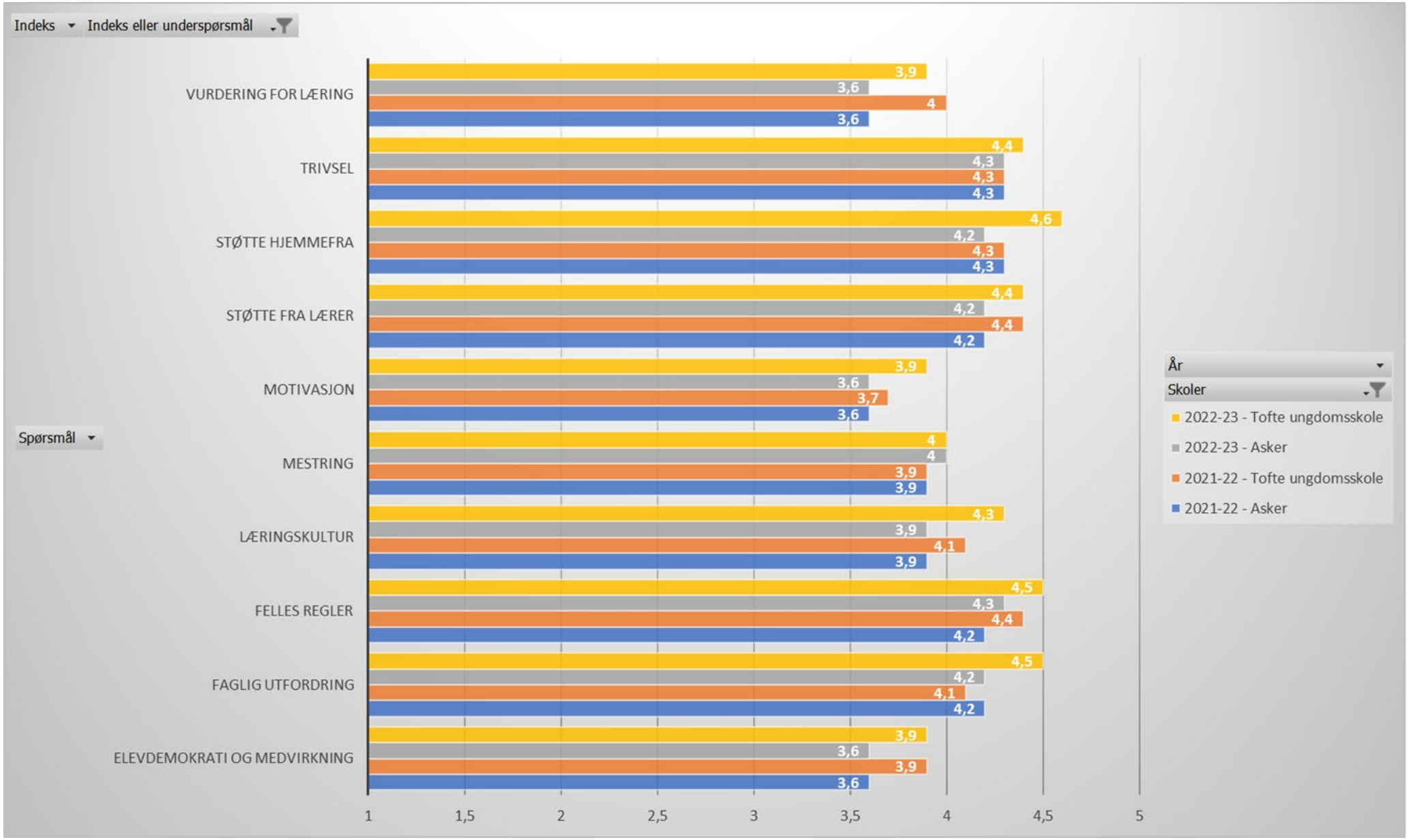

Foreldreundersøkelsen

[Foreldreundersøkelsen 22-23]

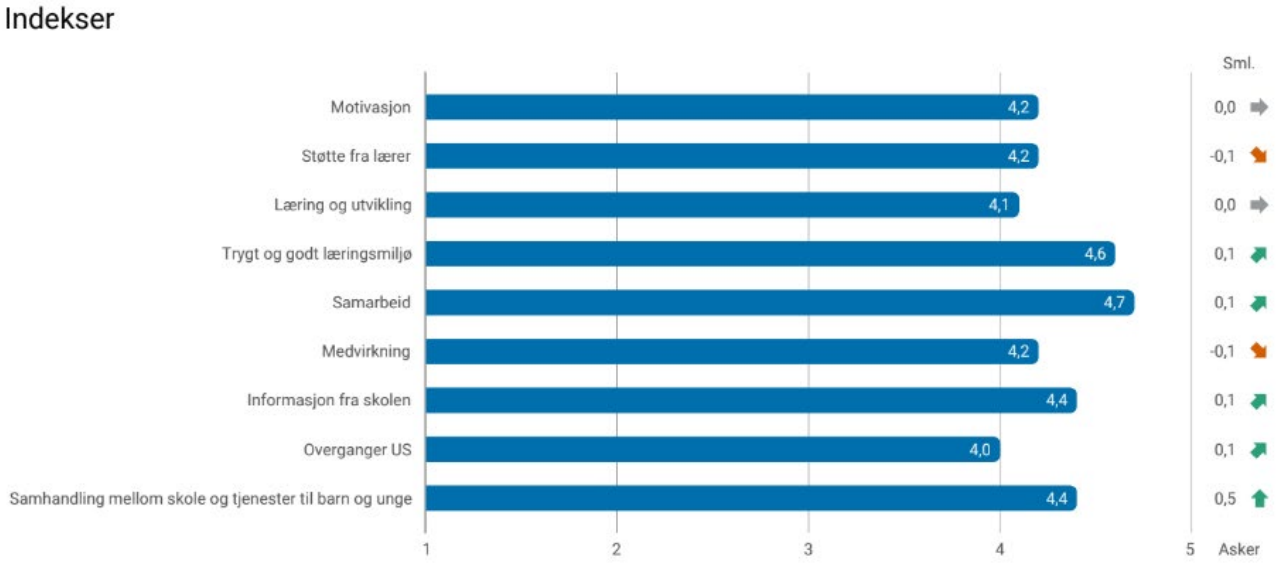

- 57% svar
- Foreldreundersøkelsen samsvarer med elevundersøkelsen på omtrent alle spørsmål som handler om det samme
- Hovedinntrykket er at de aller fleste på 8. og 9. trinn er godt fornøyd med oppfølging og tilrettelegging for læring og et godt læringsmiljø, samt overgang fra barnetrinn til ungdomstrinn og skolens samarbeid med andre instanser
- Foreldrene er ikke godt fornøyd med arbeidet i FAU - kan handle om at referat ikke har vært tilgjengelig
- Foreldrene på 9. trinn er usikre på om barna deres har fått god nok veiledning med tanke på vgo. Dette er ikke så rart siden det er på 10. trinn veiledningen foregår mest.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

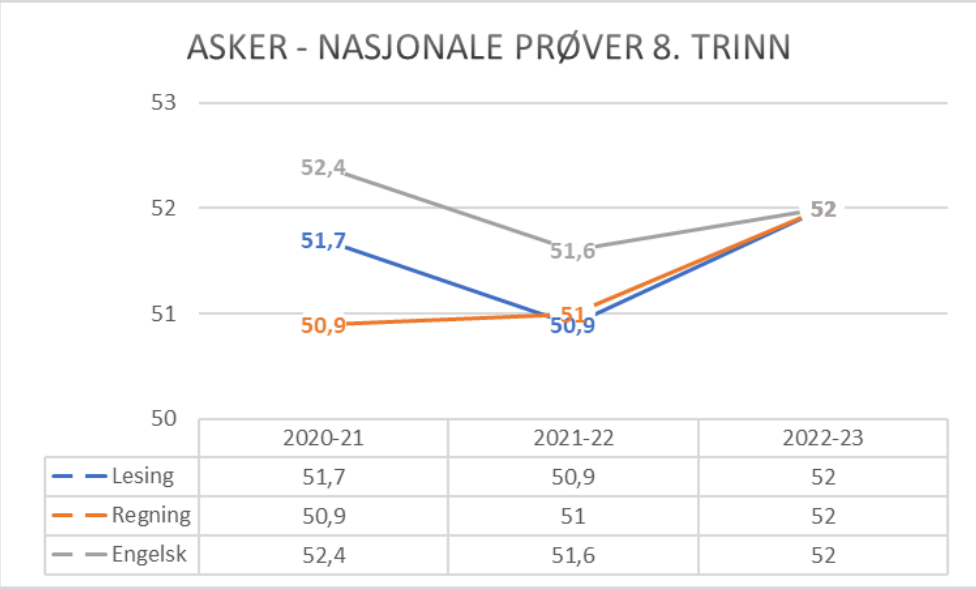

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

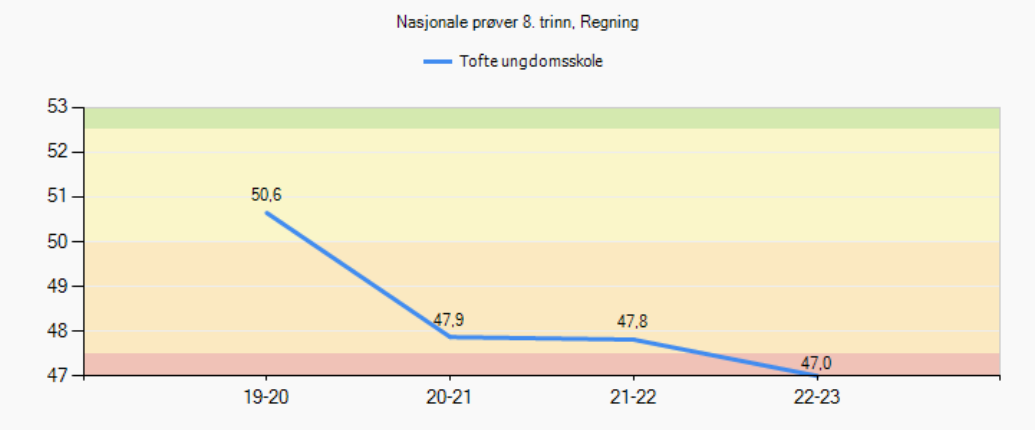

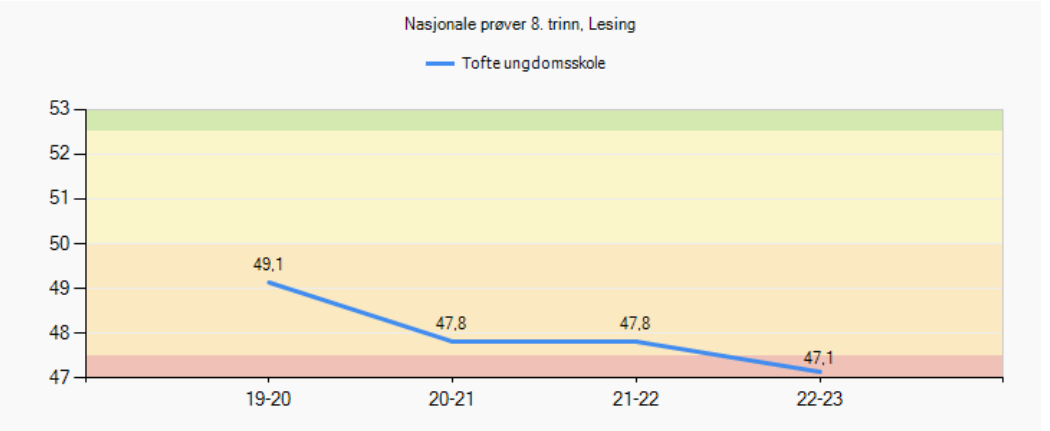

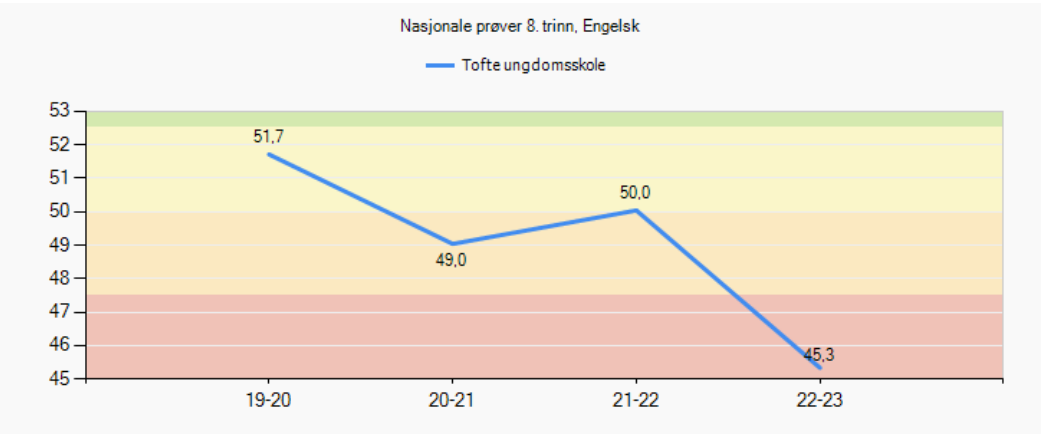

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene,
AK siste år

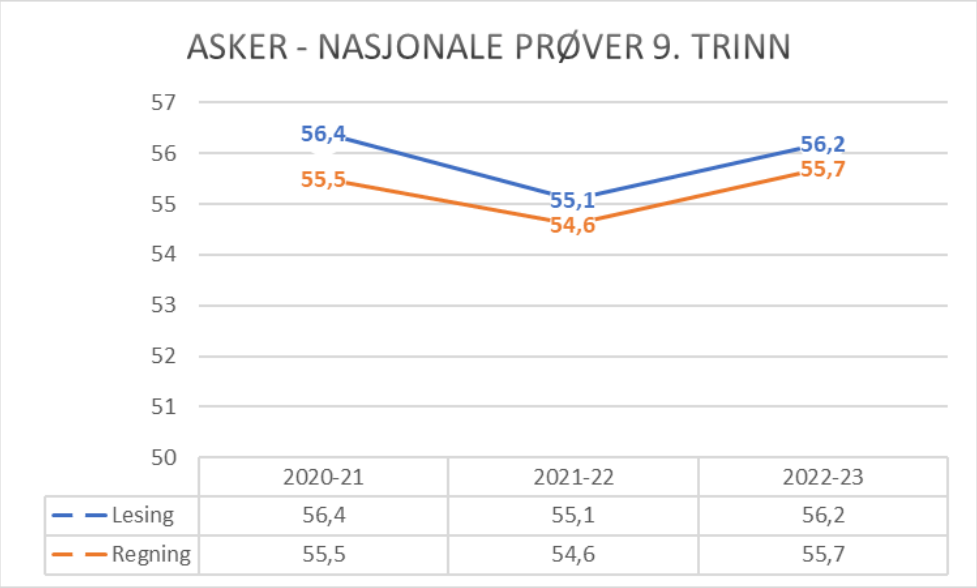

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

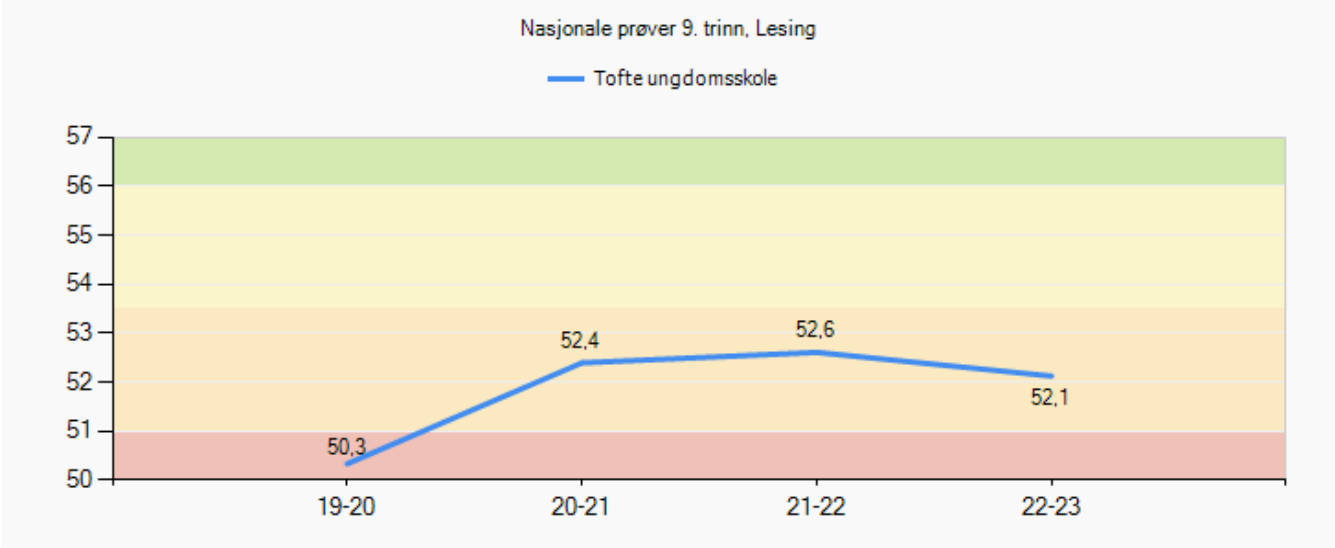

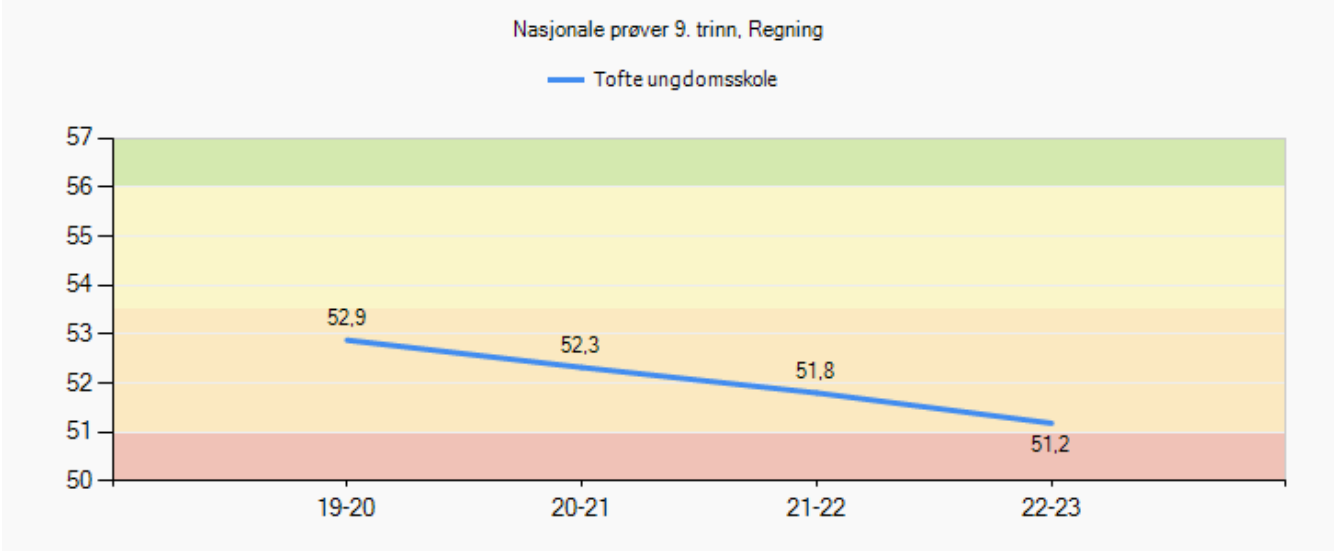

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Tofte ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	4,0	3,4	3,62	1,43	-1,0	2,9
Tofte ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	12,0	6,63	4,4	-0,56	-4,0	4,3
Tofte ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	7,0	7,0	3,48	1,57	6,0	4,46
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

- Vi ser at resultatene varierer fra år til år. Skolen ligger generelt under snittet. Dette gjenspeiler resultatet fra barnetrinnet også
- Noen av årsakene kan være at vi er en liten skole. Variasjon hos elevene får større konsekvenser.
- Vi prioriterer å gjennomføre et leseprosjekt sammen med barneskolene dette året som vi tror kan gi seg positive utslag på resultatene framover.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Tofte ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	11,5	0,44	3,53	-3,86	-1,43	1,08
Tofte ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	4,0	6,38	2,86	2,5	-0,25	3,75
Tofte ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	6,0	4,58	3,59	1,71	-2,67	3,38
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

- Vi ser at resultatene varierer fra år til år. Skolen ligger generelt under snittet. Dette gjenspeiler resultatet fra barnetrinnet også
- Noen av årsakene kan være at vi er en liten skole. Variasjon hos elevene får større konsekvenser.
- Vi prioriterer å gjennomføre et leseprosjekt sammen med barneskolene dette året som vi tror kan gi seg positive utslag på resultatene framover.

  Å lese handler også om å tolke og forstå en oppgavetekst i regning

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Elever, foresatte og ansatte blir presentert for resultatene på relevant nivå. Det inviteres til kommentarer, analyse og forslag til utviklingstiltak. Det grundigste arbeidet foregår med ansatte

Skolens sosioøkonomiske indeks: 1,49

- Vi ser at resultatene på NP og grunnskolepoeng ligger under snittet for Asker kommune, men om dette er som en kan forvente, er usikkert.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen? Det varierer fra årskull til årskull, men en lite positiv utvikling over tid.
  - VG1? Som over

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Tofte ungdomsskole (19-20)	Tofte ungdomsskole (20-21)	Tofte ungdomsskole (21-22)	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,15	40,21	43,79	44,66

- Grunnskolepoengene fra Tofte ungdomsskole følger utviklingen i resultat på nasjonale prøver.

Asker kommune

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%
	Tofte ungdomsskole (16-17)	Tofte ungdomsskole (17-18)_1	Tofte ungdomsskole (18-19)	Tofte ungdomsskole (19-20)_2	Asker kommune (19-20)
fullført og bestått Vg1	84,1	85,2	86,2	80,9	89,7
fullført og bestått Vg2	82,5	88,9	74,1	63,8	80,2
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	73,0	68,5	46,6	0,0	2,2

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Torstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:
Torstad skole har en scene for alle

Vi har robuste ungdommer som er motiverte og medvirker til egen læring

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	424
Lærere:	42
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,3

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Meget god rekruttering, og hvordan de har blitt inkludert i det eksisterende personalet
- System for sosiale aktiviteter for elevene har blomstret
- Avdelingsledere som er tett på trinnet sitt.
  Sett økt motivasjon, elevmedvirkning, mye spennende undervisningsopplegg som deles, tverrfglige opplegg som bygger seg opp

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Økt ressurs til ledelse
  Tydeligere prioriteringer

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar/mål
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Videreutvikle et godt samarbeid mellom instanser det er naturlig å samarbeid med. Overføringsmøter
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ansatte kjenner til og følger de kommunale rutinene, standarder og digitale systemer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Bruke PPT mer aktivt inn i profesjonsfellesskapet vårt, på systemnivå. Bruke kompetanse som vi har til videreutvikling i profesjonsfellesskapet. Jobbe med felles mål for Torstad skole Tydeligere kartlegging av behov Rekruttere riktig kompetanse, behov for mr spes.ped kompetanse
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Skolens langsiktige mål er viktig i dette arbeidet
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tydelige foreldreoppgaver Elevmedvirkning
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Avdelingsledere tett på klassene Aktiv elevtjeneste Sosiallærere på hvert trinn
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Tverrfaglige temaer på alle trinn

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

  Økonomi:
  Hvordan dekke opp enkeltvedtakene til elever med rett til spesialundervisning etter den sakkyndige vurderingen

  Økende bekymringsfullt fravær

Torstad skole har en scene for alle

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles årsplaner i fagene. Brukte mye tid V-22 på å ferdigstille. Disse revideres og utvikles videre hvert år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Har brukt mye tid i profesjonsfelleskapet på overordnet del i 2019-2020 og 2020-2021. Arbeidet med begreper og verdier. Har tatt det med oss inn i arbeidet med skolens langsiktige mål der vi er på vei, men ikke helt i mål.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Må ha mer fokus på kjernelementene. Tendensen er at vi henger oss opp i kompetansemålene og temaer. Vellykket prosjekt i krø med veiledning fra Kjell Evensen, HINN. Vurderer mer samarbeid med han.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Her bør fokus ligge de neste årene. Ta mer utg.pkt i kjerneelementene for å få til det tverrfaglige. Bruke fellestid til å planlegge flere tverrfaglige opplegg.
Dybdelæring	Vi er i gang, må jobbes mer med. Henger sammen med resten av det vi jobber med.
Elevaktive arbeidsformer	Positiv utvikling
Underveisvurdering	Vi får til mye, men det kan være noe ulike oppfatninger av begrepet. Vi ønsker å videreutvikle praksis her.
Elevmedvirkning	Godt i gang, oppe jevnlig.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,48%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	2,51%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

Bør få til mer to-lærere, hvor begge lærere har ansvar for alle elevene.
Vi må få til mer samarbeid rundt elever med vedtak.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2,5
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2 år?

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja, skolen bruker rutinen etter beste evne.
  Vi har ukentlige møter i elevtjenesten ved skolen, og der er alltid fravær oppe som tema.
  Fravær er også opp på de ukentlige trinnmøtene.
  Vi er svært bekymret for det økende fraværet blant elevene.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Tett oppfølging i en base med en lærer er et godt tiltak som har fungert.
  Ellers er det flere elever vi ikke klarer å få til skolen, tross tett oppfølging av kontaktlærer, og via samarbeid med PPT og Mariannen Ennals. Egen assistent følger opp med å komme hjem til hver dag.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Bedre kartlegging og identifisering av årsaker til utfordringer i enda større grad. Bruke bl.a stresskartlegging mer som et verktøy.

Større fokus på kontaktlærerrollen, faglærerrollen og rutiner.

Få til mer bruk av to-lærer, i forhold til delingstimer.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

    Resultat mobbing fra elevundersøkelsen:
    https://docs.google.com/presentation/d/1CRxjud1bBxaLtHkNO9DEVUb3unMZrUEOINcL7ZPgLUk/edit#slide=id.p18

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- ❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Skolens langsiktige mål

- Flere tverrfaglige u-opplegg
- Bruke PPT mer på systemnivå inn i profesjonsfellesskapet
- Videreutvikle spes.ped, organisering og innhold: Fortsette med tiltakene fra i fjor, se under.

"Systematikk og oppfølging etter ulike kartlegginger (kartleggingsprøver, NP, klassetrivsel, elevundersøkelsen, foreldreundersøkelsen, medarbeiderundersøkelsen, elevsamtaler, medarbeidersamtaler, klassegjennomganger).
Inkluderende pedagogikk
Kontinuerlig og systematisk evaluering
Oppfølging av systematikken fra ledelsens side
I hvor mange klasser skal vi fordele spes.ped elever
Supplerende arena"

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  I varierende grad

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Melder inn til ledelsen, eget meldeskjema

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  Avdelingsledere følger opp alle klassene på trinnet etter undersøkelsen
  Det tas opp på trinnmøtene, og i klasselærerråd.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Lærere melder inn SIM saker til avdelingsleder, som tar dette videre inn i elevtjenesten (som er skolens SIM-team)

Asker kommune

10. trinn

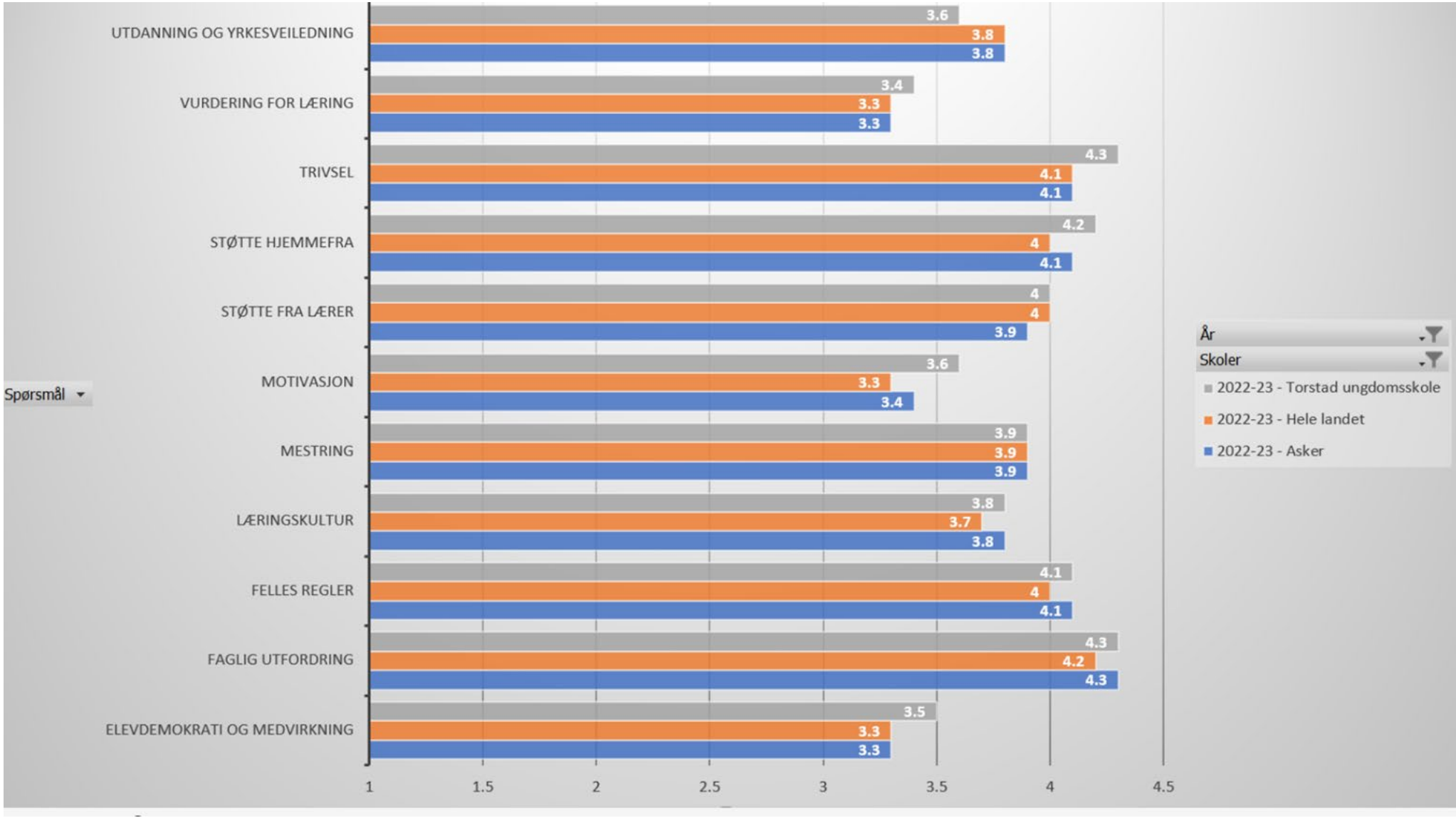

Asker kommune

9. trinn

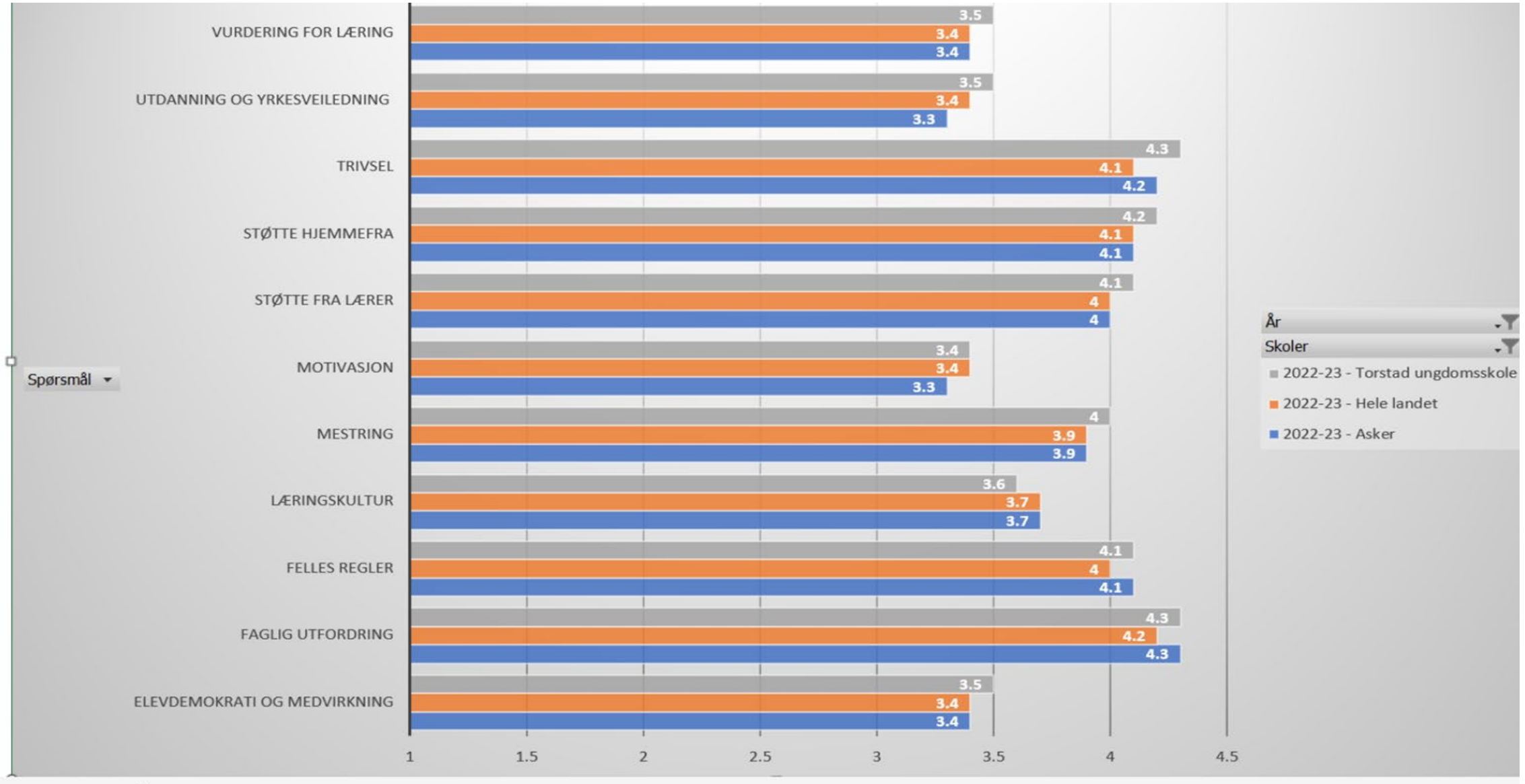

Asker kommune

8.trinn

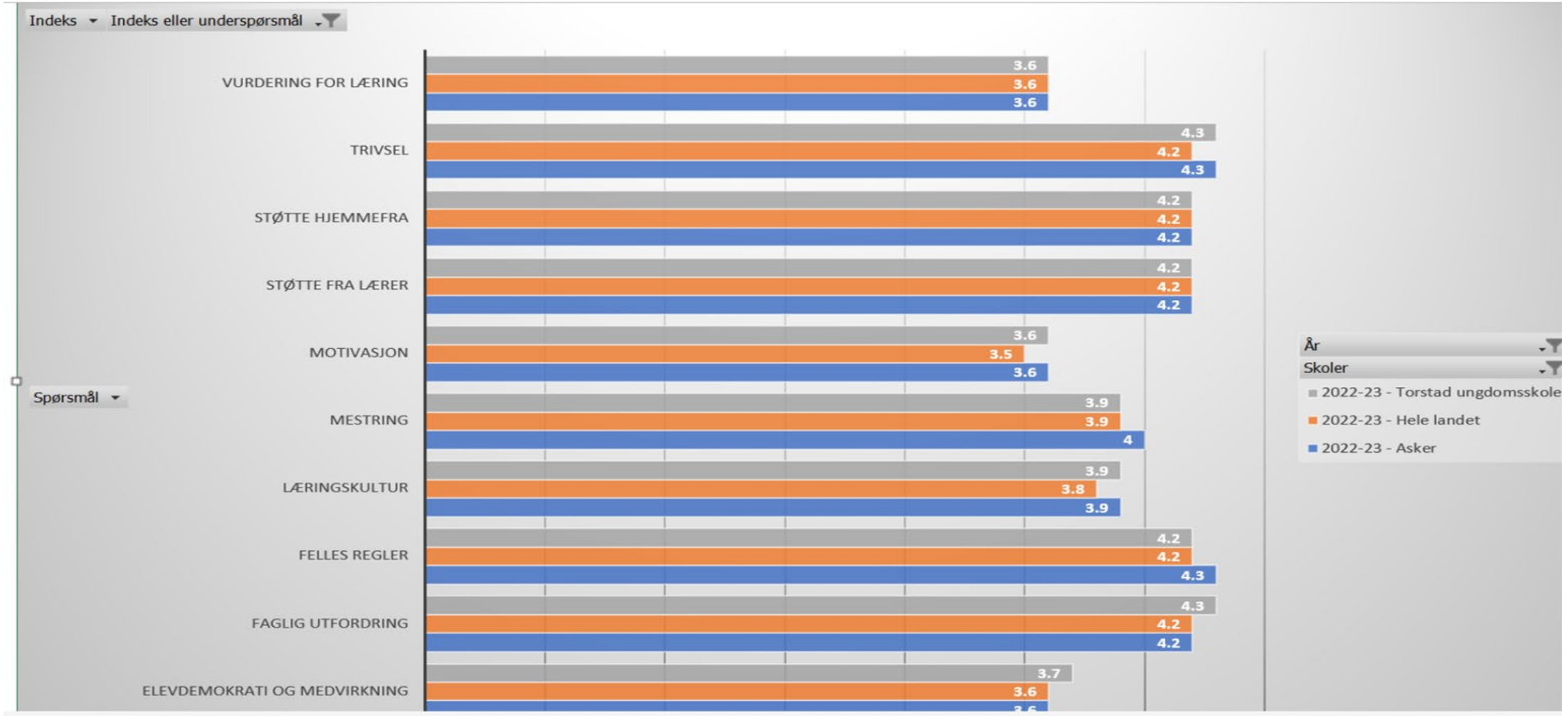

Foreldreundersøkelsen 2022, 42% gjennomført

Indekser

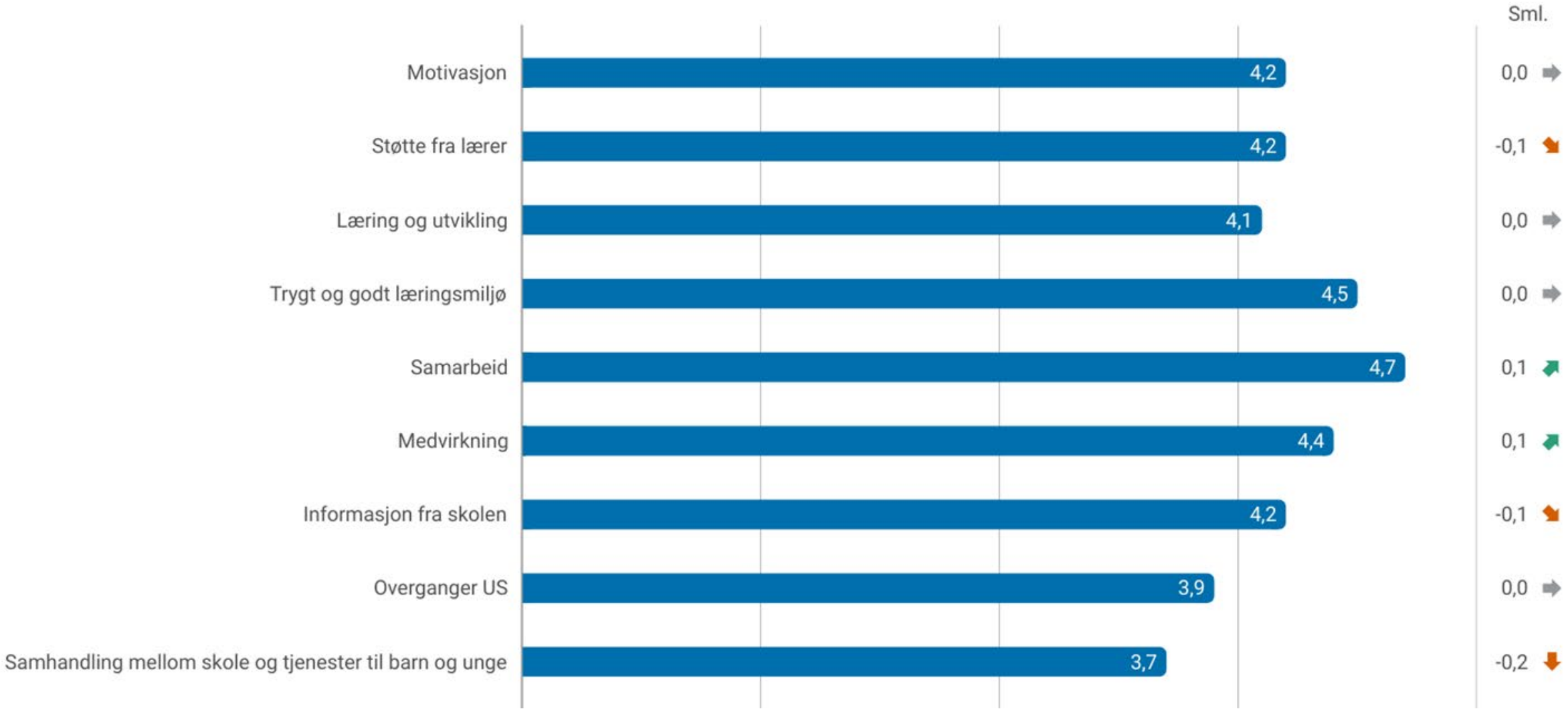

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

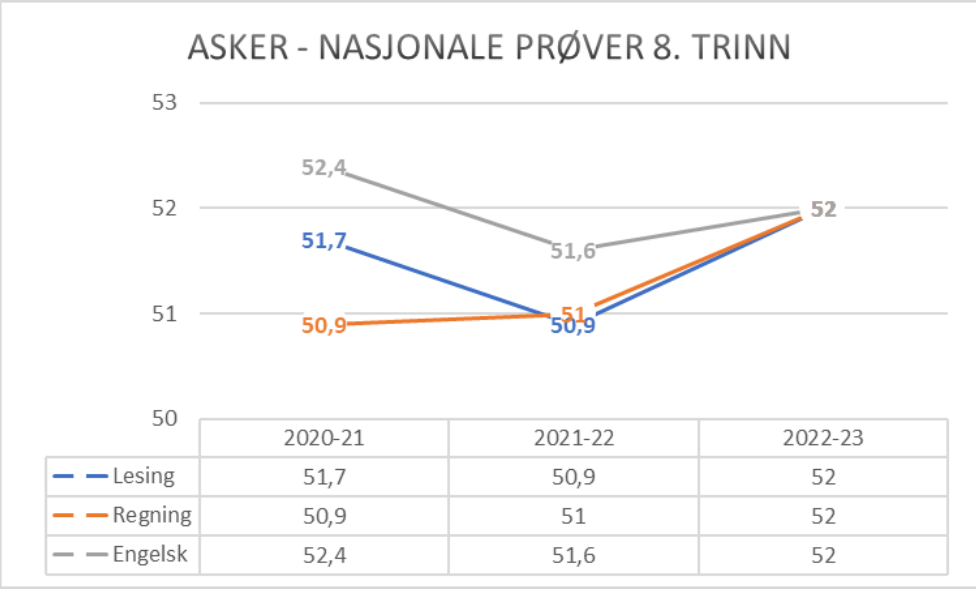

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

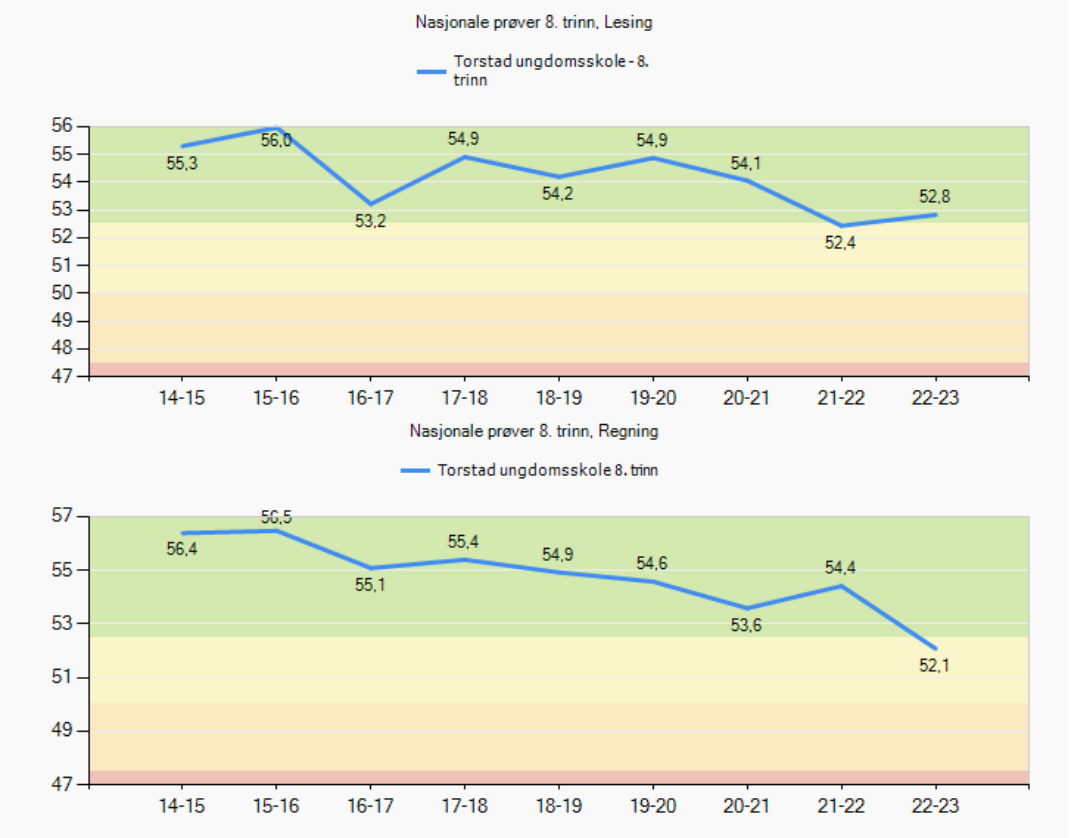

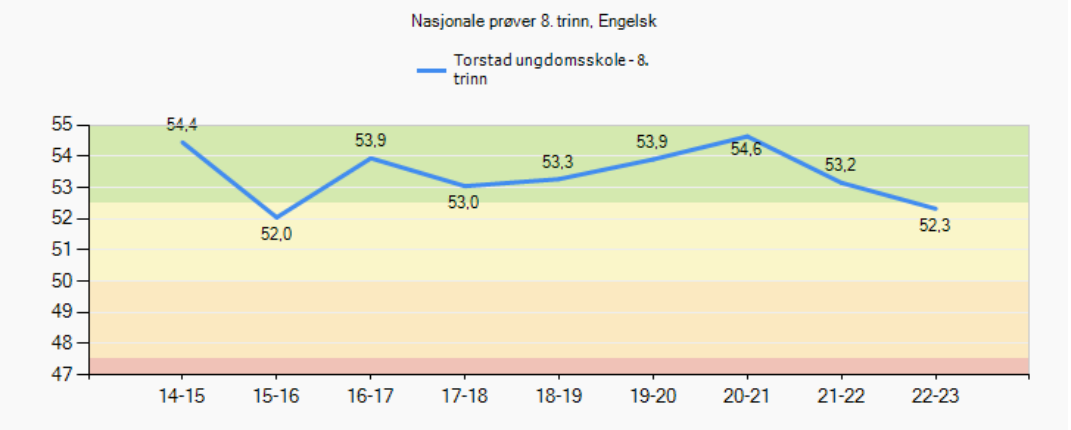

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

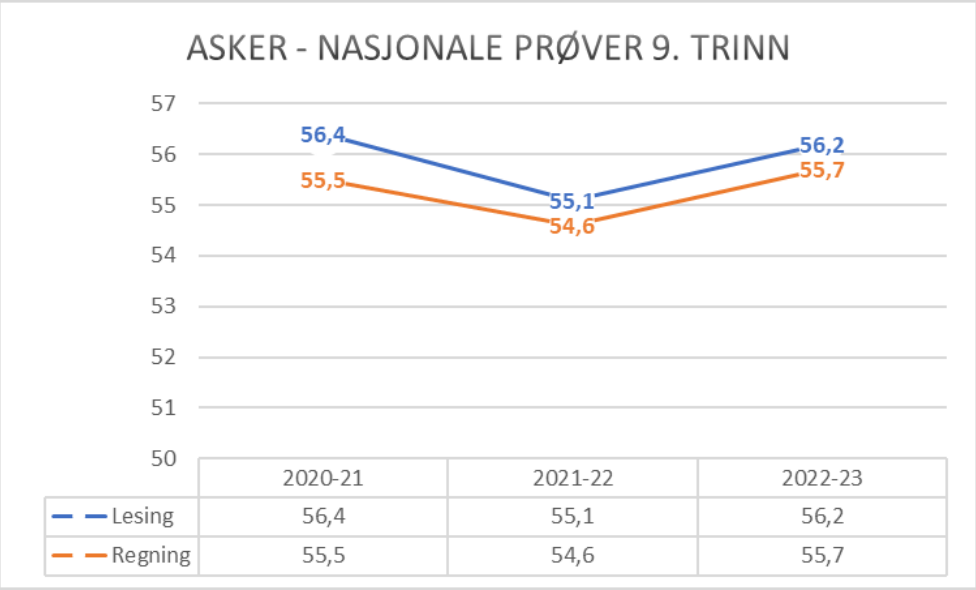

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

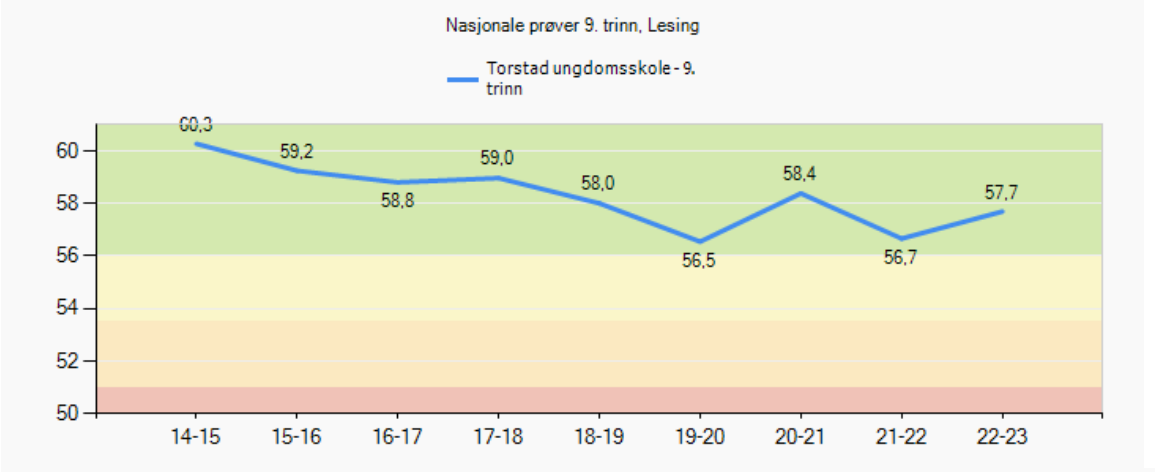

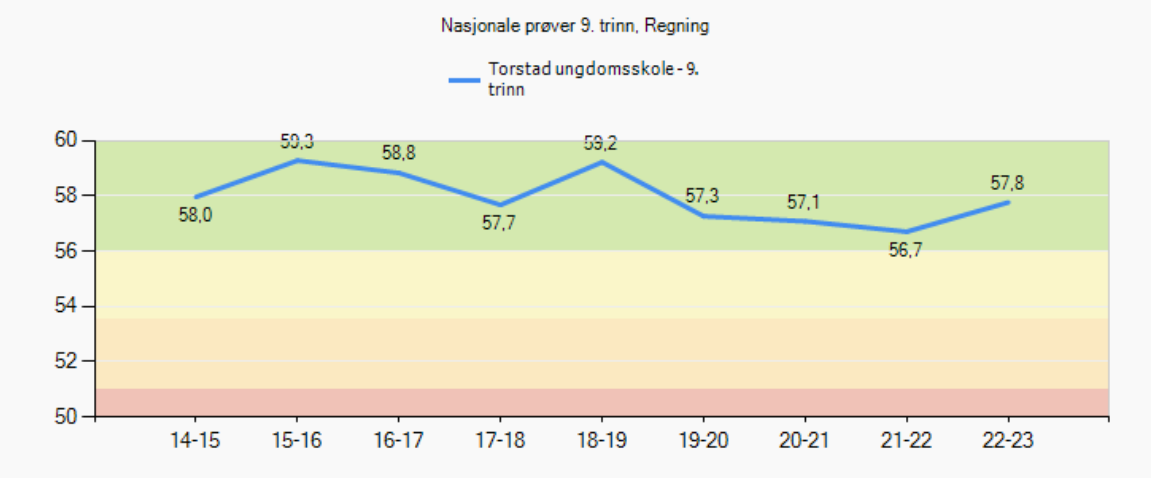

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	5,33	5,11	4,78	2,7	0,68	3,17
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	7,86	4,25	2,67	1,8	1,33	2,53
Torstad ungdomsskole 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	4,78	5,88	5,82	5,09	2,2	4,89
Asker kommune - 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  For lavt, men usikkert hvor mye man kan løfte i topp.
- Hva kan være årsaker?

  Har muligens hatt for liten fokus på lesing, og oppfølging av NP kan være en forklaring.
- Hva vil dere prioritere fremover?
  Lesekurs, intensivt for de på de lavest mestringsnivåene.
  En del av innskolingen: lese og læringsstrategier, en prosjektgruppe for dette
  Leseuke etter gjennomføring av NP i lesing

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (20-21)	Endring i skalapoeng regning	3,33	2,91	1,55	2,81	0,8	1,9
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng regning	5,8	3,95	4,15	2,73	1,84	3,35
Torstad ungdomsskole 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng regning	-2,0	5,0	4,22	3,61	0,44	3,23
Asker kommune - 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Lavere enn AK,
- Hva kan være årsaker:

  Vanskelig å løfte mer i topp?

  Ikke sikkert vi har vært gode nok til å fokusere på hva de kan, og hva de strever med.

  Det utarbeides nå et årshjul for kartlegginger/undersøkelser/oppfølging. Systematikken kan bli bedre for
- Hva vil dere prioritere fremover? Hvordan løfte på de laveste nivåene?
  Alle skal gjennomføre “Alle teller”
  Grundigere analyse av resultatene, og mer systematisk oppfølging,

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  FAU, elevråd, fellesmøter, trinnmøter

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Torstad ungdomsskole 10. trinn (18-19)	Snitt Torstad ungdomsskole 10. trinn (19-20)	Snitt Torstad ungdomsskole - 10. trinn (20-21)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (21-22)	Snitt Torstad ungdomsskole - 10. trinn (21-22)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (20-21)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (19-20)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (18-19)
Grunnskolepoengsum	43,85	45,22	46,65	44,66	44,41	44,01	43,78	43,12

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Litt lavere 21-22, ellers over snittet i Asker

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	% Torstad ungdomsskole 10. trinn (18-19)	% Asker kommune - 10. trinn (18-19)	% Torstad ungdomsskole 10. trinn (19-20)	% Asker kommune (19-20)	% Asker kommune (15-16)	% Torstad ungdomsskole (15-16)	% Torstad ungdomsskole (16-17)	% Asker kommune (16-17)
fullført og bestått Vg1	88,1	89,3	92,6	89,7	91,1	93,3	97,9	91,9
fullført og bestått Vg2	84,3	84,4	84,5	80,2	84,9	87,3	87,6	86,2
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	73,0	70,6	3,4	2,2	82,4	86,0	93,1	85,6

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  (Er utvikling over år og mellom trinn som forventet?)
  Hva skjedde i 18-19??
  Ellers ligger vi jevn over den kommunale gjennomføringen
  I 20/21 var det 94% som fullførte og bestod Vg1. I AK var det 86,6%,
- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  Jobbe videre med de vi har som utviklingsområde
  Bli enda bedre på UDV slik at elevene velger riktig utdanningsprogram?

Asker kommune

Asker kommune

Torvbråten skole februar-2023

Skolens visjon/verdier:

LIVSLYST I LEK OG LÆRING

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	237 (250 fra høsten) 35 elever i VKK 1/1-23 men har overført 5 til ung.sk og 4 til ulike br.sk.
Lærere:	19 lærere (17,4 årsverk)
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,9 (13) basert på elevtall 124 (er 133).
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	6,3 (17,4)
Barn i SFO:	75 11-14 fra VKK
Ansatte SFO:	4 årsverk m/leder 5 personer + leder + 50 % på VKK

Bilde fra skolen

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
- Barna trives på SFO til tross for høyt sykefravær og ulike vikarer inn.
- Fokus på struktur og rutiner, veiledning av ansatte og vikarer. Skape gode rammer rundt måltid og lekemiljø.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Fokus på varierte aktiviteter , utedag og fysisk aktivitet. Samarbeid med skolekorps om øving i SFO tid og samarbeid med EC play om tilbud 3-4.trinn i SFO tid ,sammen med musikk lærer i skolen. Prøver å få samarbeid med andre knyttet til dans og fysisk aktivitet i SFO tid.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Fysisk aktivitet og bevegelsesglede ivaretas gjennom bruk av flerbrukshall og utedag, samt mye utelek. Vi jobber bevisst med rammer rundt mat og måltidsglede. påbegynt samarbeid rundt kulturaktiviteter og kultur på SFO. Så har vi forbedringer knyttet til å skape et trygt og godt lekemiljø gjennom ansatte som legger til rette for god lek.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Hatt kompetanseheving på fysisk aktivitet/uteskole og mat/måltider samt grønne klasserom. Fått flere nye ansatte og trenger ny kompetanseheving her. SFO leder tett på i det daglige og gir veiledning. Ansatte trenger å veiledes i grensesetting, å ta ansvar og samarbeide, samt tilrettelegging av aktiviteter og være i dialog med barna.
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Felles forståelse rundt grensesetting, rammer og struktur på SFO.
- Avklare og samarbeide om forventninger og ønsker knyttet til hvordan tilbudet skal være.
- Infoskriv fra SFO hverdagen

Asker kommune

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	26 (35 fra jan-23)
Ansatte:	3 (2,4) en utlånt 60% andre skoler

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?**
  Skolen har skapt et trygt og godt læringsmiljø for de ukrainske flyktningene i alderen 6 -16 år som har vært elever på skolen. De ukrainske elevene har blitt inkludert i elevmiljøet ved skolen gjennom aktiviteter i friminutt, i praktisk estetiske fag, i lekegrupper, leirskoleopphold, deltakelse i elevrådet ved skolen, svømming og som Trivselsledere.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  Lærerne har felles språkbakgrunn med elevene og har vært svært involvert i elevenes behov, ønsker og utvikling i i samarbeid med foresatte.

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  Vi har i dag et tett samarbeid med nærskolene i overgangsfasen mellom VKK-tilbud og oppstart på nærskole gjennom hospitering en til to dager i uken i et 4 - 6 ukers perspektiv. Vi ser at samarbeidet kan utvikles gjennom samtaler ved mottak av elever med tilhørighet til annen nærskole.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter.**
  - **MAM (Matematiske ambisiøse samtalen) utviklingsarbeid**
  - **Tidlig innsats / ressursrom**
  - **Egen velkomstklasse Ukrainske elever hele Asker**
- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- **MAM** : plangruppen og lærere som deltar på MAM fått en utvidet rolle i å bidra og lede utviklingsarbeidet i samarbeid med ledelsen. Rektor deltar på MAM samlinger. Vi leser teori , prøver ut opplegg i lærerkollegiet først før vi gjør det i klassen, og vi evaluerer i etterkant og reflekterer over egen praksis.
- **TIDLIG INNSATS /RESSURSROM** : rask til å igangsette tiltak når elever sliter faglig eller sosialt, samarbeider med lærerne på ressursrom, prioriterer tid og innkjøp av læringsmateriell ressursrom,kompetanseheving, og samarbeid med PPT. Tett samarbeid med foresatte , utvikling av ressurser over tid/har et bevisst mål på sikt og gode planer. Nå deltar skolen i pilotprosjekt “ interne støttesystemer “- ønsker om å forbedre og utvide tilbudet. Bruk av LP modell.
- **VKK** : motivert ledelse + ansatte til å få dette til, fått tak i de riktige lærerne til riktig tid, oppfølging av ledelse og adm knyttet til foresatte, lærere, nærmiljøskolen og skyss. Fokus på inkludering. Tilbud SFO vært en utfordring grunnet språk. Bruker lærere i overgang skole - SFO.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Tett samarbeid med PPT/BUP/helse sykepleier og ressursrom /lærere/ledelse. Aktiv bruk av TFI. God kompetanse på de ulike tjenestene AK tilbyr og samarbeider rundt barnet/familien.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger opp det som gjelder for AK og oppdaterer oss jevnlig. Workshop for alle knyttet til oppdateringer i perioder.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	MAM prosjektet, internt støttesystem, erfaringsutveksling og delingskultur- i prosess og videreutvikles, være kritisk venn for hverandre- utvikle profesjonsfelleskapet mer her. Lærere hospiterer og observerer hverandre i klasserommet - øve på å være kritisk venn
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Fokus på å intervenere raskt i samarbeid med PPT og ressursrom/kontaktlærere. Opptatt av inkludering og mangfold, makkerpar, tydelig klasseledelse, variert undervisning, elevaktive arbeidsformer og dybdelæring. Økt fokus på elevmedvirkning gjennom samarbeid med FIKS- må jobbes mer med / økt bevissthet.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og	Aktive lokalsamfunn /Fun Friday. Trafikksikkerhet/ trygg skolevei i samarbeid

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

FOR SFO:

- Kompetanseheving kap.9A og rammeplan ,lek og tilrettelegging av aktiviteter

FOR SKOLE :

- Utvikling av profesjonsfellesskap - kritisk venn /refleksjon /analyse
- Økt kompetanse på språkutvikling /særskilt norsk (SNO)
- Kompetanseheving GDPR - kvalitetssikre egen praksis

Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Legger alt på felles disk/jobber team vis. Nedsatt egen gruppe som systematiserer periodeplan for hele skolen. Tatt utgangspunkt i periodeplan Billingstad som er veldig oversiktlig.. Egen årsplan for utviklingsarbeid profesjonsfelleskapet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Stort fokus på overordnet del i det daglige arbeidet. Behov for å sette av mer tid til å gå i dybden på egen praksis - refleksjoner rundt holdninger og felles verdier. Samfunnsmandatet og profesjonsfelleskapet/profesjonsutøvelse.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Jobbet med læreplaner i fag og kjerneelementer i felles tid i samarbeid med bl.a SEIL og HINN v/ Lasse Dahl. Fokus på elevaktive arbeidsformer og dybdelæring, åpne spørsmål og praktisk tilnærming til fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobber tverrfaglig med tema trinnvis og hele skolen i perioder. Prosjektarbeid og stasjonsundervisning
Dybdelæring	Gjennomført læringsløype med SEIL i startfasen og hatt stor fokus på å videreutvikle praksis her, bevisst på dybdelæring i praksis, men behov for jevnlig oppfølging ,refleksjon og deling av praksis i felles tid. MAM ivaretar dette godt.
Elevaktive arbeidsformer	Del av utviklingsarbeid MAM
Underveisvurdering	Utviklingssamtaler og elevsamtaler. Eleven deltar i begge. Skjer kontinuerlig knyttet til ulike arbeidsformer på trinnet. Tilbakemeldinger underveis lærer - elev. Må utvikle oss her og økt bevissthet rundt dette og

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,8%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisning tilbudet?
- -Internt støttesystem - ressursrom
- -Kompetanseheving tilpasset opplæring
- -Oppfølging og veiledning av lærere
- -Rik tilgang på variert læringsmateriell
- -Felles holdninger til inkludering i praksis
- -Økt forståelse av spes.ped og vidt normalbegrep - at ikke det snevres inn for mye
- -godt samarbeid med foresatte og eksterne instanser
- -fast kontaktperson PPT som kjenner skolen , lærerne og -elevene- gjerne ha kontaktperson på skolen en fast dag i uken
- -systemisk arbeid i samarbeid med PPT

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	alle elever i VKK
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Har ingen elever med vedtak om særskilt språkopplæring utover VKK elevene.

Elever 1-4.trinn ivaretas gjennom ressursrom / egne språkgrupper knyttet til tidlig innsats

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Ja skolen bruker rutinene i Simpli og samarbeider både med PPT , BUP, foresatte og Marianne Ennals i de sakene vi er bekymret for.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
- Samarbeid med eksterne instanser fungerer bra, men vi ser at mye av dette har sammenheng med skilsmisse og høyt konfliktnivå mellom foresatte. Foresatte har behov for veiledning her av fagfolk som har bedre kompetanse enn skolen , og som kan veilede i hjemmet.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Utviklingspotensial i å utvikle tilbudet internt støttesystem med miljøterapeut når vi øker elevtall / erstatte noe av assistent med annen stilling
- Økt kompetanse hos personalet
- Bruk av supplerende læringsarena med bruk av riktig kompetanse
- Godt samarbeid med foresatte, PPT, andre instanser
- Tilgang på gode læringsverktøy og ressurser med aktuell kompetanse
- Bevisst arbeid rundt inkludering og felles holdninger og verdier i lærerkollegiet /personalet
- SFO : ressurser til å ivareta elever med spesielle behov

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - **Tidlig innsats**
  - **Trivsel**
  - **Støtte fra lærer**

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Hva er deres utviklingstiltak for 2023?**

Utvikle profesjonsfelleskapet - kritisk venn / utfordre/reflektere /analysere for endring av praksis

Implementere MAM - utvikle praksis i hht. ny læreplan elevaktive arbeidsformer, dybdelæring, problemløsning

Utvikle SFO økt kvalitet på tilbudet, varierte aktiviteter og selvstendige ansatte som samarbeider i det daglige.

Generell VKK tilbud med god kvalitet

Bedre utnyttelse av intern støttetilbud/ressursrom (fast stasjonsundervisning 1g i uken, SOL 1 st, oppgaver fra ressursrom /utprøving av elevaktive arbeidsformer)

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Torvbråten skole

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?** Godt kjent. Har jobbet mye med kompetanseheving og casearbeid i felles tid , ledelsen tett på i alle saker for å kvalitetssikre at delpliktene i 9A blir fulgt opp
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Eget skjema alle er kjent med, som fylles ut ved avdekking.
- Følge opp gjennom klassetrivsel, samarbeid foresatte, elev samtaler, og observasjon /inspeksjon . Rektor/avdelingsleder varsles og prosedyrer i hht.lovverket.
- **Hvordan bruker dere klassetrivsel undersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?** Kontaktlærere analyserer resultatene og har en samtale med sin leder. K.lærere tar oppfølgingssamtaler med enkeltelever og trinn der undersøkelsen avdekker uønskede forhold knyttet til elevenes trivsel og opplevelse av mestring. Kontaktlærer har jevnlige samtaler oppfølgingssamtaler med enkeltelever ved behov og det arbeides kontinuerlig med elevenes læringsmiljø. Avdekkes mobbing oppretter skolen en §9A-sak og følger prosedyrer for videre arbeid.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Har etablert SIM gruppe men er fortsatt i prosess med å lage system rundt SIM arbeidet

Elevundersøkelsen

- **Kommenter utviklingen**
  Tallene for Torvbråten har ligget ganske jevnt de siste årene når det gjelder motivasjon, trivsel og mestring. Elevene på enkelte trinn ønsker større faglige utfordringer og dette har lærerne tatt til etterretning.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene legges fram for Elevråd, for FAU og SU/SMU
  Lærerne analyserer og går inn i resultatene for sine trinn med avd.ledere/rektor og i profesjonsfelleskapet

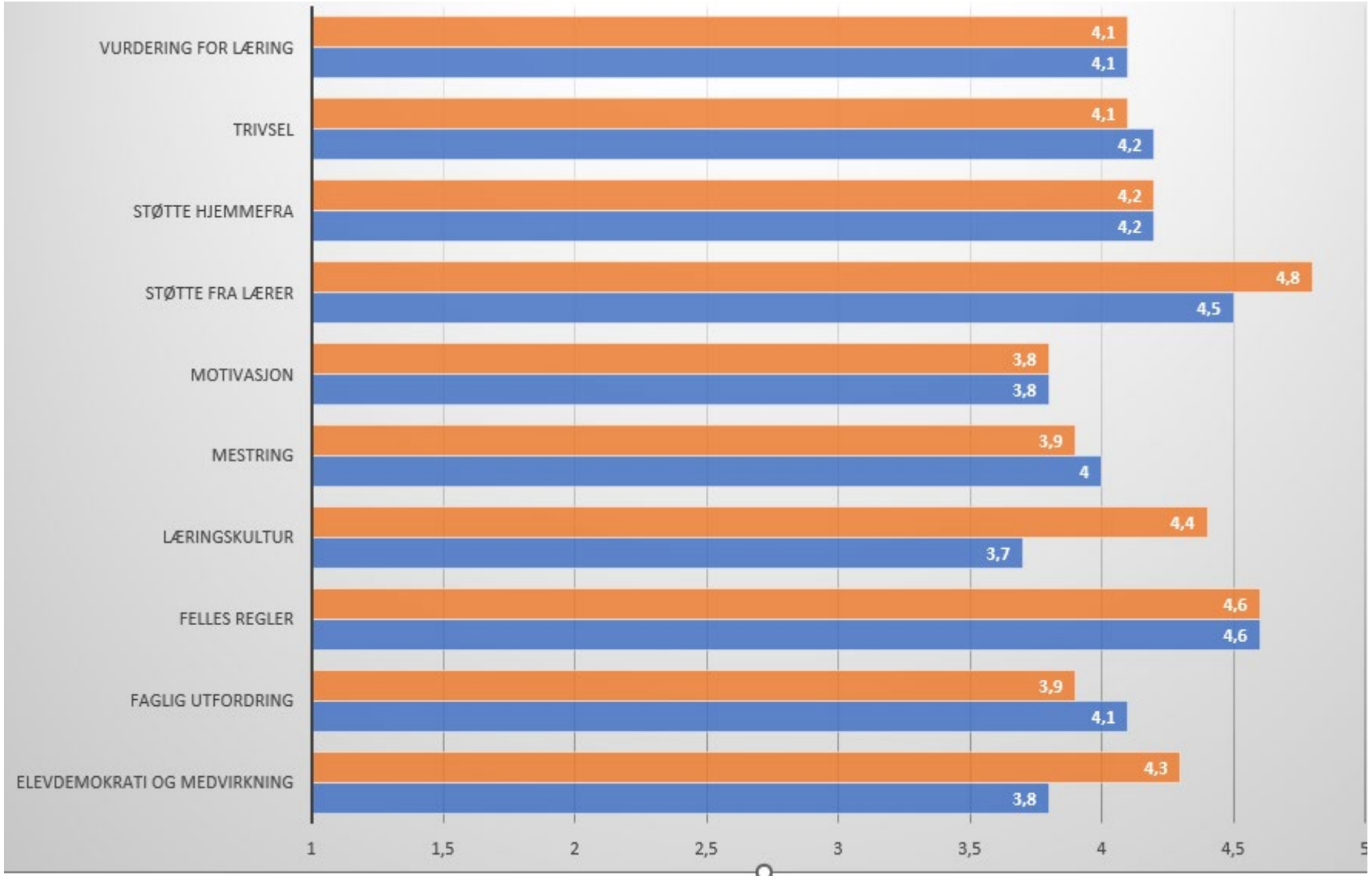

Elevundersøkelsen 2022 - om tilpasset opplæring

- **I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?**
  Kommet langt i prosessen. Veiledning og oppfølging fra ressursrom viktig tiltak her. Hatt masse kurs ved kontaktperson PPT / godt samarbeid, jobbet mye med holdningsarbeid og kunnskap her.
- **I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?**
- Stort fokus på i skolens utviklingsarbeid.
- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?**
- Forsette med MAM, og fokus på profesjonsfelleskapet /kritisk venn, veiledning ressursrom /PPT, jobbe med holdninger til normalitetsbegrepet, økt kompetanse på TPO, mer delingskultur. Øke kompetansen hos den enkelte lærer. Fortsette å ha fokus på tydelig klasseledelse og relasjonskompetanse.

Foreldreundersøkelsen

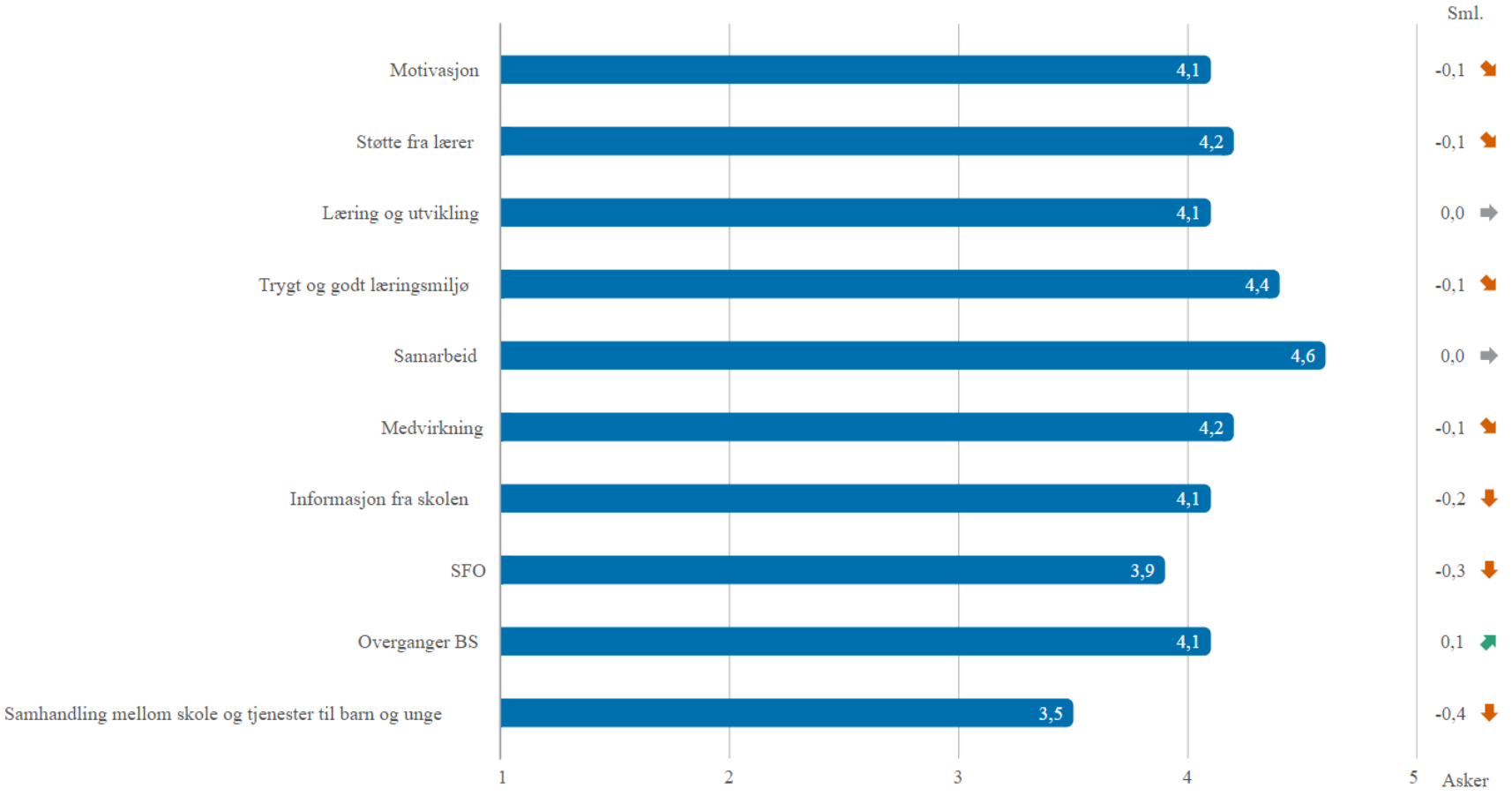

Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Trygt og godt læringsmiljø:

2.trinn . Skårer veldig bra her på alle områder

4.trinn: hyppige lærerbytter preger miljøet på trinnet. God stabilitet dette året men ser at det har preget elevgruppen faglig og sosialt.

6.trinn: Stabilitet i lærergruppen. over flere **år.** tett samarbeid mellom skole og hjem har skapt et godt miljø i løpet av vinteren.

Medvirkning:

Foresatte skårer lavest på at FAU tar aktivt del i arbeidet for å skape et trygt og godt læringsmiljø. Ønsker å bruke mer dialogmodell i foreldremøter og vil invitere klassekontakter til å ta ansvar for foreldremøtets innhold i økt grad.

Informasjon fra skolen:

Foresatte syns det er utfordringer knyttet til bruk av Vigilo. Generelt fornøyd med info fra skolen

SFO: Skårer dårligst på et samlet aktivitetstilbud (3,6) og best på trivsel (4,6)

Overgang Bs:

Tett samarbeid og gode rutiner for overgang.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**
- Lærerspesialist i begynneropplæring følger opp 1-4.trinn med veiledning i klasserommet
  Kartlegging og tiltak v/ressursrom
  Lesekurs /regnekurs/språktrening
  Samarbeid foresatte ; kontaktlærer ; ressursrom, ledelse og PPT
  Veiledning knyttet til læringsmateriell og individuelle tiltak for enkeltelever
  Observasjon
  Bruk av bibliotek og " bibliotekar"/lærer
  Stasjonsundervisning/samarbeid læring
  Læring gjennom lek
  Lek for lekens egenverdi
- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**
- God effekt å bruke egne ressurslærere /lærerspesialist til å veilede i klasserommet og bistår lærerne i dette arbeidet.
- Kontakt skole - hjem; god informasjon/oppfølging

Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

skolen ser en litens tendes til at vi er tilbake på nivået hvor vi tidligere har ligget tidligere.
Vi har hatt ujevne resultater de siste årene.

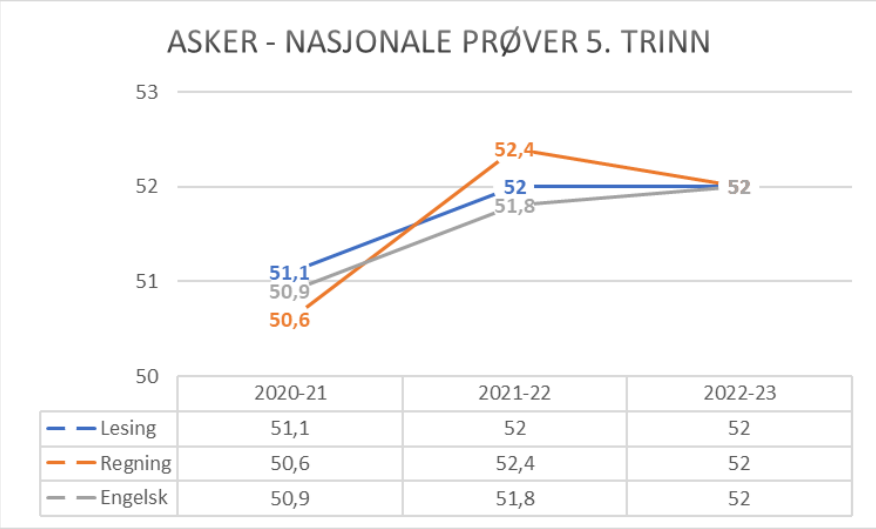

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

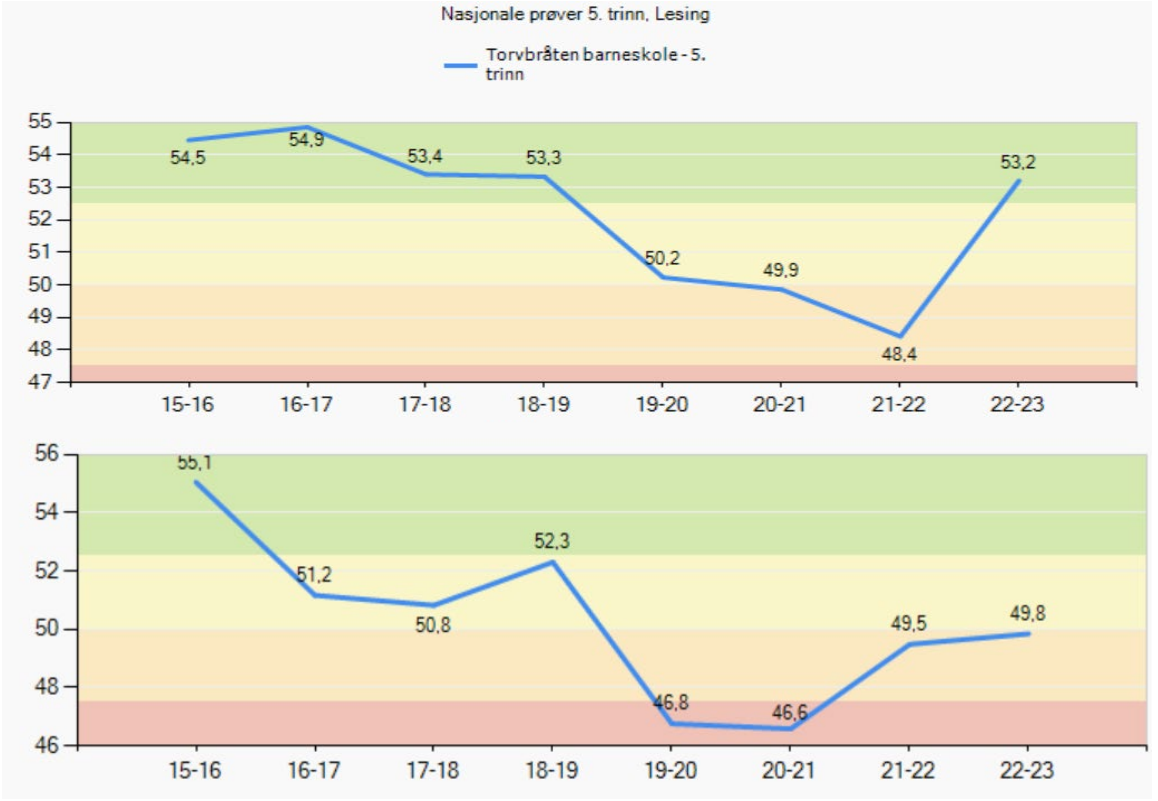

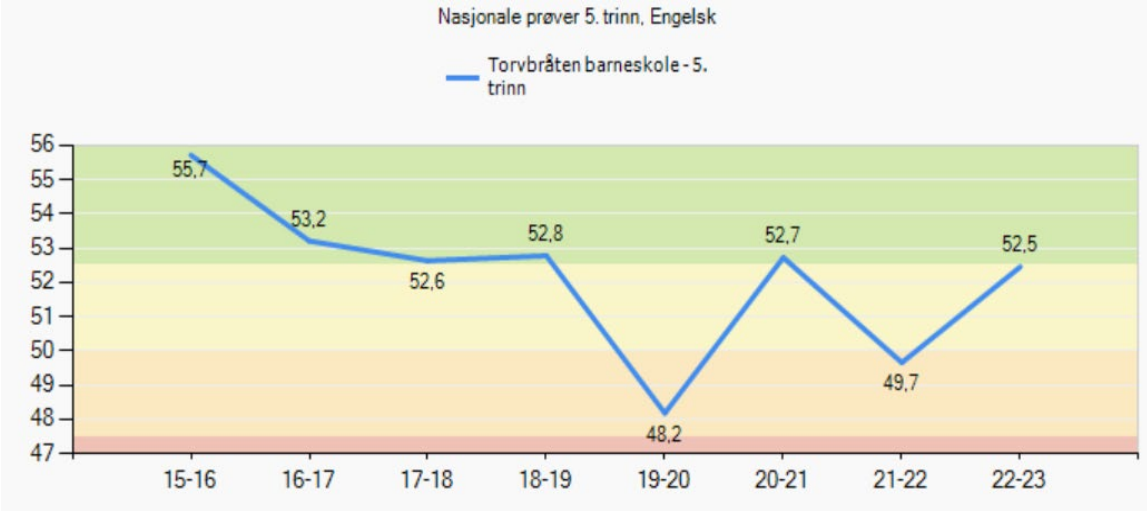

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

❖ Kommenter utviklingen

Resultatene er synkende og kan til en viss grad ses i sammenheng med elevenes resultater på NP 5.trinn.
Torvbråten har ikke fått noen tilbakemeldinger fra Slemmestad u.skole om at elevgruppene de siste årene har hatt svake resultater sammenlignet med de andre barneskolene.
Nettverk med de andre barneskolene og SLUSK kan være en løsning.

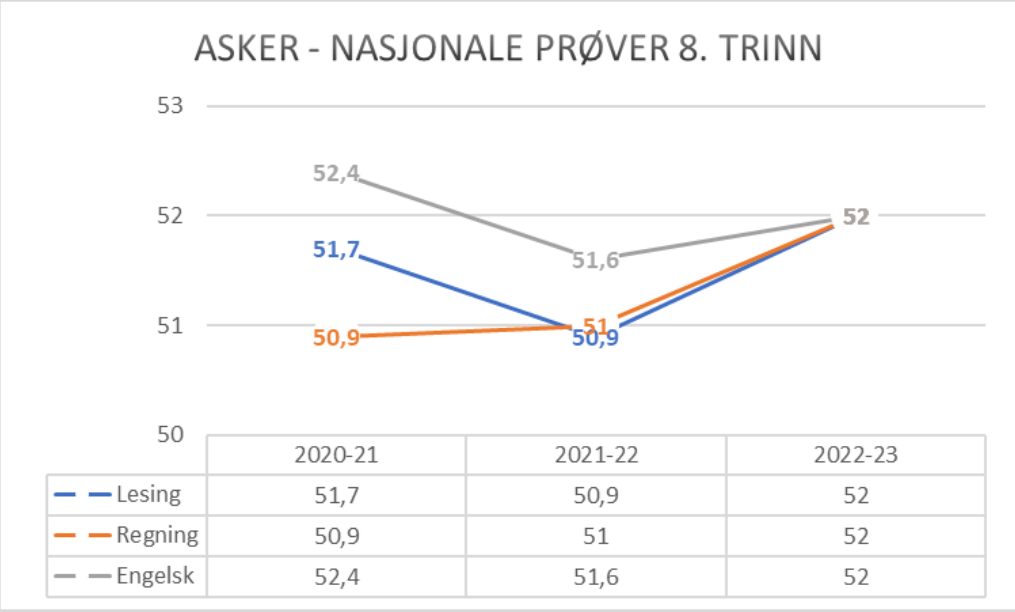

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

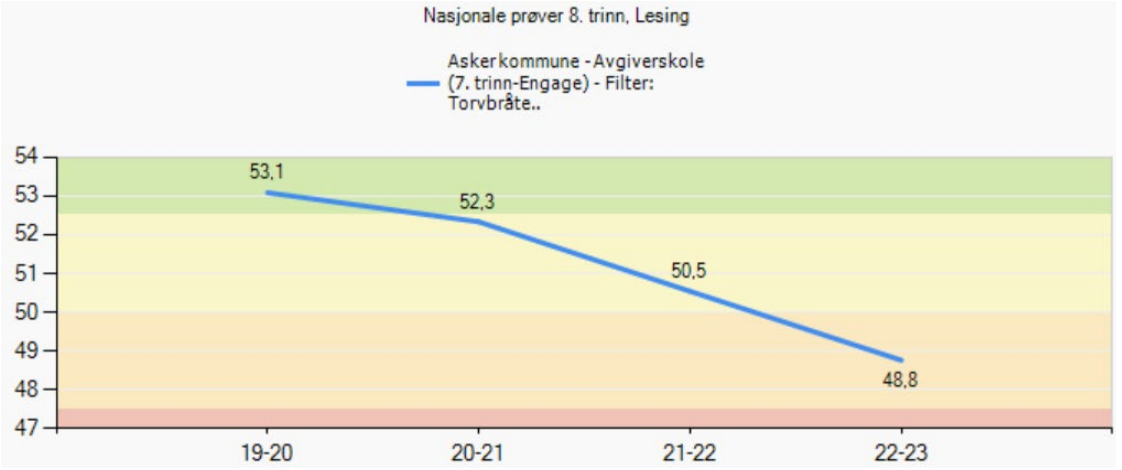

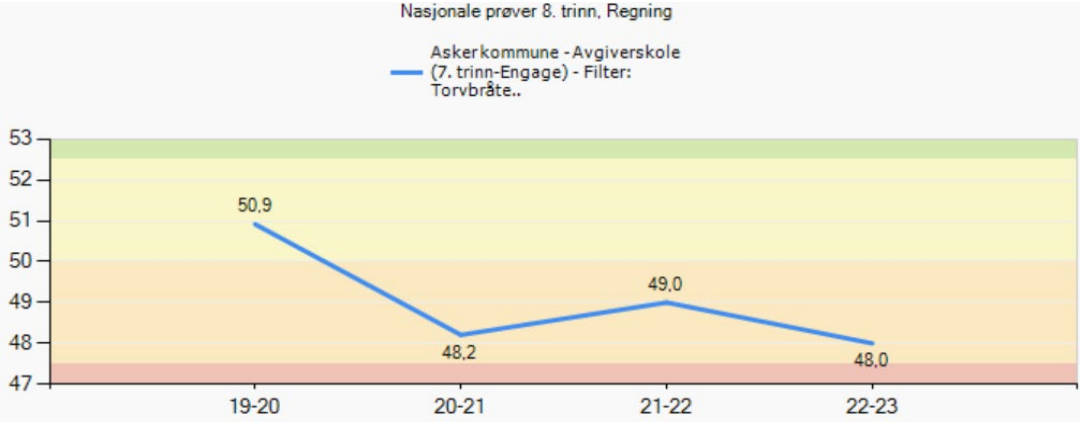

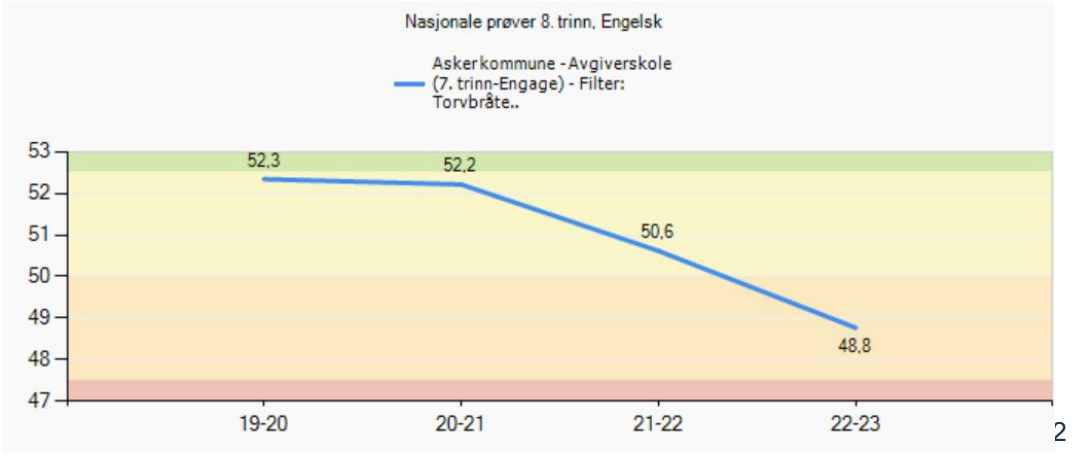

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

  Resultatene legges fram for foreldre på 5.trinn på foreldremøte og for den enkelte elev i elevsamtaler og utviklingssamtaler med kontaktlærer gjennom utviklingsmål som er knyttet opp mot skår på NP.
  Resultat, analyse og videre planer er en del av årlig gjennomgang i elevråd, FAU og SU/SMU.
  De ansatte involveres gjennom PU-økter hvor analyse av resultater diskuteres/analyseres og det lages planer for videre arbeid med de ulike områdene innen lesing, engelsk og regning for de ulike trinn.
  Skolen er opptatt av å utvikle arbeidet rundt dette framover etter praksisfortelling fra Mellom Nes og Billingstad skole

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskole sonen om resultater på NP?**

  Det er ikke noe samarbeid mellom skolene i ungdomsskole sonen pr. i dag men det er uttrykt ønske til ungdomsskolen i sonen om å få dette til.For en del år tilbake var det et samarbeid hvor ungdomskole tok initiativ til samarbeid med barneskolene i form av nettverks grupper knyttet til fagområdene norsk, engelsk og regning.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

  Skolens resultat ligger under forventet resultat.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
- Videreutvikle det arbeidet vi allerede er begynt med knyttet til ressursrom/ressurslærere
- Økt kompetanse hos lærere - flere tar videreutdanning i norsk /begynneropplæring

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
- Tett samarbeid og praksisdeling mellom lærerne på 5.,6. og 7.trinn og de lavere trinnene.
- Lærerne hospiterer i hverandres klasser på ulike trinn og deler gode undervisningsopplegg.
- Fortsette arbeidet med detaljert kompetanseplan innen lesing, regning og engelsk.
- Videreutvikle “fagbank” med gode undervisningsopplegg..

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Vardåsen skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Alle barn og voksne på Vardåsen skole skal hver dag sees, settes krav til og oppleve gleden ved å lykkes med noe

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	316
Lærere:	26
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,1
Barn i SFO:	133
Ansatte SFO:	11

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

  Vi har klart å gjennomføre planene våre. Barna har fått ukentlig tilbud om idrettslek, IF SFO og kulturSFO i tillegg til månedlige fellesdager for hele SFO og eksterne aktører.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Vi har "tatt tilbake" aktiviteter som var faste før pandemien. Vi tilbyr varierte aktiviteter som personalet selv driver.
  4.trinns elevene har fredagsklubb og er med på å bestemme innholdet/programmet.
  Fokus på basisbehov som trygghet og trivsel for de minste.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  I stor grad.
  Variert og populært mattilbud. Hjemmebakt brød til alle hver fredag, ulike aktiviteter med mat på forskjellige trinn gjennom året.
  Idrettslek, dans, IF SFO og kultur følger årstider/høytider

Asker kommune

SFO

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Vi brukte mye av kompetansepakken til Udir vedrørende ny rammeplan våren 22.
  Leder bringer inn temaer fra PALS, SFO-konferanse, Matjungelen o.l.
  Ikke så mange tilbud/kurs som har vært tilgjengelige for alle, men en har tatt aktivitetesllederkurset.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Skole/SFO: Mye handler om tid, og når man skal finne tidspunkt for treff/planlegging/informasjonsutveksling

SFO/foreldre: Vurderer å få litt SFO-info på ukeplanene, i hvertfall det viktigste. Månedsplaner blir lest/fulgt opp av de ivrigste. Baseledere deltar alltid på høstens foreldremøter.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Fjorårets 6. trinn viser nedgang på mobbing
- Opplever at vi har flere med oss i LP arbeidet i kollegiet
- Opprettholde gode resultater over tid på NP 5. trinn

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**

-Fokus på jentemiljøet. Jentemøter. Tett oppfølging av enkeltelever i samarbeid med deres foreldre.

-Vi har hatt mange runder og etterhvert kommet frem til en felles forståelse av formen i arbeidet med LP.

-Vi tenker at vi har gode resultater på NP 5. trinn over år, fordi vi har eget leseopplæringsplan på 1. trinn og setter av ressurser til lesekurs /regnekurs på 1. og 2. trinn. Vi tredeler også i tre grupper i basisfagene fra 2.- 4. trinn, slik at det blir færre elever å følge opp i hver gruppe.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi informere foresatte på foreldremøtet ved skolestart om hva som finnes av hjelpeinstanser i kommunen. På foreldreundersøkelsen på spørsmål om samhandling mellom tjenester skårer vi 4.3 som ligger 0,4 over Asker kommune
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle lærere bruker nå 360 til elevens digitale elevmappe. Ved skolestart går vi gjennom ulike standarder i Simpli. Vi har de viktigste standardene for skole på Google disk siden lærerne synes det er vanskelig å finne frem i Simpli.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	De siste årene har vi hatt mange som har gått av med pensjon. I rekruttering av nye lærere har vi vært nøye med å få den kompetansen vi trenger. Merker at det er vanskelig å rekruttere lærere med lærerutdanning selv i Asker.Vi er med på læringsløyper på Seil og vi prioriterer å sende flest mulig på kurs som arrangeres på Seil. Dette året har vi hatt veldig høyt sykefravær som har medført at vi ikke har fått gått på alle planlagte kurs.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har supplerende læringsarena på skolen for 4- 6 elever. Vi har jobbet mye med å få til et inkluderende læringsmiljø og har hatt fokus på at lærerne skal lage undervisningsopplegg der de legger vekt på elevmedvirkning og elevaktiv læring. Flere trinn har også prøvd ut uteundervisning. Vi har mer erfaringsutveksling i utviklingstid.for å spre god praksis
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Alle foreldre på de ulike trinn har en oppgave for fellesskapet på skolen. Vi har også dugnad på uteområdet. Vi prøver å få til mer bruk av uteområdet og skolen på kveldstid. Vi leier ut bursdagsrom og speiderne låner formingsrommet vårt på kveldstid. Vi har felles regler for bursdagsfeiring og Halloween feiring for å sikre at alle blir inkludert
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har rutiner for oppfølging av elever med spesielle behov og har faste møter med PPT og helsesykepleier på skolen. Vi jobber for å få til bedre oppfølging etter kartleggingsprøver og SNO undervisning
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Alle fire tiltak i VP er gjennomført og de videreføres til neste år.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

1. Få til bedre inkluderende undervisning
2. Bedre oppfølging av elever som utfordrer oss innenfor de rammer vi har
3. Tydeligere tiltaksplaner for oppfølging av kartleggingsprøvene og sikre at rutinene som vi har blir fulgt
4. Bedre utnyttelse av SNO timene, prøve ut intensive kurs for de som virkelig trenger det.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har delt inn skoleåret i 6 perioder og lager planer for hver periode der det skal være fokus på inkluderende undervisning
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi har tidligere gått gjennom Overordnet del for at vi skal ha en felles forståelse av den
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har tidligere delt oss inn i fagseksjoner og jobbet med de ulike fagplanene og deres kjerneelementer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	I hver periode planlegger lærerne for et undervisningsopplegg som har fokus på elevmedvirkning og elevaktiv læring, her er det naturlig å tenke tverrfaglighet inn i temaet
Dybdelæring	Har jobbet med felles forståelse av hva som ligger i begrepet dybdelæring.
Elevaktive arbeidsformer	Har dette året hatt fokus på inkluderende undervisning hvor lærerne skal lage undervisningsopplegg med vekt på elevmedvirkning og elevaktive arbeidsformer
Underveisvurdering	Vi har jobbet en del med VF læring tidligere og ønsker nå å ha mer fokus på det igjen.
Elevmedvirkning	Har dette året hatt fokus på inkluderende undervisning hvor lærerne skal lage undervisningsopplegg med vekt på elevmedvirkning og elevaktive arbeidsformer

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	2,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	1,59%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Vi har over år redusert spes.ped undervisningen og fått flere elever over på TPO. Vi mangler spesialpedagoger til de elever som har spesialundervisning og må prøve å rekruttere lærere med denne kompetanse

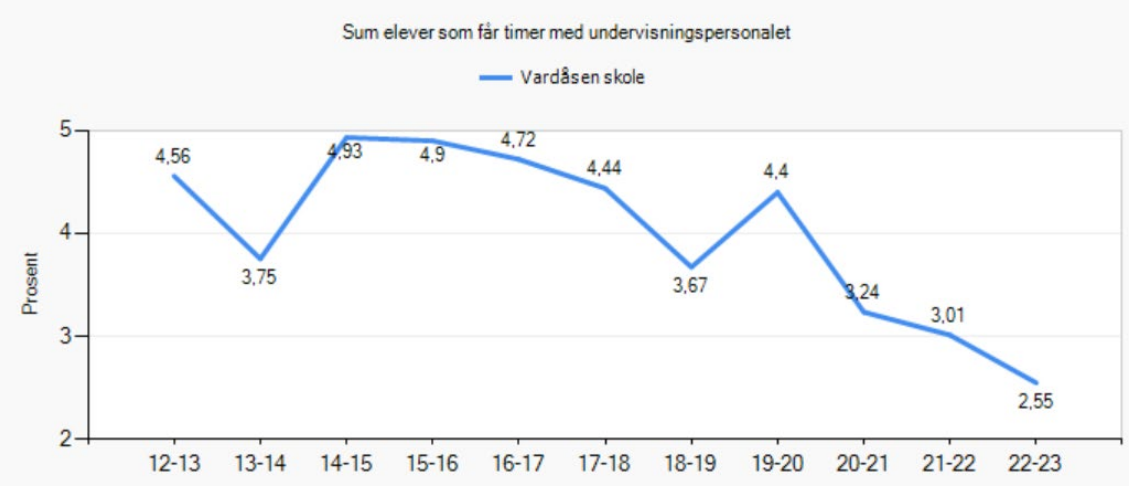

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Vi ønsker en annen organisering av SNO. Vi har diskutert flere løsninger og har landet på at vi ønsker å prøve å gi et mer intensivt tilbud til de som virkelig trenger det. Vi ønsker å prioritere de som kommer fra velkomstklassene. Vi må øke vår kompetanse på området, og ha faste lærer som underviser i SNO.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?***
  Vi bruker rutinene i Simpli. Har Marianne Ennals og skolens PPT-kontakt med på møtene

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
  Tiltakene fungerer til en viss grad. Tilstedeværelsen har økt.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Se om vi kan utnytte tredeling i basisfagene lesing, regning enda bedre. Lage kursing i perioder i den tredje gruppen slik at flere elever opplever mestring i det daglige skolearbeidet.
- Jobbe mer med undervisningsopplegg der vi tenker inkludering og har fokus på elevmedvirkning, med åpne oppgaver
- Bedre nivådifferensiering på lekser og skolearbeid

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - NP 5. trinn
  - Kartleggingsprøver 3. trinn lesing
  - Kartleggings prøve 3. trinn regning

#sl

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - NP regning 8. trinn
  - Samarbeid skole/SFO 4.trinn (foreldreundersøkelsen)

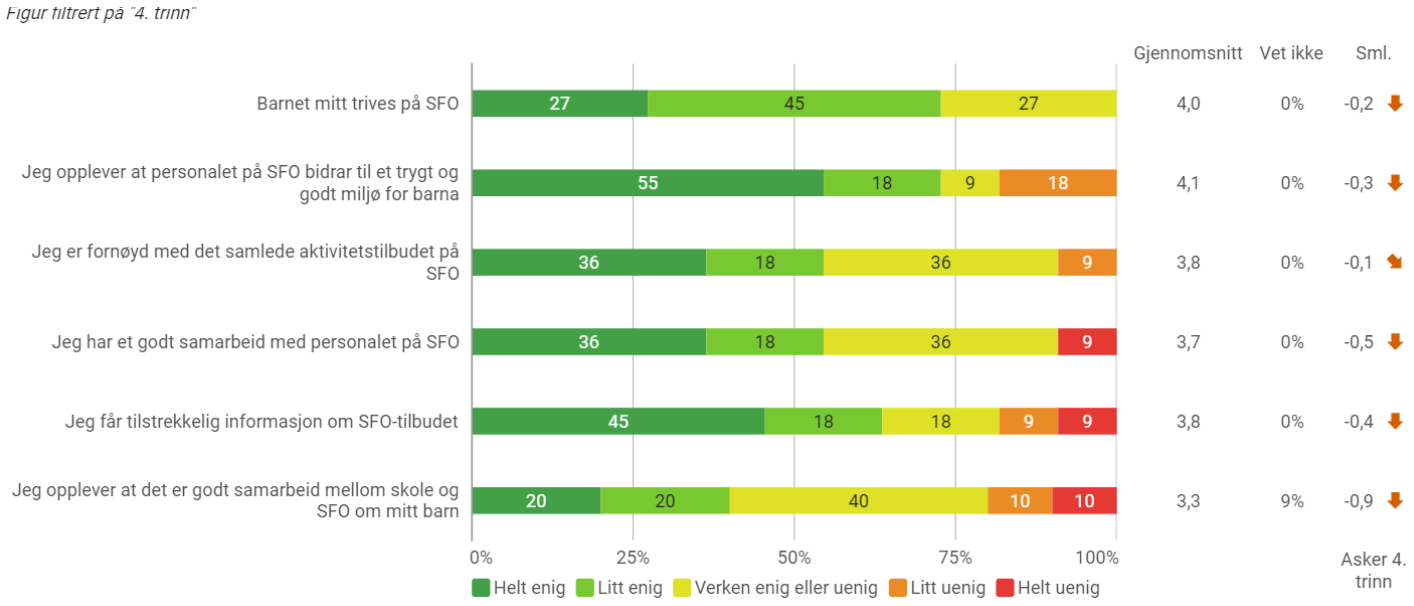

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Vi ønsker å ha fokus på inkluderende undervisning med mer elevmedvirkning og elevaktiv læring
- Mer lek inn i undervisningen på 1.og 2. trinn
- Samarbeid med Asker skiklubb i forbindelse med Aktive lokalsamfunn
- Søkt og fått prosjektmidler fra Økologisk Norge. Vi ønsker å lage egen skolehage der alle trinn skal delta
- Bedre oppfølging av elevene etter 5. trinn. Mer struktur over kartlegging av ferdigheter i lesing og regning og oppfølging av dette

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentrale rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene blir gjennomgått på plandagene ved oppstart av nytt skoleår. Rutinene ligger i skolen årshjul

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Ansatte ved skolen er godt kjent med rutiner for varslingsplikt. Vi har skjema for varsling.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  I etterkant av klassetrivsel får alle team i oppgave å analysere resultatene og snakke med de elevene som melder om at de ikke har et godt læringsmiljø på skolen. Ledelsen går gjennom resultatene og tiltak som er satt av teamene. Hver tredje uke har ledelsen møte med teamene hvor vi gjennomgår elever som det er satt inn tiltak på

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  Vårt SIM team består av to fra PALS teamet , rektor og avdelingsleder. SIM har i år laget rutiner for hvordan vi følger opp elever som ikke har et godt psykososialt miljø på skolen. SIM teamet gjennomfører også jente/guttemøter og Snap kurs

Elevundersøkelsen 5.- 7. trinn
Mobbing

Asker					
Vardåsen skole					
5. årstrinn		6. årstrinn		7. årstrinn	
Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer	
Begge kjønn		Begge kjønn		Begge kjønn	
Andel mobbet	Antall mobbet	Andel mobbet	Antall mobbet	Andel mobbet	Antall mobbet
20,0	9	*	*	*	*
20,0	9	*	*	*	*

5. trinn har høy andel av elever som rapporterer om mobbing. Det samsvarer med det vi har sett på klassetrivsel.

Tiltak:

- Guttemøter/jentemøter
- Foreldremøte med læringsmiljø på agendaen
- Planlegge sosiale aktiviteter i samarbeid med foreldrene på trinnet

Elevundersøkelsen 7. trinn

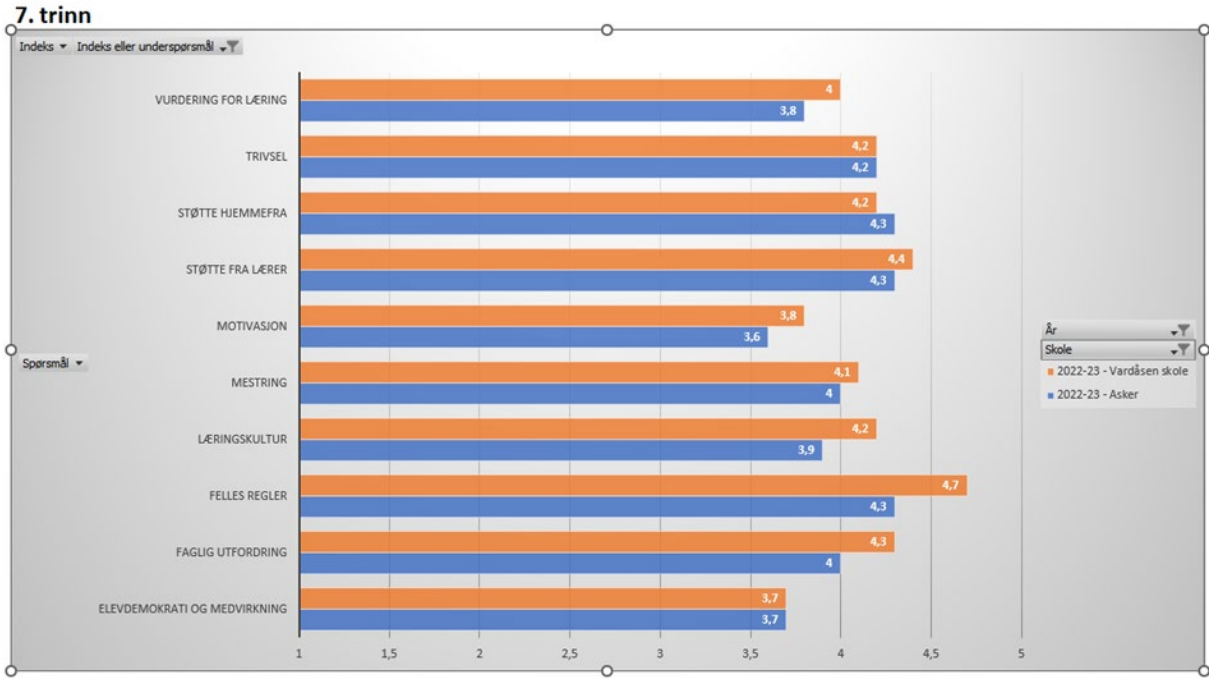

Elevundersøkelsen 7. trinn

Vardåsen skole ligger over og på snitt til Asker kommune på samtlige punkter med unntak av støtte fra hjemmet

Elevundersøkelsen 6. trinn

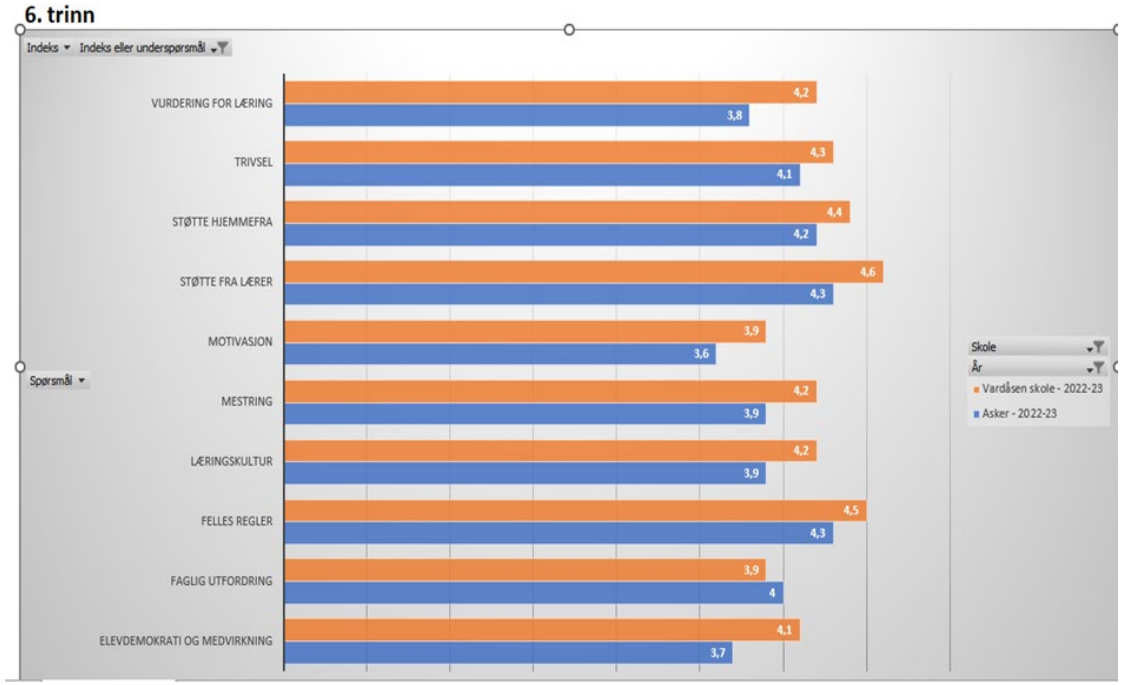

Elevundersøkelsen 6. trinn

Vardåsen ligger over Asker sitt snitt på samtlige punkter med unntak av faglige utfordringer.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

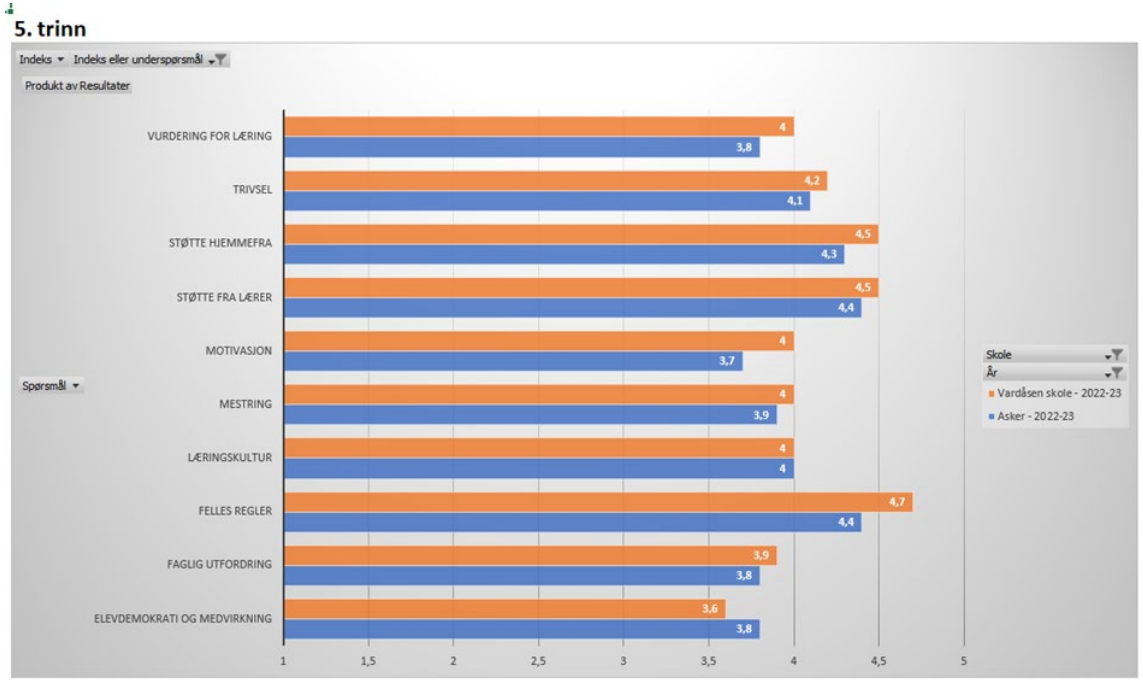

Elevundersøkelsen 5. trinn

Vardåsen skole ligger på og over snitt på samtlige punkter med unntak av elevdemokrati og elevmedvirkning

Foreldreundersøkelsen (vår 2.,4. og 6. trinn)

48% har svart på undersøkelsen, skulle ønske at flere svarte.

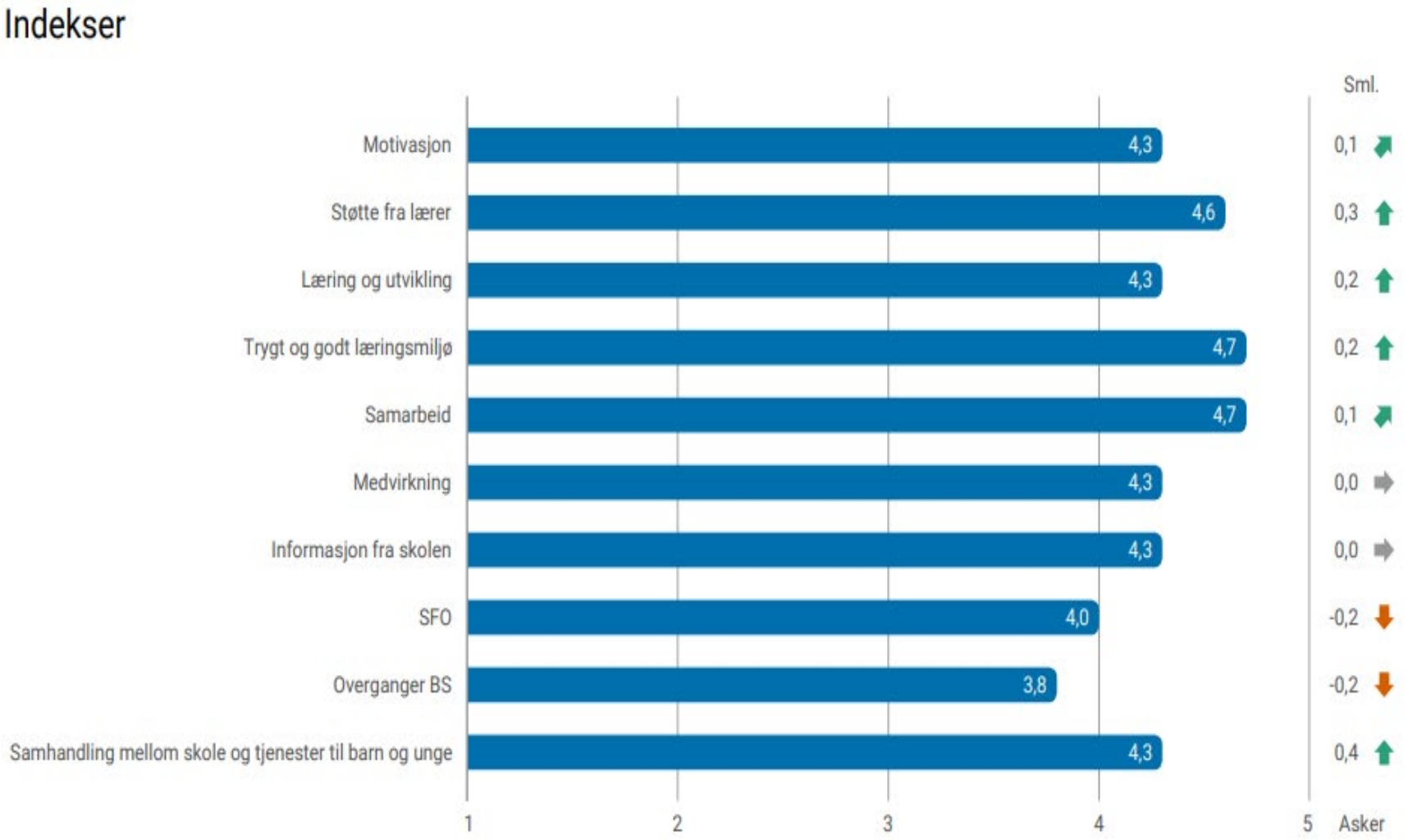

6. trinn kommer best ut med snitt over Asker på alle områder.

2. trinn ligger 0,2 under Asker på motivasjon og overgang BS.

4. trinn kom dårligst ut av de tre trinnene. Tilbudet på SFO kom dårligst ut med 0,4 under Asker. Motivasjon, læring og utvikling og medvirkning kom også litt under Asker sitt snitt

Vi ønsker å ha fokus på :

- Overgang mellom barnehage og Skole
- Tilbud til 4. trinn SFO
- Stimulere til nysgjerrighet og kritisk tenkning 1. - 4. trinn

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi har tredeling i regning og lesing slik at vi får mindre grupper. I tillegg har vi satt av 4 timer ressurs på 1. og 2. trinn som blir brukt til lesekurs for 2. trinn høstsemesteret og 1. trinn vårsemesteret.
På 3. og 4. trinn har vi i tillegg til tredeling noen timer med ressurs,1- 2 timer, som følger opp elever som henger etter i lesing og regning

Når det gjelder effekt så ser vi at vi klarer å løfte flere elever når vi ser på resultatene på NP 5. trinn. Mye sykefravær har gjort at tilbudet har blitt redusert dette skoleåret. Vi har nå flere elever på småskoletrinnet med omfattende diagnoser som trenger 1:1 oppfølging store deler av dagen. Dette medfører også et redusert tilbud til oppfølging av faglig svake elever.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Oppadgående kurve i regning og stabilt gode resultater i engelsk.. Når det gjelder lesing er det gode resultater, men noe mer variasjon fra år til år.

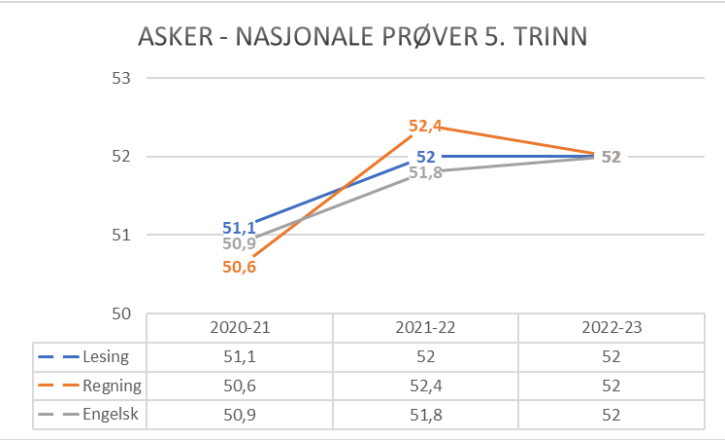

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	8,9%	44,4%	46,7%	54,8
Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	8,9%	53,3%	37,8%	56,2
Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	10,9%	43,5%	45,7%	55,4

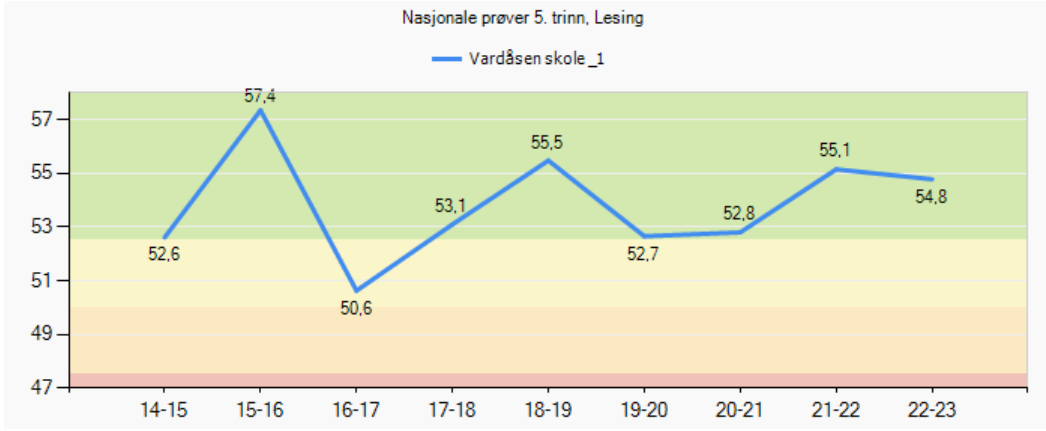

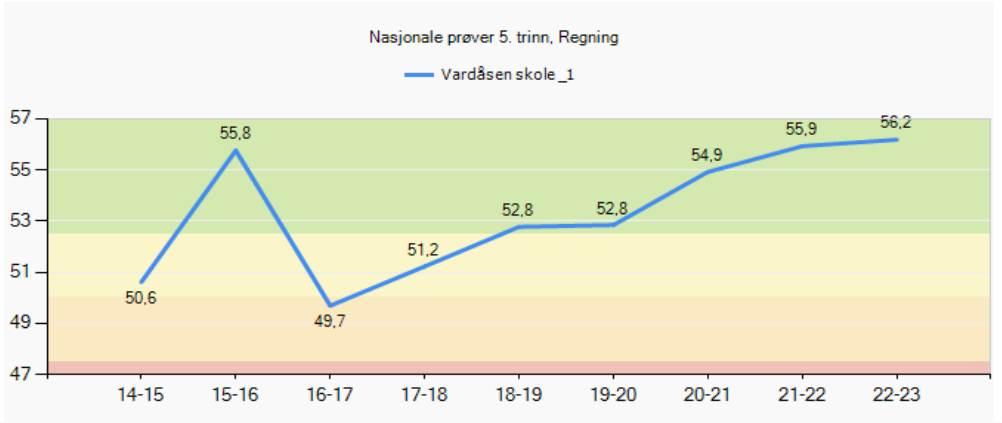

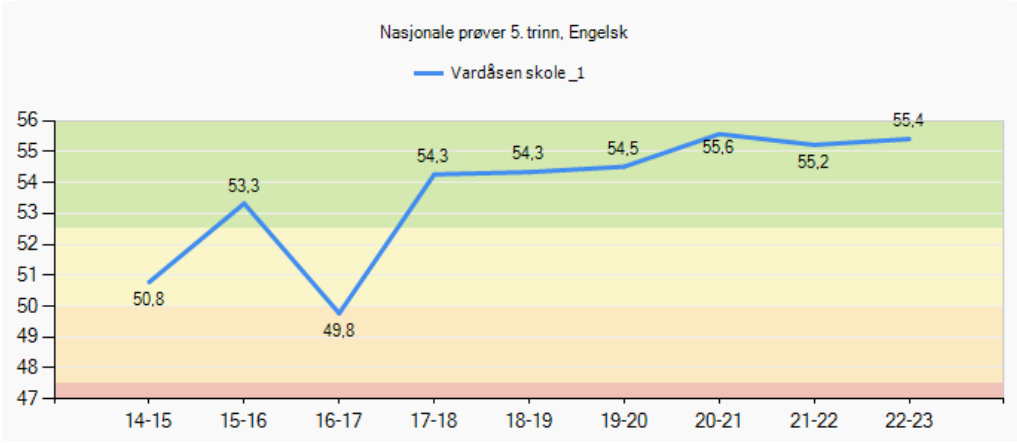

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Vi klarer ikke å opprettholde gode resultater i regning og det varier fra år til år. Når det gjelder lesing er resultatene mer lik fra år til år, men vi har som mål å komme oss opp på grønt også der.

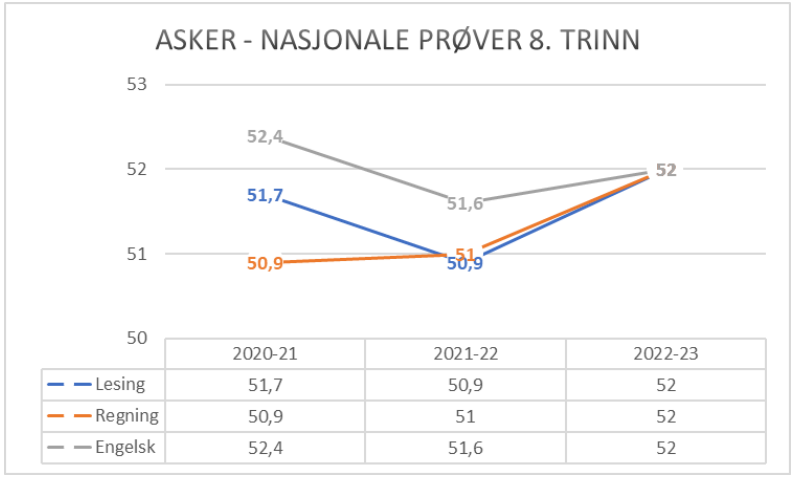

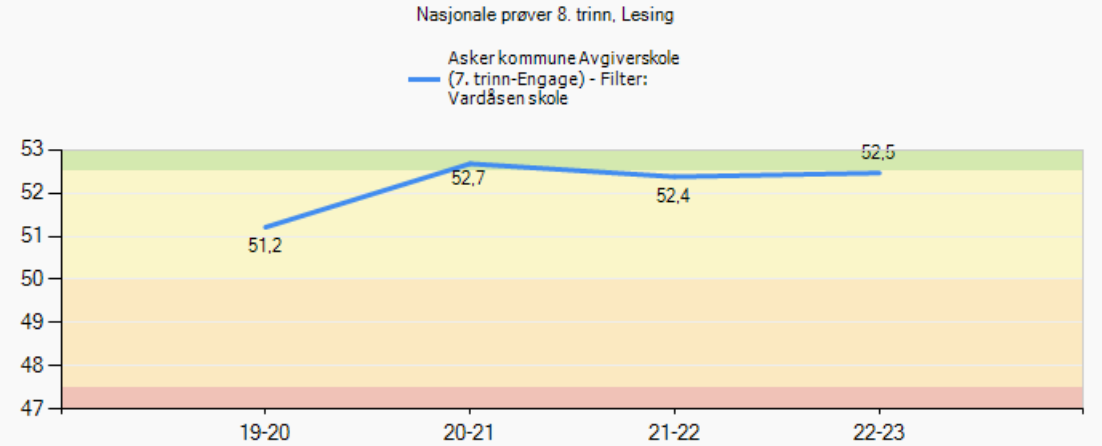

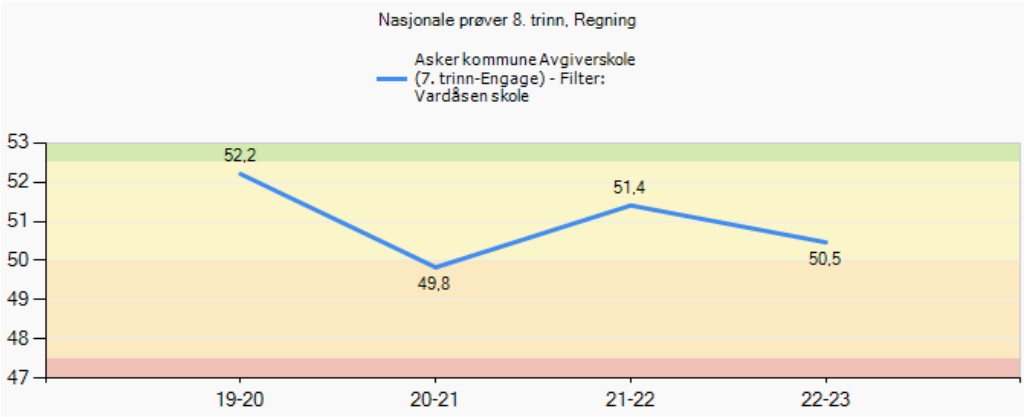

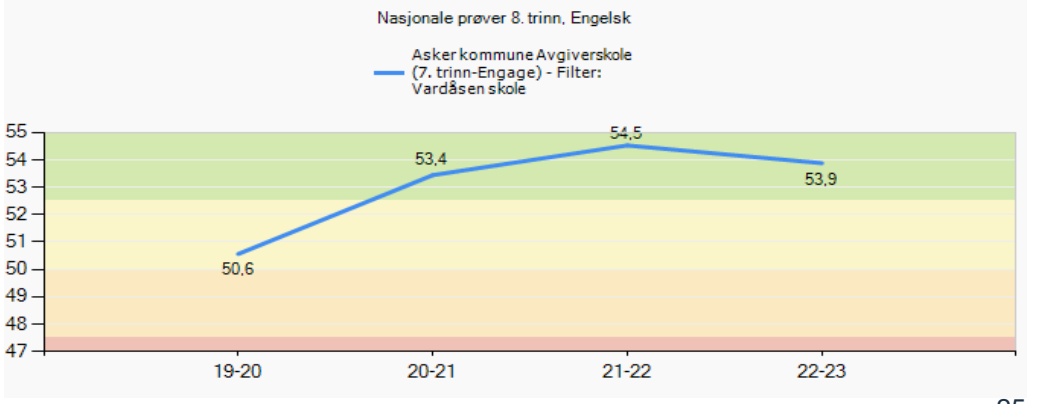

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	5,2%	12,1%	44,8%	24,1%	13,8%	52,5
Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	8,6%	19,0%	36,2%	29,3%	6,9%	50,5
Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	1,7%	17,2%	36,2%	32,8%	12,1%	53,9

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene blir gjennomgått på elevråd, FAU, SU og i utviklingstid på skolen. Teamene har også møte med ledelsen i etterkant av kartleggingsprøvene der vi går gjennom resultatene og planlegger for oppfølging av elever som scorer under bekymringsgrensen. Resultatene blir formidlet til foresatte på utviklingssamtalen..

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Lærerne på 7. trinn gjør seg kjent med kartleggingsprøvene på 8. trinn slik at de vet hva som forventes at de skal kunne når de starter på ungdomsskolen. Lærerne på barneskolen har også møte med lærerne på ungdomsskolen på høsten

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,97

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Ja

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Vi ser at vi må få mer lek inn i begynneropplæringen. Bakgrunnen for det er at vi ser at vi har flere elever som strever med atferd på 1. trinn og mener at det kan være et sammenheng med vi har for mye stillesittende aktiviteter. 2. og 4. trinn kom også under snitt i Asker på motivasjon.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

Vi jobber med at elevene skal oppleve at de både er aktive i sin egen læring og at de har medvirkning. Hvert team må i hver periode ha et opplegg der dette er med i planleggingen. Vi legger også opp til erfaringsutveksling mellom alle trinn for å spre god praksis.

Vi har dårlige resultater på regning 8. trinn og vi har i år kjøpt inn nytt læreverk i faget. Vi vil også at alle som underviser i regning skal jobbe sammen på mellomtrinnet og lage en helhetlig plan i faget for å løfte resultatet.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Vettre skole

vinter 2023

Vi skaper mulighetene!

… er vår visjon

Kompetanse, fellesskap, skaperglede

… er våre verdier

Raus - nær - modig - skapende

… er Askers verdier

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	297
Lærere:	23
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,5
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Barn i SFO:	145
Ansatte SFO:	12

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  - Detaljert ukeplan, etter FAUs ønske
  - Spisesituasjonen på SFO er forbedret
  - Besteforeldredagen og høstsuppedagen
  - Fun friday
  - Fysisk aktivitet
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  - Barnemøter
  - SFO-råd
  - Daglige samtaler med elevene om aktiviteter og ønsker - tilpasse seg barna
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  - Stort fokus på temaene i rammeplanen på personalmøtene
  - Fokus på lek som inngang til læring
  - Voksne som er tilstede i leken
  - Gode rutiner for kultur-, aktivitet- og frilufts-SFO
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  - Personalmøter
  - Kurs de ansatte ønsker
  - Delingskultur
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  - Tettere samarbeid med lærere - Samme temaer som i skolen
  - Detaljerte ukeplaner/aktivitetsplan - God informasjon til foreldre
  - Gir foreldrene muligheter til innspill - Foreldrene engasjerer seg

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Satsingen på spesped og deltakelsen i prosjektet for kompetanseløftet
  - Jobbet godt med profesjonsfellesskapet
  - Mer bevissthet rundt 9a og aktivitetsplaner

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Vi har lykkes fordi vi holder fokuset oppe på hva som skaper en god skole, og hva vi gjør på Vettre skole for å endre og forbedre de punktene vi jobber med.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har styrket overgangen mellom barnehage og skole. Det vil vi fortsette i bygge bro-prosjektet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vårt tiltak her var å sikre bedre forståelse for 9a og rutinene (SIM) rundt. Antallet akt.planer har økt.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi jobber med implementasjon rammeplan SFO. Utviklingstid er brukt til videreutvikling Fagfornyelsen.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Supplerende læringsarena satt på hold. Elever er i større grad med på samarbeidsmøter.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi har utvidet bruk av skolen etter skoletid.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Begynt å endre systemet for oppfølging av kartleggingsprøver og systemet rundt utagerende atferd.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehage begynner å komme seg. Matsvinn SFO.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Profesjonsfellesskapet: Virksomhetens fagutviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**
  - Praksisrettet utviklingstid i faggrupper
  - Utvide tipshjørnet på tirsdager
  - Ikke møter i teamtid
  - Eksterne foredragsholdere
  - Klasseromsspesifikke caser til drøfting
  - Etterarbeid i teamtid

- **Profesjonsfellesskapet: Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
  - Stort savn til fellesopplevelser med teamrom ute i basene. Både langt unna hverandre og langt unna ledelsen på samme tid.
  - Noen opplever å bli sett lite, mens andre er fornøyde. Dette bør tas opp i medarbeidersamtaler.
  - Medarbeidersamtaler mer rettet mot innsats.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Motivasjon		
2021-22	Hele landet	3,7
	Asker	3,7
	Vettre	3,9
2022-23	Hele landet	3,6
	Asker	3,6
	Vettre	3,9

Elevene opplever endringer gjennom elevinnvolvering og ved at temaene i undervisningsoppleggene knyttes mot aktuelle temaer. Vi ser av elevundersøkelsen de siste tre årene at våre elever er motiverte og at dette holder seg, opp mot landet og Asker.

Vårt fokus de siste 3 årene har vært rettet mot periodeplanlegging i fellesskap (helhet og sammenheng), kjerneelementene, elevaktive arbeidsformer, elevmedvirkning og underveisvurdering. Denne typen arbeid gir også bedre tilpasset opplæring ved at elevene får mer problembaserte og åpne oppgaver som kan løses på forskjellige måter, med forskjellig innhold.

Dette har vi fått til ved å legge mye arbeid i tverrfaglige temaer og interessant bruk av teknologi (Nettsider, podcast, nyhetssendinger mm.), jobbe med underveisvurdering og elevmedvirkning på flere plan.

5	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,5	
6	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,8	0,3
6	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,6	
7	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,9	0,3
5	2021-22	Faglig utfordring	3,8	
6	2022-23	Faglig utfordring	4,2	0,4
5	2021-22	Vurdering for læring	3,6	
6	2022-23	Vurdering for læring	4	0,4

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,7%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,69%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

  Vi er med i en pilot for kompetanseløftet hvor vi ser på dette med inkluderende støttesystemer på skolen.

  Det betyr at vi tenker vi både må utvikle skolens interne systemer for å støtte lærere og elever med store behov og vi må øke ansattes kompetanse i klasserommet for å sikre enda bedre tilpasset opplæring.

  Alle ansatte i spespedteamet, samt en lærer på småskolen, er med og lærer mer om begrepsopplæring. Dette skal innføres i første omgang for hele småskolen.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Utbyttet av SNO-undervisningen på Vettre skole er god for tiden. Vi har en egen ansatt (migrasjons- og spesialpedagog) som driver med både mer tradisjonell språkopplæring og begrepsopplæring i mindre grupper. Bruk av timer er flytende ut fra kartlegginger og behov. Vi ser, gjennom begrepskartlegging, at dette er noe som hjelper elevene på en veldig god måte.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja, alle disse tiltakene benyttes og avveies opp mot hverandre og i samråd med elev, foreldre, utenforstående hjelp, helsesykepleier, kontaktlærer, lærere på trinnet og skolens ledelse.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Tiltakene hjelper i hvert enkelt tilfelle. Det er til stor hjelp for oss at Asker kommune har en god rutine og god støtte for skolene.

  Det vi ser nå er at det er mange flere barn og unge enn tidligere som utvikler en eller annen form for ufrivillig skolefravær eller bekymringsfullt skolenærvær. Vettre skoles FAU hadde i den sammenheng et eget storforeldremøte hvor inkludering var tema og Marianne Ennals holdt hovedinnlegget.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

  Vettre skole har noe å gå på når det gjelder den inkluderende praksisen i skolehverdagen - både inne og ute. Vi er i gang med et godt stykke arbeide for å se på alle de praksisene vi driver med

  - Dagsplaner er på vei inn i alle klasserom
  - Rike åpne oppgaver i temabasert undervisning
  - Rike åpne oppgaver i praktisk rettet matematikk
  - Sikre TPO

Skolens oppsummering av resultatanalysen

- **Resultater der skolen ligger høyt eller over det dere forventet**
  - Elevundersøkelsen viser at elevene våre er godt motiverte - fortsatt
  - Foreldreundersøkelsen viser fornøyde foreldre til barn med hjelpetiltak
  - Gode resultater NP 5. og 8. trinn

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**
  - Lesing 3. trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

Anerkjenne og bruke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv

- Lage standard for kommunikasjon med hjemmene.

Bidra til å rekruttere og beholde medarbeidere i oppvekst

- Bruke medarbeidersamtaler mer rettet mot den enkeltes behov.

Inkludere barn, ungdom og foreldre slik at de opplever tilhørighet og kan ta medansvar

- Lage en standard for elevmedvirkning på Vettre skole for å synliggjøre for elever og foreldre hvor elevmedvirkning brukes på Vettre.

Styrke samarbeidet om overganger i barns liv

- Forbedre overføringsrutiner internt mellom trinnene
- Se på organisering av kontaktelever og grupper

Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskapet

- Jobbe for å utvikle utviklingstiden (4t. per uke) til å bli mest mulig relevant for de ansatte:
  - Praksisrettet PU-tid i faggrupper
  - Ikke møter i teamtiden. Heller rett etter undervisning mandager og onsdager.
  - Utvide tipshjørnet til testing.
  - Informere om kurs man har vært på.
  - Eksterne foredragsholdere
  - Klasseromsspesifikke caser til drøfting.
  - Kollegaveiledning. Undervise på forskjellige trinn?

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Disse rutinene er nokså godt kjent. Rutinene gjennomgås 3-4 ganger i året i forbindelse med utviklingstid. Det som oppleves viktigst er at SIM-teamet og ressursteamet kjenner rutinene godt slik at det gripes raskt tak i utfordringer.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Varslingsplikten oppleves å være godt ivaretatt på Vettre skole. Både lærere, andre ansatte og foreldre melder fra.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Utviklingstid og teamtid brukes både i forkant, og i etterkant av klassetrivselsundersøkelsene. Konkrete oppgaver leveres til lærerteamene for å finne hvilke elever som trenger spesiell oppfølging.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Arbeidet med SIM-teamet har økt vårt antall aktivitetsplaner betraktelig dette skoleåret. Bevisstheten, og arbeidet, rundt papirarbeidet rundt 9a-saker har økt. Det direkte arbeidet med elever har endret seg lite.

Elevundersøkelsen

Motivasjon		
2021-22	Hele landet	3,7
	Asker	3,7
	Vettre	3,9
2022-23	Hele landet	3,6
	Asker	3,6
	Vettre	3,9

- **Kommenter utviklingen**
  I henhold til tallene for 5.-7. trinn har det vært liten endring av tallene fra tidligere år. Vi ser at Vettre følger tallene til Asker med unntak av indeksen for motivasjon. Vettre holder seg på samme score mens landet og Asker har falt. Høy motivasjon for våre elever tenker vi kommer av satsing på temabaserte opplegg og elevmedvirkning på veien vi går.

  Vi ser at denne elevinvolveringen også gir oss god stigning på trinnene fra fjoråret på elevmedvirkning og vurdering for læring.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  I år har resultatene kommet sent og med en helt annen presentasjon enn tidligere. Vanligvis viser vi resultatene både i ansattgruppen, på SU og i FAU for å se på utviklingen sammen. I år er tallene ikke så lett tilgjengelige.

5	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,5	
6	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,8	0,3
6	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,6	
7	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,9	0,3
5	2021-22	Faglig utfordring	3,8	
6	2022-23	Faglig utfordring	4,2	0,4
5	2021-22	Vurdering for læring	3,6	
6	2022-23	Vurdering for læring	4	0,4

Elevundersøkelsen 7. trinn

7. trinn

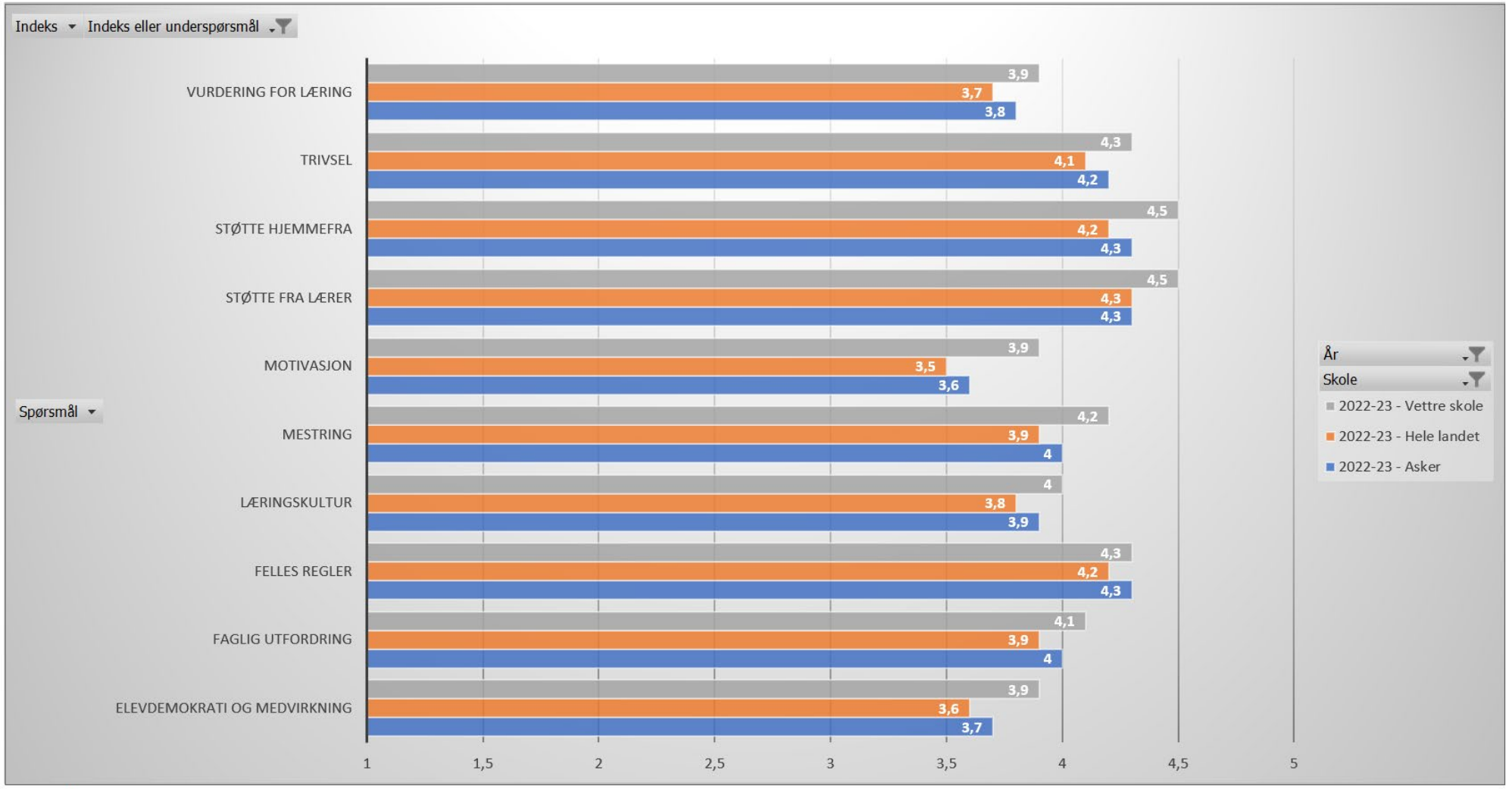

Elevundersøkelsen 6. trinn

6. trinn

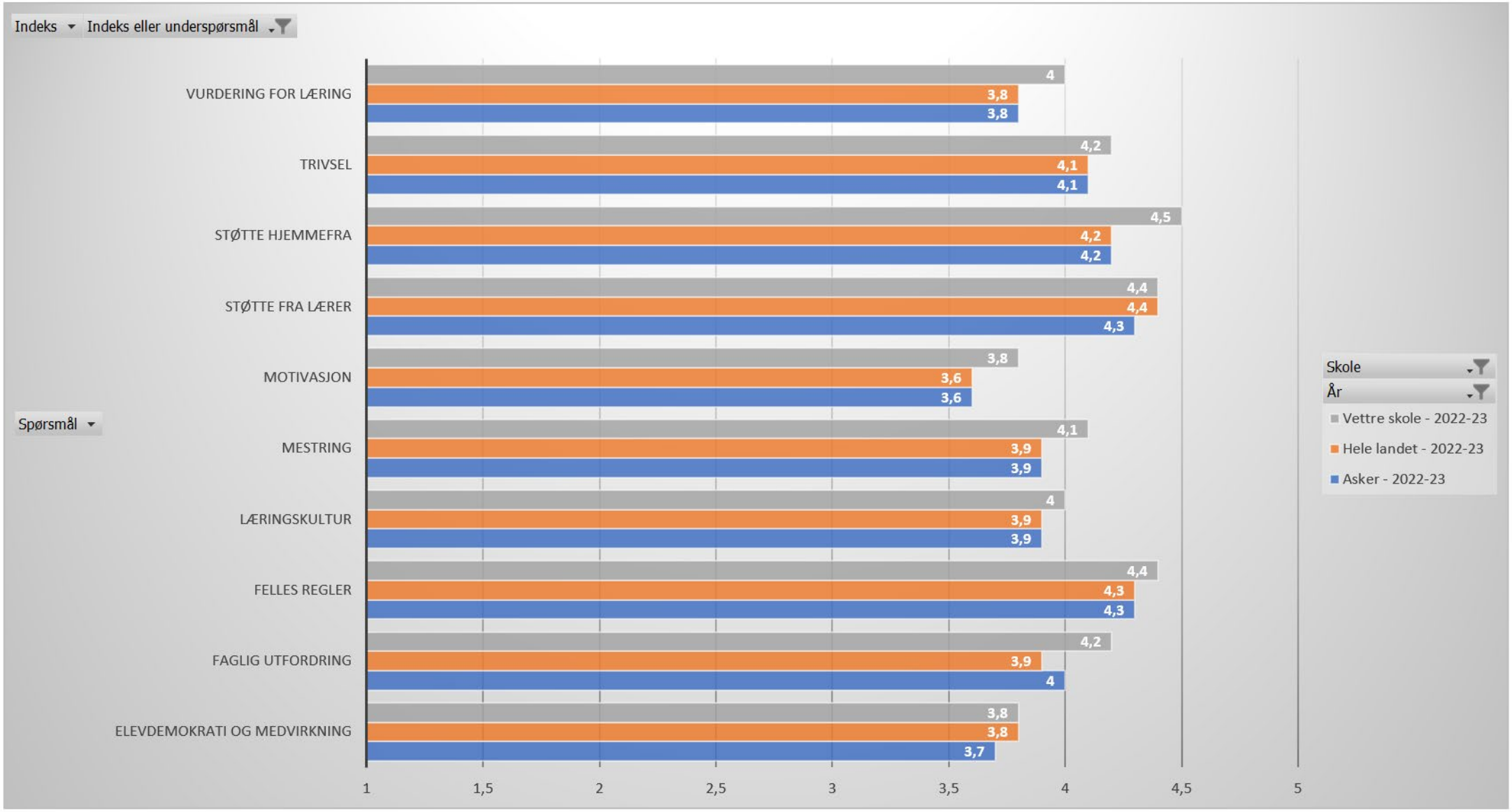

Elevundersøkelsen 5. trinn

5. trinn

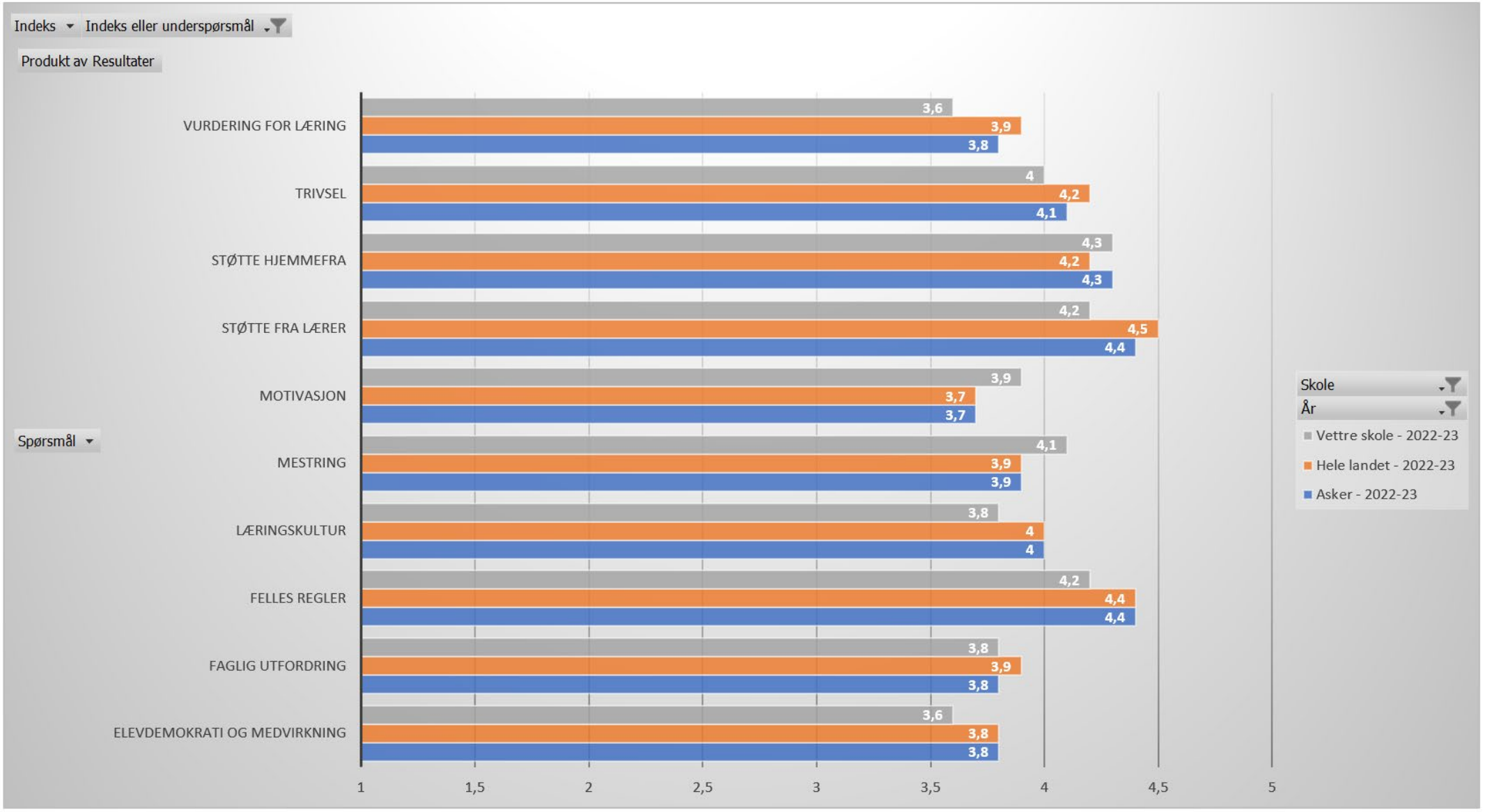

Foreldreundersøkelsen

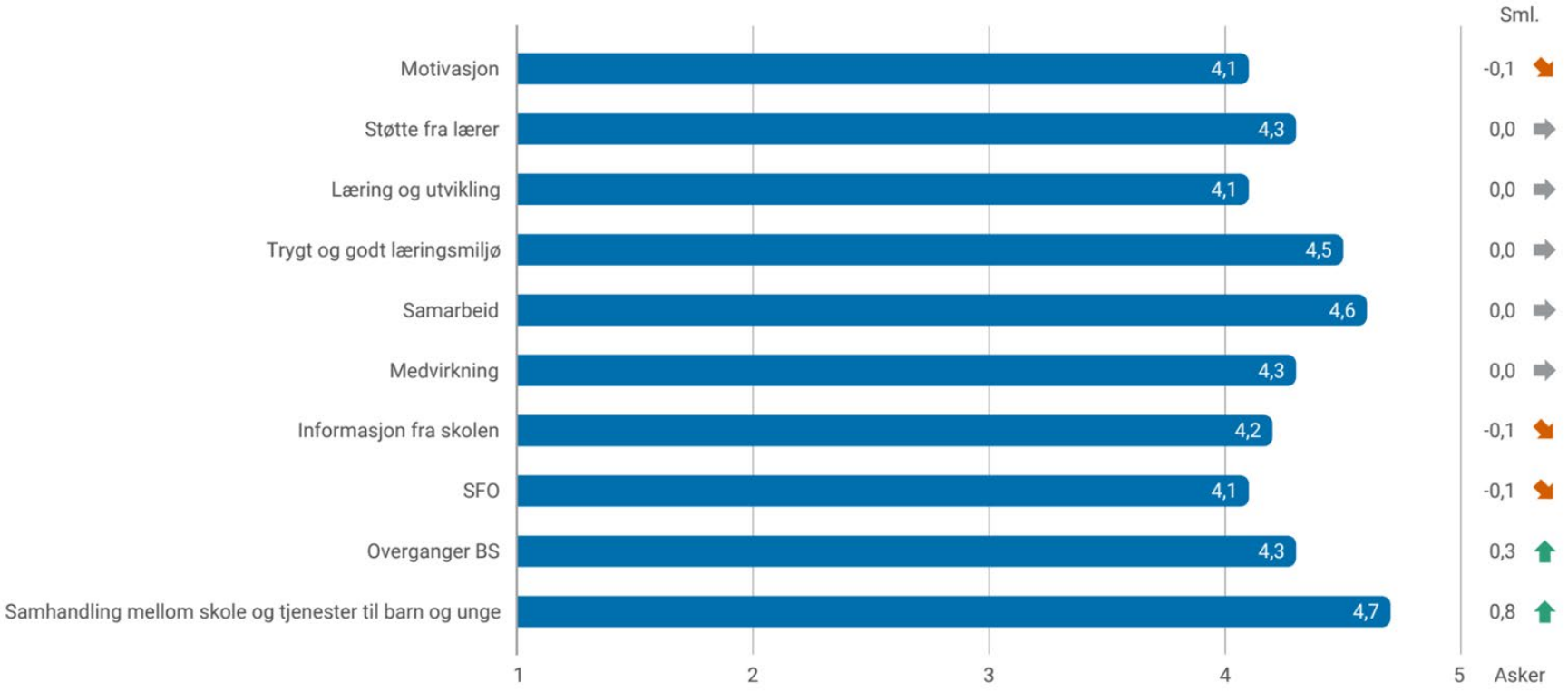

- Vi ligger på det jevne på Askersnittet blant foreldrene.
- Veldig fornøyde foreldre med barn med utfordringer og overgangen fra barneskole til ungdomsskole.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

  På Vettre skole er tidlig innsats innrettet på følgende måter:

  1. Egen tidlig innsatslærer plassert i spespedteamet som følger opp 'på sporet' for de minste og lesekurs etter kartleggingsresultater for de tidlige leserne våre.
  2. Egen SNO-lærer som jobber med begrepsopplæring av elever med behov for SNO-undervisning, men som også begrepstester alle andre elever som tester under bekymringsgrense på karftleggingsprøver. Elever som scorer lavt på kartlegging av begreper får også ekstra undervisning.
  3. En annen del av spespedteamet har begynt med presisjonslæring (innført ved hjelp av PPT i Asker) for de elevene som scorer ekstra lavt på kartleggingsprøver.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

  Det er litt tidlig å si at vi har noen effekt av disse tiltakene enda, men vi har stor tro på dette da all forskning viser at tidlig intervensjon virker.

  Det vi ser helt klart er at opp mot tidligere år plukkes elever som strever med lesing raskere opp nå enn tidligere og de får en mer målrettet hjelp

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Årets stigning har vært ventet. Dette trinnet har jobbet svært systematisk med oppfølging av kartleggingsresultater siden 3. trinn. Det blir nå spennende å se om vi klarer å løfte dette trinnet enda mer inn mot nasjonale prøver i 8. 2025 eller om elevene har nådd et visst potensiale som blir stående.

Dette er også en gruppe hvor det er lite utfordrende atferd o.l.

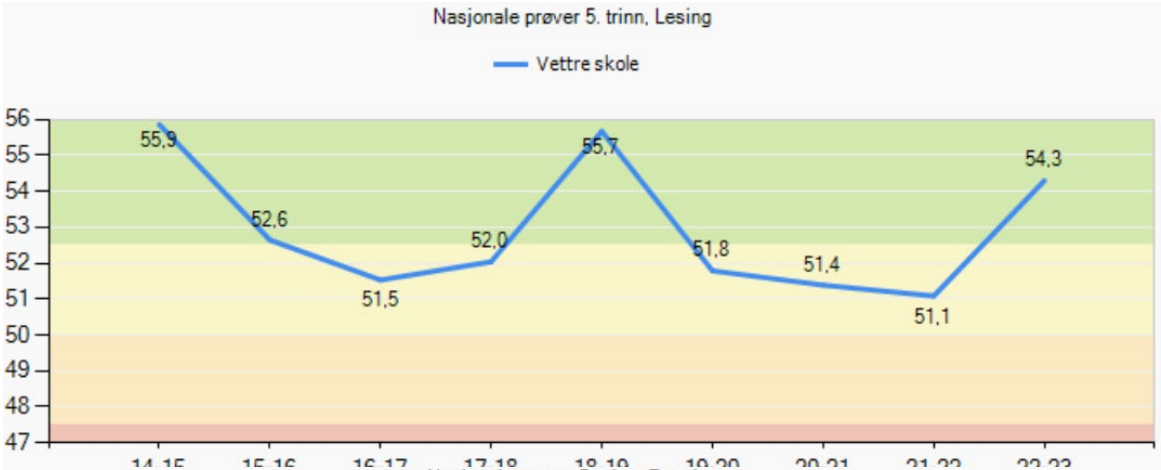

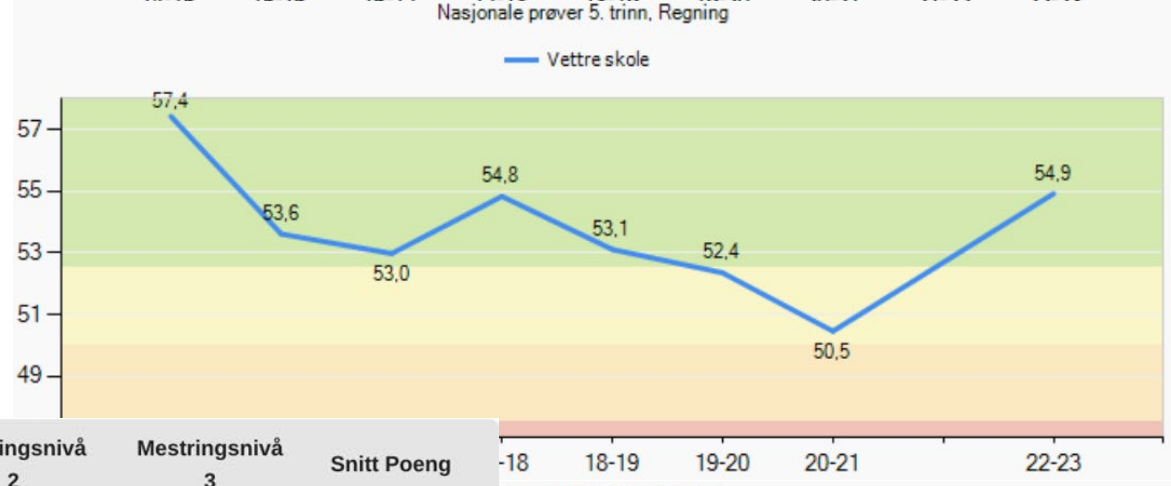

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	7,5%	57,5%	35,0%	54,3
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,1%	49,4%	35,5%	52,2
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	7,9%	57,9%	34,2%	54,9
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	21,4%	47,5%	31,1%	51,5
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	20,0%	47,5%	32,5%	52,5
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,3%	48,9%	29,8%	51,4

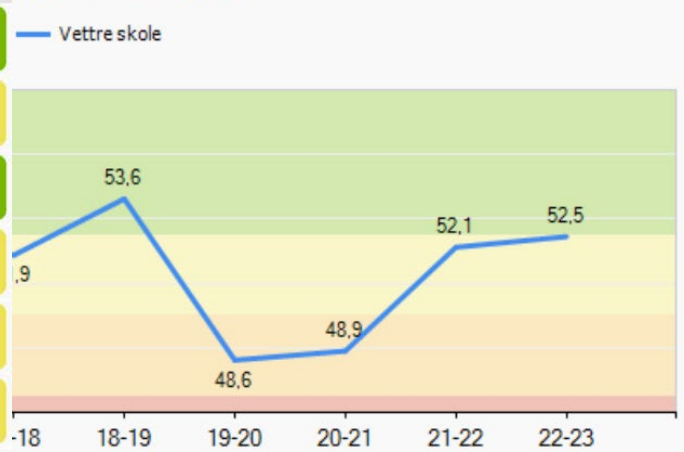

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole Vettre skole)

Når vi ser på tallene for 8. trinn alene ser vi at dette holder seg stabilt. Samtidig ser vi at opp mot tidligere resultater på 5. trinn så har det løftet seg vesentlig på lesing og engelsk og moderat i regning, mens det de to årene før var stabilt uten stigning.

Disse resultatene kan tyde på at vi ikke har hatt et systematisk nok arbeide rundt oppfølging av nasjonale prøver. Vi har derfor de siste to skoleårene begynt et noe mer systematisk arbeide rundt oppfølging av resultatene. Vi jobber mot enda mer systematikk på alle trinn og håper derfor at vi vil se fruktene av dette arbeidet på resultatene høsten 2024.

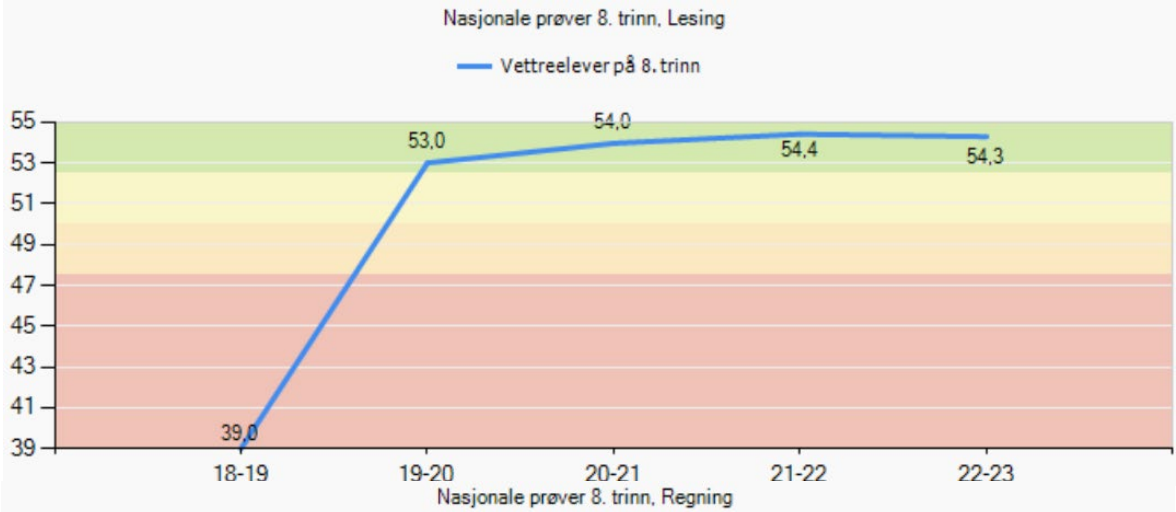

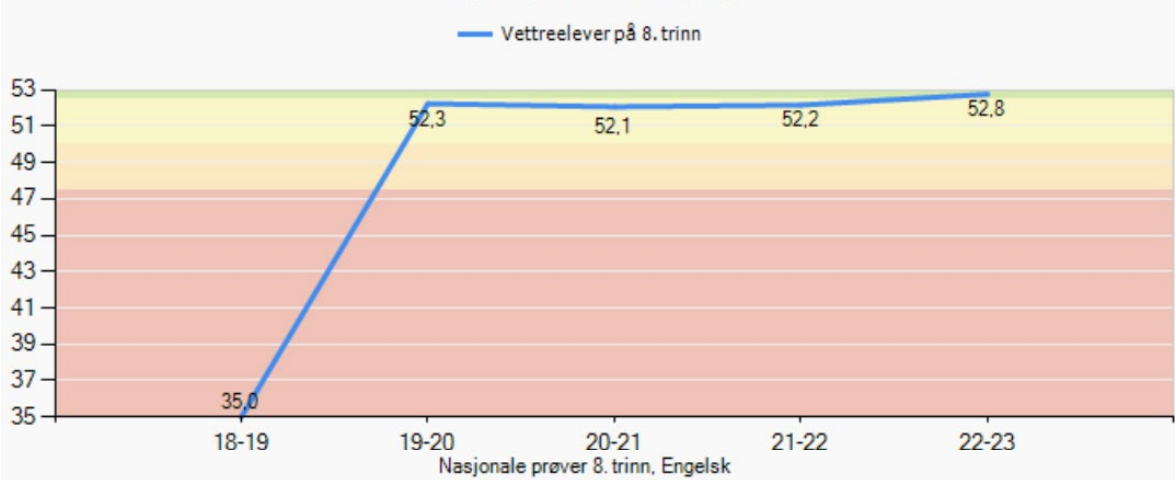

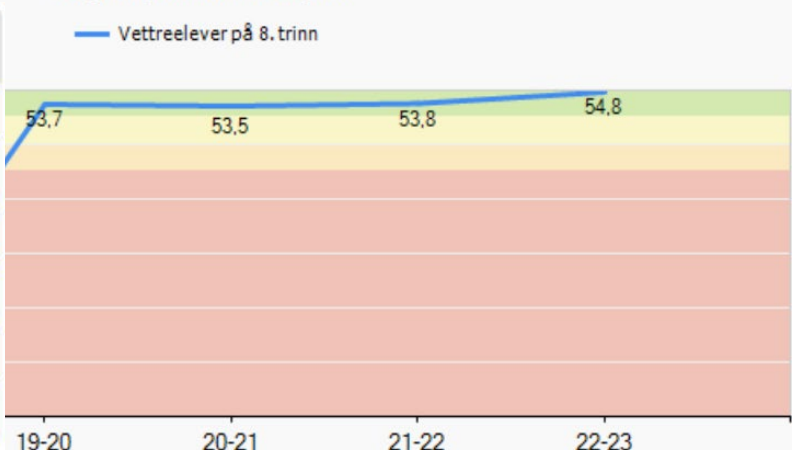

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	3,2%	6,5%	38,7%	38,7%	12,9%	54,3
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	3,2%	16,1%	45,2%	19,4%	16,1%	52,8
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	3,2%	9,7%	38,7%	32,3%	16,1%	54,8
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Elever involveres via elevråd, SU og SMU.
  Foreldre involveres gjennom SU, SMU og FAU
  Lærerne jobber sammen om resultater for å se på hva vi kan gjøre sammen, som skole.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Det er ikke noe samarbeide med ungdomsskolen.

Skolens sosioøkonomiske indeks

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Med årets resultater samsvarer dette godt, i motsetning til tidligere år. Vi har tro på at med mer systematisk oppfølging fremover vil vi klare å holde på noe av dette og bedre sikre gode resultater fremover.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Flere punkter fra 'bygge bro'-prosjektet ser vi vil bidra til at elever kan få en bedre skolehverdag med mindre uro fra starten av.
  Vi starter en satsing på begrepsopplæring på de laveste trinnene. Dette har vi også stor tro på. Samtidig fortsetter vi med tidlig innsats-læreren og den måten å jobbe på.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  På mellomtrinnet ser vi et større behov for resultatoppfølging av kartlegginger og å sikre at dette følges opp på en god måte.
  Flere bestillinger til faggruppene (type undervisning, kartlegginger utover Asker kommunes årshjul)

Asker kommune

Asker kommune

Vollen ungdomsskole- Lokal tilstandsrapport 2022.

Raus - Ansvarlig - Klok - Kreativ

Mandag 17. april 2023

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	264
Lærere:	53
Lærer pr. elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,1

Vollen ungdomsskoles verdiord: *Raus, ansvarlig, klok og kreativ*

Vi ser elevene som hele mennesker. Alle er unike. Alle er verdifulle. Alle er likeverdige. De skal bli sett som den de er.
Vi skal hjelpe dem å oppleve mestring i skolehverdagen. Vi skal tro det beste om elevene våre, og vi skal lete etter de gode løsningene.
Vi har ambisjoner på elevenes vegne.

Asker kommune

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	30
Ansatte:	27

Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

Nye Smia har satt seg på en helt annen måte dette året. Flere av teamene har større fokus på sosialisering på tvers av team. Nye barneskolelærere har bidratt til et større faglig samarbeid generelt på Smia, samt felles temadager hvor alle er med.

Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

Få elever på Smia er aldersadekvate, og forskjellen på elevene i ordinærskolen og spesialavdelingen er markant større på ungdomsskolen enn barneskolen. De fleste foreldre vil ikke at barna deres skal være noe med elever i ordinærskolen. Dette fordi de har opplevd dette som svært stigmatiserende for barnet deres på slutten av barneskolen. Det er derfor ikke naturlig å ha noe stort fokus på dette. Det må også tilføyes at kriteriene for å komme inn på Smia har endret seg noe som har medført at elevgruppen er mye svakere enn tidligere.

Men selvsagt har vi noen unntak hvor elever er med i enkeltfag med trinnklassen sin. Der føler jeg de blir godt mottatt og samarbeidet fungerer godt rundt disse elevene.

Asker kommune

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

Veldig bra. Allsidig og god kompetanse på Smia for å ivareta elevenes behov, men selvsagt kan det være faglige uenigheter om hva som er den enkeltes beste…

Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

Mange dyktige som besitter mye kompetanse på Smia. De som trenger vergekurs i f t utagerende atferd har nylig deltatt på dette. På grunn av mange diagnoser og utfordringer kunne det vært ønskelig med jevnlig faglig påfyll for alle de ansatte.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter.

- Positiv utvikling på elev-og foreldreundersøkelsen og på nasjonale prøver fra 8. trinn til 9. trinn.
- Etablert god struktur for fagsamarbeid som har begynt å fungere bedre.
- SMIA er mer “satt”.
- Skolens SIM-team fungerer bra.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Tålmodighet - ikke gjort nye ting, men mer økt fokus på hva som er bra innenfor eksisterende praksis.
- Satt av mye tid til arbeidet med fagfornyelsen, erfaringsdeling og utprøving.
- Satsingen på MOT begynner å gi resultater.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	**Kommentar**
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Etablert god overgang fra barneskolen til ungdomsskole. Følger rutinene for overgangen til VGS
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker det som er forventet at vi skal bruke, men det vil ta tid før alle har dette "under huden".
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kontinuerlig arbeid, godt i gang.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Stort fokus på dette i skolens utviklingstid.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Godt samarbeid med foresatte/ foreldre. Etablert samarbeid med idrettslaget, GUI.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gode kartleggingsrutiner og samarbeid med eksterne aktører. Vi mener at vi får til mye, men sikkert mer vi kan gjøre.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dette er noe vi kan gjøre mer av, men fortsatt usikker på hva vi kan gjøre av konkrete tiltak utover kildesortering, redusere bruk av plast, redusere bruk av engangsprodukter…

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Personvern og GDPR.
- Skolens utviklingstid skal oppleves mer relevant.
- Bekymringsfullt fravær - inkluderende praksis (*bakgrunnsforståelse, skape godfølelsen og praktisere tøff kjærlighet)*

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Ledelsen har prioritert arbeidet med fagfronyelsen i skolens utviklingstid. Vi har lagt opp til arbeid i fagseksjoner og trinn/ team om ulike temaer som vurdering for læring, underveisvurdering, dybdelæring, elevaktive undervisningsformer etc. Vi har hatt besøk av FIKS som snakket om profesjonsfellesskap og vurdering for læring med vekt på elevinvolvering og underveisvurdering. Vi har jobbet med alle områder og vi ser mange gode eksempler fra undervisningen. Men derfra til å si at alle er i samme båt er vanskelig, men vi er på god vei. Vi har mest å gå på når det gjelder tverrfaglig arbeid og elevinvolvering/medvirkning, ennå, og dette er noe vi kommer til å prioritere inn mot et nytt skoleår, 23/ 24: - Avsette enda mer tid til planlegging på trinn/team- og skolens utviklingstid. - Alle trinn må planlegge og gjennomføre minst fire tverrfaglige opplegg. - Avdelingsleder følger opp og koordinerer dette arbeidet (videreføres fra 22/23). **Utfordring**- hvordan kan arbeidet med temaplaner i fag og de overordnede temaene oppleves som nyttig? Er det nok med å formidle mål og forventning? Kontroll vs. tillit? Saken ble drøftet på elevråd 9. mars 2023. Innspillene fra elevene gjenspeiler at det er variasjon mellom klassene. Mange klasser opplever mer elevinvolvering/medvirkning enn tidligere. Det samme gjelder tverrfaglig arbeid og elevaktive arbeidsformer, mer nå, men ønsker mer av det.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	
Læreplaner i fag og kjerneelementer	
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	
Dybdelæring	
Elevaktive arbeidsformer	
Underveisvurdering	
Elevmedvirkning	

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- elever med dysleksi/lese-skrivevansker får veiledning ved oppstart eller etter utredning
- intensiv kursing i regning etter kartleggingsprøver
- begrepstrening for enkeltelever.
- satsing på leseferdigheter og strategier i alle fag på 8. trinn
- veiledning av lærere rundt enkeltelever
- samarbeid med SMIA rundt supplerende læringsarena

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

- avhenger av elev, stor variasjon i behov, men vi mener ut ifra kartlegginger at elever har tilstrekkelig utbytte av opplæringen
- vi er en skole med få elever med enkeltvedtak om SNO, erfaringen/kompetansen til lærere er derfor noe mangelfull
- spesialpedagog og avdelingsleder deltar i nettverk for særskilt språkopplæring

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

Ja, vi bruker tiltakene som er beskrevet i rutinen.

Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?

I varierende grad. Utfordringen er størst for elevgruppen som kommer og går når de vil, hvor foreldrene har gitt litt opp, og elevene ikke er interessert i å høre på eller selv komme med forslag på hva som kan gjøres for å øke nærværet. Vi tror større grad av inkluderende og elevaktive arbeidsformer kan bidra til økt nærvær, men dette skjer gjerne gradvis over tid.

Asker kommune

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet? (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Kan bli bedre på alle områder, her er noen av det vi har hatt/har ekstra fokus på:

- oppføging av miljøterapaut. møte på morgenen, frokost
- nye sittegrupper (ute) etter innspill fra elever
- aktiviteter i friminutt (bibliotek og hallen)
- intro temaer
- elevenes interesser (TV, fritid, yrkes..)
- åpen/ lukket spørsmål
- gi tid
- faste sitteplasser og læringspartnere
- elevmedvirkning (undervisning og vurdering)
- gratisprinsippet
- fysisk tilrettelegging der det er mulig (sittegrupper)

Skolens oppsummering av resultatanalyse

Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

- Elevundersøkelsen - alle indekser for 9.og 10.trinn viser positiv utvikling, mest fornøyd med utviklingen innenfor opplevd støtte fra lærere , læringskultur og felles regler.

- Stor progresjon i NP, både i lesing og regning.

- Foreldrene er generelt mer fornøyde med skoletilbudet på Vollen u-skole enn hva askersnittet er på de fleste områder.

Skolens oppsummering av resultatanalysen

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

- Elevundersøkelsen - selv om vi har en utvikling innenfor indeksene **vurdering for læring og elevmedvirkning** har vi mer å gå på.
- Foreldreundersøkelsen - info fra skolen.
- For mange elever på 8.trinn opplever mobbing.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle profesjonsfelleskapet.
- Arbeide videre med fagfonyelsen - ekstra fokus på tverrfaglighet, elevaktive arbeidsformer, elevinvolvering og inkluderende praksis.
- Fortsette arbeidet med å videreutvikle elevenes læringsmiljø (MOT, SIM, trivselsplan, revidere rutiner etc).
- Tidlig innsats (faglig og sosialt- videreutvikle/forbedre dagens praksis).
- Tryggere på P360 og personvern.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

(kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Skolen har nulltoleranse for mobbing og tar alle henvendelser på alvor og følger raskt opp. På høstens foreldremøter får alle foresatte informasjon om deres rettigheter og plikter rundt *§9A- elevenes rett til et godt og trygt skolemiljø*.

I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

Ganske stor grad. Hva som er skolens rutiner og alle ansattes ansvar er noe vi snakker om på skolens planleggingstid og trinn-/teammøter med jevne mellomrom.

Hvordan ivaretas varslingsplikten?

Generelt bra. Ledelsen og skolens SIM-team informeres, muntlig eller skriftlig (mail). Mye informasjon kommer på trinnmøter.

Hvordan bruker dere *klassetrivselsundersøkelsen* for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

Følger Asker kommunes rutiner: Gjennomføres to ganger per skoleår, deretter ved behov. Gir god informasjon om elevenes opplevelse av læringsmiljøet. Vi gjennomgår resultatene i skolens SIM-team. Avdelingsledere følger opp på trinn og kontaktlærere/ teamet med i sine klasser.

I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

I stor grad. Når vi får info om mobbing, eller ser tendenser i f.eks. *klassetrivselsundersøkelsen*, er vi ganske aktive. Vi gjennomfører individuelle samtaler med alle elever i klassen/ trinnet og følger opp aktuelle elever.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10. trinn

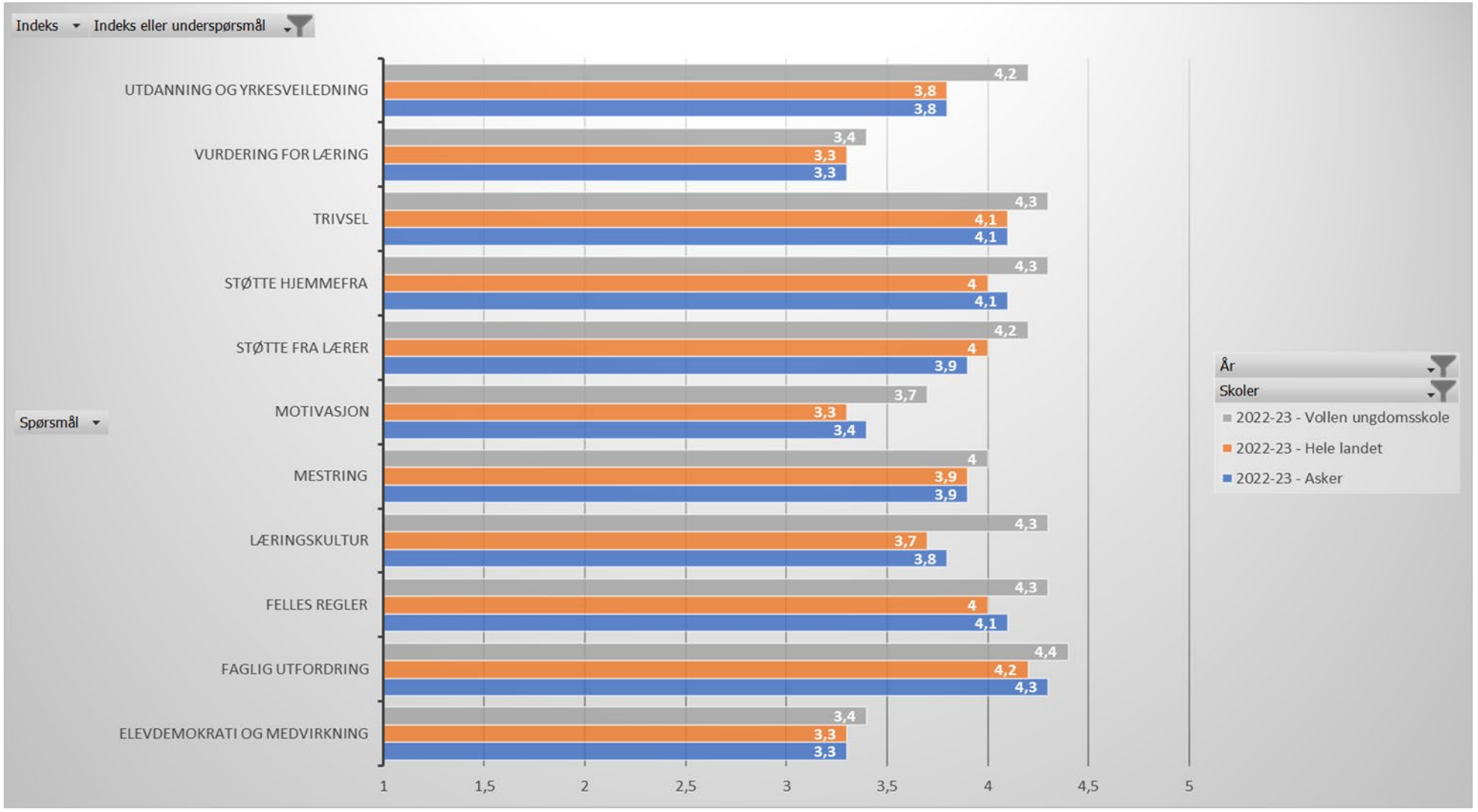

Asker kommune

Elevundersøkelsen 9. trinn

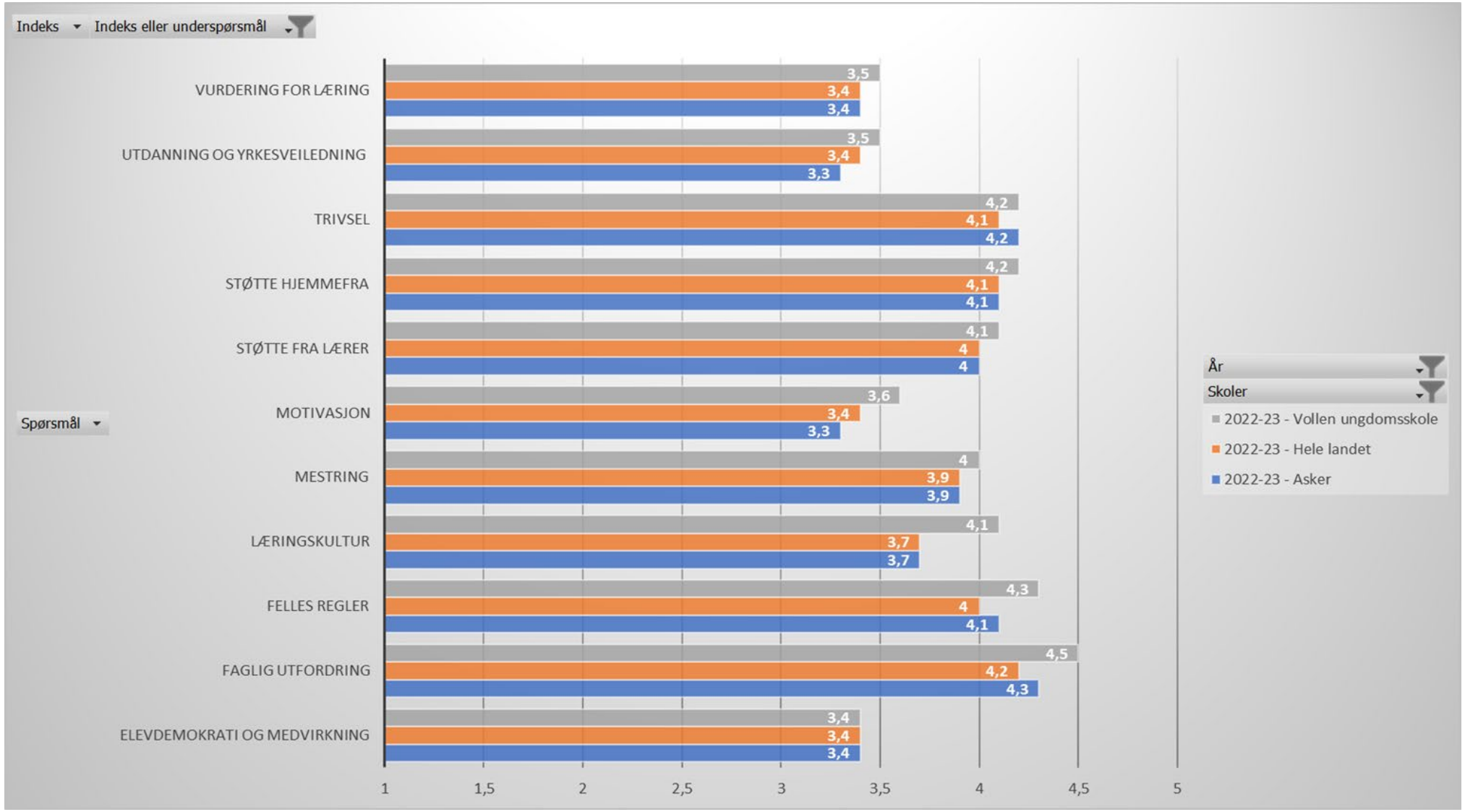

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8. trinn

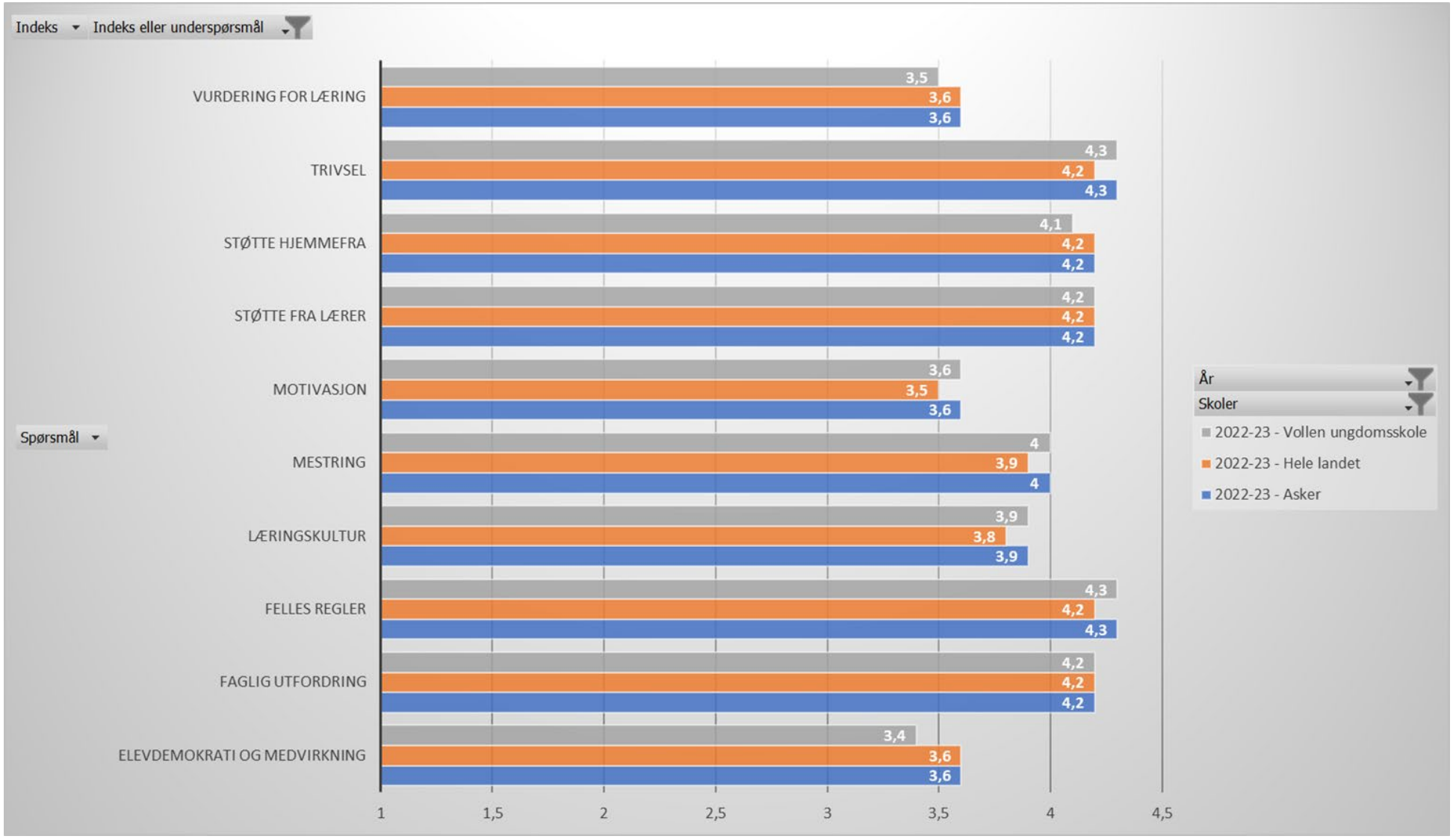

Elevundersøkelsen

Kommenter utviklingen

Vi ser at Vollen-elevene generelt er mer fornøyd enn gjennomsnittet i Asker og Norge. Dette er en tendens vi har sett de siste årene, men årets undersøkelse viser en klar fremgang på nesten alle områder. Med unntak av en indeks på 9.trinn som er likt med askersnitt skårer Vollen høyere enn alle skolene i Asker på 9. og 10.trinn er
Vi ser uansett at 8. trinn er noe mer misfornøyde enn 9.og 10.trinn.

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Gjennomgang i ledergruppen, i plenum, trinn og i lærerteam.
- Diskusjon av utvalgte punkter med elever.
- Innspill og gjennomgang i elevrådet.
- Teamene velger fokusområde og setter tiltak.
- Gjennomgang av fokusområder på foreldremøte.

Foreldreundersøkelsen 2022

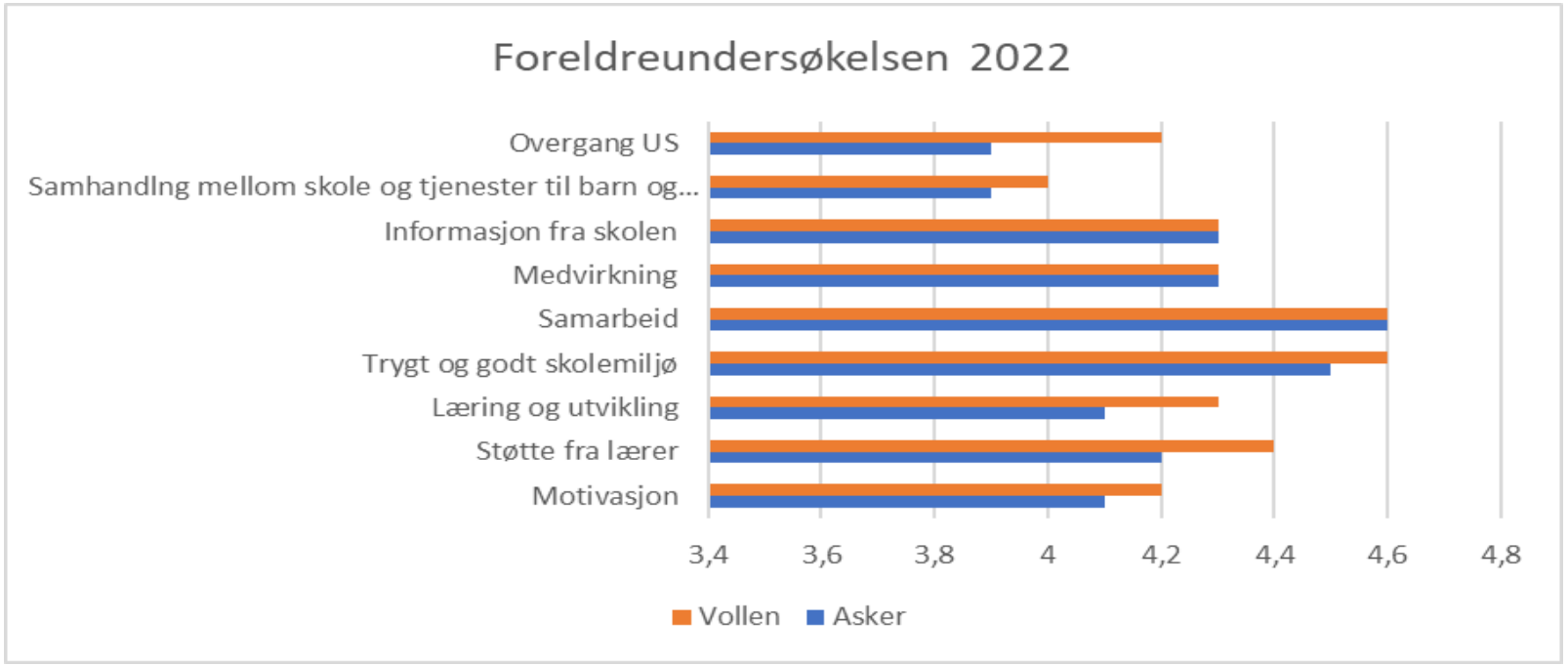

Foreldrene på Vollen er generelt godt fornøyde med oppfølgingen deres ungdommer får, faglig og sosialt, og mer enn snittet i Asker. Indeksene *overgangen US, læring og utvikling, samt støtte fra lærer* skiller seg positivt godt ut. Når det gjelder *informasjon fra skole*n ligger vi på askersnittet, men dersom vi går dypere inn i tallene, er det spørsmålene* knyttet til Vigilo som trekker noe ned. FAU hadde ikke et godt nok svar på dette, da de opplevde at informasjonen som ble sendt var i passe mengde og relevant. Det er ganske stort samsvar mellom det foreldrene oppgir med det elevene sier i elevundersøkelsen. Svarprosent på ca. 50%, og undersøkelsen ble sendt til 8.og 9. trinns foresatte.

Nasjonale prøver 8. trinn

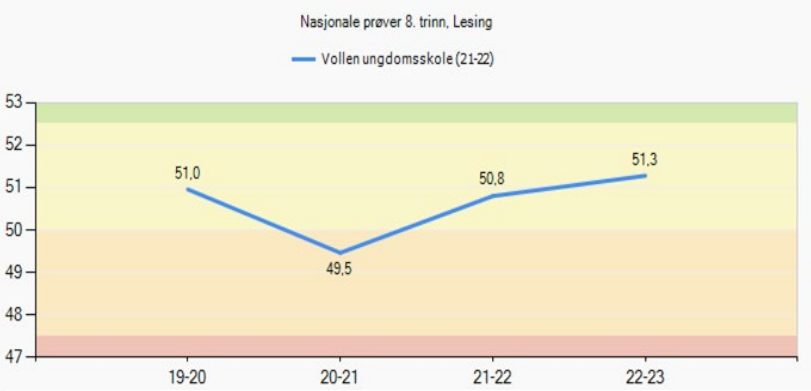

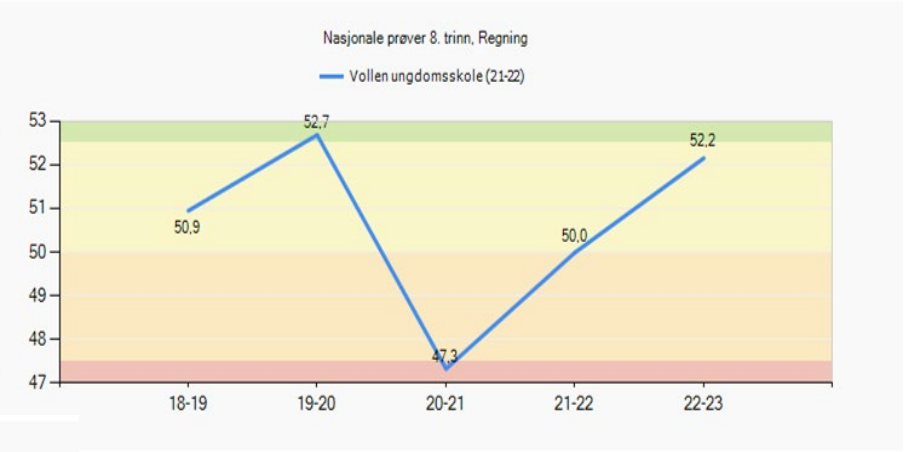

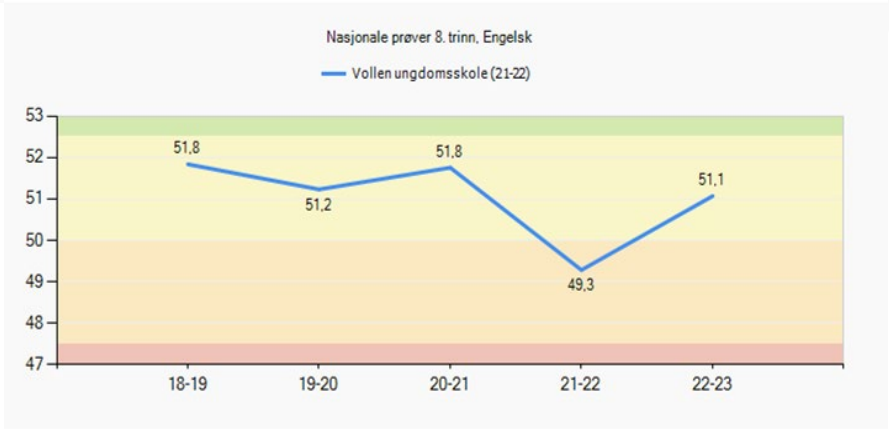

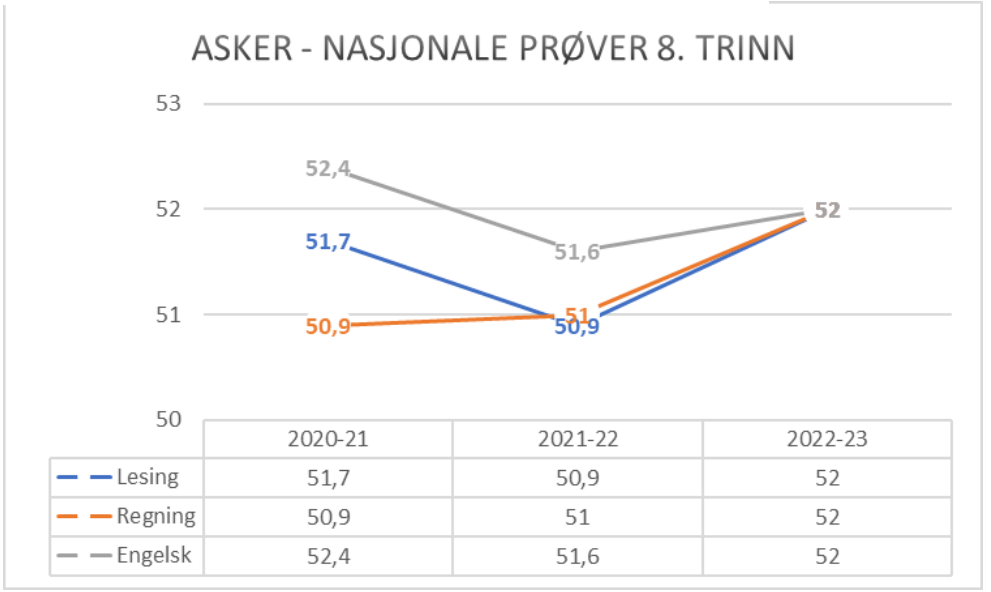

Nasjonale prøver 9. trinn

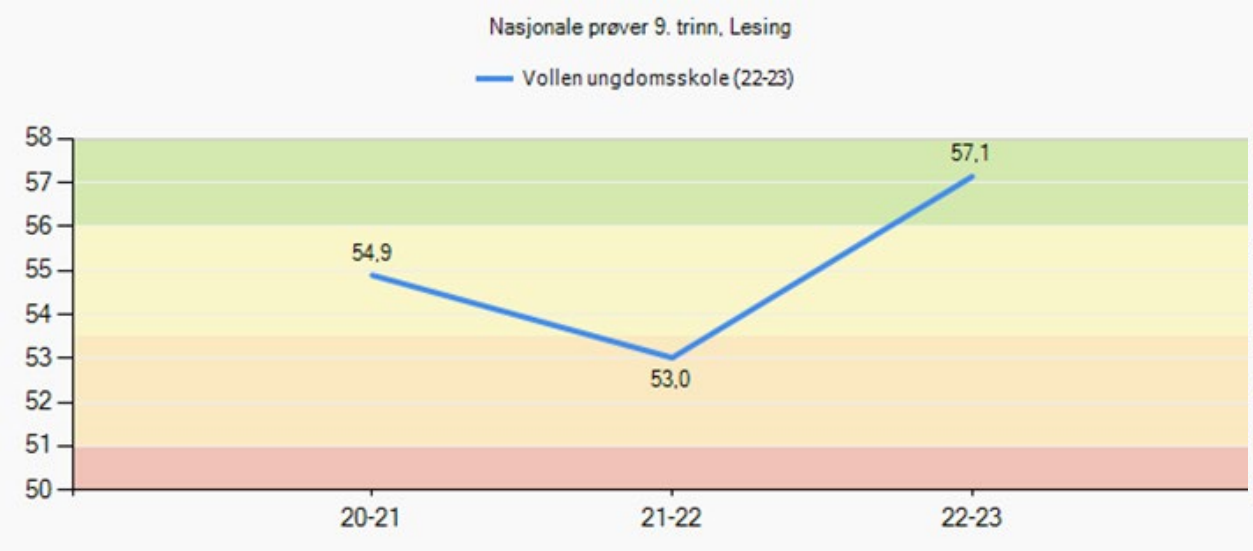

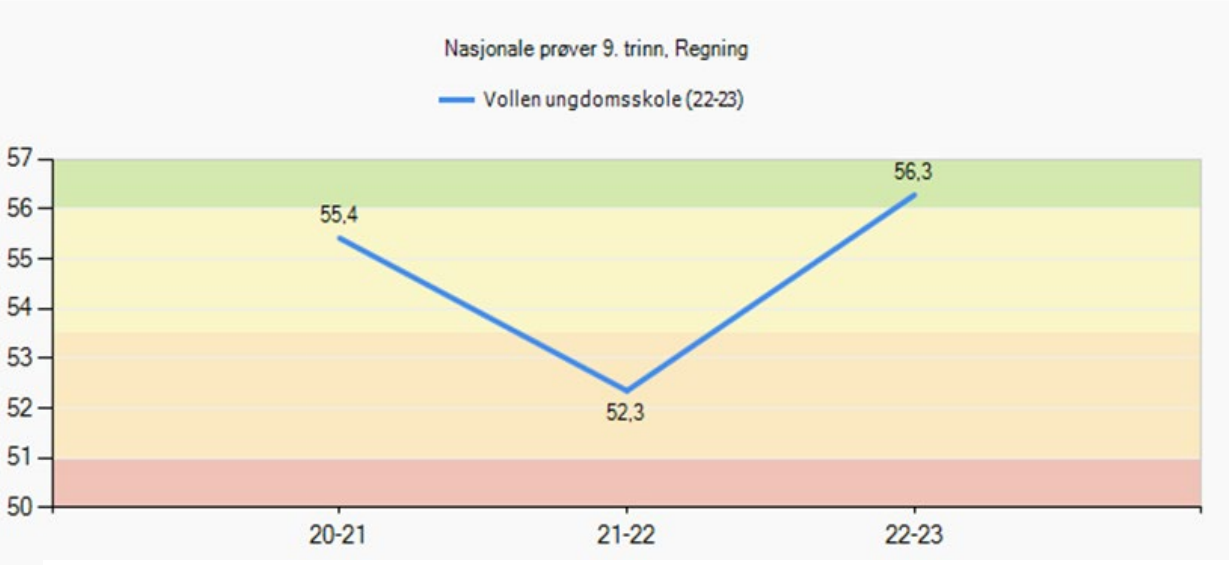

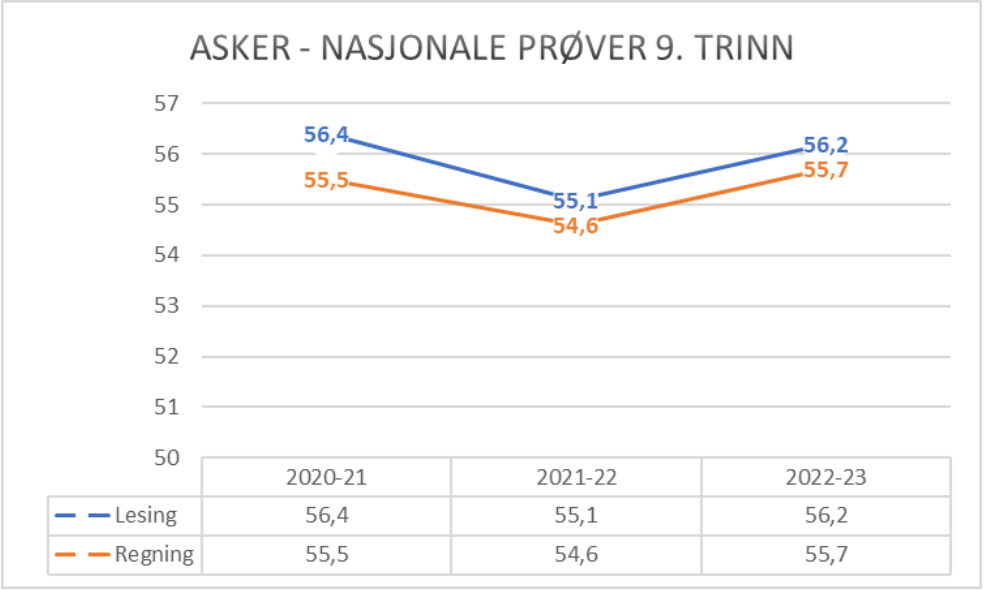

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1
Vollen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	8,0	2,67	4,84	6,24	5,2	5,22
Vollen ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	1,0	4,62	4,51	1,94	1,5	3,62
Vollen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	20,0	6,44	3,97	1,0	0,0	3,95

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnittet for Asker.

Elevene viser fin utvikling fra 8. og til 9. trinn, og dette er også trenden opp mot Askersnittet, hvor man skårer litt bedre.

Hva kan være årsaker?

Systematisk lesefokus hos flere trinnlærere (spesielt i fagene norsk og engelsk), bruk av lesestrategier, elevene benytter seg av biblioteket, motiverende leselekser, bruk av litterære samtalegrupper i fag for å nevne noe.

Hva vil dere prioritere fremover?

Fortsatt prioritere lesing i alle fag, involvere bibliotekar med fokus på leseglede, veiledning av svake lesere/ videre kartlegging, tilpassede leselekser.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48
Vollen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,0	5,33	4,83	5,84	5,0	5,4
Vollen ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	4,33	6,95	4,88	2,8	5,0	5,0
Vollen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	4,75	2,94	3,24	2,32	0,23	2,53

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

- God utvikling for elevene i 21/22 og 22/23.

20/21 ligger allerede høyt (52,7) på 8. trinn og 55,4 på regning.

Hva kan være årsaker?

Intensive kurs for elever som ligger lavt på NP i 8. trinn, og to lærere inne i de fleste mattetimer/delingstimer.

Hva vil dere prioritere fremover?

Fortsetter med intensive kurs for elever som ligger lavt på NP i 8. trinn,og to lærere inne i de fleste mattetimer/delingstimer.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- resultater for enkeltelever blir tatt opp på utviklingssamtalen
- elever med svake resultater blir kartlagt videre i samarbeid med foresatte.
- resultatene blir drøftet og tiltak settes inn på trinn/team

Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

- Ja, det gjør det. Vi ligger der vi bør ligge, kanskje til og med noe høyere?

Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?

- ➢ Standpunkt/eksamen:
  Det har ikke vært eksamen de siste to årene, men tidligere har det vært lite/ingen merkbar forskjell på skolens eksamens- og standpunktkarakter.
- ➢ VG1: Vollen elevene skårer noe høyere i engelsk og norsk på VG1 sammenlignet med askersnittet, mens matematikken er mer varierende.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Asker kommune (20-21)	Snitt Vollen ungdomsskole (21-22)_1	Snitt Vollen ungdomsskole (20-21)_2	Snitt Vollen ungdomsskole (19-20)
Grunnskolepoengsum	44,01	45,7	45,77	45,99

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet. Vollen ligger tradisjonelt noe over askersnittet, noe vi er fornøyd med. Det er vanskelig å gi en god forklaring på dette, men en mulig forklaring er at den faglige utviklingen som elevene våre viser fra 8.trinn til 9.trinn på nasjonale prøver også fortsetter på 10.trinn Vi så en liten endring i 2020 da eksamen for første gang ikke ble avholdt. Dette viser at lærerne på Vollen ikke lar seg påvirke av mulig ekstern sensor.

Når vi ser på tallene, ser vi at jentene i snitt, med unntak av to tilfeller, får høyere karakter i alle fag. Det er inntil en hel karakter som skiller resultatene i de forskjellige fagene.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Vollen ungdomsskole (16-17)	Asker kommune (16-17)	Vollen ungdomsskole (17-18)	Asker kommune (17-18)	Vollen ungdomsskole (18-19)_1	Asker kommune (18-19)	Vollen ungdomsskole (19-20)_1	Asker kommune (19-20)	Vollen ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (20-21)
fullført og bestått Vg1	89,2	91,9	85,6	90,1	84,1	89,3	89,1	89,7	87,0	86,6
fullført og bestått Vg2	83,8	86,2	81,4	85,3	84,1	84,4	76,2	80,2	0,0	1,6
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	86,5	85,6	78,4	81,3	68,1	70,6	4,0	2,2	0,0	0,0

Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

Vi ser en god utvikling der elevene siden 20/21 scorer over askersnittet på gjennomføring.av vgs. Rådgiver kan i de fleste tilfeller forutse hvem som ikke kommer til å gjennomføre vgs. Det jobbes kontinuerlig med overføringstiltak og samarbeidet med vgs. er godt mtp omvalg, forlenget løp osv.

Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

UDV timeplanlagt en time i uken fra 1. mars på 9. trinn til 1. mars på 10. trinn. Skolens rådgiver tar selv alle timene. I tillegg gjennomføres gruppeveiledning, individuelle samtaler og tilbud om veiledning av elever sammen med foreldre. Eget foreldremøte, praksiskurs, besøksdager og hospitering bidrar også til at elevene velger riktig utdanningsprogram.

Asker kommune

Navn	År	Gruppestørrelse 2, 1.-10. trinn	Gruppestørrelse 2, 1.-4. trinn	Gruppestørrelse 2, 5.-7. trinn	Gruppestørrelse 2, 8.-10. trinn
Asker	2022-23	16.3	14.35	16.67	18.44
Asker	2021-22	16.7	14.44	17.53	19.01
Asker	2020-21	17	14.73	17.72	19.48
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	14.5	12.8	16.55	0
Arnestad skole	2021-22	16.3	14.33	18.77	0
Arnestad skole	2020-21	17.2	15.67	19.02	0
Billingstad skole	2022-23	16.4	14.72	18.97	0
Billingstad skole	2021-22	16.2	14.55	18.93	0
Billingstad skole	2020-21	16.3	14.51	19.11	0
Blakstad skole	2022-23	16.1	14.35	18.39	0
Blakstad skole	2021-22	15.6	13.4	18.76	0
Blakstad skole	2020-21	14.8	12.82	17.65	0
Bondi skole	2022-23	15.7	14.08	17.64	0
Bondi skole	2021-22	16.4	14.03	19.61	0
Bondi skole	2020-21	15.8	14.55	17.58	0
Borgen ungdomsskole	2022-23	16.2	0	0	16.18
Borgen ungdomsskole	2021-22	16.7	0	0	16.71
Borgen ungdomsskole	2020-21	17.3	0	0	17.28
Den Alternative skolen	2022-23	0	0	0	0
Den Alternative skolen	2021-22	0	0	0	0
Den Alternative skolen	2020-21	0	0	0	0
Drengsrud skole	2022-23	15.6	14.38	17.2	0
Drengsrud skole	2021-22	15.1	14.82	15.38	0
Drengsrud skole	2020-21	15.7	14.91	16.65	0
Folkestad skole	2022-23	12.2	13.31	11.36	0
Folkestad skole	2021-22	15.2	14.83	15.67	0
Folkestad skole	2020-21	14.5	13.95	15.04	0
Frydenlund skole	2022-23	15.4	14.23	16.86	0
Frydenlund skole	2021-22	15.8	14.87	16.96	0
Frydenlund skole	2020-21	16	14.29	18.88	0
Hagaløkka skole	2022-23	13.5	13.67	13.35	0
Hagaløkka skole	2021-22	14.2	15	12.99	0
Hagaløkka skole	2020-21	13.5	14.48	12.14	0
Heggedal skole	2022-23	16.8	14.74	19.85	0
Heggedal skole	2021-22	16.2	14.97	18.03	0
Heggedal skole	2020-21	15.1	14.8	15.59	0
Hofstad skole	2022-23	14.9	14.66	15.06	0
Hofstad skole	2021-22	15.6	14.64	16.75	0
Hofstad skole	2020-21	15.4	12.91	19.58	0
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	19.5	0	0	19.54
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	18.8	0	0	18.77
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	19.9	0	0	19.91
Hvalstad skole	2022-23	14.6	13.68	15.85	0
Hvalstad skole	2021-22	16.7	14.93	19.71	0
Hvalstad skole	2020-21	17.8	16.24	19.9	0
Hyggen skole	2022-23	16.1	14.41	17.96	0
Hyggen skole	2021-22	15	14.16	16.39	0
Hyggen skole	2020-21	16.4	17.2	15.31	0
Jansløkka skole	2022-23	15.5	14.49	16.95	0
Jansløkka skole	2021-22	15.7	14.58	17.07	0
Jansløkka skole	2020-21	16.3	13.81	19.56	0
Landøya ungdomsskole	2022-23	18.5	0	0	18.54
Landøya ungdomsskole	2021-22	19.3	0	0	19.33
Landøya ungdomsskole	2020-21	20.3	0	0	20.34
Mellom-Nes skole	2022-23	15.2	14.38	16.4	0
Mellom-Nes skole	2021-22	15.6	14.02	18.2	0
Mellom-Nes skole	2020-21	15.2	13.75	17.65	0
Midtbygda skole	2022-23	15.4	13.41	18.39	0
Midtbygda skole	2021-22	16.1	14.42	18.47	0
Midtbygda skole	2020-21	17.6	15.84	19.84	0
Nesøya skole	2022-23	16.7	14.13	19.97	0
Nesøya skole	2021-22	16.4	14.87	18.61	0
Nesøya skole	2020-21	16.3	15.69	17.15	0
Nærsnes skole	2022-23	14.9	14.93	14.78	0
Nærsnes skole	2021-22	15.9	14.89	17.67	0
Nærsnes skole	2020-21	14.1	13.43	15.12	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	19.1	0	0	19.07
Risenga ungdomsskole	2021-22	19.8	0	0	19.75
Risenga ungdomsskole	2020-21	19.2	0	0	19.19
Rønningen skole	2022-23	16.7	14.76	19.49	0
Rønningen skole	2021-22	15.5	13.25	19.08	0
Rønningen skole	2020-21	16.4	14.36	19.93	0
Røyken ungdomsskole	2022-23	17.7	0	0	17.72
Røyken ungdomsskole	2021-22	19.4	0	0	19.39
Røyken ungdomsskole	2020-21	19.2	0	0	19.16
Slemmestad barneskole	2022-23	15.7	14.87	16.94	0
Slemmestad barneskole	2021-22	15.7	14.5	17.49	0
Slemmestad barneskole	2020-21	16	13.61	19.31	0
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	17.8	0	0	17.75
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	18.7	0	0	18.67
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	19.7	0	0	19.74
Solberg skole	2022-23	11.5	14.44	8.79	0
Solberg skole	2021-22	12.1	13.21	10.99	0
Solberg skole	2020-21	12.7	11.69	14.19	0
Solvang ungdomsskole	2022-23	18.3	0	0	18.32
Solvang ungdomsskole	2021-22	18.7	0	0	18.66
Solvang ungdomsskole	2020-21	19.8	0	0	19.77
Spikkestad skole	2022-23	14.4	14.88	13.78	0
Spikkestad skole	2021-22	15.8	13.48	19.62	0
Spikkestad skole	2020-21	15.9	14.19	17.97	0
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	20	0	0	19.99
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	20	0	0	20
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	20	0	0	19.96
Sydskogen skole	2022-23	12.8	11.47	15.11	0
Sydskogen skole	2021-22	14.9	14.87	14.83	0
Sydskogen skole	2020-21	17.7	16.05	20.15	0
Sætre skole	2022-23	16.4	14.86	18.24	0
Sætre skole	2021-22	16.6	14.75	19.17	0
Sætre skole	2020-21	17.7	18.48	17.01	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	19.6	0	0	19.59
Sætre ungdomsskole	2021-22	19.5	0	0	19.48
Sætre ungdomsskole	2020-21	20.3	0	0	20.29
Tofte skole	2022-23	14.8	14.69	14.88	0
Tofte skole	2021-22	14.1	12.99	15.51	0
Tofte skole	2020-21	14.7	14.91	14.44	0
Tofte ungdomsskole	2022-23	15.6	0	0	15.55
Tofte ungdomsskole	2021-22	15.8	0	0	15.84
Tofte ungdomsskole	2020-21	16	0	0	15.98
Torstad ungdomsskole	2022-23	18.3	0	0	18.32
Torstad ungdomsskole	2021-22	19.4	0	0	19.38
Torstad ungdomsskole	2020-21	20.2	0	0	20.19
Torvbråten skole	2022-23	14.7	14.52	14.85	0
Torvbråten skole	2021-22	15	14.96	15.12	0
Torvbråten skole	2020-21	16.6	17.27	15.7	0
Vardåsen skole	2022-23	15.9	14.88	17.15	0
Vardåsen skole	2021-22	16.4	14.89	18.27	0
Vardåsen skole	2020-21	15.7	14.78	17.07	0
Vettre skole	2022-23	14	13.53	14.72	0
Vettre skole	2021-22	13.3	12.89	13.91	0
Vettre skole	2020-21	15.7	13.15	19.41	0
Vollen ungdomsskole	2022-23	18.1	0	0	18.1
Vollen ungdomsskole	2021-22	19	0	0	19
Vollen ungdomsskole	2020-21	18.9	0	0	18.86

Navn	År	Andel elever med enkeltvedtak, totalt
Asker	2022-23	5.8
Asker	2021-22	6.4
Asker	2020-21	7.1
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0
Arnestad skole	2022-23	7.5
Arnestad skole	2021-22	8.4
Arnestad skole	2020-21	7.8
Billingstad skole	2022-23	1.7
Billingstad skole	2021-22	1
Billingstad skole	2020-21	1.7
Blakstad skole	2022-23	9
Blakstad skole	2021-22	9.8
Blakstad skole	2020-21	10.5
Bondi skole	2022-23	4.1
Bondi skole	2021-22	4.8
Bondi skole	2020-21	5.3
Borgen ungdomsskole	2022-23	11.7
Borgen ungdomsskole	2021-22	13.4
Borgen ungdomsskole	2020-21	11.7
Den Alternative skolen	2022-23	100
Den Alternative skolen	2021-22	100
Den Alternative skolen	2020-21	100
Drengsrud skole	2022-23	3.3
Drengsrud skole	2021-22	4.1
Drengsrud skole	2020-21	5.2
Folkestad skole	2022-23	8
Folkestad skole	2021-22	3.6
Folkestad skole	2020-21	4.7
Frydenlund skole	2022-23	4.3
Frydenlund skole	2021-22	3.4
Frydenlund skole	2020-21	3.3
Hagaløkka skole	2022-23	5.7
Hagaløkka skole	2021-22	7.7
Hagaløkka skole	2020-21	9.8
Heggedal skole	2022-23	3.5
Heggedal skole	2021-22	5.1
Heggedal skole	2020-21	6.3
Hofstad skole	2022-23	5.8
Hofstad skole	2021-22	5.3
Hofstad skole	2020-21	7.5
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	7.9
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	11.8
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	11.9
Hvalstad skole	2022-23	6.1
Hvalstad skole	2021-22	7.6
Hvalstad skole	2020-21	9.3
Hyggen skole	2022-23	8.1
Hyggen skole	2021-22	7.1
Hyggen skole	2020-21	6.2
Jansløkka skole	2022-23	3.4
Jansløkka skole	2021-22	3.4
Jansløkka skole	2020-21	6.4
Landøya ungdomsskole	2022-23	5.7
Landøya ungdomsskole	2021-22	6.1
Landøya ungdomsskole	2020-21	5.5
Mellom-Nes skole	2022-23	2.5
Mellom-Nes skole	2021-22	1.5
Mellom-Nes skole	2020-21	3.6
Midtbygda skole	2022-23	5.3
Midtbygda skole	2021-22	5
Midtbygda skole	2020-21	3.2
Nesøya skole	2022-23	3.4
Nesøya skole	2021-22	4.8
Nesøya skole	2020-21	5.6
Nærsnes skole	2022-23	6.5
Nærsnes skole	2021-22	5.6
Nærsnes skole	2020-21	6.6
Risenga ungdomsskole	2022-23	7.9
Risenga ungdomsskole	2021-22	10.4
Risenga ungdomsskole	2020-21	10.4
Rønningen skole	2022-23	4
Rønningen skole	2021-22	6.4
Rønningen skole	2020-21	7.8
Røyken ungdomsskole	2022-23	4.5
Røyken ungdomsskole	2021-22	7.6
Røyken ungdomsskole	2020-21	6.8
Slemmestad barneskole	2022-23	4.5
Slemmestad barneskole	2021-22	5.1
Slemmestad barneskole	2020-21	8.3
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	6.4
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	9.5
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	9.9
Solberg skole	2022-23	3.1
Solberg skole	2021-22	5.2
Solberg skole	2020-21	7.6
Solvang ungdomsskole	2022-23	5.9
Solvang ungdomsskole	2021-22	4.9
Solvang ungdomsskole	2020-21	8.3
Spikkestad skole	2022-23	3.5
Spikkestad skole	2021-22	4.3
Spikkestad skole	2020-21	5.8
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	7.6
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	7.9
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	6.9
Sydskogen skole	2022-23	6.3
Sydskogen skole	2021-22	6.7
Sydskogen skole	2020-21	8.2
Sætre skole	2022-23	5.2
Sætre skole	2021-22	6.5
Sætre skole	2020-21	5.9
Sætre ungdomsskole	2022-23	7.5
Sætre ungdomsskole	2021-22	7.3
Sætre ungdomsskole	2020-21	5.1
Tofte skole	2022-23	4.4
Tofte skole	2021-22	5
Tofte skole	2020-21	5.8
Tofte ungdomsskole	2022-23	6.9
Tofte ungdomsskole	2021-22	6.8
Tofte ungdomsskole	2020-21	9.5
Torstad ungdomsskole	2022-23	5.5
Torstad ungdomsskole	2021-22	5.4
Torstad ungdomsskole	2020-21	4.4
Torvbråten skole	2022-23	3.8
Torvbråten skole	2021-22	3.6
Torvbråten skole	2020-21	4
Vardåsen skole	2022-23	2.5
Vardåsen skole	2021-22	3
Vardåsen skole	2020-21	3.2
Vettre skole	2022-23	5.7
Vettre skole	2021-22	6.3
Vettre skole	2020-21	7.5
Vollen ungdomsskole	2022-23	15.9
Vollen ungdomsskole	2021-22	15.2
Vollen ungdomsskole	2020-21	16.2

Navn	År	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 1.-4. trinn	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 5.-7. trinn	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 8.-10. trinn
Asker	2022-23	9.18	17.38	19.91
Asker	2021-22	10.48	17.31	21.08
Asker	2020-21	13.29	18.15	23.18
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	13.77	19.32	0
Arnestad skole	2021-22	19.76	25.21	0
Arnestad skole	2020-21	20.39	22.12	0
Billingstad skole	2022-23	4.88	10.07	0
Billingstad skole	2021-22	1.27	7.69	0
Billingstad skole	2020-21	3.56	7.69	0
Blakstad skole	2022-23	24.75	32.22	0
Blakstad skole	2021-22	25.55	29.13	0
Blakstad skole	2020-21	20.75	28.87	0
Bondi skole	2022-23	11.33	14.85	0
Bondi skole	2021-22	13.8	20.64	0
Bondi skole	2020-21	15.67	15.04	0
Borgen ungdomsskole	2022-23	0	0	17.13
Borgen ungdomsskole	2021-22	0	0	12.16
Borgen ungdomsskole	2020-21	0	0	19.98
Den Alternative skolen	2022-23	0	0	100
Den Alternative skolen	2021-22	0	0	100
Den Alternative skolen	2020-21	0	0	100
Drengsrud skole	2022-23	10.03	15.18	0
Drengsrud skole	2021-22	8.05	8.09	0
Drengsrud skole	2020-21	9.33	9.18	0
Folkestad skole	2022-23	6.13	48.81	0
Folkestad skole	2021-22	19.39	26.57	0
Folkestad skole	2020-21	5.08	11.78	0
Frydenlund skole	2022-23	16.13	17.89	0
Frydenlund skole	2021-22	14.98	17.89	0
Frydenlund skole	2020-21	14.28	36.24	0
Hagaløkka skole	2022-23	12.35	19.39	0
Hagaløkka skole	2021-22	15.23	23.58	0
Hagaløkka skole	2020-21	12.64	30.99	0
Heggedal skole	2022-23	5.62	10.33	0
Heggedal skole	2021-22	6.83	12.02	0
Heggedal skole	2020-21	10.58	10.59	0
Hofstad skole	2022-23	8.04	14.15	0
Hofstad skole	2021-22	8.83	13.65	0
Hofstad skole	2020-21	10.64	19.86	0
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	0	0	17
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	0	0	18.1
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	0	0	17.48
Hvalstad skole	2022-23	8.98	26.58	0
Hvalstad skole	2021-22	23.09	22.82	0
Hvalstad skole	2020-21	30.48	24.94	0
Hyggen skole	2022-23	3.69	26.6	0
Hyggen skole	2021-22	12.17	19.01	0
Hyggen skole	2020-21	13.84	19.13	0
Jansløkka skole	2022-23	8.17	16.38	0
Jansløkka skole	2021-22	8.22	10.2	0
Jansløkka skole	2020-21	12.65	19.45	0
Landøya ungdomsskole	2022-23	0	0	21.45
Landøya ungdomsskole	2021-22	0	0	26.38
Landøya ungdomsskole	2020-21	0	0	20.6
Mellom-Nes skole	2022-23	4.82	12.85	0
Mellom-Nes skole	2021-22	4.29	12.49	0
Mellom-Nes skole	2020-21	5.91	13.99	0
Midtbygda skole	2022-23	7.93	23.22	0
Midtbygda skole	2021-22	12.27	20.9	0
Midtbygda skole	2020-21	14.21	13	0
Nesøya skole	2022-23	6.75	9.16	0
Nesøya skole	2021-22	7.23	10.12	0
Nesøya skole	2020-21	10.9	9.35	0
Nærsnes skole	2022-23	5.95	13.02	0
Nærsnes skole	2021-22	9.73	11.78	0
Nærsnes skole	2020-21	9.73	14.02	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	0	0	10.39
Risenga ungdomsskole	2021-22	0	0	8.84
Risenga ungdomsskole	2020-21	0	0	10.36
Rønningen skole	2022-23	10.96	18.26	0
Rønningen skole	2021-22	9.84	21.82	0
Rønningen skole	2020-21	13.33	17.62	0
Røyken ungdomsskole	2022-23	0	0	10.32
Røyken ungdomsskole	2021-22	0	0	16.41
Røyken ungdomsskole	2020-21	0	0	18.81
Slemmestad barneskole	2022-23	13.63	14.84	0
Slemmestad barneskole	2021-22	12.24	13.54	0
Slemmestad barneskole	2020-21	16.13	22.33	0
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	0	0	8.54
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	0	0	9.19
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	0	0	13.13
Solberg skole	2022-23	7.37	6.87	0
Solberg skole	2021-22	3.23	12.24	0
Solberg skole	2020-21	10.17	16.94	0
Solvang ungdomsskole	2022-23	0	0	3.82
Solvang ungdomsskole	2021-22	0	0	2.75
Solvang ungdomsskole	2020-21	0	0	1.46
Spikkestad skole	2022-23	5.73	11.09	0
Spikkestad skole	2021-22	4.04	31.33	0
Spikkestad skole	2020-21	15.97	18.55	0
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	0	0	9.25
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	0	0	16.05
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	0	0	24.65
Sydskogen skole	2022-23	14.53	37.77	0
Sydskogen skole	2021-22	9.81	22.52	0
Sydskogen skole	2020-21	15.68	43.91	0
Sætre skole	2022-23	6.53	17.48	0
Sætre skole	2021-22	10.25	21.33	0
Sætre skole	2020-21	14.43	22.42	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	0	0	11.49
Sætre ungdomsskole	2021-22	0	0	16.78
Sætre ungdomsskole	2020-21	0	0	21.97
Tofte skole	2022-23	9.61	16.02	0
Tofte skole	2021-22	0	26.21	0
Tofte skole	2020-21	18.27	10.91	0
Tofte ungdomsskole	2022-23	0	0	9.89
Tofte ungdomsskole	2021-22	0	0	10.93
Tofte ungdomsskole	2020-21	0	0	18.68
Torstad ungdomsskole	2022-23	0	0	10.01
Torstad ungdomsskole	2021-22	0	0	11.18
Torstad ungdomsskole	2020-21	0	0	11.86
Torvbråten skole	2022-23	5.68	10.34	0
Torvbråten skole	2021-22	3.42	9.98	0
Torvbråten skole	2020-21	10.33	19.09	0
Vardåsen skole	2022-23	3.52	6.79	0
Vardåsen skole	2021-22	3.88	8.78	0
Vardåsen skole	2020-21	3.43	10.92	0
Vettre skole	2022-23	8.25	11.1	0
Vettre skole	2021-22	3.72	5.18	0
Vettre skole	2020-21	6.71	17.37	0
Vollen ungdomsskole	2022-23	0	0	38.86
Vollen ungdomsskole	2021-22	0	0	35.65
Vollen ungdomsskole	2020-21	0	0	39.1

Navn	År	Andel elever med særskilt norsk
Asker	2022-23	5.3
Asker	2021-22	4.7
Asker	2020-21	5
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	100
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	100
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	100
Arnestad skole	2022-23	2.6
Arnestad skole	2021-22	3.1
Arnestad skole	2020-21	3.2
Billingstad skole	2022-23	0
Billingstad skole	2021-22	0
Billingstad skole	2020-21	0.7
Blakstad skole	2022-23	6.7
Blakstad skole	2021-22	6.5
Blakstad skole	2020-21	5
Bondi skole	2022-23	4.4
Bondi skole	2021-22	3.8
Bondi skole	2020-21	5.3
Borgen ungdomsskole	2022-23	5.7
Borgen ungdomsskole	2021-22	6.8
Borgen ungdomsskole	2020-21	7
Den Alternative skolen	2022-23	0
Den Alternative skolen	2021-22	0
Den Alternative skolen	2020-21	0
Drengsrud skole	2022-23	1.9
Drengsrud skole	2021-22	3.6
Drengsrud skole	2020-21	4.6
Folkestad skole	2022-23	0
Folkestad skole	2021-22	0
Folkestad skole	2020-21	0
Frydenlund skole	2022-23	0
Frydenlund skole	2021-22	0
Frydenlund skole	2020-21	0
Hagaløkka skole	2022-23	26.9
Hagaløkka skole	2021-22	26.1
Hagaløkka skole	2020-21	33.2
Heggedal skole	2022-23	6
Heggedal skole	2021-22	7.1
Heggedal skole	2020-21	8.6
Hofstad skole	2022-23	5.8
Hofstad skole	2021-22	5
Hofstad skole	2020-21	3.1
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	2.6
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	3.5
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	2.3
Hvalstad skole	2022-23	0.5
Hvalstad skole	2021-22	0
Hvalstad skole	2020-21	0.8
Hyggen skole	2022-23	0
Hyggen skole	2021-22	0
Hyggen skole	2020-21	0
Jansløkka skole	2022-23	8.6
Jansløkka skole	2021-22	9
Jansløkka skole	2020-21	5.4
Landøya ungdomsskole	2022-23	1.4
Landøya ungdomsskole	2021-22	1.2
Landøya ungdomsskole	2020-21	2.3
Mellom-Nes skole	2022-23	3.4
Mellom-Nes skole	2021-22	2
Mellom-Nes skole	2020-21	1.8
Midtbygda skole	2022-23	4.8
Midtbygda skole	2021-22	3.7
Midtbygda skole	2020-21	8
Nesøya skole	2022-23	3.2
Nesøya skole	2021-22	4.6
Nesøya skole	2020-21	5.8
Nærsnes skole	2022-23	0
Nærsnes skole	2021-22	0
Nærsnes skole	2020-21	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	3.3
Risenga ungdomsskole	2021-22	1.6
Risenga ungdomsskole	2020-21	2.5
Rønningen skole	2022-23	10.8
Rønningen skole	2021-22	15.6
Rønningen skole	2020-21	23.5
Røyken ungdomsskole	2022-23	0.5
Røyken ungdomsskole	2021-22	0
Røyken ungdomsskole	2020-21	0.5
Slemmestad barneskole	2022-23	10.1
Slemmestad barneskole	2021-22	8.9
Slemmestad barneskole	2020-21	7.9
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	2.5
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	0.8
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	1.3
Solberg skole	2022-23	11.5
Solberg skole	2021-22	9.3
Solberg skole	2020-21	5.7
Solvang ungdomsskole	2022-23	2.5
Solvang ungdomsskole	2021-22	0.9
Solvang ungdomsskole	2020-21	2.9
Spikkestad skole	2022-23	5.5
Spikkestad skole	2021-22	4.7
Spikkestad skole	2020-21	4.7
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	1.4
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	1.4
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	0.8
Sydskogen skole	2022-23	0.8
Sydskogen skole	2021-22	2.2
Sydskogen skole	2020-21	2.2
Sætre skole	2022-23	2
Sætre skole	2021-22	0
Sætre skole	2020-21	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	0.9
Sætre ungdomsskole	2021-22	1.5
Sætre ungdomsskole	2020-21	1.7
Tofte skole	2022-23	11.1
Tofte skole	2021-22	4.1
Tofte skole	2020-21	4.5
Tofte ungdomsskole	2022-23	0.7
Tofte ungdomsskole	2021-22	2
Tofte ungdomsskole	2020-21	0.7
Torstad ungdomsskole	2022-23	1.8
Torstad ungdomsskole	2021-22	1.4
Torstad ungdomsskole	2020-21	1.4
Torvbråten skole	2022-23	0
Torvbråten skole	2021-22	0
Torvbråten skole	2020-21	0
Vardåsen skole	2022-23	3.5
Vardåsen skole	2021-22	8.1
Vardåsen skole	2020-21	9.1
Vettre skole	2022-23	4.4
Vettre skole	2021-22	3.5
Vettre skole	2020-21	4.1
Vollen ungdomsskole	2022-23	0.8
Vollen ungdomsskole	2021-22	1.7
Vollen ungdomsskole	2020-21	1

Navn	År	SFO, andel av elever 1. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 2. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 3. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 4. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever totalt i SFO
Asker	2022-23	96.05	89.25	73.17	36.9	40.73
Asker	2021-22	93.73	88.33	70.16	27.29	38.58
Asker	2020-21	92.11	88.96	69.48	31.69	39.46
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	96.36	95	75.81	30.36	38.55
Arnestad skole	2021-22	94.74	89.83	84.62	26.09	37.69
Arnestad skole	2020-21	93.33	86.54	72.46	35.38	36.71
Billingstad skole	2022-23	100	100	89.47	63.64	49.83
Billingstad skole	2021-22	98.21	95	70.45	52.27	46.67
Billingstad skole	2020-21	100	97.73	88.37	11.63	41.81
Blakstad skole	2022-23	98.15	93.18	76.09	30.43	41.69
Blakstad skole	2021-22	95.35	91.3	80.43	43.75	42.86
Blakstad skole	2020-21	93.48	100	63.27	34.62	40.35
Bondi skole	2022-23	98.18	93.18	88.89	54.69	43.1
Bondi skole	2021-22	100	100	90.77	54.72	45.43
Bondi skole	2020-21	96.55	100	86.79	54.29	47.37
Drengsrud skole	2022-23	98.04	97.92	100	63.64	49.03
Drengsrud skole	2021-22	97.96	91.11	92.59	30.19	42.35
Drengsrud skole	2020-21	97.73	96.3	84.91	51.79	46.32
Folkestad skole	2022-23	90.91	71.43	25	0	22.32
Folkestad skole	2021-22	71.43	53.33	16.67	0	18.02
Folkestad skole	2020-21	66.67	83.33	39.13	0	22.48
Frydenlund skole	2022-23	93.94	91.43	69.44	5.41	35.57
Frydenlund skole	2021-22	86.11	80.56	27.03	4.88	27.17
Frydenlund skole	2020-21	85.29	75.68	30.95	15.56	28.62
Hagaløkka skole	2022-23	97.37	80.85	85	51.52	45.52
Hagaløkka skole	2021-22	91.11	82.05	62.86	56.36	47.06
Hagaløkka skole	2020-21	81.58	74.29	83.05	56.76	50
Heggedal skole	2022-23	97.1	92.19	77.14	44.12	43.75
Heggedal skole	2021-22	100	95.38	88.89	28.36	43.93
Heggedal skole	2020-21	98.36	98.33	81.97	0	39.12
Hofstad skole	2022-23	97.92	94.29	88.89	50	45.06
Hofstad skole	2021-22	93.94	96.3	79.63	25.53	40.71
Hofstad skole	2020-21	98.11	98.04	79.17	36.17	43.61
Hvalstad skole	2022-23	100	96.43	100	86.15	55.33
Hvalstad skole	2021-22	98.18	100	95.45	43.55	48.99
Hvalstad skole	2020-21	95.56	96.97	96.88	68.75	50.88
Hyggen skole	2022-23	100	100	60	31.58	33.87
Hyggen skole	2021-22	100	81.25	63.16	47.83	42.86
Hyggen skole	2020-21	87.5	73.68	65.22	25	37.69
Jansløkka skole	2022-23	98.21	96.67	80.36	63.83	48.96
Jansløkka skole	2021-22	98.25	95	83.33	47.92	45.12
Jansløkka skole	2020-21	92.98	97.56	84.31	65.31	43.33
Mellom-Nes skole	2022-23	100	97.83	88.73	56.06	51.48
Mellom-Nes skole	2021-22	97.87	97.18	85.25	25	45.57
Mellom-Nes skole	2020-21	94.52	94.92	87.76	58.18	51.68
Midtbygda skole	2022-23	98.44	85.94	39.68	3.13	31.73
Midtbygda skole	2021-22	92.42	68.85	39.06	7.58	28.85
Midtbygda skole	2020-21	81.97	80.3	35.82	7.58	27.85
Nesøya skole	2022-23	97.73	90	76.79	30.23	37.5
Nesøya skole	2021-22	100	98.31	88.37	16.46	38.71
Nesøya skole	2020-21	100	90.91	54.43	21.74	35.43
Nærsnes skole	2022-23	96.77	92.59	51.52	46.88	44
Nærsnes skole	2021-22	100	87.5	75.76	0	41.12
Nærsnes skole	2020-21	96.97	93.33	70.37	10	44.26
Rønningen skole	2022-23	100	83.33	95.83	27.59	42.05
Rønningen skole	2021-22	94.12	95.45	78.57	32.14	39.31
Rønningen skole	2020-21	91.67	73.08	67.86	66.67	43.58
Slemmestad barneskole	2022-23	97.06	78.57	46.67	5.13	33.2
Slemmestad barneskole	2021-22	87.8	77.78	41.67	8.11	31.91
Slemmestad barneskole	2020-21	96.15	80	69.23	11.11	34.44
Solberg skole	2022-23	92.86	100	83.33	58.82	52.08
Solberg skole	2021-22	80	88.89	94.12	33.33	44.33
Solberg skole	2020-21	83.33	94.44	100	57.14	46.67
Spikkestad skole	2022-23	94.59	77.78	62.71	10.53	35.92
Spikkestad skole	2021-22	86.89	71.93	59.65	5.56	29.53
Spikkestad skole	2020-21	89.47	74.55	36.23	10	26.94
Sydskogen skole	2022-23	100	75	42.86	19.05	35.71
Sydskogen skole	2021-22	86.36	62.5	40	17.65	29.63
Sydskogen skole	2020-21	57.89	81.82	80	26.32	35.07
Sætre skole	2022-23	93.33	90	63.89	8.89	31.48
Sætre skole	2021-22	93.55	88.89	39.13	18.75	28.66
Sætre skole	2020-21	94.29	100	78.72	18.18	37.5
Tofte skole	2022-23	84.62	76.67	47.06	15.79	26.59
Tofte skole	2021-22	81.48	71.88	34.48	10	26.13
Tofte skole	2020-21	78.13	66.67	43.33	9.52	28.25
Torvbråten skole	2022-23	100	92.86	45.65	0	31.65
Torvbråten skole	2021-22	100	90.91	39.39	2.78	31.58
Torvbråten skole	2020-21	95.35	77.78	40.54	7.5	34.39
Vardåsen skole	2022-23	97.73	90.32	87.23	41.67	42.36
Vardåsen skole	2021-22	93.33	95.83	83.67	47.92	41.87
Vardåsen skole	2020-21	95.83	97.87	87.76	34.62	45.59
Vettre skole	2022-23	97.96	93.62	87.5	38.64	45.97
Vettre skole	2021-22	100	93.94	76.09	37.5	43.16
Vettre skole	2020-21	100	100	86.11	55.81	44.9

Rank	Name	Type	Rarity	Effect	Price	Quantity
1	Potion	Consumable	Common	Restores 50 HP when consumed.	50	99
2	Ether	Consumable	Common	Restores 30 MP when consumed.	75	99
3	Antidote	Consumable	Common	Cures poison status.	30	99
4	Phoenix Down	Consumable	Uncommon	Revives a fallen ally with 25% HP.	200	10
5	Elixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP.	1000	1
6	Bronze Sword	Weapon	Common	A basic sword made of bronze.	120	1
7	Iron Sword	Weapon	Common	A reliable iron sword.	300	1
8	Steel Sword	Weapon	Uncommon	A sharp steel sword.	750	1
9	Mithril Sword	Weapon	Rare	A lightweight mithril sword.	2000	1
10	Excalibur	Weapon	Legendary	The legendary sword of kings.	9999	1
11	Leather Armor	Armor	Common	Basic leather protection.	100	1
12	Chain Mail	Armor	Common	Interlocking metal rings.	250	1
13	Plate Armor	Armor	Uncommon	Heavy steel plate armor.	600	1
14	Dragon Scale Armor	Armor	Rare	Armor crafted from dragon scales.	1800	1
15	Aegis Shield	Armor	Legendary	Reflects magic attacks.	8000	1
16	Wooden Shield	Armor	Common	A simple wooden shield.	80	1
17	Iron Shield	Armor	Common	A sturdy iron shield.	220	1
18	Tower Shield	Armor	Uncommon	Large shield with high defense.	500	1
19	Ring of Power	Accessory	Rare	Increases attack by 10%.	1500	1
20	Amulet of Life	Accessory	Rare	Increases max HP by 20%.	1500	1
21	Speed Boots	Accessory	Uncommon	Increases agility by 15.	700	1
22	Lucky Charm	Accessory	Uncommon	Increases critical hit rate.	650	1
23	Cloak of Shadows	Accessory	Rare	Grants evasion in dark areas.	1200	1
24	Fire Scroll	Magic	Common	Casts Fire spell.	150	5
25	Ice Scroll	Magic	Common	Casts Ice spell.	150	5
26	Thunder Scroll	Magic	Common	Casts Thunder spell.	150	5
27	Meteor Scroll	Magic	Rare	Casts Meteor spell.	3000	1
28	Holy Scroll	Magic	Uncommon	Casts Holy spell.	600	2
29	Cure Scroll	Magic	Common	Casts Cure spell.	100	5
30	Haste Scroll	Magic	Uncommon	Casts Haste spell.	400	2
31	Protect Scroll	Magic	Common	Casts Protect spell.	120	5
32	Shell Scroll	Magic	Common	Casts Shell spell.	120	5
33	Raise Scroll	Magic	Rare	Casts Raise spell.	2500	1
34	Gil	Currency	Common	Standard currency.	1	9999
35	Tent	Consumable	Common	Restores HP and MP when rested.	500	10
36	Cottage	Consumable	Uncommon	Restores HP and MP when rested.	1000	5
37	Pension	Consumable	Rare	Restores HP and MP when rested.	2000	2
38	Eye Drops	Consumable	Common	Cures blind status.	50	99
39	Echo Herbs	Consumable	Common	Cures silence status.	50	99
40	Soft	Consumable	Common	Cures petrification status.	200	10
41	Remedy	Consumable	Uncommon	Cures all status ailments.	300	5
42	Hi-Potion	Consumable	Uncommon	Restores 200 HP when consumed.	200	99
43	X-Potion	Consumable	Rare	Fully restores HP when consumed.	1000	10
44	Hi-Ether	Consumable	Uncommon	Restores 100 MP when consumed.	300	99
45	Turbo Ether	Consumable	Rare	Fully restores MP when consumed.	1500	10
46	Maiden's Kiss	Consumable	Uncommon	Cures frog status.	150	10
47	Gold Needle	Consumable	Uncommon	Cures toad status.	150	10
48	Vaccine	Consumable	Uncommon	Cures disease status.	150	10
49	Annoyntment	Consumable	Common	Cures darkness status.	50	99
50	Phoenix Pinion	Consumable	Rare	Revives a fallen ally with 50% HP.	1000	5
51	Mega Phoenix	Consumable	Rare	Revives all fallen allies with full HP.	5000	1
52	Elixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP.	1000	1
53	Megalixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP for the party.	3000	1
54	Antarctic Wind	Consumable	Uncommon	Restores 50 HP when consumed.	100	99
55	Arctic Wind	Consumable	Uncommon	Restores 100 HP when consumed.	200	99
56	Earth Crystal	Consumable	Uncommon	Restores 200 HP when consumed.	400	99
57	Dark Crystal	Consumable	Uncommon	Restores 300 HP when consumed.	600	99
58	Mythril Sword	Weapon	Uncommon	A sword made of mythril.	1200	1
59	Blood Sword	Weapon	Rare	Drains HP from the enemy.	2500	1
60	Ice Brand	Weapon	Uncommon	Deals ice damage.	1000	1
61	Flame Sword	Weapon	Uncommon	Deals fire damage.	1000	1
62	Defender	Weapon	Uncommon	Reduces damage taken.	1000	1
63	Save the Queen	Weapon	Rare	Protects the wielder from death.	3000	1
64	Ragnarok	Weapon	Legendary	The ultimate weapon.	9999	1
65	Materia Blade	Weapon	Rare	Allows materia slots.	2000	1
66	Buster Sword	Weapon	Rare	A massive sword.	1800	1
67	Mythril Armor	Armor	Uncommon	Armor made of mythril.	1200	1
68	Diamond Armor	Armor	Rare	Armor made of diamond.	2500	1
69	Crystal Armor	Armor	Rare	Armor made of crystal.	2500	1
70	Genji Armor	Armor	Rare	Armor from the Genji set.	3000	1
71	Minerva Band	Accessory	Rare	Increases defense by 10%.	1500	1
72	Power Wrist	Accessory	Uncommon	Increases attack by 5%.	500	1
73	Defense Ring	Accessory	Uncommon	Increases defense by 5%.	500	1
74	Magic Ring	Accessory	Uncommon	Increases magic by 5%.	500	1
75	Cursed Ring	Accessory	Rare	Increases attack but reduces HP.	1000	1
76	Peace Ring	Accessory	Rare	Prevents status ailments.	1500	1
77	Barrier Ring	Accessory	Rare	Reduces magic damage taken.	1500	1
78	Reflect Ring	Accessory	Rare	Reflects magic attacks.	2000	1
79	Angel Ring	Accessory	Rare	Prevents death once.	2000	1
80	Hyper Wrist	Accessory	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
81	Protect Vest	Armor	Uncommon	Reduces physical damage taken.	800	1
82	Shell Vest	Armor	Uncommon	Reduces magic damage taken.	800	1
83	Power Vest	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
84	Magic Vest	Armor	Uncommon	Increases magic by 10%.	1000	1
85	Speed Vest	Armor	Uncommon	Increases agility by 10.	1000	1
86	Regen Vest	Armor	Rare	Regenerates HP over time.	2000	1
87	Battle Vest	Armor	Rare	Increases attack and defense.	2500	1
88	Ribbon	Accessory	Rare	Prevents all status ailments.	3000	1
89	Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 5%.	600	1
90	Mythril Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 10%.	1500	1
91	Diamond Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 15%.	2500	1
92	Crystal Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 15%.	2500	1
93	Genji Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 20%.	3000	1
94	Power Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
95	Hyper Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
96	Protect Gauntlet	Armor	Uncommon	Reduces physical damage taken.	800	1
97	Shell Gauntlet	Armor	Uncommon	Reduces magic damage taken.	800	1
98	Regen Gauntlet	Armor	Rare	Regenerates HP over time.	2000	1
99	Battle Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack and defense.	2500	1
100	Ribbon Gauntlet	Armor	Rare	Prevents all status ailments.	3000	1
101	Potion	Consumable	Common	Restores 50 HP when consumed.	50	99
102	Ether	Consumable	Common	Restores 30 MP when consumed.	75	99
103	Antidote	Consumable	Common	Cures poison status.	30	99
104	Phoenix Down	Consumable	Uncommon	Revives a fallen ally with 25% HP.	200	10
105	Elixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP.	1000	1
106	Bronze Sword	Weapon	Common	A basic sword made of bronze.	120	1
107	Iron Sword	Weapon	Common	A reliable iron sword.	300	1
108	Steel Sword	Weapon	Uncommon	A sharp steel sword.	750	1
109	Mithril Sword	Weapon	Rare	A lightweight mithril sword.	2000	1
110	Excalibur	Weapon	Legendary	The legendary sword of kings.	9999	1
111	Leather Armor	Armor	Common	Basic leather protection.	100	1
112	Chain Mail	Armor	Common	Interlocking metal rings.	250	1
113	Plate Armor	Armor	Uncommon	Heavy steel plate armor.	600	1
114	Dragon Scale Armor	Armor	Rare	Armor crafted from dragon scales.	1800	1
115	Aegis Shield	Armor	Legendary	Reflects magic attacks.	8000	1
116	Wooden Shield	Armor	Common	A simple wooden shield.	80	1
117	Iron Shield	Armor	Common	A sturdy iron shield.	220	1
118	Tower Shield	Armor	Uncommon	Large shield with high defense.	500	1
119	Ring of Power	Accessory	Rare	Increases attack by 10%.	1500	1
120	Amulet of Life	Accessory	Rare	Increases max HP by 20%.	1500	1
121	Speed Boots	Accessory	Uncommon	Increases agility by 15.	700	1
122	Lucky Charm	Accessory	Uncommon	Increases critical hit rate.	650	1
123	Cloak of Shadows	Accessory	Rare	Grants evasion in dark areas.	1200	1
124	Fire Scroll	Magic	Common	Casts Fire spell.	150	5
125	Ice Scroll	Magic	Common	Casts Ice spell.	150	5
126	Thunder Scroll	Magic	Common	Casts Thunder spell.	150	5
127	Meteor Scroll	Magic	Rare	Casts Meteor spell.	3000	1
128	Holy Scroll	Magic	Uncommon	Casts Holy spell.	600	2
129	Cure Scroll	Magic	Common	Casts Cure spell.	100	5
130	Haste Scroll	Magic	Uncommon	Casts Haste spell.	400	2
131	Protect Scroll	Magic	Common	Casts Protect spell.	120	5
132	Shell Scroll	Magic	Common	Casts Shell spell.	120	5
133	Raise Scroll	Magic	Rare	Casts Raise spell.	2500	1
134	Gil	Currency	Common	Standard currency.	1	9999
135	Tent	Consumable	Common	Restores HP and MP when rested.	500	10
136	Cottage	Consumable	Uncommon	Restores HP and MP when rested.	1000	5
137	Pension	Consumable	Rare	Restores HP and MP when rested.	2000	2
138	Eye Drops	Consumable	Common	Cures blind status.	50	99
139	Echo Herbs	Consumable	Common	Cures silence status.	50	99
140	Soft	Consumable	Common	Cures petrification status.	200	10
141	Remedy	Consumable	Uncommon	Cures all status ailments.	300	5
142	Hi-Potion	Consumable	Uncommon	Restores 200 HP when consumed.	200	99
143	X-Potion	Consumable	Rare	Fully restores HP when consumed.	1000	10
144	Hi-Ether	Consumable	Uncommon	Restores 100 MP when consumed.	300	99
145	Turbo Ether	Consumable	Rare	Fully restores MP when consumed.	1500	10
146	Maiden's Kiss	Consumable	Uncommon	Cures frog status.	150	10
147	Gold Needle	Consumable	Uncommon	Cures toad status.	150	10
148	Vaccine	Consumable	Uncommon	Cures disease status.	150	10
149	Annoyntment	Consumable	Common	Cures darkness status.	50	99
150	Phoenix Pinion	Consumable	Rare	Revives a fallen ally with 50% HP.	1000	5
151	Mega Phoenix	Consumable	Rare	Revives all fallen allies with full HP.	5000	1
152	Elixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP.	1000	1
153	Megalixir	Consumable	Rare	Fully restores HP and MP for the party.	3000	1
154	Antarctic Wind	Consumable	Uncommon	Restores 50 HP when consumed.	100	99
155	Arctic Wind	Consumable	Uncommon	Restores 100 HP when consumed.	200	99
156	Earth Crystal	Consumable	Uncommon	Restores 200 HP when consumed.	400	99
157	Dark Crystal	Consumable	Uncommon	Restores 300 HP when consumed.	600	99
158	Mythril Sword	Weapon	Uncommon	A sword made of mythril.	1200	1
159	Blood Sword	Weapon	Rare	Drains HP from the enemy.	2500	1
160	Ice Brand	Weapon	Uncommon	Deals ice damage.	1000	1
161	Flame Sword	Weapon	Uncommon	Deals fire damage.	1000	1
162	Defender	Weapon	Uncommon	Reduces damage taken.	1000	1
163	Save the Queen	Weapon	Rare	Protects the wielder from death.	3000	1
164	Ragnarok	Weapon	Legendary	The ultimate weapon.	9999	1
165	Materia Blade	Weapon	Rare	Allows materia slots.	2000	1
166	Buster Sword	Weapon	Rare	A massive sword.	1800	1
167	Mythril Armor	Armor	Uncommon	Armor made of mythril.	1200	1
168	Diamond Armor	Armor	Rare	Armor made of diamond.	2500	1
169	Crystal Armor	Armor	Rare	Armor made of crystal.	2500	1
170	Genji Armor	Armor	Rare	Armor from the Genji set.	3000	1
171	Minerva Band	Accessory	Rare	Increases defense by 10%.	1500	1
172	Power Wrist	Accessory	Uncommon	Increases attack by 5%.	500	1
173	Defense Ring	Accessory	Uncommon	Increases defense by 5%.	500	1
174	Magic Ring	Accessory	Uncommon	Increases magic by 5%.	500	1
175	Cursed Ring	Accessory	Rare	Increases attack but reduces HP.	1000	1
176	Peace Ring	Accessory	Rare	Prevents status ailments.	1500	1
177	Barrier Ring	Accessory	Rare	Reduces magic damage taken.	1500	1
178	Reflect Ring	Accessory	Rare	Reflects magic attacks.	2000	1
179	Angel Ring	Accessory	Rare	Prevents death once.	2000	1
180	Hyper Wrist	Accessory	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
181	Protect Vest	Armor	Uncommon	Reduces physical damage taken.	800	1
182	Shell Vest	Armor	Uncommon	Reduces magic damage taken.	800	1
183	Power Vest	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
184	Magic Vest	Armor	Uncommon	Increases magic by 10%.	1000	1
185	Speed Vest	Armor	Uncommon	Increases agility by 10.	1000	1
186	Regen Vest	Armor	Rare	Regenerates HP over time.	2000	1
187	Battle Vest	Armor	Rare	Increases attack and defense.	2500	1
188	Ribbon	Accessory	Rare	Prevents all status ailments.	3000	1
189	Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 5%.	600	1
190	Mythril Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 10%.	1500	1
191	Diamond Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 15%.	2500	1
192	Crystal Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 15%.	2500	1
193	Genji Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack by 20%.	3000	1
194	Power Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
195	Hyper Gauntlet	Armor	Uncommon	Increases attack by 10%.	1000	1
196	Protect Gauntlet	Armor	Uncommon	Reduces physical damage taken.	800	1
197	Shell Gauntlet	Armor	Uncommon	Reduces magic damage taken.	800	1
198	Regen Gauntlet	Armor	Rare	Regenerates HP over time.	2000	1
199	Battle Gauntlet	Armor	Rare	Increases attack and defense.	2500	1
200	Ribbon Gauntlet	Armor	Rare	Prevents all status ailments.	3000	1

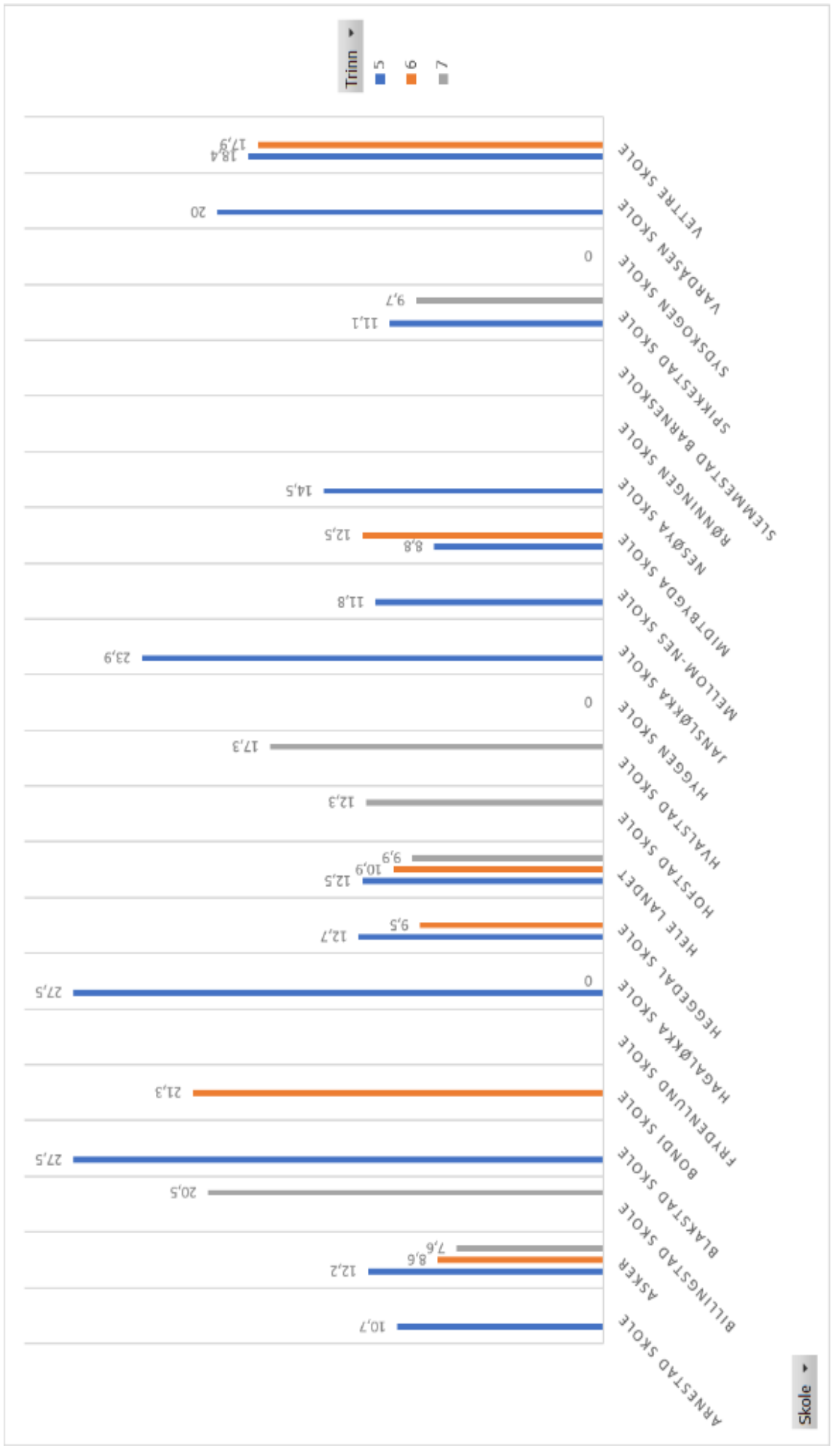
Trinn
5
6
7
VETTRE SKOLE
18,4
17,9
VARDÅSEN SKOLE
20
SYDSKOGEN SKOLE
0
SPIKKESTAD SKOLE
9,7
SLEMMESTAD BARNESKOLE
11,1
RØNNINGEN SKOLE
14,5
NESØYA SKOLE
12,5
8,8
MIDTBYGDA SKOLE
11,8
MELLOM-NES SKOLE
23,9
JANSLØKKA SKOLE
0
HYGGEN SKOLE
17,3
HVALSTAD SKOLE
12,3
HOFSTAD SKOLE
9,9
HELE LANDET
10,9
12,5
HEGGEDAL SKOLE
9,5
12,7
HAGALØKKA SKOLE
0
27,5
FRYDENLUND SKOLE
21,3
BONDI SKOLE
27,5
BLAKSTAD SKOLE
20,5
BILLINGSTAD SKOLE
7,6
8,6
ASKER
12,2
ARNESTAD SKOLE
10,7
Skole

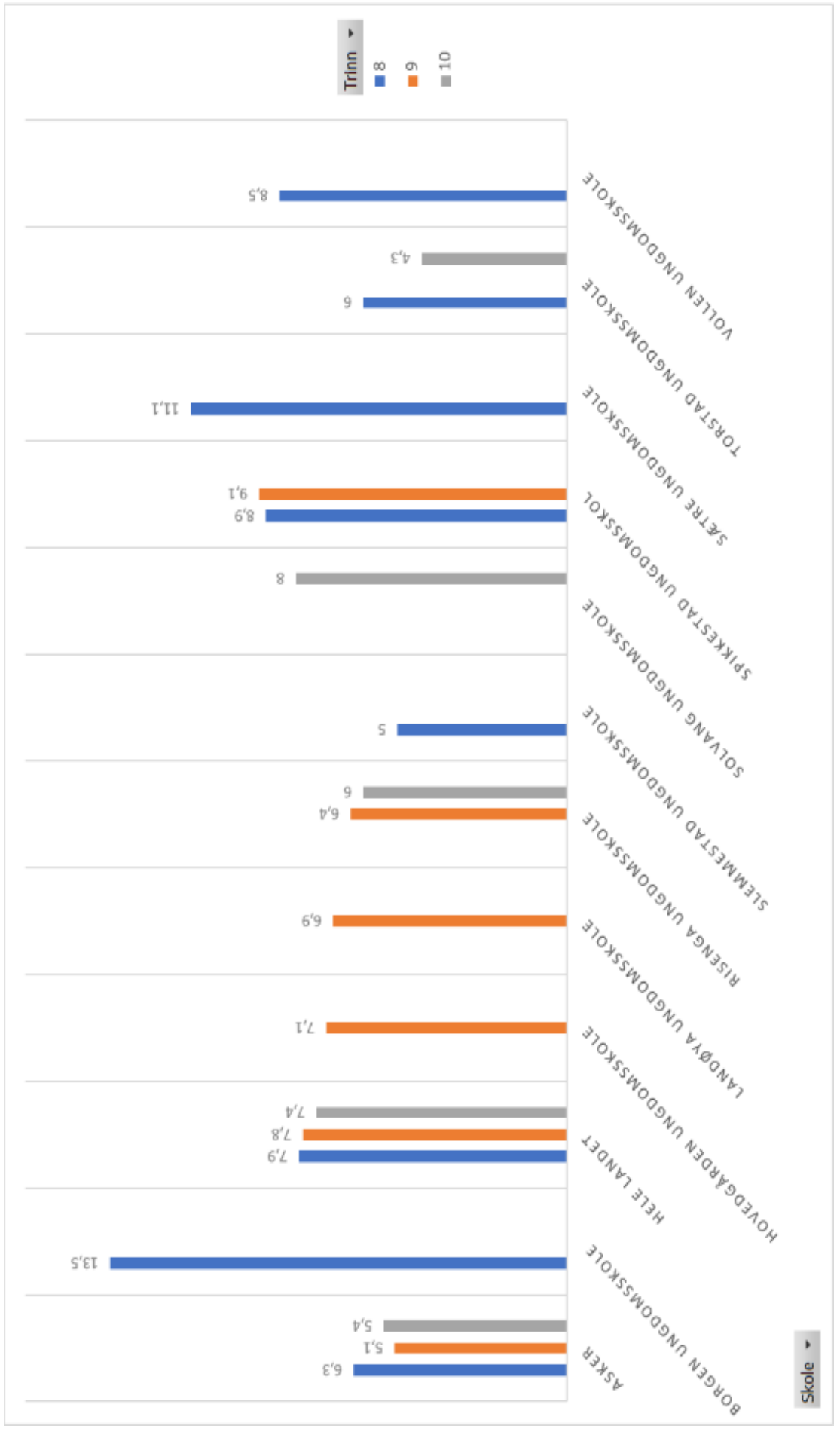
Trinn
8
9
10
VOLLEN UNGDOMSSKOLE
8,5
TORSTAD UNGDOMSSKOLE
4,3
6
SØTRE UNGDOMSSKOLE
11,1
SPIKKESTAD UNGDOMSSKOLE
9,1
8,9
SOLVANG UNGDOMSSKOLE
8
SLEMMESTAD UNGDOMSSKOLE
5
RISENGA UNGDOMSSKOLE
6
6,4
LANDØYA UNGDOMSSKOLE
6,9
HOVEDGÅRDEN UNGDOMSSKOLE
7,1
HELE LANDET
7,4
7,8
7,9
BORGEN UNGDOMSSKOLE
13,5
ASKER
5,4
5,1
6,3
Skole

EnhetNavn	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
Hele landet	50	0.1	24.5	48.1	27.4
Viken	51	0.2	23.7	47.9	28.3
Asker	51	0.6	21.4	50.2	28.3
Arnestad skole	52	2.2	14.9	47.3	37.8
Billingstad skole	56	2.8	9.5	40.5	50
Blakstad skole	49	2.6	32	46	22
Bondi skole	54	2.4	11.9	44.8	43.3
Drengsrud skole	53	2.5	10.7	51.8	37.5
Folkestad skole	49	3.6	*	*	*
Frydenlund skol	47	2.8	39.4	54.5	6.1
Hagaløkka skole	46	3.1	43.3	43.3	13.3
Heggedal skole	48	2.7	33.3	44.4	22.2
Hofstad skole	51	2.4	18.6	49.2	32.2
Hvalstad skole	51	2.5	20.4	53.7	25.9
Hyggen skole	47	4.5	*	*	*
Jansløkka skole	51	2.2	18.6	55.9	25.4
Mellom-Nes sko	53	2.6	14	54	32
Midtbygda skole	50	1.9	20.3	59.4	20.3
Nesøya skole	55	2.8	20	33.8	46.2
Nærsnes skole	46	2.9	*	*	*
Rønningen skole	50	4.2	29.2	41.7	29.2
Slemmestad bar	49	3	24.3	59.5	16.2
Solberg skole	54	4.8	*	*	*
Spikkestad skole	51	2.2	12.9	61.4	25.7
Sydskogen skole	50	5.3	33.3	38.9	27.8
Sætre skole	47	2.5	30.6	49	20.4
Tofte skole	49	3.6	28.6	50	21.4
Torvbråten skol	53	3.2	*	*	*
Vardåsen skole	56	2.9	2.9	54.3	42.9
Vettre skole	49	2.7	27.3	52.3	20.5

2020-21.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng
50	0.1	23.1	55.2	21.7	50
50	0.2	21.4	55.5	23.1	50
51	0.5	17.8	57.5	24.7	51
52	1.9	14.9	58.1	27	53
52	2.5	9.5	64.3	26.2	55
52	2.8	10	64	26	49
54	1.9	7.5	59.7	32.8	53
51	2.6	26.3	45.6	28.1	54
48	3.9	*	*	*	48
47	2.8	27.3	60.6	12.1	45
46	2.6	36.7	53.3	10	46
52	2.4	17.5	50.8	31.7	51
52	2.2	10.5	59.6	29.8	52
53	2.3	9.3	59.3	31.5	53
46	4	*	*	*	48
52	2.3	12.7	63.5	23.8	52
52	2.3	17.6	51	31.4	54
51	1.8	11.6	71	17.4	50
52	2.3	18.8	46.9	34.4	53
47	2.9	*	*	*	43
48	3.9	*	*	*	50
48	3.7	27.8	50	22.2	47
44	3.7	*	53.8	*	48
54	2.1	5.7	64.3	30	53
47	5.1	*	*	*	44
50	2.6	22.4	57.1	20.4	46
50	3	*	*	*	45
50	2.6	*	*	*	47
53	2.7	11.4	57.1	31.4	55
51	2.4	13	65.2	21.7	50

2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
0.1	23.7	51.9	24.4	50	0.1
0.2	23.4	51.6	25	51	0.2
0.5	20	51.9	28.1	52	0.6
2.2	13.9	55.6	30.6	51	2.7
2.5	4.8	52.4	42.9	52	3.1
2.6	28.6	44.9	26.5	53	2.9
2.1	12.7	49.3	38	52	2.4
2.4	8.9	50	41.1	51	2.3
3	*	*	*	*	*
2.8	42.4	51.5	6.1	51	3.3
3.1	36.7	53.3	10	53	4.1
2.5	14.5	54.8	30.6	53	2.5
2.6	16.9	50.8	32.2	49	3.1
2.6	11.3	45.3	43.4	53	2.7
4.8	*	*	*	45	3.6
2.4	16.1	53.2	30.6	50	2.7
2.6	10	44	46	52	2.6
1.7	20.3	58	21.7	53	2.4
2.4	10.9	54.7	34.4	52	2.2
2.5	*	*	*	51	4.8
3.8	21.7	56.5	21.7	58	4.4
3.2	32.4	48.6	18.9	52	2.9
5.7	*	*	*	48	4.7
1.8	8.7	63.8	27.5	49	2.9
3.6	*	*	*	*	*
2.2	36.7	53.1	10.2	51	2.6
3.3	*	*	*	47	2.9
2.8	*	*	*	50	3
3.3	13.5	43.2	43.2	55	2.5
2.6	19.6	45.7	34.8	52	3.7

2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1
24.9	45.6	29.6	50	0.1	22.7
23.3	45.8	30.9	50	0.2	21.6
21.9	43.2	34.9	52	0.6	18.7
32.8	32.8	34.4	51	2.3	20
21.4	38.1	40.5	52	2.7	14.3
18.4	40.8	40.8	54	2.8	12.2
22.4	44.8	32.8	54	2.3	11.9
11.8	58.8	29.4	52	2.3	7.8
*	*	*	*	*	*
30.2	37.2	32.6	48	2.9	37.2
25	28.1	46.9	47	3.8	29
13.4	44.8	41.8	51	2.3	20.9
27.3	38.6	34.1	54	2.6	6.8
17.8	40	42.2	54	2.2	11.1
*	*	*	49	3.6	*
25.6	46.5	27.9	54	2.8	7.1
21.4	41.1	37.5	56	2.7	14.3
22.8	35.1	42.1	53	2.4	14
19.1	50	30.9	52	2.3	21.2
*	*	*	55	4.6	*
*	*	*	56	4	*
*	*	*	49	3.6	*
*	*	*	52	5.3	*
36.2	38.3	25.5	51	2.7	28
*	*	*	*	*	*
18.6	53.5	27.9	48	2.8	34.1
37.5	42.5	20	46	2.1	33.3
28.9	47.4	23.7	48	2.6	28.9
9.3	42.6	48.1	55	2.3	9.3
18.2	42.4	39.4	51	4	29.4

2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2
56	21.3	50	0.1	23.1	51.4
56.6	21.8	50	0.2	22.9	50.9
53	28.3	52	0.6	18.2	48
56.7	23.3	52	2.5	17.7	50
59.5	26.2	53	3.5	21.4	38.1
55.1	32.7	53	2.7	14.3	49
53.7	34.3	57	2	3	45.5
68.6	23.5	55	2.2	9.6	46.2
*	*	50	4	*	*
41.9	20.9	48	2.8	34.9	37.2
58.1	12.9	46	4	41.9	41.9
58.2	20.9	53	2.6	13.8	49.2
54.5	38.6	54	2.6	9.5	45.2
55.6	33.3	52	2.3	11.1	62.2
*	*	50	4.3	20.8	54.2
61.9	31	54	3.1	11.6	55.8
41.1	44.6	55	2.6	16.1	39.3
52.6	33.3	52	2.4	15.8	50.9
45.5	33.3	54	2.3	14.9	44.8
*	*	53	4.2	*	*
*	*	54	3.1	*	*
*	*	53	3.2	*	*
*	*	54	3.9	*	*
42	30	46	2.6	49.1	34
*	*	50	2.9	*	*
52.3	13.6	49	3	31	45.2
59	7.7	46	2.5	38.5	51.3
63.2	7.9	50	2.4	24.3	56.8
46.3	44.4	56	2.3	5.6	44.4
35.3	35.3	51	2.9	18.4	55.3

2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
25.5	50	0.1	24.5	51.5	24
26.2	50	0.2	23.1	51.8	25.1
33.8	51	0.6	21.1	49.3	29.5
32.3	50	2.4	18.8	57.8	23.4
40.5	50	3.5	38.1	31	31
36.7	48	3.3	35.7	47.6	16.7
51.5	54	2.5	13.7	49	37.3
44.2	51	2.3	18.5	55.6	25.9
*	47	4.2	*	*	*
27.9	50	2.9	27	45.9	27
16.1	51	2.6	19.6	51	29.4
36.9	52	2.4	21.9	43.8	34.4
45.2	53	2.5	13.6	56.8	29.5
26.7	54	2.7	15.3	40.7	44.1
25	53	4	*	*	*
32.6	50	2.4	29.2	45.8	25
44.6	49	2.5	26	56	18
33.3	53	2.1	11.1	57.1	31.7
40.3	51	1.9	13.5	67.6	18.9
*	48	3.8	33.3	45.8	20.8
*	53	3.4	*	*	*
*	53	3.1	14.3	42.9	42.9
*	*	*	*	*	*
17	51	2.3	22.1	55.9	22.1
*	*	*	*	*	*
23.8	47	3	40.5	38.1	21.4
10.3	51	4	25.9	37	37
18.9	52	3.6	24.2	33.3	42.4
50	55	2.6	10.9	43.5	45.7
26.3	52	3.1	20	47.5	32.5

2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng
50	0.1	22.3	48.8	28.9	50
50	0.2	21	48.9	30.1	50
52	0.5	15.2	48.5	36.3	51
51	2.1	20	49.2	30.8	48
57	3	14.3	21.4	64.3	57
50	2.8	18.6	58.1	23.3	50
52	2.5	12.5	52.1	35.4	52
54	2.2	9.3	51.9	38.9	53
41	3.7	*	55	*	46
52	3	16.2	45.9	37.8	49
51	2.6	23.5	43.1	33.3	48
52	2.3	14.3	44.4	41.3	53
56	3	6.8	38.6	54.5	54
57	2.5	8.5	39	52.5	56
56	4	*	*	*	53
53	2.9	16.7	37.5	45.8	52
52	2.5	10	56	34	54
51	2.2	15.9	50.8	33.3	49
51	2	18.9	51.4	29.7	50
53	3	*	*	*	49
54	3.7	*	*	*	53
51	2.5	17.1	60	22.9	48
*	*	*	*	*	*
51	2.1	20.6	48.5	30.9	47
*	*	*	*	*	*
50	2.6	26.8	48.8	24.4	48
49	2.9	*	*	*	48
53	3.4	12.1	51.5	36.4	50
55	2.9	8.9	44.4	46.7	56
54	2.7	7.5	57.5	35	55

2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
0.1	25	49.4	25.5
0.2	24.4	49.7	25.9
0.5	22.1	47.6	30.3
1.8	26.2	53.8	20
3.2	16.7	19	64.3
2.9	19.5	53.7	26.8
2.6	18	42	40
2.3	16.4	47.3	36.4
3.9	*	*	*
2.8	27	48.6	24.3
2.6	25	56.3	18.8
2.2	17.2	43.8	39.1
2.3	7	58.1	34.9
2.2	8.5	39	52.5
4.5	*	*	*
2.5	20.8	43.8	35.4
2.7	20	32	48
2.1	32.8	48.4	18.8
2.3	27	51.4	21.6
3.3	28	52	20
2.8	*	*	*
3.1	37.1	42.9	20
*	*	*	*
2	34.3	48.6	17.1
*	*	*	*
2.7	40.5	42.9	16.7
3.6	32	44	24
3	18.2	57.6	24.2
2.7	8.9	53.3	37.8
2.7	7.9	57.9	34.2

Avgiver_EnhetNavn	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
Arnestad skole	52	2.2	50	1.8	48	1.9	50	2.1	51	2	51	1.9	51	2	51	2.1	52	2.4
Billingstad skole	54	2.4	52	2.4	52	2.7	56	2.7	57	2.8	60	2.3	54	1.9	54	1.8	55	2
Blakstad skole	53	2	53	2.2	50	2.6	52	2.5	54	2.7	52	2.8	53	2.3	54	2.9	53	2.8
Bondi skole	51	2.4	53	2.3	52	2.6	52	2.5	52	2.7	53	2.3	55	2.7	54	2.1	57	2.6
Brusetkollen skole og ressurssenter																		
Drengsrud skole	52	2.8	52	2.6	54	3.3	54	2.9	54	2.6	54	2.7	51	2.3	53	2.2	54	2.4
Folkestad skole	47	3.5	48	2.7	47	2.6	49	2.7	48	2.7	48	2.8	46	4.1	49	2.9	49	3.3
Frydenlund skole	50	3	50	2.3	47	2.8	49	2.9	51	3.5	50	3.9	54	2.9	52	3.1	50	3.3
Hagaløkka skole	54	3.3	52	4.3	55	4.4	47	4.1	44	4	44	4.1	49	3.5	51	4	49	3.6
Heggedal skole	53	2	51	1.9	50	2	51	2.3	49	2.5	51	2.3	53	2.2	50	2.4	50	2.1
Hofstad skole	54	2.7	53	2.9	53	2.2	51	2.8	50	2.7	52	2.5	51	2.6	51	2.4	52	2.4
Hvalstad skole	56	2.3	56	2.4	56	2.4	53	2.4	52	2.7	54	2.5	52	2.2	53	2.6	52	2.6
Hyggen skole	54	2.9	51	3.6	52	3.7	54	4.4	52	4.8	53	4.6						
Jansløkka skole	53	2.3	54	2.6	54	2.8	53	2.2	55	2.2	55	2.3	55	2.2	57	2.3	55	2.2
Mellom-Nes skole	55	2.9	55	2.8	53	2.9	52	2.7	52	3.7	53	2.8	50	2.8	53	2.4	59	2.2
Midtbygda skole	55	2.4	53	2.2	55	2	52	2.2	51	2.2	53	1.7	52	1.8	51	1.8	51	1.7
Nesøya skole	51	2	49	2	50	1.8	50	2.4	49	2.4	51	2.3	52	2.2	51	2.5	53	2.1
Nærsnes skole	53	3.4	54	4.1	51	3.9	51	3.7	53	3.3	51	3.8	54	3.3	54	3.6	51	3.5
Rønningen skole	51	4.3	50	4.4	49	5.1	51	3.4	47	4	51	4.3	56	2.7	53	3.4	55	4.2
Slemmestad barneskole	49	3.1	49	2.5	44	3.2	52	2.1	52	2.9	50	2.5	52	3.3	51	3.7	49	3.1
Solberg skole							48	4.8	46	3.8	46	5.5	52	4.8	52	4.7	48	4.7
Spikkestad skole	52	2.3	52	2.1	50	2	52	2	50	2.1	48	1.9	52	2.3	50	2.2	48	2.2
Sydskogen skole	51	4.6	49	4.7	49	4.6	53	6.2	50	6.2	49	7.6	50	3.7	47	4.1	50	3.7
Sætre skole	50	2.3	50	2.6	48	2.3	50	2.5	48	2.3	46	2.4	49	2.8	47	2.3	47	2.7
Tofte skole	50	3.4	47	3.3	48	3.1	51	3.3	47	2.8	48	2.5	44	3.6	46	3.2	44	3.3
Torvbråten skole	53	3.9	53	3.3	49	3.1	50	3	51	3.4	50	3.7	49	2.5	49	3.1	47	2.9
Vardåsen skole	53	2.5	53	2.5	50	3	55	2.7	53	3.1	52	3.2	54	2	52	2.3	51	2.3
Vettre skole	54	2.6	54	3.3	53	3.3	54	3.1	55	2.6	52	2.8	54	2.5	54	2.5	52	2.8

EnhetNavn	2020-21.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.8. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.9. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
Hele landet	50	0.1	50	0.1	54	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	50	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	54	0.1	50	0.1	54	0.1
Viken	50	0.2	50	0.2	54	0.2	50	0.2	53	0.2	51	0.2	50	0.2	53	0.2	50	0.2	53	0.2	50	0.2	50	0.2	54	0.2	50	0.2	54	0.2
Asker	52	0.5	52	0.5	56	0.6	51	0.6	55	0.6	52	0.5	51	0.6	55	0.6	51	0.6	55	0.6	52	0.5	52	0.5	56	0.6	51	0.6	56	0.6
Borgen ungdomsskole	53	1.9	52	2	54	1.9	51	2.3	53	2	51	2.3	48	2.5	54	2.3	49	2.7	52	2.5	53	1.6	52	1.8	55	2.3	50	1.8	54	2.4
Den Alternative skolen													*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Hovedgården ungdomsskole	54	1.9	51	1.9	57	1.7	51	2	54	1.7	51	1.9	49	1.9	57	1.9	49	2	55	2.2	53	1.9	51	2.1	57	2.1	49	2	56	2.1
Landøya ungdomsskole	52	1.7	51	1.7	57	1.8	50	1.6	58	2	51	1.7	50	2.1	54	1.8	52	1.7	53	1.8	51	1.7	51	1.8	54	1.8	56	1.7	57	1.9
Risenga ungdomsskole	53	1.5	54	1.5	59	1.6	52	1.7	58	1.8	52	1.7	54	1.7	57	1.4	52	1.6	57	1.7	55	1.6	54	1.5	58	1.8	55	1.7	58	1.7
Røyken ungdomsskole	53	2.4	53	2.1	55	2.1	54	2.2	55	2.2	52	2.1	50	2.2	53	2.2	52	1.6	57	2.5	52	1.8	51	1.9	56	1.7	50	1.7	57	1.7
Slemmestad ungdomsskole	51	1.6	51	1.5	56	1.9	48	1.6	54	1.9	52	1.6	52	1.8	55	1.6	50	1.8	53	1.7	52	1.5	51	1.8	56	1.8	49	1.6	55	1.7
Solvang ungdomsskole	52	1.8	53	1.9	58	1.7	55	2.1	58	1.8	54	1.7	54	1.6	57	2	54	1.7	58	2	53	1.6	55	1.7	59	1.8	54	1.6	57	1.9
Spikestad ungdomsskole	52	1.9	51	1.8	56	2.3	50	1.7	56	2.4	52	1.9	50	1.9	54	2.1	50	1.8	55	2	52	2.3	50	2.2	56	2.1	49	2.2	53	1.9
Sætre ungdomsskole	50	2.1 *	*	53	2.6 *	*	52	2.8	49	1.9	48	1.8	53	2.3	47	1.9	53	2.5	50	2.4	48	2.1	51	2.3	48	2.5	50	2.2
Tofte ungdomsskole	49	2.5	48	2.2 *	*	48	2.1 *	*	50	2.4	48	2.2 *	*	48	2.4 *	*	*	*	*	*	*	52	2.5 *	*	51	2.2
Torstad ungdomsskole	55	1.4	54	1.6	58	1.7	54	1.5	57	1.8	53	1.6	52	1.7	57	1.6	54	1.6	57	1.6	52	1.4	53	1.4	58	1.8	52	1.5	58	1.7
Vollen ungdomsskole	52	2	49	1.7	55	1.8	47	1.8	55	2	49	1.9	51	1.9	53	2	50	1.9	52	1.9	51	1.9	51	2.2	57	2.2	52	2.5	56	2.1

EnhetNavn	2019-20.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2019-20.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever	2020-21.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2020-21.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever	2021-22.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2021-22.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever
Hele landet	43.1	56,999	43.2	56,383	43.2	57,699
Viken	43.3	14,346	43.2	14,182	43.3	14,664
Asker	43.8	1,196	44	1,119	44.7	1,143
Borgen ungdomsskole	40.9	126	42.1	98	41.3	121
Holmen skole Grunnskole/Videregående skole	*	*			*	*
Hovedgården ungdomsskole	43.2	91	42.8	93	44.3	99
Landøya ungdomsskole	46.1	118	45.6	106	47	103
Risenga ungdomsskole	44.4	123	44.7	100	46.3	103
Røyken ungdomsskole	43.8	75	42.5	69	44.2	77
Slemmestad ungdomsskole	42.1	135	42.4	110	43.8	125
Solvang ungdomsskole	45.3	110	44.9	120	45.9	112
Spikkestad ungdomsskole	42.5	79	41.9	74	45.3	81
Sætre ungdomsskole	41.6	61	44.8	57	*	*
Tofte ungdomsskole	*	*	40.2	50	*	*
Torstad ungdomsskole	45.2	142	46.6	148	44.4	129
Vollen ungdomsskole	46	90	45.8	94	45.8	93

Enhet	ÅR	fullført og bestått Vg1	fullført og bestått Vg2	fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)
Asker kommune	21-22	0.1	0	0
Borgen ungdomsskole	20-21	83.3	3.7	0
Hovedgården ungdomsskole	20-21	89.6	4.2	0
Landøya ungdomsskole	20-21	90.9	1.8	0
Risenga ungdomsskole	20-21	86.6	0	0
Røyken ungdomsskole	20-21	87.1	0	0
Slemmestad ungdomsskole	20-21	82.8	1.7	0
Solvang ungdomsskole	20-21	87.4	0.8	0
Spikkestad ungdomsskole	20-21	84.3	1.2	0
Sætre ungdomsskole	20-21	88.1	1.7	0
Tofte ungdomsskole	20-21	66	0	0
Torstad ungdomsskole	20-21	94	2.7	0
Vollen ungdomsskole	20-21	87	0	0
Borgen ungdomsskole	19-20	87.1	84.1	2.3
Hovedgården ungdomsskole	19-20	91.5	84	1.1
Landøya ungdomsskole	19-20	93.3	85.8	0.8
Risenga ungdomsskole	19-20	94.5	82.8	2.3
Røyken ungdomsskole	19-20	89.6	81.8	2.6
Slemmestad ungdomsskole	19-20	89.1	83.2	1.5
Solvang ungdomsskole	19-20	93	78.9	1.8
Spikkestad ungdomsskole	19-20	88.9	72.8	0
Sætre ungdomsskole	19-20	83.9	72.6	1.6
Tofte ungdomsskole	19-20	80.9	63.8	0
Torstad ungdomsskole	19-20	92.6	84.5	3.4
Vollen ungdomsskole	19-20	89.1	76.2	4
Borgen ungdomsskole	18-19	84.1	83.2	63.7
Hovedgården ungdomsskole	18-19	89	82.2	57.5
Landøya ungdomsskole	18-19	96.3	94.5	94.5
Risenga ungdomsskole	18-19	91.6	89.1	81.5
Røyken ungdomsskole	18-19	90.9	85.7	67.5
Slemmestad ungdomsskole	18-19	90.5	84.9	63.5
Solvang ungdomsskole	18-19	89.6	83.5	72.2
Spikkestad ungdomsskole	18-19	91.5	78	69.5
Sætre ungdomsskole	18-19	91.5	78	72.9
Tofte ungdomsskole	18-19	86.2	74.1	46.6
Torstad ungdomsskole	18-19	88.1	84.3	73
Vollen ungdomsskole	18-19	84.1	84.1	68.1
Borgen ungdomsskole	17-18	84.1	78.8	77.9
Hovedgården ungdomsskole	17-18	88.9	85.2	79
Landøya ungdomsskole	17-18	90.9	81.8	85.2
Risenga ungdomsskole	17-18	93.4	89.8	90.5
Røyken ungdomsskole	17-18	86.7	82.7	76
Slemmestad ungdomsskole	17-18	92.7	82.7	70.9
Solvang ungdomsskole	17-18	91.1	90.1	88.1
Spikkestad ungdomsskole	17-18	90.7	85.3	74.7
Sætre ungdomsskole	17-18	89.6	86.6	83.6
Tofte ungdomsskole	17-18	85.2	88.9	68.5
Torstad ungdomsskole	17-18	96.2	89.5	90.2
Vollen ungdomsskole	17-18	85.6	81.4	78.4
Borgen ungdomsskole	16-17	83.6	75	69
Hovedgården ungdomsskole	16-17	94.9	88.1	81.4
Landøya ungdomsskole	16-17	93.6	87.3	89.1
Risenga ungdomsskole	16-17	96.2	90.2	91
Røyken ungdomsskole	16-17	95.6	90	92.2
Slemmestad ungdomsskole	16-17	91.2	85	86.4
Solvang ungdomsskole	16-17	93.3	93.3	87.8
Spikkestad ungdomsskole	16-17	86.1	81.9	87.5
Sætre ungdomsskole	16-17	92.7	92.7	80
Tofte ungdomsskole	16-17	84.1	82.5	73
Torstad ungdomsskole	16-17	97.9	87.6	93.1
Vollen ungdomsskole	16-17	89.2	83.8	86.5
Borgen ungdomsskole	15-16	82.8	75.4	75.4
Hovedgården ungdomsskole	15-16	89.7	88.2	88.2
Landøya ungdomsskole	15-16	94.3	87.5	83
Risenga ungdomsskole	15-16	96.4	82.7	82.7
Røyken ungdomsskole	15-16	91.4	85.7	85.7
Slemmestad ungdomsskole	15-16	92	85.5	77.5
Solvang ungdomsskole	15-16	94.7	88.6	86.8
Spikkestad ungdomsskole	15-16	97.8	89.2	89.2
Sætre ungdomsskole	15-16	89.1	96.4	85.5
Tofte ungdomsskole	15-16	87.9	82.8	77.6
Torstad ungdomsskole	15-16	93.3	87.3	86
Vollen ungdomsskole	15-16	90	85.6	84.4

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
22/07852-4

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandles av	**Møtedato**
Formannskapet	20.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Rammer for etablering av Drammen Havn AS

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Drammensregionens interkommunale havnevesen omdannes til et aksjeselskap med oppstart før 1. juli 2023. Det nye selskapet skal hete Drammen Havn AS.
2. Dagens eierbrøk videreføres slik at Drammen kommune eier 64 % av aksjene, Lier kommune eier 18 % av aksjene og Asker kommune eier 18 % av aksjene.
3. Balanseførte verdier overføres i sin helhet til Drammen Havn AS, derav 100 millioner som aksjekapital.
4. Vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategi vedtas som vist i vedlegg til denne saken.
5. Ordfører signerer for Asker kommune under stiftelsesmøtet for Drammen Havn AS og senere i selskapets generalforsamling.

1. Sammendrag og konklusjon

Hensikten med denne saken er å legge til rette for omdanning av Drammensregionens interkommunale havnevesen til Drammen Havn AS, som følge av kommunestyrets vedtak i sak 55/22 Omorganisering av Drammen Havn til annen selskapsform. I saken legger kommunedirektøren frem et omforent forslag til eierstrategi, aksjonæravtale og vedtekter for Drammen Havn AS.

Tilsvarende sak legges frem for kommunestyrene i Drammen og Lier kommuner, som medeiere i selskapet. Forslagene til løsninger er forelagt selskapets styre, som tiltrer kommunedirektørens anbefalinger.

For Drammen kommune og Lier kommune er det i tillegg utarbeidet egen sak om rammer for etablering av Drammen Havn Farvannsforvaltning IKS, som legges frem for kommunestyret i Drammen kommune og Lier kommune. Dette selskapet har til formål å håndtere havne- og farvannsloven innenfor disse kommunene.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kommunedirektøren har følgende merknader til saken:

2.1 Om Drammen havn og omdanning av havnen:

Drammen havn er et av Norges mest effektive logistikk-knutepunkt for sjø, bane- og veibasert gods-transport. Innenfor en radius på 100 kilometer har havneselskapet et indirekte kundegrunnlag på 2 millioner innbyggere, og dette gjør Drammen havn til en av Norges viktigste havner, av nasjonal og internasjonal interesse.

Med kommunestyrets vedtak i sak 55/22 fikk kommunedirektøren i oppdrag å legge til rette for at Drammen interkommunale havneselskap kan omdannes til et aksjeselskap. Likelydende vedtak ble fattet av kommunestyrene i Drammen den 22.mai 2022 og Lier den 14. juni 2022. Sak 55/22 legger til grunn at eierbrøken i havne-selskapet skal videreføres, at eiernes verdier i sin helhet skal følge med over i det nye selskapet, samt at det skal etableres forutsetninger for en bærekraftig økonomi; både for selskap og for eiere.

Som vist i sak 55/22 innebar anbefalingene fra PWC å beregne og fordele verdiene i havneselskapet nå, for å kunne definere eiernes respektive kapitalinnskudd i Drammen Havn AS. Rammene for en slik verdifordeling er regulert i de nåværende vedtektenes § 13 om Verdifordeling ved oppløsning.

På administrativt nivå er det lagt ned et betydelig arbeid for å finne en omforent måte å fordele verdiene på. Kommunedirektøren konstaterer at det likevel ikke har lykkes å oppnå enighet mellom alle eierne om hvordan eierkommunenes eiendomsrettigheter skal forstås og beregnes. Dette innebærer at det da heller ikke er grunnlag for å definere eiernes respektive kapitalinnskudd i det nye selskapet.

Kommunedirektøren legger derfor frem et alternativt forslag til løsning til åpningsbalanse for selskapet, som er omforent med kommunedirektørene i Lier og i Drammen, og som fullt ut svarer opp kommunestyrets vedtak i sak 55/22. Dette forslaget innebærer at verdiene i selskapet ikke fordeles mellom eierne nå, og at

omdanningen til aksjeselskap da ikke forstås som en oppløsning, men ren videreføring av dagens virksomhet, og følgelig ikke utløser bruk av § 13. En eventuell fremtidig fordeling av verdier vil da bli aktualisert ved en uttreden, salg eller oppløsning av selskapet. Innholdet i vedtektenes § 13 foreslås videreført i aksjonæravtalen og i de nye vedtektene, som grunnlag for en slik verdifordeling.

Kommunedirektøren foreslår at 100 millioner kroner av de balanseførte verdiene i selskapet avsettes til aksjekapital etter eierbrøk, og resten som fri egenkapital. Denne løsningen har støtte i selskapets styre og ledelse. Styresammensetningen i det nye selskapet vedtas av stiftelsesmøtet, der ordførerne signerer på vegne av eierne.

Dersom ett eller flere av kommunestyrene endrer foreliggende forslag til likelydende vedtak vil grunnlaget for den anbefalte løsningen kunne falle bort. Selskapet vil da kunne bli oppløst ved årsskiftet. Dette som følge av at kommunelovens tidsvindu for omorganiseringen av selskapet går ut, jfr. sak 55/22. Kommunedirektøren anbefaler å unngå et slikt utfall av saken.

2.2 Bakgrunn for saken

Med kommunestyrets vedtak 14. juni 2022, sak 55/22, fikk kommunedirektøren i oppdrag å legge til rette for at Drammen interkommunale havneselskap kan oppløses og omdannes fra et interkommunalt havne-selskap etter kommuneloven til et aksjeselskap etter aksjeloven - med kommunene Drammen, Lier og Asker som aksjonærer. Likelydende vedtak ble fattet av kommunestyrene i Drammen og Lier.

For å tilfredsstille krav i § 4 i havne- og farvannsloven ble det samtidig vedtatt at kommunale myndighetsoppgaver etter havne- og farvannsloven for Drammen og Lier skal organiseres i et eget interkommunalt selskap (IKS) - etter lov om interkommunale selskaper. Likelydende vedtak ble fattet av kommune-styret i Lier og Drammen. Kommunestyret i Asker har tidligere fattet vedtak som innebærer at kommunens myndighets-oppgaver etter havne- og farvannsloven blir værende i basis.

Denne saken omhandler etableringen av Drammen Havn AS. Som bakgrunn for denne saken er kommunenes vedtatte og omforente eierpolitikk - og aksjeloven - lagt til grunn. I tillegg er det lagt vekt på kommunenes samfunnsansvar, slik dette er nedfelt i havne- og farvannsloven, og for øvrig i eierkommunenes vedtatte politikk for samfunnsutvikling, her under forankringen av denne i FNs bærekrafts mål.

2.3 Fakta

Eierkommunenes samfunnsansvar etter ny havne- og farvannslov

I sak 55/22 ble det redegjort for endringene i ny havne- og farvannslov, her under kommunenes myndighet og ansvar i eget sjøområde. Kommunes samfunnsansvar etter dette lovverket kan kort oppsummeres slik:

- Et operativt ansvar for å tilrettelegge for sjøtransporten i egne sjøområder, samt drift av egne havneanlegg. Dette ansvaret er en del av formålet med dagens havneselskap, og dette vil være en vesentlig del av kjernevirksomheten for Drammen Havn AS.
- Et ansvar for å forvalte myndigheten til å fatte enkeltvedtak i saker som omhandler søknader om tiltak i kommunens sjøområder, på vegne av Drammen og Lier kommuner. Dette ansvaret er delegert dagens havneselskap, og vil være formålet med etableringen av Drammen Havn Farvannsforvaltning IKS. Asker kommune håndterer dette innenfor basisorganisasjonen.

Havneselskapets bidrag til regionens næringsliv
En ringvirkningsanalyse utført av danske Gemba for perioden 2019-20 dokumenterer at Drammen havn er en betydelig bidragsyter til arbeidsplasser og omsetning i regionens næringsliv. Analysen konkluderer blant annet med at Drammen Havn bidrar med en regional arbeidsplass-effekt på 2 336 årsverk, og en effekt på verdiskapingen i regionen på 1,85 milliarder kroner. Gemba forventer at de planlagte havne-anleggene på Holmen vil forsterke den positive økonomiske innflytelsen Drammen Havn har på regionens næringsliv i årene som kommer.

Drammen kommunes langsiktige forpliktelser overfor Drammen Havn
Drammen kommune er hjemmelshaver for alle arealer som disponeres av Drammen Havn, pr i dag ca. 420 mål. I tråd med sak 139/21 Festeavtaler mellom Drammen Eiendom KF og Drammen havn stilles disse til selskapets disposisjon gjennom festekontrakter, til en årlig festeavgift på til sammen 3,2 millioner kroner per år. I tillegg kommer ca. 130 mål utfyllingsarealer hjemlet i gjeldende reguleringsplan, som vil bli innlemmet i nye festekontrakter.

Det gunstige nivået på festeavgiften tar hensyn til at selskapet skal sikres et økonomisk handlings-rom, som er til for en videreutvikling av selskapet som en konkurransedyktig tilrettelegger for næringslivet i regionen. Dette innebærer i stor grad investeringer, drift og vedlikehold av nødvendige havneanlegg.

Regnskapene for 2022 viser at selskapet hadde leieinntekter fra disse arealene på 25,7 millioner kroner, og 14,0 millioner kroner fra bygninger oppført på havne-arealene. Disse inntektene utgjør en betydelig del (52 %) av den totale omsetningen, som var på 76,6 millioner kroner i 2022, og medvirket til årsresultatet på 17,3 millioner kroner. Fra og med 2041 vil større deler av festearealene bli underlagt en festeavgift som speiler den markedsmessige verdien av de arealene som stilles til havneselskapets disposisjon. Festetiden er frem til 2101, og avtalene er første gang oppsigelige i 2061.

Om de balanseførte verdiene i selskapet
Drammen Havn har opparbeidet seg en betydelig egenkapital, 720 millioner kroner per 31.12.2022. Dette setter selskapet i stand til å gjennomføre nødvendige investeringer for å kunne samle havne- og godsaktiviteten på Holmen, slik eierne har

lagt til rette for gjennom vedtak i havnerådet. En betydelig del av egenkapitalen er, siden selskapet ble etablert i 1985, bygget opp med utgangspunkt i gunstige festeavgifter og inntekter fra fremleie av Drammen kommunes grunneiendommer på Holmen. I tillegg kommer havneselskapets salg av sin aksjepost i Eidos Eiendomsutvikling AS i 2020, som ble kjøpt av Lier kommune for 220 millioner kroner, og deretter solgt til Fabritius Gruppen som ny medeier i Eidos.

Om grunnlaget for verdifordeling ved en oppløsning eller uttreden av dagens havneselskap
Som vist i sak 55/22 har PWC anbefalt å legge gjeldende selskapsvedtekter til grunn for en fordeling av opparbeidede verdier i selskapet, som grunnlag for en beregning av eiernes kapitalinnskudd i åpningsbalansen for det nye selskapet:
§ 13, Verdifordeling ved oppløsning
Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 1.

Denne vurderingen hviler på en forståelse av at en omdanning til AS (eller IKS) innebærer at dagens selskap oppløses.

Ingen fordeling av balanseførte verdier
Det er lagt ned et betydelig arbeid for å finne en måte å fordele de balanseførte verdiene på, med utgangspunkt i anbefalingene fra PWC, jfr. de foreløpige beregningene i sak 55/22. Det har likevel ikke vært grunnlag for å oppnå enighet mellom alle eierne om hvordan eierkommunenes verdier skal forstås og beregnes.

Det er særlig tre forhold som det ikke har vært mulig å oppnå enighet om:

- For det første er det ikke enighet om hvorvidt nåverdien av havneselskapets festekontrakter med Drammen Eiendom KF representerer en verdi som skal beregnes særskilt, og fordeles etter eierbrøk.
- For det andre om en verdifordeling skal omfattes av en full markedsverdivurdering, eller baseres på balanseførte verdier.
- For det tredje er det ikke full enighet om vektleggingen av vedtektenes § 13 ved en verdi-fordeling, til fordel for en verdifordeling etter eierbrøk.

NOK i millioner	**Balanse 31.12.2020**	**Drammen forlodds-verdier**	**Felles verdier til fordeling**
Immaterielle eiendeler	31,5		31,5
Transportmidler	12,6		12,6
Verktøy og maskiner	1,1		1,1
Bygninger	41,9	41,9	0,0
Tomter og kaier	294,8	294,8	0,0
Utfyllinger	13,0	13,0	0,0
Sum varige driftsmidler	394,9	349,7	45,2
Langsiktige fond	53,3		53,3
Overfinans pensjon	2,3		2,3
Sum finansielle andlegg	55,6	0,0	55,6
Kundefordringer	6,2		6,2
Andre fordringer	0,1		0,1
SUM fordringer	6,3	0,0	6,3
Kasse og bank	335,8	0,0	335,8
SUM Balanse eiendeler	**792,6**	**349,7**	**442,9**
Kapitalkonto	721,8	298,7	423,1
Frie fond			0,0
Sum egenkapital	721,8	298,7	423,1
Utsatt skatt	0,1		0,1
Lån kommunalbanken	51,0	51,0	0,0
Sum langsiktig gjeld	51,0	51,0	0,0
Leverandørgjeld	9,8		9,8
Betalbar skatt	0,3		0,3
Offentlige avgifter	1,8		1,8
annen kortsiktig gjeld	7,8		7,8
Sum kortsiktig gjeld	19,7	0,0	19,7
Sum gjeld	70,7	51,0	19,7
SUM Balanse gjeld og EK	792,5	349,7	442,8
Oppgjort gjeld			19,7
Rest til fordeling			423,1

Tabell fra PwC rapport av 2022, side 19.

Tabellen er et eksempel på verdifastsetting til fordeling i henhold til vedtektenes paragraf 13. I eksempelet er det tatt utgangspunkt i konserntall for 31.12.2020 og resultatet av nye festeavtaler er ikke hensyntatt.

PwC har ikke beregnet mulig latent skatteplikt ved uttreden eller oppløsning av selskapet, men påpeker at slik skatteplikt vil kunne oppstå ved uttreden og oppløsning; som for Asker kommune sin del vil kunne utgjøre en skatteplikt på ca. 15,9 mill. kroner.

Basert på årsregnskapet for 2022 til Drammensregionens interkommunale havnevesen vil en omdanning gi følgende egenkapital i Drammen Havn AS:

	SUM	Drammen	Asker	Lier
Egenkapital pr 31.12.2022	742 176 186	474 992 759	133 591 713	133 591 713
Egenkapital andel i %	100 %	64 %	18 %	18 %
Aksjekapital i Drammen Havn AS	100 000 000	64 000 000	18 000 000	18 000 000
Fri egenkapital	642 176 186	410 992 759	115 591 713	115 591 713
Sum egenkapital pr 01.01.2023 i AS	742 176 186	474 992 759	133 591 713	133 591 713

Åpningsbalansen og avkastningsmuligheter

Det legges til grunn at et begrenset kapitalbehov i åpningsbalansen for Drammen Havn Farvanns-forvaltning IKS skytes inn av Drammen kommune og Lier kommune, hvor det i disse kommuner fremsettes egen saksutredning. Dette innebærer at hele balansen i nåværende havneselskap overføres som åpningsbalanse i Drammen Havn AS. Den innskutte kapitalen i Drammen Havn AS vil kunne skytes inn både som aksjekapital, annen/fri egenkapital eller som ansvarlig lån.

Eierkommunene ønsker å ivareta muligheter for avkastning på innskutt kapital. Dette kan skje i form av at selskapet/aksjene øker i verdi, gjennom utbetaling av et årlig utbytte, eller gjennom renter på et ansvarlig lån.

Samlet sett anbefales ikke ansvarlig lån som verktøy for avkastning av den innskutte kapitalen i Drammen Havn AS. En problemstilling er om et eventuelt ansvarlig lån vil være i strid med stat-støttereglene. En slik diskusjon kan skape uro rundt selskapet. I tillegg vil et ansvarlig lån være mindre gunstig for selskapet enn aksjekapital eller annen, fri egenkapital. Dette fordi en slik låneavtale vil gi selskapet mindre rom for egenfinansiering av investeringer. I tillegg kommer at et lån i balansen kunne påvirke selskapets muligheter og vilkår for ekstern finansiering. Dermed gjenstår verdistigning og utbytte.

I forslaget til eierstrategi og aksjonæravtale er det foreslått en A-aksjekapital på 100 millioner kroner, skutt inn etter eierbrøk. Størrelsen på aksjekapitalen er valgt for å understreke selskapets soliditet. Dersom selskapet skulle få uforutsette underskudd som må dekkes uten å skrive ned aksjekapitalen, er annen/fri egenkapital mer fleksibelt enn aksjekapital. Med en A-aksjekapital på 100 millioner kroner, vil selskapet fremdeles forvalte betydelige verdier i form av annen innskutt egenkapital. Eierne er ikke ansvarlige for selskapets forpliktelser eller gjeld, ut over innskutt A-aksjekapital.

Utbytteforventningene er nedfelt i forslaget til eierstrategi og selskapsavtale, med et årlig utbytte-krav på inntil 50 % av årsresultatet etter skatt. Verdiutviklingen i selskapet vil i stor grad påvirkes av forholdet mellom inntekter og utgifter, forventet vekst og av risikobildet.

Om forslaget til eierstrategi for Drammen Havn AS
Foreliggende forslag til eierstrategi, se vedlegg, angir et forslag til:

- Eiernes forslag til formål med eierskapet
- Eiernes forventninger til selskapet
- Hvordan eierne i fellesskap skal utøve sitt eierskap

Kommunedirektøren foreslår følgende formål med eierskapet i Drammen Havn AS, alle forankret i FNs bære-krafts mål:

- En klima- og miljøvennlig samfunnsutvikling
- En attraktiv by- og tettstedsutvikling
- Et omstillings- og konkurransedyktig næringsliv

Når det gjelder forventningene til selskapet foreslår kommunedirektøren å vektlegge følende:

- En synlig og tillitvekkende samfunnsaktør, og en attraktiv samarbeidspartner.
- En reduksjon i egne klimagassutslipp, i tråd med eiernes ambisjoner.
- Nulltoleranse for diskriminering og korrupsjon.
- Et årlig utbytte på inntil 50 % av årsresultatet etter skatt.
- Konkurransedyktig verdiutvikling på eiernes A-aksjer i selskapet.

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og en betalingsevne som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget av virksomheten i selskapet.

Styringsmodellen for selskapet følger aksjeloven, der ikke annet er nevnt i forslaget til aksjonær-avtale eller vedtekter. Styringsdialogen mellom eierne og selskapet foreslås ivaretatt gjennom, generalforsamling, administrasjonens eierkontaktmøter med selskapet og eiermøter i kommunenes eierutvalg.

Om forslaget til aksjonæravtale for Drammen Havn AS
Formålet med en aksjonæravtale er å skape forutsigbarhet omkring partenes rettigheter og plikter for samarbeidet, som aksjonærer i selskapet. Avtalen beskriver de generelle retningslinjene aksjonærene er enige om – ut over det som er regulert av aksjeloven.

Fra foreliggende forslag til aksjonæravtale løftes følgende punkter frem:

- Samarbeidet som aksjonærer i Drammen Havn AS skal alltid tilstrebe konsensus.
- Eventuelt nye aksjeeiere skal tiltre aksjonæravtalen.
- Hver aksje har en stemme på generalforsamlingen (som i dag)
- Selskapet skal ha et styre bestående av seks personer, derav en valgt av og blant de ansatte (som i dag).
- Selskapet skal ha en valgkomite (som i dag), der hver av partene utpeker sin representant, og Drammen kommunes representant leder komitéens arbeid.
- Ved eventuell kapitalforhøyelse skal aksjonærene ha fortrinnsrett til tegning i samme forhold som de fra før eier aksjer i selskapet.
- Aksjene i selskapet kan kun overdras mellom eierne, eller til andre, etter samtykke fra styret, og deretter gjensidige vedtak om dette i de tre kommunestyrene.
- Utbytte skal bare betales når det er tatt hensyn til nødvendige tiltak og planlagte investeringer, og ikke er i strid med låneavtaler.
- Hvis en aksjonær ønsker å selge sine aksjer skal de øvrige aksjonærene ha forkjøpsrett.
- Hvis en aksjonær ønsker å selge sine aksjer til en tredjepart, har de øvrige aksjonærene rett til å delta forholdsmessig i salget med så mange aksjer som den innbyrdes eierandelen tilsier (medsalgsrett)
- Selskapet kan ikke oppløses uten at samtlige aksjonærer er representert på generalforsamling og stemmer for slikt vedtak.
- Prinsippene for verdifordeling ved oppløsning videreføres uendret, jfr. selskapsvedtektenes § 13.
- Partene har ikke rett til å pantsette sine aksjer i selskapet.
- Bestemmelsene i aksjeloven og i selskapets vedtekter har forrang i forhold til aksjonæravtalen.

Om forslaget til vedtekter for Drammen Havn AS
Vedtekter er et dokument som fastsetter de grunnleggende reglene for hvordan et aksjeselskap skal drives. Vedtekter utarbeides og vedtas av stifterne/eierne, og kan senere endres av general-forsamlingen.

Som selskapets hovedformål og kjernevirksomhet foreslår kommunedirektøren:

- Ivareta eierkommunenes operative oppgaver og plikter i egne sjø- og havneområder, slik disse er nedfelt i havne- og farvannsloven.
- Være en pådriver for miljøvennlig sjøtransport og bærekraftige havne-operasjoner
- Legge forholdene best mulig til rette for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv
- Bidra til å ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser

- Bidra til økonomisk verdiskaping, som skal komme både selskap og eiere til gode.

I administrasjonens forslag til vedtekter er også følgende punkter foreslått innarbeidet:

- Selskapets navn (Drammen Havn AS)
- Selskapets kontorsted (Drammen kommune)
- Selskapets aksjekapital
- Pantsettelse
- Styre og ledelse
- Signatur
- Generalforsamling
- Utbytte
- Prinsippene for verdifordeling ved oppløsning videreføres uendret, jfr. selskapsvedtektenes § 13.
- Forholdet til aksjeloven

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Eierskapet i Drammen Havn AS er langsiktig, og har i stor grad et samfunnsmessige formål. I denne sammenheng står FNs bærekrafts mål sentralt. Selskapets egen strategiplan, som ble presentert for de tre formannskapene 11. oktober 2021, inneholder blant andre følgende strategiske mål:

1. Drammen havn skal være den bærekraftige havna som er en god nabo midt i byen med utslipps-frie operasjoner innen 2030, og over 70 på omdømmemålinger.
2. Drammen havn skal være Norges ledende bil havn og den foretrukne havna for næringslivet i regionen, med mål om å kunne håndtere over 90 % av bilimport-volumene og forsvare markeds-andeler for annet gods.
3. Drammen havn skal være et knutepunkt for sjø, vei og bane som bidrar til bærekraftig gods-transport, med minimum 50 % av gods på skinner innen 2030, på de strekningene det går godstog til.

Havneselskapet knytter selv følgende bærekraftmål til disse strategimålene:

- #9: Innovasjon & infrastruktur, hvor havna skal videreutvikle og styrke utnyttelse av inter modalitet for å øke godstransport på sjø og bane.
- #11: Bærekraftige byer & samfunn hvor havna skal tilrettelegge for by vennlig havnedrift som naturlig del av nærmiljøet i Drammen.
- #13: Stoppe klimaendringene hvor havna skal redusere utslipp knyttet til havnedrift og øke miljøvennlig godstransport på sjø og jernbane.

- #17: Liv under vann hvor havna skal jobbe for et bærekraftig liv under vann og sikker bruk av farvann rundt havna.

Økonomiske konsekvenser:
Det er i forbindelse med saksutredningen, både til kommunestyrets sak 55/22 og til denne sak, mottatt eksternt utarbeidede rapporter fra PwC og Ræder. Kostnadene knyttet til dette er ca. 1,2 mill. kroner, hvorav Asker kommune må forvente å dekke sin andel av kostnadene i forhold til eierandel; tilsvarende ca. 0,3 mill. kroner.

4. Tidligere behandling
Saken har ikke vært behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering
Kommunedirektøren vil avslutningsvis uttrykke følgende vurderinger:

Hensikten med eierskapet i Drammen Havn AS
Som vist i saksutredningen er det kommunedirektørens vurdering at eierskapet i Drammen Havn AS først og fremst må sees i et langsiktig samfunns- og næringsutviklingsperspektiv, og med realistiske forventninger til avkastningsmulighetene i årene som kommer, gitt selskapets investeringsbehov.

Uten en betydelig ressursbruk ser kommunedirektøren ingen enkeltstående, alternativ strategi for Asker kommune, med potensielt like store ringvirkninger for arbeidsplasser og næringsliv, som det nye selskapet Drammen Havn AS.

Avkastningsmuligheter
Som vist i sak 55/22 har styret et strategisk mål innen 2030 om å øke omsetningen til over 100 millioner kroner i året, med en driftsmargin (driftsresultat før finans og skatt) på 25 %. Med en skattesats på 22% vil dette tilsvarer et årlig overskudd etter skatt på 19,5 millioner kroner. Med en utbytteforventning på inntil 50 % etter skatt, gir dette et potensiale på et årlig utbytte på 9,75 millioner kroner til fordeling. I dette regnestykket er det ikke tatt høyde for forventede låne/finanskostnader, som vil påvirke årsresultatet etter skatt i vesentlig grad.

Videreføring – ikke oppløsning
Innenfor de tidsrammene som er til rådighet har det som vist ikke vært grunnlag for å oppnå enighet mellom alle eierne om hvordan eierkommunenes eiendomsrettigheter skal forstås og beregnes. Dette innebærer at det da heller ikke er grunnlag for å definere eiernes respektive kapitalinnskudd i det nye selskapet. Kommunedirektøren legger derfor frem et alternativt forslag til løsning og åpningsbalanse for selskapet,

som er omforent med kommunedirektørene i Lier og i Drammen, og som fullt ut svarer opp kommunestyrets vedtak i sak 55/22.

Dette forslaget innebærer at verdiene i selskapet ikke fordeles mellom eierne nå, og at omdanningen til aksjeselskap da ikke forstås som en oppløsning, men en ren videreføring av selskapet - og følgelig ikke utløser bruk av vedtektenes § 13. En slik forståelse bygger på det faktum at det er kontinuitet i eierskap, eierbrøk, verdier og alle vitale avtaler omkring selskapets virksomhet.

En eventuell fremtidig fordeling av verdier vil da bli aktualisert ved en uttreden, salg eller oppløsning av selskapet. Innholdet i vedtektenes § 13 foreslås videreført i aksjonæravtalen og i de nye vedtektene, som grunnlag for en slik verdifordeling.

Kommunedirektøren foreslår at 100 millioner kroner av de balanseførte verdiene i selskapet avsettes til aksjekapital etter eierbrøk, og resten som fri egenkapital. Denne løsningen har støtte i selskapets styre og ledelse.

Kommunedirektøren anbefaler at Asker kommune slutter seg til den fremlagte løsningen. Alternativet er en tvungen oppløsning av selskapet, med alt det ville innebære av usikkerhet for selskapets finansielle posisjon, for samarbeidspartnere og kunder.

Om styrevalg

Styret i selskapet har ansvaret for å lede selskapet gjennom overgangen fra dagens til ny selskapsform. Styret har opprettet en revisjonskomité, utgått av styrets medlemmer, for å sikre en tilfredsstillende risiko-oppfølging av selskapets planlagte investeringer og finansielle posisjon.

Kommunedirektøren anbefaler at styrevalget sees i sammenheng med behovet for kontinuitet i selskapets styre frem til første ordinære generalforsamling i Drammen Havn AS våren 2024. Styre-sammensetningen i det nye selskapet vedtas av stiftelsesmøtet, der ordførerne signerer på vegne av eierne.

Kommunedirektøren forutsetter at Drammen Havn AS vil være et kommersielt selskap uten behov for kapitalinnskudd eller garantier fra eierne.

Ut over det som er nevnt i saken og vedlegg, anbefaler kommunedirektøren at kommunestyret fatter likelydende vedtak som Drammen kommune og Lier kommune for å sikre en omdanning av selskapet før 1. juli 2023.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

2023-05-24 - Eierstrategi for Drammen Havn AS
2023-05-24 - Aksjonæravtale Drammen Havn AS
2023-05-24 - Vedtekter Drammen Havn AS
PwC Rapport Drammen havn 25_04_2022
Ræder 2023-02-17 juridisk utredning for Asker Drammen og Lier kommune
Mageli rapport 26042023

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/07852

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	20.06.2023	120/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	47/23

Rammer for etablering av Drammen Havn AS

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 120/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Drammensregionens interkommunale havnevesen omdannes til et aksjeselskap med oppstart før 1. juli 2023. Det nye selskapet skal hete Drammen Havn AS.
2. Dagens eierbrøk videreføres slik at Drammen kommune eier 64 % av aksjene, Lier kommune eier 18 % av aksjene og Asker kommune eier 18 % av aksjene.
3. Balanseførte verdier overføres i sin helhet til Drammen Havn AS, derav 100 millioner som aksjekapital.
4. Vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategi vedtas som vist i vedlegg til denne saken.
5. Ordfører signerer for Asker kommune under stiftelsesmøtet for Drammen Havn AS og senere i selskapets generalforsamling.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
22/07852

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	20.06.2023	120/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	47/23

Rammer for etablering av Drammen Havn AS

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 47/23

Behandling

Innstillingen ble vedtatt, mot 1 stemme (R).

Vedtak

1. Drammensregionens interkommunale havnevesen omdannes til et aksjeselskap med oppstart før 1. juli 2023. Det nye selskapet skal hete Drammen Havn AS.
2. Dagens eierbrøk videreføres slik at Drammen kommune eier 64 % av aksjene, Lier kommune eier 18 % av aksjene og Asker kommune eier 18 % av aksjene.
3. Balanseførte verdier overføres i sin helhet til Drammen Havn AS, derav 100 millioner som aksjekapital.
4. Vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategi vedtas som vist i vedlegg til denne saken.
5. Ordfører signerer for Asker kommune under stiftelsesmøtet for Drammen Havn AS og senere i selskapets generalforsamling.

EIERSTRATEGI

DRAMMEN HAVN AS

Org.nr.: 999 999 999 (under etablering)

Innhold

1 Innledning 3

2 Om selskapet 3

3 Eiernes styrende dokumenter (kan utgå?) ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

4 Eiernes formål med Drammen Havn AS 4

5 Selskapets hovedformål 4

6 Forventninger 4

6.1 Selskapets samfunnsansvar 4

6.2 Finansielle rammer, utbytte, avkastning og risikoprofil 4

6.3 Etablere eller delta i andre selskap 5

7 Styring 5

8 Styrets arbeid 6

Versjon 25.05.22

Vedtatt av:

Kommunestyret i Drammen kommune dd. mm.åå i sak nn/åå
Kommunestyret i Asker kommune dd. mm.åå i sak nn/åå
Kommunestyret i Lier kommune dd.mm.åå i sak nn/åå

1 Innledning

Drammen Havn AS (Selskapet) eies av kommunene Drammen, Lier og Asker.

Eierstrategien danner grunnlaget for utøvelsen av kommunenes eierskap i selskapet, og er vedtatt av kommunestyrene. Gjennom eierstrategien avklarer eierkommunene prioriteringer og forventninger til selskapet, og utøver et stabilt og forutsigbart eierskap. Eierstrategien utdypes og suppleres i aksjonæravtalen og i selskapets vedtekter.

Eierstrategien revideres når eierne i fellesskap finner det hensiktsmessig, eller dersom en eier ber om slik revidering. Behov for revisjon av aksjonæravtale og/eller vedtekter vurderes tilsvarende.

Foreliggende eierstrategi er utformet i samarbeid med selskapet, og beskriver blant annet:

- Eierkommunenes formål med eierskapet
- Eiernes forventninger til selskapet
- Hvordan eierne i fellesskap vil utøve sitt eierskap

2 Om selskapet

Det er eiernes ambisjon at Drammen Havn AS skal fremstå som en av Norges viktigste havner, av nasjonal og internasjonal interesse.

Selskapet forvalter et av Norges mest effektive logistikk- og transportknutepunkter for vei, sjø og jernbane, med et kundegrunnlag på over to millioner mennesker innenfor en radius på ti mil. På Drammen Havn anløper skip med varer fra hele verden som distribueres miljø- og kostnadseffektivt videre til hele landet.

Havna er en viktig aktør for næringslivet i regionen, og bidrar til økt verdiskaping og arbeidsplasser.

Drammen Havn skal være Norges beste havn for bilimport og samtidig bidra til at mest mulig gods fraktes miljøvennlig via sjø og bane. Rederier og andre kunder som har fokus på bærekraft, skal foretrekke Drammen som sin havn.

Drammen Havn AS eies i fellesskap av Drammen kommune, 64 %, Lier kommune, 18 % og Asker kommune 18 %.

Gjennom omforente politiske vedtak i de tre kommunestyrene i mai og juni 2022 har eierne besluttet at kommunenes samfunnsoppdrag, slik dette er definert av havne- og farvannsloven, skal organiseres i to selskaper:

- Drammen Havn AS, som eies av kommunene Drammen, Lier og Asker.
- Drammen Havn Farvannsforvaltning IKS, som eies av kommunene Drammen og Lier.

Drammen Havn AS er etablert for blant annet å ivareta eiernes operative ansvar for havnen og for farvannet, etter havne- og farvannsloven.

Drammen Havn Farvannsforvaltning IKS er etablert for å ivareta eierkommunenes myndighets-oppgaver etter havne- og farvannsloven, ved søknader om tiltak som berører Drammen og Lier kommuners sjøområder. I Asker kommune ivaretas denne myndighetsutøvelsen av kommunens egne organer. Det er utarbeidet en egen eierstrategi, med tilhørende selskapsavtale, for Drammen Havn Farvannsforvaltning IKS.

3 Eiernes formål med Drammen Havn AS

Eierskapet i Drammen Havn AS er langsiktig, og har både samfunnsmessige og forretningsmessige formål.

I tilknytning til de samfunnsmessige formålene med eierskapet står FNs bærekraftmål sentralt i de tre eierkommunene. Eierskapet i Drammen Havn AS sees i sammenheng med tre omforente satsingsområder:

- En klima- og miljøvennlig samfunnsutvikling
- En attraktiv by- og tettstedsutvikling
- Et omstillings- og konkurransedyktig næringsliv.

4 Selskapets hovedformål

Under gjengis selskapets hovedformål, slik dette også er nedfelt i vedtektene for Drammen Havn AS:

- Ivareta eierkommunenes operative oppgaver og plikter i egne sjø- og havneområder, slik disse er nedfelt i havne- og farvannsloven.
- Være en pådriver for miljøvennlig sjøtransport og bærekraftige havne-operasjoner
- Legge forholdene best mulig til rette for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv
- Bidra til å ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser
- Bidra til økonomisk verdiskaping, som skal komme både selskap og eiere til gode.

5 Forventninger

5.1 Selskapets samfunnsansvar

Eierne for venter at selskapet skal være en synlig og tillitvekkende samfunnsaktør, og en attraktiv samarbeidspartner.

Selskapet forventes å sikre bærekraftige løsninger i all sin virksomhet, og forventes å arbeide systematisk med å redusere egne klimagassutslipp i tråd med eierkommunenes ambisjoner. Det forventes at selskapet har:

- Nulltoleranse for diskriminering og for korrupsjon.
- System for internkontroll som ivaretar risikostyring og sikrer kvalitet.
- Etiske retningslinjer for medlemmer i generalforsamling, styre, daglig ledelse og administrasjon.

5.2 Finansielle rammer, utbytte, avkastning og risikoprofil

Eiernes verdier i Drammen Havn AS er strukturert slik at selskapet har forutsetninger for en bærekraftig økonomi, og slik at eiernes muligheter for avkastning av innskutte verdier er ivaretatt. Styret skal påse at selskapet fortsatt har økonomiske rammer som setter det i stand til å finansiere egne investeringer og videreutvikle teknologi, varer og tjenester som kan utnytte potensialet i det grønne skiftet, til beste for miljø, samfunn og en bærekraftig økonomi.

Det er en målsetting at Selskapet skal betale utbytte innenfor rammen av begrensninger som følger av Aksjeloven. Utbyttenivået skal være ansvarlig, og tilpasset Selskapets investeringsplaner, resultater, gjeldsgrad, kredittrating, økonomiske prognoser og vesentlige hendelser. Eiernes forventninger til avkastning knytter seg til et årlig utbytte, og til en indirekte avkastning reflektert ved en underliggende og langsiktig verdistigning i selskapets aktiva:

- Utbytte. Det forventes at selskapet betaler et årlig utbytte på minimum 50 % av årsresultatet i morselskapet etter skatt, med mindre særskilte forhold skulle tilsi noe annet. Særskilte forhold kan blant annet dreie seg om behov for større investeringer. Utbyttet fordeles på eiernes A-aksjer.
- Ekstraordinært utbytte. I situasjoner der selskapet er godt kapitalisert, og det ikke foreligger konkrete behov for alternativ anvendelse av egenkapitalen, skal styret vurdere ekstra-ordinært utbytte, som fordeles tilsvarende ordinært utbytte.
- Avkastning**.** Selskapet forventes over tid å gi eierne en samlet avkastning, sammensatt av et årlig utbytte, og en verdiøkning på selskapets A- og B-aksjer, som er konkurransedyktig.

Risikoprofil

Selskapets risikoprofil skal være moderat.

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital (summen av eiendeler minus gjeld) og en likviditet (betalingsevne) som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget av virksomheten i selskapet. Eierne er ikke ansvarlige for selskapets forpliktelser eller gjeld, ut over innskutt aksjekapital.

5.3 Etablere eller delta i andre selskap

Selskapet kan etablere eller delta i andre selskap, dersom dette bygger opp under selskapets formål. Slike selskapsetableringer må ikke komme i konflikt med andre eierinteresser eierkommunene måtte ha.

6 Styring

Styringsmodell for selskapet følger Lov om aksjeselskap. Det henvises videre til gjeldende aksjonæravtale og vedtekter for nærmere beskrivelse av organer, roller og styringsstruktur.

Eierstrategien skal brukes som grunnlag for styringsdialog mellom eierne og selskapet. Styringsdialogen mellom selskapet og eierne forutsettes å skje gjennom:

- Ordinære generalforsamlinger, med godkjennelse av årsregnskapet, eventuell utdeling av utbytte, og andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.
- Selskapets administrasjon og kommunedirektørens/rådmannens kontaktutvalgsmøter med selskapet.
- Eiermøter mellom eierkommunenes eierutvalg og selskapets styre.

For øvrig legger eierne til grunn at selskapet informerer eierne løpende om vesentlige avvik i forhold til gjeldende styringsdokumenter og de lover og regler som gjelder for selskapet.

7 Styrets arbeid

Eierne forventer at styret kjenner og forholder seg til innholdet i Drammen, Asker og Liers vedtatte eierskapsmeldinger og prinsipper for eierstyring.

Styret har ansvar for at selskapet forvaltes i tråd med eiernes interesser, og skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor rammene av denne eierstrategien, aksjonæravtalen og selskapets vedtekter.

Styrets innkalling og dokumenter til generalforsamling sendes eierne senest 6 uker før oppsatt dato for generalforsamling.

Det forventes at styret årlig foretar en egenevaluering.

For øvrig fremgår styrets ansvar av aksjeloven.

AKSJONÆRAVTALE

mellom

Drammen kommune – org.nr.: 921 234 554
Asker kommune – org.nr.: 920 125 298
Lier kommune – org.nr.: 857 566 122

vedrørende

Drammen Havn AS
Org.nr.: NNN NNN
NNN

Denne aksjonæravtalen datert 21. juni 2023 («**Aksjonæravtalen**») følger selskapets vedtekter og eierstrategi for Drammen havn AS.

Vedtekter, eierstrategi og aksjonæravtale er utarbeidet i samarbeid mellom:

Drammen kommune, Engene 1, 3015 Drammen, org. nr. 921 234 554 (heretter omtalt som ”**DK**”)

og

Asker kommune, Knud Askers vei 25, 1383 Asker, org. nr. 920 125 298 (heretter omtalt som ”**AK**”)

og

Lier kommune, Vestsideveien 2, 3403 Lier, org. nr. 857 566 122 (heretter omtalt som ”**LK**”)

Samlet omtales Drammen kommune, Asker kommune og Lier kommune som «aksjonærene» og «Partene».

vedrørende Partenes samarbeid som aksjonærer i Selskapet **Drammen Havn AS**, org. nr. NNN NNN NNN (heretter omtalt som «**DHAS**» eller ”**Selskapet**»).

Innhold

Innhold

1. FORMÅLET MED AKSJONÆRAVTALEN 4
2. AKSJONÆRER OG AKSJEKLASSE 4
3. VEDTEKTER 4
4. GENERALFORSAMLING 5
   4.1. Generelt 5
   4.2. Stemmerett 5
5. STYRE 5
   5.1. Styresammensetning og valgkomité 5
6. SELSKAPETS LEDELSE 6
   6.1. Daglig leder/administrerende direktør 6
7. KAPITALFORHØYELSE OG UTBYTTE 6
   7.1. Generelt 6
   7.2. Kapitalforhøyelse 6
   7.3. Utbytte 6
8. FORKJØPSRETT, MEDSALGSRETT OG PANTSETTELSE AV AKSJER 6
   8.1. Generelt 6
   8.2. Forkjøpsrett 7
   8.3. Medsalgsrett 8
   8.4. Pantsettelse 9
9. OPPLØSNING 9
10. MISLIGHOLD 10
11. DIVERSE BESTEMMELSER 10
    11.1. Varighet og tiltredelse til Aksjonæravtalen 10
    11.2. Omkostninger og skatt 11
    11.3. Endringer 11
    11.4. Overdragelse 11
12. VERNETING 11

1. FORMÅLET MED AKSJONÆRAVTALEN

Formålet med Aksjonæravtalen er å angi Partenes rettigheter og plikter for samarbeidet som aksjonærer i Selskapet. Aksjonæravtalen beskriver de generelle retningslinjer for dette samarbeidet, ut over det som er regulert av aksjeloven.

Partene er enige om at samarbeidet som aksjonærer i Selskapet alltid skal tilstrebe konsensusbaserte løsninger. I den utstrekning ikke annet følger av Aksjonæravtalen, gjelder likevel den til enhver tid gjeldende norske aksjelovgivning.

Selskapet skal drives uavhengig av Partene. Beslutninger som angår Selskapet, skal fattes av Selskapets styrende organer, og skal være basert på samfunns- og forretningsmessige avgjørelser, der målsetningen er å drive havnevirksomhet i tråd med vedtektenes § 3 om formål og virksomhet.

Det skal ikke være andre aksjonærer i Selskapet enn Aksjonæravtalens Parter. Eventuelt nye eiere skal tiltre Aksjonæravtalen.

Partene forplikter seg til å påse at Selskapets styrende organer opptrer i samsvar med Aksjonæravtalen.

Hver av Partene angitt ovenfor omtales i det videre som en «**Part**» og samlet som «**Partene**».

2. AKSJONÆRER OG AKSJEKLASSE

Selskapet har én aksjeklasse. Aksjekapitalen fremkommer av selskapets vedtekter. Aksjene i Selskapet er fordelt på Partene i Avtalen som følger:

Navn	**Prosentvis fordeling**
Drammen kommune	64 %
Asker kommune	18 %
Lier kommune	18 %
Totalt	**100 %**

3. VEDTEKTER

Hver av Partene kan kreve at Selskapets vedtekter endres slik at de reflekterer de rettigheter og plikter som hver av Partene har fått og har påtatt seg etter Aksjonæravtalen.

I tilfelle motstrid mellom Aksjonæravtalen, Selskapets vedtekter eller ufravikelig aksjelovgivning, skal bestemmelsene i aksjeloven og i selskapets vedtekter ha forrang i forhold til aksjonæravtalen.

4. GENERALFORSAMLING

4.1. Generelt

Partenes samarbeid som aksjonærer i Selskapet skal utøves ved at Partene deltar i Selskapets generalforsamlinger.

Partene skal gjøre sitt ytterste for å være representert på enhver generalforsamling i Selskapet.

Generalforsamlingen treffer sine vedtak med slikt flertall som etter den til enhver tid gjeldende lovgivning er påkrevd for den aktuelle beslutning.

4.2. Stemmerett

Hver aksje skal ha én stemme på generalforsamling i Selskapet.

5. STYRE

5.1. Styresammensetning og valgkomité

Selskapet skal ha et styre bestående av 6 personer. Styret velges av generalforsamlingen i henhold til aksjeloven, med følgende tilpasninger:

a) Ett styremedlem skal velges av og blant de ansatte i Selskapet.

Styret skal sammensettes slik at selskapets behov for kompetanse, mangfold og profesjonalitet blir ivaretatt. Dette innebærer at både inngående bransjekunnskap, innsikt i det regionale næringslivets behov og annen relevant kompetanse skal legges til grunn for valgkomiteens arbeid.

Styrets arbeid skal organiseres i henhold til den til enhver tid gjeldende styreinstruks. Styreinstruks skal godkjennes av generalforsamlingen.

Selskapet skal ha valgkomité, som fremmer forslag til nominasjon av styremedlemmer overfor generalforsamlingen, herunder forslag til styreleder og til styrets nestleder. Hver av Partene i denne avtalen utpeker sin representant i valgkomitéen, der Drammen kommunes representant leder komitéens arbeid.

6. SELSKAPETS LEDELSE

6.1. Daglig leder/administrerende direktør

Daglig leders stillingsinstruks skal utarbeides av selskapets styre.

7. KAPITALFORHØYELSE OG UTBYTTE

7.1. Generelt

Partenes intensjon er at Selskapet skal være selvfinansierende og gi et positivt resultat. All nødvendig arbeidskapital utover det kapitalinnskudd som Partene har skutt inn i forbindelse med inngåelsen av denne Aksjonæravtalen skal som utgangspunkt skaffes til veie gjennom ordinær finansiering i ordinære finansieringsinstitusjoner.

Dersom det likevel viser seg at det kreves innbetaling av ytterligere egenkapital, og Partene er enige om dette, er alle Parter forpliktet til å delta med nødvendig kapital, fordelt etter eierbrøk og andel aksjer.

En Parts forpliktelse til å yte tilskudd til Selskapet som eier er begrenset til det som uttrykkelig fremgår av Aksjonæravtalen.

7.2. Kapitalforhøyelse

Ved aksjekapitalforhøyelser i Selskapet skal aksjonærene ha fortrinnsrett til tegning i samme forhold som de fra før eier aksjer i Selskapet.

7.3. Utbytte

Partene er enige om at det skal legges opp til en utbyttestrategi i Selskapet hvor en som hovedregel skal beslutte å utbetale inntil 50% av selskapets overskudd som utbytte til eiere av aksjer i den grad (i) det er rom for det hensyntatt nødvendige tiltak og planlagte investeringer, (ii) det ikke er i strid med relevante låneavtaler, (iii) det etter utdeling av utbytte er tilstrekkelig egenkapital i selskapet til dekning av aksjekapital, og (iv) er tillatt etter de til enhver tid gjeldende regler, herunder at Selskapet vil ha en forsvarlig egenkapital og likviditet etter utdelingen, jf. aksjeloven §§ 8-1 og 3-4.

8. FORKJØPSRETT, MEDSALGSRETT OG PANTSETTELSE AV AKSJER

8.1. Generelt

Partene er enige om at aksjene i selskapet kun kan overdras mellom eierne, eller til andre, etter skriftlig samtykke fra et enstemmig og fulltallig styre, og deretter etter at det er fattet gjensidige vedtak om dette i kommunestyrene i Drammen, Lier og Asker.

Enhver overdragelse av aksjer, eller andre disposisjoner som helt eller delvis overfører den økonomiske interessen knyttet til aksjene, kan ikke gjennomføres uten at det på forhånd er gitt skriftlig samtykke fra et enstemmig og fulltallig styre i selskapet. Styret skal forelegge spørsmålet om styresamtykke for de ikke selgende aksjonærene i forkant av styrets behandling av saken. Styret kan nekte samtykke når det foreligger saklig grunn.

Selskapet kan kjøpe egne aksjer dersom samtlige aksjonærer stemmer for slik beslutning på generalforsamling og etter enstemmig vedtak i styremøte i selskapet, og for øvrig på slike vilkår som følger av aksjelovens kapittel 9.

Ved samlet salg av samtlige aksjer i selskapet skal netto salgsproveny fordeles mellom Partene i henhold til prinsippene i punkt 9 (Oppløsning) andre ledd.

8.2. Forkjøpsrett

Hvis en Part ønsker å overføre sine aksjer til en tredjepart eller en annen Part i Aksjonæravtalen, uavhengig av hvilken metode som benyttes for å overføre eiendomsretten, skal de øvrige Parter i Aksjonæravtalen ha forkjøpsrett. Aksjelovens bestemmelser får anvendelse, dog slik at frist til å utøve forkjøpsretten etter aksjeloven § 4-23 settes til 12 uker etter at Selskapet har mottatt melding.

Den overdragende Part skal, så snart det foreligger en avtale med den som vedkommende vil overføre aksjer til, sende skriftlig varsel til Selskapet og alle Partene i Aksjonæravtalen (”**Salgsmelding**”).

Salgsmeldingen skal angi:

a. det antall aksjer transaksjonen omfatter,
b. navn og kontaktdetaljer på erverver(ne),
c. pris per aksje,
d. ønsket tidspunkt for overføringen,
e. betalingsbetingelser, og
f. andre vesentlige vilkår for salget, herunder om alle vilkår er fastsatt etter armlengde- prinsippet.

Hver av de øvrige Parter har rett til å utøve forkjøpsrett ved å sende skriftlig melding ("**Forkjøpsrettsmelding**") om dette til samtlige andre Parter innen 8 uker fra det tidspunkt da Salgsmelding ble sendt. Forkjøpsrettsmeldingen må være ubetinget og omfatte det fulle antall aksjer som vedkommende Part eier og som omfattes av forkjøpsretten. Med mindre annet fremgår av dette punkt, har en Part som rettidig har sendt Forkjøpsrettsmelding forpliktet seg til å gjennomføre kjøp av aksjene på de vilkår som fremgår av dette punkt.

Forkjøpsretten må utøves innen 12 uker at Selskapet har mottatt Forkjøpsrettsmeldingen, og kan kun utøves for samtlige aksjer som ønskes overdratt. Dersom flere forkjøpsberettigede gjør forkjøpsrett gjeldene, fordeles aksjene mellom dem i forhold til deres innbyrdes eierandel.

Dersom en forkjøpsberettiget anser at pris og øvrige vilkår ikke følger armlengde-prinsippet, kan vedkommende kreve at prisen fastsettes av en uavhengig statsautorisert revisor oppnevnt av leder for Den Norske Revisorforening. Når dennes avgjørelse foreligger, har de forkjøpsberettigende 12 uker til å ta stilling til om de ønsker å fastholde forkjøpsretten. Dersom man ønsker å frafalle forkjøpsretten, skal den som ønsker å overføre aksjer ha skriftlig melding om dette innen frist- utløp etter foregående punktum.

Hvis ingen forkjøpsberettiget utøver forkjøpsretten, eller forkjøpsrett senere blir frafalt, kan overdragelsen gjennomføres i henhold til de vilkår som er sendt til de øvrige Parter i forbindelse med ovennevnte varsel, forutsatt at:

a. overdragelsen gjennomføres i løpet av 12 uker; og
b. over-taker trer inn som Part i denne avtale.

Det må sendes ny Salgsmelding dersom man ønsker å overdra flere aksjer enn det den første Salgsmeldingen omfattet.

8.3. Medsalgsrett

Dersom en eller flere Parter («**Selgende Part**») ønsker å overdra sine aksjer i Selskapet til en tredjepart, har de øvrige Partene rett til å delta forholdsmessig i salget med så mange aksjer som den innbyrdes eierandelen tilsier (Medsalgsrett).

Dersom en Part avstår fra å benytte seg av medsalgsretten, regnes den innbyrdes andel i forhold til Selgende Part og de Parter som vil benytte seg av medsalgsretten, med de presiseringer som fremgår nedenfor.

Den Selgende Part er ansvarlig overfor de øvrige Parter for at prinsippene i dette punkt blir overholdt.

Den Selgende Part skal, så snart det foreligger en avtale med den som vedkommende vil overføre aksjer til, sende skriftlig varsel til Selskapet og alle Partene i Aksjonæravtalen (”**Salgsmelding**”).

Salgsmeldingen skal angi:

a. det antall aksjer transaksjonen omfatter,
b. navn og kontaktdetaljer på erverver(ne),
c. pris per aksje,
d. betalingsbetingelser,
e. andre vesentlige vilkår for salget, herunder om alle vilkår er fastsatt etter armlengde- prinsippet, og
f. det antall aksjer hver enkelt av Partene er berettiget til å kreve medsalg for.

Medsalgsretten må utøves ved skriftlig meddelelse til samtlige Parter 12 uker fra det

tidspunkt da Salgsmeldingen ble sendt («**Medsalgsmelding**»).

Medsalgsmeldingen må være ubetinget og omfatte det fulle antall aksjer som vedkommende Part er berettiget til å selge under medsalgsretten. Den må videre opplyse om vedkommende Part ønsker å selge et større antall aksjer dersom noen av Partene ikke deltar i medsalget, dvs. det maksimale antall aksjer som vedkommende Part ønsker å selge i medsalget. Det minste antall aksjer som vedkommende kan kreve å få solgt, er det antall aksjer som den innbyrdes eierandelen gir (uten tillegg).

Medsalget må utøves innen 12 uker etter at Selskapet har mottatt Medsalgsmeldingen.

Dersom en medsalgsberettiget anser at pris og øvrige vilkår ikke følger armlengdeprinsippet, kan vedkommende kreve at prisen fastsettes av en uavhengig statsautorisert revisor oppnevnt av leder for Norske Statsautoriserte Revisorers Forening. Når dennes avgjørelse foreligger, har de medsalgsberettigede 12 uker til å ta stilling til om de ønsker å fastholde Medsalgsretten. Dersom man ønsker å frafalle Medsalgsretten, skal den som ønsker å overføre aksjer ha skriftlig melding om dette innen fristutløp etter foregående punktum.

En Part som rettidig har sendt Medsalgsmelding, har rett og plikt til å delta i salget med sin forholdsmessige andel av det antall aksjer som handelen omfatter og forøvrig på de vilkår som fremgår av salgsmeldingen. Dersom ingen av de øvrige Parter sender Medsalgsmelding før utløpet av den ovenfor angitte tidsfrist, har Selgende Part rett til å overdra samtlige aksjer som omfattes av Salgsmeldingen på de betingelser som fremkommer av Salgsmeldingen.

Det må sendes ny Salgsmelding dersom man ønsker å overdra flere aksjer enn det den første salgsmeldingen omfattet.

Partene skal medvirke, og besørge nødvendig medvirkning fra Selskapets side, til gjennomføring av salgsprosessen, herunder signere avtaler og andre nødvendige dokumenter. Alle kostnader ved slik salgsprosess hvor Medsalgsrett utøves skal dekkes av selgende Parter forholdsmessig basert på antall aksjer hver av Partene selger.

8.4. Pantsettelse

Partene er ikke berettiget til å pantsette sine aksjer i Selskapet.

9. OPPLØSNING

Selskapet kan ikke oppløses uten at samtlige aksjonærer er representert på generalforsamling og stemmer for slikt vedtak på generalforsamling.

Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende

formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. aksjonæravtalen punkt 2. Denne bestemmelsen er en videreføring av § 13 i vedtektene til Drammensregionens interkommunale havnevesen, org. nr. 970 530 169, vedtatt 29.08.97.

Partene til denne aksjonæravtalen har i forbindelse med omdanningen av Drammensregionens interkommunale havnevesen, org. nr. 970 530 169, til Drammen Havn AS, hatt et ulikt syn på hvordan §§ 12 og 13 i ovennevnte vedtekter av 29.08.97 skal forstås. Uenigheten dreier seg om, kort oppsummert, hvorvidt en kommune ved oppløsning eller uttreden kun har krav på eiendomsretten til «de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen», eller om den har krav på både eiendomsretten og de tilhørende verdier av de nevnte eiendeler.

Partene har innhentet juridiske vurderinger hhv. i fellesskap og hver for seg angående de ulike problemstillingene.

Videreføringen av § 13 i vedtektene av 29.08.97, til Drammen Havn AS' vedtekter § 11, innebærer at partene ved oppløsning eller uttreden skal ha de samme rettighetene som om selskapet ville blitt oppløst per i dag. Det er enighet om at videreføringen innebærer at ingen av partene har et aktualisert krav basert på vedtektene, og at ingen foreldelsesfrist av den grunn har begynt å løpe.

10. MISLIGHOLD

Hvis en Part vesentlig misligholder Aksjonæravtalen eller øvrige plikter etter bakgrunnsretten og slikt mislighold ikke blir rettet innen rimelig tid, kan hver av de øvrige Parter kreve at den Part som er i mislighold selger samtlige aksjer i Selskapet til de øvrige Parter /de av de øvrige Parter som ønsker å kjøpe aksjene til 75 % av markedsverdi.

Hver av Partene kan i tillegg kreve uttreden av selskapet etter reglene i aksjelovens § 4-24, eller kreve annen aksjonær utløst etter reglene i aksjelovens § 4-25.

11. DIVERSE BESTEMMELSER

11.1. Varighet og tiltredelse til Aksjonæravtalen

Aksjonæravtalen gjelder inntil én kjøper blir eier av samtlige aksjer.

Ved overdragelse av aksjer har den overdragende Part rett og plikt til å påse at erververen overtar den overdragende Parts rettigheter og forpliktelser etter Aksjonæravtalen med virkning fra tidspunktet for overdragelsen/ervervet.

Styret kan holde tilbake samtykke til erverv av aksjer inntil erverver skriftlig har tiltrådt Aksjonæravtalen og dokumentert dette til styret.

11.2. Omkostninger og skatt

Hver av Partene bærer selv sine egne omkostninger knyttet til avtaleinngåelsen og gjennom- føringen av denne, med mindre annet fremgår uttrykkelig av Aksjonæravtalen.

Den enkelte Part har fullt ut ansvaret for de skatter og avgifter som vedkommende av dem måtte bli pålagt som følge av Aksjonæravtalen.

11.3. Endringer

Eventuelle endringer i eller tilføyelser til Aksjonæravtalen skal være skriftlige, enstemmig vedtatt av generalforsamlingen, og undertegnet av samtlige Parter.

11.4. Overdragelse

Partenes rettigheter og plikter etter Aksjonæravtalen kan ikke overdras med mindre dette fremgår uttrykkelig av Aksjonæravtalen, og dette er enstemmig vedtatt av generalforsamlingen.

12. VERNETING

Enhver tvist som måtte oppstå mellom Partene i tilknytning til Aksjonæravtalen og som ikke kan løses i minnelighet, skal forelegges de alminnelige domstoler til avgjørelse.

Rett verneting er Buskerud tingrett.

-o0o-

Aksjonæravtalen er utarbeidet i 3 eksemplarer, hvorav hver av Partene beholder hvert sitt eksemplar.

Drammen, den 21. juni 2023

Monica Myrvold Berg

Lene Øistesø Winger Conradi

Gunn Cecilie Ringdal

Vedtekter
for
Drammen Havn AS

Org.nr.: NNN NNN NNN

§ 1 Navn

Selskapets foretaksnavn er: Drammen Havn AS

§ 2 Selskapets kontorsted:

Selskapets hovedkontor skal være i Drammen kommune.

§ 3 Formål og virksomhet

Selskapets hovedformål

- Ivareta eierkommunenes operative oppgaver og plikter i egne sjø- og havneområder, slik disse er nedfelt i havne- og farvannsloven.
- Være en pådriver for miljøvennlig sjøtransport og bærekraftige havne-operasjoner
- Legge forholdene best mulig til rette for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv
- Bidra til å ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser
- Bidra til økonomisk verdiskaping, som skal komme både selskap og eiere til gode.

§ 4 Selskapets aksjekapital

Selskapets aksjekapital av 100 000 aksjer[1] pålydende NOK 1 000 gir NOK [100 000 000] fordelt på:

Drammen kommune	NOK [64 000 000]
Lier kommune	NOK [18 000 000]
Asker kommune	NOK [18 000 000]

Aksjene i selskapet kan kun overdras mellom eierne, eller til andre, etter skriftlig samtykke fra styret, og deretter etter at det er fattet gjensidige vedtak om dette i kommunestyrene i Drammen, Lier og Asker.

1

§ 5 Pantsettelse

Aksjene i selskapet kan ikke pantsettes.

§ 6 Styre og ledelse

Selskapets styre skal bestå av 6 personer, hvorav 1 person velges av og blant de ansatte i selskapet.

§ 7 Signatur

Selskapets signatur innehas av styreleder i fellesskap med et ordinært styremedlem.

§ 8 Generalforsamling

Generalforsamlinger skal innkalles med minimum 6 ukers skriftlig varsel, til hver av aksjonærene.

På generalforsamlingen har hver aksje én stemme.

Alle vedtak gjøres med simpelt flertall av de avgitte stemmer, såfremt ikke aksjeloven bestemmer noe annet, eller annet fremgår av vedtektene her.

§ 9 Utbytte

Utbytte utdeles i tråd med aksjelovens bestemmelser.

§ 10 Vedtektsendring

Beslutning om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som representert på generalforsamlingen.

§ 11 Oppløsning

Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og for øvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. vedtektenes § 4.

Disse vedtektenes § 11 er en videreføring av § 13 i vedtektene til Drammensregionens interkommunale havnevesen, org. nr. 970 530 169, vedtatt 29.08.97**.**

§ 12 Forholdet til aksjeloven

For øvrig henvises til den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning. Ved motstrid gjelder vedtektene foran aksjelovgivningen i den grad denne kan fravikes.

Drammen, 21. juni 2023

Monica Myrvold Berg

Lene Øistesø Winger Conradi

Gunn Cecilie Ringdal

Omdanning av Drammen Interkommunale havnevesen

Fra kommunesamarbeid i hht tidligere kommunelovs §27 til ny organiseringsform

Organisasjonsformer og prinsipper for verdifordeling

Kilde: drammenhavn.no

Rapport 25.04.2022

Innholdsfortegnelse

1. Innledning og bakgrunn 4

1.1 Bakgrunnen for arbeidet og rapport 4

1.2 Om eierne og eierskap 4

1.3 Om bærekraft og bærekraftsmål 5

2. Sammendrag 7

2.1 Oppløsning / omdanning 7

2.2 Uttreden av dagens selskap 8

2.3 Ny selskapsstruktur, herunder oppsummering av ulike organisasjonsformer 9

3. Verdier og verdifordeling 12

3.1 Kort om Drammen havn 12

3.2 Oppløsning - selskapets vedtekter 13

3.3 Fordeling av verdier mv. ved oppløsning og eventuelt ved uttreden 14

3.4 Sammenfatning av forhold som eierkommunene må drøfte og bli enige om: 15

3.5 Verdier i selskapet 17

3.6 Eierbrøk dersom de tre eierne blir med videre 19

3.7 Eventuell uttreden 20

4. Organisering 21

4.1 Rettslige rammer for ny organisasjonsform 21

4.2 Organiseringsalternativer 23

4.3 Likheter og ulikheter mellom aksjeselskap og interkommunalt selskap. 27

5. Skatte- og avgiftsmessige forhold 29

5.1 Generelt 29

5.2 Kommunal skatteplikt 29

5.3 Merverdiavgift 30

5.4 Skatte- og avgiftsmessige forhold ved overgang til ny selskapsform 31

5.5 Skattefrihet for selskaper som ikke har erverv til formål 31

6. Veien videre 33

6.1 Dersom alle eierne er med videre 33

6.2 Dersom en eller flere eiere trer ut i forbindelse med omgjøring 33

6.3 Om eierstrategi 34

6.4 Om vedtekter, selskapsavtale og eieravtale 34

7. Ansvar **36**

Vedlegg: To alternative måter å organisere på **37**

1. Innledning og bakgrunn

1.1 Bakgrunnen for arbeidet og rapport

Drammensregionens interkommunale havnevesen (Drammen havn) er i dag et interkommunalt samarbeid mellom Asker, Drammen og Lier kommune, organisert som et såkalt paragraf 27 samarbeid etter tidligere kommunelov § 27.

Etter overgangsbestemmelsene til ny kommunelov (§ 31-2), må § 27-samarbeid omdannes til interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller kommunalt oppgavefellesskap etter § 19-1 innen fire år fra 1. januar 2020. Eventuelt må samarbeidet oppløses eller omdannes til annen selskapsform (f.eks. IKS eller AS). Dersom § 27-samarbeidet ikke er omdannet eller oppløst innen fristen, skal det anses som oppløst.

På bakgrunn av dette, ny havne- og farvannslov og endret eierstruktur som følge av kommunesammenslåinger, har de tre kommunene i fellesskap satt i gang et arbeid for å vurdere hvordan Drammen havn (heretter dels omtalt som Drammen havn og dels som Selskapet) skal organiseres fremover. Dette skjer i nært samarbeid med administrasjonen i Drammen havn.

Kommunene har innhentet bistand fra PwC i dette arbeidet. Av tilbudsgrunnlaget fremgår det at sentrale faser for prosessen er:

1. *Enkel tilpasning av vedtekter til ny eierstruktur*
2. *Etablere forutsigbarhet for selskap og eiere hva angår forventet verdifordeling ved oppløsning og omdanning av havneselskapet, som følge av at § 27-samarbeidet må avløses av ny selskapsorganisering.*
3. *Etablere utrednings- og beslutningsunderlag for eierne hva angår alternative eierstrukturer og alternativer for strukturering av selskapets forretningsområder.*
4. *Utvikling av eierstrategi for selskapet, med bakgrunn i valgt eier- og selskapsstruktur.*
5. *Utvikling av nye vedtekter for selskapet, med bakgrunn i ny eierstrategi for selskapet.*
6. *Oppløsning, verdifordeling og ny selskapsetablering, i henhold til punktene 2-5.*

Det fremgår videre at i 2021 går oppdraget ut på å:

- *Utarbeide en forutsigbar og hensiktsmessige fremdrifts- og milepælsplan for punktene 2-6, i vekslingsfeltet mellom politisk behandling i de tre eierkommunene og behandling eierorganet.*
- *Utarbeide nødvendig kunnskapsgrunnlag og delrapporter for punktene 2-3, forslag til eierstrategi (pkt. 4) og forslag til vedtekter (pkt.5).*

Denne rapporten er en oppsummering av våre undersøkelser og vurderinger knyttet til Drammen havn og ny organisering. Rapporten er delt i to hoveddeler; Dagens organisering - verdier og verdifordeling (punkt 3) og Organisering (punkt 4). I tillegg er det punkt 2 gitt et kort sammendrag av våre vurderinger.

Arbeidet med eierstrategi er påbegynt, men kan ikke ferdigstilles før det er klart hvilke kommuner som blir med videre.

1.2 Om eierne og eierskap

I tråd med de tre eiernes eiermeldinger/eierpolitikk skal det utarbeides eierstrategier for de selskapene de eier eller er medeiere i. Eierstrategien skal definere mål og hensikt og eiernes forventninger til selskapet. Dette skal bidra til forutsigbarhet for selskapet samtidig som eier(ne) sikrer en overordnet kontroll over selskapets retning og tjenesteleveranser.

Som en del av oppløsningen/omdanningen av Drammen havn, skal det også utarbeides eierstrategi. Dette forutsetter at det er enighet om fortsatt eierskap, eierfordeling og verdiene i selskapet. Eiermeldingene for Drammen og Asker formulerer også krav til at det skal fastsettes forventninger til utbytte og/eller avkastning på investert kapital. Også dette vil kunne være en del av forventningene i en senere eierstrategi.

Videre synes eierne i sin eiermelding i det store å være omforente i sitt syn på eierskap, styring og kontroll i sine selskaper. Det er ikke noe som synes å være til hinder for deltakelse i et felles eierskap i et nytt Drammen havn. Tvert imot har kommunene tradisjon for kommunalt samarbeid på flere områder.

1.3 Om bærekraft og bærekraftsmål

Både de tre eierne og Drammen havn har som ambisjon å bidra til realisering av FNs bærekraftsmål.

Figuren viser bærekraftsmål der eierne og havna har sammenfallende bærekraftsmål.

Mål nr:	11	13	14	17
Asker	✓	✓		✓
Drammen	✓	✓	✓	✓
Lier	✓			✓
Drammen havn	✓	✓	✓	✓

Målene er hentet fra kommunenes samfunnsdel, mens havnas mål er hentet fra selskapsstrategien. Tabellen viser at de fire partene har felles ambisjon om å bidra til bærekraftige byer og samfunn (mål nr 11) og samarbeid for å nå målene (mål nr 17).

I tillegg har Asker kommune i eget saksframlegg, når det gjelder Drammen havn, beskrevet at selskapet har en samfunnsviktig oppgave, med spesiell relevans i forhold til FN's bærekraftsmål knyttet til:

- Innovasjon og infrastruktur (nr 9)
- Bærekraftige byer og samfunn (nr 11)
- Stoppe klimaendringene (nr 13)
- Liv under vann (nr 14)
- Liv på land (nr 15)
- Samarbeid for å nå målene (nr 17)

Siden 90% av alle varer transporteres på båt[1] og sjøfarten står for 3% av de globale CO2 utslipp, vil en effektiv utnyttelse og forbedring av sjøtransport bidra til å stoppe klimaendringene, samtidig som den bidrar til bærekraftige byer og samfunn.

Eierne er enige om å samarbeide om å nå målene (mål nr 17). Dersom eierne er enige om at sjøtransport er bærekraftig, vil et samarbeid om havn i regionen virke logisk. Havna har også toglinje, noe som gir et bidrag til bærekraftig transporten rundt i regionen og i Norge forøvrig på jernbane. Det er også god kapasitet for overføring til veitransport.

Kilde: drammenhavn.no

[1] FN Sambandet/Nyheter 28.03.2017.
https://www.fn.no/nyheter/Skipsfart-kan-bidra-til-aa-naa-FNs-baerekraftsmaal

2. Sammendrag

Prosjektet startet opp 3. desember 2020 med oppstartsmøte. Det har siden vært avholdt flere prosjektmøter mellom kommunene, representanter fra Drammen havn og PwC. Prosjektet har også orientert formannskapene i kommunene og styret underveis.

PwC har intervjuet representanter for Drammen havn, representanter for eiernes administrasjoner og andre havner. I tillegg har vi utredet en del juridiske, selskapsrettslige, skatte- og økonomiske forhold knyttet til fremtidig organisering av "Nye" Drammen havn.

Nedenfor følger en oppsummering av våre vurderinger mv.

2.1 Oppløsning / omdanning

Som nevnt innledningsvis og i mandatet, må § 27-samarbeid omdannes til interkommunalt politisk råd eller kommunalt oppgavefellesskap innen fire år fra 1. januar 2020. Eventuelt må samarbeidet oppløses eller omdannes til annen selskapsform (f.eks. IKS eller AS). Dersom § 27-samarbeidet ikke er omdannet eller oppløst innen fristen, skal det anses som oppløst.

Omdanning etter overgangsreglene i kommuneloven

Det er gitt overgangsregler i kommuneloven § 31-2 som innebærer at ved omdanning til interkommunalt politisk råd eller kommunalt oppgavefellesskap, utløses det ikke noen *«plikt til å innhente privatrettslige eller offentligrettslige samtykker som en følge av omdanningen»*, jf. Prop. 46 L (2017-2018) side 423. Det fremgår også av proposisjonen at omdanningen heller ikke vil *«utløse noen offentligrettslige plikter som konsesjonsplikt, skatteplikt eller dokumentavgiftplikt. Styrets eiendeler, rettigheter og forpliktelser overføres til det nye samarbeidet.»*

Interkommunalt politisk råd har ingen myndighet til å treffe enkeltvedtak, men kan treffe vedtak som gjelder interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger og kan ikke yte tjenester. Denne samarbeidsformen synes følgelig lite egnet til havnesamarbeid.

Et kommunalt oppgavefellesskap er et interkommunalt samarbeid opprettet for å løse felles oppgaver mellom kommuner og/eller fylkeskommuner. Modellen er ment å ta over for den tidligere § 27-modellen. Forarbeidene uttaler at kommunalt oppgavefellesskap kun bør brukes på «mindre omfattende samarbeid hvor det ikke er grunn til å anta at det kan oppstå usikkerhet omkring juridiske spørsmål som er lovregulert i de andre samarbeidsformene». Denne organisasjonsformen synes følgelig heller ikke egnet for havnesamarbeidet.

Annen omdanning

Dersom § 27-samarbeidet blir omdannet til annen organisasjonsform, f.eks. til AS eller IKS, gjelder ikke overgangsbestemmelsene i kommuneloven. I et slikt tilfelle anses § 27-selskapet/samarbeidet oppløst og det etableres et nytt selskap/rettssubjekt.

Som følge av at overgang til f.eks. AS eller IKS ikke er nærmere regulert, vil det måtte sjekkes nærmere hvilken betydning en overgang vil ha i forhold til de enkelte avtaler mv. I praksis antar vi at dette i liten grad vil skape utfordringer, men understreker og nevner følgende:

- Vi antar at alle avtaler med de tre kommunene vil bli videreført uendret, herunder festeavtalene med Drammen kommune.

- Når det gjelder festeavtalene understreker vi at vi er kjent med at det for tiden foregår forhandlinger/dialog mellom Drammen kommune og Drammen Havn om nye festekontrakter, jf. sak 139/21 02.11.2021 i Drammen kommune, men siden nye avtaler pt. ikke er inngått er ikke de nye avtalene (fullt ut) lagt til grunn for denne rapporten.
- De ansattes rettigheter og forpliktelser videreføres uendret.
- Selv om kunder og leverandører formelt sett må godkjenne at kontraktsforhold videreføres til nytt selskap, antar vi at dette i liten (om noen) grad vil skape utfordringer. Formelt sett må imidlertid dette sjekkes /avklares.
- Som følge av at det etter det opplyste i praksis ikke er registrert grunnbokshjemler og/eller festeretter på Drammen havn, skulle ikke dokumentavgiftsreglene skape utfordringer.

Overføring av eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har vært knyttet til en skattepliktig virksomhet fra en kommune, herunder fra et § 27-samarbeid, til bl.a. AS eller IKS, vil i utgangspunktet være en skattepliktig transaksjon. Slik skatteplikt vil imidlertid bare være aktuelt dersom det som overføres i utgangspunktet er skattepliktig. Vi har fått opplyst og legger til grunn at Drammen havn som sådan har vært ansett som et skattefritt selskap. Utgangspunktet vil som følge av dette være at overgang til annen selskapsform ikke vil utløse skatteplikt.

Det følger imidlertid av skatteloven § 2-5, at kommuner er skattepliktig for «eiendom eller innretning utenfor kommunens område». Drammen havn fester i praksis all eiendom selskapet disponerer, noe som etter vår vurdering vil være et argument for at bestemmelsen i skatteloven § 2-5 ikke vil komme til anvendelse, heller ikke ved overgang til ny selskapsform eller kommuners eventuelle uttreden.

Det bør imidlertid gjøres en nærmere vurdering av om en omdanning for Asker og Liers del kan innebære at det anses realisert (andel av) eiendom utenfor kommunenes område som er skattepliktig. I så fall må en enten søke Finansdepartementet om skattelempe etter reglene i skatteloven § 11-22 med tilhørende forskrift (hvis til IKS) eller hvis omdanning til AS vurdere å bruke omdanningsreglene i skatteloven § 11-20 med tilhørende forskrift.

Ved en eventuell overføring av havnene (og overføring av eiendeler) til et felles AS eller IKS er det meget viktig at man avklarer om transaksjonen kan innebære avgiftsplikt, og at forholdene til justeringsreglene hensyntas. I den forbindelse er det viktig at avgiftsplikten i det nye selskapet avklares.

Det skal normalt ikke betales avgift av omsetning av varer og tjenester som ledd i overdragelse av en virksomhet eller del av denne til ny innehaver, jf. mval. § 6-14. Avgiftsfritaket er betinget av at hele eller deler av virksomheten overføres samt at virksomheten i det store og hele fortsetter som tidligere på den nye eiers hånd. I utgangspunktet legger vi til grunn at en omdanning av havna til annen selskapsform vil være omfattet av det nevnte avgiftsfritaket ved at hele eller deler av eksisterende virksomhet overføres til det nye subjektet. Dette må ses i sammenheng med hvilken myndighet det er anledning til å delegere iht. HFL § 9, jf. § 10 første ledd.

Skattemessige- og avgiftsmessige forhold kan eventuelt avklares nærmere med Skatteetaten ved å be om en bindende forhåndsuttalelse (BFU) eller en veiledende uttalelse.

2.2 Uttreden av dagens selskap

I utgangspunktet forstår vi det slik at alle tre kommuner skal være med i nytt havneselskap. Det har imidlertid vært reist spørsmål om hva som vil være de økonomiske konsekvenser av en eventuell uttreden

/ ikke være med i nytt havneselskap. På bakgrunn av dette har vi i oppsummeringen tatt med et eget punkt om dette.

Som det fremgår av utredningen nedenfor i kapittel 3, er det flere forhold knyttet til endret organisasjonsform og eventuell uttreden fra Drammen havn, som ikke har klare juridiske svar. Dette gjelder særlig hvordan bestemmelsen om uttreden i de någjeldende vedtektene til Drammen havn (§ 13) skal forstås, både med hensyn til uttak av eiendeler og verdifordeling.

Dersom de tre kommunene blir enige om at alle skal være med videre i «Nye» Drammen havn, vil et naturlig utgangspunkt etter vår vurdering være at det nye selskapet (uansett organisasjonsform) etableres med samme eiersammensetning og fordeling som i Drammen havn i dag. Dette forutsetter imidlertid at alle eiendeler, rettigheter og forpliktelser, herunder avtaler mv., overføres til det nye selskapet.

Dersom ikke alle kommunere skal være med videre i det nye havneselskapet, må det gjøres en nærmere avklaring (gjennom forhandlinger), om hvordan vedtektene skal forstås og hvordan selskapets verdier skal beregnes og fordeles. Det vises her til drøftelsen nedenfor i punktene 3.2, 3.3 og 3.5. Som følge av at Drammen havn i stor grad opererer ut fra festede arealer, og har balanseført verdien av gunstige festeavtaler, kan det være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i balanseførte verdier. Det må imidlertid vurderes nærmere om det er merverdier (eller mindreverdier) i balansen som det må korrigeres for. I denne sammenheng nevnes særlig at det pågår forhandlinger/dialog mellom Drammen kommune og Drammen Havn om nye festekontrakter, og at selskapet/eierne må gjøres en nærmere vurdering av om det er mer- eller mindreverdier knyttet til de nye avtalene.

Tas det utgangspunkt i balanseførte verdier per 31. desember 2020 (uten korreksjon for nye festeavtaler), redusert med balanseført verdi av anlegg og installasjoner, korrigerer for gjeld, vil verdiene til fordeling bli på ca MNOK 486.

2.3 Ny selskapsstruktur, herunder oppsummering av ulike organisasjonsformer

Organisering

Når det gjelder spørsmålet om hvordan Drammen havn skal organiseres fremover, er vår vurdering at det mest aktuelle synes å være som et interkommunalt selskap (IKS) eller aksjeselskap (AS)[2]. Den vesentligste forskjellen mellom et IKS og et AS er at deltakerne i et IKS hefter ubegrenset for selskapets forpliktelser og bare kommuner, fylkeskommuner og andre IKS kan være eiere, mens eierne i et AS kun hefter for innskutt aksjekapital. Det eksisterer ikke begrensninger knyttet til hvem som kan være eiere i et AS. I tillegg nevnes i denne sammenheng oppsummeringsmessig:

- Valg av organisasjonsform har etter vår vurdering i seg selv liten betydning for hvor sterk styring kommunene/eierne kan ha. Det er ikke nødvendigvis slik at AS innebærer at kommunene gir fra seg mer (politisk) kontroll enn ved IKS. Riktignok følger det av IKS-loven at enkelte avgjørelser må ha samtykke fra den enkelte eier, men det samme kan i hvert fall langt på vei (om ønskelig), fastsettes i vedtektene til et AS.

[2] Det presiseres for ordens skyld at selskapsformen kommunalt foretak (KF) ikke er aktuelt i Drammen havns tilfelle, da KF bare kan benyttes i de tilfeller hvor én kommune (eller fylkeskommune) eier en virksomhet fullt ut, og ikke når to eller flere kommuner skal samarbeide.

- I utgangspunktet kan vi ikke se at markedsmessige forhold har stor betydning for valg av organisasjonsform. Det kan imidlertid være at næringslivet vil oppfatte det som en fordel å forholde seg til et selskap som er organisert på samme måte som de fleste andre aktører de forholder seg til, det vil si AS.
- Myndighetsutøvelsen etter havne- og farvannsloven (heretter: HFL) kan delegeres til et IKS, men ikke til et AS.

Uansett om man velger IKS eller AS understrekes det at styret i selskapet bør settes sammen for å dekke de behov virksomheten har - og ikke for å sikre eierkommunene politisk styring. Som følge av at aksjeselskapsformen er mest gjennomregulert, har større utbredelse og lengre historie mv, kan det være at aktuelle styrekandidater vil se det som en fordel med AS fremfor et IKS.

For ordens skyld understrekes det at dersom både Asker og Lier skulle trekke seg ut av havnesamarbeidet, slik at det bare er Drammen kommune igjen som eier, vil «Nye» Drammen havn ikke kunne etableres som et IKS.

Ulike egenskaper ved de to aktuelle selskapsformene er inntatt i matrise i kapittel 4.3. De mest aktuelle selskapsformene kan for øvrig illustreres som følger:

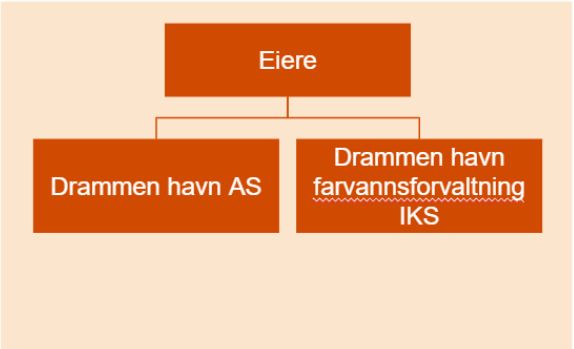

Dersom man lander på et aksjeselskap, må det etableres et parallelt IKS som ivaretar forvaltningsmyndigheten.

Organisering og skattemessige forhold

Hovedregelen etter norsk rett er at alle selskaper og andre som er hjemmehørende i Norge er skattepliktige for hele sin inntekt.

Etter skatteloven § 2-32 kan sammenslutninger, for eksempel AS og IKS, være skattefrie dersom de ikke har erverv til formål. I praksis synes skattemyndighetene å ha lagt til grunn at havneselskap vil være skattefrie så lenge drifts- og forvaltningsoppgaver etter havne- og farvannsloven ikke genererer et økonomisk og vedvarende overskudd, og denne delen av virksomheten utgjør mer enn 50 % av driften. Overskudd som følge av utleie (og fremleie) av fast eiendom vil imidlertid være skattepliktig.

Spørsmålet om havners skatteplikt er imidlertid for øyeblikket ganske uklart. Dette skyldes en pågående skattesak mellom Karmsund havn IKS og skatteetaten. Resultatet av denne saken vil kunne ha betydning for alle havneselskaper, enten de er organisert som IKS eller AS, se nærmere i punkt 5.5

nedenfor.

Aksjeselskaper, deltakerlignede selskaper og en del andre selskaper og sammenslutninger, er etter skatteloven § 2-38 i stor grad fritatt for skatt på aksjeutbytte og for gevinst ved realisasjon av aksjer mv. Tap ved realisasjon av aksjer og andeler er på den annen side som utgangspunkt ikke fradragsberettiget. Disse reglene omtales som fritaksmetoden. Dette innebærer i praksis at eventuelt utbytte (fra AS) eller utdeling fra IKS vil være skattefritt for kommunene (både etter fritaksmetoden og som følge av kommunenes generelle skattefritak).

Selskapsavtale / vedtekter / aksjonæravtale

Dersom en velger å etablere Drammen havn som et IKS, må det inngås en selskapsavtale, mens dersom selskapet blir et AS må det vedtas vedtekter og eventuelt en aksjonæravtale for selskapet. Se kapittel 7 om dette.

3. Verdier og verdifordeling

3.1 Kort om Drammen havn

Drammen havn er et av Norges mest effektive knutepunkt for godshåndtering, og er et logistikk- og transportknutepunkt for bil, båt og bane. Den sentrale plasseringen på Østlandet, hvor kundegrunnlaget er på ca to millioner mennesker innenfor en radius av 10 mil, gjør Drammen havn til en av landets viktigste havner.

Drammen havn er i dag organisert som et interkommunalt selskap etter § 27 i kommuneloven fra 1992[3] (heretter kommuneloven fra 1992). Selskapets eiersammensetning fra 1. januar 2020[4] er:

- Drammen kommune 64 %
- Lier kommune 18 %
- Asker kommune 18 %

Selskapets formål er å drive havnevirksomhet og ivareta eierkommunenes oppgaver og plikter i henhold til havnelovens bestemmelser. I Asker kommune er imidlertid havnelovens bestemmelser delegert Utvalg for samfunnstjenester, som havnestyre (og ikke til Drammen havn).

Drammen havns virksomhet foregår i det alt vesentlige på Holmen i Drammen kommune. Vi forstår det slik at de faktiske / avtalerettslige forhold knyttet til fast eiendom bl.a. er:

- Alle eiendommer havna disponerer på Holmen er regulert gjennom festeavtaler med grunneier Drammen kommune, ved Drammen eiendom KF
- Drammen havn har etter det opplyste fra administrasjonen i Drammen Havn, gunstige leiebetingelser for flere av eiendommene. Dette er blant annet kompensasjon for overføring av annen fast eiendom fra Drammen havn til Drammen kommune.
- Ved utløpet av festetiden, er det avtalt at de leide arealene faller tilbake til Drammen kommune uten godtgjørelse til Drammen havn. Dette gjelder etter det opplyste fra Drammen havn også arealer som er opparbeidet av Drammen havn.
- Som nevnt tidligere er vi kjent med at det for tiden foregår forhandlinger mellom Drammen kommune om Drammen havn om nye/endrede festekontrakter. I forhandlingene inngår også arealer som nylig er opparbeidet / fylt ut og som er under opparbeidelse / utfylling. Nye festeavtaler med Drammen kommune vil kunne få betydning for verdien av balanseførte festeavtaler

[3] Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (opphevet)
[4] Før 1. januar 2020 var selskapet eid av kommunene Drammen, Lier, Røyken, Hurum og Svelvik Opprinnelig var det kommunen Røyken og Hurum. Eiersammensetningen er endres som følge av at Svelvik ble en del av Drammen kommune og Røyken og Hurum ble en del av Asker kommune med virkning fra 1. januar 2020.

3.2 Oppløsning - selskapets vedtekter

Innledning

Paragraf § 27-selskap er en organisasjonsform som ble utledet av § 27 i kommuneloven fra 1992. Bestemmelsen er kort og ga lite retningslinjer for hvordan slike selskaper skulle organiseres og hva som skal skje ved f.eks. uttreden, oppløsning mv.

Når det gjelder uttreden fulgte det imidlertid av bestemmelsen nr. 3 følgende:

> *«Den enkelte kommune og fylkeskommune kan i alle fall med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn.»*

Denne bestemmelsen reiser mange spørsmål og vil antakelig passe dårlig for oppløsning og / eller uttreden av et selskap som Drammen havn. Dette er det imidlertid ikke nødvendig å vurdere nærmere i dette tilfellet[5], i og med at oppløsning / uttreden er regulert i vedtektene til Drammen havn § 13.

Følgende fremgår av § 13 i vedtektene til Drammen havn:

«Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 12.»

Eiendomsretten

Vedtektene er klare på at ved oppløsning (eller en kommunes uttreden) skal eiendomsretten til anlegg og installasjoner, tilfalle den kommune hvor de aktuelle anlegg mv. er lokalisert. For Drammen havn vil det i praksis si at ved eventuell oppløsning skal eiendomsretten til det alt vesentlig av selskapets anlegg mv. tilfalle Drammen kommune. Som følge av at det alt vesentlige av Drammen havns eiendommer er festet/leid fra Drammen kommune, vil imidlertid denne delen av vedtektsbestemmelsen ha mindre praktisk betydning når det gjelder fast eiendom som sådan.

I balansen til Drammen havn er det imidlertid en del andre eiendeler mv., hvor det kan få stor betydning hvordan § 13 i vedtektene skal forstås. Dette gjelder særlig balanseførte bygninger, tomter/kai mv og utfyllinger som per utgangen av 2020 var balanseført med til sammen ca. MNOK 349,7. Eiendomsretten til dette vil antakelig i henhold til vedtektenes § 13 tilfalle Drammen kommune.

Natural- og eller verdifordelingsbestemmelse

Det neste spørsmålet er om bare eiendomsretten eller også verdiene skal tilfalle Drammen kommune / den kommunen hvor anleggene mv. ligger.

Når vedtektenes § 13 bestemmer at den kommune hvor anleggene ligger får eiendomsretten, *«og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og*

[5] Det følger av § 27 nr. 2 at dette kunne / skulle reguleres i vedtektene.

installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier», kan dette isolert sett tilsi at den aktuelle kommune ikke bare skal få eiendomsretten, men også verdien av de aktuelle anlegg mv.

Samlet sett er det mulig at ovennevnte ut fra de faktiske forhold, historikk mv. tilsier at det er riktig og rimelig at både eierskap og verdier til anlegg mv. skal tilfalle den kommune hvor eiendommen/anlegget ligger.

Det er imidlertid ikke vanskelig å sette opp innvendinger til dette og ev. komme med eksempler hvor en slik tilnærming antakelig vil gi et skjevt / urimelig resultat. Et eksempel kan være dersom Drammen havn skulle ha brukt all tilgjengelig kapital og ev. tatt opp betydelige lån, for å erverve fast eiendom, oppføre bygninger eller anlegg i en kommune. Et annet eksempel kan være at investeringer i fast eiendom (f.eks. utfylling av ny grunn) har blitt finansiert ved benyttelse av midler som anses som havnekapital i Lier eller Asker kommune iht. tidligere havne- og farvannslov, noe som kan være relevant i vurderinger av vernet mot utdeling etter gjeldende havne- og farvannslov § 32, tredje ledd.

Løsningen på dette - om vedtektenes § 13 bare er en naturalutdelingsbestemmelse eller også en verdifordelingsbestemmelse, kan være praktisk og juridisk interessant. I praksis bør imidlertid dette etter vår vurdering løses gjennom dialog / forhandlinger mellom partene.

Merk også at dette spørsmålet antakelig bare er av teoretisk interesse dersom alle tre kommuner skal være med videre i «Nye» Drammen havn, og dagens festeavtaler mv. skal videreføres uendret, se punkt 3.5.

3.3 Fordeling av verdier mv. ved oppløsning og eventuelt ved uttreden

Ved oppløsning eller uttreden av et samarbeid, selskap mv., er utgangspunktet at eierne skal få sin forholdsmessige andel av det aktuelle samarbeids /selskaps mv. verdier, med mindre noe annet er bestemt ved avtale el.l. .

Etter at det er tatt hensyn til det som er særlig regulert i vedtektenes § 13, se ovenfor, må gjenværende verdier ved en ev. oppløsning (eller ved uttreden) fordeles mellom eierkommunene. Det som i utgangspunktet skal fordeles er selskapets virkelige verdier.

Et naturlig utgangspunkt for å finne selskapets virkelige verdi, er å ta utgangspunkt i bokførte verdier. Deretter må det justeres for eventuelle mer- eller mindreverdier. Følgende forhold bør i hvert fall vurderes og tas stilling til:

- Har selskapet eiendeler, som har høyere eller lavere markedsverdi enn bokførte verdier. Det er etter det opplyste fra Drammen Havn ikke innhentet vurderinger av markedsverdier for havnens eiendeler (f.eks. av eiendomsverdier) den senere tid.
- Selskapet har gunstige festeavtaler med Drammen kommune. Dette er balanseført som en immateriell eiendel og hadde per utgangen av 2020 en balanseført verdi MNOK 31,5. Dette må oppdateres i tråd med betingelsene i nye festeavtaler når de trer i kraft. De nye festeavtalene vil også dekke arealer som Drammen havn har fylt ut og som det i dag ikke foreligger avtaler for.

Med mindre en blir enige om noe annet vil det være naturlig at det er verdiene på det tidspunktet en blir enige om oppløsning / uttreden, som skal legges til grunn ved fordelingen. I dette tilfellet kan det dersom Drammen havn den senere tid har gjort store investeringer i nye arealer (utfyllinger mv), og dersom vedtektene forstås slik at verdien av disse arealene tilfaller Drammen, eventuelt vurderes om en må legge

til grunn bokførte verdier på et tidligere tidspunkt - f. eks. når prosessen knyttet til vurdering av endret organisasjonsform ble satt i gang.

Det skal også bemerkes at forholdet til de tre eierkommunenes havnekapital etter havne- og farvannsloven fra 2009 som nå er opphevet og erstattet av ny Havne- og farvannslov, kan ha betydning for fordeling av verdier mellom kommunene ved oppløsning. Det vises på dette punktet til punkt 4.1 nedenfor.

3.4 Sammenfatning av forhold som eierkommunene må drøfte og bli enige om:

Punkt å vurdere	Beskrivelse	Vurdering
Vedtektenes § 13	"Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 1."	Skal bestemmelsen forstås som kun en naturalutdelings-bestemmelse, eller også som verdifordelingsbestemmelse? Dersom man tolker bestemmelsen som en naturalutdelingsbestemmelse, beholder Drammen kommune eiendomsretten til anlegg og installasjoner, men ikke verdien av dem. Dersom man tolker bestemmelsen som en verdifordelingsbestemmelse, beholder Drammen kommune også verdien og dette skal trekkes ut av balansen før verdiene fordeles i henhold til eierandel. Som vist under, gir ulike tolkninger store forskjeller i utdeling.
Reell eller bokført verdi	Flere av postene under er gjenstand for vurdering av reell verdi som kan være en annen enn den bokførte. Det kan for eksempel være eiendeler som delvis er nedskrevet, men som har en markedsverdi ved salg som er større eller mindre enn den bokførte.	Eierne kan vurdere om det skal gjennomføres en verdivurdering av selskapet som legges til grunn for verdifastsettelse, eller om man skal enes politisk om enklere prinsipper, f.eks. at man forholder seg til bokførte verdier på det avtalte tidspunktet.
Avtalt tidspunkt for	Regnskapstallene i tabellen under er per	Eierne bør enes om på hvilket

verdivurdering	31. desember 2020. Dersom man velger et annet tidspunkt, må andre tall velges og verfifiseres.	tidspunkt verdiene skal vurderes. Uansett om det er ved årsslutt eller på annet tidspunkt, bør tallene være revisorgodkjente.
Verdi og eiendomsrett til utfylte arealer	Drammen havn har festekontrakter med Drammen kommune på størsteparten av de arealene den disponerer. Noen av arealene er imidlertid et resultat av Drammen havns påkostet utfylling i havnebassenget. Disse er det ikke festeavtale på.	Drammen havn har investert for egne midler, utfylte arealer. Etter hva vi skjønner vil nye festeavtaler dekke også dette.

3.5 Verdier i selskapet

Per 31.12.2020 står Drammen havn bokført med verdier oppsummert og gjengitt i figuren under. Verdiene benyttet i oppstillingen gjelder for konsern.

Kolonnen til høyre i figuren vurderer to forhold:

1. Med Ja eller Nei i kolonne "Vurdering?" menes om den bokførte verdien kan være gjenstand for vurdering av mer eller mindre reell verdi.
2. De postene som er markert med "Trekkes ut" er poster som vi antar skal trekkes ut før fordeling dersom vedtektenes § 13 skal tolkes som en verdifordelings- bestemmelse. *Om man skal trekke ut lån avhenger av om dette kan kobles direkte til de øvrige eiendelspostene som trekkes ut.

NOK i millioner	2018	2019	2020	Vurdere?
Immaterielle eiendeler	34,5	33,0	31,5	Nei
Transportmidler	16,5	14,3	12,6	Ja
Mask., verkt., inv. o.l.	1,4	1,2	1,1	Ja
Bygn. og bygn.m.anl.	29,8	27,1	41,9	Trekkes ut
Tomter/kaier/jernb.spor	268,7	291,5	294,8	Trekkes ut
Aktiverte utfyllinger	14,1	13,5	13,0	Trekkes ut
Sum varige driftsmidler	**365,0**	**380,6**	**394,8**	
Ansvarlig lån	-	-	-	Nei
Aksjer	24,0	20,2	-	Ja
Langsiktig fondsplassering	50,0	52,4	53,3	Ja
Overfin. Av pensjonsmidler	0,1	1,8	2,3	Ja
Sum finansielle anleggsmidle	**74,1**	**74,3**	**55,7**	
Kundefordringer	9,7	7,0	6,2	Nei
Andre fordringer	0,7	3,7	0,1	Nei
Kasse	0,0	0,0	-	Nei
Bankinnskudd	111,0	114,3	335,8	Nei
Sum omløpsmidler	**121,4**	**125,0**	**342,2**	
Eiendeler	**560,4**	**580,0**	**792,6**	
Kapitalkonto	435,0	505,5	721,8	Nei
Frie fond	57,5	-	-	Nei
Sum egenkapital	**492,5**	**505,5**	**721,8**	
Utsatt skatt	0,2	0,1	0,1	Nei
Pensjonsforpliktelser	-	-	-	Ja
Pantelån	-	-	-	Nei
Lån Sparebanken Øst	-	-	-	Nei
Lån Kommunalbanken	56,7	53,8	51,0	Trekkes ut*
Sum langsiktig gjeld og forpli	**56,8**	**54,0**	**51,1**	
Leverandørgjeld	4,3	15,1	9,8	Nei
Betalbar skatt, ikke utlignet	0,5	0,4	0,3	Nei
Offentlige avgifter	3,9	1,4	1,8	Nei
Neste års avdrag lån	-	-	-	Nei
Utbytte	-	-	-	Nei
Annen kortsiktig gjeld	2,3	3,5	7,8	Nei
Sum kortsiktig gjeld	**11,0**	**20,5**	**19,7**	
Sum gjeld	**67,9**	**74,4**	**70,8**	
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	**560,4**	**580,0**	**792,6**	

Nedenfor følger et eksempel på verdifastsetting til fordeling i henhold til vedtektenes paragraf 13. Her er det som over tatt utgangspunkt i konserntall for 31.12.2020 og resultatet av nye festeavtaler er ikke hensyntatt.

NOK i millioner	Balanseførte verdier 31.12.2020	Drammen kommunes forloddsverdier (**)	Felles verdier til fordeling etter eierbrøk
Immaterielle eiendeler	31,5		31,5
Transportmidler	12,6		12,6
Mask., verkt., inv. o.l.	1,1		1,1
Bygn. og bygn.m.anl.	41,9	−41,9	0
Tomter/kaier/jernb.spor	294,8	−294,8	0
Aktiverte utfyllinger	13	−13	0
Sum varige driftsmidler	**394,9**	**−349,7**	**45,2**
Ansvarlig lån	-		-
Aksjer	-		-
Langsiktig fondsplassering	53,3		53,3
Overfin. Av pensjonsmidler	2,3		2,3
Sum finansielle anleggsmidler	**55,6**		**55,6**
Kundefordringer	6,2		6,2
Andre fordringer	0,1		0,1
Kasse	0		0
Bankinnskudd	335,8		335,8
Sum omløpsmidler	**342,1**		**342,1**
SUM EIENDELER	**792,6 (*)**	**−349,7**	**442,9**
Kapitalkonto	721,8	−298,7	423,1
Frie fond	-		
Sum egenkapital	**721,8**	**−298,7**	**423,1**
Utsatt skatt	0,1		0,1
Pensjonsforpliktelser	-		-
Pantelån	-		-
Lån Sparebanken Øst	-		-

Lån Kommunalbanken	51	−51	0
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser	**51,1**	−51	**0,1**
Leverandørgjeld	9,8		9,8
Betalbar skatt, ikke utlignet	0,3		0,3
Offentlige avgifter	1,8		1,8
Neste års avdrag lån	-		-
Utbytte	-		-
Annen kortsiktig gjeld	7,8		7,8
Sum kortsiktig gjeld	**19,7**		**19,7**
Sum gjeld	**70,8**	**−51**	**19,8**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	**792,6**	**−349,7**	**442,9**
Oppgjort gjeld			−19,8
Rest til fordeling			**423,1**

(*) Hvorav 69,3 MNOK har potensial for mer- eller mindreverdi med de forbehold og usikkerheter som er beskrevet.

(**) Forlodd: Forlodd er en fellesbetegnelse for eiendeler eller rettigheter som skal holdes utenom delingen. I dette tilfellet: Verdier og gjeld knyttet til anlegg og installasjoner som tilfaller Drammen kommune i henhold til §13 i vedtektene. Vi forutsetter her at det er den langsiktige gjelden som er knyttet til faste anlegg og installasjoner.

§13 i vedtektene: *Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 1.*

3.6 Eierbrøk dersom de tre eierne blir med videre

Dersom de tre kommunene blir enige om at alle skal være med videre i «Nye» Drammen havn, vil et naturlig utgangspunkt etter vår vurdering være at det nye selskapet (uansett organisasjonsform) etableres med samme eierbrøk som i Drammen havn i dag. Dette forutsetter imidlertid at alle eiendeler, rettigheter og forpliktelser, herunder avtaler mv., overføres til det nye selskapet.

Dette antar vi at vil kunne fremstå som rimelig og relativt enkelt å forsvare/argumentere for i alle de tre kommunene.

Det er som nevnt i ny kommunelov bare gitt overgangsbestemmelser dersom § 27-samarbeid omdannes til interkommunalt politisk råd eller kommunalt oppgavefellesskap. Ved etablering av annen samarbeidsform - typisk IKS eller AS, se nedenfor - vil det derfor formelt sett skje en oppløsning av § 27-samarbeidet og etablering av nytt selskap (med verdiene i Drammen havn som innskudd).

Selv om det ved overgang til ny selskapsform formelt sett skjer en oppløsning av dagens selskap, fremstår det etter vår vurdering mest naturlig i utgangspunktet å videreføre dagens eierandeler.

Dersom en skal endre eiersammensetning uten at det nye havneselskapet tilføres ytterligere verdier, f.eks. gjennom overføring av fast eiendom, må en eventuell annen eierfordeling være basert på forhandlinger og enighet mellom kommunene.

3.7 Eventuell uttreden

Dersom eierne blir enige om at § 13 i vedtektene skal tolkes som en verdifordelingsbestemmelse, skal faste anlegg og installasjoner trekkes ut av balansen, og den resterende formuen fordeles mellom eierne slik det er gjort i tabellen over. Uttredelsesbeløpet er i eksempelet i tabellen under basert på 31.12.20-tall.

Merk imidlertid at vedtektene kan tolkes som en naturaliabestemmelse. Da vil det som tidligere beskrevet kun være eiendomsretten til faste anlegg og installasjoner som skal tilfalle Drammen kommune og ikke verdiene som sådan. Da skal disse verdiene ikke trekkes ut før fordeling.

Vedtektene synes å bestemme at gjeld skal trekkes fra før fordeling. Det må avklares om gjelden kan knyttes til konkrete eiendeler og som følge av det skal «trekkes ut» / belastes Drammen kommune som får utdelt de aktuelle eiendelene.. En slik forståelse kan synes rimelig, selv om det muligens kan være vanskelig å lese ut direkte av bestemmelsen i vedtektene.

I beregningen under 3.5 har vi tatt utgangspunkt i konserntall per 31.12.2020 og forutsatt at all langsiktig gjeld er knyttet til anlegg og installasjoner. Fordelingen av gjenværende verdier blir da:

Eier	Andel	Beløp (*)
Asker kommune	18%	76,2
Drammen kommune	64%	270,8
Lier kommune	18%	76,2

(*) Med utgangspunkt i at all gjeld kan knyttes til faste anlegg og installasjoner, slik at nettoverdien av disse blir bokførte verdier minus gjeld. I tillegg at vedtektsbestemmelsen tolkes som en verdifordelingsbestemmelse.

4. Organisering

4.1 Rettslige rammer for ny organisasjonsform

Kommuneloven

Som nevnt innledningsvis under punkt 1, trådte den nye kommuneloven i kraft i 2019, og samarbeidsformer etter tidligere kommunelov § 27 må oppheves/omdannes.

Etter kommuneloven § 17-1 kan interkommunalt samarbeid foregå gjennom et interkommunalt politisk råd (regulert i kommuneloven kapittel 18), kommunalt oppgavefellesskap (kapittel 19), vertskommunesamarbeid (kapittel 20) eller gjennom interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS), samvirkeforetak og forening. Det åpnes også for at man kan etablere andre samarbeidsformer, dersom det er rettslig adgang til dette etter andre særlover.

Kommunene har som hovedregel stor frihet til å organisere virksomheten sin på den måten som er best for den enkelte kommune. Det avgjørende for valg av samarbeidsform, er hvilke oppgaver det skal samarbeides om, og det er derfor viktig å velge en samarbeidsform som har reguleringer særskilt tilpasset de oppgaver / tjenester samarbeidet er ment å utføre i fellesskap. Videre vil valg av samarbeidsform også i stor grad innebære valg av i hvilken grad man ønsker politisk innflytelse på samarbeidet eller ikke.

I det følgende vil vi først omtale noen særlige forhold knyttet til ny havnelov. Vi vil videre kort omtale forholdet til regelverket om offentlige anskaffelser og arbeidsrettslige forhold ved etableringen av nye Drammen Havn. Deretter gjennomgås noen av de ulike samarbeidsformene kommuneloven åpner for å etablere, i tillegg til selskapsformene IKS og AS. For oversiktens skyld, da dette er samarbeidsformer omtalt i kommuneloven, gjennomgås interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap og vertskommunesamarbeid i korte trekk nedenfor. Disse samarbeidsformene anses imidlertid lite formålstjenlig for drift av havnevirksomhet. Da det heller ikke anbefales å etablere "Nye" Drammen Havn som verken samvirkeforetak eller forening, er ikke disse organisasjonsformene omtalt ytterligere i den videre fremstillingen.

Ny havnelov

Stortinget vedtok 4. juni 2019 ny havne- og farvannslov. Loven trådte i kraft fra 1. januar 2020. Loven får blant annet betydning for kommunenes myndighet i og ansvar for sitt sjøområde.

Loven erstatter tidligere havne- og farvannslov (2009) og loslov (2014). Formålet med den nye havne- og farvannsloven er å støtte oppunder målene for transportpolitikken, blant annet å fremme sjøtransport som transportform og å legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann. Loven skal også ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser.

For kommunene gjøres det endringer i reglene om krav til drift av havn og havnekapital, ansvar for fremkommelighet og regulering av ferdsel i kommunens sjøområde. Blant annet tas dagens ordning med ordensforskrifter bort.

En betydelig endring er også at ny havne- og farvannslov § 32 åpner for at det kan deles ut verdier fra den kommunale havnevirksomheten på nærmere bestemte vilkår. Etter tidligere havne- og farvannslov var kommunene i stor grad avskåret fra å gjøre utdelinger, som følge av lovens bestemmelser om havnekapital i §§ 47 og 48. Etter tidligere lov ble de midler som tilhørte havnekapitalen definert i § 47, der det også fremkom at havnekapitalen skulle holdes regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige midler. Begrensningene i adgangen til utdelinger fra havnekapitalen fremkom av tidligere lovs § 48.

I den nye havne- og farvannsloven fremkommer det i § 32, tredje ledd, at det kan gjøres utdelinger fra havnevirskomheten, Det er imidlertid en forutsetning at det ikke gjøres utdelinger som går på bekostning av havnens behov for midler til drift og vedlikehold av havn, samt investeringer i havnevirksomheten. Det fremkommer videre at inntekter og kapital i havnevirksomheten fortsatt skal holdes regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige virksomhet.

Det er etter vår vurdering fremdeles for tidlig å si med sikkerhet hvordan praktiseringen av utdelinger fra kommunenes havnevirksomhet vil skje i tiden fremover. Ved selve den regnskapsmessige adskillelsen mellom havnens og kommunen(e)s virksomhet er det antakelig naturlig å videreføre praktiseringen av den tidligere lovs definisjon av havnekapital, noe en antitetisk tolkning av overgangsbestemmelsen i den nye havne- og farvannsloven § 53, andre ledd gir støtte for.

Etter det opplyste foreligger det per i dag ikke en fortegnelse/oversikt over hva som etter tidligere lov er å anse som havnekapital i noen av de tre eierkommunene. Dette kan etter vår vurdering føre til uklarhet og tvil ved fremtidige ev. utdelinger, og/eller ønske om uttreden fra en eller flere av eierkommunene. Det anbefales derfor at Drammen havn i dialog med eierkommunene, utarbeider en oversikt over hva som ble ansett som havnekapital i de tre eierkommunene på ikrafttredelsestidspunktet for den nye havne- og farvannsloven.

Forholdet til regelverket om offentlige anskaffelser

Regelverket knyttet til offentlige anskaffelser er regulert av lov og forskrift om offentlige anskaffelser, henholdsvis omtalt som LOA og FOA. LOA § 2 og FOA § 1-2 definerer hvem loven og forskriften gjelder for. I korte trekk kan man si at alle offentlige aktører, herunder stat, kommuner og offentligrettslige organer som hovedregel er omfattet av regelverket. Det er derfor sannsynlig at også Drammen Havn vil være omfattet av anskaffelsesregelverket uansett valgte organiseringsform.

PwC anbefaler imidlertid at det blir gjort en grundig vurdering av om "nye" Drammen Havn er omfattet av anskaffelsesregelverket eller ikke, når endelig selskapsform er vedtatt.

Arbeidsrett

Alle virksomheter som har ansatte er omfattet av det samme arbeidsrettslige regelverket, uavhengig av organisasjonsform, regulert i arbeidsmiljøloven[6].

[6] Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

Ved etableringen av en ny samarbeidsorganisering vil de ansatte være omfattet av regelverket for virksomhetsoverdragelse som følger av arbeidsmiljøloven kapittel 16.

Formålet med reglene i arbeidsmiljøloven er å sikre at arbeidstakernes rettigheter og plikter som følger av arbeidsavtale eller arbeidsforhold som foreligger på tidspunktet overdragelsen finner sted, overføres til den nye arbeidsgiver slik at endringen i partsforholdet på arbeidsgiversiden ikke medfører dårligere rettigheter for de ansatte enn det som følger av ansettelsesforholdet hos opprinnelig arbeidsgiver. Dette innebærer blant annet at arbeidstakers rettigheter tilknyttet lønn, ansiennitet, opparbeidet ferie, overtid, pensjon mv. overføres/videreføres hos ny arbeidsgivers.

Tidligere og ny arbeidsgiver skal så tidlig som mulig gi informasjon og drøfte virksomhetsoverdragelsen med tillitsvalgte for arbeidstakerne.

Ved virksomhetsoverdragelse vil den enkelte ansatte ha en reservasjonsrett, og kan motsette seg at arbeidsforholdet overføres til ny arbeidsgiver med den konsekvens at arbeidsforholdet opphører på tidspunktet for overdragelsen.

En virksomhetsoverdragelse til annen arbeidsgiver vil ikke i seg selv gi grunn for oppsigelse eller avskjed fra tidligere eller ny arbeidsgiver slik at en oppsigelse eller avskjed som alene begrunnes i virksomhetsoverdragelsen vil ikke være lovlig.

4.2 Organiseringsalternativer

Interkommunalt politisk råd - kommuneloven kapittel 18

En av de opplistede samarbeidsformene i kommuneloven § 17-1 er såkalt interkommunalt politisk råd, og er regulert i kommuneloven kapittel 18.

Denne samarbeidsformen er ny med ny kommunelov, men erstatter det som tidligere ble omtalt som regionråd. Regionråd var tidligere en ulovfestet organisasjonsform, men er nå lovfestet (og har fått nytt navn) gjennom reglene om interkommunalt politisk råd. Forarbeidene til ny kommunelov omtaler regionråd som "politiske samarbeidsorganer som behandler generelle samfunnsspørsmål …"[7], og innholdsmessig er det ingen forskjell mellom regionråd og interkommunalt politisk råd. Som navnet tilsier, er denne samarbeidsformen et politisk samarbeid, og skal behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene.

Organisasjonsformen har ingen myndighet til å treffe enkeltvedtak, men kan treffe vedtak som gjelder interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger, og kan ikke yte tjenester.

PwC vurderer at denne samarbeidsformen er lite egnet til havnesamarbeid.

Kommunalt oppgavefellesskap - kommuneloven kapittel 19

Kommuneloven § 17-1 åpner for at kommuner kan organisere sitt samarbeid som et Kommunalt oppgavefellesskap. Samarbeidsformen er regulert i kommuneloven kapittel 19.

[7] Prop. 46 L (2017-2018)

Et kommunalt oppgavefellesskap er et interkommunalt samarbeid opprettet for å løse felles oppgaver mellom kommuner og/eller fylkeskommuner. Modellen er ment å ta over for den tidligere § 27-modellen.

Typiske oppgaver som et kommunalt oppgavefellesskap (og tidligere § 27-samarbeid) har løst, er driftsoppgaver innen undervisning, helse og sosial og kultur, og administrasjon, herunder felles innkjøp, IKT, kontrollutvalgssekretariat m.v.

Et kommunalt oppgavefellesskap kan ikke treffe enkeltvedtak, herunder ikke delegeres myndighet til å treffe enkeltvedtak etter HFL § 4[8]. Forarbeidene uttaler at kommunalt oppgavefellesskap kun bør brukes på "mindre omfattende samarbeid hvor det ikke er grunn til å anta at det kan oppstå usikkerhet omkring juridiske spørsmål som er lovregulert i de andre samarbeidsformene"[9].

PwC vurderer at denne samarbeidsformen er lite egnet til havnesamarbeid.

Vertskommunesamarbeid - kommuneloven kapittel 20

Kommuner kan organisere samarbeid mellom to eller flere kommuner som et vertskommunesamarbeid, regulert i kommuneloven kapittel 20, jf. § 17-1.

En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver og delegere myndighet til å treffe enkeltvedtak eller vedta forskrift til en vertskommune etter reglene i kommuneloven kapittel 20, så langt annen lovgivning ikke er til hinder for det.

Denne form for samarbeid bygger på en skriftlig samarbeidsavtale mellom de deltakende kommuner. Samarbeidet innebærer at en eller flere kommuner (samarbeidskommuner) overlater utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder myndighet til å treffe vedtak, til en vertskommune dersom den aktuelle særloven ikke er til hinder for det. Samarbeidet kan være rent administrativt eller det kan være med felles folkevalgt nemnd. Delegering i et vertskommunesamarbeid innebærer ikke at samarbeidskommunen gir fra seg den myndighet den har fått i særlov, og det er den enkelte kommune som står rettslig ansvarlig for at innbyggerne i kommunen får de tjenester de har krav på etter loven.

Modellen er særskilt beregnet for samarbeid om offentlig myndighetsutøvelse for mer individrettet tjenester, og er lite tiltenkt samarbeid som utøves på bakgrunn av mer kommersielle formål.

PwC vurderer at denne samarbeidsformen er lite egnet til havnesamarbeid.

Interkommunalt selskap - IKS-loven

Kommuneloven § 17-1 åpner for at kommunene kan organisere sitt samarbeid gjennom et interkommunalt selskap (IKS) som reguleres av IKS-loven. Et IKS er et selvstendig rettssubjekt som er rettslig og økonomiske adskilt fra deltakerkommunene. Det må være mer enn en deltaker, og alle deltakerne i selskapet må være kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper.

IKS-loven er utformet på selskapsrettslige prinsipper, med noen viktige unntak. Den vesentligste forskjellen mellom et IKS og et aksjeselskap er at deltakerne i et IKS hefter ubegrenset for selskapets

[8] Samarbeides det om lovpålagte oppgaver som innebærer at det skal treffes enkeltvedtak må samarbeidet, hvis det er organisert etter reglene i kommuneloven, organiseres som et vertskommunesamarbeid, se Engelsrud m.fl. 2020, kapittel XV punkt 2, samt note 639
[9] Prop. 46 L (2017-2018)

forpliktelser. Dette fordeles normalt etter eierandelen i selskapet, med mindre annet er bestemt og regulert i selskapsavtalen. I et aksjeselskap hefter eierne kun for innskutt aksjekapital.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet, og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan, og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Samtlige deltakerne skal være representert med minst en representant. Det er det enkelte kommunestyre som oppnevner sine representanter, og har også instruksjonsmyndighet overfor disse.

Representantskapet velger styret, og det er styret som har ansvaret for forvaltning og drift av det interkommunale selskapet tilligger styret og daglig leder. Representantskapet skal ivareta eierskapet til alle havner selskapet forvalter, men ikke involvere seg i løpende drift og havnefaglige spørsmål. Dette er oppgaver som ivaretas av styret og daglig leder innenfor rammen av selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett, vedtak og retningslinjer som er vedtatt av representantskapet.

Det følger av lovens § 23 at selskapets eiendeler ikke kan være gjenstand for utlegg eller arrest, og at konkurs og gjeldsforhandling ikke kan åpnes i selskapet.[10]

Etter IKS-loven § 22 er det visse rammer/begrensninger i mulighetene for et IKS til å ta opp lån. Blant annet følger det av bestemmelsen at et IKS bare kan ta opp lån dersom det er fastsatt i selskapsavtalen, og avtalen må inneholde et tak for selskapets samlede låneopptak. Videre kan ikke et IKS stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser, herunder heller ikke for f.eks. et 100 % eid datterselskap. Det faktum at et IKS ikke kan gå konkurs, innebærer for alle praktiske formål gunstige vilkår ved låneopptak.

Det er representantskapet som beslutter utdeling fra selskapet, jf. IKS-loven § 29, men dette kan bare skje etter forslag fra styret eller med styrets samtykke etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt. Representantskapet kan heller ikke gjøre større utdelinger fra selskapet enn det styret har foreslått eller samtykker til, men kan redusere beløpet. Merk her også HFL § 32 som setter særlige begrensninger i uttak av kapital i kommunalt eide havner.

En deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet, og kreve seg utløst, jf. IKS-loven § 30. Det er mulighet til å avtale annen oppsigelsestid i selskapsavtalen, inkludert bestemmelse om at partene ikke skal kunne si avtalen opp i et nærmere angitt tidsrom. IKS-loven har også regler om utelukkelse og oppløsning, henholdsvis i § 31 og 32.

Det følger av HFL § 4 at kommunen kan delegere sin myndighet etter HFL til et IKS.

PwC vurderer at denne samarbeidsformen er egnet til havnesamarbeid.

[10] Det bemerkes imidlertid at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 sendte på høring forslag til endringer i IKS-loven. Høringsnotatet inneholder bl.a. forslag om at IKS-lovens ansvarsregler erstattes av nye regler om begrenset deltakeransvar. Videre åpnes det for at interkommunale selskaper skal kunne tas under ordinær konkursbehandling. Forslaget er fortsatt under behandling i departementet.

Aksjeselskap - Aksjeloven

Kommuner og fylkeskommuner har mulighet til å opprette et interkommunalt samarbeid gjennom dannelse av et felles aksjeselskap (AS), jf. kommuneloven § 17-1. Denne selskapsformen er regulert i aksjeloven og er en selskapsform med lang historie, detaljert regulering og omfattende rettspraksis.

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt som rettslig og økonomiske er skilt fra aksjoneren(e)/kommunen(e). Det stilles ikke krav til hvem som kan være eiere. Et aksjeselskap kan derfor etableres med en eier eller flere eiere, og både kommuner og private kan eie samme aksjeselskap.

Aksjeeierne hefter kun for den innskutte aksjekapitalen (og evt. garantier som er stilt), og har dermed et mindre, økonomiske ansvar enn i et IKS.

Generalforsamlingen er selskapets øverste organ, hvor eierne gjennom vedtekter, instrukser og generalforsamlingens vedtak fastsetter rammer og regler for styret og daglig leders forvaltning og drift av selskapet. I tillegg vil man gjennom utforming av vedtekter og aksjonæravtale kunne regulere forhold til hvilken beslutningsmyndighet og hvor frittstående det er ønskelig at selskapet skal være.

Det er generalforsamlingen som velger styre, og etablering av et aksjeselskap innebærer overføring av beslutningsmyndighet til et selvstendig juridisk subjekt. Ved behov for en større grad av politisk involvering, kan dette være utfordrende. NOU 1995:17[11] påpeker at et AS kan være mindre hensiktsmessig dersom hensynet til forretningsmessig drift og eventuelt økonomisk avkastning er mindre fremtredende. Aksjeselskaper er som følge av dette i mindre grad benyttet ved tradisjonelle kommunale forvaltningsoppgaver, som for eksempel sentrale velferdsoppgaver. Aksjeselskap kan gi en for begrenset mulighet til tett tilknytning til den politiske og administrative ledelsen til eierkommunene, og kan fungere dårlig der det er ønskelig eller nødvendig med større grad av politisk involvering og innflytelse.

Dersom eierne ønsker å ta ut midler fra et aksjeselskap må dette skje etter reglene i aksjeloven - enten som utbytte, kapitalnedsettelse eller oppløsning av selskapet. Det er etter aksjeloven krav til at selskapet til enhver tid har forsvarlig egenkapital, noe som begrenser retten eierne har til å foreta utdelinger fra selskapet. I NOU 1995:17 blir det sett på som positivt at utbytteregler gjør at selskapet må bygge opp egen kapitalbase før eiere kan ta ut midler av selskapet.

Et aksjeselskap har ingen begrensninger i låneopptak, slik IKS-loven har, og banker og kredittinstitusjoner opplever AS som en kjent og velfungerende selskapsform. Det er likevel viktig å være oppmerksom på at en kommune ikke har anledning til å yte lån eller stille garantier til et aksjeselskap som driver næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 14-17 og § 14-19. Et AS kan gå konkurs, også dersom det er et heleid, offentlig aksjeselskap, noe som kan medføre at vilkårene et AS kan oppnå ved låneopptak er mindre gunstige enn for et IKS som ikke kan gå konkurs.

Et aksjeselskap kan fremstå som hensiktsmessig når kommuner driver virksomhet med et sterkt element av næringsvirksomhet. Det kan da være ønskelig at selskapet organiseres på en måte som gir samme rammevilkår som private virksomheter. Dette kan gi et selvstendig og handlingskraftig selskap. Et AS vil kunne ta relativt raske beslutninger dersom det er nødvendig og ønskelig.

I NOU 1995: 17 fremheves det videre noen ulemper ved aksjeselskap som selskapsform. Utredningen nevner

[11] NOU 1995:17 Om organisering av kommunal og fylkeskommunal virksomhet

blant annet at selskapet over tid kan bli relativt uavhengig av kommunenes politiske styringssystem, særlig dersom driften er økonomisk uavhengig av kommunen. Kommunene har som eier heller ikke den samme innsynsretten i virksomheten til selskapet som de har ved andre selskapsformer som for eksempel kommunale foretak eller interkommunalt selskap. Dette antas imidlertid ikke å nødvendigvis gå ut over den forretningsmessige driften av selskapet. Her spiller modenheten og tradisjonen hos (den politisk forankrede) ledelsen i selskapet og i styret avgjørende rolle for å unngå fremtidige problemer.

Kommunene kan etter HFL § 4 ikke delegere sin myndighet til et AS.

PwC vurderer at denne samarbeidsformen er egnet til havnesamarbeid.

4.3 Likheter og ulikheter mellom aksjeselskap og interkommunalt selskap.

Tabellen under viser de viktigste likhetene og ulikhetene mellom de to selskapsformene.

	Aksjeselskap	Interkommunalt selskap (IKS)
Finansiering	Stor fleksibilitet og frihet i finansiering. Uten kommunal garanti vil lån være dyrere enn i IKS. Kommunene har ikke lov til å gi garanti dersom selskapet driver næringsvirksomhet. Samme begrensning for kommunens adgang til å investere i et AS. Kommunene kan derimot selv låne og låne videre til AS forutsatt at det ikke drives næringsvirksomhet og at midlene skal nyttes til investeringer.	Antakelig rimeligere lån enn AS ettersom eierne ikke har begrenset ansvar som i AS. Lånebetingelser og grenser defineres i selskapsavtalen. Lån kan bare gjelde kapitalformål. Det kan ikke lånes til kjøp av aksjer. IKS'et kan drives uten overskuddskrav og selvkostkalkylen blir lavere. IKS med deltakere underlagt §60 (Robek) må ha godkjenning av låneopptak.
Skatt og avgift	Håndtert riktig, skal skatt og MVA være nøytralt, uavhengig av organisasjonsform. Valg av organisasjonsform skal ikke være skattemotivert.	Håndtert riktig, skal skatt og MVA være nøytralt, uavhengig av organisasjonsform. Valg av organisasjonsform skal ikke være skattemotivert.
Styring og kontroll	Kontroll utøves gjennom styret. Vedtektene kan definere styresammensetning. Kommunestyret kan ikke instruere sine representanter. Styret må handle ut fra selskapets beste.	Samtlige deltakere skal være representert i representantskapet. Kommunestyret velger sin representant. Hvis IKS er deltaker, skal representantskapet selv velge representant. Styret velges av representantskapet. Krav kun til antall og representasjon fra ansatte (møterett med mindre enn 30

		ansatte).
Konkurranseregler	Kommunene står fritt til å organisere et eierskap i en havn som de vil, uten å komme i konflikt med statsstøtte og konkurransereglementet.	Kommunene står fritt til å organisere et eierskap i en havn som de vil, uten å komme i konflikt med statsstøtte og konkurransereglementet.
Anskaffelsesregler	Så lenge selskapet er heleiet av kommuner, legges det til grunn at det er underlagt LOA/FOA i anskaffelse av selve anlegget og senere ved vedlikehold og utvikling.	Så lenge selskapet er heleiet av kommuner, legges det til grunn at det er underlagt LOA/FOA i anskaffelse av selve anlegget og senere ved vedlikehold og utvikling.
Ansvar	Eierne (kommunene) hefter kun for den innskutte kapitalen og ikke videre for selskapets økonomiske forpliktelser. I praksis vil nok likevel kommuner ta større ansvar enn det loven bestemmer.	I et IKS ansvarer kommunene proratisk for selskapets økonomiske forpliktelser. Altså et større, økonomisk ansvar enn i et AS.
Annet	Havnemyndighet kan antakelig ikke delegeres til et aksjeselskap, slik at denne myndigheten enten må beholdes hos eierne, eller det må etableres et parallelt IKS.	Havnemyndighet kan i henhold til Havnelovens §4 delegeres til IKS.

I vedlegg 3 har vi illustrert to alternative måter å organisere det nye selskapet på. Det finnes flere og ikke minst varianter av disse to.

5. Skatte- og avgiftsmessige forhold

5.1 Generelt

Hovedregelen etter norsk rett er at alle selskaper og andre som er hjemmehørende i Norge er skattepliktige for hele sin inntekt.

Overskudd i selskap, herunder AS, IKS og deltakerlignede selskaper, skattlegges på selskapets hånd som alminnelig inntekt, med en flat skattesats på 22 prosent. Underskudd kan fremføres til fradrag i senere års positive inntekt.

Aksjeselskaper, deltakerlignede selskaper og en del andre selskaper og sammenslutninger, er etter skatteloven § 2-38 i stor grad fritatt for skatt på aksjeutbytte og for gevinst ved realisasjon av aksjer mv. Tap ved realisasjon av aksjer og andeler er på den annen side som utgangspunkt ikke fradragsberettiget. Disse reglene omtales som fritaksmetoden.

5.2 Kommunal skatteplikt

Etter skatteloven § 2-30 første ledd bokstav c er imidlertid kommuner som hovedregel fritatt fra skatteplikt på inntekt[12] (og formue). Fritaket omfatter i utgangspunktet alle inntekter til kommunene, herunder inntekter fra eventuell kommersiell virksomhet som drives i kommunen, utbytte/gevinster fra selskaper kommunen har eierandeler i, inntekter i form av innbetalinger fra tjenestemottakere og renteinntekter ved utlån mv.

Det følger imidlertid av skatteloven § 2-5, at visse inntekter i kommunal virksomhet (herunder knyttet til § 27 samarbeid), er skattepliktig. Det som kan være aktuelt for eierne av Drammen havn, er at kommuner etter skatteloven § 2-5 andre ledd bokstav b, er skattepliktig for «eiendom eller innretning utenfor kommunens område».

Skattefritaket gjelder kommunen som subjekt, og omfatter dermed virksomhet/aktivitet i avdelinger og etater av kommunen, interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 og kommunale foretak (KF).

Skattefritaket er generelt utformet og skiller ikke mellom kommunens ikke-økonomiske aktivitet og dens økonomiske aktivitet.

For helhetens skyld nevnes også:

- Kommuner er subjekter under fritaksmetoden, slik at for eksempel aksjeutbytte og gevinst ved salg av aksjer, deltakerlignede selskaper mv. i hovedsak uansett er skattefrie når fritaksmetoden kommer til anvendelse.[13]
- ESA har stilt spørsmålstegn ved om det offentliges generelle skattefritak er i strid med EØS-avtalen. Dette kan medføre at det vil bli endringer i kommuners generelle skattefritak.

Kommuners generelle skattefritak gjelder ikke for kommunalt eide selskaper som er egne

[12] Etter skatteloven § 2-5 andre ledd er det visse unntak fra kommuners generelle skattefritak. Dette gjelder inntekter fra vannkraftvirksomhet, inntekt fra avfallshåndteringstjenester som utføres i et marked og inntekt mv knyttet til eiendom eller innretning utenfor kommunenes område.

[13] Ved salg av aksjer i kraftselskap gjelder det særlige unntak

skattesubjekter. Etter skatteloven § 2-2 er både AS og IKS etter IKS-loven egne skattesubjekter og vil i utgangspunktet være fullt ut skattepliktige for sin aktivitet selv om de er 100 % eid av kommuner.

5.3 Merverdiavgift

Utgangspunktet etter merverdiavgiftslovens bestemmelser er at all omsetning av varer og tjenester er avgiftspliktig dersom det ikke foreligger særskilte fritak eller unntak. Avgiftsplikten vil gjelde både for offentlige og private virksomheter som har slik avgiftspliktig omsetning. Fra 2007 er det også innført merverdiavgift på infrastrukturtjenester i kommunal havn, jf. merverdiavgiftsloven (mval.)[14] § 3-11 (2) bokstav j. Avgiftsplikten omfatter retten til å disponere kommunal havn mot havneavgifter eller vederlag iht. HFL, og dette vil typisk være utleie av kaifront, kaikonstruksjoner, fortøyningsinnretninger, kaiarealer, farleder, sjøarealer mv.

Private havner som leier ut retten til å disponere havnen er unntatt fra merverdiavgiftsplikt, jf. mval. § 3-11 første ledd. Varer og tjenester som ytes som ledd i utleien av havnen omfattes også av avgiftsunntaket. Havneavgifter kreves blant annet opp for bruk av sjø- og kaiarealer, fortøyningsinnretninger, ventehaller samt ombord- og ilandstigningsramper.

Ved utleie til bruk i merverdiavgiftspliktig virksomhet kan utleier frivillig registreres, jf. mval. § 2-3 første ledd. Den frivillige registreringen kan også omfatte utleie hvor bygget eller anlegget brukes av interkommunale sammenslutninger organisert etter kommuneloven.

Omsetning av tjenester i form av offentlig myndighetsutøvelse omfattes ikke av havnas avgiftsplikt, jf. mval. § 3-9, første ledd.

Ved en eventuell overføring av havnene (og overføring av eiendeler) til et felles AS eller IKS er det meget viktig at man avklarer om transaksjonen kan innebære avgiftsplikt, og at forholdene til justeringsreglene hensyntas.

Det skal ikke betales avgift av omsetning av varer og tjenester som ledd i overdragelse av en virksomhet eller del av denne til ny innehaver, jf. mval. § 6-14. Avgiftsfritaket er betinget av at hele eller deler av virksomheten overføres samt at virksomheten i det store og hele fortsetter som tidligere på den nye eiers hånd.

I utgangspunktet legger vi til grunn at en overføring av havnene til felles AS eller IKS vil være omfattet av det nevnte avgiftsfritaket ved at hele eller deler av eksisterende virksomhet overføres til det nye subjektet. Dette må ses i sammenheng med hvilken myndighet det er anledning til å delegere iht. HFL § 9, jf. § 10 første ledd.

Som nevnt vil en overføring av havnene til et felles AS/IKS anses som en justeringshendelse slik at Drammen Havn i utgangspunktet må tilbakebetale resterende MVA på kapitalvarene (fast eiendom og driftsmidler). Vi ser særlig for oss at justeringsforpliktelsene tilknyttet fast eiendom kan bli relativt omfattende siden det er gjort en del investeringer i løpet av de siste 10 år.

Iht. bestemmelsen i mval. § 9-3 første ledd kan justeringsforpliktelsen unngås dersom man overfører plikten til å justere til en annen avgiftspliktig virksomhet. Ved overdragelser av byggetiltak er som nevnt utgangspunktet at det skal skje en samlet justering av inngående merverdiavgift for den resterende delen av justeringsperioden, men her åpnes det imidlertid for at justeringsforpliktelsen kan overføres til den som overtar kapitalvaren, slik at overdrageren kan unnlate å foreta en samlet justering. Det oppstilles strenge vilkår for at en slik overføring skal godtas, og det er viktig å være kjent med disse kravene slik at overføringen gjøres riktig. Ved overføringen må det blant annet utarbeides en egen avtale med

[14] Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

spesifikasjoner som viser hvilke kapitalvarer som overføres samt beløp mv. I tillegg er det krav om at den som overtar justeringsforpliktelsen er et registrert avgiftssubjekt med fradragsrett senest samme avgiftstermin som overføringen gjennomføres. For at mottaker skal bli et registrert avgiftssubjekt oppstilles det blant annet krav om at det utøves næringsvirksomhet, dvs. at virksomheten/aktiviteten er av et visst omfang, er egnet til å gi økonomisk overskudd og drives for eierens egen regning og risiko.

Hvis man kommer til at det skal gjøres en overføring til IKS/AS er det derfor meget viktig at man viderefører den avgiftspliktige aktiviteten i det nye selskapet slik at man kan overføre justeringsplikten og unngår en tilbakeføring av inngående avgift på tidligere investeringer. I den forbindelse er det særlig viktig å avklare hvorvidt den avgiftspliktige omsetningen av retten til å disponere kommunal havn mot vederlag/havneavgifter iht. HFL, jf. mval. § 3-11 bokstav j kan overføres til det nye subjektet.

5.4 Skatte- og avgiftsmessige forhold ved overgang til ny selskapsform

Overføring av eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har vært knyttet til en skattepliktig virksomhet fra en kommune, herunder fra et § 27-samarbeid, til bl.a. AS eller IKS, vil i utgangspunktet være en skattepliktig transaksjon. Slik skatteplikt vil imidlertid bare være aktuelt dersom det som overføres i utgangspunktet er skattepliktig

Vi forstår det slik at Drammen havn som sådan har vært ansett som et skattefritt, jf. for så vidt av selskapets regnskap hvor det fremgår av selskapsregnskapet at det ikke er beregnet skatt på selskapets resultat. I konsernregnskapet er det rett nok en mindre skattebelastning, men det er slik vi forstår det knyttet til datterselskapet, Holmen terminal Drammen AS.

Utgangspunktet vil som følge av dette være at overgang til annen selskapsform ikke vil utløse skatteplikt.

Det følger imidlertid som nevnt av skatteloven § 2-5, at kommuner er skattepliktig for «eiendom eller innretning utenfor kommunens område». Drammen havn fester i praksis all eiendom selskapet disponerer, noe som etter vår vurdering vil være et argument for at bestemmelsen i skatteloven § 2-5 ikke vil komme til anvendelse, heller ikke ved overgang til ny selskapsform eller kommuners eventuelle uttreden.

Det bør imidlertid gjøres en nærmere vurdering av om en omdanning for Asker og Liers del kan innebære at det anses realisert (andel av) eiendom utenfor kommunenes område som er skattepliktig. I så fall må en enten søke Finansdepartementet om skattelempe etter reglene i skatteloven § 11-22 med tilhørende forskrift (hvis til IKS) eller hvis omdanning til AS vurdere å bruke omdanningsreglene i skatteloven § 11-20 med tilhørende forskrift.

Dette kan eventuelt avklares nærmere med Skatteetaten ved å be om en bindende forhåndsuttalelse (BFU) eller en veiledende uttalelse.

5.5 Skattefrihet for selskaper som ikke har erverv til formål

Etter skatteloven § 2-32 kan sammenslutninger, for eksempel AS og IKS, være skattefrie dersom de ikke har erverv til formål. Hvorvidt kommunal eller annen offentlig virksomhet organisert som AS eller IKS er skattefri etter § 2-32, beror på en konkret helhetsvurdering av innretningens virksomhet, formål etc.

I praksis synes skattemyndighetene å ha lagt til grunn at havneselskap vil være skattefrie så lenge

drifts- og forvaltningsoppgaver etter havne- og farvannsloven ikke genererer et økonomisk og vedvarende overskudd, og denne delen av virksomheten utgjør mer enn 50 % av driften. Overskudd som følge av utleie (og fremleie) av fast eiendom vil imidlertid være skattepliktig.

Spørsmålet om havners skatteplikt er imidlertid for øyeblikket ganske uklart. Dette skyldes en pågående skattesak mellom Karmsund havn IKS og skatteetaten. Resultatet av denne saken vil kunne ha betydning for alle havneselskap, enten de er organisert som IKS eller AS. Det vises til følgende oppsummering av denne saken:

Tema for Karmsund Havns skattesak
Spørsmålet om skatteplikt for IKS med havnedrift er aktualisert gjennom søksmål fra Karmsund Havn IKS mot staten, der hovedforhandling er berammet til oktober 2020. Norske Havner har støttet søksmålet. I hovedtrekk gjelder saken spørsmål om hvorvidt enhver utleie fra havnens side - til andre næringsdrivende - medfører at leieinntektene underlegges begrenset skatteplikt etter skatteloven § 2-32 andre ledd. Hvis all utleie anses som skattepliktig, er statens syn at havnen anses fullt ut skattepliktig fra det tidspunkt omsetning knyttet til slik utleie overstiger annen omsetning. Karmsund Havn anfører at utleie til aktører som realiserer havnens formål ikke er skattepliktig. Det må derfor vurderes konkret hvorvidt utleie til havnens aktører bidrar til å realisere havnens formål. Dersom alle utleieforhold realiserer havnens ikke-ervervsmessige formål, vil resultatet være full skattefrihet.

Saken mellom Karmsund Havn og Skatteetaten er pt ikke avklart. Saken var berammet for tingretten høsten 2020, men partene avtalte i fellesskap den 22. september 2020 å stanse saken i minst 6 måneder i medhold av tvisteloven § 16-17 (1). I etterkant av stansingen har Skatteetaten fått utfyllende informasjon om utleievirksomhet herunder aktører som er etablert i havnen. Skatteetaten gjennomgår nå tilsendt informasjon. Det er ventet en bevegelse i saken i etterkant av sommeren.

Kilde: Karmsund havn v/HR og kommunikasjonsdirektør Tine Osmundsen

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at saken enda ikke har funnet sin løsning, men at det siste vi har hørt er at en håper at det skal foreligge en avklaring rundt årsskiftet 2021/2022.

6. Veien videre

Veien videre vil avhenge av om alle eksisterende eiere er med videre i et nytt selskap.

6.1 Dersom alle eierne er med videre

Dersom alle er med videre og alle eiendeler, rettigheter og forpliktelser, herunder avtaler mv., overføres til det nye selskapet:

- Hvordan nytt selskap skal organiseres - IKS eller AS.
- Eierfordeling, dersom ikke dagens eierfordeling skal videreføres.
- Tydeliggjøring av prinsipper for senere uttreden, ref dagens §13 i vedtektene (se også under)
- Avtaleverk (herunder selskapsavtale eller vedtekter, ev. aksjonæravtale mv.).
- Forholdet til ansatte må ivaretas.
- Forholdet til leverandører og andre kontraktsparter må ivaretas.
- I henhold til eiernes eierpolitikk må det utarbeides eierstrategi
- Selskapsavtale/vedtekter må vedtas i eiernes styrende organer
- Vedtak om stiftelse av nytt selskap må vedtas i eiernes styrende organer
- Det nye selskapet må registreres i foretaksregisteret og eventuelt i mva-registeret

6.2 Dersom en eller flere eiere trer ut i forbindelse med omgjøring

Dersom en eller flere av dagens eiere ønsker å tre ut, vil det i tillegg være nødvendig å enes om:

- Fortolkningen av § 13 i vedtektene.
- Om regnskapsmessig eller reell verdi skal legges til grunn for verdsettelsen.
- Dersom reell verdi skal legges til grunn, må det enes om prinsipper for verdifastsettelse (taksering, markedsvurdering, Due Dilligence e.l.)
- Om det skal tas utgangspunkt i verdier i morselskapet eller i konsern
- Hvilket tidspunkt som skal legges til grunn for verdsettelsen (Tidspunkt for uttreden, eller et annet tidspunkt?)
- Betydning for balanse og verdier av pågående reforhandling av leie-/festekontrakter med Drammen Havn.

Etter det opplyste foreligger det per i dag ikke en fortegnelse/oversikt over hva som etter tidligere lov er å anse som havnekapital i noen av de tre eierkommunene. Dette kan, etter vår vurdering føre til uklarhet og tvil ved fremtidige ev. utdelinger, og/eller ønske om uttreden fra en eller flere av eierkommunene. Det anbefales derfor at Drammen havn i dialog med eierkommunene, utarbeider en oversikt over hva som ble ansett som havnekapital i de tre eierkommunene på ikrafttredelsestidspunktet for den nye havne- og farvannsloven.

For ordens skyld understrekes det at i den videre prosessen bør det være tung involvering både på administrativt og politisk nivå. En bør være varsom med å gjøre veivalg tidlig, uten å forankre prosessen politisk i alle eierkommunene.

6.3 Om eierstrategi

Alle de tre eierne har i sine eiermeldinger krav til at det skal utarbeides eierstrategier for de selskapene de har helt- eller deleierskap i. Innholdet i en eierstrategi varier i selskapene internt i kommunene og mellom kommunene. Det er ikke noe lovfestede krav til innhold, men hensikten med eierstrategier er å sette tydelige krav, forventninger og mål for og med eierskapet. I tillegg vil det være viktig tydelig å beskrive hvordan selskapet skal samhandle med og rapportere til eierne. Det prinsipielle her er definert i den aktuelle selskapsloven, men det vil ofte være hensiktsmessig å avklare den daglige og praktiske samhandlingen i forhold til rapportering og rapporteringsfrekvens, eiermøter, administrative avklaringer osv.

Følgende punkter vil derfor ofte være med i en eierstrategi:

- Selskapets formål som må tilsvare vedtekter eller selskapsavtale
- Eiernes (kommunenes) formål med å eie selskapet, som for eksempel:
    - Bidra til å nå FNs bærekraftsmål, som er aktuelt her
    - Bevaring og utvikling av arbeidsplasser
    - Støtte for næringslivet
    - Bedre og mer effektive tjenester
    - Verdiskaping
- Overordnede, konkrete mål og KPI'er
- Styringsstruktur utover krav og bestemmelser i selskapslov
- Forventninger til utbytte og avkastning

6.4 Om vedtekter, selskapsavtale og eieravtale

Vedtekter

Vedtektene skal minst inneholde[15]:

- selskapets foretaksnavn
- selskapets formål
- aksjekapitalens størrelse
- aksjenes pålydende

Hvis selskapet ikke har som formål å gi aksjonærene økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om hvordan selskapet skal fordele overskudd og formue når selskapet blir oppløst.

Ovenstående er minimumskrav og vedtektene kan kompletteres med såkalte frivillige emner. Et eksempel på det er dagens vedtekter i Drammen havn, §13 om verdifordeling ved uttreden eller oppløsning. Tilsvarende kan man ha om spesielle regler for avhending av aksjer, men disse forholdene vil som regel være bedre egnet i en aksjonæravtale (tilsvarende eieravtale i IKS). En aksjonæravtale er en avtale mellom eierne, mens vedtekter er en beskrivelse av selskapet og et styrende dokument for selskapet.

[15] Brønnøysundregistrene

Selskapsavtale

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende[16]:

- selskapets foretaksnavn;
- angivelse av deltakerne;
- selskapets formål;
- den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
- antall styremedlemmer;
- deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
- den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
- antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
- annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen.

Som i aksjeloven er dette minimumskrav og det er mulig å legge til mer. Ofte er begrensninger for låneopptak med i selskapsavtalen. Man kan som i vedtektene ha med bestemmelser som gjelder mellom eierne, men også her vil vi mene at en eieravtale kan være bedre egnet, men det fleste anser at valget er rent praktisk og skjønnsmessig.

Eieravtale/aksjonæravtale

En eier eller aksjonæravtale er en ikke lovbestemt avtale mellom eierne av et selskap. Innholdet vil avhenge av om avtalen gjelder et AS eller et IKS. For eksempel vil en selskapsavtale inneholde bestemmelser om antall styremedlemmer, mens det ikke fremkommer som et minimumskrav i et AS. En eieravtale kan f.eks. inneholde:

- Regler for kjøp og salg av aksjer eller eierandeler
- Regler for overdragelse av aksjer
- Regler for uttreden eller oppløsning
- Regler for verdifastsettelse
- Regler for anvendelse av overskudd
- Og lignende som eierne finner hensiktsmessig så lenge det er i motstrid med vedtekter/selskapsavtale, gjeldende selskapslov eller andre reguleringer

[16] Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

7. Ansvar

Denne rapporten er utarbeidet for eiernes bruk i samsvar med kontrakt datert 27.11.2020.

Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i samtaler med kommunens og Drammen havns ansatte og i dokumentasjon som er gjort tilgjengelig for oss. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Drammen havns virksomhet. Rapporten inneholder materiale som er konfidensiell for eierne, Drammen havn og PwC.

Partene har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med forretningsvilkårene i kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av partene eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller engasjementsbrevet.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.

Vedlegg: To alternative måter å organisere på

Alternative organisasjonsformer, alternativ 1

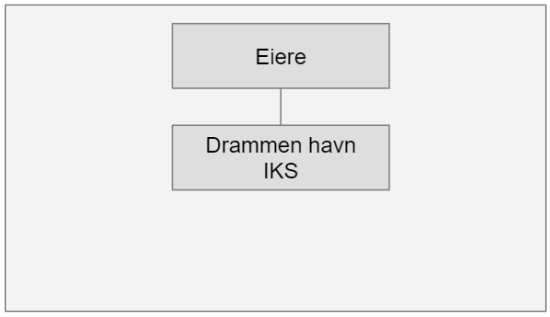

For å være trygg på skille mellom skattepliktig og ikke skattepliktig virksomhet, bør det bes om bindende forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene.

- Alle tre eiere går inn i selskapet med sin tidligere eierandel fra §27 samarbeidet
- I Drammen havn IKS ligger forvaltningsmyndighet for Drammen og Lier. Asker kan vurdere om også de skal delegere den samme myndigheten til Drammen havn IKS etter nærmere avtale
- I Drammen havn IKS ligger også all aktivitet direkte knyttet til havn og havnelogistikk.
- Holmen terminal Drammen AS eies 100% av Drammen havn IKS

Alternative organisasjonsformer, alternativ 2

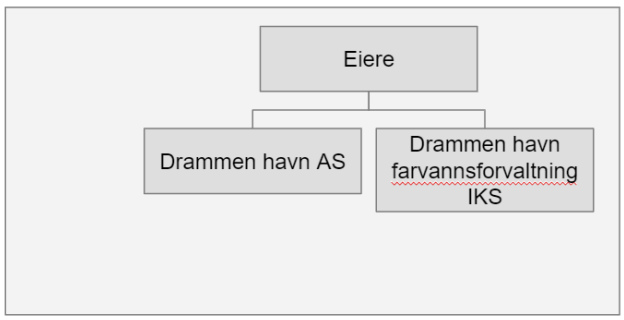

Farvannsforvaltning kan ikke delegeres til et aksjeselskap. Derfor må det i tillegg opprettes et IKS for denne tjenesten.

- Alle tre eiere går inn i Drammen havn AS med sin tidligere eierandel fra §27 samarbeidet
- I Drammen havn farvannsforvaltning IKS ligger forvaltningsmyndighet for Drammen og Lier. Asker kan vurdere om også de skal delegere den samme myndigheten til Drammen havn farvannsforvaltning IKS etter nærmere avtale. Selskapet eies med hhv 22% og 78% av Lier og Drammen.
- I Drammen havn AS ligger all aktivitet direkte knyttet til havn og havnelogistikk.
- Holmen terminal Drammen AS eies 100% av Drammen havn IKS

RÆDER

Advokatfirmaet Ræder
raeder.no

Dronning Eufemias gate 11
N-0191 Oslo, Norway
+47 23 27 27 00
post@raeder.no

Juridisk utredning Drammensregionens interkommunale havnevesen

17. februar 2023 (rev2)

Fra: Advokatfirmaet Ræder AS v/ advokatene Eva Hagen og Kyrre W. Kielland

Til: Drammen, Lier og Asker kommune

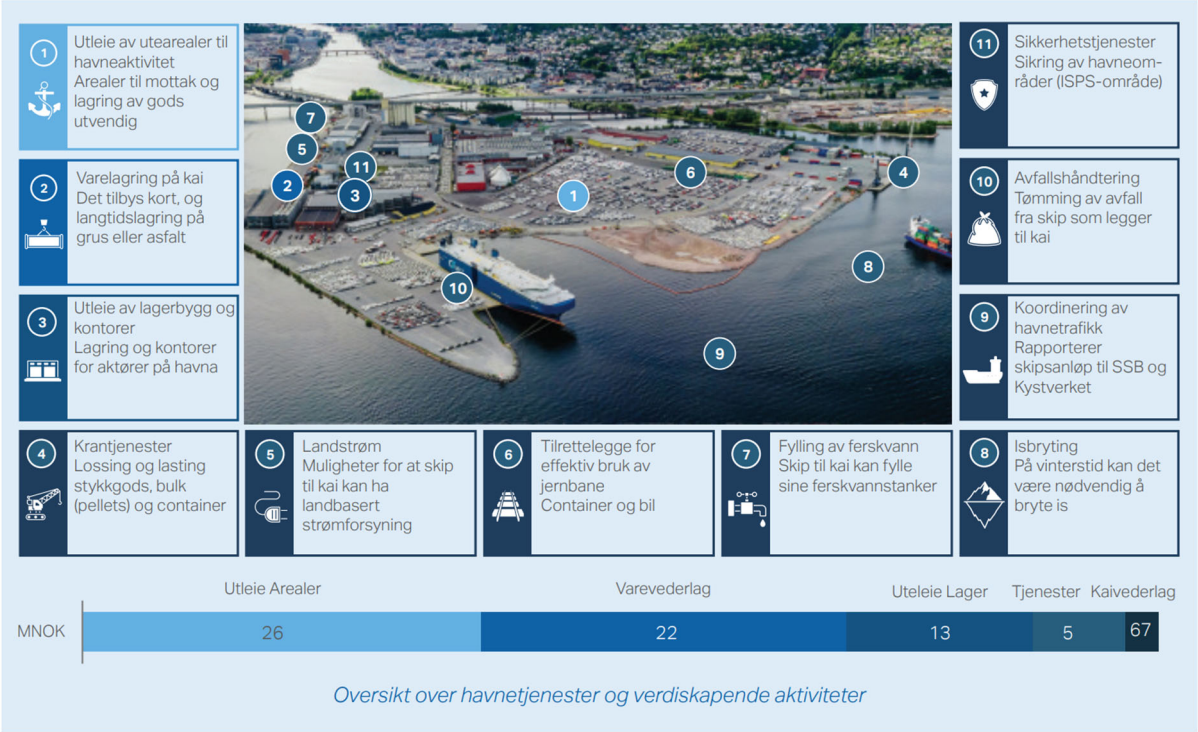

Oversikt over havnetjenester og verdiskapende aktiviteter

Innhold

Innledning og forutsetninger 3
Hovedkonklusjoner 4
Bakgrunnsinformasjon 5
Om Drammen Havn 5
Eiernes videre intensjoner for selskapet 7
Vurderingstemaer 8
1. Vurdering av vedtektenes § 13 8
1.1 Tolkningsmetode 8
1.2 Omfatter «anlegg og installasjoner» rett til eiendelene og/eller verdiene? 8
1.3 Regnes festeavtalene som «anlegg og installasjoner»? 10
1.4 Foreligger det en «oppløsning av selskapet»? 14
1.5 Hvordan skal selskapets gjeld fordeles? 15
1.6 Eiendom eid direkte vs eiendom eid gjennom aksjeselskap 16
2. Fordeling av verdiene 17
2.1 Fordeling av verdier som kan trekkes ut forlodds 17
2.2 Fordeling av gjenværende formue: 17
2.3 Fordeling av selskapets gjeld 18
3. Inntreden i et nytt AS 19
3.1 Innledende om «forloddsverdien» og partenes forutsetninger for videre samarbeid 19
3.2 Verdiene knyttes til B-aksjer, som ikke gir stemmerett eller rett til utbytte, men hvis verdi kan realiseres ved salg av aksjer, eller dersom selskapet blir oppløst. 20
3.3 Verdiene benyttes som «annen egenkapital» i åpningsbalansen. 23
3.4 Verdiene tas inn som lån 24
3.5 Skjevdeling av utbytte 25
3.6 Oppsummering 25
4. Aksjonæravtalen 26
Vedlegg: 26

Innledning og forutsetninger

Rapporten er utarbeidet på grunnlag av tilsendte dokumenter og spesifikasjoner i tilbudsforespørsel fra Asker, Drammen og Lier kommune, Advokatfirmaet Ræders tilbud av 13.12.2022, samt informasjon gitt i oppstartsmøte 5.1.2022. I tillegg er det etter avtale med oppdragsgiver avholdt en oppfølgingssamtale med hhv Drammen kommune / Drammen havn, og Asker kommune for å få belyst historikken i selskapet. Underveis har Oppdragsgiver lest igjennom et grovutkast til tolking av § 13 og gitt tilbakemelding på historikk og faktum, samt besvart spørsmålene inntatt i grovutkastet.

Festekontrakt for grunneiendommene og utfyllingsareal er ikke oversendt fra Oppdragsgiver, men Drammen kommune har oversendt kopi av saksfremstilling for politisk behandling av denne, hvor essensen i kontraktene er redegjort for.

Kommunene ønsker en vurdering og anbefaling i henhold til følgende punkter:

1. Hvordan kommunene bør forstå bestemmelsen i vedtektene § 13? Herunder hvordan «anlegg og installasjoner beliggende i kommunen» skal forstås, samt om bestemmelsen omhandler fordeling av verdiene eller rett til eiendelene? Vurderingen gjøres med utgangspunkt i rapportene fra henholdsvis Kluge og PWC. Disse er vedlagt.

2. Hvordan verdiene oppført i regnskapet av 31.12.2020 kan fordeles, på bakgrunn av vurderingene og anbefalingene i spørsmål 1.

3. Fordeler og ulemper ved foreslåtte løsninger for håndtering av Drammen kommunes «forloddsverdi» inn i det nye aksjeselskapet, slik løsningene er beskrevet i vedlagte notat. Herunder også konsekvenser for kommunene ved de ulike løsningene med tanke på eventuell uttreden fra en eller flere kommuner, salg av aksjer eller avvikling av selskapet.

4. Forslag til hvordan den anbefalte løsningen på forloddsverdien kan/bør reguleres i aksjonæravtalen og/eller vedtektene.

Hovedkonklusjoner

Vi har gjort følgende hovedkonklusjoner i vår vurdering.

Våre konklusjoner rundt § 13 er som følger;

- Omdanningen av Drammen havn fra et §27-samarbeid til et aksjeselskap regnes ikke som en «oppløsning av selskapet» etter §13. Forloddsretten kan derfor ikke direkte benyttes i denne sammenheng.

- Både eiendelen og verdien tilknyttet «anlegg og installasjoner» kan trekkes ut forlodds etter §13. Tilknyttet gjeld vil også måtte tas ut forlodds.

- Festeavtalene regnes ikke som «anlegg og installasjoner» etter §13, og festeavtalene (eller verdien de representerer) skal ikke trekkes ut forlodds ved en eiers uttreden eller oppløsning av selskapet. Anlegg og installasjoner på festet tomt kan imidlertid trekkes ut forlodds.

Konklusjonen rundt tolkingen av § 13 gir en fordeling av verdier ved uttreden eller oppløsning som følger;

- Anlegg og installasjoner inkludert verdien av disse kan trekkes ut forlodds av Drammen kommune ved dennes uttreden av selskapet eller ved oppløsning av selskapet
- Øvrige verdier i selskapet, inkludert festekontraktene, skal deles forholdsmessig etter eierbrøk mellom eierkommunene ved oppløsning eller kompenseres Drammen havn ved uttreden.
- Vi har ikke grunnlag for å regne på eventuelle merverdi/mindreverdi festekontraktene representerer. Dersom en legger til grunn at festekontraktene er inngått på markedsmessige vilkår vil vi anta at det ligger en merverdi i disse, blant annet fordi festeavgiften hensyntar at selskapet har investert betydelige midler i utfylling av havnen.

Når det gjelder tolkingen av vedtektenes §13 har vi lagt stor vekt på ordlyden i denne og forholdene da samarbeidet/selskapet ble etablert. Vi er klar over, og har også i rapporten presisert, at vårt tolkningsresultat kan fremstå urimelig i lys av etterfølgende utvikling i rammevilkår generelt og dette samarbeidet/selskapet spesielt, men det ligger ikke innenfor vårt oppdrag å vurdere om § 13 i en gitt situasjon kan være kvalifisert urimelig i den grad at den bør settes til side eller lempes.

Med forbehold for at den nøyaktige verdien av forloddsretten bør justeres for den merverdi/mindreverdi som festekontrakten(e) representerer, har vi vurdert de ulike alternativene for håndtering av forloddsverdien ved videreføring av samarbeidet i aksjeselskaps form. Vi har konkludert med at en modell der forloddsverdien knyttes til B-aksjer uten stemme- og utbytterett kan være en egnet måte å videreføre den verdien forloddsretten representerer, samtidig som partenes intensjoner med samarbeidet og selskapet videreføres i størst mulig grad.

Vi har identifisert noen ulemper ved B-aksjemodellen slik den er foreslått. Disse har vi anbefalt å løse blant annet ved at kapitalen for B-aksjene fordeles forholdsmessig likt som for A-aksjene, og at det i vedtekter og aksjonæravtaler presiseres hvilke rettigheter som ligger til hhv. A-aksjene og B-aksjene ved salg, uttreden og oppløsning.

Den praktiske konsekvensen av våre anbefalinger fremgår av vedlagte forslag til reviderte utkast til vedtekter og aksjonæravtale.

Bakgrunnsinformasjon

Om Drammen Havn

Det interkommunale selskapet Drammen Interkommunale Havnevesen (Drammen havn/DH) er eid i felleskap av Drammen kommune, Lier kommune og Asker kommune.

DH sin drift er i dag i all hovedsak på Holmen i Drammen kommune. Selskapet eier ikke noe eiendom, og all drift foregår på festet grunn. Det er nylig inngått en forlengelse av festekontrakter for arealene DH disponerer. Det er planlagt utvidelser av eksisterende havneområde med ca. 90 mål gjennom utfyllinger. Også dette arealet er omfattet av festekontrakten, men slik at festeavgiften er hensyntatt opparbeidelseskostnadene DH har for arealet. Det er Drammen kommune som er bortfester for alt areal DH disponerer, også det arealet DH selv finansierer og etablerer.

DH har siden opprettelsen av samarbeidet ikke på noe tidspunkt fått overføringer eller bidrag fra sine eiere, og slik vi forstår det er det heller ikke tenkt at eierne skal yte noe innskudd eller lån til selskapet i forbindelse med overgangen til aksjeselskap. DH står selv for alle kostnader ved drift, vedlikehold, endringer, flyttinger, avvikling og etablering av areal, installasjoner, anlegg og innretninger. DH har ikke på noe tidspunkt betalt utbytte eller andre overføringer til eierkommunene.

Drammen havns engasjement som offentlig havn på Lierstranda, strakte seg over en periode fra 1997/2000-2015. Drammen havn ble stiftet som interkommunalt selskap etter kommuneloven §27 i 1985. Før inngåelsen av §27-samarbeidet var Drammen Havn heleid av Drammen kommune, med havnefunksjoner på Tangen- og Holmenområdene i Drammen kommune. I 1997 kjøpte Drammen havn «Schreiner-Fleischer» lageret. Dette startet Drammen Havn sitt havne-engasjement på Lierstranda. I forbindelse med kjøpet av og forvaltningen av «Schreiner-Fleischer»-lageret ble Drammen havn Lierterminalen AS (100% eid av Drammen havn) etablert. Selskapet ble også etablert for å utvikle havne- og logistikkaktiviteter på Lierstranda.

I år 2000 kjøpte Drammen Havn en lekter for å kunne losse Nor-Cargo sine fartøy ved Lierterminalen på Lierstranda. I den forbindelse ble Nor-Cargo leietagere av lagerbygningen «Schreiner-Fleischer». I lagerbygningen etablerte også Autotransport seg og drev med bilimport. I 2015 ble lekteren solgt til Drammensregionens Virkes terminaler. Lekteren ble flyttet til tømmerterminalen på Lierstranda, og har vært et kaianlegg der siden høsten 2015. I denne perioden avsluttet Drammen Havn sine havneaktiviteter på Lierstranda. Utover Drammen havns engasjement har det vært drevet havne- og logistikkvirksomhet på Lierstranda i regi av private aktører i en årrekke.

I 1971 var daværende Drammen havnevesen med på å stifte Lier industriterminal AS, med en eierandel på 15 %. Denne eierandelen ble senere utvidet til 30 %. I 2010 skiftet selskapet navn til Eidos AS. Lier kommune er i dag selskapets største eier. Formålet med Eidos AS har siden stiftelsen i 1971 vært eiendomsutvikling på Lierstranda, i tråd med den til enhver tid vedtatte arealbruken for området.

Gjennom årene har selskapets geografiske virkeområde blitt endret, særlig grunnet Fjordbyvedtak og ambisjoner om Fjordby både i Lier og Drammen kommune. I 2006 lanserte Gjelsten fjordbyplanene sine for Lierstranda, og skapte nye visjoner for utviklingen av områdene. Fjordbyplanene er senere videreutviklet, og har alltid vært understøttet av omfattende demokratiske og politiske prosesser. I

Drammen kommune ble tilsvarende prosesser utført, slik at havne- og godsaktiviteten i offentlig regi av Drammen havn, nå er samlet på Holmen. Dette har medført at tidligere havneaktivitet på Lierstranda og havneaktivitet knyttet til Lierterminalen på lang sikt ikke er en del av Drammen Havns fokusområde. Tilsvarende har Tangen i Drammen også blitt endret fra et havneområde til et byutviklingsområde. Endringene er forankret i kommuneplanenes arealdel, og senere en områdeutviklingsplan for Holmen, som ble endelig vedtatt i kommunestyret i Drammen i februar 2020.

Selve avhendelsen av Lierstranda og Tangen-området har skjedd i regi av DH gjennom salg av DHs eierandel i Eidos hva gjelder aktiviteten på Lierstranda. Etter forutgående behandling og vedtak i havnestyret og i havnerådet ble havnas aksjer i Eidos AS i 2020 solgt på forkjøpsrett til Lier kommune for over 220 millioner kroner. Lier kommune solgte deretter aksjene videre. Eidos AS eies i dag av Lier kommune med 55% og Bane Nor og Fabritius med 22,5% hver. Salgsinntektene fra salget av eierandelen i Eidos har gått til DH. Avhendelsen av Tangen-område skjedde ved en avtale med Drammen kommune hvor Tangen ble frigitt fra havn mot at DH fikk en festeavtale til 2041 på Holmen (i ettertid forlenget og utvidet til 2101). Festekontrakten og avtale om fravikelse fra Tangen er også inngått av DH. I dag disponeres Drammen kommunes eiendommer på Tangen nå av Drammen kommunale eiendomsutvikling AS, et selskap heleid av Drammen kommune.

Hva gjelder overføringen av havnevirksomhet i Drammen kommune fra Tangen til Holmen, følger det av avtalen mellom Drammen kommune og Drammensregionens Interkommunale Havnevesen datert 29. juni 2016 at «samtlige eiendommer og bebyggelse fra Tangen som direkte eller indirekte har vært tilknyttet havnevirksomheten, skal frigjøres til Drammen kommunes disposisjon. Kommunen stiller på den annen side til disposisjon nødvendige arealer på Holmen for fortsatt drift og videre utvikling av havnevirksomheten i Drammen». Avtalen avsluttet prosessen med overføringen av havnevirksomheten fra Tangen til Holmen. Beløpet som er balanseført pr. 31.12.2020 under Immaterielle eiendeler med 31,5 millioner er basert på denne avtalen.

I forbindelse med overføringen var partene enige om en kompensasjon på Holmen på kr 5 millioner med en gjeld på 7,5 millioner. Verdien på avtalen mellom Drammen kommune og Drammensregionens Interkommunale Havnevesen ble i 2016 beregnet til 7,5 millioner x 5 millioner = 37,5 millioner. Totalverdien av avtalen har blitt avskrevet med 1,5 millioner per år fra 2017. Eiendomsoverdragelsen ga en salgsgevinst på kr 24,1 millioner. I den forbindelse ble balanseførte driftsmidler/eiendommer/bygningsmasse nedskrevet, og et kontantbeløp på 8,283 millioner ble betalt fra Drammen kommune til Drammen havn. (kr 1000,- * 8,283 kvm).

De immaterielle eiendelene som er oppført i balansen på kr 31,5 millioner skal regnes som en erstatning for havneselskapets felles verdier på Tangen. Eiendommene på Tangen var eid av selskapet frem til avtalen med Drammen Eiendom KF i 2016. Det er enighet mellom eierkommunene om at denne verdien skal fordeles etter eierbrøk, og ikke tilfalle Drammen kommune forlodds.

I konsernbalansen til Drammen havn er ingen verdi knyttet til festekontrakter aktivert i varige driftsmidler. Eiernes formål og intensjoner ved å stifte det felles havneselskapet har, basert på informasjonen eierne har gitt oss, nesten utelukkende vært av samfunnsmessig karakter. Eierkommunen har ønsket å styrke og støtte regionens næringsliv gjennom en felles regional havn.

Basert på opplysninger vi har mottatt fra både Drammen og Lier kommune har (gamle) Drammen havn drevet selvstendig virksomhet. Ingen av kommunene har hatt økonomisk motiv uavhengig av

havneloven. Hva gjelder driftstilskudd har ingen av eierkommunene kommet med tilskudd siden det interkommunale samarbeidet startet i 1985.

Partene har uttalt at kommunene skal fortsette samarbeidet de har hatt i (gamle) Drammen Havn i (nye) Drammen Havn, med samme eierforhold i ny organisasjonsform (aksjeselskapsform). Selskapets drift skal fortsette å være sentrert på Holmen i Drammen. Videre er det allerede oppnådd enighet om å videreføre de gamle festeavtalene med små justeringer.

Eiernes videre intensjoner for selskapet

Basert på tilsendt dokumentasjon legger vi til grunn at alle de tre kommunene har besluttet å videreføre dagens samarbeid / selskap gjennom et felles eid aksjeselskap, og at eierforholdet i det nye aksjeselskapet skal være tilsvarende som i dagens samarbeid. Aksjeselskapet skal ikke overta deltakerkommunenes myndighetsoppgaver, men all øvrig virksomhet.

Vi registrerer at overføringen til aksjeselskapsformen har vært omtalt i ulike dokumenter som «oppløsning», «omdanning» og «omorganisering» av dagens samarbeidsform, men partene synes alle å være enige om at et felles havneselskap er av samfunnsmessig viktighet, og oppløsning av selskapet har ikke vært et reelt alternativ.

Etter samtaler med Drammen og Lier kommune er vår oppfatning at foreliggende sak i utgangspunktet dreier seg om en ren «omorganisering»/«omdanning» av (gamle) Drammen havn til et nytt aksjeselskap. Bakgrunnen for «omdanningen» er endringen i ny kommunelov, som pålegger selskapet å endre selskapsform.

Kommunene skal fortsette samarbeidet de har hatt i (gamle) Drammen Havn i (nye) Drammen Havn, med samme eierforhold. Selskapets drift skal fortsette å være sentrert på Holmen i Drammen. Videre er det allerede oppnådd enighet om å videreføre de gamle festeavtalene med små justeringer, men for en lang tidsperiode fremover. Den økte tidshorisonten på festeavtalene er med å sikre forutsigbarhet for det felles selskapet og den regionale havnen.

Samlet sett er det få endringer som skal gjennomføres i overgangen fra (gamle) Drammen Havn til (nye) Drammen Havn, med unntak av endret selskapsform. Ut fra den informasjonen vi har mottatt fra partene, er partenes intensjon at det ikke skal foretas endringer i driften/virksomheten når Drammen Havn omdannes til et aksjeselskap.

Vurderingstemaer

1. Vurdering av vedtektenes § 13

Hvordan bør kommunene forstå bestemmelsen i vedtektene § 13? Herunder hvordan «anlegg og installasjoner beliggende i kommunen» skal forstås, samt om bestemmelsen omhandler fordeling av verdiene eller rett til eiendelene? Vurderingen gjøres med utgangspunkt i rapportene fra henholdsvis Kluge og PWC.

1.1 Tolkningsmetode

Vedtektenes § 13 har følgende ordlyd:

> **§ 13 Verdifordeling ved oppløsning**
>
> Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 1.

I forbindelse med tolkning av vedtektenes § 13 har vi i tråd med alminnelige prinsipper tatt utgangspunkt i en objektiv forståelse av ordlyden i lys av konteksten i avtalen, men også vektlagt partenes felles intensjoner i den grad det foreligger holdepunkter for dette. Vi har også lagt vekt på andre momenter, herunder bestemmelsens forhistorie, formålet med bestemmelsen og konkret rimelighet. Bestemmelsen har etter det vi forstår ikke vært anvendt av partene - kommunesammenslåingen ble håndtert ved at andelene i samarbeidet/selskapet ble slått sammen og tilordnet de nye kommunene.

1.2 Omfatter «anlegg og installasjoner» rett til eiendelene og/eller verdiene?

Etter §13 får kommunene ved uttreden eller oppløsning av selskapet «eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og for øvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusive faste anlegg og installasjoner) – etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier». PWC har i sin rapport tolket ordlyden dithen at forloddsretten ikke bare gjelder eiendomsretten, men også verdiene tilknyttet eiendommen. Dette er vi enige i.

Overskriften i bestemmelsen er «Verdifordeling ved oppløsning», noe som kan være egnet til å si noe om intensjonen bak bestemmelsen. Bestemmelsen regulerer etter sin ordlyd hva som skal skje i to typetilfeller; 1) «anlegg og installasjoner beliggende i kommunen», og 2) «samlede gjenværende formue (eksklusive faste anlegg og installasjoner)». For tilfelle 1) får kommunen «eiendomsrett». En naturlig språklig forståelse av begrepet eiendomsrett er at man da også får retten til den verdien eiendelen representerer. Eiendomsrett kan erverves mot vederlag eller vederlagsfritt. Bestemmelsen sier imidlertid ingenting om at kommunen som får tilført slik eiendomsrett skal yte noe vederlag for

dette. For tilfelle 2) får kommunen «rett til sin forholdsmessige andel». Ettersom tilfelle 2) regulerer «samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner)», taler dette ytterligere for at noen tilsvarende forholdsmessig verdifordeling ikke er tiltenkt i tilfelle 1).

Ut fra det vi har kartlagt virker det ikke som at eierkommunene har reflektert særskilt rundt hva som skjer med havna og den videre driften av denne ved eventuelt forlodds uttak av eiendeler. Det er samarbeidet om en felles regional havn og den samfunnsmessige betydningen av dette som har vært drivkraften bak samarbeidet. Ut fra dette kan man kanskje anta at da § 13 ble utformet, så var det med tanke på en situasjon der selskapet ikke lenger skulle være et felles regionalt selskap. I en slik situasjon ville hver av kommunene kunne ta med seg det de hadde bragt inn i selskapet forlodds – typisk slik at den ene kommunen tok tilbake kaien med påstående kraner som lå i dennes kommune, den andre kommunen tok tilbake sitt areal med havneskur i sin kommune og så videre. Kanskje lå det også en forutsetning om at kommunene i forbindelse med etablering av selskapet skulle stille slike anlegg og arealer til rådighet for selskapet. Vi har imidlertid få konkrete holdepunkter for partenes intensjoner med bestemmelsen i § 13 fra den gang denne ble utformet.

Situasjonen gjennom årene har nok også blitt annerledes enn det som er skissert over; Ingen av kommunene har skutt inn kapital eller eiendeler i selskapet. Tilgang til havneareal har vært sikret gjennom festekontrakter som forutsetningsvis er inngått på markedsmessige vilkår. Anlegg og installasjoner på havnen er finansiert gjennom selskapets drift. Det er dermed i realiteten selskapet selv som har skapt de verdiene som i dag befinner seg i selskapet.

Et sentralt spørsmål vil være om § 13 skal forstås slik at verdier skapt av selskapet/samarbeidet (eksempelvis investeringer i anlegg og installasjoner i én kommune) skal tilfalle den kommunen investeringen er foretatt i, uten fradrag for den forholdsmessige verdien som de andre kommunene har tilført gjennom samarbeidet. Spørsmålet er ikke regulert direkte i vedtektsbestemmelsen, og svaret vil bero på en tolkning av vedtektene.

Tolkes §13 slik at også verdiene (i tillegg til eiendomsretten) kan trekkes ut forlodds, uten fradrag for den forholdsmessige delen/verdien som de andre kommunene har tilført gjennom selskapets midler, får kommunen som har «anlegg og installasjoner» beliggende i sin kommune, tilført verdier på bekostning av de andre. Dette kan nok føre til et urimelige resultat. Rimelighetshensyn kan derfor tilsi at «anlegg og installasjoner» som en kommune får eiendomsrett til etter § 13, likevel bør skje mot et vederlag som tilsvarer den forholdsmessige verdien som de andre kommunene har tilført gjennom samarbeidet.

Ordlyden i § 13 er på dette punktet ganske tydelig. Det står at anlegg og installasjoner skal falle tilbake til den kommunen de befinner seg i ved uttreden eller oppløsning av selskapet. At dette også må gjelde verdien av anlegg og installasjoner fremgår ved at det etter komma er presisert hva som skal deles; «… den enkelte kommune (får) eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommune, og for øvrig rett til forholdsmessige andel…». Ordlyden «for øvrig» angir her skillet mellom hva som skal tas ut forlodds inkludert verdi, og hvilke verdier man skal dele på.

En tolkning i samsvar med ordlyden kan fremstå urimelig fordi «den enkelte kommune» rent faktisk ikke har bidratt med de aktuelle eiendelene inn i selskapet.

Ettersom det er selskapsvedtekter som skal tolkes, er vår konklusjon at en klar ordlyd må gå foran konkret rimelighet, med mindre det foreligger klare holdepunkter for at partene hadde en annen intensjon med ordlyden i bestemmelsen. Vi ender derfor på at vedtektens klare ordlyd i dette tilfellet

må legges til grunn, siden vi ikke har noen holdepunkter for at partene har ment noe annet med bestemmelsen enn det som fremgår av ordlyden.

Delkonklusjon: En kommune som ved uttreden eller oppløsning av selskapet får eiendomsrett til «anlegg og installasjoner beliggende i kommunen», får etter vår vurdering eiendelene ut forlodds uten at verdien av eiendelene skal fordeles blant eierne.

1.3 Regnes festeavtalene som «anlegg og installasjoner»?

Et sentralt spørsmål som reiser seg, er hvorvidt festeavtalene regnes som «anlegg og installasjoner» etter §13. Svaret beror på en tolkning av bestemmelsen. Kluge kommenterer ikke spørsmålet direkte, men legger til grunn at partene selv må bli enige om hva som skjer med eksisterende festeavtaler. I rapporten fra PWC skriver de at da «det alt vesentlige av Drammen havns eiendommer er festet/leid fra Drammen kommune, vil imidlertid denne delen av vedtektsbestemmelsen ha mindre praktisk betydning når det gjelder fast eiendom som sådan». Slik vi forstår det, legger PWC til grunn, uten videre kommentarer, at festeavtalene ikke regnes som «anlegg og installasjoner» jf. §13. Vi er enige i konklusjonen til PWC på dette punkt, og vi vil i det følgende redegjøre for hvorfor vi kommer til tilsvarende konklusjon.

Drammen havn har informert om at det i konsernbalansen til Drammen Havn per 31.12.2020 ikke foreligger noen verdi knyttet til festekontrakter aktivert i varige driftsmidler. Vi registrerer også at vi i punkt 2 under kun har fått i oppdrag å fordele selskapets balanseførte verdi basert på balansen per 31.12.2020. Samtidig er det ingenting i vedtektenes § 13 som tilsier at bestemmelsen kun regulerer fordeling av balanseførte verdier og forpliktelser. Vi tolker § 13 slik at denne regulerer fordelingen av selskapets reelle verdier, og ikke begrenser seg til balanseførte verdier. For det tilfellet at selskapet skulle oppløses og det på dette tidspunktet foreligger ikke-balanseførte eiendeler eller forpliktelser, vil også disse måtte fordeles etter reglene i § 13. Vi mener derfor det er hensiktsmessig å foreta en slik vurdering nå, både for å få avklart dette spørsmålet mellom eierkommunene, og fordi man da hensyntar dette inn i ny aksjonæravtale og selskapsform.

Etter en alminnelig objektiv fortolkning av ordlyden er det ikke umiddelbart klart hvorvidt festekontrakter faller inn under ordlyden «anlegg og installasjoner». Ut fra konteksten må ordlyden «anlegg og installasjoner» i andre linje av § 13 antakelig forstås slik at den omhandler «*faste* anlegg og installasjoner», sml. parentesen i § 13 fjerde linje som regulerer verdifordeling i motsatte tilfeller.

Innledningsvis vil vi nevne, da det kan være av prinsipiell betydning, at festerettigheter som avtales gjennom festekontrakt regnes som leierettighet. En festerett innebærer derfor ikke at innehaver av rettigheten regnes som grunneier. Videre defineres en festekontrakt gjerne som en avtale mellom to parter som gjelder bruk av grunn mot vederlag i en bestemt tidsperiode. Basert på denne definisjonen faller ikke festekontrakter umiddelbart inn under ordlyden «[faste] anlegg og installasjoner».

I Kluge-rapporten legges det til grunn at det med «anlegg og installasjoner» menes fysiske aktiva, som er geografisk tilhørende i én kommune. Vi er ikke umiddelbart enige i at ordlyden kan tolkes så vidt at det omfatter alle fysiske aktiva. En festekontrakt kan i seg selv regulere forhold som berører fysiske aktiva, som er geografisk tilhørende i én kommune. Festekontraktene i Drammen Havn er inngått mellom Drammen Havn og Drammen kommune og regulerer retten til å ha «anlegg og

installasjoner» på et område som er geografisk tilhørende Drammen kommune. Festekontraktene som sådan kan derimot ikke anses for å være fysisk aktiva geografisk tilhørende Drammen kommune.

Havneloven kan være relevant for tolkningsspørsmålet, både fordi vedtektene annet sted henviser til denne, og ikke minst fordi havneloven i stor grad som har regulert selskapets virksomhet. Drammen havn er en interkommunal havn og har status som stamnetthavn, og det er derfor naturlig å se hen til lovens definisjoner når man skal tolke begreper i vedtektene for havnen.

«Havneanlegg» er definert i havneloven §3 e). Lovens § 3, som for øvrig er en videreføring av tilsvarende definisjon i tidligere havne- og farvannslov av 2009, definerer et havneanlegg som «arealer, bygninger, innretninger og annen infrastruktur som brukes i havnevirksomhet, herunder kaier, terminalbygninger, laste-, losse- og omlastningsinnretninger og lager- og administrasjonsbygninger». Fellesnevneren for eksemplene som loven lister opp er at de alle er fysiske – i motsetning til f.eks. en leierett til et bygg eller grunn, en tariffavtale for havnearbeidere, klassifisering av et område som ISPS-kai (mens selve ISPS-gjerdet nok vil være en havneinnretning). Basert på havneloven §3 e) vil derfor ikke festekontrakter falle inn under definisjonen av «havneanlegg». Festekontrakter er en leierett til grunn der man kan ha rett til bruk og rett til å sette opp bygninger og anlegg, men er ikke i seg selv en fysisk ting. Det er selve tomten som er et «havneanlegg», ikke avtalen om hvordan denne disponeres og på hvilke vilkår. Tomtene i vår sak eies allerede av Drammen kommune, men er festet bort til Drammen Havn.

Etter vår oppfatning skal dermed festekontraktene som sådan ikke regnes som «anlegg og installasjoner» i relasjon til vedtektenes § 13. Festekontraktene faller etter dette utenfor forloddsretten i §13.

Spørsmålet er da om det samme gjelder bygninger, anlegg og installasjoner som selskapet har oppført på festet grunn med hjemmel i festekontrakten, eller om dette er «anlegg og installasjoner» som kan tas ut forlodds etter vedtektenes § 13.

Rettslig sett er det mulig å overføre eiendomsrett til bygninger, anlegg og installasjoner på festet grunn. Ved overdragelse av eiendomsrett til et bygg eller anlegg som står på festet grunn, forutsettes normalt at festeretten følger med. Hvis ikke vil den nye eieren av bygget/anlegget mangle rett til å ha bygget/anlegget stående på grunneiendommen. Slik transport av festerett kan være avhengig av godkjennelse fra bortfester, og det kan også i enkelte tilfeller stilles vilkår for slik transport.

Ettersom bortfester i denne saken utelukkende er Drammen kommune, og det er i denne kommunen alle bygg og innretninger tilhørende Drammen havn befinner seg, så kan en overtakelse av for eksempel et bygg medføre at festeretten for grunnen tilknyttet dette bygget faller bort i og med overføringen. Ved overtakelsen vil Drammen kommune både være eier av bygget, grunneier og fester. Da faller festeavtalen bort for dette arealet, og Drammen kommune eier både bygg og grunn under denne. Dersom Drammen kommune skulle trekke seg ut eier de arealene og får eiendomsrettighetene til de, men oppløsningen/uttredenen ekstingverer ikke festeretten da festeretten er en obligasjonsrettslig rettighet.

I Drammen havn har festekontrakten en stor selvstendig verdi. Det er festekontraktens verdi som er den grunnleggende forutsetningen for at Drammen havn kan drifte havnen gjennom f.eks. utleie til billagring, containerdepot osv. Ved uttreden/oppløsning vil Drammen kommune fortsette som grunneier av arealet som festekontraktene ligger på. Når Drammen kommune har grunneierrett, kan de ikke også få ut hele verdien av festeretten forlodds når dette gjelder samme eiendom.

Dersom tomtefesteavtalen(e) omfatter et større areal enn det som trengs for driften av «anlegg og installasjoner», må det gjøres en tolking av om festekontrakten opphører helt eller delvis i en slik situasjon. Dersom det resterende arealet kan ha en selvstendig verdi for fester, vil det ha formodningen for seg at fester beholder retten til å feste dette arealet og eventuelt kan føre opp nye anlegg og installasjoner under den resterende del av festekontrakten og på det gjenværende arealet som ikke er bebygd.

Som en konsekvens av at festekontrakten iallfall for de bygg og anlegg som Drammen kommune overtar faller bort, vil verdien av denne – forutsatt at festekontrakter regnes som felles verdier i selskapet som ikke omfattes av forloddsretten – måtte kompenseres til Drammen havn dersom det kun er Drammen kommune som går ut av selskapet, eller til at verdien deles etter eierbrøk ved oppløsning av selskapet.

Selv om det rettslig sett er mulig å overta eiendomsrett til bygg og anlegg på festet tomt, er det ikke opplagt at vedtektenes § 13 og festekontraktene skal forstås slik i denne saken. Utfordringen med en løsning som skissert ovenfor er at den vil fungere dårlig sett opp mot formålet kommunene har hatt for selskapet – at det skal være en felles regional havn. Dersom Drammen kommune skulle trekke seg fra selskapet og dermed overtar bygg og anlegg – samt at festeforholdet for disse anleggene opphører, så vil dette i praksis kunne bety at Drammen havn ikke kan fortsette sin drift og fortsette å være en viktig regional havn. Et annet alternativt er eventuelt at Drammen havn da enten må leie tilbake havneskur, kraner og andre bygg og anlegg som har falt tilbake til Drammen kommune eventuelt bygge nye bygg, kjøpe nye kraner osv. Dette har neppe vært intensjonen til eierne ved innføring av § 13.

Det faller utenfor oppdraget å gjøre en vurdering av Drammen havns festekontrakter. Det kan derimot fort være at det ikke er harmoni mellom tomtefesteloven og selskapets nåværende vedtekter. Siden denne vurderingen er viktig for Drammen havns mulighet for fortsatt drift – og dermed for oppfyllelsen av eierkommunenes intensjoner bak samarbeidsselskapet inkluderer vi en slik vurdering – og den har fått avgjørende betydning for vår anbefaling for aksjonæravtalen som skal inngås.

Utgangspunktet etter Tomtefesteloven er at når en festekontrakt utløper eller blir sagt opp, skal tomten ryddes og påstående bygg rives. For det tilfelle at dette vil medføre at verdier går til spille / bortfester kan nyttiggjøre seg av bygget etter festekontraktens opphør/utløp, vil imidlertid situasjonen ofte være at bortfester overtar bygget mot å betale fester for dette.

Hele Drammen havns aktiviteter foregår på festet grunn, og selskapet eier ikke noe eiendom selv. I 2021 ble festekontraktene utvidet og forlenget frem til 2101. For selskapet og eierne av dette har man ved forlengelsen fått en ytterligere langsiktig horisont for utvikling av havnedriften, investeringer som gjøres i selskapet og hvordan selskapet benytter sine midler m.v. Det må derfor kunne legges til grunn at Drammen havn og eierne av selskapet må kunne forutsette at bygg og innretninger som er etablert og etableres på festetomtene har en tidshorisont i selskapets drift frem mot 2101.

Det var Drammen kommune v/ Drammen Eiendom KF som forlenget festeavtalen med Drammen havn, og ut fra saksfremstillingen synes det klart at kommunen var klar over konsekvensene ved opphør og avvikling av disse.

Som vist i figuren under, som er utklipp fra saksutredningen da festeavtalene ble forlenget, har Drammen kommune v/ Drammen Eiendom KF ved forlengelsen vært seg bevisst at tomtefestelovens regler om at overtakelse må skje til takst under gitte omstendigheter kan komme til anvendelse i festeforholdet.

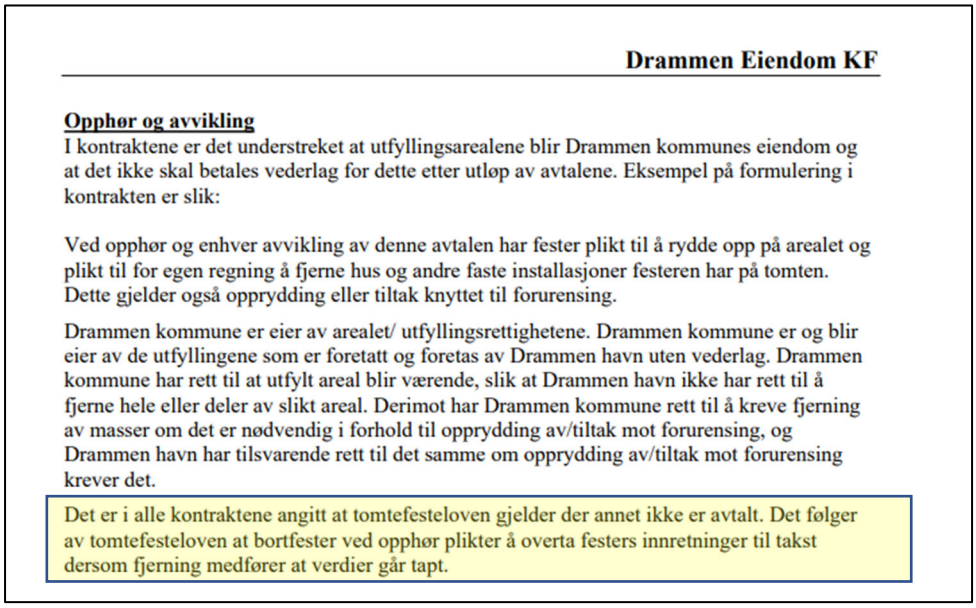

Drammen Eiendom KF

Opphør og avvikling

I kontraktene er det understreket at utfyllingsarealene blir Drammen kommunes eiendom og at det ikke skal betales vederlag for dette etter utløp av avtalene. Eksempel på formulering i kontrakten er slik:

Ved opphør og enhver avvikling av denne avtalen har fester plikt til å rydde opp på arealet og plikt til for egen regning å fjerne hus og andre faste installasjoner festeren har på tomten. Dette gjelder også opprydding eller tiltak knyttet til forurensing.

Drammen kommune er eier av arealet/ utfyllingsrettighetene. Drammen kommune er og blir eier av de utfyllingene som er foretatt og foretas av Drammen havn uten vederlag. Drammen kommune har rett til at utfylt areal blir værende, slik at Drammen havn ikke har rett til å fjerne hele eller deler av slikt areal. Derimot har Drammen kommune rett til å kreve fjerning av masser om det er nødvendig i forhold til opprydding av/tiltak mot forurensing, og Drammen havn har tilsvarende rett til det samme om opprydding av/tiltak mot forurensing krever det.

Det er i alle kontraktene angitt at tomtefesteloven gjelder der annet ikke er avtalt. Det følger av tomtefesteloven at bortfester ved opphør plikter å overta festers innretninger til takst dersom fjerning medfører at verdier går tapt.

Saksutredning sak 032/21: Festeavtaler med Drammen havn. (Vår markering med gult)

Festeforholdet mellom Drammen kommune og Drammen havn er et næringsfeste, og det er således i stor grad avtalefrihet, men ut fra saksfremstillingen fremgår det ikke at man har sett hen til Drammens havns vedtekter om forlodds uttak i festekontrakten. Tvert om har man i festekontraktene lagt lovens hovedregler til grunn for vurderingene, men gjort et unntak for masser – som man har presisert at kan kreves fjernet dersom dette er nødvendig som en del av tiltak eller opprydding av forurensing. Øvrig oppfylling skal ikke fjernes.

Så mens § 13 på den ene siden er klar på at bygg og anlegg skal overtas av kommunen de ligger i forlodds, så taler festekontrakten presumptivt (med det forbehold at vi ikke har lest denne, men kun saksfremstillingen rundt den) for at bortfester må overta festers (Drammen havns) innretninger til takst. Festekontrakten tar altså stilling både til hva som skjer med tomtene, både eksisterende og oppfylte, samt anlegg på disse – men relatert til et utløp av festeforholdet, og ikke – så vidt vi vet- i forhold til hva som skjer dersom en eier går ut av selskapet eller dette oppløses.

Vi finner det ikke åpenbart at Drammen havn sine vedtekter relatert til hva som kan tas ut forlodds ved uttreden eller oppløsning skal gå foran festekontrakten og tomtefestelovens bestemmelser ved motstrid. Her må man også se hen til at forlengelsen av festekontraktene skjedde i 2021, mens vedtektene er mange tiår gamle. Når vurderingene av hva som skjer med anlegg og innretninger ved opphør av kontrakten er gjort svært nylig, taler dette for at man bør legge større vekt på dette enn en tolking av eldre vedtekter når det gjelder vurderingen av hva som skal skje med disse.

Et forhold som kan være av relevans er forholdene rundt forlengelsen av festekontraktene. Det at det nylig er gjort vurderinger rundt disse forholdene i forbindelse med forlengelsen av festekontraktene – uten at man har gjort noen presisering rundt hva som skjer dersom en eier trer ut

av selskapet de neste 80 årene, taler for at iallfall Drammen havn som fester og Drammen kommune som bortfester ikke har sett for seg at festetomtene eller anleggene som er bygget i henhold til denne skal kunne «forsvinne» ut av selskapet i festeperioden. Når man også legger rimelighetshensyn og formålet med selskapet til grunn så har jo her fester, Drammen havn, finansiert / ervervet og satt opp bygg og innretninger som man er avhengig av for drift av havna i tillit til festekontrakt(er). Etter festekontrakten kan Drammen havn forvente å ha sine bygg og innretningen på festetomten(e) inntil festekontrakten blir sagt opp eller løper ut. Dette er grunnleggende for selskapets drift, og er således et argument for at også eierne av Drammen havn må respektere dette – på bekostning av et forlodds uttak etter vedtektenes §13 ved uttreden av selskapet.

Bortfester (Drammen kommune) har tydelig tilkjennegjort sitt syn på innretninger satt opp på festetomtene gjennom festeavtalen som er inngått med Drammen havn, og at disse eventuelt må erstattes ved avslutning av festeforholdet. Av denne grunn har denne delen av vurderingen opp mot vedtektens § 13 voldt oss tvil. Det er på ingen måte åpenbart at en gammel vedtektsformulering skal ha forrang foran en nylig inngått festekontrakt når den involverer de samme partene. Når vi da likevel ender med å la § 13 få forrang, er det fordi ordlyden i bestemmelsen er så klar på at anlegg og innretninger skal kunne tas ut forlodds, før øvrige verdier deles. Selve festekontrakten er på sin side ikke å anse som et anlegg eller en innretning etter ordlyden i §13, og verdien av denne må kompenseres til selskapet ved uttreden eller øvrige eiere ved oppløsning av selskapet.

Konklusjon: Vår oppfatning er at festeavtalene ikke regnes som «[faste] anlegg og installasjoner» etter §13, og festeavtalene eller verdien de representerer skal ikke trekkes ut forlodds ved oppløsning av selskapet.

1.4 Foreligger det en «oppløsning av selskapet»?

Hva som ligger i ordlyden «oppløsning av selskapet» i vedtektenes §13 er ikke nærmere regulert i vedtektsbestemmelsen. Det er dermed ikke opplagt hva som omfattes av bestemmelsens kvalifiserende vilkår om «oppløsning».

Kluge legger til grunn i sin rapport, uten videre kommentarer/vurdering, at §13 får anvendelse i foreliggende sak. Vi mener derimot, basert på forholdene i denne saken, at det ikke dreier seg om en «oppløsning» etter vedtektenes §13.

Ut fra en naturlig språklig forståelse av ordlyden er vår oppfatning at det med «oppløsning» menes de tilfeller hvor både selskapet og virksomheten tilknyttet selskapet opphører, og ikke tilfeller der virksomheten fortsetter i en annen selskapsform. Riktignok må dagens selskap formelt oppløses for å videreføres i nytt aksjeselskap. Men der virksomheten og eierforholdene fortsetter i ny selskapsform slik det er tiltenkt her, vil dette normalt omtales som «omdanning» og ikke «oppløsning».

Formålsbetraktninger taler også for et slikt tolkningsresultat.

Det kan som nevnt stilles spørsmål ved hvorvidt §13 får anvendelse for de tilfeller selskapet formelt må oppløses for å kunne videreføres i et aksjeselskap. På tidspunktet vedtektene ble laget forelå det ikke lovregulering som forhindret Drammen Havns nåværende selskapsform. Det var heller ikke forhold som tilsa at slik lovregulering skulle inntre i fremtiden. Det er derfor grunn til å anta at formålet med §13, da vedtektene ble laget i 1985, var at vedtektsbestemmelsen skulle anvendes for de tilfeller hvor selskapet skulle oppløses, og verdiene fordeles blant eierne.

Også konteksten i vedtektsbestemmelsen taler for at § 13 ikke kommer til anvendelse i den nåværende situasjonen. Ved «oppløsning» av selskapet som innebærer at den felles virksomhet avsluttes, er det naturlig at man har regler for fordeling av selskapets eiendeler og verdier mellom eierne. Ved en omdanning til ny selskapsform vil behovet for slik fordeling av verdier ikke være til stede. Tvert imot vil en omdanning normalt forutsette at selskapets virksomhet fortsetter som før, at verdiene forblir i selskapet og at eierforholdene forblir de samme, bare i ny selskapsform.

Ved tolkningen av bestemmelsen kan det derfor være relevant å se hen til bakgrunnen for endringen i selskapsform. Bakgrunnen er ny kommunelov som pålegger selskapet å endre selskapsform. Dersom slik endring ikke gjennomføres, vil selskapet bli tvangsoppløst etter 4 år. Beslutningen om å oppløse selskapet skyldes dermed ikke at selskapet i realiteten skal oppløses, men som følge av en lovpålagt plikt til å endre selskapsform der konsekvensen av manglende omdanning er at selskapet må oppløses. Alle eierkommunene har vært tydelige på at de ønsker en videreføring av den felles virksomheten i aksjeselskapsform. Det foreligger derfor på ingen måte et ønske om en «oppløsning av selskapet» som sådan fra eiernes side, tvert imot.

Konklusjon: Basert på de faktiske forhold knyttet til omdanningen av Drammen Havn mener vi derfor at det i herværende sak ikke foreligger en «oppløsning av selskapet» i relasjon til vedtektenes §13. Konsekvensen av dette er at eierkommunene ikke har krav på å få ut verdier forlodds nå, men at den forloddsretten som vedtektene gir anvisning på må videreføres på en eller annen måte innenfor rammene av aksjeselskapsformen.

1.5 Hvordan skal selskapets gjeld fordeles?

Vi er bedt om å vurdere hvordan selskapets gjeld skal fordeles. Både PWC og Kluge har lagt til grunn i sine rapporter at selskapets gjeld knyttet til utfyllingen av Drammen kommunes arealer på Holmen skal trekkes fra Drammen kommunes forloddsverdier. Dette er også eierkommunene enige i.

Ordlyden i vedtektenes § 13 er ikke klar på dette punktet, men den mest naturlige forståelsen av bestemmelsen er at gjeld skal allokeres på samme måte som eiendeler. Dette vil i så fall bety at gjeld som knytter seg til forloddsverdier også må fordeles forlodds, mens øvrig gjeld fordeles forholdsmessig mellom eierkommunene.

Basert på den informasjonen vi har fått fra eierkommunene knytter selskapets gjeld seg til utviklingen av Drammen kommunes arealer på Holmen. Vi er enige i eierkommunenes forståelse av at selskapets gjeld som er knyttet til utviklingen av Drammen kommunes arealer på Holmen skal trekkes ut forlodds til Drammen kommune, og ikke belastes øvrige eiere.

I realiteten er situasjonen den samme som om Drammen havn tok opp et lån for å bygge f.eks et kontorbygg i havna. Drammen Havn ville ikke betalt ekstra festeavgift for bygget, men ville betjent det tilhørende lånet. Ved en oppløsning ville kontorbygget tas ut forlodds av Drammen kommune etter vedtektenes § 13 og tilhørende gjeld ville også fulgt med forlodds.

Rimelighetshensyn tilsier derfor at gjelden tilknyttet opparbeidelse (utfylling) av ny grunn skal fordeles forlodds etter §13. Motsatt løsning innebærer at Drammen kommune ved opphør av festekontraktene og dermed havnedriften blir sittende med det oppfylte grunnarealet uten ansvar for den tilknyttede gjelden. Gjelden som Drammen havn har tatt opp for å finansiere denne eiendelen for Drammen kommune ville blitt fordelt mellom eierne. En slik løsning ville medført at de andre eierkommunene i Drammen Havn hadde finansiert deler av eiendelene til selskapet, uten at

fordelingen av eiendelene hadde representert den enkeltes eierkommunes bidrag til samarbeidet. En slik løsning ville vært svært urimelig.

Det kan her også være hensiktsmessig å se hen til formålsbetraktninger ved tolkning av §13. Basert på den informasjonen vi har mottatt fra eierkommunene har ikke formålet med samarbeidet eller avtalen om utfylling av ny grunn vært å begunstige Drammen kommune på en slik måte. Samarbeidet mellom kommunene har frem til i dag vært drevet med et ikke-økonomisk formål. Dersom gjelden knyttet til utviklingen av Drammen kommunes havnearealer på Holmen skulle blitt fordelt mellom eierne ved en oppløsning ville resultatet av samarbeidet ledet til stor økonomisk gevinst for Drammen kommune. Dette ville også innebære potensiell gjeldsbelastning for Asker- og Lier kommune som da ville sitte igjen med store deler av gjelden på Drammen kommune sin eiendom. Det må derfor være klart at det opprinnelige formålet med §13 ikke har vært en slik løsning.

Vi har også undersøkt 10 av de største havnene i Norge for å se om det finnes relevant kutyme på området. Samtlige av selskapene har vedtektsregulert at gjeld tilknyttet anlegg og installasjoner ved oppløsning av selskapet skal fordeles til kommunen som har nevnte anlegg og installasjoner i sin beliggenhet. Dette taler også for at selskapets gjeld knyttet til utviklingen av Drammen kommunes arealer på Holmen skal trekkes ut forlodds til Drammen kommune.

Når alle eierkommunene i tillegg er enige om at selskapets gjeld tilknyttet utviklingen av Drammen kommunes areal på Holmen skal trekkes ut forlodds til Drammen kommune, tilsier også partenes etterfølgende opptreden at en slik løsning bør legges til grunn.

Ordlyden er uklar på fordeling av gjeld, og både rimelighetshensyn og partenes oppfatning tilsier at gjeld som er etablert for utvikling av Drammen kommunes arealer skal overtas forlodds av Drammen kommune.

Konklusjon: Selskapets gjeld som er knyttet til utviklingen av Drammen kommunes arealer på Holmen skal trekkes ut forlodds til Drammen kommune, og ikke belastes øvrige eiere.

1.6 Eiendom eid direkte vs eiendom eid gjennom aksjeselskap

Dette punktet omhandler ikke den konkrete tolkingen av § 13, men forholdet er omtalt i tidligere rapporter, og basert på rimelighetshensyn og at det senere gis innspill til aksjonæravtale mellom partene, tas det med her.

Tomter eies, kjøpes og selges i dag både direkte gjennom overskjøting av hjemmel, men også gjennom salg av aksjer i selskap som står som eier av tomtene. Det siste har blitt mer og mer vanlig, og en svært stor andel av eiendomstransaksjoner skjer gjennom kjøp og salg av aksjer, i stedet for selve tomten. Dette er begrunnet både i skattemessige forhold, og at man ved salg av aksjer i et selskap som eier en tomt slipper å betale dokumentavgiften på 2,5 prosent av eiendommens verdi.

Tidligere var det vanskelig for kommuner og fylkeskommuner å finansiere kjøp av eiendom som lå i selskap, men ved endring av kommuneloven i 2017 ble dette endret.

Etter kommuneloven defineres varige driftsmidler som alle typer fast eiendom. Tidligere omfattet dette kun fysisk eiendom / tomter, men ved lovendringen i 2017 ble det bl.a. også gitt anledning for kommunene til å ta opp lån for investeringer i aksjer i single-purpose eiendomsselskap. Bakgrunnen

for endringen er at svært mange eiendomstransaksjoner i skjer gjennom selskapstransaksjoner (kjøp eller salg av aksjeselskap) i stedet for eiendomstransaksjon (kjøp/salg av selve eiendommen).

Vi mener at kommunene bør bli enige om hvordan også dette skal løses mellom partene – ikke minst fordi en havns areal, bruk og arronderes vil endres over tid. Det er derfor viktig at partene har en felles holdning og forutsigbarhet rundt hvordan slike forhold skal løses. Nær historie har vist at havneareal ofte også er svært attraktivt byutviklingsareal. Dersom Drammen havn over tid endrer bruk eller areal vil avhending av areal kunne bringe potensielt store inntekter til selskapet. Da er det viktig å ha bevisst forhold til om salgsgevinsten kun skal gå til en kommune der arealet fysisk ligger, eller om gevinsten skal deles mellom eierne fordi Drammen havn eier aksjer som igjen eier eiendommen**.**

Konklusjon: Vi mener at det i dag ikke er naturlig å skille mellom eiendom som er direkte hjemlet selskapet og eiendom som eies i et Single Purpose Selskap av selskapet, og vi anbefaler at partene i vedtektene, eventuelt i aksjonæravtalen for aksjeselskapet, presiserer dette.

2. Fordeling av verdiene

Hvordan kan verdiene oppført i regnskapet av 31.12.2020 fordeles, på bakgrunn av vurderingene og anbefalingene i spørsmål 1.

På bakgrunn av vår nærmere analyse av vedtektene §13 under punkt 1 vil vi gi en vurdering og anbefaling av hvordan verdiene oppført i regnskapet per 31.12.2020 kan fordeles i tilfelle av en «oppløsning av §27-samarbeidet». Vi presiserer her at vi under punkt 2 har indikert en fordeling både av selskapets balanseførte verdier og den reelle verdien av festekontraktene. Vi er klar over at dette ligger utenfor opprinnelig oppdrag, men som redegjort ovenfor under tolkingen av § 13 legger vi her avgjørende vekt på at vedtektenes § 13 tar sikte på å fordele alle verdier – uavhengig av om disse er balanseførte eller ikke.

2.1 Fordeling av verdier som kan trekkes ut forlodds

Etter §13 skal «anlegg og installasjoner» trekkes ut forlodds til kommunen hvor «anlegg og installasjoner» har sin beliggenhet. Basert på våre vurderinger under punkt 1 gjelder forloddsretten for bygninger og bygninger med anlegg (bygn.m.anl), tomter, kaier, jernbanespor og utfyllinger av verdiene oppgitt i regnskapet av 31.12.2020. Drammen kommune er grunneier og kan derfor trekke ut nevnte driftsmidler/verdier forlodds. Drammen kommune må imidlertid som grunneier respektere inngåtte festekontrakter med selskapet, og den merverdien/mindreverdien disse representerer for selskapet kan ikke kan trekkes ut forlodds. Det er den reelle/virkelige merverdien/mindreverdien til festekontraktene vi sikter til her.

2.2 Fordeling av gjenværende formue:

Selskapets gjenværende formue skal fordeles forholdsmessig basert på eieforholdet i henhold til §13. Av verdiene oppgitt i regnskapet av 31.12.2020 er immaterielle rettigheter, transportmidler, verktøy og maskiner, aksjer, langsiktige fond, overfinans pensjon, kundefordringer, andre fordringer og kasse og bank selskapets gjenværende formue. Etter den informasjon vi har fått fra kommunene legger vi til grunn at de immaterielle eiendelene som er oppført i balansen på kr 31,5 millioner skal regnes

som en erstatning for havneselskapets felles verdier på Tangen. Eierkommunene er enige om at denne verdien skal fordeles etter eierbrøk, og ikke tilfalle Drammen kommune forlodds. Dette er i tråd med vår tolkning av hvilke varige driftsmidler som skal fordeles som gjenværende formue.

Merverdien/mindreverdien som ligger i selskapets festekontrakter med Drammen kommune omfattes av den gjenværende formue. Basert på eierforholdet i Drammen Havn får Asker kommune utdelt 18%, Drammen 64% og Lier 18% av den gjenværende formue.

Vi nevner også at gjeld tilknyttet gjenværende formue i henhold til vedtektenes §13 skal fordeles forholdsmessig.

2.3 Fordeling av selskapets gjeld

Selskapets gjeld tilknyttet utviklingen av Drammen kommunes arealer på Holmen skal trekkes ut forlodds til Drammen kommune. Gjelden skal således ikke belastes øvrige eiere etter eierbrøk, og øvrige eiere er således ikke ansvarlig for nevnte forpliktelser ved en eventuell oppløsning av Drammen Havn, jfr vurderingen gjort under pkt 1.5.

Basert på vår analyse/vurdering vil fordeling av selskapets verdier se slik ut:

Verdier i Drammen havn:	**Trekkes ut forlodds :**	**Omfattes ikke av forloddsretten:**
Varige driftsmidler:		
Immaterielle rettigheter		X
Transportmidler		X
Mask., verkt., inv. O.l.		X
Bygn. Og bygn.m.anl.	X	
Tomter/kaier/jernb. Spor	X	
Aktiverte utfyllinger	X	
Festekontrakter**		X
Finansielle anleggsmidler:		
Ansvarlig lån		X
Aksjer		X
Langsiktig fondsplassering		X
Overfin. Av pensjonsmidler		X
Omløpsmidler:		
Kundefordringer		X
Andre fordringer		X
Kasse		X
Bankinnskudd		X
Egenkapital:		
Kapitalkonto		X
Frie fond		X

* Ref balansen per 31.12.20 i PWCs rapport. Vi har forstått at evt merverdi av festekontrakter ikke er balanseført. Vi mener likevel at den reelle verdien av selskapets festekontrakter bør tas med i fordelingen.

3. Inntreden i et nytt AS

Fordeler og ulemper ved foreslåtte løsninger for håndtering av Drammen kommunes «forloddsverdi» inn i det nye aksjeselskapet- Herunder også konsekvenser for kommunene ved de ulike løsningene med tanke på eventuell uttreden fra en eller flere kommuner, salg av aksjer eller avvikling av selskapet.

Følgende muligheter er diskutert for håndtering av «forloddsdelen»

- Verdiene knyttes til B-aksjer, som ikke gir stemmerett eller rett til utbytte, men hvis verdi kan realiseres ved salg av aksjer, eller dersom selskapet blir oppløst.
- Verdiene benyttes som «annen egenkapital» i åpningsbalansen.
- Verdiene tas inn som lån.

Dette er belyst i arbeidsgruppens notat.

3.1 Innledende om «forloddsverdien» og partenes forutsetninger for videre samarbeid

Vi har over lagt til grunn at § 13 av dagens vedtekter innebærer en rett for kommunen til ved uttreden eller oppløsning av selskapet å ta ut «anlegg og installasjoner» beliggende i kommunen forlodds. En kommune skal ved forlodds uttak av slike eiendeler også overta gjeld tilknyttet slike eiendeler. Det er kun Drammen kommune som per i dag har slike «anlegg og installasjoner» beliggende i sin kommune.

Vi har videre kommet til at bestemmelsen ikke bare innebærer en naturalutleggsrett til eiendelene, men også rett til å ta ut den verdien eiendelene representerer forlodds. Vi har imidlertid kommet til at festekontrakter ikke er omfattet av forloddsretten.

Verdien av festekontraktene og eventuell tilknyttet gjeld skal derfor fordeles forholdsmessig. Gjeld tilknyttet utvikling av Drammen kommunes havnearealer på Holmen knytter seg til ikke til festekontrakten, men til grunneiendomsretten som Drammen kommune kan ta ut forlodds.

Det er etter vår oppfatning ikke et vilkår for anvendelse av vedtektenes § 13 at eiendelen/verdien er balanseført. Dersom selskapet har ikke-balanseførte eiendeler eller gjeld må disse også tas ut forlodds eller fordeles forholdsmessig mellom eierne i henhold til regelen i § 13.

Alle tre eierkommuner er enige om å fortsette virksomheten i dagens havnesamarbeid, bare i ny organisasjonsform (aksjeselskap). Det er enighet om at virksomheten skal fortsette med utgangspunkt i de samme eiendeler som i dagens samarbeid, og med samme eierforhold som i dag. Vi har derfor lagt til grunn at ingen kommuner trer ut av samarbeidet/selskapet og at overføringen av virksomheten til aksjeselskaps form må anses som en omdanning og ikke en «oppløsning» av selskapet som utløser § 13 av dagens vedtekter. Den verdien som forloddsretten til visse eiendeler etter dagens vedtekter § 13 representerer, er således ikke noe kommunene kan realisere i dag.

Arbeidsgruppen har skissert tre ulike alternativer for håndtering av «forloddsdelen» med fokus på verdien av denne. Vi er enige i at verdiene er et riktig fokus i aksjeselskapsformen, og at det neppe vil være hensiktsmessig for et aksjeselskap at noen av aksjonærene skal ha forlodds eiendomsrett til selskapets sentrale eiendeler, slik dagens vedtekter legger opp til. Dette vil blant annet kunne bli problematisk fordi aksjeloven setter begrensninger på eiernes rett til å ta ut kapital både i form av kontanter og eiendeler.

Arbeidsgruppens alternativer vil derfor vurderes nærmere under, i tillegg til at vi kort nevner ytterligere et alternativ knyttet til skjevdeling av utbytte. Ved vurdering av de ulike alternativene vil vi blant annet vurdere konsekvenser ved eventuell uttreden av aksjeselskapet fra en av kommunene, salg av aksjer eller avvikling av selskapet.

Vi har ved vurderingen av de ulike alternativene lagt vesentlig vekt på partenes intensjoner med å fortsette samarbeidet i ny organisasjonsform. Vi har blant annet lagt til grunn at kommunene primært har en strategisk og ikke økonomisk interesse i sin deltakelse i selskapet, selv om det ved overgang til aksjeselskapsform vil kunne bli større rom for kommersialisering av driften og utbytte til eierne. Videre har vi lagt til grunn at kommunene ønsker at driften skal fortsette mest mulig uhindret av de organisatoriske endringene, herunder at driften skal basere seg på de samme eiendeler som tidligere og med eiere som beholder samme andel av selskapet. Vi har også notert oss at selskapets drift og investeringer (det er indikert et investeringsbehov på ca kr 750 mill) fortrinnsvis vil skje ved driftsinntekter eller eksterne lån, fremfor kapitalinnskudd fra eierne.

Vi er i punkt 1 og 2 over bedt om å angi fordeling av eiendeler basert på balansen i havneselskapet per 31.12.2020, mens arbeidsgruppens notat og forslag til løsninger er basert på balansen for morselskapet per 31.12.2021. Verken PWC eller arbeidsgruppen tar hensyn til at den merverdi/mindreverdi som ligger i festekontraktene etter vår oppfatning ikke omfattes av forloddsretten. Etter det vi forstår er merverdien/mindreverdien av festekontraktene heller ikke balanseført. Ettersom de nøyaktige tallene ikke er avgjørende for våre vurderinger har vi i det følgende tatt utgangspunkt i samme tall som arbeidsgruppen. Vi anbefaler imidlertid at eierkommunene beregner den merverdien/mindreverdien som ligger i festekontraktene og at kapitalen i selskapet justeres for dette.

3.2 Verdiene knyttes til B-aksjer, som ikke gir stemmerett eller rett til utbytte, men hvis verdi kan realiseres ved salg av aksjer, eller dersom selskapet blir oppløst.

3.2.1 Oppsummering av alternativet

Vi oppfatter at dette alternativet er gjenspeilet i utkast til vedtekter § 4, som lyder slik:

> *«Selskapets aksjekapital er NOK 383 700 000 fordelt på:*
>
> *100 000 stk A-aksjer pålydende NOK 1 000 gir NOK 100 000 000,-*
>
> *283 700 stk B-aksjer pålydende NOK 1 000 gir NOK 283 700 000,-*
>
> *Aksjene i selskapet kan kun overdras mellom eierne.»*

Fordelingen av aksjene og aksjekapitalen er skissert i arbeidsgruppens notat, slik at A-aksjene fordeles forholdsmessig iht dagens eierandel mellom Drammen kommune (64%), Lier kommune (18%) og Asker kommune (18%). B-aksjene fordeles med 100% til Drammen kommune.

Aksjekapitalen tilknyttet A-aksjene (kr 100 mill) representerer kun ca en fjerdedel av beregnede netto verdier til felles fordeling (ekskl. ikke-balanseførte eiendeler og ekskl. verdien av forloddsretten). Resten av kapitalen tilknyttet A-aksjene (ca 303,6 mill), er foreslått å balanseføres som annen innskutt kapital. Aksjekapitalen tilknyttet B-aksjene representerer i sin helhet den

beregnede nettoverdien av forloddsretten (inkl. gjeld). Det er uklart for oss hvorfor arbeidsgruppen har foreslått ulik håndtering av kapitalen for hhv. A-aksjene og B-aksjene.

B-aksjene har ikke stemmerett, jf. utkast til vedtekter § 8 (2). Arbeidsgruppen har foreslått at B-aksjene heller ikke skal ha rett på utbytte. Dersom man velger dette alternativet bør dette i så fall også reflekteres i vedtektene for å være gyldig, sml. aksjelovens § 4-1, og gjerne også i aksjonæravtalen.

Ingen av aksjene i selskapet kan avhendes til utenforstående, jf. vedtektenes § 4 og aksjonæravtalens punkt 8.1. Aksjonæravtalen åpner likevel for at aksjer kan overdras til andre med samtykke fra styret og etterfølgende vedtak i kommunestyrene til alle tre eiere. Vedtektene går foran aksjonæravtalen ved motstrid. Dersom intensjonen er å ha en slik åpning for salg til andre, bør dette også reflekteres i vedtektene. Det bør også tydeliggjøres om og evt på hvilke vilkår, B-aksjene kan avhendes uavhengig av A-aksjene.

Verken vedtektene eller aksjonæravtalen åpner for at noen av aksjonærene kan kreve seg innløst eller kreve andre aksjonærer utløst. Uttreden av selskapet ved innløsning/utløsning forutsetter da at vilkårene i aksjelovens §§ 4-24 eller 4-25 er oppfylt. Vi anbefaler at det avtales nærmere om og evt på hvilke vilkår det skal være adgang til uttreden ved krav om innløsning/utløsning.

Verken vedtektene eller aksjonæravtalen regulerer adgang til oppløsning av selskapet. Med mindre annet avtales, kan oppløsning av aksjeselskap skje med flertall som for vedtektsendring, jf. aksjelovens § 16-1. Vi anbefaler at det avtales nærmere om og evt på hvilke vilkår det skal være adgang til oppløsning av selskapet.

3.2.2 Vurdering av alternativet med B-aksjer

Håndtering av forloddsverdien gjennom utstedelse av B-aksjer med foreslåtte restriksjoner kan være egnet til å gi et resultat som ligger tett opptil dagens vedtekter § 13.

Muligheten for salg av aksjer gjør at eier av B-aksjer kan få realisert verdiene disse representerer. Aksjene er imidlertid underlagt omfattende restriksjoner, og dette påvirke både omsetteligheten og verdien av B-aksjene sammenliknet med om disse skulle kunne omsettes i et fritt marked. Den mest praktiske situasjonen måtte være at alle aksjene i selskapet selges samlet til tredjepart, og at fordelingen av salgsprovenyet fordeles mellom eierne av A-aksjer og B-aksjer.

Arbeidsgruppen har foreslått en fordeling av aksjer mellom eierne som innebærer at Lier og Asker kommune har 18% hver av A-aksjene, men kun 4,69% av det samlede antallet aksjer. Samtidig har Lier og Asker kommune en beregnet andel på 10,06% av selskapets samlede kapital per 31.12.2020 (ca 72,6 mill / ca 721,8 mill). Ettersom aksjeklassene har forskjellige egenskaper kan det argumenteres for at aksjene har ulik verdi. Vi anbefaler uansett at det avtales eksplisitt hvordan fordelingen av et salgsproveny skal skje slik at det ikke oppstår diskusjon om dette ved et eventuelt salg av hele selskapet. En mulig løsning vil være at salgsprovenyet uavhengig av ulikt antall aksjer fordeles i henhold til verdimessig andel per 31.12.2020 (10,06% på hver av Lier og Asker kommune, resten til Drammen Kommune).

Utover dette kan man kanskje tenke seg at øvrige eiere kjøper forholdsmessig andel av B-aksjene til omforent pris, slik at alle eierne har like stor andel A-aksjer som B-aksjer. Dette vil imidlertid forutsette et betydelig kapitalutlegg fra de kjøpende kommuner, noe som er en ulempe for

minoritetsaksjonærene i selskapet. B-aksjene vil i utgangspunktet fortsatt eksistere med sine tilknyttede rettigheter og begrensninger.

Dersom selskapet har tilstrekkelig egenkapital og vilkårene i aksjelovens kapittel 9 for øvrig er oppfylt, kan selskapet også kjøpe egne aksjer og deretter slette disse etter aksjelovens kapittel 12. Slik kan verdien som forloddsretten representerer over tid «løses ut» ved anvendelse av selskapet egen kapital. Under utkastet til vedtekter og aksjonæravtale forutsetter dette samtykke fra styret, kommunestyrene og generalforsamlingen i selskapet, samt at selskapet må ha tilstrekkelig egenkapital og likviditet til å forsvare en slik transaksjon etter aksjelovens kapittel 9 og 12. Kjøp av egne aksjer vil også direkte påvirke utbyttekapasiteten i selskapet. Det bør derfor avtales om og evt på hvilke vilkår selskapet skal kunne kjøpe egne B-aksjer på denne måten.

Det kan heller ikke utelukkes at gjenværende kommuner samtykker til at tredjepart overtar B-aksjene. I så fall vil selger av B-aksjene få realisert den verdien disse representerer, men i forhold til selskapet og de andre aksjonærene vil B-aksjene fortsatt eksistere med sine tilknyttede rettigheter og begrensninger.

Modellen med B-aksjer vil også fungere godt ved potensiell oppløsning av aksjeselskapet, hvor selskapets netto eiendeler etter å ha gjort opp forpliktelser fordeles mellom aksjonærene. Oppløsning av selskapet er ikke regulert i vedtektene eller aksjonæravtalen, og dermed er det heller ikke regulert nærmere hvordan et eventuelt likvidasjonsproveny skal fordeles. I likhet med situasjonen ved salg av hele selskapet anbefaler vi at fordeling av likvidasjonsprovenyet reguleres eksplisitt i aksjonæravtalen.

Modellen med B-aksjer kan også inneha visse ulemper. B-aksjer kan ikke ha annen pålydende enn A-aksjer. Det innebærer at selv om eierbrøken for de stemmeberettigede A-aksjene vil være som i dag, vil andelen av aksjekapitalen bli endret fra i dag. Det gjelder ikke minst gjennom foreslått fordeling av kapital, ved at 100% av kapitalen tilknyttet B-aksjene føres som aksjekapital og kun ca 25% av kapitalen tilknyttet A-aksjene føres som aksjekapital. Dette vil medføre at det blir utstedt uforholdsmessig mange B-aksjer per krone innskutt kapital sammenliknet med A-aksjer. B-aksjonærene vil derfor kunne få en uforholdsmessig stor andel av en eventuell verdiøkning/-reduksjon i selskapet ved for eksempel salg eller oppløsning, sammenliknet med A-aksjonærene. En slik potensiell ubalanse kan unngås ved at den forholdsmessige fordelingen mellom aksjekapital og annen kapital gjøres likt for både A-aksjer og B-aksjer.

Endret eierbrøk på den samlede aksjekapitalen kan medføre problemer ift søknad om skattefri omdanning, dersom dette er nødvendig for en eller flere kommuner. Eierandelen i den samlede aksjekapitalen kan også få betydning ved fordeling av et likvidasjonsproveny ved eventuell senere oppløsning, med mindre eierne avtaler noe annet i aksjonæravtalen. En annen ulempe med dette er at kapitalen som knytter seg til B-aksjene fullt ut vil være bunden kapital i selskapet, med den konsekvens at kapitalen ikke kan disponeres over av selskapet eller aksjonærene uten videre. Dersom man velger å gå videre med dette alternativet anbefaler vi derfor at forholdet mellom aksjekapital/annen kapital gjøres likt i begge aksjeklassene. Ettersom dette fortsatt vil innebære en endret andel av aksjekapitalen sammenliknet med dagens selskap, vil det likevel kunne være risiko for at dette ikke anse som en skattefri omdanning for kommuner som er avhengig av dette.

En annen potensiell ulempe er at B-aksjene representerer en forholdsmessig andel av verdien basert på balansen per 31.12.2020 . Verdien av B-aksjene vil deretter utvikle seg uavhengig av verdiutviklingen på de eiendeler som opprinnelig lå til grunn for beregning av forloddsverdiene.

Dette vil kunne slå uheldig ut dersom selskapet utbetaler lite utbytte som kunne vært fordelt forholdsmessig blant A-aksjonærene, men isteden velger å beholde/investere kapitalen i selskapet som øker verdien av alle aksjeklassene. Eller motsatt, dersom selskapet utbetaler maksimalt utbytte over en lengre periode med påfølgende reduksjon av egenkapitalen i selskapet. Dette kan skape en interessemotsetning mellom aksjonærene knyttet til investeringsplaner og utbyttepolitikk.

En ordning med B-aksjer kan også gi et incentiv for eier av B-aksjer til å forsøke å realisere verdiene som ligger i disse på et for seg gunstig tidspunkt ved å fremprovosere salg av aksjene, ved å fremme krav om innløsning av aksjene eller ved å kreve oppløsning av selskapet. Et slikt incentiv vil kunne gå på bekostning av selskapets interesser. Dersom øvrige kommuner ikke har kapital til å ta aksjene på forkjøpsrett, eller selskapet selv har tilstrekkelig egenkapital/likviditet til å løse ut aksjene, vil kommunene kunne bli tvunget til å akseptere en tredjepart som ny eier i selskapet.

Dersom man velger å gå for en modell med B-aksjer anbefaler vi at det er tydelig beskrevet i vedtekter/aksjonæravtale om og på hvilke vilkår en aksjonær kan tre ut av selskapet ved hhv salg, innløsning/utløsning eller oppløsning.

Konklusjon: Etter vår oppfatning er en ordning med B-aksjer langt på vei egnet til å kunne ivareta partenes intensjoner. Vi anbefaler imidlertid at kapitalen for B-aksjene fordeles forholdsmessig likt som A-aksjene, og at det i vedtekter og aksjonæravtaler presiseres hvilke rettigheter som ligger til hhv. A-aksjene og B-aksjene ved salg, uttreden og oppløsning.

3.3 Verdiene benyttes som «annen egenkapital» i åpningsbalansen.

3.3.1 Oppsummering av alternativet

Slik vi oppfatter arbeidsgruppens notat/skisse til åpningsbalanse og utkast til vedtekter, er dette forslaget knyttet til at av beregnet felles kapital på kr 403,6 millioner, skal kr 100 mill. angis som aksjekapital og resterende 303,6 mill anses som «annen innskutt egenkapital». Vi oppfatter at disse tallene er basert på balanseførte verdier per 31.12.2021.

Arbeidsgruppen har ikke foreslått en tilsvarende fordeling mellom aksjekapital og annen innskutt aksjekapital for B-aksjene. Samtidig oppfatter vi konkurransegrunnlaget slik at vi er bedt om å vurdere om klassifisering som «annen egenkapital» kan være en måte å håndtere forloddsverdien på.

3.3.2 Vurdering av alternativet

Vi er enig med arbeidsgruppen i at det vil være en fordel for selskapet at det utad fremstår med en solid aksjekapital. Det gjelder ikke minst med et skissert investeringsbehov på ca kr 750 mill. som er tenkt finansiert med eksterne långivere.

Men eksterne parter (herunder långivere) vil normalt også legge vekt på egenkapitalandelen generelt, uavhengig av om den er bundet opp som aksjekapital eller om den er ført som annen egenkapital. Sannsynligvis er det ikke et reellt behov for en aksjekapital på de nivåene som er skissert (totalt kr 383 700 000 for A-aksjer og B-aksjer).

En ulempe med alternativet slik det er skissert, er at det kun er kapitalen knyttet til A-aksjene som fordeles mellom aksjekapital og annen egenkapital. Som nevnt over kan dette ha en del uheldige konsekvenser, herunder at eier av B-aksjene kan få en uforholdsmessig stor andel av

selskapsverdiene/verdiøkning ved salg eller oppløsning. Vi har derfor anbefalt at forholdet mellom aksjekapital og annen egenkapital gjøres forholdsmessig likt for hhv A-aksjene og B-aksjene.

Vi gjør imidlertid oppmerksom på at eier av B-aksjene ikke vil ha noe særegent eierskap til «annen egenkapital». Denne tilhører selskapet, som da eies av de tre kommunene etter dagens eierbrøk. «Annen egenkapital» vil ikke kunne omsettes, og vil heller ikke kunne generere avkastning i seg selv (kun den avkastning som selskapet genererer med hele sin egenkapital og fordeler mellom eierne). I teorien kan selskapet benytte «annen egenkapital» til å utbetale utbytte, som igjen vil kunne påvirke verdien av B-aksjene ved salg eller oppløsning.

Dette kan imidlertid løses ved at aksjonæravtalen regulerer skjevdeling av salgsproveny ved salg eller likvidasjonsproveny i tilfelle av oppløsning, slik at eier av B-aksjene først får dekket et beløp tilsvarende forloddsverdien før restproveny fordeles i henhold til eierbrøken. I tillegg kan man i aksjonæravtalen avtale at utbytte ikke skal skje uten samtykke fra samtlige aksjonærer dersom egenkapitalen er lavere enn summen av aksjekapital og annen egenkapital knyttet til B-aksjene.

For ordens skyld gjentar vi også under dette alternativet at utviklingen i selskapets verdi vil være løsrevet fra verdiutvikling på underliggende eiendeler som i dag omfattes av forloddsretten.

Konklusjon: Slik vi ser det er en løsning med A- og B-aksjer, i kombinasjon med forholdsmessig lik fordeling av aksjekapital/annen egenkapital mellom aksjeklassene og uttrykkelige regler for fordelingen av proveny ved salg, uttreden og oppløsning, godt egnet til å ivareta partenes intensjoner for samarbeidet uten å gå på bekostning av de hensyn vi har nevnt innledningsvis.

3.4 Verdiene tas inn som lån

3.4.1 Oppsummering av alternativet

Arbeidsgruppen har vurdert om deler av kapitalen kan struktureres som ansvarlig lån fra eierne. Det er ikke konkretisert hvor stor andel det er snakk om, men for formål av denne rapporten ser vi for oss at det er snakk om en vesentlig andel av kapitalen. Ansvarlig lån står tilbake for andre kreditorer i selskapet, men for øvrig vil dette ha egenskaper som et alminnelig lån. Et lån vil generere renteinntekter for eierne/långiverne

Forutsetningsvis antar vi da at aksjekapitalen og innskudd egenkapital holdes på et minimalt nivå.

3.4.2 Vurdering av alternativet

Vi er enig med arbeidsgruppen i at det vil kunne være mer gunstig for selskapet å utbetale renter enn utbytte, ettersom renteutgifter vil kunne være fradragsberettiget for selskapet. Uten at vi har sett nærmere på dette, nevner vi at skattefordelen vil kunne bli noe begrenset gjennom anvendelse av den såkalte rentebegrensningsreglene i skatteloven.

Samtidig vil et lån innebære en løpende forpliktelse på selskapet uavhengig av selskapets egenkapital- og likviditetssituasjon. Lånealternativet vil også påvirke selskapets egenkapital negativt sammenliknet med de øvrige alternativer, som igjen kan påvirke selskapets evne til å oppnå ekstern finansiering for nye investeringer (samlet investeringsbehov på ca kr 750 mill). Dersom lånet også skal nedbetales vil det ytterligere påvirke selskapets likviditet negativt.

Som arbeidsgruppen er inne på vil et lån også kunne bli ansett som ulovlig statstøtte. Det gjelder ikke minst dersom selskapet ikke er i posisjon til å betale markedsmessig rente og i realiteten må inngå avtale om lavere rente enn markedsrente.

Slik vi forstår dette alternativet vil lånet fordeles etter en beregnet fordeling av nettoverdiene i dag. Det innebærer også at eierne fordeler verdiene inkludert forloddsverdien allerede i dag, som eierne balansefører og kapitaliserer på løpende i form av renteinntekter. I så måte mener vi dette alternativet ligger et godt stykke unna intensjonen både bak dagens vedtekter § 13 og partenes intensjoner for samarbeidet fremover.

Konklusjon: Etter vår vurdering vil fordelen ved lånealternativet (skattemessig gunstig) ikke veie opp for de ulemper som dette alternativet medfører.

3.5 Skjevdeling av utbytte

Et fjerde alternativ kan være at aksjer fordeles i kun en aksjeklasse i henhold til omforent eierandel, men at eierne avtaler skjevdeling av fremtidig utbytte frem til forloddsverdien er realisert. Dette alternativet forutsetter at aksjeselskapet forventes å ha et årlig driftsoverskudd som overstiger investeringsbehovet, og at utbyttekapasiteten er stor nok til at dette er et realistisk alternativ for kommuner med forloddsverdier.

Dette innebærer imidlertid en ulempe for øvrige kommuner ved at de neppe kan påregne utbytte fra selskapet i overskuelig fremtid. I likhet med lånealternativet vil skjevdelingsalternativet distansere seg fra dagens vedtekter § 13 ved at verdien av forloddsretten realiseres løpende. Samtidig vil dette gå på bekostning av partenes intensjon om at eventuelt utbytte skal fordeles mellom kommunene i henhold til dagens eierfordeling.

Konklusjon: Vi antar at dette alternativet ikke fremstår som aktuelt ettersom det ikke ivaretar partenes intensjoner med samarbeidet.

3.6 Oppsummering

Oppsummeringsvis er vår anbefaling etter vurdering av de ulike alternativene at forloddsverdien håndteres ved at det etableres B-aksjer med restriksjoner som foreslått av arbeidsgruppen. Vi anbefaler imidlertid at kapitalen også for B-aksjene fordeles forholdsmessig mellom aksjekapital og annen egenkapital i samme forhold som kapitalen for A-aksjene, og at det i vedtekter og aksjonæravtaler presiseres hvilke rettigheter som ligger til hhv. A-aksjene og B-aksjene ved salg, uttreden og oppløsning. Detaljene i vår anbefaling fremgår av forslag til reviderte vedtekter og aksjonæravtale.

4. Aksjonæravtalen

Forslag til hvordan den anbefalte løsningen på forloddsverdien kan/bør reguleres i aksjonæravtalen og/eller vedtektene.

Vi har med utgangspunkt i foreliggende utkast til vedtekter og aksjonæravtale utarbeidet revidert forslag til vedtekter og aksjonæravtale som hensyntar våre vurderinger og anbefalinger under punktene 1 til 3 over. Forslag til reviderte utkast vedlegges denne rapporten.

Vi presiserer for ordens skyld at vi ikke har grunnlag for å beregne eventuell merverdi av festekontraktene og dermed heller ikke har grunnlag for å ta høyde for slik merverdi i angivelse av aksjekapitalen i vedtektene. Merverdien må for øvrig balanseføres i det nye selskapet for å kunne regnes med som aksjekapital eller annen egenkapital. Dersom merverdien ikke balanseføres i det nye selskapet, kan merverdien isteden hensyntas ved at partene enes om en justering av forholdet mellom A-aksjer og B-aksjer som om merverdien hadde vært balanseført.

Vi presiserer for ordens skyld at vårt oppdrag har vært avgrenset mot å vurdere eller anbefale endringer i aksjonæravtalen på andre områder enn de som er direkte eller indirekte berørt av reguleringen av «forloddsdelen».

Oslo, 17. februar 2023

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Ræder AS

Eva Hagen
Advokat / partner

Kyrre W. Kielland
Advokat/partner

Vedlegg:

1. Utkast til aksjonæravtale DHAS
2. Utkast til vedtekter DHAS

UTKAST 231122 /

Ræder

justeringsforslag

26.01.2023

AKSJONÆRAVTALE

mellom

Drammen kommune – org.nr.: 921 234 554

Asker kommune – org.nr.: 920 125 298

Lier kommune – org.nr.: 857 566 122

vedrørende

Drammen Havn AS
Org.nr.: NNN NNN NNN

Denne aksjonæravtalen datert [ ] mars 2023 («**Aksjonæravtalen**») ~~er~~ følger ~~som vedlegg til~~ selskapets vedtekter og eierstrategi for Drammen havn AS.

Vedtekter, eierstrategi og aksjonæravtale er utarbeidet i samarbeid mellom:

Drammen kommune, Engene 1, 3015 Drammen, org. nr. 921 234 554
(heretter omtalt som "**DK**")

og

Asker kommune, Knud Askers vei 25, 1383 Asker, org. nr. 920 125 298
(heretter omtalt som "**AK**")

og

Lier kommune, Vestsideveien 2, 3403 Lier, org. nr. 857 566 122
(heretter omtalt som "**LK**")

Samlet omtales Drammen kommune, Asker kommune og Lier kommune som «aksjonærene» og «eierne».

vedrørende partenes samarbeid som aksjonærer i Selskapet
Drammen Havn AS, ~~Hans Kiærs gate 1 A, 3041 Drammen,~~ org. nr. NNN NNN NNN
(heretter omtalt som «**DHAS**» eller "**Selskapet**»).

UTKAST

Innhold

1. Formålet med Aksjonæravtalen 4
2. Aksjonærer og aksjeklasser 4
3. Vedtekter 4
4. Generalforsamling 5
   4.1. Generelt 5
   4.2. Aksjeklassenes stemmerett 5
5. Styre 5
   5.1. Styresammensetning og valgkomité 5
6. Selskapets ledelse 5
   6.1. Daglig leder/administrerende direktør 5
7. Kapitalforhøyelse 6
   7.1. Generelt 6
   7.2. Kapitalforhøyelse 6
8. Forkjøpsrett, medsalgsrett og pantsettelse av aksjer 6
   8.1. Generelt 6
   8.2. Forkjøpsrett 6
   8.3. Medsalgsrett 8
   8.4. Pantsettelse 9
9. Mislighold 9
10. Diverse bestemmelser 9
   10.1. Varighet og tiltredelse til Aksjonæravtalen 9
   10.2. Omkostninger og skatt 9
   10.3. Endringer 10
   10.4. Overdragelse 10
11. Verneting 10

UTKAST

1. FORMÅLET MED AKSJONÆRAVTALEN

Formålet med Aksjonæravtalen er å angi partenes rettigheter og plikter for samarbeidet som aksjonærer i Selskapet. Aksjonæravtalen beskriver de generelle retningslinjer for dette samarbeidet, ut over det som er regulert av aksjeloven.

Partene er enige om at samarbeidet som aksjonærer i Selskapet alltid skal tilstrebe konsensusbaserte løsninger. I den utstrekning ikke annet følger av Aksjonæravtalen, gjelder likevel den til enhver tid gjeldende norske aksjelovgivning.

Selskapet skal drives uavhengig av partene. Beslutninger som angår Selskapet, skal fattes av Selskapets styrende organer, og skal være basert på samfunns- og forretningsmessige avgjørelser, der målsetningen er å drive havnevirksomhet i tråd med vedtektenes § 3 om formål og virksomhet.

Det skal ikke være andre aksjonærer i Selskapet enn ~~de som er parter til~~ Aksjonæravtalens parter. Eventuelt nye eiere skal tiltre Aksjonæravtalen.

Partene forplikter seg til å påse at Selskapets styrende organer opptrer i samsvar med Aksjonæravtalen.

2. AKSJONÆRER OG AKSJEKLASSER

Selskapet har to aksjeklasser, A- aksjer og B-aksjer. Aksjekapitalen fremkommer av selskapets vedtekter. A-aksjene i Selskapet er fordelt på partene i Avtalen som følger:

Navn	**% fordeling**
Drammen kommune	64 %
Asker kommune	18 %
Lier kommune	18 %
Totalt	**100, 0 %**

B-aksjene i selskapet eies av Drammen kommune.

3. VEDTEKTER

Hver av partene kan kreve at Selskapets vedtekter endres slik at de reflekterer de rettigheter og plikter som hver av partene har fått og har påtatt seg etter Aksjonæravtalen.

UTKAST

I tilfelle motstrid mellom Aksjonæravtalen, Selskapets vedtekter eller ufravikelig aksjelovgivningen~~/ rammelovgivningen~~, skal bestemmelsene i aksjeloven og i selskapets vedtekter ha forrang i forhold til aksjonæravtalen.

4. GENERALFORSAMLING

4.1. Generelt

Partenes samarbeid som aksjonærer i Selskapet skal utøves ved at partene deltar i Selskapets generalforsamlinger.

Partene skal gjøre sitt ytterste for å være representert på enhver generalforsamling i Selskapet.

Generalforsamlingen treffer sine vedtak med slikt flertall som etter den til enhver tid gjeldende lovgivning er påkrevd for den aktuelle beslutning.

4.2. Aksjeklassenes stemmerett

Hver A-aksje skal ha én stemme på generalforsamling i Selskapet. B-aksjene er uten stemmerett.~~,~~

5. STYRE

5.1. Styresammensetning og valgkomité

Selskapet skal ha et styre bestående av 6 personer, derav en valgt av og blant de ansatte i selskapet.~~-~~

Styret skal sammensettes slik at selskapets behov for kompetanse, mangfold og profesjonalitet blir ivaretatt. Dette innebærer at både inngående bransjekunnskap, innsikt i det regionale næringslivets behov og annen relevant kompetanse skal legges til grunn for valgkomiteens arbeid.

Styrets arbeid skal organiseres i henhold til den til enhver tid gjeldende styreinstruks. Styreinstruks skal godkjennes av generalforsamling. Selskapet skal ha valgkomité, som fremmer forslag til nominasjon av styremedlemmer overfor generalforsamlingen, herunder forslag til styreleder og til styrets nestleder. Hver av partene i denne avtalen utpeker sin representant i valgkomitéen, der Drammen kommunes representant leder komitéens arbeid.

6. SELSKAPETS LEDELSE

6.1. Daglig leder/administrerende direktør

Daglig leders stillingsinstruks skal utarbeides av selskapets styre.

UTKAST

7. KAPITALFORHØYELSE OG UTBYTTE

7.1. Generelt

Partenes intensjon er at Selskapet skal være selvfinansierende og gi et positivt resultat. All nødvendig arbeidskapital utover det kapitalinnskudd som partene har skutt inn i forbindelse med inngåelsen av denne Aksjonæravtalen skal som utgangspunkt skaffes til veie gjennom ordinær finansiering i ordinære finansieringsinstitusjoner.

Dersom det likevel viser seg at det kreves innbetaling av ytterligere egenkapital, og partene i avtalen er enige om dette, er alle parter forpliktet til å delta med nødvendig kapital, fordelt etter eierbrøk og andel A-aksjer.

En parts forpliktelse til å yte tilskudd til Selskapet som eier er begrenset til det som uttrykkelig fremgår av Aksjonæravtalen.

7.2. Kapitalforhøyelse

Ved aksjekapitalforhøyelser i Selskapet skal aksjonærene ha fortrinnsrett til tegning i samme forhold som de fra før eier A-aksjer i Selskapet.

7.3. Utbytte

[Partene er enige om at det skal legges opp til en utbyttestrategi i Selskapet hvor en som hovedregel skal beslutte å utbetale maksimalt utbytte til partene i den grad (i) det er rom for det hensyntatt nødvendige tiltak og planlagte investeringer, (ii) det ikke er i strid med relevante låneavtaler, (iii) det etter utdeling av utbytte er tilstrekkelig egenkapital i selskapet til dekning av aksjekapital ([beløp]) samt annen innskutt egenkapital knyttet til B-aksjene ([beløp]), og (iv) er tillatt etter de til enhver tid gjeldende regler, herunder at Selskapet vil ha en forsvarlig egenkapital og likviditet etter utdelingen, jf. aksjeloven §§ 8-1 og 3-4.]

Utbytte kan kun utdeles for A-aksjer. B-aksjer har ikke rett på utbetaling av utbytte.

8. FORKJØPSRETT, MEDSALGSRETT OG PANTSETTELSE AV AKSJER

8.1. Generelt

Partene er enige om at aksjene i selskapet kun kan overdras mellom eierne, eller til andre, etter skriftlig samtykke fra et enstemmig og fulltallig styre~~t~~, og deretter etter at det er fattet gjensidige vedtak om dette i kommunestyrene i Drammen, Lier og Asker. [B-aksjer kan ikke overdras separat uten etter forutgående samtykke fra et enstemmig styre].

Enhver overdragelse av aksjer, eller andre disposisjoner som helt eller delvis overfører den økonomiske interessen knyttet til aksjene, kan ikke gjennomføres uten at det på forhånd er gitt skriftlig samtykke fra et enstemmig og fulltallig styre~~t~~ i selskapet. Styret skal forelegge spørsmålet om styresamtykke for de ikke selgende aksjonærene i forkant av styrets behandling av saken.

Styret kan nekte samtykke når det foreligger saklig grunn.

Selskapet kan kjøpe egne aksjer dersom samtlige aksjonærer stemmer for slik beslutning på generalforsamling og etter enstemmig vedtak i styremøte i selskapet, og for øvrig på slike vilkår som følger av aksjelovens kapittel 9.

Ved samlet salg av samtlige aksjer i selskapet skal netto salgsproveny fordeles mellom partene i henhold til prinsippene i punkt 9 (Oppløsning) andre ledd.

8.2. Forkjøpsrett

Hvis en part ønsker å overføre sine aksjer til en tredjepart eller en annen part i Aksjonæravtalen, uavhengig av hvilken metode som benyttes for å overføre eiendomsretten, skal de øvrige parter i Aksjonæravtalen ha forkjøpsrett. Aksjelovens bestemmelser får anvendelse, dog slik at frist til å utøve forkjøpsretten etter aksjeloven § 4-23 settes til 12 uker etter at Selskapet har mottatt melding.

Den overdragende part skal, så snart det foreligger en avtale med den som vedkommende vil overføre aksjer til, sende skriftlig varsel til Selskapet og alle partene i Aksjonæravtalen ("**Salgsmelding**").

Salgsmeldingen skal angi:

a. det antall aksjer transaksjonen omfatter,
b. navn og kontaktdetaljer på erverver(ne),
c. pris per aksje,
d. ønsket tidspunkt for overføringen,
e. betalingsbetingelser, og
f. andre vesentlige vilkår for salget, herunder om alle vilkår er fastsatt etter armlengde-prinsippet.

Hver av de øvrige parter har rett til å utøve forkjøpsrett ved å sende skriftlig melding ("**Forkjøpsrettsmelding**") om dette til samtlige andre parter innen 12 uker fra det tidspunkt da Salgsmelding ble sendt. Forkjøpsrettsmeldingen må være ubetinget og omfatte det fulle antall aksjer som vedkommende part eier og som omfattes av forkjøpsretten. Med mindre annet fremgår av dette punkt, har en part som rettidig har sendt Forkjøpsrettsmelding forpliktet seg til å gjennomføre kjøp av aksjene på de vilkår som fremgår av dette punkt.

Forkjøpsretten må utøves innen 12 uker at Selskapet har mottatt Forkjøpsrettsmeldingen, og kan kun utøves for samtlige aksjer som ønskes overdratt. Dersom flere forkjøpsberettigede gjør forkjøpsrett gjeldene, fordeles aksjene mellom dem i forhold til deres innbyrdes eierandel.

Dersom en forkjøpsberettiget anser at pris og øvrige vilkår ikke følger armlengdeprinsippet, kan vedkommende kreve at prisen fastsettes av en uavhengig statsautorisert revisor oppnevnt av leder for Den Norske Revisorforening. Når dennes avgjørelse foreligger, har de forkjøpsberettigende 12 uker til å ta stilling til om de ønsker å fastholde forkjøpsretten. Dersom man ønsker å frafalle forkjøpsretten, skal den som ønsker å overføre aksjer ha skriftlig melding om dette innen frist-utløp etter foregående punktum.

Hvis ingen forkjøpsberettiget utøver forkjøpsretten, eller forkjøpsrett senere blir frafalt, kan overdragelsen gjennomføres i henhold til de vilkår som er sendt til de øvrige parter i forbindelse med ovennevnte varsel, forutsatt at:

a. overdragelsen gjennomføres i løpet av 12 uker; og
b. over-taker trer inn som part i denne avtale.

Det må sendes ny Salgsmelding dersom man ønsker å overdra flere aksjer enn det den første Salgsmeldingen omfattet.

UTKAST

8.3. Medsalgsrett

Dersom en eller flere parter («**Selgende Part**») ønsker å overdra sine aksjer i Selskapet til en tredjepart, har de øvrige partene rett til å delta forholdsmessig i salget med så mange aksjer som den innbyrdes eierandelen tilsier (Medsalgsrett).

Dersom en part avstår fra å benytte seg av medsalgsretten, regnes den innbyrdes andel i forhold til Selgende Part og de parter som vil benytte seg av medsalgsretten, med de presiseringer som fremgår nedenfor.

Den Selgende Part er ansvarlig overfor de øvrige parter for at prinsippene i dette punkt blir overholdt.

Den Selgende Part skal, så snart det foreligger en avtale med den som vedkommende vil overføre aksjer til, sende skriftlig varsel til Selskapet og alle partene i Aksjonæravtalen ("**Salgsmelding**").

Salgsmeldingen skal angi:

a. det antall aksjer transaksjonen omfatter,
b. navn og kontaktdetaljer på erverver(ne),
c. pris per aksje,
d. betalingsbetingelser,
e. andre vesentlige vilkår for salget, herunder om alle vilkår er fastsatt etter armlengde-prinsippet, og
f. det antall aksjer hver enkelt av partene er berettiget til å kreve medsalg for.

Medsalgsretten må utøves ved skriftlig meddelelse til samtlige parter 12 uker fra det tidspunkt da Salgsmeldingen ble sendt («**Medsalgsmelding**»).

Medsalgsmeldingen må være ubetinget og omfatte det fulle antall aksjer som vedkommende part er berettiget til å selge under medsalgsretten. Den må videre opplyse om vedkommende part ønsker å selge et større antall aksjer dersom noen av partene ikke deltar i medsalget, dvs. det maksimale antall aksjer som vedkommende part ønsker å selge i medsalget. Det minste antall aksjer som vedkommende kan kreve å få solgt, er det antall aksjer som den innbyrdes eierandelen gir (uten tillegg).

Medsalget må utøves innen 12 uker etter at Selskapet har mottatt Medsalgsmeldingen.

Dersom en medsalgsberettiget anser at pris og øvrige vilkår ikke følger armlengdeprinsippet, kan vedkommende kreve at prisen fastsettes av en uavhengig statsautorisert revisor oppnevnt av leder for Norske Statsautoriserte Revisorers Forening. Når dennes avgjørelse foreligger, har de forkjøpsberettigende 12 uker til å ta stilling til om de ønsker å fastholde Medsalgsretten. Dersom man ønsker å frafalle Medsalgsretten, skal den som ønsker å overføre aksjer ha skriftlig melding om dette innen fristutløp etter foregående punktum.

En part som rettidig har sendt Medsalgsmelding, har rett og plikt til å delta i salget med sin forholdsmessige andel av det antall aksjer som handelen omfatter og forøvrig på de vilkår som fremgår av salgsmeldingen. Dersom ingen av de øvrige parter sender Medsalgsmelding før

UTKAST

utløpet av den ovenfor angitte tidsfrist, har Selgende Part rett til å overdra samtlige aksjer som omfattes av Salgsmeldingen på de betingelser som fremkommer av Salgsmeldingen.

Det må sendes ny Salgsmelding dersom man ønsker å overdra flere aksjer enn det den første salgsmeldingen omfattet.

Partene skal medvirke, og besørge nødvendig medvirkning fra Selskapets side, til gjennomføring av salgsprosessen, herunder signere avtaler og andre nødvendige dokumenter. Alle kostnader ved slik salgsprosess hvor Medsalgsrett utøves skal dekkes av selgende Parter forholdsmessig basert på antall aksjer hver av partene selger.

8.4. Pantsettelse

Partene er ikke berettiget til å pantsette sine aksjer i Selskapet.

9. OPPLØSNING

Selskapet kan ikke oppløses uten at samtlige aksjonærer er representert på generalforsamling og stemmer for slikt vedtak på generalforsamling.

Ved oppløsning av Selskapet skal netto likvidasjonsproveny fordeles forholdsmessig mellom aksjonærene inntil aksjekapitalen [170 296 000] på alle aksjene i selskapet er tilbakebetalt. Deretter skal likvidasjonsprovenyet benyttes til å tilbakebetale annen innskutt egenkapital knyttet til B-aksjene ([beløp]) til eieren av B-aksjene, før eventuelt overskytende likvidasjonsproveny fordeles forholdsmessig mellom eiere av A-aksjer i henhold til deres eierandel i A-aksjene.

Partene skal være ansvarlig for eventuelle udekkede forpliktelser i samme forhold som deres samlede utbetalte andel av likvidasjonsprovenyet.

~~9.~~10. MISLIGHOLD

Hvis en part vesentlig misligholder Aksjonæravtalen eller øvrige plikter ~~, i form av kontraktsbrudd~~ etter bakgrunns-retten og slikt mislighold ikkje blir rettet innen rimelig tid, kan hver av de øvrige parter kreve at den part som er i mislighold ~~i form av kontraktsbrudd~~ selger samtlige aksjer i Selskapet til de øvrige parter /de av de øvrige parter som ønsker å kjøpe aksjene til 75 % av markedsverdi.

[Hver av partene kan i tillegg kreve uttreden av selskapet etter reglene i aksjelovens § 4-24, eller kreve annen aksjonær utløst etter reglene i aksjelovens § 4-25].

~~10.~~11. DIVERSE BESTEMMELSER

~~10.1.~~11.1. Varighet og tiltredelse til Aksjonæravtalen

Aksjonæravtalen gjelder inntil én kjøper blir eier av samtlige aksjer.

Ved overdragelse av aksjer har den overdragende part rett og plikt til å påse at erververen overtar den overdragende parts rettigheter og forpliktelser etter Aksjonæravtalen med virkning fra tidspunktet for overdragelsen/ervervet.

Styret kan holde tilbake samtykke til erverv av aksjer inntil erverver skriftlig har tiltrådt Aksjonæravtalen og dokumentert dette til styret.

~~10.2.~~11.2. Omkostninger og skatt

Hver av partene bærer selv sine egne omkostninger knyttet til avtaleinngåelsen og gjennomføringen av denne, med mindre annet fremgår uttrykkelig av Aksjonæravtalen.

Den enkelte part har fullt ut ansvaret for de skatter og avgifter som vedkommende av dem måtte bli pålagt som følge av Aksjonæravtalen.

~~10.3.~~11.3. Endringer

Eventuelle endringer i eller tilføyelser til Aksjonæravtalen skal være skriftlige, enstemmig vedtatt av generalforsamlingen, og undertegnet av samtlige parter.

~~10.4.~~11.4. Overdragelse

Partenes rettigheter og plikter etter Aksjonæravtalen kan ikke overdras med mindre dette fremgår uttrykkelig av Aksjonæravtalen, og dette er enstemmig vedtatt av generalforsamlingen.

~~11.~~12. VERNETING

Enhver tvist som måtte oppstå mellom partene i tilknytning til Aksjonæravtalen og som ikke kan løses i minnelighet, skal forelegges de alminnelige domstoler til avgjørelse.

Rett verneting er Buskerud tingrett.

-o0o-

Aksjonæravtalen er utarbeidet i 3 eksemplarer, hvorav hver av partene beholder hvert sitt eksemplar.

Drammen, den _____202___

Monica Myrvold Berg

Lene Øistesø Winger Conradi

Gunn Cecilie Ringdal

UTKAST

Vedtekter
for
Drammen Havn AS

Org.nr.: NNN NNN NNN

§ 1 Navn

Selskapets foretaksnavn er: Drammen Havn AS

§ 2 Selskapets kontorsted:

Selskapets hovedkontor skal være i Drammen kommune.

§ 3 Formål og virksomhet

Selskapets hovedformål

- Ivareta eierkommunenes operative oppgaver og plikter i egne sjø- og havneområder, slik disse er nedfelt i havne- og farvannsloven.
- Være en pådriver for miljøvennlig sjøtransport og bærekraftige havne-operasjoner
- Legge forholdene best mulig til rette for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv
- Bidra til å ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser
- Bidra til økonomisk verdiskaping, som skal komme både selskap og eiere til gode.

§ 4 Selskapets aksjekapital

Selskapets aksjekapital er NOK ~~383 700 000~~[170 600 000] fordelt på:

100 000 stk A-aksjer pålydende NOK 1 000 gir NOK 100 000 000,-

~~283 700~~[70 600] stk B-aksjer pålydende NOK 1 000 gir NOK ~~283 700 000~~[70 600 000][1],-

Aksjene i selskapet kan kun overdras mellom eierne[, eller til andre, etter

[1] 100 mill/423,1 mill = 70,6 mill / 298,7 mill. Foreslått aksjekapital gir forholdsmessig lik fordeling av aksjekapital vs annen egenkapital mellom A-aksjer og B-aksjer. Bør beregnes ut fra nøyaktige regnskapstall og bør justeres for merverdien av festekontrakter som ikke skal tas ut forlodds.

skriftlig samtykke fra styret, og deretter etter at det er fattet gjensidige vedtak om dette i kommunestyrene i Drammen, Lier og Asker].

§

5 Pantsettelse

Aksjene i selskapet kan ikke pantsettes.

§ 6 Styre og ledelse

Selskapets styre skal bestå av 6 personer, hvorav 1 person velges av og blant de ansatte i selskapet.

§ 7 Signatur

Selskapets signatur innehas av styreleder i fellesskap med et ordinært styremedlem.

§ 8 Generalforsamling

Generalforsamlinger skal innkalles med minimum 6 ukers skriftlig varsel, til hver av aksjonærene.

På generalforsamlingen har hver A-aksje en stemme. B-aksjer har ikke stemmerett.

Alle vedtak gjøres med simpelt flertall av de avgitte stemmer, såfremt ikke aksjeloven bestemmer noe annet, eller annet fremgår av vedtektene her.

§ 9 Utbytte

Utbytte kan kun utdeles til A-aksjer. B-aksjer har ikke rett på utbetaling av utbytte.

§ 10 Vedtektsendring

Beslutning om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Beslutning om vedtektsendring som forringer en hel aksjeklasses rett, må tiltres av eiere av to tredeler av den representerte kapital i denne klassen. Dessuten må minst halvdelen av stemmene fra de aksjeeiere som ikke eier aksjer i noen annen klasse, være avgitt for forslaget.

§ 11 Forholdet til aksjeloven

For øvrig henvises til den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning. Ved motstrid gjelder vedtektene foran aksjelovgivningen i den grad denne kan fravikes.

Drammen, _____

Monica Myrvold Berg

Lene Øistesø Winger Conradi

Gunn Cecilie Ringdal

RÆDER

Advokatfirmaet Ræder | Dronning Eufemias gate 11 | N-0191 Oslo, Norway
+47 23 27 27 00 | post@raeder.no | raeder.no

ADVOKATFIRMAET
MAGELI

Til: Lier kommune v/Eivind Lien

Fra: Advokatfirmaet Mageli DA v/Tore J. Rindedal og Jon Vinje

Dato: 26. april 2023

Emne: Omdanning av Drammensregionens interkommunale havnevesen

---

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Drammensregionens interkommunale havnevesen, org. nr. 970 530 169 (**DIH**), er organisert som et interkommunalt styre/samarbeid i henhold til den nå opphevede kommuneloven 1992[1] § 27. Kommunene som i dag inngår i samarbeidet, er Drammen, Lier og Asker.

Overgangsreglene i kommuneloven 2018[2] innebærer at et interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter kommuneloven 1992 § 27, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter kommuneloven 2018 § 18-1 eller et kommunalt oppgavefellesskap etter § 19-1 innen 1. januar 2024, jf. § 31-2. Alternativt må samarbeidet oppløses eller omdannes til annen selskapsform, for eksempel interkommunalt selskap eller aksjeselskap.

De tre eierkommunene er for tiden i forhandlinger med tanke på hvordan havnesamarbeidet skal organiseres og drives videre. Det er besluttet at havnesamarbeidet ikke skal omdannes til et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap i henhold til kommuneloven § 2018 § 31-2, men at samarbeidet skal videreføres gjennom et aksjeselskap.

Et videreført samarbeid i en annen organisasjonsform reiser en rekke økonomiske og juridiske problemstillinger. Drammen kommune har innhentet en egen utredning fra Vista Analyse AS og Kluge Advokatfirma AS[3] i sakens anledning, i tillegg til at de tre eierkommunene i fellesskap har innhentet utredninger fra PricewaterhouseCoopers AS (PwC)[4] og Advokatfirmaet Ræder AS[5].

---

[1] Kommuneloven av 25. september 1992 nr. 107
[2] Kommuneloven av 22. juni 2018 nr. 83
[3] «Strategiske råd om Drammen interkommunale havneselskap» datert 13. september 2019
[4] «Omdanning av Drammen Interkommunale havnevesen» datert 14. mars 2022
[5] «Juridisk utredning – Drammensregionens interkommunale havnevesen» datert 26. januar 2023 / 17. februar 2023

Lier kommune har den 12. april 2023 bedt Advokatfirmaet Mageli DA om en egen, særskilt vurdering av to enkeltstående spørsmål knyttet til samarbeidet. Mandatet er gjengitt i dette notatets punkt 1.2.

1.2 Vårt mandat

Lier kommune har gitt Advokatfirmaet Mageli DA følgende mandat:

(i) Foreta en vurdering av innholdet i og virkningen av § 13 i vedtektene til DIH, særlig i lys av havnesamarbeidets historikk og vedtektsbestemmelsens tilblivelse. I tillegg skal vurderingen drøfte betydningen av kommuneloven 1992 § 27 nr. 3 som tolkningsfaktor.

(ii) Foreta en vurdering av om en omdanning av DIH for Lier kommunes del kan innebære at det anses realisert eiendom utenfor kommunenes område som er skattepliktig, og om det bør anmodes om en bindende forhåndsuttalelse fra Skatteetaten angående spørsmålet.

Vurderingen vår av tema (i) er inntatt i dette notatets punkt 2, og vurderingen vår av tema (ii) følger av punkt 3. I punkt 4 har vi inntatt våre avsluttende merknader.

2 DIHS VEDTEKTER

2.1 Vedtektenes §§ 12 og 13 og forholdet til kommuneloven § 27 nr. 3 første ledd

DIHs vedtekter[6] §§ 12 og 13 lyder slik:

> *«§ 12 Oppløsning/Oppsigelse*
>
> *Forslag til oppløsning av selskapet må være behandlet av havnestyret og havnerådet. Forslaget med havnerådets innstilling skal forelegges eierkommunene minst 6 uker før saken kommer opp til endelig behandling i havnerådet.*
> *Vedtak om oppløsning av selskapet skal være godkjent av kommunestyret i hver enkelt kommune, og krever enstemmighet i havnerådet.*
> *Den enkelte eierkommune kan under enhver omstendighet si opp sitt deltagerforhold i selskapet med ett års skriftlig varsel etter kommunelovens § 27, 3. ledd.*
> *Vedtak om oppløsning eller oppsigelse av det interkommunale selskap kan bringes inn for Departementet etter kommunelovens § 27, nr. 3, siste ledd.*
>
> *§ 13 Verdifordeling ved oppløsning*
>
> *Ved oppløsning av selskapet - eller dersom en kommune trer ut av selskapet - får den enkelte kommune eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og forøvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier. Kommunens forholdsmessige andel følger eierforholdet, jfr. disse vedtekters § 1.»*

[6] Datert 29. august 1997, revidert 8. desember 2008 og 7. desember 2020

Vedtektenes §§ 12 og 13 regulerer oppløsning/oppsigelse og *verdifordeling* ved uttreden fra eller oppløsning av DIH. Plikten for et interkommunalt samarbeid til å ha vedtekter med bestemmelser om uttreden og oppløsning, følger av kommuneloven 1992 § 27 nr. 2 bokstav e.

Vedtektenes § 12 nest siste setning slår fast at den enkelte eierkommune kan si opp sitt deltakerforhold i selskapet med ett års skriftlig varsel etter kommuneloven 1992 § 27 nr. 3. Den lovbestemmelsen lyder slik:

> *«Den enkelte kommune og fylkeskommune kan i alle fall med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn.»*

Kommuneloven § 1992 § 27 nr. 3 første ledd nedfeller ifølge lovens forarbeider minimumsrettigheter som vedtektene ikke kan innskrenke, jf. Ot.prp.nr. 42 (1991-1992) s. 281:

> *«Bokstav e) krever at vedtektene regulerer spørsmålet om rett til å tre ut av fellesskapet og at de også gir regler om hva som skal gjelde ved oppløsning av samarbeidet. Se nr. 3.*
>
> *nr. 3 første ledd fastsetter visse minsterettigheter for de deltakende kommuner/fylkeskommuner som vedtektene ikke kan innskrenke».*

Loven er dermed en relevant tolkningsfaktor i vurderingen av vedtektene. Lovens § 27 nr. 3 første ledd inneholder i realiteten både en rettighet knyttet til adgangen til oppsigelse, jf. første setning, og en rettighet samt en begrensning knyttet til hva som kan kreves av verdier, jf. annen setning. Forarbeidsuttalelsen om «*minsterettigheter*» sitert ovenfor er ikke begrenset til rettigheten i nr. 3 første ledd første setning, men gjelder hele første ledd.

Etter vår vurdering må forarbeidsuttalelsene forstås slik at vedtektene skal ha bestemmelser om uttreden og oppløsning, jf. kommuneloven 1992 § 27 nr. 2 bokstav e – men at de ikke skal inneholde reguleringer som innskrenker rettighetene som følger av § 27 nr. 3 første ledd. Hvor langt dette «vernet» rekker i praksis, fremstår imidlertid ikke klart av de sentrale forarbeidene, det vil si NOU 1999:13, Innst.O.nr. 95 (1991-1992) og Ot.prp.nr. 42 (1991-1992).

2.2 DIHs faste anlegg og installasjoner – verdifordeling

Et sentralt og vanskelig spørsmål er hvordan verdien av DIHs eiendeler – herunder konkret «*faste anlegg og installasjoner*», jf. vedtektenes § 13 – skal fordeles ved en oppløsning (eller eventuelt omdanning).

Det er en minsterettighet for den enkelte kommune etter kommuneloven 1992, jf. Ot.prp.nr. 42 (1991-1992) s. 281, at den ved uttreden skal ha rett til «*andelens nettoverdi*», begrenset oppad til «*verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn*», jf. kommuneloven 1992 § 27 nr. 3 første ledd. I DIHs vedtekter § 12 fremgår også den ufravikelige utløsningsadgangen i henhold til kommuneloven 1992 (som skal gjelde «*under enhver omstendighet*»).

I tolkningen av DIHs vedtekter § 13 er det et spørsmål om en uttredende kommune kun skal gis *eiendomsretten* til de faste anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, eller om den også skal ha rett til de tilhørende verdier.

Vedtektenes § 13 tilsier etter sin ordlyd at både eiendomsretten og de tilhørende verdier av faste anlegg og installasjoner beliggende i den enkelte kommune er omfattet av det som kan holdes utenfor en deling.

På den andre side *kan* kommuneloven 1992 § 27 nr. 3 første ledd, som vedtektene eksplisitt henviser til, tas til inntekt for et annet tolkningsresultat.

I vår sak har ingen av eierkommunene, etter hva vi har forstått, skutt inn verken midler eller faste eiendommer i DIH[7]. Tilgangen på havneareal har vært sikret gjennom feste- og leieavtaler, og det er DIHs virksomhet som sådan som har tilført foretaket verdier siden etableringen. Det meste av DIHs «*faste anlegg og installasjoner*» ligger imidlertid fysisk innenfor Drammen kommunes grenser, og har alltid gjort det.

Hvis man ser helt bort fra vedtektenes § 13, er den enkelte kommunes minsterettighet ved oppløsning eller uttreden å bli løst ut til «*andelens nettoverdi*», jf. kommuneloven § 27 nr. 3 første ledd og Ot.prp.nr. 42 (1991-1992) s. 281. Dette må forstås som andelen av nettoverdien av DIHs eiendeler/virksomhet i sin helhet, sml. selskapsloven 1985 § 2-33, uten hensyn til i hvilken kommune eiendelene befinner seg.

En tolkning av vedtektenes § 13 som innebærer at en uttredende kommune skal ha både eiendomsretten og retten til «fellesskapte» verdier av gitte eiendeler som er beliggende i den aktuelle kommune, kan sies å innskrenke de øvrige kommuners minsterett til å få ut nettoverdien av andelen sin i henhold til § 27 nr. 3 første ledd ved en oppløsning. Basert på en slik tolkning vil en kommune ved uttreden være helt avskåret fra å få ut verdier knyttet til faste anlegg som er lokalisert i en annen kommune, selv om det er DIH som sådan har fullfinansiert det aktuelle anlegget. Vi har vanskeligheter med å se at det kan ha vært intensjonen ved utarbeidelsen av vedtektene.

Spørsmålet er om vedtektene i det hele tatt kan inneholde en slik bestemmelse som potensielt kan forringe en samarbeidende kommunes grunnleggende rett til å få ut nettoverdier i henhold til andelens størrelse, jf. Ot.prp.nr. 42 (1991-1992) s. 281. På den andre side kan § 27 nr. 3 første ledd sammenholdt med vedtektene også tolkes dit hen at kommunen har krav på nettoverdien av andelen sin *slik den er bestemt i vedtektene*, og at det dermed er vedtektene som fullt ut regulerer verdifordelingen selv om det gir et unaturlig resultat.

En tolkning av vedtektenes § 13 om at den uttredende kommune har krav på eiendomsretten til gitte eiendeler som befinner seg i kommunen, men ikke verdien av dem, innskrenker ikke rettighetene som følger av § 27 nr. 3 første ledd. Det fremstår heller ikke unaturlig at en kommune ved uttreden beholder eiendomsretten til eiendelene som fysisk ligger i kommunen, men ikke nødvendigvis verdiene av disse eiendelene som er skapt i § 27-samarbeidet. I vår sak, hvor det ikke er tale om uttreden, men en videreføring av samarbeidet i en annen form på grunn av ny lovgivning, fremstår det etter vårt syn klart rimelig at DIH-skapte verdier knyttet til faste anlegg og installasjoner fordeles etter de ordinære andelene.

[7] Jf. Advokatfirmaet Ræders rapport s. 6-7 og PwCs rapport s. 12

Vi har sett på hva hvordan de øvrige rådgiverne har vurdert dette. Advokatfirmaet Kluge har ikke problematisert spørsmålet i sin rapport, men lagt til grunn at verdiene følger med eiendomsretten[8]. Advokatfirmaet Ræder skriver følgende om temaet i sin rapport under punkt 1.3 på s. 9:

> *«Tolkes §13 slik at også verdiene (i tillegg til eiendomsretten) kan trekkes ut forlodds, uten fradrag for den forholdsmessige delen/verdien som de andre kommunene har tilført gjennom selskapets midler, får kommunen som har «anlegg og installasjoner» beliggende i sin kommune, tilført verdier på bekostning av de andre. Dette kan nok føre til et urimelige resultat. Rimelighetshensyn kan derfor tilsi at «anlegg og installasjoner» som en kommune får eiendomsrett til etter § 13, likevel bør skje mot et vederlag som tilsvarer den forholdsmessige verdien som de andre kommunene har tilført gjennom samarbeidet.*
>
> *Ordlyden i § 13 er på dette punktet ganske tydelig. Det står at anlegg og installasjoner skal falle tilbake til den kommunen de befinner seg i ved uttreden eller oppløsning av selskapet. At dette også må gjelde verdien av anlegg og installasjoner fremgår ved at det etter komma er presisert hva som skal deles; «… den enkelte kommune (får) eiendomsrett til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommune, og for øvrig rett til forholdsmessige andel…». Ordlyden «for øvrig» angir her skillet mellom hva som skal tas ut forlodds inkludert verdi, og hvilke verdier man skal dele på.*
>
> *En tolkning i samsvar med ordlyden kan fremstå urimelig fordi «den enkelte kommune» rent faktisk ikke har bidratt med de aktuelle eiendelene inn i selskapet.*
>
> *Ettersom det er selskapsvedtekter som skal tolkes, er vår konklusjon at en klar ordlyd må gå foran konkret rimelighet, med mindre det foreligger klare holdepunkter for at partene hadde en annen intensjon med ordlyden i bestemmelsen. Vi ender derfor på at vedtektens klare ordlyd i dette tilfellet må legges til grunn, siden vi ikke har noen holdepunkter for at partene har ment noe annet med bestemmelsen enn det som fremgår av ordlyden.*

PwC skriver i sin rapport under punkt 3.2 på s. 13-14:

> *«Det neste spørsmålet er om bare eiendomsretten eller også verdiene skal tilfalle Drammen kommune / den kommunen hvor anleggene mv. ligger.*
>
> *Når vedtektenes § 13 bestemmer at den kommune hvor anleggene ligger får eiendomsretten, «og for øvrig rett til sin forholdsmessige andel av den samlede gjenværende formue (eksklusiv faste anlegg og installasjoner) - etter fradrag eller overtagelse av forholdsmessig gjeld/garantier», kan dette isolert sett tilsi at den aktuelle kommune ikke bare skal få eiendomsretten, men også verdien av de aktuelle anlegg mv.*
>
> *Samlet sett er det mulig at ovennevnte ut fra de faktiske forhold, historikk mv. tilsier at det er riktig og rimelig at både eierskap og verdier til anlegg mv. skal tilfalle den kommune hvor eiendommen/anlegget ligger.*

[8] Se s. 41 under punkt 8.2

Det er imidlertid ikke vanskelig å sette opp innvendinger til dette og ev. komme med eksempler hvor en slik tilnærming antakelig vil gi et skjevt / urimelig resultat. Et eksempel kan være dersom Drammen havn skulle ha brukt all tilgjengelig kapital og ev. tatt opp betydelige lån, for å erverve fast eiendom, oppføre bygninger eller anlegg i en kommune. Et annet eksempel kan være at investeringer i fast eiendom (f.eks. utfylling av ny grunn) har blitt finansiert ved benyttelse av midler som anses som havnekapital i Lier eller Asker kommune iht. tidligere havne- og farvannslov, noe som kan være relevant i vurderinger av vernet mot utdeling etter gjeldende havne- og farvannslov § 32, tredje ledd.

Løsningen på dette - om vedtektenes § 13 bare er en naturalutdelingsbestemmelse eller også en verdifordelingsbestemmelse, kan være praktisk og juridisk interessant. I praksis bør imidlertid dette etter vår vurdering løses gjennom dialog / forhandlinger mellom partene.»

Vi er enig med PwC i at spørsmålet om vedtektenes § 13 bare er en naturalutdelingsbestemmelse eller også en verdifordelingsbestemmelse, er praktisk og juridisk interessant. Det er etter vårt syn ikke et klart svar på dette spørsmålet.

Vi har også merket oss det som står i Advokatfirmaet Ræders første rapport av 26. januar 2023 under punkt 1.2 på s. 8[9] om at «*Trondheim havn og Stavangerregionen havn har reguleringer som gjør at eiendom/innretning fysisk tilfaller kommunen som har skutt dette inn, men verdiene deles mellom eierne*». Det hadde vært interessant å vite begrunnelsen for at Trondheim og Stavanger valgte slike reguleringer.

Etter vår vurdering tilsier forarbeidene til kommuneloven 1992 at lovgiver har ment å sikre en uttredende kommune i et § 27-samarbeid visse minimumsrettigheter ved en utløsning. Vedtektenes § 13 fremstår som en bestemmelse som kan ha gitt mening da Drammensregionens Interkommunale Havnevesen ble dannet i 1984[10] (vedtektene hadde da en tilsvarende ordlyd vedrørende anlegg og installasjoner[11]), men som kanskje allerede i 1997 – da de gjeldende vedtekter ble vedtatt i henhold til kommuneloven 1992 § 27 – ikke lenger ivaretok samarbeidskommunenes grunnleggende rettigheter ved uttreden/oppløsning. Dette gjelder særlig ettersom ingen av samarbeidskommunene har skutt inn eiendeler i DIH siden etableringen – noe som kanskje var tanken da vedtektene ble formulert i 1984.

Verdien av DIHs faste anlegg og installasjoner på Drammen kommunes grunn utgjør minst kr 349 000 000[12]. Vi mener at det kan argumenteres både for og imot en «forlodds» rettighet for Drammen kommune når det gjelder disse verdiene, jf. ovenfor. Denne usikkerheten alene gjør at Lier kommune ikke uten videre bør akseptere en løsning i forbindelse med omdanningen som avskjærer kommunens rett til en alminnelig andel av nettoverdien i et nytt samarbeid. Etter vårt syn er spørsmålet egnet for en grundigere prøving.

Ved en uenighet omkring oppsigelse av samarbeidet kunne Lier kommune (eller DIH) benyttet adgangen i vedtektenes § 12 og kommuneloven § 1992 § 27 nr. 3 annet ledd til å

[9] Ikke medtatt i den reviderte versjonen av rapporten av 17. februar 2023
[10] Jf. stiftelsesoverenskomsten av 1984
[11] «*Ved oppløsningen får hver kommune eiendomsretten til de anlegg og installasjoner som er beliggende i kommunen, og for øvrig til en prosentdel av den samlede gjenværende formue tilsvarende de prosentsatser som er angitt i § 3.*»
[12] Jf. PwCs rapport s. 13

bringe saken inn for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I Jan Fridthjof Bernt og Oddvar Overås Kommuneloven med kommentarer, Oslo 1993, omtales på s. 225 eksempler på hva departementet kan ta stilling til som «appellinstans»:

> *«Når en slik oppsigelse foreligger, har konflikten konkretisert seg, og departementet vil være i en vesentlig bedre situasjon til å vurdere og avveie de motstridende interesser enn ved en forhåndsgodkjenning av en avtale om etablering av slikt samarbeid. En mulighet til intervensjon ligger for øvrig allerede innebygd i departementets kompetanse etter nr. 1 annet avsnitt til å gi pålegg om samarbeid, men i § 27 nr. 3 gis departementet også mulighet til å fungere som appellinstans når utgangspunktet er en avtale om uten noen rett til uttreden eller med adgang til å tre ut bare etter en meget lang oppsigelsesfrist eller på særlig ugunstige vilkår»* (vår understreking)

I vurderingen av departementets adgang til å gi pålegg om å fortsette samarbeidet, uttaler Bernt og Overå også følgende på s. 225:

> «*Samtidig bør man unngå ordninger som innebærer at en kommune eller fylkeskommune tvinges til mer eller mindre direkte å subsidiere andre kommuner eller fylkeskommuner ved å delta i et samarbeid som ikke er regningssvarende for den selv. Det kan her være spørsmål om å se nærmere på og eventuelt endre vedtektene for samarbeidet som et alternativ til uttreden eller oppløsning (Jf. Kommunelovutkastet s. 417.)»*

I vår sak er det ikke tale om oppsigelse eller uttreden, og kommuneloven 1992 er opphevet, men ovennevnte har overføringsverdi til hvilke hensyn som kan tas i en bredere vurdering av hvordan DIHs verdier bør eller skal fordeles mellom Drammen, Lier og Asker kommuner. Vedtektenes § 13 fremstår som for knappe og for ufullstendige til fullt ut å regulere en fordeling av de betydelige verdiene som i dag ligger i DIHs faste anlegg og installasjoner.

Gjennom omdanningen av DIH til et havnesamarbeid drevet gjennom et aksjeselskap bør Lier (og Asker) kommune ved avtale eller på annen måte sikre seg retten til å få prøvd spørsmålet om verdifordelingen av «*faste anlegg og installasjoner*» beliggende i Drammen kommune i Kommunal- og moderniseringsdepartementet og/eller domstolene.

3 SKATTEPLIKT VED OMDANNING

3.1 Innledning

DIH er organisert som et kommunesamarbeid etter kommuneloven 1992 § 27, jf. dette notatets punkt 1.1.

Samarbeid etter kommuneloven 1992 § 27 som ikke drives av et eget rettssubjekt, følger skattelovens regler for kommuner. Det vil si at virksomhet i et slikt samarbeid er fritatt fra skatteplikt etter skatteloven § 2-30, med de unntak som følger av § 2-5 (bl.a. for eiendom og anlegg utenfor kommunens område). DIH fester all eiendom som foretaket disponerer. Vi forstår det slik at DIH *ikke* er omdannet til et interkommunalt selskap (IKS) etter lov av 29. januar 1999, selv om det omtales slik i vedtektene § 1 annet ledd. Vi viser i denne sammenheng til vedtektene § 12, hvor det i bestemmelsen om oppløsning er vist til kommuneloven 1992 § 27.

I PwCs rapport av 14. mars 2022 (**PwC-rapporten**) er det opplyst at DIH som sådan har vært ansett som et skattefritt selskap. På side 10 og 28 til 31 i PwC-rapporten er det imidlertid reist spørsmål om skattefriheten for havneselskaper som driver utleie til andre næringsdrivende.

Vi er bedt om å vurdere om en omdanning av DIH vil kunne utløse skatteplikt for Lier kommune, ettersom havnen ligger utenfor kommunens grenser.

Vi er videre bedt om å vurdere om det bør søkes om en bindende forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene eller søke Finansdepartementet om skattelempning (skattefrihet) etter skl. § 11-22. Vi forstår det slik at problemstillingen vil være den samme for Asker kommune. Etter vårt syn bør de to kommunene samordne seg i den videre prosessen.

3.2 Skatteplikten

Vi legger, som PwC, til grunn at DIH som sådan har vært ansett som et skattefritt selskap, jf. PwC-rapporten side 8. Vi er ikke kjent med at dette har vært avklart med skattemyndighetene. Som PwC beskriver knytter det seg en del usikkerhet til skatteplikten pr. i dag; dvs. om DIH er et skattefritt selskap etter skl. § 2-32 (*ikke har erverv til formål*). Vi viser til PwC-rapporten side 30–31.

Dersom DIH er et skattefritt selskap, vil utgangspunktet være at omdanning til en annen selskapsform ikke vil utløse skatteplikt, jf. også PwC-rapporten side 8. Det vil etter vårt syn også gjelde selv om omdanningen for Lier og Askers vedkommende blir ansett å omfatte *«eiendom eller innretning utenfor kommunens område»*.

Hvis DIH *ikke* er et skattefritt selskap, oppstår det spørsmål for Lier og Asker om omdanning til en annen selskapsform vil innebære skatteplikt for realisasjon av *eiendom eller innretning utenfor kommunens område*.

Vi er enige med PwC i at det forhold at DIH i praksis fester all eiendom selskapet disponerer, kan være et argument for at skatteplikt ikke foreligger. På den annen side benyttes eiendommene i virksomheten og er nødvendige for denne. Det er vanskelig å finne rettskilder som gir veiledning om spørsmålet. Etter vårt syn er det relativt stor risiko for at skatteplikt vil foreligge dersom DIH som sådan ikke er et skattefritt selskap.

3.3 Bindende forhåndsuttalelse

Spørsmålene om skatteplikt eller ikke som er reist i punkt 3.2 kan avklares gjennom en bindende forhåndsuttalelse. Vi vil likevel (foreløpig) ikke anbefale en slik fremgangsmåte. Ved et eventuelt negativt svar vil man være henvist til andre løsninger; dvs. skattelempe etter skl. § 11-22 (omdanning til IKS) eller å bruke omdanningsreglene i skl. § 11-20 (omdanning til AS). Både bruk av § 11-22 og § 11-20 vil være subsidiære i forhold til anførselen om at selskapet er skattefritt etter § 2-32.

Det vil ta tid å få en bindende forhåndsuttalelse, og med den tid som står til rådighet vil vi derfor anbefale å gå rett på ett av de andre alternativene.

3.4 Omdanning til aksjeselskap

Etter skl. § 11-20 kan DIH på visse vilkår omdannes til AS uten beskatning.

For det første er det et vilkår at DIH driver *virksomhet* i skattelovens forstand. Dersom DIH ikke anses som et skattefritt selskap (slik at omdanningen uansett vil være skattefri, jf. ovenfor), er det etter vårt syn ikke tvilsomt at selskapet driver virksomhet. Dette vilkåret vil da være oppfylt.

Overføringen må skje til et nystiftet aksjeselskap. Det må ikke ha vært drevet virksomhet i selskapet før omdanningen.

Videre er det som hovedregel et krav om at aktivitet, driftsmidler og forpliktelser i den virksomhet som omdannes, *i det vesentlige overføres til aksjeselskapet*, jf. FSFIN § 11-20-5.

Skattefri omdanning forutsetter videre at alle skattemessige verdier, ervervstidspunkt og øvrige skatteposisjoner overtas uendret av aksjeselskapet.

Videre er det en forutsetning at det foreligger kontinuitet på eiersiden, og at eierinteressene i selskapet ikke forskyves. Dersom det er aktuelt at eiersammensetningen skal endres, må dette skje forut for omdanningen. Hvis det er aktuelt, kan vi utrede dette nærmere på et senere tidspunkt.

Det overdragende selskap (DIH) skal så langt mulig avvikles straks etter overdragelsen.

3.5 Omdanning til IKS

Omdanning til IKS omfattes ikke av skl. § 11-20. Det kan imidlertid søkes skattefritak (skattelempning) etter skl. § 11-22.

Etter denne bestemmelsen kan Finansdepartementet gi fritak for gevinstbeskatning ved omdanning av virksomhet *som ledd i rasjonalisering av virksomhet*.

Dette vilkåret om rasjonalisering passer umiddelbart godt i vår sak. På den annen side er en omdanning nødvendig for at virksomheten skal kunne fortsette, og verken interkommunalt politisk råd eller kommunalt oppgavefellesskap er egnede organisasjonsformer. Etter vårt syn *taler* derfor *særlige grunner* for at skattefritak gis.

Hvis skattefritak gis vil det bli satt som vilkår at alle skatteposisjoner overføres uendret (på samme måte som beskrevet i punkt 3.3).

3.6 Videre fremdrift

DIH må omdannes innen 1. januar 2024.

Av hensyn til å avklare fremgangsmåten overfor skattemyndighetene er det derfor viktig å avklare det presise innholdet i omdanningen så snart som mulig. Dette for å sikre at vilkårene i skl. § 11-20 kan oppfylles eller for å utarbeide en søknad om skattefritak etter skl. § 11-22.

Med den tiden som står til rådighet vil vi som nevnt ikke anbefale at det først sendes en søknad om bindende forhåndsuttalelse. Avgjørelsen av denne vil lett kunne ta så lang tid og en eventuell søknad om skattefritak ikke vil kunne avgjøres innen årsskiftet (dersom forhåndsuttalelsen konkluderer med at DIH ikke er et skattefritt selskap etter § 2-32).

4 AVSLUTTENDE MERKNADER

4.1 DIHs vedtekter § 13

Spørsmålet om vedtektenes § 13 bare er en naturalutdelingsbestemmelse, eller også en verdifordelingsbestemmelse, har ikke et klart svar. Det kan argumenteres for og imot en «forlodds» rettighet for Drammen kommune når det gjelder verdiene av faste anlegg og installasjoner beliggende i Drammen kommune.

Den nå opphevede kommuneloven 1992 § 27 nr. 3 første ledd er ment til å sikre en uttredende kommune i et interkommunalt samarbeid visse minsterettigheter ved en utløsning. Disse minsterettighetene kan ikke innskrenkes i vedtektene, jf. lovens forarbeider. En rett for Drammen kommune til å få utdelt «fellesskapte» verdier av DIHs faste anlegg og installasjoner som befinner seg i Drammen, på bekostning av Lier og Asker kommuner, kan sies å innebære en innskrenking av sistnevnte kommuners minsterettigheter. Det fremstår heller ikke rimelig.

Vi har også vanskeligheter med å se at det kan ha vært intensjonen ved utarbeidelsen av vedtektene i 1984 / 1997 at en uttreden i alle tilfeller skulle skje slik ordlyden i vedtektenes § 13 tilsier. Vedtektsbestemmelsen fremstår også som for knapp og for ufullstendig til fullt ut å regulere en fordeling av de betydelige verdiene som i dag ligger i DIHs faste anlegg og installasjoner, snart førti år etter at vedtektene først ble utformet.

Lier (og Asker) kommune bør ikke uten videre akseptere en løsning i forbindelse med omdanningen som avskjærer kommunens rett til en alminnelig andel av nettoverdien av verdiene av DIHs faste anlegg og installasjoner beliggende i Drammen kommune. Etter vårt syn er spørsmålet egnet for en grundigere prøving, selv om resultatet da selvsagt kan bli at Drammen kommune blir ansett for å ha den «forlodds» rettigheten som vedtektene antyder.

Uansett bør Lier (og Asker) kommune, i forbindelse med omdanningen, sikre seg rett til å få avgjort verdifordelingsspørsmålet i Kommunal- og moderniseringsdepartementet og/eller domstolene.

4.2 Skatteplikt ved omdanning – bindende forhåndsuttalelse

DIH må omdannes innen 1. januar 2024.

Av hensyn til å avklare fremgangsmåten overfor skattemyndighetene er det derfor viktig å avklare det presise innholdet i omdanningen så snart som mulig. Dette for å sikre at vilkårene i skl. § 11-20 kan oppfylles eller for å utarbeide en søknad om skattefritak etter skl. § 11-22.

Med den tiden som står til rådighet vil vi ikke anbefale at det først sendes en søknad om bindende forhåndsuttalelse. Avgjørelsen av denne vil lett kunne ta så lang tid og en eventuell søknad om skattefritak ikke vil kunne avgjøres innen årsskiftet (dersom forhåndsuttalelsen konkluderer med at DIH ikke er et skattefritt selskap etter § 2-32).

Vi understreker at skattefri omdanning etter skl. § 11-20 forutsetter at man viderefører dagens eierforhold. Det må antas at Finansdepartementet vil stille et tilsvarende krav om eierkontinuitet ved en eventuell skattelempning etter skl. § 11-22. Dersom man behandler transaksjonen som en oppløsning av samarbeidet, der man også endrer eierforholdene, vil forutsetningene for skattefrihet ikke under noen omstendighet være oppfylt. Skattefritak skal gjelde videreføring av den samme virksomheten med de samme eierne, men i en annen eierform.

***

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/10458-1

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandles av	**Møtedato**
Formannskapet	20.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Garantivedtak vedrørende Veas Selvkost AS:

1.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 2000 mill. kroner til finansiering av investeringer i rensing og tilførsel av avløpsvann i Veas Selvkost AS.

1.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 2 000 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

1.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

1.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

1.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalen:

I aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.1.8 endres til:

«Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner.

2. Garantivedtak vedrørende Veas Næringspark AS:

2.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 200 mill. kroner til finansiering av investeringer i selskapet Veas Næringspark AS.

2.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 200 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

2.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

2.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

2.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endringer i aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» hvor kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:
Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

3. Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS»
Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS» hvor pkt. b endres til:
b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS

4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlinger for å kunne gjennomføre nødvendige vedtak i saken.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre garantisøknader som beskrevet i denne sak.

1. Sammendrag og konklusjon

Styret i konsernselskapet Veas AS har behandlet saken «Økning av garanti/låneramme – anmodning til eierne av Veas AS», sak nr. 2 – 2023,

jamfør vedlegg. Styrets vedtak ble oversendt eierkommunene for videre behandling.

Styret i Veas AS fattet følgende vedtak:
«Styret anbefaler overfor Oslo bystyre, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre at det fastsettes følgende garantirammer i Veas-konsernet:

1. Veas Selvkost AS får garantiramme på 2 000 millioner kroner.
2. Veas Næringspark AS får garantiramme på 200 millioner kroner.
3. Veas Matavfall AS (under etablering, nå kjent som Romerike Biogassanlegg) får en garantiramme på 400 millioner kroner, forutsatt at Veas overtar Romerike Biogassanlegg. Dersom Veas ikke overtar Romerike Biogassanlegg faller dette punktet bort.»

Vedrørende anmodningen som fremkommer av styrets punkt 3, er det enighet om å utsette behandlingen av denne anmodningen om garanti. Dette for å avvente resultatet vedrørende fremtidig eierskap i Romerike Biogassanlegg.

Administrasjonen i eierkommunene (Oslo, Asker og Bærum) har i fellesskap vurdert selskapets anmodning om å øke garantirammene for henholdsvis Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS.

Ut i fra administrasjonenes helhetsvurderinger av de to selvkostselskapenes investeringsbehov – Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS – for årene 2023 til 2025, er det anbefalt å imøtekomme anmodningen om å øke garantiansvaret. Kommunedirektørens anbefaler derfor at Asker kommune imøtekommer styrets anmodning om å øke garantirammene for henholdsvis Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS.

Vedrørende det utvidede garantiansvaret og selskapets mulighet for å øke lånerammen innenfor garantiansvaret, viser kommunedirektøren til aksjonæravtalens bestemmelse i kapittel 2.2.1 Generalforsamlingen i Veas AS. Der fremkommer bestemmelsene om hvilke saker generalforsamlingen skal behandle utover aksjelovens bestemmelser. Dette omfatter blant annet følgende sak se kapittel **2.2.1 b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS samt forslaget om å innarbeide selskapet Veas Næringspark AS.** Gjennom generalforsamlingens behandling av budsjett/investeringsbehov og låneopptak vil eierkommunene ha innflytelse på selskapets behov for låneopptak og dermed «opptrekk» på garantiene.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kommunedirektøren har følgende merknader til saken:

2.1. Bakgrunn:
I 1976 ble Vestfjorden Avløpsselskap (VEAS) opprettet som interkommunalt samarbeid av kommunene Oslo, Bærum og Asker. Eierskapet har følgende fordeling hvor Oslo kommune eier 70,5%, Bærum kommune eier 21,5% og Asker kommune eier 8%.

Fra 01.01.2022 ble all virksomhet i Vestfjorden Avløpsskap (VEAS) overført til Veas AS med datterselskaper. Dette som følge av ny kommunelov. Kommunenes eierandel ble videreført inn i Veas AS. Veas AS er morselskapet i konsernet med datterselskapene Veas Selvkost AS, Veas Marked AS, Veas Næringspark AS og Aeiforos AS.

Ved etableringen av konsernet Veas AS vedtok eierkommunene blant annet å stille en selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard for selvkostaktiviteten. Garantien er derfor knyttet til datterselskapet Veas Selvkost AS. Garantivedtaket er fastsatt til å gjelde i 20 år. I brev av 13.12.2021 godkjente Statsforvalteren i Oslo og Viken garantivedtaket.

Veas Næringspark AS anses også å være et selvkostselskap, da finansieringen av kjøpet i sin tid ble finansiert fra eiernes selvkostfond i 2016.

2.2. Fremtidig investeringsbehov – behov for å styrke garantirammene.
Styrets anmodning om å øke garantirammene er knyttet til de forestående investeringer i datterselskapene Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS.

Det fremgår av styrets dokumenter at selskapet står ovenfor blant annet følgende investeringsbehov i tiden fremover og da knyttet til selvkostvirksomheten i Veas Selvkost AS:

·	Kompostverket	sluttprognose ca. 249 mill. kr
·	Nye siloer/lagerløsninger	sluttprognose ca. 71 mill. kr
·	Ny avvanningsløsning/hygenisering	sluttprognose ca. 195 mill. kr
·	Opsjon 1 (2 stk THP tanker)	sluttprognose ca. 20 mill. kr

I tillegg kommer uspesifiserte investeringsbehov på grunn av fremtidige økte rensekrav, både for nitrogen (jevnfør EUs forslag til avløpsdirektiv) og til rensing av mikroplast og medisinrester med mer. Derfor foreslår administrasjonen i Veas AS at den nye garantirammen fastsettes til 2 milliarder kroner for å ta høyde for utvikling i kjernevirksomheten.

Vedrørende investeringsbehovet i selvkostselskapet Veas Næringspark AS – VNP – fremkommer det blant annet følgende av styrets dokumenter:

«*De neste årene vil VNP gjennomføre en ny reguleringsplan for området Bjerkås som både berører selve næringsparken, men også kaianlegget, tomten for*

Vannhuset og veien Bjerkåsholmen over annen manns grunn. Bjerkåsholmen må oppgraderes for å sikre tilkomst til Veas og sikkerhet for myke trafikanter. Kaianlegget må også oppgraderes for å kunne utnyttes industrielt. Asplan Viak som forestår reguleringsarbeidet har estimert kostnadene til veiutbyggingen alene til 45 millioner kroner.

Det er konstatert kvikkleire i grunnen i næringsparken, som gjør utvikling av tomten og nybygg på eiendommen dyrere enn man opprinnelig estimerte. De nærmeste årene vil Veas Selvkost AS ha behov for å oppføre et nytt lager/kontorbygg på eiendommen, til erstatning for de midlertidige kontorbyggene i bygg 9 nærmest biogassanlegget. Selv om Veas Selvkost AS vil betale for leie av disse nye arealene vil bygget oppføres av Veas Næringspark AS og garantirammen bør dekke lånekostnadene i denne forbindelse.

Styret foreslår på denne bakgrunn at det etableres en garantiramme på 200 millioner kroner for VNP.»

Eierkommunenes administrative vurdering er at omfanget av det fremtidige investeringsbehovet er realistisk. Dermed angis et realistisk behov også for det totale garantiansvaret. **For øvrig presiserer eierkommunene at det ikke i denne saken tas stilling til de konkrete nevnte prosjektene**, da dette vil skje i forbindelse med de kommende budsjettsaker til generalforsamlingen.

Da eierkommunene via generalforsamlingen skal behandle budsjettene for henholdsvis Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS, vil eierkommunene ha kontroll på beslutningen knyttet til iverksettelsen av de aktuelle prosjektene og til finansieringen (låneopptak) og dermed opptrekk på garantiene.

I den sammenheng fremgår det blant annet følgende av selskapets styresak 2-2023: «*Den økte garantirammen i Selvkost vil over de nærmeste årene utnyttes delvis eller helt gjennom låneopptak. Låneopptak forutsetter årlige budsjettvedtak i generalforsamlingen i Veas AS (for låneopptak i Selvkost, jevnfør aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav b)). Gjennom de årlige budsjettvedtakene og informasjonen i rammebudsjettet har eierne mulighet til å utøve kontroll med hvordan garantirammen faktisk benyttes. Langtidsplanen for 2024-27 (sak G 20 vedlegg 5 fra budsjettsaken i generalforsamlingen 23. november 2022) forutsetter låneopptak opp til 1,2 milliarder kroner, og Vannhuset er ikke inkludert i langtidsplanen annen enn som prosjektering.*

Økte låneopptak vil medføre en økning i renter og avdrag. Samtidig vil Selvkost motta økte inntekter de neste årene, dels fra salg av rågass, biorest og restkapasitet i anlegget, dels ved konsernbidrag fra Marked. Det er et mål fra styrets side at økningen i kapitalkostnader i størst mulig grad skal oppveies av andre driftsmessige effekter.»

2.3. Behov for endringer i aksjonæravtalen

Forutsatt politisk vedtak om å imøtekomme selskapets anmodning om å øke garantiansvaret, må også enkelte bestemmelser i aksjonæravtalen endres i samsvar med garantiansvaret. Kommunedirektøren foreslår at kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å foreta følgende endringer i aksjonæravtalen:

- Kapittel 3.1.8 «Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner

- Aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:
  Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

- Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas» pkt. b endres til:
  b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Matavfall AS.

Vedrørende det siste kulepunktet er det viktig at også selskapet Veas Næringspark AS innarbeides i pkt. b). Dette for å sikre at generalforsamlingen i Veas AS (konsernselskapet) behandler budsjettet til selskapet Veas Næringspark AS, i likhet med budsjettet for Veas Selvkost AS.

2.4. Økonomiske konsekvenser av beslutningene

Ved å imøtekomme anmodningen om en samlet garanti på 2.200 millioner kroner for selskapene Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS; økes eierkommunenes garantiansvar med i alt 1200 millioner kroner.
Dette vil gi et samlet ønske om garantier på 2 200 millioner kroner, forutsatt Statsforvalterens godkjenning.

Tall i millioner:	**Eierandel**	**Veas Selvkost AS**	**Veas Næringspark AS**	**SUM garanti**
Oslo Kommune	70,50 %	1 410	141	1 551
Bærum Kommune	21,50 %	430	43	473
Asker Kommune	8,00 %	160	16	176
Sum alle eiere	**100,00 %**	**2 000**	**200**	**2 200**

Det reelle garantiansvaret for Asker kommune blir ut i fra en proratarisk fordeling samlet sett blir 176 millioner kroner i selskapene Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS. Dette ut i fra kommunens eierandel på 8,0%.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Veas AS med datterselskaper driver samfunnskritiske installasjoner og samarbeider med offentlige instanser, næringsliv og private for å sikre en stabil rensing og mottak av avløp. Dette har spesielt relevans i forhold til FN's bærekraftsmål hvor selskapet dekker åtte bærekraftsmål knyttet til:

- 6 Rent vann og gode sanitærforhold
- 7 Ren energi til alle
- 9 Industri, innovasjon og infrastruktur
- 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- 12 Ansvarlig forbruk og produksjon
- 13 Stoppe klimavirkningene
- 14 Livet i havet
- 17 Samarbeid for å nå målene

4. Tidligere behandling

Formannskapets møte 12.10.2021 i sak 185/21 Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) omdanning til aksjeselskap samt Kommunestyrets sak 64/19 vedrørende omdannelse og avgivelse av garanti for Veas AS.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren vil med bakgrunn i sakens opplysninger støtte vedtakspunktene. Det forventes at avgitte garantier blir benyttet til beste for selvkost-regulativet samt i nært samarbeid og dialog med kommunens administrasjon.

Garantiene forutsetter Statsforvalterens godkjenning.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

S 2 - 2023 Økning av garantiramme
Aksjonæravtale for Veas AS signert
Aksjonæravtale for Veas AS spor endringer

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/10458

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	20.06.2023	121/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	48/23

Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene

Formannskapet har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 121/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Garantivedtak vedrørende Veas Selvkost AS:
   1.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 2000 mill. kroner til finansiering av investeringer i rensing og tilførsel av avløpsvann i Veas Selvkost AS.
   1.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 2 000 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.
   1.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.
   1.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.
   1.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalen:

   I aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.1.8 endres til:

   «Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner.

2. Garantivedtak vedrørende Veas Næringspark AS:
   2.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 200 mill. kroner til finansiering av investeringer i selskapet Veas Næringspark AS.
   2.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 200 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.
   2.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.
   2.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.
   2.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endringer i aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» hvor kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:

Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

3. Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS»
Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS» hvor pkt. b endres til:
b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS

4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlinger for å kunne gjennomføre nødvendige vedtak i saken.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre garantisøknader som beskrevet i denne sak.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/10458

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	20.06.2023	121/23
2 Kommunestyret	20.06.2023	48/23

Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene

Kommunestyret har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 48/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Garantivedtak vedrørende Veas Selvkost AS:

1.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 2000 mill. kroner til finansiering av investeringer i rensing og tilførsel av avløpsvann i Veas Selvkost AS.

1.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 2 000 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

1.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

1.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

1.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalen:
I aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.1.8 endres til:

«Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS» settes garantiansvaret til kr 2000 millioner.

2. Garantivedtak vedrørende Veas Næringspark AS:

2.1. Asker kommune stiller en selvskyldnergaranti for sin andel av et maksimalt låneopptak på 200 mill. kroner til finansiering av investeringer i selskapet Veas Næringspark AS.

2.2. Selvskyldnergarantien gis under forutsetning av at Bærum kommune og Oslo kommune garanterer for sine andeler av det maksimale låneopptaket på 200 mill. kroner. Det forutsettes videre at garantien godkjennes av Statsforvalteren.

2.3. Garantiansvaret fordeles i henhold til eierandelene i Veas AS, fordelt med 70,5% på Oslo kommune, 21,5% på Bærum kommune og 8,0% på Asker kommune.

2.4. Garantien gjelder i 20 år fra det tidspunktet alle de tre eierkommunene har fattet sitt garantivedtak og at vedtakene er godkjent av Statsforvalteren.

2.5. Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endringer i aksjonæravtalen for Veas AS kapittel 3.2 «Veas Næringspark AS» hvor kapittel 3.2.3 «Finansiering» endres til:

Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas AS.

3. Aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS»
Kommunestyret anbefaler generalforsamlingen i Veas AS om å fatte følgende endring i aksjonæravtalens kapittel 2.2.1 «Generalforsamlingen i Veas AS» hvor pkt. b endres til:
b) budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS

4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlinger for å kunne gjennomføre nødvendige vedtak i saken.

5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre garantisøknader som beskrevet i denne sak.

Bjerkås, 02.01.2023
34.000-23-2

Til Styret

Sak 2 - 2023

Økning av garanti/låneramme – anmodning til eierne av Veas

Bakgrunn

Generalforsamlingen i Veas Selvkost AS (Selvkost) fremmet i sak GS 13 – 2022 et forslag til generalforsamlingen i Veas AS om å tillate at Selvkost fikk ta opp lån utover dagens garantiramme på 1 millard kroner for å finansiere byggingen av Kompostverket.

I forkant av generalforsamlingen 23. november ble det avholdt kontaktmøter med hver av de tre eierne i Veas. Det kom klare signaler fra alle tre eierne om at garantiramme og låneramme for Selvkost må ses som én og samme sak, og at en økning i eiernes eksponering utover 1 milliard kroner krever vedtak i kommune-styrene i Asker og Bærum og bystyret i Oslo gjennom endring av aksjonæravtalen.

På denne bakgrunn valgte styret i Veas AS via epostvedtak 22. november å trekke saken fra sakskartet for generalforsamlingen.

Eierne ba i stedet Veas fremme en egen sak om økning i garantirammen. Det er avklart at eierne ønsker et saksfremlegg fra styret i Veas AS (som utgjør generalforsamlingen i Selvkost) og at saken fremmes direkte overfor kommunenes politiske organer og ikke via et anbefalingsvedtak i generalforsamlingen i Veas AS.

I dette notatet vil styret først gjennomgå den juridiske situasjonen for konsernselskapene med hensyn til finansieringsmuligheter og garantier fra eierne.

Det blir deretter redegjort for behovet for investeringer de nærmeste årene, garantistillelser i sammenlignbare selskaper og hva konsekvensene av økte garantirammer vil være for eierne. Til slutt blir det redegjort for konsekvenser dersom man ikke får godkjent en økning av garantirammen i første halvår 2023.

Konsernets finansieringsstatus og garantisituasjon
Før omdanningen av Vestfjorden Avløpsselskap til aksjeselskap i konsern, hadde eierne et ubegrenset ansvar for virksomhetens forpliktelser. Ansvaret var formalisert som erklæringer fra eierne om solidaransvar utad og pro rata-ansvar innad eierne imellom. Erklæringene ble avgitt i forbindelse med lånopptak i Nordiska Investeringsbanken.

Ved omdanningen ønsket eierne at garantiansvaret skulle fastsettes som en bestemt sum, og at ansvaret både utad og innad skulle være proratarisk. Garantien ble lagt til Selvkost, i og med at det var dette selskapet som utførte lovpålagte selvkosttjenester og mottok tilskudd fra eierne, se aksjonæravtalen punkt 3.1.8. Veas AS fikk ingen garantier fra eierne.

Den eksisterende lånerammen for Veas var da 864,5 millioner kroner, og dette beløpet ble «rundet opp» til 1 milliard kroner som ble den nye garantirammen. Det ble ikke gjort noen omfattende kartlegging av garantinivået i sammenlignbare selskaper som utfører lovpålagte selvkosttjenester for eierne. Det ble heller ikke tatt høyde for fremtidige investeringsplaner utover daværende langtidsbudsjett.

Noe senere i omdanningsforhandlingene ble det fastsatt at Veas Næringspark AS (VNP) også var å anse som et selvkostselskap i og med at finansieringen av kjøpet av dette selskapet kom fra eiernes selvkostfond i form av et ekstraordinært tilskudd for året 2016. Etter aksjonæravtalen punkt 3.2.3 kan selskapet ta opp lån på egen balanse og eierne stiller ingen garanti for dette selskapets forpliktelser. Verken administrasjonen i Veas eller eierne problematiserte den gangen det faktum at VNP dermed kunne ta opp lån som ikke var mulig å ta opp i Selvkost. På denne måten kunne VNP fungert som et «smutthull» som ville økt den totale eksponeringen for eierne. Styret mener dette er en uheldig juridisk situasjon som potensielt kan øke eiernes eksponering.

Garantirammen skal kun reflektere ytre ramme for eksponering, og er ikke ment å være et styringsinstrument. Det er de årlige budsjettvedtakene som vil være eiernes styringsinstrument, og prosjektene får sine rammer fastsatt gjennom investeringsbeslutninger innenfor budsjettvedtakene.

Veas Marked AS (Marked) kan i henhold til aksjonæravtalen punkt 3.3.3 ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Eierne stiller heller ikke garanti for dette selskapets forpliktelser. Marked er ikke opprettet med egenkapital fra selvkostmidler og drives ikke etter selvkostregelverket, jevnfør aksjonæravtalen punkt 3.3.1.

Marked har ved utgangen av 2022 en bokført egenkapital på 60 millioner kroner og langsiktig gjeld på 80 millioner kroner. Selskapets egenkapital vil utgjøre 35% av totalkapitalen. For å redusere risikoen ved byggingen av oppgraderingsanlegget for biogass nedbetales anlegget over ti år, men har en avskrivningstid på 30 år. Marked vurderer nye investeringer i 2023 som kan medføre en økning i langsiktig gjeld til ca 130 millioner kroner.

Konsernstyret (som generalforsamling i datterselskapene) har myndighet til å vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi i henhold til aksjonæravtalens punkt 2.2.3 bokstav e).

Det er etablert en fullmaktsmatrise der konsernsjef har fullmakt innenfor 25 millioner kroner til å forplikte Selvkost. For Marked og VNP er fullmaktsgrensen satt til 10 millioner kroner fordi selskapenes virksomhet er mindre.

Dagens situasjon med en etablert garantiramme for ett av selvkostselskapene i konsernet, men ikke for det andre, skaper en uklarhet som bør søkes løst i form av en separat garantiramme. I tillegg har man den pågående utredningen om eierskapet til Romerike Biogassanlegg (RBA). Dersom Veas skulle overta dette anlegget, som også driver lovpålagte selvkosttjenester for eierne, må det etableres en garanti-ramme også for denne virksomheten.

Styret fremmer dermed denne saken om økning av garantirammen for Selvkost, fastsettelse av en garantiramme for VNP og en egen garantiramme for RBA. Styret foreslår separate garantirammer for det enkelte selskap. Dette gir eierne best innsyn og kontroll med virksomheten, og for Selvkosts del krever det børsnoterte obligasjonslånet at det foreligger en garanti for lånet. Garantien for RBA fremmes som et betinget forslag. Dersom det ikke blir noe av overtagelsen av RBA faller denne garantien bort.

Garantisaken fremmes uavhengig av spørsmålet om overtagelse av RBA, slik at Bærum og Asker slipper å ta stilling til denne saken først. Dersom Veas ender med

ikke å overta RBA vil denne delen av garantisaken falle bort. Styret er inneforstått med at eierne selv vurderer hvorvidt de ønsker å fremme saken inkludert garantiramme for RBA. Styrets anbefalte vedtak er betinget på dette punktet.

Investeringsbehov i konsernet
Veas-konsernets tjenesteproduksjon for eierne vil kreve investeringer utover de prosjektene som i dag er identifisert og lagt inn i rammebudsjettet. Dette skyldes delvis endringer av regelverk (EUs forslag til avløpsdirektiv, gjødselvareforskriften) og dels økte samfunnskrav til hva som er akseptabelt nivå for tjenestene som leveres. Det er viktig at konsernets samlede garantirammer reflekterer at Veas driver storskala industriell produksjon og at rammene gir tilstrekkelig rom for den utvikling eierne ønsker å se i virksomheten.

Veas Selvkost AS
Selvkost har gjennomført store investeringer i vannfasen av renseprosessen. Nå skal man ta fatt på et investeringsprogram for å forbedre og utvide slambehandlingen i renseprosessen. Før det er mulig å gjøre ombygginger i fjellanlegget må man imidlertid bygge Kompostverket for å ha tilstrekkelig hygieniseringskapasitet til de store volumene med biorest som produseres ved Veas. Kompostverket er derfor det første prosjektet som må realiseres for å utløse de øvrige slamprosjektene. Deler av dagens prosessutstyr opereres på overtid og er helt utslitt, det er derfor særdeles viktig å få satt i gang Kompostverket og de store slamprosjektene.

Den opprinnelige investeringsrammen for Kompostverket var 200 millioner kroner, men etter anbudsutlysninger og forhandlinger med leverandører av bygg og utstyr er det klart at investeringsrammen må økes til 250 millioner kroner. Styret i Vestfjorden Avløpsselskap behandlet saken om Kompostverket flere ganger før omdanningen, senest 11. oktober 2021 da styret gjorde investeringsbeslutning basert på at Kompostverket skulle bygges av Marked. Styret i Selvkost og i Veas AS (som generalforsamling i Selvkost) har i ettertid av dette vurdert at investeringen bør gjøres av Selvkost og administrasjonen planlegger å fremme investeringsbeslutning til konsernstyret som generalforsamling 15. februar 2023.

Når Kompostverket skal bygges i regi av Selvkost må garantirammen i Selvkost være stor nok til å dekke prosjektet.

I tillegg må Veas innen noen år rive dagens administrasjonsbygg og oppføre et nybygg som skal huse verksteder, akkreditert laboratorium, omfattende garderobeanlegg og kontor- og møteromsfasiliteter for virksomhetens mer enn 100 ansatte. Dagens administrasjonsbygg fra 1982 var bygget for 40 personer og oppfyller ikke arbeidsmiljølovens krav. Dette prosjektet har fått navnet Vannhuset.

Estimatene som er utarbeidet for Vannhuset tilsier en investering på 600 millioner kroner eks moms, men det er fortsatt langt frem til en investeringsbeslutning i prosjektet.

I tillegg kommer uspesifiserte investeringsbehov på grunn av fremtidige skjerpinger av rensekravene, både for nitrogen (jevnfør EUs forslag til avløpsdirektiv) og til rensing av mikroplast og medisinrester mm. Derfor foreslår administrasjonen at den nye garantirammen fastsettes til 2 milliarder kroner for å ta høyde for utvikling i kjernevirksomheten.

Veas Næringspark AS
VNP er et selvkostselskap på grunn av sin finansiering, men driver ikke kjernevirksomhet i konsernet og mottar per i dag ikke tilskudd fra kommunene til driften. Selskapet finansierer seg på egen balanse.

De neste årene vil VNP gjennomføre en ny reguleringsplan for området Bjerkås som både berører selve næringsparken, men også kaianlegget, tomten for Vannhuset og veien Bjerkåsholmen over annen manns grunn. Bjerkåsholmen må oppgraderes for å sikre tilkomst til Veas og sikkerhet for myke trafikanter. Kaianlegget må også oppgraderes for å kunne utnyttes industrielt. Asplan Viak som forestår reguleringsarbeidet har estimert kostnadene til veiutbyggingen alene til 45 millioner kroner.

Det er konstatert kvikkleire i grunnen i næringsparken, som gjør utvikling av tomten og nybygg på eiendommen dyrere enn man opprinnelig estimerte. De nærmeste årene vil Selvkost ha behov for å oppføre et nytt lager/kontorbygg på eiendommen, til erstatning for de midlertidige kontorbyggene i bygg 9 nærmest biogassanlegget. Bygget vil oppføres av VNP og garantirammen bør dekke lånekostnadene i denne forbindelse. Selvkost vil leie bygget og investeringen vil ikke kreve tilskudd til VNP fra kommunene.

Styret foreslår på denne bakgrunn at det etableres en garantiramme på 200 millioner kroner for VNP.

Romerike Biogassanlegg («Veas Matavfall AS»/RBA)
I dag er RBA en del av Renovasjons- og gjenvinningsetaten i Oslo kommune, og kommunen har dermed et ubegrenset ansvar for virksomhetens forpliktelser. Når anlegget skilles ut som et eget aksjeselskap skal det fortsette å utøve lovpålagte behandlingstjenester for matavfall for sine eierkommuner. Dette er selvkostfinansiert aktivitet og selskapet vil føre selvkostregnskap og motta tilskudd fra kommunene i form av behandlingsavgift for hvert tonn matavfall kommunene sender dit.

RBA vil måtte finansiere seg hovedsakelig ved lånopptak og trenger derfor en garanti fra eierne. Hvis anlegget skal overføres til Veas og etableres som eget selskap må Oslo kommune få betalt for verdien av anlegget. Bokført verdi for anlegget med tomt er i dag 107 millioner kroner. Det er for tidlig å angi om det er denne verdien som skal legges til grunn for overføringen. I tillegg er det et erkjent investeringsbehov på anlegget for å få kapasiteten opp til design-nivå på 50 000 tonn per år. Multiconsult anslo investeringsbehovet til 100 millioner kroner i en rapport fra 2019.

Administrasjonen estimerer at behovet minst er 150 millioner kroner i dag. Anlegget trenger også fremtidige investeringer for å øke kapasiteten i tråd med eiernes økte mengder matavfall som følger de nye utsorteringskravene fra EU frem mot 2035. På denne bakgrunn fremmer administrasjonen forslag om en garantiramme på 400 millioner kroner for RBA.

Administrasjonen anser det ikke nødvendig å ha noen garantiramme for Veas AS. Dette selskapet har ikke operativ drift og mottar inntekter dels fra Selvkost og dels fra utbytter fra Marked.

Andre selskapers garantiramme

Nedre Romerike Vannverk/ Nedre Romerike Avløpsselskap har en samlet garantiramme på ca 2 milliarder kroner. Selskapene hadde i 2021 en samlet balanse på 2,1 milliarder kroner og totale inntekter på 323 millioner kroner.

IVAR (det regionale vann-, avløp og renovasjonsselskapet i Stavangerområdet) har en garantiramme på 6 milliarder kroner. Konsernet hadde i 2021 en samlet balanse på 4,5 milliarder kroner og totale inntekter på 967 millioner kroner.

Til sammenligning hadde Veas-konsernet ved utgangen av 2021 en samlet balanse på 1,7 milliarder kroner og totale inntekter på 358 millioner kroner.

Konsekvenser for eierne av økt garantiramme

Den økte garantirammen i Selvkost vil over de nærmeste årene utnyttes delvis eller helt gjennom låneopptak. Låneopptak forutsetter årlige budsjettvedtak i generalforsamlingen i Veas AS (for låneopptak i Selvkost, jevnfør aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav b)). Gjennom de årlige budsjettvedtakene og informasjonen i rammebudsjettet har eierne mulighet til å utøve kontroll med hvordan garantirammen faktisk benyttes. Langtidsplanen for 2024-27 (sak G 20 vedlegg 5 fra budsjettsaken i generalforsamlingen 23. november 2022) forutsetter låneopptak opp til 1,2 milliarder kroner, og Vannhuset er ikke inkludert i langtidsplanen annen enn som prosjektering.

Økte låneopptak vil medføre en økning i renter og avdrag. Samtidig vil Selvkost motta økte inntekter de neste årene, dels fra salg av rågass, biorest og restkapasitet i anlegget, dels ved konsernbidrag fra Marked. Det er et mål fra styrets side at økningen i kapitalkostnader i størst mulig grad skal oppveies av andre driftsmessige effekter.

Den nye garantirammen for VNP ventes å få minimal løpende finansiell konsekvens for eierkommunene, i og med at VNP finansierer seg uten tilskudd fra kommunene. VNP har muligheter for å øke sine inntekter ved mer utleie og ved utleie av kaianlegget.

Den nye garantirammen for Veas Matavfall (RBA) vil på samme måte som i Selvkost utnyttes over tid dels til å overta anlegget fra Oslo kommune, dels til å finansiere nødvendige investeringer. Samtidig har RBA et stort og uutnyttet inntektspotensial i dag. Totale kostnader minus inntekter vil utgjøre de tilskuddene eierne må finansiere, i form av behandlingsavgiften. De kjente investeringene (overtagelse og 150 millioner kroner i investeringer) er bakt inn i driftskalkylen for RBA, som viser at behandlings-kostnadene på kort tid vil være svært konkurransedyktige i markedsmessig sammenheng. Det poengteres videre at Veas AS kun vil være deleier i RBA og

dermed vil eierne av Veas AS kun svare for sin andel av den totale garantien på 400 millioner kroner.

Konsekvenser av at garantirammen ikke kommer på plass første halvår 2023

Byggingen av Kompostverket er nødvendig for å kunne rive dagens kammer-filterpresser og bygge om hele prosesstrinnet for avvanning og hygienisering, uttransport av biorest og siloer for utkjøring fra anlegget. Det betyr at nesten hele Veas' prosjektportefølje står på vent til garantisaken er avklart.

Veas kan holde prosjektet Kompostverket og Avvanning/hygienisering i gang dersom garantirammene blir vedtatt før sommeren 2023, uten å pådra seg juridiske forpliktelser som bryter dagens låne-/garantiramme på 1 milliard kroner. Dette medfører imidlertid en risiko for avbruddskostnader dersom garantivedtaket ikke kommer på plass før sommerferien. I så fall må prosjektene avbrytes og gjenopptas senere.

På den annen side er det en betydelig forsinkelsesrisiko ved å sette alle prosjektene på hold i påvente av garantivedtaket. Det vil innebære at de innleide prosjektlederne forsvinner ut av organisasjonen, tilbudene fra utstyrsleverandører og entreprenører bortfaller og man ender med å starte prosjektene opp igjen mer eller mindre fra start når vedtaket til slutt foreligger. Risikoen for ytterligere forsinkelser på grunn av mangel på kritisk kompetanse (eksterne prosjektledere) og lav prioritet hos entreprenører og leverandører, og for økte kostnader i prosjektene, er svært høy. Det kan innebære at Kompostverket og Avvanning/hygienisering ikke blir igangsatt på 2-3 år.

Styret anser det svært uheldig om hele prosjektgjennomføringen må settes på vent nå. Styret ønsker å kunne fortsette prosjekteringen i prosjektene frem mot sommeren 2023. Dersom ny garantiramme kommer på plass før utgangen av juni 2023 vil fremdriften i prosjektene beholdes. Dersom garantirammen derimot ikke er på plass innen dette tidspunkt vil det medføre høyere avbruddskonsekvenser. Disse konsekvensene er dels større forsinkelser i gjennomføringen, men også kostnader og tidsspille ved at man må starte prosjektene helt på nytt og løper risiko for ikke å få inn tilbud, prisendringer og mangel på prosjektlederressurser.

Styret vil i fremtiden legge frem en oversikt over fremtidig finansieringsbehov sammen med investeringsoversikten i rammebudsjettet, der det vil fremgå om garantirammen må justeres i løpet av neste femårsperiode.

Vedtak

«Styret anbefaler overfor Oslo bystyre, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre at det fastsettes følgende garantirammer i Veas-konsernet:

1. Veas Selvkost AS får garantiramme på 2 000 millioner kroner.
2. Veas Næringspark AS får garantiramme på 200 millioner kroner.
3. Veas Matavfall AS (under etablering, nå kjent som Romerike Biogassanlegg) får en garantiramme på 400 millioner kroner, forutsatt at Veas overtar Romerike Biogassanlegg. Dersom Veas ikke overtar Romerike Biogassanlegg faller dette punktet bort.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Aksjonæravtale
(«Avtalen»)

mellom

Oslo kommune, Bærum kommune og Asker kommune
(enkeltvis benevnt «Part», i fellesskap benevnt «Partene»)

vedrørende

Veas AS («Veas»)
og datterselskaper av Veas
(samlet benevnt «Konsernet»)

Del 1 inneholder prinsipper for samarbeidet og bestemmelser som gjelder for hele konsernet.

Del 2 inneholder bestemmelser som gjelder særskilt for morselskapet i konsernet, Veas.

Del 3 inneholder bestemmelser som gjelder for hvert enkelt datterselskap av Veas.

DEL 1 OVERORDNEDE PRINSIPPER

1.1 Bakgrunn

Oslo, Bærum og Asker kommuner etablerte Vestfjorden Avløpsselskap i 1976. Selskapet er besluttet omdannet fra interkommunalt samarbeid til aksjeselskap. Partene vil søke å gjennomføre omdanningen med skattemessig kontinuitet og uten å påvirke de ansattes rettigheter eller forpliktelser.

Denne Avtalen erstatter vedtekter og overenskomst fra 1976, og fastsetter de nærmere reglene for Partenes innbyrdes forhold som aksjonærer i Veas, deres rettigheter og forpliktelser og det nærmere innholdet i samarbeidet.

1.2 Formål

Partene har en plikt til å sikre tilfredsstillende håndtering og rensing av vann og avløp for sine innbyggere. Partene er enige om å oppfylle disse forpliktelsene i fellesskap, og erkjenner at de har et felles ansvar for miljøet i og rundt Oslofjorden. Veas og dets datterselskaper skal rense vann og avløp og utnytte ressursene på en kunnskapsbasert og fremtidsrettet måte, til beste for miljøet, samfunnet og en

HS

bærekraftig sirkulær økonomi. Konsernet skal minimere forurensende utslipp, skape verdier og være en god samfunnsaktør.

Partene ønsker å fortsette et konstruktivt samarbeid om de felles oppgaver Konsernet skal løse, og skal utøve et aktivt og profesjonelt eierskap. Partene skal lojalt etterleve Avtalens bestemmelser og intensjoner og skal i den forbindelse yte den medvirkning som er nødvendig for å oppnå dette. Hver av Partene plikter å holde Veas' styremedlemmer til enhver tid orientert om Avtalens innhold.

Aksjelovens bestemmelser kommer til anvendelse der ikke annet fremgår av Avtalen.

1.3 Selskapsstruktur

Veas organiseres som et konsern, slik illustrert nedenfor. Partene eier morselskapet Veas, og skal gjennom Veas eie og forvalte virksomheten i datterselskapene. Det skal være tydelige skiller mellom datterselskap som driver lovpålagt selvkostvirksomhet, og datterselskap som driver konkurranseutsatt virksomhet.

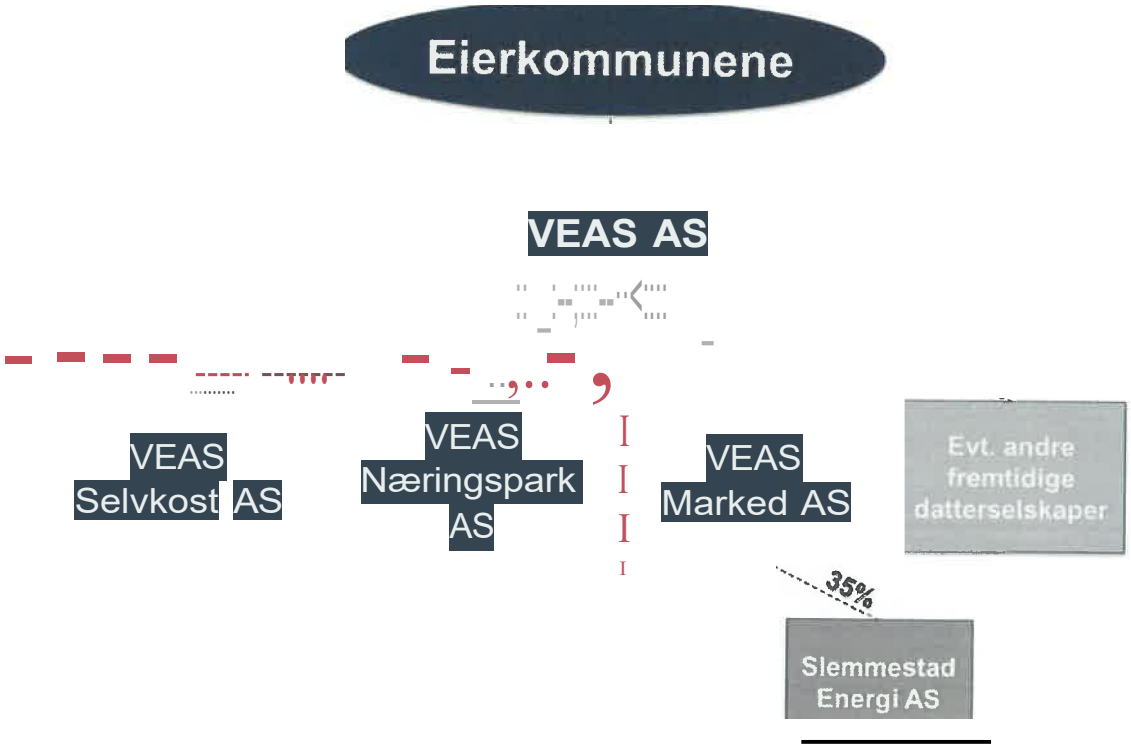

Illustrasjon av konsernet Veas, selvkostvirksomheten avgrenset med rød stiplet linje.

1.4 Eierfordeling. Omsettelighet.

Ved inngåelse av denne Avtalen er aksjefordelingen i Veas som følger:

Oslo eier 70,5 % av aksjene i Veas
Bærum eier 21,5 % av aksjene i Veas
Asker eier 8,0 % av aksjene i Veas

Veas skal ved inngåelse av denne Avtalen eie 100% av aksjene i datterselskapene Veas Selvkost AS, Veas Næringspark AS og Veas Marked AS.

Aksjene i Veas, Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS kan kun overdras mellom Partene eller til andre etter at det er fattet vedtak om dette i Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer. Aksjene i Veas, Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS kan ikke eies av private.

1.5 Eierstyring - utøvelse av eiermyndighet og styringssystem - prinsipper for utøvelse av eierskap

1.5.1 Styrende organer i konsernet

Partene utøver sin styring av Veas og dets datterselskaper gjennom de beslutninger som treffes i Veas' generalforsamling og ved valg av styre i Veas {heretter benevnt **«Konsernstyret»).**

Generalforsamlingen i Veas er Konsernets øverste organ. Konsernstyret er generalforsamling i Veas' datterselskaper. Den daglige driften av Konsernet utøves av konsernsjef i Veas. Det organ som utøver generalforsamlingsmyndighet kan i utøvelsen ikke gå ut over den myndighet det ellers har i Veas.

Hvis ikke Konsernstyret, i egenskap av generalforsamling i Veas' datterselskaper, har besluttet noe annet, skal konsernsjef i Veas fungere som styrets leder i Veas' datterselskaper. Styrene i Veas' datterselskaper har ikke videre fullmakter enn de som Konsernstyret til enhver tid har fastsatt for konsernsjef i Veas, med mindre Konsernstyret har besluttet noe annet. Styremedlemmenes ansvar for forvaltning og tilsyn i henhold til aksjelovens regler går foran bestemmelsene i denne Avtalen.

Hvilke beslutninger som skal treffes i Veas' ulike organer fremgår av de enkelte kapitler i denne Avtalen og er oppsummert i Fullmaktmatrisen i Vedlegg 1. Veas skal holde Fullmaktmatrisen oppdatert til enhver tid.

1.5.2 Eierstrategi

Partene skal i samarbeid med Veas utforme en felles overordnet eierstrategi som blant annet fastsetter Partenes prinsipper for god eierstyring av Konsernet, hvordan Partene vil utøve sitt eierskap i Konsernet og hvilken risikoprofil som skal legges til grunn for datterselskaper som driver konkurranseutsatt virksomhet.

En del av eierstrategien skal beskrive Veas' utbyttepolitikk, som baseres på følgende prinsipper.

- Konsernet skal gis økonomiske rammer som setter det i stand til å finansiere egne investeringer og videreutvikle teknologi, varer og tjenester som kan utnytte

potensialet i den sirkulære økonomien, til beste for miljø, samfunn og bærekraftig økonomi.

- Eventuelt utbytte skal ikke gå på bekostning av formålet til Konsernet.
- Utbytte kan først deles ut når konsernregnskapet viser et tilfredsstillende overskudd.
- Selskap som driver lovpålagt selvkostvirksomhet kan ikke utdele utbytte.
- Datterselskaper som driver konkurranseutsatt virksomhet skal ha en moderat risikoprofil.

Partenes felles eierstrategi skal gjennomgås og vedtas i byrådet og kommunestyrene hvert fjerde år, etter første ordinære generalforsamling etter konstituering av nytt Konsernstyre.

1.5.3 Felles dialogmøter

Det skal avholdes minst ett felles dialogmøte hvert år mellom Veas og Partene.

Dialogmøtene har ikke vedtaksmyndighet, men skal være en møteplass for å sikre god dialog om drift og utvikling av Konsernet. Dialogmøtene skal bidra til å sikre Partene god informasjon, slik at Partene kan utøve et kompetent og aktivt eierskap gjennom Konsernstyret og de styrende organer. Det kan også tas opp enkeltsaker som er aktuelle, samt fremdrift og organisering av nye og pågående prosjekter. Veas og Partene velger selv hvem som skal delta på disse møtene.

Veas innkaller til møtene i god tid og dagsorden og saksdokumenter sendes ut med minimum 14 dagers varsel.

1.5.4 Kontaktmøter

Hver av Partene kan innkalle til separate kontaktmøter med Veas' ledelse for å ivareta direkte dialog, følge opp vedtatt eierstrategi, sikre god rapportering på mål og forventninger og sikre gode prosesser.

1.6 Oppløsning og awikling

Beslutning om avslutning av samarbeidet og denne Avtalen, eller beslutning om oppløsning og awikling av Veas, Veas Selvkost AS eller Veas Næringspark AS, treffes av Partene på samme måte som for endringer i denne Avtalen. For øvrig gjelder aksjelovens regler.

1.7 Endringer

Endringer i denne Avtalen kan kun skje etter vedtak i Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer.

r)J-få

1.8 Ikrafttredelse

Denne Avtalen trer i kraft på det tidspunkt den er vedtatt av Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer. Partene tar sikte på å gjennomføre omdanning i henhold til Avtalens bestemmelser pr. 1.4.2021, eller så snart det er praktisk mulig etter ikrafttredelse.

1.9 Lovvalg og tvisteløsning

Denne Avtalen er undergitt og fortolkes i samsvar med norsk rett. Uenighet skal så langt det er mulig søkes løst i Konsernstyret i Veas. Dersom det ikke oppnås enighet i Konsernstyret skal saken forelegges for generalforsamlingen for avgjørelse.

Dersom saken ikke er løst ved forhandlinger mellom Partene i generalforsamlingen, eller ved mekling innen 60 dager etter at det ble begjært av en av Partene og Partene ikke er enige om å forlenge fristen, vedtar Partene Asker og Bærum tingrett som verneting.

DEL2 VEAS

2.1 Formålet med Veas

Veas skal eie og forvalte datterselskapene i konsernet, som blant annet renser vann og selger produkter og tjenester til beste for miljøet, samfunnet og en bærekraftig sirkulær økonomi. Veas skal minimere forurensende utslipp, skape verdier og være en god samfunnsaktør.

2.2 Selskapets organer

2.2.1 Generalforsamlingen i Veas

I generalforsamlingen i Veas representeres Oslo ved byrådet. Bærum og Asker representeres med sine respektive ordførere.

Generalforsamlingens beslutninger

Generalforsamlingen er beslutningsdyktig når alle Partene er til stede. Alle avgjørelser treffes ved enstemmighet. Alle beslutninger forutsetter at møtende Part har fornøden fullmakt for beslutningen som skal fattes.

Generalforsamlingens møter

Generalforsamlingen avholder sitt årlige ordinære møte innen utgangen av april. Generalforsamlingen skal behandle saker som følger av aksjeloven, som forelegges den av Konsernstyret og ellers

a} Saker som en Part eller en tredjedel av Konsernstyrets medlemmer krever behandlet,

b) Budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS,
c) Eventuelt utbytte innenfor rammene av gjeldende utbyttepolitikk,
d) Valg av medlemmer til Konsernstyre og valgkomite,
e) Fastsette Konsernstyrets og valgkomiteens honorar og prinsipper for lederlønn, samt retningslinjer for valgkomiteens arbeid,
f) Vedtektsendringer i Veas,
g) Vedta å etablere eller delta i nye selskaper eller overdra aksjer i konsernet, likevel innenfor de begrensningene som følger av pkt. 1.4,
h) Endringer utover terskelverdiene og leveringsområder i henhold til pkt. 3.1.3,
i) Godkjenne kostnadsmessige og andre konsekvenser av varige tiltak som en Part ønsker gjennomført og som overstiger terskelverdiene, jf. pkt. 3.1.5,
j) Fastsette kostnadsdekningen mellom Partene iht. pkt. 3.1.9, og
k) Anbefale for Partene eventuelle endringer i selvskyldnergarantien som Partene har stilt.

Generalforsamlingen kan beslutte å delegere hele eller deler av sin myndighet etter bokstav g) til Konsernstyret.

2.2.2 Valgkomite

Generalforsamlingen skal så snart som mulig etter kommunevalget velge en valgkomite bestående av 3 medlemmer, ett medlem foreslått av hver av Partene. Leder av valgkomiteen skal være foreslått av Oslo. Generalforsamlingen skal vedta retningslinjer for valgkomiteens arbeid, som blant annet skal inneholde følgende prinsipper:

- Valgkomiteen skal i samråd med Partene søke å oppnå et Konsernstyre med komplementær faglig, forvaltningsmessig og forretningsmessig erfaring og kompetanse. Konsernstyret bør også ha kompetanse om de politiske prosessene i eierkommunene.
- Valgkomiteen gir innstilling til generalforsamlingen om valg av Konsernstyrets 7 aksjonærvalgte medlemmer etter følgende fordeling:
  3 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Oslo, herunder Konsernstyrets leder.
  2 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Bærum, herunder den ene nestlederen.
  2 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Asker, herunder den andre nestlederen.
- Hvert kjønn skal være representert med minst 3 i Konsernstyret.
- Valgkomiteen skal søke å sikre tilstrekkelig grad av kontinuitet ved styrevalg.
- Konsernstyrets leder, konsernsjef og ansattes tillitsvalgte skal innkalles til minst ett møte med valgkomiteen, og valgkomiteen skal møte med hver av Partene, før valgkomiteen avgir sin innstilling.
- Valgkomiteen gir innstilling til fastsettelse av Konsernstyrets godtgjørelse.

FHS

2.2.3 Konsernstyret

Konsernstyret i Veas består av 9 medlemmer, hvorav 2 av medlemmene og deres varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Funksjonstiden for Konsernstyrets aksjonærvalgte medlemmer er 2 år. Konsernstyret fungerer til nytt styre er konstituert.

Konsernstyrets beslutninger

Konsernstyret er beslutningsdyktig når minst 1 medlem foreslått av hver av Partene og minst 1 av de ansattvalgte medlemmene er tilstede, likevel slik at minst 5 Konsernstyremedlemmer er tilstede. Hvis ikke noe annet fremgår av denne Avtalen treffes Konsernstyrets avgjørelser ved alminnelig flertall, dog slik at Konsernstyremedlemmer foreslått av minst to Parter er enige, og hvorav ett av dem er foreslått av Oslo kommune.

Konsernstyrets myndighet

Konsernstyret treffer alle vedtak om Konsernets drift, så langt denne myndigheten ikke er overlatt til andre. Konsernstyret forvalter og fører tilsyn med Veas og datterselskapene, det skal møte som generalforsamling i datterselskapene, og skal blant annet

a) Avgi innstilling i alle saker som skal legges frem for generalforsamlingen i Veas, herunder budsjettforslag og forslag til revidert regnskap,
b) Vedta budsjett- og økonomiplan for andre datterselskaper enn Veas Selvkost AS,
c) Foreta ansettelse/oppsigelse av konsernsjef,
d) Vedta vilkår for salg av rensetjenester og produkter, jf. pkt. 3.1.7,
e) Vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi,
f) Vedta konsernbidrag,
g) Velge styremedlemmer i Veas' datterselskaper,
h) Godkjenne instruks for selskapets administrasjon, inkludert rutiner for rapportering fra konsernets selskaper,
i) Vedta å fusjonere, fisjonere eller awikle selskaper, der dette vurderes som formålstjenlig, likevel slik at Konsernstyret ikke kan vedta å awikle Veas Selvkost AS eller Veas Næringspark AS, jf. pkt. 1.6, og
j) Utføre de oppgaver som er besluttet av generalforsamlingen og som følger av aksjeloven.

Konsernstyret har det overordnede ansvar for HMS.

2.2.4 Daglig ledelse

Konsernsjef ved Veas forestår den daglige ledelse av Konsernet i henhold til de instrukser, retningslinjer og pålegg generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas har gitt, samt aksjelovens regler. Konsernsjef har rett og plikt til å møte i Konsernstyret og generalforsamlingen i Veas.

THS

Konsernsjef fungerer som styreleder i Veas' datterselskaper, dersom ikke Konsernstyret har vedtatt noe annet. Konsernsjef er ansvarlig overfor Konsernstyret i Veas og skal påse at driften skjer på forsvarlig måte. Konsernsjef i Veas fungerer også som daglig leder i Veas Selvkost AS, dersom ikke Konsernstyret har vedtatt noe annet.

DEL 3 BESTEMMELSER OM DE ENKELTE DATTERSELSKAPER

3.1 Veas Selvkost AS

3.1.1 Formålet med Veas Selvkost AS

Veas Selvkost AS' skal levere lovpålagte selvkosttjenester til eierkommunene og deres innbyggere, og herunder blant annet eie og selv drifte, vedlikeholde og videreutvikle renseanlegg og tilhørende infrastruktur, til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

Selskapet skal drive i henhold til gjeldende selvkostregelverk og avregne overfor Partene etter selvkostregnskap. Selskapet skal ikke drives med økonomisk fortjeneste som formål, og har ikke adgang til å dele ut utbytte til sine eiere. Selskapet skal legge til rette for salg av produkter og tjenester, og skal drive sin virksomhet på en så miljømessig, samfunnsmessig og økonomisk god måte som mulig.

Selskapet skal samarbeide med de øvrige renseanleggene og kommunene rundt indre Oslofjord for å redusere forurensning av Oslofjorden.

3.1.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Selvkost AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Styret i Veas Selvkost AS kan kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1, samt de beslutninger som er fastsatt i denne Avtalen. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas, slik fastsatt i denne Avtalen.

3.1.3 Rensedistrikt

Veas Selvkost skal levere rensetjenester til Partene. Ved inngåelsen av denne Avtalen mottar Veas Selvkost AS vann fra følgende områder, definert som Rensedistriktet:

- De deler av Oslo kommune som fremgår av kartet i vedlegg 2 til denne Avtalen, samt 7.200.000 m^3 vann pr år som tilføres Rensedistriktet via Fagerlia fordelingsstasjon,
- Hele Bærum kommune, slik kommunegrensene er pr. 1.1.2020.
- Hele Asker kommune, slik kommunegrensene er pr. 1.1.2020.

Generalforsamlingen kan vedta andre definisjoner av Rensedistrikt. Konsernstyret i Veas kan beslutte å justere grensene for Rensedistriktet, forutsatt at justeringer som tilkommer en Part enkeltvis eller samlet regnet over en 1O årsperiode ikke vil utgjøre mer enn 5 % varig endring av totale årlige tilførsler levert inn på tunnelsystemet til renseanlegget, hvor totale årlige tilførsler baseres på et gjennomsnitt av siste 5 år. Konsernstyret kan innenfor de samme terskelverdier beslutte å levere rensetjenester til områder utenfor Rensedistriktet.

Endringer som overstiger terskelverdiene over skal besluttes av generalforsamlingen i Veas før de gjennomføres. Det skal legges vekt på om endringen vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.4 Leveringsplikt

Partene forplikter seg til å levere alt avløpsvann fra Rensedistriktet til Veas Selvkost AS på de steder som er fastsatt og etter de standarder som selskapet fastsetter. Herunder kan det kreves at leverandører i den enkelte kommune må forbehandle sitt avløpsvann.

For de områder innen Rensedistriktet som ved inngåelse av denne Avtalen ikke leverer avløpsvann til Vestfjorden Avløpsselskap, gjelder en leveringsrett, og ikke en leveringsplikt. I den grad slike områder begynner å levere avløpsvann til Veas Selvkost AS, oppstår leveringsplikt.

Generalforsamlingen kan beslutte unntak fra leveringsplikten. Det skal legges vekt på om unntaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.5 Andre tiltak som påvirker leverte avløpsmengder

Partenes varige tiltak

En Part kan gjennomføre tiltak innen sitt Rensedistrikt som varig påvirker leverte tilførsler, for eksempel forbedringer av avløpsnettet. Slike tiltak skal meldes til Veas Selvkost AS.

cfHJ

Dersom slike tiltak enkeltvis eller samlet regnet over en 10 årsperiode utgjør mer enn 5 % varig endring av totale årlige tilførsler levert inn på tunnelsystemet til renseanlegget, hvor totale årlige tilførsler baseres på et gjennomsnitt av siste 5 år, skal kostnadsmessige og andre konsekvenser av tiltaket godkjennes av generalforsamlingen i Veas. Det skal legges vekt på om tiltaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

Midlertidige tiltak

Partene og selskapet kan ha behov for å midlertidig legge om tilførslene, blant annet for å legge til rette for ombygginger, vedlikeholdsarbeider eller annet.

Avtaler om midlertidige tiltak skal godkjennes av Konsernstyret i Veas. Det skal legges vekt på om tiltaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.6 Infrastruktur - styring, ansvar o.a. i egne Driftsavtaler

Veas Selvkost AS eier den delen av avløpstunnelen med tilknyttede påslipp, tverrslagstunneler og anlegg for hovedventilasjon, som strekker seg fra og med Vækerø/Sørvangen målestasjon til Veas Selvkost AS' renseanlegg på Bjerkås, med unntak av Lilleaker påslipp og Hamangtunnelen. I tillegg eier Veas Selvkost AS overløpstunnelen fra Vækerø/Sørvangen målestasjon til Sollerudstranda, inkludert Lysaker overløpshall, samt den undersjøiske overløpstunnelen i Lysakerfjorden. Veas Selvkost AS eier Sollerud pumpestasjon på Lysaker, som betjener avløpsvann fra Bærum og Oslo.

All annen infrastruktur frem til påslipp eller frem til tunnelporten på rensanlegget på Bjerkås, eies, driftes, vedlikeholdes og bekostes av den kommune infrastrukturen ligger i, med mindre noe annet er særskilt avtalt.

Ved inngåelse av denne Avtalen videreføres de eksisterende avtaler som fastsetter nærmere detaljer om eierskap til infrastruktur, samt styring, koordinering, drifts- og vedlikeholdsansvar, betaling og annet knyttet til infrastrukturen (samlet benevnt «Driftsavtalene»). Driftsavtalene skal jevnlig gjennomgås og oppdateres for å reflektere faktisk situasjon og behov. Eventuelle endringer i Driftsavtalene vedtas av Konsernstyret i Veas.

Hensynet til å minimere samlede utslipp til Oslofjorden skal vektlegges i Driftsavtalene.

3.1.7 Salg av avløpsrensetjenester og produkter - sirkulær økonomi

Veas Selvkost AS kan utføre rensetjenester for andre enn Partene, dersom anlegget har kapasitet til det.

Ved inngåelsen av denne Avtalen leverer selskapet rensetjenester i henhold til særskilte avtaler med Røyken og Nesodden kommuner.

Veas Selvkost AS kan selge produkter, dersom dette kan bidra til at ressursene kan gjenbrukes i den sirkulære økonomi på en bærekraftig god måte.

Enhver avtale om salg av rensetjenester eller salg av produkter mellom Veas Selvkost AS og Veas Marked AS skal inngås på armlengdes avstand.

3.1.8 Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS

Veas Selvkost AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 1000 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas.

3.1.9 Kostnadsdekning. Partenes ansvar for utgifter til investeringer, drift- og vedlikehold

Partene dekker alle kostnader til Veas Selvkost AS etter fradrag av særskilte driftsinntekter, i henhold til Partenes andel av deres tilførsler, slik nærmere fastsatt av generalforsamlingen.

Denne fordelingen skal eventuelt justeres for en annen kostnadsdeling der dette følger av:

a) Partenes varige tiltak, jf. pkt. 3.1.5, som skal bæres av gjennomførende Part,
b) Avtaler om midlertidige tiltak etter pkt. 3.1.5,
c) Driftsavtaler mellom Veas Selvkost AS og den enkelte Part, jf. pkt. 3.1.6.

Vesentlige endringer i driftsforutsetningene

Tiltak som medfører vesentlige endringer i driftsforutsetningene gir hver av Partene rett til å reforhandle eier- og/eller kostnadsdelingen mellom Partene.

Budsjett

Veas Selvkost AS gir årlig innspill til budsjettprosessen i Oslo, Bærum og Asker i henhold til fastlagte prosedyrer for dette.

Betalinger

Partene foretar innbetalinger under dette punkt innen de frister som Veas Selvkost AS fastsetter.

3.2 Veas Næringspark AS

3.2.1 Formålet med Veas Næringspark AS

Veas Næringspark AS' formål er å eie og forvalte eiendom for Veas.

3.2.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Næringspark AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Hvis ikke Konsernstyret i Veas har fastsatt noe annet, kan styret i Veas Næringspark AS kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas, slik fastsatt i denne Avtalen.

3.2.3 Finansiering

Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Partene stiller ingen garantier for selskapets forpliktelser.

3.2.4 Annet

Selskapet skal drive i henhold til gjeldende selvkostregelverk og avregne overfor Partene etter selvkostregnskap.

3.3 Veas Marked AS

3.3.1 Formålet med Veas Marked AS

Selskapets formål er å eie og drive biogassoppgraderingsanlegg og omsette biogass, samt hva som her hører til. Selskapet kan også selge produkter og tjenester, for slik å bidra til den sirkulære økonomi. Veas Marked AS driver konkurranseutsatt virksomhet og skal drive i henhold til markedsmessige prinsipper.

3.3.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Marked AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas og for øvrig i henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Hvis ikke Konsernstyret i Veas har fastsatt noe annet, kan styret i Veas Marked AS kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for

konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas slik fastsatt i denne Avtalen.

3.3.3 Finansiering

Veas Marked AS kan ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Partene stiller ingen garantier for selskapets forpliktelser.

3.3.4 Annet

I den grad Veas Marked AS ikke omfattes av regelverket for offentlige anskaffelser, skal selskapet følge de prosedyrer for innkjøp som fastsettes av Konsernstyret i Veas.

***

Denne Avtalen er vedtatt av bystyret i Oslo og kommunestyrene i Bærum og Asker, og mindre endringer er vedtatt i formannskapene i Bærum og Asker, henholdsvis:

Oslo bystyre den 08.09.2021 sak nr. 220/2021 og byrådssak 149/2021,
Bærum kommunestyre den 19.06.2019 sak nr. 097/18 og
endringer vedtatt av Formannskapet i Bærum kommune, 28.09.2021 sak nr. 231/21,
Asker kommunestyre den 11.06.2019 sak nr. 64/19 og
endringer vedtatt av Formannskapet i Asker kommune, 12.10.2021 sak nr. 0185/21.

Denne Avtalen er utstedt i tre (3) eksemplarer, ett til hver av Partene.

Oslo, Bærum, Asker, 26. januar 2022

For Oslo kommune	For Bærum kommune	For Asker kommune
Sirin Hellvin Stav	tisbeth a og ty	Lene Conradi
Byråd Miljø- og Samferdsel	Ordfører	Ordfører

Vedlegg 1 til Aksjonæravtalen - Fullmaktmatrise for VEAS

Selskapsorganer og deres myndighet

Selskapsorgan: VEAS AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen Del 2	Krav til beslutning
Oslo kommune ved bystyret, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Inngåelse av aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.8 • Endringer i aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.7, herunder eventuelle endringer i garantien, jf. pkt. 3.1.8. • Overdragelse av aksjene i VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark, jf. pkt. 1.4 • Avslutning av samarbeidet og aksjonæravtalen, beslutning om oppløsning og awikling av VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark AS, jf. aksjonæravtalen pkt. 1.6.	Som for beslutninger i bystyret og kommunestyrene.
Byrådet i Oslo, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Felles overordnet eierstrategi for Konsernet, vedtas hvert fjerde år, jf. pkt. 1.5.2.	Som for beslutninger i byrådet og kommunestyrene.
Generalforsamlingen i VEAS AS **- utøves av byrådet og kommunestyrene, som gir fullmakt til den som møter på vegne av Partene, jf. Aksjonæravtalen pkt. 2.2.1**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.1: • Saker som følger av aksjeloven eller som en Part eller en tredjedel av Konsernstyrets medlemmer krever behandlet. Kostnadsdekning og fordeling mellom partene er en del av årsregnskapet. • Budsjett- og økonomiplan for VEAS Selvkost AS, • Eventuelt utbytte innenfor rammene av gjeldende utbyttepolitikk, • Valg av medlemmer til Konsernstyre og valgkomite, • Fastsette Konsernstyrets og valgkomiteens honorar og prinsipper for lederlønn, samt retningslinjer for valgkomiteens arbeid, • Vedtektsendringer i VEAS, • Vedta å etablere eller delta i nye selskaper eller overdra aksjer i konsernet, likevel innenfor de begrensningene som følger av pkt. 1.4. Generalforsamlingen kan beslutte å delegere hele eller deler av denne myndigheten til Konsernstyret. • Endringer utover terskelverdiene og leveringsområder i pkt. 3.1.3,	Beslutningsdyktig når alle er tilstede. Alle saker krever enstemmighet.

c5Hv

Selskapsorgan VEAS AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen Del 2	Krav til beslutning
Oslo kommune ved bystyret, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Inngåelse av aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.8 • Endringer i aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.7, herunder eventuelle endringer i garantien, jf. pkt. 3.1.8. • Overdragelse av aksjene i VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark, jf. pkt. 1.4 • Avslutning av samarbeidet og aksjonæravtalen, beslutning om oppløsning og awikling av VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark AS, jf. aksjonæravtalen pkt. 1.6.	Som for beslutninger i bystyret og kommunestyrene.
Byrådet i **Oslo, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre**	• Felles overordnet eierstrategi for Konsernet, vedtas hvert fjerde år, jf. pkt. 1.5.2.	Som for beslutninger i byrådet og kommunestyrene.
	• Godkjenne kostnadsmessige og andre konsekvenser av varige tiltak som en Part ønsker gjennomført og som overstiger terskelverdiene, jf. pkt. 3.1.5, og • Fastsette kostnadsdekningen mellom Partene for VEAS Selvkost, jf. pkt. 3.1.9, og • Anbefale for Partene eventuelle endringer i selvskyldnergarantien som Partene har stilt, Andre saker som følger av Aksjonæravtalen: • Tvisteløsning, jf. pkt. 1.9.	

Valgkomiteen **- utøves av 3 medlemmer, ett medlem foreslått av hver av Partene**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.2 • Gi innstilling til generalforsamlingen om valg av Konsernstyrets aksjonærvalgte medlemmer og fastsettelse av Konsernstyrets godtgjørelse, i tråd med aksjonæravtalens bestemmelser og generalforsamlingens retningslinjer	
Styret i **VEAS AS («Konsernstyret»).** **Konsernstyret fungerer også som generalforsamling** i **VEAS' datterselskaper.**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.3 • Negativt avgrenset til alle vedtak om VEAS AS' drift som ikke er overlatt til andre • Avgi innstilling i alle saker som skal legges frem for generalforsamlingen i VEAS, herunder budsjettforslag og forslag til revidert regnskap, • Vedta budsjett- og økonomiplan for andre datterselskaper enn VEAS Selvkost AS, • Foreta ansettelse/oppsigelse av konsernsjef,	Beslutningsdyktig når minst 1 medlem fra hver av Partene og minst 1 av de ansattvalgte medlemmene er tilstede, likevel slik at minst 5 Konsernstyremedlemmer er tilstede. Styrets avgjørelser treffes ved alminnelig flertall, dog slik at Konsernstyremedlemmer foreslått av minst to Parter er enige, hvorav ett av dem er foreslått av Oslo kommune.

	• Vedta vilkår for salg av rensetjenester og produkter, jf. pkt. 3.1.7, • Vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi, • Vedta konsernbidrag, • Velge styremedlemmer i VEAS' datterselskaper, • Godkjenne instruks for selskapets administrasjon, inkludert rutiner for rapportering fra konsernets selskaper, • Vedta å fusjonere, fisjonere eller avvikle selskaper, der dette vurderes som formålstjenlig, likevel slik at Konsernstyret ikke kan vedta å VEAS Selvkost AS eller VEAS Næringspark AS, jf. pkt. 1.6, • Utføre de oppgaver som er besluttet av generalforsamlingen og som følger av aksjeloven. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen, herunder beslutninger som Konsernstyret fatter i egenskap av å være generalforsamling i datterselskaper (se punkter under de enkelte datterselskaper).	
Konsernstyrets øvrige fullmakter	• **Budsjettrutiner** Konsernstyret har fullmakt til ompostering og overføring av midler innenfor rammen av det vedtatte drifts- og investeringsbudsjettet i henhold til lover og forskrifter. Tilleggsbevilgninger vedtas av generalforsamlingen.	• Denne fullmakten er hentet fra pkt. 1 i «Økonomiinstruksen». Denne myndigheten kan etter omdanningen utledes fra Konsernstyrets kompetanse etter pkt. 2.2.3 og aksjelovens regler om forvaltning og tilsyn, med mindre generalforsamlingen har fastsatt noe annet.
Konsernsjef i VEAS AS **Konsernsjef fungerer som styreleder i datterselskaper, og som daglig leder i VEAS Selvkost AS, dersom ikke Konsernstyret har besluttet noe annet**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.4 • Daglig ledelse iht. de instrukser, retningslinjer og pålegg som generalforsamlingen og Konsernstyret i VEAS AS har gitt, samt aksjelovens bestemmelser. Fra Stillingsinstruks for den som innehar rollen som konsernsjef, pkt. 2.1 • Inngåelse av kontrakt med verdi over 25 mill. kr skal fremlegges Konsernstyret til godkjenning.	
Konsernsjefens øvrige fullmakter	• **Eierkommunenes innbetalinger til VEAS** Konsernsjef er bemyndiget til å innkalle nettobeløpene til dekning av drift og investeringer i henhold til betalingsplan utarbeidet på grunnlag av vedtatt budsjett. • **Fullmakter** Konsernsjef kan forplikte selskapet innenfor	• Hentet fra Økonomiinstruksen pkt. 6.

	rammene av den daglige ledelse og i tråd med instruks eller fullmakt gitt av Konsernstyret.	• Hentet fra Økonomiinstruksen pkt. 7. Utledes nå fra aksjonæravtalen pkt. 2.2.3 og 2.2.4.

Selskapsorgan VEAS Selvkost AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.1	Krav til beslutning
Generalforsamlingen i VEAS Selvkost AS **- utøves av Konsernstyret i VEASAS**	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. Aksjonæravtalen pkt. 3.1.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Mindre vesentlige endringer i Rensedistrikt, jf. pkt. 3.1.3, • Avtaler om midlertidige tiltak som påvirker leverte avløpsmengder, jf. pkt. 3.1.5, • Driftsavtaler, jf. pkt. 3.1.6, • Avtaler om å levere rensetjenester til andre enn Partene, jf. pkt. 3.1.7 • Avtaler om å selge produkter, jf. pkt. 3.1.7. • Beslutning om åta opp lån, jf. pkt. 3.1.8. • Innspill til budsjettprosessen, jf. pkt. 3.1.9. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller styret i VEASAS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. Aksjonæravtalen pkt. 3.1.2.
Styret i VEAS Selvkost AS	• Styret i VEAS Selvkost AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.1.2, hvis ikke noe annet er vedtatt.	
Dagligleder i VEAS Selvkost AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

Selskapsorgan VEAS Næringspark AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.2	Krav til beslutning
Generalforsamlingen utgjøres av Konsernstyret i VEASAS	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. pkt. 3.2.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Beslutning om å ta opp lån, jf. pkt. 3.2.3. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller Konsernstyret i VEAS AS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. pkt. 3.2.2.
Styret i VEAS Næringspark AS	• Styret i VEAS Næringspark AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.2.2, hvis ikke noe annet er vedtatt.	
Dagligleder i VEAS Næringspark AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

Selskapsorgan VEAS Marked AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.3	Krav til beslutning
Generalforsamlingen utgjøres av Konsernstyret i VEASAS	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. pkt. 3.3.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Beslutning om å ta opp lån, jf. pkt. 3.3.3. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller Konsernstyret i VEAS AS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. pkt. 3.3.2.
Styret i VEAS Marked AS	• Styret i VEAS Marked AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.3.2, hvis ikke noe annet er vedtatt	
Dagligleder i VEAS marked AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

(Jlfs

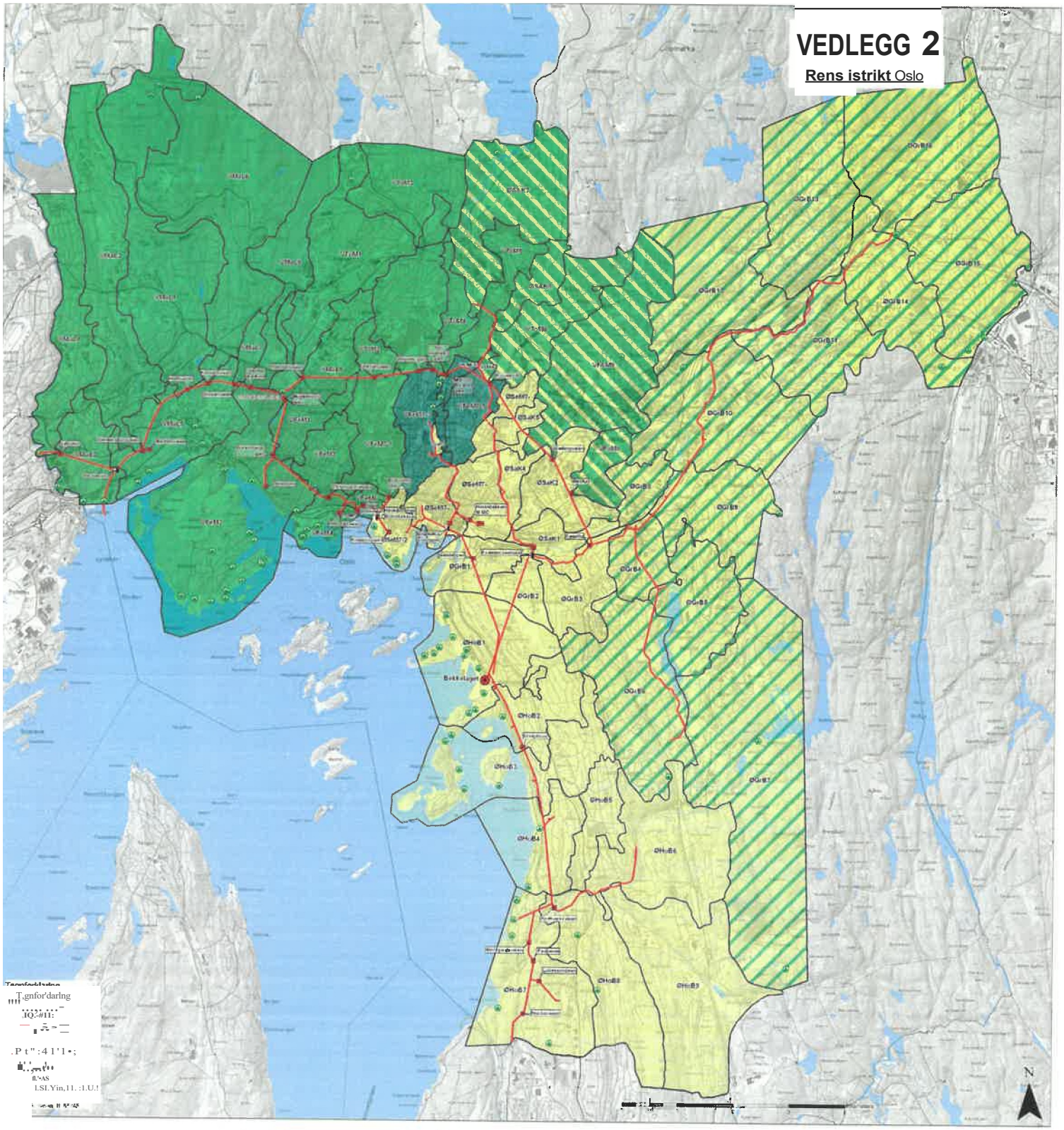
VEDLEGG 2
Rens istrikt Oslo
N

Aksjonæravtale
(«Avtalen»)

mellom

Oslo kommune, Bærum kommune og Asker kommune
(enkeltvis benevnt «Part», i fellesskap benevnt «Partene»)

vedrørende

Veas AS («Veas»)
og datterselskaper av Veas
(samlet benevnt «Konsernet»)

Del 1 inneholder prinsipper for samarbeidet og bestemmelser som gjelder for hele konsernet.

Del 2 inneholder bestemmelser som gjelder særskilt for morselskapet i konsernet, Veas.

Del 3 inneholder bestemmelser som gjelder for hvert enkelt datterselskap av Veas.

DEL 1 OVERORDNEDE PRINSIPPER

1.1 Bakgrunn

Oslo, Bærum og Asker kommuner etablerte Vestfjorden Avløpsselskap i 1976. Selskapet er besluttet omdannet fra interkommunalt samarbeid til aksjeselskap. Partene vil søke å gjennomføre omdanningen med skattemessig kontinuitet og uten å påvirke de ansattes rettigheter eller forpliktelser.

Denne Avtalen erstatter vedtekter og overenskomst fra 1976, og fastsetter de nærmere reglene for Partenes innbyrdes forhold som aksjonærer i Veas, deres rettigheter og forpliktelser og det nærmere innholdet i samarbeidet.

1.2 Formål

Partene har en plikt til å sikre tilfredsstillende håndtering og rensing av vann og avløp for sine innbyggere. Partene er enige om å oppfylle disse forpliktelsene i fellesskap, og erkjenner at de har et felles ansvar for miljøet i og rundt Oslofjorden. Veas og dets datterselskaper skal rense vann og avløp og utnytte ressursene på en kunnskapsbasert og fremtidsrettet måte, til beste for miljøet, samfunnet og en

HS

bærekraftig sirkulær økonomi. Konsernet skal minimere forurensende utslipp, skape verdier og være en god samfunnsaktør.

Partene ønsker å fortsette et konstruktivt samarbeid om de felles oppgaver Konsernet skal løse, og skal utøve et aktivt og profesjonelt eierskap. Partene skal lojalt etterleve Avtalens bestemmelser og intensjoner og skal i den forbindelse yte den medvirkning som er nødvendig for å oppnå dette. Hver av Partene plikter å holde Veas' styremedlemmer til enhver tid orientert om Avtalens innhold.

Aksjelovens bestemmelser kommer til anvendelse der ikke annet fremgår av Avtalen.

1.3 Selskapsstruktur

Veas organiseres som et konsern, slik illustrert nedenfor. Partene eier morselskapet Veas, og skal gjennom Veas eie og forvalte virksomheten i datterselskapene. Det skal være tydelige skiller mellom datterselskap som driver lovpålagt selvkostvirksomhet, og datterselskap som driver konkurranseutsatt virksomhet.

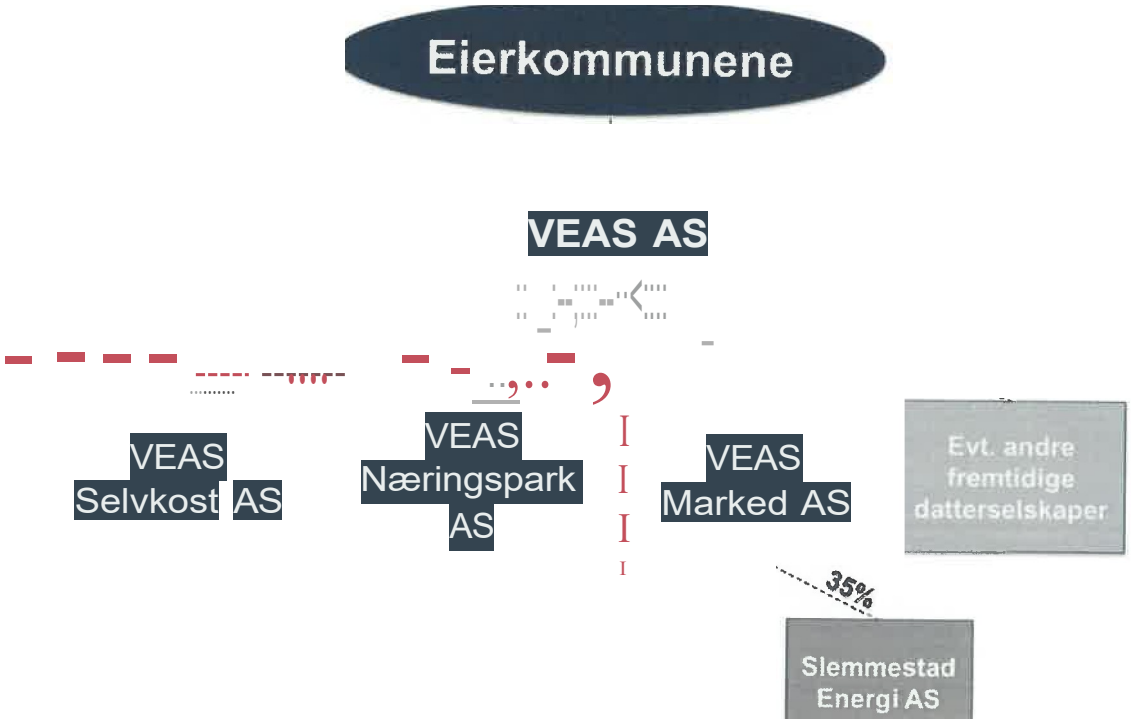

Illustrasjon av konsernet Veas, selvkostvirksomheten avgrenset med rød stiplet linje.

1.4 Eierfordeling. Omsettelighet.

Ved inngåelse av denne Avtalen er aksjefordelingen i Veas som følger:

Oslo eier 70,5 % av aksjene i Veas
Bærum eier 21,5 % av aksjene i Veas
Asker eier 8,0 % av aksjene i Veas

Veas skal ved inngåelse av denne Avtalen eie 100% av aksjene i datterselskapene Veas Selvkost AS, Veas Næringspark AS og Veas Marked AS.

Aksjene i Veas, Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS kan kun overdras mellom Partene eller til andre etter at det er fattet vedtak om dette i Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer. Aksjene i Veas, Veas Selvkost AS og Veas Næringspark AS kan ikke eies av private.

1.5 Eierstyring - utøvelse av eiermyndighet og styringssystem - prinsipper for utøvelse av eierskap

1.5.1 Styrende organer i konsernet

Partene utøver sin styring av Veas og dets datterselskaper gjennom de beslutninger som treffes i Veas' generalforsamling og ved valg av styre i Veas {heretter benevnt **«Konsernstyret»).**

Generalforsamlingen i Veas er Konsernets øverste organ. Konsernstyret er generalforsamling i Veas' datterselskaper. Den daglige driften av Konsernet utøves av konsernsjef i Veas. Det organ som utøver generalforsamlingsmyndighet kan i utøvelsen ikke gå ut over den myndighet det ellers har i Veas.

Hvis ikke Konsernstyret, i egenskap av generalforsamling i Veas' datterselskaper, har besluttet noe annet, skal konsernsjef i Veas fungere som styrets leder i Veas' datterselskaper. Styrene i Veas' datterselskaper har ikke videre fullmakter enn de som Konsernstyret til enhver tid har fastsatt for konsernsjef i Veas, med mindre Konsernstyret har besluttet noe annet. Styremedlemmenes ansvar for forvaltning og tilsyn i henhold til aksjelovens regler går foran bestemmelsene i denne Avtalen.

Hvilke beslutninger som skal treffes i Veas' ulike organer fremgår av de enkelte kapitler i denne Avtalen og er oppsummert i Fullmaktmatrisen i Vedlegg 1. Veas skal holde Fullmaktmatrisen oppdatert til enhver tid.

1.5.2 Eierstrategi

Partene skal i samarbeid med Veas utforme en felles overordnet eierstrategi som blant annet fastsetter Partenes prinsipper for god eierstyring av Konsernet, hvordan Partene vil utøve sitt eierskap i Konsernet og hvilken risikoprofil som skal legges til grunn for datterselskaper som driver konkurranseutsatt virksomhet.

En del av eierstrategien skal beskrive Veas' utbyttepolitikk, som baseres på følgende prinsipper.

- Konsernet skal gis økonomiske rammer som setter det i stand til å finansiere egne investeringer og videreutvikle teknologi, varer og tjenester som kan utnytte

potensialet i den sirkulære økonomien, til beste for miljø, samfunn og bærekraftig økonomi.

- Eventuelt utbytte skal ikke gå på bekostning av formålet til Konsernet.
- Utbytte kan først deles ut når konsernregnskapet viser et tilfredsstillende overskudd.
- Selskap som driver lovpålagt selvkostvirksomhet kan ikke utdele utbytte.
- Datterselskaper som driver konkurranseutsatt virksomhet skal ha en moderat risikoprofil.

Partenes felles eierstrategi skal gjennomgås og vedtas i byrådet og kommunestyrene hvert fjerde år, etter første ordinære generalforsamling etter konstituering av nytt Konsernstyre.

1.5.3 Felles dialogmøter

Det skal avholdes minst ett felles dialogmøte hvert år mellom Veas og Partene.

Dialogmøtene har ikke vedtaksmyndighet, men skal være en møteplass for å sikre god dialog om drift og utvikling av Konsernet. Dialogmøtene skal bidra til å sikre Partene god informasjon, slik at Partene kan utøve et kompetent og aktivt eierskap gjennom Konsernstyret og de styrende organer. Det kan også tas opp enkeltsaker som er aktuelle, samt fremdrift og organisering av nye og pågående prosjekter. Veas og Partene velger selv hvem som skal delta på disse møtene.

Veas innkaller til møtene i god tid og dagsorden og saksdokumenter sendes ut med minimum 14 dagers varsel.

1.5.4 Kontaktmøter

Hver av Partene kan innkalle til separate kontaktmøter med Veas' ledelse for å ivareta direkte dialog, følge opp vedtatt eierstrategi, sikre god rapportering på mål og forventninger og sikre gode prosesser.

1.6 Oppløsning og awikling

Beslutning om avslutning av samarbeidet og denne Avtalen, eller beslutning om oppløsning og awikling av Veas, Veas Selvkost AS eller Veas Næringspark AS, treffes av Partene på samme måte som for endringer i denne Avtalen. For øvrig gjelder aksjelovens regler.

1.7 Endringer

Endringer i denne Avtalen kan kun skje etter vedtak i Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer.

r)J-få

1.8 Ikrafttredelse

Denne Avtalen trer i kraft på det tidspunkt den er vedtatt av Oslo kommune ved bystyret og Bærum og Asker kommunestyrer. Partene tar sikte på å gjennomføre omdanning i henhold til Avtalens bestemmelser pr. 1.4.2021, eller så snart det er praktisk mulig etter ikrafttredelse.

1.9 Lovvalg og tvisteløsning

Denne Avtalen er undergitt og fortolkes i samsvar med norsk rett. Uenighet skal så langt det er mulig søkes løst i Konsernstyret i Veas. Dersom det ikke oppnås enighet i Konsernstyret skal saken forelegges for generalforsamlingen for avgjørelse.

Dersom saken ikke er løst ved forhandlinger mellom Partene i generalforsamlingen, eller ved mekling innen 60 dager etter at det ble begjært av en av Partene og Partene ikke er enige om å forlenge fristen, vedtar Partene Asker og Bærum tingrett som verneting.

DEL2 VEAS

2.1 Formålet med Veas

Veas skal eie og forvalte datterselskapene i konsernet, som blant annet renser vann og selger produkter og tjenester til beste for miljøet, samfunnet og en bærekraftig sirkulær økonomi. Veas skal minimere forurensende utslipp, skape verdier og være en god samfunnsaktør.

2.2 Selskapets organer

2.2.1 Generalforsamlingen i Veas

I generalforsamlingen i Veas representeres Oslo ved byrådet. Bærum og Asker representeres med sine respektive ordførere.

Generalforsamlingens beslutninger

Generalforsamlingen er beslutningsdyktig når alle Partene er til stede. Alle avgjørelser treffes ved enstemmighet. Alle beslutninger forutsetter at møtende Part har fornøden fullmakt for beslutningen som skal fattes.

Generalforsamlingens møter

Generalforsamlingen avholder sitt årlige ordinære møte innen utgangen av april. Generalforsamlingen skal behandle saker som følger av aksjeloven, som forelegges den av Konsernstyret og ellers

a} Saker som en Part eller en tredjedel av Konsernstyrets medlemmer krever behandlet,

b) Budsjett- og økonomiplan for Veas Selvkost AS~~,~~ og Veas Næringspark AS.
c) Eventuelt utbytte innenfor rammene av gjeldende utbyttepolitikk,
d) Valg av medlemmer til Konsernstyre og valgkomite,
e) Fastsette Konsernstyrets og valgkomiteens honorar og prinsipper for lederlønn, samt retningslinjer for valgkomiteens arbeid,
f) Vedtektsendringer i Veas,
g) Vedta å etablere eller delta i nye selskaper eller overdra aksjer i konsernet, likevel innenfor de begrensningene som følger av pkt. 1.4,
h) Endringer utover terskelverdiene og leveringsområder i henhold til pkt. 3.1.3,
i) Godkjenne kostnadsmessige og andre konsekvenser av varige tiltak som en Part ønsker gjennomført og som overstiger terskelverdiene, jf. pkt. 3.1.5,
j) Fastsette kostnadsdekningen mellom Partene iht. pkt. 3.1.9, og
k) Anbefale for Partene eventuelle endringer i selvskyldnergarantien som Partene har stilt.

Generalforsamlingen kan beslutte å delegere hele eller deler av sin myndighet etter bokstav g) til Konsernstyret.

2.2.2 Valgkomite

Generalforsamlingen skal så snart som mulig etter kommunevalget velge en valgkomite bestående av 3 medlemmer, ett medlem foreslått av hver av Partene. Leder av valgkomiteen skal være foreslått av Oslo. Generalforsamlingen skal vedta retningslinjer for valgkomiteens arbeid, som blant annet skal inneholde følgende prinsipper:

- Valgkomiteen skal i samråd med Partene søke å oppnå et Konsernstyre med komplementær faglig, forvaltningsmessig og forretningsmessig erfaring og kompetanse. Konsernstyret bør også ha kompetanse om de politiske prosessene i eierkommunene.
- Valgkomiteen gir innstilling til generalforsamlingen om valg av Konsernstyrets 7 aksjonærvalgte medlemmer etter følgende fordeling:
  3 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Oslo, herunder Konsernstyrets leder.
  2 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Bærum, herunder den ene nestlederen.
  2 av Konsernstyrets medlemmer skal være foreslått av Asker, herunder den andre nestlederen.
- Hvert kjønn skal være representert med minst 3 i Konsernstyret.
- Valgkomiteen skal søke å sikre tilstrekkelig grad av kontinuitet ved styrevalg.
- Konsernstyrets leder, konsernsjef og ansattes tillitsvalgte skal innkalles til minst ett møte med valgkomiteen, og valgkomiteen skal møte med hver av Partene, før valgkomiteen avgir sin innstilling.
- Valgkomiteen gir innstilling til fastsettelse av Konsernstyrets godtgjørelse.

FHS

2.2.3 Konsernstyret

Konsernstyret i Veas består av 9 medlemmer, hvorav 2 av medlemmene og deres varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Funksjonstiden for Konsernstyrets aksjonærvalgte medlemmer er 2 år. Konsernstyret fungerer til nytt styre er konstituert.

Konsernstyrets beslutninger

Konsernstyret er beslutningsdyktig når minst 1 medlem foreslått av hver av Partene og minst 1 av de ansattvalgte medlemmene er tilstede, likevel slik at minst 5 Konsernstyremedlemmer er tilstede. Hvis ikke noe annet fremgår av denne Avtalen treffes Konsernstyrets avgjørelser ved alminnelig flertall, dog slik at Konsernstyremedlemmer foreslått av minst to Parter er enige, og hvorav ett av dem er foreslått av Oslo kommune.

Konsernstyrets myndighet

Konsernstyret treffer alle vedtak om Konsernets drift, så langt denne myndigheten ikke er overlatt til andre. Konsernstyret forvalter og fører tilsyn med Veas og datterselskapene, det skal møte som generalforsamling i datterselskapene, og skal blant annet

a) Avgi innstilling i alle saker som skal legges frem for generalforsamlingen i Veas, herunder budsjettforslag og forslag til revidert regnskap,
b) Vedta budsjett- og økonomiplan for andre datterselskaper enn Veas Selvkost AS,
c) Foreta ansettelse/oppsigelse av konsernsjef,
d) Vedta vilkår for salg av rensetjenester og produkter, jf. pkt. 3.1.7,
e) Vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi,
f) Vedta konsernbidrag,
g) Velge styremedlemmer i Veas' datterselskaper,
h) Godkjenne instruks for selskapets administrasjon, inkludert rutiner for rapportering fra konsernets selskaper,
i) Vedta å fusjonere, fisjonere eller awikle selskaper, der dette vurderes som formålstjenlig, likevel slik at Konsernstyret ikke kan vedta å awikle Veas Selvkost AS eller Veas Næringspark AS, jf. pkt. 1.6, og
j) Utføre de oppgaver som er besluttet av generalforsamlingen og som følger av aksjeloven.

Konsernstyret har det overordnede ansvar for HMS.

2.2.4 Daglig ledelse

Konsernsjef ved Veas forestår den daglige ledelse av Konsernet i henhold til de instrukser, retningslinjer og pålegg generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas har gitt, samt aksjelovens regler. Konsernsjef har rett og plikt til å møte i Konsernstyret og generalforsamlingen i Veas.

THS

Konsernsjef fungerer som styreleder i Veas' datterselskaper, dersom ikke Konsernstyret har vedtatt noe annet. Konsernsjef er ansvarlig overfor Konsernstyret i Veas og skal påse at driften skjer på forsvarlig måte. Konsernsjef i Veas fungerer også som daglig leder i Veas Selvkost AS, dersom ikke Konsernstyret har vedtatt noe annet.

DEL 3 BESTEMMELSER OM DE ENKELTE DATTERSELSKAPER

3.1 Veas Selvkost AS

3.1.1 Formålet med Veas Selvkost AS

Veas Selvkost AS' skal levere lovpålagte selvkosttjenester til eierkommunene og deres innbyggere, og herunder blant annet eie og selv drifte, vedlikeholde og videreutvikle renseanlegg og tilhørende infrastruktur, til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

Selskapet skal drive i henhold til gjeldende selvkostregelverk og avregne overfor Partene etter selvkostregnskap. Selskapet skal ikke drives med økonomisk fortjeneste som formål, og har ikke adgang til å dele ut utbytte til sine eiere. Selskapet skal legge til rette for salg av produkter og tjenester, og skal drive sin virksomhet på en så miljømessig, samfunnsmessig og økonomisk god måte som mulig.

Selskapet skal samarbeide med de øvrige renseanleggene og kommunene rundt indre Oslofjord for å redusere forurensning av Oslofjorden.

3.1.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Selvkost AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Styret i Veas Selvkost AS kan kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1, samt de beslutninger som er fastsatt i denne Avtalen. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas, slik fastsatt i denne Avtalen.

3.1.3 Rensedistrikt

Veas Selvkost skal levere rensetjenester til Partene. Ved inngåelsen av denne Avtalen mottar Veas Selvkost AS vann fra følgende områder, definert som Rensedistriktet:

- De deler av Oslo kommune som fremgår av kartet i vedlegg 2 til denne Avtalen, samt 7.200.000 m^3 vann pr år som tilføres Rensedistriktet via Fagerlia fordelingsstasjon,
- Hele Bærum kommune, slik kommunegrensene er pr. 1.1.2020.
- Hele Asker kommune, slik kommunegrensene er pr. 1.1.2020.

Generalforsamlingen kan vedta andre definisjoner av Rensedistrikt. Konsernstyret i Veas kan beslutte å justere grensene for Rensedistriktet, forutsatt at justeringer som tilkommer en Part enkeltvis eller samlet regnet over en 1O årsperiode ikke vil utgjøre mer enn 5 % varig endring av totale årlige tilførsler levert inn på tunnelsystemet til renseanlegget, hvor totale årlige tilførsler baseres på et gjennomsnitt av siste 5 år. Konsernstyret kan innenfor de samme terskelverdier beslutte å levere rensetjenester til områder utenfor Rensedistriktet.

Endringer som overstiger terskelverdiene over skal besluttes av generalforsamlingen i Veas før de gjennomføres. Det skal legges vekt på om endringen vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.4 Leveringsplikt

Partene forplikter seg til å levere alt avløpsvann fra Rensedistriktet til Veas Selvkost AS på de steder som er fastsatt og etter de standarder som selskapet fastsetter. Herunder kan det kreves at leverandører i den enkelte kommune må forbehandle sitt avløpsvann.

For de områder innen Rensedistriktet som ved inngåelse av denne Avtalen ikke leverer avløpsvann til Vestfjorden Avløpsselskap, gjelder en leveringsrett, og ikke en leveringsplikt. I den grad slike områder begynner å levere avløpsvann til Veas Selvkost AS, oppstår leveringsplikt.

Generalforsamlingen kan beslutte unntak fra leveringsplikten. Det skal legges vekt på om unntaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.5 Andre tiltak som påvirker leverte avløpsmengder

Partenes varige tiltak

En Part kan gjennomføre tiltak innen sitt Rensedistrikt som varig påvirker leverte tilførsler, for eksempel forbedringer av avløpsnettet. Slike tiltak skal meldes til Veas Selvkost AS.

cfHJ

Dersom slike tiltak enkeltvis eller samlet regnet over en 10 årsperiode utgjør mer enn 5 % varig endring av totale årlige tilførsler levert inn på tunnelsystemet til renseanlegget, hvor totale årlige tilførsler baseres på et gjennomsnitt av siste 5 år, skal kostnadsmessige og andre konsekvenser av tiltaket godkjennes av generalforsamlingen i Veas. Det skal legges vekt på om tiltaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

Midlertidige tiltak

Partene og selskapet kan ha behov for å midlertidig legge om tilførslene, blant annet for å legge til rette for ombygginger, vedlikeholdsarbeider eller annet.

Avtaler om midlertidige tiltak skal godkjennes av Konsernstyret i Veas. Det skal legges vekt på om tiltaket vil være til beste for miljøet i og rundt Oslofjorden.

3.1.6 Infrastruktur - styring, ansvar o.a. i egne Driftsavtaler

Veas Selvkost AS eier den delen av avløpstunnelen med tilknyttede påslipp, tverrslagstunneler og anlegg for hovedventilasjon, som strekker seg fra og med Vækerø/Sørvangen målestasjon til Veas Selvkost AS' renseanlegg på Bjerkås, med unntak av Lilleaker påslipp og Hamangtunnelen. I tillegg eier Veas Selvkost AS overløpstunnelen fra Vækerø/Sørvangen målestasjon til Sollerudstranda, inkludert Lysaker overløpshall, samt den undersjøiske overløpstunnelen i Lysakerfjorden. Veas Selvkost AS eier Sollerud pumpestasjon på Lysaker, som betjener avløpsvann fra Bærum og Oslo.

All annen infrastruktur frem til påslipp eller frem til tunnelporten på rensanlegget på Bjerkås, eies, driftes, vedlikeholdes og bekostes av den kommune infrastrukturen ligger i, med mindre noe annet er særskilt avtalt.

Ved inngåelse av denne Avtalen videreføres de eksisterende avtaler som fastsetter nærmere detaljer om eierskap til infrastruktur, samt styring, koordinering, drifts- og vedlikeholdsansvar, betaling og annet knyttet til infrastrukturen (samlet benevnt «Driftsavtalene»). Driftsavtalene skal jevnlig gjennomgås og oppdateres for å reflektere faktisk situasjon og behov. Eventuelle endringer i Driftsavtalene vedtas av Konsernstyret i Veas.

Hensynet til å minimere samlede utslipp til Oslofjorden skal vektlegges i Driftsavtalene.

3.1.7 Salg av avløpsrensetjenester og produkter - sirkulær økonomi

Veas Selvkost AS kan utføre rensetjenester for andre enn Partene, dersom anlegget har kapasitet til det.

Ved inngåelsen av denne Avtalen leverer selskapet rensetjenester i henhold til særskilte avtaler med Røyken og Nesodden kommuner.

Veas Selvkost AS kan selge produkter, dersom dette kan bidra til at ressursene kan gjenbrukes i den sirkulære økonomi på en bærekraftig god måte.

Enhver avtale om salg av rensetjenester eller salg av produkter mellom Veas Selvkost AS og Veas Marked AS skal inngås på armlengdes avstand.

3.1.8 Finansiering. Partenes garantiansvar for Veas Selvkost AS

Veas Selvkost AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr ~~1000~~ 2000 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas.

3.1.9 Kostnadsdekning. Partenes ansvar for utgifter til investeringer, drift- og vedlikehold

Partene dekker alle kostnader til Veas Selvkost AS etter fradrag av særskilte driftsinntekter, i henhold til Partenes andel av deres tilførsler, slik nærmere fastsatt av generalforsamlingen.

Denne fordelingen skal eventuelt justeres for en annen kostnadsdeling der dette følger av:

a) Partenes varige tiltak, jf. pkt. 3.1.5, som skal bæres av gjennomførende Part,
b) Avtaler om midlertidige tiltak etter pkt. 3.1.5,
c) Driftsavtaler mellom Veas Selvkost AS og den enkelte Part, jf. pkt. 3.1.6.

Vesentlige endringer i driftsforutsetningene

Tiltak som medfører vesentlige endringer i driftsforutsetningene gir hver av Partene rett til å reforhandle eier- og/eller kostnadsdelingen mellom Partene.

Budsjett

Veas Selvkost AS gir årlig innspill til budsjettprosessen i Oslo, Bærum og Asker i henhold til fastlagte prosedyrer for dette.

Betalinger

Partene foretar innbetalinger under dette punkt innen de frister som Veas Selvkost AS fastsetter.

3.2 Veas Næringspark AS

3.2.1 Formålet med Veas Næringspark AS

Veas Næringspark AS' formål er å eie og forvalte eiendom for Veas.

3.2.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Næringspark AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Hvis ikke Konsernstyret i Veas har fastsatt noe annet, kan styret i Veas Næringspark AS kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas, slik fastsatt i denne Avtalen.

3.2.3 Finansiering

~~Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Partene stiller ingen garantier for selskapets forpliktelser.~~Veas Næringspark AS kan ta opp lån i eget navn. Partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 200 millioner, innenfor gjeldende lovgivning. Partene hefter utad solidarisk og innad proratarisk for garantien. Det proratariske ansvaret samsvarer med Partenes eierandel i Veas.

3.2.4 Annet

Selskapet skal drive i henhold til gjeldende selvkostregelverk og avregne overfor Partene etter selvkostregnskap.

3.3 Veas Marked AS

3.3.1 Formålet med Veas Marked AS

Selskapets formål er å eie og drive biogassoppgraderingsanlegg og omsette biogass, samt hva som her hører til. Selskapet kan også selge produkter og tjenester, for slik å bidra til den sirkulære økonomi. Veas Marked AS driver konkurranseutsatt virksomhet og skal drive i henhold til markedsmessige prinsipper.

3.3.2 Beslutningsstruktur

Konsernstyret i Veas utøver rollen som generalforsamling i Veas Marked AS. Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i Veas og for øvrig i

henhold til aksjelovens regler. Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger.

Hvis ikke Konsernstyret i Veas har fastsatt noe annet, kan styret i Veas Marked AS kun fatte beslutninger innenfor rammene av den til enhver tid gjeldende fullmakt for

konsernsjef i Veas, slik denne fremgår av denne Avtalen og de instrukser som er vedtatt av generalforsamlingen og Konsernstyret i Veas, herunder Fullmaktmatrisen i vedlegg 1. Alle andre beslutninger skal fattes av generalforsamlingen eller Konsernstyret i Veas slik fastsatt i denne Avtalen.

3.3.3 Finansiering

Veas Marked AS kan ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Partene stiller ingen garantier for selskapets forpliktelser.

3.3.4 Annet

I den grad Veas Marked AS ikke omfattes av regelverket for offentlige anskaffelser, skal selskapet følge de prosedyrer for innkjøp som fastsettes av Konsernstyret i Veas.

***

Denne Avtalen er vedtatt av bystyret i Oslo og kommunestyrene i Bærum og Asker, og mindre endringer er vedtatt i formannskapene i Bærum og Asker, henholdsvis:

Oslo bystyre den 08.09.2021 sak nr. 220/2021 og byrådssak 149/2021,
Bærum kommunestyre den 19.06.2019 sak nr. 097/18 og
endringer vedtatt av Formannskapet i Bærum kommune, 28.09.2021 sak nr. 231/21,
Asker kommunestyre den 11.06.2019 sak nr. 64/19 og
endringer vedtatt av Formannskapet i Asker kommune, 12.10.2021 sak nr. 0185/21.

Denne Avtalen er utstedt i tre (3) eksemplarer, ett til hver av Partene.

Oslo, Bærum, Asker, 26. januar 2022

For Oslo kommune	For Bærum kommune	For Asker kommune
Sirin Hellvin Stav	tisbeth a og ty	Lene Conradi
Byråd Miljø- og Samferdsel	Ordfører	Ordfører

Vedlegg 1 til Aksjonæravtalen - Fullmaktmatrise for VEAS

Selskapsorganer og deres myndighet

Selskapsorgan: VEAS AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen Del 2	Krav til beslutning
Oslo kommune ved bystyret, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Inngåelse av aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.8 • Endringer i aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.7, herunder eventuelle endringer i garantien, jf. pkt. 3.1.8. • Overdragelse av aksjene i VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark, jf. pkt. 1.4 • Avslutning av samarbeidet og aksjonæravtalen, beslutning om oppløsning og awikling av VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark AS, jf. aksjonæravtalen pkt. 1.6.	Som for beslutninger i bystyret og kommunestyrene.
Byrådet i Oslo, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Felles overordnet eierstrategi for Konsernet, vedtas hvert fjerde år, jf. pkt. 1.5.2.	Som for beslutninger i byrådet og kommunestyrene.
Generalforsamlingen i VEAS AS **- utøves av byrådet og kommunestyrene, som gir fullmakt til den som møter på vegne av Partene, jf. Aksjonæravtalen pkt. 2.2.1**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.1: • Saker som følger av aksjeloven eller som en Part eller en tredjedel av Konsernstyrets medlemmer krever behandlet. Kostnadsdekning og fordeling mellom partene er en del av årsregnskapet. • Budsjett- og økonomiplan for VEAS Selvkost AS, • Eventuelt utbytte innenfor rammene av gjeldende utbyttepolitikk, • Valg av medlemmer til Konsernstyre og valgkomite, • Fastsette Konsernstyrets og valgkomiteens honorar og prinsipper for lederlønn, samt retningslinjer for valgkomiteens arbeid, • Vedtektsendringer i VEAS, • Vedta å etablere eller delta i nye selskaper eller overdra aksjer i konsernet, likevel innenfor de begrensningene som følger av pkt. 1.4. Generalforsamlingen kan beslutte å delegere hele eller deler av denne myndigheten til Konsernstyret. • Endringer utover terskelverdiene og leveringsområder i pkt. 3.1.3,	Beslutningsdyktig når alle er tilstede. Alle saker krever enstemmighet.

c5Hv

Selskapsorgan VEAS AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen Del 2	Krav til beslutning
Oslo kommune ved bystyret, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Inngåelse av aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.8 • Endringer i aksjonæravtalen, jf. pkt. 1.7, herunder eventuelle endringer i garantien, jf. pkt. 3.1.8. • Overdragelse av aksjene i VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark, jf. pkt. 1.4 • Avslutning av samarbeidet og aksjonæravtalen, beslutning om oppløsning og awikling av VEAS, VEAS Selvkost eller VEAS Næringspark AS, jf. aksjonæravtalen pkt. 1.6.	Som for beslutninger i bystyret og kommunestyrene.
Byrådet i Oslo, Bærum kommunestyre og Asker kommunestyre	• Felles overordnet eierstrategi for Konsernet, vedtas hvert fjerde år, jf. pkt. 1.5.2.	Som for beslutninger i byrådet og kommunestyrene.
	• Godkjenne kostnadsmessige og andre konsekvenser av varige tiltak som en Part ønsker gjennomført og som overstiger terskelverdiene, jf. pkt. 3.1.5, og • Fastsette kostnadsdekningen mellom Partene for VEAS Selvkost, jf. pkt. 3.1.9, og • Anbefale for Partene eventuelle endringer i selvskyldnergarantien som Partene har stilt, Andre saker som følger av Aksjonæravtalen: • Tvisteløsning, jf. pkt. 1.9.	

Valgkomiteen **- utøves av 3 medlemmer, ett medlem foreslått av hver av Partene**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.2 • Gi innstilling til generalforsamlingen om valg av Konsernstyrets aksjonærvalgte medlemmer og fastsettelse av Konsernstyrets godtgjørelse, i tråd med aksjonæravtalens bestemmelser og generalforsamlingens retningslinjer	
Styret i VEAS AS («Konsernstyret»). **Konsernstyret fungerer også som generalforsamling i VEAS' datterselskaper.**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.3 • Negativt avgrenset til alle vedtak om VEAS AS' drift som ikke er overlatt til andre • Avgi innstilling i alle saker som skal legges frem for generalforsamlingen i VEAS, herunder budsjettforslag og forslag til revidert regnskap, • Vedta budsjett- og økonomiplan for andre datterselskaper enn VEAS Selvkost AS, • Foreta ansettelse/oppsigelse av konsernsjef,	Beslutningsdyktig når minst 1 medlem fra hver av Partene og minst 1 av de ansattvalgte medlemmene er tilstede, likevel slik at minst 5 Konsernstyremedlemmer er tilstede. Styrets avgjørelser treffes ved alminnelig flertall, dog slik at Konsernstyremedlemmer foreslått av minst to Parter er enige, hvorav ett av dem er foreslått av Oslo kommune.

	• Vedta vilkår for salg av rensetjenester og produkter, jf. pkt. 3.1.7, • Vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi, • Vedta konsernbidrag, • Velge styremedlemmer i VEAS' datterselskaper, • Godkjenne instruks for selskapets administrasjon, inkludert rutiner for rapportering fra konsernets selskaper, • Vedta å fusjonere, fisjonere eller avvikle selskaper, der dette vurderes som formålstjenlig, likevel slik at Konsernstyret ikke kan vedta å VEAS Selvkost AS eller VEAS Næringspark AS, jf. pkt. 1.6, • Utføre de oppgaver som er besluttet av generalforsamlingen og som følger av aksjeloven. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen, herunder beslutninger som Konsernstyret fatter i egenskap av å være generalforsamling i datterselskaper (se punkter under de enkelte datterselskaper).	
Konsernstyrets øvrige fullmakter	• **Budsjettrutiner** Konsernstyret har fullmakt til ompostering og overføring av midler innenfor rammen av det vedtatte drifts- og investeringsbudsjettet i henhold til lover og forskrifter. Tilleggsbevilgninger vedtas av generalforsamlingen.	• Denne fullmakten er hentet fra pkt. 1 i «Økonomiinstruksen». Denne myndigheten kan etter omdanningen utledes fra Konsernstyrets kompetanse etter pkt. 2.2.3 og aksjelovens regler om forvaltning og tilsyn, med mindre generalforsamlingen har fastsatt noe annet.
Konsernsjef i VEAS AS **Konsernsjef fungerer som styreleder i datterselskaper, og som daglig leder i VEAS Selvkost AS, dersom ikke Konsernstyret har besluttet noe annet**	Aksjonæravtalen pkt. 2.2.4 • Daglig ledelse iht. de instrukser, retningslinjer og pålegg som generalforsamlingen og Konsernstyret i VEAS AS har gitt, samt aksjelovens bestemmelser. Fra Stillingsinstruks for den som innehar rollen som konsernsjef, pkt. 2.1 • Inngåelse av kontrakt med verdi over 25 mill. kr skal fremlegges Konsernstyret til godkjenning.	
Konsernsjefens øvrige fullmakter	• **Eierkommunenes innbetalinger til VEAS** Konsernsjef er bemyndiget til å innkalle nettobeløpene til dekning av drift og investeringer i henhold til betalingsplan utarbeidet på grunnlag av vedtatt budsjett. • **Fullmakter** Konsernsjef kan forplikte selskapet innenfor	• Hentet fra Økonomiinstruksen pkt. 6.

	rammene av den daglige ledelse og i tråd med instruks eller fullmakt gitt av Konsernstyret.	• Hentet fra Økonomiinstruksen pkt. 7. Utledes nå fra aksjonæravtalen pkt. 2.2.3 og 2.2.4.

Selskapsorgan VEAS Selvkost AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.1	Krav til beslutning
Generalforsamlingen i VEAS Selvkost AS **- utøves av Konsernstyret i VEASAS**	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. Aksjonæravtalen pkt. 3.1.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Mindre vesentlige endringer i Rensedistrikt, jf. pkt. 3.1.3, • Avtaler om midlertidige tiltak som påvirker leverte avløpsmengder, jf. pkt. 3.1.5, • Driftsavtaler, jf. pkt. 3.1.6, • Avtaler om å levere rensetjenester til andre enn Partene, jf. pkt. 3.1.7 • Avtaler om å selge produkter, jf. pkt. 3.1.7. • Beslutning om åta opp lån, jf. pkt. 3.1.8. • Innspill til budsjettprosessen, jf. pkt. 3.1.9. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller styret i VEASAS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. Aksjonæravtalen pkt. 3.1.2.
Styret i VEAS Selvkost AS	• Styret i VEAS Selvkost AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.1.2, hvis ikke noe annet er vedtatt.	
Dagligleder i VEAS Selvkost AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

Selskapsorgan VEAS Næringspark AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.2	Krav til beslutning
Generalforsamlingen utgjøres av Konsernstyret i VEASAS	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. pkt. 3.2.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Beslutning om å ta opp lån, jf. pkt. 3.2.3. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller Konsernstyret i VEAS AS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. pkt. 3.2.2.
Styret i VEAS Næringspark AS	• Styret i VEAS Næringspark AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.2.2, hvis ikke noe annet er vedtatt.	
Dagligleder i VEAS Næringspark AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

Selskapsorgan VEAS Marked AS	Beslutning jf. Aksjonæravtalen kap. 3.3	Krav til beslutning
Generalforsamlingen utgjøres av Konsernstyret i VEASAS	• Generalforsamlingens myndighet er som for Konsernstyret i VEAS, og for øvrig i henhold til aksjelovens regler, jf. pkt. 3.3.2. Øvrige beslutninger som fremgår av Aksjonæravtalen: • Beslutning om å ta opp lån, jf. pkt. 3.3.3. • Andre saker som følger av Aksjonæravtalen, aksjeloven eller instruks eller pålegg gitt av generalforsamlingen eller Konsernstyret i VEAS AS.	• Generalforsamlingens beslutninger fattes på samme måte som Konsernstyrets beslutninger, jf. pkt. 3.3.2.
Styret i VEAS Marked AS	• Styret i VEAS Marked AS fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende fullmakt for konsernsjef i VEAS, jf. pkt. 3.3.2, hvis ikke noe annet er vedtatt	
Dagligleder i VEAS marked AS	• Daglig leder i datterselskapet fatter beslutninger innenfor rammen av den til enhver tid gjeldende myndighetsmatrise og de beløpsgrenser som fremgår der, hvis ikke noe annet er vedtatt.	

(Jlfs

VEDLEGG 2

Rens istrikt Oslo

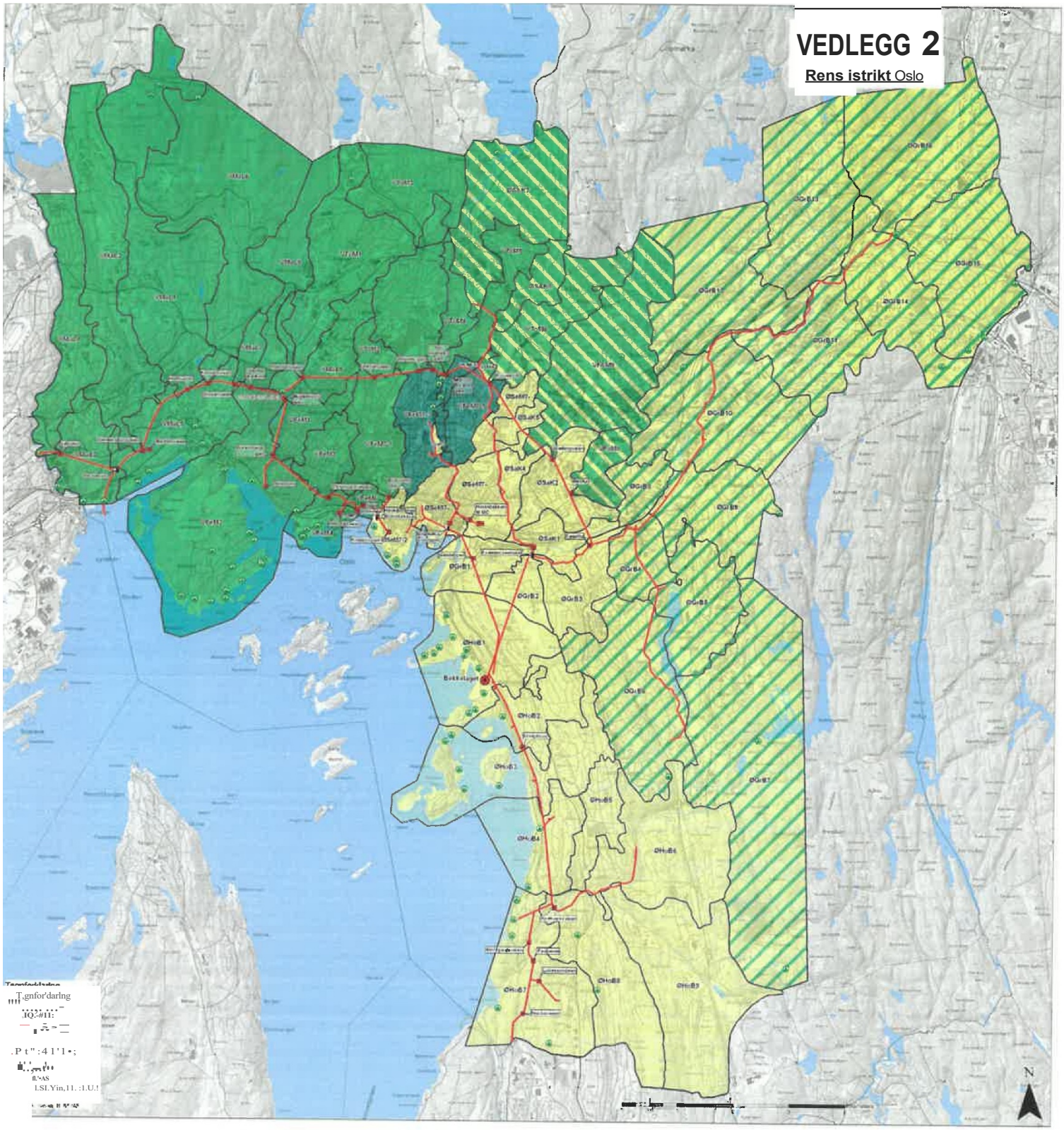

57fJ